

ББК 92 (4 УКР-4 ТЕР)

УДК 031 (477. 84)

Т 35

“Тернопільський Енциклопедичний Словник” – перше в історії області видання, що подає про Тернопільщину систематизовану новітню інформацію з різних галузей: історії, географії, економіки, політики, освіти, науки, літератури, мистецтва, спорту тощо; містить відомості про визначних уродженців краю та відомих людей, які тут жили і творили. Видання буде корисним для науковців, педагогів, студентів і школярів, краєзнавців, усіх, хто цікавиться минулим та сучасним регіону.

ISBN 978-966-528-318-8

© Редакційно-видавнича група
“Тернопільського Енциклопедичного
Словника” (ТЕС), 2009
© Редакційно-видавнича група ТЕС,
оригінал-макет, 2009

“АБЕТКА”

– місячник. Вих. у м. Тернопіль від 2004 укр. мовою. Засн. і ред. О. Танасійчук. Шеф-ред. І. Тріль. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

АБРАГАМОВИЧ

Давид (1839, с. Торговиця, нині Городенків. р-ну Івано-Фр. обл. – 1926, м. см. невід.) – громадсько-політичний діяч. За походж. вірменин. Посол Галиц. сейму (1869–1914), Райхсрату (1875–1918), віце-спікер і спікер Палати Послів (1897), президент “Кола польського” (1906), міністр Галичини (1907–09), віце-президент Галиц. рільн. т-ва; засн. Бурси Абрагамовичів у Львові, 25 р. очолював Львів. повіт. раду. Неоднораз. перебував на Тернопільщині.

В. Уніят.

АБРАГАМОВСЬКИЙ

Зеновій Михайлович (1913, с. Дибще, нині Козів. р-ну – 1966, м. Сідней, Австралія) – лікар, громадський діяч. Закін. Березан. г-зію, де прилучився до роботи в укр. т-вах; мед. ф-т Віден. ун-ту (нині Австрія). Протягом тривалого часу – гол. лікар Ліверпул. лікарні в Сідней. Діяльний у громад. орг-ціях емігрантів, жертводавець на укр. потреби; автор публікацій.

Н. Волинцев, Б. Мельничук.

АВДИКОВСЬКИЙ

Орест Арсенович (псевд. і крипт.: Боянист, Іван Нетой, Семен Підгірський, А. Орест, А., А. О., А. О. А., Авд. Ор.; 23. 04. 1842, с. Подусів,

нині Перемишлян. р-ну Львів. обл. – 28. 07. (10. 08). 1913, м. Львів) – письменник, публіцист, редактор, громадський діяч. Чл. Ставропігій. ін-ту, “Народного Дому” (м. Львів), Т-ва ім. М. Качковського, голова Т-ва слов’ян. журналістів. Навчався в г-зіях у містах Березани (від 1856), згодом – Станіслав (нині Івано-Франківськ), закін. правн. ф-т Львів. ун-ту. Проживав у с. Мостиці (нині Калус. р-ну Івано-Фр. обл.), згодом переїхав до Львова. Працював у ред. г. “Extrablätt” (м. Відень, Австрія), “Слово” (м. Львів), згодом – у період. вид. “Пролом”, “Новий пролом” (засн. і співвидав.), “Віче”, “Червоная Русь”, “Галицькая Русь” і “Галичанин”. Автор віршів, поеми “Завірюха” (1866), повістей “Пригода Степана Корчука” (1886), “Пильнуй свого – не забагай чужого” (1887). Видав стислі опрацювання романів “Робінзон Крузо” Д. Дефо і “Хатина дядька Тома” Г. Бічер-Стоу (1877; друга – під назвою “Дядько Фома”). Переклав романи А. Дюма-батька (“Із записок старого капітана”, 1874), А. Доде (“Жуан”, 1887).

Б. Мельничук.

АВДОНИН

Сергій Олександрович (01. 07. 1950, м. Доноцьк) – господарник. Галуз. нагороди. Навчався у Терноп. філії Львів. політех. ін-ту (від 1967, нині ТНТУ), Львів. політех. ін-ті (1971–75, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював у м. Тернопіль: 1967–70 – на мебл. ф-ці, 1971–77 – ст. техніком, ст. інж. філії “Діпроцивільпромбуду”; 1977–84 – ст. експертом сектору експертизи відділу в справах буд-ва й арх-ри облвиконкому; 1984–85 – інспектором Держархбудконтролю в упр. містобудування й арх-ри міськвиконкому; 1985–88 – гол. інж. упр. кап. буд-ва міськвиконкому; 1988–91 – заст. нач. упр. кап. буд-ва облвиконкому; 1991–94 – нач. упр. кап. буд-ва міськвиконкому; 1994–2002 – заст. міськ. голови. Від 2002 – гол. інж. ВАТ “Тернопільбуд”.

Ю. Великоцька, Ю. Ковальков.

АВРАМЕНКО

Володимир Григорович (24. 09. 1940, м. Борислав Львів. обл.) – спортсмен (футбол), тре-

нер, педагог. Канд. біолог. н. (1984), доц. (1987). Засл. прац. фіз. культури і спорту України (2004). Чемпіон України з футболу ДСТ "Буревісник" (1967). Закін. Кременец. лісотех. технікум (1961), ф-т фіз. виховання Кременец. (1968), біолог. ф-т Терноп. пед. ін-тів (1981, нині обидва – ТНПУ). Працював майстром Терноп. комб. з-ду (1961). Від 1968 – в Терноп. пед. ін-ті: асист., ст. викл., доц., зав. кафедр: біолог. основ фізич. виховання і спорту (1985–87), теорії і методики фізич. виховання та біолог. основ (1987–92), спорт. ігор і гімнастики (1996–2005), від 2005 – доц. цієї кафедри. 2001 агестов. як тренер УЄФА. Під тренер. кер-вом А. зб. команда України – призер всесоюз. змагань, команда пед. ін-ту – багатораз. чемпіон та призер всеукр. змагань (обидва – у рамках ДСТ "Буревісник"); терноп. команда "Буревісник" здобула путівку в клас "А" (1977). Підготував понад 100 спортсменів у команди майстрів України та СРСР, зокрема до збір. команд – молодіж., олімп., СРСР. 1991–95 – голова, від 1995 – 1-й заст. голови Терноп. обл. федерації футболу.

Г. Гунтік, Б. Петраш, В. Уніят.

АГАПЄСВ

Сергій Володимирович (15. 09. 1962, м. Будапешт, Угорщина) – військовик. Медалі та ін. відзнаки. Полковник запасу (2006). Від 1966 проживає в Україні. Закін. Вище артилер. командне уч-ще у м. Хмельницький (1984). Працював на пед. роботі, служив на різних посадах у РА та ЗСУ (1984–2000). Від 2001 – дир. автошколи Т-ва сприяння обороні України у м. Тернопіль. Учасник ліквідації катастрофи на ЧАЕС; ліквідатор 2-ї категорії.

В. Уніят.

"АГРО-ЛАН"

– сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю. Створ. 08. 04. 2005 у с. Темногайці Шумс. р-ну. Дир. *О. Якобчук*. В користуванні госп-ва – понад 11 тис. га в Кременец., Шумс., Збараз. р-нах (2009). Вирощ. цукр. буряки, озимі пшеницю та ріпак, ярий ячмінь.

Б. Мельничук, М. Федечко.

"АГРОВІСНИК"

– інформаційно-рекламна газета. Вих. у м. Тернопіль від 2004. Засн. – ТОВ "Інформаційно-консультативний центр "Аграрник". Інформ. підтримка – Гол. упр. агропром. розвитку ОДА, обл. с.-г. дорад. служба, обл. об'єдн. Асоц. фермерів України і Терноп. ін-т агропром. вироб-ва. Дир. *М. Бойко* (від 2004). Наклад: 2004 – 1000, 2009 – 6500 прим.

Г. Івахів.

"АГРОФІРМА "НІВА"

– товариство з обмеженою відповідальністю. Створ. 2000 у с. Кам'янки Підволочис. р-ну на базі місц. колиш. колгоспу. Галуз. нагороди. Площа земел. угідь: 3700 га, в т. ч. ріллі – 3635 га. Вирощує зерн. та тех. культури. ВРХ – 1810 голів, свиней – 1450 голів. Зібрано рекорд. врожаї: 2007 – цукр. буряків – 727 ц/га, 2008 – зерн. культур – 69,5 ц/га. Кер. – *Л. Антонюк*.

Б. Мельничук.

АГЕНТСТВО МІСЬКОГО РОЗВИТКУ

– аналітично-консультаційна організація. Засн. у м. Тернопіль в липні 1997. Реалізувала понад 20 проектів, провела більше 10 дослідж. на різноманіт. теми щодо соц.-екон. розвитку регіону, видала 9 випусків "Вісника Агентства міського розвитку". З ініціативи А. м. р., вперше в Україні створ. коаліцію неуряд. орг-цій – об'єдн. громад. орг-цій.

В. Франків.

АДАМІК

Богдан Петрович (24. 09. 1975, м. Тернопіль) – вчений у галузі економіки. Канд. екон. н. (1999). Закін. ін-т банк. бізнесу ТАНГ (1999, нині ТНЕУ). Відтоді – у цьому ВНЗ: асист. каф. грош. обігу і кредиту (1999–2000), ст. викл. (2000–03), доц. (від 2003) каф. банків. справи, заст.

декана ф-ту банків. бізнесу (2006), від жовтня 2006 – проректор із питань гуманіт. освіти та виховання; 2002–04 очолював раду молодих вчених. Гол. ред. зб. наук. праць молодих вчених “*Наука молода*”. Автор навч. посібників, підручників, статей у фах. період. виданнях.

Л. Щербак.

АДАМІК

Вікторія Віталіївна (25. 04. 1977, м. Тернопіль) – вчений у галузі економіки. Дочка *Алли Мельник*. Канд. екон. н. (2001). Закін. Терноп. акад. нар. госп-ва (нині ТНЕУ; міжнар. економіка). Працює доц. каф. менеджменту і міжнар. підприємництва нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Автор понад

60 наук. праць, у т. ч. монографій, посібників та статей у вітчизн. й зарубіж. фах. екон. виданнях.

Б. Мельничук.

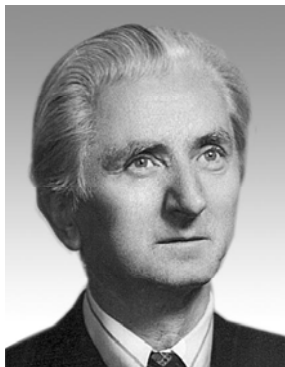
АДАМОВСЬКА

Марія (з дому – Олійник; 27. 08. 1890, с. Михалків, нині Борщів. р-ну – 1968, м. Мелвілл, Канада) – літераторка, громадська діячка. Від 1897 – в Канаді (міста Канора, Мелвілл). Авторка віршів, статей, публікацій у періодиці. Представлена в “*Антології Українського Письменництва в Канаді*” (м. Ванкувер, 1941).

Б. Мельничук.

АДАМСЬКИЙ

Ян Францішек (Adamski Jan Franciszek; 08. 10. 1923, м. Бучач) – польський актор театру, кіно і телебачення, письменник. Засл. діяч культури Польщі.

Орден Відродження Польщі, Золота Відзнака за засл. перед м. Краків. Закін. юрид. студії Ягеллон. ун-ту, драм. студію Іва Галла (1947, обидва – Краків, Польща). На театр. сцені дебютував 09. 11. 1945. Працював у театрах: рапсодій (1945),

ім. В. Семашкової (1954–57), ім. *Ю. Словацького* (1967–97). Зіграв більш як у 40 спектаклях, 13 кіноролей. Автор 3 книг, зокрема спогадів “*Відвідини*” (“*Odwiedziny*”, 1975), в якій описує епізоди з життя в с. Жнибороди та ін. селах нині Бучац. р-ну.

М. Василечко.

АДАМЧУК

Ігор Григорович (17. 06. 1956, с. Ванжулів Лановец. р-ну) – правник. Генерал-майор міліції (2004). “Хрест Слави” (2003). Закін. Кременец. пед. уч-ще (нині обл. гуманітар.-пед. ін-т), Київ. ВШ МВС (1985). Працював учителем у м. Косів Івано-Фр. обл.; від 1978 – в органах міліції: від сержанта-інспектора Держ. служби охорони до 1-го заст. нач. УМ-

ВСУ в Івано-Фр. обл. (2001–03), нач. обл. кримінал. міліції. Черв.-листоп. 2003 – нач. упр. МВС України у Львів. обл. Від 2003 – у МВСУ в м. Київ: кер. департаменту транспорт. міліції, від квітня 2004 – кер. департаменту карн. розшуку.

П. Гуцал, П. Колісник.

АДАМ'ЯК

Павло Костянтинович (02. 01. 1943, с. Ганчова Горлиц. пов. Краків. воєв-ва, нині Польща) – художник-аматор. Дипломи, премії. 1945 пересел. у м. Монастирська. Закін. Бережан. технікум механізації с. госп-ва (1965, нині агротех. ін-т; технік-електрик). Працював виконробом у Закарпат. механізов. колонії, інж. Монастирис. енергозбуту. Від 1972 – учасник збір. виставок у містах Київ, Москва (нині РФ), Тернопіль, Монастирська; персон. – 1990 в Тернополі (55 тв. живопису). Роботи зберіг. у ТОКМ та приват. колекціях.

А. Гриб, І. Дуда.

АДВЕНТИВНІ РОСЛИНИ

(від лат. *adventicius* – зайшлий, випадковий) – нехарактерні для природної флори Тернопільщини, у певну місцевість їх навмисно або випадково занесла людина. До їх групи належ. вел. к-сть бур'янів. У Терноп. обл. в 2009 за даними каф. ботаніки ТНПУ зростали понад 100 видів А. р. У стадії експансії перебув. бл. 20 видів адвентив. флори, зокрема: галінсога дрібноцвіта, робінія

звичайна або біла акація, стенактис однорічний, хамомила запашна, клен ясенелистий, щиряца загнута, свербига східна, герань сибірська, чорношир нетреболістий, гречка сахалінська, злинка канадська, розрив-трава дрібноквіткова, болиголов плямистий, переступень білий, золотушник канадський тощо. Найбільша к-сть А. р. на тер. Тернопільщини походить із Пн. Америки, Середземномор'я, Серед. Азії, Кавказу та Зх. Європи. На 1-у місці за ступенем негатив. впливу на природ. екотопи – перерахов. експансив. адвентив. види, оскільки вони швидко захоплюють значні тер., продукують вел. біомасу, пригнічують і витісняють види природ. флори. Ці рослини уніфікують фітоландшафти, створ. монодомінантні низькодекор. угруповання, викликають відчуття занедбаності парків і скверів. Оскільки робінія звич. або біла акація, клен ясенелистий, гречка сахалінська, золотушник канадський – здичавілі культивов. види, необхідно посилити контроль за декорат. видами рослин, що культивують, бо вони можуть бути джерелом інвазій нових видів адвентив. флори. Найпошир. способ. розповсюдж. плодів і насіння з групи А. р. флори – автохорія, що часто поєднується зі зоо- й антропохорією.

Р. Яворівський.

АДОЛФ

Франтішек (17. 01. 1835, м. Воланіце, нині Чехія – березень 1900, м. Броди, нині Львів. обл.) – педагог. Вивчав філос. в Карлов. ун-ті у м. Прага (1856–59, Чехія) та Віден. ун-ті (1864–65, Австрія). Від 1859 – у Галичині, де викл. у г-зіях міст Ряшів (нині м. Жешув, Польща), Дрогобич (нині Львів. обл.), Львів; проф. Терноп. г-зії, згодом – дир. г-зії у Бродах. Автор статей.

В. Барна.

АЙЛАНТ ГОРБАЧЕВСЬКОГО

– ботанічна пам'ятка природи місцевого значення. Розташ. в м. Чортків, у сквері навпроти т. зв. “вілли Горбачевських”. Оголош. рішенням Терноп. обл. ради № 44 від 08. 09. 2006 “Про внесення змін та доповнень до мережі природно-заповідного фонду Тернопільської області”. Пл. 0,01 га. Перебуває у віданні Чортків. міськ. ради. Під охороною – айлант високий, китай. ясен віком бл. 50 р., діам. 58 см, обхват стовбура на вис. 1,3 м – 197 см. Перші скелетні гілки розгалуж. на вис. 2 м; проекція крони з пн. на пд. – 8 м, із зх. на сх. – 7,5 м. Має наук.-пізнав., істор.-культур. та естет. цінність.

І. П'ятківський.

АЙХЕНШТАЙН

Іцхак-Айзик (рр. і м. н. та см. невід.) – єврейський релігійний діяч, учений. Останній равин м. Підгайці (1908–43). Автор тв. “Імрей тов” (“Добрі слова”), “Імрей браха” (“Слова благословення”), “Імрей рацон” (“Слова благовеління”).

С. Колодницький.

“АКАДЕМІЯ”

(див. “Університетська думка”).

АКРОСТІХОВІ ПОЕТИ

(акровіршеві поети) – автори акростихів (поетичних творів, у яких початкові літери кожного рядка, прочитані згори донизу, утворюють слово або фразу), що поширювали 17–18 ст. в Україні головним чином рукописно. Завдяки акростихам відомі імена та прізвища бл. 100 поетів, у т. ч. тих, життя й творчість яких пов'язані з Тернопільщиною – *В. Григоровича-Барського*, *Сильвестера А.* (автор акровіршів у книзі “Песни благоговейныя”, 1806), *Феодора* (автор акровіршів у “*Богогласнику*”, 1790–91; обидва вид. у Почаїв. друкарні), *В. Гнатюка* у книзі “Угроруські духовні вірші” (Львів, 1902). Їх творчість дослідж. *В. Щурат* (“Із студій над почаївським “Богогласником”, Львів, 1908).

Б. Мельничук, М. Ониськів.

АКСЕНТІЙЧУК

Богдан Іванович (02. 01. 1950, с. Щитівці Заліщиц. р-ну) – лікар, науковець, господарник. Д-р мед. н. Засл. лікар України. Засл. прац. охорони здоров'я України (2007). Закін. Чортків. мед. уч-ще (1970), Терноп. мед. ін-т (нині ТДМУ). Прац. фельдшером, лікарем-урологом, зав. відділ. санаторію “Кристал” курорту “Трускавець” (1978–94); гол. лікар об'єдн. “Трускавецькурорт” (1994–99); згодом – ген. дир. ЗАТ “Трускавецькурорт” (1999–2008); від 2008 – гол. лікар санітар.-курорт. комплексу “Моршин-курорт” (усі – Львів. обл.). Автор більше 100 наук.-практ. праць.

М. Федечко.

АКТИ ЗЕМСЬКІ ТА ГРОДСЬКІ

– збірки розрізнених або оформлених у книги актів і документів земських та гродських (міських) судів воєводських і повітових міст та містечок українських земель, що належали до Речі Посполитої й *Великого Князівства Литовського*. Хронолог. межі – 1435–1783; на землях, що захопила Росія, – 1793. Зберег. акти та документи у вигляді розрізнених паперів, книг і їх фрагментів земс. та грод. судів Коропця (нині смт Монастирис. р-ну), Кременця й Теребовлі.

М. Клим'юк, Б. Пиндус.

“АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗНАВСТВА”

– науковий збірник. Вид. від 2000 Юрид. ін-т Терноп. акад. нар. госп-ва (нині юрид. ф-т ТНЕУ). Періодичність – двічі на рік. Наклад – 300 прим.

Б. Мельничук.

АЛЕКСАНДРОВ

Єфим Борисович (справжнє – Зіцерман; 13. 05. 1960, смт Підволочиськ) – актор, режисер. Навчався у Дніпроп. театр. уч-щі, на ф-ті муз. театру в Держ. ін-ті театр. мист-ва (м. Москва, нині РФ). Працював у Терноп. обл. театрі ляльок (нині акад. обл. театр актора і ляльки). Згодом – соліст Єврей. камер. театру, Росконцерту, артист та режисер театру муз. пародій під кер-вом В. Винокура (всі – м. Москва). Гастролі – Австралія, Ізраїль, Канада, Німеччина, США, Україна та ін. 1992 видав 1-й муз. альбом “А гицн паравоз”. Від 1999 – ведучий та учасник телевіз. гумор. програм. Співавтор, худож. кер. і соліст муз. проекту “Пісні єврейського містечка” (2001).

В. Уніят.

АЛЕКСАНДРОВА

Катерина Євдокимівна (30. 07. 1948, с. Йосипівка, нині Летичів. р-ну Хмельн. обл.) – економіст, господарника. Закін. Чернів. текстил. технікум (1967), Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1976, нині ТНЕУ). Від 1968 працює на Терноп. бавовн. комбінаті: слюсар-ремонтник, технік-економіст, економіст, ст. економіст, нач. план.-екон. відділу, гол. економіст (1990–96), гол. спец. із екон. питань (1996–97), віце-президент-фінанс. дир. (1997–99), від 1999 – заст. голови, від 2004 – голова правління ВАТ “Тернопільське об’єднання “Текстерно”, яке під час правління А. відзнач. всеукр. та міжнар. відзнаками, нагородами.

І. Дем’янова.

АЛЕКСАНДРОВИЧ-ДОЧЕВСЬКИЙ

Андрій Ігорович (07. 07. 1958, м. Київ) – художник театру, живописець. Чл. НСХУ (1989), НСТДУ (1995), Асоц. сценографії України (1993). Засл. діяч мист-в України (1998). Закін. Респ. худож. школу (1976), Київ. худож. ін-т

(1983). Працював художником костюмів на Одес. кіностудії худож. фільмів (1983–86), худож.-постановником у Львів. і Київ. ТЮГах (1987–91), у театрах Німеччини, Польщі та ін. Від 1991 – гол. художник Київ. нац. акад. театру ім. І. Франка. Оформив вистави “Вікторина” за радіоп’єсою В. Метлінга (1988), “Гамлет” В. Шекспіра (1990) в Терноп. обл. муз.-драм. театрі (нині акад. обл. драм. театр).

Б. Мельничук.

АЛЕКСІЄНКО

Людмила Михайлівна (02. 01. 1963, м. Львів) – вчений у галузі економіки. Дочка *М. Алексеєнка*. Д-р екон. н. (2006), проф. (2006). Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1984, нині ТНЕУ). У цьому ВНЗ: ст. викл., доц. каф. економіки, контролю та ревізії (1989–94), доц. каф. фінансів, каф. казначей. справи (1994–2002); від 2006 – проф. каф. фінансів.

Автор бл. 100 наук. праць, у т. ч. монографії “Ринок фінансового капіталу: становлення, проблеми та перспективи розвитку” (2004), 2-х словників: “Економічний словник: банківська справа, фондовий ринок (українсько-англійсько-російський тлумачний словник)” (2000), “Економічний тлумачний словник: Власність, приватизація, ринок цінних паперів (українсько-англійсько-російський)” (2003), навч.-метод. розробок, статей.

Л. Щербак.

АЛЕКСІЄВЕЦЬ

Леся Миколаївна (24. 03. 1976, м. Дубровиця Рівнен. обл.) – вчений-історик, педагог. Дочка *Миколи і Марії Алексієвців*. Д-р істор. н. (2007). Стипендія Президента України (1995–97) та КМ України (1998–99, 2003–05) для молодих вчених, а також у галузі історії, політології, соціології, екон. теорії ім. М. Грушевського (ТДП, 1994), Освіт. фонду Г. Щербан-Ляпіки (Каліфорнія, США, 1995), іменної – В. Косика (Сорбонна, Франція, 1996), Каси ім. Ю. Мянвського (Варшава, ПАН, 2004), іменна стипендія ВРУ для найталановит. мол. вчених України (2009) та ін. Лауреат і переможець всеукр. та міжнар. наук. конф. та конкурсів. Почес. грамота НАНУ (2001), ВАК НАНУ (2008), гранти ТДПУ (1999,

2003). Чл. Асоц. істориків Тернопільщини, чл. спец. вчен. ради Київ. славіст. ун-ту (2009). Закін. істор. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1997, нині ТНПУ). Працювала викл. (від 2000), доц. каф. стародав. та середньовіч. історії (2002–04), від 2007 – проф. каф. нової і новіт. істор. та методики викладання історії ТНПУ. Автор бл. 160 наук. праць, у т. ч. 6 монографій із проблем вітчизн. та всесвіт. історії, 20 навч. посібників для студентів ВНЗ України. Гол. ред. міжнар. збірника наук. праць “Україна-Європа-Світ” (2008).

Б. Мельничук, В. Уніят.

АЛЕКСІЄВЕЦЬ

Марія Олександрівна (31. 01. 1947, м. Дубровиця Рівнен. обл.) – біолог, еколог, педагог. Дружина *М.*, мати *Л. Алексієвиц*. Канд. істор. н. (1999). Доц. (2002). Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1973, нині нац. ун-т). Працювала учителем у с. Ор'яниця (Дубровиц. р-ну Рівнен. обл.); ст. лаборант, асист., доц. каф. фіз. географії Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ). Автор більше 50 наук. праць на природоохорон. тематику, в т. ч. монографії “Екологічний рух в Україні” (Т., 1999), досліджень із історії вітчизн. еколог. руху від найдавніших часів до сьогодення. Запропон. автор. спецкурс для студентів ВНЗ України “Екологічний рух в Україні” та концепцію орг-ції студент. наук.-дослід. роботи за кредитно-модул. системою в контексті вимог й принципів Болон. процесу.

Б. Мельничук.

АЛИСЬКЕВИЧ

Григорій Юліанович (26. 06. 1888, с. Доброводи, нині Збараз. р-ну – 05. 12. 1972, м. Скалат Підволочис. р-ну) – священик. Батько *Є. Алиськевича*. Закін. Бродів. г-зію (нині Львів.

обл.). 1911 рукопоклад. у сан священика. Служив пом. священика у с. Доброводи; парохом в селах Дубівці (нині Терноп. р-ну), Старий Скалат (від 1939, нині Підволочис. р-ну). Чл. ради Збараз. деканату. За відмову перейти на рос. православ'я репресов. (1947); засудж. на 10 р. концтаборів на Волині та у м. Дніпропетровськ, де не припиняв душпастир. діяльності. У жовтні 1955 звільнений; підпільно – священик у Скалаті та довол. селах.

Б. Головин.

АЛИСЬКЕВИЧ

Євген Григорович (01. 08. 1912, с. Доброводи, нині Збараз. р-ну – 1980, м. Тернопіль) – священик, просвітницько-культурний діяч. Син *Г. Алиськевича*. Навчався в г-зіях у містах Тернопіль та Львів, Львів. богослов. акад. (1932–37) та мед. ін-ті (1947–49, нині мед. ун-т). 1937 рукопоклад. у сан священика. Душпастирював у селах Біла Терноп. (1937–42), Хренів Кам'яно-Буськ., Лисятичі Стрий. р-нів (1942–47, обидва – Львів. обл.). Згодом – у Тернополі; таємно виконував душпастир. обов'язки, за що А. переслід. органи МДБ. 02. 03. 1950 заарешт.; депортов. у с. Дюбіно Томс. обл. (нині РФ). 1963 повернувся у Тернопіль. Працював у ЖЕ-Ку № 2 та школі ДТСААФ (до 1972), служив у підпіл. УГКЦ.

Б. Головин.

АЛІКПЕРОВ

Ігдям Алі огли (03. 05. 1948, м. Сабірабад, нині Азербайджан) – спортсмен, тренер (грекоримська боротьба). Засл. тренер Азербайджан. РСР (1982). Почес. прац. фізкультури і спорту Азербайджану (1998). У м. Баку: закін. Азербайджан. ін-т фіз. культури (1972), працював тренером-викл. у спорт. інтернаті (1972–98), ст. тренером уч-ща олімп. резерву (1980–98). Від 2001 – в м. Тернопіль: тренер-викл. ДЮСШ олімп. резерву з греко-рим. б-би, від 2006 – ст. тренер-викл. зб. команди Терноп. обл. Підготував 10 чемпіонів Європи, світу, України та олімп. чемпіона (1988, м. Сеул, Пд. Корея).

В. Уніят.

АЛЬБІН

Павло Йосипович (14. 03. 1970, с. Хмельська Підволочис. р-ну) – священик, благодійник. Закін. Київ. духов. семінарію (2000), вивчає богосл'я в Остроз. духов. акад. (від 2007, Рівнен. обл.). 1997–2007 – священик у селах Фастівка, Фесюри, Щербаки Білоцерків. р-ну Київ. обл. Зініціював ряд благодій. проектів на Київ-

щині, зокрема орг-тор матеріал. допомоги сиротинцям, дит. будинкам, геріатр. центрам тощо; 2006 організ. гуманіт. допомогу школам-інтернатам для дітей із вадами слуху й захворюєв. на дит. церебр. параліч і дит. будинку “Малятко” в м. Тернопіль та самотнім і малозабезпеч. парафіянам обл. центру й Тереховлян. і Шумс. деканатів. Від 2007 – парафіял. священик у м. Тернопіль, орг-тор буд-ва храму Костянтина та Єлени КП УПЦ Київ. патріархату. Автор публікацій у реліг. періодиці, орг-тор реліг.-просвіт. заходів для дітей та юнацтва Київщини і Тернопільщини.

І. Дем’янова, Б. Мельничук.

“АЛЬТЕРНАТИВА”

– газета. Орган Терноп. міськ. парт. клубу “Демократична платформа” і регіон. орг-ції Партії демократ. відродження України. Вих. 1991. Ред. О. Лайпа.

Б. Мельничук, В. Ханас.

“АЛЪЯНС”

– ансамбль бального танцю. Створ. у м. Тернопіль 1997. Від 2007 – народний. Кер. – І. та О. Полигачі. Вихованці – переможці та призери всеукр. фестивалів, конкурсів, олімпіад.

В. Уніят.

АМАТОРСЬКЕ

МИСТЕЦТВО ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

– сукупність галузей творчої художньої діяльності любителських (непрофесійних) колективів і митців краю. 2008 в Терноп. обл. – 914 установ культури клуб. типу. За підсумками 2007 діяло 1527 вокал.-хор. колективів, в яких – 20540 учасників, із них 334 хор. колективи, 1183 вокал. ансамблі, 3 капели бандуристів, 4 ансамблі бандуристів, 3 ансамблі пісні й танцю. 114 колективам присв. звання “народний”, 10 – “зразковий” (див. *Народні (зразкові) аматорські колективи, “Дзвони пам’яті”*). Культ.-мист. свята: “В Борщівському краї цвітуть вишиванки” (м. Борщів, учасники – вокал.-хор. колективи р-ну та гості з ін. регіонів краю); щорічний традиц. фестиваль дит. та юнац. творчості “На берегах Нічлави”; Всеукр. фестиваль-конкурс стрілець. та повстан. пісні “Дзвони Лисоні” (Бережанщина, учасники – колективи Івано-Фр., Львів., Терноп. та Чернів., обл.); фестиваль-конкурс “Українська родина” (м. Бучач); регіонал. фестиваль “Дністрові зорі” (м. Заліщики, учасники – колективи Івано-Фр., Терноп. та Чернів. обл.); Всеукр. фестиваль лемків. культури “Дзвони Лемківщини”; Всеукр. фестиваль-кон-

курс козац. пісні “Байда” (м. Тернопіль та смт Вишнівець Збараз. р-ну); Всеукр. фестиваль дит. та юнац. мист-ва “Пісенні Медобори” (Гусятин. р-н); конкурс солістів-вокалістів та хор. колективів “Соломія” на здобуття премії С. Крушельницької; обл. фестиваль-конкурс кобзар. мист-ва “Кобза” (див. “Барви”, *Бандуристи, кобзарі*). На різних фестивал. майданчиках Тернопільщину представл. кращі вокал.-хор. колективи: Бережан. рай. будинок нар. творчості – нар. аматор. хор “Просвіта” (кер. З. Головацький)

Квартет “Отава”, який діє при Тернопільському обласному методичному центрі народної творчості.

і зразк. дит. хор “Сонечко” (кер. – П. Макода, Є. Падучак), нар. аматор. хор. капела “Боян” (кер. Ю. Васенко); нар. аматор. молод. камер. хор Кременец. РБК (кер. А. Галішевський), Струсів. засл. капела бандуристів України “Кобзар” (кер. М. Носатий), нар. аматор. хор. капела “Елегія” Борщів. РБК (кер. С. Дем’янишин), камер. хору Бучац. РБК (кер. засл. прац. культури М. Кривко) та ін. (див. “Боян” *Бережанський*). Тернопільщину муз. представляють 282 колективи (2540 учасників), у т. ч. 35 дит. колективи, 79 присв. звання “народний” та “зразковий” (див. “Диво-струни”), 151 – ВА. При закладах культури обл. працюють 52 духов. оркестри, 7 оркестрів нар. інструментів, 6 симфон. камер. оркестрів і ансамблів, 41 ансамбль нар. інструментів, 21 інструмент. ансамбль, 4 естрадно-симфон. та естрад. оркестри. Всі вони – учасники культ.-мист. свят та конкурсів (див. *Денисівський духовий оркестр*). Серед стабіль. колективів – оркестр нар. інструментів Збараз. РБК (кер. В. Добровольський), симфон. оркестр Кременец. РБК (кер. В. Козачок), нар. аматор. духов. оркестр Терноп. РБК (кер. Б. Процак), Обицького сільс. БК Шумс.

р-ну (кер. С. Єзерський), Коропець. БК Монастирис. р-ну (кер. А. Садівський), інструмент. ансамбль Збараз. РБК (кер. А. Канас), ансамбль “Опус” Буцаць. р-ну (кер. В. Гребеньовський)

Під час святкування Шевченківських днів у м. Тернопіль (2007 р.)

та ін. Традиц. марш-паради духов. оркестрів, фестивалі та конкурси із муз. жанру. Гідно представл. драм. жанр (див. *Аматорський театр*). На мист. теренах функціонують 1152 драм. колективи, з них 25 – “народні” й “зразкові”: нар. аматор. театр Підволочис. РБК (реж. О. Промович), театр. студія “Рампа” Тербовлян. вищ. уч-ща культури (реж. А. Нечай), *Копичинець. нар. аматор. театр ім. Б. Лепкого* міськ. центру культури і дозвілля (реж. О. Савка), нар. аматор. театр Шумс. РБК (реж. М. Бензель) та ін. Щорічно проводять обл. огляд-конкурс нар. аматор. театрів, конкурс читців “Тернопілля сміється” і “Франкові читання” у с. Вікно Гусятин. р-ну. Обряд. дійствами, відтворенням давніх звичаїв славляться 394 фольклор. колективи Тернопільщини, 30 із яких “народні” та “зразкові”. Це нар. аматор. фольклор. колективи сіл Синьків Заліщиц., Кудринці, Мушкатівка, Дністрове Борщів., Довге, Плебанівка Тербовлян., Залісці Збараз., Підзамочок Буцаць., Біла, Лозова, Малий Ходачків Терноп., Конюхи Козів., Тростянець Бережан., Жабиня Зборів., Плоске Кременец. та Іванківці Лановець. р-нів; міст Кременець, Ланівці, Чортків і Шумськ. 1987 відбувся 1-й обл. конкурс виконавців фольклору та відтвор. кращих традиц. нар. обрядів і звичаїв на здобуття премії ім. В. Гнатюка; 1990 започатк. обл. огляд-конкурс виконавців зимов. календарно-обряд. фольклору. Від 1991 на Театр. майдані – обласні свята зимов. фольклору. В обл. телефестивалі “Мое пісенне Тернопілля” беруть участь кращі фольклор. колективи області. Для пошуку та відродження укр. муз. етносу автентич. мелодій та нар. пісень 1-й Нац. канал Укр. телебачення створив проект “Фольк-music”, 5 кращих фоль-

клор.-обряд. ансамблів Тернопільщини – учасники цього проекту. Традиц. в області свята нар. ремесел та фольклору, започатк. 1980. 2007 зареєстр. 1065 нар. майстрів, умільців і художників, з них 6 – засл. майстрів нар. мист-ва України, 179 – майстрів нар. творчості, 880 – нар. умільців та художників. В обл. працюють колективи зі званням “народний” і “зразковий”: зразк. дит. студія худож. кераміки при Товстен. сільс. БК Гусятин. р-ну (кер. В. Бардачевський), зразк. дит. студія нар. ремесел Микулинець. СБК Тербовлян. р-ну (кер. С. Ковальчук), нар. аматор. студія образотв. мист-ва Чортків. РБК (кер. З. Палагчук), творче об’єдн. “Берегиня” при Терноп. обл. метод. центрі нар. творчості (кер. Є. Возна). Щорічно експон. виставки до Всеукр. дня прац. культури і аматорів нар. мист-ва, до Всесвіт. дня музеїв, до Дня міста, фестивалю козац. пісні “Байда”. Творчість краян представл. на Всеукр. виставках (м. Київ), у святах нар. ремесел та фольклору. Різноманітність жанрів та видів профес. і самодіял. образотв. й декор.-приклад. мист-ва Тернопільщини засвідчує вагомий внесок обл. метод. центру нар. творчості у підтримку художників і нар. майстрів та умільців. Візитними картками нашого краю щодо цього є вишив-

Марш-парад духових оркестрів області. Духовий оркестр Підволочиського районного будинку культури.

ка, різьба по дереву, гончарство. Чол. та жін. сорочки, блузки, костюми й запаски, розшиті мереживом і класич. нар. візерунками, рушники і доріжки, скатертини і серветки, подушки – це своєрід. обереги Тернопільщини. Серед кращих – роботи майстра різьби на дереві М. Шатківського (м. Почаїв Кременец. р-ну), майстрів худож. вишивки С. Луків та Н. Радзіх (сміт Підволочиськ), майстрів виробів з рослин. матеріалів В. та П. Казновецьких (с. Млинівці Кременец. р-ну), майстра з бісероплетіння У. Яремій

(м. Борщів), художниці *Т. Окальської* та ін. У закладах культури працюють 252 аматор. хореограф. колективи, 2 цирк. студії, 26 із них – “народні” та “зразкові”; серед найкращих – нар. аматор. ансамбль танцю “*Червона калина*”

Музики зі с. Настасів на виставці “Барвіста Україна” у м. Київ.

і зразк. аматор. ансамбль танцю “*Сонечко*” ПК “Березиль” (кер. *І. Козловський* та *З. Бирда*), нар. аматор. ансамбль танцю “Юність” Козів. РБК (кер. *Г. Стадник*), нар. аматор. ансамбль танцю “Чайка” (кер. *Н. Гудова*) дит. зразк. ансамбль танцю “Джерело” (кер. *В. Гудов*; обидва – Чортків. РБК), дит. зразк. ансамбль танцю “Калина” с. Улашківці Чортків. р-ну (кер. *Г. Сензюк*) та ін. Для популяризації хореограф. мист-ва, добору кращих його представників у Тернополі щорічно провод. обл. огляд-конкурс танцювал. колективів “*Тернопільська танцювальна весна*”. Загалом в обл. при закладах культури успішно працюють 303 “народні” та “зразкові” аматор. колективи.

С. Гачевська.

АМБІЦЬКИЙ

Мирон Іванович (18. 11. 1928, с. Прусік, Сапоцьк. повіт, нині Польща) – різьбяр, скульптор. Чл. НСХУ (1961). Почес. грамоти ВР УРСР (1990). 1945 з родиною пересел. на Тернопільщину. Від 1947 – у с. Сокольніки (Пустомитів. р-ну Львів. обл.). Закін. у м. Львів уч-ще приклад. і декор. мист-ва, ін-т приклад. і декор. мист-ва. Депорт. у Сибір, звідки повернувся 1956. Учасник виставок від 1960. Працює (до 2000 – спільно з братом Юрієм) із каменем, деревом і металом в жанрі малої та монумент. скульптури: плакетки, медалі, пам’ятні знаки, таблиці, пам’ятники тощо, у т. ч. *Т. Шевченку* (1996), Борцям за волю України (1999), мемор. плита *В. Чорноволу* (2001). Твори зберіг. у музеях України і за кордоном.

П. Гуцал, Б. Мельничук.

“АМРІТА”

– народний ансамбль індійського танцю. Створ. у м. Тернопіль 1995. Кер. – *Е. Абакарова*. Колектив – учасник і лауреат багатьох всеукр. та міжнар. конкурсів і фестивалів.

В. Уніят.

АНАТОЛІЙ

(в миру – Дублянський **Анатолій Захарович**; 11. 11. 1912, с. Перетоки (ст. Олика), нині Дубнів. р-ну Рівнен. обл. – 28. 10. 1997, м. Новий Ульм, Німеччина) – релігійний діяч, архієпископ. Від 1918 проживав у м. Луцьк (нині Волин. обл.), де 1930 закін. г-зію. 1931–33 навчався на гуманітар. ф-ті ун-ту в м. Вільно (нині Вільнюс, Литва), закін. Варшав. ун-т (1938, Польща). Працював у Волин. музеї (м. Луцьк), педагогом, журналістом, ред. г. “Український голос” (1942–44). Від 1944 – на емігр. в Австрії, Німеччині. 1951 рукопоклад. у сан священника в м. Мюнхен (Німеччина); ред. ж. “Рідна Церква”, від 1956 – протоієрей, чл. Ради Митрополії УАПЦ, 1981 – єпископ Лондон. і Західноєвроп., 1983 – архієпископ Празький і Західноєвроп., 1994 – митрополит УАПЦ з наданням титулу Блаженніший. Автор праць і статей, у т. ч. істор.-краєзн. тематики. Не раз перебував у м. Кременець, де похов. його батьки. Житт. шлях А. вперше дослідив *З. Колісник*.

З. Колісник, Б. Мельничук.

“АНГЕЛ-ОХОРОНЕЦЬ. КАЛЕНДАР”

– календар. Вих. від 2008 укр. та рос. мовами раз на рік. Засн. *І. Тріль*. Шеф-ред. – *І. Тріль*. Ред. – *О. Танасійчук*. Видавці: видавн.-інформ. дім “*Діана плюс*”, ПП “*Максимів*”. Наклад (2009) – 27720 прим.

Б. Мельничук.

АНДРЕЙЧИН

Сергій Михайлович (26. 09. 1963, м. Бережани) – лікар-терапевт, гастроентеролог. Син *М. Андрійчина*. Д-р мед. н. (2003), доц. (1998), проф. (2004). Депутат Терноп. міськ. ради (від 2006). Закін. Терноп. мед. ін-т (1986, нині ТДМУ). Працював дільничним терапевтом у м. Київ (1987–90), від 1990 – в ТДМУ: асист., доц., від 2003 – зав. каф. пропе-

девтики внутр. хвороб. Автор понад 190 наук. праць, співавт. “Довідника фельдшера” (К., 1997), підручника для навч. закладів “Пропагандистика внутрішніх хвороб з доглядом за терапевтичними хворими” (Т., 2001), “Медична освіта в Словацькій Республіці” (2006); має 14 патентів на винаходи. Чл. ред. колегій 2-х мед. наук.-практ. журналів.

Г. Івахів, Б. Мельничук.

АНДРЕЙЧУК

Віктор Григорович (30. 01. 1956, м. Кременець) – правник. Генерал-майор (від 2009). Галуз. нагороди. Закін. Львів. лісотех. ін-т (нині нац. лісотех. ун-т України), Ін-т законодавства ВР України. Від 1983 працює в органах держ. безпеки Львівщини: від оперуповноваж. – до нач. підрозділу; від 2000 – у Центрі. апараті СБУ (м. Київ); від 2008 – нач. упр. СБУ у Волин. обл.

Г. Івахів.

АНДРІВСЬКИЙ

Віктор Петрович (21. 09. 1911, с., нині смт Липова Долина одноймен. р-ну Сумс. обл. – 25. 07. 1977, м. Тернопіль) – історик, етнолог, педагог. Орден Черв. зірки (2), Вітчизн. війни 2-го ступ. Канд. істор. н. (1968). Закін. пед. технікум у м. Прилуки Черніг. обл. (1930, нині пед. уч-ще), філол. ф-т Харків. пед. ін-ту (1939, нині ун-т).

Учителював на Сумщині (1933–35). Співзасн. (1940), викл. літ-ри, асист., ст. викл. Кременец. пед. ін-ту (1940–41, 1945–56, 1961–69), де створ. студент. муз. гурток “Народна музика”; доц. каф. пед. і психології ТДП (1969–77, обидва – нині ТНПУ). Дир. Терноп. ЗОШ № 8 (1956–61). Зазнав переслідувань НКВС. Автор праць, статей із історії (про Кременець, Почаїв. лавру та ін.), літературознавства і краєзнавства. Мав вплив на формування світогляду *В. Адамович, І. Герети, Л. Крупи, І. Пугача, Б. Харчука, В. Ярмуша* та ін.

І. Дем’янова, Г. Чернихівський.

АНДРІЙШИН

Андрій Петрович (08. 03. 1986, с. Погрібці Зборів. р-ну) – спортсмен (лижні гонки, “Інваспорт”). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2007).

М. сп. України міжнар. кл. (2007). Нагороди КМ України. 2 сріб; 1 бронз. медалі на Зимов. дефолімп. іграх (2007, м. Солт-Лейк-Сіті, США). Закін. Терноп. обл. комун. серед. школу для дітей із зниж. слухом (2006). Від 2004 – чл. збір. команди України. Тренер – засл. тренер України В. Федорчак.

О. Юзчишин.

АНДРІЙШИН

Володимир Петрович (20. 02. 1959, смт Микулинці, нині Тербовлян. р-ну) – журналіст, режисер. Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1981, нині нац. ун-т), кіноф-т Київ. ін-ту театр. мист-ва (1995, реж. телебачення), слухач укр.-амер. семінару (2007, міста Нью-Йорк, Лос-Анджелес, США). Працював кор., заст. ред. об’єдн. ред. радіо та газети “Комбайнобудівник” (1981–84), в апараті Терноп. ОК ЛКСМУ (1984–87), гол. ред. обл. молодіж. г. “Ровесник” (1987–89), гол. ред., дир. виробн.-творч. об’єдн. інформації “Варіант” (1989–93), гол. ред. г. “Пан+пані” та міжнар. “Panі and pan” (1993–96), дир. і гол. ред. СП “Газета “Західна Україна” (1996–97), гол. ред. радіостанції “Радіо Тон” (1997–2006), одночасно кер. кор. пункту львів. г. “Високий замок” у Терноп. обл. (1999–2002), гол. ред. газет “Тернопільська газета” (2001), “Досьє-02” (2000–01), “Тернопіль вечірній” (від жовтня 2008).

Б. Мельничук.

АНДРІЙ АНДРІЙОВИЧ

(р. і м. н. невід. – 1233, м. Галич, нині Івано-Франк. обл.) – угорський королевич. Двічі захоплював престол галиц. княз-ва, до якого належ. пд.-зх. частина сучас. Тернопільщини. 1230, коли війська *Данила Романовича Галицького* визволяли Галич від угорс. загарбників, потрапив у полон; звільнений. Помер під час 2-ї облоги Галича.

В. Ханас.

АНДРІЙЧУК

Василь (псевда “Орел”, “Бор”, “Остап”, “Максим”); 1919, с. Шишківці, нині Борщів. р-ну – 03. 11. 1947, с. Шупарка цього ж р-ну; м. похов. невід.) – учасник національно-визвольних зма-

гань, поет, літератор. Чл. ОУН. Займався в родин. селі с. госп-вом, працював у кооперації. 1940 мобілізов. у ЧА; учасник німрад. війни; потрапив у нім. полон, звідки був звільнений; повернувся додому. Від 1943 – в УПА: референт СБ, розвідки, відділу пропаганди проводу ОУН на Борщівщині. Квартирував у печері “Озерна”. В бою з підрозділом НКВС важко поранений; щоб не потрапити в руки ворога живим, застрелився. Рукопис. зшиток із 22 віршами А. і промовою “Слово на Святвечір” (1945) зберіг брат А.; його доробок опубл. у кн. Н. Мизака та Ю. Зімельса “Дух одвічної стихії і голосу крові” (Чц., 2008).

П. Гуцал, Б. Мельничук.

АНДРІЙЧУК

Теодор (1808, с. Бабинці, нині Борщів. р-ну – 16. 03. 1870, там само) – громадський діяч. Три-валлий час – війт у родин. селі. 1861–66 – посол *Галиц. сейму*.

П. Гуцал.

АНДРЇНЦІВ

Олександра Богданівна (з дому Смакоус; 07. 08. 1952, м. Тернопіль) – лікар-терапевт, громадська діячка. Дружина *М. Андрунціва*. Галуз. та громад. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1978, нині ТДМУ). Працювала дільн. педіатром (1978–81, м. Тернопіль); лікарем-терапевтом у санаторії-профілакторії “Здоров’я” Терноп. бавовн.-пряд. комбінату (1982–2001); викл. ТДМУ (2002–04); лікарем у ТІСІТ (2002–05); кер. проекту “Соціальна допомога і реінтеграція жінок, які потерпіли від торгівлі людьми”, дир. притулку для потерпілих жінок (2004–07, Терноп. благод. фонду “*Карітас*”). Чл. ТУМ (1990), Координ. ради жін. громад. орг-цій при Терноп. ОДА, Со-

юзу українок (1996–2002, нині почес. голова), та громад. орг-ції “Україна-світ”. Заст. голови Конгресу укр. інтелігенції (2002–04). Автор публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук, М. Федечко.

АНДРУХОВИЧ

Юрій Ігорович (13. 03. 1960, м. Станіслав, нині Івано-Франківськ) – поет, прозаїк, есеїст, перекладач. Канд. філол. н. (1994). Чл. СПУ (1985–91). Закін. Львів. поліграф. ін-т (1982, нині Укр. акад. друкарства) та Вищі курси при Літ. ін-ті в м. Москва (1991, нині РФ). Працював у пресі, зав. відділу поезії ж. “Перевал” у Івано-Франківську (1991–95), співред. часоп. текстів і візій “Четвер” (1991–96); віце-президент АУП (1997–99). Співзасн. із О. Ірванцем і В. Небораком поет. групи “Бу-Ба-Бу” (1985). Автор кн. поезій, оповідань, романів. Твори А. переклад. і вид. у країнах Зх. Європи і США. 2008 побував у м. Тернопіль: у червні у арт-клубі “Коза” декламував влас. вірші, новий проз. твір “Альберт, найвища форма страсти” – про події у серединьовіч. Львові, у вересні виступав у кінотеатрі “Перемога” з муз. гуртом “Karbido”.

Л. Щербак.

АНДРЇШКІВ

Світлана Борисівна (19. 03. 1971, с. Заприп’ять Ратнів. р-ну Волин. обл.) – співачка (меццо-сопрано), культурно-громадська діячка. Диломант конкурсу естрад. пісні “На хвилях Світязя” (1996, м. Шацьк Волин. обл.), лауреат Всеукр. огляду-конкурсу нар. творчості (1999, 2002), 1-а премія Всеукр. фестивалю козац. пісні “*Байда*” (2005, Тернопіль). Галуз.

нагороди. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1989, нині вище уч-ще культури), Рівнен. гуманітар. ун-т (2005). У Козів. РБК: інструктор клуб. роботи (1989–93), методист вокал.-хор. жанру (1993–94); методист, кер. нар. аматор. інструмент. ансамблю (1994–2006), від 2006 – провід. методист із культ.-просвіт. роботи. Орг-тор (2001) і кер. дит. вокал. студії “Браво” Козів. г-зії. Видала аудіоальбом “Цвіт Волині несучи душу я” (2005).

Б. Савак, В. Шкільний.

АНДРУШКО

Володимир Васильович (05. 12. 1929, с. Саджавка, нині Надвірнян. р-ну Івано-Фр. обл.) – педагог, письменник, публіцист, громадсько-політичний діяч. Навчався у г-зії в м. Коломия (1943–44, нині Івано-Фр. обл.; де вступив до ОУН), Чернів. ун-ті (1951–52, нині нац. ун-т; 23. 05. 1952 підняв над цим ВНЗ синьо-жовтий прапор, за що виключ.); закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1955, нині Прикарпат. нац. ун-т). Працював учителем у Калус. р-ні Івано-Фр. обл. (1955–59), Миколаїв. (1967–69), Житомир. (1969–70), Львів. (1970–73), Хмельн. (1973–74) обл., Буцац. ПТУ (1974–80), Терноп. школі для слабозорих дітей (1980–81), Коломий. р-ні (1987–89). Політв'язень Мордов. (1959–64), Пермс. і Тюмен. (засудж. у м. Тернопіль; 1981–87; усі нині – РФ) концтаборів. 1990 очолив Чернів. обл. орг-цію УРП. 3 жовтня 1990 в м. Чернівці за дорученням віча підняв нац. прапор над ун-том, згодом – над міськ. радою. Від 1993 проживає у м. Надвірна. Автор публікацій на політ. теми, літ. творів, спогадів.

Б. Мельничук, В. Селезінка.

АНДРУШКО

Сергій Павлович (16. 11. 1963, с. Сліди Тиврів. р-ну Вінн. обл.) – актор. Закін. хореограф. відділ. культ.-освіт. уч-ща в м. Тульчин Вінн. обл. (1982), актор. ф-т Київ. ін-ту театр. мист-ва (1989, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Відтоді – актор Терноп. акад. обл. драм. театру. Водночас від 1993 – викл. танцю, сценіч. пластики та фехтування на актор. відділ. Терноп. муз. уч-ща, від 2005 – викл. сценіч. руху в ін-ті мист-в ТНПУ. Зіграв понад 50 ролей, серед них: Гораціо, Меркуціо (“Гамлет”, “Ромео і Джульєтта” В. Шекспіра), Цар Микола II (“Соломія Крушельницька” *Б. Мельничука* та *І. Ляховського*), Кривоніс (“Сотниківна” *Б. Мельничука* за повістю *Б. Лепкого*), Онисим (“Коханий нелюб” *Я. Стельмаха*), Ротмістр (“Дами і гусари” *О. Фредро*), Гриша (“Євангеліє від Івана” *А. Крима*), Прокіп (“Сватання на Гончарівці” *Г. Квітки-Основ'яненка*), Менахем (“Поминальна молитва” *Г. Горіна*),

Калитка (“Сто тисяч” *І. Карпенка-Карого*); кіно-ролі: Роман (“Чотири броди”), Старшина Хоменко (“Один у полі воїн”). Неоднораз. лауреат театр. фестивалів у номінації “Краще пластичне вирішення вистави”, зокрема 4-го фест. (2003) “Тернопільські театральні вечори. Дебют” (“Не судилось” *М. Старицького*).

Б. Мельничук, Л. Щербак.

АНДРУЩЕНКО

Ніна (з дому – Слободенюк, псевдо “Синичка”; 08. 04. 1919, с. Вел. Дедеркали, нині Шумс. р-ну – 2008, там само) – учасниця національно-визвольних змагань. Навчалася у Кременец. фельдшер.-акушер. школі (від 1939). Зв'язкова ОУН (1941). Медсестра УПА. 1946 А. заарешт. органи НКДБ; після катувань вчинила спробу покінчити зі життям; голка залиш. у серці, що опис. в кн. “Труди лікарів міста Норильська” (1966); засудж. на 10 р. ув'язнення, яке відбувала у м. Норильськ (нині РФ); 1968 поверн. у родин. село.

Л. Заморська, Б. Мельничук.

АНДРУЩІШИН

Степан Андрійович (05. 01. 1888, с. Дроздовичі, нині Городец. р-ну Львів. обл. – квітень 1940, м. Чортків) – правник, громадський діяч. Д-р права (1932). Навчався у г-зії у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), на правн. ф-ті Львів. ун-ту. Під час 1-ї світ. війни воював в австр. армії. Офіцер УГА. Після 1922 – пом. адвоката у м. Львів, адвокат у м-ку Городок на Львівщині; від 1936 – у м. Заліщики, потім – у м-ку Глусте (нині смт Товсте Заліщиц. р-ну). Діяльний в укр. орг-ціях і т-вах. Восени 1939 А. заарешт., ув'язн. в тюрмі у м. Чортків; страчений без суду. Кримінал. справа А. в архівах України не зберег., тому не реабілітований.

П. Гуцал.

АНЕКДОТ

– коротке сатиричне або гумористичне, з дотепним закінченням усне оповідання про якийсь смішний випадок або подію. *В. Гнатюк* опубл. “Галицько-руські анекдоти” в “Етнографічному збірнику” (Л., 1899). У Тернополі в новітні часи видано зб. А. Укр. Січових Стрільців “Вісьта-війо!” (1990, 1992), старих галиц. А. “Засміймося, вуйку”, “Галичани: портрет у гуморі” (обидві – 1991) та ін.

Б. Мельничук, М. Ониськів.

“АНЕСТЕЗІЯ”

– перша рок-група на Тернопільщині. Засн. 1989. Муз. напрям – треш-метал. Серед кер. “А” – *О. Домбровський* та *О. Грушовський*.

1994 припин. існування. Чл. гурту – співзасн. **Терноп. рок-клубу та фестивалю “Нівроку”**.

В. Ханас.

“АНТИКВАР”

– єдиний в області спеціалізований магазин такого типу. Діє в м. Тернопіль від 2001. Спеціаліз. з консультацій, прийому і реалізації антиквар. предметів (монети, годинники, картини, кераміка, меблі та ін.).

Б. Мельничук.

“АНТИКРИМІНАЛЬНИЙ ВІБІР”

– Тернопільська обласна громадська організація. Створ. 2006. Мета діяльності – б-ба з криміналом і проявами корупції. Голова – *О. Смик*. Орг-ція видає г. “*Маленька Батьківщина*”.

В. Уніят.

АНТКІВ

Юрій Богданович (20. 11. 1944, м. Чортків) – концертмейстер, педагог. Син *Б. Антківа*. Закін. муз. школу в м. Тернопіль (1961), навчався у Терноп. (1961–63) і Львів. (1963–65) муз. уч-щах, на фортепіан. ф-ті Львів. консерваторії (1965–70, нині нац. муз. акад.), закін. диригент. ф-т Одес. консерваторії (1977). Працював у Черкас. муз. уч-щі (1970–71). Від 1971 – викл. Львів. муз.-пед. уч-ща (нині пед. коледж Львів. нац. ун-ту). Худож. кер. нар. хор. капели “Заграва” обл. Буд. вчителя (1974–94), із яким гастрол. у Польщі. Від 1999 – худож. кер. дит. хору “Щедрик” при церкві Пресв. Євхаристії у Львові. Видав зб. “Хорове сольфеджіо” (1997, 100 пісень), “Пісні українських повстанців 1940–1960-х рр.” (2002, 70 пісень; обидві – у співавт.).

І. Дуда.

АНТОНІВ

Олена Тимофіївна (17. 11. 1937, м. Бібрка, нині Перемишлян. р-ну Львів. обл. – 02. 02. 1986, м. Львів) – лікар, правозахисниця. Перша дружина *В.*, мати – *Т. Чернової*. Розпорядниця фонду *О. Солженіцина* в Галичині. Чл. Клубу творчої молоді (м. Львів). Під час нім.-рад. війни проживала у с. Перемолака Бучац. р-ну. Закін. лікувал. ф-т Львів. мед. ін-ту (1961, нині нац. мед. ун-т). Працювала у Львів. обл. протитуберкульоз. диспансері. Підтримувала зв’язки з *А. Горською*, *Є. Сверстюком*, *І. Світличним* та ін. шістдесятниками. Виготовляла, зберіг. і розповсюдж. літ-ру самвидаву. 1980–85 багато часу провела в Тюмен. обл. (нині РФ), поділяючи долю другого чоловіка – *З. Красівського*, який перебував на засланні. Загинула в автомобілі. катастрофі.

Б. Мельничук, В. Уніят.

АНТОНІЙ

(в миру – Марценко; р. і м. н. невід. – 1952, нині РФ) – священник. Архієпископ (1923). Люблін. вікарний єпископ (Польща). Кременец. вікарій (до 1926). 1923–25 – ректор Волин. духов. семінарії (м. Кременець). Згодом душпастирював у містах Почаїв, Камінь-Каширський (нині Волин. обл.), Гродно (нині Білорусь), Херсоні; від 1946 – УР РФСР (нині РФ): на Орлов. каф., Тульс. та Білівс. архієрей (звільн. 1952). Вбитий у в’язниці.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

АНТОНІЮК

Лука Васильович (14. 10. 1947, с. Пізнанка, нині Поділля Підволочис. р-ну) – господарник. Засл. прац. с. госп-ва України. Ордени Труд. черв. прапора, “Знак Пошани” та ін. нагороди СРСР. Закін. Кременец. с.-г. технікум (1966). Від 1968 – агроном колгоспу в с. Остап’є, 1971 – агроном, кер. відділку колгоспу в с. Кам’янки (обидва – Підволочис. р-ну); 2005 – викон. дир. ТОВ “Агрофірма “Нива” (с. Кам’янки) – одного з кращих с.-г. підпр-в Тернопільщини.

Б. Мельничук, М. Федечко.

АНТРЕПРЕНЕР

– приватний підприємець. 1) власник, орендар, утримувач культуролог. бізнес. закладів, театру, цирку, ансамблів, структур бізнес-шоу; 2) особа, яка бере на себе ризик у засн. нової компанії чи бізнесу. З Тернопільщиною пов’язана діяльність відомих галиц. А. – *М. Бенцала*, *К. Підвисоцького*, *Т. Романович*, *К. Рубчакової*, *Й. Стадника* та ін.

Б. Мельничук.

АНЧАРСЬКИЙ

Юзеф (Anczarski Jozef; 18. 02. 1912, с. Почапи, нині Золочів. р-ну Львів. обл.) – польський релігійний діяч, теолог, публіцист. Магістр теології (1939). Закін. Золочів. г-зію (1935), у м. Львів семінарію і теолог. відділ ун-ту (1939). Рукопеклад. у сан священника (1939). Священик у селах Вишнівчик (1939, Тербовлян.), Доброполе (1939–43, Бучац.), містах Скалат (1943–45, Підволочис. р-нів), Тернопіль (1945–46). Дир. душпастир. відділу біскупіальної курії в м. Гожув-Велькопольські (1948–63, Польща). Автор мемуарів (1998), 2-томн. праці у машинописі (неопубл.), опрацював бл. 50 зібрань казань та гомілій.

В. Ханас.

АПÓСТОЛ

Василь Іванович (23. 05. 1895, с. Ласківці, нині Тербовлян. р-ну – 28. 10. 1937, м. Київ) –

педагог. Навчався в укр. г-зії у м. Тернопіль. Четар УГА. Від 1920 жив у рад. Україні. Заарешт. 05. 05. 1931 в м. Житомир, ув'язн. на 5 р. у ВТТ. Згодом проживав у Києві, економіст адмін.-фінанс. упр. АН УРСР. Знову заарешт. за політ. звинувач. 09. 10. 1937; розстріл. За обома справами реабіліт. 1989.

Є. Гасай

АПОСТОЛ

Михайло Володимирович (01. 01. 1961, с. Ласківці Тербовлян. р-ну) – господарник. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Грамоти Мінва аграр. політики України (2006–09). Закін. ТАНГ (1983, нині ТНЕУ). Стажувався за програмою уряду США “Агробізнес” (2005). Працював у родин. селі гол. економістом у колгоспі, згодом – у селян. спілці “Вільна Україна” (1984–94), дир. малого ПП “Оріон” (1994–2000). Від 2000 – дир. приват. с.-г. підпр-ва “Оріон” у с. Матеушівка Буцац. р-ну, від 2006 – в с. Григорів Монастирц. р-ну.

Б. Мельничук.

АПОСТОЛЮК

Вячеслав Володимирович (29. 10. 1923, с. Юрківці, нині Могилів-Поділ. р-ну Вінн. обл. – 05. 06. 1993, м. Тернопіль) – лікар, педагог. Учасник нім.-рад. війни. Ордени “Знак пошани” (1971), Вел. вітчизн. війни 1-го ступ. (1972). Канд. мед. н. (1964). Відмінник охорони здоров'я УРСР (1966). Закін. Чернів. мед. ін-т (1952, нині Буковин. мед.

акад.). Відтоді лікар Терноп. міськ. лікарні, від 1960 – гол. лікар обл. лікарні лікувал.-санітар. упр., 1973 – доц. каф. факультет. терапії, зав. курсом фізіотерапії Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ). Співорг-тор (1967) відкриття Микулинець. обл. фізіотерапевт. лікарні реабілітації. Один із перших дослідників мінер. вод Тернопільщини, зокрема Микулинець., Гусятин., Конопківської (назва води “Микулинецька Мацеста”, відкрито санаторій “Медобори”). Сприяв пром. випуску стол. мінер. води “Тернопільська”. Серед перших на Тернопільщині застосовував голкорексотерапію, впроваджував немедикаментоз. методи лікування, зокрема, апітерапію, пси-

хотерапію, траволікування тощо. Автор понад 50 наук. праць.

І. Дем'янова.

“А-ПРІНТ”

– видавництво. Діє у м. Тернопіль від 2004. Спеціалізація – друкування газет і реклам. продукції; працює на обладн. фірми “Solna” (Швеція). 2008 тут друк. понад 70 період. видань із міст Вінниця, Житомир, Івано-Франківськ, Луцьк, Львів, Тернопіль (“Божий сіяч”, “20 хвилин”, “Дос'є-02” та ін.), Хмельницький та ін. Дир. – В. Перець.

Б. Мельничук.

АРАБСЬКИЙ

Олексій Афіногенович (23. 07. 1914, м. Чернівці – 25. 10. 1939, м. Кременець) – громадський діяч. 1939 – депутат Нар. зборів Зх. України від Нападів. округу (нині с. Нападівка Лановец. р-ну). Навчався в Кременец. укр. г-зії, Львів. ун-ті (нині нац. ун-т). Тривалий час проживав у с. Вел. Кусківці (нині Лановец. р-ну). Підтримував стосунки з Б. Лепким, П. Мандриком, У. Самчуком, А. Шептицьким. 1930-і друк. у часописах. Як активний учасник нац.-визв. процесів за рад. влади заарешт.; трагічно загинув.

Р. Баран, Я. Геляс, Н. Гергілевич.

Р. Баран, Я. Геляс, Н. Гергілевич.

АРИКАН

Ольга Антонівна (з дому – Колос; 07. 11. 1971, смт Гусятин) – громадська діячка. Від 1980 – в Угорщині: навчалася у м. Будапешт в г-зії (1989–92), Вищій школі комп'ют. інженерії (1993–96), знання вдосконал. на мовних курсах. Від 1998 проживає на о. Кіпр, працює пом. консула в Угор. консульстві (м. Нікосія).

В. Горбоватий.

АРКУШЕНКО

Володимир Прокопович (28. 04. 1925, м. Первомайськ Микол. обл. – 07. 05. 1977, м. Львів) – актор. Нар. арт. УРСР (1969). Закін. Київ. ін-т театр мист-ва (нині ун-т театру, кіно і телебачення). Як актор Львів. акад. укр. драм. театру ім. М. Заньковецької (1950–77) виступав на Тернопільщині, зокрема в червні 1955, липні 1960, червні 1965, вересні 1966 в м. Тернопіль.

Б. Мельничук.

АРМІЯ БЕРЛІНГА

(*Армія Польська в СРСР*, Військо Польське, Дивізія Костюшка) – польська армія, яку за підтримки уряду СРСР організували польські прокомуністичні сили. Формування розпоч. 1943 (1-а піхот. дивізія ім. Т. Костюшка); ком-р – полковник З. Берлінг. У серпні 1943 уряд СРСР дозволив розгортання дивізії у 1-й корпус Польс. ЗС. На поч. 1944 корпус передислокувався до м. Суми, де 18. 03. 1944 почалося формування 1-ї Польс. Армії; згодом передислокувався на Волинь. Із березня 1944 поляки-уродженці Тернопільщини поповнювали А. Б.; вихідці з області *Ю. Гюбнер* і *А. Кжизонь* стали Героями Рад. Союзу. На час форсування Зх. Бугу та відходу з тер. України 20. 07. 1944 в 1-й польс. армії – 104 тис. офіцерів та солдатів, у т. ч. з Тернопільщини щонайменше 30 тис. осіб, серед яких 3 тис. жінок. 24. 07. 1944 А. Б. об'єднано з *Армією Людовою* у Військо Польське.

В. Ханас.

АРМІЯ ЛЮДОВА

(*Armia Ludowa* – Народна армія) – польська військова організація. Створ. Польс. робітн. партія (ПРП) за рішенням Край. Ради Народової на основі Гвардії Людової, утвор. у січні 1942. 01. 01. 1944 до А. Л. приєдн. частина особ. складу “*Батальйонів хлопських*”, зокрема окремі групи з Кременец. інспекторату. 24 липня 1944 А. Л. об'єдн. зі сформов. в СРСР 1-ю Польс. армією (*Армією Берлінга*) і створ. Військо Польське.

В. Уніят, В. Ханас.

АРМІЯ ПОЛЬСЬКА В СРСР

– армія, сформована на основі угод, укладених 30. 07. і 14. 08. 1941 між польським урядом В. Сікорського у м. Лондон (Вел. Британія) та урядом СРСР. Формування почав у вересні 1941 в Поволжі генерал В. Андерс, 1942 – евакуйов. на Бл. Схід. До неї належ. чимало вихідців із Тернопільщини, більшість із яких 1939–41 репресовані.

В. Ханас.

“АРОН”

(псевдо; справж. прізви. ім'я та по батькові невід.; р. і м. н. невід. – 10. 09. 1947, с. Теляче, нині с. Мирне Підгаєц. р-ну) – співробітник референтури СБ Центрального проводу ОУН (М). Кер. відділу б-би з агентурою противника. Заст. референта СБ ОУН. Мав бути наступником *М. Арсенича* – кер. військ. розвідки Проводу ОУН, від 03. 03. 1941 – гол. референт СБ ОУН (Б).

М. Ханас.

“АРС”

– безкоштовна рекламно-інформаційна газета торгової групи “АРС-кераміка”. Засн. – ТОВ “Апейрон”. Зареєстр. 16. 06. 2006 у м. Тернопіль. Наклад (2009) – 160 тис. прим.

Б. Мельничук.

“АРС”

(у перекл. з латин. – мистецтво) – клуб спортивного танцю у м. Тернопіль. Засн. 1993 при ПК “*Березіль*”; нині – громад. орг-ція, яка діє при ЗОШ № 4. Президент і віце-президент – м. сп. *Н. і В. Кордюкевичі*. “А.” – орг-тор турнірів зі спорт. танців, традиц. змагань за Кубок м. Тернопіль, чем-тів Зх. України, рейтинг. і кваліфікац. змагань “Осінній бал”, “Зустрічі друзів”, “Різдвяні зустрічі” й ін. Серед вихованців – к. у м. сп. та спортсмени 1-го розряду; володарі Кубка України (1994, м. Харків), понад 60 осіб – переможці чем-ту України зі спорт. танців (2000, м. Київ), чем-ту Зх. України (2002, м. Львів), турнірів у містах Кіровоград, Луцьк, Ужгород, Хмельницький, Чернівці та ін. Представники “А.” – лауреати та переможці міжнар. змагань в Болгарії, Німеччині, Польщі, Румунії, Словенії.

І. Дем'янова.

АРТИМОВИЧ

Петро (Артемович; бл. 1885, Галичина – бл. 1920, Наддніпрянщина) – диригент, співак-аматор (бас). У м. Львів: диригент чол. хору “Бандурист” (1906–14) і т-ва “Боян” (1912–14). Хор під кер-вом А. 1913 виступав у містах Бережани, Тербовля, Тернопіль, Скалат, м-ку, нині смт Підволочиськ, с. Сорочьке (нині Тербовля. р-ну). Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії, де диригент оркестру, згодом – у відділі театр.-муз. видовищ *Пресової квартири* Начал. команди УГА, з якою перебував на Тернопільщині.

Б. Мельничук, Б. Пиндус.

“АРХІВАРІУС”

– інформаційний вісник Державного архіву Тернопільської області. Засн. у липні 2004. Вих. щокварталу, також спец. номери Осн. рубрики: “Хроніка подій ДАТО”, “Архів інформує”, “Історія Тернопільщини”, “Міжнародні зв'язки” та ін. Ред. – *А. Грицишин* (2004), від 2007 – *І. Крочак*. Шеф-редактор – *Б. Хаварівський*.

В. Уніят.

АРЦИШЕВСЬКИЙ

Кшиштоф (*Arcyszewski Kszysztof*; 1592, Тернопільщина – 1656, м. см. невід.) – польський полководець. Генерал. Навчався у Лейден. академії. Від 1638 – на запрошення короля *Владислава*

IV Вази повернувся до Польщі, де – головнокомандувач артилерії. Під час нац.-визв. війни укр. народу 1648–57 зміцнював замок у м. Збараж, учасник бой. дій 1649 біля м. Зборів. Ком-р голланд. військ у Бразилії та Аргентині. Засн. поселення, яке згодом розрослося у м. Ріо-де-Жанейро (нині Бразилія). 1650 подав у відставку.

В. Ханас.

АСОЦІАЦІЯ ІНФЕКЦІОНІСТІВ УКРАЇНИ

– всеукраїнська громадська організація, яка об'єднує на основі добровільності, професійної спільності інтересів обласні (міські) й АР Крим науково-практичні товариства лікарів-інфекціоністів України. Створ. у травні 1997 в м. Полтава. Голова – проф. *М. Андрейчин* (від 1998). А. і. У. розробляє і вносить на розгляд законодавч. органів, мін-в та органів охорони здоров'я пропозиції щодо вдосконал. системи охорони здоров'я та мед. допомоги населенню, вирішує проф., соціал. й прав. питання діяльності її членів; надає наук.-мед. і практ. допомогу органам охорони здоров'я; впроваджує у практику передов. досвід і досягнення науки; узагальнює досвід роботи практикуючих лікарів і новаторів у б-бі з інфекц. хворобами; розроб. навч. плани та програми викл. курсу “Інфекційні хвороби” у вищих і серед. навч. закладах, готує до видання наук. й наук.-популярні праці; проводить з'їзди, наук.-практ. конф. та пленуми в Україні, співпрац. зі спільнотами інфекціоністів за кордоном.

Г. Івахів.

АСОЦІАЦІЯ НОБЕЛІВСЬКИХ СТУДІЙ

– громадська організація. Засн. 2002 у м. Тернопіль для популяризації нобел. руху, дослідж. творчості лауреатів Нобел. премії, євроінтеграції. Орг-тор традиц. щоріч. *Терноп. нобелів. читань*. 2002 вид. “Вісник Асоціації Нобелівських студій”. Найактивніші діячі А. н. с. – *З. Бабій, П. Бубній, М. Довбенко, Ю. Ковальков, О. Ключак, В. Ніконенко, О. Полисаєв, В. Рудик, В. Уніят, В. Ханас, С. Юрій* та ін.

В. Ханас.

“АСТРОПРОГНОЗ”

– журнал. Вих. від 2005 чотири рази на рік рос. мовою. Вид. – видавн.-інформ. дім “*Діана плюс*”, ПП “Бялас Т. В.”. Шеф-ред. – І. Тріль, ред. – О. Танасійчук. Наклад (2009) – 15000.

Г. Івахів, Б. Мельничук.

АТАМАНЧУК

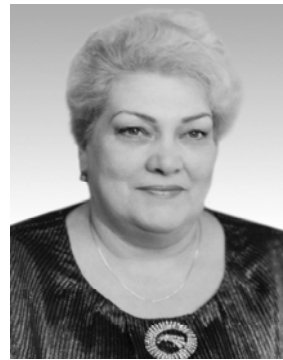
Лариса Василівна (16. 06. 1964, м. Харцизьк Донец. обл.) – музикант, педагог. Чл. Нац. Спільноти кобзарів України (2004). Закін. Червоноград. муз. школу Львів. обл. (1979), Житомир. муз.

уч-ще (1983), Терноп. пед. ін-т (1990, нині ТНПУ; клас бандури *М. Євгенєвої*). 1983–85 – артистка оркестру Поліс. ансамблю пісні й танцю “Льонок” Житомир. обл. філармонії. 1990–2000 – кер. ансамблю “Україночка” СПТУ № 9 (нині Тех. коледж ТНТУ, м. Тернопіль). Від 2001 – викл. класу бандури Острів. муз. школи Терноп. р-ну, засн. та кер. зразк. аматор. ансамблю бандуристів “*Диво-струни*”. Як солістка-бандуристка з ансамблем танцю “*Червона калина*” гастролювала у Франції (1995, 1999). Учасниця тріо бандуристок “*Мрія*” та “*Стрітєння*”.

М. Євгенєва.

АТЕНЧУК

Лідія Миколаївна (з дому – Майорова; 10. 08. 1933, м. Маріуполь, нині Донец. обл.) – солістка-вокалістка (сопрано). Грамоти Президії ВР, Мін-ва культури УРСР та ін. нагороди.

Закін. муз. уч-ще у м. Ленінград (1956, нині Санкт-Петербург, РФ), Львів. консерваторію (1961, нині нац. муз. акад.). Працювала солісткою в обл. філармоніях

міст Чернігів (1962–65), Івано-Франківськ (1965–68), Тернопіль (1968–89). Виконавиця сольних партій у “Реквіємі” В.-А. Моцарта; в операх: “Толанта”, “Свгеній Онегін”, “Пікова дама” (усі – П. Чайковськог), “Чіо-Чіо-Сан” Дж. Пуччіні; кантатах “Радуйся, ниво неполітая” *М. Лисенка* та кантаті “Самсон” Й. Гайдна; романсів укр. і рос. композиторів.

О. Івахів.

АУДИОЗАПИСИ БАНДУРНОГО

ВИКОНАВСТВА ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

– звукова фіксація музичних творів у виконанні бандуристів краю. Перші записи творів у виконанні Струс. капели бандуристів “*Кобзар*” видала всесоюз. фірма грамзапису “Мелодія” (двічі – 1968; 1973; 1990): зокрема, в грамплатівках “Ми – з України”; “Пісня з України” (випуск 4, Терноп. обл.), (стор. 2 містить “Подільські коломийки”, “Ой, летіли гусоньки” (укр. нар. пісня) у виконанні капели бандуристів “*Мрія*”; кер. *О. Шумилович*); “В сузір'ї дружиби”; “Тернополлю – 450” (дві платівки); аудіокасета творів укр. композиторів і поетів та

обробки нар. пісень (16 пісень; мист. кер. та гол. диригент *Б. Іванюк*, диригент *М. Носатий*, концертмейстери *Я. Кубіт*, *І. Хемій*, *В. Сорока*, дир. капели *П. Киба*; звукозапис – студія “Шанс” (Т., 1997); аудіокомпакт-диск “Грай, моя бандуро” (16 пісень; мист. кер. та гол. диригент *М. Носатий*, дир.-хормейстер, засл. прац. культури України *І. Козак*, концертмейстери *І. Хемій* та *В. Сорока*, Звукореж. *О. Третяк*, виробник – ПП ММС “Свічадо” (Т., 2008). Тріо бандуристок “*Оріана*” мають фонд. записи на студіях ТТБ, а також аудіокомпакт-диск “Доля... Пісні на славу Україні” (19 пісень; Т., ПТ “*ГроЛіс*”, 2003); “Коляди двох народів: українського і польського” (14 творів; Краків, Польща, 2006). Тріо бандуристок “*Мрія*” видали аудіокомпакт-диск “Свою Україну любіть... за неї Господа моліть!..”, реставрація записів – студія *О. Третяка*, худ. *Я. Омелян* (11 творів; Т., 2007). Звукозаписи музич. творів у виконанні *Д. Губ’яка* “Грай, кобзарю” (17 творів; Т., 2007, обидва – ПТ “*ГроЛіс*”), *Н. Кулик* “Не забудь ...” (12 творів, Т., 2008). Для збереж. бандур. традицій краю реставр. звук. записи ансамблю “*Бурлака*”, зокрема квартету бандуристів у складі *В. Войтовича*, *Б. Болнаря*, *Я. Ліщинського*, *В. Моти* (Беларія–Ріміні, Італія, 1945–47; Англія, 1947–49) та концертів *Я. Бабуняка* та його дружини *Т. Бабуняк* (сопрано) в Англії (1952–54). 2005–08 члени ТОО НСКУ реставрували записи оригінал. муз. творів *З. Бережана* (*З. Штокалка*) на 10-и аудіокасетках, які подарував *Бережан. краєзн. музею д-р Р. Смик* (1995). Аудіоальбом “Відлуння століть” (Т., 2008) склали 102 різножанр. твори: вокально-інструмент. (думи, білини, канти, істор. пісні, лірич.-побут., пісні соц. груп та літ. походження тощо); інструментальні (інтерпретації традицій. кобзар. композицій та оригін. зразки); подвійні записи вокал.-інструмент. творів (Double tracked). Упорядк. та вивч. аудіо-записів у виконанні *З. Штокалка* розпоч. 1950-і: амер.-укр. фірма “Сурма” (1952) випуст. короткограючу платівку із виконанням “Думи про Марусю Богуславку”, за сприяння дослідника укр. дискографії *С. Максимюка* – 2 довгограючі платівки “О, думи мої” (1971): 4 думи, ряд інструмент. композицій, нар. та повстан. пісень. Колекцію оригін. записів *З. Штокалка* (17 бобін) вивчали та ред. *Л. Майстренко*, *А. Горнякевич*, *М. Дяковський* (США) та перезапис. на цифр. аудіоплівку в діаспорі за сприяння *Є. Валдіна* (1990) та *Р. Британа* (2005). Підготовці та випуску компакт-дису “Відлуння століть” сприяли *Л. Зінчук* (дир. *Бережан. краєзн. музею*),

І. Дем’янова, *І. Гринчук* (канд. пед. н., доц. ТНПУ), *Я. Омелян*, *І. Гриненко* (викл. ТНПУ), *В. Росоловський*, *Є. Юрківський*, *В. Єсіпок* (Голова правління НСКУ), *М. Євгенєва* (оригінал-макет), *О. Третяк* (реставрація записів). У доробку бандуристів краю відео та радіозаписи в студіях Терноп. радіокомпанії, зокрема, “Втішайтеся люди!” – програма (15 хв.) колядок і віншувань за участю тріо бандуристок *Л. Квасниці*, *О. Дубас*, *М. Ціж* та артиста Терноп. обл. філармонії *М. Булата* (1995); “Голос коляди” (щорічно від 2000) за участю студентів-бандуристів ТНПУ та викл. *М. Євгенєвої*; програма “Христос Воскрес!” – великодні пісні у виконанні тріо бандуристок “*Мрія*”; передача “У звуках кобзи хай історія озветься” (2000), записана для популяризації традиц. кобзар. муз. інструментів на Тернопільщині. Репертуар на старосвіт. кобзі репрезентував *Ю. Баршівцев*; передача у двох частинах “З піснею у серці” (2006) про 2-й Всеукр. фестиваль-конкурс кобзар. мист-ва “Срібні струни” ім. *З. Штокалка*; програма гала-концерту (1 година) “Дзвенить піснями рідний край” (2008) про 2-й обл. фестиваль-конкурс кобзар. мист-ва “*Кобза*”. Крім того, видано відео-, компакт-диски: “Кобзарські сезони Волині” – про 1-й Духовний фестиваль (Кременець, 2005), “Грай, моя бандуро” – про святкування 50-річчя капели бандуристів “*Кобзар*”, “Струни серця” – про творч. вечір-концерт *Я. Кубіт*, “Звучать “*Барви*” – відеозаписи 22 муз. творів у виконанні нар. ансамблю бандуристів ТНПУ (мист. кер. *М. Євгенєва*; 2008), “Співай бандуронько, співай!” (Т., 2008, відео-записи 11 творів ансамблю бандуристів “*Вишиванка*”) ювілей. творч. зустрічі-концерту *М. Євгенєвої* “Дзвенить струна від колісанки до величчя псалму” (Т., травень 2009). У фондах *Кременец. краєзн. музею* зберіг. магнітофон. плівка із записами кобзаря *Є. Адамцевича* (17 творів).

М. Євгенєва.

АШКЕНАЗИ

Тобіаш (19 ст., м. Бучач – р. і м. см. невід.) – єврейський правник. Закін. г-зію у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). У м. Львів: адвокат, згодом – президент Адвокат. палати.

В. Уніят.

БАБАД

Роман Абрамович (13. 02. 1929, м. Шепетівка, нині Хмельн. обл. – червень 1994, м. Тернопіль)

– педагог, громадський діяч. Ордени “Знак пошани”, Труд. черв. прапора та ін. нагороди. Закін. істор. ф-т Чернів. ун-ту (1952, нині нац. ун-т). Працював у м. Тернопіль: учителем історії в СШ № 1 (1952–56), дир. СШ робітн. молоді № 4 (1956–60); 1960–92

(із перервою) – дир. СШ № 1 (1991 реорганіз. у фіз.-матем. г-зію, нині г-зія ім. І. Франка), дир. СШ № 15 (1971–81).

І. Дем’янова, О. Івахів.

БАБАЛА

Василь Васильович (10. 04. 1954, с. Возилів Бучац. р-ну) – підприємець, меценат, громадський діяч. Син

Д. Бабали. Депутат Бучац. рай. ради (від 2006), чл. колегії РДА. Орден Св. Миколая Чудотворця 3-го ступ. (2007). Крайший підприємець Бучац. р-ну (2006). “Почесний галичанин” (2008). Відзнака міжнар. громад. орг-ції “Асамблея ділових кіл”, почес. звання і зол. нагруд. знак “Крайший керівник України” (2008), ін. відзнаки. Закін. Дрогобиц. технікум нафти та газу (1976, Львів. обл.). Працював інж. із підготов-

ки кадрів, нач. вентилятор. цеху, ст. інж.-механіком, нач. ливар. цеху Бучац. ВО металовиробів. Від 1988 – гол. інж. Бучач. філії ВТО “Надзбруччя”. Від 1990 – ініціатор створ. і голова кооперативу “Іскра” (спеціаліз. на вироб-ві чавун. литва). Під кер-вом Б. колектив – у числі лідерів серед ливар. підпр-в України. Як доброчинець 2003–09 Б. впровадив низку соц. культур. програм, зокрема фінансував реставрацію 3 старовин. ікон (вік – 250 р.); за його проєктом спорудж. каплицю в с. Рукомиш Бучац. р-ну; виготовл. і реставр. ряд церков. дзвонів, у т. ч. вилитих у Італії 1751; за проєктом Б. спорудж. “фігуру” Божої Матері й об-лашт. міні-парк; відновл. і спорудж. “фігури” Божої Матері (вис. 13 м) та св. Івана Непомуки (копії робіт *І.-Г. Пінзеля*) у м. Бучач; жертводавець на буд-во і ремонт храм. споруд Бучаччини, книговидавн. справу.

ки кадрів, нач. вентилятор. цеху, ст. інж.-механіком, нач. ливар. цеху Бучац. ВО металовиробів. Від 1988 – гол. інж. Бучач. філії ВТО “Надзбруччя”. Від 1990 – ініціатор створ. і голова кооперативу “Іскра” (спеціаліз. на вироб-ві чавун. литва). Під кер-вом Б. колектив – у числі лідерів серед ливар. підпр-в України. Як доброчинець 2003–09 Б. впровадив низку соц. культур. програм, зокрема фінансував реставрацію 3 старовин. ікон (вік – 250 р.); за його проєктом спорудж. каплицю в с. Рукомиш Бучац. р-ну; виготовл. і реставр. ряд церков. дзвонів, у т. ч. вилитих у Італії 1751; за проєктом Б. спорудж. “фігуру” Божої Матері й об-лашт. міні-парк; відновл. і спорудж. “фігури” Божої Матері (вис. 13 м) та св. Івана Непомуки (копії робіт *І.-Г. Пінзеля*) у м. Бучач; жертводавець на буд-во і ремонт храм. споруд Бучаччини, книговидавн. справу.

І. Дем’янова.

БАБАЛА

Дарія Матвіївна (22. 05. 1933, с. Возилів, нині Бучац. р-ну) – літераторка, вишивальниця,

фольклористка. Мати *В. Бабали*. Після закін. неповн. серед. школи, працювала на різн. роботах у родин. селі. Діяльна у громад. культ. житті: організ. вистави, вертеп. дійства, фестини. Вишиває за власними взірцями та збір-ці бучац. традиц.

вишивки, записує фольклор. 1991 – орг-торка церк. хору із 34 осіб, донині співає у ньому. Пише вірші, сценки, розробила сценарії галиц. весілля, вертепів, різдвян. і великод. святкувань тощо. Авторка кн. “Ярозьба” (Т., 2008; вірші, обряд. дійства, сценарії).

І. Дем’янова.

БАБИЧ

Юрій Іванович (02. 02. 1957, м. Збараж) – архітектор. Чл. НСАУ. Держ. премія України (2007; за арх-ру храм. комплексу з ландшафт. парком у с. Буки Сквир. р-ну Київ. обл.). Лауреат Всеукр. конкурсів на крайший архіт. твір (1997, 2001, 2003–05). Закін. архіт. ф-т Київ. інж.-будів. ін-ту (1981). Нині – ген. дир. творчої архіт. майстерні “Бабич” у м. Київ. Осн. напрямки проєктування: індивід. й багатопверх.

житл. будинки, пром. об'єкти, торг. комплекси, громад. та культ. споруди тощо.

П. Гуцал.

БАБІЙ

Віктор Васильович (17. 11. 1964, с. Вербівка Борщів. р-ну) – архітектор. Чл. НСАУ (1992). Закін. Львів. політех. ін-т (1986, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював у м. Тернопіль: у худож. виробн. майстернях Худож. фонду України (1986–2000), Промбудопроекті, від 2003 – приват. архітектор. Автор церков у м. Борщів (2), с. Мишковичі Терноп. р-ну, житл. будинків у м. Тернопіль та обл., пам'ятників *Т. Шевченку* в Борщеві (1991), смт Козова (1993).

І. Дем'янова, Г. Івахів.

БАБІЙ

Галина Василівна (08. 03. 1963, м. Борщів) – музикознавець. Чл. НСЖУ. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1982),

Львів. консерваторію (1987, нині нац. муз. акад.). Від 1987 – гол. ред. муз. мовлення Укр. радіо (м. Київ). Нині – автор і ведуча цикл. програм “Дивертисмент”, “Добривіччя”, “Віч-навіч з естрадою”, циклу “Мистецтво бути жінкою” на ЕРА-радіо; заст. зав. ред. муз. мовлення Нац. радіокомпанії України.

Г. Костів-Гуска.

БАБІЙ

Іван (05. 03. 1893, с. Добромірка, нині Збараз. р-ну – 25. 07. 1934, м. Львів) – церковний діяч, педагог. Навчався у Терноп. укр. держ. г-зії (1903–11), однокласник *Й. Сліпого* на філософ-ті Львів. ун-ту. 1914–18 – в австр. армії. Від 1918 – старшина, 1919 – поручник УГА. 1921–31 – учитель класич. мов Бережан. г-зії; від 1927 – кер. (опікун) “Пласту” в укр. класах. Від 1931 – дир. Акад. г-зії у Львові, викл. морфології грец. мови у Львів. Богослов. акад.; 1-й дир. Архієпископ. ін-ту катол. акції; співорг-тор свята “Українська молодь – Христові”. За виступи проти діяльності ОУН серед гімназ. молоді став жертвою атентату (терор. акту).

П. Гуцал, В. Старчевський (ЕСУ).

БАБІЙ

Олексій Михайлович (псевда “Білий”, “Арієць”; прибр. ім'я та прізвище Андрій Левчук;

1909, с. Жизномир, нині Бучац. р-ну – 18. 07. 1944, с. Гута Пеняцька, нині Бродів. р-ну Львів. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. За політ. приналежність не раз заарешт. Емігр. до Франції (м. Париж) де співпрац. із ред. г. “Українське слово”. Учасник поход. групи ОУН 1941; працював на Харківщині та Полтавщині. 1942 – орг-тор Володимир. бази УПА на Волині. У січні 1943 вояки УПА під кер-вом Б. розбили нім. гарнізон у м. Дубно Рівнен. обл. і визволили політв'язнів із тюрми. Згодом Б. скерований до дивізії “*Галичина*”; закін. старшин. вишкіл, загинув у бою.

Н. Мизак, І. Олещук.

БАБІЙ

Ольга Михайлівна (14. 08. 1955, м. Коломия Івано-Фр. обл.) – поетка, журналістка, громадська діячка. Засл. журналіст України (1998). Чл. правління Асоц. ЗМІ (1999), чл. НСПУ (2002). Співорг-тор 1-го собору духовної України в Коломиї (1990). У м. Івано-Франківськ: гол. ред. обл. телебачення “Галичина” і ж. “Перевал”, який репрезентувала на творч. зустрічах на Тернопільщині в листопаді 2002. Не раз перебувала в області, мала зустрічі з читачами.

В. Барна, Б. Мельничук.

БАБІЙ

Сергій Арсенович (17. 09. 1974, м. Тернопіль) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Терноп. ін-т економіки і підприємництва (1998). Працював дир. ТОВ “ВФГ “Єдність” (1995–2000). Голова ради Асоц. платників податків Терноп. обл. (2000–01, від 2002). 2001–02 – дир. ТОВ “НВЛ”. Від 2001 – уповноваж. Держкомпідприємництва в Терноп. обл. Від 2009 – радник голови патронат. служби Терноп. ОДА.

Б. Петраш.

БАБКА

Карел (24. 10. 1880, м. Прага-Віногради – 1953, м. Прага, обидва нині Чехія) – скульптор, військовик. Навчався у Праз. уч-щі приклад. мист-ва (1901–07). Працював у містах Прага, Москва (нині РФ). 1914 вступив у м. Київ до чехословац. руху опору і орг-торів “Ческе дружини”. Проїшов бойовий шлях із чехослов. леґіонерами від м. Зборів до м. Владивосток (нині РФ). Чл. мист. групи “Краконош”. Автор пам'ят. медалей, присвяч. Зборову, рельєф. карт “Зборівське поле бою” та ін.

В. Барна, Б. Мельничук.

БАБУНЯК

Володимир (р. н. невід., с. Тростянець, нині Бережан. р-ну – 1933, м. см. невід.) – військовик.

Закін. Бережан. г-зію, воював у *Легіоні УСС*, в УГА (старшина), у Черв. козацтві. Розстріляли більшовики.

Н. Волинець, Б. Мельничук.

БАБУНЯК

Ілярій (01. 09. 1887, с. Тростянець, нині Бережан. р-ну – 01. 04. 1952, м. Манчестер, Вел. Британія) – педагог, музикант, хормейстер. Батько *I.* та *Я. Бабуняків*. Закін. дяк. школу в м. Львів; 1910 склав іспити за серед. освіту в м. Тернопіль. Від 1910 – вчитель нар. школи у Тростянці, 1912 – в с. Вербів (нині Бережан. р-ну). 1913 склав іспит на вищу учит. кваліфікацію. 1915–18 – у австр. війську, воював у *Легіоні УСС*, від 1918 – в УГА. У Вербові: від 1921 – вчитель, 1929–39 – управитель школи, кер. чол. церк. хору. Від 1939 – в Бережанах: учитель і управитель укр. нар. школи, згодом – у г-зії: учитель музики і худож. кер. хору. Від 1944 – на примус. роботах у Німеччині (м. Егенздорф): працював на ф-ці, викладав музику в г-зії у таборі для переміщ. осіб керував хорами. 1951 перебрався до Вел. Британії (м. Болтон), керував церк. хором.

Б. Головин, Я. Мазурак.

БАБУНЯК

Ірина Ілярівна (псевдо “Ніна”; 28. 09. 1922, с. Вербів, нині Бережан. р-ну – 23. 04. 1945,

побл. с. Більче-Золоте, нині Борщів. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Дочка *I.*, сестра *Я. Бабуняків*. Навчалася в поч. школі у родин. селі, Бережан. г-зії (1934–39). Чл. Марій. дружини, Юнацтва ОУН, згодом – чл. ОУН. 1940 закін.

СШ у м. Бережани і вступила на лікувал. ф-т Львів. мед. ін-ту (нині нац. мед. ун-т). 1944 перейшла у підпілля в УЧХ. Закін. курси підвищення кваліфікації студентів-медиків на х. Морги побл. с. Сільце (нині Підгаєц. р-ну) і скеров. округ. мед. референтом на постій у Чортків. округу. 1945 зі соратницею (псевдо – “Леся”) потрапила в засідку загону НКДБ; поранена і замучена; обидві перезахорон. у м. Тереховля.

Б. Головин.

“БАБУСЯ-ПОРАДНИЦЯ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2002 раз на місяць укр. мовою. Засн. О. Танасійчук, шеф-ред. І. Тріль. Видавець ПП “Бялас Т. В.”.

Б. Мельничук.

БАБУХ

Василь Іванович (14. 01. 1943, с. Вікно, нині Заставнів. р-ну Чернів. обл.) – журналіст, редактор, фотохудожник, громадський діяч. Чл. НСЖУ. Засл. журналіст України (1993). Золота медаль міжнар. вернісажу (1987, м. Москва, нині РФ). Лауреат всеукр. фестивалю “Шлягер року”. Депутат Чернів. обл. ради 2-х склик. Закін. філол. ф-т Чернів. ун-ту (нині нац. ун-т). Працював у ред. чернів. обл. г. “Молодий буковинець”, “Буковинське віче”, “Радянська Буковина”. 1992–2004 – власкор. всеукр. г. “Голос України” в Чернів., Івано-Фр., Терноп. і Закарп. обл. Від 2001 – гол. ред. г. “Чернівці”. Персон. виставки у містах Київ, Чернівці, збір. – в Австрії, Німеччині, Польщі, Румунії. Автор книги-альбому “Побачене в дорозі” (1993), зб. поезій “Іскри останньої ватри” (1994), “Вовча година” (2008), слів пісень та ін.

Б. Мельничук, Р. Романюк.

БАБ’ЯК

Михайло (р. н. невід., с. Настасів, нині Терноп. р-ну – 09. 11. 1966, м. Монреаль, Канада) – громадський діяч. 1944 виїхав до Австрії, 1950 – до Канади. Довголіт. чл. управи т-ва “Просвіта” у Монреалі; діяльний в ін. укр. орг-ціях. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

БАГАН

Володимир Корнилович (05. 02. 1959, с. Перемилів Гусятин. р-ну) – співак, композитор. Ла-

уреат міжнар. пісен. фестивалю “Доля” (1994, м. Чернівці), дипломант міжнар. пісен. конкурсу “Золоті трембіти” (1992, м. Тернопіль). Закін. Терноп. пед. ін-т (1986, нині ТНПУ). Працював робітником у Терноп. швей. об’єдн. (1977–78). Від 1986 – зав. акт. зали

ТНПУ. В твор. доробку – понад 50 пісень на слова *A. Малишка, Б. Мельничука, M. Сингаїв-*

ського, *М. Супінки* та ін.; вид. кн. автор. пісень “Озвалась піснею моя любов” (Т., 2009).

Б. Мельничук, Б. Петраш.

БАГНІЮК

Анатолій Лаврентійович (22. 10. 1944, с. Куликів Кременец. р-ну) – педагог, філософ. Чл. НСЖУ (2008). Відмінник нар. освіти України. Спеціаліст вищої категорії, викладач-методист. Депутат Кременец. міськ. ради 3-х склик. Закін. філософ. ф-т (1973), лектор. відділ. ф-ту міжнар. відносин (1979) Київ. ун-ту (нині нац. ун-т). 1979–89 – лектор-

міжнародник респ. категорії. Учасник формування ДемПУ (співавт. програми, статуту); чл. Нац. ради ДемПУ. Співреорганіз. Кременец. пед. уч-ща у гуманіт.-пед. ін-т; від 1995 – ст. викл. курсу “філософія” за власною навч. програмою й автор. навч. матеріалом, оформл. у підручники та посібники (7 книг), 2004 – зав. каф. філософії та екон. теорії, нині – зав. каф. сусп. дисциплін. Ред. щоріч. зб. наук. статей “Місце і роль Волині та Галичини в соціально-економічних, політичних і культурних процесах України” (від 2006 донині), ред. г. “Замок” (від 2007 донині). Автор понад 20 кн., у т. ч. “Українська думка. Світоглядні портрети” (ч. 1. – 2006; ч. 2. – 2007), “Християнська етика” (2005, 2006), “Символи українства” (2008, 2009), посіб. з філософії для ВНЗ, низки статей.

Г. Чернихівський.

БАДІЦЬКИЙ

Петро Васильович (09. 07. 1960, с. Яргорів Монастириск. р-ну – 01. 07. 1980, м. Баміан, Респ. Афганістан; похов. у родин. селі) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (по-смертно). Закін. с.-г. технікум. Працював у колгоспі зоотехніком. Призваний у ЗС СРСР, від груд. 1979 – в Афганістані: сержант, ком-р мотострілець. відділення; загинув у бою. Ім’ям Б. названа одна з вулиць у родин. селі.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

БАДИЦЬКИЙ

Василь Ігорович (05. 03. 1980, с. Чайчинці Лановець. р-ну) – інженер-механік, науковець. Канд. тех. н. (матеріалознавство, 2009). Закін. ТДТУ (2002, нині ТНТУ), де лаборант., ст. лаб., зав. лабораторіями, асист., від 2004 – ст. викл., доц. каф.

комп’ют. інтегров. технологій. Автор посібників, наук. праць, у т. ч. в закордон. виданнях.

Б. Мельничук.

БАДІВСЬКИЙ

Пантелеймон Іванович (06. 08. 1889, с. Прошова, нині Терноп. р-ну – 14. 09. 1942, попл. м. Владивосток, нині РФ) – військовик, громадський діяч. Чл. УВО, ОУН. Закін. г-зію. На поч. 20 ст. емігр. до Німеччини, працював на будові. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. Від листопада 1918 – сотник УГА, згодом – в *Армії УНР*. Потрапив у більш. полон, втік і повернувся у Галичину. Працював на курорті у Криниці (Лемківщина, нині Польща). Діяльний у роботі “Просвіти”, від поч. 1930-х – її голова. Від осені 1939 – голова сільради, виступав проти створ. колгоспів. 25. 09. 1940 Б. заарешт. органи НКВС; засудж. до 8 р. ВТТ, де загинув. Реабіліт. 1993.

Б. Головин.

БАЖАНОВ

Микола Леонідович (15. 06. 1976, м. Тернопіль) – актор, режисер. Нагороди: “За акторський ансамбль” (Марко, вистава “АРТ” Я. Рези; 2004); “За кращу головну чоловічу роль” (Зілов, вистава “Полювання на качок” О. Вампілова; 2007, обидві – фестиваль “Тернопільські театральні вечори. Дебют”). Закін. актор. відділ. Терноп. муз. уч-ща (1998,

кер. курсу *В. Хім’як*); реж. ф-т Київ. ін-ту культури (1999, нині нац. ун-т культури і мист-в). Ролі: Роландас (“Казка про Моніку” С. Шальтяніса, Л. Яцінавічуса), Тібальт (“Ромео і Джульєтта” В. Шекспіра), Тіль (“Тіль Уленшпігель” Г. Горіна), Сірано (“Сірано де Бержерак” Е. Ростана), Гриць (“У неділю рано зілля копала” *О. Кобилянської*), Юда (“Ціною крові” *Лесі Українки*), Гнат (“Сльози Божої Матері” *О. Мосійчука* за *У. Самчуком*), Василь (“Циганка Аза” М. Старицького) та ін. 2003 знявся у к/ф “Один у полі воїн” – Гонтар (кіностудія “Захід-фільм”).

Б. Мельничук.

БАЙЛЮК

Ієронім (27. 06. 1897, м-ко Скала-над-Збручем, нині смт Скала-Подільська Боршів. р-ну – 15. 11. 1963, м. Прага, нині Чехія) – діяч культури, інженер. Закін. с.-г. акад. у м. Подебради

(нині Чехія). Приятель скульптора М. Бринського, впорядкував творчу спадщину митця і за його заповітом передав через худож. В. Касіяна до музею в м. Івано-Франківськ 48 скульптур, у т. ч. портрет скульптора. Його портрет роботи укр. художника Ю. Вовка та деякі скульптури передав у м. Долина Івано-Фр. обл., де народився скульптор, і де при місц. б-ці діє музей М. Бринського.

Б. Мельничук.

БАЙРАК

Сергій Нестерович (10. 04. 1964, с. Пробіжна Чортків. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (1998–2002). Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1985, нині ТНЕУ). Працював у Шумс. р-ні: економістом у с. Потурів (1987–88), інж. рай. шлях.-ремонт.-буд. упр., інструктором райвиконкому (1989–90); від 1991 – голова колект. с.-г. підпрва, нині приват. аграр.-пром. підпр-ва “Колос” у с. Потурів.

І. Дем’янова, Н. Срібна.

БАКАЛЄЦЬ

Богдан Ярославич (01. 02. 1951, с. Вел. Гаї, нині Терноп. р-ну) – майстер художнього різьблення по дереву. Чл. НСМНМУ (1994). Закін. Львів. технікум мех. обробки деревини (1977). Учасник міжнар., всеукр. і обл. худож. виставок. Виконує іконостаси, декор. вази, куманці, тарелі, скрині, меблі та ін. Проживає у с. Івано-Франкове Яворів. р-ну Львів. обл.

Б. Мельничук, С. Шевченко (ЕСУ).

БАКАЛЮК

Тетяна Григорівна (з дому – Ярмоленко; 13. 03. 1965, м. Будапешт, Угорщина) – вчений у галузі медицини. Канд. мед. н. (1997). Закін. Терноп. мед. ін-т (1988, нині ТДМУ). Працювала в Терноп. міськ. лікарні № 2; від 2006 – доц. каф. мед. реабілітації та спорт.

медицини ТДМУ. Автор понад 100 наук. праць, у т. ч. в закордон. виданнях; має 4 патенти на винаходи. Від 2003 – кер. Центру нетрадиц. методів лікування (м. Тернопіль).

Б. Мельничук.

БАКАНЧУК

Михайло Антонович (псевдо “Антон”; 27. 11. 1930, с. Горинка, нині Кременец. р-ну) – учас-

ник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2007), ін. нагороди. Закін. Київ. технікум електро-транспорту і громад. споруд. 1946–47 співпрац. із надрайон. ОУН (СБ і зв’язку) на Кременеччині. Чл.

ОУН (серпень 1947). Після арешту 1948 засудж. на 25 р. ВТТ; ув’язн. у м. Норильськ (нині РФ). 1953 за участь у повстанні політв’язнів засудж. ще на 5 р. ув’язнення. Звільн. 1956; не мав дозволу на прописку в Зх. Україні. Жив і працював на Донбасі та в м. Кривий Ріг (Дніпроп. обл.). Від 1960 – в м. Кременець. 1973–83 – гол. інж. на комбінаті хлібопродуктів у смт Рокитне Київ. обл. Від 1983 – у м. Тернопіль. Чл. НРУ (1989), Спілки політв’язнів і репресованих (1991), КУН (1992). Автор статей у ЗМІ. Реабіліт. 1997.

І. Дем’янова.

БАКАНЧУК

Петро Хомович (псевдо “Булка”; 1920, с. Горинка, нині Кременец. р-ну – 24. 04. 1944, повл. с. Гурби, нині Здолбунів. р-ну Рівнен. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1941). Закін. ремісн. уч-ще у м-ку, нині смт Вишнівець Збараз. р-ну. Від 1941 проводив військ. вишкіл Юнацтва ОУН. Від 1942 – в підпіллі.

Очолив військ. вишкіл перших повстан. бойов. груп ОУН на Волині. Сотник: від 1943 –

повстан. групи “Снея”, 1944 – куреня “Сторгана”. Загинув у бою.

М. Баканчук.

БАКУН

Володимир Михайлович (10. 09. 1928, с. Явочино, Польща – 26. 04. 1996, с. Кобиловолоки

Теребовлян. р-ну) – педагог, краєзнавець. Відмінник нар. освіти УРСР. Чл. НСКУ (1994). Від 1939 проживав у Кобиловолоках. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1945), філол. ф-т Львів. ун-ту (1953, нині нац. ун-т). Учителював у школах Теребовлян. р-ну (села

Могильниця, Вербівці, Кобиловолоки та ін.). Досліджував творчість і житт. шлях акад. *В. Щурата*, зокрема період його перебування у Кобиловолоках; опубл. пошук. праці в періодиці. Автор кн. “Історія села Кобиловолоки (1394–1994)” (Чортків, 1994).

Г. Кушнерик.

БАЛАБАН

Богдан Павлович (10. 07. 1954, с. Малий Ходачків, нині Терноп. р-ну) – педагог, спортсмен (веслування на байдарках і каное).

Призер першостей України (1970–73). Закін. Терноп. пед. ін-т (1976, нині ТНПУ). Від 1978 – ст. тренер із веслування Терноп. ДСТ “Буревісник”, тренер студент. зб. СРСР. Від 1987 до нині – дир. Терноп. ДЮСШ “Буревісник”. Підготував 20 м. сп., чемпіонів СРСР, України, учасників чем-ту світу та Європи.

І. Дем’янова.

БАЛАБАН

Остап (03. 05. 1918, с. Байківці, нині Терноп. р-ну) – інженер, громадський діяч. Навчався у Терноп. г-зії “Рідної школи” (1931–37), де чл. Юнацтва ОУН. Закін. політех. ін-т у м. Данціг (нині Гданськ, Польща). Емігр. у США. Чл.

управи Укр. ін-ту Америки, діяльний в укр. орг-ціях. Автор спогадів та ін. публікацій. Жертводавець на “Ювілейну книгу Української гімназії у Тернополі 1898–1998” (Т.–Л., 1998).

Б. Мельничук.

БАЛАБАН

Степан Миколайович (10. 07. 1957, с. Прошова, нині Терноп. р-ну) – науковець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (1998–2002). Канд. тех. н.

(1979). Закін. Львів. політех. ін-т (1979, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював механіком, майстром газ. госп-ва Городоц. з-ду буд. кераміки Львів. обл., інж. проект. ін-ту “Діпроспецавто-транс” (1985–87, м. Львів). Від 1987

– в Терноп. філії Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ): асист. каф. обладнання і технології буд. матеріалів, ст. викл., доц. (від 1995), від 2004 – в. о. зав., 2006 – доц. каф. графіч. моделювання. Голова ТОО УРП (1998–99, 2000–02). Автор і співавт. бл. 90 наук. праць; має 10 патентів на винаходи.

І. Дем’янова, Г. Івахів.

БАЛАБАНОВ

Володимир Іванович (29. 04. 1944, м. Керч, нині АР Крим – 23. 02. 2003, м. Тернопіль) – спортсмен (греко-римська боротьба). М. сп. СРСР. Закін. ф-т фіз. виховання Кременец. пед. ін-ту (1969, нині ТНПУ). Бронз. призер. чем-ту СРСР (1972). Багатораз. чемпіон Всесоюз. Центр. ради ДСТ “Спартак”, трираз. чемпіон України (1968, 1972, 1974). Тренер – *В. Пласконіс*. Працював інструктором зі спорту в Терноп. обл. раді (ДСТ “Спартак”), ст. викл. у Терноп. мед. ін-ті (нині ТДМУ), дир. СП “Новосел” м. Тернопіль.

П. Бубній, В. Пласконіс.

БАЛАГУРА

Іван Петрович (04. 12. 1950, с. Тростянець Моноастирис. р-ну) – господарник. Почес. галичанин (2008). Галуз. нагороди. Закін. агроном. ф-т Кам’янець-Поділ. с.-г. ін-ту (1974, нині Поділ. аграр.-тех. акад.). Працював у колгоспах Моноастирис. і Гусятин. р-нів, інструктором

Терноп. обкому КПУ. 1986–92 – голова Зборів. рай. агропром. комплексу, 1992–94 – дир. підпр-ва “Надія” (м. Зборів), 1994–99 – дир. радгоспу, згодом СП “Галичина” (с. Устя-Зелене Монастирис. р-ну). 1999–2000 – пом. голови, зав. відділом Терноп. обл. ради, від 2000 – нач. Терноп. обл. хліб. інспекції.

І. Дем'янова.

БАЛАКУНЕЦЬ

Михайло Миколайович (14. 11. 1930, с. Угринь, нині Чортків. р-ну) – різьбяр, народний майстер декоративно-прикладного мистецтва (художня обробка дерева, соломки, кістки). Золота медаль респ. худож. виставки (1972). Закін. Косів. уч-ще нар. промислів (1957, нині ін-т прикл. і декор. мист-ва). Працював художником-оформлювачем у м. Чортків

(1947–57), майстром вироб. навч. у Копичин. дит. вихов. колонії (1957–59, нині Гусятин. р-ну), учителем креслення і малювання в Пробіжн. школі-інтернаті (1959–80), художником-оформлювачем у с. Кривеньке Чортків. р-ну (від 1980). Від 1957 – учасник виставок у містах Київ, Львів, Тернопіль, Москва, Пенза (обидва – РФ). Тв. збір. у ТОКМ, Черніг. обл. літ.-мемор. музеї М. Коцюбинського, Вінн. краєзн. музеї, Київ. музеї Т. Шевченка, приват. колекціях в Україні, РФ.

А. Гриб.

БАЛБУС

Тетяна Анатоліївна (14. 10. 1962, смт Підволочиськ) – майстер декоративно-прикладного мистецтва (живопис, колаж, аплікація, ткацтво, витинанка, текстильна писанка та ін). Дочка А. Шандрука. Закін. Терноп. худож. школу (1977), Київ. худож.-пром. технікум (1981), Львів. ін-т декор.-приклад. мист-ва (1989, нині

Терноп. обкому КПУ. 1986–92 – голова Зборів. рай. агропром. комплексу, 1992–94 – дир. підпр-ва “Надія” (м. Зборів), 1994–99 – дир. радгоспу, згодом СП “Галичина” (с. Устя-Зелене Монастирис. р-ну). 1999–2000 – пом. голови, зав.

акад. мист-в). Працювала художником-оформлювачем “Курортпромторгу” в м. Бердянськ (1981–83, Запоріж. обл.), художником по тканинах Черкас. шовк. комбінату (1989–90); у м. Кременець: викл. нар. промислів ПТУ № 6, викл. каф. мистец. дисциплін пед. коледжу (від 1998; нині обл. гуманіт.-пед. ін-т). Орг-торка і кер. мистец. гуртків “Палітра” (2003), “Натхнення” (2004). Учасниця худож. виставок від 1989, персон. – у м. Тернопіль (2008). Твори зберіг. у музеї та б-ці в м. Кременець, ТОКМ.

А. Гриб.

БАЛІМА

Микола Панасович (01. 05. 1948, с. Жилинці, нині Ярмолин. р-ну Хмельн. обл.) – диригент, композитор. Нар. арт. УРСР (1988). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (1999). Закін. Урал. консерваторію у м. Свердловськ (1972; нині Єкатеринбург, РФ). Відтоді – худож. кер. та гол. диригент Ансамблю пісні і танцю “Подільська” (від 1989 – “Козаки Поділля”) Хмельн. обл. філармонії; одночасно від 2000 – проф. Хмельн. гуманіт.-пед. ін-ту. Автор опер, симфоній, рапсодій, інструмент. п'єс, хорів та солоспівів на вірші укр. поетів. 1989 на Терноп. телебаченні вперше прозвуч. пісня Б. “Козацькому роду нема переводу”; не раз концертував у райцентрах Тернопільщини й у м. Тернопіль, зокрема, у жовтні 2006 у ПК “Березіль” із “Подільськими козаками”. Підтримує творчі зв'язки з Я. Лемішкою, Б. Мельничуком, М. Франківим та ін. митцями і діячами культури Тернопільщини.

Б. Мельничук, М. Ханас.

БАЛІШТА

Іван (1891, с. Токи, нині Підволочис. р-ну – весна 1920, м. Козятин, нині Вінн. обл.) – військовик. Поручник УГА. Учасник 1-ї світ. війни, старшина артилерії австр. армії. Від кінця 1918 – в УГА; командант (ком-р) 4-ї батареї 10-ї бригади. Брав участь у Чортків. офензиві, боях у “чотирикутнику смерті”. Помер від тифу.

Є. Гасай.

БАЛІХІН

Володимир Юхимович (25. 07. 1935, м. Новосибірськ, нині РФ – 01. 07. 1996, м. Тернопіль) – військовик, господарник. Генерал-майор (1970). Від 1947 проживав у Тернополі. Закін. військ.-морське уч-ще в м. Баку (1985, нині Азербайджан), Військ. акад. у м. Москва (нині РФ). Від 1981 працював військ. інж., 1987 – у квартир. відділі Терноп. міськ. ради.

Б. Мельничук.

БАЛІЦЬКА

Марія Йосипівна (з дому – Шаваровська; літ. псевд. – Чайка; 26. 12. 1963, с. Гнидава, нині

Піщане Зборів. р-ну) – журналістка, редактор, літератор. Чл. НСЖУ (1993), Почес. знак НСЖУ (2007). Дипломант 2-го Всеукр. конкурсу журналістів “Українська мадонна”. Літ. премія ім. *В. Вихруща* (2004), 2-га премія всеукр. конкурсу “Коронація слова” (2009). За-

кін. Копичинец. технікум бух. обліку (1982, Гусятин. р-ну), ф-т журналістики Львів. ун-ту (1994, нині нац. ун-т). Працювала у ред. терноп. рай. г. “*Шляхом Ілліча*”, обл. г. “*Ровесник*” та “*Свобода*”. Від 1994 – в ТАНГ (нині ТНЕУ): літ. працівник, ред., від 1999 – провід., гол. ред. г. “*Академія*” (нині “*Університетська думка*”). У листопаді–грудні 2004 – ред. вісника Страйк. ком-ту ТНЕУ “*Совість*”. Від лютого 2008 – ред. г. літ. об’єдн. ТОО НСПУ “*Літературна крилиця*”, яку видає на власні кошти. Авторка 13 зб. поезій, 6 книг для дітей, малої прози, п’єс, романів “*Музика Землі*” (2004), “*Чарівниця*” (2005) та ін., текстів пісень. Прозу і поезію опубл. у ЗМІ України; альманахах та збірниках.

І. Дем’янова.

БАЛТАРОВИЧ

Іван Костянтинівич (07. 04. 1815, с. Ракобовти, нині Буськ. р-ну Львів. обл. – 15. 05. 1900, с. Ладичин, нині Тереховлян. р-ну) – священник, громадський діяч. Закін. Львів. духов. семінарію (1840). Від 1845 служив на парафії в Ладичині. 1848–49 очолював окружну філію Гол. Руської Ради, в якій об’єдн. Терноп. і Тереховлян. повіт. філії. Діяльний у культ.-освіт. житті села й повіту.

П. Гуцал.

БАЛЬКО

Володимир Йосипович (06. 11. 1882, с. Капустинці, нині Чортків. р-ну – 28. 07. 1951, с. Романівка, нині Тереховлян. р-ну) – церковний і культурно-просвітницький діяч. Довголіт. парох (30 р.) с. Романівка, 1920-і – голова т-ва “*Просвіта*”, орг-тор гуртка “*Сільський господар*”, кер. сільс. церк. і світс. хорів.

І. Дем’янова, А. Субчак.

БАЛЬКО-ПАНЬКІВ

Люба Володимирівна (25. 10. 1920, с. Довге, нині Тереховлян. р-ну) – громадська діячка. Навчалася в г-зіях у містах Тереховля та Львів. 1940–41 вчителювала в с. Ласківці, нині Тереховлян. р-ну. 1941–44 – секр. Укр. ком-ту в Тереховлі. 1944 емігр. до Канади, де діяльна в укр. орг-ціях. Авторка спогадів та ін. публікацій.

А. Субчак.

БАЛЮК

Анатолій Анатолійович (15. 10. 1964, смт, нині м. Ланівці) – інженер-радіотехнік, підприємець, меценат. Закін. Київ. політех. ін-т (1988, нині нац. тех. ун-т “*Київський політехнічний інститут*”). Працював технологом із випуску військ. обладнання – приладів надвисокої частоти на з-ді “*Акорд*” ВО “*Октава*”, згодом – у НДІ “*Оріон*”; від 1993 – власник фірми “*ДіаВест*”. Відкрив комп’ют. класи на базі Центру позашк. роботи і запропонував програми з інформатики для учнів ст. класів спеціаліз. шкіл (усі – м. Київ).

Я. Галяс, Н. Гергілевич.

БАЛЮК

Леся Василівна (06. 02. 1977, с. Трибухівці Бучац. р-ну) – письменниця, технолог. Чл. НСПУ (2006). Переможець всеукр. конкурсу оповідання й новели (2003). Лауреат всеукр. літ. конкурсу “*Гранослов*” (2006). Закін. Бучац. агроколедж (1997), навчається у Київ. нац. ун-ті харч. технологій (від 2006). Працює у ТОВ “*Бучачцукор*”. Твори опубл. у ЗМІ Тернопільщини, альманахах, антологіях. Автор зб. “*Анатомія душі*” (спільно з *Г. Смеречинською*), кн. прози “*Диво для Попелюшки*” (Т., 2005).

І. Дем’янова.

БАНАДИГА

Ігор Федорович (26. 04. 1957, м. Зборів) – лікар, діяч охорони здоров’я. Підполковник запасу військ.-мед.

служби ЗС України. Лікар вищої кваліфікац. категорії з орг-ції охорони здоров’я і терапії. Держ. і галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1984, нині ТДМУ). Працював лікарем швидкої допомоги, лікарем-терапевтом Микулинец. номерної лікарні Тереховлян. р-ну. 1990–92 – лікар-терапевт, 1992–94 – заст. гол. лікаря, від 1994 –

гол. лікар Терноп. обл. Центру медико-соціал. експертизи, гол. експерт області. Автор та співавт. монографій, навч. посібників, наук.-практ. статей.

Б. Мельничук, Ж. Пархомчук.

БАНАДИГА

Ольга Омелянівна (22. 10. 1968, с-ще Промисленне, нині належ. до м. Воркута Комі АСР, РФ) – педагог, громадська діячка. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Від 1974 проживає в Україні. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1987), ТДПУ (1999, нині ТНПУ). Працювала у школі в с. Вівся Козів. р-ну (1987). Від 1987 – у Козів. ЗОШ № 1: ст. піонервожата (1987–90), вихователька групи продовж. дня (1990–92), вчителька початк. класів (1990–2005). Від 2005 – заст. голови Козів. РДА.

Б. Петраш.

БАНАХ

Сергій Володимирович (26. 09. 1975, с. Жолобки Шумс. р-ну) – правник. Галуз. нагород. Закін. Львів. ун-т (нині нац. ун-т). Працював пом. прокурора, слідчим Шумс. р-ну (1997–99), ст. слідчим Терноп. міськ. прокуратури (1999–2000), заст. прокурора Терноп. р-ну (2000–03), прокурором Підволочис. р-ну (2003–08), від 2008 – прокурор м. Тернополя.

М. Фелечко.

БАНД

Василь Онуфрійович (06. 07. 1884, м. Тисмениця, нині Івано-Фр. обл. – 20. 07. 1941, м. Умань, нині Черкас. обл.) – правник, громадський діяч. Д-р права (1913). Навчався у Львів. ун-ті. У період ЗУНР – офіцер УГА. Від середини 1920-х провадив власну адвокат. канцелярію в м. Монастирська. Очолював місцеву “Просвіту”, належ. до управ ін. т-в. Заарешт. органи НКВС 24. 06. 1941; розстріляний без суду.

П. Гуцал.

БАНДІРА

Степан Андрійович (1970, м. Вінніпег, Канада) – журналіст. Онук провідника ОУН *С. Бандери*. Закін. Колумбій. ун-т (м. Нью-Йорк, США). Від 1994 працює в Україні, 2005 – ведучий програми “News time” на “5 каналі”. Неоднораз. перебував в обл.: 02. 01. 2007 – у м. Терно-

піль в ПК “*Березіль*”, учасник урочист. академії з нагоди 98-річчя від дня народження *С. Бандери*; поклав квіти до пам’ятника *С. Бандері* у с. Козівка Терноп. р-ну; 2008 – у містах Бучач, Тернопіль – на відкритті пам’ятника *С. Бандери* та ін.

Б. Мельничук, В. Уніят.

БАНДУРА

Дмитро (псевдо “Глинка”; 1923, с. Кінашів, нині Галиц. р-ну Івано-Фр. обл. – 14. 05. 1948, с. Літятин, нині Бережан. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Кер. пропаганди Бережан. надрайонового проводу ОУН.

В. Горбоватий.

БАНКІВСЬКА СПРАВА НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– посередницька, кредитно-грошова та платіжна діяльність, що забезпечує ефективність і неперервність руху грошових потоків. Перші згадки про зародж. і розвиток Б. с. на Т. датовані 2 пол. 18 ст. На поч. створ. мережа ощадних кас. 1870-і при церк. парафіях братських кас, позичк. касах, т-ві “Просвіта” виникли. укр. фінанс.-кредит. т-ва й установи. У м. Тереховля діяла каса взаємодопомоги, в містах Бережани і Чортків утвор. кредитівку “Надія”, ум. Зборів польс. діличі засн. кредит. кооперативу “Товариство Задаткове”. 1899 зареєстр. 1-е на Поділлі “Повітове товариство” (згодом “Руський банк”). Значні суми банк виділяв на культ.-освіт. потреби. Від 1918 функції держ. банку належали Банку Польському. В умовах польс. окупації пошук коштів для розвитку укр. кооперації, підпр-ва потребував створ. кредит. установ. 1920-і всі кредитівки переймен. в “Український Кооперативний Банк” (Українбанк). 1920–30-і діяла розвинута мережа ощадних т-ств, кооп., акційних банків. Від 1939 банк. систему уніфік., ліквід. всі установи, а фонди та інституції влило у загальну кредитно-банк. систему СРСР. 1987 з мережі Держбанку СРСР виділил. Промбудбанк, Агропромбанк, Житлсоцбанк, Ощадбанк. Із проголошенням незалежності України, банк. систему децентралізовано, почалися процеси приватизації та комерціалізації банк. діяльності. К-сть комерц. банк. установ в обл. постійно зростає (2004 – 184 банки, 2008 – 329). Проте на Тернопільщині нема жодного банку – юридич. особи. Контроль за дотриманням банк. установами обл. нормативно-інструктив. бази забезпечує упр. НБУ в Терноп. обл.

О. Владимир.

БАРАБАШ

Теодор Миколайович (13. 01. 1923, с. Малий Ходачків, нині Терноп. р-ну) – вчений, винахідник, громадський діяч. Д-р гірництва (1956). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2006). Закін. Високу гірн. школу в м. Мадрид (1952, Іспанія). Очолював низку підпр-в гірн. пром-сті Іспанії. Вивчав рентабельність видобутку та методи збагач. міди. Запропонував метод ціанідації золотонос. руд для родовища золота в р-ні м. Берегове Закарп. обл. 1996 – учасник розробл. сучас. технологій видобутку золота і срібла зі застос. процесу луження руд ціанідом. Почес. голова орг-ції “Українська громада в Іспанії”. Співпрац. з установами НАНУ в галузі дослідж. радіоактив. забруднень.

С. Плахотнюк (ЕСУ), Л. Щербак.

Антон Теодорович (01. 01. 1945, м. Скалат, нині Підволочис. р-ну) – господарник. Засл. прац. пром-сті України (2004). “Людина року-2003” Скалата. Грамоти КМ України та ін. нагороди. Закін. Чернів. технікум залізн. транспорту (1964), ф-т машинобудування Терноп. філії Львів. політех. ін-ту (1990, нині ТНТУ). Працював нач. автоколони Скалат. сільгосптехніки (1970–83), від 1983 – нач. Скалат. газонаповнювальної станції ВАТ “Тернопільгаз”.

БАРА́Н

Василь (27. 06. 1909, с. Рай, нині Бережан. р-ну – 19. 02. 1998, м. Тернопіль; похов. у с. Цебрів) – священник, громадський діяч. Закін. Бережан. г-зію (1932), студював богослов’я у Львів. катол. богосл. академії. На Бережанщині створ. осередки т-в “Просвіта”, “Відродження”, “Рідна школа”, кооперації “Єдність”, розповсюдж. українюмов. літ-ру. 1939 Б. заарешт. польс. поліція, ув’язн. у концтаборі Береза Каргузька. 1939–41 – вчитель на Козівщині 1942 рукопоклад. у сан священника. Служив парохом у селах Розгадів (нині Зборів.), Урмань (нині Бережан. р-нів). Репресов. 1950, засудж. на 25 р. ув’язнення; покарання відбув. у концтаборі в м. Караганда (нині Караганди, Казахстан).

БАРА́Н

Василь Дмитрович (08. 01. 1949, с. Стегниківці, нині Терноп. р-ну) – громадсько-культурний діяч. Засл. прац. культури України (2007). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1975), Харків. ін-т мист-в (1985, нині ун-т мист-в). Працював кер. нар. аматор. хор. капели Монастирис. РБК (1975–93); від 1993 – нач. відділу культури і туризму Монастирис. РДА. Орг-тор і кер. (від 1990) лемків. хору Монастирис. РБК; співорг-тор аматор. колективів при Коропець. БК: духов. оркестру, чол. хору, джаз. ансамблю “Диксиленд”; співініц. провед. Всеукр. фестивалю лемків. культури (м. Монастирська). Автор музики до пісень, аранжувань укр. нар. мелосу.

Звільн. 1957, повернувся у Тернопіль, працював на ВО “Ватра”. Священик у підпіл. УГКЦ, від 1989 – парох у с. Цебрів Зборів. р-ну.

Б. Головин.

БАРА́Н

Віктор Миколайович (21. 05. 1948, м. Хмельницький) – господарник, громадський діяч. Син М. та М. Баранів. Закін. Київ. ін-т нар. госп-ва (1974). Підполковник Укр. реєстр. козацтва (2009). Працював економістом у БМУ місце-прому в м. Тернопіль (1972), в Терноп. обл. план. комісії (1972–74), в обл. відділі Укр. НДІ наук-тех. інформації і техн. досліджень Держплану УРСР (1974–85), пом. голови міськвиконкому (1985–91), президентом міжгалуз.-творч.-виробн. концерну “Товтри” міжнар. Фонду нар. дипломатії “ЮНЕСКО” (1991–94), радником 1-го заст. голови Терноп. обл. ради (1994–96), нач. абонент. відділу “Тернопільськводоканал” (1996–98), нач. заг. відділу Терноп. міськ. ради (1998–2002). Від 2002 –

Б. Мельничук, М. Федечко.

БАРА́Н

Віктор Миколайович (21. 05. 1948, м. Хмельницький) – господарник, громадський діяч. Син М. та М. Баранів. Закін. Київ. ін-т нар. госп-ва (1974). Підполковник Укр. реєстр. козацтва (2009). Працював економістом у БМУ місце-прому в м. Тернопіль (1972), в Терноп. обл. план. комісії (1972–74), в обл. відділі Укр. НДІ наук-тех. інформації і техн. досліджень Держплану УРСР (1974–85), пом. голови міськвиконкому (1985–91), президентом міжгалуз.-творч.-виробн. концерну “Товтри” міжнар. Фонду нар. дипломатії “ЮНЕСКО” (1991–94), радником 1-го заст. голови Терноп. обл. ради (1994–96), нач. абонент. відділу “Тернопільськводоканал” (1996–98), нач. заг. відділу Терноп. міськ. ради (1998–2002). Від 2002 –

В. Уніят.

голова Терноп. обл. осередку Всеукр. громад. орг-ції “Всеукраїнське об’єднання лідерів територіальних громад”. Регіон. представник трансконтинент. корпорації “СІЛЛАС Капітал менеджмент”.

В. Лашта.

БАРА́Н

Галина Василівна (01. 04. 1967, с. Палашівка Чортків. р-ну) – майстриня художньої вишивки. Дочка *Г. Баран*. Чл. НСМНМУ (1997). Закін. Єверодонецьк. уч-ще (1984, нині Луган. обл.). Мист-ву вишивати вчилася у матері. Учасниця всеукр. та обл. худож. виставок. Серед тв.: рушники, дит. і чол. сорочки, жін. блузки, серветки, скатертини.

Б. Мельничук, Є. Шевченко (ЕСУ).

БАРА́Н

Ганна Михайлівна (10. 08. 1912, с. Палашівка, нині Чортків. р-ну – 02. 02. 2008, м. Тернопіль) – майстриня художньої вишивки. Мати *Г. Баран*. Чл. НСМНМУ (1990). Вишивала різними техніками, здебільш. накидкою. Учасниця всеукр. та обл. худож. виставок, етнограф.-мист. свят та ін. Міжнар. виставки: міста Пенза (1979), Москва

(1982, обидва нині – РФ); персон. – м. Тернопіль (1990). Серед тв.: рушники, жін. сукні, блузки чол. сорочки, серветки, доріжки, накидки, обриси та ін. Роботи зберіг. в ТОКМ, приват. зб. у США і Канаді; вбрання, вишите для священників, пожертв. духов. храмам міст Київ, Львів, Тернопіль та сіл області.

Б. Мельничук, Є. Шевченко (ЕСУ).

БАРА́Н

Ірина Петрівна (10. 01. 1971, м. Підгайці) – педагог, громадська діячка. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. філол. ф-т Терноп. пед.

ін-ту (1993, нині ТНПУ). Від 1993 – вчителька укр. мови і літ-ри у Підгаєц. ЗОШ 1–3 ступ.

Б. Петраш.

БАРА́Н

Марія Гнатівна (14. 07. 1923, с. Драгуни Плавс. р-ну Тульс. обл., нині РФ – 30. 07. 1996, м. Тернопіль) – бухгалтер, громадська діячка. Дружина *М.*, мати *В. Баранів*. Ордени, медалі. Учасник нім.-рад. війни. Працювала на Тульс. швей. ф-ці військ. одягу (1939–42), у тресті їдалень і ресторанів Терноп. обл. (1954–56), бух. Терноп. міськ. хлібозаводу (1956–66), гол. бух. Терноп. обл. упр. меліорації і водн. госп-ва. Автор статей у респ. й обл. ЗМІ.

Ю. Ковальков.

БАРА́Н

Микола Іванович (25. 05. 1922, м. Проскурів, нині Хмельницький – 15. 05. 2001, м. Тернопіль) – вчений-зоотехнік, інженер. Чоловік *М.*, батько *В. Баранів*. Ордени, медалі, галуз. нагороди. Учасник нім.-рад. війни. Закін. Львів. зоовет. ін-т (1960, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Працював гол. інж. Терноп. міжколгосп. об’єдн. птахівництва (1954–88). На поч. 1970-х з ініціативи Б. на Бережан. птахофабриці вперше в УРСР організ. вирощування норок. Автор наук.-практ. публікацій у ЗМІ й наук. збірниках.

В. Уніят.

БАРА́Н

Осип Семенович (1902, с. Рай, нині Бережан. р-ну – р. см. невід., США) – інженер-лісівник, громадський діяч. Закін. Бережан. г-зію, Львів. політехніку. Чл. УВО, ОУН; співорг-тор у м. Бережани т-ва “Луг”, філій “Маслосоюзу” і “Союзу українських купців” (голова філії),

кер. драм. гуртка. Працював інж. у Раїв. лісництві; заклад у Бережанах плод. сад для пром. використання. 1944 емігр., від 1949 – в США. Спів-орг-тор ком-ту “Видавництво Бережани” та збору коштів для зб. “Бережанська Земля” (1970).

Н. Волинець, Б. Мельничук.

БАРА́Н

Руслан Трохимович (16. 09. 1958, с. Вел. Кусківці Лановец. р-ну) – вчений-економіст, ме-

неджер-фахівець летовищної справи, правник, краєзнавець, видавець, громадський діяч. Канд. екон. н. (1997). Почес. прац. авіац. транспорту України (2006). Чл. Правління асоц. “Аеропорти України”, Львів. обл. орг-ції захисту прав споживачів “Споживзахист” (2002), пров. спеціаліст істор.-дослідн. секції Галиц. авіац. інж.-техн. т-ва (2002), труд. арбітр (2003). Закін. інж.-екон. ф-т Київ. ін-ту інж.-цивіл. авіації (1984, нині міжнар. ун-т цивіл. авіації), курси Центр. упр. міжнар. повітр. сполучень у м. Москва (нині РФ). Працював нач. комерц. двору Львів. аеропорту (1984–88), викл. КПЦА (1989–95), нач. відділу летовищ. комплексу Держ. комун. підпр-ва “Міжнародний аеропорт “Київ (Жуляни)” (1992–95), комерц. дир. ТзОВ “Авіакомпанія “Інформтранс-Авіа” (1995–97, м. Запоріжжя), дир. з екон. питань держ. авіац. підпр-ва “Львівські авіалінії” (1997–2005), доц. Львів. фінанс.-екон. акад. (2001–06), Львів. філіях Дніпроп. нац. ун-ту залізн. транспорту (1999–2006), Львів. нац. транспорт. ун-ту. Від 2003 – гол. ред. ради ж. “Вісник” (вид. Львів. т-ва “Тернопільщина”). Автор понад 60 наук. праць і навч. посібників, статей у фах. збірниках, ТЕС.

Я. Галяс, Н. Гергілевич, В. Уніят.

БАРА́Н

Фелікс (1885, м-ко, нині смт Козова – 08. 12. 1940, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл.) – педагог, діяч культури. Здобув муз. освіту. Під час 1-ї світ. війни – кер. духов. оркестру австр. армії. 1918 – доброволець УГА, був поран. Кер. оркестру інтернов. стрільців УГА у Чехословаччині. 1926 з родиною переїхав до Коломиї, працював у г-зії, де створ. симфон. оркестр. Зго-

дом – викл. гри на скрипці у Коломий. філії Львів. вищ. муз. ін-ту. Орг-тор духов. оркестрів у селах Балинці й Заболотів (нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл.).

Б. Мельничук.

БАРАНЕ́ЦЬКИЙ

Павло (1894, с. Дзвиняч, нині Заліщиц. р-ну – 28. 07. 1925, м. Німецьке Яблонне, похов. у м. Штернберг, нині Чехія) – військовик. Поручник УГА. Закін. Заліщиц. семінарію (1914). Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії на Італ. фронті. Листопад–грудень 1918 – комендант (ком-р) залізн. станції у Заліщиках, згодом – скоростріл. сотні у м. Чортків. Від січня 1919 – в 10 (Янівській) бригаді УГА. У бою біля м. Тернопіль (1919) потрапив у польс. полон. Перебував у таборах у Польщі, втік до Чехії.

П. Гуцал, В. Ханас.

БАРАНЕ́ЦЬКИЙ

Томаш (29. 12. 1801, м. Бучач – 20. 05. 1858, с. Ярмолинці, нині смт Хмельн. обл.) – лікар, громадський діяч. Д-р медицини (1826). Навчався у Вищій Волин. г-зії у м. Кременець, закін. ун-т у м. Вільно (нині Вільнюс, Литва). Працював приват. лікарем у Ярмолинцях; один із кращих медиків на Поділлі.

П. Гуцал.

БАРАНЕ́ЦЬКИЙ

Ярослав Теофілович (13. 03. 1913, м. Заліщики – 24. 06. 1980, м. Філадельфія, США) – педагог, диригент, композитор. Навчався у вчит. семінарії в родин. місті (1927–33). Працював учителем у Заліщиц. повіті, від 1939 – вчитель у с. Горлиця біля м. Краків (Польща). Діяч “Просвіти”, кер. хорів. 1945 емігр. до Німеччини, згодом – до Австрії. Від 1948 – у США. Працював у інтернаті для дітей-сиріт, учасник громад. життя українців діаспори, зокрема кер. хорів, автор музики до пісень, укладач зб. “Лемківські пісні на мішані хори” (1941).

П. Гуцал.

БАРА́НИК

Орест (23. 01. 1944, м. Заліщики) – інженер-архітектор, громадський діяч. Нагороди укр. уряду. Від 1950 – у США. Закін. ф-т арх-ри Іллінойс. ун-ту (1967). Має приват. архіт. бюро в м. Іллінойс. Діяльний в Укр. конгрес. ком-ті Америки (УККА), заст. голови Америк. приятелів Антибільшов. блоку народів (1986–2001), голова комісії, відділу в Іллінойсі (1990–2006), віцепрезидент (від 1992) УККА.

В. Маркус, Б. Мельничук.

БАРА́ННИК

Роман (1927, м. Чортків) – живописець. Навчався в Онтарій. коледжі мист-в у м. Торонто (Канада) і Вейн Стейт ун-ті в м. Детройт (США). Малює олією, акриліком, аквареллю. Учасник виставки Ін-ту мист-ва Батлера (м. Янгстаун, шт. Огайо), Мічиган. мист. виставки, Нац. виставки реліг. мист-ва (усі – США).

Б. Певний (ЕСУ).

БАРА́НСЬКИЙ

Збігнєв (Baran'ski Zbigniew; 07. 01. 1925, с. Тютьків, нині Теробовлян. р-ну) – польський літературознавець. Д-р філології (1955). Закін. Теробовлян. г-зію, ун-т у м. Вроцлав (1952, Польща). Працював зав. каф. рос. літ-ри і мови у Вроцлав. та Познан. ун-тах; викл. історії укр. літ-ри в Ін-ті філології Вроцлав. слов'ян. ун-ту. Чл. Вроцлав. наук. т-ва, Ком-ту слов'янознавства Польс. АН, ред. кварталника "Slavia Orientalis". Автор дослідж. про *Лесю Українку*, наук. праць.

Б. Бакула (ЕСУ).

БАРА́Ц

Юліан Овсійович (1889, м. Кременець – 16. 01. 1938, с-ще Комунарка, нині належ. до м. Москва, РФ) – педагог, учений-фізик. Д-р фіз.-матем. н., проф. Закін. Москов. ун-т. Викладав фізику в Москов. енергет. ін-ті. Автор наук. праць. Заарешт. 31. 05. 1937; засудж. 16. 01. 1938 до розстрілу. Реабіліт. 1957.

П. Гуцал.

“БА́РВИ”

– зразковий танцювальний колектив. Діє при Підволочис. РБК. Лауреат фестивалю “Зорепад” у м. Коломия Івано-Фр. обл., міжнар. конкурсу “Червона калина” в м. Тернопіль, обл. конкурсу “Тернопільська танцювальна весна” та ін.

Б. Мельничук.

“БА́РВІНОК”

– приватне підприємство, медичний центр народної та нетрадиційної медицини. Діє від 1994 в м. Тернопіль. Засн., гол. консультант, фітотерапевт-гомеопат – *М. Тройчак-Хомішок*. Кращий мед. центр нар. медицини у номінації “Охорона здоров'я” на рейтинг. Всеукр. конкурсі

“Краще підприємство”; міжнар. Золота медаль якості (обидві – 2007) та ін. нагороди. Від 1994 – учасник громад. діяльності Всеукр. орг-ції нар. цілителів “Зелена планета” *Н. Земної (Зубицької)*.

Б. Мельничук.

БА́РВІНСЬКИЙ

Анатолій Федорович (04. 03. 1950, с. Вербо-вель Лановец. р-ну) – вчений у галузі диференціальних рівнянь і математичної фізики. Відмінник освіти України (2006). Д-р фіз.-матем. н. Закін. мех.-матем. ф-т Львів. ун-ту (1972, нині нац. ун-т). Працював м. н. с., асист., ст. викл., доц. (від 1990), проректором із навч. роботи (1992–2007); проф. каф. вищої математики (від 2002) нац. ун-ту “Львівська політехніка”; від 2009 – ректор ін-ту післядиплом. освіти “Львівської політехніки”. Автор понад 100 наук. праць.

В. Уніят.

БА́РИЦЬКИЙ

Роман (04. 01. 1913, с. Язловець, нині Буцац. р-ну) – економіст, військовик. Чл. УВО. Закін. в Німеччині вищу екон. школу, старшин. школу в м. Ратерслебен. Сотник 1-ї Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. У полоні – в м. Ріміні (Італія), перевез. до Вел. Британії, де діяльний в укр. громад. житті. 1951 виїхав до Канади (міста Торонто, згодом – Садбері). Активіст Укр. стрілець. громади в Канаді, займав у ній керівні посади, від 1966 – голова Гол. товарис. суду.

Б. Мельничук.

БА́РІЧКО

Василь (01. 03. 1900, с. Білявинці, нині Буцац. р-ну – 04. 04. 1989, США) – інженер-агроном, журналіст, громадський діяч. Воював в УГА, у т. ч. на Тернопільщині; від 1920 – навчався на агронома у м. Прага (Чехія). Від 1930 – повіт. агроном у містах Перемишляни і Стрий (обидва нині – Львів. обл.). 1932–39 – ред. тижневика “Народна справа” (м. Львів), співроб. “Господарсько-Кооперативного часопису”. 1944 емігр. до Німеччини (м. Інгольштадт), де засн. і викл. г-зії; працював урядовцем. Від 1949 – в США. Автор брошур на екон. теми.

Б. Мельничук, М. Семчишин.

БА́РМА́К

Микола Валентинович (13. 01. 1966, м. Новоград-Волинський, нині Житомир. обл.) – вчений-історик, педагог. Д-р істор. н. (2008). Грант ТДПУ для молодих учених (1999, нині ТНПУ). Чл. Укр. геральд. т-ва. Закін. Луцьк. пед. ін-т (1989, нині Волин. ун-т), школу при Варшав. ун-ті (1998, Польща). Від 1989 викл., 1999 – доц., кер. секції правознавства каф. історії Ук-

раїни ТНПУ, нач. упр. внутр. політики. Терноп. ОДА (2001–02). Автор понад 80 наук. і навч.-метод. праць з історії, правознавства та методики викладання, краєзн. публікацій, монографій, зокрема “Німецьке, чеське та єврейське населення Волинської губернії (1796–1914 рр.)” (1999).

Б. Мельничук.

БАРНА

Андрій Володимирович (12. 05. 1982, м. Тернопіль) – науковець, педагог, художник-графік. Син *В. Барни* та *М. Іванців* (Барни). Канд. хім. н. (2009). Стипендіат Президії НАНУ (2008). Почес. грамота об’єдн. українців Польщі (2005; за участь у міжнар. виставці “Українська книга з Тернополя”). Закін. Терноп. пед. ун-т (2004, нині ТНПУ). Від 2004 – учитель

Терноп. укр. г-зії, інж., м. н. с. Ін-ту фізич. хімії НАНУ (м. Київ). Автор 10 наук. праць, публікацій у фах. виданнях. Худож. оформив кн.: *В. Грабана* “Іконостас болю” (Польща), *Н. Мацяш* “Вічний корінь душі” (Білорусь), *С. Крилатого* “Щастя через любов до вічності” (США), *П. Засенка* “Князівство трав” (Київ), *В. Барни* “Апокрифи неба”, “Мое Опілля”, *І. Демчишина* “Голос дороги”, *І. Бережного* “Тінь Ікара”, *В. Дідуха* “Думок і серця протуберанць”, *Л. Алексівець* “Уламок тиші” та ін., альманахів “*Економічна ліра*”, “*Освітнянська скриня*” (2006, 2009).

Б. Мельничук.

БАРНА

Михайло Васильович (18. 10. 1952, м. Золочів Львів. обл.) – лісівник, меценат, громадський діяч. Лісничий 1-го кл. Галуз. нагороди. Закін. Львів. лісотех. ін-т (1975, нині Укр. нац. лісотех. ун-т). Працював інж. ліс. госп-ва Ямпіл. лісомеліорат. станції (1975–82), лісничим Жмерин. лісгоспу (1982–88, обидва – Вінн. обл.); інж. ліс. госп-ва Бережан. спецлісгоспзагу (1988–89),

від 1989 – лісничий одного з кращих в області Конюхів. (Куропатн.) лісництва (Козів. р-ну), де щороку висадж. на 40 га саджанці цінних порід. Спонсор буд-ва церков у селах Конюхи, Хоробрів, Хоростець (всі Козів. р-ну), орг-тор упоряд. дендропарку в смт Козова, Куропатн. джерела (Бережан. р-ну), посадки калинової алеї в с. Калинівка (Зборів. р-ну).

М. Березюк, Б. Мельничук, М. Федечко.

БАРНА

Степан Степанович (09. 10. 1979, с. Нагірян-ка Чортків. р-ну) – історик, економіст, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006, 2009). Грамоти та премії Мін-ва освіти України. Переможець Всеукр. конкурсу “Кадровий резерв – Нова сила України” (2002). Закін. ТДП (2001, нині ТНПУ), ін-т післядиплом. освіти ТАНГ (2003, нині ТНЕУ). Працював пом. Голови Ком-ту в закордон. справах ВР України. Стажувався за програмою Іллінойс. ун-ту (2003–04, США), в Ін-ті Сходу Варшав. ун-ту (2003–04, Польща). Від 2004 – голова Всеукр. благодій. фонду “Ідея і Чин України”. 1999–2004 – голова Терноп. обл. наук.-пошук. т-ва “*Обереги*”, від 2004 – голова його Нагляд. ради; голова Нагляд. ради Ін-ту нац. відродження України (м. Тернопіль). 2006 – голова Всеукр. громад. молодіж. об’єдн. “Молодіжний союз “Наша Україна”. Автор статей у всеукр. та місц. ЗМІ.

Б. Петраш.

БАРНИЧ

Ярослав Васильович (30. 09. 1896, с. Балинці, нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл. – 01. 04. 1967, м. Клівленд, США) – композитор, диригент, цитрист, режисер. Закін. Львів. Вищий муз. ін-т (1924). Як хорунжий *Легіону УСС* воював на Тернопільщині. Не раз перебував тут як дир.

(1917–23) театру т-ва “Руська бесіда” (м. Львів). 1925–28 – дир. театру “Просвіта” в м. Ужгород, 1939–41 – кер. симфон. оркестру в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), де співзасн. Гуцул. ансамблю пісні й танцю (1940). 1941–44 – диригент Львів. опер. театру. 1950 емігр. до США. Автор оперет “Шаріка” (1936), “Пригода в Черчі” (1938), “Дівча з “Маслосоюзу”, інструмент., хор., камер.-інструмент. і вокал. тв., музики до театр. вистав та ін. 1998 у Тернопол. обл. драм. театрі (нині обл. акад. драм. театр) поставл. оперета Б. “Гуцулка Ксеня” (напис. 1939).

Б. Мельничук.

БАРОВ

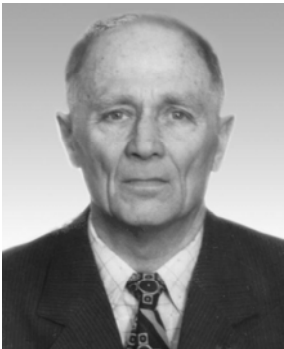
Свєн Ігорович (02. 07. 1948, с. Петриків Терноп. р-ну) – радіожурналіст, публіцист. Син *І. Барова*. Засл. журналіст України (2004). Чл. НСЖУ (1981). “Людина року Тернопільщини-2008”. Відзнаки секретаріату НСЖУ та Мін-ва надзвич. ситуацій. Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1979, нині нац. ун-т). Працював у м. Тернопіль: робітником з-ду “Електроарматура” (нині ВО “Ватра”), галантерей. ф-ки “Подольнка”; від 1968 – в ред. обл. радіо: звукооператор, технік облтелерадіоком-ту, кор. ред. вістей (1974). Від 1986 – власкор. Укр. радіо (нині Нац. радіокомпанія) в Терноп. області. Автор і ведучий інформ.-муз. передачі “А у нас, на Тернопіллі” на каналі “Промінь” Укр. радіо (1992–2006, у прям. ефірі – понад 500 передач). Автор слів до пісень, статей.

Б. Мельничук.

БАРОВ

Ігор Євгенович (05. 09. 1922, м. Хмельницький – 10. 10. 2003, м. Тернопіль) – журналіст, публіцист. Батько *Є. Барова*. Учасник нім.-рад. війни. Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1963, нині нац. ун-т). Від 1947 – в м. Тернопіль. Працював коректором, заст. відп. секр. у ред. г. “Вільне

життя” (1951–63), кор. облрадіо (1967), заст. ред. терноп. рай. г. “Шляхом Ілліча” (1968), ст. ред. облтелерадіоком-ту (1982). Автор статей, радіопередач, переважно природоохорон. тематики.

Б. Мельничук.

БАРСЬКИЙ

Людвик (р. н. невід., с. Залісці, нині Збараз. р-ну – вересень 1915, Гохеппау, нині належ. до Австрії) – філолог, редактор, публіцист, громадський діяч. Д-р філософії (1906). Закін. Золочів. г-зію (нині Львів. обл.), Львів. ун-т, продовжив студії у м. Відень (Австрія). У цьому місті: 1896–1902 – префект терезіян. акад., одночас. від 1899 – ред. укр. частини “Вістника законів державних”. Від 1902 – доц., 1908 – префект консуляр. акад. Працював учителем укр. мови в кадет. школі й терезіян. г-зії; готував доповіді у мін-ві законодав. справ.

Б. Мельничук, В. Яцишин.

БАРТКІВ

Юрій Богданович (14. 01. 1981, м. Тернопіль) – спортсмен (фрістайл). Син *Б. Бартківа*. М. сп. України (1999). Багатораз. призер чем-тів України. Призер етапу Кубка Європи з бікеєру (2000). Чл. зб. команди України.

Г. Гунтік.

БАРТОШЕВСЬКИЙ

Мирослав Семенович (23. 10. 1940, с. Поточани, нині Бережан. р-ну) – вчитель, педагог. Відмінник нар. освіти УРСР (1986). Почес. грамоти Мін-ва освіти і науки УРСР (1984) та України (1992, 1998). Закін. Львів. ун-т (1969, нині нац. ун-т). Працював учителем, заст. дир. школи, дир. шкіл у Бережан. р-ні (1961–78), методистом, зав. кабінету школознавства Терноп. обл. Ін-ту удосконал. вчителів (1978–84), інспектором облвно (1984–87); зав. кабінету школярства і курс. підготовки, заст. дир. (1987–2006), декан ф-ту підвищ. кваліфікації Терноп. обл. комунал. ін-ту післядиплом. пед. освіти. Щорічно організовує курси підвищ. кваліфікації для 3,5–4,5 тис. пед. працівників. Автор і співавт. метод. рекомендацій із питань упр. діяльності ЗОШ та проф. майстерності пед. працівників.

Г. Івахів.

БАС

Тарас Ярославович (03. 11. 1980, м. Тернопіль) – підприємець. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об'єдн. “Свобода” (2006). Засн. приват. підпр-ва “Еко-Реґіон”. Від 2008 – пом.-консультант депутата Терноп. міськ. ради.

В. Левницький.

БАСАРАБ

Наталія Казимирівна (23. 04. 1954, с. Іванківці Зборів. р-ну) – художниця. Закін. декор.-худож. відділ. Терноп. кооп. технікуму (1975). Працювала худож.-декоратором у Центр. універмазі м. Тернопіль (1975–93), художником ЗОШ № 6 (1993). Для створ. картин використовує олій. фарби, пір'я птахів, розпис по склі, шовку, аплікацію; виготовляє ляльки. Учасниця худож. виставок від 1975; персон. – у містах Тернопіль (сім від 1994), Київ (1998); у Франції (2001, 2004) та ін. Твори зберіг. у ТОКМ, ТОХМ, приват. колекціях в Україні, Німеччині, Польщі, РФ, США, Франції.

А. Гриб, Т. Удіна.

БАСНЯК

Нестор (р. н. невід., с. Буцнів, нині Терноп. р-ну – 30. 05. 1997, США) – громадський діяч, учитель. 1944 виїхав до Німеччини, де закін. учит. семінарію в м. Міттенвальд. Від 1950 – в США. Поселився в м. Ірвінгтон, переїхав до м. Мейплвуд, де співзасн. СУМ. Діяльний в укр. орг-ціях. Протягом тривалого часу вчителював у Школі українознавства в м. Нью-Йорк. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук, Б. Новосядлий.

БАСОК

Павло Парфентійович (12. 09. 1933, с. Бережанка, нині Лановец. р-ну) – бібліотекознавець. Бібліограф вищої кваліфікації. Засл. прац. культури УРСР (1990). Закін. Київ. філіал Харків. ін-ту культури (1964, нині акад. культури). Працював у закладах культури Лановец. та Чортків. р-нів: у останньому в Пробіжнян. б-ці при Буд. культури орг-тор і кер. (1976–93) драм. гуртка. Від 1965 – методист Терноп. обл. універсал. наук. б-ки; 1976–93 – заст., дир. Тер-

ноп. обл. б-ки для дітей; тут із його ініціативи провед. радіопохід “Джерело”, досвід якого узагал. і пошир. на республіку, здійсн. ряд. ін. заходів, у результаті яких б-ка стала однією з кращих в УРСР; співорг-тор у дит. б-ках області ляльк. театрів. Автор публікацій у пресі, колект. збірниках.

Б. Мельничук.

БАСТЮК

Петро Іванович (1886, с. Мишковичі, нині Терноп. р-ну – 1964, там само) – військовик, учасник національно-визвольних змагань.

Дід *Б. Бастюка*, дядько *Б. Лисового* (“Славути”). Закін. школу підстаршин у м. Відень (Австрія). Служив у австр. війську в містах Краків (Польща), Тернопіль, Станіслав (нині Івано-Франківськ), Коломия (нині Івано-Фр. обл.). Учасник 1-ї світ. війни, був у полоні в м. Катеринослав (нині Дніпропетровськ), звідки втік, повернувся у свій полк; воював на Італ. фронті. Після жовтня 1918 – в УГА: булавний, ком-р сотні скорострільів 1-го куреня *1-го Поділ. полку ім. С. Петлюри*. Перебував у таборі для військовополон. у м. Домб'є (Польща); згодом у родин. селі – під наглядом польс. поліції за громад. діяльність.

Б. Мельничук.

БАСЮК

Василь Іванович (13. 09. 1934, с. Борсуки, нині Лановец. р-ну) – аграрій. Засл. механізатор України. Держ. премія Української РСР. Ордени: Черв. прапора (1972), Леніна (1977, 1986), медалі. Закін. Збараз. уч-ще механізації с. г. (1958). Працював механізатором у місц. колгоспі.

Я. Галяс, Н. Гергілевич.

БАСЮК

Григорій Степанович (23. 05. 1960, смт, нині м. Ланівці) – журналіст, редактор, краєзнавець,

громадський діяч. Син *С. Басюка*. Чл. НСЖУ. Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1987, нині нац. ун-т). Працював у ред. рай. г. “Голос Лановеччини” (1987–90). Орг-тор та ред. тижневика “Сіач” (1990–95). Голова Лановец. рай. орг-ції НРУ (1989–94)

і референт-пом. нар. депутата *Д. Павличка* (1990–94). 2-а пол. 1990-х – ред. реліг. видань серед яких г. “Небеса” (1994–96, м. Ланівці), “Добра новина” (1996–2000, м. Нетішин, Хмельн. обл.). Автор публікацій на красн. тематику. Співавт. “Землі Тернопільської. Туристичний путівник” (2003).

Б. Мельничук.

БАСЮК

Петро Іванович (1914, с. Улашківці, нині Чортків. р-ну – 1965, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Діяльний у т-вах “Просвіта” і “Сокіл”. Чл. ОУН, вояк УПА. 1941–65 – у підпіллі. При перестрілці з міліцією підірвав с. гранатою. Тіло Б. забрали в м. Чортків.

Н. Мизак, М. Федечко.

БАСЮК

Степан Купріянович (10. 03. 1920, м-ко, нині м. Ланівці) – громадський діяч. Батько *Г. Басюка*. Закін. неповн. курс Львів. торг.-ремісн. г-зії (1939), заоч. відділ худож. ін-ту в м. Москва (1960, нині РФ). 1940 заарешт.; покарання відбував у таборах Комі АРСР (1940–46, нині Респ. Комі, РФ). Від 1989 – чл. Ради Лановец. рай. орг-ції НРУ, працівник г. “Сіач”. Орг-тор буд-ва відновл. каплиці в урочищі “Лазьонка” на околицях Ланівців, співорг-тор відновл. могили воїнів *Армії УНР* в Ланівцях (1992). Ініціатор встан. пам’ят. знаку на місці мас. поховання жертв більшовиц. терору в Ланівцях (1992), де спорудж. меморіал Борцям за волю України (1994), збору коштів

на встан. таблиць з іменами загиблих, учасник фольклор. ансамблю при лановец. РБК.

Б. Мельничук.

БАТРИНЧУК

Борис Леонідович (18. 04. 1956, с. Пилатківці Борщів. р-ну) – господарник, громадський діяч. Засл. прац. с. госп-ва України (2006). Депутат Лановец. рай. ради 2-х склик. (1998–2006), Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Бучац. рад. госп-технікум (1980, нині аграр. коледж), Кам’янець-Поділ. с.-г. ін-т (1988, нині Поділ. аграр. акад., Хмельн. обл.). Працював різноробочим (1973–76), гол. агрономом (1980–85) у колгосп в с. Печірна, головою Печірнян. сільради (1985–88). Від 1988 – голова приват. с.-г. підпр-ва “Агрофірма “Чайчинська” у с. Чайчинці (усі – Лановец. р-ну).

Б. Мельничук, Б. Петраш.

БАТРИНЧУК

Марія Григорівна (псевдо “Казка”; 26. 08. 1925, с. Озеряни, нині Борщів. р-ну – 26. 06. 1946, с. Буданів, нині Тербовлян. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Чл. ОУН, медсестра УПА. Закін. г-зію в м. Чортків (1944). Від 1945 діяла у підпіллі. Загинула в бою з підрозділом МДБ.

П. Гуцал.

“БАТУРИН-300”

І ДЕКОЛОНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ

– альманах. Вид. до 300-ліття від дня трагедії столиці гетьмана *І. Мазепи*. Ред.-уклад. *А. Гудима*. Б. містить матеріали “круг. столу”, що відбувся у м. Тернопіль 05. 06. 2008. Серед автор. – *В. Залізний, М. Хмурич, Д. Чубата*.

Б. Мельничук.

БАТЮК

Євген Миколайович (02. 04. 1939, с. Пробіжна, нині Чортків. р-ну) – музикант, педагог. Засл. прац. культури України (1995). Золоті медалі Всесоюз. фестивалів самодіял. нар. творчості (1970, 1976–78), галуз. нагороди. Закін. Івано-Фр. муз. уч-ще (1961). Працював у Скалат. муз. школі (нині Підволочис. р-ну). Від 1966 – дир. Підволочис. муз. школи. Орг-тор і кер. нар. самодіял. ансамблю

нар. інструментів рай. БК (1980). Від 1969 – учасник рай. і обл. оглядів-конкурсів, творч. звітів Тернопільщини у м. Київ як кер. та учасник інструмент. ансамблів Підволочис. РБК і муз. школи; виступав у Білорусі, Литві.

Г. Івахів.

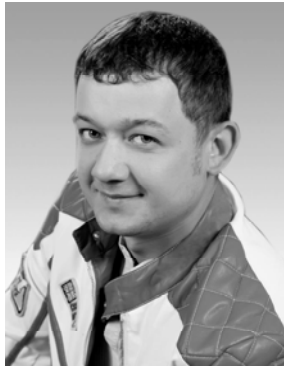
БАУМГАРТЕН

Карл-Вільгельм Іванович (17. 02. 1768 – 26. 06. 1831, м. н. і см. невід.) – військовик. Рос. генерал-майор. Учасник рос.-турец. війни (1806–12), ком-р полку. Після виходу у відставку до 1815 – градоначальник м. Тернопіль (див. *Тернопільський край*); губернатор у м. Кострома (1816–27, нині РФ); від 1831 в чині таємного радника служив у Мін-ві внутр. справ. Чл. Ком-ту по б-бі з холерою, від якої й помер.

С. Ткачов.

БАЧИК

Сергій Володимирович (28. 12. 1979, м. Тернопіль) – актор. Закін. актор. відділ. Терноп. муз. уч-ща (2002, кер. курсу *В. Хім'як*), Київ. держ. акад. кер. кадрів культури і мист-в (2008). Від 2002 – актор Терноп. акад. обл. драм. театру. Ролі: Дмитро і Голохвостий (“Не судилось” і “За двома зайцями” М. Старицького), Степан (“Мартин Боруля” І. Карпенка-Карого), Труфальдино (“Труфальдино із Бергамо” К. Гольдоні), Стецько (“Сватання на Гончарівці” Г. Квітки-Основ'яненка) та ін.

Б. Мельничук.

БАЧІНСЬКИЙ

Олександр Йосипович (22. 05. 1950, м. Заліщики – 05. 02. 1990, м. Тернопіль) – діяч культури. Батько *С. Бачинського*. Галуз. нагороди. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1970, нині вище уч-ще культури), Київ. ін-т культури (1978, нині нац. ун-т культури і мист-в). Працював у Тербовлян. РК ЛКСМУ (1970–76), зав. від-

ділом культури Борщів. райвиконкому, інструктором Терноп. обкому компартії; від 1985 – нач. упр. культури облвиконкому. Кер. оргком-ту з відкриття 1986 в м. Тернопіль 1-го в Україні Співоч. поля; орг-тор конкурсів та фестивалів в області, зокрема марш-парадів духов. оркестрів. Автор публікацій із питань культури у пресі.

Б. Мельничук.

БАЧІНСЬКИЙ

Олексій (1848, с. Косів, нині Чортків. р-ну – 08. 03. 1933, м. Вінніпег, Канада) – священник. Один із укр. першопоселенців у Канаді. 1898 емігр. до Канади, проживав в Етелберті на фермі, від 1903 – у Вінніпезі. Служив дяком, рукопоклад. у сан священника. Навчав співу вихованців Манітоб. коледжу. Діяльний в укр. громад. орг-ціях.

Б. Мельничук.

БАЧІНСЬКИЙ

Павло (1850, с. Сороцьке, нині Тербовлян. р-ну – 05. 08. 1930, м-ко Глиняни, нині смт Золочів. р-ну Львів. обл.) – церковний і громадський діяч. Почес. громадянин Глинян, декан. Тривалий час – священник у Глинянах. Діяльний в укр. т-вах.

Р. Матейко.

БАЧІНСЬКИЙ

Сергій Олександрович (17. 05. 1972, м. Тербовля) – діяч культури, літератор, композитор-аматор. Син *О. Бачинського*. Закін. ТДП (1993, нині ТНПУ). У м. Тернопіль: від 1993 – кер. молодіж. центру при ПК “Текстильник”, гол. адміністратор-дир. гурту “Анна-Марія”, заст. дир.-нач. концерт. відділу обл. філармонії; 1995–99 – зав. худож. відділу ПК “Березіль”. 1999–2006 – гол. спец. соціокультур. відділу упр. культури ОДА. Від 2006 донині – голова Терноп. обл. відділ. Асоц. діячів естрад. мист-ва України. Засн. і дир. Всеукр. фестивалю популяр. музики “Зустрічі друзів” (від 1993 – щороку в м. Тернопіль). Дир. програм “На хвилях ностальгії” (хіт-парад 1970–80; провод. від 2005 в усій Україні). Автор слів і музики до пісень, що виконують *В. Вермінський*, *М. Свидюк*, *Л. Чермак*, *Н. Шестакова*, *ВІА “Краяни”*, “Стожари” та ін.

Б. Мельничук.

БАЧИНСЬКИЙ-ЛЕШКОВИЧ

Василь (05. 03. 1892, с. Рахня, нині Долин. р-ну Івано-Фр. обл. – 24. 03. 1956, м. Інгольштадт, Німеччина) – правник, громадський діяч. Д-р права (1931). Навчався в г-зії у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), на правн. ф-ті Львів. ун-ту. Під час 1-ї світ. війни – офіцер в австр. армії. Від кінця 1918 – четар, сотник УГА. **Учасник Чортків. офензиви**, воював у Вел. Україні. 1920 інтернували поляки. Від 1922 працював у м. Тернопіль в адвокат. канцелярії *С. Барана*. Чл. управи окруж. орг-ції УНДО, відділів “Просвіти” і край. Укр. т-ва опіки над інвалідами, голова “Молодої громади” (1927). Ред. г. “*Подільський голос*”. 1931 очолив т-во “Сокіл”. Від 1932 – у м. Львів, де відкрив власну канцелярію; очолював ред. часопису “Новий час”. 1943 вступив у дивізію “*Галичина*”. Від 1945 – у Німеччині. Заст. голови УНРади УНР в екзилі (1948–49), чл. проводу УНДО й ін. орг-цій. Ред. часопису “Народна справа”, після 1949 – кор. радіо “Свобода” в Європі.

П. Гуцал.

БАШУЦЬКИЙ

Омелян Іванович (20. 12. 1944, м. Зборів) – військовик. Полковник. Орден Червоної зірки, медалі. Закін. Житомир. військ. уч-ще (1965), Військ. команд. акад. ППО (1976, м. Калінін, нині РФ). Служив на команд. постах у ЗС СРСР на тер. РФ. Ком-р полку Київ. ВО (1981–86), опер. черг. ком. пункту ППО Варшав. договору (1986–92).

Б. Головин.

“БДЖІЛКА”

– зразковий дитячий танцювальний колектив. Засн. 1989 при Терноп. міськ. станції юних техніків. 2009 – 90 дітей. Лауреат чотирьох міжнар. і 14 всеукр. конкурсів. Кер. – Т. Лузан та її дочка Катерина.

В. Левицький, Б. Мельничук.

БЕВЗ

Микола Валентинович (19. 12. 1954, с. Нагірянкя, нині належ. до м. Бучач) – вчений у галузі архітектури, педагог, громадський діяч. Д-р арх-ри (2004). Дійсн. чл., віце-президент Укр. ком-ту ІКОМОС (2003), віце-президент Т-ва прихильників фортець і палаців. Закін. Львів. політех. ін-т

(1977, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Від 1978 – у цьому ВНЗ: асист., ст. викл. каф. містобудування, доц. (1992), проф., зав. каф. реставрації та реконструкції архіт. комплексів (2002). 1997 – кер. наук.-дослід. лаб. з регенерації заповід. архіт. комплексів істор. міст України. Автор понад 150 наук. праць, 30 архіт. та містобуд. проектів, у т. ч. проекту Музейно-мемор. комплексу патріарха *Й. Сліного* в с. Заздрість Тербовлян. р-ну.

С. Колодницький.

БЕВСЬКИЙ

Богдан Михайлович (09. 07. 1960, с. Постолівка Гусятин. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Борщів. технікум механізації та електрифікації с. госп-ва (1980, нині агротех. коледж), Терноп. філіал Львів. політех. ін-ту (1989, нині ТНТУ). Працював у смт Гусятин: інж.-механіком – у райсільгоспхімії (1982–84), райсільгосптехніці (1984–86); заст. дир. підпр-ва матер.-тех. постачання (1986–97). Від 1997 – дир. ТОВ “Гусятинський агропостач”.

Б. Петраш.

БЕГЕРСЬКИЙ

Левко Іванович (псевдо “Дон”; 1922, с. Язловець, нині Бучац. р-ну – грудень 1951, м. Чортків) – учасник національно-визвольних змагань. Рай. провідник ОУН. Заарешт. органи МДБ 14. 01. 1951 в с. Броварі Бучац. р-ну; повішаний у Чорткові з провідниками ОУН *І. Сказінським*, *Д. Малиником* та ін.

І. Олещук.

БЕГУШ

Богдан Миколайович (07. 10. 1958, с. Струсів Тербовлян. р-ну) – лікар. Закін. Кременец. мед. уч-ще (1978), Терноп. мед. ін-т (1987, нині ТДМУ). Працював лікарем акушером-гінекологом. Від 1990 – доц. каф. акушерства та гінекології Терноп. мед. ун-ту.

В. Залецький.

БЕЗКОРОВАЇНА

Марія Петрівна (18. 09. 1980, с. Токи Підволочис. р-ну) – журналіст, редактор. Чл. НСЖУ (2009), Асоц. краєзнавців-енциклопедистів Тернопільщини. Закін. філол. ф-т ТНПУ (2002). Від 2002 – журналіст, від 2005 – ред. відділу економіки г. “*Подільське слово*”. Автор понад 1000 публікацій у обл. та всеукр. ЗМІ.

Б. Мельничук, В. Уніят.

БЕЗКОРОВАЇНА

Марія Степанівна (02. 11. 1925, с. Токи Підволочис. р-ну – 26. 06. 2004, там само) – кили-

марниця, майстер народної творчості. Ткацтвом займалася з юних літ. Разом із дочкою Н. Дереш – учасниця зонал., обл., всеукр. виставок нар. мист-ва (1960–80-і). У килимках використ. оригін. рослин. орнаменти. Працювала на замовл. обл. майстерень Худож. фонду України. Вироби зберіг. у приват. колекціях України й зарубіжжя.

І. Дем'янова.

БЕЗКОРОВАЙНА

Наталія Степанівна (з дому – Лаутар; 09. 04. 1958, м. Сімферополь) – співачка (лірико-колоратурне сопрано).

Дружина *Б. Безкоровайного*. Засл. артистка України (2002). Чл. міжнар. асоц. “Україна і світове українство” (2001), міжнар. орг-ції “Жіноча громада” (1997), заст. з питань культури голови Наук.-творч. т-ва ім. *В. Безкоровайного*

(1999). Закін. Сімферопол. культ.-освіт. уч-ще (1977), Львів. консерваторію (1986, нині нац. муз. акад.). Працювала у Держ. жін. вокал.-хореограф. ансамблі “Таврія” (1977–78), Держ. хор. капелі “Трембіта” (1986–87, м. Львів); від 1987 – солістка Крим. держ. філармонії. У репертуарі – понад 300 вокал. тв. світ. класики та сучас. авторів. Магнітоальбом “Перлини української музики” (1997), компакт-диск “Затремтіли струни” (2002, вокал. тв. *В. Безкоровайного*); записи на Укр. радіо. Виступала в м. Тернопіль: вересень 2000 – сольн. концерт до Дня міста; лютий 2005 – літ.-мист. вечір, присвяч. 125-річчю *В. Безкоровайного*. Співпрац. з *Крушельницької Соломії мемор. музеєм*.

Г. Костів-Гуска.

БЕЗКОРОВАЙНИЙ

Богдан Миколайович (26. 07. 1960, с. Гаї Розтоцькі, нині Зборів. р-ну) – музикант, педагог, громадський діяч. Чоловік *Н. Безкоровайної*, внуч. племінник *В. Безкоровайного*. Засл. прац. культури України (2007). Чл. НТШ. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1981), Львів. консерваторію (1986, нині нац. муз. акад.). Працював артистом у камер. оркестрі Закарп. обл. філармонії (1983–85, м. Ужгород), Терноп. муз. драм. театрі (1986–88), водночас – викл. у Терноп. муз. уч-щі, Сімфероп. муз.-драм. театрі (1988–89), симфоніч. оркестрі Судет. філармонії (м. Валжбих,

1991–96, Польща); від 1996 – концертмейстер симфоніч. оркестру Сімфероп. муз. уч-ща, за сумісн. – у Крим. філармонії. Виступав у складі творч. колективів в Україні та закордоном. Від 2008 – зав. культ.-освіт. відділу Держ. орг-ції “Всеукраїнський інформаційно-культурний центр”. 1999 у м. Сімферополь створ. наук.-творч. т-во ім. *В. Безкоровайного*, яке від 2000 провело понад 40 благод. концертів у містах України, опубл. статті в газетах та журналах, подарувало нотні збірники і компакт-диски з музикою *В. Безкоровайного* мистец. закладам України. Автор проекту й упоряд. компакт-дисків тв. *В. Безкоровайного* “Затремтіли струни” (2002), “Народжена вогнем” (2004, обидва – Київ); нотних зб. тв. *В. Безкоровайного* “Українські думки” для скрипки і ф-но (2004), “Сонати для фортепіано” (2008, обидва – Сімферополь); відшукав у держ. і приват. архівах понад 300 його різножанр. творів.

Г. Костів-Гуска.

БЕЗКОРОВАЙНИЙ

Зорян Євгенович (06. 08. 1973, м. Заліщики) – музикант, журналіст, громадський діяч. Син *Є.*, брат *Г. Безкоровайних*. Чл. НСЖУ (2008). Закін. філол. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1995, нині ТНПУ), ТЕІПО (2000, психолог). Працював журналістом у ред. г. “*Селянська доля*” (1996–98), заст. дир. ЦДМІ ім. *О. Довженка* (1998–2000), ред. інформ. бюлетеня обл. центру зайнятості “*Ринок праці*” (2000–01, усі – м. Тернопіль). 1992 засн. у Тернополі україномов. рок-групу “*Неймлес*” (“*Nameless*”). Співорг-тор всеукр. фестивалю молодіж. мист-ва

“Нівроку” (1992–2001). 2003 організ. мистец. рух “Рейвах” (мета – сприяти розвитку молодіж. мист-ва в Україні). Орг-тор понад 300 концертів, образотвор. виставок та літ. читань. Автор статей у всеукр. і обл. ЗМІ.

Б. Мельничук.

БЕЗКОРОВАЙНИЙ

Любомир Григорович (14. 04. 1943, с. Гаї-Розтоцькі, нині Зборів. р-ну – 14. 08. 2008, м. Тернопіль) – інженер,

господарник, меценат. Галуз. нагород. Закін. ф-т радіотехніки, електрич. та іон. приладів. Львів. політех. ін-ту (1967, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював лаборантом,

вчителем фізики і математики у школах Зборів. р-ну. 1970–96 – у ВАТ “Тернопільголовпостач”: ст. інж., нач. відділу, заст. дир., 1996–2005 – голова правління. Фінанс. допомагав муз. школам та уч-щам Терноп. обл., зокрема подарував зб. тв. композитора *В. Безкоровайного*.

О. Івахів, Г. Костів-Гуска.

БЕЗП'АЛКІВ

Роман Михайлович (15. 04. 1938, с. Глушин, нині Бродів. р-ну Львів. обл. – 20. 11. 2009, м. Львів) – живописець. Чл. НСХУ (1988). Засл. діяч мист-в України (1998). Закін.

у м. Львів: мед. ін-т (1962, нині нац. мед. ун-т), ін-т приклад. та декор. мист-ва (1971, нині нац. акад. мист-в). Працював в аптеці у смт Скала-Подільська (1962–63, Борщів р-ну); 1967–70

– художник-монументаліст худож.-вироб. комбінату СХУ, від 1970 – викл. живопису та композиції Львів. уч-ща приклад. мист-ва (нині коледж декор.-ужитк. мист-ва). Автор портретів, натюрмортів, жанр. композицій. Персон. виставка у м. Тернопіль (1983); не раз перебував в області у творчих відрядженнях. Підтримує творчі зв'язки з терноп. художниками *Б. Тка-*

чиком, П. Шпорчуком, С. Удіним та ін. Тв. зберіг. у ТОХМ, музеях міст Івано-Франківськ, Львів та ін.

Б. Мельничук.

БЕЗП'АЛКІВ

Михайло Васильович (19. 02. 1939, с. Глушин, нині Бродів. р-ну Львів. обл.) – живописець, графік. Чл. НСХУ (1987). Закін. Львів. ін-т приклад. та декор. мист-ва (1968, нині нац. акад. мист-в). Від 1969 працює у цьому ВНЗ: викл., ст. викл., доц., в. о. проф. каф. моделювання костюма. Автор пейзажів, портретів, сюжет. картин. Учасник всеукр. і закордон. виставок (Італія, Польща, США, Японія); персон. – у містах Львів й Тернопіль (1996). Не раз перебував на Тернопільщині творчих відрядженнях. Співпрац. з терноп. художниками *Б. Ткачиком, С. Удіним, В. Чорнобаєм, П. Шпорчуком* та ін.

Б. Мельничук.

БЕЗП'АЛКО

Михайло Антонович (06. 06. 1938, Гіні, передмістя м. Ліон, Франція) – актор. Від 1945 – в м. Тернопіль. Закін. театр. студію при Терноп. муз.-драм. театрі (1956, клас *К. Капатського* та *Г. Авраменка*; нині акад. обл. драм. театр). Зіграв

понад 200 ролей, у т. ч.: Андрій (“Марина” *М. Зарудного*), Сава (“Земля” за *О. Кобилянською*), Кошовий (“Тарас Бульба” за *М. Гоголем*), в оперетах: Старий циган (“Циганський барон” *Й. Штрауса*), Фері (“Сільва” *І. Кальмана*), Професор (“Гуцулка Ксеня” *Я. Барнича*). Майже 50 років виконує роль Діда Мороза під час новоріч. свят. Викл. курсу гримування актора на театр. відділ. Терноп. муз. уч-ща.

Л. Шербак.

БЕЗУБ'ЯК

Тарас Михайлович (25. 07. 1955, м. Чортків) – суддя всесоюзної (1988) та міжнародної (1992) категорій із футболу, педагог. Почес. прац. проф.-тех. освіти РФ. Закін. пед. ун-т у м. Ленінград (нині Санкт-Петербург, РФ). Суддівством займається від 1977. Обслуговував понад 200 матчів вищ. ліги, вищ. дивізіону, прем'єр-ліги та ігор нац. Кубка. Багатораз. у списках кра-

щик суддів сезону. Від 1988 – дир. ПТУ № 2 в Колпин. р-ні (нині передмістя Санкт-Петербурга, РФ).

С. Ткачов.

БЕЙ

Федір Васильович (псевда Бей-Орловський Федір Владиславович, Федь Бей; 29. 06. 1899, за ін. даними 1890, с. Литвинів, нині Підгаєц. р-ну – 15. 09. 1938, с-ще Комунарка, нині належ. до м. Москва, РФ) – громадський та політичний діяч, військовик. Навчався в г-зі у м. Березжани. Учасник 1-ї світ. війни, десантник *Легіону УСС* (1915–17). Влітку 1917 потрапив у рос.

полон. Згодом зумів звільнитися з нього; за цих умов змінив прізвище, ім'я і по батькові на Орловський Фелікс Владиславович. 1917–18 – кур'єр, прац. канцелярії ЦР, солдат охорони *М. Грушевського*; офіцер у Корпусі Січ. Стрільців під команд. *Є. Коновальця* (1918–20). Воював в *Армії УНР* до весни 1920. Згодом – у ЧА. В серпні-вересні 1920 перебував у Тернополі як співроб. *Галревкому*. Чл. УСДП Галичини (1917–20), КПЗУ (від 1920), ЦК КПЗУ (від 1924, м. Львів). Таємний співроб. ОГПУ (1921–32). Від 1931 – слухач курсів марксизму-ленінізму ЦВК СРСР у Москві. 09. 01. 1933 ув'язнений у “справі” “Москов. центру УВО”; 1938 засудж. до вищ. міри покарання; страчений. Реабіліт. 1958.

С. Гасай, П. Гуцал, В. Левицький.

БЕЙКО

Борислав Миколайович (03. 05. 1949, смт Скала-Подільська Борщів. р-ну) – інженер, господарник, громадський діяч. Засл. прац. пром-сті України (2004), акад. Акад. екон. н. України (2001). Закін. Одес. технолог. ін-т харч. пром-сті (1972, нині акад. харч. технологій). Працював гол. інж. Збараз. хлібоприм. підпр-ва, гол. інж. Кременец. комбінату хлібопродуктів (від 1972), гол. інж. Червоноармій. (нині Радивилів.) комбінату хлібопродуктів Рівнен. обл. (від 1975). Від 1976 – гол. інж., 1989 – дир. Чортків. комбінату хлібопродуктів.

В. Левицький.

БЕК

Юзеф (Beck Józef; 04. 10. 1894, Польща – 06. 06. 1944, Румунія) – польський політичний діяч. Військовик часів *Ю. Пілсудського*, полковник. 1932–39 – міністр закордон. справ Польщі. У вересні 1939 вів переговори з представниками командуюч. військами Укр. фронту ЧА С. Тимошенка в маєтку графів Голуховських у с. Вільхівчик, нині Гусятин. р-ну; після невдалого їх закін. перебаз. в Румунію через насел. пункти Тернопільщини: Гусятин–Чортків–Заліщики.

В. Горбоватий.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ ЕКСПЕДИЦІЙНИЙ АВТОМОБІЛЬНИЙ ГАРМАТНО-КУЛЕМЕТНИЙ БРОНЕЗАГІН

– військовий загін періоду 1-ї світової війни. Воював від січня 1916. 350–370 осіб, 13 броньовиків, 26 легк. і вантаж. машин, 18 мотоциклів та ін. техніка. Був приписаний до 6-го рос. армій. корпусу 11-ї армії (ком-р *О. Гупор*). Роз-

квартирувався в м. Збараж. Вів бої біля сіл Глядки і Воробіївка (обидва нині – Зборів. р-ну), вздовж залізниці та шосе Тернопіль–Львів. Вбиті бельгійці поховані в Тернополі. Разом зі рос. військами здобули с. Озерну (нині Зборів. р-ну), Зборів, атакували околиці Березан. Наказом *О. Брусилова* бронезагін перевели до 33-го корпусу (7-а армія) з базою у м. Бучач.

С. Ткачов.

БЕЛЯКОВА

Ірина Олександрівна (03. 05. 1975, м. Тернопіль) – журналіст, публіцист, редактор. Чл. НСЖУ (2008). “Золотий журналіст” медіа-корпорації “RIA” (2006, 2007), ін. галуз. нагороди. Закін. філол. ф-т ТДП (1997, нині ТНПУ). Відтоді працювала кор. у ред. ж. “*Освітянин*”, г. “*Подільське слово*” та ін. ЗМІ у м. Тер-

нопіль. Від 2000 – у ред. г. “*RIA плюс*”: зав. відділ. культури, висвіт. соціальні та кримінал. теми; від 2008 – ред. відділу журналіст. розслідувань цього ж тижневика та щоден. г. “*20 хвилин*”. Автор публікацій в обл., всеукр. і закордон. пресі.

Б. Мельничук.

БЕМКО

Богдан (02. 04. 1925, м. Бережани – 22. 04. 1983, м. Сент-Пітерсберг, США) – диригент, громадський діяч. Емігр. до США (міста Нью-арк, Кренфорд). Співзасн. та диригент “Кара-вани”, співав у хорах “Думка”, “Боян”, “Трембіта”. Від 1973 – у Флориді: кер. церк. й світ. хорами, мист. кер. танц. групи, співзасн. і голова укр.-амер. культ. т-ва та співзасн. міжетніч. хору в Сент-Пітерсберзі. На честь Б. засн. фонд для підготовки дяків та диригентів церк. хорів.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

БЕМКО

Павло (1898, с. Вівся, нині Козів. р-ну – 31. 01. 1962, м. Ньюарк, США) – культурно-освітній діяч, меценат. Закін. 2 кл. Бережан. г-зії, виїхав у США. Тут діяльний у т-ві “Просвіта”, “Народному домі”, регіон. земляцтвах “Поморяни”, “Гисменичани”, “Збаразці”, аматор. гуртках, орг-тор. духов. і струнно-смичк. оркестрів. Жертводавець на укр. добродій. заходи, після 2-ї світ. війни фінансував потреби укр. емігрантів у таборах для переміщ. осіб у Зх. Європі. В м. Нью-Йорк – довголіт. чл. т-ва “Чорноморська Січ”, засн., 1-й голова “Українсько-американського демократичного клубу”, чл. кредит. кооперативи “Самопоміч”, амер. т-ва “Муза”, церк. ком-ту, голова “Першої української пресвітеріанської церкви” в м. Ірвінгтон. Автор публікацій у збірниках.

Н. Волинець, Б. Головин, Б. Мельничук.

БЕНЗА

Ярослав Антонович (20. 02. 1950, с. Баріш Буцац. р-ну) – радіожурналіст, літератор. Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1972, нині нац. ун-т). Лауреат всеукр. конкурсів із радіожурналістики. Від 1974 працює в Терноп. обл. радіоком-ті (нині телерадіокомпанія): кор., зав. ред. та ін. Автор культуролог. радіопередачі “Медобори”; кн. “Чарунки”, “Або-

мовня”, “Народичі”, поезій для дітей і дорослих, публікацій літ. творів у ЗМІ та збірниках.

І. Дем’янова, Б. Мельничук.

БЕНЦАРОВСЬКИЙ

Дмитро Миколайович (08. 11. 1948, с. Доброводи Монастирис. р-ну) – господарник, учений-агроном. Канд. с.-г. н. (1988). Орден “Знак пошани”, св. Архістратига Михаїла “За віру і вірність” 3-го ступ., почес. грамоти КМ України, Мін-ва аграр. політики України. Закін. Кременец. с.-г. технікум (1968), Всесоюз. с.-г. ін-т у м. Москва (1976, нині РФ). Працював агрономом, нач. відділу, 1987–99 – дир. Терноп. обл. проект.-вишукув. станції хімізації с. госп-ва. Від 1999 – дир. Держ. технолог. центру охорони родючості ґрунтів “Центрдержродючість” (м. Київ). Автор наук. праць.

П. Гуцал.

БЕНЬКО

Руслан Степанович (19. 06. 1976, м. Броди Львів. обл.) – інженер-будівельник. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода” (2007), заст. голови її Гусятин. рай. орг-ції. Закін. Золочів. технікум Львів. аграр. ун-ту (1998), нац. ун-т “Львівська політехніка” (2007). Працював обліковцем трактор. бригади в с. Бугаївка (1998, Радивилів. р-ну Рівнен. обл.). Від 1999 – в смт Гусятин: слюсар (1999–2000), охоронець (2000–01), комірник рай. шлях. рем.-буд. упр. (2001–02), інж. житл. госп-ва підпр-ва “Комунальник” (2007), нач. інспекції держ. архіт.-буд. контролю у Гусятин. р-ні – гол. спеціаліст відділу містобудування і арх-ри Гусятин. РДА. Від 2008 донині – гол. держ. інспектор відділу контролю забудови пд. регіону області у Гусятин. р-ні.

В. Левицький.

БЕНЮК

Богдан Михайлович (26. 05. 1957, смт Битків, нині Надвірнян. р-ну Івано-Фр. обл.) – актор театру і кіно, телеведучий, громадсько-політичний діяч. Нар. арт. України (1996). Акад. Укр. телевіз. акад. (1997). Ордени св. Архістратига Михаїла (2002), “За заслуги” 3-го ступ. (2007). Нац. премія України ім. Т. Шевченка (2008); Держ. премія України ім. О. П. Довженка (1998); театр. нагороди. Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1978, нині ун-т театру, кіно і телебачення). 1978–80 – актор Київ. ТЮГу, від 1980 – Київ. укр. драм. театру ім. І. Франка (нині нац. акад. драм. театр). 1989–94 – ст. викл. Київ. ін-ту театр. мист-ва. Знявся у кінофільмах (понад 50); ведучий телепрограм. 2000 – співорг-тор із М. Гринишиним і А. Хостіковим театр. компанії

“Бенюк і Хостікоєв”, із якою приїждж. до м. Тернопіль, де грав у виставах “Моя професія – синьйор з вищого світу” на сцені акад. обл. драм. театру (грудень 2003) та “Про людей і мишей” – у ПК “Березіль” (лютий 2005). У лютому 2006 як чл. Всеукр.

об’єдн. “Свобода” зустрівся з виборцями в ПК “Березіль”.

Л. Щербак.

БЕРДІЙ

Іван Михайлович (07. 07. 1953, с. Соснів, нині Тербовлян. р-ну) – економіст, страховик, менеджер, меценат. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1978, нині ТНЕУ). Працював агентом Терноп. міськ. інспекції Держ. страхування населення (1973–78); інж. із автосправи (1978–81); нач. відділу Терноп. обл. упр. Держ. страхування населення (1981–91); нач. відділу (1991–93); заст. голови правління (1993–2002) ВАТ “Терен”; радником заст. ген. дир. ВАТ “Компанія страхування життя “Універсальна” (2002–03); від 2003 – ген. дир. Терноп. ТзОВ “Терен”. Неоднораз. надавав фінанс. допомогу діячам культури, літ-ри, мист-ва.

В. Барна.

БЕРДІЙ

Любов Несторівна (02. 07. 1952, с. Охримівці, нині Збараз. р-ну) – фінансист, банківський працівник, економіст. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1978, нині ТНЕУ), навчалася у Міжнар. школах банків. бізнесу та менеджменту, зокрема у Греції (1993), Вел. Британії (1995, 1997), Австрії (1998), США (2003). Працювала бух., ст. ревізором, економістом план.-екон. відділу, ст. інж. головної бухгалтерії, заст. гол. бух. Терноп. обл. контори Держ. банку СРСР (1972–87); гол. бух. дирекції (1987–97), нач. упр. економіки, бюджету і капіталу Центр. апарату банку “Україна” (1997–2001, м. Київ). Від 2001 донині – заст. дир. департаменту банків. нагляду НБУ.

В. Барна.

БЕРДНИК

Олесь (Олександр) Павлович (25. 12. 1927 (справж. неофіц. дата – 27. 11. 1926), с. Вавилоче, нині Снігур. р-ну Миколаїв. обл. – 18. 03.

2003, м. Київ, похов. в с. Гребені, Кагарлиц. р-ну Київ. обл.) – письменник-фантаст. Співзасн. Укр. групи сприяння виконанню Гельсін. угодам (УГС). Закін. студію при драм. театрі ім. І. Франка (1949, м. Київ). 1949–55 заарешт. органи МДБ; ув’язнення відбував у м. Печорград (1949–55, РФ); 1979 – заарешт. органи КДБ; засудж. на 7 р. ув’язн. і 5 р. заслання. Автор більше 10 книг. 1973 виключ. зі Спілки письменників УРСР. 1970 перебував у м. Тернопіль; зустріч. з Б. Уніят, підтримував зв’язки з І. Геретою.

Б. Уніят.

БЕРЕГОВИЙ

Ярослав Григорович (17. 09. 1924, с. Вел. Глибочок, нині Терноп. р-ну) – громадський діяч, меценат. 1941–45 – на примус. роботах у Німеччині, згодом – у таборі для переселенців. 1947 емігр. до Франції, де 1959–66 у м. Париж діяльний в управі укр. громади, очолював шкіль. раду. 1966 перебрався до Австралії. У м. Сідней працював на індустріал. підпр-вах, активіст сусп. життя укр. діаспори: чл. Братства св. Андрія, від 1990 – голова Старших громадян, від 1997 – касир і господар пенсій. справ укр. громади. Збирач коштів і жертводавець на сусп. та духов. потреби в Україні, зокрема надіслав у родин. село власні заощадження на реставрацію церкви, створення мемор. музей. комплексу Я. Стецька; матеріально підтримав Великоглибочец. осередок т-ва “Просвіта”.

М. Сагайдак.

“БЕРЕЖАНСЬКА ЗЕМЛЯ”

– регіональна організація, яка об’єднує в діаспорі вихідців із Бережанщини (нині Бережанський та Козівський райони). Засн. 1955 у м. Нью-Йорк, із метою видати зб.-довідник про Бережанщину. Голова ком-ту: В. Бемко (1955–63), С. Манацький (1963–82), М. Юзенів (1982–94), С. Івашиків (1994–95), Л. Бабій (від 1995). Від 1995 перенес. до м. Торонто (Канада). У т. 1 “Бережанська Земля: Історично-мемуарний збірник” (1970, ред. В. Бемко), подано огляд регіону до 1944; т. 2 – 1998 (ред. Л. Бабій, В. Беднарський, Б. Мельник); т. 3 –

2006 ("Бережанська земля. Книга пам'яті"; ред-упор. В. Савчук). Створ. філії в Україні: 1991 – у м. Бережани, голова В. Федина; 1992 – Вел. Британія, голова І. Федечко, й Австралія, голова М. Кіналь; 1993 – смт Козова, голова Я. Пархомчук (Штокало).

Є. Івашків, Б. Мельничук.

БЕРЕЖАНСЬКА ШКОЛА МИСТЕЦТВ ім. М. БЕЗДІЛЬНОГО

– державний навчально-виховний заклад у м. Бережани. Започатк. 1948 як муз. класи при РБК (кер. М. Огністий). 1955–2003 – муз. школа (від 2000 – ім. М. Бездільного). Дир. школи: М. Бездільний (1955–80), Є. Падучак (1980–88), П. Макода (1988–2004), І. Микитюк (від 2004). Заклад закін. понад 3,5 тис. учнів. Навч. процес забезп. бл. 50 висококваліфік. фахівців. Функціон. відділи: фортепіан., оркестр., струнно-смичк., духов., нар. інструментів, муз.-теорет. дисциплін, вокал.-хор. (від 1988), клас хореографії (від 2003). При школі діють худ. колективи: нар. аматор. жін. камер. хор викладачів (кер. Є. Падучак, К. Слабодух), дит. зразк. хор. "Сонечко" (кер. П. Макода), нар. аматор. жін. ансамбль (кер. Л. Сухова), жін. вокал. тріо та дует (кер. Н. Марценюк), інструмент. ансамбль (кер. І. Микитюк), учнів. оркестри – нар. інструментів (кер. І. Миськів), духов. (кер. Т. Видойник). Серед учнів закладу – лауреати всеукр. та міжнар. муз. конкурсів.

І. Дем'янова.

БЕРЕЖАНСЬКИЙ ГОРБОГІРНИЙ ЛІСОВИЙ РАЙОН

– територія, відмінна від інших природно-територіальних комплексів за рельєфом, кліматом, ґрунтовим покриттям і рослинністю. Належ. до Розтоц.-Опільської фіз.-геогр. області Зх.-Укр. провінції лісостеп. зони. Розташ. у зх. частині Терноп. обл. (тер. Бережан., Підгаєц., пд. частина Зборів. і зх. частина Козів. р-нів). Абсолют. висоти 350–450 м. Тер. переваж. порізана старими ярами і балками з крут. заліснен. схилами і шир. дном. Рельєф горбистий (вис. горбів 80–100 м, розміщ. грядами). Ґрунти переваж. сірі, ясно-сірі, опідзол. чорноземи. Долини рік Золота Липа й Коропець широкі, заплави заболочені. Широколист. ліси займають третину тер. р-ну, ростуть переваж. бук, граб, дуб, клен, липа, явір, подекуди на піщаних схилах горбів – сосна. Вел. масиви лісів на горбах в осн. знищені, нині тут пасовища.

І. Дем'янова.

БЕРЕЖАНСЬКИЙ СТАВ

– пам'ятка природи. Розташ. на р. Золота Липа, оминає пн. частину м. Бережани. Вперше

згад. 23. 12. 1487, коли власниця Анна Хухновська продала його П. Тучці за 150 грн. Її наступник Р. Синявський 11. 06. 1515 продав став Я. й К. Юхнам за 180 грн. і 3 флорини. Впродовж 16–17 ст. Б. с. органічно вписувався в природ-оборон. систему Бережан. замк. комплексу. Як згадував У. фон Вердум (1671), Бережани розташ. "поміж горбами над великим озером, через який довгий міст провадить до міста, збудованого частково в яру, частково на бокових пагорбах". 1805 на сх. греблі засн. папірню, яка діяла до 1870. Її власники – Ізабела, княжна Любомирська, володарка м. Бережани (до 1816), згодом С. Потоцький. За к-стю робітників займала 2-е місце серед галиц. папірень, поступаючись лише Пиллерівській у м-ку Шкло (нині смт Яворів. р-ну Львів. обл.). В 1-й третині 20 ст. став займав 25 км². Пд. берег обмеж. греблею з насадженнями тополь та лип. Пн. берег – у природ. зв'язку з річк. долиною. Ця частина виділялася флорист. насиченістю. Найбільша глиб. ставу – 8 м. Нині Б. с. – цінний природ. шедевр краю, придат. для актив. відпочинку. На його тер. розташ. орнітолог. заказник "Капталівка", де є вел. популяція птахів, зокрема диких качок.

В. Парацій.

"БЕРЕЖАНЩИНА В СПОГАДАХ ЕМІГРАНТІВ"

– історично-мемуарний збірник. Вид. 1993 книжк.-журн. вид-во "Тернопіль". Статті, нариси, спогади в осн. передрук. зі зб. "Бережанська Земля", "Підгаєцька Земля", "Тей там на горі "Січ" іде". Упоряд.-ред: Н. Волинець, Б. Мельничук, І. Семенець. Збірник, як і подібні, вид. на поч. 1990-х, заповнював прогалини в краєзнавстві. Статті охопл. період від перших писем. згадок про Бережанщину до нац.-визв. змагань 20 ст.

І. Дем'янова.

"БЕРЕЖІНФО"

– газета. Вих. у м. Бережани від 2006 укр. мовою раз на тиждень. Засн. і видавець – ПП В. Ціпліцький. Гол. ред. В. Ціпліцький. Наклад – 2500 прим.

Б. Мельничук.

БЕРЕЗА

Богдан (21. 11. 1899, м. Бучач – 11. 12. 1983, м. Нью-Йорк, США) – громадський діяч, меценат. Серед. освіту здобув у родин. місті. Діяльний у "Просвіті", спорт. т-ві "Буревій", Міщан. братстві. Чл. дирекції "Українбанку" в Бучачі. 1939 виїхав до м. Ярослав, потім на Холмщину (обидва нині – Польща), працював

у кооперації. Після 2-ї світ. війни – в Німеччині, згодом – у США (м. Нью-Йорк). Тут провадив крамницю “Поділля”. Автор публікацій у періодиці.

Б. Мельничук.

БЕРЕЗА

Богдан Зіновійович (27. 10. 1948, с. Щаснівка, нині Підволочис. р-ну) – педагог, літератор, громадський діяч. Почес. чл. НСЖУ (1984). Учитель-методист (2000). Переможець всеукр. конкурсу “Вчитель всесвітньої літератури сільської школи” (1997), ін. гауз. відзнаки. Закін. філол. ф-т Львів. ун-ту (1971, нині нац. ун-т). 1971–76 – учитель укр. мови та літ-ри в с. Доброводи Збараз. р-ну. У смт Підволочиськ: 1976–90 – кор. рай. г. “Збручанська зоря”, 1990–92 – заст. дир. СШ № 2, заст. з гуманіт. питань представника Президента України в Підволочис. р-ні; 1994–99 – дир. ЗОШ 1–3 ступ. у с. Супранівка Підволочис. р-ну; від 2000 – дир. ЗОШ 1–3 ступ. (від 2002 – г-зя ім. І. Франка) у Підволочиську. Чл., голова (від 1991) Підволочис. рай. об’єдн. Всеукр. т-ва “Просвіта”. Нині – в еміграції. Автор віршів, статей, метод. розробок та ін., опубл. у фах. журналах, регіон. річнику “Тернопілля ’96” та ін. Уклав метод. зб. “Зарубіжна література в завданнях і запитаннях. 8-й клас” (2002).

Б. Головин.

БЕРЕЗА КАРТУЗЬКА (Бяроза Картуская)

– місто в Західній Білорусі на правому березі р. Ясельна. Нині – м. Береза, райцентр Брест. обл. 1934–39 у Б. К. функціон. польс. концтабір для політв’язнів, де ув’язнювали без суд. вироку за наказом адмін. влади. Розташ. концтабір у старих військ. казармах, вирізнявся особливо жорст. режимом. 1934 в таборі перебували 200 осіб, влітку 1939 – бл. 3 тис., у вересні 1939 – бл. 7 тис. осіб (4,5 тис. українців). Серед них – чимало укр. патріотів із Тернопільщини, зокр. громад. та кооп. діяч Скалатщини І. Любачевський, теоретик нац. руху, публіцист І. Мітрінга, священник І. Нагаєвський, провідник ОУН В. Охримович, укр. націоналіст М. Сорока, політ. діячі Б. та Я. Старухи. Після знущань і тортур у цьому концтаборі помер чл. Повіт.

проводу ОУН на Скалатщині Т. Панас. Двічі за ґратами Б. К. побував поет А. Іванчук. 18 березня 1939 концтабір припинив функціонувати; 1962 тут встановл. обеліск.

О. Зайцев (ЕСУ), Р. Матейко, В. Уніят.

БЕРЕЗОВСЬКИЙ

Орест Іванович (21. 08. 1941, с. Грабовець, нині Терноп. р-ну) – лікар, науковець, літератор, громадський діяч. Канд. мед. н. (1969). Закін. Терноп. мед. ін-т (1963, нині ТДМУ). Працював лікарем-хірургом у Козлів. райлікарні (1963–64, нині Козів. р-ну), Терноп. лікарні № 1 (1970–74); асист., від 1985 донині – доц. каф. травматології та ортопедії ТДМУ. 1-й заст. голови УЛТ Тернопільщини, ініціатор побудови церков у селах Білоскірка та Застав’є Терноп. р-ну. Автор більше 100 наук. праць, у т. ч. монографій, зокрема “Імобілізація, компресія і distraкція в практичній травматології та ортопедії” (Т., 2000), навч. посібників; має 32 патенти на винаходи; опублік. романи: “Інтернаймичка. Дочка чи пасербиця Європи?” (2004, 2005, 2009), “Європа-центр 1941–1957” (2007, 2008), “Рожевий дурман” (2008).

І. Дем’янова, О. Івахів.

БЕРЕСТЯНСЬКИЙ

Михайло Володимирович (псевдо “Берізка”); 21. 11. 1924, с. Заздрість, нині Тереховлян. р-ну – 15. 06. 2005, м. Тернопіль) – учасник національно-визвольних змагань. 1941 долучився до підпіл. б-би у відділі самооборони родин. села. 02. 05. 1944 Б. заарешт. органи НКДБ, ув’язн. у с. Струсів (нині Тереховлян. р-ну), м. Копичинці (нині Гусятин. р-ну), тюрмі м. Чортків. 18. 08. 1944 засудж. на 15 р. каторж. робіт; покарання відбував на Колимі (нині РФ); 1956 – звільнений. Діяльний у Терноп. обл. спілці політв’язнів і репресованих, Братстві ОУН–УПА Поділ. краю “Лисоня” та ін. громад. орг-ціях.

І. Дем’янова, О. Івахів.

БЕРНАДИН

Ярослав (30. 05. 1914, м-ко Будзанів, нині с. Буданів Тереховлян. р-ну – 31. 12. 1996, м. Філадельфія, США) – правник, підприємець, громадський діяч. Вивчав право у містах Прага

(УВУ, 1934–38; Чехія), Краків (1939–41, Польща). 1942–49 – власник крамниці шкір. виробів у м. Львів. Голова Центр. проводу укр. екзакутиви Німеччини (м. Роттенбург), 1949 емігр. до США (м. Балтимор), де власник споживч. крамниці, 1978–96 – літньої оселі у Вайлдвуді. Голова 6-го відділу Орг-ції оборони чотирьох свобод України у Філадельфії, співзасн. і голова хору “Прометей”, голова місц. відділу Союзу укр. купців і промисловців, чл. кер-ва Укр. конгрес. ком-ту Америки, Злученого укр.-амер. допомог. ком-ту і т-ва “Провидіння”.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

БЕХ

Микола Дмитрович (21. 06. 1932, м. Житомир – 29. 12. 2005, м. Тернопіль) – лікар, науковець. Канд. мед. н. (1970). Відмінник освіти України (1999). Галуз. нагороди. Закін. Станіслав. мед. ін-т (1958, нині Івано-Фр. мед. ун-т). 1958–63 – зав. хірург. відділ. лікарні в м. Джезказган Караганд. обл., нині Казахстан; 1963–65 – клініч. ординатор каф. заг. хірургії Івано-Фр. мед. ін-ту; 1965–67 – гол. лікар Россохачів. дільнич. лікарні Городенків. р-ну Івано-Фр. обл.; 1968–76 – гол. лікар Коростен. рай. лікарні Житомир. обл.; від 1976 – асист., доц. каф. госпітал. хірургії Тернопіл. мед. ін-ту (нині ТДМУ). Автор 90 наук. праць, 20 рац. пропозицій, 13 винаходів.

Л. Гута.

“БЖОЛА”

– гектографований учнівський часопис, орган шкільної молоді. Вих. у м. Березжани. Ч. 1. – 1900; збір. у ЛНБ. Ред. ком-т: *В. і А. Лотоцькі, О. Гайдукевич, Я. Струхманчук, В. Куматицький*. – Березжани, 1900. “Б.” – змінена назва шкільн. рукопис. органу “Циган”; продовж. п. назвою “Оса”.

М. Галушко, Б. Мельничук.

БИЛІЦЯ

Ярослав Теодорович (10. 10. 1949, с. Підгайчики Тербовлян. р-ну) – педагог, вчений у галузі філології.

Канд. філол. н. (1988). Із батьками переїхав на проживання у м. Галич (нині Івано-Фр. обл.). Закін. ф-т іноз. мов Дрогобиц. пед. ін-ту (1970, нині ун-т), стажувався у Віден. (Австрія), Мюнхен. і Ессен. (обидва –

Німеччина) ун-тах. Працював учителем нім. та англ. мови у Височан., Галиц. школах, інспектор Галиц. райвно (1972–80); викл. каф. нім. мови (1980–84), ст. викл., доц., зав. каф. (від 1992), деканом (2009) ф-ту іноз. мов Івано-Фр. пед. ін-ту (нині Прикарпат. нац. ун-т). Автор 60 наук. праць із сучас. фразеології нім. мови.

Б. Головин, Г. Івахів.

БИСТРИЦЬКИЙ

Олександр Андрійович (01. 01. 1949, с. Розтоки Кременец. р-ну) – диригент, педагог, автор

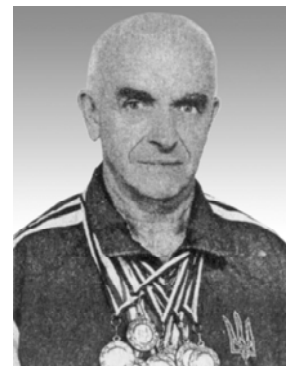
пісень. Золота медаль Всесоюз. конкурсу духов. оркестрів (1980, м. Москва, нині РФ). Відмінник освіти України (2007). Галуз. нагороди. Закін. Львів. культ.-освіт. уч-ще (1973). Під час служби в ЗС – кер. духов. оркестрів у містах Київ, Москва. Працював в смт, нині

м. Шумськ учителем музики у ЗОШ (1971–75), викл. муз. школи (1975–84), кер. нар. духов. оркестру при РБК (1984–86). У м. Кременець: викл. муз. школи (1986–91), кер. духов. оркестру – 1-а премія Всеукр. муз. фестивалю (1989, м. Львів); кер. духов. оркестру обл. комунал. пед. коледжу (1993–2000, нині обл. гуманітар.-пед. ін-т), кер. брас-квінтету “Кременець” – учасника міжнар. муз. фестивалів у Ірландії та Німеччині (2000–05), одночас. від 2000 – кер. нар. духов. оркестру “Явір” Кременец. лісотех. коледжу. Автор муз. творів.

Б. Петраш.

БИЦЬКА

Зіновій Степанович (10. 07. 1936, с. Івачів До-

лішній, нині Терноп. р-ну) – спортсмен. М. сп. УРСР. Закін. Кременец. пед. ін-т (1967, нині ТНПУ). Чемпіон Терноп. обл., спартакіад ВНЗ України, ЦР ФСТ “Колос”. Рекордсмен України зі спорт. ходьби на 3 і 5 км серед ветеранів (вік. ка-

тегорія 65–69 р.). Багатораз. переможець всеукр. чем-тів і змагань за кубки. Працював у м. Ново-волинськ (нині Волин. обл.), від 2000 – в Тернополі, працював у обл. орг-ції ФСТ “Спартак”.

Б. Дікальчук.

БИЦЮРА

Леонід Олексійович (07. 01. 1977, м. Тернопіль) – економіст, юрист, громадський діяч. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2008). Депутат Терноп. міськ. (від 2006), обл. (від 2009) рад, голова пост. комісії з питань законності та правової політики, здійснення демократ. цивіл. контролю над Воєнною орг-цією і правоохорон. органами держави. Спільки

юристів України (2006). Закін. ін-т банків. бізнесу ТАНГ (1998, нині ТНЕУ), Акад. адвокатури України (2007, м. Київ). Працював гол. спеціалістом оргвідділу Терноп. РДА (1999), економістом приват. підпр-ва (2000–01), гол. спеціалістом Терноп. рай. відділу Пенсій. фонду України (2001), гол. ревізором-інспектором фінанс. упр. Терноп. РДА (2001–02), маркетингом, економістом (2002–03), юристом (2003–06) приват. підпр-ва. Водночас від 2002 – заст. голови правління Терноп. громад. орг-ції “Правничча спілка”; 2003 – заст. голови Молодіж. адміністрації з питань економіки при Терноп. ОДА. Від 2006 – заст. Терноп. міськ. голови-керуючий справами. Автор 10 наук. праць.

В. Левицький.

БИЧ

Василь Володимирович (29. 05. 1956, с. Підлісне Бережан. р-ну) – історик, краєзнавець, літератор, педагог. Відмінник освіти України (2007). Вчитель-методист (2007). Депутат Бережан. райради. Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1978, нині Прикарпат. нац. ун-т). Працював учителем історії в с. Біще, дир. школи у с. Поточани (обидва – Бережан. р-ну), інструктором Бережан. РК КПУ, вчителем ЗОШ № 1, 3 у м. Бережани. Нині – методист Бережан. рай. метод. кабінету відділу освіти РДА. Ініціатор та орг-тор створ. музею Бережан. ЗОШ № 1. Досліджує історію *Легіону УСС*, ЗУНР Бережанщини. Автор більше 50 публікацій та істор. розвідок, зокрема краєзн. нарису “Село моє – Підлісне”

(1990), посіб. для вчителів та учнів “Наш край – Бережанщина” (2005), 7 буклетів, у т. ч. “Лисоня – символ стрілецької слави” (2004), “Шкільні музеї Бережанщини” (2005), “Школа № 1 м. Бережани” (2006), кн. “Освіта Бережанщини: минуле і сьогодення” (2008), статей в рай. та обл. пресі й ТЕС. Упоряд. кн. Б. Сидоренка “Живу надією, що нам усміхнеться доля...” (2006).

Я. Шургот, Л. Шербак.

БИЧКО

Василь Петрович (1959, с. Плоске Козів. р-ну) – господарник. Депутат ВР УРСР (1985–90). Орден Труд. слави 3-го ступ., медаль “За трудову відзнаку”. Закін. Бережан. технікум механізації та електрифікації с. госп-ва (1980, нині Бережан. агротех. ін-т Нац. аграр. ун-ту (м. Київ)). Працював механізатором у с. Теофіпівка Козів. р-ну.

Н. Халуца.

БІБЕР

Володимир Михайлович (04. 04. 1954, м. Жидачів Львів. обл. – 17. 01. 2007, м. Тернопіль, похов. у Жидачеві) – спортсмен (волейбол), суддя. Суддя всесоюз. (від 1991), міжнар. (від 1993) категорій. Належ. до 50-и кращих арбітрів Європи. Суддя 3-х фіналів молодіж. чем-тів світу, 4-х чем-тів Європи, фіналу Ліги чемпіонів, ігор за Кубок ЄКВ (жінки), Кубок Топ-команд (чоловіки), матчу Ліги чемпіонів між командами Сербії й Австрії, змагань за Кубок України (м. Харків). Від 2000 – нач. спорт. відділу волейбол. клубу “Галичанка”. Автор перших волейбол. правил, написаних укр. мовою, кн. “Поговоримо про волейбольне суддівство” (2006) та ін. публікацій.

Г. Івахів.

БІБЕРОВИЧ

Володислав (1889, Зх. Україна – 1966, м. Гамільтон, Канада) – педагог, редактор, громадський діяч. До 1-ї світ. війни – викл. Бережан. г-зії. Згодом у Канаді: співред. тижневика “Канадійський українець”, ред. концерну “Національна преса” (1929–32) у м. Вінніпег, співпрац. із ред. газет, видавець англомов. ж. “Новоканадієць”, “Канадське Українське рев’ю”, ред. тижневика Торонт. єпархії “Наша мета” (1949–51). Між війнами працював також в іміграц. т-ві та в Т-ві опіки над укр. переселенцями. Діяльний у канад.-укр. ін-ті “Просвіта”, його почес. чл. (1941), орг-тор шкіл українознавства.

Б. Мельничук.

БІГУС

Мирослав Петрович (15. 03. 1910, с. Підгороддя, нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл. – 12. 05.

2006, м. Торонто, Канада) – громадський діяч, військовик. Навчався у г-зіях міст Бережани і Рогатин. Чл. УВО (1927), ОУН. Працював у т-ві “Маслосоюз” у містах Львів, Стрий (нині Львів. обл.), виїхавши 1939 до м. Краків (Польща) – у фінанс. від-

длі Укр. Центр. Комту під кервом В. Кубійовича, згодом – у вид-ві “Українське слово” (м. Регенсбург, Німеччина). 1943 вступ. до дивізії “Галичина”, де закін. старшин. школу. Учасник боїв у Словаччині, Словенії, Австрії; у полоні – в м. Ріміні (Італія). Згодом – у містах Регенсбург (працював у вид-ві “Українське слово”), Ульм (1949 – співорг-тор Братства дивізійників; Німеччина). 1950 емігр. до Канади (м. Монреаль). Співорг-тор, голова станиці Братства дивізійників, чл. його Голов. управи, референт (1972–75, м. Торонто). Заст. голови “Патронату Енциклопедії Українознавства”, “Суспільної Опіки”. Від 1977 – адміністратор і тех. ред. ж. “Вісті Комбатанта”.

Н. Волинець, Б. Мельничук.

БІДІЧКО

Микола Іванович (22. 07. 1927, с. Косів, нині Чортків. р-ну) – лікар, літератор, громадський діяч. Навчався в Кременец. вчит. ін-ті (нині ТНПУ), мед. ін-ті в м. Станіслав (1953–59, нині Івано-Фр. мед. акад.). Працював учителем

(1945–53), лікарем обл. протитуберкульоз. диспансеру, гол. лікарем Заболотів. протитуберкульоз. диспансеру Івано-Фр. обл.; у м. Стрий Львів. обл.: терапевтом (від 1967), за сумісн. – викл. фтизіатрії на курсах підвищ. кваліфікації фельдшерів та в мед. уч-щі. Чл. наук. т-ва “Бойківщина”. Учасник етнограф. та істор. досліджень Стрийщини, Сколівщини, про що опубл. матеріали. Автор кн. про історію Оріяни-Руси (Праукраїни), племена трипіл. культури, зб. поезій “У перипетіях долі”, “Колочими стежинами”.

Б. Головин.

БІДУЛА

Текля Степанівна (1922, с. Лапшин, нині Бережан. р-ну – 26. 06. 1941, м. Львів) – учасниця національно-визвольних змагань. Закін. 7 кл. нар. школи, кравец. курси. Чл. ОУН (1937). Учасниця повстання ОУН у вересні 1939 як санітарка. Зв’язкова Бережан. округ. проводу ОУН (1940). Заарешт. органи НКВС 08. 09. 1940, замордов. у тюрмі.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

“БІЗНЕС-ОБЛАСТЬ”

– газета. Вих. у м. Чортків від 2008 укр. мовою раз на тиждень. Засн. і шеф-ред. Т. Троцюк. Гол. ред. А. Черняк. Наклад (2009) – 10000 прим.

Б. Мельничук.

БІК

Еміль (16. 01. 1845, с. Янів, нині Долина Терехівлян. р-ну – 23. 06. 1906, м. Відень, Австрія; похов. у м. Львів) – адвокат, громадський діяч. За походж. – єврей. Д-р права. Закін. Львів. ун-т (1869, нині нац. ун-т). Працював у Львові адвокатом. 1891 і 1898 – посол австр. парламенту від округу Броди–Заложці (нині смт Залізці Зборів. р-ну).

П. Гуцал.

БІЛАН

Йосиф Іванович (монаше ім’я – Йосафат (від 1933); 05. 05. 1911, с. Колиндяни, нині Чортків. р-ну – 04. 05. 1979, там само) – ієромонах, політв’язень. Навчався у Чортків. г-зії, в монастирі оо. Василян у с. Гошів (нині Івано-Фр. обл.), Крехів. василян. монастирі (1932, нині Львів. обл.). 1939 рукопоклад. у сан священника. Душпастирював у с. Гошів і м. Болахів (нині Івано-Фр. обл.). 1946 засудж. до 15 р. ВТТ та 5 р. позбавл. громадян. прав. Покарання відбував у Комі АРСР (нині РФ). 1958 повернувся в Колиндяни, де працював бригадиром у місц. колгоспі й продовж. займатися таєм. богослужіннями, викладав богослов’я в підпіл. духов. семі-

наріях у м. Бучач та с. Надорожна (нині Тлумач. р-ну Івано-Фр. обл.). У родин. селі встановл. пам'ятник і каплицю на місці, де жив о. Йосафат.

Б. Головин, В. Левицький.

БІЛАН

Тарас Богданович (11. 06. 1976, м. Збараж) – економіст, громадський діяч. Депутат, секр. Терноп. міськ. ради (від 2006). Медаль ВМФ України. Закін. Терноп. комерц. ін-т (1997), ТАНГ (2000, нині ТНЕУ), навчався в США (2001). 2003–04 – приват. підприємець. 2004–06 – працював; водночас – голова профспіл. ком-ту працівників (2005–06)

Упр. держ. казначейства в Терноп. обл. Ініціатор та координатор проекту написання та видання кн. “Противовный корвет “Тернопіль” (2009).

В. Левицький, В. Уніят.

БІЛАНЮК

Петро Якович (07. 07. 1894, с. П'ядики, нині Коломий. р-ну Івано-Фр. обл. – 1977, м. Детройт, США) – педагог, публіцист, видавець, громадський діяч. Д-р географії (1929). Навчався у Коломий. г-зії. 1914–20 воював у *Легіоні УСС* і УГА, у т. ч. на Тернопільщині, зокрема учасник боїв над р. Стрипа. 1919–21 – у польсь. полоні; засудж. до страти, втік. Студіював в Укр. таємн. ун-ті в м. Львів (1923–24), закін. Праз. ун-т (нині Чехія). Учитель г-зії “Рідна школа” у м. Чортків. Голова Укр. допомог. ком-ту в м. Сянок (від 1939, Польща); заарешт. німцями, згодом – інспектор г-зії у м. Львів (до 1944). Емігр. до Німеччини, США. Викл. у коледжі м. Детройт, проф. Гарвард. ун-ту. Учасник підготовки Укр. Заг. Енциклопедії, ЕУ. Автор статей у періодиці. Співред. “Ювілейного Збірника наукових праць в 100-річчя НТШ і 25-річчя НТШ в Канаді”.

Б. Мельничук.

БІЛІХ

Іван Богданович (04. 05. 1964, с. Настасів Терноп. р-ну) – видавець, громадський діяч. Депутат Терноп. міськ. ради (від 2006). Закін. Терноп. філію Львів. політех. ін-ту (1986, нині

ТНТУ). Працював у Терноп. спец. автобазі № 10. Від 1989 – співзасн. видавн. кооперативу “Рубін” (вид. істор. й патріот. літ-ри). 1991 – засн., незмін. дир. СМП “Астон” (2005 реорганіз. у ТОВ “Видавництво “Астон”). Чл. Конгресу Укр. Націоналістів (від 2005), від червня 2009 – голова ТОО КУН.

Г. Івахів, В. Уніят.

БІЛІЦЬКИЙ

Андрій (15. 06. 1847, м. Стрий Львів. обл. – 19. 05. 1926, м. Львів) – церковний діяч. Прелат Папи Римс. у Львів. митрополічій капітулі УГКЦ. Нагородж. митрою Папи Римського. Закін. Львів. г-зію (1866) і теолог. ф-т Віден. ун-ту (1872, Австрія). Після висвячення служив у сільс. парафіях. Від 1878 – сотрудник Собору св. Юра у м. Львів; капітул. вікарій, вікарій-канцлер та перш. проповідник. 1882–83 – на парафії у с. Зарванця (нині Терехів. р-ну), дбав про розвиток Марійс. духов. центру. Після смерті митрополитів *С. Сембратовича* (1898) та *Ю. Сас-Куїловського* (1900) – в. о. глави митрополит. капітули. Понад 25 р. – ген. вікарій в адміністрації *А. Шептицького*. 1914–17 очолював Львів. єпархію.

П. Бубній.

БІЛІЦЬКИЙ

Володимир Ярославович (16. 02. 1951, м. Тернопіль) – інженер, управлінець, громадський діяч.

Грамота ВР України (2006). Медаль та ін. нагороди Чл. координац. ради Асоц. міст України (2002), ред. ради інформ.-метод. вісника Терноп. обл. ради “*Рада*”. Закін. Львів. політех. ін-т (1980, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), Укр. школу законо-

творчості Ін-ту законодавства ВР України (2006). Працював у м. Тернопіль: техніком-конс-

труктором, ст. техніком-конструктором, інж.-конструктором СКБ ВО "Ватра" (1971–75); на бавовн. комбінаті (1975–79); 1979–91 – на громад. роботі; провід. інж. обл. ради Т-ва винахідників і раціоналізаторів України (1991–92); менеджером, комерц. дир. МП "Видавництво "Явір" (1992–96); заст. дир. СП "Волхонтет" (1996–98); кер. справами (секр.) виконкому, заст. міськ. голови-керуючим справами (секр.) виконкому міськ. ради (1998–2002). 2002–09 – радник голови, нач. відділу документообігу та контролю викон. апарату, від 2009 – заст. кер. справами викон. апарату-нач. відділу діловодства та контролю Терноп. обл. ради.

Г. Івахів, Г. Яворський.

БІЛЕЦЬКИЙ

Микола (псевдо "Степ"; 1913, с. Івачів Горішній, нині Терноп. р-ну – 16. 04. 1948, побл. с. Ігровиця, нині Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Рай. провідник ОУН. Поранений у сутичці зі загоном МДБ; застрелився.

Б. Мельничук.

БІЛЕЦЬКИЙ

Роман (р. н. невід., с. Завалів, нині Підгаєц. р-ну) – громадський діяч. Від липня 1943 до березня 1944 Б. і його сім'я переховув. 24 євреї різн. віку, які рятувалися від нацистів; усі вижили і після війни роз'їхалися в різні країни. 1990 емігр. до США (м. Рочестер); в Ізраїлі **ВЛАСОВИЙ** "праведником народів світу".

В. Маркусъ, Б. Мельничук.

БІЛИЙ

Володимир Семенович (01. 04. 1925, м. Тереховля – 19. 06. 2005, там само) – учасник національно визвольних змагань. Навчався в Тереховлян. г-зії, бібліотеч. школі. Чл. ОУН (1941). 09. 05. 1944 заарешт.; 22. 01. 1945 військ. трибунал НКДБ засуд. Б. до розстрілу, який замінили на 15 р. каторги. Покарання відбував у Пн. Казахстані. 1956 поверн. до родин. міста; працював електриком. Від 1989 – активіст мас. політ. виступів у Тереховлі й Тернополі. 1991–94 – голова Тереховлян. осередку Спілки політв'язнів і репресованих.

І. Дем'янова.

БІЛИЙ

Михайло Степанович (25. 10. 1892, с. Вел. Березовиця, нині смт Терноп. р-ну – 03. 11. 1937, м. Кем Архангел. обл., за ін. даними, урочище Сандармох, побл. м. Медвеж'єгорськ, Респ. Карелія, обидва нині – РФ) – громадсько-політичний діяч. Чл. КПЗУ (від 1920-х). Від 1920 – ді-

яльний у т-ві "Просвіта" в родин. селі, 1923–24 – її секр. 1926 за політ. діяльність заарешт., засудж. до розстрілу. Це викликало страйки і маніфестації протесту на Тернопільщині. 1927 при перегляді справи помилуваний, із-під варті звільн., емігр. в УРСР, де працював заст. зав. Харків. земел. відділом. Заарешт. 25. 12. 1933, засудж. до 5 р. ув'язнення. Покарання відбував на Соловках. 09. 10. 1937 засудж. до розстрілу. Реабіліт. 1959.

Є. Гасай, П. Гуцал, І. Дем'янова.

БІЛИЙ

Нестор (29. 05. 1912, х. Драгоманівка, нині с. Козів. р-ну) – меценат. Його дід Петро Білий – засн. Драгоманівки. Закін. промисл. школу в м. Тернопіль, працював на цукроварні у с. Вел. Березовиця (нині смт Терноп. р-ну). Діяльний в Укр. радикал. партії, учасник парафіял. хору в Тернополі. Від 1945 – у Вел. Британії (м. Лечверт). Фундатор-меценат на церкві та громад. життя укр. емігрантів, зб. "Шляхами Золотого Поділля" (Т. 3, 1983).

Б. Мельничук.

БІЛИЙ

Сергій Степанович (27. 03. 1969, м. Приморськ Запоріз. обл.) – підприємець, меценат. Закін. Бережан. агротех. ін-т (2009). Працював слюсарем на Терноп. комбайн. з-ді (1985–87), нині – дир. ТОВ "Тернопіль-Трикотаж". Заст. голови Терноп. обл. осередку Всеукр. об'єдн. лідерів тер. громад (2006); заст. голови Терноп. обл. молодіж. орг-ції захисту прав і свобод молоді "Дружба" (2006); засн. спорт. клубу "Галтерс" (2006); голова Терноп. обл. Всеукр. центру б-би з корупцією в органах держ. влади, правоохорон. органах та органах місц. самоврядування (2008); голова Терноп. обл. орг-ції Всеукр. козац. партії (2008). Генерал-майор, отаман Терноп. міськ. (2007–09) та обл. козац. т-ва Всеукр. громад. орг-ції "Українське реєстрове козацтво" (2009). Жертводавець та ініціатор побудови каплиці Матері Божої та відпочинк. парк. зони "Козац. гай" у м. Тернопіль (2009).

В. Левицький.

БІЛИК

Альфред (Виґук Alfred; 25. 09. 1889, м. Львів – 19. 09. 1939, м. Мукачеве, нині Закарп. обл.) – польський правник, державний діяч. Закін. г-зію в м. Бережани, студіював право у Львів. і Краків. (Польща) ун-тах, слухач Вищих офіцер. курсів. Із *Е. Ридз-Смігли* – учасник Стрілец. союзу, під час 1-ї світ. війни воював у Польс. легіоні, 1919–20 – у Війську Польсько-му. 1924–36 – адвокат у м. Лодзь (Польща); ли-

Зустріч воєводи А. Білика на Тернопільському вокзалі.

пень 1936–квітень 1937 – воєвода терноп., потім – воєвода львівський. 15. 09. 1939 признач. у польс. консулат в Мукачеве, куди прибув 17. 09. 1939, перейшовши польс.-румун. кордон; після невдалих спроб повернутися до Львова – застрелився.

П. Гуцал, С. Ткачов.

БІЛИК

Анатолій Олексійович (25. 09. 1937, смт Ржищів, нині Кагарлиц. р-ну Київ. обл.) – правник. Генерал-майор

міліції (1984). Засл. прац. МВС СРСР. Навчався у Львів. спец. школі міліції (1955–58), закін. Київ. Вищу школу МВС (1969). Працював в органах внутр. справ Київ., Луган., Дніпроп., Терноп. обл. – від оперуповноваженого карн. розшуку

до нач. УМВС: 1983–87 очолював міліцію Тернопільщини. Від 1987 – нач. УВС Дніпроп. обл. виконкому. Від січня 1993 – у відставці.

П. Гуцал, П. Колісник.

БІЛИК

Григорій (1912, с. Староміщина, нині Підволочис. р-ну – 1947, pobl. с. Терпилівка того ж р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1938). Навчався в г-зії у м. Тернопіль. Закін. Львів. духов. акад. (1937). 1939–41 – співорг-тор ОУН на Холмщині (нині Польща). 1941–42 перебував на Тернопільщині. Від 1942 – в УПА. Загинув у зброй. сутичці.

о. М. Шаварин.

БІЛИК

Іван Петрович (30. 10. 1966, м. Тернопіль) – управлінець, громадський діяч. Депутат Терноп. міськ. ради (від 2006). Віце-президент Терноп. обл. федерації боксу (від 2007). Закін. Терноп.

ін-т нар. госп-ва (1994, нині ТНЕУ). 1994 створ. і очол. СМП “Перлина”. Від 2002 – ст. держ. інспектор-нач. Терноп. облдержрибінспекції, нині – нач. гол. держ. упр. охорони, використання і відтвор. водн. живих ресурсів та регулювання рибальства у Терноп. обл. Ініціатор молодіж. акції “Подаруй коханій серце”, благодій. акцій (гуманіт. допомога сиротинцям, шк.-інтернатам тощо). Голова громад. орг-ції “За справедливу Батьківщину” (від 2007).

І. Дем’янова.

БІЛИК

Іриней Іванович (в миру – Ігор; 02. 01. 1950, с. Княжпіль Старосамбір. р-ну Львів. обл.) – релігійний діяч. Закін. Київ. ун-т (1977, нині нац. ун-т), студіював богослов’я у Папс. ун-ті “Анжелікум” (1994–96, м. Рим, Італія), де захист. канд. дисертацію. Працював у наук. експедиції АН УРСР у Кабардино-Балкарії (Центр. Кавказ). Склав монаші обіти, таєм. рукопоклад. у сан священника (1978). Підпіл. здійснював богослужіння у Волин., Донец., Закарпат. та Львів. обл., містах Київ, Москва (нині РФ), Казахстані, Югославії. Підпіл. висвяч. на єпископа в передмісті Львова (1989). Отримав Папс. Буллу титуляр. єпископа м. Новени (1990, Італія). Єпископ-помічник Івано-Фр. єпархії УГКЦ, ректор Івано-Фр. духов. семінарії (нині теол.-катехит. духов. ін-т). Разом із тим – протосинкел Івано-Фр. єпархії (від 1994). Єпископ-ординарій Буцац. єпархії УГКЦ (листопад 2000–серпень 2007). Згодом – каноніксан Папс. базилики Св. Марії Більшої у Ватикані (Італія).

І. Дем’янова, О. Івахів.

БІЛИК

Леонід Сергійович (03. 05. 1957, Архангел. обл., нині РФ) – журналіст. Чоловік *Олеси Галич* (Білик). Чл.

НСЖУ (1986). Закін. Львів. ун-т (1984, нині нац. ун-т). Працював у ред. рай. г. “Зборівська дзвіниця” (1979–2000), від 1991 – її ред. Від 2005 – заст. голови Зборів. РДА. Автор новел, публіцист. статей, нарисів про нац.-визв. б-бу

УПА; за роман “Сьоме небо леді Арс” (2007; у співавт. з О. Галич) – премія всеукр. літ. кон-

курсу “Коронація слова” (2007); у цьому ж співавт. – лауреат 2-го Всеукр. конкурсу радіоп’єс (2008).

Б. Мельничук.

БІЛИК

Леся Петрівна (див. *Галич Олеся*).

БІЛИК

Надія Іванівна (з дому – Лиса; 23. 10. 1971, м. Тернопіль) – науковець, культуролог, громадсько-культурна діячка.

Всеукр. літ.-мист. премія ім. Братів Богдана і Левка Лепких (2009). Чл. НТШ (2000). Канд. істор. н. (2000), доц. (2005). Стипендіатка КМ України для молод. вчених (1997–99). Закін. Терноп. пед. ін-т (1994, нині ТНПУ).

1999–2000 – ст. н. с. Держ. істор.-архіт. заповідника в м. Збараж. Від 2000 – у ТАНГ (нині ТНЕУ): викл., доц. (2008) каф. документознавства, інформ. діяльності та українознавства. Автор понад 60 наук. праць, у т. ч. 3-х монографій: “Богдан Лепкий у духовній історії України” (1996), “Богдан Лепкий в духовному відродженні українського народу” (1999), “Богдан Лепкий: життя і діяльність” (2001), розвідок, статей у фах. виданнях, збірниках. Упоряд. вид. “Лепкий Б. Вибрані твори: У 2-х тт. – Т. 1: Поезія, проза, спогади” (2007). Співорганізатор міжнар. наук. конф. “Проблеми інтерпретації творчої спадщини Богдана Лепкого” (2007), наук. ред. її матеріалів.

Л. Щербак.

БІЛИНСЬКИЙ

Кипріан Омелянович (02. 01. 1879, с. Синява, нині Збараж. р-ну – квітень 1940, м. Львів) – правник, громадський діяч. Брат *К.*, дядько *А.* і *Клавдія Клавдійовича Білинських*. Навчався в г-зії у м. Тернопіль, закін. г-зію у м. Перемишль (1898, нині Пшемисль, Польща), право студіював у Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. Працював суддею в Тернополі, до літа 1914 – у Новому Селі (нині Підволочис. р-ну), після 1920 – у Львові. 1931 власті звільн. Б.; зайнявся адвокат. практикою. Діяльний в укр. т-вах, співпрац. із ред. львів. часописів. 20. 10. 1939 Б. заарешт. органи НКВС; страчений без суду. Кримін. справа Б. не зберег., не реабілітований.

П. Гуцал.

БІЛИНСЬКИЙ

Клавдій Клавдійович (16. 06. 1918, м. Чернівці) – правник, громадсько-політичний діяч. Син *К.*, брат *А.*, племінник *К. Білинських*.

Від 1924 проживав у м. Бережани, де закін. г-зію (1935). Студіював у Львів. комерц. акад. (1935–38), Екон. ін-ті у м. Берлін (1940–43, Німеччина), в ун-тах міст Інсбрук (1948, Австрія), Сідней (Австралія). Д-р політ. н. (1948).

У м. Львів: голова Союзу укр. студент. орг-цій (1939), голова Централі Союзу укр. студентства (1940–47). Політв’язень Польщі (1939) і Німеччини (1943–44). Орг-тор укр. громад. життя Австралії. Голова укр. громади в м. Сідней (1950–52), 1-й заст. голови Об’єдн. українців Австралії (1950–51). Чл. Федерал. комісії австрал. уряду для впровадження навчання мов емігрантів (1974–76). Засн. і голова “Форуму” (студійної групи) у Сідней (1990).

Н. Волинєць, П. Гуцал, Б. Мельничук.

БІЛИНСЬКИЙ

Клавдій Омелянович (20. 10. 1865, с. Соснів, нині Теребовлян. р-ну – 28. 05. 1937, м. Бережани) – педагог, громадський діяч. Брат *К.*, батько *А.* і *Клавдія Білинських*. Д-р філософії (1898). Закін. у м. Чернівці г-зію та філос. ф-т ун-ту. Працював у школах на Буковині, проф. орієнтальної реал. школи в Чернівцях. Налєж. до кер-ва Нар. партії. Від листопада 1918 – чл. УНРади ЗУНР як представник Буковини. Учасник *Акту Злуки*, делегат Труд. конгресу України (січень 1919, м. Київ). 1920 румун. влада вислала в Галичину. Працював дир. школи в м. Снятин, від 1922 – дир. приват. укр. г-зії у м. Рогатин (обидва нині – Івано-Фр. обл.). 1924–30 – проф. г-зії в Бережанах.

П. Гуцал.

БІЛИНСЬКИЙ

Леон (15. 06. 1846, м. Заліщики – 06. 06. 1923, м. Відень, Австрія) – економіст, громадсько-політичний діяч. Закін. Львів. ун-т; 1878–79 – його ректор. Посол (депутат) Галиц. сейму. Від 1882 – чл. Краків. АН (Польща). Від 1883 – депутат Держ. думи у Відні. Не раз обирався міністром фінансів у австр. уряді.

З. Служинська (ЕСУ).

БІЛІНСЬКИЙ

Осип (02. 10. 1873, с. Озеряни, нині Борщів. р-ну – 1920, м. см. невід.) – правник, громадський діяч. Д-р права. Навчався в г-зії у м. Тернопіль, право студіював у Львів. ун-ті. Працював в судах у містах та м-ках Галичини, зокрема в Козові й Бережанах. Від 1912 – суддя окр. суду в Тернополі. Діяльний у громад.-культ. житті міста. Під час 1-ї світ. війни – пом. коменданта табору в Гмінді (Австрія), потім служив у тил. частинах австр. армії. Навесні 1918 повернувся в Тернопіль, де учасник “Листопадового зриву”. В грудні 1918 уряд ЗУНР призначив Б. комісаром Терноп. повіту. Учасник *Акту Злуки*, і делегат Труд. конгресу України в м. Київ. Очоловав повіт до відступу УГА з Тернополя 04. 07. 1919. Загинув у Вел. Україні.

П. Гуцал.

БІЛІНСЬКИЙ

Панкратій Дмитрович (20. 07. 1837, с. Козівка, нині Терноп. р-ну – 27. 01. 1899, с. Токи, нині Підволочис. р-ну) – священник, церковний і громадський діяч. Парох у с. Токи, де ініціатор зведення муров. церкви, буд-вом якої опікувався впродовж життя; орг-тор та кер. сільс. хору, з яким виступав на імпрезах в м. Тернопіль й ін. насел. пунктах. Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах.

Є. Гасай.

БІЛІНСЬКИЙ

Стефан (25. 10. 1897, м. Хоростків, нині Гусятин. р-ну – р. см. невід., Канада) – педагог, громадський діяч. Від 1905 – в Канаді (м. Вінніпег). Освіту здобув в учит. семінарії у м. Брендон (1913–14). Учителював у пров. Манітоба (1917–19), орг-тор просвіт. гуртків молоді. Від 1924 працював у федерал. департаменті, де згодом – інспектор; від 1949 – нотар. Діяльний у т-вах Укр. самостійників, Укр. нар. домі, Сусп. службі українців Канади, Ліберал. партії. Автор низки публікацій.

Б. Мельничук.

“БІЛІВЧАНКА”

– народний аматорський жіночий обрядово-фольклорний ансамбль. Утвор. 1991 при БК в с. Біла Терноп. р-ну з ініціат. В. Блажевської. Кер. колективу Н. Огірка (1991–2005), від 2005 – В. Блажевська. Від 2003 – “народний”. У репертуарі – колядки, щедрівки, нар. пісні. “Б.” концертувала на Тернопільщині, у Львів., Рівнен. обл., у містах Новоград-Волинський (Житомир. обл.) та Севастополь. На поч. 1990-х “Б.”

– учасниця пропаганд.-просвіт. акцій-концертів у Сх. Україні.

І. Дем’янова.

“БІЛЛЕРБЕК-УКРАЇНА ПЕРО-ПУХОВА ФАБРИКА”

– підприємство легкої промисловості в м. Чортків. Створ. 1975 як Чортків. перо-пух. ф-ка; травень 1991 – на базі ф-ки створ. спільне укр.-австрій. підпр-во “Біллербек-Україна” терміном на 10 р.; засн. “Укрптахопром” і австр. фірма “Герд Біллербек ГмбХ, Відень”, від лютого 2001 – ТОВ, від квітня 2001 – ниніш. назва. Всеукр. відзнака “Кращий роботодавець року”, Почес. відзнака “Трудова слава” Міжнар. академ. рейтингу популярності “Золота фортуна” (обидві – 2006). Дир. А. Федорейко (від 1994). Підпр-во обладнане машинами й устаткуванням нім. фірми “ІВКА”. Потужність – 1 т переробки перо-пух. сировини за зміну. Нині підпр-во виготовляє 112 видів ковдр, 118 – подушок, 13 – матраців, 18 – комплектів білизни постіл. бавовняної, 7 – наматрачників за європ. стандартами.

І. Дем’янова, О. Івахів.

БІЛОВУС

Леся Іванівна (з дому – Юрчишин; 02. 05. 1978, м. Заліщики) – педагог, науковець. Канд. філол. н. (2003). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. пед. ун-т (2000, нині ТНПУ). Від 2003 – в ТЕІПО: доц. каф. гуманіт. і фундамент. дисциплін, від 2005 – зав. підгот. відділення; дир. ліцею гуманіт. профілю з вивченням інозем. мов при цьому ВНЗ. Автор статей у ф.х. виданнях, 2 монографій.

І. Дем’янова.

БЛОКРИНИЦЬКИЙ ЗАМОК

– пам'ятка архітектури місцевого значення. Розташ. у с. Білокриниця Кременец. р-ну в дендропарку (пл. 16 га) – пам'ятці садово-парк.

Сучасний вигляд палацу.

мист-ва. 1-й замок збуд. 16 ст. князі А. та М. Збаразькі; 1606 зруйнув. татари; відбуд. князь Ю. Збаразький. Після смерті остан. з роду Збаразьких – власність князів Вишневецьких. 2-а пол. 17 ст. оборон. замок занепав, а на його тер. спорудж. палац, у якому 1705 побував гетьман України І. Мазепа. На поч. 19 ст. Радзивілли перетворили споруду на вишук. резиденцію, де зберіг. цінні пам'ятки мист-ва, книги й архіви. Знищ. пожежею 1806; відбудов. (серед. 19 ст.) Чосньовські, від 1866 – власність графа О. Вороніна, який відновив палац. комплекс. Згідно зі заповітом Вороніна, його майно використ. на створ. с.-г. школи. Відтоді у палаці розміщ. навч. заклади; нині – Кременец. лісотех. коледж.

В. Бойко.

БЛОСЕВИЧ

Ростислав Михайлович (17. 05. 1938, с. Білозірка, нині Лановец. р-ну) – інженер, педагог, науковець. Канд. тех. н. Закін. у м. Львів: технікум легкої пром-ті, ун-т (нині нац. ун-т). Працював інж. турбін. цеху Півден. відділ. ОРГРЕС (установка та наладка теплових й гідроелектростанцій, розташ. у 3х. частині СРСР). Від 1965 – зав. навч. лаб., асист., доц. (1977) каф. опору матеріалів при Львів. політех. ін-ті (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Автор наук. праць, метод. рекомендацій та ін.

Я. Галяс, Н. Гергілевич.

БЛОЇС

Богдан Йосипович (03. 02. 1950, с. Ценів, нині Козів. р-ну) – архітектор. Чл. НСАУ (1978). Закін. арх. ф-т Львів. політех. ін-ту (1973, нині нац.

ун-т “Львівська політехніка”). Від 1973 – в м. Тернопіль: арх. проект. ін-ту “Діпроцивіль-промбуд”, нині – гол. арх. проекту корпорації “ТерноКорс”. Архіт. роботи: інтер'єр вел. зали ПК “Березіль” (1977), корпуси “Промінвестбанку” і тресту “Тернопільводбуд” (обидва – 1982), приладобуд. ін-ту (1989–91, нині ТНТУ), муз. уч-ща (1989), житл. будинки (усі – м. Тернопіль); рай. Буд. зв'язку в смт Козова і м. Кременець (1985) та ін. споруди; церква Покрови Пресв. Богородиці на о. Хортиця в м. Запоріжжя (1991, співавт.). Автор пам'ятників Т. Шевченку в селах Токи Підволочис. (1991) і Глібів Гусятин. (1992), Я. Стецьку в с. Кам'янки Підволочис. (1995), Д. Сичинському в с. Клівинці Гусятин. (2000), І. Гавдиді в с. Саранчуки Бережан. (2005) р-нів. Кер. групи розроблення проектів ТОКМ, обл. наук. б-ки, церкви Івана Богослова на просп. Злуки (всі – м. Тернопіль), храму в м. Теофіполь Хмельн. обл. Учасник і призер всеукр. і обл. творч. конкурсів, переможець всеукр. конкурсу “Голодомор-33” (2001, м. Київ). Від 1970-х – учасник зб. худож. виставок у Тернополі, дві акварел. роботи – у фонді ТОХМ.

Л. Щербак.

БЛОЇС

Григорій Петрович (псевдо “Зенко”; 12. 07. 1923, х. Старий Вербів, нині с. Вербів Бережан.

р-ну – 07. 04., за ін. даними – березень 1945, м. Бережани) – учасник національно-визвольних змагань. Від 1943 – вояк УПА. Зв'язковий сотні “Чорного” (І. Підгайного). За вказівкою органів НКДБ прилюд. повіш. на пл. Ринок у м. Бережани; шибениця стояла 3 дні під охороною військових для зляк. населення; побратими викрали тіло й похов. у брат. могилі в с. Лапшин Бережан. р-ну.

На стіні Бережан. ратуші встановл. мемор. таблиця Б. (1998, ініціатор *С. Хамар*).

І. Дем'янова.

БІЛОЎС

Дмитро Григорович (04. 04. 1920, с. Курмани Недригайлів. р-ну Сумс. обл.) – поет, перекладач, критик. Чл. НСПУ (1947). 13. 01. 1951 зустрічався в м. Тернопіль із чл. обл. літ. об'єдн., читачами, студентами Кременец. пед. ін-ту. У січні 1955 – учасник літ. вечорів у містах Чортків, Кременець, у с. Підгайчики Тереховлян. р-ну; відвідав могилу письменника *Т. Бордуляка* в с. Вел. Ходачків Козів. р-ну. У березні 1958 з поетом *П. Тичиною* зустрічався в Терноп. мед. ін-ті (нині ТДМУ) з чл. обл. літ. об'єдн., зокрема *С. Будним*, згодом – із читачами і виборцями міст Кременець та Чортків. У липні 1965 виступав перед жителями Тернополя, смт Вишнівець Збараз., с. Мшанець Тереховлян. р-нів.

В. Барна.

БІЛОЎС

Йосип Максимович (22. 07. 1933, с. Ст. Ягільниця, нині Чортків. р-ну – 11. 04. 2005, м. Львів) – географ, метеоролог. Канд. геогр. н. (1970). Навчався у Чортків. меліорат. технікумі (до 1952); закін. геогр. ф-т Чернів. ун-ту (1958, нині нац. ун-т). Репрес., вивез. у с. Шипіцино Венгеров. р-ну Новосибір. обл. (1952–53, нині РФ). Від 1958 – у м. Семипалатинськ; інж.-метеоролог, ст. інж.-метеоролог, нач. відділу гідрометобсерваторії у м. Алма-Ата (нині Алмати, обидва нині – Казахстан); від 1971 – ст. гідролог, ст. н. п. експедиції, нач. Львів. гідролог.-меліорат. партії. Автор 120 наук. публікацій.

Б. Мельничук, М. Федечко.

БІЛЬСЬКИЙ

Мечислав (Bilski Mieczyslaw; 07. 12. 1875, с. Литвинів, нині Підгаєц. р-ну – 1939, Польща) – польський правник, державний діяч. Закін. Бережан. г-зію, правн. ф-т Львів. ун-ту. Від 1902 працював у Галиц. намісництві в м. Львів. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії на Сербс. фронті. Від 1919 – у МВС Польщі; 1923 – воє-

вода кілецький, 1924 – воєвода слеський. Після перевороту 1926 – у відставці; адвокат.

П. Гуцал.

“БІЛЬЧАНКИ”

– вокальний квартет із с. Більче-Золоте Боршівського району. Створ. 1989 при місц. муз. школі, від 2004 – нар. аматорський. 1-ї премії всеукр. фестивалів “Калиновий спів” (м. Кіровоград), “*Байда*” (Терноп. обл., обидва – 2009). У репертуарі – укр. нар. пісні (запис. здебільш. в Боршів. р-ні), твори місц. авторів – Г. Гоцька, *Я. Злонкевича*, Б. Мандрики та ін. Засн. і кер. – В. Тесля.

Б. Мельничук.

БІЛЬЧУК

Микола Миколайович (18. 03. 1969, станиця Ясна Олов'янін. р-ну Читин. обл., нині РФ) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. філол. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1992, нині ТНПУ), Київ. ін-т нейрон.-лінгвіст. програмування (2003). 1994–99 – операт. працівник СБУ в Терноп. обл. Від 2005 – голова обл. орг-ції УСДП.

Б. Петраш.

БІЛЯНСЬКИЙ

Василь Тадейович (24. 05. 1964, с. Красне Гусятин. р-ну) – педагог, громадський діяч. Переможець конкурсів “Вчитель року” (1998, 1999); галуз. нагороди. Закін. Чернів. ун-т (1992, нині нац. ун-т). 1981–82 – зав. б-кою сіл Козин, Ставки; лютий–березень 1985 – будівельник колгоспу у родин. селі; 1985–87 – учитель географії Краснен. СШ; 1987–90 – учитель історії та географії Калагарів. ЗОШ; 1990–2000 – учитель історії і права Товстен. ЗОШ; від 2000 – сільс. голова сіл Товсте і Кут (усі – Гусятин. р-ну). Сільрада, яку очолює Б., – переможець всеукр. конкурсу органів місц. самоврядування “Сільське комунальне підприємство як важлива складова формування соціального капіталу громади” (2009). Автор дослідження “Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях у 1944–1950-х роках” (на прикладі с. Товсте). Надав низку документів, фотографій та ін. до кн. *В. Кушніра* “Товсте – містечко в Медоборах” (2009).

Б. Мельничук, М. Федечко.

БІЛЯНСЬКИЙ

Микола Васильович (26. 02. 1900, с. Іванківці, нині Зборів. р-ну – 1970, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. УВО, згодом – партії радикалів. Заарешт. 06. 03. 1924, засудж. на “процесі басарабців” до 2 р. ув'яз-

нення. Політв'язень концтабору Береза Каргузька; звільн. 1939.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

БІЛЯНСЬКИЙ

Петро (1736, м. н. невід. – 1789, м. Львів) – церковний діяч. Адміністратор Львів. єпархії (1778–79), до якої належали центр. і пд. частина сучасн. Терноп. обл., згодом – львів. єпископ (1779–98). Відомий поширенням початк. шкіл. у єпархії; як її глава перебував з візитаціями на Тернопільщині; в серпні 1784 посвячував перебуд. церкву св. Миколая в м. Тереховля.

Б. Пиндус.

“БЮ-ЛАН”

– сільськогосподарське підприємство, товариство з обмеженою відповідальністю. Створ. у лютому 2007 на тер. 8 сілрад Кременец. р-ну. Орної землі – 5500 га. 2009 зібрано озим. ріпак на 1200 га – по 24,2 ц/га, озим. пшеницю на 1500 га – по 35,0 ц/га. Власник потуж. с.-г. техніки: трактори “Кейс-500” – 3, зернозбир. комбайни “Лексіон-560” – 2 та ін.; збуд. зерноочис. комплекс на току. Нарощує врожайність зернових та ін. культур, застосовує найновіші передові технології.

Б. Мельничук, М. Федечко.

БІРКОВА

Олександра Тадеївна (14. 03. 1961, с. Антонів Чортків. р-ну) – педагог, краєзнавець, громадська діячка. Почес. відзнака Гол. ради Укр. т-ва пам'яток історії та культури. Закін. Чернів. ун-т (1983, нині нац. ун-т). Працювала в Терноп. обл. орг-ції Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури: консультантом, відп. секр., заст. голови (1985–97). Від 1997 – на різних посадах у Терноп. обл. філармонії, Укр. агентстві з автор. та суміж. прав, зав. відділу наук.-охорон. робіт обл. інспекції охорони пам'яток; регіон. наук. консультант об'єдн. “Меморіали України”. Від 2003 – гол. спеціаліст упр. культури, 2004 – гол. спеціаліст відділу кадр. роботи апарату Терноп. ОДА. Автор краєзн. публікацій.

В. Барна, Г. Яворський.

БІРКОВА

Ольга Павлівна (16. 06. 1951, с. Залужжя Збараз. р-ну) – лікар, викладач, громадська діячка,

авторка-виконавиця пісень. Премія ім. В. Вихруща (2008). Закін. Терноп. мед. ін-т (1977, нині ТДМУ). Працювала гол. лікарем у Кременец. ревматол. школі-інтернаті. Від 1979 – викл. терапії в Кременец. мед. уч-щі. Голова рай. осередку ХДПУ (від 1991).

Співорг-тор і ведуча літ.-мист. зустрічей-концертів творч. особистостей Галичини та Волині “Останній день зими” у м. Кременець. Упоряд. і ред. зб. поезій літераторів краю. Автор поезій, статей, рецензій у ЗМІ, збірниках. Кер. дит. і юнац. рай. літ. студії “Проліски” (від 2003). Як виконавиця пісень (автор музики до влас. і текстів укр. та польс. поетів) концертувала в Польщі та Україні. Частина творч. доробку Б. запис. на аудіодиску й аудіокасеті “Провінційний джаз” (2007).

І. Дем'янова.

“БІСЕР”, “БІСЕР”

– журнали. Вих. у м. Тернопіль від 2007 укр. і рос. мовами 10 раз на рік. Засн. О. Танасійчук, І. Тріль. Ред. Н. Шелетин. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

БІСКУПСЬКИЙ

Василь Петрович (08. 05. 1943, с. Вел. Глибочок, нині Терноп. р-ну – 19. 09. 1999, там само) – педагог, журналіст, фотоаматор. Закін. Львів. ун-т (нині нац. ун-т), Центр. школу ВЛКСМ у м. Москва (1957, нині РФ), Київ. ВПШ (1963). Працював на Донбасі на буд-ві шахти “Тернопільська”, заст. голови правління колгоспу в с. Мшанець Зборів. р-ну. В родин. селі: дир. БК, від 1968 – вчитель історії та військ. підготовки ЗОШ. Автор історії

школи; позаштат. кор. рай. і обл. газет; учасник обл. фотовиставок та конкурсів. Актор Великокоглицького нар. театру, де зіграв десятки ролей. За нац. погляди та виховання допривів молоді на традиціях укр. козацтва репресов. і ув'язнений. Діяльний в осередках "Просвіти" й НРУ. Жертводавець на істор.-мемор. музей Я. і С. Стецьків у родин. селі.

М. Сагайдак.

БІСОВСЬКА

Наталія Василівна (20. 10. 1976, с. Конюхи Козів. р-ну) – журналіст, редактор. Нагруд. знак МВС "За сприяння органам внутрішніх справ" (2008). Закін. Терноп. пед. ун-т (2000, нині ТНПУ). Працювала кор. (2000–03); від 2003 донині – гол. ред. громад.-прав. г. "Досьє 02" (м. Тернопіль). Автор статей та ін. публікацій.

Г. Івахів.

БІСОВСЬКИЙ

Ярослав Васильович (25. 09. 1955, с. Августівка Козів. р-ну) – господарник, громадський діяч. Козац. ордени "Честь і Слава" 3-х ступ., галуз. нагороди. Закін. Терноп. ПТУ № 9 (1973), Львів. торг.-екон. ін-т (1985, нині комерц. акад.). Працював токарем Терноп. комбайн. з-ду (1973–74); експедитором об'єдн. громад. харч., об'єдн. вироб. підп-в (1977–83, обидва – смт Козова); нач. філії Почаїв. вироб. підп-ва "Іква" (1983–89, с. Августівка); нач. швейн. цеху, заст. голови правління агрофірми "Поділля" (1989–97, с. Вел. Березовиця Терноп. р-ну); гол. спец. відділу перероб. та харч. пром-сті й орг-ції роботи підсоб. підп-в та промислів, заст. нач. Терноп. обл. упр. с. госп-ва – нач. відділу ринку, маркетингу і балансів прод. ресурсів; ген. дир. обл. дочір. підп-ва ДАК "Хліб України" (1998–2002, м. Тернопіль); від 2002 – заст. гол. лікаря з економіки та комерц. питань Терноп. ЦРЛ.

В. Залецький, М. Федечко.

"БЛАГОВІСТ"

– газета. Вих. 1998 нерегуляр. як "часопис Залозец. деканату" (Зборів. р-ну) на 4-х стор. форматом А4. Засн. і ред. – о. В. Заболотний.

Б. Мельничук.

БЛАЖЕНКО

Микола Зіновійович (30. 07. 1965, м. Новосибірськ, нині РФ) – оперний, концертно-камерний співак, актор, педагог. Дипломант 1-го Міжнар. конкурсу камер. виконавців (1993); лауреат 2-го Міжнар. конкурсу опер. співаків ім. С. Крушельницької (1994, м. Львів). Закін. муз. відділ Чортків. пед. уч-ща (1988), Львів. консерваторію (1995, нині

нац. муз. акад.). 1988–91 – вчитель музики ЗОШ № 7 в м. Чортків. Від 1995 – соліст-вокаліст Терноп. обл. драм. театру (нині акад.). У репертуарі: бл. 100 романсів та пісень, понад 40 арій із опер. Ролі в драмах: Влас ("Морфій" за М. Булгаковим), князь Ескал ("Ромео і Джульєтта" за В. Шекспіром), Гервасій ("Мартин Боруля" І. Карпенка-Карого), Степан ("Ревізор" М. Гоголя), Петро ("Сотниківна" Б. Мельничука за Б. Лепким), Оврам ("Патетична соната" М. Куліша); в оперетах: Барон, Фальк, князь Орловський ("Циганський барон", "Летюча миша" Й. Штрауса), Мартен ("Ніч в Парижі" Ж. Оффенбаха), Гондольєр ("Труфальдіно із Бергамо" за К. Гольдоні). Здійсн. муз. оформлення вистави "Маклена Граса" М. Куліша.

В. Левицький.

БЛИЩАНКА

– поселення заліщицької і кошилівецької груп трипільської культури. Розташ. за 0,5 км на пд.-сх. від с. Блищанка Заліщиц. р-ну. Пл. – бл. 45 га. Відоме від 1920-х. Розкопки: 1974 – Дністров. археол. експед. Київ. ун-ту; 1989–90 – Середньодністров. експед. Ін-ту українознавства, 1992 – Верхньодністров. експед. Ін-ту народознавства (обидва ін-ти – НАНУ) з Дністров. археол. експедицією культури. За даними геомагніт. розвідки, у поселенні в різні часи було до 2 тис. назем. жител. Знайд. гробницю культури кулястих амфор.; виявл. майже 80 тягарців від ткац. верстатів та ін. Матеріали розкопок зберіг. у Нац. музеї істор. України та Львів. істор. музеї.

В. Конопля, Ю. Малєєв.

БЛОНДЕР

Саша (Александр, Хаїм; псевд. – Блондель Андре; 27. 05. 1909, м. Чортків – 22. 06. 1949,

м. Париж, Франція) – живописець, графік. За походж. єврей. Студював арх-ру у Вищій школі мист-в у Парижі (1931–32), живопис – у Краків. АМ (1931–34, Польща). 1926, 1929 виїздив до Парижа. Співзасн. худож. групи “Живі” й авангардист. “Краківської групи” (1933). Чл. Групи сучас. художників-пластиків, звідки виключ. 1937 за політ. діяльність. 1935 викл. сценографію та режисуру в дит. театрі Єврей. заг. школи у м. Бельськ (Польща), 1936 перебрався до м. Варшава (Польща). Від 1937 – у Парижі. Під час 2-ї світ. війни – у франц. Русі Опору. Учасник виставок Групи сучас. художників-пластиків (Варшава, 1932–37), “Краківської групи” (1933–34), у Львові – 1933, 1936; персон. виставка – у Варшаві (1937). Серед тв.: “В молитовнім домі” (1930–31), “Пейзаж з халупами (Чортків)” (1932–33), “Вуличка у Кременці” (1934). Картини Б. зберіг. в Музеї історії польс. робіт. руху, Нац. музеї, Єврей. істор. ун-ті (всі – Варшава), Музеї мист-в у м. Лодзь (Польща), Музеї августинців у Тулузі.

Т. Галькевич (ЕСУ), Л. Щербак.

БЛЮХЕР

Василь Костянтинович (19. 11. (01. 12.) 1890, с. Барщинці, нині Ярослав. обл. – 09. 11. 1938, м. Москва, обидва нині – РФ) – військовик. Маршал СРСР (1935). Під час 1-ї світ. війни – на Тернопільщині в рос. 5-й піхот. дивізії Пд-Зх. фронту. 08. 01. 1915 в бою біля м. Тернопіль поранений; лікувався у Терноп. госпіталі. Головнокоманд. Нар.-революц. армії та військ. міністр Далекосх. Респ. (1921–22), гол. військ. радник у Китаї (1924–27). Ком-р Особл. далекосх. армії (1929–38). 1938 Б. заарешт.; помер під час слідства.

І. Дуда.

БОБЕЛЮК

Леонід Андрійович (29. 05. 1959, с. Плотича Терноп. р-ну) – правник, фахівець митної справи. Галуз. нагород. Закін. юрид. ф-т Львів. ун-ту (1983, нині нац. ун-т). Пом. прокурора м. Тернопіль (1983–84), Тербовлян. р-ну (1984–89); юрист кооп. об’єднань (1989–90, м. Тернопіль).

У Терноп. митниці: ст. інспектор (1992–93), в. о. нач. відділу б-би з контрабандою та поруш. митн. правил (1993), заст. нач. з правоохорон. роботи–нач. служби б-би з контрабандою та митн. варті (1993–2008), від 2008 – заст. нач. Терноп. митниці–нач. Держ. митн. служби України.

В. Барна.

БОБЕРСЬКИЙ

Олег Володимирович (20. 03. 1976, смт Підволочиськ) – економіст, юрист, журналіст, громадський діяч. Орден Д. Галицького (2009). Депутат Терноп. обл. ради (від 2006). Чл. УНП (2001), Проводу і Ради її Терноп. обл. та міськ. орг-цій. Засн. і чл. кількох громад. орг-цій. Закін. ТАНГ (1997, нині ТНЕУ), Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. Акад.

держ. упр. при Президентові України (2008, магістр). Працював репортером “Тернопільської газети” (1997). 1997–2001 – юристконсультант “Агенції Прес-інформ “Тернопільської газети”, ред. інформ.-аналіт. служби “Агенції Прес-інформ”, від 2001 – гол. ред. тижневика “Тернопіль-Бізнес”. 2000–05 – пом.-консультант нар. депутата ВРУ Я. Джоджика. Від 2005 – 1-й заст. голови-кер. апарату Терноп. РДА. Від квітня 2009 – заст. голови Терноп. обл. ради.

В. Левицький, Б. Мельничук.

БОБИК

Андрій Володимирович (15. 04. 1973, м. Тернопіль) – майстер декоративно-ужиткового мистецтва (нанизування, тkania з бісеру). Дипломи, премії. Син М. Бобик. Чл. НСМНМУ (2006). Закін. Терноп. приладобуд. ін-т (1995, нині ТНТУ). Підприємець у родин. місті. Від 1989 – учасник худож. виставок; персон. – в містах Тернопіль та Київ (1993). Серед творів: жін. нашійні прикраси з бісеру – гердани, комірці, кульчики; зберіг. в ТОКМ, у приват. колекціях в Україні й за кордоном.

А. Гриб.

БОБИК

Іван (04. 11. 1898, м. Бучач – р. см. невід., США) – громадський діяч, меценат. Закін. учит. семінарію у м. Тернопіль (1924). Служив у австр. армії, до 1920 – в італ. полоні. В Бу-

чачі працював у адвокат. канцелярії (до 1939); чл. управ Укр. міщан. братства, т-в “Просвіта”, “Сокил”, кооперативи “Поступ”. Від 1949 – в США (м. Геркімер, шт. Нью-Йорк). Діяльний в Укр. нар. союзі, т-ві “Запорозька Січ”, ін. об’єднаннях. Чл. ініціат. групи склик. з’їзду бучачан, ред. колегії кн. “Бучач і Бучаччина” (1972).

Б. Мельничук.

БОБКО

Володимир Олегович (19. 10. 1980, м. Тернопіль) – філолог, педагог, підприємець. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода” (2007). Закін. ТНПУ (2005), Київ. нац. ун-т (2005). Працював менеджером із продажу в “Юмікс-плюс” у м. Київ (2004–05), ст. викл. гуманітар. дисциплін у Бучац. ін-ті менеджменту й аудиту (2005–06), нач. упр. маркетингу в ПП “Промавто” у м. Тернопіль (2006–08). Від 2008 – приват. підприємець.

В. Левицький.

БОБРОВИЦЬКИЙ

Ксенофонт (1864, м. н. невід. – р. і м. см. невід.) – церковний діяч, протоієрей. Золот. наперст. хрест від митрополита (1942). 1886–1905 – псаломщик, висвяч. на диякона 1905, ієрея – 1920. Служив священником у с. Жолоби (нині Кременец. р-ну). Розстріл. німці між квітнем 1942 і лютим 1944.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

БОБ’ЯК

Григорій (1875, с. Вел. Говилів, нині Тербовлян. р-ну – р. і м. см. невід.) – науковець, громадський діяч. Навчався в г-зії оо. Василян у м. Бучач, Ягеллон. ун-ті в м. Краків (Польща). Працював у містах Дембіце (Польща), Самбір (нині Львів. обл.), Бережани (1901–15). Орг-тор читальень “Просвіти”, т-ва “Сільський господар” у Бережанах. У роки 1-ї світ. війни – в Оренбурз. губернії (нині РФ), де вивчав цілющі трави. 1918 повернувся до Бережан, згодом переїхав до м. Вінниця, де дир. пед. ін-ту (до 1923), знову мешкав у Бережанах, де орг-тор харч. кооперативи, дописувач до г. “Бережанські вісти”. Працював у Польщі (м. Хманів), після 1941 виїхав у Сх. Україну.

Г. Моліцька.

БОГАЙ

Петро Дмитрович (13. 02. 1902, с. Криве, нині Козів. р-ну – 13. 08. 1991, там само) – залізничник. Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах. Працював книговодом у читальні, в укр. кооперативі “Віра”. 1944–49 – черговий на залізн. станції. Зберігав архів. документи обл. провладу

ОУН. В’язень сталін. концтаборів (1949–56). Від 1956 – обліковець у колгоспі в с. Криве.

Н. Волинєць, Б. Мельничук.

БОГАЧ

Євген Михайлович (16. 05. 1961, с. Кривче Борщів. р-ну – 06. 02. 1988, Респ. Афганістан; похов. у родин. селі) – військовик. Орден Черв. прапора (посмертно). Закін. Кам’янець-Поділ. вище військ. інж.-команд. уч-ще. Від 1978 – в ЗС СРСР, від квітня 1987 – у Респ. Афганістан: капітан, пом. нач. інж. служби полку; учасник бой. операцій, під час однієї з яких загинув. У Кривчому ім’я Б. присв. школі, на її фасаді встановл. пам’ят. таблицю.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

БОГАЧУК

Василь Іванович (04. 01. 1947, с. Буглів, нині Лановец. р-ну) – військовик. Підполковник. Орден “Знак пошани”, військ. нагороди. Закін. Житомир. радіотех. уч-ще військ. ППО (1968). Служив на посадах ст. техніка, нач. розвідки зенітно-ракет. дивізіону (1968–79, м. Каунас, нині Литва); нач. штабу, командиром зенітно-ракет. дивізіону Неман. бригади (1979–83, Калінін. обл., нині РФ); командиром ЗРК Далекох. ВО (1983–87, Примор. край, нині РФ). Працював енергетиком ПМК у с. Чугуєвка (1987–89, Примор. край); заст. нач. рем.-мех. цеху Львів. з-ду фрезер. верстатів (1989–97).

Я. Галяс, Н. Гергілевич.

БОГУЦЬКИЙ

Андрій Боніфатійович (04. 10. 1938, м. Берестечко, нині Волин. обл.) – науковець, педагог. Канд. геол.-мінер. н. (1968). Проф. (2000), почес. проф. ун-ту М. Кюрі-Складовської, закордон. чл. Польс. акад. умієтності. Закін. Львів. ун-т (1960, нині нац. ун-т). Працював в Ін-ті геології і геохімії горючих копалин АН УРСР (1960–69, м. Львів). 1969–88 – доц. Львів. політех. ін-ту; згодом – доц., від 2000 – проф. каф. геоморфології і палеографії Львів. нац. ун-ту. Проводив дослідження на Тернопільщині. Автор понад 350 наук. праць, у т. ч. 7 монографій, зокрема “Палеоліт Поділля: Великий Глибочок I” (1988, співавт. *О. Ситник*) та ін.

Й. Свинко.

БОДНАР

Богдан Федорович (22. 02. 1953, с. Лисівці Заліщиц. р-ну) – священник, громадський діяч.

Канд. теолог. н. Чл. НСЖУ та Борщів. літ.-мист. об'єдн. “Ліра”. Закін. Косів. уч-ще приклад. мист-ва Івано-Фр. обл. (1973, нині ін-т приклад. і декор. мист-ва), духов. семінарію і акад. (1984) у м. Ленінград (нині Санкт-Петербург, РФ), Люблін. католич. ун-т (2002, Польща). Автор кн. із історії церкви, магістр богослов'я; віршів, опублік. у церков. та громад.-політ. виданнях. Від 1993 служить у терноп. єпархії, 1998 – декан Борщів., 2007 – священник у м. Борщів.

П. Довгошя.

БОДНАР

Василь Миронович (20. 09. 1976, с. Олесине Козів. р-ну) – міжнародник, правник. Закін. ф-ти міжнар. відносин (1998) та юрид. (2003) Львів. нац. ун-ту. Від 1998 – в МЗС України: до 2000 – аташе, 3-й секр. відділу Балкан. країн 3-го тер. упр., 2000–04 – 3-й, 2-й секр. Посольства України в РФ, пом. Посла, згодом – нач. відділу Кавказу і Туреччини 2-го тер. департаменту МЗС України. Від червня 2006 – 1-й секр. Посольства України в Респ. Польща.

В. Барна, Б. Мельничук.

БОДНАР

Іван Андрійович (01. 09. 1880, с. Вовків, нині Перемишлян. р-ну Львів. обл. – 18. 12. 1968, м. Львів) – педагог, громадський діяч. Закін. Бережан. г-зію (1900), студіював математику й фізику у Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. Викл. в укр. г-зії у м. Перемишль (1905–06; нині Пшемисль, Польща), вчит. семінарії (1906–14) та г-зії

(1916–19) у м. Тернопіль; учитель польсь. семінарії і г-зії в Перемишлі (1920–22), управитель укр. г-зії у м. Чортків, викл. укр. г-зії в Перемишлі (1923–25), управитель г-зії “Рідна школа” та викл. укр. г-зії (1928–30) в Тернополі. 1930–39 – дир. “Українського банку” в Тернополі. 1917 – чл. Укр. Терноп. Ради; 1918–19 – голова Т-ва охорони дітей та опіки над молоддю; 1926–38 – голова терноп. філії “Учительської громади”; 1938–39 – голова Терноп. осередку т-ва “Рідна школа”. Чл. Сусп. опіки Тернополя, співвініц. відкриття ф-ки “Калина”. Від осені 1939 – у Львові, де 1941–44 – секр. НТШ; 1950–55 – учитель у СШ міста.

Б. Головин, Б. Мельничук, Б. Пиндус.

БОДНАР

Іван Миколайович (07. 11. 1897, с. Джурин, нині Чортків. р-ну – р. і м. см. невід.) – вчений у галузі сільського господарства. Чл. президії с.-г. акад. УСРР. Воював в УГА, з нею 1919 перейшов у Вел. Україну. У м. Харків – н. с.; під час т. зв. парт. чистки в липні 1933 звільн. із роботи. Заарешт. 21. 12. 1933; 26. 02. 1934 ув'язн. на 3 р.; загинув у ВТТ. Реабіліт. 01. 10. 1960.

Є. Гасай.

БОДНАР

Ігор Романович (03. 01. 1962, м. Заліщики) – педагог, майстер писанкарства та паперопластики.

Нар. майстер писанкарства і паперопластики (2008). Переможець Всеукр. конкурсів “Моя земля – земля моїх батьків” (1994), “Живи, писанко” (2005), “Художня аплікація соломкою” (2006). Навчався в тех. уч-щі № 5 у м. Кам'янець-Подільський (1979–80, Хмельн. обл.). Закін. біол. ф-т Чернів. ун-ту (1992, нині нац. ун-т). Працював кер. гуртків Заліщиц. буд. піонерів (1981); учителем біології, хімії та образотв. мист-ва в школах Заліщиц. р-ну. Від 1993 донині – кер. гуртків декорат.-ужитк. і краєзн.-пошук. спрямувань Заліщиц. рай. буд. дит. та юнац. творчості. Персон. виставки у містах Київ та Ужгород (2008). Автор більше 100 писанок,

Боднар Ігор (праворуч) з учнем.

50 картин і виробів у техніці паперопластики (орігамі, квілінг, паперокручення). Роботи Б. експон. у приват. колекціях в Австрії, Італії, Канаді, Польщі, Німеччині та в музеї “Писанка” (м. Коломия Івано-Фр. обл.).

В. Олійник.

БОДНАР

Марія Богданівна (09. 07. 1959, с. Росохач Чортків. р-ну) – науковець-психолог, педагог. Канд. психол. н. (2004). Відмінник освіти України (1999). Закін. Київ. пед. ін-т (1983, нині нац. пед. ун-т). У м. Кременець: зав. дошкільн. відділу пед. уч-ща; 1994–2002 – декан ф-ту дошкільн. виховання пед. коледжу; від 2002 – проректор із навч. роботи, доц. каф. заг. педагогіки і психології обл. гуманіт.-пед. ін-ту. Авторка більше 30 наук. праць, монограф. “Етнопсихологічні особливості самоактуалізації студентської молоді” (2007), навч. посіб. “Етнопсихологія” (2008).

Т. Присяжний.

БОДНАР

Роман Миколайович (14. 04. 1945, с. Оришківці, нині Гусятин. р-ну – 17. 08. 2004, м. Львів) – лікар-психіатр, літератор. Лікар вищ. категорії. У дитинстві проживав у містах Чортків та Монастирська. Закін. Львів. мед. ін-т (1968, нині нац. мед. ун-т). Працював у Львів. обл. психіатр. лікарні: лікарем (1976–82), заст. гол. лікаря (1982–89), зав. 3-м клініч. відділом, гол. лікарем (1991–96). На вірші Б. написані пісні; перекладав вірші рос. поетів. Діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах, НРУ. Автор наук. ст., досліджень гол. мозку за радіоізотоп. методикою; публікацій літ. творів у періодиці; кн. “Сад поезій” (1993), “Поезії” (2005, обидві – Л.).

Б. Мельничук.

БОДНАР

Степан Михайлович (08. 08. 1946, с. Денисів, нині Козів. р-ну) – військовик, фінансист. Полковник (1996). Орден Преподоб. Іллі Муромця УПЦ, 9 медалей. Закін. Севастоп. вище військ.-мор. інж. уч-ще (1969), фінанс. ін-т в м. Москва (1983, нині РФ). 1969–73 служив на атом. підвод. човнах Пн. флоту, 1973–92 працював у системі військ. контролю на підпр-вах і в орг-ціях військ.-пром. комплексу. Від 1992 – в апараті Мін-ва оборони України: заст. нач. Упр. вироб. замовлень та зв’язків із пром-стю; нач. Контр.-ревіз. упр. Мінмашпрому України (1997–98) та Держ. компанії “Укр-спецекспорт” (1998–2003); нач. Упр. фінанс. контролю Департаменту інспекції та контролю ДПА України (2003–04).

Б. Головин.

БОДНАР

Федір Іванович (28. 05. 1933, с. Вел. Чорнокінці, нині Чортків. р-ну – 19. 03. 1988, м. Тернопіль) – історик, педагог. Канд. істор. н. (1977), доц. (1981). Закін. пед. ін-т у м. Станіслав (1958, нині Прикарпат. ун-т у м. Івано-Франківськ). Працював у колгоспі в родин. селі (1951–54); 1958 – вчитель, дир. Молодець. СШ Маньків. р-ну Черкас. обл.; 1962 – зав. Маньків. райвно; від 1968 – асист., викл., доц., від 1970 – голова профкому фінанс.-екон. ф-ту Київ. ін-ту нар. госп-ва (нині ТНЕУ). Автор наук. праць.

Л. Гуца.

БОДНАРУК

Катерина Атанасіївна (01. 12. 1927, м-ко, нині м. Ланівці – 23. 05. 2009, м. Ст. Меріс, Австралія) – громадська діячка, педагог. 1942 вивез. на роботу до Німеччини; згодом переїхала до Шотландії, 1959 емігр. в Австралію, де вчителька укр. “Рідної школи”. Чл. Союзу українок в Шотландії й Австралії, діяльна у нац.-патріот. орг-ціях та церков. житті.

Б. Мельничук.

БОДНАРЧУК

Віктор Анатолійович (12. 05. 1962, м. Тернопіль – 18. 04. 2005, там само) – журналіст, редактор, публіцист. Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (нині нац. ун-т). Від 1987 працю-

вав у Терноп. облтелерадіоком-ті: кор., гол. ред. телебачення; згодом – гол. ред. ж. “Тернопілля православне”, г. “Соломія” (від 1997).

Б. Мельничук.

БОДРОВА

Людмила Гордіївна (10. 02. 1945, с. Кориченці, нині Деражнян. р-ну Хмельн. обл.) – науковець. Канд. тех. н. (1975). Срібна медаль ВДНГ СРСР (1978, м. Москва, нині РФ), диплом 1-го ступ. Федерації космонавтики України. Закін. Львів. технікум харч. пром-сті, Київ. політех. ін-т (1966, нині нац. тех. ун-т “Київська політехніка”). Працювала в КТБ “Заря” (м. Калінінград, нині РФ), на з-ді “Електроарматура” (м. Тернопіль). Від 1976 – в Терноп. філіалі Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ): асист., доц. (від 1978) каф. верстатів та інструментів. Автор більше 100 наук. публікацій, має 7 патентів на винаходи.

О. Герман.

“БОСВІК”

– періодичне видання. Орган ОУН. 1941 у м. Тернопіль вийшло два числа. Число 1 вид. 7 липня.

К. Курилишин.

БОЄЧКО

Василь Дмитрович (24. 10. 1955, с. Нивра Борщів. р-ну) – дипломат, науковець. Канд. істор. н. (1988). Закін. Чортків. пед. уч-ще (1974), Київ. пед. ін-т (1979, нині нац. пед. ун-т). Працював учителем історії, заст. дир. Київ. СШ № 76 (1979–84); м. н. с., н. с., ст. н. с. Ін-ту історії України АНУ; 1-й секр. (1992), в. о. зав. відділу, зав. відділу (1993–94) проблем СНД Упр. політ. аналізу і планування МЗС України; радником Посольства України в Румунії (1994–99), заст. кер. секретаріату Мін-ва закордон. справ України (1999–2000), заст. нач. упр.-зав. відділу Кавказу і Туреччини 3-го тер. упр. МЗС України (2000–01), в. о. заст. нач., нач. Договірн.-прав. упр. МЗС України (2001), Ген. консул України у м. Сучава (Румунія, 2001–06), нач. упр. з питань закордон. українства МЗС України (від 2006). Автор наук. праць.

В. Барна.

БОЖОЇ МАТЕРІ ЧУДОТВОРНІ ІКОНИ

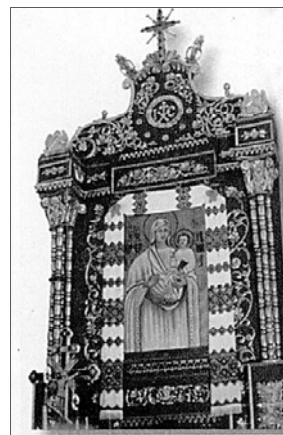
– святині Тернопільщини. (Див. *Божої Матері Зарваниц. ікона, Божої Матері Почаїв. ікона, Божої Матері Теревельської Одиґітрії чудотворна ікона, Божої Матері Терноп. чудотворна (плачуча) ікона*). Крім них, відомі: **Божої Матері Бережанська чудотворна ікона** – зберігають у соборі св. Трійці в м. Бережани (привезли 18 ст. з м. Рим (Італія), на поч. 19 ст. ушавилася чудесами зцілення від паралічу і поверненням зору; **Божої Матері Борщівська**

чудотворна ікона – у соборі Божої Матері в м. Борщів, відома чудесами зцілення; **Божої Матері Буцнівська чудотворна ікона** – в парафіял. церкві Непороч. зачаття Пречистої Діви Марії у с. Буцнів Терноп. р-ну (копія Ченстохов. чудотвор. ікони), 25. 04. 1737 її чудотворність підтвердив Львів. митрополит Афанасій Шептицький (відомо понад 100 чудес. зцілень); **Божої Матері Верещаківські чудотворні ікони** – 3 ікони (освяч. копії Білівської чудотвор. ікони Божої Матері Взіскання загиблих (оригінал – у церкві с. Білівські хутори Дубнен. р-ну Рівнен. обл.), Свенської чудотвор. ікони Божої Матері (під час холери 20 ст. уберегла насел. пункт, оригінал – у м. Брянськ (РФ), Казанської чудотвор. ікони Божої Матері (оригінал – у м. Казань (РФ), які зберігають у храмі Ікони Казанської Божої Матері у с. Верещаки Лановец. р-ну; **Божої Матері Вишнівецька чудотворна ікона** – у церкві Вознесіння Господнього в смт Вишнівець Збараз. р-ну; **Божої Матері (Всецариці) чудотворна ікона** – у храмі св. Покрови м. Чортків, привезена з Афону (Греція); **Божої Матері Городоцька чудотворна ікона** – у парафіял. церкві св. Михаїла в с. Городок Заліщиц. р-ну, грамотою від 05. 08. 1779 митрополит Л. Шептицький проголосив її чудотворною (дивне сяйво довкола попередило

Божої Матері Буцнівська чудотворна ікона.

про плач ікони); **Божої Матері (Коронована) чудотворна ікона** – в Збараз. замку; **Божої Матері (Опечаленої) Кременецька чудотворна ікона** – у Свято-Богоявлен. жін. монастирі в м. Кременець (див. *Кременец. монастирі*); **Божої Матері Ратищівська чудотворна ікона** – у храмі Успіння Пресв.

Божої Матері Ратищівська

Богородиці в с. Ратищі Зборів. р-ну; **Божої Матері Решнівська чудотворна ікона** (“Радість сумуючих”) – у парафіял. церкві Преображення Господнього в с. Решнівка (насел. пункт у народі назив. “Малий Почаїв”) Збараз. р-ну, за два століття відомо бл. 400 чудес. зцілень фізично- та душевнохворих; **Божої Матері Савелівська чудотворна ікона** – у парафіял. церкві св. Івана Хрестителя в с. Савелівка Монастирис. р-ну; **Божої Матері Улашківцевські чудотворні ікони** – 2 ікони, які зберігають у монастирі оо. Василіян у с. Улашківці Чортків. р-ну, відомі з часів татар. нападів, були у вел. пошані від 17 ст.; **Божої Матері Черніхівська чудотворна ікона** – у парафіял. церкві Пречистої Матері Божої в с. Черніхів Збараз. р-ну, 1578

Божої Матері Чортківська чудотворна ікона.

вона оздоровила власника Черніхова – Франца Коритовського; **Божої Матері Чортківська чудотворна ікона** (копія) – у костюлі оо. Домініканців, оригінал – у Польщі; **Божої Матері Шумська чудотворна ікона** – у храмі св. Трійці в м. Шумськ; **Божої Матері Язловецька чудотворна ікона** – у жін. монастирі Непорочного зачаття Пресв. Діви Марії в с. Язловець Буцац. р-ну.

В. Кізілов, Б. Мельничук, В. Уніят.

БОЙКО

Алла Юрїївна (28. 08. 1990, с. Сураж Шумськ. р-ну) – спортсменка. М. сп. України з маунтінбайку (гірський велосипед). Чемп. світу в олімп. дисципліні крос-кантрі серед юніорів (2007, Шотландія); перемож. зимов. чем-ту України (м. Ялта), чем-ту України (м. Полтава); срібна призерка України з марафону та 4-го етапу Кубка України. Учасниця етапу Кубка світу (Швейцарія), чем-ту Європи (Туреччина). Навчається в ТНЕУ. Вихованка тренера *Б. Сніжка*.

В. Левницький.

БОЙКО

Володимир Богданович (16. 02. 1985, м. Тернопіль) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради, чл. її президії, голова пост. комісії з питань регламенту, депутат. етики та орг-ції робо-

ти обл. ради (2006–09). Закін. Галиц. ін-т у м. Тернопіль (2006). Від 2005 – чл. бюро Терноп. міськ. та обл. орг-ції партії “Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”; голова обл. молодіж. орг-ції “Батьківщина молода”. Травень–липень 2006 – заст. голови обл. орг-ції партії “Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”; липень 2006 – липень 2007 – пом.-консультант нар. депутата України.

Б. Петраш.

БОЙКО

Володимир Полікарпович (17. 11. 1953, м. Тернопіль) – економіст, літератор, краєзнавець. Чл. Терноп. літ. об’єдн. при ТОО НСПУ. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1975, нині ТНЕУ). Відтоді працює в екон. службах, нині – в гол. упр. економіки Терноп. ОДА. Вірші опубл. у г. “*Вільне життя*”, “*Свобода*”, “*Ровесник*”, “*Губернія*” (м. Харків). Автор зб. поезій “*У вихорі думок*” (2008), статей, у т. ч. в ТЕС, співавт. з *О. Гаврилюком* кн. “*Замки Тернопілля*” (2009).

І. Дем’янова.

БОЙКО

Зеновія Іванівна (28. 10. 1942, с. Федорівка, нині с. Тудорів Гусятин. р-ну) – педагог. Ордені “*Знак Пошани*” (1981), Жовтн. революції (1986). Засл. вчитель України (1996). Вчитель-методист (1987). Галуз. нагороди. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1963), Івано-Фр. пед. ін-т (нині Прикарпат. нац. ун-т).

Від 1963 – вчителька молод. класів у с. Лядське Монастирис. р-ну.

Р. Черемшинська, О. Черемшинський.

БОЙКО

Зіновія Михайлівна (02. 02. 1934, с., нині смт Вел. Березовиця Терноп. р-ну) – бібліограф,

публіцист, діяч культури. Медалі та ін. нагороди. Чл. Нац. спілки краєзн. України (2001). Бібліотекар-бібліограф вищої кваліфікації. Закін. Харків. ін-т культури (1968, нині акад. культури). Співорг-тор Бережан. краєзн. музею, провід. н. с. Від 1974 – голова Бережан. райкому профспілки прац. культури. Авторка краєзн. публікацій.

Г. Брицька.

БОЙКО

Іван Євгенович (08. 12. 1964, с. Потутори Бережан. р-ну) – господарник. Галуз. нагороди. Закін. Київ. с.-г. акад. (1987, нині нац. аграр. ун-т). Працював (1987–93) гол. агрономом колгоспу “Дружба” Бережан. р-ну, агрономом райсільгоспупр.; викл. Бережан. агротех. ін-ту (1993–2007); від 2007 донині – дир. ТОВ “Жива Земля Потутори”; одночас. від 2003 – консультант укр.-швейцар. проекту “Еко Лан Україна”. Під час стажування у Швейцарії (2000) вивчав основи вирощ. с.-г. продукції без застос. міндобрив та хім. засобів захисту. Із віце-президентом асоц. “Жива земля Швейцарія” Р. Заксом створ. с.-г. т-во, яке орендує бл. 400 га землі, займ. вирощуванням еколог. чистої продукції без застос. мінер. добрив та хімич. засобів захисту рослин. С.-г. підпр-во такого напрямку – єдине в Терноп. обл.

Б. Мельничук, Ж. Романюк.

БОЙКО

Марія Іванівна (03. 03. 1960, с. Завидів Остроз. р-ну Рівнен. обл.) – товаровознавець, громадська діячка. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода” (2006), голова її Бережан. міськ. орг-ції та обл. ревізій. комісії. Закін. Львів. торг.-екон. ін-т (1985, нині комерц. акад.). Працювала в смт Козова санітаркою операц. відділ. центр. рай. лікарні (1978–79), диспетчером у рай. споживч. т-ві, офіціантом (1982–83), барменом об’єдн. підпр-в громад. харчування (1983–88). 1989–93 – товаровознавець торг.-закупівел. бази Бережан. рай. споживч. т-ва; від 1993 – приват. підприємець.

В. Левницький.

БОЙКО

Михайло Павлович (05. 07. 1944, с. Залісці, нині Збараз. р-ну) – військовик. Полковник. Орден: “За службу Батьківщині в ЗС СРСР” 3-го ступ., “Зірка” 1-го ступ. (Афганістан), медалі СРСР та 4 – Респ. Афганістан. Закін. морехід. школу в м. Жданов (1969, нині Маріуполь Донец. обл.). Працював мотористом в Азов. морс. пароплаванні. 1971–72 – майстер заводу “Ірмаш” (м. Андіжан, Узбекистан). Від 1972 – на військ. службі в Туркестан. ВО: пом. нач. від-

діл. Андіжан. міськ. військкомату, нач. 3-го відділ. Андіжан. РВК, ст. пом. і нач. 3-го відділ. Андіжан. ОВК. 1985–87 – нач. 2-го відділ. Волин. ОВК ПрикВО. Радник ЦК Нар.-демокр. партії Респ. Афганістан (1987–88). 1988–90 – ст. пом. нач. 2-го відділу.

Волин. ОВК. Від 1990 працював у Луцьк. міськ. ВК, 2004 – Волин. ОВК.

Б. Головин.

БОЙКО

Надія Михайлівна (25. 06. 1968, с. Терло, нині Старосамбір. р-ну Львів. обл.) – педагог, економіст. Закін.

у м. Тернопіль пед. ін-т (1990, нині ТНПУ), ТАНГ (1996, нині ТНЕУ), стажувалася у кредит. спілках у містах Чикаго, Детройт (США), Вінніпег, Торонто (Канада). Працювала вчителем у СШ № 16 (від 1990). 1998–2005 – робота у ВР України, пом. нар. депутата. 2000 засн., нині – фінанс. дир. ТОВ “Раяна”. Учасниця щоріч. українозн. конф. із проблем Центр. і Сх. Європи в ун-ті шт. Іллінойс (США).

В. Залецький.

БОЙКО

Осип Іванович (06. 07. 1912, с. Теляче, нині Мирне Підгаєц. р-ну – 1982, м. Торонто, Канада) – правник, журналіст, громадський діяч, меценат. Магістр права. Закін. Бережан. г-зію, студював право у Львів. і Краків. (Польща) унтах. До вересня 1939 – пом. адвоката у м. Підгайці. 1939 виїхав до Австрії (м. Відень), де очолив Укр. допомог. ком-т. 1948 емігр. до Канади (м. Торонто). Працював робітником, згодом відкрив влас. фірму з продажу нерухомості. Як дорадник *І. Борецького* допомагав йому в орг-ції греко-католич. парафії; співзасн. і вид. часопису “Наша мета”; викупив часопис “Український робітник” – орган гетьман. орг-ції і реор-

ганіз. його на всеукр. тижневик “Вільне слово”. Кер. відділу КУК, голова Окруж. ком-ту Укр. нар. союзу, Орг-ції укр. купців і промисловців Канади, чл. ін. громад. орг-цій, жертводавець на їхні потреби; один із лідерів Ліберал. партії Канади.

Н. Волинець, Б. Головин, П. Гуцал.

БОЙКО

Павло (22. 07. 1981, м. Тернопіль) – діяч культури. Зол. нагорода “Організатор року” (2007). Віце-чемпіон України з бальних танців у латиноамер. програмі (2007). Закін. у м. Львів уч-ще культури і мист-ва та ін-т спорт.-бальної хореографії, навчається в ін-ті менеджменту. Від 1991 займався в танц. клубі “Мальви” (м. Тернопіль). Від 1999 – президент танц. центру “Стиль”, 2006 – президент Укр. федерації сучас. танцю. Орг-тор фестивалів та конкурсів танців.

Б. Мельничук.

БОЙЦУН

Стефанія Костянтинівна (26. 06. 1929, м. Новий Сонч, нині Нови-Сонч, Польща) – господарник, громадський діяч. Ордени “Знак пошани” (1963), Леніна (1965), медалі СРСР. Депутат ВР УРСР (1963–75), чл. її Президії (1971–75). Від 1945 проживала у с. Чистилів (нині Терноп. р-ну). Закін. ВПШ у м. Москва (1960, нині РФ). Працювала лаборантом, дир. Зборів. маслозаводу (1947–63), головою правління колгоспу в селах Дубівці (1953–62) та Чистилів (1962–71, обидва нині – Терноп. р-ну), головою Терноп. рай. викон. ком-ту (1971–76), Терноп. обкому профспілки прац. побуту і комун. підпр-в (1976–85).

Н. Халуца, Г. Яворський.

БОЙЧАК

Йосип Васильович (10. 06. 1903, с. Вербівці, нині Тереховлян. р-ну – вересень 1956, с. Буданів цього ж р-ну, похов. у родин. селі) – диригент, музикант. Здобув освіту дяка в с. Ласківці. Служив у церкві в с. Романівка (обидва нині – Тереховлян. р-ну), де орг-тор і диригент хору, який 1938 у м. Львів здобув 1-е місце на конкурсі самодіял. хорів із правом офіц. виступів у насел. пунктах Галичини. Під кер-вом Б. колектив (бл. 30 учасників) – учасник і переможець муз. олімпіад та конкурсів, зокрема 1954 в м. Київ.

А. Субчак.

БОЙЧУК

Вадим Азінович (Олександрович; 07. 01. 1931, м. Миколаїв – 18. 10. 2000, с. Чукалівка Тисмен. р-ну Івано-Фр. обл.) – господарник, вчений агроном-селекціонер, громадський і державний діяч. Орден “Знак пошани”, медалі СРСР.

Закін. Одес. с.-г. ін-т. Працював агрономом, дир. радгоспу “Дружба”, дир. радгоспу-технікуму (нині аграр. коледж, м. Бучач). Від 1970 – 1-й секр. Бучац. рай. КПУ, 1-й заст. голови Терноп. облвиконкому. Голова виконкому Івано-Фр. обл. ради нар. депутатів (1979–90).

Н. Халуца.

БОЙЧУК

Василь Михайлович (19. 07. 1961, с. Камінь, нині Рожнятів. р-ну Івано-Фр. обл.) – педагог,

громадський діяч. Ст. вчитель. Галуз. нагороди. Відмінник освіти України (2001). Депутат Гусятин. рай. ради (від 2006). Закін. фіз.-матем. ф-т Івано-Фр. пед. ін-ту (1983, нині Прикарпат. нац. ун-т). Працював учителем ЗОШ в с. Болтишка Криничан. р-ну Дніпроп. обл. (1983); учителем, заст. дир. ЗОШ в с. Гусятин Чемеровец. р-ну Хмельн. обл. (1984–88); викл., заст. дир. Гусятин. політехнікуму (1988–2006, нині коледж ТНТУ); від 2006 – заст. голови, 2009 – голова Гусятин. рай. ради.

Л. Дубас, М. Федечко.

БОЙЧУК

Володимир (псевдо “Меч”; 1925, с. Верб’ятин, нині Бучац. р-ну – 30. 01. 1949, с. Горішня Слобідка, нині Монастирис. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН, воював в УПА. Район. провідник СБ Монастирис. р-ну. Застрелився, після оточення підрозділом МДБ.

Н. Мизак, І. Олещук.

БОЙЧУК

Євген Йосифович (11. 07. 1944, с. Токи, нині Підволочис. р-ну) – військовик. Полковник. Орден “За службу Батьківщині в ЗС СРСР” 3-го ступ., медалі. Закін. вище загальновійськ. уч-ще в м. Ленінград (1967, нині Санкт-Петербург), навчався на юрид. ф-ті ун-ту в м. Ростов-на-Дону (1973–

74, обидва нині – РФ). Служив на команд. постах у ЗС СРСР; заст. нач. відділу служби Київ. ВО (1989–91); службовець у ЗС України (1991–95), нач. відділу, нач. упр., заст. дир. приват. фірми (1995–2005).

Б. Головин.

БОЙЧУК

Свген Онуфрійович (23. 01. 1933, с. Пилява, нині Буцац. р-ну) – лікар, краєзнавець. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1964, нині ТДМУ). Працював лікарем Катерин. дільнич. лікарні Кременец. р-ну (1964–68); від 1968 – лікар функціон. діагностики Монастирис. центр. рай. клініч. лікарні. Досліджує проблеми людс. життя і довголіття. Автор кн. “Лікарі Монастирищини” (2005), “Історія села Пилява” (2008), публікацій у пресі.

Б. Мельничук, М. Федечко.

БОЙЧУК-СЛОНІВСЬКА

Галина Вігольдівна (21. 08. 1930, с. Ст. Олексинець, нині Кременец. р-ну) – вчений у галузі

геології і мінералогії. Канд. геол.-мінерал. н. (1972). Закін. геолог. ф-т Львів. ун-ту (1955, нині нац. ун-т). У цьому ВНЗ: 1955–61 – ст. лаборант каф. петрографії, 1961–64 – лекцій. асист. 1964–90 – ст. н. с. Укр. наук.-дослід. геологорозвід. ін-ту (нині Львів.

відділ. Укр. держ. геологорозвід. ін-ту Держ. ком-ту геології України). Сфера наук. досліджень: літологія і стратиграфія нафтогазонос. відкладів Дніпров.-Донец. западини, Криму та Чорномор. шельфу. Автор бл. 50 наук. і 28 фонд. робіт, що зберіг. у геол. фондах міст Київ, Львів, Москва (нині РФ), Полтава, Сімферополь, Чернігів; статей у фах. виданнях.

О. Турник.

БОЛІШУК

Василь Іванович (19. 05. 1955, с. Мужилів, нині Підгаєц. р-ну) – підприємець, господарник,

меценат. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1978, нині ТНЕУ), міжнар. школу менеджерів у м. Таллінн (1989, Естонія). Працював робітником Терноп. бавовн. комбінату (1978), гол. ревізором упр. кінофікації Терноп. облвиконкому (1978–85), ревізором, гол. спец.

зовн.-екон. зв'язків Терноп. упр. м'ясної пром-сті (1985–2001). Від 2001 – дир. ПП “Галичина”. **Фінанс. допомога у вид. кн. краєзнавці** Б. Головини, пожертвував на буд-во та ремонт церков у містах Тернопіль, Підгайці, с. Мужилів та ін., на пам'ятник *Й. Сліпому* в Тернополі.

Б. Головин, В. Уніят.

БОЛІНІВСЬКИЙ

Василь (р. і м. н. невід. – 1944, м. см. невід.) – священик, учасник національно-визвольних змагань. Сотник *Легіону УСС*. Після 1-ї світ. війни – у м. Збараж, голова місц. т-ва “Просвіта”, від 1937 – парох і декан Воскресен. церкви (УГКЦ). Пропав безвісти.

П. Гудима, М. Федечко.

БОЛЮХ

Юрій Романович (18. 07. 1946, с. Товстолуг, нині Терноп. р-ну) – інженер, господарник. Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1969, нині нац. ун-т). Працював інж., конструктором, нач. констр. бюро, в держприймальні на ВО “Ватра” (1969–90), розробляв прилади для освітл. Олімпіади у м. Москва (1980, нині РФ). Від 1990 – тех. дир. СП “Ватра-Шредер”. Проектує прилади зовн. освітлення. Автор 4-х свідоцтв на винаходи.

В. Баран.

БОНИ МЕТАЛІВІ

– грошові знаки, виготовлені з цинку, алюмінію, міді, латуні. На Тернопільщині пошир. в 1-й пол. 20 ст. За умовами й характером обігу – знаки спец. признач. Карбували польс. військ.

Один золотий 9-го полку уланів м. Чорткова.

торгові кооперативи, організов. при полках, батальйонах. На аверсі вибивали номер, назву, пункт квартирування військ. частини, на реверсі – номі-

нал. Відомі Б. м. Чортків.; Кремен., Почаїв. польс. полків.

В. Кіндзерський.

БОНИ ТЕРНОПОЛЯ

– розмінні грошові знаки міської управи та відділення банку. Були в обігу під час 1-ї світ. війни і до приходу польс. влади (1920). Їх випускали через потребу в дрібній розмін. монеті. Друк. на папері без водяних знаків у друкарні Вержбійського. Емісія 1914, 1919, 1920.

Бон громади м. Тернополя на 2 гривні.

В. Кіндзерський.

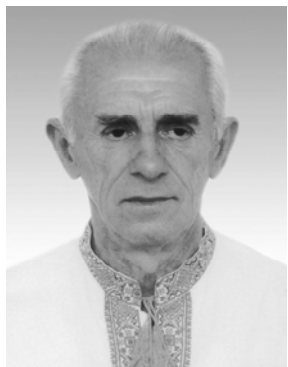
БОНИТЕНКО

Олександр Харитонович (10. 10. 1892, м. Почаїв, за ін. даними с. Лосятин, обидва нині – Кременець р-ну – 15. 07. 1980, с. Верboveць Лановець р-ну) – церковний діяч, митрофорний протоієрей (1930). Золот. наперсн. хрест із прикрасами від св. Синоду Польс. автокефал. церкви (1936). Закін. Волин. духов. семінарію у м. Житомир (1915). Цього ж р. мобіліз. до війська. Після 1-ї світ. війни повернувся на Волинь. Від 1920 – псаломщик у с. Верboveць. Рукопоклад. у сан священника. Від 1927 – настоятель церкви у с. Верboveць, де прослужив понад 60 р. За рад. влади зазнав переслідувань за відмову зректися сану.

В. Боршевич, Б. Мельничук.

БОРЕЙКО

Михайло Семенович (09. 05. 1933, с. Мишків, нині Заліщиць р-ну) – господарник, громадський діяч. Га-луз. нагороди. Закін. Чортків. технікум землепорядкування (1957), Львів. с.-г. ін-т (1965, нині аграр. ун-т). Працював у Рівнен. наук.-дослід. та проект. ін-ті землеустрою: інж., провід. інж., кер. проект. групи. Голова обл. орг-ції

Т-ва охорони пам'яток природи. Співзасн. і пост. чл. правління Рівнен. обл. та міськ. т-в "Просвіта" (від 1989), "Меморіал", засн. кредит. спілки "Поступ". Автор статей, звернень з охорони і збереж. пам'ятників історії, культури та приро-

ди. З ініціативи Б. заклад. парк "Просвіти" (2,5 га) у м. Рівне.

В. Олійник.

БОРЕЦЬКА

Анна Василівна (псевдо "Олеся"; 19. 08. 1927, с. Конюхи, нині Козів. р-ну – 07. 06. 2009, с. Олександрівка Слов'ян. р-ну Донец. обл.) – учасниця національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1944), зв'язкова, мед. сестра-санітарка. Допомогала поран. повстанцям у селах Залісся та Ценів Козів. р-ну. Заарешт. органи НКВС, ув'язн. у Терноп. тюрмі; 24. 01. 1946 засудж. на 10 р. концтаборів сувор. режиму; в ув'язненні – на шахтах Донбасу, Караганди, у концтаборі Кенгір, де учасниця повстання у травні-червні 1954 (нині Казахстан). Після звільнення повернулася у родин. село, згодом працювала у радгоспі "Слов'янський" на Донеччині. Діяльна у громад.-політ. орг-ціях, чл. "Просвіти", Всеукр. Братства ОУН-УПА, Всеукр. т-ва політ'язнів і репресованих.

Б. Мельничук.

БОРЕЦЬКИЙ

Павло (28. 02. 1895, с. Слобідка Струсівська, нині Кам'янка Тереховлян. р-ну – 03. 03. 1968, м. Вінніпег, Канада) – педагог, громадський діяч, підприємець. Закін. г-зію в м. Тереховля. Від 1918 – у жандармерії ЗУНР у с. Струсів (нині Тереховлян. р-ну). 1922 прибув до Канади, поселився в Алтерію, Алта. 1923 переїхав до Вінніпега, 1924 – до Форт Вільяма (пров. Онтаріо), де діяльний в Укр. стрілець. громад., Укр. нац. об'єдн. та ін. орг-ціях. Тривалий час – вчитель у "Рідній школі" при укр. катол. читальні "Зоря". 1929–35 провадив власну крамницю спожив. товарів. 1953–68 працював у власн. готелі "Нігінг Готел".

Б. Мельничук.

БОРЕЦЬКИЙ

Юрій Богданович (17. 10. 1940, м. Кременець) – військовик. Полковник. Ордени "За службу Батьківщині в ЗС СРСР" 3-го ступ. і "Знак Пошани", медалі. Закін. Далекосхід. танк. уч-ще (1963, нині РФ). Служив на команд. постах у Далекосхід. та Одес. ВО. Нач. штабу бронедесант. полку Москов. ВО (1976) та Білорус. ВО (1976–78). Ст. офіцер опе-

рат. упр. штабу ПГВ у ПГРВ (1978–79, Польща). Нач. штабу дивізії оборони тилу фронту в ПрикВО (1979–91). Бронетанк. полк на військ. маневрах 1978 у повному складі вперше десантувався з літаків ІЛ-76; Б. травмов. і переведений у СВ. За час служби здійснив понад 130 парашут. стрибків.

Б. Головин.

БОРИС

Володимир Максимович (20. 08. 1931, м. Грубешів Люблін. воєв-ва, Польща) – вчений у галузі фтизіатрії, громадський діяч. Д-р мед. н. (1987), проф. Акад. АН нетрадиц. технологій України (1993). У м. Бережани навчався в г-зії (1942) та СШ № 1 (до 1948), закін. Львів. мед. ін-т (1954, нині нац. мед. ун-т). 1954–62 – лікар у протитуберкульоз.-менінгіт. лікарні в м. Дрогобич (нині Львів. обл.). 1962–89 – н. с., 1969–89 – вчений секр. Львів. НДІ туберкульозу. Працював зав. відділу туберкульозу й неспецифіч. захворювань легенів Львів. НДІ епідеміології та гігієни, водночас – проф. каф. фтизіатрії і пульмонології Львів. мед. ін-ту. Автор бл. 150 наук. праць, у т. ч. 2 монографій; має 4 автор. свідоцтва на винаходи.

Н. Волинець, Б. Головин, Б. Мельничук.

БОРИСОВ

Валерій Олександрович (30. 10. 1970, м. Тернопіль) – економіст, підприємець, меценат. Нагороди обл. та всеукр. конкурсів “100 кращих товарів і послуг України” (2003, 2006–07). Закін. ТАНГ (2004, нині ТНЕУ). Працював токарем у НВО “Ватра”, водієм у фізкульт.-мед. диспансері. 1991–92 – менеджер, 1992–98 – дир. СМП “Аксель” (заготівля лісу, переробка деревини). 1999 створ. ПП “Алігатор”, 2003 – ініціатор створ., співласник і дир. оздоровч.-розваж. центру ТОВ “Алігатор-2” (м. Тернопіль), при якому 2006 відкр. диско-клуб европ. рівня і аквапарк “Лімпопо”; діють фітнес- і боулінгклуби. Б. фінанс. сприяє здійсн. числ. культ.-мист. акцій і заходів.

І. Дем’янова.

БОРИЩУК

Віктор Миколайович (21. 07. 1914, с. Ступки, нині Терноп. р-ну – 09. 05. 2002, м. Терно-

піль; похов. у родин. селі) – політв’язень. Закін. Терноп. укр. держ. г-зію. Діяльний в “Просвіті”, “Рідній школі”, спорт. та ін. т-вах. 1936 заарешт. поліція, засудж., ув’язн.; 06. 09. 1939 звільн.; 19. 12. 1939 Б. заарешт. органи НКВС, засудж. на 5 р.; заслання відбув. на Соловец. островах (нині РФ). 1946 повернувся в родин. село. Працював у м. Тернопіль бух. у фірмі “Одяг”, обл. орг-ції Спілки політв’язнів і репресованих.

Б. Головин.

БОРОВИЙ

Дмитро Федорович (30. 10. 1925, с. Вербляни, нині Яворів. р-ну Львів. обл.) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Закін. Яворів. г-зію. Висел. у спецпоселення біля м. Львів. Працював у “Львівенерго”. Від 1943 проживав у с. Бенева (нині Тербовлян. р-ну). Від 1950 працював у Терноп. облкниготорзі. Записав понад 50 повстан. пісень, зробив унікал. фотознімки зі життя повстанців, викорис. для ілюстрацій у ЗМІ та книгах. Г. Дем’ян у кн. “Українські повстанські пісні 1940–2000” (2003) подав наук. розвідку зі записів Б. Діяльний у Ком-ті захисту УГКЦ, т-ві “Просвіта”, ОУН, обл. осередку Спілки політв’язнів і репресованих, учасник громад.-політ. акцій у Терноп. обл. Жертводавець на храми в Зарваниці Тербовлян. р-ну та ін. селах; мемор. музеї *Я. і С. Стецьків, П. Медведика* у с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну.

І. Вергелес, М. Сагайдак.

БОРІВСЬКИЙ

Павло Русланович (21. 08. 1988, м. Тернопіль) – спортсмен (пауерліфтинг). Медалі. М. сп. України (2007). Від 2005 навчається в ТНЕУ. Неоднораз. чемпіон Тернополя та області, чемпіон України серед юнаків (2007), володар Кубка України (2007), чемпіон України й абсолют. чемпіон України серед юнаків (2008).

В. Уніят.

БОРОДАЙ

Михайлина Дмитрівна (19. 11. 1946, с. Острів, нині Терноп. р-ну) – господарниця, громадська діячка. Сестра *С. Бородая*. Закін. матем. ф-т Ужгород. ун-ту (1971), ф-т кібернетики Київ. нац. ун-ту (1973). Працювала у відділі АСУ ВО “Ватра” (м. Тернопіль), в Ін-ті гідромеханіки АН (нині НАН України), 1995–98 – нач. відділу аналізу ефект. використ. інозем. кредитів Нац. агентства України з реконструкції та розвитку. 1998 співзасн. укр.-амер. фірми “ТАВ-АМ”, яка

2000 отримала Міжнар. сертифікат якості ISO-9002 і співпрац. з Нац. ун-том “Киево-Могилянська академія”; має філію у Тернополі. Спів-орг-торка київ. українознавч. клубу при Буд. вчених “Спадщина”; заст. голови ТУМ у м. Києві (1989–92); від 2000 – чл. ради Терноп. земляцтва. Завдяки старанням Б. понад 5 тис. дітей, у т. ч. з Тернопільщини, оздоровились у Франції, Іспанії.

Г. Івахів.

БОРОДАЙ

Степан Дмитрович (10. 01. 1953, с. Острів, нині Терноп. р-ну) – педагог, диригент, діяч культури. Брат *М. Бородай*. Засл. прац. культури України (2006). Депутат Терноп. рай. ради 3-х склик. (від 1998), голова її пост. комісії з питань розвитку укр. нац. культури, духовності та ЗМІ. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1977), Рівнен. ін-т культури (1988, нині гуманіт. ун-т). Від 1977 – кер. хору облміжколгоспбуду, 1978 – худож. кер. БК у смт Вел. Березовиця Терноп. р-ну; 1980–92 – кер. нар. жін. хору обл. упр. торгівлі (колектив – лауреат обл., респ. та міжнар. конкурсів, фестивалів). Від 1993 – дир. Острів. муз. школи (її співорг-тор); водночас – кер. нар. вокал. жін. ансамблю Терноп. РБК.

Б. Мельничук.

БОРОДАЙКО

Богдан Олександрович (07. 08. 1899, с. Вулька, нині Волиця Березан. р-ну – 24. 07. 1991, м. Нью-Йорк, США) – правник, громадський діяч. Син *О. Бородайка*. Магістр права. Навчався в Березан. г-зії, чл. т-ва “Січ”. Під час 1-ї світ. війни – в *Легіоні УСС*, учасник встановл. укр. влади в м. Березани 1918. 1921, повернувшись після інтернування до Березан, закін.

г-зію, згодом – правн. ф-т Ягеллон. ун-ту в м. Краків (Польща). Практикував адвокатом у м. Львів, діяльний в укр. громад. орг-ціях і т-вах; чл. УНДО; відп. ред. г. “Сільський господар”. 1939–42 перебував у Польщі, 1942–44 – у Львові, звідки 1945 емігр. до Австрії (м. Відень), потім до Німеччини (м. Байройт), 1949 – до США (м. Нью-Йорк), займався адвокат. практикою, активіст громад. орг-цій, від 1960-х – чл. ком-ту “Видавництво Березани”, меценат укр. т-в, зокрема “За Патріархат”.

Н. Волинець, П. Гуцал, Б. Мельничук.

БОРОДАЙКО

Володимир Олександрович (04. 12. 1894, с. Рогачин, нині Березан. р-ну – 05. 04. 1975, м. Нью-Йорк, США) – педагог, громадський діяч. Навчався в Березан. г-зії (1906–13), у Львів. ун-ті, вивчав нім. мову в м. Берлін (Німеччина). Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії; потрапив у рос. полон. 1918 деякий час – ред. газети; згодом заарешт. й ув’язн. більшовиц. влада. На поч. 1920-х повернувся до Березан, працював у кооперативі “Народний дім”. 1930-і – проф. г-зії в м. Люблін (Польща). Під час нім.-рад. війни – на примус. роботах у Німеччині, звідки виїхав до Аргентини, потім – до США. Тут працював у міськ. шпиталі в Нью-Йорку, діяльний у громад. орг-ціях укр. діаспори.

Н. Волинець, Я. Мазурак, Б. Мельничук.

БОРОДАЙКО

Корнель Олександрович (23. 03. 1897, с. Вулька, нині Волиця Березан. р-ну – 16. 05. 1993, м. Чикаго, США) – військовик, кооператор. Навчався у Березан. г-зії (1907–09), Віден. ун-ті (Австрія), Гірнич. та Укр. госп. академіях у Чехословаччині. Від 1915 – четар *Легіону*

УСС, перебував у с. Гнильче (нині Підгаєц. р-ну), учасник “Листопадового зриву”, поручник УГА. Чл. УВО (комендант Бережанщини). Працював у Союзі кооператив на Львівщині. Політ’язень концтабору Береза Картузька. 1944

виїхав до Австрії, 1948 – емігр. до США; діловод. шпиталю у Чикаго.

Б. Головин, М. Райтер.

БОРОДАЙКО

Олександр Миколайович (21. 03. 1871, с. Криве, нині Козів. р-ну – 21. 04. 1962, м. Нью-Йорк, США) – правник, громадський діяч. Батько *Б. Бородайка*. Закін. Бережан. г-зію. Після дворіч. студій на правн. ф-ті Львів. ун-ту працював у суді на Станіславщині (нині Івано-Фр. обл.). 1900 перевед. в окруж. суд у м. Бережани, згодом – дир. його канцелярії. Учасник “Листопадового зриву” в Бережанах; в грудні 1918–лютому 1919 – міський комісар. Воював в УГА. 1920 заарешт. польс. влада. За клопотанням громади поновл. на роботі в суді, де працював до 1930. У Бережанах належ. до управ “Просвіти”, “Української бесіди”, “Рідної школи”, до нагляд. ради Укр. банку “Дністер”; голова “Української бурси”. 1944 емігр. до Німеччини, 1949 – до США.

Н. Волинець, П. Гуцал, М. Райтер.

БОРОДАЙКО

Остап Олександрович (21. 11. 1903, м. Бережани – 25. 12. 1965, с. Надрічне, за ін. даними с. Жуків, нині Бережан. р-ну) – священник, громадський діяч. Закін. у м. Львів духов. семінарію і теол. ф-т ун-ту (1928). Служив священником у селах Сирівари (нині Зборів. р-ну; тут організ. хор, т-во “Сільський господар”, читальню), Дмитрів (нині Радехів. р-ну Львів. обл.; реконстр. церк-

ву, орг-тор і диригент хору). Унікаючи переслідувань органів НКДБ, переїхав у с. Тростянець (нині Долин. р-ну Івано-Фр. обл.), потім – у с. Августівка Козів. р-ну. Тут 1949 заарешт., за громад.-політ. діяльність засудж. на 10 р., покарання відбував у Свердлов. обл. (нині РФ). 1956 амністов., повернувся в Бережани, служив священником у селах Жуків, Гиновичі та Шумляни Малі (нині Підлісне). Займався громад., наук.-дослід. і краєзн. роботою; його переслідували органи КДБ. Загинув за нез’ясов. обставин.

Н. Волинець, І. Калиній, Б. Мельничук.

БОРОДАЙКО

Ярослава-Олександра Олександрівна (в заміжжі – Ставнича; 17. 07. 1908, м. Бережани) – громадська діячка. Закін. Бережан. г-зію (1927); де курінна жін. куреня Пласту, співала в хорі. 1930–32 навчалась у Вищій школі торгівлі в м. Львів. Від 1937 – у Львові; під час 2-ї світ. війни виїхала в Польщу, згодом – до Австрії (м. Відень), 1945 – до Німеччини, 1949 емігр. в США (м. Нью-Йорк), працювала в готелі, на швейн. ф-ці, кондитер. підпр-ві, згодом 24 р. – службовець фінанс. установи. Діяльна у громад. житті укр. діаспори, чл. ком-ту “Видавництво Бережани”. Авторка спогадів та ін. публікацій.

Н. Волинець, Я. Мазурак, Б. Мельничук.

БОРОДІЄВИЧ

Омелян (1844, м. н. невід. – р. см. невід., с. Денисів, нині Козів. р-ну) – громадський діяч. Батько *І. Блажкевич* і *М. Бородієвич-Грушкевич*. Від осені 1867 учительював у Денисові. Підтримував зв’язки з *Г. Величком*, *К. Устияновичем*, *І. Франком* та ін. діячами. Значною мірою завдяки йому Денисів у кінці 19 – на поч. 20 ст. славився високою нац. свідомістю і освіченістю жителів.

Б. Мельничук.

БОРОДІЄВИЧ-ГРУШКЕВИЧ

Меланія Омелянівна (1882, с. Денисів, нині Козів. р-ну – 1967, м. см. невід.) – громадська діячка. Дочка *О. Бородієвича*, сестра *І. Блажкевич*. Проживала в м. Тернопіль; від 1909 – у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), де була

головою Союзу українок, працювала у “Рідній школі”, “Просвіті”. У роки 1-ї світ. війни опікувалась укр. полоненими, діяльна у Т-ві охорони воєнних могил, окружній Пласт. раді та ін.

Б. Пиндус.

БОРОДЮК

Михайло Степанович (22. 11. 1944 (за паспортом – 07. 03. 1945), с. Мшанець, нині Зборів.

р-ну) – промисловець, господарник, меценат. Міжнар. орден Миколая Чудотворця (2006), відзнака “Галицький лицар” (2005), золот. знак “Кращий підприємець України” (2005) та ін. нагороди. Закін. Львів. лісотех. ін-т (1968, нині Укр. лісотех. ун-т).

Працював інж., гол. інж. Петровськ-Забайкал. ліскокомбінату (1968–74, Читин. обл., нині РФ). Від 1975 – в м. Тернопіль: нач. мебл. цеху, від 1990 – голова правління ЗАТ “Тернопільська меблева фабрика”. Матеріально допомагав реалізації культ.-мистец. акцій та видавн. проектів.

І. Дем’янова.

БОРОТББА ГРЕКО-РИМСЬКА НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– вид спорту. Започ. 1950-х. 1-у секцію очол. М. Топорков. 1959 в м. Кременець створ. центр греко-рим. б-би. Юнацьку Б. г-р. розвивали у ДСТ “Спартак”, ДСТ “Авангард”. 1969 в м. Тернопіль відкрито спец. дит.-юнац. школу олімпій. резерву, яка підготувала 6 м. сп. міжнар. кл., понад 100 м. сп. 1971 – Тернопіль став центром олімпій. підготовки борців Зх. України. Збірна обл. зайняла 2-е місце на чем-ті України (1969), володар Кубка України (1977), бронз. призер Кубка СРСР (1990). Терноп. борці – основа у збір. України, яка здобула Кубок Світу (Угорщина, 1994). У Тернополі пров. міжнар. турніри на призи міськ. ради, газети “Ровесник”, “Орлятко”. Розвитку Б. г-р. сприяє обл. федерація греко-римс. б-би.

В. Левицький, В. Пласковіс.

БОРТНЯК

Федір Всеволодович (11. 12. 1963, с. Свіршківці Чемировец. р-ну Хмельн. обл.) – юрист, педагог. Генерал-майор міліції (2004). Закін. істор. ф-т Київ. ун-ту (1986, нині нац. ун-т), Нац. акад.

внутр. справ (1996). Від 1986 працював на різн. посадах в упр. МВС України. Заст. нач. відділу адмін. служби міліції УМВС у Терноп. обл. (2002–03), 1-й заст. нач. упр. МВС України в Рівнен. обл. (2003–04), нач. упр. МВС України в Терноп. обл. (жовтень 2004–лютий 2005); ст. викл. каф. адмін. діяльності Терноп. філії Київ. Нац. ун-ту внутр. справ; нач. УМВС України в Черкас. обл. (квітень–грудень 2007). Згодом – у департаменті транспорт. міліції МВС України в Києві.

П. Гуцал, В. Уніят.

“БОРЩІВСЬКИЙ СПИРТЗАВОД”

– підприємство спиртової галузі України. Належ. до Терноп. обл. об’єдн. “Тернопільспирт”. Переможець конкурсу “100 кращих товарів України-2003” та ін. нагороди. Історія заводу поч. з гуральні купця Фельдшуга (1907). Постач. продукцію на підпр-ва “Союз-Віктан”, “Мягков”, “Златогор”, “Столичний стандарт”, “Масандра” та ін. На заводі запровадж. систему упр. якістю ISO 9000, отрим. сертифікат упр. якістю ISO 14000. Модернізація – 1997–2002. Нині на підпр-ві – 165 працівників, потужн. – 3000 дал спирту на добу; виробл. вуглекислоту, кормов. білковий збагачувач.

В. Левицький.

БОХЕНСЬКИЙ

Степан Іванович (21. 02. 1876, с. Зарубинці, нині Збараз. р-ну – 1949, м. Збараж) – юрист, громадський діяч. Д-р права. Брат *С. Бохенської*. Навчався в г-зії у м. Тернопіль, Львів. ун-ті. Пом. адвоката в м. Золочів на Львівщині; провадив канцелярію у Збаражі, де учасник “*Листопадового зриву*”; очолював прибічну (громадську) раду при повіт. комісаріаті. 1920–30-і працював адвокатом; діяльний в укр. громад. житті. 1941–44 – нотаріус.

П. Гуцал.

БОЦЮРКІВ

Іларій (23. 10. 1898, м. Монастирська – 08. 06. 1968, м. Калгарі, Канада) – підприємець, громадсько-політичний діяч. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. 1918–20 – старшина УГА. 1927 емігр. до Канади (м. Едмонтон), мав тут

власне підпр-во “Клін Драй Клінерс” (від 1935). Від 1962 провадив мотель у Радіом Гот Спрінгс. В Едмонтоні: голова Край. централі (1953) та Єпархіал. управи Братства українців-католиків Укр. нар. дому; чл. управ Допомог. т-ва св. Миколая й укр. кредитівки; працював у гетьман. орг-ції; діяльний у драмгуртку та хорі, “Рідній школі”, радіопередачах; співорг-тор відділу КУК та Об’єдн. лицарів Колумба. Від 1967 – у м. Калгарі.

Б. Мельничук.

БОЧАН

Дмитро Тимофійович (20. 10. 1894, с. Гайворонка, нині Тербовлян. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань, військовик. Закін. г-зію у м. Тернопіль (1913), навчався на правн. ф-ті Львів. ун-ту, у військ. політ. ін-ті (1922–24). Під час 1-ї світ. війни воював у *Летіоні УСС*, потрапив у рос. полон. Від кінця 1917 – у м. Київ, вступив у Галиц.-Буковин. курінь січ. стрільців. Від січня 1919 – у ЧА. Від листопада 1928 – викл. артилер. школи в Києві, від травня 1934 – нач. політвідділу упр. військ. буд-ва № 115 у м. Харків. 1937 Б. заарешт. та ув’язнений. Загинув у ВТТ.

Є. Гасай.

БОЧАН

Михайло Лаврентійович (1890, с. Гайворонка, нині Тербовлян. р-ну – 11. 04. 1943, РРФСР, нині РФ) – військовик. Під час 1-ї світ. війни – санітар в австр. армії на Італ. фронті. У період ЗУНР воював в УГА. У липні–грудні 1919 – у польс. полоні в м. Брест-Литовський (нині Брест, Білорусь). Від серпня 1920 – у ЧА. 1921–22 навчався в школах черв. старшин у містах Київ і Харків. Від 1928 – політпрацівник стрілец. роти, 1930 – ком-р батальйону, 1936 – пом. ком-ра полку; від квітня цього ж р. – пом. нач. відділу матеріал. забезпечення, згодом – пом. нач. кавалер. уч-ща в м. Пенза (нині РФ). 13. 09. 1937 звільн. із військ. служби. 1937 заарешт.; на підставі сфабрик. звинувачення ув’язнений. За офіц. версією, помер у ВТТ. Реабіліт. 1958.

Є. Гасай.

БОШКЕВИЧ

Марія Миколаївна (1926, с. Митниця, нині Підволочис. р-ну) – господарниця, громадська діячка. Орден Труд. Черв. прапора (1953), ін. нагороди. Депутат ВР УРСР (1959–63). Закін. зоотех. курси. Працювала в с. Магдалівка Підволочис. р-ну ланковою, від 1953 – дояркою.

Н. Халуна.

БОЯРКО

Микола Кузьмич (11. 03. 1951, м. Октябрськ Білгород. обл., нині РФ) – майстер декоративно-прикладного мистецтва (керамік). Закін. у м. Львів: уч-ще декор. і прикл. мист-ва (1971, нині коледж декорат. та ужитк. мист-ва), ін-т декор. і приклад. мист-ва (1978, нині акад. мист-в). Працює в галузі монумент.-декор. оформлення інтер’єрів, кераміки. Учасник всеукр., міжнар. виставок. Автор декорат. керам. панно для інтер’єрів м. Тернопіль (готелі “Україна”, “Галичина” (1983–85), муз.-драм. театру в м. Казань (нині РФ, 1978). Нині на творчій роботі в м. Тернопіль. Твори зберіг. в музеях Австралії, Бельгії, Вел. Британії, Нідерландів, Німеччини, США, України.

Т. Удіна.

БРАЙТЕР

Ернест-Теодор (Breiter Ernest Theodor; 1865, м. Львів – 1935, м. Відень, Австрія) – політичний діяч, публіцист. За походж. єврей. 1914–18 – посол австр. парламенту від Галичини, видавець львів. “Monitora”. Від 1918 – чл. Укр. Нац. Ради і Держ. секретаріату ЗУНР, із яким наприкінці 1918–на поч. 1919 перебував у м. Тернопіль.

В. Ханас.

“БРАТИНА”

– міжобласний мистецько-краєзнавчий фестиваль. Відбув. у Шумс. р-ні щорічно від 2006. Орг-тор – РДА. Учасники – колективи, виконавці й нар. умільці з Терноп., Хмельн. та Волин. областей. Серед заходів – конкурс сучас. укр. пісні та співаної поезії “Тремислава”.

Б. Мельничук.

БРАТЇНЬ

Ростислав Андрійович (07. 01. 1927, м. Любомль, нині Волин. обл. – 07. 03. 1995, м. Львів) – поет, громадський діяч. Чл. СПУ (1950). Ордені і медалі СРСР. Закін. філол. ф-т Львів. ун-ту (1950, нині нац. ун-т). Працював на журналіст. роботі, гол. ред. ж. “Жовтень” (1965–66); 1966–80 – голова правління Львів. обл. орг-ції СПУ. Автор зб. віршів, поем, пісень, статей, памфлетів та ін.; за виступ на похороні *В. Івасюка* (1979) зазнав переслідувань із боку влади. Не раз перебував на Тернопільщині, виступав на установ. зборах обл. літ. об’єдн. у м. Тернопіль 29. 08. 1950; автор. вечорі в обл. філармонії 21. 01. 1959, зустрічах із читачами області (вересень 1959, червень 1961 та ін.), вечорі поезії у м. Кременець (осінь 1961), відкритті *мемор. музею С. Крушельницької* у с. Біла, нині Тер-

ноп. р-ну (вересень 1963), обл. нараді творч. молоді в м. Тернопіль (листопад 1975) та ін.

Б. Мельничук, Г. Чернихівський.

БРЕНДАК

Людмила Євстратівна (25. 05. 1948, с. Дружне Калинів. р-ну Вінн. обл.) – господарниця, літераторка. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1979, нині ТНЕУ). Від 1979 – економіст Чортків. цукрозаводу, згодом – гол. бух. на цукрозаводах Черкас. та Вінн. областей. Від 2000 – голова правління асоц. “Картопля та овочі Поділля”. Автор зб. поезій “У суцвітті бузку” (2002), кн. прози “Під знаком любові” (2003), “Маленька повість про велике кохання” (2005), кн. для дітей.

Б. Мельничук.

БРИГІНІЦЬ

Микола Лаврентійович (26. 07. 1904, м. Кривий Ріг, нині Дніпроп. обл. – 25. 04. 1981, м. Тернопіль) – науковець, педагог, громадський діяч. Канд. с.-г. н. (1937). Засл. прац. вищої школи УРСР. Ордени (3) та медалі (4) СРСР. Депутат обл. і рай. рад. Закін. Криворіз. пед. технікум (1925), Херсон. ін-т соціал. виховання. Працював учителем біології в с. Саксагань П’ятихат. р-ну Дніпроп. обл., викл. біології та хімії робітфаку в Криворіз. мед. технікумі, ст. н. с. Дніпроп. зернового ін-ту, зав. каф. ботаніки Херсон. пед. ін-ту (1938–41, 1944–50). 1941 евакуйов. на Пн. Кавказ. Від липня 1942 – гол. агроном райземвідділу м. Гузар Кашкодерійн. обл. (Узбекистан). 1943 поверн. в Україну. Від 1950 – дир. Кременец. пед. ін-ту, ректор (1969–74), доц. каф. ботаніки ТДПІ (1974–81, обидва нині – ТНПУ). Автор понад 50 наук. і наук.-метод. праць.

В. Левицький.

БРИК

Роман Степанович (20. 02. 1965, с. Новосілка Підгаєц. р-ну) – педагог. Вчитель вищої категорії. Відмінник освіти України. Закін. Терноп. пед. ін-т (нині ТНПУ). Працював учителем (1989–91), дир. (1991–95) Петриків. школи. Від 2005 донині – дир. Терноп. вищ. профтех. уч-ща сфери послуг та туризму, де проліцензовано нові спец. “Агент із організації туризму. Екскурсвод”, “Флорист”, “Перукар”, зміцн. матер.-техн. базу для навч.-виробн. процесу.

Я. Пархомчук.

БРИКОВИЧ

Любомира (20. 03. 1919, м. Тернопіль) – фармацевт, піаністка, громадська діячка. 1932–37

навчалася в г-зії “Рідної школи” у Тернополі, закін. Львів. мед. ін-т (1944). Виїхала до Німеччини, де навчала музики в табір. муз. школі у м. Міттенвальд. Згодом емігр. до Канади, протягом 26 р. – технік мед. лабораторії в м. Монреаль. Діяльна у громад. житті, в т. ч. у добродійних заходах. Жертводавець на “Ювілейну книгу Української гімназії в Тернополі. 1898–1998”. Авторка спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

БРИКОВИЧ

Теодозія (07. 02. 1914, с. Плісняни, нині Зборів. р-ну) – педагог, громадська діячка. Закін. Терноп. г-зію “Рідної школи” (1932), пед. ін-т у м. Люблін (1938, Польща). Вчителювала у м. Морди на Підляшші, працювала дир. школи в с. Довжанка (нині Терноп. р-ну). Під час нім.-рад. війни – інспектор шкіл у м-ку Козлів (нині смт Козів. р-ну), працівник уряду шкільництва у м. Тернопіль. Згодом – у м. Філадельфія (шт. Пенсильванія, США). Діяльна в укр. громад. орг-ціях, авторка публікацій.

Б. Мельничук.

БРИЛІНСЬКИЙ-САС

Максим-Володимир (14. 10. 1891, м. Тернопіль – 20. 02. 1968, м. Мюнхен, Німеччина) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Поручник УГА; чл. УВО. У м. Львів: співорг-тор Укр. таєм. ун-ту, інспектор “Просвіти”.

Б. Мельничук.

БРИЛІНСЬКИЙ

Олег Васильович (15. 08. 1941, с. Цебрів, нині Зборів. р-ну) – інженер-конструктор, винахідник, художник-аматор. Закін. Львів. політех. ін-т (1968, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював художником на комбінаті комун. підпр-в у с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну, згодом – заст. нач. тех. відділу ВАТ “ТЕМЗА” в м. Тернопіль. Автор патентів на винаходи. Розробив металеві конструкції (хрести) для Маріїн. духов. центру в с. Зарваниця Тербовлян. р-ну та ін. храмів області. Розробив і подарував худож. твори з металу для істор.-мемор. музею Я. і С. Стецьків

у с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну. Займається різьбою по дереву, живописом; учасник виставок.

М. Сагайдак.

БРИЦЬКА

Галина Петрівна (24. 04. 1959, с. Старий Мартинів, нині Галиц. р-ну Івано-Фр. обл.) – педагог, краєзнавець.

Чл. НСКУ (2000). Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1983, нині Прикарпат. нац. ун-т). Працювала вчителькою історії та суспільствознавства, методистом із вихов. роботи у ЗОШ; 1985–2008 – дир. Бережан. краєзн. музею. Авторка та

упоряд. краєзнав. книг і публікацій у ЗМІ.

Н. Голод.

БРИЧ

Василь Ярославович (01. 10. 1963, с. Монастирець Жидачів. р-ну Львів. обл.) – педагог, вчений у галузі економіки. Д-р екон. н. (2004), проф. (2006), академік Акад. екон. н. (2000).

Закін. у м. Тернопіль: пед. ін-т (1990, нині ТНПУ), ТНЕУ (2008). Працював на Терноп. з-ді “Оріон”, від 1990 – асист. ТДП. Від 1995 – викл., ст. викл., доц., зав.

каф. менеджменту (від 2006) ТНЕУ. Ініціатор створ. і дир. Центру працевлаштування та зв’язків із випускниками ТНЕУ (2000). Заст. голови секції навч.-метод. комісії Мін-ва освіти і науки України (від 2007), чл. Держ. акредитац. комісії з менеджменту (від 2007). Чл. спец. вчених рад Одес. екон. (від 2005) та Донец. нац. (від 2006) ун-тів. Автор понад 100 наук. робіт, у т. ч. 4 монографій із проблем ринку праці; співавт. підручників, посібників й ін.

Б. Мельничук.

БРОДОВИЙ

Стефан Павлович (02. 09. 1932, с. Жежава, нині Зелений Гай Заліщиц. р-ну) – педагог, скульптор-аматор, художник. Закін. істор. ф-т Чернів.

ун-ту (1957, нині нац. ун-т). Працював учителем на Тернопільщині; у м. Чернівці: викл. історії та образотв. мист-ва у школах і технікумах, дир. ПП “Брост”. Автор понад 20 скульпт.-монум. тв. у Молдові, РФ, Україні, зокр. у селах Дорогичівка, Зелений Гай, Касперівці, Шутроминці (всі – Заліщиц. р-ну).

В. Олійник.

БРУДЕРМАНН

Рудольф фон (Brudermann Rudolf fon; 09. 01. 1850, м. Гонгессе, Австрія – р. і м. см. невід.) – австрійський військовик. Генерал кавалерії. Від серпня 1914 – командуючий 3-ї армії, яка вела на Тернопільщині бої з рос. 8-ю армією. 26. 08. 1914 між армією Б. та рос. частинами розпоч. битва на р. Золота Липа; австр. війська були розбиті й відкинуті в напрямку Львова. Після поразки 03. 09. 1914 Б. залишив м. Львів, наступ. дня відправл. у відставку.

В. Ханас.

БУЇКА

Сергій Назарович (04. 12. 1963, м. Луганськ) – легкоатлет (стрибки з жердиною), спортивний і громадсько-політичний діяч. Депутат ВР України (2002–06). Герой України (2001). Засл. майстер спорту СРСР (1983). Олімп. чемпіон (1988), чемпіон світу (1983, 1987, 1991, 1995, 1997), Європи (1986), СРСР (1984); гран-прі Міжнар. асоц. легкоатлет. федерацій (1991, 1993); 35-раз. рекордсмен світу; чемпіон ЮНЕСКО зі спорту (2003) та ін. Канд. пед. н. (2001). Орден та ін. нагороди. Закін. Київ. ін-т фіз. культури (1987, нині нац. ун-т фіз. виховання і спорту). Від 2002 – голова Комісії Атлетів МОК; від 2000 – чл. виконкому Міжнар. Олімп. Ком-ту (МОК). 2005 – голова Нац. олімп. ком-ту (НОК) України. 2007 – віце-президент Міжнар. федерації легк. атлетики. У червні 2008 у м. Тернопіль з *Ю. Чижмарем* і *С. Юрієм* відкрив офіс Терноп. відділ. НОК України; зустрівся з колективом ун-ту, представниками влади та ЗМІ.

Л. Шербак.

БУБРЯК

Павло Васильович (18. 02. 1968, с. Дихтинець Путил. р-ну Чернів. обл.) – священик, співак, самодіяльний композитор. Закін. у м. Чернівці: юрид. (1993) та екон. (1998) ф-ти ун-ту (нині нац. ун-т), Заокс. духов. акад. (2003, Тульс. обл., РФ). Лауреат Всеукр. фестивалю духов. пісні (2001, 2004, м. Київ), 14-го міжнар. гуцул. фестивалю (2005, м. Путила Чернів. обл.). Автор і виконавець бл. 60 пісень. Записав альбоми: “Над Карпатським краєм” (1999), “Я знаю край” (2004), “Лети, моя пісне” (2005), “Прійміть

р-ну, нині – у смт Товсте Заліщиц. р-ну. Від 2000 – священнослужитель.

Л. Щербак.

БУГАЙ

Богдан Григорович (28. 08. 1947, с. Саранчуки, нині Бережан. р-ну) – лікар вищої категорії, науковець, літератор. Канд. мед. н. (1986). Закін. Бережан. мед. уч-ще (1966), Терноп. мед. ін-т (1975, нині ТДМУ). Від 1977 – асист., 1993 – доц. каф. пропедевтики внутр. хвороб, від 2006 – пропедевтики внутр. медицини і педіатрії ТДМУ. Автор понад 130 наук. робіт, у т. ч. підручників та посібників для ВНЗ; вид. зб. поезій “Два крила” (2005), “На клумбах душ” (2008; обидві – Т.), вірші опубл. у ЗМІ.

І. Дем’янова.

БУґАН

Юрій Васильович (08. 08. 1944, с. Яворник Сапоць. р-ну Жешув. воєв-ва, Польща) – педагог, господарник. Засл. прац. освіти України (2003), відмінник освіти України (2001). Галуз. нагороди. 1945 з родиною депортов. в Україну, проживав у містах Терембля, Залішки.

Закін. фізич. ф-т Чернів. ун-ту (1970, нині нац. ун-т). любов”, “Гей, Карпати” (2006–07) та ін. На телебаченні з’являвся у кліпах, муз. фільмі “Двадцять пісенних літ на сцені” (2006, Чернівці). Видав зб. власних пісень “З любов’ю карпатського серця” (2007). 1995–2005 проживав у м. Почаїв Кременец. Працював лаборантом у Заліщиц. школі (1961–62); у м. Тернопіль: учителем фізики в СШ № 14 (1970–73), в. о. заст. дир. СШ № 6 (1973–74), дир. СШ № 12 (1974–85); від 1985 донині – дир., доц. (від 1997) каф. педагогіки та психології обл. ін-ту удосконал. кваліфік. вчителів (нині обл. комунал. ін-т післядиплом. пед. освіти). Автор наук.-метод., інформац.-довідк. і навч. праць.

Г. Івахів, Б. Мельничук.

БУГЕРА

Михайло Миколайович (псевдо “Карпо”; 24. 02. 1924, с. Іванків, нині Борщів. р-ну – 11. 11. 2005, м. Слов’янськ Донец. обл.) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Під час нім.-рад. війни – в УПА, ст. стрілець сотні “Чорноморці” куреня “Сірі вовки”. У травні 1945 Б. захопив підрозділ НКДБ, заарештував у м. Чортків на 15 р. ув’язн. і 5 р. позбавл. прав; покарання відбував у Комі АРСР (нині РФ). Від 1956 працював шахтарем у Червоноарм. р-ні Донец. обл., згодом – у м. Воркута (нині РФ). Від 1978 – в Слов’янську, де 1993 – співорг-тор Донец. обл. орг-ції Всеукр. т-ва політв’язнів і репресованих, голова її Слов’ян. осередку, орг-тор нац.-патріот. заходів. Автор кн. “Сторінка мого життя” (2004) про свою участь у бой. діях УПА на Тернопільщині.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

БУГІР

Михайло Костянтинович (01. 10. 1946, с. Бітля Турків. р-ну Львів. обл. – вересень 2003, м. Тернопіль) – науковець, педагог. Канд. екон. н. (1972). Проф. Закін. фіз.-матем. ф-т Львів. ун-ту (1969, нині нац. ун-т). Від 1972 працював у ТФЕІ (нині ТНЕУ). Автор наук. праць.

Б. Мельничук.

БУГРАК

Володимир Васильович (04. 03. 1978, с. Кричка Богородчан. р-ну Івано-Фр. обл.) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). 2001 закін. богослов. ф-т Київ. духов. акад. при Чернів. нац. ун-ті та філософ.-теол. ф-т цього ВНЗ. 2001 рукопоклад. у сан диякона-священника. Настоятель Свято-Троїц. парафії у м. Горлівка Донец. обл. (2001–02), церкви Покрови Пресв. Богородиці в с. Іванівка Теремблян. р-ну (2002–03). Викл. релігієзнав. дисциплін у Теремблян. вищ. уч-щі культури (2002–03), історії Старого та Нового Завіту, практич. кер-ва для пастирів у Терноп. духов. семінарії УАПЦ (2002–04, м. Терембля). Від 2004 – настоятель храму св. Преображення Господнього

у м. Кременець, 2005 – благочин. Кременец. благочиння Терноп.-Бучач. єпархії УПЦ КП.

Б. Петраш.

БУДА

Володимир Андрійович (18. 04. 1956, м. Тернопіль) – педагог. Канд. пед. н. (1998). Закін. Львів. ун-т (2002, нині нац. ун-т). Працював учителем укр. мови і літ-ри у Терноп. СШ № 20; від 1987 донині – у Терноп. пед. ін-ті (нині ТНПУ): викл., декан (1991–2004) філол. ф-ту; співініц. створ. каф. журналістики. Автор наук. праць, підручників та посібн. для ВНЗ.

Я. Пархомчук, Ж. Романюк.

БУДАЇНІВСЬКИЙ ЗАМОК

– оборонна споруда, пам'ятка архітектури місцевого значення. Спорудж. у м-ку Будзанів

Буданівський замок.

(нині с. Буданів Тереховлян. р-ну) в сер. 16 ст. на виступі вис. плато дерев. замок був прямокут., із круглими вежами на кутах. 1575 знищ. татари разом із містом, тривалий час – у руїнах. На його місці на поч. 17 ст. Ходоровські звели муров. замок із триярус. вежами на кутах, обнес. вис. валом, із півдня захищ. глибок. ровом, із пн. і пд. до замку вели дві арокні брами зі звідними мостами. 1648 та 1651 замок здобуло козац. військо; в польс.-турец. війні (1672) певний період витрим. облогу турків, проте був здобутий, захисники загинули; 1675 спустош. турец. війська, тривалий час – у руїнах. 1765 власник м-ка руїни Б. з. подарував тутеш. парохії. Пд.-зх. і пн.-зх. вежі перебуд. на костюл, у сх. частині замку 1846 засн. монастир Сестер Милосердя; 1893 зруйнов. пн.-сх. вежу. Значних руйнувань замк. споруди зазнали під час обох світ. воєн. 1950-і залишки фортеці відремонтували і розмістили обл. психоневролог. лікарню. Замк. приміщення, спотвор. перебудовами, зберег. краще, ніж оборонні споруди; вціліли єдина вежа і ч. перебудов. мурів. Нині костюл повернуто римо-катол. громаді.

В. Бойко.

БУДЗ

Олена Теофілівна (1882, м. Бережани – 28. 02. 1961, с. Ст. Кути Косів. р-ну Івано-Фр. обл.) – педагог, громадська діячка. Дружина *П. Будза*. Закін. Віден. ун-т (Австрія). Від 1932 – у м. Львів: проф. вищих жініч. курсів “Василіанос”. Створ. осередки Союзу українок в Галичині. 1944 виїхала до Відня, після повернення до Львова працювала до виходу на пенсію у зоовет. ін-ті (нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій).

В. Горбоватий.

БУДЗ

Петро Якович (05. 08. 1882, с. Старі Кути, нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл. – 09. 03. 1970, там само) – військовик, педагог. Чоловік *О. Будз*. Закін. Коломий. г-зію, вчит. курси, навчався у Чернів. ун-ті. Підполковник УГА, полковник *Армії УНР*. Учителював у нар. школах на Косівщині. Під час 1-ї світ. війни – офіцер австр. армії. Від 1919 – ад'ютант ком-ра, нач. операт. штабу 2-ї Коломий. бригади. У Чехословаччині в таборах інтернов. укр. вояків вид. г. “Український скиталець”. Учитель у містах Косів та Бережани (укр. г-зія). Згодом у м. Львів – інспектор нар. шкіл. Під час нім.-рад. війни емігр. до Австрії. Від 1946 – викл. Львів. зоовет. ін-ту (нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій).

В. Горбоватий, Б. Мельничук.

БУДЗИЛО

Орислава Луківна (28. 04. 1949, с. Магдалівка Підволочис. р-ну) – громадська діячка. Орден Труд. черв. прапора (1976), Жовтн. революції (1984). Засл. прац. пром-сті УРСР (1988). Депутат ВР СРСР по Терноп. виб. округу (1984). Закін. Терноп. ПТУ № 2 (1969). Працювала на Терноп. бавовн. комбінаті (1970–89, нині ВАТ “Текстерно”). Від 1989 – у м. Скалат Підволочис. р-ну.

Н. Халуца.

БУДЗИНІВСЬКИЙ

Альфред Титович (1871, с. Баворів, нині Терноп. р-ну – 05. 01. 1942, м. Львів) – громадський, театральний і музичний діяч. Син *Т.*, брат *В. Будзиновських*. Орг-тор сокл.-січ. і турист. руху в Галичині. Голова т-ва “Сокіл” у Львові, диригент оркестру. 1908 працював над постановкою опери *Д. Січинського* “Роксолана”; через тех. складність не втілив задумане на сцені. 1910-і – радник Галиц. намісництва. Влітку 1914 із театр. трупою гастролював у Галичині, в т. ч. на пд. Тернопільщини. Воював у *Летоні УСС* (1915–17), 1918–19 – сотник УГА. Співзасн. теат-

ру ім. М. Садовського у м. Стрий, нині Львів. обл. Автор ст. на турист. теми, порадирика "Туристика" (1909).

Г. Верес (ЕСУ), Б. Пиндус.

БУДИЛІВСЬКИЙ

Богдан Олексійович (20. 06. 1943, с. Рудники, нині Підгаєц. р-ну) – хірург-офтальмолог вищої кваліфікації.

Полковник мед. служби. Нагородив ЗС СРСР та України. Закін. Підгаєц. мед. уч-ще (1963), Військ. мед. акад. у м. Ленінград (1973, нині Санкт-Петербург, РФ). Займається наук. дослідженнями з корекції зору, імплантації штуч. кришталіків.

Працював у військ. госпіталях СРСР. Від 1993 – у ПрикВО, нач. офтальмолог. відділ. Центр. військ. шпиталю. Від 2000 – лікар офтальмолог. військ. клініч. шпиталю (м. Львів).

Б. Головин.

БҀДНИК

Богдан Андрійович (04. 01. 1940, с. Метенів, нині Зборів. р-ну) – зв'язковець, літератор. Закін. Львів. технікум зв'язку (1962, нині електро-технікум зв'язку). Працював у ВАТ "Укртранс-нафта" на Закарпатті. Нині проживає в м. Мукачево Закарпат. обл. Автор кількох худож. книг, у т. ч. істор. оповідань, повістей опублік. у кн. "Сестра яничара" (2005, вміщ. одноймен. повість), "Буря", "Князева любка", "Монголи", "Спалах у п'їтьмі", "Прадавні часи", "Рабини"; роману "Галицька твердиня", де подав оригін. версію буд-ва фортець у містах Збараж і Зборів.

Б. Мельничук.

БҀДНИК

Йосафат (псевдо "Буревій"; 1909, с. Качанівка, нині Підволочис. р-ну – 1962, м-ко, нині смт Підволочиськ) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався в Терноп. держ. г-зії (1929, виключ. за політ. діяльність), Золочів. г-зії (нині Львів. обл.); закін. у м. Львів: Малу семінарію (1934), бух. курси. Працював у Скалат. повіт. союзу кооператив, у Підволочис. пошт. відділенні. Під час нім.-рад. війни – заст. голови Скалат. повіту (нині м. Скалат належ. до Підволочис. р-ну). Від 1943 – в УПА, перевед. на підпіл. роботу в м. Тернопіль, працював кон-

тролером на пошті. Заарешт., засудж. на 15 р. ВТТ, ув'язн. на Колимі (нині РФ). Після звільнення працював у Підволочиську в цеху дерев. деталей для будов.

О. Івахів.

БҀДНИК

Павло (січень 1890, с. Оліїв, нині Зборів. р-ну – 08. 10. 1961, м. Ньюарк, США) – військовик, громадський діяч. Закін. військ. школу, 1911–14 служив у полку в м. Львів. Під час 1-ї світ. війни воював на фронті. 1919 – старшина Летун. відділу (авіації) УГА. Воював у Вел. Україні. Від 1944 – у Німеччині, 1948 – у США.

П. Гуцал.

БУДУРІВІЧ

Іван Васильович (19. 04. 1893, с. Нижній Березів, нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл. – 06. 08. 1990, м. Торонто, Канада) – педагог, громадський діяч. Закін. укр. г-зію у м. Коломия (1912, нині Івано-Фр. обл.), навчався в Чернів. ун-ті (1912–14), закін. Ягеллон. ун-т (1921, м. Краків, Польща). Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії, воював на Італ. фронті; до 1920 перебував у полоні в Італії. Згодом – у таборах УЧХ в Австрії. Учитель у г-зіях "Рідна школа" у містах Чортків (1922–29, 1931–35) та Яворів (1930–31, нині Львів. обл.). Працював бух. (1941–44). 1944 виїхав до Німеччини (м. Регенсбург), де викл. в укр. г-зії у таборі для переміщ. осіб. 1948 емігр. до Канади. Працював у лікарні в м. Торонто. Автор спогадів у зб. "Чортківська округа" (1974) та ін. публікацій.

Б. Головин.

БУЙНЯК

Теодосій Васильович (19. 10. 1927, с. Потуртори, нині Бережан. р-ну) – економіст, громадський діяч. Закін. 6 кл. Бережан. г-зії, матуру здав у м. Зальцбург (1947, Австрія; де чл.-засн. СУМ (1946–47), закін. Мічиган. ун-т (1959), екон. студії продовж. у Торонт. ун-ті (від 1966; обидва Канада). 1948 емігр. до Канади. Працював у екон. департаменті федерал. уряду м. Оттава (1961–63), в уряді пров. Онтаріо. Чл. Край. управи (від 1952) і голова (1953–54, 1967–74) СУМ, голова Край. управи Ліги визв. України (1978–90), заст. голови Президії Світ. укр. державниц. фронту; чл. секретаріату Світ. конгресу вільних українців (від 1988, нині – Світ. конгрес українців); чл. і президент (від 1988) кредит. спілки "Будучність"; чл. дирекції вид-ва "Гомін України", дослід. ін-ту "Україніка", дому "Просвіта" та ін.

Н. Волинець, Я. Мазурак, Б. Мельничук.

БУКАВИН

Іван Ярославович (21. 01. 1972, с. Литвинів, нині Підгаєц. р-ну) – педагог, краєзнавець, редактор. Учитель-методист (2008). Закін. істор. ф-т Івано-Фр. пед. ін-ту (1994, нині Прикарпат. нац. ун-т). Працював у м. Тернопіль: учителем історії Терноп. ВПТУ № 10, школі № 6 (1994–96), учителем історії Терноп. ЗОШ № 29 (від 1996). Від 2008 – ред.

ж. “Історично-туристичний журнал”. Автор понад 20 навч. посібників із історії, зокрема “Історія Тернопільщини для школярів” (2002), “Історія Тернопілля” (2004, 2005; на 3-у Терноп. міжнар. книж. форумі визнана “Кращою книгою–2005” у номінації “Історично-краєзнавчий посібник”), “Документи та матеріали до тем “Наш край” (2004); із пропедевт. курсу історії “Подорож у минуле” (2005), “Вступ до історії” (2007); проекту навч. програми “Історія Тернопілля” для шкіл обл., публікацій у пед. пресі; дит. кн. “Святий Миколай” (2002, 2006). Діяльний у Всеукр. асоц. вчителів історії та сусп. дисциплін “Нова доба” (від 2001).

Б. Мельничук.

БУКАВИН

Ольга Онуфріївна (28. 07. 1931, с. Старе Місто, нині Підгаєц. р-ну) – рукодільниця, громадська діячка. Вишиває хрестиком, гладдю (рушники, салфетки, доріжки та ін.), виготовляє вироби з бісеру та ін. Від 1980 – учасниця виставок у містах Бережани, Підгайці, Тернопіль.

Тв. зберіг у ТОКМ, приват. колекціях у Англії, Канаді, Польщі, США, Франції. Співорг-тор музею УПА в м. Підгайці (1994). Ініціатор встановл. пам’ятника (2001) та **мемор. дошки (2004) о. Г. Петришину** в с. Голгоча, погруддя *М. Мізерного* (“Рена”) у с. Вербів (1996; обидва села – Підгаєц. р-ну). Співу-

поряд. із *Г. Петруком-Попиком* зб. поезій Г. Петришина “Струмочок вічності” (2000, 2002, 2004). Автор кн. “Святкування Великодня на Підгаєччині” (2005), “Різдвяно-новорічне вітання на Підгаєччині” (2007).

Г. Івахів.

БУКАР

Теофіл (1817, Старокостянтинів. пов., нині Хмельн. обл. – 1847, м. см. невід.) – журналіст, перекладач. Закін. Кременец. лицей (1834). Працював у ред. ж. “Баламут”, де опубл. серію нарисів зі життя шляхти Волині й Поділля. Автор “Пісенника” (1847, м. Вільно, нині Вільнюс, Литва), яку склали його переклади й переспіви укр. пісень польс. мовою.

М. Ониськів.

“БУКВАР”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 укр. мовою раз на місяць. Засн. і шеф-ред. І. Тріль. Ред. Л. Дячук. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

“БУКВА́РИК”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 укр. мовою раз на місяць. Засн. і шеф-ред. І. Тріль. Ред. Л. Дячук. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

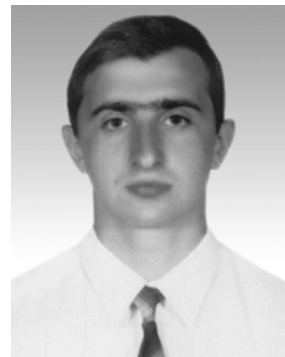
“БУКВІ́НКИ-ВЕСЕЛІ́НКИ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 укр. мовою раз на місяць. Засн. і ред. О. Танасійчук. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

БУКЕ́ТОВ

Андрій Вікторович (02. 10. 1973, с. Тютьків Теробовлян. р-ну) – вчений у галузі матеріалознавства і технології полімерних композиційних матеріалів. Д-р техн. н. (2007). Засл. винахідник Терноп. обл. (2006). Закін. інж.-пед. ф-т ТДПІ (1995, нині ТНПУ). Працював учителем труд. навчання у Йосипів. ЗОШ (1995, Терноп. р-ну). Від 2001 – асист., ст.

викл., доц., проф. (2008) каф. комп'ют.-інтегров. технологій ТНТУ. Автор більше 150 наук. праць, у т. ч. 2 монографій; має бл. 60 патентів на винаходи.

В. Левицький.

БЎЛА

Петро Володимирович (13. 05. 1963, с. Золота Слобода Козів. р-ну) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Львів. торг.-екон. ін-т (1985, нині комерц. акад.). У м. Тернопіль: товарознавець підпр-ва “Облкооппостач” (1985–89), зав. магазину № 42 Терноп. відділу робітн. постачання Львів. залізниці (1989–90), нач. відділу бази “Укрооптгалантерея” (1990–92), комерц. дир. ТОВ “Терпол” (1992–95), дир. ПМП “Лорд” (1995–2006), від 2006 – комерц. дир. ТОВ “Лорд”.

Б. Петраш.

БЎЛАХ

Григорій Іванович (10. 04. 1938, с. Піски, нині Лохвиц. р-ну Полтав. обл.) – артист розмовно-го жанру, письменник, громадський діяч. Нар. арт. України (1993). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (1998), кн. Ярослава Мудрого 5-го ступ. (2005), Почес. Грамота Президії ВР УРСР (1988). Чл. НСПУ (1982). Закін. актор. ф-т Київ. ін-ту театр. мист-ва (1965, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Відтоді – артист Нац. філармонії України. 1990–96 – автор і ведучий програми “Живе слово” на Укр. телебаченні. Від 1996 – кер. творчо-мист. групи з роз’яснення проекту Конституції України, 1998 – зав. ідеолог. відділу Партії нац.-екон. розвитку України (ПНЕРУ). Автор зб. новел, перекладів, текстів пісень, віршів, у т. ч. в ж. “Тернопіль” (2008). Не раз виступав на Тернопільщині як майстер худож. слова: вперше – 1965; у лютому 2006 як канд. у нар. депутати України від ПНЕРУ зустрівся з громадськістю в с. Острів Терноп. р-ну.

Л. Щербак.

БУЛГАКОВА

Людмила Петрівна (25. 03. 1953, м. Лозова Харків. обл.) – історик, науковець. Дружина *О. Ситника*. Канд. істор. н. (2000). Закін. істор.

ф-т Київ. ун-ту (1982, нині нац. ун-т). Працювала в ТОКМ (1982–85, 1986–90). 1985–86 – викл. Запоріз. ун-ту (нині нац. ун-т). Від 1990 – гол. зберігач фондів Музею етнографії та худож. промислу Ін-ту народознавства НАН України (м. Львів). Автор та співавт.

7 монографій, у т. ч. “Подільська народна вишивка” (2005), “Борщівські сорочки з колекції Віри Матковської” (2008), більше 100 наук. публікацій.

Б. Мельничук.

БЎРАК-ДОВГАНЬ

Орися Василівна (20. 07. 1938, с. Волощина, нині Бережан. р-ну – 08. 06. 1990, м. Терехівля, похов. у родин. селі) – медсестра, літераторка. Закін. Підгаєц. мед. уч-ще (1956). Працювала медсестрою в лікарні у с. Сушин Терехівлян. р-ну. Від 1978 проживала у Терехівлі. Вірші опубл. у газетах, ж. “Тернопіль”, кол. зб. “Пісня і праця” (1974) та “Син землі” (1997, обидві – Львів); авторка кн. поезій “Вибране”, “Душі чебрець” (К., 2008; вірші, листи, спогади).

І. Дем’янова.

БУРБЕЗА

Григорій Миколайович (17. 09. 1959, м. Підгайці) – видавець, журналіст, громадсько-політичний діяч. Депутат Терноп. міськ. ради 3-х склик. (від 1998). Закін. ф-т англ. мови Київ. пед. ін-ту іноз. мов (1982, нині нац. ун-т). Учитель англ. мови у ЗОШ м. Тернопіль (№ 18, № 21, № 19, № 26), заст. дир. школи з вихов. роботи, методист із вихов. роботи Терноп. міськ. відділу нар. освіти (1982–92); заст. дир., гол. ред. вид-ва “Лілея” (1992–97, м. Тернопіль), дир. Терноп. філії ред. ж. “Вісник податкової служби України” (1997–98), дир. ТОВ “Лілея” (1998–2000), дир., шеф-ред. ТОВ “Тернопільська газета” (2000–05). Від 2005 – дир. ТОВ “Експрес-Інформ”. Чл. Ради дир. Укр. асоц. видавців преси (2001–05). Співзасн. і один із кер. Терноп. осередку Укр. скаут. орг-ції “Пласт” (1990), ред. пласт. видань “Цвіт України”, “Пластовий шлях”, “Команда”, “Форум”.

Вас. Ханас.

БУРДА

Марія (07. 05. 1922, с. Слов'ятин, нині Бережан. р-ну – 05. 09. 1993, Вел. Британія) – громадська діячка. Від 1948 – у Вел. Британії (м. Болтон). Голова місц. гуртка “Об’єднання українських жінок”. Учасниця хору, драм. гуртка. Діяльна у Визвол. фронті України й ін. т-вах. Авторка спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

БЎРДИК

Іван Сафронович (06. 11. 1956, с. Далекє Веселів. р-ну Запоріж. обл. – 22. 03. 2005, м. Тернопіль) – лікар-педіатр, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1984, нині ТДМУ). У м. Тернопіль: лікар-педіатр міськ. лікарні № 1, зав. інфекц. відділ. клініч. дит. лікарні, одночасно – в. о. заст. гол. лікаря з лікув. роботи, протягом 3 р. – гол. спеціаліст-педіатр упр. охорони здоров’я Терноп. ОДА, від 1996 – нач. міськ. упр. охорони здоров’я і санітар.-епідем. благополуччя населення.

Б. Мельничук.

БУРДЯК

Марія Несторівна (29. 11. 1931, с. Устя-Руське Горлиц. пов., Польща) – педагог, майстер декоративно-ужиткового мистецтва (виготовлення вишивки), фольклорист, літератор. Депутат Чортків. рай. ради 3-х склик. Відмінник нар. освіти України. Галуз. нагороди. Чл. Терноп. обл. всеукр. т-ва “Лемківщина”.

1945 депортована в Чортків. р-н. Закін. філол. ф-т Чернів. ун-ту (1955, нині нац. ун-т). Відтоді до 1990 працювала вчителем укр. мови і літ-ри в школі с. Біла Чортків. р-ну. Займається плетінням із соломи, різьбленням, прядінням, ткацтвом, малюванням; авторка літ. творів. Учасниця виставок, персон. – у м. Тернопіль (2006), рай., обл. та всеукр. свят нар. мист-ва.

С. Бубернак, А. Гриб.

БЎРИЙ

Зіновій-Богдан Петрович (10. 12. 1930, с. Журавця Перемишл. пов., Польща) – інженер, громадський діяч. 1945 пересел. у Терноп. обл. Закін. Бучац. СШ № 2 (1949), Львів. політех. ін-т (1955, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”).

1956–65 – конструктор, нач. відділу Гол. спец. конструктор. бюро у м. Львів, 1965–94 – зав. сектору Всесоюз. (від 1991 – Укр.) конструктор.-експерим. ін-ту автобусобудування (м. Львів). Має автор. свідоцтва на винаходи. Від 1989 – голова осередку НРУ цього ін-ту; 1990 – чл. ради, 1991 – заст. голови т-ва “Надсяння” (м. Львів).

Б. Пиндус.

БУРКАЦЬКИЙ

Зіновій Павлович (1962, с. Кудринці Борщів. р-ну) – музикант, педагог. Канд. мистецтвознавства (2004). 1-а премія Респ. конкурсу виконавців на дерев. духов. інструментах (1986). Закін. Мельнице-Поділ. муз. школу (1976), Терноп. муз. уч-ще (1984), Одес. консерваторію (1989). Учасник оркестру нар. інструментів Мельнице-Поділ. Буд. культури під кер-вом *В. Зуляка* (1975–79), від 1988 – гол. соліст та концертмейстер групи кларнетів у зразк.-показ. оркестрі штабу Одес. ВО (1-а премія Всесоюз. конкурсу духов. військ. оркестрів (1988, м. Москва, РФ); 1-а премія Міжнар. конкурсу духов. військ. оркестрів (1990, Голландія); артист оркестру танц. ансамблю “Чорноморський сувенір” Одес. обл. філармонії (1991–94; гастролі в Італії, Франції); водночас – концертмейстер групи кларнетів у Одес. акад. театрі муз. комедії, викл. кл. кларнету (від 1994), доц. каф. духов. та удар. інструментів (2005), декан оркестр. ф-ту (від 2006) Одес. консерваторії. Від 1998 – кер. інструмент. ансамблю “Одеса”.

Г. Костів-Гуска.

БУРКО

Віктор Олексійович (23. 04. 1944, с. Ковалівка, нині Немирів. р-ну Вінн. обл.) – актор театру і кіно. Чл. НСТДУ (1974). Закін. актор. ф-т Харків. ін-ту мист-в (1972). Відтоді – актор Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр), зав. театр. трупю (1991–2004). Зіграв понад 250 ролей: Сергій (“Іркутська історія” О. Арбузова), Кравцов, Віля (“Голубі олені”, “Дикий Ангел” О. Коломійця), Олексій (“Дуель” М. Байджієва), Поскробишев (“Діти Арбату” А. Рибаківа), Трохим, Степан (“Мартин Боруля”, “Безталан-

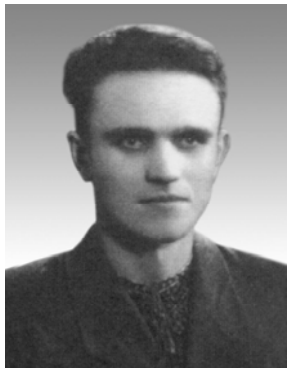

на” І. Карпенка-Карого), Степан (“Поминальна молитва” Г. Горіна) та ін. Кіноролі у фільмах: “Вогненні старті”, “Вишневі ночі” та ін.

П. Шпорчук.

БЎРТНИК

Василь Іванович (23. 04. 1930, с. Карашинці, нині Гусятин. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань,

педагог, краєзнавець. Відмінник нар. освіти УРСР (1986), звання “Соросівський вчитель”, гранти міжнар. фонду “Відродження” (1992, 1994). Чл. Юнацтва ОУН (1947). Учасник бойових дій УПА. Закін. Львів. пед. ін-т (1954). Учитель

біології та хімії ЗОШ у с. Новий Яричів Кам’ян.-Бузьк. р-ну Львів. обл. (1954–56), дир. міжрай. очно-заоч. школи у м. Львів (1956–63), завуч Тербовлян. ЗОШ № 1 (від 1963). Автор кн. “Екологічне виховання підростаючого покоління” (1987), “Вони – наша історія” (1995), “Шлях до волі: нариси національно-визвольної боротьби на Тербовлянщині” (2007).

Б. Петраш.

БУРТНЯК

Анатолій Михайлович (10. 10. 1983, м. Тернопіль) – лікар. Син *М. Буртняка*. Галуз. нагороди. Закін. ТДМУ

(2006, спец. “внутр. хвороби”; 2008, спеціалізація “кардіологія”), аспірант Нац. наук. центру кардіології Ін-ту ім. Стражеска (від 2008, м. Київ). Від 2001 – санітар, 2004 – фельдшер виїзд. бригади швидкої мед. допомоги у м. Тернопіль; від 2008 – лікар-кардіолог Терноп. обл. клін. комун. лікарні. Автор наук. і наук.-практ. праць, у т. ч. в закордон. виданнях.

Б. Мельничук.

БУРТНЯК

Уляна Юрївна (з дому – Вільчинська; 23. 02. 1980, м. Золочів, нині Львів. обл.) – актриса. За-

кін. Терноп. муз. уч-ще (2002; кер. курсу *В. Хім’як*), режисер. ф-т Рівнен. гуманітар. ун-ту (2007). Від 2002 – актриса Терноп. акад. обл. драм. театру. Ролі: Мавка (“Лісова пісня” *Леси Українки*), Маклена Граса (“Маклена Граса” М. Куліша), Дездемона (“Отелло” В. Шекспіра), Тетянка (“У неділю рано копала...” *О. Кобилянської*) та ін.

Б. Мельничук.

БУСЬКО

Антін (р. н. невід., с. Гниловоди, нині Гвардійське Тербовлян. р-ну) – громадський діяч. Від 1924 – в США. Ініціатор збору коштів на закупівлю площі під будову Нар. дому в Гниловодах, на оборону політ. в’язнів. Діяльний у громад. орг.-ціях в Україні та діаспорі.

Б. Мельничук.

БУСЬКО

Олександра Петрівна (21. 10. 1972, м. Тернопіль) – педагог. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. філол. ф-т Терноп. пед. ун-ту (2001, нині ТНПУ). Працювала пом. вихователя, вихователем дит. дошкіль. закладу № 44 у м. Тернопіль. Від 2002 – вчитель укр. мови та літ-ри Терноп. ЗОШ № 15.

В. Левицький.

БУТИН

Іван Микитович (10. 03. 1910, с. Загір’я, нині Зборів. р-ну – 1984, м. Рівне, похов. у родин. селі) – учасник на-

ціонально-визвольних змагань. Чл. ОУН (1929), літ. об’єдн. освітян Тернопілля, край. літ-об’єдн. при ТОО НСПУ (2009, по-смертно). Навчався в Терноп. г-зії, з якої 1930 з *Я. Стецьком* та ін. учнями виключ. за націоналіст. діяльність;

1937 закін. г-зію в м. Рогатин (нині Івано-Фр. обл.). Референт ОУН у с. Жукотин (нині Турків. р-ну Львів. обл.). 1938 за рішенням Проводу

ОУН відкрив у м-ку Залізці (нині смт Зборів. р-ну) кафе “Оаза”; водночас – чл. управи читальні “Просвіти”, дир. школи (1939–41) у родин. селі. Під час фашист. окупації – нач. пошти в Залізцях. 1944 мобіліз. до ЧА, в дорозі втік, добрався до команд. пункту ОУН у м. Яворів (нині Львів. обл.), де провадив підпіл. діяльність. 15. 06. 1945 Б. заарешт. органи НКДБ, засудж. на 10 р. ВТТ. Від 1956 проживав у Рівному. Твори Б. друк. у львів. часописах до 1939; **ВАНЬКА** “Освітняська скриня” (2006). Також посмерт. вид. зб. “Пам’ять серця” (2009).

В. Барна, В. Олексюк.

БУТРЕНКО (БУТРИН)

Степан Іванович (1894, с. Чистилів, нині Терноп. р-ну – 07. 02. 1938, м. Свердловськ, нині Єкатеринбург, РФ) – інженер. 1915 як солдат австр. армії потрапив на Галиц. фронті в рос. полон. Від 1920 – в ЧА. 1921 повернувся у Галичину; від 1923 – в СРСР. До 1931 працював у м. Челябінськ (нині РФ). 1936 закін. Урало-Казахстан. промисл. академію. У Свердловську: заст. гол. інж., гол. інж., нач. шахти Пишмін. рудоупр. тресту “Уралмідьруда”. Заарешт. 13. 12. 1937, розстріляний. Реабіліт. 1955.

Є. Гасай.

БУЦЕНЬ

Олег Васильович (04. 03. 1923, м. Київ – 11. 10. 1966, там само) – літератор, учасник національно-визвольних змагань. Закін. філол. ф-т Київ. ун-ту (1951, нині нац. ун-т). Учител. укр. мови та літ-ри у Бережан. пед. уч-щі, потім – у дит. ред. Укр. радіо, вид-ві “Веселка” (м. Київ). Автор кн. для дітей.

Б. Уніят.

БУЦЯК

Юрій (02. 01. 1920, м. Тернопіль – 09. 04. 2002, м. Лондон, Вел. Британія) – громадський діяч, редактор. Воював у дивізії “Галичина”. Згодом – у Вел. Британії (міста Олдгам, від 1973 – Лондон). Працював у Центрі СУБ. Чл. управи Укр. реліг. т-ва “Св. Софія”, адміністратор будинку цього об’єдн., управи відділу Укр. край. патріарх. об’єдн. (УКПО) в Лондоні (1970-і), секр. гол. Управи УКПО (від 1985), ред. “Бюлетеня Відділу УКПО в Лондоні” (1975–82), ред. щомісяч. сторінки “За єдність церкви і народу” часопису “Українська думка” (від 1993), чл. Контрол. комісії Укр. патріарх. світ. об’єднання.

Б. Мельничук.

“БУЧАЦЬКІ ВІСТІ”

– газета. Орган повіт. управи у м. Бучач. 1941 вийшло 8 чисел (ч. 1 – липень). Наклад – 3–5 тис. прим. Ред. – В. Новосад. Над логотипом

2-го числа – гасло: “Бог і Україна”. У ЛНБ зберіг. ч. 2 (03. 08. 1941), 4–8.

К. Курилишин.

БУЧАЧ

Авраам Давід бен-Ашер Аншель (1770, м. Надвірна, нині Івано-Фр. обл. – 1840, м. Бучач) – єврейський релігійний і культурно-освітній діяч, літератор. Від 1790 – рабин у містах Сх. Галичини, від 1813 – в Бучачі. Автор кн. “Eschel Abraham” (1855), “Dead Kedoshim” (1878), “Dibre Aboth” (1879), “Tefillah le-David” (1887) й ін.

П. Гуцал.

БУЧІНСЬКА

Наталія Любомирівна (28. 04. 1977, м. Львів) – естрадна співачка, режисер, юрист. Нар. арт. України (2004).

Всеукр. премії. Майор МВС. Від 1981 – у м. Тернопіль. Закін. Терноп. г-зію ім. І. Франка та муз. школу. ТАНГ (1999, нині ТНЕУ), Київ. акад. внутр. справ (2005), Київ. нац. ун-т культури і мист-в (2007). 1998–2005 – солістка Держ. ансамблю і танцю МВС України (м. Київ). Засн. і солістка Театру пісні (2004). Вип. альбом “Послухай, шелестять дощі” (1999), компакт-диски “Дівчина Весна” (2004), “Душа” (2007) та ін. Понад 1000 концертів в Україні й за кордоном.

Б. Мельничук, В. Уніят.

БУЧІНСЬКА-ЛОСЬ

Любов Йосифівна (псевдо “Мирослава”; 05. 03. 1923, с. Вишнівчик, нині Перемишлян. р-ну Львів. обл.) – учасниця національно-визвольних змагань. Дочка *Й. Бучинського*. Чл. Юнацтва ОУН (після 1938). Від 1941 – у підпіллі. Працювала нач. пошт. відділ. у Мишковичах (1941–44). Під час формування відділів УПА 1943 займалася забезпеч. одягом, медикаментами та провізією. Від 1945 – зв’язкова УПА. 1947 – зв’язкова Бірковец. куща, згодом – друкарка у надрайон. проводі. 25. 07. 1950 схопл. в криївці на хуторі біля с. Озерна (Зборів. р-ну); засудж. на 25 р. ВТТ, ув’язн. в Іркут. обл., згодом – у Мордовії (нині РФ). 1956 звільн. з табору інвалідом. Працювала медсестрою міськ. поліклініки у м. Тернопіль, на цукр. заводі в с., нині смт Вел. Березовиця Терноп. р-ну (1973–83).

Б. Головин, В. Уніят.

БУЧІНСЬКИЙ

Йосип Миколайович (05. 09. 1891, с. Застав'є, нині Терноп. р-ну) – релігійний і культурно-просвітній діяч. Батько *Л. Бучинської-Лось*. Закін. г-зію в м. Тернопіль (1912), Львів. духов. семінарію (1917). Священик у селах Гринів (1917–21, нині Пустомит. р-ну), Вишнівчик (1921–30, нині Перемишлян. р-ну, обидва – Львів. обл.), Петриків (1930–38), Мишковичі (1938–40, обидва нині – Терноп. р-ну). Діяльний в т-вах “Просвіта”, “Сільський господар”, “Рідна школа” та ін. 1940 Б. заарешт. органи НКВС; розстріляний.

Б. Головин, о. М. Шаварин.

БУЯК

Богдан Богданович (26. 10. 1974, м. Тернопіль) – науковець, громадський діяч, політолог. Галуз. нагороди. Чл. Асоц. політ. н. України. Канд. істор. н. (2001). Закін. істор. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1997, нині ТНПУ). Асист. (від 2001), доц. каф. історії України (від 2005), проректор із наук. роботи (2006), від 2007 – проректор із наук. роботи та міжнар. співробітництва ТНПУ. Автор більше 50 наук. праць з історії України та політології.

В. Уніят.

БУЯК

Ярослав Євгенович (03. 04. 1964, м. Тернопіль) – педагог, журналіст. Закін. філол. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1985, нині ТНПУ). Працював учителем у школах № 21, № 6 Тернополя. Зав. *мемор. музеєм С. Крушельницької* у с. Біла Терноп. р-ну (1988–89). Кор. г. “*Комбайнобудівник*” (1989–90); фотокор., політ. оглядач, заст. ред. г. “*Тернопіль вечірній*” (1990–92); гол. ред. г. “*Тернистий шлях*” (1992). Співзасн. і заст. ред. “*Тернопільської газети*” (1995–96; 2000–01), засн. та гол. ред. ж. “*Освітянин*” (1995–2000)

і газети для дітей “*П'ятниця*” (1998), політ. оглядач г. “*Вільне життя*” (2000), заст. ред. г. “*Нова Ера*” (2006–07); співпрац. із ред. г. “*Київській телеграф*”. 1992–97 – викл. каф. історії укр. літ-ри ТДПІ, працював у прес-службах Терноп. ОДА (1996–97; 2001–02) і міськ. ради (2003–04). Гол. ред. ж. “*Ваші гроші*” (від 2008), вид-ва “*Новий колір*” (обидва – м. Тернопіль), оглядач г. “*Тернопіль вечірній*” (від 2009). Автор публіцист. і наук. статей.

Б. Мельничук.

БУЯРСЬКИЙ

Іван Степанович (16. 05. 1967, с. Мшанець Зборів. р-ну) – живописець, скульптор, технік-технолог. Медаль “*За відвагу*”. Закін. Терноп. ПТУ № 2 (1985), Миргород. керам. технікум Полтав. обл. (1992). Живописець-модельовальник худож. виробів на Терноп. фарфор. з-ді (1984–94), де створив серію оригін. моделей “*Ольвія*”; провід. художник-каменотес укр.-австр. підпр-ва “*Волхонтет-Банчі ЛТД*” (1994–2004). Працює у галузі живопису, обробки каменю і граніту. У співавт. з архітекторами та скульпторами виконав пам'ятник-хрест до 10-ї річниці Терноп. єпархії УГКЦ (2002, ескіз *Р. Вільгушинського*), граніт. постамент до пам'ятника *Й. Сліпому* (2003, скульптор *Р. Вільгушинський*, обидва – м. Тернопіль); кілька пам'ятників воякам УПА у Терноп. обл.

Т. Удіна.

“В БОРЩІВСЬКОМУ КРАЇ ЦВІТУТЬ ВИШИВАНКИ”

– фольклорно-етнографічне свято. Започатк. у м. Борщів 2007. Провод. щорічно з ініціативи працівників Борщів. РБК. Під час свята демонстр. мист-во рукоділля вишивальниці з усіх сіл р-ну, виступ. фольклор. колективи і запрошені відомі співаки, провод. наук.-практ. конференції з укр. вишивки та фестиваль борщу. Гостею свята 2008 була дружина Президента України *К. Ющенко*.

А. Гриб.

“В СІМ’Ї ВОЉНІЙ, НОВІЙ”

– міжнародне Шевченківське літературно-мистецьке свято. Від 1998 за постановою КМ України проводять на держ. рівні, щороку в ін. області. На Тернопільщині – 19–20. 05. 2007. Учасники в усіх р-нах – понад 120 письменників, художників із усіх обл. України і зарубіж. гості. Під час свята відкрито мемор. таблицю на будинку в м. Кременець, де видрук. “Малий кобзар” *Т. Шевченка*; репрезентовано кн. “Літературне Тернопілля. 1984–2007” та “Поетична Шевченкіана Тернопілля”.

І. Дем’янова.

ВАВРИК

Ждан Михайлович (13. 05. 1928, м. Львів) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (1976), проф. (1979). Закін. Львів. мед. ін-т (1950, нині нац. мед. ун-т). Від 1951 працював у Станіслав. мед. ін-ті (з перервою; нині Івано-Фр. мед. акад.), де 1978–93 – зав. каф. заг. хірургії. 1963–77 – доц. Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ).

М. Гончар (ЕСУ).

ВАВРИНЧУК

Микола Прокопович (06. 10. 1953, с. Загінці Деражнян. р-ну, нині Хмельн. обл.) – правник, педагог, громадський діяч. Депутат Хмельн. обл. ради (1994–98). Генерал-майор (1999). Ордені “Святий Дмитро Солунський” 4-го ступ. (2002),

“За заслуги” 3-го ступ. (2003), медалі та ін. нагороди. Канд. політ. н. (2003). Закін. істор. ф-т Кам’янець-Поділ. пед. ін-ту (1979, нині ун-т, Хмельн. обл.), Вищі курси операт. та кер. апарату органів держбезпеки (1981, м. Москва, нині РФ). Працював учителем у с. Котюржинці Крассилів. р-ну Хмельн. обл. Від 1980 – в органах безпеки: від оперуповноваж. – до нач. міждрайвідділу упр. в Хмельн. обл.; від 1990 – у Центр. упр. СБУ в м. Київ, 1996 – заст. нач. упр. СБУ в Терноп. обл., 1997–2003 – нач. упр. СБУ в Черніг. обл., нач. упр. СБУ в м. Київ, від грудня 2003 – нач. упр. СБУ в Хмельн. обл. Від 2005 – проректор, 2006 – доц. Хмельн. ун-ту управління і права. Від лютого 2008 – заст. голови Хмельн. ОДА з гуманітар. питань. Автор монографій, наук., наук.-метод. і публіцист. праць.

Б. Мельничук.

ВАВРІВ

Богдан (псевдо “Модест”; 1916, с. Пронятин, нині належ. до м. Тернопіль – 09. 12. 1948, с. Кам’янки, нині Підволочис. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *Т. Вавріва*. За освітою – ветеринар. Воював в УПА. Від серпня 1948 – надрайон. референт ОУН із пропаганди на Підволочищині. Загинув у криївці.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ВАВРІВ

Теодор (псевдо “Лісовик”; 1923, с. Пронятин, нині належ. до м. Тернопіль – кінець 1945, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *Б. Вавріва*. Воював в УПА. Від 1944 – провідник ОУН Великоглибочец. р-ну (нині с. Вел. Глибочок належ. до Терноп. р-ну), 1945 – референт із пропаганди ОУН у Терноп. і Кременец. р-нах. Загинув.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ВАДЗІЮК-ЩУДЛЮК

Наталія Василівна (11. 04. 1932, м. Кременець) – педагог, науковець. Доц. Відмінник нар. освіти України. Галуз. нагороди. Почес. чл. Укр. т-ва охорони природи. Закін. природ. ф-т Кременец. ін-ту (1954, нині ТНПУ). Вчитель біології в Новосіл. СШ Підволочис. р-ну, викл. методики біології Кременец. пед. ін-ту; провід. методист

Центр. станції юннатів (м. Київ); створ. і вела 1-й в Україні гурток “Космічна біологія”. Від 1968 – викл. каф. ботаніки, 1982 – каф. методики викл. природн.-геогр. дисциплін і охорони природи Київ. пед. ін-ту (нині нац. пед. ун-т); викл. курсу методики біології в нац. ун-ті “Києво-Могилянська академія” (1996–2002). Ініціатор створ. (1978) єдиного в Україні шкіл. ун-ту “Рідна природа” на базі Київ. міськ. Буд. природи і пед. ін-ту; беззмін. проректор цього ун-ту. Автор наук. праць, метод. посібників, статей, співавт. посібників для учнів, 1-ї “Концепції неперервної валеологічної освіти в Україні”.

О. Турик.

ВАЙДА

Анджей (Wajda Andrzej; 06. 03. 1926, м. Суwalkі, Польща) – польський режисер. Командор ордена Почес. Легіону (2000, Франція). Хрест за заслуги перед Німеччиною (2000), орден Кн. Ярослава Мудрого 5-го ступ. (2008, Україна). Держ. премія Польщі (1974); премії Мін-ва культури Польщі (1971, 1998), ін. міжнар. нагороди. 1999 компанія “Філіпп Морріс” засн. щоріч. Міжнар. кіноприз ім. А. Вайди. Чл. Британ. кіноакад. (1982), Європ. кіноакад. (1988), Акад. вишук. мист-в Франції (1997), Почес. д-р ун-тів у містах Вашингтон (США), Болонья (Італія), Ліон (Франція), Брюссель (Бельгія), Ягеллон. ун-ту в м. Краків. Дит. роки минули у м. Тернопіль. Навчався в г-зії м. Радом (Польща). Під час нім.-рад. війни працював у ремісн. майстернях. Навчався в Акад. образотв. мист-ва (1946, м. Краків); на відділ. режисури у Держ. вищій кіношколі (від 1950, м. Лодзь). 1972–83 – худож. кер. кінооб’єдн. “Х”; 1977–82 – голова Спільн. кінематографістів Польщі; від 2000 – кер. власн. кіношколи (м. Варшава). Постановник к/ф “Покоління”, “Канал”, “Попіл і діамант”, “Весілля”, “Дантон”, “Людина із заліза”, “Людина з мармуру”, “Корчак”; театр. постановки: “Біси”, “Злочин і кара” за Ф. Достоевським, “Гамлет” В. Шекспіра та багато ін. Неоднораз. перебував в Україні.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ВАЙНБЕРГ

Михайло Якович (02. 08. 1899, м. Кременець – 01. 09. 1938, с-ще Комунарка, нині належ. до

м. Москва, РФ) – військовик, бригадний комісар (1936). Закін. г-зію в м. Лебедин на Харківщині. Від 1918 – у ЧА. 1926–28 навчався на схід. ф-ті Військ. акад. у Москві. Від липня 1932 служив у Розвід. упр. ЧА; в грудні цього ж року скеров. у м. Лондон (Вел. Британія), де, працюючи в торг. представництві СРСР, був резидентом рад. розвідки. В листопаді 1937 повернувся в СРСР, признач. нач. 3-го відділу (зовнішня розвідка) ГРУ РСЧА. Заарешт. 11. 06. 1938, розстріляний. Реабіліт. 1957.

П. Гуцал.

ВАКАНО

Альфред Йозеф Марія фон (12. 05. 1846, м-ко, нині смт Козова – 24. 03. 1929, м. Тюрніц, Австрія) – австрійський дворянин, російський купець, пивовар, меценат. Закін. торг. акад. у м. Відень (Австрія). Від 1874 жив у Росії, 1899 прийняв громадянство. Засн. (1881) і власник Жигулів. пивовар. з-ду в м. Самара; 1915 цар. власті відправили В. у заслання в м. Базулок (обидва нині – РФ); повернувся після Лютнев. революції (1917). Від 1919 – в Австрії.

П. Гуцал.

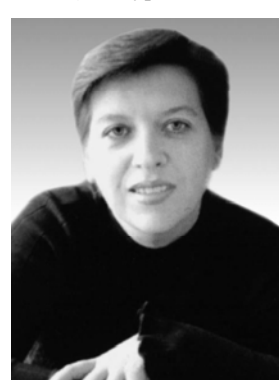
ВАНДЖУРА

Ірина Петрівна (11. 08. 1920, м. Борщів – 21. 07. 1997, м. Івано-Франківськ) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (1971), проф. (1974). Закін. Станіслав. мед. ін-т (1953, нині Івано-Фр. мед. акад.). Працювала у цьому ВНЗ, 1981–85 – зав. курсу ендокринології.

В. Боцюрко (ЕСУ).

ВАНДЗЕЛЯК

Галина Володимирівна (02. 05. 1968, м. Тернопіль) – журналістка, літераторка. Чл. НСЖУ (1990). Почес. грамота КМ України (2004); галуз. нагороди. Закін. Львів. поліграф. ін-т (1990, нині Укр. акад. друкарства). 1990–95 – кор. г. “Селянська доля”, від 1995 до нині – ред. відділу с. госп-ва, економіки та екології г. “Свобода”. 2004 – викл. каф. журналістики ТНПУ. Автор зб. поезій “А соняхи квітнуть...” (2003), поет. і проз. творів, публіцист. статей.

І. Дем’янова.

ВАНЧУРА

Уляна Олегівна (з дому – Гуглевич; 14. 11. 1961, с. Урмань Бережан. р-ну) – редактор, радіофізик. Дружина

В. Ванчури. Закін. Львів. ун-т (1985, нині нац. ун-т). Працювала інж.-програмістом у Терноп. філії Воронеж. КБ радіозв'язку (1985–88); у наук.-дослід. секторі Терноп. ін-ту нар. госп-ва (1989–91, нині ТНЕУ); Ін-ті термоелектрики АН України (1992–2000); від 2000 – гол. ред. вид-ва “*Джура*” (м. Тернопіль). Співред. видань “*Земля Тернопільська. Туристичний путівник*” (2003); ініціатор вид., ред.-упоряд. кн. *Б. Лепкого* “Про життя і твори Тараса Шевченка” (2004); співупоряд. зб. легенд та переказів Тернопільщини “*Неопалима купина*” (2007); ред. та автор післямови до кн. “Дж. Стреттон-Портер “Історія кохання в Лимберлості” (2008); ред., упоряд. цитат й ілюстрацій зб. “Соломія Крушельницька. Шляхами триумфів” (2008) та ін.

Ю. Ванчура, Б. Мельничук.

ВАРІЦЬКА

Софія Олександрівна (30. 10. 1978, м. Тернопіль) – науковець. Донька *Л. Булгакової, О. Ситника*. Канд. філол. н. (2008). Від 1990 – у м. Львів. Закін. ф-т іноз. мов Львів. нац. ун-ту (2001). Працювала лаборантом ф-ту іноз. мов (1995–96), від 2008 – асист. каф. світ. літ-ри згад. ВНЗ. Наук. зацікавлення: сучасна нім. літ-ра, порівняльне літературознавство, проблеми методології сучас. літературознавства. Автор і співавт. праць, у т. ч. опублік. за кордоном, монографії “*Барокова парадигма у творчості Гюнтера Граса*” (2008).

Б. Мельничук.

ВАРЛААМ

(у миру – Пилипишин Іван Васильович; 16. 08. 1946, с. Зеленів, нині Рогатин. р-ну Івано-Фр.

обл.) – церковний діяч, архієпископ УПЦ КП. Закін. Донец. індустріал. технікум (1965), Одес. духов. семінарію (1973). 1973–94 – священник РПЦ на Тернопільщині. 1994 перейшов в УАПЦ. В грудні 1994 хіротоніз. на єпископа УПЦ КП, від грудня 1998 – архієпископ; 1999 – на Чернів.-Кіцман. єпархії.

П. Гуцал.

ВАРТАБЕДЯН

Володимир Арташесович (03. 04. 1921, м. Майкоп, Краснодар. край, нині РФ – 30. 01.

1997, м. Тернопіль) – педагог, науковець, військовик. Батько *Л. і О. Вартабедянів*. Почес. громадянин м. Зборів. Ордени та медалі за участь у 2-й світ. війні; звільняв Тернопіль, Зборів, Львів та ін. міста. Закін. Полтав. військ. уч-ще (літо 1941), Львів. політех. ін-т

(1952, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював ст. інж. у Львів. рай. енергет. упр. (1952–53); 1953–97 – ст. викл., доц. (від 1972), зав. каф. фізики Кременец. ін-ту (від 1969 – Терноп. пед. ін-т, нині ТНПУ). Вперше в Україні опубл. україномов. підручник “Загальна електротехніка” (1967, 1971, 1979, 1986; 4 видання), автор наук. праць.

О. Турик, Т. Юхновська.

ВАРТАБЕДЯН

Левон Володимирович (29. 04. 1952, м. Кременець) – педагог. Син *В.*, брат *О. Вартабедянів*, внук *С. Турика*. Відмінник освіти СРСР (1989).

Переможець конкурсу “Директор школи року” м. Тернопіль (2000, 2004), ін. нагороди. Закін. фіз.-матем. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1974, нині ТНПУ). Працював учителем у с. Переволочка Бучац. р-ну, Бучац. СШ № 2, у Тернополі: учитель СШ № 17 (1975–80; тоді ж обраний головою ради молодих учителів Тернополя), дир. міжшкіл.

навч.-виробн. комбінату (1980–84), дир. СШ № 3 (1984–86), учитель фізики СШ № 10, дир. СШ № 4 (1992–2008; школа – переможець респ. конкурсу “100 кращих шкіл України” (2007); дир. СШ № 51 у м. Альтенграбов (1986–90, Німеччина; переміг у всесоюз. конкурсі “Робота в групах радянських військ за кордоном”). Нині працює у сфері страхування населення. Автор і співавт. наук. і наук.-метод. розробок, планів, експеримент. проєктів Мін-ва освіти.

І. Дем'янова.

ВАРТАБЕДЯН

Олег Володимирович (29. 04. 1952, м. Кременець) – педагог, художник-аматор. Син *В.*, брат

Л. Вартабедянів, внук *С. Турика*. Закін. хім. ф-т Львів. ун-ту (1974, нині нац. ун-т), Терноп. пед. ін-т (1996, нині ТНПУ; спец. – дизайн і нар. промисли). Від 1981 – викл. Кременец. мед. уч-ща. Працює у техніці живопису, графіки, рисунка. Автор понад 700

робіт. Учасник виставок в Україні, Польщі (1991–95), Німеччині (1996), Японії (1998); персон. – у містах Кременець (1991, 1994), Почаїв Кременец. р-ну (1994), Тернопіль (1994, 1999), Івано-Франківськ, Калуш Івано-Фр. обл. (1995), Київ (усі – 1996). Роботи зберіг. у приват. колекціях в Україні й за кордоном.

І. Дем'янова.

ВАСЕНДА

Володимир Романович (21. 06. 1985, м. Терєбовля) – правник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Галиц. коледж у м. Тернопіль (2004, нині Галиц. ін-т), Київ. ун-т екон. і права (2006). Працював юристом відділу освіти Терєбовлян. РДА (2004–07), від 2007 – юрист Терєбовлян. міськ. ради. Від 2006 – голова Терєбовлян. рай. орг-ції Партії регіонів.

В. Левицький.

ВАСЕНСЬКИЙ

Олекса (07. 10. 1862, с. Звиняч, нині Чортків. р-ну – 1947, с. Соколівка, нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл.) – священик, громадський діяч. 1893–1923 – священик у с. Криворівня, нині Верховин. р-ну Івано-Фр. обл. У його домі

бували *В. Гнатюк*, *О. Кобилянська*, *М. Коцюбинський*, *Леся Українка*, *І. Труш*, *І. Франко*, *Г. Хоткевич* та ін. діячі культури.

І. Панчук, М. Федечко.

ВАСИЛЕНКО

Ростислав Миколайович (27. 06. 1920, м. Київ) – актор, режисер, педагог, публіцист. Засл. арт. України (2002).

Закін. Держ. драм. студію при Київ. держ. акад. театрі ім. І. Франка (1941), у м. Оттава, (Канада) вчит. коледж (1959) та ун-т (1965). Актор театрів у містах Полтава, Київ, Васильків (Київ. обл.), Миколаїв; фронт. театру “Фронтбюне”, театр

ріх груп “Троно”, “Веселка” при Укр. ком-ті в м. Краків (1944, Польща). Орг-тор табірн. театру в м. Інгольштадт (Німеччина), артист капели бандуристів ім. Т. Шевченка під кервом Г. Китастого та В. Божика (1945), артист Ансамблю укр. акторів під кервом В. Блавацького (1946–49). Від 1949 – в Австралії, де орг-тор Укр. театру малих форм (м. Аделаїда, 1949). Від 1957 – в Канаді: актор і реж. Муз.-драм. ансамблю при філії УНО, вчитель, дир. у канад. школах (1959–85). Згодом – в м. Юніон (США). Автор зб. поезій “Порвані струни”, кн. “Життя в гримі та без” (Торонто–Київ, 1999), статей у ЗМІ, аудіо-касети “З Багряним по Україні”. Реж. фільму “Хресний шлях матері” за сценарієм Ю. Косача (оператор *Я. Кулинич*), який знімали в с. Мужилів Підгаєц. р-ну (2004). Того ж року виступ. із концерт. програмою у Мужиліві, м. Підгайці, смт Козова (2004).

В. Шкільний.

ВАСИЛЕЧКО

Микола Романович (22. 07. 1974, с. Жнибороди Бучац. р-ну) – краєзнавець, кросвордист, творець інтернет-сайтів. Закін. Бучац. радгосптехнікум (1994, нині коледж Поділ. аграр.-тех. ун-ту). Працював обліковцем у селян. спілці в родин. селі (1996, 2000); ред. кросворд. видань у ред. вид.-інформ. домі “Діана плюс” (2003–06); фотокор. г. “Тернопіль вечірній” (2008); від 2009 веде сайт г. “Вільне життя плюс”. Автор кросвордів, статей, у всеукр. і терноп. ЗМІ, істор.-краєзн. інтернет-проєкту “Жнибороди–Бучаччина–Тернопілля” (2007),

де зібрав чимало книг, публ., фотографій, легенд, поет. і проз. творів про міста й села Тернопільщини.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ВАСИЛИК

Василь (06. 10. 1898, с. Вербівці, нині Терехівлян. р-ну – 26. 02. 1967, м. Енсворт, шт. Пенсильванія, США) – священник, церковний діяч. Д-р богослов'я (1925). Студював теологію у містах Львів та Інсбрук (Австрія). 1922 рукопоклад. у сан священника. Проф. Богослов. семінарії у м. Львів (1926–28), віце-ректор Богослов. семінарії у м. Станіслав (1928–39, нині Івано-Франківськ). Від 1937 – крилошанин. Під час 2-ї світ. війни – у м. Рим (Італія). Від 1947 – у США; духівник сс. Василянок у Фокс-Чейсі (шт. Пенсильванія).

Б. Мельничук.

ВАСИЛИК

Михайло Олексійович (псевдо “Морозенко”); 1919, с. Жизномир, нині Буцац. р-ну – 1951, побл. м-ка Коропець, нині смт Монастирис. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН; воював в УПА. Рай. провідник СБ. Загинув у бою з підрозділом МДБ.

Н. Мизак, І. Олешук.

ВАСИЛИК

Петро Федорович (23. 06. 1940, м-ко, нині смт Коропець Монастирис. р-ну – 04. 12. 2003, м. Долина Івано-Фр. обл.) – педагог, діяч спорту. Закін. Івано-Фр. технікум фізкультури, (1961), Терноп. пед. ін-т (нині ТНПУ). Працював у Коропець. рай. ком-ті фізкультури і спорту, дир. ДЮСШ у м. Долина (1961–2003). За час його кер-ва підготовл. 18 м. сп., збуд. спорт. комплекс; школі присв. ім'я В. (2004).

І. Дем'янова.

ВАСИЛИК

Ярослав Михайлович (25. 06. 1950, м-ко, нині смт Коропець Монастирис. р-ну) – архітектор, живописець-аматор. Закін. Львів. політех. ін-т (1974, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Відтоді – гол. конструктор проект. ін-ту “Діпроцивільпромбуд” і ТВП “Тернопільархпроект”. Від 1994 – учасник худож. виставок у містах Тернопіль, Київ, Львів, персон. – у Тернополі (1995, 2000, 2003, 2006), Львові (2004). Картини зберіг. у музеях в м. Уфа (Респ. Башкортостан, РФ), ТОКМ, ТОХМ та ін.

А. Гриб.

ВАСИЛИШИН

Ольга Петрівна (11. 04. 1947, с. Старий Скалат, нині Підволочис. р-ну) – красналиця, громадська діячка. Чл. НСКУ (1992). Засл. прац.

культури України (2009). Медаль “За трудову доблесть” (1978), галуз. нагороди. Закін. Терехівлян. культ.-освіт. уч-ще (1974, нині вище уч-ще культури). Працювала зав. б-ки в родин. селі (1968–89); зав. філією музею-садиби Леся Курбаса – відділу ТОКМ (1989–2003, с. Ст. Скалат); від 2003 – дир. *Обл. комун. мемор. музею-садиби Леся Курбаса*. Автор нарис-путівника “Меморіальний музей-садиба Леся Курбаса” (2007), статей та ін.

Б. Мельничук.

ВАСИЛЬСВ

Костянтин Костянтинович (25. 02. 1951, м. Рига, нині Латвія) – вчений у галузі соціальної гігієни та історії медицини. Д-р мед. н. (1994), проф. (1996). Закін. Одес. мед. ін-т (1974, нині мед. ун-т). 1974–84 – лікар Одес. інфекц. лікарні; 1984–94 – викл. Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ); від 1994 – зав. каф. соціал. гігієни Сум. ун-ту. Автор наук. праць.

М. Костриця (ЕСУ).

ВАСИЛЬСВА

Наталья Аврумівна (21. 05. 1942, м. Слань Волгоград. обл., нині РФ) – вчений у галузі інфекційних хвороб. Д-р мед. н. (2002). Закін. педіатр. мед. ін-т у м. Ленінград (1965 нині Санкт-Петербург, РФ). Працювала зав. дит. відділ. Нестерів. ЦРЛ Калінінград. обл. (1965–68, нині РФ), лікарем-педіатром дит. залізн. лікарні в м. Харків (1970–72). Від 1972 – асист., 2002 – доц. каф.

інфекц. хвороб та епідеміології Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ). Має 3 патенти на способи отримання протилептоспірозу, імуноглобіну, лікування та прогнозування лептоспірозу. Автор і співавт. 160 наук. праць, у т. ч. 4 навч. посібн. і довідника.

М. Андрейчин.

ВАСИЛЬКО

Ярополчич (бл. 1151–1182, м. н. і см. невід.) – князь шумський (1168–80) і дорогочинський (1180–82). Претендував на Берестя (1181, нині м. Брест, Білорусь), після невдачі втік у Польщу.

В. Уніят.

ВАСИЛЮК

Василь Степанович (10. 04. 1959, с. Шупарка Борщів. р-ну) – майстер художньої обробки дерева. Чл. НСХУ (2003). Закін. уч-ще приклад. мист-ва в м. Вижниця Чернів. обл. (1978, нині коледж). У АР Крим: працював у спец. наук.-реставрац. проектно-підприємств. упр. (1982–95), згодом – на творч. роботі. Виконав ікони-стаси для храмів у містах Євпаторія та Сімферополь, пам'ятник “Жертвам Чорнобиля” (2002, співавт.) та ін.

М. Лабінський (ЕСУ).

ВАСИЛЮК

Лариса Володимирівна (05. 03. 1964, с. Вербоivecь Лановець. р-ну) – лікар, громадська діячка. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Терноп. мед. ін-т (1989, нині ТДМУ). Працювала санітаркою у психоневролог. лікарні (1981–82), заст. гол. лікаря рай. комун. лікарні (1992–2005); від 2005 – гол. лікар обл. комун. психоневролог. лікарні (всі – м. Почаїв).

Б. Петраш.

ВАСІРҀК

Михайло Степанович (20. 11. 1951, м. Кременець) – тренер (легка атлетика), діяч спорту. Засл. тренер України. (2007). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. пед. ін-т (1977, нині ТНПУ). Викл. Терноп. ДЮСШ “Колос”. Тренував бронз. призерів юніор. чем-тів Європи Н. Шимон та Д. Мишка, чемпіонів світу Б. Влашїч (стрибки у висоту) і М. Сеника (серед спортсменів із поруш. опор.-рух. апарату). Працював у спорт. клубі в м. Сплїт (Хорватія), де створ. дит. спорт. школу. Від 1999 – викл. ТНПУ.

Орг-тор дит. легкоатлет. змагань на Тернопільщині. Неоднораз. визнаний кращим тренером області. Автор праць із методики тренувань.

І. Дем'янова.

ВАСКУЛ

Петро Васильович (08. 05. 1895, с. Верхній Березів, нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл. – 02. 08. 1941, ліс біля с. Семаківці, нині Городенк. р-ну Івано-Фр. обл., похов. у м. Городенка) – військовик, педагог. Четар УСС, сотник УГА. Хрест УНР (1919), хрести за заслуги УГА (2 шт.). Воював в УГА біля с. Потутори на Бережанщині. Ком-р сотні, згодом куреня, учасник *Чортків. офензиви* (наступу). До 1922 – в таборах для інтернованих у Польщі. Працював дир. школи у с. Мокре Келецьк. в-ва (Польща), дир. школи в с. Ясенів-Пільний Городенк. р-ну (1939–41, нині Івано-Фр. обл.). 04. 07. 1941 організ. у Городенці укр. старшин. школу, 29. 07. – маляр. командування викликало В. на “нараду” і заарешт., вивезли у Семак. ліс, де замордували.

Б. Мельничук.

ВАССИЯН

Юліян Іванович (12. 01. 1894, с. Колоденці, нині Кам'яно-Бузьк. р-ну Львів. обл. – 03. 10. 1953, м. Чикаго, США) – громадсько-політичний діяч, публіцист, один із ідеологів українського націоналізму. 1915–16 в *Леїоні УСС* (поручник), 1919 – в УГА воював на Тернопільщині. Чл. УВО. Чл.-засн. 1-го Проводу ОУН (1929). Автор низки праць.

Б. Мельничук.

ВАСЬКІВ

Михайло Теодорович (07. 06. 1897, с. Шибалин, нині Бережан. р-ну – 1983, США) – педагог, громадський діяч. Закін. Бережан. г-зію, навчався на природ. ф-ті Віден. ун-ту (Австрія). 1918 – доброволець УГА. Згодом працював у м. Львів в учит. семінарії, на її розбудову пожертвував власні заощадження, на поч. 1930-х звільн. за патріот. погляди; перебрався до Бережан. 1932 в родин. селі – орг-тор с.-г. жін. школи, розробив її статут і програму діяльності, разом із братами збуд. навч. приміщення, помешкання для вчителів, інтернат для учнів, за допомогою львів. видавця І. Тиктора створ. шкіл. б-ку. Восени 1939 рад. влада закрила школу, В. повернувся до Бережан, де 1941–44 викладав біологію в г-зії. Навесні 1944 емігр. на Захід, звідти – до США.

Б. Головин, Я. Мазурак.

ВАСЮРІНА

Ростислав Юрійович (15. 05. 1950, с. Загірці Лановець. р-ну) – лікар, військовик. Полковник

мед. служби. Закін. Терноп. мед. ін-т (1973, нині ТДМУ). Нач. інфекцій. відділ. гарнізон. шпиталю в ПрикВО, лікар-інфекціоніст у Забайкал. ВО (1984–85), лікар військ. інфекцій. госпіталю в м. Кабул (1985–86, Афганістан), нач. військ. госпіталю армії в МНР (1986–91, нині Монголія), згодом – нач. базового військ. госпіталю у м. Борзя Читин. обл. (РФ), нач. мед. частини 16-ї військ. поліклініки ПрикВО (1992–95, м. Львів.) Від 1995 – зав. приймал. відділ. військ. санаторію “Шкло”, лікар-інспектор, секр. військ. комісії мед. відділу Пн.-Зх. напрямку Прикордон. військ України, працівник ЗАТ “Агентство економічної безпеки “Ефорт”.

Б. Головин.

ВАСЮТА

Ольга Анатоліївна (14. 03. 1959, м. Львів) – вчений-політолог. Дружина *С. Васюти*. Д-р політ. н. (2003), проф. (2004). Закін. Львів. ун-т (1981, нині нац. ун-т). Працювала в Ін-ті українознавства НАНУ, 1988–97 – нац. ун-ті “Львівська політехніка”; 1997–2001 – у ТАНГ (нині ТНЕУ); 2001–03 – у Нац. акад. держ. податк. служби України (м. Київ); 2003–04 – зав. каф. політології Київ. міжнар. ун-ту. Від 2004 – провід. н. с. відділу філософії освіти та освіт. технологій НДІ українознавства Мін-ва освіти і науки України. Автор і співавт. наук. праць.

Т. Марусик (ЕСУ).

ВАХІВСЬКА

Яніна (Рахміль) Григорівна (24. 05. 1932, с. Меньківка Радомишл. р-ну Житомир. обл.) – педагог. Засл. вчитель УРСР (1976). Медалі, га-луз. нагороди. Закін. Коростишів. пед. уч-ще (1952, нині пед. коледж, Житомир. обл.), Черніг. учит. ін-т (1955, нині ун-т), Станіслав. пед. ін-т

(1960, нині Прикарпат. нац. ун-т, м. Івано-Франківськ). Учителька Горожан., Олешів. семиріч. шкіл Монастирис. р-ну. 1964–87 – дир., 1987–2000 – вчителька Горожан. СШ.

Р. Черемшинська, О. Черемшинський.

ВАХНЮК

Михайло (1890, с. Русів, нині Снятів. р-ну Івано-Фр. обл. – р. і м. см. невід.) – громадський діяч, педагог. Закін. Заліщиц. учит. семінарію (1911). Учителював у с. Перехресне (нині Верховин. р-ну Івано-Фр. обл.). Воював в УГА, у т. ч. на Тернопільщині. Автор публікацій у г. “Громадський голос”. 1931–35 – посол польс. сейму від Укр. соц.-радикал. партії. Згодом учителював у с. Журавиця біля м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща).

Б. Мельничук.

ВАЦИК

Євген Григорович (02. 01. 1872, с. Мшана, нині Зборів. р-ну – 07. 02. 1929, м. Зборів, похов. у с. Підгайчики, нині цього ж р-ну) – правник, громадський діяч. Д-р права. Від дит. років жив у с. Підгайчики. Навчався в г-зіях у містах Золочів та Львів, студював право у Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. Від 1897 – адвокат у Зборіві. Співзасн. та кер. повіт. філій “Прогресу”, “Сільського господаря” й “Сокола”, голова Позичк. т-ва. У період ЗУНР належ. до повіт. комісаріату. Від 1922 продовжував у місті адвокат. і громад. діяльність.

П. Гуцал.

ВАЦИК

Іван (рр. н. і см. невід., с. Вовківці, нині Борщів. р-ну – м. Форт-Вільям, Канада) – лікар, громадський діяч. Від 1910 – в Канаді. Закін. Альберт. ун-т (Канада). Один із перших укр. лікарів-емігрантів у Канаді. Діяльний у громад. і церк. житті міста.

Б. Мельничук.

ВАЦИК

Яків Максимович (20. 10. 1859, м. Тернопіль – 15. 07. 1919, там само) – священник, педагог, громадський діяч. Д-р теології. Навчався на філос. і теолог. ф-тах Львів. ун-ту. 1887 рукопоклад. у сан священника. Катехит учит. семінарії та укр. г-зії у Тернополі. Співзасн. т-ва “*Мицанське братство*”, заст. голови його 1-го відділу.

П. Гуцал.

ВАЦЛІВСЬКИЙ

Петро Юліанович (29. 06. 1959, смт Козова) – господарник, громадський діяч. Депутат рай. та обл. рад кількох скликань. Закін. Львів. політех. ін-т

(1986, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Від тоді – інструктор Козів. рай. ради. Від 1992 – секр., 1999–2005 – кер. апарату Козів. РДА. Від 2006 – селищ. голова Козови. Під його кер-вом заверш. буд-во статуї Матері Божої, багато зроблено для благоустрою.

Я. Романюк.

ВАЧКІВ

Володимир Дмитрович (25. 07. 1888, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 28. 03. 1948, м. Лавр, Німеччина) – правник, громадський діяч. Закін. Бережан. г-зію, правн. ф-т Львів. ун-ту. Працював у містах Болехів (нині Івано-Фр. обл.) і Стрий на Львівщині. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. В березні 1919 уряд ЗУНР признач. В. суддею окруж. суду в Стрию. 1922–32 – суддя в м. Ярослав (нині Польща), 1933–39 – в м. Самбір (нині Львів. обл.). 1941–44 очолював господар. суд у м. Львів; голова Осередку укр. правників. Від 1944 – в Німеччині.

П. Гуцал.

“ВАШІ ГРОШІ”

– журнал. Вих. від липня 2008 – раз на тиждень (щовівторка); від вересня 2008 – нерегулярно. Ознайомлює з банків. структурою Тернопільщини, кредит. спілками, страх. компаніями, ринком цін. паперів, цінами на нерухомість, автосалонами, тур. фірмами, готелями. Засн. і вид. – ПП “Хмурич О. Т.”. Кер. – О. Хмурич, гол. ред. – Я. Буяк. Наклад – 5 тис. прим. Д. Дембіцький, Б. Мельничук.

ВАШКІВ

Тарас Павлович (03. 10. 1966, м. Тернопіль) – радіотехнік, громадський діяч. Відзнака Терноп. міськ. ради 1-го ступ. (2005). Депутат Терноп. міськ. ради 2-х склик. (від 2002). Закін. радіотех. ф-т Львів. політех. ін-ту (1990, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), ф-т післядиплом. освіти Терноп. ін-ту нар. госп-ва (1993, нині ТНЕУ). 1992–96 – секр. Терноп. обл. орг-ції УРП, 1996–98 – кер. видавн. відділу ТОВ “Джура”, 1998–2005 – зав. комп’ютер. лабораторії ін-ту післядиплом. освіти ТАНГ. 2002–04 – голова Терноп. обл.

орг-ції УРП “Собор”. Від 2006 – зав. навч.-комп’ютер. лабораторії Центру довузів., післядиплом. і магістер. підготовки ТНЕУ.

Б. Петраш, В. Штокало.

ВДОВЧЕНКО

Тетяна Анатоліївна (27. 03. 1962, м. Тернопіль) – економіст, правник, видавець, меценат. Активістка громад. орг-цій. Закін. ТФЕІ (1982), юрид. ін-т (2002, обидва нині – ТНЕУ). Працювала ст. бух. “Тернопільхлібоб’єднання” (1983–86), нач. відділу робітн. постачання копальні з добув. золота Соха-Якутія (1986–93, нині РФ), Від 1993 – ген. дир. ТОВ “Караван”. Представник “Ін’юрколегії” в Терноп. обл. Автор статей у всеукр. і зарубіж. ЗМІ. Спонсор. кошти на буд-во церков, книговидавання, дит. будинки.

В. Баран.

ВЕЛИКОГЛИБОЧЕЦЬКИЙ АМАТОРСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТЕАТР

– самодіяльне творче об’єднання. Засн. 1908 т-во “Просвіта” у с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну. Від 1972 – народний. Упродовж століття театр поставив 206 вистав. У репертуарі – тв. переважно укр. класики. Реж.: С. Лисий, Т. Давидко, Я. Геляс, А. Горчинський, М. Безпалько, Є. Ваврик, М. Ткачов, Г. Папроцька, І. Стефлюк, М. Круць, В. Скрип’юк, І. Потерейко, І. Натолочний та ін. Ролі виконали актори-аматори С. Берегова, М. Полигач, Є. Копач, З. Залецький, Г. Вовк, Р. та Г. Гарап’юки, Д. Пельчар, А. Луців, Л. та М. Криві, Я. Кошулинський, В. Біскупський, Л. Пацій, О. Соколовська, Т. і О. Сагайдаки, М. Врублевська, М. Пецко, Я. Ординос, Н. Тишук та ін. Художники: А. Ярмурський, М. Сагайдак, П. Гасай, І. Стефлюк та ін.

Б. Мельничук, М. Сагайдак.

ВЕЛИЧАНСЬКА

Світлана В’ячеславівна (25. 09. 1962, м. Корсаков Сахалін. обл., нині РФ) – працівник культури, громадська діячка. Засл. діяч мист-в України (2005). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1982), Рівнен. ін-т культури (1986, нині гуманітар. ун-т), Нац. акад. держ. упр. при Президентові України (2002). Від 1986 – зав.

культ.-мас. роботи ПК "Октябрь" (нині ПК "Березіль" ім. *Леся Курбаса*); 1991 – дир. муніципал. МП "Жайвір"; 1994 – нач. упр. культури і мист-в Терноп. міськ. ради; 2006 – гол. спеціаліст упр. у справах сім'ї, молоді та спорту, від 2008 – зав. сектору відділу сім'ї, молоді та спорту Терноп. ОДА.

В. Барна.

ВЕЛІЧКО

Осип Михайлович (08. 01. 1922, с. В'язівниця, Ярослав. пов., нині Польща – 13. 11. 2000, м. Стрий Львів. обл.) – педагог, різьбяр, літератор. Навчався в укр. г-зії у м. Перемишль (1936–39, нині Пшемисль; вчителька малювання – *О. Кульчицька*), Укр. учит. семінарії в м. Криниця (1940–43, обидва – Польща). 1945–49 проживав у м. Бережани. Від 1949 – у Стрию, де учитель виробн. класів (різьба по дереву) СШ та різьбяр сувенір. цеху. Автор портретів кийв. і галиц.-волин. князів, укр. гетьманів, борців за волю України, письменників, митців, науковців, хроніки-альбому "Українська учительська семінарія в Криниці" (1991). Персон. виставки на Львівщині, в м. Бережани (1972–97).

Г. Моєтряньська.

ВЕЛІЧКО

Петро Трохимович (24. 06. 1914, с. Чкалівка, нині Дніпроп. обл. – 27. 07. 2003, м. Кременець) – журналіст, редактор. Ордени Вітчизн. війни, "За мужність", 16 медалей, у т. ч. "За відвагу" (2). Учасник нім.-рад. війни. Працював на громад. роботі; 1958–78 – ред. кременец. рай. г. "Промінь комунізму" (від 1962 – "Прапор перемоги"); нині – "Діалог"). Автор низки публікацій.

Г. Івахів.

ВЕЛЬБЇЙ

Володимир Пилипович (11. 09. 1942, с. Ст. Нижбірок, нині Гусятин. р-ну) – педагог, науковець. Канд. техн. н. (1971), проф. (2002). Відмінник освіти України. Закін. Челябін. політех. ін-т (1965, нині РФ). Від 1972 – доц. Хмельн. технол. ін-ту побут. обслуговування. Від 2002 – проф. каф. зносостійкості й надійності машин Хмельн. нац. ун-ту, зав. каф. вищої математики та інформатики Хмельн. ін-ту економіки і підприємництва (за сумісн.). Автор більше 70 наук. праць, 12 наук.-метод. посібників та підручників для студентів; має 17 автор. свідоцтв на винаходи.

В. Горбоватий.

ВЕЛЬГАН

Лілія Петрівна (06. 08. 1979, с. Байківці Терноп. р-ну) – танцівниця, балетмейстер, діяч культури. Галуз. нагороди. Закін. хореограф. відділ. Тербовлян. вищ. уч-ща культури (1998), Рівнен. гуманітар. ун-т (2003, викл. бальної хореографії). Від 1998 – артистка балету ансамблю танцю "Надзбручанка" Терноп. обл. філармонії. Від 2007 – худ. кер. хореограф. ансамблю "ГлоріяБай" БК с. Байківці Терноп. р-ну. Автор більше 20 танцюв. композицій. Записує нар. танці.

Б. Мельничук.

ВЕНГЕР

Олена Петрівна (14. 05. 1965, м. Тернопіль) – науковець, педагог. Канд. мед. н. (2003). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1989, нині ТДМУ), 5-річну австро-укр. школу психоаналізу в м. Трускавець Львів. обл. (2000). Асист. каф. пропедевт. терапії (1992–96), від 1999 – на каф. психіатрії, 2004 – доц. цієї каф., 2005 – доц. з підрозділу психіатрії каф. неврології, психіатрії, наркології та

мед. психології Терноп. мед. ун-ту. Автор та співавт. понад 70 наук. і навч.-метод. праць, підручників.

В. Залецький.

ВЕНІАМІН

(в миру – Новицький Сергій Васильович; 25. 09. 1900, с. Кривичі, нині Мінс. обл., Білорусь –

14. 10. 1976, м. Чебоксари, нині РФ) – церковний діяч. Магістр богослов'я (1937). Церк. нагороди. Закін. духов. семінарії в містах Мінськ (1919) та Вільно (1924, нині Вільнюс, обидва – Литва), Варшав. ун-т (1929, Польща). Від 1928 – чернець, ієромонах, 1929 – управитель, чл. духов. собору *Почаїв. лаври*. Від 1931 – настоятель Остроз. собору Волин. єпархії, від травня 1934 – архімандрит; 1936–37 – настоятель парафії у м. Львів, благочинний Галиц. округу. Від 1937 – викл. Почаїв. чернеч. школи, від червня 1941 – єпископ Пінський і Поліський, вікарій Волин. єпархії, 1942 – Полтав. і Лубенський. У серпні 1941 – учасник таєм. собору в м. Почаїв, де ухвал. утримати укр. Церкву в каноніч. залежності від Москов. патріархії на правах автономії; після розколу Церкви відійшов до т. зв. Автоном. Церкви; у вересні 1943 повернувся до Почаїв. лаври. 1944 В. заарешт. органи НКДБ, засудж. на 12 р., перебував у засланні на Колимі (нині РФ); 1956 звільн. Признач. єпископом Омським і Тюменським. Від 1958 – архієпископ Іркутський і Читинський, одночасно тимчас. кер. Хабаров. і Владивостоц. єпархій, 1973–76 – архієпископ Чебоксар. і Чуваський (усі нині – РФ).

Т. Жавжарова (ЕСУ).

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ

Микола Олександрович (28. 10. 1930, с. Рясники, нині Гошан. р-ну Рівнен. обл. – 04. 06. 2006, м. Тернопіль) – актор, балетмейстер, фотохудожник. Чоловік *М. Гонти*. Закін. балетмейстер. курси при Київ. театрі опери і балету (1954). Працював у Рівнен. обл. муз.-драм. театрі (від 1951), від 1962 – актор Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). Ролі: Яшка (“Весілля в Малинівці” Л. Юхвіда), Хома (“Вільний вітер” І. Дунаєвського), Вибор-

ний (“Наталка Полтавка” І. Котляревського), Шпак (“Силою не будеш милю” за п’єсою “Шельменко-денщик” Г. Квітки-Основ’яненка), Кайдаш (“Кайдашева сім’я” О. Корнієнка за І. Нечуєм-Левицьким) та ін. Як балетмейстер поставив танці до вистав

“Весілля в Малинівці”, “Кайдани порвіте” М. Левченка, “Вільний вітер”, “Замулені джерела” М. Кропивницького та ін. Створ. фотолітопис театру, світлини роботи В. опубл. у ЗМІ.

Г. Садовська.

ВЕРБЕЛЬ

Ілля-Мордехай-Маркус (1805, м. Тернопіль – 1880, м. Одеса) – єврейський педагог, поет, перекладач. Закін. реальну школу *Й. Перля* в родин. місті. Вчитель у м. Могилів-Подільський (1829–37, нині Вінн. обл.), викл. комерц. уч-ща в Одесі (1837–73). Співпрац. із ред. єврей. видань. Автор віршів у періодиці, поем “*Chulde n-Bor*”, “*Masse Damesch*”, “*Bene Zion*” (1878), зб. перекладів “*Siffé Benanoth*” (1864) та ін.

П. Гуцал.

ВЕРБИЦЬКА

Тетяна Олександрівна (02. 09. 1976, м. Тернопіль) – журналістка, громадська діячка. Грант Фонду розвитку ЗМІ Посольства США в Україні (2005). Закін. Ін-т журналістики Київ. нац. ун-ту (1997). Працювала журналістом (1994), гол. ред. (1995) тижневика “КиївАвтоТорг”; позаштат. кор. (1997–98) і оглядачем (1998–2000) г. “*Вільне життя*”;

заст. гол. ред. г. “*PIA плюс*” (2000–02); заст. гол. ред. (2002), гол. ред. (2002–03) “*Тернопільської газети*”; заст. гол. ред. (2003–04), гол. ред. (2004–05) г. “*Місто*”. Засн. Терноп. гром. орг-ції “Студія журналістики “Кореспондент”; безкошт. школи журналістики для молоді (2003).

Співзасн. і шеф-ред. г. "Номер один" (2005–06), нач. відділу внутр. політики Терноп. міськ. ради (2006–07). Від 2007 – у ред. г. "Номер один". Автор і ведуча гром.-політ. програми "З відомими за кавою" на "УХ-радіо" (2005–06). Співпрац. з всеукр. г. "Дело", виданнями Посольства США "Новий кур'єр" та "Сто тисяч", УНІАН, Інтернет-виданням "Главред", Укр. службою новин радіостанції "Бі-Бі-Сі".

Б. Мельничук.

ВЕРБІЦЬКИЙ

Віталій Дмитрович (24. 01. 1967, м. Кременець) – художник. Засл. діяч культури Ханті-Мансій. автоном. округу РФ. Чл. Спілки художників РФ, Міжнар. асоц. художників ЮНЕСКО. Від 2004 – дир. Музею образотв. мист-ва в м. Когалім Тюмен. обл. (нині РФ). Учасник виставок від 1993 у містах РФ: Когалім, Москва, Тюмень, Ханті-Мансійськ, Єкатеринбург, Тобольськ, Нижньовартовськ та ін.; від 1995 – 14 індивід. виставок.

П. Гуцал.

ВЕРБЛЯН

Андрій Іванович (Werbljan Andrij; 1924, м. Тернопіль) – польський політичний діяч, редактор, науковець. 1940 – на спец. поселенні на Колимі (РФ). Від 1946 – служба в Польс. армії, 1948 – чл. Польс. об'єдн. робітн. партії (ПОРП). Від 1956 – кер. відділу пропаганди, 1960 – кер. відділу науки і освіти ЦК ПОРП. Від 1956 – чл. ЦК, 1971 – секретаріату; 1974 – секр. ЦК ПОРП. 1952–57 і від 1961 – депутат, від 1971 – віце-маршал сейму. 1972–74 – гол. ред. видання "Нові шляхи". Від 1974 – проф. політ. наук Сілез. ун-ту (м. Катовіце, Польща), дир. Ін-ту основ. проблем марксизму-ленінізму ЦК ПОРП. Автор наук. праць з історії та політології, зокрема кн. "Ескізи і полеміки" (1970).

о. М. Шаварин.

ВЕРБОВЕЦЬКИЙ

Михайло (1913, с. Новосілка-Кут, нині Новосілка Підгаєц. р-ну – 1940, м. Бережани) – педагог, громадський діяч. Повіт. провідник ОУН. Закін. Бережан. г-зію (1931), Львів. Богослов. акад. (1939). Чл. Юнацтва ОУН, жертва польс. "нацифікації" (1930), засудж. на 3 роки. 1935 за-

арешт. за агітацію щодо вступу в ОУН. Після звільнення навчавсь у Львів. Малій семінарії. Діяльний у культ.-просвіт. житті родин. села. Працював учителем математики та фізики в Новосілці (від 1939). Заарешт. (1940), замордований.

Б. Головин, о. М. Шаварин.

ВЕРГЕЛЕС

Іван Пилипович (15. 06. 1942, м. Тараща Київ. обл.) – військовик, воїн-інтернаціоналіст, педагог, громадський діяч. Батько *Т. Вергелес*. Ордени і медалі, зокр. 3 козац. ін. нагороди. Відмінник освіти України (2006). Лицар України (2008). Полковник ВПС України (2000). Генерал-осаул укр. козацтва. Закін. Харків. військ. авіац. уч-ще ВПС (1966), Хабаров.

пед. ін-т (1975, нині РФ), ВПШ у м. Мінськ (1977, нині Білорусь), ТАНГ (2001, нині ТНЕУ). Працював на команд. та політ. посадах у ЗС СРСР і УРСР (1963–88), методистом у Терноп. обл. упр. освіти (1988–92), викл. допризов. підготовки юнаків у с. Баворів та смт Вел. Березовиця (обидва Терноп. р-ну; 1992–2005). Від 2005 – викл. Терноп. ВПУ № 4. Заст., радник Верх. отамана, бунчужний Галиц.-Волин. округу укр. козацтва (від 1992).

Б. Мельничук, В. Уніят.

ВЕРГЕЛЕС

Тетяна Іванівна (27. 02. 1966, м. Тараща Київ. обл.) – вчений у галузі економічної теорії. Дочка *І. Вергелеса*. Канд. екон. н. (1994). Чл. Асоц. краєзнавців-енциклопедистів Тернопільщини (2008). Закін. екон. ф-т Київ. ун-ту (1988, нині нац. ун-т). Від 1988 – доц. каф. екон. теорії ТНЕУ. Автор більше 30 наук. праць, публікацій у зарубіж. та всеукр. ЗМІ з проблем розвитку вітчизн. економіки.

Б. Мельничук, В. Уніят.

ВЕРЕЩАК

Ярослав Миколайович (19. 08. 1938, с. Городнів, нині Жовків. р-ну Львів. обл.) – драматург, театрознавець. Чл. НСПУ (1990). Голова Всеукр. благодій. фонду “Тільдія драматургів України”. Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1962, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Працював ред. і сценаристом на телебаченні та Кіностудії ім. О. Довженка, зав. літ. частини Нац. театру ім. І. Франка, секр. правління НСТДУ, нач. відділу театрів для дітей та юнацтва Мін-ва культури і мист-в України. Автор зб. п’єс “Імпровізація” (1990), кіносценарію “Адреса вашого дому” (співавт. з Є. Хринюком). Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема, на прем’єрах вистав за своїми п’єсами: в обл. муз.-драм. театрі (нині акад. обл. драм. театр) – “Брате мій!..” (1979) та “Весільний генерал” (1983), у нар. театрі при ПК ВО “Ватра” – “Проба С. Б.” (“Степан Бандера” (1991); реж. усіх – П. Загребельний).

Б. Мельничук.

ВЕРМІНСЬКИЙ

Володимир Євгенович (18. 05. 1966, с. Чистилів Терноп. р-ну) – співак (тенор), диригент, аранжувальник, громадський діяч. *Всеукр. літ.-мист. премія ім. Братів Б. і Л. Лепких* (2009). Переможець всеукр. і міжнар. пісенн. конкурсів та фестивалів, серед них: “Боромля” (1999, м. Суми), “Пісенний вернісаж” (2000, м. Київ), “На хвилях Світязя” (2003, м. Луцьк); золота й бронз. медалі на чем-ті світу з видовищ. мист-в у м. Лос-Анджелес (2003, США). Закін. Харків. ін-т мист-в (1994; диригент, викл. муз. дисциплін), де 1988–90 – артист хору опер. студії. 1991–92 – худож. кер. і диригент самодіял. хору в с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну. 1992–99 – соліст Асоц. діячів естрад. мист-ва (м. Київ). У м. Тернопіль: 1999–2007 – худож. кер. концерт.-видовищ. центру “Популяр”, від 2006 – орг-тор і худож. кер. гурту “Акцент”. У творч. доробку В. – 10 магнітоальбомів: “Чистилівська забава-1, -2, -3”, “Українські застільні пісні”, “Колядки”, “Йшли селом партизани-1, -2”, “Я тобою живу”, “Не відлітай”, “Чари весни” (2005), компакт-диск “Відлуння криївки” (2009); концерт. програми,

зокрема “Наталі” (2007, 2008). 2001–07 – спів-орг-тор і худож. кер. Всеукр. фестивалю попул. музики “Зустрічі друзів” (м. Тернопіль). Гаст-ролі в Україні, Молдові, країнах Європи, Канаді, США. Співпрац. з композиторами та поетами-піснярами А. Житкевичем, Б. Мельничуком, Л. Попернацьким, О. Смиком, А. Фіглоком та ін.

Л. Щербак.

“ВЕРТЁБ ЗЛОТÓГО”

– карстова печера. Розташ. у Борщів. р-ні за 1 км на пн. від печери “Вертеба”. Назва – від старослов’ян. слова “вертеб”, що означає “печера, важкодоступна яруга, балка”, та імені місц. жителя П. Злотого, який 1920–30-х розміщував пасіку на дні лійки печери для захисту від вітру. Карстова лійка утвор. через одноактний обвал склепіння порожнини, за значного розміру підзем. зали і невел. потужності перекриваючих порід (до 8 м). Перша спроба проникнення – 1984. Печера розташ. у верхній ч. десятимет. пачки великокристал. гіпсів. Серед. вис. ходів – 0,9 м, шир. – 1,5 м. Виділяються дві зали видовж. форми вис. до 4 м. У печері є вертикал. хід діаметром 2 м і вис. 7 м, що розсікає товщу гіпсів та доходить до ґрунт. покриву, під яким конус із обломків перекриваючих порід. Вода в печеру надходить інфільтраційно. та під час дощів і танення снігу. Рух повітря всередині печери змінний.

М. Бойко, О. Дулар, М. Сохацький.

ВЕРТИКАЛЬНА

– карстова печера. Відкрита 26. 06. 1987. Вхід – між селами Більче-Золоте та Юр’ямпіль (Борщів. р-ну), на вершині лів. берега струмка “Кирничка”. Стінки нижньої частини вхід. колодязя мають кароподібну поверхню. Прокарстовані тріщини пронизують верх. та серед. ч. гіпс. товщі. Нерозмиті тріщини – на глиб. 5–7 м. Значне порушення породи відмежовує печеру в пд.-сх. напрямку. Воно представлене зоною дроблення, складеною дрібногрудк. брекчією, яку зцементував глинисто-карбонат. матеріал. Розмір обломків великокристал. гіпсу до 0,5 м. Печера суха, сюди не потрапляють дощові та сніг. води, тут нема тяги повітря. Температура у крайній від входу ділянці +10° С.

М. Бойко, О. Дулар.

ВЕРФЕЛЬ

Франц (10. 09. 1890, м. Прага, нині Чехія – 26. 08. 1945, м. Беверлі-Хілс, США; перепохов. у м. Відень, Австрія) – поет, прозаїк (зачинатель експресіонізму в ліриці й драмі). Навчався в ун-тах у містах Прага, Лейпціг, Гамбург (обидва Німеч-

чина). В червні 1916 перебував на фронті в Сх. Галичині як телефоніст 19-го полку важких польових гаубиць, після поразки австро-угор. військ побл. сіл Годів та Озерна (обидва нині – Зборів. р-ну), перевед. до Відня в прес-службу Гол. штабу. Учасник революц. подій 1918. Автор роману “Сорок днів Муса-Дага” (про різню вірмен в султан. Туреччині 1915), зб. віршів “Друг світу” (1911), “Ми існуємо” (1913), “Один для одного” (1915), тв. у експресіоніст. антологіях “Приимерк людства”, “Друзі людства”.

С. Ткачов.

ВЕРХОВІНА

– ботанічна пам’ятка природи місцевого значення. Розташ. за 1 км на пд. захід від с. Мшанець Зборів. р-ну в межах меліорат. системи, порослої очеретом. Перебуває у віданні Мшанец. сільради. Оголош. рішенням Терноп. обл. ради від 23. 12. 2005 № 519 “Про внесення змін і доповнень до мережі території та об’єктів природно-заповідного фонду Тернопільської області”. Пл. 2,00 га. Під охороною – фрагмент заболоч. балки з тип. водно-болот. рослинністю для зх. лісостепу. Особл. цінн. коручка болотна, пальчатокорінник травневий – види рослин, занес. до Черв. книги України.

І. П’ятківський.

ВЕРХОЛА

Ярослав Іванович (18. 08. 1958, с. Бедриківці Заліщиц. р-ну) – господарник, громадський діяч. Галуз. нагород. Закін. Борщів. технікум механізації с. госп-ва (1977, нині агротех. коледж), Укр. с.-г. акад. (1986). Гол. інж. у колгоспі “Правда” Чортків. р-ну, інж. у Заліщиц. райсільгосп-техніці. 1983–86 – гол. інж. упр. с. госп-ва Заліщиц. райвиконкому. Перебував на громад. роботі. 1988–96 – голова правління колгоспу “Дністер” Заліщиц. р-ну. Від 1996 – в рай. упр. с. госп-ва, 2004–05 – 1-й заст. голови Заліщиц. РДА. Від 2006 – ст. консультант *Західноукр. регіон. центру фермерства* Укр. акад. аграр. н. та викл. Заліщиц. аграр. коледжу, 2008 – нач. упр. агропром. розвитку Заліщиц. РДА.

Н. Новосядла, Б. Новосядлий.

ВЕРШЛЄР

Іво-Криштоф (Werschler Iwo Krsysztof; 29. 07. 1932, м. Підгайці) – педагог, історик, краєзнавець, громадський діяч. Д-р історії (1979). Закін. ун-т у м. Познань (1955). 1955–72 працював у ліцеї в м. Съвєбодзін (обидва – Польща). Від 1972 – у Познані. Автор праць, статей на істор. і краєзн. тематику.

С. Колодницький.

ВЕСЕЛЬСЬКИЙ

Віктор Леонідович (25. 10. 1956, с. Рихальське Ємільчин. р-ну Житомир. обл.) – лікар, громадський діяч. Спеціаліст вищ. категорії з хірургії, орг-ції та упр. охороною здоров’я. Депутат Житомир. обл. ради 3-х склик. Закін. Терноп. мед. ін-т (1980, нині ТДМУ). Лікар у Житомир. обл. Заст. міністра охорони здоров’я України (1998–2000), заст. нач. Гол. упр. охорони здоров’я м. Київ, від 2005 – 1-й заст. міністра охорони здоров’я України.

О. Івахів, Б. Мельничук.

ВЕСЛУВАННЯ НА БАЙДАРКАХ І КАНОЕ НА ТЕРНОПІЛЬщині

– вид спорту. В Україні перші змагання з веслування – 1893 (м. Одеса). У Тернополі “Веслярське товариство” виникло 1886, статут затвердж. 1887. Секції греблі (веслування) працювали і при укр. т-ві “Поділля” (1909) та при польс. військ.-цивил. клубі “Креси” (1930-і). Припинили діяльність після вересня 1939. 1956 при відділі освіти Терноп. міськ. виконкому відкрито спорт. секцію веслування. Засн. Б. Тендерук – тренер ДЮСШ. Від 1966 – секція спорт. т-ва “Спартак”, від 1981 – секція при студент. спорт. т-ві “Буревісник”, 1987 – ДЮСШ “Буревісник” спорт. т-ва “Україна”. Дир. *Б. Балабан*. Кращі спортсмени-веслувальники краю: 1-й м. сп. СРСР із веслування на байдарках і каное – О. Станько (1966); 1-й чемпіон України, м. сп. СРСР Я. Гасій (1968); 1-й чемпіон СРСР, м. сп. міжнар. класу Ю. Колесніков (1981); чемпіони СРСР (1984–89): Т. Горобівська, Н. Фесюк, *С. Пенюк*; 2 місце на чем-ті світу – м. сп. міжнар. класу *С. Двудят* (1994); чл. зб. команди України, учасники чем-тів світу і Європи м. сп. України (2006–08) – *С. Фесун*, Н. Горунович, А. Редьква, А. Монастирський.

Б. Балабан, І. Дем’янова.

“ВЕСНЯНКА”

– студентський ансамбль бандуристок. Діє у Терноп. муз. уч-щі. Засн. 1986 *В. Верней*. Від 1993 – мист. кер. І. Турко. “В.” – лауреат обл. премії ім. *С. Крушельницької* (Т., 1987), володар гран-прі 1-го обл. фест.-конкурсу кобзар.

мист-ва “Кобза” (Т., 2005), дипломант Міжнар. фестивалю духов. музики у м. Кременець (2007) та ін. Ансамбль видав аудіо-диск “Де вітер землю голубить” (Т., 2007; 17 творів).

М. Євгенєва.

ВЕТЛІНСЬКА

Оксана Василівна (15. 05. 1965, м. Самбір Львів. обл.) – педагог, громадська діячка. Д-р

філософії у галузі політології. Орден Кн. Ольги 3-го ступ. (2004). Закін. Дрогобиц. пед. ін-т (1990, нині пед. ун-т), Міжрегіон. акад. упр. персоналом у м. Київ (2003). Працювала педагогом у Самбір. ЗОШ (1985–90), учителем початк. класів, заст. дир. Терноп. ЗОШ

№ 3 (1990–2002); у Терноп. ОДА: радник голови, нач. відділу з гуманіт. питань (2002–03), нач. упр. з питань внутр. політики (2003–05), пом.-консультант депутата ВРУ (2005–06); нині – в упр. регіон. політики секретаріату КМ України. Голова ТОО “Дія” (від 1997), заст. голови Всеукр. орг-ції “Дія” (від 2001).

В. Уніят.

ВЕЦАЛЬ

Розалія (р. н. невід., с. Глібів, нині Гусятин. р-ну – 1958, м. Вунсакет, США) – громадська діячка. У США діяльна в Союзі українок; відзнач. під час допомог. акції укр. скитальцям у Європі (1924). Делегатка Союзу українок Америки в Об’єдн. ком-ті українців Вунсакета, секр. Допомог. ком-ту, чл. філії Укр. конгрес. ком-ту Америки.

Б. Мельничук.

ВСТРІВ

Іван Андрійович (16. 08. 1923, Донеччина – 05. 07. 2008, м. Ланівці) – військовик. Полковник. Ордени Черв. зірки (3), Вітчизн. війни 2-го ступ., Б. Хмельницького, медалі. Закін. Київ. 2-е артилер. уч-ще (1941), об’єдн. курси вдосконалення офіцер. складу ПрикВО. Під час нім.-рад. війни – учасник боїв у Польщі, Угорщині, Чехословаччині, форсування річок Одер, Найсе, взяття м. Берлін (Німеччина). Згодом – військ. комісар у Лановец. та Теребовлян. райвійськкоматах. Співорг-тор і голова (1967–77) Лановец. рай. орг-ції ветеранів.

С. Гуцалова, Б. Мельничук.

ВІВЬЮРКА

Степан Васильович (1961, м. Тернопіль) – військовик, громадсько-політичний діяч, правозахисник. Депутат Терноп. обл. ради (1998–2002). Медаль “За заслуги перед Україною” (1994). Закін. Хмельн. вище артилер. командне уч-ще (1983). 1983–93 – служба на команд. посадах, у частинах бойов. чергування, прикриття Держ. кордону України. Від 1996 – секр. Терноп. обл. ком-ту оборони прав людини, 1997 – чл. Всеукр. ком-ту оборони прав людини. Чл. КУН.

В. Левицький.

ВИГОННИЙ

Олександр Каленикович (18. 07. 1957, с. Нападівка Лановец. р-ну) – військовик. Полковник. Орден “За мужність” 3-го ступ. (2009), ін. нагороди ЗС СРСР і України. Закін. у м. Москва (нині РФ): вище команд. уч-ще дорож. та інж. військ (1981) та Військ.-інж. акад. (1989). Служив на команд. посадах у ЗС СРСР та України. Учасник ліквідації наслідків катастрофи на ЧАЕС (1986), наслідків землетрусу у Вірменії й повені в Закарпатті. Від серпня 2005 – нач. навч.-метод. центру цивіл. захисту і безпеки життєдіяльності Терноп. обл.

Я. Галяс, Н. Гергілевич, Б. Головин.

ВІДРАК

Мелітон (Милетій) Михайлович (24. 02. 1879, с. Чистилів, нині Терноп. р-ну – травень 1927, м. Чортків) – правник, громадський діяч. Д-р права (1909). Навчався в г-зії у м. Тернопіль, Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. У м. Відень – перекладач у Найвищому держ. суді Австрії, потім – пом. адвоката в м. Ланьцут (Польща). 1910 відкрив адвокат. канцелярію в Чорткові. Від поч. 1-ї світ. війни – офіцер в австр. армії. У період ЗУНР – суддя польового суду Чортків. ОВК. Від 1922 знову працював адвокатом. Діяльний в укр. т-вах; чл. нагляд. ради Повіт. союзу кооператив.

П. Гуцал.

“ВИЗНАЧНІ ПОСТАТТІ ТЕРНОПІЛЛЯ. БІОГРАФІЧНИЙ ЗБІРНИК”

– книга про видатних людей області. Вийшла 2003 в київ. вид-ві “Дніпро” за сприяння Тер-

ноп. земляцтва у м. Київ "Тернопілля". У кн. особл. увага приділена родинам *Барвінських, Галуцинських, Глинок, Дністрянських, Зарицьких, Коссаків, Рудницьких* та ін., братам *Борачкам, Гірнякам*, сестрам *Крушельницьким*, подружжю *Стецьків*, представл. *Р. Андріяшик, С. Бaley, Василько Ростиславич, М. Вериківський, І. Верхратський, М. Гайворонський, В. Гнатюк, Д. Клячківський, М. Паращук, О. Смакула* та ін. Кн. проілюстрована докум. світлинами. Укладачі – *О. Бенч, В. Троян*. До створ. зб. долучилися *Я. Калакура, П. Медведик, Б. Мельничук* та ін.

В. Уніят.

ВИННИЦЬКИЙ

Іван-Ростислав Юліанович (04. 11. 1932, с. Яблунів, нині Гусятин. р-ну) – матеріалознавець, громадський діяч. Син *Я. Винницької*. Від 1948 – в Канаді. Закін. Мек Гілл. ун-т (1956); в ун-ті м. Торонто – докторат із металургії (1968). Працював інж. у "International Nickel Co of Canada" (1956–59) та "Du Pont of Canada Ltd" (1959–64). 1969–95 – проф.

хім. інженерії, від 1995 – ад'юнкт-проф. ун-ту Ватерлу (пров. Онтаріо). Орг-тор і кер. Світ. наук. конгресу "Agglomeration 1985". Активіст Пласту (від 1948), голова Укр. кредит. спілки в м. Садбері (1957–59), співзасн. та голова (1971–78) відділ. Клубу професіоналістів і підприємців, КУК у м. Кіченер, Край. Пласт. ради (1992–94). Автор і співавт. наук. праць, статей; має патенти на винаходи.

С. Плахотнюк (ЕСУ), Л. Щербак.

ВИННИЧЕНКО

Богдан Іванович (12. 04. 1932, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл.) – хірург, громадський діяч. Син *І. Винниченка*. Закін. Львів. мед. ін-т (1956, нині нац. мед. ун-т). Працював лікарем-хірургом у Терноп. обл.; асист., доц., від 1991 – прорек-

тором Львів. мед. ун-ту. Автор бл. 100 наук. праць, понад 80 публіцист. статей у ЗМІ.

Б. Мельничук.

ВИННИЧУК

Петро Миколайович (16. 08. 1954, с. Росохач Чортків. р-ну) – громадсько-політичний діяч.

Чл. Укр. Гельсін. спілки. Співініц. створ. (листопад 1972) нац.-патріот. підпіл. орг-ції. 05. 11. 1972 з В. Сеньківим та В. Мармусом зірвав 2 черв. прапори, встановл. у родин. селі до "жовтн. свят"; учасник розвіш. у м. Чортків 4-х укр. нац. прапорів

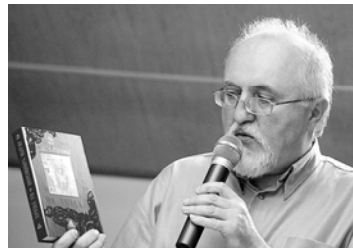
та розклеюв. 19-и листівок 21. 01. 1973 на честь річниці *Акту Злуки УНР і ЗУНР*. У квітні того ж року В. заарешт. за "антирад. агітацію і пропаганду", у вересні засудж. до 4 р. позбавл. волі у таборах сувор. режиму та 3 р. заслання. Покарання відбував попл. с-щ Лесной (Мордовія) та Половинка (Перм. обл.), заслання – в с. Полудьоновка (Томс. обл.; усі нині – РФ). Листувався з *В. Чорноволом*. Від 1980 – у родин. селі, працював у колгоспі. Наприкін. 1980-х – на поч. 1990-х – активіст руху за незалежність України. Реабіліт. 1991. Співзасн. т-ва "Меморіал" у Чорткові (1989), чл. УРП, діяльний в укр. т-вах.

В. Овсієнко (ЕСУ), Л. Щербак.

ВИННИЧУК

Юрій Павлович (псевд. Юзьо Обсерватор; 18. 03. 1952, м. Станіслав, нині Івано-Франківськ) – письменник, журналіст.

"Галицький лицар" (1999). Чл. (1997), від 2004 – віцепрезидент АУП. Закін. Івано-Фр.

пед. ін-т (1973, нині Прикарпат. ун-т). Від 1974 – у м. Львів. Працював художником-оформлювачем. 1987–91 – співзасн. і реж., комедій. актор, автор пісень, сценаріїв вистав Львів. естрад. театру "Не журись!", де працював із *В. Жданкіним* та *В. Морозовим*. Ред. (1991–94), від 1998 – ред., журналіст, від 2007 – ред.

координатор г. "Post-Поступ"; гол. ред. вид-в "Барви" (1994–95), "Піраміда" (2000; прац. тут від 1995), г. "Гульвіса" (1995–97). Літ. діяльність – від 1972. Автор зб. віршів, повістей, романів "Мальва Ланда" (2003), "Весняні ігри в осінніх садах" (2005; переможець конкурсу Бі-Бі-Сі на кращу укр. книгу 2006); краєзн. вид. про Львів; перекладів із англ., кельт. і слов'ян. мов; кн. у жанрі літ. містифікацій – тв. "Плач над градом Кия" (1994), "Житіє гаремное" (1996); упоряд. антологій; започатк. серію "Мітологія" та ін. Не раз бував на Тернопільщині: у селах, звідки поход. батьки (мати В. – родом із с. Підлісне, нині Кременец. р-ну, де часто перебував у дитинстві; батько – зі с. Бережанка, нині Лановец. р-ну; із театром "Не журись!" у насел. пунктах краю; у вересні 2005, червні 2007, жовтні 2009 – в обл. центрі, зустрічався з громадськістю та журналістами. Автор публікацій у г. "Вільне життя плюс".

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ВІННИЧИК

Микола Іванович (27. 06. 1952, с. Заздрість Тереховлян. р-ну) – культурно-освітній та громадський діяч, педагог, викладач-методист. Депутат Тереховлян. рай. ради 2-х склик. (від 2002). Засл. прац. культури України (2006). Відмінник освіти України (2002). Галуз. нагороди. Закін. Тереховлян. культ.-освіт. уч-ще (1970, нині вище уч-ще

культури), у м. Київ: ін-т культури (1974, нині нац. ун-т культури і мист-в), Акад. кер. кадрів культури і мист-в (2008). У м. Тереховля: 1974–97 – викл., від 1999 донині – дир. культ.-освіт. уч-ща (нині вище уч-ще культури); 1997 – зав. відділом культури РДА; 1998 – заст. голови РДА з гуманіт., політ.-прав. питань. Автор статей, метод. розробок та ін. публікацій.

І. Дем'янова.

ВИНОКУР

Юлія Миколаївна (03. 11. 1959, станиця Калінінська Наур. р-ну Чечено-Інгуш. АРСР, нині РФ) – журналістка, громадська діячка. Депутат Терноп. міськ. ради (від 2006). Чл. НСЖУ (2005). Засл. журналіст України (2009). Галуз.

нагороди. Закін. Харків. ін-т радіоелектроніки (1982, нині тех. ун-т), ф-т журналістики Київ. ін-ту політології та соціал. упр. (1991). Працювала інж.-технологом на з-ді "Топаз" у м. Донецьк; у ЗМІ в м. Красноармійськ Донец. обл. Від 1993 – в Терноп. телекомпанії "TV-4": журналіст програми новин "Провінційні вісті"; автор і ведуча телепрограм "Депутатська скринька", "Межа правди" та ін.; продюсер проектів "Ніч виборів", "Тема тижня", "Моя Україна", "Передвиборча п'ятниця"; 1996–2001 – кер. реклам. агенції, від 2001 – дир. телекомпанії. Від 2005 за сумісн. – викл. відділ. журналістики філол. ф-ту ТНПУ.

Л. Щербак.

ВИСІЧАНСЬКИЙ ЗАМОК

– оборонна споруда, пам'ятка архітектури національного значення. Розташ. у с. Висічка Борщів. р-ну на вис. горі зі стрімкими схилами, в межиріччі р. Нічлави та її пр. притоки – струмка Драпки. На цьому місці виявл. залишки давньорус. городища, на тер. якого у 17 ст. збудов. замок у вигляді неправил. чотирикутника, кожен наріжник якого був увінчаний вежею, з пн. боку – в'їзна брама. 1672 замок захопило турец. військо; невдовзі поляки відвоювали фортецю, 1675 тут перебував із залогою король Ян III Собеський; наприкін. 17 ст. зруйн. замок занепав. На поч. 19 ст. власниця Висічки Голейовська-Чарковська збудувала на руїнах твердині вишук. палац, що примикав до пд.-зх. вежі. Зберег. світлини і малюнки того часу, на яких розташ. на горі палац, оточений парком, нагадує мальовничістю європ. замки. Нині зберег. фундаменти від палацу та оборон. мурів, повністю – шестикутна пд.-сх. двоярус-

Шестикутна вежа замку.

нагороди. Закін. Харків. ін-т радіоелектроніки (1982, нині тех. ун-т), ф-т журналістики Київ. ін-ту політології та соціал. упр. (1991). Працювала інж.-технологом на з-ді "Топаз" у м. Донецьк; у ЗМІ в м. Красноармійськ Донец. обл. Від 1993 – в Терноп. телекомпанії "TV-4": журналіст програми новин "Провінційні вісті"; автор і ведуча телепрограм "Депутатська скринька", "Межа правди" та ін.; продюсер проектів "Ніч виборів", "Тема тижня", "Моя Україна", "Передвиборча п'ятниця"; 1996–2001 – кер. реклам. агенції, від 2001 – дир. телекомпанії. Від 2005 за сумісн. – викл. відділ. журналістики філол. ф-ту ТНПУ.

на вежа (одна з двох), заввишки бл. 10 м, товщ. мурів – 1,6 м; залишки пд.-зх. вежі зруйнов. 1991 за рішенням Глибочец. сільради, до якої тоді належ. с. Висічка.

В. Бойко.

ВИСОЦЬКИЙ

Зеновій Якимович (14. 09. 1954, с. Чумали Збараз. р-ну) – журналіст, громадсько-політичний діяч. Чл. НСЖУ. Депутат Збараз. рай. ради 3-х склик. (від 1998). Закін. філол. ф-т Івано-Фр. пед. ін-ту (1977, нині Прикарпат. нац. ун-т), ф-т журналістики Львів. ун-ту (1984, нині нац. ун-т), ВПШ у м. Київ (1989), Укр. акад. зовніш. зв'язків (2000). Працював пом. майстра на Терноп. бавовн. комбінаті (1975–81); заст. секр. парт. ком-ту Терноп. упр. буд-ва (1981–85); інструктором, секр. Збараз. райкому КПУ (1985–91); власкором. г. “Земля” (1991–93); юрисконсультантом банку “Ватра” й АБ “Зевс”; пом. нар. депутата ВРУ (1999–2002); інж.-метрологом ВАТ “Збаражгаз”; від 2003 – консультантом орг. відділу апарату Терноп. ОДА. Автор публікацій у всеукр. та місц. ЗМІ.

Б. Мельничук.

ВИСОЦЬКИЙ

Степан Іванович (псевдо “Сірий”; 1920, с. Смиківці, нині Терноп. р-ну – 25. 06. 1948, х. Королівка біля с. Колодіївка, нині Підволочис. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1941). Від 1944 – вояк сотні “Буйних” УПА, після повернення на Тернопільщину – район. господар. референт. Від квітня 1948 – район. референт СБ Великобірків. р-ну (нині смт Вел. Бірки належ. до Терноп. р-ну). Загинув у бою з підрозділом МДБ.

Б. Мельничук.

ВИСОЦЬКИЙ

Ярослав Іванович (27. 07. 1961, с. Вел. Плавуча Козів. р-ну) – фінансист. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1982, нині ТНЕУ). Від 1982 – бух., ст. бух. Рівнен. спец. рем.-буд. упр. “Рівнеліфт”, 1987 – ст. бух. відділу комплекс. проектування Рівнен. ін-ту “Укрпівдендіпрокомунбуд”, від 1990 – гол. бух. госпрозрахунків наук.-вироб. відділ. СП “Інтертап-Еко”, 1991 – економіст, ст. економіст, пров. економіст, нач. операц. відділу Рівнен. обл. упр. Держ. ошад. банку України; 1994 – в. о. кер., від 1995 – кер. Рівнен. філії акціонер. поштово-пенс. банку “Банк Аваль”, від 1995 донині – дир. Рівнен. дирекції ВАТ “Райффайзен Банк Аваль”.

В. Барна.

ВИТАНОВИЧ

Ілля (09. 08. 1899, м-ко Бурштин, нині м. Галиц. р-ну Івано-Фр. обл. – 30. 12. 1975, м. Нью-Йорк, США) – історик, педагог. Д-р історії (1927), проф. Чл. НТШ (1933). 1919 воював на Тернопільщині як четар УГА, потім збирав тут матеріали до праць “Українське селянство на шляху до перемоги”, “Нарис суспільно-економічної освіти в Галичині” (обидві 1934). Проф. Львів. ун-ту (1939–40), від 1944 – проф. УВУ в м. Мюнхен (Німеччина). 1949 виїхав до США. Автор кн. “Історія української кооперації” (1964), монографій про *М. Грушевського*, *В. Навроцького*, *Є. Олесницького*, *К. Паньківського* та ін.

Б. Мельничук.

ВИХОВАНЕЦЬ

Олександр Вікторович (26. 03. 1957, м. Почаїв, нині Кременец. р-ну) – журналіст. Магістр

держ. упр. (1993), д-р філософії в галузі ділов. адміністрування (2003). Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (нині нац. ун-т), Міжнар. кадр. акад. спільно з Міжрегіон. акад. упр. персоналом у м. Київ (2003). Працював журналістом у ред. г. “Вінницька правда”, від 1986 – у Вінн. облвиконкомі. Від 1997 – голова реєстрац. палати Вінн. міськ. ради.

Л. Вихованець.

ВИХРУЩ

Віра Олександрівна (06. 07. 1956, смт Земетчино Пензен. обл., нині РФ) – педагог. Дружина *А. Вихруща*. Д-р

пед. н. (2001), проф. (2003). Закін. Харків. пед. ін-т (1977, нині пед. ун-т), де викл. каф. педагогіки початк. навчання. Від 1985 – зав. каф. педагогіки і методики початк. навчання Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ). Автор і співавт. більше 70 наук. праць, навч. посіб., метод. розробок, текстів із дидактики, статей.

П. Гуцал.

“ВИШИВАНКА”

– ансамбль бандуристів. Засн. 1962 викл. класу бандури У. Кронда у Терноп. дит. муз. школі № 1. Від 2008 – зразковий. Лауреат 2-го обл.

фестивалю-конкурсу кобз. мист-ва “Кобза” (2008), ін. конкурсів. Кер. Г. Ромашкіна (1966–75), Н. Кміть (1975–85), Л. Гриневиц (1993–97), Н. Кулик (від 2004 донині). Випустив відео-диск “Співай, бандуронько, співай!” (Т., 2008).

М. Євгенська.

“ВИШИВАНКА”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2003 укр. і рос. мовами раз на місяць. Засн. – І. Тріль. Ред. – О. Коломієць. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

“ВІШИТІ КАРТИНИ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2003 укр. і рос. мовами раз на місяць. Засн. – О. Танасійчук. Шеф-ред. – І. Тріль; ред. – О. Коломієць. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

ВІШКВАР

Михайло Іванович (1924, с. Глядки, нині Зборів. р-ну) – учасник національно-визвольної боротьби. Орден “За мужність” (1999). Від 1941 – у партизан. загоні під команд. С. Ільчука. 04. 08. 1942 потрапив у полон, вивез. до Німеччини. Працював на металург. з-ді у м. Нойкірхен, звідки втік; співпрац. із француз. підпільниками у Німеччині й Франції.

О. Івахів, Б. Мельничук.

ВИШНІВСЬКИЙ

Микола Дмитрович (23. 05. 1949, с. Цінева, нині Рожнятів. р-ну Івано-Фр. обл.) – журналіст, редактор. Чл. НСЖУ (1981). Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1977, нині нац. ун-т). Працював монтажником-висотником на буд-ві Калус. хім.-металург. комбінату (1964–68, Івано-

Фр. обл.). Від 1977 – в м. Тернопіль: кор. обл. г. “Вільне життя”, відп. секр. рай. г. “Шляхом Ілліча”; від 1988 – ред. г. “Студентський вісник”. Від жовтня 1990 – 1-й ред. г. “Відродження” (нині “Свобода”); 1991 – ред. облтелерадіокомітету.

Б. Мельничук.

ВИШНІВСЬКИЙ

Теофіл (Wiszniewski Teofil; 28. 12. 1806, с. Язловець, нині Буцац. р-ну – 31. 07. 1847, м. Львів) – польський громадський діяч. Закін. Львів. ун-т (1828). Учасник польс. повстання 1830–31. Створ. у Галичині підпіл. гуртки. 1835 заарешт., засудж. на 15 р.; 1836 звільн. 1838 емігр. у Францію. 1844 нелегально повернувся в Галичину, готував повстання проти австр. влади. В лютому 1846 на чолі невел. загону безуспіш. спробував захопити м-ко Нараїв (нині с. Бережан. р-ну). Засудж. до страти.

П. Гуцал.

ВІШНЯ КУЦОВА

(Cerasus fruticosa Pall.) – кущ із родини Розовіт (Rosaceae). Внесений до Переліку рідкіс. і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин. світу на тер. Терноп. обл. (рішення Терноп. обл. ради від 11. 11. 2002 № 64). Релікт. вид на межі ареалу, зрідка трапл. серед чагарників на степ. ділянках. Під охороною у природ. заповіднику “Медобори” та його філії “Кременецькі гори”.

Г. Синиця.

ВІЩИЙ ЖІНОЧИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

– навчальний заклад у м. Тернопіль. Функціонував 1898–1905 на вул. Стрілецькій-Нижчій (нині – Січових Стрільців).

Л. Левенець.

ВІВЧАР

Наталія Мирославівна (з дому – Гірняк; 16. 06. 1971, м. Тернопіль) – лікар. Дочка М. Гірняка. Канд. мед. н. (2005). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1995, нині ТДМУ). Працювала кардіологом у Терноп. комун. міськ. лікарні № 2 (1997–2004), від 2004 донині – зав. кардіолог. відділ. Терноп. обл. клін. комун. лікар-

ні; від 2008 – обл. позаштат. кардіолог. Автор наук. праць.

Б. Мельничук.

ВІДАЄВІЧ

Юзеф (Widajewicz Jyzeff; 18. 02. 1889, с. Біще, нині Бережан. р-ну, за ін. даними с. Буцнів, нині Терноп. р-ну – 16. 09. 1954, м. Краків, Польща) – польський історик, педагог. Д-р філософії (1914). Дійс. чл. Польс. АН. Навчався в г-зіях у містах Бережани та Львів, закін. Львів. ун-т (1913). Працював учителем у г-зії. 1914–16 – в австр. армії. Від 1919 – проф. г-зії, потім – ун-ту в м. Познань. Від 1945 – проф. Ягеллон. ун-ту в м. Краків. Автор праць із середньовіч. історії Польщі, розвідки “З минулого Біща” (1925).

П. Гуцал, С. Ткачов.

ВІДАЦЬКИЙ

Станіслав (Widacki Stanisław; 27. 04. 1883, с. Баковці, нині Жидачів. р-ну Львів. обл. – 1940, м. Тернопіль) – польський військовик, педагог, громадський діяч. Почес. громадянин м. Бережани (1934). Посол сейму Речі Посполитої від м. Тернопіль. Закін. г-зію у м. Дрогобич (1906, нині Львів. обл.), навчався на філос. ф-ті Львів. ун-ту (1906–07). Вчитель мови та літ-ри, історії у Терноп. держ. г-зії (1912). Служив у польс. ЗС (1918), капітан (1919); учасник боїв на Малопольс. і Литов.-Білорус. фронтах (1919), підполковник (1921). Від 1929 – ком-р піхот. полку прикордон. стрільців у Бережанах. Займався доброчинністю, опікувався сиротами. Бургомістр м. Тернопіль (1933). Замордували енкаведисти в тюрмі.

Н. Голод, Б. Мельничук.

ВІДЛЮДНИКІВ МІСЦЯ

– сакральні пам'ятки області. Історія багатьох монастирів і храмів розпоч. зі життя тут відлюдників, які молилися за збагачення краю. На тер. обл. зберег. В. м.: у с. Монастирок Борщів. р-ну (від 15 ст. донині функціон. печер. храм, із часом побуд. церкву, монастир і келії, де жили і служили Богові монахи-відлюдники); в урочищі Божа Гора pobl. с. Вел. Бережці Кременец. р-ну (живуть періодично в печері біля цілющ. джерела); “Пуца відлюдника” (на тер. держ. заповідника “Медобори”); у печерах *Дністров. каньйону* pobl. сіл Устя і Дзвенигород (Борщів.), Печорна, Синьків, Нирків (Заліщиц. р-нів); у скельн. храмі в с. Межигір'я Монастирис. р-ну (приміщ. храму – в природ. гроті на вис. 80 м, біля входу – плита, на якій висеканий хрест (вважають, що накопич. у ньому

дощ. вода – свята) і заглибл. у вигляді сузір'я Вел. Ведмедиці); у с. Летяче Заліщиц. р-ну (2 печери монахів-відлюдників); pobl. с. Рукомиш Бучац. р-ну (живуть у траверт. скелях) та ін.

В. Кізілов.

ВІДСЛОНЕННЯ НИЖНЬОКРЕЙДОВИХ ВІДКЛАДІВ У С. ПИЛІПЧЕ БОРЩІВСЬКОГО РАЙОНУ

– геологічна пам'ятка природи місцевого значення. Відслонені породи сеноман. й альбс. ярусів крейд. системи (опоки з холцедановими кременями, вапняки з рештками морс. фауни, піски з рештками голок морс. їжаків та зубів риб). Порооди альбс. ярусу залягають на поверхні верхньосилур. утворень. Такі ж відслон. виявлені pobl. сіл Худиківці Борщів. і Касперівці Заліщиц. р-нів.

В. Гаврилишин, В. Ханас.

ВІДСЛОНЕННЯ САРМАТУ В С. ВЕЛІКИЙ ГЛИБОЧОК ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ

– геологічна пам'ятка природи місцевого значення. Розташ. за 800 м на північ від згадан. села, в недіюч. кар'єрі на прав. вис. березі р. Серет. Перебуває у віданні Великоглибочец. сільради. Оголош. рішенням Терноп. обл. ради № 105 від 14. 12. 2006 “Про внесення змін та доповнення до мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду Тернопільської області”. Пл. 1,5 га. Під охороною – відслонення потуж. товщі (20–25 м) рифоїд. вапняків нижн. сармату. Представл. майже всі їх різновид.: черепашкові, моховаткові, серпулові та інші. Зверху товща риф. вапняків перекрита четвертин. відкладами потужн. 3–6 м із кількома культур. горизонтами нижн. і серед. палеоліту. Геолог *А. Богущький* виявив три геол. рівні залягання схил. відкладів серед. плейстоцену, породи яких вміщують культур. рештки. 1979 *О. Ситник* уперше провів палеоліт. експедицію, яка виявила у насіпах і зсувах четвертин. відкладів кар'єру сотні крем'ян. виробів, що техн.-типолог. характеристиками становили суміш матеріалу багатьох археол. епох – від ашель до мезоліту. 1981, 1987, 1991, 1997 продовж. вивчати об'єкт, котрому надано статус нац.-культур. надбання як пам'ятці історії, монумент. мист-ва й археології Держ. реєстром № 4004, охорон. зобов'язання № 2253.

І. П'ятківський.

“ВІЗЕРУНОК”

– дитячий аматорський танцювальний колектив. Створ. 2002 у с. Баворів Терноп. р-ну. Від 2007 – зразковий. Орг-тор і кер. – Н. Гевко.

У “В.” – 35 дітей 4-х вік. груп. У репертуарі – понад 30 нар. і сучас. танців, хореогр. і вокал.-хореогр. композицій. Учасник фестивалів, свят. імпрез.

Л. Щербак.

ВІЗНІОРА

Микола (27. 02. 1897, с. Чернокінці, нині с. Вел. Чернокінці Чортків. р-ну – 06. 04. 1982, Торгилді, пров. Альберта, похов. у м. Едмонтон, Канада) – військовик, фермер, громадський діяч. Закін. г-зію у м. Тернопіль. Від 1918 – доброволець УГА (поручник). Студіював у Львів. політехніці. 1926 прибув до Канади. 2 р. працював в м. Егрімонт (пров. Альберта). Купивши землю, поселився на фермі недалеко від оселі Торгилд, Алта. Голова шкіль. ради (1945), діяльний в укр. громад. орг-ціях. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ВІЙТОВИЧ

Андрій Богданович (14. 01. 1971, м. Кременець) – скрипаль-альтист. Закін. Львів. консерваторію (1999, нині нац. муз. акад.), Міжнар. муз. акад. ім. С. Менухіна в Швейцарії. Від 1996 – у Вел. Британії (м. Лондон): 1-й заст. концертмейстера Лондон. симфон. оркестру; від 2000 – концертмейстер групи альтів оркестру Королів. оперн. театру “Ковент Гарден”; проф. Королів. муз. коледжу. Виступав у оркестрах: симфон. – Бі-Бі-Сі, Шотланд. камерн., “Англійська симфонія”, “Лондонська симфоніста” та ін. Березень 2003 – 1-й альт оркестру “Берлінер Філармонікер” (Німеччина). Як соліст гастролює в країнах Європи, Пн. та Пд. Америки. Записи на радіо і телебаченні, компакт-диски.

Г. Чернихівський.

ВІКСЛЕР

Лейб Хаймович (літ. псевд. Л. Шумський; 12. 02. 1919, м-ко, нині м. Шумськ – 19. 02. 1988, м. Ленінград, нині Санкт-Петербург, РФ) – гебраїст, семітолог, перекладач. Канд. філол. н. (1970). 1940–45 – у ЧА. Закін. Ленінград. ун-т (1950). Працював н. с., зав. відділу літ-ри на семіт. мовах Держ. публіч. б-ки ім. М. Салтикова-Щедріна. Автор понад 100 наук. праць із

мовознавства, семіт. епіграфіки, лексикографії, джерелознавства, у т. ч. монографій “Дослідження самаритянської мови” (1970), “Самаритянська мова” (1974).

П. Гуцал.

ВІКТОР

(у миру – Олійник Володимир Миколайович; 21. 09. 1940, м. Почаїв, нині Кременец. р-ну) – церковний діяч. Архієпископ РПЦ (1996). Канд. богослов'я. Закін. духов. семінарію (1962) і акад. (1966) у м. Ленінград (нині Санкт-Петербург, РФ). 1966 прийняв постриг. Ключар кафедр. соборів у містах Краснодар (1968–78) і Калінін (1978–82; нині Твер, обидва – РФ). 1982–88 – настоятель Троїц. кафедр. собору і секр. Калінін. епарх. управління. Від грудня 1988 – єпископ Калінінський і Кашинський; із липня 1990 – єпископ Тверський і Кашинський.

П. Гуцал.

“ВІКТОРІЯ”

– фермерське господарство. Одне з найкращих с.-г. об'єднань у Терноп. області. Центр. садиба – у с. Вікторівка, орендує землю у селах Геленки, Кальне, Плотича (всі Козів. р-ну). Понад 1500 га землі, на якій вирощують пшеницю, ячмінь, ріпак, гречку, картоплю, цукр. буряки. “В.” введена до переліку насін. госп-в. За кошти госп-ва у Вікторівці спорудж. спорт. комплекс, створ. вокал.-інструм. ансамбль “Вікторія” та ін. Госп-во – учасник 9-ї агропромисл. виставки “Фермер України” (2006, м. Київ). Голова фермер. госп-ва – П. Пеляк.

Б. Мельничук.

ВІРАСТЮК

Василь Ярославович (22. 04. 1974, м. Івано-Франківськ) – спортсмен. Найсильніша людина України (2000–04), світу (2004, 2005, 2007). М. сп. міжнар. кл. (1998). Неоднораз. переможець міжнар. змагань “Богатирські ігри”. Закін. Івано-Фр. технікум фіз. культури (1992, нині коледж фіз. виховання). Тренер із легкої атлетики у спорт. т-ві “Україна” (1994–2000), чл. збір. команди України з легк. атлетики. Орг-тор турнірів силачів (на призи свого імені) на Театр. майдані в м. Тернопіль у жовтні 2005, червні 2007 та ін.

Л. Щербак.

ВІРМЕНИ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– одна з найдавніших національних меншин краю. Після нападу на Вірменію 11–12 ст. турків та монголів вірмени вимуш. залишили свою країну і шукали притулку на ін. землях. На тер. сучас. України прибули бл. 1200 осіб. В істор.

джерелах 1371–78 згаданий київ. вірмен. єпископ, від 1364 – львівський. Від королів. влади вірмени отримували привілеї, громади вірмен мали у містах певну автономію на засадах нім. права. У розвідці про м-ко Язловець (нині село

Вірменська церква у с. Язловець
Бучацького району (1551 р.).

Бучац. р-ну) вірмен. історик *С. Баронч* зробив примітку: "...мені говорили також, що вірмени приблизно у 1060 році, вийшовши з міста Ані, прибули на Поділля. Відпочиваючи в улоговині, оточеній трьома узгір'ями, що була подібна до східних країв і надавалася для випасу отар овець, збудували там замок і заклали місто під назвою Ясло-Овець". За ін. переказами, перші вірмен. поселенці прибули в Язловець 1250, за писем. джерелами відомо про їх проживання тут від 14 ст. 1611 язловец. вірмени побудували для міста криницю з вірмен. написом. Переклад тексту свідчить, що це зробили пан Акоп та його брат Степан, орнаменти виконав майстер по каменю Абрам. 1615 В. м-ка Язловець надали привілей на купівлю в місті землі для буд-ва та підтвердили привілеї, отримані 16 ст. 1643 у Язловці затвердж. вїтв. уряд, який творив цивіл. судочинство за вірмен. кодексом М. Гоша (1519). Вїтв. уряди були також у містах Підгайці (1675) та Бережани (1686). У 1-й пол. 17 ст. діяв вірмен. магіст-рат із дванадцяти суддів під кер-вом вїтга Багдазара, тут розташ. резиденція вірмен. архієпископа. У Язловці В. збудув. за межею містечка каплицю Благовіщення та монастир св. Григорія Просвітителя; 1657 реконструювали монастир; каплицю відремонт. за кошти язловец. вїтга Б. Спендовського; діяли громад. лазні, одна з яких належала вірменові Ш. Кіркоровичеві; почав буд-во брами язловец. купець М. Сиринович (із його заповіту (березень 1672) дізнаємося, що завершення буд-ва він доручив синам), її зруйнували 1800. 1672 у Язловці мешкали 120 вірмен. родин. Значна

частина яких залиш. місто після того, як турки 1672 захопили Поділля. Суттєву роль в економіці Язловця відіграли вірмен. вел. склади закордон. товарів, зведені у 1-й пол. 17 ст. У вірмен. колоніях діяли брат. банки та ломбарди. Відомі поселення В. у ін. містах і м-ках краю: Бережани, Бучач (від 14 ст.), Завалів (нині с. Завалів Монастир. р-ну), Підгайці (від 14 ст.), Скала (нині смт Скала-Подільська Борщів. р-ну) Чортків, Ягільниця (нині село Чортків. р-ну) та ін. насел. пунктах. 18 ст. славилася майстерня ткачів-вірмен у Бучачі, де виготовляли шовкові золототкані пояси. Поселення В. у Бережанах (перша писем. згадка – 1686) пов'язано з турец. окупацією Поділля 1672–99. Кін. 17 ст. у Бережанах – бл. 200 вірмен. будинків, свій староста, судочинство і дерев. церква. 1710 князь А. Сенявський призначив 300 золотих на утримання вірмен. священика та церкви, при якій діяли школа і братства. 1764 у Бережанах В. споруд. цегл. церкву Непорочного Зачаття Пресв. Діви Марії. Після того, як Бережани захопило 1772 австр. військо, нова влада не утримувала вірмен. церкву та священика. У вересні 1791 церкву освятив Львів. вірмено-католиц. архієпископ Я.-В. Туманович. 1792 ліквід. місц. вірмен. банк. Тоді у Бережанах проживали 177 прихожан вірмен. обряду. У кін. 18 ст. відомі такі вірмен. родини у Бережанах: Богосевичі, Гункевичі, Кшиштафовичі, Стефановичі та ін. 1800 у Бережанах – лише 15 вірмен. сімей. 1806 вірмен. церкву закрили, 1828 вірмено-катол. священик Г. Давидович завдяки пожертвам знатних В. з ін. міст розпочав її ремонт, було призначено утримання священиков, органісту та сторожам. 19 ст. у Бережанах правили священики Г. Давидович (1828–42), Г. Бірар (1842–46), І. Степанович (1846–47), К. Бжезинський (1847–76), А. Янкевич (1876–78), А. Косинський (1879–90), Ю. Теодорович (1890–97), В. Бонковський (1897–1905), за священика І. Следзьовського (1910) реставр. та відремонт. церкву. Учасник робіт – майбутній військ. і політ. діяч *Е. Ридз-Смігли*. 1920–30 вірмен. приход нарахов. бл. 200 віруючих й охоплював Бережанщину, Збаражчину, Зборівщину, Підгаєччину, Скалатщину (нині належ. до Підволочис. р-ну), Теревовлянщину та Терноп. воєв-во, Рогатин (Станіслав. воєв-ва, нині Івано-Фр. обл.). Останнього вірмен. священика у Бережанах К. Ромашкана у серпні 1945 заарешт. органи НКВС; засуд. на 15 р. ув'язнення. Церкву закрили, перетвор. на склад. За переписом 2001 у Терноп. обл. про-

живали 259 вірмен. Нині в Язловці зберег. Вірмен. вулиця, криниця і церква св. Миколая Чудотворця (1551, мур.; реставр. 1990).

В. Уніят.

“ВІСЛА”

– операція польського комуністичного режиму проти українського населення на українських етнічних землях під окупацією Польщі. Проведена 1947. Полягала у примус. депортації українців із Лемківщини, Посяння, Підляшшя та Холмщини на тер. у зх. та пн. частинах Польс. держави, що до 1945 належ. Німеччині. Акт геноциду проти укр. народу. 09. 09. 1944 між урядами УРСР і Польщі підпис. угоду про взаємний обмін населення у прикордон. р-нах. Переселення українців із їхніх етніч. тер., яке за умовами угоди мало бути тільки добровільним, здійснювали найчастіше примус., із застос. військ. сили. У Терноп. обл. переселено 41105 родин (173360 осіб, у т. ч. бл. 20000 – із Лемківщини). Переселення і репрес. акції польс. уряду щодо укр. цивіл. населення викликали закономірну протидію нац.-патріот. сил – УПА і націоналіст. підпілля ОУН. Приводом до початку “В.” стала загибель 28. 03. 1947 в р-ні с. Яблонне (на шосе між Балигородом та Тісною) у бою з відділом УПА заст. міністра оборони Польщі ген. К. Свєрчевського. Цього ж дня на засіданні політбюро ППР прийнято рішення про цілковиту депортацію українців у новоствор. на колиш. нім. землях воев-ва – Вроцлав., Гданське, Ольштин., Познан. і Щецінське. 28. 04. 1947 (за ін. даними 24. 04. 1947) о 4 годині 6 польс. дивізій (бл. 17 тис. осіб) та відділи Корпусу Безпеченства Публічного (органи польс. СБ) оточили місцевості, на яких компактно проживало укр. населення. Тоді ж відділи НКВС і Чехословац. армії заблоку. сх. та пд. кордони Польщі від Бреста до Нового Сонча. Депортац. заходи мали три етапи: 1-й – із 28. 04. до 15. 06. 1947 виселяли українців із пов. Лісно, Сянік, Перемишль, Ясло, Коросно, Любачів, Горлиці, Ярослав; 2-й – до 30. 06. 1947 виселяли укр. населення з пов. Новий Сонч, Новий Тарг, Томашів Любельський, Грубешів. Протягом 3-го етапу (кін. жовтня 1947) вивез. населення з решти повітів Закарпаття. До 31. 07. 1947, за польс. даними, пересел. 140 575 осіб, ув’язнено в концтаборі Явожно 3800 осіб, убито 655 осіб, заарешт. 1466 учасників укр. руху Опору. До кінця 1947 в місця, звідки депортували укр. населення, переселили бл. 14 тис. поляків.

В. Левницький.

“ВІСНИК”

– видання Львівського товариства “Тернопільщина”. Вих. як журнал від 2000. Від 2003 – гол. ред. ради – *Р. Баран*. Вийшло 6 чисел. Наклад – 350–500 прим.

Б. Мельничук, В. Уніят.

“ВІСНИК АГЕНТСТВА МІСЬКОГО РОЗВИТКУ”

– двомісячник. Інформац. бюлетень Терноп. агентства міськ. розвитку. Засн. 1998. Ред. – *С. Хлебас* (1998), *В. Ханас* (1999–2000).

В. Ханас.

“ВІСНИК БЕРЕЖАНЩИНИ”

– інформаційно-рекламний тижневик. Вих. у м. Березани від березня 2009. Засн. і вид. – ФОП *О. Калатало*. Наклад (2009) – 2000 прим.

Б. Мельничук.

“ВІСНИК ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ”

– газета. Орган Терноп. упр. вет. медицини ОДА та Вет. асоц. Терноп. обл. Вих. 1997–99. Шеф-ред. – *М. Голик*.

В. Уніят.

“ВІСНИК ЗБАРАЖЧИНИ”

– інформаційно-рекламний часопис. Вих. вересень–грудень 2008. Ред. – *Б. Гарасимчук*. Видавець – *С. Ярошко*. Наклад – 2000 прим.

Б. Мельничук.

“ВІСНИК НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ”

– науковий журнал. Вид. від 1993 Терноп. мед. ун-т (нині ТДМУ). Гол. ред. – *І. Жулкевич*. Вих. 4 рази на рік. Наклад – 750–1000 прим.

І. Галайчук (ЕСУ).

“ВІСНИК СВЯТОГО ФРАНЦІСКА”

– газета. Вид. монастир Різдва Пресв. Богородиці чину Братів Менших Францисканців Схід. обряду в м. Тернопіль. Вих. від 2006. Ред. – *о. Ю. Городечний*. Наклад (2009) – 1000 прим.

Б. Мельничук.

“ВІСНИК СОЦІАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я УКРАЇНИ”

– науковий журнал. Засн. 1999 Укр. ін-т громад. здоров’я (м. Київ, де видають) і Терноп. мед. акад. (нині ТДМУ). Вих. щокварталу. Наклад – 260 прим. Гол. ред. – *В. Пономаренко*.

Г. Москалець (ЕСУ).

“ВІСНИК ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ”

– науковий журнал. Засн. 1996 як “Вісник Тернопільського державного приладобудівного

інституту ім. І. Пулюя”, від 1997 – сучас. назва. Вих. щокварталу. Наклад – 125 прим. Гол. ред. – *О. Шаблій*, від 2007 – *П. Ясній*.

В. Лазарюк (ЕСУ).

“ВІСНИК ФОНДУ ОЛЕКСАНДРА СМАКУЛИ”

– періодичне видання. Засн. фонд *О. Смакули*. Вих. від грудня 1997 в м. Тернопіль. Шеф-ред. – *В. Липовецький*, ред. *Б. Новосядлий*, *О. Гузар*.
Д. Дембіцький, **Б. Мельничук**.

“ВІСТІ”

– газета. Орган Терноп. повіт. парткому КП(Б)У. № 1 – серпень 1920.

Б. Мельничук.

“ВІТА-САНА”

– приватне підприємство. Мед. центр новіт. лазер. технологій. Засн. 2007 у м. Тернопіль. Вперше в Україні: діагностика та неоперативне лікування патології щитоподіб. і молоч. залоз, підшкір. жир. основи. Дир. – *В. Шідловський*.

Б. Мельничук.

ВІТВІЦЬКИЙ

Олег Іванович (10. 06. 1976, с. Застіноче Тербовлян. р-ну) – педагог, публіцист, історик,

громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Канд. істор. н. (2004). Закін. істор. ф-т ТДПУ (1998, нині ТНПУ). Працював учителем історії та педагогом-організатором ЗОШ у родин. селі (1998–2001), в ДАТО (2001–02), ст. н. с. ТОКМ (2003–04).

2004–05 – голова Міжнар. благод. установи “Центр національного відродження ім. Степана Бандери” у м. Київ. 2001–05 – заст. голови Всеукр. орг-ції “Молодіжний націоналістичний конгрес”; 2005 – провід. консультант виконав. ком-ту Терноп. обл. орг-ції політ. партії “Народний Союз “Наша Україна”. 2006–09 – заст. голови Терноп. обл. ради. Кер. громад.-політ. об’єдн. “Українська справа”. Автор наук. праць, публікацій у ЗМІ.

Б. Петраш.

ВІТЕНКО

Вадим Олександрович (20. 04. 1926, м. Кременець – 02. 08. 1991, м. Львів) – вчений у галузі геології. Син *О. Вітенка*, батько *О. Паца-*

ган. Канд. геол.-мінерал. н. Учасник нім.-рад. війни. Бойові та галуз. нагороди. Закін. Львів. політех. ін-т (1953, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював у Львів. відділ. Укр. геологорозвід. ін-ту Держ. ком-ту геології УРСР: геологом, кер. темат. робіт (1953–1964), ученим секр. і зав. сектору (1964–70), заст. дир. з наук. питань (1970–88). Голова Львів. обл. правління ВНТТ НТН. Автор 110 наук. праць, у т. ч. 8 монографій; наук. кер. “Атласу глибинної геологічної будови та нафтогазоносності Дніпровсько-Донецької западини” й “Атласу родовищ нафти і газу України”.

О. Турик.

ВІТЕНКО

Василь Іванович (18. 07. 1960, м. Тербовля) – бібліотекар-бібліограф, громадський та культурний діяч. Син

І. Вітенка. Галуз. нагороди. Чл. президії Укр. бібліотеч. асоц. (1995–2009), засн. і голова Терноп. обл. відділ. Укр. бібліотеч. асоц. (2006). Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1978, нині вище уч-ще культури), бібліотеч. ф-т Харків. ін-ту культури (1982, нині акад.). Працював методистом Тербовлян. центр. рай. б-ки (1982), заст. дир. Терноп. обл. б-ки для дітей (1987). Від 1993 – дир. Терноп. держ. обл. універсал. наук. б-ки. Одночасно від 2002 – викл. Київ. держ. акад. керів. кадрів культури і мист-в. Одним із перших розпочав створ. електрон. баз даних і автоматизацію бібліотеч. процесів (1993), створ. сайту обл. універсал. наук. б-ки (2001), регіонал. інформац. порталу “Тернопільщина” (2004) та інформац. ресурс. центру “Вікно в Америку” (2005), започатк. електрон. б-ку краєзн. видань Терноп. обл. (2004), електрон. доставку документів для б-к регіону (2005). Орг-тор видання понад 100 зб. наук.-метод., бібліограф., ог-

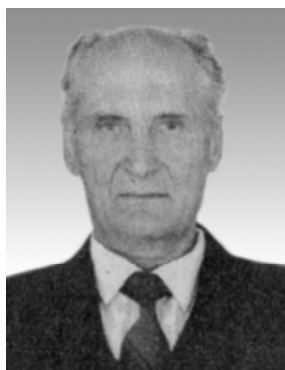

ляд.-аналіт. матеріалів. Автор понад 60 статей у наук. зб., проф. журналах, період. виданнях. Учасник освіт. програм і стажувань (Італія, Німеччина, РФ, США). Започаткував серію бібліограф. покажчиків “Культура Тернопільщини” (2006), “Родом з України” (2007), присвячених життю і діяльності *Ш. Агнона, І. Герети, І. Огієнка, Ю. Словацького, Р. Шухевича.*

О. Гончарук, О. Івахів.

ВІТЕНКО

Володимир Михайлович (10. 09. 1933, х. Снігоровеччина біля с. Горинка, нині Кременец. р-ну) –

лікар, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (1990–94). Працював лікарем-стоматологом у м. Почаїв Кременец. р-ну. Учасник встановл. укр. нац. прапора в с. Горинка (01. 05. 1960), за що зазнав переслідувань. Співініц. відкриття пам’ятника

Т. Шевченкові і Хреста на честь полеглих героїв ОУН та УПА у м. Почаїв. 1-й голова Почаїв. міськ. осередку НРУ, делегат рухів. з’їздів та конференцій.

Б. Кульчинський.

ВІТЕНКО

Іван Онисимович (23. 12. 1925, с. Кам’янка, нині Попельнян. р-ну Житомир. обл. – 02. 12. 1969, м. Теребовля) – педагог, літературознавець,

громадський діяч. Батько *В. Вітенка*. Закін. філол. ф-т Київ. ун-ту (1950, нині нац. ун-т). Працював учителем укр. мови та літ-ри, заст. дир. з навч. частини (1952), дир. (1965–69) Теребовлян. культ.-освіт.

уч-ща (нині вище уч-ще культури). Під кер-вом В. запровадж. підготовку фахівців за спец. “Народна художня творчість” із спеціалізаціями “Народне пісенне мистецтво” (хор. спів), “На-

родне інструментальне мистецтво” (нар. та духов. інструменти), “Режисура” (1961) та “Хореографія” (1968); збудов. і введ. в експлуатацію навч. корпус заг. площею 2563 м², із акт. залом на 350 місць, бібліотекою та індивід. класами для занять. Засн. три оркестри (тірольсь., нар., духов. інструментів); сприяв засн. Струсів. капели бандуристів “*Кобзар*”.

О. Івахів.

ВІТЕНЬКО

Микола Мирославович (18. 12. 1963, м. Тернопіль) – господарник, економіст. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1992, нині ТНЕУ). 1992–2000 працював у комерц. структурах. Від 2001 – комерц. дир., 2005 – дир. ТзОВ “Сім-Сім”, продукція якого отрим. належне визнання у нац. та світ. споживача; підпр-во – лауреат Всеукр. конкурсу “100 найкращих товарів”.

“100 найкращих товарів”.

Б. Мельничук.

ВІТІВ

Анатолій Миколайович (22. 07. 1960, с. Опоpecь Сколів. р-ну Львів. обл.) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода”. Закін. ПТУ № 8 в м. Стрий (1978, Львів. обл.). Працював слюсарем механосклад. робіт Дніпроп. стрілоч. з-ду (1978–79). 1981–95 – слюсар із ремонту автомобілів АТП 39601, 2007 – заст. дир. ТзОВ “Астав”. Від 2008 – заст. дир. ПП “Лотос-плюс” (усі три – м. Луцьк).

В. Левицький.

ВІТОШІНСЬКА

Іванна Михайлівна (20. 12. 1910, м. Чортків – 29. 04. 1990, м. Скунторп, Вел. Британія) – педагог, громадська діячка. Вчителька укр. мови та географії у містах Зборів, Бережани, Перемишль (нині Пшемисль, Польща). Після 2-ї світ. війни емігр. до Вел. Британії, де 1951–52 очолювала Об’єдн. укр. жінок. Почес. чл. Т-ва укр. жінок ім. О. Теліги. Викл. нар. рукоділля в коледжах і серед. школах міст Брадфорт та Скунторп. Пропаг. укр. мист-во у Вел. Британії.

І. Бандурка.

ВІТОШИНСЬКИЙ

Айгаль (13. 07. 1875, м. Борщів – 06. 08. 1943, м. Зальцбург, Австрія, похов. у м. Львів) – правознавець, громадсько-політичний діяч. Закін. Львів. ун-т (1898). Працював юристом на Тернопільщині; від 1906 – у Вищому суд. і касац. трибуналі в м. Відень (Австрія), від 1909 – секр. ради. Під час 1-ї світ. війни – заст. військ. ген. прокурора австро-угор. армії. Від грудня 1918 – нач. законодав. управи Гол. військ. юрид. упр. УНР (м. Київ); співорг-тор *Акту Злуки УНР і ЗУНР*. 1919 – радник Укр. дипломат. місії у м. Прага (Чехія); від 1923 – правн. радник уряду ЗУНР у Відні; від 1930 – правн. радник і представник Укр. парламент. репрезентації у польс. сеймі. 1939 припинив громад.-політ. діяльність, поверн. до Австрії.

Р. Пилипчук.

ВІТОШИНСЬКИЙ

Мирон Станіславович (25. 08. 1884, м. Збараж – 17. 01. 1920, м. Тернопіль; похов. у м. Збараж) – адвокат, військовик, громадський діяч. Чоловік *І. Фільці*. Д-р права (1914). Навчався в г-зії у Тернополі. Вивчав право в ун-тах міст Львів та Відень (Австрія). 1910 – вид. і ред. часопису “Молода Україна” (м. Львів). Проводив адвокат. практику в родин. місті, потім – у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща). Від серпня 1914 – в австр. армії, хорунжий. Листопад 1918–березень 1919 – повіт. комісар у Збаражі; вид. і ред. г. “*Збараське слово*”. Воював в УГА, з армією перейшов у Вел. Україну; в м. Кам’янець-Подільський (нині Хмельн. обл.) – дир. департаменту заг. справ Мін-ва праці УНР. Від жовтня 1919 – представник УЧХ у м. Варшава; дорогою до Польщі заарешт. польс. влада 07. 11. в Тернополі; ув’язнений. Помер у тюрмі від тифу.

П. Гуцал, Б. Пиндус.

ВІТУШИНСЬКИЙ

Іван Маркович (28. 11. 1910, с. Токи, нині Підволочис. р-ну – 12. 11. 1947, Кізел. р-ну Перм. обл., нині РФ) – редактор, видавець, громадський діяч. Навчався в г-зіях у містах Тернопіль

і Львів. Чл. ОУН, займався підпіл. роботою, ред. часоп. “Самоосвітник” у Львові. 11. 05. 1933 В. заарешт. влада за друк. 40 тис. прим. “летючки” ОУН, засуд. на 2,5 р. ув’язнення. Після звільн. поверн. до Львова, прац. у друкарні “Дешева книжка”. Ще раз ув’язн., звільн. на поч. 2-ї світ. війни. Виїхав до м. Краків (Польща), відкрив книж. крамницю, водночас – діяльний у підпіллі ОУН. 30. 06. 1941 у Львові виступив на Нац. Зборах, де проголош. *Акт відновл. Укр. держави*. Влітку того ж року виїхав до м. Збараж, працював в Укр. допомог. ком-ті. Уникаючи арешту, перебрався на Борщівщину: в с. Більче-Золоте, 1942 – до м. Борщів, тут відкрив книж. крамницю. Від липня 1943 – доброволець дивізії “*Галичина*” (ст. лейтенант, ком-р роти); у липні 1944 потрапив у рад. полон. Згодом – у спецтаборі НКДБ в м. Кізел, від червня 1946 – на спецпоселенні у Кізел. р-ні. Загинув трагічно у шахті.

С. Гасай.

ВІТЮК

Лариса Іванівна (05. 04. 1956, с. Уляники Рожищ. р-ну Волин. обл.) – економіст, господарник, меценат, громадська діячка. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1977, нині ТНЕУ). 1977–78 – економіст Всесоюз. об’єдн. “Союзторгсистема” (м. Київ). У м. Тернопіль: економіст облспоживспілки (1978–79), на громад. роботі, гол. бух. обл. орг-ції Т-ва тверезості, бух., економіст у приват. структурах (1991–94). Орг-тор (1994) і кер. Терноп. філії Укр. страх. компанії “АСКА”, згодом – у страх. т-ві “Гарантія-Герен”. Від 2002 – орг-тор і дир. Терноп. філії ВАТ “Страхова компанія “Універсальна”. Матеріально допомагає дит. будинкам, сиротинцям, дошкіл. закладам, школам, ВНЗ, фінансує культ.-мист. заходи, підтримує коштами вид. книг місц. літераторів.

Л. Щербак.

ВІЯТИК

Марія Іванівна (10. 09. 1933, с. Маковисько Ярослав. пов., Польща) – вишивальниця, майстер декоративно-ужиткового мистецтва. Чл.

НСМНМУ (2002). 1946 з родиною пересел. в м. Бережани. Мист-ву вишивки навч. від матері. Закін. Бережан. пед. уч-ще (1953) та індустр.-технол. технікум (1971, технік-технолог склян. пром-сті). Вчитель математики (до 1960), нач. зміни на Бережан. склозаводі (до 1999). Від 1986 – чл. клубу вишивальниць при Бережан. краєзн. музеї. Вишиває хрестиком, низинкою, гладью, зерн. виводом, верхоплутом та ін. Від 1987 – учасниця виставок у містах Київ, Тернопіль і Канаді. Серед виробів: рушники, скатертини, блузки, сорочки. Роботи В. зберіг. у ТОКМ та приват. колекціях в Україні й за кордоном.

А. Гриб.

ВЛАЩИНЕЦЬКА СОТНЯ УПА

– підрозділ Української Повстанської Армії. Утвор. у с. Влащинці Лановец. р-ну, належ. вояки з цього та сусід. сіл – Лопушне, Печірна, Вишгородок, Верещаки та ін. Сотник – Є. Щурик, заст. М. Левандовський. Перший бій – у травні 1943 з нім. гарнізоном у с. Вишгородок, згодом – бої біля сіл Гнидава Збараз. і Борщівка Лановец. р-нів та ін. В. с. контролювала відрізок залізниці Тернопіль–Шепетівка–Козятин.

Б. Мельничук.

ВЛІЗЛО

Василь Васильович (01. 02. 1960, с. Голгоча Підгаєц. р-ну) – вчений у галузі ветеринарії. Д-р вет. н. (1998). Чл.-кор. УААН (2002). Закін. с.-г. ін-т у м. Біла Церква Київ. обл. (1982, нині аграр. ун-т). Від 1988 працював у цьому ВНЗ, від 1999 – проф. каф. терапії та клініч. діагностики. Від 2000 – зав. каф. клініч. діагностики Львів. акад. вет. медицини. Від 2001 – дир. Ін-ту біології тварин УААН (м. Львів), кер. наук.-вироб. центру з вивч. пріонних інфекцій. Автор 250 наук. праць, співавт. 5 підручників, 5 довідників і посібників, 20 метод. рекомендацій, 10 винаходів.

Р. Іскра (ЕСУ).

ВОВК

Богдан Михайлович (03. 07. 1927, с. Ступки, нині Терноп. р-ну – 10. 01. 1944, х. Колонія,

побл. с. Малий Ходачків, нині Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Брат М. Вовка. Під час нім.-рад. війни навчався у Терноп. укр. держ. г-зії, де чл. Юнацтва ОУН, пропагандист. Від 1943 – у підпіллі. Повіт. референт пропаганди ОУН на терені Скалатщини.

Б. Мельничук, Б. Пиндус.

ВОВК

Григорій Іванович (30. 05. 1912, м. Підгайці – р. см. невід., м. Львів) – громадсько-політичний діяч. Депутат Нар. Зборів Зх. України (1939). Чл. КПЗУ. Учасник нім.-рад. війни. Нагороди СРСР. 1930-і – чл. Львів. окруж. ком-ту КПЗУ, секр. Підгаєц. повіт. ком-ту партії. 1934–37 – політв'язень тюрми “Бригідки”. Від вересня 1939 – заст. голови Підгаєц. тимчас. управління. Від кін. 1940 – у Львові, працював у службі побуту, театрі муз. комедії та ін.

С. Колодницький.

ВОВК

Степан Петрович (1895, с. Теляче, нині Мирне Підгаєц. р-ну – 03. 11. 1937, урочище Сандармох, біля м. Медвеж'єгорськ, нині Респ. Карелія, РФ) – педагог. Навчався в г-зіях у містах Бережани і Чортків. У період ЗУНР – стрілець УГА. Працював учителем на Вінниччині. Від 1930 – у м. Київ, викл. хімії в с.-г. ін-ті. Заарешт. 05. 11. 1934, ув'язн. на 5 р. Перебував на Соловках; розстріляний. Реабіліт. 1989.

Є. Гасай.

ВОВК

Юрій Йосипович (12. 07. 1943, с. Петриків, нині Терноп. р-ну) – педагог, краєзнавець. Учитель-методист. Відмінник освіти України (2003). Закін. істор. ф-т Львів. ун-ту (1971, нині нац. ун-т). Від 1972 – вчитель Терноп. ЗОШ № 16. Автор кн. “Історія України в художньо-історичних образах із найдавніших часів до середини XVI ст.” (2005), “Люстрова на історія України в художньо-історичних образах” (2008); співавт. кн. “Історія України”, 7 кл. (1997, 1999), “Історія середніх віків”, 7 кл. (2001), “Історія України”, 6 кл. (1997), краєзн. нарису “Наш Петриків” (2008).

Б. Мельничук.

ВОВК

Ярослав Йосипович (14. 09. 1947, с. Сільце, нині Підгаєц. р-ну) – педагог, громадський діяч. Депутат Бережан. рай. (1974–78), Терноп. міськ. (2002–06) рад. Галуз. нагороди. Закін. істор. ф-т Харків. ун-ту (1972, нині нац. ун-т). Відтоді – секр., 1-й секр. Бережан. райкому, 1975–79 – 2-й секр. Терноп. обкому ЛКСМУ. 1979–86 – голова Терноп. обл. ком-ту профспілки працівників культури. 1986–89 – дир. Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). Від 1989 – дир. Терноп. ЗОШ № 8, 1998 – СШ № 27.

В. Хім'як, Л. Щербак.

ВОВЧІ ЯГОДИ ПАХУЧІ

(*Daphne speorum* L.; нар. назва – боровик) – вічнозелений кущик родини Тимелеєві (Thymelaeaceae). Занес. до Черв. книги України (2002). Запахні рожеві квіти схожі на бузок. Трапл. у сосн. та міш. лісах, на вапняк і крейд. схилах. У Терноп. обл. росте у Кременец., Шумс. та Бережан. р-нах. Потребує додатк. охорони, використ. у нар. медицині. Ягоди медоносні й отруйні.

Н. Мшанецька.

ВОДЯНИЙ

Богдан Остапович (20. 02. 1957, с. Малий Ходачків, нині Терноп. р-ну) – музикант, педагог, режисер, діяч культури. Канд. мистецтвознавства, доц. (1994). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1976), Львів. консерваторію (1981, нині нац. муз. акад.). У Терноп. пед. ін-ті (нині ТНПУ): асист., ст. викл. (1983–91), зав. каф. музики та образотвор. мист-ва,

декан муз.-пед. ф-ту (1993–2003), від 2003 – доц. каф. музикознавства, методики муз. виховання й актор. майстерності. Одночасно від 2007 – зав. наук.-дослід. лаб. “Духовне становлення творчої особистості”. Заст. голови Терноп. обл. орг-ції т-ва “Просвіта” (1991–94). Засн. та кер. молодіж. духов. театру “Воскресіння” (від 1996). Орг-тор християн. молодіж. фестивалів (від 1994), викон. дир. конкурсу духов.-мист. творчості ім. св. А. Лігуорі. Автор наук. праць, навч. посібників, рецензій, п’єс, сценаріїв, культ.-мист. програм.

Б. Петраш.

ВОДЯНИЙ

Михайло Андрійович (1944, с. Малий Ходачків, нині Терноп. р-ну) – військовий інженер. Полковник. Закін. Харків. військ. авіатех. уч-ще (1966), Київ. військ. авіац. інж. уч-ще (1976, інж.-механік з експлуатації літаючих апаратів і силових установок). Авіатехнік у військ. частинах ПГРВ (1966–72, Угорщина). Заст. нач. цеху з випробування авіадвигунів, нач. техн. відділу-гол. технолог. гол. інж., нач. авіазаводу в м. Кутаїсі Закавказ. ВО (1972–92, нині Грузія). Від 1992 працював нач. штабу цивіл. оборони Терноп. авторем. з-ду.

Б. Головин.

ВОДЯНИЙ

Яків Михайлович (1886, м. Сміла, нині Черкас. обл. – 10. 05. 1940, м. Київ) – військовик. Влітку 1917 – козацький полковник у Смілі, згодом командував військ. частинами в *Армії УНР*. Один із кер. Холоднояр. республіки (1921). Від 1922 – на тер. Польщі, зокрема в Кременец. повіті. 1927–30 – нелегально в рад. Україні. Повернувшись, жив на Кременеччині, де 27. 09. 1939 заарешт. органи НКВС; розстріляний. Реабіліт. 1995.

П. Гуцал.

**“WOJEWÓDSTWO TARNOPOLSKIE”
 (“Воєводство Тарнопольське”)**

– друковане видання. Спільна праця польс. вчених з Ін-ту вивч. справ народових про сусп.-госп. та культур. життя Тернопільщини (1921–31) в 2-й Речі Посполитій. Вид. 1931 в м. Тер-

нопіль із нагоди 10-ї річниці засн. Терноп. воєв-ва – на замовл. воєвод. ком-ту с.-г. та регіон. виставки. Понад 452 стор., у додатках – описи гербів усіх повіт. міст, найвизначн. пам'яток історії й арх-ри насел. пунктів краю.

С. Колодницький.

ВОЄННІ ГРОШІ

– грошові знаки, що карбували або друкували під час воєн. Відрізнялися від звич. емісій якістю зображення, нижчою пробою металу або формою та ін. До В. г. належ. облогові монети, польові кліпи, далери надзвич. обставин та ін. Відомі монети періоду Тридцятиліт. війни (1618–48) і низькопроб. монети Фрідріха II Пруського (1740–86), карбовані в період Семиріч. війни (1756–63). В. г. назив. монети і банкноти, що випускали в роки 1-ї світ. війни та безпосередньо після її закінчення. В. г. емітували окупац. власті різних держав у 2-ї світ. війни (цинк. монети для Протекторату Чехії та Моравії, ген.-губернаторства з центром у м. Краків та ін.). На Тернопільщині відомі ост-копійки (східні) різного номіналу, бони, паперові гроші фашист. Німеччини.

Ост-копійки різного номіналу.

В. Кіндзерський.

ВОЗНІЮК

Володимир (псевдо “Гріша”; 1922, с. Малі Фільварки, нині с. Підлісне Кременец. р-ну – 24. 04. 1947, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Від 1943 – зв’язковий, старичний ОУН. Від 1944 – в УПА (курінь “Мамая”). Учасник бою з більшовиками в гурбенських лісах. Від 1945 – бойов. охоронець куш. служби зв’язку ОУН. Наразившись на засідку загону МДБ, застрелився.

Б. Мельничук.

ВОЗНІЮК

Володимир Аксентійович (01. 01. 1950, с. Киселиці Путил. р-ну Чернів. обл.) – поет, літературознавець, есеїст, перекладач, культуролог. Засл. прац. культури України (1997). Премії ім. П. Тичини, Д. Загула, С. Воробкевича, О. Кобилянської, Братів Б. і Л. Лепких. Чл. НСПУ (1990), Нац. спілки кінематографістів України (2008). Закін. Чернів. ун-т (1972, нині нац. ун-т). Від 1972 – ст. н. с., 1986 – зав. літ.-мемор. музею О. Кобилянської (м. Чернівці); водночас –

викл. Чернів. ун-ту, Буковин. мед. ун-ту та Буковин. приват. ун-ту. Автор кн. поезій, текстів пісень. У дит. роки не раз бував у с. Залісці Збараз. р-ну – родин. селі батьків. Учасник літ.-мист. свят, письменниц. зустрічей, наук.-практ. конф. у містах Терноп. обл.

Історія і природа Тернопільщини відображ. у поемі “Дівочі скелі”, поезіях “Балада про Вишнівеські жахи”, “Ретроспекція”; автор есе “Духовна донька О. Кобилянської” (2007, про взаємозв’язки О. Кобилянської та І. Блажкевича). Про літ. взаємини О. Кобилянської з І. Блажкевич та Б. Лепким йдеться у кн. “Буковинські адреси Ольги Кобилянської” (Ч., 2006).

Б. Мельничук.

ВОЗНЯК

Андрій Юрійович (22. 06. 1989, с. Ванжулів Лановец. р-ну) – спортсмен. Чемпіон України з біатлону і лижних перегонів серед юніорів (2003), Європи з літнього біатлону (2007). Навчається в ТНЕУ. Вихованець спорт. т-ва “Колос”. Чл. молодіж. зб. України.

В. Левицький.

ВОЗНЯК

Володимир Степанович (30. 05. 1952, смт Микулинці Тербовлян. р-ну) – інженер-електрик, науковець. Закін. Львів. політех. ін-т (1980, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював м. н. с., ст. н. с., зав. наук.-дослід. лабораторії інформатики НТЦ “Інформатика” ТАНГ (нині ТНЕУ); розробляв обчисл. пристрої, що використов. для наук. досліджень Світ. океану та в ін. галузях. Від 1996 – кер. підрозділу інформ.-комп’ют. забезпеч. апарату Терноп. ОДА. Має автор. свідоцтва на винаходи у галузі обчисл. техніки і наук. роботи. Учасник *Нобелів. читань*.

Ю. Ковальков, В. Уніят.

ВОЙНАРСЬКИЙ

Володимир Іванович (05. 05. 1941, с. Нижчі Луб'янки Збараз. р-ну) – педагог, музикант,

аранжувальник, композитор. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1962), Терноп. пед. ін-т (1992, нині ТНПУ). Працював викл. у муз. школах міст Збараж і Тернопіль, кер. аматор. колективів у Терноп. р-ні: нар. хору і зразк. дит. хору “Цимборики” в смт Вел. Бірки,

фольк. ансамблю в с. Біла та ін. Від 1976 – дир. Великобірків. муз. школи. Автор більше 100 пісень, низки інструмент. творів, муз. казки “Колобок” (2005); частина доробку опубл. у зб. пісень “Веселі нотки” (2004), “Пахне радістю земля” (2006), “Мелодії Тернового поля” (1999, 2006, усі – Т.).

І. Дем'янова.

ВОЙТОВИЧ

Марія Йосифівна (09. 05. 1939, с. Нагірянка, нині Чортків. р-ну) – педагог, філолог. Відмінник нар. освіти

УРСР (1984). “Людина року Тернопільщини-2008”. Закін. філол. ф-т Чернів. ун-ту (1960, нині нац. ун-т). Працювала у школі; від 1982 – зав. метод. кабінетом Терноп. міськвно, заст. дир. з навч.-вихов. роботи Терноп. спец. школи

№ 17 з вивч. іноз. мов. Багаторіч. співпраця В. як зав. каф. педагогіки на громад. засадах (1990-і) з доц. Терноп. пед. ін-ту канд. пед. н., доц. С. Корнієнко визначила стратегію школи, яка стала предтечею нац.-духов. відродження в освіті міста й області. 1991–2005 організ. педколектив на розв'яз. наук.-метод. проблем, невідклад. для формування громадян. позиції школярів, на присв. школі ім. В. Вихруща, впровадж. у навч.-вихов. процес ідей В. Сухомлинського. Від 2006 – кер. творч. групи вчителів, які працюють над формуванням духовності учнів на

основі гуманізації навч.-вихов. процесу. Учасниця Всеукр. конкурсу “Школа майбутнього-21 сторіччя” у номінації “Творчий керівник”. 25 р. – чл. Опікун. ради при виконкомі Терноп. міськ. ради.

О. Герман.

ВОЙТОВИЧ

Оксана Афіногенівна (псевдо “Гілка”; 25. 12. 1929 (за ін. даними 1925), с. Рогізне, нині Млинів. р-ну Рівнен. обл.) – учасниця національно-визвольних змагань.

Навчалася у Кременец. укр. г-зії, Львів. пед. ін-ті. Належ. до УПА, пропагандистка. 23. 02. 1949 В. заарешт. органи МДБ, за судж. на 10 р. позбавл. волі. До 1956 – в таборах

ГУЛАГу в Казахстані, учасниця *Кенгір. повстання* (1954). Авторка спогадів, статей на теми нац.-визв. змагань.

Р. Баран.

ВОЙЦЕЩУК

Тетяна Іванівна (23. 01. 1949, с. Мала Карначівка Лановец. р-ну) – режисер, театрознавець. Відомчі нагороди. Закін. театр. студію при Терноп. муз.-драм. театрі (нині акад. обл. драм. театр), реж. відділ Київ. ун-ту (1973, нині нац. ун-т). 1973–80 – в Терноп. упр. культури; режисер постановки театраліз. концерт. програм ансамблю “Надзбручанка” та його звіту в м. Київ, театраліз. докум. вечорів “Золоті зерна”. Від 1981 – на Київщині. Від 1995 – в Нац. радіокомпанії України, гол. реж. Гол. ред. сусп.-екон. передач. Співпрац. з Д. Гнатюком, І. Драчем, І. Марчуком, Н. Матвієнко, Д. Павличком та ін. Автор циклів радіопередач “Суботні зустрічі”, “Берегиня”, “Право”, “Ваше здоров'я” та ін.; радіомостів, переключів із містами України та ближ. зарубіжжя, радіопроєктів: “Україна і світ” (спільно з канад. радіо “Свобода” м. Монреаль) та “Моя Україна”.

Я. Галяс, Н. Гергілевич.

ВОЙЧИШИН

Іван Петрович (псевдо – Юрій Борштинець; 02. 08. 1923, м. Бурштин, нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл.) – лікар, журналіст, громадський діяч. Навчався у Рогатин. та Бережан. г-зіях, за-

кін. ЗОШ у м. Бережани, студіював у Львів. мед. ін-ті (1942–43), Грац. ун-ті (1945–48, Австрія), закін. мед. студії в ун-ті у м. Оттава (1957, Канада). Від 1948 – в Канаді. Працював викл. фармакології та фізіології в Оттав. ун-ті (1951–54). 1963 розпочав

приват. лікар. практику. Діяльний в УЛТ Пн. Америки, Канад. мед. т-ві, Укр. нац. об'єдн.; голова філії Пласту (1951–54), відділу КУК (1959–84), управи Сусп. служби українців Канади в Оттаві (1985–94). Край. провідник, голова край. Проводу ОУН, згодом – уповноваж. Проводу ОУН в Канаді. Співавт. довідника про українців Канади, альманаху “Рогатинщина”.

Н. Волинець, Б. Головин, Я. Мазурак.

ВОЛИНІЦЬ

Степан Олександрович (22. 01. 1895, м. Львів – 10. 04. 1969, м. Вінніпег, Канада) – редактор, публіцист, громадсько-політичний діяч. Навчався у Бережан. г-зії (1906–14; чл. таєм. гуртка “Молода Україна”), на філос. ф-ті Укр. таємн. ун-ту (м. Львів), у Віден. ун-ті (Австрія). Доброволець УСС, служив у Армії УНР. 1928–30 – посол (депутат) польс. сейму від Волині, 1933 – співзасн. партії “Фронт національної єдності”. Співред. двотижневика “Перемога” (1933), “Батьківщина” (1934), щоденника “Українські вісті” (1935). 1939–41 – секр. Укр. допомог. ком-ту в м. Криниця на Лемківщині. 1941–44 – у Львові: від 1942 – дир. Ін-ту нар. освіти при Укр. центр. ком-ті (чл. його військ. управи); від кінця 1943 – референт пропаганди дивізії “Галичина”. Від 1944 – в еміграції. Ред. г. “Українське слово” (м. Бломберг, Німеччина). 1949 переїхав у Канаду (м. Вінніпег). Від 1957 – співред. г. “Український голос”. Чл. управи Коша УСС у Канаді, голова Т-ва сприяння УНР. Автор розвідок “Передвісники і творці Листопадового Зриву: західно-українські громадські і політичні діячі” (1965), “Сторіччя Матері-Просвіти” (1968) та ін., ред. 2-го тому кн. “Українська Галицька Армія”.

П. Гуцал, Б. Мельничук, Б. Пиндус.

ВОЛИНІЦЬ

Степан Федорович (01. 07. 1894, м-ко, нині смт Підволочиськ – 27. 04. 1938, м. Вінниця) – опер-

ний співак (тенор). Навчався в укр. г-зії у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), у м. Львів: склав матуру в г-зії, навчався на правн. ф-ті ун-ту (1916–18), Муз. ін-ті; муз. освіту завершив у м. Харків (після 1920). Стрілець у *Легіоні УСС*, четар в УГА, від липня 1919 – у Вел. Україні. В серпні–вересні 1920 працював у повіт. ревкомі в м. Заліщики. Надалі проживав у Рад. Україні. Соліст Харків. (1928–30), Одес. (1930–33), Дніпроп. (1933–35), Вінн. (від 1935) театрів опери і балету. Основні партії: Степан (“Купало” А. Вахнянина), Князь (“Русалка” О. Даргомирського), Онегін, Герман (“Євгеній Онегін”, “Пікова дама” П. Чайковського), Григорій (“Тихий Дон” І. Дзержинського), Кавардоссі, Пінкертон (“Тоска”, “Чіо-Чіо-сан” Дж. Пуччіні), Радамес (“Аїда” Дж. Верді), Хозе (“Кармен” Ж. Бізе). Заарешт. органи НКВС 29. 01. 1938; розстріляний. Реабіліт. 1958.

П. Гуцал.

ВОЛИНСЬКА ДАВНЬОРУСЬКА АРХЕОЛОГІЧНА ЕКСПЕДИЦІЯ

– об'єднання для вивчення давньоруських городищ 12–13 ст. на території Південно-Західної Волині. Створ. 1988 на базі ТОКМ. Кер. – *О. Гаврилюк*. Під час В. д. а. е. проведено стаціон. дослідження поблис. с. Антонівці Шумс. (1988–99), рятувальні дослідження біля сіл Боршівка Лановец. (1992) і Ст. Тараж Кременец. (1989), розвідкові роботи поблис. сіл Вірля Кременец., Дичків та Лозова Терноп., Кровинка Теробовлян., Пахія Лановец., Стіжок Шумс. р-нів. Під час розкопок та розвідок виявл. числ. матеріал (18 цілих форм посуду, с.-г. знаряддя праці, зброя, вироби зі золота, срібла, бронзи, коштовн. каміння), що репрезентує черняхів. (3–4 ст.), празьку (6–7 ст.), авар. (6–7 ст.) культури, культуру типу Луки-Райковецької (9–поч. 10 ст.), давньорус. часу (10–3 ст.), епохи середньовіччя (16–17 ст.).

О. Гаврилюк, Б. Мельничук.

“ВОЛИНСЬКА ШКОЛА ЛІЦАРІВ”

– громадська організація. Створ. у м. Кременець 2005. Мета – дослідж. та збереж. істор. спадщини, вивчення стародав. музики, танців, розваг та кухні, пошир. фехтування, виготовлення костюмів та предметів побуту 14–16 ст. В активі – фестиваль середньовіч. культури “Королева Бона-2005”, “Стара фортеця” (2006, обидва – Замкова гора, м. Кременець) та ін. заходи.

Б. Мельничук.

ВОЛИНСЬКЕ ВОЄВОДСТВО

– адміністративно-територіальна одиниця Великого князівства Литовського і Речі Посполитої.

Утвор. 1568, після *Люблін. унії* (1569) передано під польсь. корону. Належ. до провінції Мала Польща, центр – м. Луцьк. Склад. з 3 повітів, у т. ч. Кременець., від 1791 – зі 6 повітів, у т. ч. Кременецького. Після 2-го поділу Речі Посполитої 1793 Сх. Волинь із Київщиною, Брацлавщиною і ч. Зх. Білорусі передали до Рос. імперії. На зх. половині В. в., що залишилася за Річчю Посполитою, створ. Волин. і Володимир. воєв-ва (до останнього належ. й ч. розформов. Белзьк. воєв-ва). Ці воєв-ва були поділені на землі: Волин. – на Луцьку, Кременец. і Поліську, Володимир. – на Володимир. і Ковельську. Ліквід. у зв’язку з 3-м поділом Речі Посполитої (1795).

В. Левицький.

“ВОЛИНСЬКИЙ ПОМ’ЯНИК”

– книга Володимира Борщевича. Автор – канд. істор. наук, лауреат міжнар. конкурсів дослідників. Рекоменд. до друку вчена рада Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки; вид. 2004 у м. Рівне у рамках міжнар. проекту “Пам’ять заради майбутнього”. У кн. вміщено біограф. нариси та інформації про православ. єпископів, священників, дияконів, ченців і черниць, церковнослуж. та церковно-громад. діячів Волині – жертв тоталітар. режимів 20 ст. На основі невід. та маловід. документів і матеріалів, спогадів поверт. зі забуття імена сотень мучеників та сповідників волин. землі, у т. ч. тих, які народ. і служили на Тернопільщині.

Б. Мельничук.

“ВОЛИНСЬКІ ГОСТІНИ”

– фестиваль духовної творчості. Від 2002 проводять у м. Кременець 21 січня. Співорг-тори – Кременец. рай. відділ культури, Лановец. мист-спорт. клуб “Тризуб”, Терноп. духов. семінарія ім. Кирила і Мефодія (м. Збараж).

Б. Мельничук.

ВОЛКОВІСЬКИЙ

Микола Мойсейович (псевд. – Т. Каренин, Сергій Меркулов, Д. Фашевський, Д. Ф. (після смерті Ірещького); 1881, м. н. невід. – р. і м. см. невід.) – російський поет. Навчався у Харків. та Петербурз. (нині РФ) ун-тах. Друкувався в рос. часописах; ред. петербурз. відділ. г. “Утро России” (м. Москва, нині РФ); співзасн. Буд. літераторів у м. Петроград (нині Санкт-Петербург); чл. правління петроград. Спільн. письменників. 1922 заарешт., висланий у Німеччину. Від цього ж р. – співроб. г. “Сегодня” (м. Рига, Латвія); співпрац. із г. “Дни” (м. Берлін, Німеччина), “Понедельник” (м. Рига), від 1923 – пост.

берлін. кор. г. “Ехо” (м. Каунас, Литва), 1926 – г. “Сегодня”. Від 1934 – у м. Варшава (Польща). Не раз перебував на Волині (міста Кременець, Почаїв). 1939 перебрався в Кременець; 1940 заарешт. органи НКВС.

С. Ткачов.

ВОЛОДИМИРСЬКИЙ

Фотій (Федір) Миколайович (псевдо “Муха”; 01. 09. 1924, м-ко, нині смт Вишнівець Збараз.

р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Орден “За заслуги перед Україною” 3-го ступ. (2007), 2 Золот. Хрести (об’єдн. ветеранів Вел. Британії). Чл. УПА (1943). Поран. біля с. Колодне Збараз. р-ну (1943) і біля с. Нивиці, нині Радехів. р-ну Львів. обл. (1944). Признач. у рай. СБ (1944). Заарешт. органи НКДБ (1945); засудж. на 10 р. ВТТ (1946); ув’язнення відбував на вугіл. шахтах у м. Інта (Комі АРСР, нині РФ). 1977 В. поверн. у м. Івано-Франківськ. Співзасн. Братства ОУН і УПА (1990), від 1993 – голова Братства ОУН і УПА Карпат. краю (м. Івано-Франківськ).

Б. Мельничук.

ВОЛОСЄВИЧ

Марія Устинівна (19. 08. 1899, м. Варшава, Польща – 02. 06. 1990, м. Торонто, Канада) – громадська діячка, військовик. Лицар Ордену Заліз. Хреста, Хрест С. Петлюри, Воєн. хрест та Хрест до 60-ліття Відродження Укр. Зброй. Сил. Навчалася в Бережан. г-зії (1911–15), на Вищих жін. курсах (1917, м. Київ). Працювала в Мін-ві освіти в Уряді УНР (1917–19), штабах Правобереж. фронту та Дієвої Армії, відділі інспектури 11-го полку 4-ї Сірої Дивізії (1919). Учасник 1-го Зимов. походу (06. 12. 1919–06. 05. 1920). 1921 в таборі для інтернов. у м. Каліш (Польща) – співзасн. та секр. жін. т-ва. У м. Кременець – секр. і кер. (1931–39) філії “Союзу Українок”; у м. Холм (нині Хелм, Польща) – голова “Союзу Українок”. 1939–43 працювала в міській управі та школі у Кременці, від 1943 – кер. відділу “Союзу кооператив” у Холмі. Від 1949 проживала в Канаді, де діяльна у церков. та громад. житті укр. діаспори, зокрема Союзу бувших укр. вояків, Гол.

управі Орден. Ради Ордену Залізн. Хреста, Викон. органі Уряду УНР в екзилі, Ін-ті дослідів Волині, голова Т-ва волинян у Торонто.

В. Манзуренко, Б. Мельничук.

ВОЛОСЕНКО

Віталій Васильович (05. 07. 1954, с. Спецівка Звенигород. р-ну Черкас. обл.) – господарник. Галуз. нагороди. Закін. Львів. політех. ін-т (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). 1984–96 – майстер Козів. рай. шлях. ремонт.-буд. упр., від 1996 донині – нач. Козів. упр. автомобіл. доріг. За час кер-ва проклад. та відремонт. дороги, що сполуч. віддал. села з рай. центром.

Я. Пархомчук.

ВОЛОТОВСЬКА

Наталія Володимирівна (12. 08. 1984, м. Тернопіль) – лікар, художниця, літераторка, композитор, співачка. Дочка *С. Лукашук-Федик. Премія ім. І. Блажкевич* (2000). Гран-прі (1996, живопис), 1-і премії міжнар. фестивалю дит. мист-ва “Чарівна книжка” (1997, 1998, живопис, графіка); 1-а премія і стипендія всеукр. огляду-конкурсу “Нові імена України” (1998, живопис); всеукр. премії, грамоти, дипломи. Закін. ТНЕУ (2006), ТДМУ (2007). Автор кн. для дітей “Наталчина абетка” (1998), зб. поезій “Слово кришталеве”, “Розп’яття українського вікна” (обидві – 2002), “Дзвонить віків коштовне скло...” (2003), “Іван Горбачевський. Спроба життєпису в прозі та віршах” (2004); літ.-нот. вид. “Дорога до вічності” (2007), “Мільйони їх, мов колосків на ниві”, “Пелюстка в сонячній росі” (обидві – 2008), “Берегиня” (2009); 30 наук. праць на мед. та екон. теми. Тв. опубл. у ЗМІ, зб. і альманахах. Вірші В. поклали на музику *М. Віятник, Л. Міллер, Р. Рудий* та ін. Створила більше 50 живопис. і графіч. робіт; виставки в містах Київ (1998–99), Дніпропетровськ, Тернопіль; персон. – у Тернополі (2004). Проілюстр. власні збірки й книги місц. авторів, навч.-метод. видання.

Л. Щербак.

“ВОЛОЧІСЬК-АГРО”

– товариство. Належ. до агропромисл. холдингу “Астарта”. Орендує більше 25 тис. га земель

у Волочис. р-ні (Хмельн. обл.), Підволочис., Лановец., Збараз. р-нах. Цукр. буряками займає більше 6,5 тис. га (2009). Кер. – *І. Данилюк.*

Б. Мельничук, М. Федечко.

ВОЛОШИН

Іларій (псевдо “Топір”; 1922, с. Озерна, нині Зборів. р-ну – 13. 01. 1949, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. Юнацтва ОУН (1941). Діяльний у “Просвіті”, аматор. гуртках. Підрайон. СБ (1939), район. референт СБ Зборів. р-ну. Співорг-тор боївки СБ.

М. Бігус, М. Федечко.

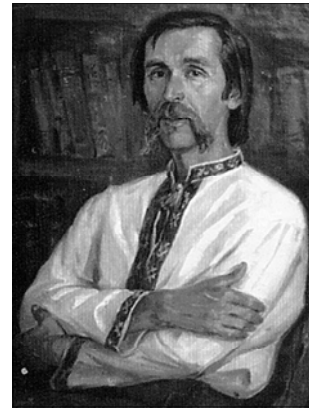
ВОЛОШИН

Віталій Несторович (01. 01. 1975, с. Татаринці Лановец. р-ну) – педагог, науковець. Канд. тех. н. (2003). Закін. Терноп. технікум радіоелектрон. приладобуд. (1994, нині тех. коледж ТНТУ), ТДТУ (2000, нині ТНТУ). Працює доц. каф. верстатно-інструмент. систем автоматиз. вироб-ва, заст. дир. тех. коледжу ТНТУ. Автор наук. праць; має 6 патентів на винаходи.

Я. Галяс, Н. Гергілевич.

ВОЛОШИН

Михайло Трохимович (14. 03. 1944, с. Худківці, нині Борщів. р-ну) – художник, літератор, мистецтвознавець, діяч культури. Почес. працівник туризму України. Галуз. відзнаки. Премія ім. В. Сидорука. Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (нині нац. ун-т театру, кіно і телебачення). У м. Красноград Харків. обл.: зав. літ.-мемор. відділом красн. музею, голова літ.-мист. об’єдн. “Заспів”, благодій. фонду “Культурно-просвітницький центр “Мальовнича Україна”, гол. ред. ж. “Мальовнича Україна”. Учасник розкопок трипіл. культури у с. Іване-Пусте Борщів. р-ну. Засн. і співзасн. в Україні 14 музеїв укр. старожитностей та сучас. укр. мист-ва у м. Красноград, музею *Т. Шевченка* і картин. галереї у м. Борщів, музею засл. худож. України *В. Сидорука*, художн. галереї у м. Ржищів (Київ. обл.) та ін. Автор кн. “Укра-

Автопортрет.

їнське мистецтво в колекції Михайла Волошина” (2004), зб. поезій “Золото моєї осені” (2005).

О. Івахів, Б. Мельничук.

ВОЛОШИН

Осип (псевда “Скоб”, “Ярема”; 1913, с. Озерна, нині Зборів. р-ну – липень 1945, Терноп. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. г-зію, працював бух. у Союзі кооператив у родин. селі. Чл. ОУН (1931), політв’язень концтабору Береза Картузька (06.–09. 1939). Працівник референтури пропаганди повіт. проводу (1939–41), район. провідник (1941–поч. 1945), заст. надрайон. провідника (поч. 1945–07. 1945) ОУН Зборівщини. Перевед. у сх. терени Тернопільщини, де загинув.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ВОЛОШИН

Геофіл Іванович (30. 07. 1893, с. Озерна, нині Зборів. р-ну – 02. 08. 1946, м. Перм, нині РФ) – військовик, громадський діяч. Закін. 8 кл. Терноп. укр. г-зії, де кер. спорт. гуртка. Сотник Січ. Стрільців під команд. Є. Коновальця. 1922 – березень 1945 – у м. Відень (Австрія), де до 1944 – секр. філії Укр. нац. об’єдн. Після вступу в це місто ЧА В. 25. 08. 1945 заарешт.; засудж. до 7 р. ув’язн.; вивез. на Урал. Реабіліт. 1993.

Б. Мельничук.

ВОЛОШИНА

Анна Михайлівна (15. 12. 1921, м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну – 30. 12. 2004, м. Львів) – науковець. Канд. геол. н. (1954). Навчалася в учит. ін-ті у м. Кам’янець-Подільський (від 1944, нині Хмельн. обл.), закін. геол. ф-т Львів. ун-ту (1949, нині нац. ун-т). Мікропалеонтолог тресту “Укрнафторозвідка” та Львів. геол. експедиції. 1959–77 – ст. н. с. Укр. наук.-дослід. геологорозвід. ін-ту (УкрНДГРІ, нині Львів. відділ. УкрДГРІ). Чл. Всесоюз. палеонтолог. т-ва; представл. у переліку мікропалеонтологів світу; секр., чл. редколегії “Палеонтологічного збірника”. Авторка бл. 80 праць.

О. Турик.

ВОЛОШИНОВСЬКИЙ

Йоахим Августович (20. 05. 1870, с. Серби, нині Могилів-Поділ. р-ну Вінн. обл. – січень 1945, м. Варшава, Польща) – підприємець, громадський діяч. Навчався в монастир. школі оо. Єзуїтів (м. Тернопіль), агроном. школі м-ка Хирів (нині Старосамбір. р-ну Львів. обл.). Співзасн. Поділ. т-ва с. госп-ва і с.-г. пром-сті. Від 1906 – ред. (вид., кор., експедитор) г. “Світова зірниця”, що сприяла пошир. спожив. т-в. Орг-тор с.-г. гуртків і виставок.

В. Левницький, М. Ониськів.

ВОЛОЩУК

Надія Максимівна (22. 02. 1978, м. Кременець) – народна майстриня (писанкарство). Майстер нар. творчості (1997). Нагороди всеукр. виставок, фестивалів. Закін. у м. Кременець ПТУ № 6 (1997), обл. гуманіт.-пед. ін-т (2007). Від 2000 – кер. гуртків “Юний художник”, “Писанка” у Кременець.

центрі дит. творчості. Чл. мист. гурту “Палітра” (2005).

Д. Дембіцький, Б. Мельничук.

ВОЛОЩУК

Ярослав Петрович (26. 08. 1917, с. Біще, нині Бережан. р-ну – 25. 07. 1993, м. Мельбурн, Австралія) – громадський діяч, педагог. Чл. ОУН. У родин. селі – секр. Самоосвіт. гуртка, вчитель історії України при т-ві “Просвіта”. Під час 2-ї світ. війни діяльний в Укр. допомог. ком-ті (м. Краків, Польща). 1949 переїхав до Мельбурна, де голова кооперативи “Поступ”, чл. дирекції ін. кооператив, ексекутиви РУКА; голова ком-ту буд-ва катедри св. Апостолів Петра і Павла. 1992 відвідав родин. село та м. Бережани.

Б. Мельничук.

ВОЛЬСЬКИЙ

Вацлав Людвігович (28. 09. 1865, м. Бережани – 22. 07. 1922, м. Львів) – інженер-конструктор бурового устаткування. 1902 винайшов пристрій для удар. свердління – т. зв. таран Вольського. Сприяв тех. прогресові у нафтовидобув. пром-сті Зх. України, зокрема розробив методику нафтовидобутку зі застос. конденсов. газів.

Д. Ярісевич (ЕСУ).

ВОЛЬФ

Арнольд (1887, м. Простінець, нині Простейов, Чехія – 24. 11. 1924, там само) – військовик. Підполковник австр. армії, генерал-хорунжий УГА (1921). За походж. австрієць. Під час 1-ї світ. війни – ком-р батальйону, полку. Від листопада 1918 – в УГА, ком-р групи “Наварія”. Січень–червень 1919 – ком-р 3-ї (Бережан.) бригади; відзнач. в боях під час *Чортків. офензиви*. Після переходу за р. Збруч – ком-р 2-го

корпусу. У квітні 1920 військ. група УГА під команд. В. пробилася в Чехословаччину, де інтернована. Від червня 1921 – ком-р табору для інтернованих у м. Юзефів.

П. Гуцал, М. Литвин (Львів), В. Ханас. “ВОЛЯ”

– видавництво у м. Тернопіль. Діє від 1996 як ТОВ. Дир. – В. Залецький. Усього вид. книг, газет та ін. літ-ри понад 1000 назв. “В.” – співзасн. (1997) серій “Перші ластівки” й автор. збірок мол. авторів Терноп. обл. Серед вид. у “В.” – монографії, краєзн. і навч. літ-ра, худож. книги.

Б. Мельничук.

“ВОЛЯ”

– газета. Орган окруж. управи в м. Копичинці Гусятин. р-ну. Від липня 1941 вийшло 12 або й більше чисел. У логотипі зліва зображ. тризуб; справа від назви – цитати з тв. Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки та ін. укр. поетів. У надзаголовку ч. 7–12 – гасло: “Слава Україні – Героям Слава!”. У ЛНБ зберіг. ч. 2–12.

К. Курилишин.

ВОЛЯНИК

Василь Климентович (15. 05. 1938, с. Печірна, нині Лановец. р-ну) – науковець. Канд. істор. н. Закін. істор. ф-т Львів. ун-ту (1968, нині нац. ун-т). 1966–67 – н. сп., 1967–70 – дир. Кременец. краєзн. музею. 1973–79 – м. н. с. відділу археолог. ран. слов’ян Ін-ту археології АН України. 1979–81 – співроб.-консультант наук.-організац. відділу Президії АНУ, 1981–83 – ст. н. с. сектору наук. інформації, від 1996 – гол. бібліограф Нац. парламент. б-ки (м. Київ). Учасник 9 археол. експедицій, зокрема у с. Бережанка Лановец. р-ну (1972). Оpubл. понад 40 наук. статей із ран. історії сх. слов’ян.

Г. Чернихівський.

ВОЛЯНСЬКИЙ

Юліан Ярославович (20. 09. 1957, м. Тернопіль) – господарник, громадський діяч. Закін. обліково-екон. ф-т Терноп. фінанс.-екон. ін-ту (1981, нині ТНЕУ). У м. Київ: бух. буд. упр. (1981–89), гол. бух. буд. тресту (1989–91),

фінанс. дир. наук.-вироб. буд. об’єдн., від 1993 – власник і дир. проект.-буд. фірми “ЮМПІС” (буд-во споруд індивід. планування й оформлення). Засн. 1-ї в Україні ферми з пром. розведення страусів. Співорг-тор й активіст Терноп. земляцтва “Тернопілля” у м. Київ.

Л. Шербак.

ВОЛЯНИЇК

Михайло Андроникович (16. 11. 1931, с. Старий Олексинець, нині Кременец. р-ну) – лікар, військовик. Полковник мед. служби. Ордени: Архістратига Михаїла 2-го ступ., Христа-Спасителя, С. Петлюри, Лицар. доблесть 3–5-го ступ., медалі. 1940–45 – на спецпоселен. у Казахстані. 1948 вступив у Кременец. фельдшер.-акушер. школу, закін. мед. ін-т у м. Станіслав (1959, нині Івано-Франківськ). Упродовж 32 р. – військ. лікар-хірург. Працював на Крайн. Півночі (РФ), у Польщі, в містах Ковель (Волин. обл.) та Чернівці. На поч. 1980-х – гол. консультант гол. хірурга МНР (нині Монголія). Згодом – хірург у Чернівцях.

Б. Головин.

“ВОНІ ПРОСЛÁВИЛИ НАШ КРАЙ”

– серія бібліографічних посібників. Вид. Терноп. обл. б-ка для молоді: 1995 – вип. 1. Наука; 1996 – вип. 2. Література; 2000 – вип. 3. Мистецтво; 2002 – об’єднаний і доповнений посібник; усі під рубрикою “Молоді про славетних людей Тернопільщини”; в останньому репрезент. 108 імен.

Б. Мельничук.

ВОНС

Олег Степанович (псевдо “Гнат”, “Сретик”; 1918, с. Чернелів-Руський, нині Терноп. р-ну – 1945, попл. с. Таурів, нині Козів. р-ну) – актор, учасник національно-визвольних змагань. Закін. Терноп. г-зію “Рідна школа” (1937). Актор у театрі Й. Стадника. 1939–41 – у Львів. драмтеатрі. Від 1941 – у ЧА. Під час її відступу на пд. України потрапив в оточення, але табору для військовополон. уникнув. За нім. окупації – в муз.-драм. театрі у м. Львів; студіював медицину (1942–44). Із 3-го курсу ВНЗ

Провід ОУН скерував В. як лікаря в УПА на Тернопільщину. Учасник боїв на тер. Козів. та сусід. районів.

Б. Пиндус.

БОРКУН

Степан Гаврилович (11. 08. 1887, с. Стегниківці, нині Терноп. р-ну – після квітня 1941, м. см. невід.) – правник, громадський діяч. Д-р права (1933). Навчався в укр. г-зії у м. Тернопіль, закін. Львів. ун-т (1912). Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. Від 1917 – суддя повіт. суду в м-ку Бурштин (нині м. Галич, р-ну Івано-Фр. обл.). У період ЗУНР продовжував працювати суддею. Після відступу УГА заарешт., ув'язн. 1922–32 – суддя в м. Чортків, потім – у м. Борщів, де 1933 відкрив адвокат. канцелярію. У Борщеві – чл. виділу повіт. “Просвіти”, управи “Рідної школи”, голова нагляда. ради “Сільського господаря”, філії Повіт. союзу кооператив, повіт. т-ва “Січ” (від 1935). В грудні 1939 В. заарешт. органи НКВС; в ув'язненні загинув; реабіліт. 1989.

П. Гуцал.

ВОРОБЕЛЬ

Ольга Миколаївна (27. 03. 1975, с. Ратищі Зборів. р-ну) – художник. Чл. НСМНМУ (2009). Закін. Львів. уч-ще приклад. мист-ва (1994, нині коледж декорат. та ужит. мист-ва). Від 2000 – зав. клубом у родин. селі. Учасниця худож. виставок у містах Київ (2006), Зборів, Тернопіль. Автор серії картин “Хресна дорога Ісуса Христа” (2009, 14 стацій; графіка на граніті, виконана вручну – голкою; виставка в ТОКМ (2009; зберіг. у церкві в родин. селі) та ін.

Т. Брик.

ВОРОНІН

Володимир Миколайович (псевд. – Тарас Ватра; 22. 04. 1950, м. Канів Черкас. обл.) – правоохоронець, громадський діяч. Полковник міліції. Чл. НСЖУ (2009). Галуз. нагороди. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Терноп. філіал Львів. політех. ін-ту (1976, нині ТНТУ), Акад. МВС СРСР (1985). 1976–2001 – служба в органах внутр. справ (заверш. на посаді нач. штабу упр. МВС у Тер-

ноп. обл.). 2002–04 – радник Терноп. міськ. голови, нач. інспекції по роботі з правоохорон. органами. Засн. громад. об'єдн. “Тернопільська обласна асоціація громад. формувань “Охорона порядку”, співзасн. і заст. голови Терноп. обл. упр. ветеран. орг-цій Асоц. ветеранів органів внутр. справ МВС України (обидва – 2003). Автор зб. політ. сатири “Сон у руку” (2006), “Зриваючи маски”, “Друга молодість” (обидві – 2009); вірші публікує в ЗМІ.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

ВОРОНЧАК

Володимир Іванович (23. 08. 1951, м-ко Хоростків, нині м. Гусятин. р-ну) – майстер художнього різьблення по дереву, педагог, громадський діяч. Чл. НСМНМУ (1992). Засл. майстер нар. творчості України (2005). Гран-прі 13-го Міжнар. гуцул. фестивалю (2003). Літ.-мист. премія ім. Г. Гараса. Закін. пед. ін-т у м. Одеса (1981, нині нац. пед. ун-т).

У м. Вижиця Чернів. обл.: від 1976 – викл., 1982–86 – заст. дир. з навч.-вироб. роботи уч-ща приклад. мист-ва (нині коледж декор.-приклад. мист-ва); від 1986 – викл., 1993 – дир. худож. школи. Від 1992 – заст. голови, 2003 – голова Буковин. осередку НСМНМУ. Працює в техніці гуцул. різьблення з використ. худож. бондарства та випалювання. Учасник обл., всеукр. та міжнар. худож. виставок; персон. – у містах Київ та Чернівці (2004). Автор числ. статей; оформив кілька книг. Автор пам'ятника *Д. Макогонові* (1996) в Хоросткові. Тв. зберіг. у Коломий. музеї нар. мист-ва Гуцульщини та Покуття (Івано-Фр. обл.), худож. музеї у Чернівцях, Держ. музеї нар. декор. мист-ва у м. Київ, приват. колекціях в Україні, Канаді, Франції та ін.

М. Іванюк (ЕСУ), Л. Щербак.

ВОРОНЧАК

Ігор Михайлович (29. 03. 1977, с. Озеряни Борщів. р-ну) – географ, краєзнавець. Краєзнавець року Борщів. р-ну (2002). Закін. геогр. ф-т Львів. ун-ту (1999, нині нац. ун-т). Відтоді працює в Львів. нац. акад. укр. драм. театру ім. *М. Заньковецької*, нині – зав. худож.-постанов. частиною. Співпрац. з ред. г. “*Галицький вісник*” (м. Борщів), Борщів. обл. краєзн. музеєм.

Автор понад 100 публ з історії сіл Борщівщини, кн. “Нарис історії церкви в Озерянах” (2000), “Озеряни: природно-краєзнавча розвідка” (2001), наук. розвідок “Шкільництво на Борщівщині” (2003), “За рідну мову” (2007).

Б. Мельничук.

“ВОСКРЕСІННЯ”

– молодіжний духовний театр у м. Тернопіль. Створ. 1995 при Терноп. місії. центрі оо. Ред-демптористів.

Лауреат 3-го Всеукр. молодіж. фестивалю “Відлуння” (2004, м. Київ). Театр – орг-тор молодіж. та дит. фестивалів в Україні, учасник міжнар. молодіж. конгресів у містах Торунь (2001, Польща), Бонн (Німеччина), в Англії, Німеччині, Пн. Ірландії, Франції, Всеукр. християн. форуму “Молодь–Церква–Україна” (2007, м. Київ). Худож. кер. та реж. – Б. Водяний, В. Водяна. У репертуарі – духов., патріот., істор. вистави; муз.-театр. композиції.

Б. Петраш.

“ВПЕРЕД”

– газета. Орган Золотопотіц. РК КП (б) і рай. ради депутатів трудящих Терноп. обл. (нині смт Золотий Потік належ. до Бучац. р-ну). Вих. 1945–57 двічі на тиждень, 1958–62 – тричі. Ред. – П. Мунтян (1945–47), В. Деркач (1948–51), В. Гузій (1951–53), Е. Петухова (1953), В. Ганзуля (1954–58), В. Горбенко (1959–62). Наклад – 820–1500 (1962 – 2000) прим.

Д. Дембіцький.

ВРОЧІНСЬКА

Ганна Володимирівна (13. 08. 1949, с. Жолоби Кременец. р-ну) – науковець. Канд. мистецтвознавства (1994). Чл. НСХУ (1994). Закін. Львів. ун-т (1972, нині нац. ун-т). 1973–77 – бібліограф Центр. бюро наук.-тех. інформації Мінлегпрому УРСР. 1978–82 – ст. н. с. Львів. картин. галереї; від 1983 – в Ін-ті народознавства НАНУ; від 2002 – ст. н. с.,

вчений секр.; 1994–2001 – заст. дир. з наук. роботи Нац. музею; від 2001 – доц. каф. книжк. графіки та дизайну друк. продукції Укр. акад. друкарства (всі – м. Львів). Уклала альбом “Стефанія Кульчицька” (К., 1987); каталоги кількох виставок. Автор статей.

Ю. Бірюльов, Н. Левицька (ЕСУ).

ВРУБЛІВСЬКИЙ

Іван Опанасович (псевда “Тонкий”, “Іскра”, “Голота”; р. н. невід., с. Човгузів, нині Теофіпол. р-ну Хмельн. обл. – 23. 01. 1945, м. Проскурів, нині Хмельницький) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Закін. Київ. індустріал. ін-т. 1941–42 – дир. поч. школи у с. Мар’янівка (нині Теофіпол. р-ну); згодом – кер. культ.-мас. роботи Теофіпол. рай. управи. Ком-р загону “Іскра” УПА (1943), який діяв на тер. Теофіпол. р-ну. Воював у загоні УПА “Павлюги”, з яким учасник бойов. операцій у селах Святець, Шибена та ін. на тер. Хмельн. обл. Деякий час жив у селах Краснолука (1942), Москалівка (1943–44), Іванківці (1944); бойові операції в селах Лопушне і Вишгородок (1943, напади на маслозаводи), біля сіл Білозірка, Буглів, Оришківці (1944; усі нині – Лановец. р-ну). Від 1944 – вчитель у с. Воробіївка (нині Підволочис. р-ну). 10. 06. 1944 призв. у ЧА, потрапив у запас. полк.; заарешт. у грудні того року в м. Новосибірськ (нині РФ); розстріляний.

В. Горбатюк, Б. Мельничук, Н. Мизак.

“ВЯЖЕМ КРЮЧКОМ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2004 укр. і рос. мовами 10 разів на рік. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – Т. Гураль. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В”. Наклад (2009) – 17770 прим.

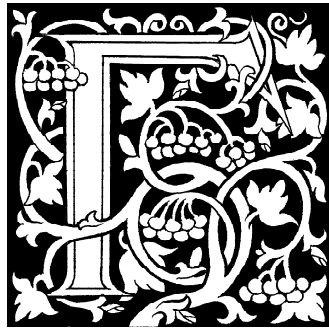
Б. Мельничук.

“ВЯЖЕМ КРЮЧКОМ. СЕКРЕТЫ МАСТЕРСТВА”. “ВЯЖЕМ КРЮЧКОМ. УЮТНЫЙ ДОМ”. “ВЯЖЕМ САМИ. СЕКРЕТЫ МАСТЕРСТВА”

– журнали. Вих. у м. Тернопіль від 2005 рос. мовою двічі на рік. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – Т. Гураль, Н. Хоменко (“Секреты мастерства”). Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

ГАБЛЄВИЧ

Богдан Іванович (27. 05. 1922, х. Гаї Шляхтинецькі, нині с. Гаї-Шевченківські Терноп. р-ну) – будівельник, громадський діяч.

Навчавсь у Львів. політехніці (1940–41, 1943–44, закін. 1950). 1941–43 – референт та секр. “Союзу громад” – самовряд. орг-ції сільс. громад Тернопільщини. Від 1944 – у Німеччині. Згодом працював на цемент. з-ді в м. Вольск Саратов. обл. (1950–53, нині РФ), гол. інж., дир. заводуупр. буд. матеріалів у м. Бібрка (1953–62, нині Перемишлян. р-ну Львів. обл.), кер. виробн. відділу Львів. тресту буд. матеріалів (1963–66), кер. відділу буд. індустрії Львів. обл. міжколгосп. буд. об’єдн. (1967–82), у проект.-виробн. підпр-ві “Львів-оргагробуд”. За участю Г. на Львівщині побуд. керамзит. з-д та кілька цегельнь.

Б. Головин, В. Уніят.

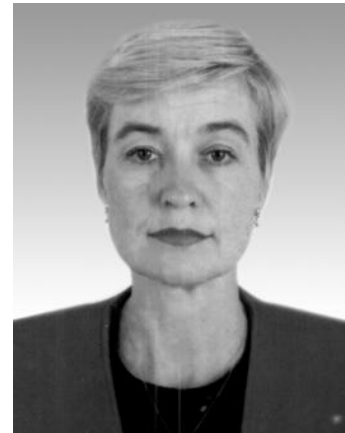
ГАБРІЄЛ

Данило (1903, х. Зелена, поблизу с. Кудринці, нині Борщів. р-ну – р. і м. см. невід.) – громадський діяч. 1928 емігр. до Канади. Працював на залізниці, лісорубом. Діяльний в укр. громад. орг-ціях. 1938–39 воював у роті ім. *Т. Шевченка* в Іспанії, поранений. Під час 2-ї світ. війни – у канад. армії. Згодом працював на фермі в околиці м. Бовменвіл. Від 1964 – у м. Торонто. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ГАБРҮК

Зоя Василівна (17. 03. 1954, с-ще Клічка Приаргун. р-ну Читин. обл., нині РФ) – педагог. Викл.-методист. Відмінник освіти України (2002). Галуз. нагороди. Закін. філол. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1990, нині ТНПУ). Від 1986 – викл. зарубіж. літ-ри в Теробовлян. ЗОШ № 2; 1989 – вихователь, викл. зарубіж. літ-ри, від 1993 донині – заст. дир. з вихов. роботи Теробовлян. вищ. уч-ща культури. Автор статей, сценаріїв у період. і фах. виданнях України.

І. Дем’янова.

ГАВДІДА

Наталія Іванівна (04. 11. 1974, м. Тернопіль) – філолог, громадська діячка. Дружина *І. Гавдиди*. Відзнака “Галицький лицар-2003”. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. філол. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1996, нині ТНПУ). Працювала вчителем укр. мови та літ-ри в Терноп. укр. г-зі (1996–2001). Автор та співавт. публікацій у наук. збірниках, пресі. Діяльна в Терноп. культ.-просвіт. т-ві “Вертеп” (від 1993).

І. Дем’янова, Б. Петраш.

ГАВЄЛКО-ГАЛЄНДА

Марія Петрівна (06. 11. 1953, м-ко Заложці, нині смт Залізці Зборів. р-ну) – спортсменка, тренер. М. сп. міжнар. класу зі стрільби з лука (1972). Засл. тренер України (1994). Суддя нац. категорії (2004). “Кращий тренер Європи” (2005). Закін. Львів. фінанс. технікум, Львів. ун-т (1977, нині нац. ун-т). 1971–73 – чл. зб. команди СРСР, 1971–78 – чл. зб. команди України; тренер ДСТ “Локомотив” (м. Львів). 1978–82 – на тренер. роботі у Чехословаччині. Від 1982 донині – ст. тренер зі стрільби із лука СКА Зх. опер. командування і ст. тренер зб. команди України. Підготувала 12 м. сп. міжнар. класу, рекордсменів світу, чемпіонів Європи та світу.

В. Барна, О. Вацеба (ЕСУ).

ГАВЄНКО

Світлана Федорівна (15. 09. 1959, с. Білобожниця Чортків. р-ну) – вчений у галузі поліграфії. Д-р тех. н. (2003), проф. (2004). Закін.

Львів. поліграф. ін-т (1981, нині Укр. акад. друкарства). Працювала у Львів. поліграф. технікумі (1982–91, нині коледж). Від 1991 – в Укр. акад. друкарства, 2001 – зав. каф. технології друк. видань і пакувань. Автор і співавт. монографій та ін. наук. праць, підручників, посібників.

О. Ключай (ЕСУ).

ГАВРИЛІШИН

Володимир Петрович (20. 03. 1946, м-ко, нині смт Коропець Монастирис. р-ну) – правник, педагог, краєзнавець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (1998–2002). Чл. НСКУ (1991), НСЖУ (2008). Закін. юрид. ф-т Львів. ун-ту (1977, нині нац. ун-т). Працював у хім. пром-сті у м. Калуш, деревооброб. пром-сті в смт Брошнів (обидва – Івано-Фр. обл.), вчителем – у смт Коропець, селах Вістря Монастирис. і Нові Петликівці Буцац. р-нів; кер. міжколгосп. юрид. групи Монастирис. райсільгоспупр. (1977–86); відп. секр. Монастирис. орг-ції т-ва б-би за тверезість (1986–90); від 1991 – зав. Коропець. нар. істор.-краєзн. музею. Співавт. кн. “Коропець. Історія і спогади” (2004), автор публікацій у ЗМІ.

М. Федечко.

ГАВРИЛІШИН

Михайло (псевдо “Жук”; 21. 10. 1910, с. Фашівка, нині Підволочис. р-ну – червень 1946, с. Вікно; похов. у смт Гримайлів, обидва – Гусятин. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Навчався у г-зії в м. Тернопіль, вів просвіт. роботу в окрузі. У жовтні 1931 заарешт. у с. Дичків (нині Терноп. р-ну), звільн. через відсутність доказів. Від 1933 у Вікні займався госп-вом, вів агроном. курси, працював у читальні. Від початку 1943 – в УПА у Карпатах. Влітку 1944 повернувся у Вікно.

Скалат. рай. військ. референт ОУН від 1944. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

П. Гуцал.

ГАВРІЛІВ

Любомира Юстинівна (01. 06. 1949, с. Опришівці, нині належ. до м. Івано-Франківськ) – літераторка, громадська діячка, художник-модельєр. Обл. літ. премія ім. М. Підгірянки (всі – м. Івано-Франківськ), премія міжнар. поет. ж. “Артекультура” (2004, Італія). Чл. НСЖУ, обл. т-ва ім. Б. Лепкого (м. Тернопіль); Клубу укр. інтелігенції ім. Б. Лепкого. Голова обл. орг-ції “Жінки за реформи”. Навчалася в Київ. ін-ті легк. пром-сті (1972–74). Працювала в Івано-Франківську на ф-ці індпошиву одягу, художн.-оформлювачем у Худож. комбінаті. Авторка восьми зб. віршів, вид. у Тернополі; слів пісень на музику *Л. Міллера*, *В. Подуфалого* та ін. композиторів; віршів-присвят *С. Бандері*, *С. Крушельницькій*, *Р. Шухевичу* та ін.; учасниця літ.-мист. заходів на Тернопільщині.

Б. Мельничук.

ГАВРИЛЮК

Володимир Іванович (18. 01. 1939, с. Угриньківці, нині Заліщиц. р-ну) – військовик. Полковник. Медалі, ін. нагороди. Закін. Борщів. технікум механізації (1957, нині агротех. коледж), Житомир. радіотех. військ. уч-ще ППО (1962), Військ. команд. акад. військ ППО (1974). Служив у ЗС СРСР на тер. РФ. 1981–85 – радник із орг-ції зенітно-ракет. військ і повітр. армії в Респ. Малі, одночасно – ст. групи спеціалістів ВПС і ППО групи рад. військ. спеціалістів; згодом – нач. штабу рад. військ. спеціалістів у Замбії (обидві – Африка). Ст. пом. нач. скерування групи бой. упр. в м. Североморськ (нині РФ); 1986–89 – в групі бой. упр. у ПрикВО. Згодом – викл. цивіл. оборони в нац. ун-ті “Львівська політехніка”.

Б. Головин.

ГАВРИЛЮК

Володимир Іванович (12. 04. 1954, с. Зіньків Віньковец. р-ну Хмельн. обл.) – правоохоронець, управлінець. Генерал-майор міліції. Закін. Ка-

м'янець-Поділ. с.-г. ін-т (нині Поділ. аграр.-тех. акад.), Київ. вищу школу МВС. Від 1976 – в органах внутр. справ УМВС України. 2004–05 очолював Департамент докум. забезпечення та режиму МВС України. Січень–травень 2007 – нач. УМВСУ в Терноп. обл.; згодом – нач. УМВСУ в Хмельн. обл.

І. Дем'янова, Г. Івахів.

ГАВРИЛЮК

Ганна Іванівна (23. 06. 1929, с. Іванівка, нині Підволочис. р-ну) – науковець. Канд. хім. н. (1971). Закін. хім. ф-т Львів. ун-ту (1952, нині нац. ун-т). Працювала інж. на комбінаті штуч. рідкого палива в м. Салават (нині РФ), лаборантом, ст. лаборантом, асист., доц., ст. н. с. каф. аналіт. хімії Львів. ун-ту. Чл. автор. колективу чотиримов. хім. словника (1999, Львів). Від 1983 донині збирає експонати для музеїв міст Бережани, Львів і Тернопіль. Автор бл. 50 наук. праць.

о. М. Шаварин.

ГАВРИЛЮК

Кіндрат Юхимович (23. 03. 1911, с. Гриньки, нині Лановец. р-ну – жовтень 2005, м. Тернопіль; похов. у с. Бережанка Лановец. р-ну) – краєзнавець, громадський діяч. Закін. бух. курси. 1930-і діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах у родин. селі. Дописував до ж. “Сільський господар” (м. Львів) та ін. часописів. Інструктор кооперації у м. Ланівці (1941–42). За зв'язок із УПА 1944 заарешт. органи НКДБ; засудж. на 10 р. ВТТ; після ув'язнення – в Красноярськ. краї (нині РФ). Повернувся в Тернопіль 1968. Реабіліт. 1978. Автор “Історії села Гриньки” (рукопис). Активний у Братствах УПА й Андрія Первозванного. Свою б-ку і рукопис. спадщину передав у ДАТО, де відкрито особовий фонд Г.

Б. Мельничук, О. Садовська.

ГАВРИЛЮК

Олег Якович (14. 10. 1943, смт, нині м. Ланівці) – вчений у галузі технічних наук. Канд. тех. н. (1980). Закін. радіофіз. ф-т Київ. ун-ту (1965, нині нац. ун-т). У м. Київ: 1968–93 – провід. інж., ст. н. с., нач. лаб. НДІ мікроприладів, 1993–95 – нач. відділу НДІ “Оріон”; від 1995 – зав. лаб., заст. дир., наук. консультант Міжнар. центру електрон.-промен. технологій Ін-ту електрозварювання ім. Є. Патона НАНУ. Основ. наук.-тех. розробки: пром. обладнання і технологія виготовлення радіоелектрон. та мікроелектрон. апаратури, електрон.-промен. приладів. Автор 45 наук. праць, низки патентів на винаходи.

Я. Галяс, Н. Гергілевич.

ГАВРИЛЮК

Осип (15. 02. 1914, с. Зарваниця, нині Тереховлян. р-ну – 07. 03. 2006, м. Івано-Франківськ) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. Пласту (1928), Юнацтва ОУН (1930), ОУН (1933). Закін. Тереховлян. г-зію, Львів. духов. семінарію (1939). Улітку 1941 – учасник похід. групи Центр. лінії ОУН, із нею виїхав на Вінничину. Заарешт. нім.-фашист. влада, ув'язн. у тюрмі в м. Тернопіль. Згодом – у дивізії “Галичина”. Врятувавшись із оточення, повернувся додому, потім переїхав до м. Станіслав (нині Івано-Франківськ); працював у школі. За антирад. діяльність заарешт., засудж. на тривале ув'язнення. Після 1953 реабіліт., повернувся додому. Від 1991 діяльний в укр. громад. орг-ціях.

Б. Мельничук.

ГАВРИЛЮК

Степан Амбросійович (псевда “Білий”, “Підкова”, “Чорний” та ін.; 28. 04. 1912, с. Потік, нині Козів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Чл. УВО, ОУН (1931). Діяльний у “Лузі” та ін. т-вах, драм. гуртку і хорі в родин. селі. За політ. діяльність заарешт. (1929, 1934, 1939). Працював у підпіл. друкарні ОУН у с. Мужилів (нині Бережан. р-ну), надрайон. провідник ОУН у Бережан. повіті (1936–38). Повіт. провідник Бережанщини (02.–12. 1939). Наприкінці 1939 посланий як кур'єр ОУН до м. Краків (Польща). При поверненні схопили рад. прикордонники. До 1942 – в концтаборі у Комі АРСР (нині Респ. Комі, РФ), згодом вступив у польс. військо. Від 1948 – у Вел. Британії (м. Йонкерс), де працював на текстил. ф-ці. Діяльний в укр. еміграц. орг-ціях, зокрема в Укр. визв. фронті. Фундатор (пожерт. 25 тис. дол.) 12-го тому “Літопису УПА” – “Третя Подільська воєнна округа УПА “Лисоня” (1989).

Б. Мельничук.

ГАВРИШ

Володимир Григорович (16. 02. 1938, с. Онитківці, нині Тиврів. р-ну Вінн. обл.) – інженер, винахідник-раціоналізатор. Засл. раціоналізатор України (2006). Закін. Вінн. енергет. технікум (1956), Львів. політех. ін-т (1970, нині нац. ун-т

“Львівська політехні́ка”). Від 1960 – на Хоростків. цукр. з-ді Гусятин. р-ну: змін. інж., заст. нач. ТЕЦ, 1963–71 – нач. ТЕЦ, від 1972 – дир. цього підпр-ва. Від 1975 – нач. ТЕЦ Чортків. цукр. з-ду, згодом – нач. ПМК Терноп. цукр. об’єдн. Від 1984 – ст. інж. гру-

пової лабораторії Терноп. цукр. з-ду “Поділля”, 1986 – на з-ді “Сатурн” (м. Тернопіль): нач. енергоцеху, заст. гол. енергетика-нач. енергоремонт. цеху, 1989 – заст. дир. з капіт. буд-ва. Від 1992 – нач. відділу постачання, заст. ген. дир.-нач. відділу матер.-тех. постачання, 1999 – гол. енергетик асоц. “Тернопільцукор”. Автор 2 винаходів і 40 рац. пропозицій. Вел. особисту книгозбірню подарував ТНТУ, б-ці с. Довжанка Терноп. р-ну.

Б. Мельничук.

ГАВРІШКІВ

Дмитро (псевдо “Гар”); 1912, с. Костянтинівка, нині Терноп. р-ну, за ін. даними м. Скалат, нині Підволочис. р-ну – березень 1945, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався в Терноп. і Рогатин. (закін. 1932, нині Івано-Фр. обл.) г-зіях. Чл. ОУН, за що засудж. 1933 в м. Тернопіль до 7 р. ув’язн.; звільн.; вдруге 1936 – до 5 р. ув’язн., звільн. 1939. Працював вишкільником у СБ ОУН у м. Краків (1940–41, Польща), в обл. референтурі СБ ОУН на Рівненщині (1941). Заарешт. гестапо у вересні 1941, за недоведеністю вини звільн. 22. 06. 1942. Підреферент СБ ОУН обласного, згодом – край. проводу ОУН Тернопільщини (1942–45).

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ГАВРИЩУК

Петро Дмитрович (10. 09. 1953, смт Печеніжин, нині Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.) – різьбяр. Закін. Косів. технікум худож. промислів (1976, Івано-Фр. обл., нині ін-т приклад. та декор. мист-ва). Працював на Мельнице-Поділ. ф-ці госппобутвиробів (1976–78, Борщів. р-ну), Косів. деревооброб. з-ді та ін. Від 2002 – на творчій праці. Займається сухою різьбою з незнач. використ. інкрустації. Серед робіт: писанки, чаші, вази, рамки тощо, замовлення для церков, меблі у нар. стилі. Учасник багатьох виставок.

К. Каркадин, Б. Мельничук.

ГАВРЮШЕНКО

Атталія Матвійвна (07. 01. 1927, м. Охтирка Сумс. обл.) – актриса. Дружина *А. Гаврюшенка*. Закін. Кременец. пед. ін-т (1950, нині ТНПУ). Працювала в театрі у м. Охтирка Сумс. обл.; 1945–58 – актриса Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр), згодом – у Коломий. та Рівнен. муз.-драм. театрах. Серед ролей – Нора (в одноймен. п’єсі Г. Ібсена), Палагна (“Тіні забутих предків” за *М. Коцюбинським*), Мати (“Маруся Богуславка” *М. Старицького*).

Б. Мельничук.

ГАДЗЕВИЧ

Омелян (10. 08. 1914, м-ко Будзанів, нині с. Буданів Тереховлян. р-ну – 14. 03. 1993, м. Бережани) – священник. Закін. г-зію у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), Львів. богослов. акад. 1941 рукопоклад. у сан священника. Служив душпастиром у катедр. соборі св. Юрія у м. Львів. 22. 10. 1945 Г. заарешт. органи НКДБ, засудж. на 8 р. ВТТ посил. режиму. Звільн. 1953. У м. Бережани працював бух. у дит. садку, згодом – у побуткомбінаті; здійснював душпастир. діяльність у катакомб. УГКЦ, за що переслід. спецслужби.

Б. Головин.

ГАДЗІНСЬКИЙ

Володимир Антонович (псевдоніми – Йосип Гріх, Оскар Редінг, Трильський; 21. 08. 1888, м. Краків, нині Польща – 11. 08. 1932, м. Одеса) – письменник, перекладач, журналіст, літературознавець. Навчався у Львів. політехніці (1906–09), на фіз.-матем. ф-ті Віден. ун-ту (1910–13, Австрія). Від 1908 друкував поезії в галиц. періодиці. 1909–10 – в австро-угор. армії. 1910–14 – викл. г-зії в м. Копичинці (нині Гусятин. р-ну). Воював у *Леґіоні УСС*, в УГА. 1920 – зав. Київ. губнаросвіти, ред. ж. “Пролетарська освіта”. Від 1921 – у м. Москва (нині РФ), співзасн. літ. групи “Село і місто”. Від 1925 – викл. одес. ВНЗ, чл. спілки революц. письменників “Західна Україна”, засн. і ред. неперіод. ж. “Блиски” (1928–29). Лідер “Гарту”, голова одес. філії Держ. вид-ва України. Автор зб. поем “З дороги” (1922), фантаст. повісті “Кінець” (1927) та ін., наук. дослідж. про творчість Є. Григорука, Г. Михайличенка, В. Чумака; в рукописі – роману-трилогії “Визволена Україна”; підготовлені до друку “Нотатки з історії української літератури” зникли.

В. Горбоватий, М. Федечко.

ГАДОМСЬКА

Любов Миронівна (04. 04. 1964, м. Золочів Львів. обл.) – журналіст. Галуз. нагороди. Дру-

жина *О. Гадомського*. Чл. НСЖУ (1995). Диплом 2-го Всеукр. конкурсу журналістів “Українська мадонна”, ін. галуз. нагороди. Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1988, нині нац. ун-т). Працювала у ред. Деражнян. рай. г. Хмельн. обл. Від 1990 – в ред.

г. “*Тернопіль вечірній*”: кор., ред. відділу, заст., в. о. гол. редактора. Автор публікацій у всеукр. ЗМІ.

В. Уніят.

ГАДОМСЬКИЙ

Олександр Михайлович (26. 02. 1961, с. Женишківці Віньковец. р-ну Хмельн. обл. – 12. 12. 2006, м. Тернопіль) – журналіст.

Чоловік *Л. Гадомської*. Чл. НСЖУ (1995). Закін. Кам’янець-Поділ. тех. уч-ще (1981, Хмельн. обл.), ф-т журналістики Львів. ун-ту (1988, нині нац. ун-т). Працював зав. відділу радіоінформації у ред. Деражнян. рай. г. Хмельн. обл. (1988–90). Від 1990 – у Тернополі: в ред. г. “*Тернопіль вечірній*”, “*Заповіт*”, “*Пан+Пані*”, “*Тернопільська газета*”, “*Тернопіль-бізнес*”, від 2001 – дир. зі зв’язків із громадськістю і ЗМІ Терноп. філії ВАТ “Укртелеком”, ред. г. “*Тернопіль Телеком*”.

Л. Гадомська, Б. Мельничук, Л. Щербак.

ГАЄЦЬКИЙ

Андрій Йосипович (22. 08. 1905, с. Озеряни, нині Борщів. р-ну – 25. 01. 1993, м. Чикаго, США) – правник, громадсько-політичний діяч. Брат *Т. Гаєцького*. Д-р права (1934). Старшина УСС. Чл. УВО і ОУН. Навчався в Чортків. г-зії (1918–23; виключ. за зв’язок із УВО), закін. г-зію

у м. Тернопіль, студіював право в ун-тах міст Львів (від 1926, чл. управи Студент. громади) та Інсбрук (Австрія). У м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.) працював адвокатом (1935–39, 1941–44), у споживч. кооперації і торгівлі (1939–41), водночас 1941–44 – зав. відділу Коломий. окруж. допомог. ком-ту. Від 1945 – у переселен. таборах у містах Інсбрук і Ляндек (Австрія); чл. президії кер. органу українців Австрії (1946–49) та Укр. центр. об’єдн. 1950 емігр. до США. У м. Чикаго – доволіт. чл. управи відділу Орг-ції держ. відродж. України, чл. дирекції видавн. спілки “Самостійна Україна”. Голова Об’єдн. укр. т-в та орг-цій на Чикаго й околицю, ради церкви св. Володимира й Ольги, Братства св. Андрія Первозван., дир.-засн. книгарні “Ставропігія” при церкві. Автор спогадів, статей у періодиці.

П. Гуцал, Я. Гелета.

ГАЄЦЬКИЙ

Теодозій Йосипович (15 (27). 05. 1910, с. Озеряни, нині Борщів. р-ну – 10. 03. 1982, м. Вінона, похов. у м. Чикаго, США) – правознавець, громадський діяч. Брат *А. Гаєцького*. Д-р права (1950), д-р філології (1962). Дійс. чл. НТШ (1961), Амер. асоц. славист. студій. Закін. г-зію в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), правн. ф-т Львів. ун-ту (1935), студіював право в Париз. ун-ті (1949, Франція), захистив докторат у м. Інсбрук (1950, Австрія). До 1939 працював адвокатом на Станіславщині (нині Івано-Фр. обл.); 1941–44 – у м. Львів. 1944 емігр. до Австрії. 1950 виїхав до США, 1961–62 – проф. коледжу св. Марії, 1962–75 – коледжу св. Терези (обидва – м. Вінона). Співпрац. із ред. г. “Свобода”, “Америка”. Автор наук. праць.

П. Гуцал.

ГАЙДА

Андрій Іванович (23. 04. 1920, с. Бзовиця, нині Зборів. р-ну – 05. 06. 2001, м. Тернопіль) –

педагог. Відмінник нар. освіти УРСР (1980). Галуз. нагороди. Закін. Кременец. учит. (1951) та пед. ін-ти (1956, нині ТНПУ). Від 1939 працював учителем у селах Ренів, Білоголови (обидва нині – Зборів. р-ну). 1941–44 – зав. комплект. поч. школи

в с. Нетерпинці (нині Зборів. р-ну). Від 1955 – учитель укр. мови і літ-ри, кер., диригент самодіял. хору в Терноп. СШ № 1 (нині Терноп. укр. г-зія ім. І. Франка).

В. Баран, В. Левицький.

ГАЙДА

Євген Йосипович (14. 04. 1962, м. Тернопіль) – музикант (саксофон). Лауреат Всеукр. конкурсу камер. ансамблів (1983). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1981), Одес. консерваторію (1986). Від 1986 – викл. класу кларнета і саксофона Терноп. муз. уч-ща. Створив ансамбль саксофоністів. Соліст Терноп. обл. філармонії (від 2004).

Б. Мельничук, Б. Савак.

ГАЙДА

Іван Михайлович (07. 12. 1961, с. Бариш Буцац. р-ну) – полковник медичної служби. Військ.

нагороди. Навчався в Івано-Фр. мед. ін-ті (1983–87, нині акад.), закін. військ.-мед. ф-т Куйбишев. мед. ін-ту (1989, нині м. Самара, РФ). 1989–92 – нач. мед. пункту окр. батальйону в 3х. групі військ (Німеччина). Від 1992 – на службі в ЗС України: нач.

мед. служби бригади, згодом – дивізії у м. Тернопіль (ПрикВО, нині – 3х. операт. командування). Від 2002 – заст. нач. 1120 Центр. військ. клініч. шпиталю МО України (м. Львів).

Б. Головин.

ГАЙДА

Рома (08. 12. 1937, м. Підгайці) – графік, церковно-громадська діячка. Дружина *І. Гайди*. Студіювала мист-во у Вашингтон. ун-ті в м. Сент-Луїс (1976, США). Від 1944 – в еміграції в (Словаччина, Угорщина, Австрія, Німеччина), від 1945 – у США. Працювала графіком у м. Норвок (1988–97), від 1998 провадила власну фірму. Від 1976 – чл. край. управи Укр. патріарх. т-ва, 1991 – голова Ради мирян. 1970–80-і – учасниця підтримки правозахисн. руху в СРСР. 1990-і відновила у м. Львів студент. і акад. т-во “Обнова”.

Д. Маркусь, Б. Мельничук.

ГАЙДАМАХА

Андрій Кирилович (за метрикою – Андрій, Марія, Йосиф; 27. 11. 1945, с. Лет, Бельгія, попл.

м. Маастрихт, Нідерланди) – громадсько-політичний діяч, журналіст, літературознавець. Племінник *Я.-С. Гаймановича*. Докторант УВУ з літературознавства (1987, м. Мюнхен, Німеччина). Навчався на хім. (1963–64) та політ. і сусп. н. (1964–67) ф-тах

Катол. ун-ту в м. Лювен, ф-ті слов’ян. філології та історії Сх. Європи Держ. ун-ту в м. Гент (1973, обидва – Бельгія). Від 1973 – в Мюнхені, 1982 – журналіст укр. ред. Радіо “Свобода”, від 1992 – у м. Київ, орг-тор і кер. його Київ. корпункту, від поч. 2000 – представник Лондон. “Української інформаційної служби”. Від кін. 2000 – голова Проводу ОУН(б), водночас від 2004 – шеф-ред. ж. “Визвольний шлях”. Підтримував ділові й друж. стосунки зі *С. Ленкавським, В. Олеськівим, Я. і С. Стецьками*. Автор статей, упоряд. і ред. самвидав. публікацій: антології “Поезія з-за ґрат” (1978), кн. *О. Бердника* “Прометей” (1981, обидві – Мюнхен). Приїжджав на Тернопільщину: 2001 мав зустрічі з представн. націоналіст. орг-цій краю, влад. структур; 2005 – учасник відкриття пам’ятника на могилі *І. Гавдиди*; фінанс. сприяв орг-ції молодіж. табору “*Лисоня*” ім. І. Гавдиди.

Л. Щербак.

ГАЙДУК

Семен Іванович (псевда “Бурій”, “Виговський”; 1914, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 1940, м. Бережани) – учасник національно-визвольних змагань. Заст. повіт. провідника ОУН Бережанщини (1939–40). Важко поран. у бою з підрозділом НКВС, помер у тюрмі.

Б. Мельничук.

ГАЙДУКЕВИЧ

Євген (1885, с. Постолівка, нині Гусятин. р-ну – 07. 01. 1919, м. Жмеринка, нині Вінн. обл.) – лікар, військовик, громадсько-політичний діяч. Д-р медицини. Закін. у м. Львів укр. г-зію і мед. ф-т ун-ту. Провадив лікар. практику в м. Чернівці. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії, згодом – сотник-лікар УГА. Від грудня 1918 служив у Держ. військ. секретаріаті ЗУНР.

В. Горбоватий.

ГАЙДУКЕВИЧ

Олексій Іванович (02. 04. 1935, с. Волощина, нині Бережан. р-ну) – діяч культури. Засл. прац. культури України (2009). Депутат Підгаєц. міськ. ради кількох скликань. Галуз. нагороди. Закін. Тербовлян. культ-освіт. уч-ще (1962, нині вище уч-ще культури), Київ. ін-т культури (1966, нині нац. ун-т культури і мист-в). 1958–62 – зав. клубів у селах Бережан. р-ну, згодом – методист Бережан. РБК. У м. Підгайці: 1966–92 – дир. міськ. БК, ініціатор створ. нар. хор. капели, самодіял. танц. і драм. колективів, ВІА “Світозари”; 1992–2000 – зав. відділу культури РДА, 2000–05 – дир., 2006 – методист РБК. Автор муз. творів та обробок.

М. Мошар, В. Хім’як.

ГАЙЇВСЬКА

Люба Онуфріївна (псевдо “Рута”; 09. 05. 1923, с. Шульганівка, нині Чортків. р-ну – 28. 01. 1954, с. Березівка, нині Пустомитів. р-ну Львів. обл.) – учасниця національно-визвольних змагань. Закін. г-зію сс. Василянук у м. Львів. Чл. Юнацтва ОУН (1939). Від 1942 діяла в підпіллі, 1946 – заст. референта Львів. окруж. пров. ОУН, 1951 – кер. бюро інформації УГВР. Коли Г. оточив підрозділ МДБ, з двома підпільниками підірвалася гранатою.

П. Гуцал.

ГАЛАЙКО

Андрій Васильович (01. 07. 1967, с. Настасів Терноп. р-ну) – діяч культури. Депутат Терноп. рай. ради 2-х склик. Засл. прац. культури України (2009). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. пед. ін-т (1993, нині ТНПУ), ТНЕУ (2006). Працював в колгоспі “Колос” Терноп. р-ну (від 1984), вчителем музики Острів. ЗОШ (1993–97, Терноп. р-ну), дир.

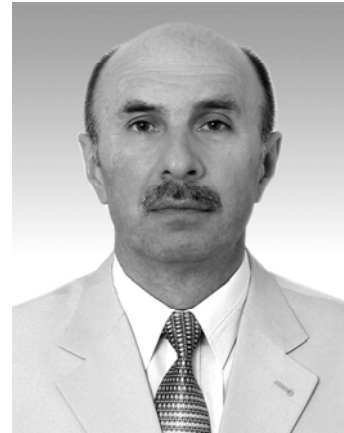
Терноп. РБК, від 2001 – нач. відділу культури і туризму Терноп. РДА. Від 1993 – кер. нар. аматор. ансамблю нар. музики Настасів. БК (учасник творч. звітів Тернопільщини у м. Київ (1990, 2000, 2003); міжнар. фестивалю мист-в “Слов’янський базар” (2003, Білорусь); лауреат міжнар. фестивалю мист-в “Карпатська бесіда” (2005, м. Новий Сонч, Польща); переможець

номінації “Кращий аматорський колектив Тернопільщини” (1999, 2002, 2004).

Б. Мельничук.

ГАЛАЙЧУК

Ігор Йосифович (15. 07. 1956, м. Монастирська) – вчений у галузі медицини, есперантист, громадський діяч. Д-р мед. н. (2006), проф. (2007). Відзнаки есперант. асоц. (1996). Чл. Амер. т-ва клініч. онкології, Європ. т-ва мед. онкології, Європ. і Амер. т-в хірург. онкології, Європ. асоц. досліджень раку, Європ. асоц. онколог. освіти, Нью-Йорк. АН (1995–96, США), Всесвіт. мед. есперанто-асоц. та ін. Закін. Терноп. мед. ін-т (1979, нині ТДМУ). Асист. каф. цивіл. оборони і мед. підготовки Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ), 1983–85 – клініч. ординатор-хірург Київ. НДІ гематології та перелив. крові; 1985–92 – лікар-онколог Терноп. обл. онколог. диспансеру. У ТДМУ: асист. каф. онкології, промен. діагностики і терапії та радіац. медицини (1992–98), заст. декана мед. ф-ту по роботі з іноз. студентами (1997–98), доц. каф. онкології (1998–2006), зав. відділу міжнар. зв’язків (2000–02); від 2006 – зав. каф. онкології, промен. діагностики і терапії та радіац. медицини. Від 2007 – голова Терноп. обл. т-ва онкологів. 1999–2000 – Фулбрайт. стипендіат у галузі мед. освіти та онкології Ін-ту раку Пітсбурз. ун-ту, 2002 – учасник наук. обміну міжнар. програми з дит. онкології в м. Мемфіс (обидва – США). Голова клубів есперантистів у Тернополі (1980–83 – “Amikeso” (“Дружба”), від 2006 – “Spinofloro” (“Терноцвіт”). 1996–2001 – чл. ред. колегії ж. “Medicina Internacia Revuo” Всесвіт. мед. есперанто-асоціації. Автор навч. посіб. “Клінічна онкологія” (2003), бл. 200 наук. публікацій. Співавт. перекладу укр. мовою з мови есперанто кн. Масаюкі Сайонджі “Лікувальний масаж Юмейго” (Т., 1995). Має 15 автор. свідоцтв і патентів на винаходи.

Л. Щербак.

ГАЛАСА

Іван Дмитрович (псевдо “Буревій”; 23. 12. 1921, с. Криве, нині Козів. р-ну – р. і м. см.

невід.) – педагог, учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1940). Закін. у м. Бережани одноріч. курси підготовки учителів початк. класів (1940), пед. уч-ще (1949). Крамар кооп. крамниці в с. Криве (до 1939), вчитель у селах Бишки (Козів.), Нараїв (Бережан. р-нів). 1942 Г. заарешт. гестапо; ув'язн. у концтаборах Освенцім, Матгаузен; після звільн. 1945 мобілізов. до ЧА. Учитель початк. класів у селах Криве (від 1947), Вівся (від 1949). 1960 за наказом РК КПУ і КДБ звільн., бо “не забезпечував комуніст. виховання дітей”. Працював на різних роботах у смт Козова, 1967–92 – завгосп рай. лікарні.

Б. Головин.

ГАЛАСА

Михайло Олексійович (псевдо “Птах”; 13 (21). 11. 1909, с. Криве, нині Козів. р-ну – 26. 05.

1942, м. Київ) – учасник національно-визвольних змагань. Чоловік *Е. Дудар*. Закін. Бережан. г-зію, правн. ф-т Ягеллон. ун-ту в м. Краків (Польща). Чл. УВО, ОУН (1929); співорг-торствор. осередків цих орг-цій у Кривому й навколиш. селах. Ініціатор засн. читальні “Просвіти” в с. Літятин (нині Бережан. р-ну); 1930-і з *П. Федорівим* орг-торствор. “Просвіта”, “Рідна школа”, “Пласт”, “Січ” у родин. і сусід. селах; активіст культ.-освіт. роботи: кер. хору й шкіл. гуртків; чл. Край. проводу ОУН. Політв'язень польс. тюрем (1928, 1930–32), повіт. провідник ОУН Бережанщини (1939), окруж. провідник ОУН Тернопільщини (до осені 1941). На поч. нім.-рад. війни Г. за доруч. Проводу ОУН – учасник Пн. похід. групи; діяльний у націоналіст. підпіллі, зокрема в Київ. обл. (1942). Розстріл. гестапо.

Б. Мельничук, М. Посівнич, Л. Щербак.

ГАЛИНЯК

Іван Антонович (17. 01. 1930, с. Суходіл, нині Гусятин. р-ну – 13. 06. 2009, м. Хмельницький) – співак (баритон). Засл. арт. України (1974). Орден “Знак пошани” (1971), медалі, ін. нагороди. Закін. Борщів. с.-г. технікум (1950, нині агро-тех. коледж). Інструктор-методист Гусятин. РБК (1952–54), соліст Терноп. хор. капели (1954–62), соліст хору ансамблю пісні й танцю “Подолан-

ка” Хмельн. обл. філармонії, артист хору ансамблю пісні й танцю “Козаки Поділля” (1983–88, м. Хмельницький). Із цими колективами гастролював у Серед. Азії, на Уралі, Кавказі, Дал. Сході та в Україні. Учасник 12-го Всесвіт. фестивалю молоді та студентів у м. Москва (1985, нині РФ).

Б. Мельничук, М. Федечко.

ГАЛИЦЬКА НАДЗВИЧАЙНА КОМІСІЯ (акронім “Ганка”)

– контррозвідувальний та репресивний орган Галицької Соціалістичної Радянської Республіки. Діяла при тимчас. виконавч. органі респ. (*Галревкомі*), який був розміщ. у м. Тернопіль 15. 07.–21. 09. 1920. Кер. колегія з 5 осіб, яку очол. колиш. учитель із Одеси Наваловський (псевд. “Корольчук”). Здійснювала акти “червоного терору” – розстріли заручників із заможних верств населення та “ворожих елементів”.

О. Клименко.

“ГАЛИЦЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСНИК”

– науковий журнал Тернопільського державного технічного університету ім. *І. Пулюя*. Вих. від 2004 шокварталу укр. мовою. Гол. ред. – *З. Гуцайлюк*. Наклад – 150 прим. Публікує статті з проблем мікро- та макроекономіки, фінансів і банк. діяльності, облік.-аналіт. забезпеч. підприємн. діяльності, економіки АПК, екон.-матем. моделювання тощо.

П. Ясній.

ГАЛИЦЬКИЙ МУНІЦИПАЛЬНИЙ КАМЕРНИЙ ОРКЕСТР

– мистецький колектив у м. Тернопіль. Створ. 1991 *В. Феленчак* (нині – худож. кер. і диригент) на основі камер. оркестру муз.-пед. ф-ту Терноп. пед. ін-ту (нині Ін-т мист-в ТНПУ). Від 2003 – муніципальний. Лауреат 1-го всеукр. фестивалю-конкурсу молодіж. акад. мист-ва “Синкопа... Слово... Па-Де-Де...” (2007, м. Київ). У колективі – 15 музикантів. У репертуарі – понад 200 тв. укр. і зарубіж. класики та сучас. композиторів, більше 10 концерт. програм. Оркестр –

учасник творч. вечорів *Л. Костенко, Н. Матвієнко, М. Скорика* та ін. Співпрац. з *Р. Бабичем, М. Байко* та ін. Гастролі у Франції (1994), Німеччині, Югославії, Польщі (2004, 2006), Угорщині. 2005 – учасник прощі у Польщі, присвяч. пам'яті Папи Римс. Івана Павла II та Подяч. Божест. Літургії українців полякам за підтримку під час *Помаранч. революції*.

Л. Щербак.

“ГАЛИЦЬКІ СКАНВОРДИ”

– газета. Вих. у м. Тернопіль від 2005 укр. мовою раз на місяць. Засн. і шеф-ред. – *І. Тріль*. Видавці: видавн.-інформ. дім “*Діана плюс*” і ПП “*Бялас Т. В.*”. Наклад (2009) – 17700 прим.

Б. Мельничук.

“ГАЛИЦЬКІ ФРЭСКИ”

– всеукраїнський хореографічний фестиваль-конкурс для дітей і молоді. Започат. 2007 в м. Тернопіль. Провод. в остан. вихідні лютого у ПК “*Березіль*”. Орг-тори – Терноп. міськ. рада та дирекція ПК “*Березіль*”. Учасники – 20–30 танц. колективів з майже всіх обл. України; змагання в номінаціях “*Народний сюжетний танець*” і “*Сучасний естрадний сюжетний танець*”.

Г. Івахів.

ГАЛИЦЬКО-ЛЬВІВСЬКА ОПЕРАЦІЯ 1914

– перша наступальна операція російських військ Південно-Західного фронту в 1-у світову війну на території Тернопільщини. Здійсн. 8-а (ген. *О. Брусилов*) і 3-я (ген. *М. Рузький*) армії проти австр. 2-ї (ген. *Е. Бен-Ермолі*) та 3-ї (ген. *Р. Брудерманн*, потім *С. Бороєвіч*) армій. Почалася 05 (18). 08. 1914 наступом військ із під міст Проскурів (нині Хмельницький) і Кременець у напрямку до кордону з Австро-Угорщиною. Наступного дня 8-а рос. армія перейшла кордон по р. Збруч, 3-а армія – кордон у пн. частині Тернопільщини, розвиваючи наступ відповідно на Тернопіль–Галич і Броди–Львів. Вел. зброй. сутички відбулися поблизу м-ка (нині смт) Гусятин і м. Тернопіль. Жорстокі бої – на берегах річок Золота Липа, Гнила Липа. Операція заверш. 03. 09., коли рос. війська здобули міста Галич та Львів.

П. Гуцал.

ГАЛИЧ

Олеся (з дому – *Мацура Леся Петрівна*; в заміжжі – *Білик*; 04. 05. 1956, м. Осінники Кемеров. обл., нині РФ) – педагог, письменник. Дружина *Л. Білика*. Відмінник освіти України (2006). Чл. НСПУ (2007). Премія Всеукр. літ. конкурсу “*Коронація слова*” за роман “*Сьоме*

небо леді Арс” (2007), відзнака 2-го Всеукр. конкурсу радіоп’єс (2008, обидві – спільно з *Л. Біликом*). Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1977, нині Прикарпат. нац. ун-т). Працювала вчителем на Київщині, Івано-Франківщині, Тернопільщині; нині – у м. Зборів.

Авторка повістей “*Усі дороги ведуть до Риму*”, “*Хочемо раю на землі*”; новел, метод. розробок.

Б. Мельничук.

ГАЛИЧАНЕЦЬ Микола

(див. *Гринчак Микола Олексійович*).

“ГАЛИЧАНКА”

– аматорський вокальний ансамбль. Створ. 1988 в Терноп. фінанс.-екон. ін-ті (нині ТНЕУ); від

1993 – народний. Кер. – *М. Бурик*. “Г.” – лауреат і дипломант міськ., обл., регіон. та всеукр. пісен. фестивалів-конкурсів. У репертуарі колективу (2009 – 15 студенток 1–4-х курсів) – обряд. та сюжет. твори регіону, укр. нар. мелос, стрілец. та повстан. пісні, твори авторів із Терноп. обл., що викон. акапельно та в супроводі баяна чи інструм. фонограм. 1994 “Г.” виступ. на фестивалі “*Лемківська ватра*” (Польща). На УТ-1 знято докум. фільм “*Співає “Галичанка”*”.

Б. Мельничук.

“ГАЛИЧИНА”

– хорова капела в м. Тернопіль. Створ. 1990 при ПК “*Березіль*”. Від 1990 – народна. Орг-тор, худож. кер. і диригент – *І. Левенець*. Нині в колективі – 30 учасників. У репертуарі – укр. і зарубіж. хор. класика, музика укр. бароко, обробки укр. нар. пісень, твори сучас. укр. і зарубіж. композиторів; бл. 10 концерт. програм, зокрема “*Шевченкіана*”, автор. програми з тв. *В. Барвінського, Д. Бортнянського, М. Колесси, М. Леонтовича, С. Людкевича* та духов. музики. Учасник звіт. концертів творчих і мист. колективів Тернопільщини у м. Київ та ін.

Л. Щербак.

ГАЛБЕЙ

Степан (1881, с. Устя-Зелене, нині Монастирськ) – військовик, педагог, освітній діяч. Працював викл. г-зі у м. Коломия (1908–14, 1922–24; нині Івано-Фр. обл.). Під час 1-ї світ. війни – поручник австр. армії. Від 1918 – сотник УГА; корот. час – командант Коломиї. У цьому місті – дир. укр. приват. жін. г-зі “Рідна школа” (1922–24), відтак – дир. укр. жін. семінарії, викл. польс. г-зі. Згодом – інспектор шкіл у м. Львів. Автор наук.-практ. праць, статей.

Б. Мельничук, Я. Полатайчук.

“ГАЛІЯ”

– підприємство легкої промисловості. Засн. 1945 у м. Тернопіль як швейн. ф-ка; розташ. у приміщ. костюлу оо. Єзуїтів. Від 1975 – Терноп. виробн. швейн. об’єдн., 1996 – ВАТ “Тернопільська швейна фірма”; від 2000 – ниніш. назва. Дир. – Г. Рудчик (від липня 2006). Від 1993 підпр-во співпрац. з нім. і франц. фірмами. Асортимент – жін. та чол. верх. одяг із натур. і штуч. тканин. Реаліз. здебільш. за кордоном та містах Зх. України, Донецьк, Київ.

І. Дем’янова.

ГАЛКІН

Олексій Семенович (21. 09. 1866, Київщина – 1940, м. Львів) – військовик. Генерал-полковник (1923). Закін. Володимир. кадет. корпус (1885), 2-е Костянтин. військ. уч-ще в м. Київ (1887), Микол. акад. Ген. штабу в м. Санкт-Петербург (1893, нині РФ). Під час 1-ї світ. війни – ген.-лейтенант, служив у штабі Пд.-Зх. фронту. З утвор. УЦР сприяв українізації частин Пд.-Зх. фронту. Від квітня 1918 – нач. Гол. штабу укр. війська, чл. Укр. військ. ради в Києві, від грудня – нач. канцелярії Військ. мін-ва *Директорії*. У червні 1919 біля м. Тернопіль потрапив у польс. полон. 1920 – нач. Гол. мобілізац. упр. Військ. мін-ва УНР, згодом – віце-міністр військ. справ; від осені 1920 до квітня 1921 – військ. міністр УНР. 1924 вийшов у відставку. Проживав у м. Ст. Самбір (нині Львів. обл.), від 1929 – в с. Посічі біля м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Восени 1939 Г. заарешт. органи НКВС; помер у тюрмі “Бригідки” (Львів).

М. Литвин, К. Науменко.

ГАЛНІКІНА

Світлана Олександрівна (09. 07. 1964, м. Ульяновськ, нині РФ) – вчений у галузі медицини. Дружина С. Хміля. Д-р мед. н. (2004), проф. (2005). Чл. Асоц. лікарів-дерматологів США (2006) та Світ. асоціації жінок-дермато-

логів (2007). Закін. мед. ін-т у м. Тюмень (1988, нині РФ). Від 1990 – в м. Тернопіль: лікар обл. шкір.-вен. диспансеру, асист. (1994), доц. (2003), від 2005 – проф. каф. інфекц. хвороб із курсом шкір. та венерол. хвороб Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ), вночас від 2006 – лікар-консультант клініки проф. С. Хміля. Автор та співавтор понад 150 наук. і навч.-метод. праць, зокрема 3 підручн. і навч. посіб. для ВНЗ; має 4 патенти на винаходи.

Л. Щербак.

ГАЛУШКА

Володимир Ількович (1922, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 1945, с. Жуків, нині Бережан. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Сотенний УПА. Чл. ОУН. Навчавсь у Бережан. г-зіі. Закін. старшин. школу УПА. Загинув за нез’ясов. обставин.

Н. Волинець, Б. Мельничук.

ГАЛУШКА

Петро Ількович (псевда “Окунь”, “Ясень”; 1915, с. Бишки, нині Козів. р-ну – літо 1944, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1932). Закін. 4 класи Бережан. г-зіі. Багатораз. політв’язень польс. тюрем. Вишкільник ОУН у містах Криниця, Краків (Польща), Бранденбург (Німеччина). Ком-р спецбоївки СБ ОУН, яка діяла в Галичині. Співорг-тор націоналіст. підпілля на Бережанщині. Загинув при переході в Карпати; місце захорон. невідоме.

Н. Волинець, Б. Мельничук.

ГАЛУЩИНСЬКИЙ

Марко-Михайло Миколайович (13. 04. 1880, м. Бучач – 1918, м. см. невід.) – церковний діяч, богослов, філософ. Брат І., Мик., Мих. і Т. *Галущинських*. Дійс. чл. НТШ; учасник 1-го Велеград. унійного з’їзду (1907); протоігумен Чину святого Василя Великого (1917–18). Автор статей із історії укр. церкви та церк. обрядів.

І. Панчук, М. Федечко.

ГАЛУЩИНСЬКИЙ

Микола Миколайович (25. 10. 1883, с. Звиняч, нині Чортків. р-ну – 20. 01. 1958, м. Про-

віденс, шт. Род-Айленд, США) – правознавець, громадський діяч. Брат *I., Мих., М.-М. і Т. Галушинських*. Д-р права (1914). Чл. Союзу укр. адвокатів. Навчався в г-зіях у містах Бучач, Бережани та Львів, закін. Львів. ун-т (1909), докторат із права – у м. Відень (Австрія). До серпня 1914 – пом. адвоката в м. Тереховля, секр. філії “Просвіти”. 1914–15 – в австр. армії на Галиц. фронті, потрапив у рос. полон, звільн. восени 1917, прибув до м. Київ. Від 1918 – в дипломат. місії УНР у країнах Скандинавії (м. Стокгольм, Швеція). 1920 поверн. у Галичину, 1922–39 провадив адвокат. канцелярію в м. Самбір, діяльний в укр. т-вах; 1941–44 – у м. Золочів (обидва нині – Львів. обл.). 1944 емігр. до Німеччини, від 1952 – у США.

П. Гуцал.

ГАЛЬКЕР

Лука (серед. 19 ст. – поч. 20 ст., м. н. і см. невід.) – громадський і політичний діяч. Чл. УЦР від Кременец. повіту Волин. губернії, чл. Всеукр. ради селянських депутатів.

І. Панчук, М. Федечко.

ГАЛЬКЇН

Тетяна Дмитрівна (26. 01. 1947, с. Ропотуха Уман. р-ну Черкас. обл.) – художниця, науковець. Дружина *А. Якубюка*. Чл. НСХУ (1980). Нар. художник України (2004). Проф. (2004). Закін. Київ. худож. ін-т (1972, нині нац. акад. образотворч. мист-ва і арх-ри). Художник-живописець Волин. худож.-вироб. комбінату; від 1993 – ст. викл., доц., проф. Ін-ту мист-в Волин. ун-ту. Автор більше 600 темат. картин, портретів, пейзажів і натюрмортів, навч. посібн. для ВНЗ “Натюрморт”, альбому-каталогу творів живопису “На рідній землі”, співавт. монографії “Натюрморт: історія і практика”. 10 картин намалюв. на Тернопільщині, коли відтвор. (2004–07) мандрівку *Т. Шевченка* Волинню, зокрема в пейзажах зобразила істор. пам’ятки міст Почаїв, Кременець та ін. насел. пунктів.

Б. Мельничук.

ГАЛЬЧУК

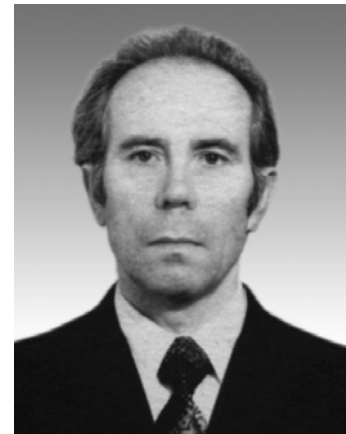
Орест Іванович (22. 01. 1965, с. Сапова Тереховлян. р-ну – 18. 10. 1984, пров. Нангархар,

Респ. Афганістан; похов. у родин. селі) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно). Працював кіномеханіком, комбайнером. Від березня 1983 – у ЗС СРСР, від жовтня 1983 – в Афганістані; водій у військ. частині; загинув у бою. Ім’ям Г. назв. одна з вулиць у с. Вишнівчик Тереховлян. р-ну.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ГАЛЯС

Ярослав Васильович (20. 03. 1931, с. Стрільківці, нині Борщів. р-ну) – педагог, громадський діяч. Відмінник нар. освіти УРСР (1982), учитель-методист, кер. рай. метод. об’єдн. вчителів математики і креслення. Почес. чл. ВУТ “Просвіта” (1999), чл. НТШ (2006). Почес. ювілей. відзнака до 100-річчя *Р. Шухевича* (2007); медаль ВУТ “Просвіта”

“Будівничий України” (2008). Закін. Кременец. пед. ін-т (1962, нині ТНПУ). 1954–91 – вчитель матем., кресл., інформатики та обчисл. техніки Лановец. СШ № 1. 1990 – активіст НРУ, спів-орг-тор рай. ТУМ. 1991–92 – голова рай. страйк. ком-ту прац. освіти. 1992–94 – зав. відділу гуманіт. політики Лановец. РДА. Від 1992 – заст. голови рай. орг-ції т-ва “Просвіта”, 1995 – голова Лановец. рай. орг-ції Конгресу укр. інтелігенції. Сприяв вид. альманаху “*Лан: Ланівеччина творча*” (2001); автор проекту та координатор ред. групи з написання історії сіл Ланівеччини. Автор багатьох публікацій у пресі, альманахах та збірниках. Упоряд. і літ. ред. кн. *О. Дрозда* “Започаткував у Казахстані, продовжив у Влащинцях” (2006). Співорг-тор спорудж. (1993–96) у смт, нині м. Ланівці пам’ятника Борцям за волю України. Орг-тор зустрічей у Ланівцях із письменниками *І. Драчем, Р. Лубківським, Д. Павличком, В. Фольварочним* та ін. Лютий 2009 – орг-тор ювіл. акад., присвяч. *П. Шандруку*.

Б. Мельничук.

ГАЛЯС

Ярослав Дмитрович (01. 01. 1970, м. Борщів) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. ф-т хіміч. машинобуд. Київ. політех. ін-ту (1994, нині нац. тех. ун-т “Київсь-

кий політехнічний інститут”), Львів. філію Укр. акад. держ. упр. при Президентові України (1998). Працював консультантом орг. відділу Борщів. РДА (1994), зав. відділу в справах молоді виконкому Борщів. рай. ради (1994–96), зав. відділ. у справах молодіж. політики (1996–98), зв’язків із політ. партіями та громад. орг-ціями (1998–2000) Борщів. РДА. Від 2000 – заст. нач. по роботі з побут. абонентами Борщів. РЕМ, 2003 – в ДП “Альпо-Україна”, 2005 – тунел. загоні ВАТ “Київметробуд” у м. Київ. 2005–07 – нач. монтаж. дільниць ліфт. обладнання. Від 2008 донині – заст. дир. ТОВ “ПромПродПостач”.

В. Левицький.

ГАМАЛЬ

Володимир Гнатович (19. 08. 1885, с. Під’ярків, нині Перемишлян. р-ну Львів. обл. – квітень 1940, м. Тернопіль) – правник, громадський діяч. Д-р права (1924). Навчався у Львів. ун-ті (1908–12). Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. Від 1918 – офіцер УГА, воював у Вел. Україні. Від 1922 – у м. Збараж: пом. адвоката, відкрив власну канцелярію. Чл. управи т-ва “Просвіта”, голова “Рідної школи”, від 1926 – дир. філії Укр. банку, голова повіт. орг-ції УРП (від 1926 – УСРП). 1939 Г. заарешт. органи НКВС; страчений без суду. Реабіліт. 1992.

П. Гуцал.

ГАМЕЛЯК

Ігор Павлович (02. 06. 1963, с. Підлісся Бучац. р-ну) – науковець, викладач. Д-р тех. н. (2006). Закін. Львів. політех. ін-т (1985, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював м. н. с. Держ. дорож. НДІ; від 1989 – м. н. с., н. с., пров. н. с., 1993–2007 – доц., від 2007 – проф. каф. дорож.-буд. матеріалів і хімії Київ. автомобіл.-дорож. ін-ту, від 1994 – Нац. транспорт. ун-т. Автор бл. 150 наук. і навч. метод. праць; має 3 патенти на винаходи.

В. Костицький.

ГАМЧИКЕВИЧ

Роман Михайлович (09. 08. 1869, м. Лежайськ, нині Польща – 05. 10. 1951, м. Дрогобич, нині Львів. обл.) – педагог, журналіст, перекладач, громадський діяч. Навчався в г-зіях у містах Перемишль (нині Пшемисль, Польща; 1881),

Бережани (1882), Львів, на філол. ф-ті Львів. ун-ту (1887–90), в ун-ті м. Грац (нині Австрія). Працював учителем у Перемишлі, під час 1-ї світ. війни – викл. в Укр. г-зії у м. Відень (нині Австрія); 1922 – ред. часопису “Український дзвін”; 1925–30 – викл. г-зії в м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.). Від 1945 – у Дрогобичі. Автор статей і перекладів у періодиці.

Б. Мельничук.

ГАНДУРСЬКИЙ

Петро Леонідович (02. 01. 1930, с. Золотники, нині Тереховлян. р-ну – 08. 10. 2005, м. Коломия, похов. у с. Воскресинці Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.) – диригент, педагог. Закін. Тереховлян. культ.-освіт. технікум (нині вище уч.-ще культури), у м. Львів: муз.-пед. уч.-ще (1958), консерваторію (1968, нині нац. муз. акад.). Дир. Тереховлян. РБК (1950-і); у Коломий: викл. у пед. уч.-щі (1958–91), кер. хору з-ду “Коломиясільмаш” (1967–74), жін. хору рай. Буд. вчителя (1975–79) та ін. хорів; фольклор. ансамблю “Забута пісня” (1989–95), худож. кер. техн. ліцею № 14 (1990-і); 1991 організ. 1-й дит. церк. хор, 1992–2005 – кер. хору патріот. пісні Спілки політв’язнів і репрес. Коломийщини.

М. Грабель, М. Мельничук.

ГАНКЕВИЧ

Володимир Іванович (10. 04. 1848, с. Вікно, нині Гусятин. р-ну – 1881, м. Бучач) – правник, громадський діяч. Д-р права (1877). Закін. г-зію у м. Тернопіль, навчався на правн. ф-тах Львів. та Віден. (Австрія) ун-тів. Пом. адвоката у м. Львів. Очолював т-во “Дружній лихвар”. На установч. зборах “Просвіти” у Львові 08. 12. 1868 обраний секр.; потім – незмін. чл. гол. виділів “Просвіти” і “Руської бесіди”. Деякий час зав. ред. ж. “Правда”, де опубл. оповідання “Федір Смик” і переклади з нім. літ-ри. Автор статей у г. “Діло” і “Батьківщина”. Учасник установч. зборів філії “Просвіти” у м. Тернопіль 29. 09. 1875. Від 1877 провадив адвокат. канцелярію в Бучачі.

П. Гуцал.

ГАНКЕВИЧ

Григорій Ісидорович (1890, с. Устя-Єпископське, нині Устя Борщів. р-ну – 23. 08. 1963, м. Відень, Австрія) – правник, громадський діяч. Д-р права. Брат *І. Ганкевича*. Навчався в м. Чернівці у г-зії, на правн. ф-ті ун-ту. Працював на Буковині в органах прокуратури. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. 1920 за нац.-патріот. діяльність румун. влада вислала у Галичину. 1924 відкрив адвокат. канцелярію в м-ку, нині смт Заболотів, згодом – у м. Снятин (обидва

нині – Снятин. р-ну Івано-Фр. обл.). 1938 обраний від УНДО послом сейму Польщі. У жовтні 1939 Г. заарешт. органи НКВС. 1941–44 – у Снятині; від весни 1945 – в Австрії.

П. Гуцал.

ГАНКЕВИЧ

Іван Ісидорович (1879, с. Устя-Єпископське, нині Устя Борщів. р-ну – 22. 11. 1932, м. Відень, Австрія; похов. у м. Коломия, нині Івано-Фр. обл.) – правник, громадський діяч. Д-р права. Брат *Г. Ганкевича*. Чл. УНДО. Навчався у м. Чернівці в г-зії, на правн. ф-ті ун-ту. Пом. адвоката на Буковині, від 1908 – у м. Копичинці (нині Гусятин. р-ну). 1910 відкрив канцелярію в Коломиї. Під час 1-ї світ. війни – в Австрії (м. Грац), потім допомагав інтернов. українцям у таборі в Талергоф. У період ЗУНР – в Коломиї: чл. повіт. комісаріату, від 1922 – адвокат.

П. Гуцал.

ГАНШЕВСЬКИЙ

Василь Адольфович (05. 05. 1948, с. Горішня Слобідка Монастирис. р-ну) – священик (протоірей), літератор, публіцист. Премія ім. *В. Вихрица* (2002). Церк. Хрест із оздобами. Закін. духов. семінарію у м. Москва (1974, нині РФ).

1975 рукопоклад. у сан священика, признач. на парафію у с. Сидорів Гусятин. р-ну, згодом – священик в інших селах. Від 1993 донині – в с. Ценів Козів. р-ну. Автор зб. поезій “Україно, краю Божий” (2000),

“Небесні промені весни” (обидві – 2002), “Віттар і ліра” (2004), “Предвічне Слово” (2007), віршів у всеукр. і закорд. ЗМІ; окремі тексти покладені на музику. Виступ. з публіцист. статтями у г. “Божий сіяч”, “Вільне життя плюс” та ін.

Б. Мельничук.

ГАНОВСЬКИЙ

Євген (05. 04. 1927, с. Улашківці, нині Чортків. р-ну) – громадський діяч. Навчався в УВУ в м. Мюнхен (Німеччина), Левен. катол. ун-ті (1951–55, 1958–60), Вищій екон. школі (1960). Від 1956 – в містах Чикаго, 1961 – Нью-Йорк (обидва – США), де працював у банку “Ірвінг-

тон Траст”. Очололював СУМ Америки, Орг-цію Оборони Чотирьох Свобід України, укр.-амер. фундацію “Воля”. Ред. тижневика “Національна трибуна”. Голова Президії Світ. конфедер. державниц. орг-цій.

С. Кот (ЕСУ).

ГАНОВСЬКИЙ

Олег Олександрович (04. 11. 1960, с. Горі-Стрийовецькі Збараз. р-ну) – економіст, видавець. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1988, нині ТНЕУ). Працював економістом Терноп. пивоб’єдн., ревізором контрол.-ревіз. упр. Терноп. обл. упр. нар. освіти (1986–89), згодом – ревізором Терноп. облполіграфвидаву. Від 1996 – дир. Бучац. рай. друкарні, 1998 донині – дир. ПП “Принтер-інформ”, що випускає книги і бланк. продукцію; окремі видання відзнач. нагородами міжн. та всеукр. конкурсів.

Б. Мельничук.

ГАНЧАРИК

Теодор (14. 10. 1890, м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну – 02. 09. 1959, м. Торонто, Канада) – громадський діяч. Від 1913 – в Канаді. Співзасн. “Просвіти”, Укр. нар. дому в Торонто.

Б. Мельничук.

ГАП

Євген Іванович (02. 04. 1954, с. Зарубинці Підволочис. р-ну) – фінансист, меценат. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1978, нині ТНЕУ), акад. менеджменту (1993, Німеччина), банків. акад. (2001, Швейцарія). Працював у м. Хмельницький: ст. бух., заст. гол. бух. інструмент. з-ду (1978–81), ст. економістом, нач. відділу контори Будбанку СРСР (1981–90), нач. міськ. упр. обл. контори Промбудбанку України; від 1992 донині – кер. Хмельн. обл. філії АТ “Укрінбанк”.

В. Барна, В. Горбоватий.

ГАРАП’ЮК

Марія Іванівна (08. 02. 1929, с. Маковисько Ярослав. пов., нині Польща) – вишивальниця, писанкарка, ткаля. Майстер нар. творчості (1990), чл. НСМНМУ (1997). Нагороди виставок. 1946 депортов. у м. Березжани. Закін. торг.

школу в м. Ярослав, Бережан. пед. уч-ще (1950), філол. ф-т Львів. ун-ту (1956, нині нац. ун-т). Працювала вчителькою ЗОШ у с. Слов'ятин Бережан. р-ну (1950–52), вихователькою Бережан. школи-інтернату (1956–87), у майстернях Худож. фонду у м. Тернопіль.

Орг-тор (1987) і кер. клубу вишивальниць при Бережан. краєзн. музеї. Учасниця виставок у містах Бережани, Запоріжжя, Київ, Тернопіль; у Канаді (1988), Франції (1993): персон. – у Бережанах; 1-го Всесвіт. з'їзду писанкарів (1991). Вироби зберіг. у Бережан. краєзн. музеї, ТОКМ, приват. кол. в Україні й за кордоном.

З. Бойко, А. Гриб.

ГАРАСИМІВ

Петро-Богдан (12. 07. 1891, м. Тернопіль – 1970, м. Річмонд, США) – учасник національно-визвольних змагань, лікар. Студіював медицину у Віден. (Австрія) і Львів. ун-тах. Від 1914 – в *Легіоні УСС*, учасник боїв у Карпатах (1915), від 1915 – сотник у Вишколі, 1918 – заст. ком-ра Коша. 1918–19 – в УГА. Чл. УВО. Лікар у містах Вільно (нині Вільнюс, Литва), Болехів (нині Івано-Фр. обл.). 1944 емігр. до Німеччини, 1950 – до США (шт. Вірджинія); працював лікарем.

Б. Головин, М. Лазарович.

ГАРАСИМОВИЧ

Петро-Віталіс (Harasimowicz Piotr Witalis; 29. 04. 1857, м. Варшава, Польща – 20. 07. 1914, м. Львів) – польський скульптор. Навчався в Краків. школі красних мист-в (1874–75, Польща), у Львові – в майстернях Т. Сокульського (1875–76) і Л. Марконі (1877–79), у м. Флоренція (1882–84, Італія). Від 1884 – у Львові; викл. худож.-пром. школи (1895–1914). Виконав скульп. оздобл. числен. споруд у Львові та ін. насел. пунктах Галичини, зокрема на Тернопільщині: палаців М. Баворовського в с. Сороцьке, нині Тереховлян. р-ну (1884, 1909), З. Ромашка-на в с. Остап'є, нині Підволочис. р-ну, встанов. пам'ятники *А. Міцкевичу* в м-ку, нині смт Гусятин і м. Тереховля (обидва – 1910, співавт. *Я. Бохенек*; монументи знищ. під час 1-ї світ. війни).

Ю. Бірюльов (ЕСУ),

Б. Пиндус, Л. Щербак.

ГАРАСИМЧУК

Богдан Георгійович (01. 04. 1944, с. Вільховець Борщів. р-ну) – журналіст, редактор. Чл. НСЖУ (1982); знак НСЖУ “Почесний журналіст України” (2004). Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1973, нині нац. ун-т). Працював зав. клубом у родин. селі (1961–63), у ред. козів. рай. г. “*Радянське слово*”, обл. молодіж. г. “*Ровесник*”, кор. обл. радіо, ред. багатотираж. г. “*Будівельник*”, гол. ред. г. “*Промінь*” та місц. радіомовлення на НВО “Ватра” (всі – м. Тернопіль), кер. прес-служби регіон. відділ. Фонду держмайна України в Терноп. обл. (1995–2000), ред. збараз. рай. г. “*Народне слово*” (2000–07); очол. Збараз. рай. орг-цію НСЖУ. Від 2008 – ред. г. “*Вісник Збаражчини*” (м. Збараж), 2009 – викон. секр. ТОО НСЖУ.

О. Івахів, Б. Мельничук.

ГАРАЩУК

Ольга Віталіївна (24. 10. 1966, м. Київ) – вчена у галузі нейрофізіології, громадська діячка. Дочка *В. Троян*. Д-р біол. н. (2000). Чл. Укр., Нім. та Європ. т-в нейробіологів. Дитячі роки минули в с. Зелена Чортків. р-ну. Закін. ф-т фізико-хім. біології фізико-тех. ін-ту в м. Москва (1989, нині РФ). Працювала н. сп. Ін-ту фізіології НАНУ (м. Київ). Нині – проф. Мюнхен. ун-ту (Німеччина). Автор більше 50 наук. праць; активістка громади українців Мюнхена.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ГАРГАЙ

Ольга Петрівна (псевдо “Маруся”; 26. 05. 1926, с. Садки, нині Заліщиц. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Від 1943 – зв'язкова ОУН. 1945 двічі заарешт.; засудж. на 10 р. ув'язн., 5 р. позбавл. громад. прав та довічне поселення у віддал. р-нах СРСР. Із Чорт-

ків. тюрми переведена в концтабір у Кіровську обл. (нині РФ); 1950 – у ВТТ у Казахстан, де на ній випроб. нові ліки. 1955 звільнена; відправл. на спецпоселення на Урал (нині РФ). Після повернення у родин. село (1956) органи МДБ продовж. її переслідувати; переїхала у м. Тернопіль.

Б. Головин.

“ГАРТ”

– обласний спортивний клуб. Держ. орган упр. спортом та фізкульт.-оздоров. роботою серед дітей та молоді області. Створ. 1992 у м. Тернопіль. Культив. понад 30 видів спорту, в т. ч. футбол, наст. теніс, вільну б-бу, легку атлетику. “Г.” підпорядк. 20 ДЮСШ, 2 школи вищої майстерності. Підготув. 15 м. сп. України, у т. ч.: Т. Купінська (легка атлетика; переможець Всеєвроп. олімпій. днів молоді в Англії), О. Косарев (волейбол; учасник Всесвіт. універсиади в Японії), І. Ішук (володар Кубка Європи серед клубних команд у Словаччині; всі – 1995).

Г. Івахів.

ГАРЯЧИЙ

Павло Павлович (03. 01. 1893, с. Буда-Горобіївська, нині Канів. р-ну Черкас. обл. – 22. 02. 1943, м. Кременець) – учасник національно-визвольних змагань. Під час 1-ї світ. війни – в рос. армії. Від 1918 – сотник 1-ї сотні 1-го Гайдамац. кінного партизан. куреня Черношличників *Армії УНР*. 1920 – вояк 6-ї Січов. стрілец. дивізії Армії УНР, учасник 1-го зимов. походу; інтернов. до Польщі; в таборах перебував до 30. 06. 1924. Закін. агроном.-лісов. відділ Укр. госп. акад. в м. Подєбради (1929, Чехія). Працював інж.-геодезистом у Карпатах. Від грудня 1941 – в м. Кременець. Учасник похідних груп *ОУН* (м). Після поранення під час 2-ї світ. війни – викл. геодезії в Білокриниц. лісовій школі (нині Кременец. лісотех. коледж). 23. 02. 1943 гестапо заарешт. Г., страчений у Кременец. в’язниці. 2003 на честь Г. на гол. корпусі Кременец. лісотех. коледжу встановл. мемор. плиту.

В. Левицький, Б. Мельничук.

“ГАРЯЧІ ПРИП’ЯРКИ”

– обласний фестиваль політичної сатири. Проводять у м. Збарж від 2002. Номінації: “Сатиричний монолог”, “Сатирична поезія”, “Сатиричний романс”, “Політичні коломийки”, “Драматична сатира”, “Політична карикатура”.

Б. Мельничук.

ГАСАЇ

Пилип Петрович (27. 11. 1914, с. Токи, нині Підволочис. р-ну – 20. 11. 1994, там само) – педагог, художник, музикант. Навчався у Бережан.

пед. уч-щі (від 1939), Львів. ін-ті нар. творчості (від 1941; учень *О. Кульчицької*). Під час навчання – учасник конкурсів духов. оркестрів і скрипалів, де займав приз. місця. Працював учителем у с. Турівка (від 1939), зав. клубом у родин. селі (1949–50),

дир. Новосілкв. РБК (1950–52), учителем у с. Богданівка (1953–58, нині усі – Підволочис. р-ну); у м. Тернопіль: художник-декоратор обл. муз.-драм. театру (1958–65, нині обл. акад. драм. театр), художник кінотеатру “Перемога” (1966–90). Автор картин на істор., духов., побут. теми, етюдів природи Тернопільщини. Тв. зберіг. у мемор. музеях *Я. і С. Стецьків* та *П. Медведика* (с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну), світлиці Козац. коша ім. І. Богуна (м. Зборів), приват. колекціях у Канаді, США, Австралії, Україні.

Б. Мельничук, М. Сагайдак.

ГАСАЇ

Юстин Петрович (19. 06. 1910, с. Токи, нині Підволочис. р-ну – 28. 09. 1983, там само) – артист, громадський діяч. Закін. дяків. курси у м. Львів. Від 1939 – артист Укр. хору, 1940 – Львів. хор. капели “Трембіта” (обидва – під кер. *Д. Котка*). Під час 2-ї світ. війни виступав на гастролях у Казахстані. 1942 заарешт.; засудж. на 7 р., ув’язн. у Норильс. ВТТ Краснояр. краю (нині РФ). Від 1953 – артист хор. капели у м. Кременець. Реабіліт. 26. 09. 1955.

С. Гасай.

ГАСЬКЕВИЧ

Володимир Іполітович (1901, с. Бережці, нині Вел. та Малі Бережці Кременец. р-ну – 1943, м. см. невід.) – священник. Закін. Житомир. духов. школу (1916), навчався у Волин. духов. семінарії. Від 1918 – псаломщик у Поліс. і Волин. епархіях, після 1936 – в с. Кімнатка, від 1940 – вчитель у с. Куликів (обидва нині – Кременец. р-ну). 1941 рукопоклад. у сан священника, від вересня цього ж р. – настоятель церкви в с. Пляшева (нині Радивилів. р-ну Рівнен. обл.).

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ГАСЬКЕВИЧ

Іван Флорович (20. 02. 1881, с. Лопушне, нині Кременец. р-ну – р. і м. см. невід.) – священник. Закін. Волин. духов. семінарію у м. Кременець

(1926); того ж року рукопоклад. у сан священика. Співпрац. із ОУН. Служив настоятелем у с. Деражне (нині Костопіл. р-ну. Рівнен. обл.). 1939 прізвище Г. внесли до таємн. списку православ. духовенства, яке вороже ставиться до польс. держави і має бути ув'язн. у концтаборі Береза Картузька; подальша доля невід.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ГАСЮК

Богдан (15. 05. 1937, с. Устя-Зелене, нині Монастирис. р-ну) – фахівець у галузі металургії, педагог, громадський діяч. Від 1944 – в пересел. таборі у м. Міттенвальд (Німеччина), 1949 – у США (Філадельфія). Закін. ун-т Дрекселя (1969). Працював у різних фірмах. 1980-і викл. металургію в ун-ті Темпл. Голова: Укр. студент. громади у Філадельфії (1959–61), край. (1963) та світ. (1978–83) проводу “Зарево”, шкіль. ради укр. “Рідної школи” (1995–98).

Д. Маркусь, Б. Мельничук.

ГАУПТ

Зигмунт (Haupt Zygmunt; 05. 03. 1907, с. Улашківці, нині Чортків. р-ну – 10. 05. 1975, м. Вінчестер, США) – польський прозаїк, художник, журналіст, перекладач. Навчався в г-зіях міст Тернопіль, Ярослав (Польща), Львів (1918–24), студіював інженерію (1924–25), арх-ру у “Львівській політехніці” (1925–26), урбаністику в Сорбоні (1931–32, м. Париж, Франція). Працював журналістом у часописах в м. Львів (1937–38). Від 1940 – публіцист у газет. виданнях Вел. Британії. Від 1946 – в США; працював у польс. секції радіо “Голос Америки” (від 1951), перекладачем у ред. місячника “Америка” (від 1958, м. Вашингтон), співпрац. із кварталником “Теми” (від 1962). Автор зб. оповідань “Перстень із паперу” (1963; літ. премія щомісячника “Культура”), в якій змалював м. Кременець та його околиці, де минуло його дитинство. 1982 архів Г. потрапив до Ун-ту Станфорд у Каліфорнії (США), згодом видано кн. Г. “Шпіца. Оповідання, варіанти, нариси” (1989), “Баский чорт. Оповідання і репортажі” (2007), проз. тв. – у Франції та Німеччині.

А. Мадида (Польща).

ГАУСНЕР

Меріам-Єва (08. 12. 1889, м. Бучач – 20. 03. 1939, м. Львів) – живописець. Закін. у Львові приват. учит. семінарію (1909), навчалася на курсах рисунку при мист.-пром. школі, у Вільній АМ, Мист. школі *О. Новаківського* (1920–24). Від 1912 працювала у Львові як журналістка (фейлетони у “Dzienniku Ludowym”). Від

1920-х – учасниця худож. виставок у Львові (персон. – 1925); у м. Варшава (1933, 1937, Польща).

Л. Волошин (ЕСУ).

ГАФТКОВИЧ

Володимир Григорович (06. 02. 1897, с. Устечко, нині Заліщиц. р-ну – 20. 10. 1961, м. Гатфорд, шт. Коннектикут, США) – педагог, громадський діяч. Проф. Навчався в г-зії у м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.). Від 1916 – в австр. армії. Від кінця 1918 – старшина УГА. 1922–24 навчався в Укр. таємн. ун-ті у м. Львів. Інспектор т-ва “Просвіта” (1925–39). Чл. УВО, ОУН. Восени 1939 перебрався в Польщу (м. Томашув). 1941–44 працював у Львові, співорг-тор та співкер. Орг-ції укр. націоналіст. молоді “Січ” (1941); згодом – у Німеччині в таборах для переміщ. осіб. Від 1950 – в США.

П. Гуцал, М. Посівнич.

ГАФТКОВИЧ

Олег Володимирович (16. 05. 1962, м. Бучач) – управлінець, діяч культури. Засл. прац. культури України. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1981, нині вище уч-ще культури), Рівнен. ін-т культури (1989, нині гуманітар. ун-т). Працював дир. БК у с. Переволока Бучач. р-ну (1981–82), методистом, кер. нар. агітац.-худож. бригади РБК у м. Бучач (1984–86), дир. Збараз. РБК (1986–2000). Від 2000 – нач. упр. культури і туризму Збараз. РДА. Автор і реж. концерт. програм, композицій, інсценізацій, учасник творч. звітів Терноп. обл. у м. Київ.

В. Левицький, Б. Мельничук.

ГАЦ

Михайло Олексійович (22. 09. 1938, с. Верхрата, Польща – 05. 02. 1983, м. Львів) – майстер різблення по дереву. 1945 депорт. із батьками на Тернопільщину. Закін. уч-ще декор.-приклад. мист-ва в м. Косів Івано-Фр. обл. (1965, нині ін-т приклад. і декор. мист-ва). Працював у худож.-вироб. майстернях у м. Чернівці (1966–76), від 1976 – у Львів. худож. комбінаті. Від 1970 – учасник обл., респ., всесоюз. та міжнар. виставок; персон. – у Чернівцях (1970-і).

З. Краковецька (ЕСУ).

ГАЧКЕВИЧ

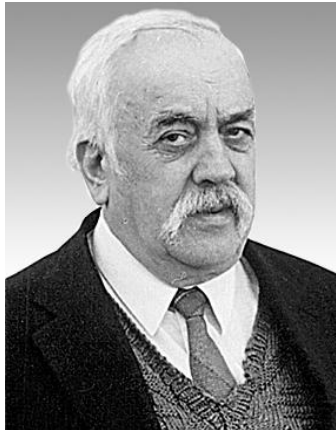
Богдан Васильович (02. 11. 1957, поселення Победа, нині Оймян. р-ну Соха-Якут. АР, РФ) – господарник. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Працював у м. Кременець: робітником дзеркал. цеху (1974–75), дзеркальником (1977–78), зав. дзеркал. цехом (1978–87) побуткомбінату; 1987–92 – у БК; 1992–93 – менеджер кооперативу “Жигулі”; 1993–99 – дир. ПП “Ре-

лакс”; 1999–2001 – дир. філії “Тернопільської біржі нерухомості”. 2001–05 – дир. ТзОВ “Група К” (м. Рівне). 2007 – комерц. дир. ПП “Фортуна” в с. Білокриниця (Кременец. р-ну). Від 2009 – заст. дир. ТзОВ “Укрпродінвест” у Кременці.

В. Левицький.

ГАЧОК

Володимир Петрович (07. 02. 1935, с. Святе Ярослав. пов. Ряшів. воєв-ва, Польща – 16. 05.

2009, м. Київ) – вчений у галузі фізики і математики, художник. Д-р фіз.-матем. н. (1968), проф. (1981). 1945 пересел. у с. Бересток Заліщиц. р-ну, від 1947 – в м. Заліщики. Закін. мех.-матем. ф-т Київ. ун-ту (1958, нині нац. ун-т). Від 1971

донині – зав. відділом синергетики Ін-ту теорет. фізики НАН України. Проф. Майям. ун-ту (1970, США). Від 1995 – екон. радник Укр. союзу промисловців. Автор понад 150 наук. статей, 5 монографій. Від 1965 створив понад 200 картин; учасник 50 виставок в Україні й за її межами, персонал. 2008 в Заліщиц. краєзн. музеї, якому подарував 8 картин.

В. Олійник.

ГАЩИН

Євген Володимирович (15. 02. 1937, с. Вербівці, нині Тереховлян. р-ну) – інженер, учений, педагог. Засл. винахідник України (1998). Канд. екон. н. (1981), дійс. чл. Укр. акад. екон. кібернетики (1998). Лауреат Всесоюз. конкурсів наук.-техн. творчості молоді (1970, 1978). Закін. Львів. політех. ін-т (1958, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), Харків. філію Центр. ін-ту патентознавства (1973). Працював токарем в артілі “Металопродукція” (м. Львів); майстром, інж., ст. інж. на з-ді “Коломиясільмаш” (м. Коломия); механіком цеху, ст. інж., нач. конструктор.-технологіч. бюро, конструктор. відділу комбінату “Будіндустрія” (м. Тернопіль). Водночас від 1965 – викл.-сумісник, від 1973 – асист. ст. викл., доц., заст. декана у Терноп. філіалі Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ). Автор бл. 100 наук. публікацій, у т. ч. 3 монографій; має 36 винаходів та 69 рац. пропозицій.

В. Левицький, Б. Мельничук.

ГАЮК

Йоаким Федорович (08. 09. 1886, с. Романів, нині Луцьк. р-ну Волин. обл. – 15. 01. 1972, м. Кременець) – церковний діяч. Протоієрей. Батько *С. Гаюка*. Закін. Волин. духов. семінарію в Кременці (1921); того ж року рукопоклад. у сан ієрея. 1920–30-і служив на парафіях у селах Лісове (нині Маневиц. р-ну Волин. обл.), Крутнів (нині Кременец. р-ну), під час рад.-нім. війни – настоятель у с. Михля (нині Ізяслав. р-ну Хмельн. обл.). У серед. 1940-х рад. влада заарешт. Б.; понад 10 р. – в ув’язненні.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ГАЮК

Семен Йоакимович (27. 04. 1909, м. Кременець – р. і м. см. невід.) – церковний діяч, теолог. Протоієрей. Син *Й. Гаюка*. Закін. Волин. духов. семінарію у м. Кременець (1929), Варшав. ун-т (нині Польща). 1934 рукопоклад. у сан священника. Пастирював у селах Рудники (Маневиц. р-ну Волин. обл.), Лопушне (нині Кременец. р-ну). 1939 заарешт. польс. влада, відправл. у концтабір Береза Картузька. Під час нім.-рад. війни – настоятель у м. Заслав (нині м. Ізяслав Хмельн. обл.) й Заслав. благочинний. Після війни емігр. до США; 1960 і – настоятель церкви Всіх Святих у м. Нью-Йорк. Автор кн. “Від церковного престолу до Берези за дроти”, зб. проповідей, церк.-істор. та теолог. праць.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ГВОЗДЄЦЬКИЙ

Теофіл (1870, Галичина – 12. 06. 1937, с. Липиця Долішня, нині Липиця Нижня Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл.) – лікар, громадський діяч. Чл. НТШ (1898) та УЛТ (1911). 1917–21 – отаман-доктор УГА, командант військ. шпиталю в м. Бережани. Співзасн. і чл. Лікар. комісії НТШ (1898) у м. Львів. Після 1930 – приват. лікар. практика в Липиці Долішній. Сприяв орг-ції Всеслов’ян. лікар. союзу. Автор праць, опубл. у ж. “Здоровле” та вид. НШТ “Лікарський збірник”.

Я. Ганіткевич (ЕСУ), Л. Щербак.

ГДАЛЬ

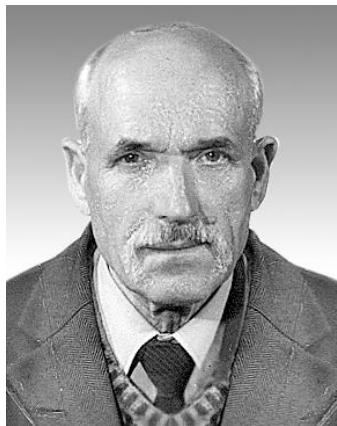
Володимир Аркадійович (1954, м. Тереховля) – лікар, літератор. Канд. мед. н. Доц. Закін. у м. Київ мед. уч-ще і мед. ін-т. Працює гастроентерологом, терапевтом у Нац. мед. акад. післядиплом. освіти (м. Київ). Автор зб. наук. ст., поезій “Над Тереховлею дощі” (1992), “Калина на рові” (1995; обидві – Т.), публікацій у ЗМІ.

Г. Кушнерик, Б. Мельничук.

ГЕВКА

Теодор Миколайович (26. 07. 1925, с. Вербів, нині Бережан. р-ну) – господарник, громадсь-

кий діяч. Засл. економіст УРСР (1985). Орден “Знак пошани” (1981), галуз. нагороди. Закін. у м. Львів торг. школу г-зії “Рідна школа” (1942), лісотех. ін-т (1963, нині Укр. нац. лісотех. ун-т). 1942–44 – викл. торг. школи, від 1945 – у ліс-промгоспі в м. Бережани. Згодом продовжив працю у ліс. та деревооброб. пром-сті: від лісов. інж. – до гол. економіста; в об’єдн. “Прикарпатліс” (м. Івано-Франківськ).

Я. Павлів.

ГЕВКО

Богдан Павлович (31. 07. 1914, м. Збараж – 1941, м. Перемишляни, нині Львів. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. УВО, ОУН. Навчався у польсь. г-зії в м. Збараж, г-зії у м. Рогатин (нині Івано-Фр. обл.). 1930 заарешт.; засудж. на 8 р., як малоліт. термін скорот. до 4 р.; ув’язнення відбував у м. Тарнов (Польща). Від 1938 – ревізор Центросоюзу в Перемишлянах, підпільно займався вишколом укр. молоді. 1939 заарешт. поляки; ув’язн. у Бережан. тюрмі. Після вересня 1939 – кер. Перемишлян. інспекції Держстраху. 22. 06. 1941 Г. заарешт. органи НКВС; закатували.

М. Посівнич, О. Стадницький, М. Федечко.

ГЕВКО

Василь Петрович (1925, с. Біла, нині Чортків. р-ну) – токар, громадський діяч. Депутат ВР УРСР від Чортків. виборч. округу (1959–63). Орден “Знак Пошани”. Працював токарем у паровоз. депо станції Чортків, Чортків. депо Львів. залізниці (від 1952), Білобожниц. МТС Чортків. р-ну (1953–59).

Н. Халуца.

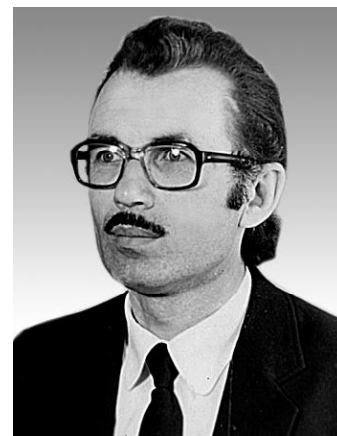
ГЕДА

Володимир Михайлович (01. 09. 1955, с. Горішня Слобідка Монастирис. р-ну) – економіст, громадський діяч. Закін. Кам’янець-Поділ. с.-г. ін-т (1988, нині Поділ. аграр-тех. ун-т). 1976–2006 працював у рай. об’єдн. “Сільгосптехніка” (від 1994 – “Агропромтехніка”); від 1994 – його дир. Від 2006 – міськ. голова Монастириська. Побуд. 1-й в Україні водобасейн для питтєвої води на 500 м³. Співорг-тор лемків. фестивалю “Дзвони Лемківщини”.

В. Залецький, Б. Мельничук.

ГЕЛЕТЮК

Юрій Петрович (26. 09. 1943, с. Вел. Дедеркали, нині Шумс. р-ну) – музикант, композитор. Лауреат обл. конкурсів самодіял. композиторів. Закін. Терноп. муз. уч-ще, Рівнен. пед. ін-т (нині гуманіт. ун-т). Учитель музики в дит. муз. школах у м. Кременець і смт, нині м. Шумськ. 1977–94 – дир. Гусятин. дит. муз. школи. 1985–91 – голова президії Ради директорів муз. шкіл Терноп. обл. Створ. при Гусятин. РБК оркестр поділ. нар. інструментів. 1996 емігр. із сім’єю у США (м. Сакраменто), де зі синами створ. муз. школу “Юні таланти”. 2005–06 надав кошти для грош. премій переможцям обл. конкурсу юних музикантів Тернопільщини. Автор понад 150 муз. творів різ. жанрів, муз. обробок та перекладів; статей із методики викл. муз. дисциплін і проблем роботи муз. шкіл, на істор. та політ. теми у всеукр. ЗМІ.

В. Горбоватий.

ГЕНСЬОРОВСЬКИЙ

Генрик (Hensorowski Henryk; 1878, м. Заліщики – 16. 01. 1947, м. Грудзьонз, Польща) – польський педагог, історик-краєзнавець. Навчався в г-зії у м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.), закін. Львів. учит. семінарію. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. Після 1920 – вчитель у нар. школі в Коломиї; одночасно – заст. дир. Покут. музею. Від 1944 – у Польщі. Автор “Путівника по Східних Besкидах” у 3-х ч. (1933–35), “Гуцульського календаря”, “Словника гуцульських виразів” та ін. книг і статей.

П. Гуцал.

ГЕНЮК

Петро Миколайович (13. 07. 1962, м. Кременець) – спортсмен із лижного двоборства, тренер. Медалі. Канд. у м. сп. (1980). Закін. Київ. ін-т фіз. культури (1983, нині нац. ун-т фізкультури і спорту). Від 1985 – тренер Кременец. СДЮСШОР, 2005 – ст. тренер зб. України.

В. Уніят.

ГЕОЛОГІЧНИЙ МУЗЕЙ

– навчально-дослідницький заклад. Діє від 1991 на геогр. ф-ті ТНПУ. Відділи: “Історія геологічного розвитку Землі”, “Мінералогія”, “Виробні та дорогоцінні камені”, “Корисні копали-

ни”, “Гірські породи”, “Палеонтологія”, “Травертини”. 2004 *Й. Свинко* (ініціатор створ. й очільник закладу) видав путівник по музею.

Б. Мельничук, Й. Свинко.

ГЕРАСИМЛЮК

Віталій Сергійович (16. 08. 1953, смт, нині м. Почаїв Кременец. р-ну) – режисер, сценарист, педагог. Дипломи міжнар. фестивалів та ін. нагороди. Чл. Нац. спілки кінематографів України (2009). Закін. реж. ф-т Київ. ін-ту культури (1977, нині нац. ун-т культури і мист-в). Працював методистом у драм. театрі в м. Чорноморськ і кер. нар. театру в м. Радянське (1977–79, обидва нині – АР Крим); у м. Луцьк: викл. в уч-щі культури (1979–97), реж. нар. театру міськ. БК (1980–84), телереж., гол. реж. Волин. держ. телерадіокомпанії (від 1997). Від 1992 за сумісн. – реж. і педагог центру дит. та молодіж. творчості “Диво”, гастролював із вихованцями в Данії, Німеччині, Чехії та містах України. Автор понад 30 короткометр. фільмів, понад 100 телепередач. Сценарист і реж. концерт. дійств, шоу-програм, муз. кліпів, анімац. фільмів. Озвучив знач. ч. влас. фільмів; як актор – неоднораз. учасник телепрограм “Судові справи з І. Калінською” студії “1+1”.

І. Дем’янова, Р. Квач.

ГЕРАСИМЧУК

Петро Олександрович (29. 11. 1963, м. Тернопіль) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (2005), проф. (2007). Закін. Терноп. мед. ін-т (1986, нині ТДМУ). Працював хірургом у Шумськ. рай. лікарні; ст. лаб. (1992–93), асист. каф. заг. хірургії (від 1993), доц. (від 2003), нині – проф. каф. заг. та оператив. хірургії з топограф. анатомією, травматологією й ортопедією ТДМУ. Автор та співавт.

2-х монографій, бл. 100 наук. та наук.-метод. праць; має патент на винахід.

О. Івахів.

ГЕРАСИМЮК

Ілля Євгенович (02. 08. 1957, м. Збараж) – вчений у галузі медицини, громадський діяч. Д-р мед. н. (2006), проф. (2006). Крайший винахідник Терноп. обл. (2005). Галуз. нагороди. Чл. Президії Терноп. обл. осередку Конгресу укр. інтелігенції. Співзасн. і співголова Терноп. обл. орг-ції “За помісну Україну”. Закін. Терноп. мед. ін-т (1980, нині ТДМУ). Лікар у Терноп. обл. клін. лікарні (1980–85); асист. каф. оператив. хірургії і топограф. анатомії (від 1985), доц. (від 1993), від 2006 – зав. каф. анатомії людини ТДМУ. Автор понад 130 наук. публікацій; має понад 20 автор. свідоцтв і патентів на винаходи.

О. Івахів.

ГЕРБІЙ

Юрій Остапович (07. 04. 1965, м. Чортків) – лікар-отоларинголог. Полковник мед. служби. Закін. ф-т авіац.-косміч. медицини Військ.-мед. акад. (1988, м. Москва, РФ), Укр. військ.-мед. акад. (1999, м. Київ). Лікар в Армавір. вищому авіац. уч-щі льотчиків (нині Краснодар. край, РФ), інструктор парашут.-десант. підготовки. Нач. мед. пункту і мед. служби окр. батальйону аеродром.-техн. забезпечення, мед. служби авіацій. полку й лор-відділ. Славут. гарнізон. шпиталю ПрикВО (1992–98, Хмельн. обл.). Від 2000 – ординатор і нач. отоларингол. відділ. клініки отоларингології та офтальмології Центр. військ. клініч. шпиталю (м. Львів).

Б. Головин.

ГЕРГІЛІВІЧ

Надія Михайлівна (20. 04. 1937, с. Журавці Томашів. пов. Люблін. воев-ва, Польща) – краєзнавець, бібліограф вищої кваліфікації. Понад 30 грамот Мін-в культури СРСР, УРСР, України, ін. нагороди. Закін. Теребовлян. культ.-освіт. технікум (1953, нині вище уч-ще культури), бібліотеч. ф-т Київ. філіалу Харків. ін-ту культури (1968, нині Харків. акад. культури). 1953–92, 2002–05 працювала зав. читал. залом, зав.

організац.-метод. відділом, бібліографом у Лановец. рай. б-ці. Збирала матеріали про Лановеччину, її видат. людей, що були використ. при написанні довідк. видання “Історія міст і сіл Української РСР. Тернопільська область” (1973); 1960-і започатк. ведення краєзн. альбомів, які нині є окремим фондом б-ки; уклала бібліограф. списки *А. Боб’юка, Т. Дідик, І. Климшина, Т. Комаринця, Б. Мельничука, В. Фольварочного* та ін. Чл. ред. групи з напис. історії Лановеччини. Співавт. сценаріїв мас. заходів, статей до ЗМІ; понад 10 р. очолювала Т-во книголюбів р-ну.

Г. Івахів, Б. Мельничук.

ГЕРМАН

Володимир Григорович (04. 08. 1960, с. Пищатинці Борщів. р-ну) – геолог, журналіст, публіцист. Закін. Кам’янець-Поділ. індустріал. технікум (Хмельн. обл.), геолог. ф-т Львів. ун-ту (1984, нині нац. ун-т). Працював у геолог. експедиціях у містах Новий Уренгой (нині РФ), Яворів (Львів.), Коломия (Івано-Фр.) обл.; в ред. г. у м. Володимирець (Рівнен. обл.), “Вісник Коломиї” (1990–95); від 1995 – ред. г. “Слово “Просвіти” (м. Київ). Автор віршів, новел; кн. “Сонячна корона: Поезії” (1994), “Під сонцем Кульбабки: Вірші, скоромовки” (1994) та ін.

П. Гуцал.

ГЕРМАН

Ірина Семенівна (03. 05. 1937, м-ко, нині смт Томашпіль, нині Вінн. обл.) – майстер декоративно-ужиткового мистецтва (вишивка). Нар. майстер худож. вишивки в обл. центрі творчості (2002). Чл. НСМНМУ (2008).

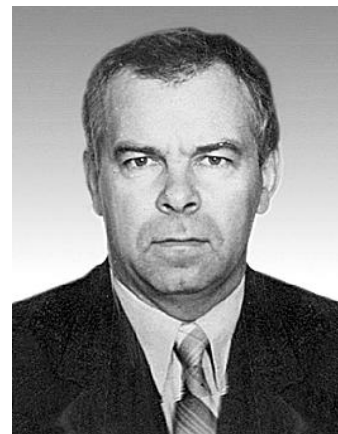
Під час нім.-рад. війни – в концтаборі. Від 1961 – у м. Тернопіль, де закін. технікум рад. торгівлі (1972, нині комерц. коледж) та фінанс.-екон. ін-т (1982, нині ТНЕУ). Працюва-

ла економістом Терноп. м’ясокомбінату. Тв. роботи: рушники, доріжки, серветки, килимки, обриси, покривала, чол. та жін. сорочки, портрети, подушки. Від 1998 – учасниця худож. виставок у містах Тернопіль, Київ; персон. – у Тернополі (1999, 2000, 2007, 2008), містах Хмельницький (2000), Івано-Франківськ (2000) та ін.

А. Гриб.

ГЕРЦ

Іван Іванович (01. 01. 1941, с. Лохово, нині Мукачів. р-ну Закарп. обл.) – педагог, громадський діяч. Брат *М. Герца*. Засл. прац. освіти України (1996). Закін. Терноп. пед. ін-т (1970, нині ТНПУ). Учитель біології Нижньоворіт. школи-інтернату Закарп. обл., Терноп. ЗОШ № 16. Від 1981 до нині – дир. *Терноп. обл. комун. центру еколого-натураліст. творчості учнів. молоді*. Автор і співавт. навч.-метод. посібників, у т. ч. “Основи екології” (2000), “Біоетика” (2007, обидва – Т.), статей.

Б. Мельничук.

ГЕРЦ

Микола Іванович (17. 08. 1934, с. Лохово, нині Мукачів. р-ну Закарп. обл. – 27. 05. 2004, м. Тернопіль) – педагог. Брат *І. Герца*. Орден “Знак пошани” (1986), медаль А. Макаренка (1980). Відмінник нар. освіти УРСР (1973) і вищої освіти СРСР (1976). Канд. пед. н. (1974). Закін. ф-ти фіз. виховання й анатомії та фізіології (1961), біолог. (1965) Кре-

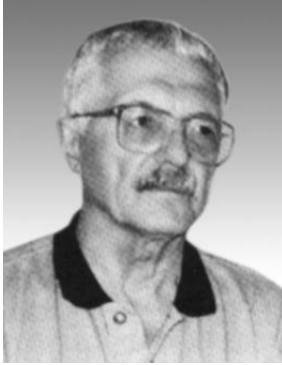

менець. пед. ін-ту (нині ТНПУ), де асист., викл., зав. каф. фіз. виховання. У Терноп. пед. ін-ті (нині ТНПУ): декан ф-ту фіз. виховання (1973–76), доц. каф. педагогіки і методики початк. навчання, декан ф-ту початк. класів (1976–90), доц. каф. педагогіки початк. навчання; 2004 створ. музей. Автор понад 70 наук. праць, посібників, статей.

Б. Мельничук, В. Уніят.

ГЕРЧАК

Григорій Андрійович (10. 12. 1931, с. Солоне, нині Заліщиц. р-ну) – учасник національно-виз-

вольної боротьби, художник, музикант. 1946 створив підпл. групу “опришків”. Співпрац. із підпллям ОУН: вів розвідку, їздив у Сх. Україну за медикаментами, поширював заборон. літ-ру. 1951 перейшов у зброй. підплля УПА, учасник боїв; у грудні

Г. заарешт. органи МДБ; засудж. на смерт. кару, згодом замінен. на 25 р. ув’язнення. Покарання відбував у концтаборах поблизу м. Воркута; від 1956 – у концтаборах Мордовії (обидва нині РФ); 1977 звільнен. Проживав у м. Київ. 1988 емігрував до Канади. Автор екслібрисів політв’язнів (зберег. бл. 70), бл. 20 портретів у техніці лінориту, картин. Грав на бандурі, дрибмі, гітарі; відтвор. гуцул. мелос. Виставки та концерти в м. Торонто (1996, Канада) і Києві (2003).

П. Гуцал, В. Овсієнко (ЕСУ).

ГЕТЬМАН

Іван Ілліч (21. 01. 1931, с. Богданівка, нині Знамен. р-ну Кіровоград. обл. – 22. 01. 1981, м. Тернопіль) – вчений у галузі стоматології, педагог. Орден “Знак пошани”, галуз. нагороди. Канд. мед. н. (1969), доц. (1971). Закін. стомат. ф-т Київ. мед. ін-ту (1955, нині ун-т). Лікар-стоматолог у м. Зборів, гол. лікар Зборів. райсанепідемстанції і рай. лікарні (1956–

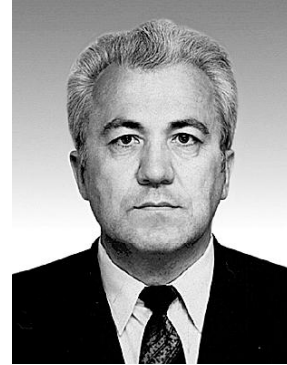
60), гол. лікар Терноп. обл. стомат. поліклініки (1960), зав. лікувал.-профілакт. сектору Терноп. обл. відділу охорони здоров’я (1961–63). Від 1963 – у ТДМІ (нині ТДМУ): асист., доц. курсу стоматології, ректор (1972–81). За час керівства Г. відкрито ф-т удосконалення лікарів, нові кафедри, підготовче відділ., лаб. електрон. мікроскопії, розпоч. вечір. форму навчання, впровадж.

програмов. контроль знань студентів, розшир. матер. базу ін-ту. Автор наук. і наук.-метод. праць.

М. Андрейчин.

ГЕТЬМАНЧУК

Микола Петрович (13. 05. 1948, с. Горинка Кременец. р-ну) – вчений у галузях історії та політології. Д-р істор. н. (2004), проф. (2004). Закін. Львів. ун-т (1976, нині нац. ун-т). 1976–2007 – у Львів. політех. ін-ті (нині нац. ун-ту “Львівська політехніка”): викл., ініціатор створ., від 1996 – зав. 1-ї в Україні каф. політології.

Нині – зав. каф. філософії та політології Львів. ун-ту внутр. справ. Автор і співавт. понад 230 наук. праць з історії та політології, зокрема, “Українське питання в радянсько-польських відносинах 1920–1939 рр.” (1998), “Геополітика України (військовий аспект)” (2004), навч. посіб. “Україна і НАТО” (2001), статей.

Г. Чернихівський, О. Шахов (ЕСУ).

ГИЛЬКОВ

Юрій Володимирович (1895, м. Петербург, нині Санкт-Петербург, РФ – 07. 07. 1917, поблизу м. Тернопіль, похов. у м. Бучач) – військовий льотчик. Білий хрест Георгія і Георгіїв. зброя. Навчавсь у кавалерій. уч-щі, Гагчин. льот. школі (нині РФ). Під час повітр. бою поранений; ампутув. ногу; в авіаполк повернувся інвалідом. Збив кілька нім. літаків, у т. ч. над Тернополем. У липні 1917 дивізія, в якій служив Г., розташ. у Бучачі. Загинув у бою.

В. Сушкевич, В. Уніят.

ГІШКА

Михайло Павлович (псевдо “Крук”; 23. 05. 1924, с. Сільце, нині Підгаєц. р-ну – 13. 03. 1949, с. Новосілка, нині Підгаєц. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Закін. Бережан. г-зію (1944). 1944 – вишкіл у СБ УПА. Повіт. провідник СБ УПА Підгаєччини. Загинув у бою з підрозділом МДБ.

Н. Волинцев, Б. Мельничук.

ГІШКО

Гаврило Петрович (псевд. “Чорногор”, “Марко”; 1912, с. Нагірянка, нині належ. до м. Бучач – 1948, с. Ліщанці, нині Бучац. р-ну) – учасник

національно-визвольних змагань. Повіт. провідник ОУН. Застрелився, коли оточ. підрозділ МДБ. Місце похов. невідоме.

Н. Мизак, І. Олещук.

ГІКО́РІЯ БІ́ЛА

– дерево. Зростає в Улашків. лісництві Чортків. р-ну. Найстарше дерево цього виду в країні – бл. 290 р. Занес. до “Книги рекордів України”.

Б. Мельничук.

ГІ́НКА

Богдан Іванович (13. 06. 1950, с. Полівці Чортків. р-ну) – педагог, науковець, громадський діяч. Канд.

філол. н. (1984). Закін. ф-т іноз. мов Чернів. ун-ту (1972, нині нац. ун-т). Від 1976 працює в Терноп. пед. ун-ті (нині ТНПУ): викл., зав. (1987–95) каф. іноз. мов, 1995 – зав. каф. нім. мови, 2004 – співорг-тор, декан ф-ту іноз. мов. Автор більше

50 наук. праць. Обл. координатор Асоц. укр. германістів; контактує з Допомог. ком-том галиц. німців (м. Штуттгарт, Німеччина).

Ю. Ковальков, Б. Мельничук.

ГІ́РКА

Богдан (14. 05. 1911, с. Доброводи, за ін. даними с. Чернихівці, обидва нині – Збараз. р-ну – 22. 04. 1978, м. Х'юстон, США) – громадський діяч. Навчався у Золочів. г-зії (нині Львів. обл.). Чл. ОУН; старшина Укр. Легіону під команд. *Р. Шухевича* (1941–42). Від 1945 – у таборах для переміщ. осіб у містах Травнштайн та Діллінген (Німеччина). Від 1950 – в США: у м. Боффало – голова Нар. дому (1953), у м. Лос-Анджелес – голова Укр. культ. осередку (1965–66), голова відділу Орг-ції Оборони Чотирьох Свобід України; від 1970 – в Х'юстоні: голова відділу Укр. Патріярхал. т-ва. Співавт. дослідж. “Українці в Тексасі” (1976), автор ін. публікацій.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ГІРКО́

Володимир Сергійович (06. 02. 1950, м. Тернопіль) – вчений у галузі агрономії. Д-р с.-г. н. (1999). Закін. с.-г. ін-т у м. Біла Церква (1973, нині аграр. ун-т). Відтоді працює в Миронів. ін-ті пшениці УААН (с. Центральне Миронів. р-ну Київ. обл.). 1983–84 – вчений секр., згодом – зав. лаб.

віддаленої гібридизації (1986 реорганіз. у відділ біотехнології селекц. процесу), водночас 1984–2000 – заст. дир. з наук. роботи; за сумісн. викл. Білоцерків. аграр. ун-ту. Вивів сорго-суданкові сорти-синтетики (Миронівська 8, 12, 36), сорти озим. тритикале (АДМ-4, 5, 6, 7, 8, 11); у співавт. – сорти озимої (Троян), ярої пшениці (Миронівчанка) та ярого тритикале (Фітомир).

В. Дубовий (ЕСУ).

ГІРНЯ́К

Марія Тимотеївна (1898, м-ко Микулинці, нині смт Тербовлян. р-ну – 1980, м. Пассейк, шт. Нью-Джерзі, похов. у м. Філадельфія, США) – співачка, громадська діячка. Дружина *Н. Гірняка*. Закін. поч. школу в Микулинцях, Ін-т сс. Василянок у м. Львів. Солістка хору “Боян” у м. Тернопіль; згодом на еміграції виступала в містах Ляндек (Австрія), Міттенвальд (Німеччина); у США – на концертах, присвяч. УСС, та імпрезах укр. діаспори. Діяльна в укр. орг-ціях.

В. Уніят, Л. Чолган (США).

ГІРЧА́К

Ігор Ярославович (22. 12. 1976, м. Тернопіль) – громадсько-політичний діяч. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (1999). Депутат Терноп. міськ. ради (1998–2006). Закін. Терноп. ін-т економіки та підприємництва (1999). Працював бух. ПП “Артекс” (1999–2002), від 2002 – в. о. дир. *Агентства міськ. розвитку*, викон. дир. Терноп. регіон. відділ. Асоц. міст України. Засн. та співзасн. кількох громад. орг-цій Тернопільщини. Заст. голови громад. орг-ції “Нова хвиля”.

В. Франків.

ГІРШ

Мозес (Моріц; 1831 – 1896, м. н. і см. невід.) – банкір, меценат, барон. Засн. фондів, які фінансували створ. єврей. с.-г. поселень в Аргентині, буд-во шкіл “ТалмудТора”, у т. ч. в Галичині. Після вел. пожежі у м. Підгайці виділив кошти для погорільців, “без різниці віросповідання і національності”. На Тернопільщині на кошти Г. діяли єврей. школи, зокрема у м-ку Королівка, нині с. Боршів. р-ну.

В. Уніят.

ГЛАГОЛЮ́К

Василь Петрович (12. 03. 1951, с. Репуженці Городенків. р-ну Івано-Фр. обл.) – громадський діяч, педагог. Засл. прац. освіти України (2000). Канд. істор. н. (2004). Відмінник нар. освіти. Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1976, нині Прикарпат. нац. ун-т). Працював учителем у селах Снови́дів Буцац. р-ну (1976–77), Дубківці, Княздвір-ка і Шепарівка, в м. Коломия (всі Івано-Фр. обл.):

дир. рай. Буд. піонерів і школярів (1977–78), інспектором райвно (1988–89), викл. технікуму мех. обробки деревини (1989–94), заст. голови міськвиконкому, головою департаменту з гуманітар. питань (1994–98), проректором Ін-ту упр. природ. ресурсами; від 1999 – дир. міськрайон. центру зайнятості. Автор наук. праць і статей.

М. Васильчук, Б. Мельничук.

ГЛАДИШОВСЬКИЙ

Омелян Антонович (1843, Галичина – 25. 06. 1916, м. Тернопіль) – лікар, громадський діяч. Д-р медицини. Навчався у Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. Від кінця 1860-х – лікар у Тернополі. 1898 на виборах в австр. парламент (державну раду) в окрузі Тернопіль–Збараж переміг *І. Франка*; парламент. посол (1901–07). У час рос. окупації міста – санітар. інспектор.

П. Гуцал.

ГЛАДІЙ

Ірина Йосипівна (07. 11. 1960, м. Тернопіль) – вчений у галузі міжнародної економіки. Д-р екон.

н. (2007), проф. (2007). Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1981, нині ТНЕУ). Відтоді – в цьому ВНЗ: викл. каф. госп. механізму; від 1991 – доц. каф. міжнар. економіки, фінанс.-кредит. відносин та маркетингу; 2007 – нач. упр. міжнар. співробітництва, вчений секр. спец. вченої ради; 2008 – зав. каф. міжнар. екон. партнерства. Від 2002 – заст. гол. ред. “Журналу європейської економіки”. Автор і співавт. монографій “Регіоналізація світового ринку: євроінтеграційний аспект” (2006), “Економічні проблеми ХХІ ст.” (2007), понад 50 наук. статей.

Л. Щербак.

ГЛАДКА

Олександра Миколаївна (псевдо “Калина”; 22. 04. 1924, с. Серединки, нині Терноп. р-ну – 04. 03. 2004, с. Буцнів Терноп. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1944), зв’язкова у селах Настасів, Драганівка, Довжанка (всі нині – Терноп. р-ну) та ін. 1945 Г. заарешт. органи НКДБ; засудж. на 10 р. ВТТ і 5 р. заслання. Покарання відбувала у концтаборі на ст. Сухобезводна Горьків. обл. (нині РФ), у м. Караганда (нині Караганди, Казахстан). 1956

переїхала до батьків в м. Осіннікі (нині РФ), додому повернулася 1973.

Б. Головин.

ГЛАДКИЙ

Григорій (1893, с. Чернихівці, нині Збараз. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. г-зію в м. Тернопіль. Від 1917 – в полку Січ. Стрільців (м. Київ). Сотник *Армії УНР* (1920). Чл. УНДО (1928). 1931–36 – відп. ред. часопису “Свобода”, дир. канцелярії УНДО.

П. Гудима, М. Федечко.

ГЛАДУН

Осип (1915, с. Манаїв, нині Зборів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч, меценат. Почес. пасічник України (2004). Почес. чл. дирекції Укр. кредит. спілки у США. Діяльний у т-ві “Просвіта” в родин. селі. Чл. ОУН, вояк УПА. Від 1944 – у Німеччині, згодом емігр. до США (м. Гартвард). Працював в укр. т-вах та фундаціях за кордоном. Фінанс. сприяв спорудж. пам’ятника о. *М. Михалевичу* і розвитку пасічництва на Тернопільщині. Від поч. 1990-х часто перебував у містах Київ, Тернопіль, родин. селі; учасник регіон. та всеукр. з’їздів пасічників.

І. Дем’янова.

“ГЛАДУЩИК”

– мистецький гурт у м. Кременець. Створ. 1995 з ініціативи *А. Гуславського*. Чл.: *В. Величко, Н. Зварунчик* (кер.), *В. Прохоров, О. Пташкін, Б. Романюк, В. Стецюк*.

А. Гриб, І. Дем’янова.

ГЛАДЧУК

Ігор Зиновійович (07. 01. 1963, с. Комарівка Бережан. р-ну) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (1999). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009). Закін. Терноп. мед. ін-т (1986, нині ТДМУ). Працював акушером-гінекологом. Від 1992 – в Одес. мед. ун-ті, 1999 – проф. Автор наук. праць, статей в укр. і зарубіж. фах. виданнях.

М. Каштальян (ЕСУ).

ГЛАДЧУК

Тимофій Якович (31. 01. 1901, с. Козівка, нині Козів. р-ну – 26. 07. 1980, там само) – само-

діяльний диригент, громадський діяч. Теорію музики і диригування вивчав приватно у м. Бережани. Доброволець *Легиону УСС*, бойовий шлях закін. у м. Київ. Провадив у родин. селі світ. та церк. хори, духов. оркестр, які виступ. у насел. пунктах Тернопільщини. Діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах. Під час *паціфікації* 1930 заарешт., ув’язнений.

Б. Мельничук.

ГЛІВА

Євген Леонідович (1925, с. Носів, нині Підгаєц. р-ну) – науковець. Д-р філософії. Чл.-кор. НТШ. Чл. ОУН, вояк УПА. Після 2-ї світ. війни емігр. на Захід. Навчався в УВУ (м. Мюнхен, Німеччина), Сідней. ун-ті (Австралія). Наук. дослідж. з психо- та гіпнотерапії. Діяльний у громад. житті Австралії. Автор наук. праць.

Л. Сасенко (ЕСУ).

ГЛІБОВИЦЬКИЙ

Богдан Авксентійович (1900, с. Худиківці, нині Борщів. р-ну – 01. 11. 1937, урочище Сандармох біля м. Медвеж’єгорськ (нині Респ. Карелія, РФ) – учасник національно-визвольних змагань. Воював в УГА, від 1920 служив у ЧА. Закін. школу черв. старшин у м. Харків. Займав команд. посади в армії. Заарешт. 1932, за судж. до розстрілу, вирок замін. на 10 р. ув’язнення на Соловках; розстріл.; реабіліт. 1989.

Є. Гасай.

ГЛІБОВИЦЬКИЙ

Василь-Павло Омелянович (14. 01. 1904, с. Глибочок, нині Борщів. р-ну – 1947, Німеччина) – журналіст. Навчався в Німеччині, Франції, Бельгії, закін. Богослов. акад. у м. Львів. Ред. ж. “Українське юнацтво”, “Лицарство Пресвятої Богородиці”, співзасн. катол. орг-ції та ж. “Орли”. 1939–44 – в м. Краків (Польща): ген. секр. Укр. центр. ком-ту, співред. г. “Краківські вісті”, дир. “Українського видавництва”. Від 1945 – в Німеччині.

П. Гуцал.

ГЛІБОВИЦЬКИЙ

Лонгин Михайлович (30. 10. 1848, с. Теляче, нині Мирне Підгаєц. р-ну – 1920, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл.) – адвокат, літератор, громадський діяч. Д-р права. Син М., брат *Дарії*, *Домни* (дружини *С. Лепкого*) і *О. Глібовицьких*, дядько *Б., Л. і М. Лепких*. Дитинство минуло у с. Крогулець, нині Гусятин. р-ну. Закін. г-зіно та ун-т в м. Чернівці. У м. Бережани: адвокат; секр. повіт. ради; діяльний у “Просвіті”; співав у хорі “Боян”. Автор творів у часописах “Жало” й “Оса”. Від 1909 – адвокат у Коломиї.

П. Гуцал.

ГЛІБОВИЦЬКИЙ

Михайло (1814, м. н. невід. – 1887, м. Бережани) – священник, громадський діяч. Батько *Дарії*, *Домни* (дружини *С. Лепкого*), *Л. і О. Глібовицьких*, дід (по матері) *Б., Л. і М. Лепких*. Навчався в Бережан. г-зі з *М. Шашкевичем*; закін. Чернів. ун-т (теологія). До 1873 – парох у селах Крогулець (нині Гусятин.), Поручин (нині Бережан. р-нів), м. Бережани (парох та віце-маршалок Бережан. повіту). У домі Г. бували митрополит *Й. Сембратович*, кардинал *С. Сембратович* та ін.

Н. Волинець, Б. Мельничук.

ГЛІБОВИЦЬКИЙ

Омелян Михайлович (1856, за ін. даними 1857, м. Бережани – 27. 09. 1905, с. Глибочок, нині Борщів. р-ну) – священник, громадський діяч. Син М., брат *Дарії*, *Домни* (дружини *С. Лепкого*) і *Л. Глібовицьких*, дядько *Б., Л. і М. Лепких*. Закін. Львів. духов. семінарію (1881), тоді ж рукопоклад. у сан священника. Служив на парафіях у селах Глибочок, Більче-Золоте, Цигани (всі нині – Борщів. р-ну). 1895 в Циганах у Г. гостювали *М. Дорундяк*, *Б. Лепкий*, *І. Труш*, *І. Франко*, *В. Щурат*.

П. Довгошля.

ГЛІГАН

Михайло Петрович (22. 01. 1950, с. Кулаківці, нині Заліщиц. р-ну) – господарник, громадський діяч. Орден “За заслуги” 3-го ступ. Галуз. нагороди. Закін. Кременец. лісотех. технікум, Львів. лісотех. ін-т (1981, нині нац. лісотех. ун-т України). На Київ. деревооброб. комбінаті № 5: майстер столяр. цеху, ст. інж.-технолог. Від 1977 – на комбінаті вироб. підпр-в “Київрембуд” (нині ЗАТ “Осокор”): нач. сушил. госп-ва, нач. паркет. цеху, нач. цеху деревообробки, гол. інж., від 1988 – дир.

Б. Мельничук.

ГЛЮВА

Володимир Степанович (21. 10. 1958, с. Яблунів Гусятин. р-ну) – педагог, громадський діяч. Депутат Заліщиц. рай. ради. Відмінник освіти України. Галуз. нагороди. Закін. Львів. зоовет. ін-т (1981, нині нац. ун-т вет. медицини та

біотехнологій). Від 1983 працював гол. зоотехніком у Теробовлян. р-ні, секр. ком-ту комсомолу Хоростків. СПТУ № 27 (1983–85), викл. Копичинец. с.-г. технікуму бух. обліку; від 1988 – у Заліщиц. радгоспі-технікумі: викл., заст. дир. (1989–2006), від

липня 2006 – дир. відокремл. структур. підрозділу Нац. ун-ту біоресурсів та природокористування України “Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого”. З ініціативи Г. у коледжі відкрито музей *Є. Храпливого*.

Н. Новосядла, Б. Новосядлий.

“ГЛОРИЯБАЙ”

– хореографічний ансамбль. Діє при БК с. Байківці Терноп. р-ну, від 2009 – народний. Засн.

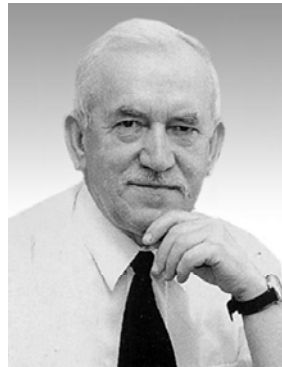

2007, кер. *Л. Вельган*. Переможець обл. конкурсів “*Тернопільська танцювальна весна*” (2007, 2009), 3-є місце на конкурсах-фестивалях: “*Летавачанка збирає друзів*” (Хмельн. обл.) і “*Надія*” (м. Теробовля). 2009: молодша (7–10 р.) група – 28, старша (15–16 р.) – 12 учасників. У репертуарі – укр. нар. танці.

Б. Мельничук.

ГЛУБШ

Петро Андрійович (10. 07. 1938. с. Маковисько, нині Ярослав. пов. Ряшев. воєв-ва, Польща) – вчений у галузі хімічної технології волокнистих матеріалів. Д-р тех. н. (1984), проф. Дійсн. чл. Акад. інж. н. України (1991), засл. винахідник УРСР (1982), засл. діяч н. і т. України (1998). Дитинство минуло у с. Біще, нині Бережан. р-ну. Закін. Львів. політех. ін-т (1962, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював в Укр. НДІ текстил. пром-сті (1962–75), НДІ з переробки штуч. та синтет. волокон (1975–86,

обидва – м. Київ). Від 1986 – проф. Київ. акад. легкої пром-сті (нині нац. ун-т технологій та дизайну). Під керівм Г. створ. нові препарати і матеріали для шкір., авіац., мембран., будів. пром-стей. Автор бл. 300 наук. робіт, у т. ч. 2 монографії,

4 підручники; має понад 100 автор. свідоцтв і патентів на винаходи.

Б. Мельничук.

ГЛУХОВЕЦЬКИЙ

Василь (24. 12. 1884, с. Містки, нині Пустомитів. р-ну Львів. обл. – 21. 09. 1968, с. Буцнів Терноп. р-ну) – священик, діяч культури. Закін. у м. Львів г-зію (1912), духов. семінарію (1916); того ж року рукопоклад. у сан священика. Душпастирював у селах Львівщини. Від 1922 – парох у селах Острів, після закриття церкви 1946 переїхав у Вел. Березовицю, від 1953 – у Буцневі (всі нині – Терноп. р-ну). В Острові діяльний у “*Просвіті*”, сільс. та церков. хорах. 1942 острів. хор зайняв 1-е місце серед сільс. хорів у м. Львів на конкурсі до 100-річчя *М. Лисенка*. Сприяв творч. зростанню *Б. Антківа*.

Б. Головин.

ГЛУШОК

Роман Микитович (11. 02. 1887, с. Лапшин, нині Бережан. р-ну – 30. 08. 1978, там само) – громадський діяч. Займався просвіт. роботою на Бережанщині. Учасник передвибор. кампаній 1907 і 1911 *Т. Старуха* й *А. Чайковського*. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії на Сербс. фронті. Співорг-тор “*Листопадового зриву*” в м. Бережани і повіті; чл. дорадчої ради при повіт. комісаріаті. В грудні 1918 – делегат УНРади ЗУНР від Бережан. повіту. До вересня 1939 – чл. виділу повіт. філії “*Просвіти*”, чл. повіт. ком-ту УНДО. Писав вірші (не опубл.); відомий як нар. цілитель.

П. Гуцал.

ГНАТЄВИЧ

Богдан (04. 03. 1892, с. Кольбушова, нині Польща – 28. 03. 1968, м. Братислава, нині Словаччина) – військовик, історик, громадсько-політичний діяч. Чл. УВО, ОУН. Навчався на філос. ф-ті Львів. ун-ту. Від 1913 діяльний у т-ві “*Січові Стрільці*”. Четар, згодом сотник УСС,

учасник боїв *Легіону УСС* pobl. с. Семиківці (1915, нині Тереховлян. р-ну) і на г. *Лисоня* біля м. Бережани (1916). Співорг-тор "*Листопадового зриву*" в м. Львів. 1918–19 – нач. вишколу Січ. Стрільців у м. Біла Церква (нині Київ. обл.), нач. опер. відділу 1-го Корпусу УГА; воював на Тернопільщині. 1930–31 – край. командант (ком-р) УВО на ЗУЗ. На процесі *С. Бандери* 1936 засудж. до 4 р. ув'язнення. Емігр. під час нім.-рад. війни. Автор розвідок і статей із історії УСС, ред. і співавт. "Історії українського війська" (Львів, 1936; Вінніпег, 1953).

М. Лазарович, К. Науменко (ЕСУ),
Б. Пиндус.

ГНАТІШИН

Семеон (16. 06. 1912, с. Курники, нині Терноп. р-ну – 04. 07. 1950, там само) – ієромонах, ігумен монастиря, публіцист. 1929 вступив до монастиря редемптористів, склав перші монаші обіти. Студював філософію у м. Лювен, богослов'я в м. Боплано (Бельгія), у Схід. ін-ті в м. Рим (Італія). 1930 прийняв єрей. свячення. Від 1938 – викл. догматики в семінарії на Львівщині. Під час 2-ї світ. війни – ігумен монастиря у с. Збоїськах (нині належ. до м. Львів). 1944 повернувся в родин. село.

Б. Головин.

ГНАТІВ

Володимир Володимирович (14. 04. 1954, с. Гончарівка Монастирис. р-ну) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (2006), доц. (1995). Закін. Івано-Фр. мед. ін-т (1977, нині мед. акад.). Лікар-анестезіолог Монастирис. ЦРЛ, 1984–91 – лікар-анестезіолог, заст. гол. лікаря 26-ї міськ. лікарні у м. Харків. Від 1991 – у Терноп. мед. ін-ті (нині ТДМУ): асист., доц., зав. курсу анестезіології при каф. шпит. хірургії. Автор бл. 80 наук. праць; має 4 патенти на винаходи.

Л. Ковальчук.

ГНАТКІВСЬКИЙ

Володимир (08. 09. 1923, с. Васильківці, нині Гусятин. р-ну) – інженер-конструктор аерокосмічної техніки, громадський діяч. Пласт. орден Св. Юрія в золоті. Чл. Юнацтва ОУН (1940). Навчавсь у Львів. політехніці (1942–43, нині нац.

ун-т "Львівська політехніка"), ун-ті Л. Максиміліяна у м. Мюнхен (1946–47, Німеччина), політех. ін-ті Ренселер у м. Трой (1955, США). 1943–45 працював на ф-ці у Німеччині, від 1945 – чл. укр. студент. громади в Мюнхені, Пласту. Від 1947 – у США: 1955–58 – в корпоратії "Goodyear" в Акроні, від 1958 – в аерокосміч. корпоратії "Grumman" у м. Нью-Йорк, де належ. до групи розробників капсули "ЛЕМ", в якій амер. астронавти висадилися на Місяць. Чл. управи, голова (1969–73) Т-ва укр. інж. Америки, чл. управи, голова (1975–78, 1983–88), почес. чл. Карпат. лещетар. клубу; чл. управи Укр. ін-ту Америки; крайов. булавний Укр. пласт. сеньйорату.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ГНАТЮК

Микола Максимович (1941, с. Олеша, нині Монастирис. р-ну) – військовик, літератор. Закін. Львів. військ.-політ. уч-ще (нині ф-т нац. ун-ту "Львівська політехніка"). Офіцер РА у містах Фергана (нині Узбекистан), Дрезден (Німеччина), Житомир. Проживає в м. Ужгород. Автор кн. "Доля: Поема для дітей та юнацтва", "Калинові дзвони: Лірика, публіцистика, гумор, сагира, поеми" (обидві – 1995), "Потерянный рай", пісенника "Вставайте, брати-українці", зб. "...І нині, і присно..." (2001).

П. Гуцал.

ГНАТЮК

Олена Павлівна (листопад 1872, с. Хом'яківка, нині Тисмениц. р-ну Івано-Фр. обл. – 12. 08. 1948, м. Гамбург, Німеччина) – громадська діячка. Дружина *В. Гнатюка*. Допомогала чоловікові записувати фольклор, займалася вишивкою. Чл. Т-ва прихильників укр. літ-ри, науки і штуки (мист-ва), жін. т-в у Галичині.

О. Черемшинський.

ГНАТЮК

Роксолана Михайлівна (04. 09. 1974, м. Тернопіль) – лікар-психотерапевт, художниця. Канд. мед. н. (2002). Закін. Терноп. мед. ін-т (1997, нині ТДМУ), 3-річ. міжн. проект із дит. та юнац. психотерапії (м. Львів), 5-річ. міжн. проекти з груп. психотерапії "Трускавець 2005–2010".

Від 2002 – асист. каф. психіатрії ТДМУ. Чл. Укр. спілки психотерапевтів (2005). Автор більше 100 наук. статей у зб. та журналах, співавт. кн. “Ліворукість та асиметрія мозку” і “Підготовка ліворукої дитини до письма”. Постійн. авторка амер. ж. “The Health Magazine-Здоров’є”, всеукр. ж. “Мистецтво лікування”, “Здоров’я жінки в Україні” та ін. У доробку – ілюстрації до кн. “Нація золотих комірців”, “Сховалась буква”, “Сховалась цифра”, серія обкладинок до ж. “Ліки України”; 3 персон. виставки графіки, в т. ч. у ТОКМ.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ГНАТЮК

Ярослав Васильович (01. 04. 1946, с. Білобожниця Чортків. р-ну) – співак. Засл. арт. УРСР (1990). Закін. Київ. консерваторію (1975, нині нац. муз. акад.). 1966–68 – артист хор. капели Укр. радіо і телебачення; 1975–83 – Укр. нар. хору ім. Г. Верьовки, водночас від 1981 – соліст Держтелерадіо України. 1992 – артист творч. об’єдн. “Музика” телерадіокомпанії України. Гастролі в Україні, Канаді, Німеччині, Чехословаччині, країнах Лат. Америки. Вийхав за кордон.

К. Дубінська (ЕСУ).

ГНАТЮК

Ярослав Володимирович (01. 09. 1949, м. Борщів) – господарник, громадський діяч, меценат. Закін. Кременец. лісотехнікум (1968), Львів. лісотех. ін-т (1978, нині нац. лісотех. ун-т України). Працював бракером-десятиником у Золочів. ліс. госп-ві, майстром мебл. ф-ки “Стрий” (1968–73, обидва – Львів. обл.), механіком, зав. гаражем транспорт. відділу Терноп. бавовн. комбінату (1973–76); 1976–91 – інж.-тех-

нолог, ст. інж., Терноп. мебл. комбінату, заст. нач. відділу ВО “Тернопільдереву”; від 1991 – заст. дир., заст. ген. дир., 1999–2009 – ген. дир. ВАТ “Тернопільавто”. Генерал-отаман Війська козацького. Займається благод. діяльністю, допомагає у здійсненні культ.-мист. проєктів.

М. Федечко.

ГНАТЮК

Ярослав Дмитрович (04. 11. 1932, с. Худіївці, нині Борщів. р-ну) – громадський діяч. Неоднораз. депутат Терноп. обл. та Козів. рай. рад. Орден Труд. черв. прапора. Закін. курси режисерів при терноп. Буд. нар. творчості. Працював у колгоспі; зав. клубом у с. Вимислівка, головою сільради с. Вибудів (1959–63), головою правління колгоспу в с. Плотича (1970–98; усі – Козів. р-ну). За його сприяння ці села газифік., заасфальт. дороги, проклад. тротуари, водогін, побуд. соц. культ. заклади, тварин. приміщення, тік, майстерні та ін.

Я. Пархомчук.

ГНІЗДОВСЬКИЙ

Яків Іванович (13. 10. 1943, с. Пилипче, нині Борщів. р-ну) – живописець. Чл. НСХУ (2005). Закін. Чернів. худож.-ремісн. уч-ще (1962). Працював оформлювачем буд. упр. “Карагандажитлобуд” (1962–63), тресту “Казторгбуд” (1966–79), Карагандин. худож.-вироб. майстерень (1979–

86; усі нині – Казахстан), Чернів. худож.-реклам. (1986–88) та худож.-вироб. (1988–92) комбінатів. Від 2000 – у відділі ужитк. мист-ва Чернів. обл. орг-ції НСХУ. Учасник всесоюз. та всеукр. виставок.

І. Гордіца (ЕСУ).

ГНУТЕЛЬ

Ярослав Богданович (24. 07. 1940, с. Жилинці Борщів. р-ну) – науковець, педагог, громадський діяч. Засл. прац. освіти України (2005). Відмінник нар. освіти УРСР (1998). Закін. Чернів. ун-т (нині нац. ун-т). У м. Тернопіль: заст. дир. з навч.-вих. роботи проф.-тех. уч-ща № 9 (нині тех. коледж); одночас. – викл. ТДПУ (нині ТНПУ), Донец. ін-ту підвищ. кваліфікації пед. працівників. Автор та упорядник більше 30 наук. і наук.-метод. праць. Розробив концепцію ступеневої системи виховання, яку Мінво освіти і науки України використ. при розробленні “Програми виховання дітей і молоді в Україні” (1999).

М. Кришук.

ГОВДА

Богдан Йосифович (07. 09. 1921, с. Вел. Глибочок, нині Терноп. р-ну) – громадський діяч, меценат. Вивез. на примус. роботи до Німеччини, працював на цукр. з-ді у м. Артерн (1941–46). Від 1947 – в США (м. Нью-Йорк). Працював гол. механіком на ф-ці, навчався за фахом. Співзасн. укр. громади в Елінвіл (1980, шт. Нью-Йорк), засн. всесвіт. Фонду *Я. Стецька*, засн. і президент Міжнар. асоц. прав людини. У родин. селі фінанс. допоміг осередку “Просвіти”, церкві Різдва Пресв. Діви Марії, у спорудж. пам’ятника *Я. Стецьку* (2002), відкритті *Музеїв Стецьків Ярослава і Слави* (2002) та *П. Медведика* (2007); спонсор. ТЕС.

М. Сагайдак.

ГОВЕРА

Олег Ярославович (церк. – Йосафат; 12. 09. 1967, м. Івано-Франківськ) – священнослужитель. Єпископ, ліценціат із пасторал. теології. Закін. підпл. духов. семінарію, Люблін. католич. ун-т (1999, Польща), навчався в Папс. сх. ін-ті у м. Рим (2004–07, Італія). Рукопоклад. у сан священника (1990), відтоді – настоятель церкви

св. Володимира й Ольги в смт Вел. Березовиця Терноп. р-ну. Від 1999 – віце-ректор, 2007 – ректор Терноп. вищої духов. семінарії ім. *Й. Сліпото*. 07. 04. 2008 – єпископ. хіротонізація Г. Від квітня 2008 – перший екзарх (із титуляр. престолом Цезаріани) новоствор. Волин. архієпископ. екзархату (Волин. та Рівнен. обл.).

І. Дем’янова.

ГОВОРУН

Тамара Василівна (19. 05. 1949, м-ко Золотий Потік, нині смт Бучац. р-ну) – вчений у галузі психології. Д-р психол. н. (2002), проф. (2003). Закін. Черніг. пед. ін-т (1971, нині пед. ун-т), Київ. ун-т (1972, нині нац. ун-т). У м. Київ: 1975–86 – у НДІ психології: зав. лаб. психології вільного часу (1980–83); від 1987 – у пед. ін-ті (нині нац. пед. ун-т), 2002 – проф. каф. психології та педагогіки; від 2005 – гол. н. сп. Ін-ту психології АПНУ. Автор і співавт. навч. посіб. із психології, зокрема “Гендерна психологія” (2004), бл. 100 наук. публікацій у фах. виданнях.

Л. Щербак.

“ГОДИНА РОЗДУМІВ”

– літературно-мистецька газета. Вид. Кременец. обл. літ.-мемор. музей *Ю. Словацького*. Вих. від 04. 03. 2005 (як спец. випуск г. “Кременецький вісник”). Відп. за випуск – *Т. Сеніна*.

Б. Мельничук.

ГОДІВАНЕЦЬ

Богдан Ізидорович (24. 02. 1941, смт Товсте, нині Заліщиц. р-ну – 09. 09. 1996, м. Івано-Франківськ) – науковець, громадський діяч. Канд. мед. н. (1971). Закін. Івано-Фр. мед. ін-т (1963, нині мед. акад.). Гол. лікар Залучан. дільн. лікарні Снятин. р-ну Івано-Фр. обл.; в Івано-Франківську: викл. мед. ін-ту, де співзасн. осередку, чл. ради обл. орг-ції ТУМ; чл.-засн. ради НРУ, голова край. орг-ції НРУ; чл. політ. ради т-ва “Галицька Січ”; голова ради просвіт. т-ва ім. *І. Франка*.

І. Вишиванюк, Б. Мельничук.

ГОДІВАНЕЦЬ

Кирило Онуфрійович (02. 03. 1893, с. Устечко, нині Заліщиц. р-ну – 06. 03. 1968, м. Рочестер, США) – педагог, військовик, громадський діяч. Брат *М. Годованця*. Закін. Віден. ун-т (Австрія), навчався на ф-ті іноз. мов Чернів. ун-ту (1912–14). Воював у австр. армії (1914–18). В УГА ком-р гармат. коша, батареї у 6-й (Равс.) бригаді (1918–20). Перебував у польс. полоні. Викл. г-зій у містах Кам’янка Струмилова, нині Кам’янка-Бузька Львів. обл. (1920-і), Тарнобжег (1925–28, Польща), Яворів (Львівщина) та

Львів (1938–39). 1940 виїхав до Німеччини, від 1944 – у США; діяльний у діаспор. т-вах.

П. Гуцал, Я. Полатайчук.

ГОДОВАНЕЦЬ

Михайло Онуфрійович (27. 08. 1902, с. Устечко, нині Заліщиц. р-ну – 31. 08. 1960, м. Філадельфія, США) – адвокат, громадський діяч. Д-р права. Брат *К. Годованця*. Закін. правн. ф-т Львів. ун-ту (нині нац. ун-т); докторат із права – у м. Відень (Австрія). Адвокат у м-ку Глусте, нині смт Товсте Заліщиц. р-ну. 1941–44 – голова суду в м-ку Янів, нині смт Івано-Франкове Яворів. р-ну Львів. обл.; голова філії Укр. допомог. ком-ту. 1944 виїхав у Німеччину, 1949 – в США.

П. Гуцал.

ГОЙ

Михайло Григорович (12. 12. 1919, с. Кокутківці, нині Зборів. р-ну – 22. 02. 2006, м. Тернопіль) – художник, діяч культури. Військ., галуз. нагороди. Працював учителем (від 1939). Від 1940 – у ЧА, 1946 повернувся в родин. село. Дир. РБК у с. Вел. Глибочок (нині Терноп. р-ну), згодом – зав. рай. відділу культ.-освіт. роботи. Від 1953 – в Терноп. т-ві художників: відп. секр., секр., голова ревізій. комісії; згодом голова профспілк. ком-ту виробн. майстерень Худож. фонду України. Автор понад 1000 ікон, таємно оформив 4 церкви. Діяльний у *т-ві ім. Б. Лепкого* (м. Тернопіль).

Б. Кусень, Б. Мельничук.

ГОЛИК

Богдан Євгенович (15. 11. 1975, м. Тернопіль) – громадський діяч, податківець. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Терноп. мед. ін-т (1998, нині ТДМУ), ТАНГ (2005, нині ТНЕУ). Лікар-інтерн Терноп. обл. психоневролог. лікарні (1998–99), на кер. посадах у ТОВ “Хоростків-цукор”, “Бучач-цукор”, “Борщів-цукор” і асоц. “Облагробуд” (2004–08). Від 2008 – заст. голови ДПА в Терноп. обл.

Б. Петраш, В. Уніят.

ГОЛИК

Володимир Романович (14. 10. 1949, с. Дуліби Бучац. р-ну) – господарник, економіст, громадський діяч. Канд. екон. н. (1987). Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1974, нині ТНЕУ). Працював у Тербовлян. обл. кер. план.-фінанс. служби, заст. кер. госп-ва, на громад. роботі. У м. Тернопіль: нач. відділу облвиконкому з питань соціал.-екон. розвитку села; консультант заст. голови облвиконкому (1989–93); заст. ген. дир. держ. фірми “Харчопром” (1993–95), вод-

ночас – викл. ТФЕІ; нач. обл. упр. земел. ресурсів у Терноп. обл. (1995–97); очолював обл. упр. Держспецмонополії України. 2002–08 – нач., від вересня 2008 – заст. нач. Терноп. обл. гол. упр. земел. ресурсів; засн. і гол. ред. його інформ. бюлетеня (2004–08). Автор наук.-практ. праць.

Л. Щербак.

ГОЛИК

Лев Антонович (17. 10. 1953, с. Самолусківці Гусятин. р-ну) – військовик, вчений у галузі медицини. Полковник мед. служби. Засл. лікар України. Орден “Святий Дмитро Солунський” УПЦ 4-го ступ. (1998); відзнаки Мін-ва оборони. Д-р мед. н. (2004), проф., лікар-терапевт вищої категорії (1997). Чл. ред. ради зб. наук. праць “Сучасні аспекти військової медицини”. Закін. Чортків. мед. уч-ще (1972), Ленінград. військ.-мед. акад. (1978, нині м. Санкт-Петербург, РФ), ф-т керів. складу цього ж ВНЗ (1993). 1978–83 – нач. лазарету, нач. медпункту у Пн. групі військ (Польща), 1983–90 – нач. мед. служби військ. частини, терапевт. відділ. військ. госпіталю Забайкал. ВО (всі нині – РФ). 1993–96 – ст. ординатор кардіоревмат. відділ., 1996–2004 – заст. нач. з мед. забезпечення, від 2004 – заст. нач. з клініч. роботи Гол. військ. клініч. госпіталю МО України. Одночасно ст. викл. (1999–2000), заст. нач. (2001–06), проф. (від 2006) каф. військ. терапії Військ.-мед. ін-ту Укр. військ. мед. акад. (м. Київ). Від 2001 до нині – проф. каф. військ. заг. практики та сімей. медицини Укр. військ.-мед. акад. Ред. “Українського журналу малоінвазивної та ендоскопічної хірургії”. Автор бл. 100 наук. праць та монографій.

В. Барна, Б. Головин,
В. Горбоватий, П. Гуцал.

ГОЛИК

Петро Павлович (09. 10. 1943, с. Зарубинці Підволочис. р-ну) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. ін-т радіоелектроніки у м. Томськ (1966, нині РФ), працював викл. цього ж ВНЗ (1966–70). У м. Тернопіль: ст., провід. інж., заст. нач. відділу стандартизації у ВПКПТ “Світло” ВО “Ватра” (1970–

97); заст. нач. інж.-тех. комплексу ВАТ “Техні-маш” (1997–2002). Від 2002 – нач. з вироб-ва ТОВ “Техномаш”.

Б. Петраш.

ГОЛІНСЬКИЙ

Володимир (07. 07. 1929, с. Вишнівчик, нині Тербовлян. р-ну – 02. 09. 1952, Корея) – підстаршина (капрал) американської армії, учасник корейської війни. Посмертно медалі “Бронзова зірка” і “Пурпурове серце”. 1949 емігр. до США; від 1951 – в армії США, признач. до Кореї. Врятувавши життя 2 поранен. воякам, загинув. Іменем капрала Г. названо 23-й відділ (станцію) Укр.-амер. ветеранів у м. Боффало.

В. Маркусь, Б. Мельничук, С. Олійник.

ГОЛИЧ

Богдан Дмитрович (псевдо – “Клим”; 1922, с. Васильківці, нині Гусятин. р-ну – 16. 10. 1945, с. Білокриниця Кременец. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався в г-зії у м. Тернопіль. Чл. ОУН. Від 1943 – в УПА: чотовий, кер. загону СБ Пн.-зх. військ. округи. Учасник боїв, у т. ч. на Зборівщині; згодом – співорг-тор боївки СБ, здійснював військ. рейди на Поліссі та Волині. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

В. Горбоватий.

ГОЛНАТА

Михайлина Семенівна (псевда “Мрія”, “Лариса”; 13. 11. 1927, с. Стара Ягільниця, нині Чортків. р-ну – 02. 02. 1950, с. Оринин, похов. у с. П'ятничани (обидва нині – Кам'янець-Поділ. р-ну Хмельн. обл.) – учасниця національно-визвольних змагань. Навчалася в Чортків. г-зії (1941–44), чл. Юнацтва ОУН. Від 1944 діяла у підпіллі, округ. референт ОУН Кам'янець-Подільщини. Під час бою з підрозділом МДБ важко поранена, потрап. в полон; після операції порвала шви й померла.

П. Гуцал.

ГОЛНАТІЙ

Петро Миколайович (25. 03. 1939, с. Стара Ягільниця, нині Чортків. р-ну) – хоровий диригент, педагог, самодіяльний композитор, вокаліст. Засл. прац. культури України (2006). Відмінник культ.-освіт. роботи. Галуз. нагороди. Двічі лауреат Всесоюз. огляду самодіял. нар. творчості (1985, 1987). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1966), Івано-Фр. пед. ін-т (нині Прикарпат. нац. ун-т). Від 1960 – кер. хору Чортків. м'ясокомбінату; 1961–62 – учитель музики ЗОШ; згодом – кер. хору в с. Біла Чортків. р-ну; 1969–72 – хормейстер капели бандуристів Чортків.

БК, кер. хору Чортків. дит. муз. школи (ДМШ); від 1977 – кер. нар. хору в с. Базар; 1989 – кер. хору в с. Ст. Ягільниця; 1991 – кер. жін. вокал. ансамблю Чортків. муз. школи, кер. хору в с. Малі Чорнокінци; 1990–99 – кер. хору в с. Колиндяни (всі – Чортків.

р-ну); 1966–2002 – викл., завуч Чортків. муз. школи. Автор музики до вистав, к/ф, пісень та ін. муз. тв.; метод. праць.

Б. Мельничук, Р. Критюк.

ГОЛОВАТЮК

Борис Іванович (20. 01. 1936, м. Люберці Москов. обл., нині РФ – 18. 07. 1970, м. Тернопіль; похов. у м. Вінниця) – режисер.

Навчався на актор., реж. ф-тах Київ. театр. ін-ту (закін. 1963, нині ун-т театру, кіно і телебачення, учень *М. Крушельницького*). Працював режисером у Терноп. обл. муз.-драм. театрі (нині акад. обл. драм. театр), де поставив спектаклі “Вотанів меч” *І. Кавалерідзе*, “Сині роси” *М. Зарудного* (обидва – 1966), “Як сходило сонце” *І. Микитенка* (1967), “Талан” *М. Старицького*, “Сгор Буличов та інші” *М. Горького* (обидві – 1968), “Горлиця” *О. Колемійця* (1969) й ін. Виставу “Сині роси” *М. Зарудного* поставив і в Київ. театрі ім. І. Франка (1968, нині нац. театр). Загинув трагічно.

Б. Мельничук.

ГОЛОВАЦЬКИЙ

Іван Васильович (17. 10. 1957, с. Шибалин Бережан. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Бережан. рай. ради 3-х склик. Чл. НРУ (від 1989), Гельсін. спілки (1990). Закін. Терноп. кооперат. технікум (1997, нині торг.-екон. коледж), ТНЕУ (2006). 1981–90 – регулювальник апаратури на з-ді “Мікрон” (м. Бережани); згодом – голова Бережан. рай. ком-ту нар.

контролю; 1992–94 – Бережан. рай. ради; 1996–2005 – заст. голови Бережан. РДА. 2005–06 – нач. упр. держ. служби головдержслужби в Терноп. обл. Від 2007 донині – радник голови Бережан. рай. ради. 1989 з однодумцями зі с. Шибалин І. Здирком, А. Хлопасем, В. Хлопасем, Й. Лігіком уперше в районі на г. Лисоня підняв укр. нац. синьо-жовт. прапор; голова ком-тів зі спорудж. Меморіалу УСС на Лисоні (відкр. 1994); встановл. мемор. дошки В. Чорноволу; спорудж. пам'ятника С. Бандері в Бережанах. Голова Бережан. рай. орг-ції НРУ (1990–2005).

Б. Мельничук, Я. Пархомчук.

ГОЛОВАЦЬКИЙ

Йосип Миколайович (06. 01. 1938, с. Могильниця, нині Стара і Нова Могильниця Тербовлян. р-ну – 26. 02. 1999, с. Милошевичі Пустомит. р-ну Львів. обл.) – вчений-геолог. Канд. геол.-мінерал. н. Держ. премія УРСР (1985). Закін. Львів. політех. ін-т (1955, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював ст. н. с., зав. відділу Укр. геол.-розвід. НДІ. Учасник розвідування Яблунів. нафтогазоконденсат. родовища (Івано-Фр. обл.). Опубл. понад 40 наук. праць, у т. ч. “Перспективи розвитку пошуково-розвідувальних робіт у нафтогазових районах України” та ін.

Г. Кушнерик.

ГОЛОВЕЦЬКИЙ

Володимир Ярославович (02. 04. 1966, с. Сверхківці Заліщиц. р-ну – 24. 03. 1985, Респ. Афганістан; похов. у родин. селі) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно). Працював шофером у колгоспі “Молода гвардія” Заліщиц. р-ну. 03. 11. 1984 призв. у ЗС СРСР. Під час бою врятував 2 поранених товаришів; загинув від вибуху машини з боєприпасами.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ГОЛОВЕЦЬКИЙ

Іван Михайлович (1912, с. Русилів, нині Бучац. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Золота медаль комбатанта Вел. Британії. 1941 – станичний у родин. селі. Чл. ОУН, воював в УПА, дивізії “Галичина”. Від 1945 –

у таборі для військовополон. в Італії, згодом – у Шотландії, працював на фермах, садівником. У м. Едінбург – власник кав'ярні. Голова відділу СУБ (до 2000), Орг-ції колиш. вояків дивізії “Галичина” у Шотландії; діяльний в ін. орг-ціях укр. діаспори. Від 2000 – у родин. селі, де за власні кошти збудував капличку на честь Матері Божої та Борців за волю України.

О. Івахів, С. Клос.

ГОЛОВІН

Микола Володимирович (11. 05. 1962, м. Чернівці) – музикант (віолончель), педагог. Лауреат міжнар. і всеукр. конкурсів. Закін. Львів. консерваторію (1989, нині нац. муз. акад.). 1989–94 – викл. класу віолончелі Терноп. муз. уч-ща. Працював у симфон. оркестрі в м. Волбжі (Польща); нині – артист симфон. оркестру Чернів. обл. філармонії. Автор муз. творів.

Б. Мельничук.

ГОЛОВКО

Михайло Михайлович (26. 09. 1941, с. Дахнів Любачів. пов. Жешув. воєв-ва, Польща) – вчений у галузі геології.

Д-р геол.-мінерал. н. (1996). Від 1945 проживав у с. Новосілка (нині Садове) Монастирис. р-ну. Закін. геол. ф-т Львів. ун-ту (1966, нині нац. ун-т). Геолог у Казахстані (1966–68), інж., м., ст. н. с. (1968–79), вчений секр. (1979–86),

зав. сектору (1986), зав. відділу прогнозування і пошуку алмазів, золота, платиноїдів у СРСР, від 1991 – в Україні (1987–2003) у НДІ Ін-ту мінерал. ресурсів галуз. Мін-ва СРСР, згодом – України.

О. Черемшинський.

ГОЛОВКО

Ніна Пилипівна (27. 09. 1919, с. Великомихайлівка, нині Покров. р-ну Дніпроп. обл.) – редактор, журналіст. Закін. Гуляйпіль. пед. технікум (1937, нині Запоріж. обл.), парт. школу в м. Станіслав (1954, нині Івано-Франківськ). Секр. Рогатин. рай. г. (1947–48), ред. Надвір'ян., 1954–57 – Коломий. рай. газет (усі нині – Івано-Фр. обл.), рай. і міжрай. г. Терноп. обл., у т. ч. лановець. “Будівник комунізму” (1965–71, нині “Голос Лановеччини”). 1957–70 – позаштат.

кор. г. “Вільне життя” (м. Тернопіль). Зав. громад. приймальнею ред. міськ. г. “Днепр вечерний” (1974–80, м. Дніпропетровськ). Від 1980 – у м. Львів.

Б. Мельничук.

ГОЛОВЧАК

Петро Іванович (11. 01. 1948, с. Вовчків, нині Галиц. р-ну Івано-Фр. обл.) – художник, скульптор. Брат *О. Головчака*. Закін. у м. Львів уч-ще приклад. та декор. мист-ва (1969, нині коледж декор. та ужитк. мист-ва), ін-т декор. та приклад. мист-ва (1977, нині нац. акад. мист-в). Працює у галузі станк. малярства, монумент.-декор. скульптури та живопису, сакрал. мист-ва. Викл. у худож. школі в м. Долина Івано-Фр. обл. (1962–69), художник-конструктор у проект. ін-ті “Укрдіпромоблі” (1977–79), у живопис.-монум. цеху творч. об’єдн. “Художник” Худож. фонду України (1979–87, м. Київ), у ком-ті цього ж фонду в м. Львів (1987–91), ст. викл. каф. акад. живопису Львів. нац. акад. мист-в. Учасник виставок; персон. – 2008, м. Львів. Автор портретів укр. гетьманів та князів (2007); роботи у м. Тернопіль: скульп. алегор. композиції “Ранок”, “День” для фасаду будівлі Центру евростудій ТНЕУ (2000), пам’ятник *А. Шептицькому* (2001), барельєф. композиція з постагтю священомуч. Йосафата для церкви Св. Йосафата (2005), фігур. скульп. композиція “Алегорія архітектури” на фасаді буд. на вул. Й. Сліпого (2003).

І. Дем’янова.

ГОЛОД

Богдан Володимирович (15. 04. 1943, смт Підволочиськ) – вчений у галузі медицини, педагог. Канд. мед. н. (1976), проф. (1995). Закін. Терноп. мед. ін-т (1971, нині ТДМУ). Від 1988 – доц., проф.; нині – доц. каф. анатомії людини ТДМУ. Автор і співавтор бл. 100 наук. і навч.-метод. праць.

Я. Федонюк.

ГОЛОД

Надія Антонівна (06. 01. 1967, с. Рибники Бережан. р-ну) – педагог, краєзнавець, культурно-освітня діячка. Чл. НСКУ (2003), Укр. центру розвитку музей. справи (2006), Всеукр. т-ва

ім. *І. Огієнка* (2007). Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1992, нині Прикарпат. нац. ун-т). Методист Буд. школяра у м. Бережани (1989–98); ст. н. с., від лютого 2008 – дир. Бережан. краєзн. музею. Голова рай. профспілки прац. культури (2009). Авторка краєзн. розвідок і статей, упоряд. мист. каталогів.

Г. Брицька, Б. Головин.

ГОЛОКОСТ

(Катастрофа європейського єврейства)

(англ. – Holocaust, від грец. – холокаустом (всепалення); івр. – Nahl uh kawst) – винищення єврейського населення, яке нацисти 1933–45 здійснювали у Німеччині й на територіях, що вона захопила. Дослідники виділили 4 етапи: 1-й: січень 1933–серпень 1939 (переслід. євреїв у Німеччині, від березня 1938 – в Австрії); 2-й: вересень 1939–червень 1941 (захопл. Польщі, створ. на її тер. гето, переслід. євреїв в Італії та ін. державах, котрі захопила Німеччина); 3-й: червень 1941–осінь 1943 (знищ. євреїв на захопл. тер. СРСР (до квітня 1943 знищ. бл. 450 тис. євреїв Сх. Галичини), у країнах Сх., Центр. і Зх. Європи); 4-й: зима 1943–травень 1945 (ліквідація остан. гето та роб. таборів, наслідків злочинів). На Тернопільщині єврей. населення мас. винищ. під час 3 та поч. 4 етапів (див. *Гето*).

В. Уніят.

ГОЛЮМША

Ярослав Ярославович (18. 08. 1961, с. Тухля Сколів. р-ну Львів. обл.) – економіст, юрист. Медалі, відзнаки. Депутат Рівнен. обл. ради (2006). Генерал-майор міліції (2008). Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1987, нині ТНЕУ), Львів. ін-т внутр. справ (1997). Працював оперуповноваж. Бережан. РВВС УВС Терноп. обл. (1990–93), оперуповноваж.,

ст. оперуповноваж., заст. нач. відділу, нач. відділу тактич. розвідки і опер. розробок по кваліфік. видах вимагань, бандитизму та незакон. обігу зброї (1993–98), нач. відділу по б-бі з корупцією упр. по б-бі з організ. злочинністю (УБОЗ) УМВС України в Терноп. обл. (1998–2001), нач. міжрегіон. відділу в Терноп., Івано-Фр., Харків. обл. Гол. УБОЗ МВС України (2001–02), нач. розвід.-аналіт. центру УБОЗ УМВС України в Терноп. обл. (2002–03), заст. нач. УБОЗ УМВС України в Рівнен. обл. (2003–04), заст. нач., 1-й заст. нач., в. о. нач. Департаменту внутр. безпеки, заст. нач. Служби внутр. безпеки Гол. УБОЗ МВС України (2004–07). Від 2007 – нач. УМВС України у Рівнен. обл.

В. Барна, Б. Мельничук, В. Уніят.

“ГОЛОС КОЛГОСПНИКА”

– газета. Орган політвідділу Денісів. МТС (нині с. Денісів належ. до Козів. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ГОЛОЮХ

Іван Михайлович (05. 03. 1948, с. Дитиничі Дубнів. р-ну Рівнен. обл.) – залізничник. Брат *М. Голоюха*. Галуз. нагороди. Закін. Дніпроп. ін-т інж. залізн. транспорту (1977). Працював майстром, приймачем тепловозів (1977–87), перебував на громад. роботі; нач. виробн. відділу, локомотив. депо Тернопіль (1987–96, 2007–08), заст. нач. упр. пром-сті та енергозберіг. Терноп. міськ. ради (1998–2002); нач. відділу Терноп. відділку Львів. залізниці (2002–07).

Б. Мельничук, М. Федечко.

ГОЛОЮХ

Микола Михайлович (01. 08. 1944, с. Замх Білгорай. пов., нині Польща – 15. 05. 2005, м. Тернопіль) – правник. Брат *І. Голоюха*. Полковник міліції. Галуз. нагороди. Від 1946 – у м. Тернопіль. Закін. юрид. ф-т Львів. ун-ту (1968, нині нац. ун-т). Працював слюсарем Терноп. міськбудкомбінату; в комсомол., парт., держ. органах; пом. прокурора м. Тернопіль; 1984–99 – інспектором, нач. відділ. карного розшуку, нач. відділ. кримінал. міліції у спра-

вах неповнолітніх Терноп. обл. УВС; 2002–05 – кер. справами Терноп. господ. суду.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ГОЛОЯД

Володимир Григорович (псевдо “Чиж”; 1913, с. Теклівка, нині Підволочис. р-ну – 13. 12. 1944, с. Розжалів, нині Радехів. р-ну Львів. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *М. і П. Голоядів*. Політв’язень польс. тюрем (1930, 1932, 1933, 1939). Працівник СБ при Проводі ОУН. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ГОЛУБ

Антоніна Василівна (з дому – Вересай; 05. 01. 1931, м. Диканька, нині Полтав. обл.) – педагог,

солістка-бандуристка (контральто). Закін. Київ. консерваторію (1962, нині нац. муз. акад.). 1962–72 працювала викл. класу бандури в Терноп. муз. уч-щі. Організ. тріо бандуристів. Концертувала як солістка-бандуристка. В репертуарі – понад 150 пісень та дум. Авторка музич. думи “Невольник” на слова *Т. Шевченка* та ін. дум, композицій для бандури. Серед студентів Г. – кобзар, композитор, письменник *М. Литвин*.

Б. Мельничук, М. Ониськів.

ГОЛУБ’ЯК

Зенон (псевда “Остап”, “Борис”; р. і м. н. невід. – 27. 03. 1945, pobl. с. Бишки Козів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. 1941–45 – обл. провідник ОУН Кам’янецьчини (нині м. Кам’янець-Подільський Хмельн. обл.).

Н. Мизак, В. Уніят.

ГОЛУМБІВСЬКИЙ

Леонід Феліксівич (15. 09. 1958, с. Хотів Києво-Святошин. р-ну Київ. обл.) – громадсько-політичний діяч. Держ. нагороди. Магістр держ. упр. (1993). Закін. Київ. пед. ін-т (1985, нац. ун-т), Ін-т держ. упр. і самовряд. при КМ України (1993). Працював у Київ. обл.; від 1993 – ст., гол. консультант Служби Президента України з питань територій; 1994 – гол. консультант відділу по зв’язках з Радами Упр. з питань внутр. політики, 1995 – гол. консультант-інспектор Упр. з питань тер. Адміністрації Президен-

Президента України в Терноп. обл., багатораз. перебував у краї.

В. Баран.

ГОМА́

Галина Іванівна (29. 01. 1949, с. Чабарівка Гусятин. р-ну) – майстриня художньої кераміки. Чл. НСМНМУ (2002). Закін. Харків. ун-т (1975, нині нац. ун-т). Від 1987 – учасниця обл. (м. Хмельницький), всеукр., зарубіж. виставок; персон. – у містах Крамфорс (1999, Швеція), Модесто (2000, шт. Каліфорнія, США). Виго-товляє глин. ляльки, поєдн. їх у жанр. композиції, що відтвор. життя, звичаї та побут укр. народу. Серед тв.: “Несе Галя воду...” (1998), “Різдво” (2000), “Світла дорога до храму” (2001). Роботи Г. зберіг. у музеях і приват. колекціях в Україні й за кордоном.

Л. Щербак.

ГОМІВКА

Михайло Володимирович (17. 11. 1955, с. Нас-тасів, нині Терноп. р-ну) – економіст, страховик, меценат. Чл. Президії Мотор.-тран-спорт. бюро Украї-ни (1995), Асоц. “Ліга підприємців Тернопільщини” (1993). Лауреат Все-укр. програми “Лі-дери регіонів” (2002), міжнар. рейтингу “Золота фортуна” (2000). Сріб. від-знака Папи Римс. (2001), почес. від-знака Респ. Білорусь (1996), галуз. нагороди. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1984, нині ТНЕУ), міжнар. курси упр. персоналом (2006). 1976–90 – агент, економіст, ст. інспектор упр. держ. страхування населення у Терноп. р-ні,

одночасно 1985–92 – викл. каф. страхування і фінансів галузей ТФЕІ. 1991–93 – співзасн., заст. голови правління Терноп. акціонер. страх. т-ва “Терен”. Від 2003 донині – заст. ген. дир. Страх. компанії “Універсальна” (м. Львів). Жерт-водавець на буд-во Хресної дороги в с. Зарва-ниця Тереховлян. р-ну, Патріаршого Собору УГКЦ у м. Київ, на вид. книг укр. письменни-ків, “Книги пам’яті України”.

В. Барна.

“ГОМІН ВІКІВ”

– міська світлиця (музей) ім. *І. Гулеватого*. Створ. на громад. засадах 1996 у м. Скалат Під-волочис. р-ну. Розділи експозиції: “Княжа до-ба”, “Гетьманська доба”, “Українська еліта”, “На-ціонально-визвольна боротьба ОУН й УПА”, “Події 1990-х”, “Наша історія”, “Події ХХІ століття”. Дир. музею: 1-й – *І. Гулеватий*, від 2006 – *М. Самборська*.

В. Уніят.

ГОМОТЮ́К

Оксана Євгенівна (з дому – Паньків; 17. 07. 1968, смт Гусятин) – вчена в галузі україно-знавства. Дочка *Є. Паньківа*. Д-р істор. н. (2008). Закін. Київ. ун-т (1990, нині нац. ун-т). Від 1990 – у ТАНГ (ни-ні ТНЕУ): викл., ст. викл., доц., зав. (від 2008) каф. ук-раїнознавства. Ав-тор більше 40 наук. праць, у т. ч. моно-графії “Злет і тра-гедія українознав-ства на зламі епох (90-ті рр. 19 ст. – перша тре-тина 20 ст.)” (2007), навч. посібників.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ГОМУ́ЛКА (ГОМОЛА)

Міколай (Homulka Mikołaj; 1564, м. Краків, нині Польща – 05. 03. 1609, с. Язловець, нині Бучац. р-ну) – польський композитор. 1580 на замовл. єпископа краків. Мешковського написав музику до “Псалмів Давида”; це єдиний нині від-омий муз. твір Г. Похов. у крипті костюлу от-ців Домініканів у Язлівці.

О. Степаненко.

ГОНЧАР

Володимир (02. 07. 1910, с. Лошнів, нині Те-ребовлян. р-ну – 16. 06. 1993, м. Тернопіль; по-хов. у с. Сушин Тереховлян. р-ну) – священник, громадсько-культурний діяч. Закін. Тереховлян.

г-зію (1932), Львів. богослов. акад. (1937), школу бухгалтерів у м. Броди. 1942 рукопоклад. у сан священника. Душпастир у с. Чепелі (нині Бродів. р-ну Львів. обл.), 1946 відмовився перейти на рос. православ'я, за що церкву зняли з реєстрації і закрили. Г. з родиною виїхав до Бродів. 1951 працював бух. на електростанції в смт Глиняни (нині м. Золочів. р-ну Львів. обл.). 1952 заарешт.; засудж. до 25 р. концтаборів у м. Воркута (нині Респ. Комі). 1956 звільн., поселився у с. Подусільна (нині Перемишлян. р-ну Львів. обл.), працював у колгоспі. 1963 переїхав у с. Сушин. Від 1977 – у Тернополі, душпастир у катакомб. УГКЦ.

Б. Головин.

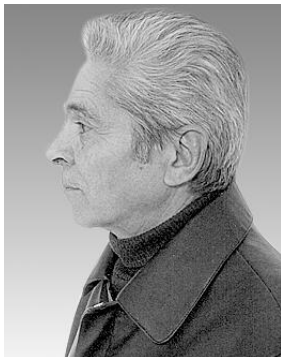
ГОНЧАР

Іван Макарович (14 (27). 01. 1911, с. Лип'янка, нині Шполян. р-ну Черкас. обл. – 18. 06. 1993, м. Київ) – скульптор, живописець, графік, етнограф, громадсько-культурний діяч. Засл. діяч мист-в України (1960). Держ. премія УРСР ім. Т. Шевченка (1989). Нар. художник України (1991). Закін. у м. Київ худож.-індустріал. проф. школу (1930) та ін-т агрохімії та ґрунтознавства (1936). Працював у галузі станк. і монумент. пластики. Співорг-тор Укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури, Музею нар. арх-ри й побуту України; засн. громад. музею (від 1999 – “Музей Івана Гончара”). 1950-і побував на Тернопільщині. У “Музеї Івана Гончара” зберіг. фотографії мешканців Тернополя, сіл в укр. нар. строях, взірці одягу та керам. виробів. Автор живопис. і графіч. робіт, альбомів, пам'ятників, серед яких *І. Франку* в м. Копичинці Гусятин. р-ну (1970), скульп. портретів *О. Гончара*, *М. Заньковецької*, *Леся Курбаса* (1987), *М. Лисенка*, *Лесі Українки*, *І. Франка*, *Б. Хмельницького*, *Т. Шевченка* та ін.

І. Бандурка, Л. Щербак.

ГОНЧАР

Остап Григорович (05. 10. 1937, с. Мозолівка, нині Підгаєц. р-ну) – педагог, художник. Закін. Бережан. пед. уч-ще (1956), фізич. ф-т Львів. ун-ту (1966, нині нац. ун-т). Працював у м. Львів: учителем СШ № 68, методистом фізики в обл. ін-ті вдосконал. вчителів; від 1987 – учитель фізики військ. ліцею ім. Героїв Крут. Чл.

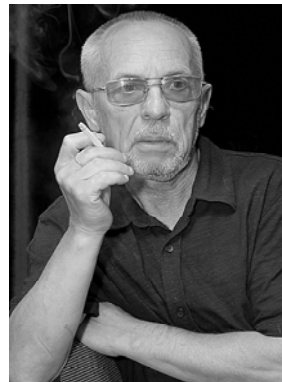

т-ва самодіял. художників “Джерело”. Учасник всеукр. і обл. виставок; лауреат ВДНГ СРСР у м. Москва (1979, нині РФ). Автор кн. поезії “Вічний рух” (2008), 3-х каталогів персон. виставок живопису і графіки у Львові, метод. посібників із фізики, публікацій у ЗМІ, ж. “Літературний Тернопіль”.

Б. Мельничук.

ГОНЧАРІК

Анатолій Михайлович (14. 09. 1945, м. Каслі Челябін. обл., нині РФ) – балетмейстр. Чоловік

Т. Гончарик. Закін. Львів. уч-ще культури (1965). Від 1968 – балетмейстер Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). Поставив хореографію і пластику в більш як 100 виставах, у т. ч. “Майська ніч” за *М. Гоголем*, “Ціною крові” *Лесі Українки*, “В неділю рано зілля копала” за *О. Кобилянською*,

“Сватання на Гончарівці” *Г. Квітки-Основ'яненка*, “Летюча миша” і “Циганський барон” *Й. Штрауса*; зіграв понад 20 ролей. Здійснив постановки як хореограф у ін. творч. колективах в Україні й за кордоном, у т. ч. 1995 в Терноп. ПК “Березіль” – “Матрополь” *Б. Мельничука* за одноймен. романом *В. Тарнавського*.

Б. Мельничук.

ГОНЧАРІК

Тетяна Михайлівна (26. 06. 1948, м. Харків) – актриса драми. Дружина *Т. Гончарика*. Закін.

відділ режисури Тербовлян. культ.-освіт. уч-ща (1971, нині вище уч-ще культури). Відтоді у Терноп. обл. муз.-драм. театрі (нині акад. обл. драм. театр): артистка хору, солістка балету. Зіграла понад 120 ролей: Анютка (“Влада темряви” *Л. Толстого*), Зіна (“Будиночок на околиці” *О. Арбузова*), Няня (“Ромео і Джульєтта” *В. Шекспіра*),

Амалія (“Летюча миша” Й. Штрауса), Бухгалтерка (“Євангеліє від Івана” А. Крима) та ін.

Б. Мельничук.

ГОНЧАРУК

Євген Ігнатович (07. 01. 1930, с. Вел. Острожок, нині Хмельн. р-ну Вінн. обл. – 19. 04. 2004, м. Київ) – вчений-медик, педагог. Держ. нагороди. Канд. мед. н. (1957), акад. НАНУ, Акад. мед. наук СРСР, почес. акад. Всесвіт. акад. медицини. Закін. Київ. мед. ін-т (1954, нині нац. мед. ін-т). 1957–61 – зав. каф. гігієни Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ). Згодом – у Київ. мед. ін-ті (нині нац. мед. ун-т), який очолював понад 20 р. Автор більше 500 наук. праць, у т. ч. 45 монографій.

Ю. Ковальков, В. Сушкевич.

ГОНЧАРУК-ЧОЛАЧ

Тетяна Вікторівна (21. 04. 1971, м. Тернопіль) – вчена у галузі філософії та культурології, педагог. Д-р філос. н. (2006). Закін. Київ. нац. ун-т (1994).

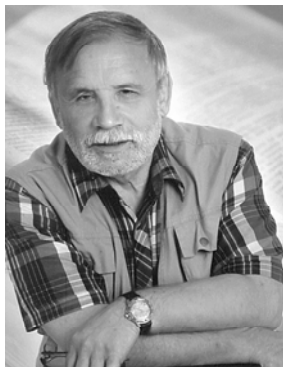
Від 2000 – у ТАНГ (нині ТНЕУ): ст. викл., доц., зав. каф. філософії та політології (від 2007). Автор більше 60 наук. і наук.-практ. праць, у т. ч. монографій, підручників, зокрема:

“Галицькі митрополити” (2001), “Олександр Кульчицький в контексті світової філософії” (2005), “Культурологія” (2006), співавт. “Філософії” у 2-х ч. (2007–08).

Г. Івахів.

ГОРАК

Роман Дмитрович (17. 01. 1942, м. Городок Львів. обл.) – письменник, літературознавець, громадський діяч. Чл. НСПУ (1988). Канд. хім. н. (1971). Засл. прац. культури України (2003), Обл. премія ім. М. Возняка в галузі літературознавства (2006, м. Львів), всеукр. премія ім. І. Франка (2007), “Золота фортуна” (2007). Закін. Львів. ун-т (1964, нині

нац. ун-т). Працював викл. у Хмельн. вищ. команд. артилер. уч-щі (1971–73), Львів. мед. ін-ті, дир. Львів. літ.-мемор. музею І. Франка (1992–2002), від 2002 – проф. каф. укр. літ-ри Львів. ун-ту. Автор числ. кн., романів-есе про Ірину Вільде, Уляну Кравченко, Леся Мартовича, І. Франка, М. Шашкевича, драми “Картка любові”, сценаріїв фільмів; 65 наук. робіт й автор. винаходів у галузі органіч. хімії і надмолекул. структур. Співавт. 10-том. біографії “Іван Франко”, де висвітл. його зв’язки з Тернопільщиною. Опрацювання матеріалів у ДАТО та польові дослідження на тер. Терноп. обл. – в основі праць Г. про В. Будзиновського (1993 Г. вид. його твори в 2 тт.), Б. Лепкого, В. Федоровича. Вперше відтворив біографії Й. Білинського, В. Лучаківського та ін.

Б. Мельничук.

ГОРАЛЬ

Богдан Васильович (14. 01. 1944, смт Підволочиськ – 21. 09. 1992, м. Тернопіль) – інженер-механік, господарник. Медалі, галуз. нагороди. Закін. Львів. політех. ін-т (1968, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював заст. дир. гол. інж. Терноп. автобус. парку (1969–71), гол. інж., нач. упр. механізації тресту “Тернопільсьільбуд” (1972–79), зав. відділу пасажир. транспорту Терноп. міськвиконкому (1979–83), зав. пром.-транспорт. відділу Терноп. міськкомуні КПУ (1983), заст. голови Терноп. міськвиконкому (1984–91), дир. Терноп. автобус. парку (1991–92).

В. Баран.

ГОРБАЧЕВСЬКИЙ

Іван (1743, с. Завалів, нині Підгаєц. р-ну – 23. 12. 1806, м. Львів) – священик, крилошанин. Д-р теології (1768). Навчався в школі оо. Василян у м. Бучач, Львів. єзуїт. акад. Рукоприклад. у сан священика 1768. Служив сотрудником (2-м священиком), від 1778 до кінця свого життя – парохом Ставропігій. храму у Львові. Від 1772 – прокуратор монастирів сс. Василянок, 1778–87 – духов. суддя Львів. капітули, 1787 – ген. вікарій капітули ЧСВВ. 1791–1800 – префект друкарні. Від 1793 – префект книгарні Ставропігій. ін-ту. 1794 і 1798 Ставропігій. ін-т рекомендовані на єпископа; не хіротонізований.

П. Гуцал.

ГОРБАЧЕВСЬКИЙ

Сидір (Ісидор) Софронівч (06. 04. 1886 (за ін. даними 15. 12. 1890), с. Фільварки, нині належ. до м. Монастирська – серпень 1920, Біле море, нині РФ) – правник, військовик. Брат Л. Горбачевського. Дитячі роки минули у містах

Тернопіль, Тереховля, м-ку Тлусте (нині смт Товсте Заліщиц. р-ну). Закін. г-зію в м. Коломия (1910, нині Івано-Фр. обл.), правн. ф-т Львів. ун-ту (1914). Пом. адвоката в м. Бучач. 1915–18 – в австр. армії. Хорунжий УГА; разом із нею перейшов у Вел. Україну; опинився в ЧУГА. 1920 заарешт. у м. Київ, відправл. у концтабір Кожухов біля м. Москва (нині РФ). Загинув під час етапу на Соловец. острови (нині РФ) серед 150 офіцерів УГА на баржі, що потопили в Біл. морі.

П. Гуцал, Я. Полатайчук.

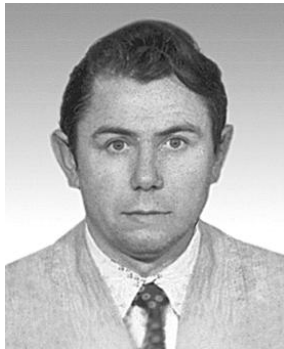
ГОРБАЧУК

Іван (1921, с. Цвітова, нині Бучац. р-ну) – меценат, громадський діяч. Діяльний у “Просвіті”, “Лузі”. Від 1949 – в США (міста Балтимор, потім Буффало). Довголіт. чл. управи осередку СУМ Америки. Фундатор ЕУ, жертводавець на зб. “Бучач і Бучаччина” та ін.

Б. Мельничук, Г. Яворський.

ГОРБОВА́ТІЙ

Василь Петрович (05. 02. 1942, с. Васильківці, нині Гусятин. р-ну) – лікар, краєзнавець. Чл. НСЖУ (2002). Почес. чл. “Просвіти” (1996). Закін. Станіслав. мед. ін-т (1964, нині Івано-Фр. мед. акад.). Працював хірургом у Тулин. райлікарні Іркут. обл. (нині РФ). Викл. Чортків. мед. уч-ща і травматолог Чортків. ЦРЛ (1968–70), лейтенант мед. служби-нач. мед. стаціонару воен. ч. у м. Мукачеве Закарп. обл.; від 1972 – хірург, згодом травматолог Гусятин. ЦРЛ. Від 1995 – голова “Просвіти” в смт Гусятин. Автор краєзн. нарису про Гусятин “У містечку над Збручем” (2005) та ін.

Р. Глушок, Г. Івахів.

ГОРБУНОВ

В'ячеслав Іванович (1953, м. Тернопіль) – спортсмен. М. сп. із класич. (греко-рим.) б-би. Закін. ф-т фіз. виховання Терноп. пед. ін-ту (1977, нині ТНПУ). Бронз. призер юнац. Спартакіади СРСР у м. Алма-Ата (нині Алмати, Казахстан). Багатораз. чемпіон України (тренер – В. Пласконіс). Працює тренером ДСТ “Колос” у м. Івано-Франківськ.

В. Пласконіс.

ГОРДАШЕВЬСЬКА

Михайлина Яківна (монаше ім'я – Йосафата; 20. 11. 1869, м. Львів – 08. 04. 1919, м. Кристинопіль, нині Червоноград Львів. обл.; перепохов. у м. Рим, Італія) – черниця. Навчалася у Львові. 1889 склала обітницю, 1891–92 – у жін. монастирі сс. Феліціанок у м. Жовква, 1892 очолила новозбудов. 1-й дім сс. Службниць Непороч. Діви Марії у с. Жужель (обидва Львів. обл.). Із сестрами-службницями їздила Галичиною, щоб відкривати нові монастирі, дитячі захоронки, допомагати бідним; зокрема у Тернополі (1895) опікувалися Буд. перестарілих людей, відкрили дит. захоронки у с. Цигани (нині Борщів. р-ну) та ін. 1902 на 1-й заг. капітулі Г. обрали гол. настоятелькою; відправила кілька сестер в Америку; згодом відкрили монастирі сс. Службниць у Канаді, Бразилії (1931), США (1935), Аргентині (1965) та ін. 1904 за власним бажанням і згодою А. Шептицького склала обов'язки гол. настоятельки, від 1909 – заст. гол. настоятельки. Урну з мощами Г. 21. 09. 1983 встановл. у каплиці Гол. Дому Сестер Службниць у Римі. 27. 06. 2001 Папа Іван Павло II проголосив Йосафату Г. Блаженною.

Б. Головин.

ГОРДІЄВСЬКИЙ

Іван (1854, с. Доброполе, нині Бучац. р-ну – 14. 07. 1927, м. Станіслав, нині Івано-Франківськ) – священник, громадський діяч. Закін. Львів. ун-т (1879), парох у с. Шманьківці, нині Чортків. р-ну. Рукопоклад. у сан священника. 1907 – кандидат у послы австр. парламенту; не обраний. Від 1909 – крилошанин єпископ. капітули в Станіславі, 1910 – архіпресвітер. Чл. повіт. Шкіл. ради, орг-тор шкіл, захоронок, бурс. 1915 вивез. у Росію (нині РФ). Після повернення 1918 продовжив душпастир. працю.

П. Гуцал.

ГОРДЦА

Євген Григорович (02. 01. 1950, с. Вербів, нині Підгаєц. р-ну) – військовик, правник. Підполковник. Закін. юрид. ф-т Київ. акад. МВС (1981). Служив у особлив. відділ. охорони (1982–91); нач. Підгаєц. рай. упр. юстиції (2002–06). Від 2004 донині – голова Підгаєц. рай. орг-ції спілки “Чорнобиль”. Орг-тор спорудж. пам'ятника ліквідаторам наслідків катастрофи на ЧАЕС (2006, м. Підгайці).

П. Мандзін.

ГОРИНЬ

Мирослав Васильович (1909, м-ко, нині смт Нові Стрелища Жидачів. р-ну Львів. обл. – 05. 02. 1970, с. Яблунів Гусятин. р-ну) – священник.

Закін. Рогатин. г-зію (1929, нині Івано-Фр. обл.), де товаришував із *М. Лебедем*; Львів. духов. акад. (1934). 1935 *Н. Будка* рукопоклав Г. у сан священника. Від 1937 служив парохом у с. Кобиловолоки, нині Тереховлян. р-ну. 1950 заарешт., засудж. до смерт. кари, згодом замінен. на 25 р. ув'язнення. Після повернення з тюрми 1955 – парох с. Яблунів Гусятин. р-ну.

І. Бандурка.

ГОРІВЧУК

Яків Степанович (15. 02. 1948, с. Більче-Золоте, нині Борщів. р-ну) – господарник, громадський діяч. Почес. грамота Мін-ва аграр. політики України (2008). Закін. Кременец. лісотех. технікум, Львів. лісотех. ін-т (нині Нац. лісотех. ун-т України). Працював гол. лісничим міжколгосп. лісгоспу (1975–77); заст. голови Сторожинец. райвиконкому Чернів. обл. (1977–97); дир. міжгосп. лісгоспу (1997–2001), дир. Сторожинец. держспецлісгоспу АПК. Співініц. створ., ген. дир. (від 2001) об'єдн. “Чернівціагроліс”.

Б. Мельничук, В. Селюк.

ГОРІШНИЙ

Василь Михайлович (06. 05. 1938, с. Білоголови, нині Зборів. р-ну) – господарник, раціоналізатор, громадський діяч. Депутат ВР УРСР (1971–85). Орден Труд. черв. прапора, Труд. слави 1–3-го ступ., медалі. Почес. Грамота Президії ВР УРСР (1986). Закін. Золочів. ремісн. уч-ще (1960, Львів. обл.), ТФЕІ (1977, нині ТНЕУ). Слюсар, від 1986 – заст. голови профспіл. об'єдн., згодом – заст. нач. корпусу збирання комбайнів Терноп. комбайн. з-ду.

О. Дацко, Н. Халуца.

ГОРІШНИЙ

Ярослав Васильович (17. 08. 1949, с. Бліх, нині Зборів. р-ну) – педагог, самодіяльний композитор. Грамота Мін-ва культури України. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1969). Працював викл. Зборів. дит. муз. школи (1969–73), ст. викл. її філії в смт Заложці (нині Залізці Зборів. р-ну; 1973–90), від 1990 – дир. Залізців. муз. школи. 1970–80-і – кер. естрадно-симфоніч. оркестру, створ. ВІА “Шукачі” (обидва – при Зборів. РБК); орг-тор колекти-

вів худож. самодіяльності у селах Білоголови, Загір'я, Мшанець, Ренів (усі – Зборів. р-ну). Як композитор співпрац. з авторами текстів пісень *М. Балицькою, В. Вихруцем, Б. Мельничуком* та ін.

Б. Мельничук, В. Уніят.

ГОРЛИЦЬКА

Леся (див. *Мацьків Леся Степанівна*).

“ГОРЛИЦЯ”

– аматорський ансамбль. Створ. 2000 у с. Криве Козів. р-ну. Від 2001 – народний. Орг-тор і кер. – *С. Яремій*. В кол. – 10 осіб, ведуча – журналістка з Козови *В. Ждан*. У репертуарі понад 140 пісень, у т. ч. старі забуті укр., повстан., духов. та власні співанки.

В. Дерій.

“ГОРЛИЦЯ”

– жіночий вокальний аматорський ансамбль. Від 2008 – народний. Діє від 1970-х при муз. школі в смт, нині м. Ланівці; 2005 – склад оновлено (худож. кер. – *Н. Путіліна*). 1994 – на Терноп. обл. конкурсі ім. *С. Крушельницької* – лауреати 3-ї премії; ін. відзнаки.

Б. Мельничук.

“ГОРЛИЦЯ”

– танцювальний колектив у м. Кременець. Засн. 1996; від 1999 – народний. Переможець обл.

звітів, оглядів, фестивалів, 3-є місце на 9-у Міжнар. фестивалі-конкурсі “Барви осені-2008” (м. Київ). Учасник 10-го Міжнар. фестивалю фольклор. колективів (2000, м. Седльц, Польща), обл. конкурсів, фестивалів, звітів. Кер. – *А. Медецький*. У репертуарі – укр., польс. нар. танці, хореограф. постановки. Вихованці “Г.” – артисти Нац. держ. ансамблю пісні і танцю ім. *П. Вірського* (м. Київ), ансамблю нар. танцю Терноп. обл. філармонії “*Надзбручанка*” та ін.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

ГОРОБЕЦЬ

Василь Андрійович (08. 02. 1959, м. Інта, Комі АР, нині РФ) – спортсмен, інваспорт. Канд. у м. сп. з гандболу (1997). Закін. Перм. військ.

авіац.-тех. уч-ще (1979, нині РФ). Чемпіон України з дзюдо серед інвалідів із вадами зору (2006). Від 1983 проживає у смт Залізці Зборів. р-ну. Провід. спеціаліст Терноп. обл. центру з фіз. культури і спорту інвалідів.

Б. Мельничук, В. Уніят.

ГОРОДИНСЬКА

Богдана Йосипівна (з дому Христенко; 13. 12. 1937, м. Тернопіль – 16. 12. 2003, с. Вел. Гаї Терноп. р-ну) – фольклористка, літераторка, громадська діячка. Разом із родиною (1950) висел. до Сибіру. Закін. лісотехнікум у м. Томськ (1957 нині РФ). Працювала у системі книжк. торгівлі, в Терноп. обл. протитуберкульоз. диспансері. Запис. нар. пісні, обряди, звичаї. Після проголош. незалежності України діяльна у громад. житті. Авторка поезій, у т. ч. для дітей, опубл. у ЗМІ, зокрема г. *“Вільне життя”*, *“Подільське слово”*. Посмертно вид. зб. *“Вірші Богдани Городинської”* (2006).

Б. Мельничук.

ГОРОДИЩЕ

– топонімічна назва орного поля, пам'ятка археології місцевого значення. Багатошар. посел. трипл., комарів., Ноа, гава-голіград., черняхів. культур і пізньофеодал. часу; пл. 3,6 га. Розташ. за 1,3 км на північ від х. Миколаївка побл.

с. Лисичники Заліщиц. р-ну. До 1914 з напіл. боку Г. був земляний вал довж. 600 м, вис. 1,5 м і шир. в основі 4 м. Відкрив Г. львів. археолог Ю. Полянський (1920-і), дослідж. Дністров. археолог. експедиція Київ. ун-ту під кер-вом Ю. Малєєва (1982; пл. 62 м²), Пд.-Терноп. ар-

хеол. експедиція Заліщиц. краєзн. музею під кер-вом В. Олійника (1990–2002, окрім 1994 і 2001; пл. 564 м²). 1991 виявл. поховання комарів. культури (горщик і кістяна проколка), 1992 – культури Ноа (напівземлян. житло з кам'яним вогнищем, фрагмент. посудин, кістяним знаряддям праці). Знайдено глин. посудину-кабак, люльку з клеймом, сріб. хрестик, бронз. перстень із печаткою, залізні підківка чобота, молоток, цвях, завіс 16–17 ст. Домінували знахідки пізньокомарів. і Ноа культур із виробами з кістки. Знахідки зберіг. в Заліщиц. рай. краєзн. музеї.

В. Олійник.

ГОРОДНА

Оксана Зіновіївна (05. 06. 1955, с. Денисів, нині Козів. р-ну) – педагог, літераторка. Засл. учитель України (2001). Закін. Київ. ун-т (1977, нині нац. ун-т). Учитель-філолог у селах Ярославка Черніг. обл. (1977–78) та Велихів Рівнен. обл. Від 1989 – викл. укр. мови та літ-ри, заст. дир. ЗОШ № 2 (нині колегіум) у смт Володимирець Рівнен. обл. Авторка зб. поезій *“Струни серця”* (2000), метод. посібника *“Літературно-критичні праці на уроках української літератури”* (2004), статей.

Б. Савак.

“ГОРОСКОПИ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 укр. та рос. мовами раз на місяць. Засн. і ред. О. Танасійчук. Шеф-ред. І. Тріль. Видавці: видавн.-інформ. дім *“Діана плюс”* і ПП *“Бялас Т. В.”*. Наклад (2009) – 7770 прим.

Б. Мельничук.

ГОРОХОВСЬКИЙ

Михайло Дмитрович (23. 05. 1893, м-ко, нині м. Почаїв Кременец. р-ну – р. і м. см. невід.) – священник. Закін. Кременец. духов. уч-ще (1907). Висвяч. у дякони (1924). Служив у волос. упр. (1907–17), від 1917 – у продовол. контролі в м. Острог (нині Рівнен. обл.), у духов. відомстві (1920-і); псаломщиком у селах Лосятин, Кімнатка (обидва нині – Кременец. р-ну), Шепетин (нині Дубнів. р-ну), м. Радивилів (обидва нині – Рівнен. обл.); в духов. семінарії у м. Вільно (1927–28, нині Вільнюс, Литва), селах Ромашківка (1929, нині Ківерц. р-ну Волин. обл.), Більова, Маціїв (від 1932); псаломщиком у селах Берестечко, Варковичі (нині Дубнів. р-ну), Опарипси (від 1939, нині Радивилів. р-ну Рівнен. обл.). 1940 висвяч. в ієреї. Настоятель церков у селах Сильне і Смолигів

(обидва – Луцьк. р-ну Волин. обл.). 1946 Г. заарешт. органи НКДБ; подальша доля невід.

М. Боршевич, Б. Мельничук.

ГОРОШКО

Ольга Юхимівна (псевда “Галина”, “Оля”, “Софійка”, “Троянда”; 1917, с. Чуйківка, нині Ямпіл. р-ну Сум. обл.) – учасниця національно-визвольних змагань. Орден Кн. Ольги 3-го ступ. (2009). Чл. ОУН (1939). За завданням ОУН – у містах Краків (Польща) та Берлін (Німеччина). Від 1941 з рейд. групою ОУН – на Вишнівеччині (нині належ. до Збараз. р-ну). Розвідниця УПА в м-ку, нині смт Вишнівець, де працювала перекладачем у комендатурі. Влітку 1942 заарешт., перебувала у камері смертників Кременец. тюрми. Від 1944 – у повстан. курені “Енея” (Л. Олійника), від 1946 – друкарка надрайон. проводу ОУН, 1948 підтрим. зв'язок із кер. надрай. проводу “Грозою” та кер. район. проводів ОУН “Солов'єм” і “Черешнею”. 1949 Г. заарешт. органи МДБ, 1950 засудж. на 10 р. ув'язн., покарання відбувала у концтаборах Мордовії (нині РФ). Звільн. 1956, проживала в м. Кременчук (Полтав. обл.), Вишнівці, нині – у м. Збараж. Реабіліт. 1993. 2006 голова Терноп. ОДА І. Стойко вручив Г. ключі від квартири у Збаражі. Про Г. вид. кн. С. Буняк “Одіссея Ольги Горошко” (2000).

В. Уніят.

ГОРПИНЧУК

В'ячеслав Володимирович (04. 02. 1966, с. Томахів Гошан. р-ну Рівнен. обл.) – церковний діяч, науковець, педагог. Д-р богослов'я (2004). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2004). Закін. пед. ін-т у м. Луцьк (1989, нині Волин. ун-т). 1991–93 – викл. Терноп. ін-ту нар. госп-ва (нині ТНЕУ). Від 1993 – учасник відродж. лютеранства в Україні. Здобув ступ. магістра богослов'я в Укр. лютеран. богослов. семінарії у м. Тернопіль (1999), заст. її ректора (1998–99). 1999 рукопоклад. до пастир. служби; від 2000 – єпископ Укр. Лютеран. Церкви. Гол. ред. часопису “Стяг” (м. Тернопіль, 1997). Автор наук. праць зі семантики, термінології, літературознавства, богослов'я, посібн. із англ. мови.

Л. Щербак.

ГОРЧІНСЬКИЙ

Омелян (21. 11. 1888, м. Тернопіль – 27. 07. 1954, Потьма, Мордов. АРСР, нині РФ) – священик, крилошанин. Закін. ун-ти в містах Львів та Інсбрук (Австрія). Рукопоклад. у сан священика (1911). Катехит “Рідної школи”, со-

трудник Успен. церкви, префект і віце-ректор духов. семінарії, референт митропол. консисторії у м. Львів. 11. 04. 1945 заарешт. із *Й. Слітим* та ін. священиками. Помер у концтаборі.

І. Дуда.

ГОФМОКЛ

Йоганн-Едвард (11. 08. 1840, м. Бережани – 25. 03. 1900, м. Відень, Австрія) – австрійський лікар-хірург, організатор медичної справи. Д-р медицини (1865), проф. (1881). Закін. мед. ф-т Віден. ун-ту. Працював у Відні в заг. шпиталі, зав. відділу хірургії дит. шпиталю та ін. мед. закладів, одночасно викладав в ун-ті. Запропонував новатор. методику лікування хвороб, зокрема рахіту. Автор наук. статей із хірургії.

П. Гуцал.

ГОЧ

Петро Володимирович (26. 11. 1976, м. Борщів) – педагог, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. ТЕІПО (1998). 1997–98 – кер. Терноп. станиці “Пласту”. 1998–2000 – курінний Пласт. куреня “Вовча ліга”. 2006–07 – пом.-консультант нар. депутата ВР України; від 2008 донині – заст. дир. ТОВ “Тернопільська сировинна компанія”.

В. Левицький.

ГОШУЛЯК

Дмитро (24. 10. 1889, с. Палашівка, нині Чортків. р-ну – 1959, м. Вінніпег, Канада) – громадський діяч. Від 1907 – в Канаді. Довголіт. (від 1929) голова читальні “Просвіта” у Вінніпезі, голова батьків. ком-ту школи св. о. Миколая. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ГРАБАРКИ

– ботанічна пам'ятка природи місцевого значення. Розташ. на пд.-сх. околиці с. Мшанець Зборів. р-ну в межах меліорат. системи. Підпорядк. Мшанец. сільраді. Оголош. рішенням Терноп. обл. ради від 23. 12. 2005 (№ 519) “Про внесення змін і доповнень до мережі території та об'єктів природно-заповідного фонду Тернопільської області”. Пл. – 2 га. Під охороною – фрагмент осуш. заплави, на пониж. ділянках якої є умови для зростання лучно-болот. рослинності. Особливо цінн. – пальчатокорінник м'ясочервоний, занес. до Черв. книги України.

І. П'ятківський.

ГРАДОВИЙ

Василь Гнатович (14. 05. 1951, с. Звиняч, нині Чортків. р-ну) – композитор, співак, релігійний та громадський діяч. Закін. Терноп. муз. уч-ще

(1975), Терноп. пед. ін-т (1982, нині ТНПУ). У СШ с. Росохач Чортків. р-ну: учитель музики та хімії, дир. (від 1985). Від 1997 – заст. голови Чортків. РДА. Від 2000 – пропагандист укр. культури та учасник хору при церкві св. Володимира у м. Лондон (Вел. Британія). За сприяння Г. в Україні zorganiz. великі концерти програми Голланд. хору укр. пісні.

С. Сапеляк.

ГРЕБ-КІБЗУЙ

Свєнія Леонівна (псевда “Люба”, “Марійка”; 22. 05. 1926, с. Мишків, нині Заліщиц. р-ну – 14. 02. 2009, м. Фастів Київ. обл.) – учасниця національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1943). Зв’язкова УПА (1942). Учасниця бою на полі Турин біля родин. села (1944). Викон. завдання ОУН на Харківщині, в м. Київ. 1947 засуд. на 10 р. ув’язнення, яке відбувала в м. Інта (нині Респ. Комі, РФ). 1970 поверн. в Україну. Чл. Київ. край. братства ОУН і УПА.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ГРЕБЕНЯК

Тарас Володимирович (09. 03. 1967, м. Тернопіль) – педагог, громадсько-політичний діяч. Депутат Терноп. міськ. (1990–94, 2006–09), обл. (1998–2002) рад. Закін. географ. ф-т ТДПІ (1991, нині ТНПУ). Працював у Терноп. ЗОШ № 8, відділі молоді та спорту Терноп. міськ. ради (1991–95), дир. ЦДМІ ім. Довженка (1995–97), нач. відділ. Нац. служби посередництва і примирення в Терноп. обл.; від 2006 – пом. заст. голів Терноп. обл. ради. Засн. (1988) та голова (від 1993) т-ва “*Вертеп*” (м. Тернопіль).

В. Уніят.

ГРЄЛКА

Франк (24. 11. 1971, м. Мюнстер, нині Німеччина) – німецький фахівець у галузі міжетнічних відносин, українознавець. Д-р історії (2003). Автор монографії “Український національний рух під німецькою окупацією у 1918 та 1941–1942 рр.” (2005, м. Візбаден, Німеччина), в якій йдеться, зокрема, про події на Тернопільщині. Завершив дослідж. історії м. Бучач “Брати і вороги: життя, смерть та спогади в Бучачі, 1300–2005”. Підтримує наук. стосунки з ДАТО.

О. Клименко.

ГРЕМИСЛАВА

Інгварівна (кін. 12 ст., ймовірно, м-ко, нині м. Шумськ – 1259, м. Краків, Польща) – руська княжна. Дочка *Інгвара Ярославича*, дружина *Лешка Білого*. 1233–49 – регентка при синові, фактично правила Краків. княз-вом. 2001 О. Ходюк видала в Шумській повість “Гремислава”; одноймен. конкурс сучас. укр. пісні та співан. поезії – від 2006 в Шумс. р-ні.

І. Дем’янова, С. Снялюк.

ГРЕСЬ

Володимир Анатолійович (01. 01. 1962, с. Токи, нині Підволочис. р-ну) – економіст, громадсько-політичний діяч. Закін. Київ. торг.-екоп. ін-т (1983, нині нац. торг.-екоп. ун-т), Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України (2008). Працював заст. гол. бух. Чорнобаїв. райСТ Черкас. обл. (1983–84), заст. гол. бух. Чорнобаїв. райспоживспілки, дир. Чорнобаїв. об’єдн. підпр-в громад. харчування (1986–94), дир. приват. фірми “Веста-Інтур” (1994–96), дир. спільного Укр.-польс. підпр-ва ТОВ “Веста”, головою Чорнобаїв. РДА (2005–06). Від 2002 – радник нар. депутата України, 2006 – голова Черкас. обл. ради. 2007 – голова відділ. Нац. олімпій. ком-ту в Черкас. обл.

М. Безкоровайна.

ГРЕСЬКО

Євген Іванович (28. 08. 1930, с. Святе Ярослав. пов., Польща – 12. 11. 1994, с. Ягільниця, нині Чортків. р-ну) – педагог, громадський діяч. Відмінник нар. освіти УРСР (1962). Орден “Знак пошани” (1966), медалі та ін. нагороди. Закін. Кременец. пед. ін-т (нині ТНПУ). Учитель, заст. дир. (1954–60), дир. (1960–85) Ягільниц. СШ. Ініціатор побудови школи в Ягільниці (1974). Автор наук.-практ. праць та ін. публікацій.

С. Бубернак.

ГРИБИ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

– відділ (тип) нижніх безхлорофільних організмів, поширених на території області. Загалом на земній кулі, у різних еколого-географ. зонах

Рижик.

речовинами, виділяють 2 групи: 1) сапрофіти, що ці речовини отрим. з відмерл. решток ін. організмів чи з певних пожив. середовищ (мукор головчаст. або цвілевий на залишках продуктів харчування); 2) паразити, що живляться пожив. речовинами ін. живих організмів, наприклад фітофтора картопляна, плодова гниль. До проміж. групи належ. трутовики – гриби, що паразитують на

ураж. ними деревах, а після загибелі дерева живляться сапрофітно, мінералізуючи мертву деревину (трутовики справж. та несправж.). Розмнож. Г. 3 способами: 1) вегетат. – шматочками міцелію або його брунькув. (як у дріжджів); 2) безстат. – за допомогою різноманіт. за походж. спор; 3) стат. – в результаті злиття стат. клітин або гамет. Відділ Г. за особливостями будови міцелію, способів розмнож. тощо поділ. на 6 класів: Хітридіоміцети, Ооміцети, Зигоміцети, Аскоміцети або Сумчасті гриби, Базидіоміцети, Дейтероміцети або Незавершені гриби. Перших три класи об'єдн. у групу нижчих грибів, оскільки у них міцелій не членист., тобто є одна, сильно розгалуж. та вел. багатоядер. клітина. Ін. три класи утвор. групу вищих грибів. На поверхні міцелію у грибів часто можуть утвор. плод. тіла різн. розмірів, забарвл., консистенції (у трутовиків – тверді, здерев'янілі, копитоподіб. форми, в групи шапинк. (агарикових) грибів плод. тіла м'ясисті, соковиті, склад. з ніжки і шапинки, з нижн. боку якої розташ. пластин., або трубчас. форми гіменофор). Це т. зв. група мікоризоутворювачів, що перебув. у симбіотич. взаємозв'язках із ко-

Підосиковик.

Г. відомо бл. 100 тис. видів. Вегетат. тіло грибів назив. міцелієм, або грибницею і склад. з окр. гіф – тонких розгалуж. ниток. Живляться гриби готов. органіч.

решками вищих, часто дерев. рослин, оскільки гриби отрим. від них необхідні органіч. речовини, а забезпеч. їм постач. матеріалу для процесу фотосинтезу (вода, мінерал. речовини). Залежно

Дошовик їстівний.

від способу використ. шапинк. гриби поділ. на 3 групи: 1) їстівні (плод. тіла не міст. гіркоти, шкідлив. речовин або неприєм. запаху) – білий гриб, підберезовик, бабки темна та черв., підосиковик, маслюк звич., сиріожка харч., печериця звич., лисичка справж., рижик смачний, груздь справж., дошовик їстів., опеньок осінній та ін.; 2) отруйні – мухомори червон. та зелен., або бліда поганка, опеньок сірчано-жовтий несправж., чортів гриб та ін.; 3) умовно їстівні (плод. тіла міст. гіркоту, шкідлив. речовини, неприєм. смак тощо, в їжу їх вжив. тільки після трив. вимочування, соління або відварювання з обов'язк. видален. відвару) – вовнянка, зморшок їстівн., рядовка фіолет., дубовик, або сніжак тощо. Значення Г. у природі та житті людини – двояке: паразит. види зумовл. небезпеч. захворювання, іноді з летальн. наслідками, зменш. урожайність багатьох с.-г. культур. Проте сапрофіт. види беруть участь у процесах мінералізації відмерл. решток, забезпечуючи кругообіг речовин та енергії у природі, окр. види нагромадж. цінні лікар. речовини, вітаміни й антибіотики, їстів. шапинк. гриби – продукт харчування.

К. Векірчик, Р. Яворівський.

ГРІГЕЛЬ

Володимир Андрійович (07. 06. 1910, с. Іванківці, нині Хмельн. р-ну однойм. обл. – 31. 07. 2001, м. Тернопіль) – лікар-хірург, художник-аматор. Ордени та медалі. Закін. мед. технікум у м. Проскурів (1933, нині Хмельницький), Вінн. мед. ін-т (1940, нині ун-т). Хірург на фронті (1941–45), згодом працював у селах Кам'янець-Поділ. обл. (нині Хмельн.), Волині (1945–57); у м. Тернопіль: хірургом 1-ї міськ. лікарні, зав. хірург. відділом, гол. лікарем обл. лікарні (1957–73). Учасник обл. та респ. худож. виставок, персон. у Тернополі (1993; 150 творів). Роботи зберіг. в музеях міст Тернопілля, Уфа (нині Башкортостан, РФ), приват. колекціях.

А. Гриб.

ГРИГОРІЙ

(у миру – Боришкевич Георгій Іванович; 18. 04. 1889, с. Межиріч, нині Остроз. р-ну Рівнен. обл. – 26. 10. 1957, м. Нью-Йорк, США) – церковний діяч. Архієпископ (1952). Закін. Волин. духов. семінарію в м. Житомир (1910), духов. акад. у м. Казань (1914, нині РФ). Рукопоклад. у сан священника 1916; відтоді – викл. г-зії у м. Кременець. Благочинний приходів Польс. правосл. церкви (1924), протоіерей. Настоятель соборів у містах Володимир-Волинський (1927–32, нині Волин. обл.), Кременець (1932–39) і Гродно (1939–42, нині Гродна, Білорусь). Від 1942 – архімандрит автоном. Білорус. церкви; в жовтні 1943 у м. Відень (Австрія) хіротоніз. на єпископа Гомельсько-Мозирського Білорус. АПЦ. Емігр. у Німеччину, де єпископ Бабергський (від 1946), вікарій Берлін.-Нім. єпархії РПЦ, чл. Архієрей. синоду РПЦ за кордоном (1950). Згодом у США – архієпископ Чикаг. та Клівленд. (1954), Чикагсько-Детройт. і Серед. Заходу (1957).

П. Гуцал, С. Ткачов.

ГРИГОРІЙ

(у миру – Закаляк Григорій Михайлович; 1908, м. Ходорів, нині Жидачів. р-ну Львів. обл. – р. і м. см. невід.) – релігійний діяч. Закін. правн. ф-т Львів. ун-ту (1932), духов. семінарію у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). 1936 – священник. Станіслав. катедри УГКЦ. 1946 перейшов до РПЦ, учасник *Львів. собору 1946*. 1947–49 – протоіерей, 1949–56 – секр. станіслав. єпархіал. уряду, 1956–59 – єпископ Самбір. і Дрогобиц., 1959–60 – єпископ Чернів., 1960–65 – митрополит Львів. і Тернопільський.

Б. Пиндус.

ГРИГОРІЙ (РОСТИСЛАВ)

Василькович (р. н. невід., м. Тереховля – 1140, там само) – один із двох синів князя тереховельського *Василька Ростиславовича*. Після смерті (1124) батька посів княжий престол у Тереховлі. Помер, не залишивши спадкоємців.

Б. Пиндус.

ГРИГОРІЙ

Микола Євгенович (21. 05. 1956, с. Глиниця, нині Кіцман. р-ну Чернів. обл.) – продюсер. Засл. діяч мист-в України (2003). Закін. муз. ф-т ун-ту мист-в у м. Москва (1984, нині РФ), матем. ф-т Харків. ун-ту (1997, нині нац. ун-т). У м. Чернівці: музикант ВІА, худож. кер. (від 1976) БК залізничників, одночасно – учасник ВІА “Експрес”. 1990-і розпочав продюсер. діяльність у Зх. Україні, тоді – дир. концерт-продюсер. центру “Стар” (м. Тернопіль); співпрац. з *І. Бердєєм, Іво Бобулом, Л. Санду-*

лесою та ін. артистами. Від 1997 до нині – викон. дир. співака *В. Павлика*. Орг-тор понад 200 благодій. концертів для дітей-сиріт, дітей-інвалідів, дітей із малозабезпеч. сімей, виступів для вихованців дит. будинків та інтернатів. Засн. Всеукр. благод. фестивалю для обдаров. дітей (1-й – у м. Тереховля, 1999), фест. нар. пісні та музики “Покрова” (2004, м. Івано-Франківськ), муз. етно-фольк-рок фест. “Зорі Калуша”, 1-го в Україні фест. між школами-інтернатами “Пісенна перлина” (обидва – 2009). За рейтингом (2008) належ. до п’ятірки найкращих продюсерів України. Орг-тор числен. концертів, імпрез на Тернопільщині; ювілей. бенефіс Г. – у Тернополі в ПК “*Березіль*” (22. 05. 2006).

Г. Івахів.

ГРИГОРІКІВ

Василь Степанович (28. 08. 1955, с. Садки Заліщиц. р-ну) – вчений у галузі математичної економіки. Д-р фіз.-матем. н. (2000), проф. (2003). Закін. Чернів. ун-т (1977, нині нац. ун-т). Співроб. Чернів. філії Київ. ін-ту автоматики (1977). Від 1984 – викл. доц., проф., зав. каф. екон.-матем. моделювання Чернів. ун-ту; за сумісн. – на каф. екон. кібернетики ТНЕУ. Автор бл. 150 наук. праць.

В. Уніят.

ГРИГОРІВІЧ

Дмитро Іванович (08. 11. 1915, с. Орелець, нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл. – 27. 11. 1942, с. Ст. Ягільниця, нині Чортків. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. Снятин. г-зію, навчання у м. Варшава (Польща) перервав через нестачу коштів. Учителював у с. Вовчківці (нині Снятин. р-ну). Район. провідник ОУН, орг-тор осередків ОУН. Заарешт. гестапо, ув’язн. у м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.). Відмовився від втечі, щоби не наражати на розстріл ін. арештантів. Розстріл. із 52 чл. ОУН фашисти.

А. Базалінський, Б. Мельничук.

ГРИГОРЧУК

Ростислав Іванович (23. 02. 1953, с. Мухавець, нині приєдн. до смт Вишнівцевь Збараз. р-ну) – вчений у галузі математики. Д-р фіз.-матем. н. (1985), проф. (1986). Закін. ун-т ім. М. Ломоносова у м. Москва (1976, нині РФ). Від 1964 –

в м. Івано-Франківськ, 1966 – у м. Чернівці. 1978–85 працював у Москов. ін-ті інж. залізн. транспорту, від 1991 – зав. каф. вищої математики. 1995–2003 – пров. н. сп. Матем. ін-ту РАН; водночас 2000–03 – проф. Москов. ун-ту. Від 2002 – проф. Техас. ун-ту (США).

Співзасн. асимптотич. теорії груп. Розв'язав проблему Мілнора про наявність груп проміжн. росту; побуд. прилад нескінчен. скінченнопородж. періодич. групи (перша група Г., 1980). Автор наук. праць.

П. Басок, В. Уніят, Л. Щербак.

ГРИЗЕНТОВИЧ

Лаврентій Захарович (10. 08. 1886, с. Кашувка Ковел. пов. – 1944, м. см. невід.) – священик. Закін. Волин. духов. семінарію (1908). Учитель у школах у м. Луцьк, с. Усолути (нині Смільчин. р-ну Житомир. обл.), м. Почаїв (1913–19, нині Кременец. р-ну); викл. Почаїв. вищ. початк. уч-ща (1918–19). 1920 рукопоклад. у сан священика. 1920–23 служив у селах Якимівці (нині Лановец.), Розтоки (нині Кременец.), Тялявка (від 1925, нині Шумс. р-нів), Здовбиця (1927–44, нині Здолбунів. р-ну Рівнен. обл.).

М. Борщевич, Б. Мельничук.

ГРИМАЛЮК

Микола Петрович (14. 11. 1954, м. Косів, нині Івано-Фр. обл.) – художник. Чл. НСХУ (2000). Закін. Львів. ін-т приклад. та декор. мист-ва (1982, нині нац. акад. мист-в). Працював викл. Львів. коледжу декор. і ужитк. мист-ва (1993–2000); від 2000 – ст. викл., 2003 – доц. каф. акад. живопису Львів. нац. акад. мист-в. Засн. творч. об'єдн. “Решето” (м. Львів). Прац. у галузях станк. та монумент. живопису. Серед робіт, у т. ч. створ. на Тернопільщині, – цикли “Філософія буття”, “Біблійні сюжети”, “По Шевченкових місцях”. Учасник всеукр. та міжнар. виставок і пленерів. 2002 – персон. виставка в м. Тернопіль.

Л. Щербак.

ГРИМАЙЛІВСЬКИЙ ЗАМОК

– оборонна споруда, пам'ятка архітектури місцевого значення. Розташ. у смт Гримайлів Гусятин. р-ну. Муров. замок із 4-ма наріжн. вежами, який збудув. Лудзіцькі на поч. 17 ст. на підвищ. березі р. Гнила. В часи Нац.-визв. війни

укр. народу, а згодом – польс.-турец. воен. неоднораз. зазнавав руйнув. Пізніше – відбуд. та утрим. в належ. стані до 19 ст. як резиденція його власників: Сенявських, Любомирських, Жевуських. Бл. 1840 власник Антим Нікорович перебуд. Г. з. на палац. Його прикраш. вишук. меблі, тут зберіг. колекція портретів, картин, вел. б-ка й архів. За описом *І. Крип'якевича* 1931, “замок мав вигляд великого будинку, збудованого в квадрат з чотирма баштами по рогах. При перебудові було знесено три крила і дві башти, залишилося лише південне крило у вигляді прямокутника, висотою у три по верхи, з останніми двома баштами по бо-

ках і фронтоном до півночі”. Перед 2-ю світ. війною останні власники Гримайлова Пінинські приділяли багато уваги утрим. палацу, однак у роки війни він був зруйнов., а після війни його майже повністю розібрали рад. солдати, викор. камінь на буд-во дороги.

В. Бойко.

ГРИНЕНКО

Богдан Васильович (26. 12. 1954, м-ко, нині смт Шумськ) – майстер карбування по металу. Чл. НСМНМУ (1994). Закін. Косів. технікум худож. нар. промислу (1974, нині ін-т приклад. та декор. мист-ва). Працював у Терноп. худож.-оформ. комбінаті (1976–85), Терноп. вироб. комбінаті Худож. фонду України (1985–95). Від 1995 – заст. голови Терноп. орг-ції НСМНМУ. Автор пам'ятників *Т. Шевченку* (1995, с. Іванівка Тербовлян.; 1996, с. Криве Підволочис. р-нів), ікон, скульптур. композицій. Твори зберіг. у храмах, приват. колекціях.

А. Гриб.

ГРИНІВ

Володимир Іванович (псевда “Кремінь”, “Кремінський”, “Сук”; 16. 09. 1910, м-ко Куликів, нині смт Жовків. р-ну Львів. обл. – 10. 02. 1941, м. Львів) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *О. Гриніва*. Дитинство і юність минули у м. Тербовля; тут закін. г-зію, чл. Пласту та УВО; від 1931 – чл., 1933 – район. провідник ОУН. Навчався в Львів. ун-ті (нині нац. ун-т). Ув'язн. у концтаборі Береза Каргузька (1934), згодом – у тюрмі. 1938–39 – інструк-

тор ОУН у Львові. Від весни 1939 – військ. референт Край. езекутиви (КЕ) ЗУЗ. Від кінця 1939 – край. провідник ОУН у м. Краків (Польща), де делегат 2-го Вел. збору; належ. до Повстан. штабу. Чл. Проводу ОУН(б). 20. 03. 1940 поверн. до Львова з групою *Д. Мирона* – для підкріпл. КЕ і підгот. до повстання. Заст. нач. штабу повстання. У квітні 1940 Г. заарешт. органи НКВС у Львові, у жовтні засудж. до смерт. кари; розстріляний.

П. Гуцал, Б. Мельничук, В. Мороз.

ГРІНІВ

Орест Іванович (псевдо “Орський”; 20. 07. 1912, м-ко Куликів, нині смт Жовків, р-ну Львів. обл. – 13. 05. 1941, м. Львів) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *В. Гриніва*. Закін. г-зію у м. Тербовля, навчався в Львів. ун-ті (нині нац. ун-т); у м. Подєбради (нині Чехія); в Укр. техн.-госп. ін-ті, Вищій школі політ. наук. Чл. ОУН (1931). 1935 округ. суд м. Тернопіль засуд. Г. до 8 місяців ув’язн. та 5 р. позбавл. громадян. прав. Після виходу з тюрми читав лекції для учнів г-зії, працював касиром. 1939 перебрався до м. Львів, де військ. інструктор Край. Езекутиви (КЕ). В лютому 1940 посланий на Захід. Заарешт. при переході кордону 12. 02. 1940, засудж. до смерт. кари; розстріляний.

Б. Мельничук, В. Мороз.

ГРІНТУС

Роман Михайлович (08. 12. 1947, с. Манаїв Борів. р-ну) – військовик, господарник. Полковник. Орден “За службу Батьківщині в ЗС СРСР” 3-го ступ., медалі. Закін.

вище військ. команд. автомобіл. уч-ще в м. Рязань (1972, нині РФ), де 1972–77 – ком-р взводу курсантів, нач. відділ. гусенич. машин, нач. навч. майстерні. 1977–80 – ком-р роти з ремонту автотехніки 126 ЦАРЗ, 1980–90 – нач. відділу тех. контролю, нач. планово-екон. відділу та заст. нач. з-ду 110 ЦАРЗ, згодом – нач. 126 ЦАРЗ. 1994–97 – заст. дир., гол. інж. авторем. з-ду в м. Харків. Заст. дир. з вироб-ва з-ду “Ритм” (1997–98), гол. інж. АТП ВАТ “Півден-спецавтоенергомонтаж” (1998–2002), дир. ТЗОВ “Ремавтосервіс” (2002–05); від 2005 – проректор із капітал. буд-ва Харків. нац. пед. ун-ту.

Б. Головин.

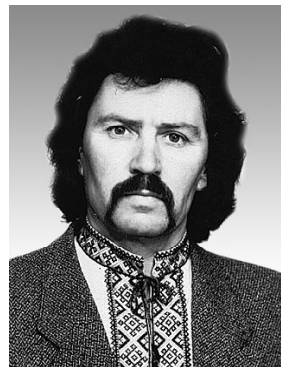
ГРИНЧАК

Микола Олексійович (псевдо “Пластун”, псевд. – Галичанець; 09. 11. 1926, с. Текуча, нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл. – 28. 02. 2009, м. Тернопіль) – історик, педагог, літератор, краєзнавець. Закін. Коломий. пед. уч-ще (1947, нині Івано-Фр. обл.), Чернів. ун-т (1955, нині нац. ун-т). Працював учителем, дир. у школах Івано-Фр. і Терноп. обл. (1945–67), інспектором райвно у смт Яблунів Івано-Фр. обл. та м. Борщів. Від 1967 – в м. Москва (нині РФ): ст. інж. із підготовки кадрів у навч.-виробн. комбінаті Мосенерго (1967–86), ліфтер. турист. комплексу “Ізмайлово” (1986–2000). В архівах та б-ках вивчав історію України й Росії, під час відпусток приїждж. до Коломиї (1960–65, 1970–82), де готував і переховував рукописи майбут. книжок. Діяльний у громад.-політ. орг-ціях: чл. вихов. спільноти укр. молоді під час навчання у Коломий. г-зії (1942–44), кущовий юнац. мережі ОУН на селах Текуча, Акрешори, Космач (усі нині – Косів. р-ну); секр. СБ Яблунів. підрайон. проводу ОУН, чл. СБ Печеніжин. район. проводу ОУН (1945); у Москві належ. до клубу “Славутич” (1990-і), чл. всеукр. Братства вояків УПА (від 2004). Заарешт. органи НКДБ у родин. селі (1945). Від 2000 – у м. Тернопіль. Автор кн. “Українська нація” (кн. 1, 2001; кн. 2 – у рукописі), “Москвино-великороссо-руська тюркська кипчацька ординська нація” (кн. 1, 2002; кн. 2, 2003, усі – Т.), “Український Крим” (2008), у рукописах – кн. “Західний Край України”; опубл. понад 100 істор. і краєзн. розвідок у ЗМІ; інтерпретував прадавню укр. історію.

Б. Мельничук, М. Савчук.

ГРИНЧАК

Стефан Петрович (25. 12. 1946, с. Лисівці Заліщиц. р-ну) – журналіст, редактор, літератор. Чл. НСЖУ (1980). Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1974, нині нац. ун-т). Працював токарем у м. Харків, кор. у ред. рай. та обл. газет, на телебаченні, ред. г. “Дзвін” (1980–92) та “Здорові будьте” (1992–96). Автор новел і оповідань, опубл. у г. “Вільне життя” та “Русалка Дністрово”, ж. “Літературний Тернопіль” (усі – м. Тернопіль); нині працює

у жанрі дісентели, який синтезував із діалога та новели; вид. зб. “Квіти з тернику” (2009). Займається нетрадиц. медициною та бджолярством, вирощує лікар. рослини.

Б. Мельничук.

ГРИНЧІШИН

Іван Іванович (19. 01. 1890, с. Звиняч, нині Чортків. р-ну – 15. 10. 1934, м. Чортків, похов. у родин. селі) – правник, громадський діяч. Д-р права (1927). Навчався в г-зіях у містах Бучач та Львів, на правн. ф-ті Львів. ун-ту (нині нац. ун-т), студії закон. у м. Краків (1912, Польща). 1914 вступив у *Лейон УСС*, воював до 1918. У період ЗУНР – заст. комісара Чортків. повіту. З УГА перейшов у Вел. Україну. 1922 відновив адвокат. практику в Чорткові. Діяльний в укр. т-вах, голова т-в “Боян” та “Рідна школа”.

П. Гуцал.

ГРИНЧІШИН

Петро Семенович (12. 07. 1961, с. Загір'я Зборів. р-ну) – економіст, банкір, громадський діяч, літератор. Галуз. нагороди. Чл. НСЖУ (2009), Терноп. обл. літ. об'єдн. (2003). Закін. Черкас. фінанс. технікум (1980, нині банків. коледж), ТФЕІ (1986, нині ТНЕУ). 1980–83 – економіст Донец. обл. контори Будбанку СРСР. Згодом – ст. інспектор Зборів. рай. інспекції Держ. страхування населення, економіст Терноп. обл. упр. “Промінвестбанку”. 1986–2001 – нач. контрол.-ревізій. упр., заст. дир. банку “Україна” у Терноп. обл. Від 2001 – кер. Терноп. обл. філії Укр. інновац. банку та “Укрсоцбанку”. Від 2006 донині – заст. Терноп. міськ. голови. Автор зб. поезій “Мова твоїх рук” (2005), віршів у часописах, альманахах.

В. Барна, Б. Мельничук.

ГРИНЬКО

Роман Іванович (14. 07. 1933, с. Краснопуца, нині Бережан. р-ну) – вчений у галузі економіки. Д-р екон. н. (1988). Проф. Акад. аграр. н. України (1995). Чл. Міжнар. акад. аграр. освіти (2000). Засл. діяч н. і т. України (1989). Закін. Львів. с.-г. ін-т (1957, нині аграр. ун-т). Працював у Києві. Від 1961 – у Львів. с.-г. ін-ті, 1974–

89 – проректор з наук.-досл. роботи, 1989–98 – його ректор. Автор більше 250 наук. праць.

П. Гуцал.

ГРИНЮК

Микола Володимирович (19. 09. 1959, с. Гальчинці Теофіпіль. р-ну Хмельн. обл.) – економіст. Закін. ТФЕІ (1981, нині ТНЕУ). Працював економістом Хмельн. рай. фінанс. відділу (1981), від 1983 – у м. Вінниця: на різних посадах у держ. податк. інспекції, від 1999 – 1-й заст. голови держ. податк. адміністрації (ДПА) Вінн. обл., нач. Голов. організац.-розпорядчого упр. ДПА України (2001), голова ДПА Волин. обл. (2001–05), Терноп. обл. (2007–08).

В. Уніят.

ГРИПІЧ

Лідія Леонтіївна (04. 11. 1925, м. Черкаси – 25. 04. 1983, м. Запоріжжя) – актриса. Дружина *В. Грипича*. Засл. арт. УРСР (1979). Закін. Харків. театр. ін-т (нині ун-т мист-в). 1957–62 – актриса Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). Серед ролей: Королева Марія (“Марія Тюдор” В. Гюго). Барбара (“Наливайко” В. Грипича та В. Серпкова за *Іваном Ле*).

Л. Щербак.

ГРИЦАЙ

Зеновій Йосифович (13. 05. 1913, с. Заднишівка, нині у складі смт Підволочиськ – 13. 12. 1980, с. Чернихів Зборів. р-ну) – вчитель. Син *Й. Грицяя*. Закін. Терноп. г-зію (1933), учит. курси у м-ку, нині м. Скалат (Підволочис. р-ну), курси іноз. мов у м. Москва (нині РФ). Від 1927 – у Чернихові. Чл. т-в “Сокіл”, “Просвіта”, “Рідна школа” (орг-тор і кер. мандолін. оркестру), “Сільський господар”. Від 1939 – вчитель у селах Чернихів, Ігровиця, Дубівці (від 1950; обидва нині – Терноп. р-ну), Малашівці (від 1951), Обаринці (нині Кобзарівка), Іванківці, Плєсківці (нині у складі с. Чернихів; всі нині – Зборів. р-ну). В Ігровиці заарешт. за участь в ОУН, засудж. на 8 р., покарання відбував у ВТТ м. Норильськ, згодом у Сер. Азії (обидва нині – РФ); 1946 поверн. до Чернихова, 1949–50 – у Терноп. тюрмі. Орг-тор і кер. муз. і хор. колективів з якими здобував приз. місця на оглядах худож. самодіяльності.

О. Герман, Г. Івахів.

ГРИЦАЙ

Йосип Андрійович (1883, с. Киданці, нині Збараз. р-ну – 28. 06. 1941, м. Тернопіль) – священник, церковний діяч. Батько *З. Грицяя*. Закін. г-зію в м. Тернопіль, теолог. ф-т Львів. ун-ту (1907, нині нац. ун-т). 1907 рукпоклад. у сан

священника. Душпастир у селах Заднишівка, Кам'янки і Колодівка (1907–27, усі нині – Підволочис.), Черніхив (1927–28, нині Зборів. р-нів). Декан Терноп. деканату УГКЦ (від 1928). Чл. УНДО. Створ. Братство Апостол. молитви та Укр.

Катол. Союз при церкві в с. Черніхив. Діяльний у т-ві “Просвіта”. Заарешт. 1940 органи НКВС; засудж. до розстрілу, замінив на 10 р. позбавл. волі. Утрим. в Терноп. тюрмі, де після тортур розпіляли на дверях камери. Реабіліт. 1991.

Б. Головин.

ГРИЦАК

Володимир Семенович (27. 04. 1946, с. Закрівці Коломий. р-ну, нині Івано-Фр. обл.) – актор, режисер. Засл.

діяч мист-в України (2000). Чл. НСТДУ (1976). Закін. студію при Івано-Фр. укр. муз.-драм. театрі (1970), ф-т режисури Київ. ін-ту театр. мист-ва (1980, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Працював актором Івано-Фр., Терноп. (1970–74, нині

акад. обл. драм. театр), Закарпат. (1980–87), Луган. (1990–93) обл. муз.-драм. театрів; актором і реж. Барнаул. театру (1987–90, м. Рубцовск, нині РФ), Львів. обл. муз.-драм. театру (1993–2002, м. Дрогобич Львів. обл.); 2002–07 – реж. Івано-Фр. муз.-драм. театру; нині – викл. каф. театр. мист-ва Ін-ту мист-в Прикарп. нац. ун-ту.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ГРИЦІШИН

Антон Павлович (псевд. А. Гапронюк; 12. 01. 1945, с. Могильниця, нині Ст. Могильниця Тербовлян. р-ну) – журналіст, громадський діяч. Чл. НСЖУ (1974). Медаль “За вірність” всеукр. т-ва “Меморіал” ім. В. Стуса. Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1975, нині нац. ун-т). Працював кор., зав. відділу ред. обл. г. “Ровесник” (1974–83, м. Тернопіль); заст. ред. терноп. рай. г. (1983–91); від 1991 – ред. г. “Дзвін”,

за сумісн. – кор. щомісячника “Права людини”. Ред. і упоряд. альманаху “Зродились ми великої години” (1996), чл. редколегії обл. “Книги пам'яті Тернопільщини”. Автор статей із історії нац.-визв. б-би та ін. публікацій. Від 1992 – заст. голови Терноп. обл. орг-ції т-ва “Меморіал”.

Б. Мельничук.

ГРИЦІШИН

Володимир Омелянович (23. 04. 1953, с. Могильниця, нині Тербовлян. р-ну) – господарник, громадський діяч. Канд. екон. н.

Ордени “За заслуги” 3-х ступ., медалі, Почес. грамота ВРУ та ін. нагороди. Закін. Харків. політех. ін-т (1976, нині нац. тех. ун-т “Харківський політехнічний інститут”), Укр. акад. зовн. торгівлі (2001, м. Київ). У м. Северодонецьк Луган. обл.: у ВО “Азот” – від інж. до заст. нач. цеху (1976–93), дир. МП “Апекс” (1993–94), від 1994 – міський голова. Завдяки зусиллям Г. у місті побуд., зокрема, Свято-Різдвяний храм (2000), 2009 підпис. договір про співпрацю між містами Северодонецьк і Тернопіль.

М. Ониськів, М. Федечко.

ГРИЦУЛЯК

Богдан Васильович (16. 02. 1938, м. Станіслав, нині Івано-Франківськ) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (1985). Навчався в США у с. Устя-Зелене (1947–56, нині Монастирис. р-ну), закін. Івано-Фр. мед. ін-т (1963, нині мед. акад.). 1965–83 – асист., доц. каф. нормал., згодом – патолог. анатомії, 1986–87 – в. о. зав. каф. патолог. анатомії, від 1987 – проф. Івано-Фр. мед. ун-ту; від 1994 – в Прикарпат. ун-ті (м. Івано-Франківськ): зав. каф. дошкільн. виховання та охорони здоров'я дітей, 1998 – зав. каф. анатомії та фізіології природн. ф-ту. Автор понад 160 наук. праць; має 2 винаходи.

П. Басок.

ГРІЦЬКІВ

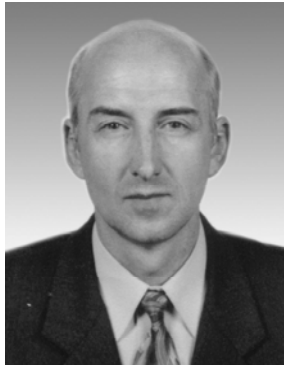
Стефан Петрович (12. 12. 1935, с. Ст. Ягільниця Чортків. р-ну) – ортопед-травматолог, громадський діяч, публіцист. Засл. лікар України (2006). Відмінник охорони здоров'я, санітар. освіти (обидва – 1979), ін. нагороди. Депутат Чортків. міськ. ради (2002–06). Закін. Івано-Фр. мед. ін-т (1959, нині мед. акад.). Відтоді – лікар ортопед-травматолог Чортків. лікарні, за сумісн. викл. хірургії Чортків. мед. уч-ща (1961–62), зав. травматол. відділ. ЦРЛ (1962). 35 р. очолював дит. ортопедич. службу Чортківщини – одну з кращих на Тернопільщині. Голова осередку УЛГ. Діяльний в обл. т-ві ортопедів-травматологів. Автор статей із проблем медицини, духовності, досліджень із історії УПА та ін.

І. Дем'янова.

ГРИЦЬУК

Леонід Андрійович (24. 04. 1953, м. Тбілісі, Грузія) – вчений у галузі медицини, педагог. Д-р мед. н. (2007). Від 1956 – в м. Тернопіль. Голова Терноп. обл. асоц. фізятрів і пульмонологів (від 2003). Чл. орг. ком-ту укр.-польс. школи патофізіології захворювань органів дихання (2004), Європ. респірат. т-ва (2007). Закін. Терноп. мед. ін-т (1982, нині ТДМУ). Працював столяром Терноп. з-ду торг. обладнання (1970–72), клініч. ординатором каф. фізятрії ТДМІ, лікар.-терапевт. Терноп. обл. фіззіо-пульманол. МСЕК (1984–98). Від 1998 – в ТДМУ: асист., в. о. зав. каф., зав. каф. фізятрії, доц., проф. (2007) каф. пропедевтики внутр. медицини та фізятрії; секр. Вченої ради ТДМУ. Автор більше 100 наук. і навч.-метод. публікацій, співавт. 6 монографій, підручників і посібників.

Б. Мельничук.

ГРИЦЬУК

Микола Васильович (07. 09. 1954, с. Воробітка Полон. р-ну Хмельн. обл.) – податківець. Генерал-майор. Медалі. Закін. Київ. ун-т (нині нац. ун-т). Від 1977 – в органах МВС, 2001 – у податк. міліції. Інспектор, заст. нач. Гол. упр. податк. міліції ДПА України. Очолював упр. податк. міліції у Дніпроп., Вінн. областях. 2004–07 – 1-й заст. голови – нач. упр. податк. міліції ДПА в Терноп. обл.

В. Левицький.

ГРОД

Михайло Степанович (11. 03. 1961, с. Боричівка Тербовлян. р-ну) – господарник. Орден “За розбудову України” (2005), галуз. нагороди. Закін. Борщів. технікум механізації і електрифікації с. госп-ва (1981, нині агротех. коледж), Львів. політех. ін-т (1989, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Инж.-конструктор Все-союз. проектно-конструктор. і технолог. ін-ту світлотех. пром-сті (1981–87, м. Тернопіль); представник держприймання Терноп. комбайн. з-ду (1987–89); інж.-конструктор. кооперативу “Горлиця” (1989); інж.-конструктор. СМП реклам. агентства “Ракурс” (1989–94); дир. ТОВ “Джیمی” ЛТД (1994–96, усі – м. Тернопіль); дир. ПП “Гранд-М” (1996–99); від 1999 – ген. дир. ПП “Фабрика меблів “Нова”.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ГРОДА

Петро Павлович (23. 09. 1959, с. Попівці Летиців. р-ну Хмельн. обл.) – адвокат. Засл. юрист України (2009). Галуз. нагороди. Закін. Вище прикордон. команд. уч-ще КДБ СРСР (1981), Львів. ун-т (1992, нині нац. ун-т). Працював нач. бюро з режиму і вихов. роботи; юрисконсультом ВО “Тернопільський комбайновий завод” (1986–91) та юрид. групи Терноп. міськвиконкому (1991–92); консультантом юрид. відділу секретаріату Терноп. ОДА (1992–93); від 1993 – адвокатом. За сумісн. – голова ради засн. ТОВ “Юридична фірма К і К⁰” (1994–97); від 1997 – голова адвокат. об'єдн. “Тернопільська адвокатська контора №1”. Від 2006 донині – заст. голови Терноп. відділ. Спілки адвокатів України.

Г. Івахів, Б. Мельничук.

“ГРОМАДСЬКЕ СЛОВО”

– газета. Число 1 вийшло 01. 07. 1897. Видавець і відп. ред. – Т. Косарчин; вих. у с. Нагорянка, нині належ. до м. Бучач. Даних про вихід після 1-го числа нема. У ЛНБ зберіг. ч. 1.

М. Галушко, Б. Мельничук.

ГРОМАДСЬКА

Лариса Миколаївна (22. 05. 1967, м. Ковель Волин. обл.) – педагог, підприємець. Дружина

Я. Громадського. Закін. геогр.-біогр. ф-т ТДПІ (нині ТНПУ). Працювала у Терноп. ЗОШ № 5. 1998 – співзасн. рекординг. компанії “ГроЛіс”, 2007 – засн. 1-го всеукр. муз. ж. “Своя музика”.

Б. Мельничук.

ГРОМАДСЬКИЙ

Ярослав Дмитрович (31. 08. 1966, с. Максимівка Збараз. р-ну) – продюсер, підприємець. Чоловік *Л. Громадської*. Закін. ТІНГ (1991, нині ТНЕУ). 1983–84 працював слюсаром-складальником ВО “Ватра”. Від 1994 – приват. підприємець. Від 1998 – співзасн. і дир. рекординг. компанії “ГроЛіс”. Співініц. створ. 1-го всеукр. муз. журналу “Своя музика”.

Б. Мельничук, В. Уніят.

ГРОМНИЦЬКИЙ

Євген Петрович (1864, с. Красне, нині Калус. р-ну Івано-Фр. обл. – 05. 05. 1936, м. Дрогобич, нині Львів. обл.) – священник, педагог, громадський діяч. Брат *В. Громницького*. Закін. Віден. ун-т (Австрія). 1888 рукопоклад. у сан священника. Катехит у г-зіях у містах Тернопіль (1893–1910), Стрий, Золочів (1910–14, обидва нині – Львів. обл.). Від 1917 – у м. Львів. 1924–26 – упорядник вчит. семінарії сс. Василянок, 1926–34 – катехит г-зії “Рідної школи” в Дрогобичі.

П. Гуцал.

ГРОМ'ЯК

Мирон Іванович (18. 10. 1960, с. Геленків, нині Геленки Козів. р-ну) – педагог, науковець. Канд. матем. н. (1987), доц. (1989). Відмінник освіти України. Закін. Терноп. пед. ін-т (1982, нині ТНПУ). 1987–88 – викл. каф. матем. аналізу; 1989–95 – заст. декана, від 1995 донині – декан фіз.-матем. ф-ту цього ВНЗ. Автор наук. і наук.-метод. праць.

Я. Пархомчук, Л. Шеремет.

ГРОХОВСЬКИЙ

Володимир Йосипович (14. 01. 1936, с. Кошляки, нині Підволочис. р-ну – 17. 08. 2006, м. Львів) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (1981), проф. (1988). Закін. Львів. мед. ін-т (1958, нині нац. мед. ун-т). Працював лікарем-хірургом, від 1978 – у Львів. мед. ун-ті, 1986–2006 – зав. каф. дит. хірургії цього ВНЗ. Автор більше 180 наук. праць, 2 монографій, підручника, патенту на винахід.

Б. Головин, Л. Щербак.

ГРОШІ ЗБАРАЗЬКІ

– місцеві паперові гроші. Випущ. 26. 05. 1919, номіналом 2, 5, 10, 25, 50 грн., текст укр. мовою. Можливо, був ще випуск Г. з., бо трапл. знаки, на яких є печатка, в центрі – зірка і навколо напис “Галревком”, є й із гербом Галревкому. Випуски рідкісні: під час приходу поляків (1920) спалені. Т. Сокальський вважає, що рос. випуски були номіналами 2 і 10 грн. Угорі в центрі – герб міста, справа від герба напис “Десять гривень”, зліва – “БОН на (10)”, під гербом напис “Громада міста Збаража”. Текст: “Міська Каса приймає цей бон на покриття міських оплат і належностей, а за зворотом 10 таких бонів виплачує державну ноту на 50 крб. Підроблювання бонів каране буде після карного закону”. Під текстом: “Збараж, дня 26 мая 1919”. Підписи: зліва – Асесор Д. Сорочан, справа – Комісар міста. На тексті – відбиток круглої гум. печатки фіолет. та чорн. чорнилом. Були в обігу до того, як Збараж захоп. польс. війська.

В. Кіндзерський.

ГРОШІ КРЕМЕНЦЯ

– паперові розмінні білети м. Кременця. 1-й випуск 1919 був гарантований майном повіт. та міськ. управ. Текст – укр. мовою. Номінали – 3, 5, 10 крб. У центрі купюри 5 крб. – герб міста, згори справа зверху – номер знаку, проставлений нумератором. Із боків герба текст: “П’ять карбованців”. Нижче: “Кременецький розмінний білет”, під текстом дата “1919 року”, напис “Всі розмінні білети Кременецьких самоврядувань цілком забезпечуються всім майном Кременецького Земства і міста Кременця”. Вни-

зу підписи: “Голови Кременецької народної Повітової Управи Б. М. Козубовського” та “Кременецького голови міської Управи М. Й. Цайтца”. 2-й випуск здійснив 1920 поляки, номіналами 1, 3, 5 польс. марок. Випущ. папер. гроші номіналами 2, 5, 10, 25, 50 грн., з укр. текстом, можливо, банкноти номіналом 2, 10 грн. – рос. мовою. В обігу – до 1920. Тоді поляки випустили міські паперові гроші (бони). Зліва від купюри – герб Кременця, справа – герб Польщі, в центрі – напис “Одна марка польська”, нижче – текст про кару за фальшування. Підписи бургомістра В. Павловського і двох радників магістрату.

В. Кіндзерський.

ГРУБІЙ

Михайло Андрійович (01. 01. 1953, с. Теофіпілка Козів. р-ну) – педагог. Засл. вчитель України (2009). Відмінник освіти України (2003), учитель-методист. Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1977, нині нац. ун-т). Від 1977 – вчитель фізики СШ у с. Ценів, 1985 – ст. вчитель; 1986–92 – дир. школи у с. Плотича (обидва Козів. р-ну). Від 1992 – дир. Козів. г-зії. Автор наук.-практ. праць.

Р. Глушок.

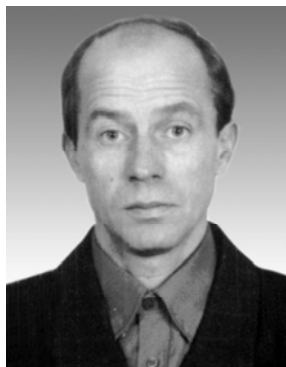
ГРУШКЕВИЧ

Тарас Ярославович (15. 09. 1907, м. Тернопіль – 15. 10. 1969, м. Детройт, США) – інженер, громадський діяч. Син *Я. Грушкевича*. Від 1909 – у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), де закін. г-зію. Чл. ОУН, Пласту. 1928–32 навчався у Вищій тех. школі в м. Данціг (нині Гданськ, Польща); голова студент. т-ва “Основа” (1929). Працював у м. Львів, 1939–41 – у Станіславі. 1943 емігр. у Німеччину, 1948 – в Австралію, де працював інженером. 1958 переселився у США, продовжував працювати за фахом.

П. Гуцал.

ГРУШКОВІК

Олег Михайлович (26. 04. 1956, смт, нині м. Ланівці) – журналіст, публіцист. Засл. журналіст України (2005). Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1979, нині нац. ун-т). Працював у ред. рай. газет Рівнен. і Терноп. областей, ред. г. “Будівельник” тресту “Тернопільбуд”. Від 1991 – у ред. г. “Відроджен-

ня” (нині “Свобода”, м. Тернопіль): зав. відділом, відп. секр., від 1994 донині – заст. гол. редактора.

Б. Мельничук.

ГУБА

Іван Семеонович (у чернецтві – Ігор; 21. 06. 1885, с. Бандурка, нині Первомай. р-ну Миколаїв. обл. – 1966, м. см. невід., ймовірно США) – церковний діяч. Архієпископ. Закін. тех.-буд. школу при Одес. відділ. імператор. Рос. тех. т-ва (1908), курси в духов. семінарії у м. Кременець (1921). Рукоприклад. у сан священника (1921). Працював у повіт. земствах, Мін-ві шляхів, Держ. банку УНР (1919–21); скеров. до св. Миколаїв. церкви Кременец. Богоявлен. монастиря (1921); служив душпастирем у таборі для інтернованих у м. Ченстохова (Польща), с. Квасів (нині Горохів. р-ну), м. Ковель (обидва нині – Волин. обл.); 1942 висвяч. на єпископа Автокефал. церкви, признач. в Уман. катедрі (нині Черкас. обл.). Перед приходом. рад. військ виїхав на Захід (Німеччина); згодом – у США, де 1954 утвор. УАПЦ в екзилі.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ГУБІЦЬКИЙ

Євген (р. н. невід., м. Збараж – січень або лютий 1920, м. Вінниця) – військовик. Поручник УГА, служив у окруж. військ. команді в м. Тернопіль. Перебував у “чотирикутнику смерті”, де загинув.

В. Ханас.

ГУБСЬКИЙ

Андрій Степанович (1914, м. Дніпродзержинськ Дніпроп. обл.) – актор. Закін. Дніпроп. театр. уч-ще. 1946–85 – актор Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). Серед ролей: Фердинанд (“Підступність і кохання” Ф. Шіллера), Ярослав (“Ключі до щастя” *О. Корнієнка*), Гриць (“У неділю рано зілля копала” за *О. Кобилянською*). Працював також у театрі в м. Донецьк, звідки виїхав до м. Сімферополь (нині АР Крим).

Б. Мельничук.

ГУБ'ЯК

Дмитро Васильович (18. 03. 1982, м. Тербовля) – бандурист-віртуоз, диригент, композитор, педагог. Засл. арт. України (2009). 1-ї премії Нац. конкурсу України ім. Г. Китастого (2002, м. Київ), 1-го Всеукр. конкурсу “Байда” (2002, м. Тернопіль), 4-го Міжнар. телефестивалю “Горищів” (м. Рівне); 2-ге місце на 3-у Міжнар. конкурс гри на нар. інструментах ім. Г. Хоткевича (м. Харків), Всеукр. фестивалі бандур. мист-ва ім. О. Вересая (2009, м. Київ). Навчався у Терноп. муз. уч-щі, закін. Львів. муз. акад. (2003, нині нац.). Працює ст. викл. каф. муз. дисциплін Кременец. обл. гуманіт.-пед. ін-ту. Виступив із сольним концертом на 3-у Всеукр. з’їзді Нац. спілки кобзарів України (м. Київ). Автор більше 20 творів, обробок укр. нар. пісень. Учасник концерт. виступів із ансамблями “Чарівні струни”, “Збиранка” (м. Львів), “Кобзар” (с. Струсів Тербовлян. р-ну) в Україні, Польщі, Німеччині, Франції. Опубл. більше 20-ти наук. праць. Ініціатор проекту 1-го регіон. фестивалю-конкурсу бандуристів ім. К. Місевича “Кобзарська ватра” (2009, м. Кременець).

Б. Мельничук.

ГУГЕЛЬ

Любомир (16. 10. 1932, с. Янів, нині Долина Тербовлян. р-ну – 28. 06. 1998, м. Манассес, шт. Вірджинія, США) – службовець департаменту США, український філателіст. Після 2-ї світ. війни переїхав до США, де проживав у містах Істон, Вашингтон. Чл. Союзу укр. філателістів (від 1952), його секр. (1959–64). Збирач і досліджувач укр. філателії та нумізматики, укладач альбомів (каталогів); описав т. зв. “віденський наклад марок УНР в “Українському філателісті” та ін. ЗМІ. Автор ін. публікацій.

В. Маркус, Б. Мельничук.

ГУГЕЛЬСЬКИЙ

Олег Андрійович (04. 02. 1951, с. Мовчанівка Підволочис. р-ну) – механізатор, громадський діяч. Депутат ВР УРСР (1980–90), неоднораз. депутат Підволочис. рай. ради. Почес. Грамота Президії ВР УРСР (1980). Закін. Скалат. ПТУ Підволочис. р-ну, Борщів. технікум механізації с. госп-ва (нині Борщів. агротехн. коледж). Працює механізатором у с. Кам’янки Підволочис. р-ну.

Н. Халуца.

ГУДАК

Петро Степанович (24. 09. 1961, м. Хуст Закарп. обл.) – нейрохірург, науковець, скрипаль. Канд. мед. н. (1998). Закін. Ужгород. муз. уч-ще (1980), Київ. мед. ін-т АМН України (1989). Відтоді – лікар-хірург Київ. центру невідклад.

допомоги і медицини катастроф. Від 1990 – в м. Ужгород: нейрохірург, провід. нейрохірург Ужгород. обл. лікарні, від 1998 – доц. каф. післядиплом. освіти Закарп. ун-ту. Від 2005 – зав. відділ. нейрохірургії Терноп. обл. лікарні, 2007 – гол. нейрохірург Терноп. обл., доц. курсу нейрохірургії ТДМУ. Практикує у зарубіж. нейроклініках; співпрац. з Братислав. ун-том (Словаччина). Автор наук. праць. Як скрипаль – учасник концертів.

І. Дем’янова.

ГУДИМА

Олеся Петрівна (10. 05. 1980, м. Тернопіль) – журналістка, літераторка, художниця. Дочка *П. Гудими*. Чл. НСЖУ (2009). Закін. ф-т журналістики Львів. нац. ун-ту (2003). Працює у ред. “Книги пам’яті України”. Співпрацює з ред. всеукр. і Терноп. ЗМІ. Авторка поезій, опубл. у г. “Ровесник”, “Подільське слово”, “Вільне життя”, “Нова Тернопільська газета”, щорічнику “Тернопілля”. Учасниця кол. виставок; персон. виставка худож. картин у м. Тернопіль (2009).

Б. Мельничук.

ГУЗАР

Ярослав (26. 11. 1897, м. Станіслав, нині Івано-Франківськ – 02. 12. 1963, м. Детройт, США) – громадський діяч. Батько *Л. Гузара*. Закін. Станіслав. г-зію. Від 1915 – в *Легіоні УСС*, згодом – четар УГА. Учасник *Чортків. офензиви*. 1920 виїхав до м. Відень (Австрія), де закін. торг. студії. 1925 повернувся в Галичину, працював у кооперації в м. Галич (нині Івано-Фр. обл.), згодом – в Укр. земел. банку у Львові. Активіст громад. орг-цій. Від 1949 – адміністратор нар. дому в м. Нью-Йорк (США), засн. і чл. хору “Думка” та Союзу укр. хорів Америки. Переїхав до Детройта.

В. Маркус, Б. Мельничук.

ГУЗІК

Фелікс (Huzik Feliks; 1892, м. Кросно, Польща – 1975, м. Бжеськ, там само) – польський художник. Закін. худож. школу в м. Варшава. До вересня 1939 – проф. рисунка в Кременец. ліцеї. Після 1945 працював у містах Ополе та Бжеськ (обидва – Польща).

П. Гуцал.

ГУК

Володимир Прокопович (19. 12. 1895, с. Зубрець, нині Буцац. р-ну – 19. 10. 1971, с. Нагірянка Чортків. р-ну) –

священик, громадський діяч. Чл. УНДО. Душпастир у с. Ягільниця Чортків. р-ну (1931–71), голова читальні “Просвіта” (1935–37). Сприяв навчанню дітей у ВНЗ, дбав про незамож. родини, розвиток освіти, запросив на парафію сестер-монахинь, які організ. захоронку сс. Пресвятої Родини; у роки 2-ї світ. війни допомагав парафіянам уникати сутичок із окупантами, за рад. часів домігся, щоби церква Вознесіння Господнього діяла постійно.

С. Бубернак.

ГУК

Микола Олександрович (18. 10. 1939, с. Велеснів, нині Монастирис. р-ну) – педагог, громадський діяч. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1969). Працював у місц. колгоспі (1954–57), зав. клубу в с. Велеснів (1957–58); будівельником у м. Монастирська (1962–66); викл. Монастирис. муз. школи (1969–99). Від мешканців Велеснева записав 760 укр. нар. пісень, 1000 коломийок (1970–80); рукописи зберіг. у фондах *В. Гнатюка* відділу рукописів ІМФЕ НАН України (м. Київ), *Гнатюка В. М. музеї* (Велеснів), приват. архіві. Понад 40 пісень і коломийок опубл. у зб. “*Пісні Тернопільщини*” (1989, 1993).

О. Черемшинський.

ГУЛЕВА́ТИЙ

Ігор Степанович (08. 05. 1953, м. Скалат, нині Підволочис. р-ну – 04. 07. 2007, м. Бровари Київ. обл.; похов. у Скалаті) – художник-аматор, громадський діяч. Почес. житель м. Скалат (2007). Депутат Підволочис. райради (1991,

1998, 2006). Закін. Львів. тех. уч-ще (1971), Косів. технікум нар. худ. промислів (1984, нині ін-т приклад. та декор. мист-ва; Івано-Фр. обл.). Відтоді – художник, тренер у Скалат. спорт. школі, кер. гуртка образотвор. мист-ва. Голова Скалат. міськ. орг-ції КУН (від травня 2005). Діяльний у Т-ві охорони пам’яток історії та культури України. Автор експозицій Світлиць пам’яті “*Гомін віків*” у Скалаті (від 2007 – ім. “Г.”), селах Зарубинці й Магдалівка (родини *Голоядів*, обидва – Підволочис. р-ну), нового герба й хоругви Скалата, монумент. композицій на честь 400-річчя надання йому *мардебурзь. права* (2000), в’їзного знака з древ. символікою міста, Меморіалу на честь 50-річчя УПА, пам’ят. знаків жертвам репресій на місці колиш. тюрми НКВС, на честь незалежності України (2007) у м. Скалат та ін.

П. Голик, І. Дем’янова, М. Самборська.

ГУ́ЛИК

Іван Михайлович (12. 04. 1937, с. Терстяни, нині Кроснян. пов. Ряшів. воєв-ва, Польща – 22. 06. 1981, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл.) – художник-килимар. Чл. Спілки художників СРСР (1981). 1945 з батьками пересел. у с. Плебанівка (нині Тербовлян. р-ну). Закін. Київ. уч-ще приклад. мист-ва (1957). Майстер худож. ткацтва на Дехтярів. ф-ці худож. виробів Черніг. обл. (1957), худож.-оформлювач у м. Тернопіль (1961), худож., гол. худож. Решетилів. ф-ки худож. виробів Полтав. обл., водночас – викл. у місц. ПТУ худож. нар. промислів (1961–72), гол. худож. Коломий. ф-ки худож. виробів (1972–81). Автор більше 50 килим. композицій. Учасник виставок в Україні, РФ, Хорватії, Німеччині, США. Роботи зберіг. у музеях в Україні й за кордоном.

Б. Мельничук, І. Федів.

ГУ́ЛИК

Ігор Костянтинович (22. 10. 1962, смт Товсте, нині Заліщиц. р-ну) – журналіст. Чл. НСЖУ. Закін. Львів. ун-т (1984, нині нац. ун-т). Працював ред. Львів. обл. радіо, ред. Львів. студії телебачення (1986–90), кер. відділу політології г. “За вільну Україну”, у ред. г. “Ратуша”, “*Тернопіль вечірній*”, “*Тернопільська газета*”; від 2000 – кер. тиж-

невіка для укр. діаспори “Міст”, що виходив в Іспанії, Італії, Канаді, Португалії та США. Від 2006 – гол. ред. “Львівської газети”, співред. г. “Українська газета в Італії”, від 2008 – гол. ред. г. “Суботня пошта” (м. Львів).

Б. Мельничук.

ГУЛИК-ГНАТЕНКО

Стефанія (29. 01. 1946, с. Буданів, нині Тербовлян. р-ну) – мистецтвознавець, журналістка, громадська діячка. Чл.-кор. УВАН. Навчалась у Львів. ун-ті (нині нац. ун-т), закін. Київ. худож. ін-т (1973, нині акад. образотв. мист-ва і арх-ри), Нью-Йорк. ін-т технології бізнесу (1995). 1988 емігр. до США. Працювала в музеях, архівах, б-ках міст Львів, Нью-Йорк (Укр. музей), співроб. Радіо “Свобода” (1991–94). Автор статей із історії мист-ва і каталогів виставок сучас. митців.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ГУЛИН

Назар Петрович (18. 12. 1970, м. Тернопіль – 24. 02. 2003, м. Львів) – художник. Син *П. Гулина*. Чл. НСХУ (1995).

Закін. Львів. уч-ще приклад. мист-ва (1993, нині коледж декор. та ужит. мист-ва). 1993–2003 співпрац. із галереєю “Міро” (міста Прага, Чехія – Берлін, Німеччина). Працював у галузях станк. і монумент-декор. живопису, станк. графіки й плаката.

Від 1991 – учасник всеукр. та міжнар. худож. виставок; персон. – в містах Ужгород (1986, 1992) і Київ (1993).

Л. Щербак.

ГУЛЬКО

Омелян Миколайович (17. 03. 1949, с. Ладичин, нині Тербовлян. р-ну) – лікар, громадський діяч. Галуз. нагорода. Депутат Лановец. рай. ради 3-х склик. (від 1998), голова комісії з охорони здоров’я, материнства та дитинства (від 2006). Закін. Кременец. мед. уч-ще (1969), Терноп. мед. ін-т (1977,

нині ТДМУ). Пом. сан. лікаря Тербовлян. сан-епідемстанції (1971); лікар-травматолог (1978–90), зав. травматолог. відділу (1990–95), від 1995 донині – гол. лікар Лановец. центр. рай. лікарні. Автор наук.-практ. праць.

Б. Мельничук.

ГУЛЬОВСЬКИЙ

Володимир Орестович (07. 06. 1975, с. Шили Збараз. р-ну) – педагог, громадський діяч. Депутат Збараз. рай. ради (2002–06), Терноп. обл. ради (2006, 2009). Чл. УНП (2000), від 2006 – голова її Збараз. рай. орг-ції. Закін. Терноп. пед. ін-т (1997, нині ТНПУ), ф-т післядиплом. освіти Волин. ун-ту (2002, м. Луцьк), Укр. акад. держ. упр. при Президентові України (2008). Працював учителем географії ЗОШ в с. Лисичинці Підволочис. р-ну, за сумісн. – учителем історії Збараз. школи-інтернату (1997–2000), учителем історії та правознавства Збараз. ЗОШ № 1 (2000–02), юристом Збараз. міськ. ради. 2005–08 – голова Збараз. РДА. Від 2008 – нач. гол. упр. з питань туризму, сім’ї, молоді та спорту Терноп. ОДА.

В. Левицький, Б. Петраш.

ГУЛЯК-КУЛЬЧИЦЬКА

Дарія (13. 12. 1939, м. Бучач) – художник, педагог. З батьками виїхала до Німеччини, від 1949 – у Канаді. Студювала біологію у Детройт. ун-ті (1966, США), вивчала мист-во іконостасу в різних школах та монастирі оо. Студитів у м. Вудсток (Канада), в УВУ. Малювала ікони та іконостаси у церквах Канади, США (м. Клівленд). Виставки у містах Парма (Італія), Вашингтон, Чикаго (США), Торонто (Канада), Івано-Франківськ (2005; різдвяні картки). Діяльна в Пласті, вчителька у “Рідній школі” в Клівленді. 1980–90-і вид. низку образотв. карток.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ГУМЕНЮК

Борис Борисович (30. 01. 1965, с. Острів Терноп. р-ну) – письменник, громадський діяч. Чл. НСПУ (2006). Чл. НРУ, обл. істор.-просвіт., правозахис. т-ва “Меморіал”. Від 1990 – в м. Київ. Працював у комерц. структурах, від 2005 – на творч. роботі. Ініціатор створ. літ.-видав. проекту “Інша література” (2006). Чл. комісії НСПУ з пригодн. і фантаст. літ-ри (2006).

Автор зб. поезій “Спосіб захисту” (1993), романів “Лук’янівка” (2005; репрезентація в Тернополі), “Острів” (2006), повісті “Та, що була з неба” (2007) та ін.

І. Дем’янова.

ГУМЕНЮК

Оксана Євстахіївна (11. 08. 1972, Тернопіль) – педагог, психолог. Канд. психол. н. (2002). Закін.

Терноп. пед. ін-т (нині ТНПУ). 1999–2002 – заст. дир., 2003–06, від 2009 – ст. н. с. Ін-ту експеримент. систем освіти (м. Тернопіль); доц. (від 2006) каф. соц. роботи ТАНГ (нині ТНЕУ). 2006–08 – пров. н. с. нац. іновац.-психол. досліджень Крим. гуманіт. ун-ту (м. Ялта).

Водночас від 2000 – заст. гол. ред. всеукр. наук. ж. “Психологія і суспільство”. Автор більше 80 наук. праць.

Б. Мельничук.

ГУНТИК

Георгій Микитович (28. 07. 1964, с. Бистричі Березнів. р-ну Рівнен. обл.) – педагог, діяч спорту. Закін. Терноп. пед. ін-т (1986, нині ТНПУ). Працював учителем фіз. культури на Рівненщині, інструктором відділу студент. і учнів. молоді Терноп. обл. ради ВДФСТ профспілок; зав. орг. відділу, від 2005 донині – голова Терноп. обл. ради “Колос”;

гол. спеціаліст, нач. відділу оргроботи упр. з питань фіз. культури і спорту Терноп. ОДА (2000–05). Автор кн. “Тернопільщина спортивна” (2002), “Спортивні постаті Тернопілля” (2003), публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук.

ГУРАЛЬ

Іван Олексійович (псевда “Тайворон”, “Земляк”, І-62, І-60; 18. 09. 1923, с. Литвинів, нині Підгаєц. р-ну – 15. 06. 1950, с. Кривобороди Коломий.; похов. у с. Хімчин Косів. р-нів, обидва нині – Івано-Фр. обл.; 29. 11. 1992 перепохов.

у родин. селі) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався у Бережан. г-зії (від 1938 – в ОУН), Львів. ун-ті, де продовж. займатися підпл. роботою. Навесні 1939 заарешт., ув’язн. у концтаборі Береза Картузька. Кер. Коломий. надрайон. проводу ОУН (1942–50), заст. окруж. провідника ОУН Коломийщини. Від 1944 – ком-р сотні Покут. куреня УПА, чотовий сотні УГА ім. Колодзінського. 1949–50 переправляв архів. документи та людей через Румунію за кордон.

С. Бродіна-Гураль, Б. Мельничук.

ГУРЬЙ

Тетяна Андріївна (28. 02. 1963, с. Золота Слобода Козів. р-ну) – педагог, літераторка. Дружина *І. Гуря*. Галуз. нагороди. Закін.

Львів. ун-т (1985, нині нац. ун-т). Працювала у СШ № 53 м. Львів. Від 1992 – викл. у тех. ліцеї, Галиц. коледжі та Галиц. ін-ті (всі – м. Тернопіль). Від 2006 – викл. нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Автор наук. публікацій із галузі машинобудування, зб. поезій “Не розірви струну” (2002), “На вістрі серця” (2005), “Вітражі любові” (2007, усі – Т.). Учасниця міжнар. наук. конф. та симпозіумів.

В. Дерій.

ГУСКА-БОЙКО

Надія Миронівна (29. 12. 1973, м. Тернопіль) – майстер декоративно-ужиткового мистецтва (плетіння з рогози). Чл. НСМНМУ (2008). Закін. ТНПУ (2006). Працює вчителькою Терноп. школи нар. ремесел (від 1997). Учасниця худож. виставок у містах Тернопіль, Київ (від 1995).

А. Гриб.

ГУСЯТИНСЬКИЙ ЗАМОК

– оборонна споруда, пам’ятка архітектури місцевого значення. Розташ. у м-ку, нині смт Гусятин на урвист. краю плоскогір’я над р. Збруч. 1-й дерев. замок збуд. Ян Сверш в серед. 16 ст. Бл. 1630 гетьман польний корон. *М. Калиновський*, воевода Брацлавський звів муров. замок, оснащ. чисел. бійницями, утвор. квадрат з 4 округл. вежами на кутах. Ззовні мури з трьох боків оточував гліб. рів. З боку міста через рів був звідний міст, що провадив до в’їзної брами. Замок здобували: 1648 – місц. повстанці, 1672, 1675, 1680 – турки. 18 ст. замок служив за житло родині Калиновських і до 1795 збері-

гав первіс. вигляд. У 2-й пол. 19 ст. замок продали *Д. Моше Фрідману*, який створив на його тер. єврей. духов. осередок – спорудж. палац, божниця та ін. будівлі. Між 1-ю і 2-ю світ. війнами від замку ще залиш. башта і частина мурів. У повоєн. час замок розібрали на буд. матеріали, нині майже повністю зруйнований.

В. Бойко.

ГУСЯТИНСЬКИЙ ПРИРОДНИЙ РАЙОН

– територія, відмінна від інших природно-територіальних комплексів за рельєфом, кліматом, ґрунтовим покривом і рослинністю. Розташ. між ріками Серет та Гнізна на заході, Збруч – на сході. Товтр. кряж окреслює р-н із пн. сходу, Придністров. – із півдня. Належ. до Зх.-Поділ. фізико-геогр. обл. Зх.-Укр. провінції лісостеп. зони. Тер. – плоскі, слабохвилясті рівнини, долини рік широкі з полог. берегами. Віднос. висоти – 20–40 м. Ґрунти – здебільш. родючі чорноземи, тер. р-ну інтенсив. розорюють. Значні площі займають природ. схили, на яких зростають широколист. ліси (здебільш. – бук, граб, дуб). Помір. клімат (тепле літо, незнач. к-сть мороз. днів узимку) та достат. зволоження (бл. 600 мм опадів на рік).

І. Дем'янова.

ГУТА

Льонгін Володимирович (02. 01. 1936, с. Шидлівці, нині Гусятин. р-ну) – лікар, науковець.

Канд. мед. н. (1985), доц. (1988). Почес. донор (від 1971). Закін. Станіслав. мед. ін-т (1958, нині Івано-Фр. мед. акад.). 1958–75 – акушер-гінеколог рай. лікарень (Терноп. обл.); 1975–80 – зав. гінеколог. відділ. обл. та 2-ї міськ. лікарень (м. Тернопіль); 1980–

2001 працював на каф. акушер. та гінекол. ф-ту післядиплом. освіти, від 2001 – на каф. акушер. та гінеколог. лікувал. ф-ту; водночас – консультант. діагност.-лікувал. центру ТДМА (нині всі – ТДМУ). 1979 Г. вперше в Зх. Україні виконав операцію екстраперитон. кесарс. розтину з наступ. видужанням матері та здоровою дитиною; всього здійснив понад 100 таких операцій. Автор більше 120 наук. статей та метод. розробок, 4-х патентів на винаходи, 2-х рац. пропозицій.

В. Пришляк.

ГУТНИК

Андріян Юрійович (06. 10. 1968, м. Львів) – економіст, підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об'єдн. “Свобода” (2006). Закін. у м. Львів: ПТУ № 64, ун-т (1999, нині нац. ун-т). 1989–94 працював на з-ді “Полярон” (Львів). 1999–2003 – комерц. дир. приват. деревооброб. підпр-ва “Септіма” (м. Тернопіль). Водночас від 2000 донині – засн. і ген. дир. спільн. нідерланд.-укр. підпр-ва “ГолУкрінвест” ЛТД”; засн. та ген. дир. “ЛТ “Промисловий дім” – деревооброб. підпр-в у м. Тернопіль та с. Млинівці Зборів. р-ну. Долучився до відкриття найбільш. в Україні (15 тис. м²) аквапарку “Пляж” (м. Львів), голова його нагляд. ради.

В. Левицький, Б. Мельничук.

ГУТЯНСЬКИЙ ЗАКАЗНИК

– ботанічний заказник місцевого значення. Розташ. побли. с. Нараїв Бережан. р-ну, в кв. 33 вид. 2, 4 Нараїв. лісництва держ. підпр-ва “Бережанське лісомисливське господарство” у межах ліс. урочища “Дача “Нараїв””. Оголош. рішенням Терноп. обл. ради № 519 від 23. 12. 2005 “Про внесення змін та доповнень до мережі природно-заповідного фонду Тернопільської області”. Пл. 4,6 га. Під охороною – зозуліні черевички справж., булатки великоkwітк. та довголиста, гніздівка звич., коручка широколиста, занес. до Черв. книги України; грушанка мала, внес. до Переліку рідкіс. і таких, що перебув. під загрозою зникнення, видів рослин. світу на тер. Терноп. обл.

О. П'ятківський.

ГУЦАЙЛЮК

Павло Сименович (1901, с. Супранівка, нині Підволочис. р-ну – 30. 07. 1958, м. Нюрнберг, Німеччина) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (поч. 1930-х). Закін. г-зію у м. Тернопіль. 1928 заарешт., засудж. за зберіг. націоналіст. літ-ри; в червні 1939 заарешт. вдруге, ув'язн. у Березі Каргузькій. Від червня 1941 – чл. повіт. проводу ОУН, провідник референтури. У березні 1944 емігр. до Німеччини, де викл. укр. мови, проводив конспірат. навчання у т-ві “Юнацтво”, виконував ін. доручення ОУН.

І. Дем'янова.

ГҀЦАЛ

Ігор Степанович (09. 08. 1959, м. Хоростків Гусятин. р-ну) – вчений у галузі економіки. Д-р

екон. н. (2004). Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1980, нині ТНЕУ). В цьому ВНЗ: 1984–87 – викл., ст. викл., доц. каф. грош. обігу і кредиту, заст. декана, 1988–89 – в. о. декана кредит.-екон. ф-ту, від 1996 – заст. зав. каф. грош. обігу і кредиту, 2004 – зав. каф. банк. менеджменту та обліку, 2009 – декан ф-ту фінансів. Водночас 2007–08 – в. о. зав. каф. менеджменту у вироб. сфері ТДТУ (нині ТНТУ). Автор понад 40 наук. та навч.-метод. праць, у т. ч. монографій “Функціонування кредитного механізму в Україні в перехідний до ринку період” (1999), “Банківське кредитування суб’єктів ринку в трансформаційній економіці України” (2001), навч. посіб. “Гроші, банки та кредит” (1999), “Банківська справа” (2001), статей.

Л. Щербак.

ГУЦҀЛЬСЬКА СЃТНЯ УСС

– військовий підрозділ у *Легіоні УСС*. Нарах. 180–250 стрільців, підстаршин і старшин. Сформ. у жовтні 1916 з добровольців, переважно гуцулів із Коломий. округи і навколиш. повітів (нині належ. до Івано-Фр. обл.). Вишкіл – на Закарпатті, в Румунії. 27. 06. 1917 відправл. (ком-р Г. Голинський) на Сх. фронт – ділянка біля с. Конюхи (нині Козів. р-ну), с. Куропатники (нині Бережан. р-ну). Г. с. розбила частину польс. легіонерів рос. армії, багатьох узяла в полон. 29. 07. 1917 сотня перемогла в бою за переправу та міст через р. Збруч біля с. Збриж (нині Борщів. р-ну) і продовж. наступ. Від березня 1918 Г. с. – у Вел. Україні, вересня – на Буковині, у листопаді цього ж року влилася в *Гуцул. курінь УГА*.

П. Дем’янюк, Б. Мельничук.

ГУЦҀЛЬСЬКИЙ КҀРІНЬ УГА

– військовий підрозділ. Діяв у 9-й (Самбір.) бригаді УГА (1918–19), в *Армії УНР* (осінь 1919). Сформ. у листопаді 1918 в м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.), від грудня – на фронті. Склад. з 4-х сотень і тех. відділу; прибіл. 1200 вояків. Орг-тор і ком-р Г. к. – поручник, зго-

дом сотник Г. Голинський; воював на правах полку під час польс.-укр. війни (1918–19). Відзначився на відтинку фронту Хирів–Перемишль на Львівщині (15. 02.–12. 03. 1919), в *Чортків. офензиві* (червень 1919), у поході на м. Київ проти більшовиц. військ (19–31. 08. 1919), на Вапняр. відтинку фронту в Армії УНР у б-бі проти денікінців (24. 09.–19. 11. 1919). Зокрема, під час Чортків. офензиви Г. к. УГА через нестачу набоїв і часті багнет. атаки втратив майже половину вояків; однак стрільці-гуцули змусили ворога відступити. Держ. Секретаріат Військ. Справ ЗУНР присвоїв Г. к. УГА лицар. чин.

П. Дем’янюк, Б. Мельничук.

ГУШОВАТИЙ

Петро Васильович (01. 09. 1957, с. Шупарка Борщів. р-ну) – диригент, педагог. Засл. прац.

культури України (2002). Закін. Чортків. пед. уч-ще (1976), муз.-пед. ф-т Дрогобиц. пед. ін-ту (1980, нині ун-т; Львів. обл.). Від 1981 – викл., 2002 – зав. каф. методики муз. виховання і диригування Дрогобиц. пед. ун-ту. Понад 10 р. – кер. студент. нар. во-

кал.-хореограф. ансамблю “Пролісок”, диригент і учасник нар. чол. капели “Бескид”, худож. кер. чол. камер. хору “Боян Дрогобицький” (усі – м. Дрогобич). Хор під кер-вом Г. – лауреат 1-ї премії 4-го Міжнар. конкурсу ім. М. Леонтовича (2002, м. Київ), учасник фестивалів у Австрії, Голландії, Греції, Польщі та ін. Упоряд. репертуар. зб. “Краю-розмаю” (з репертуару “Проліска”), “Співає народний хор “Карпати”, “Смерекове розлуння” (вокал.-хор. тв. З. Антонішака), 3-х наук. зб. із серії “У вінок шани корифеям”.

С. Ваврик.

ГАБРУСЕВИЧ

Володимир Северинович (1904, с. Вільхівець, нині Бережан. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *І. Габрусевича*. Діяльний у студент. нац. русі. Політв'язень польсь. тюрем (1932). Учасник Похід. груп ОУН (1941). Подальша доля невідома.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

Г'АВУР

Ярослав (16. 02. 1924, с. Млинівці, нині Зборів. р-ну) – громадський діяч. Від 1944 – в таборі для переміщ. осіб у м. Міттенвальд (Німеччина), 1949 емігр. у США. Довголіт. управитель, від 2002 – голова оселі Укр. братс. союзу (УБС) “Верховина” у м. Глен-Спрей.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

“ГЕДЗЬ”

– гумористична рукописна одноднівка. Вид. 1930 учні укр. г-зії в м. Краменець. Ред. не зазначено.

М. Галушко, Б. Мельничук.

ГЕМБАРОВИЧ

Мечислав (Gembarowicz Mieczysław; 17. 12. 1893, м. Ярослав, Польща – 02. 09. 1984, м. Львів) – польський історик, мистецтвознавець. Д-р філософії (1921). Дійс. чл. Польс. АН (1945). 1903–12 – у м. Бучач, де навчався в г-зії. 1914–18 – в австр. армії на фронті. Закін. Львів. ун-т (1921). У Львові: працював у Осоленіумі, викл. Політехніки, 1936–39 – проф. ун-ту; після 2-ї світ. війни – викл. ун-ту, м. н. с. Ін-ту сусп. н., ст. н. с. Музею етнографії та худож. промислу (до 1963). Автор бл. 100 наук. праць.

П. Гуцал.

Г'ЕНИК-БЕРЕЗОВСЬКА

Неоніла Карлівна (20. 02. 1882, м. Борщів – 01. 04. 1960, м. Торонто, Канада) – громадська діячка. Із чоловіком Михайлом – співорг-тор. т-в у м-ку Печеніжин (нині смт Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.). Проварила курси підго-

товки гуцулів до навчання в Коломий. г-зії, доводячи, що учнями можуть бути не тільки чужинці. Від 1948 діяльна в укр. т-вах у Канаді (міста Вінніпег, Торонто). Авторка спогадів, листувалася з *Б. Лепким*.

Б. Мельничук.

Г'ЕРМАН

Володимир Григорович (04. 08. 1960, с. Пищатинці Борщів. р-ну) – геолог, журналіст, літератор, перекладач, громадський діяч. Закін. Кам'янець-Поділ. індустр. технікум Хмельн. обл. (1979), геолог. ф-т Львів. ун-ту (1984, нині нац. ун-т), курси при ф-ті журналістики Київ. ун-ту (1989, нині нац. ун-т). Технік-геолог у геолог. експедиціях у Білорусі, Узбекистані, Росії, інж.-геолог у містах Новий Уренгой (нині РФ), Новояворівськ (Львів. обл.), на Загайпіль. сірчан. руднику (Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.); інструктор райвиконкому, зав. агропромисл. відділу ред. рай. газети (м. Володимирець Рівнен. обл.). 1990–95 – у м. Коломия: інж. з-ду “Коломиясільмаш”, ст. ред. відділу політики ред. г. “Воля Нації”. Від 1995 – в м. Київ: ст. ред., відп. секр. г. “Слово “Просвіти” (1996–2000), заст. гол. ред. вид-ва літ-ри для дітей “Махаон-Україна” (від 2000). Ред.-упоряд.

зб. матеріалів і документів “Просвіта”: історія та сучасність (1868–1998)” (1998), дит. книжок, енциклопедій. Автор зб. поезій “Сонячна корона” (1994), “Alter Ego / Друге Я” (1995), книжок для дітей, кн. нарисів “Від Сени до Дніпра”. Переклав п'єси Ж.-К. Брісвіля “Вечеря”, Р.-Б. Шерідана “Дуеня”, казки Ш. Перро “Попелюшка”, “Ослина шкура”, О. Толстого “Золотий ключик...”, Ю. Олеші “Три товстуни” та ін. Автор ілюстрацій до влас. журналіст. матеріалів і новел, збірок поезії.

М. Васильчук, Б. Мельничук.

Г'ЕРЦ

Шоломо (рр. і м. н. та см. невід.) – єврейський релігійний діяч. Равин м. Борщів (від 1924). Духов. просвітитель єврей. військовослужбовців. За час служіння равиним відновив роботу клубу “Дагель Ешурон”, у якому – бл. 2000 книг.

В. Уніят.

ГЕТО

– у християнських країнах – ізольована частина міста, яку владні органи відвели для проживання євреїв. Термін “Г.” походить із Італії, де квартал Венеції під назвою “Г.” 1516 оточили стіною і визначили єдиною місцевістю міста для проживання євреїв. Булла папи Павла IV (1555) зобов’яз. євреїв Риму та ін. міст у пап. володіннях проживати в особл. кварталах чи вулицях, відокремл. стіною з єдин. воротами, що закривали на ніч. Пап. булли від 1562 всі тер. міст, де проживали євреї, назив. “Г.”. Від 17 ст. термін “Г.” пошир. у Німеччині та ін. країнах Європи. У літ-рі 19 ст. він став синонімом єврей. кварталів. Під час 2-ї світ. війни в ряді міст Сх. Європи, які окуп. Німеччина, для ізоляц. єврей. населення нацисти створ. концтабори, котрі назвали “Г.”. Ідею концентрац. євреїв у Г. запропонував А. Гітлер 1939. У Сх. Галичині нім. фашисти впровад. т. зв. “польську” модель, що передбачала створ. довготермін. Г., куди збирали євреїв із навколиш. місцевостей (див. “Євреї на Тернопільщині”). У липні 1941 нім.-фашист. командування спрямувало на Тернопільщину 320-й поліцій. батальйон під команд. Таля, який із гестапівцем Дитріхом орг-тор 1-х знищень єврей. населення. У вересні 1941 в м. Тернопіль створ. 1-е в Сх. Галичині Г., де 25. 03. 1942 німці розстріл. тисячу євреїв. Окупац. влада створ. Г. у вел. насел. пунктах Тернопільщини, охопивши найгірші будинки. Скупченість, голод та інфекції призводили до захворювань. Проте єврей. діти продовжували навчатись у Г. за допомогою вчителів та вихователів, а 16-річний М. Майзл із м. Борщів створ. серію картин про становище євреїв у ті часи. Мешканців Г. використ. протягом певн. часу як роб. силу. Для орг-ції життя у Г. нацисти створ. єврей. самоуправління – юденрати. У м. Підгайці юденрат очолювали д-ри Л. Грос, Ратнер, Сальпетер та купець Мільх. За даними надзвич. слідч. комісії у м. Тернопіль і на його околицях (Янів. та Драганів. лісах) фашисти знищили більше 28 тис. осіб, яких вивезли переваж. з Терноп. Г.; в Тербовлян. р-ні – більше 3 тис., м. Почаїв Кременец. р-ну – більше 2 тис., м-ку Вишнівець (нині смт Збараз. р-ну) – 2,5 тис. У серпні 1942 німці розстріл. в урочищі “Лазьонка” побл. м-ка, нині м. Ланівці понад 3,5 тис. євреїв; на місці їх похов. спорудж. мемор. знак (1982, скульп. Р. Білик). На околицях м-ка Скала-Подільська (нині смт Борщів. р-ну) фашисти розстріл. 2350 осіб – жителів м-ка і навколиш. сіл. 1976 на цвинтарі побл. м. Тель-Авів (Ізраїль) встановл.

мемор. знак, присвяч. мученикам Скали-Подільської. 26. 09. 1942 у м. Борщів. Г. знищили бл. 100 євреїв, 20. 03. 1943 – 800, 05. 06. – 700, усього в червні – 1800. Через спец. оголош. місто проголосили “Юденрайн” (“чисте від євреїв”). 1943 у м. Збараж розстріл. понад 15 тис. євреїв, зігнаних із насел. пунктів р-ну. В Підгайцях Г. створ. вище від Успен. церкви; сюди пересел. євреїв із навколиш. сіл; від осені 1942 їх вивозили на розстріл. У червні 1943 на полі біля с. Старе Місто (нині Підгаєц. р-ну) побл. “фігури” св. Анни німці розстріл. понад 1000 євреїв. До кінця 1943 Пилгаєц. Г. ліквідували. 23. 07. 1943 в лісі біля м. Чортків фашисти розстріл. майже всіх мешканців труд. табору. У вересні 1943 Чортків. Г. було ліквідовано. 1943 знищене єврей. насел. м. Скалат (нині Підволочис. р-ну). 2002 тут спорудж. монумент невин. жертвам єврей. народу (автор проекту – Я. Музичка). Побл. с. Рай Бережан. р-ну фашисти розстріл. бл. 13 тис. мешканців м. Бережани і навколиш. сіл, 1943 побл. с. Літятин Бережан. р-ну – 100 євреїв. У березні 1943 гітлерівці розстріл. на околиці м-ка, нині смт Козова бл. 4 тис. євреїв, у с. Вікно (нині Гусятин. р-ну) знищ. євреїв, яких привели з м-ка Гримайлів (нині смт Гусятин. р-ну). 12. 06. 1943 фашисти ліквідували Г. у м. Бучач, у м-ку Товсте (нині смт Заліщиц. р-ну) розстріл. бл. 5 тис. євреїв. Нач. жандармерії м. Тербовля вахмістр Склярік розстріл. 997 євреїв. Попри обмеж. можливості, євреї чинили спротив нацист. політиці тотал. винищення. Навесні 1942 в Борщів. Г. виникла група опору (кер. В. Ашендорф, І. Вайнтрауб, К. Шварц), перед ліквідацією Г. група перебралась у сусід. ліс. 17. 11. 1943 група напала на Борщів. тюрму і звільнила 50 в’язнів. 10–12. 08. 1942 в Кременец. Г. вибухнуло повстання. У березні–грудні 1943 в лісах побл. сіл Жилинці та Цигани Борщів. р-ну діяв єврей. партизан. загін під команд. Є. Цукера та В. Юнга. У Чортків. Г. і в труд. таборі діяли групи спротиву. Навесні 1943 молодіж. група під кер. Р. Розенберга створ. партизан. загін. У Сх. Галичині найвідоміш. єврей. партизан. загонами були “Софіївка” та “Колки”, які діяли побл. міст Тернопіль, Борщів, Скалат та Чортків. Чимало євреїв воювали в УПА. Насел. Тернопільщини співчувало євреям, переховувало їх, нерідко ризикуючи власним життям. Окремим уродженцям Тернопільщини, які перехов. євреїв, надано почес. звання “Праведники народів світу”. Пам’ятники, пам’ят. знаки євреям, закатованим під час нім.-рад. війни, є у містах Борщів, Бучач, Зба-

раж, Зборів, Кременець, Ланівці, Скалат (Підволочис.), Хоростків (Гусятин.), смт Підволочиськ, Вишнівєць (Збараз.), Товсте (Заліщиц.), Шумськ, селах Кам'янки (Підволочис.), Петрички (Терноп.), Плебанівка (Теребовлян.) р-нів та ін.

В. Уніят.

ГЗОВСЬКИЙ

Казимир (Gzowski Kazimierz; 1813, м. Петербург, нині Санкт-Петербург, РФ – 1898, м. Торонто, Канада) – інженер, громадський діяч. Почес. ад'ютант королеви Вікторії, кавалер британ. ордена св. Михаїла і Георгія (лицар Британ. імперії). Навчався у Кременецькій ліцеї. Учасник польськ. повстання 1830. Від 1834 – в США, 1842 – Канаді. Гол. інженер буд-ва 1-ї канад. залізниці від м. Монреаль до кордону зі США, учасник буд-ва мосту на р. Ніагара, автор ідеї спорудж. на ній ГЕС. Співзасн. Нац. парку Ніагара та Спілки канад. інженерів.

Ю. Ковальков, Г. Яворський.

ГІЛЬ

Євген Маркович (15. 02. 1920, с. Яргорів, нині Монастирис. р-ну) – ветеринар, громадський діяч. Студював ветеринарію у містах Львів, Лейпциг і Мюнхен (обидва – Німеччина), закін. ун-т Делавер (1951, США). Працював в Мін-ві с. госп-ва у м. Вашингтон (США), відповідальний за вироб-во біолог. препаратів; заст. гол. адміністратора з тваринництва. Чл. кількох амер. проф. орг-цій, діяльний в Об'єдн. укр. вет. лікарів.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ГІНЧИЦЬКИЙ

Карло Йосипович (05. 02. 1901, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл. – 14. 01. 1974, там само) – педагог. Навчався в учит. семінарії у м. Заліщиці (1918–19). Воював в УГА, у т. ч. на Тернопільщині. Учитель, дир. Виноград. (1939–41) і Пилипів. (1941–44) шкіл Коломий. р-ну. 1944 Г. зарешт. органи НКДБ, засудж. на 25 р. ВТТ. 1954 поверн. до Коломиї, зазнав політ. переслідувань. Автор наук.-практ. праць.

Б. Мельничук, Я. Полатайчук.

“GLOS BRZEZANSKI”

(“Бережанський голос”) – польськомовний щомісячник. Вих. із лютого 1932 в м. Бережани.

В. Ханас.

“GLOS ZUDOWSKI”

(“Жидівський голос”) – єврейський тижневик. Вих. із 14. 02. 1930 в м. Тернопіль.

В. Ханас.

ГІМНА

– найменша адміністративно-територіальна одиниця в Королівстві Польському, від 1920 –

в Польщі. До цих держав належ. частина тер. сучас. Терноп. обл. (див. *Адмін.-тер. поділ Тернопільщини*). 03. 12. 1920 сейм Польщі ліквідував тер. окремішність Галичини, запровадивши єдиний адмін.-тер. поділ держави на воєв-ва, повіти та збірні громади, або гміни.

Б. Мельничук.

ГЮЙ

Ілля Костянтинович (псевдо “Тигр”; 1914, с. Кокутківці, нині Зборів. р-ну – 27. 05. 1944, с. Висипівці одноймен. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1937), район. провідник (від кінця 1930-х). Діяв у підпіллі. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ГОЛЕМБІЙОВСЬКИЙ

Григор (05. 12. 1915, Бережанщина – 11. 03. 1981, м. Клівленд, США) – педагог, громадський діяч. Навчався в г-зіях у містах Бережани, Львів, Перемишль (нині Пшемисль, Польща), студював славистику у Львів. та Клівленд. (закін. 1967) ун-тах. 1944 емігр. у Німеччину, вчителював у таборів. школах у містах Пфаркірхен й Берхтсгаден. Від 1950 – у США (м. Клівленд), де вчитель в школі українознавства. Діяльний в орг-ціях Визв. фронту, “Рідної школи”, спорт. клубі “Львів”, чл. управи та голова відділу Орг-ції Оборони Чотирьох Свобод України.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ГОЛЯШ

Федір (Теодор) Іванович (псевдо “Виговський”; 18. 02. 1913, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 01. 03. 2004, м. Чикаго, США) – учасник національно-визвольних змагань, меценат. Брат Г. і С. *Голяшів*. Чл. ОУН (1935); кущовий провідник у селах Бишки, Конохи, Ценів (усі нині – Козів. р-ну), заст. повіт. провідника ОУН Бережанщини; комісар штабу повстання в Бережан. окрузі. Політв'язень польськ. тюрем. Очоловав футбол. команду “Пролом” у Бишках. Проживав у Німеччині; 1946 емігр. до США (м. Чикаго), де діяльний в укр. орг-ціях діаспори. У родин. селі, до якого приїжджав після 1991 щороку, матеріал. допоміг церкві, школі, футбол. команді.

Б. Мельничук.

ГОНГÁДЗЕ

Мирослава Володимирівна (19. 06. 1972, м. Бережани) – журналіст, продюсер, громадська діячка. Дружина журналіста Г. Гонгадзе. Закін. ф-т правознавства Львів. ун-ту (1997, нині нац. ун-т). Працювала юрисконсультом Бережан. райспоживспілки (1991–92), консультантом Бережан. райради (1992), спеціалістом Львів. ОДА

(1992–93), у відділі інформації ред. г. “Пост-Поступ” (1993–94), заст. дир. ТОВ “Центр Європи”; голова прес-центру об’єдн. “Нова хвиля” (1994–95); кер. відділу Міжнар. Медіа-центру СТБ, агентства іміджу г. “День” (1997–98), прес-центру фракції ПЗУ у ВР України (1998). Від 2001 – у США (м. Вашингтон). Журналіст та ведуча телепрограм “Голос Америки”. Продюсер фільму “Тіні війни” (1993), викон. продюсер док. фільму “Охоронці мрії” (1995). Автор кн. “Розірваний нерв. Хронологія громадянського протесту” (2005) та ін. публікації. У серпні 2008 перебув. на Бережанщині, у м. Тернопіль.

Б. Мельничук, Я. Павлів, В. Уніят.

ГОНСЕТ

Роман (справж. прізвище Гонський; 1891, с. Зелена, нині Бучац. р-ну – 25. 06. 1951, Пн. Голлівуд, США) – винахідник, меценат, громадський діяч. Емігр. до Канади (1907), працював із електрич. приладами у м. Едмонтон; від 1916 – у США (міста Чикаго, Лос-Анджелес). Із сином Фавстом виготовив кілька таємних приладів для літаків оборон. галузі. Під час 2-ї світ. війни створ. власну компанію для вироб-ва своїх винаходів, серед яких – апарат для безперерв. показу фільмів, бездротовий телефон, з можливістю двостор. розмови. Запатентував бл. 100 різних винаходів. У Лос-Анджелесі діяльний в укр. культ. житті; співорг-тор (із дружиною Іриною) і меценат Укр. культ. центру. Свою б-ку заповів Альберт. ун-ту в Едмонтоні; збірка винаходів Г. – в музеї провінції Альберта.

В. Маркус, Б. Мельничук.

ГОНСЬОРОВСЬКИЙ

Генрік-Еразм Леонардович (Gansiorowski Henrik Erasim; 01. 04. 1878, м. Заліщики – 17. 01. 1947, м. Грудзьондз, Польща) – польський географ, педагог, мандрівник, етнограф. Зол. Хрест Заслуги і Зол. гірськ. турист. відзнака (1936). Закін. г-зію у м. Станіслав (1893, нині Івано-Франківськ), учит. семінарію у м. Львів (1898); іспит на вчителя склав у м. Заліщики (1903). Учителював у с. Нижнів на Львівщині та містах Тлумач і Коломия (нині Івано-Фр. обл.). Діяльний у т-ві “Сокил”; учасник 1-ї світ. війни, 1918–20 – у Війську Польс. (капітан). Мешкав у м. Грудзьондз, де служив у піхот.

полку (від 1923 – майор), викл. у т. зв. жовнір. ун-ті, співпрац. із військ. географ. ін-том, займався картографією. Після виходу у відставку створ. у місті відділ Польс. краєзн. т-ва. Автор статей і світлин у ЗМІ та збірниках. Після смерті Г. його вел. етнограф. збірку передали до місц. музею; іменем Г. назв. вулиця в м. Грудзьондз.

Б. Мельничук, М. Савчук.

ГОРЕЦЬКИЙ

Богдан Іванович (19. 01. 1926, с. Устечко, нині Заліщиц. р-ну – 25. 09. 1983, м. Коломия Івано-Фр. обл.; похов. у с. Ниж. Вербіж Коломий. р-ну) – лікар, громадський діяч. Син *І. Горецького*. Відмінник охорони здоров’я УРСР. Закін. Коломий. г-зію, Станіслав. мед. ін-т (1951, нині Івано-Фр. мед. акад.). Зазнав переслідувань органів КДБ. Лікар у с. Стецева

Снятин. р-ну Івано-Фр. обл.; від 1955 – в м. Коломия: невропатолог, зав. невролог. відділ. центр. об’єдн. міськ. і рай. лікарні. Чл. обл. Т-ва лікарів-невропатологів. Автор наук.-практ. праць.

Б. Мельничук, І. Романюк.

ГОРЕЦЬКИЙ

Іван Степанович (26. 01. 1891, с. Дятьківці, нині належ. до м. Коломия Івано-Фр. обл. – 26. 02.

1980, с. Ниж. Вербіж Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.) – священник. Батько *Б. Горецького*. Закін. Коломий. г-зію, греко-катол. семінарію в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), Віден. духов. акад. (1914, Австрія). Під час 1-ї світ. війни – капелан-старшина австро-угор. армії, згодом – *Легіону УСС* і УГА. Викл. релігії в навч. закладах м. Коломия. 1920–40-і – священник у м. Бучач, с. Устечко і м-ку, нині смт Товсте (обидва нині – Заліщиц. р-ну) та с. Ниж. Вербіж. Діяльний в укр. т-вах.

Б. Мельничук, Я. Полатайчук.

ГОТТФРІД

Марек (р. н. невід., м. Тернопіль – 1942, біля с. Петриків Терноп. р-ну) – єврейський педагог, громадський діяч. Викл. іудей. релігію в г-зіях у м. Тернопіль. 1942 за наказом гестапо створив і очолив у Тернополі “Єврейську раду” (“Judenrat”) із 100 осіб. Розстріляний.

В. Ханас.

ГРАНАТ

Олександр (14. 12. 1911, с. Лазарівка, нині Монастирис. р-ну – 1983, Лігайтон, шт. Пенсильванія, США) – актор, танцюрист, декоратор. 1942–44 – актор театру у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), на емігр. – в ансамблі львів. акторів під кер-вом В. Блавацького, в “Театрі у П’ятницю”; оформляв вистави “Наталка Полтавка”, “Невольник”, “Листопад 1918”, “Багрянні рожи”, “Ой, Морозе, Морозенку...”. Діяльний у громад. житті Лігайтону.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ГРОЛІС

– рекордингова компанія і продюсерський центр у м. Тернопіль. Засн. 1998. Дир. – *Я. Громадський*. Пріоритет – укр. музика різних стилів і напрямів. Вип. (2008) понад 150 компакт-дисків і 200 аудіокасет. Співпрац. з *А. Горчинським*, *Г. Драпаком*, *В. Павліком*, *О. Смиком* та ін. “Г.” – орг-тор концертів та фестивалів, видає ж. “*Своя музика*”. Продукція “Г.” відома в Україні, країнах Європи, Австралії, Канаді, США.

В. Уніят.

ГҀДЗЬ

Степан Дмитрович (1891, с. Смиківці, нині Терноп. р-ну – 21. 12. 1937, м. Челябінськ, нині РФ) – лікар, судово-медичний експерт. Закін. укр. г-зію в м. Тернопіль, навчався на мед. ф-ті Львів. ун-ту. Старшина (офіцер) УГА. На час арешту 28. 11. 1937 – у м. Троїцьк Челябін. обл. (нині РФ), зав. антималарій. станцією. Розстріляний. Реабіліт. 1956.

Є. Гасай.

ГҀДЗЯК

Олександр Теодорович (19. 01. 1926, м-ко, нині смт Поморяни Золочів. р-ну Львів. обл. – 22. 04. 2006, м. Сіракузи, США) – лікар-стоматолог, громадський діяч, меценат. Почес. Грамота УЛТ Пн. Америки (1983). Закін. Бережан. г-зію (1944). Тоді ж виїхав у Німеччину, де закін. стоматолог. ф-т Мюнхен. ун-ту. Емігр. до США, там служив у ЗС (капітан). 1958 розпочав лікар. практику в м. Сіракузи (шт. Нью-Йорк). Чл.

УЛТ Пн. Америки, неоднораз. голова його відділу в Сіракузах; чл. низки стоматолог. т-в США. Голова відділ. Укр. конгресов. ком-ту Америки і Т-ва допомоги Україні в м. Сіракузи. Благодійник Укр. Гарвард. ін-ту та Укр. музею в м. Нью-Йорк, Львів. Богослов. академії.

Н. Волинець, Б. Головин, Я. Мазурак.

ГҀШУЛҀЙ

Йосип Миколайович (24. 06. 1941, с. Корнич, нині Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.) – вчений у галузі педагогіки. Д-р пед. н. (2001). Відмінник освіти України (1996). Галуз. нагороди. Закін. Львів. лісотех. ін-т (1968, нині нац. лісотех. ун-т України). Працював ст. викл., деканом ф-ту заг.-тех. дисциплін, зав. каф. методики труд. навчання, від 1976 – доц., 2004 – проф. каф. загальнонаук. та інж. дисциплін ТНПУ. Автор понад 100 наук. праць, у т. ч. навч. посібників “Основи техніки”, “Основи деревообробки” (обидва – 1996), “Загальна методика викладання основ економіки” (2004), монографій “Вивчення основ техніки у середній школі: проблеми змісту” (1994), “Технічна підготовка школярів” (1997), “Загальнотехнічна підготовка учнів у процесі трудового навчання” (2000).

І. Дем’янова, Г. Івахів.

ДАВІБІДА

Михайло Миколайович (1917, с. Ласківці, нині Тербовлян. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Діяльний у “Просвіті”, “Січі” та ін. укр. т-вах у родин. селі. 1938–44 – в підпіллі, згодом – у ЧА. 1948 Д. заарешт. органи МДБ; 12 місяців – у тюрмі в м. Чортків; засудж. на 10 р. ув’язн., покарання відбував у м. Долінка (Казхстан). Подальша доля невідома.

Д. Коробій, Б. Мельничук.

ДАВІБІДА

Олекса Анатолійович (псевдо “Грім; 07. 03. 1916 с. Ласківці, нині Тербовлян. р-ну – 15. 12. 1990, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Надрайон. провідник ОУН на Тербовлянщині. 1959 в с. Богатківці Тербовлян. р-ну Д. оточив спец. підрозділ КДБ; здійснив спробу самогубства, осліп. Заарешт., засудж. на 25 р. ВТТ. Після покарання проживав у родин. селі.

В. Уніят.

ДАВИДЕНКО

Андрій Анатолійович (03. 10. 1976, м. Тернопіль) – педагог, громадсько-політичний діяч. Депутат ВР України від блоку політ. партій “Наша Україна–Народна самооборона” (від 2007), чл. Ком-ту з питань бюджету. Закін. фіз.-матем. ф-т ТДПУ (1998, нині ТНПУ). Радник кер. Держ. упр. справами (2005). Автор наук.-практ. і публіцист. статей.

В. Уніят.

ДАВІДОВА

Ірина Миколаївна (15. 05. 1921, м. Київ) – театрознавець. Канд. філол. н. (1948). Закін. Томс. пед. ін-т (1943, нині РФ). Не раз перебувала на Тернопільщині, опубл. низку рецензій на вистави Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр), нарисів про його митців. Авторка дослідж. з істор. укр. театру; серед праць – “Ярослав Геляс” (1986).

Б. Мельничук.

ДАВИДОВИЧ

Тома (Хома) Улянович (1891, м. Тернопіль – 15. 09. 1937, м. Харків) – педагог. 1914–18 – в австр. армії. Підхорунжий, поручник УГА; з нею перейшов у Вел. Україну. Від лютого 1920 – у ЧУГА. 1921–22 – викл. Харків. школи черв. старшин. 1927 звільн. з армії. Закін. Ін-т нар. освіти в Харкові, де працював у серед. і ВНЗ. На час арешту 08. 08. 1937 – викл. нім. мови Пром. академії. Розстріл. Реабіліт. 1959.

Є. Гасай.

ДАКУРА

Любов Михайлівна (28. 05. 1926, м. Яворів, нині Львів. обл.) – лікар-інфекціоніст. Дружина

Я. Омеляна. Галуз. нагороди. Навчалася у Львів. мед. ін-ті (1945–50, нині нац. ун-т), закін. Терноп. мед. ін-т (1961, нині ТДМУ). 1950 вивез. у Сибір (Іркут. обл., нині РФ). Працювала на лісопавалі, в колгоспі, у клініч. лабораторії при лікарні (1954–59). Від 1959 – у м. Тернопіль, в інфекц. відділ. 1-ї міськ. лікарні. Діяльна у громад. житті міста.

Я. Ганіткевич, П. Пундій.

ДАМАСКИН (МАЛЮТА)

(1883, с. Клебань, нині Тульчин. р-ну Вінн. обл. – 1944, Сибір, нині РФ) – релігійний діяч. Архієпископ. Перебував 5 р. ченцем на г. Афон (Греція). 1914–15 – капелан у госпіталі Черніг. Черв. Хреста. Казнодій і духовник у м. Житомир. 1919–20 – проповідник, 1920–32 – намісник Свято-Успен. Почаїв. Лаври; 1932 – настоятель Дубнів. монастиря (нині Рівнен. обл.); 1935 – настоятель собору, викл. Закону Божого у жін. школі у м. Ковель (нині Волин. обл.). 1940 висвяч. у м. Москва (нині РФ) на єпископа Житомир.; відтак – єпископ Чернів.; 1943 –

митрополит Автоном. церкви. Під час евакуац. з м. Кам'янець-Поділ. (нині Хмельн. обл.) заарешт. органи НКВД; ув'язн. у концтаборі, де й помер.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ДАНИЛЄВИЧ

Василь Миколайович (02. 04. 1909, с. Ст. Олексинець, нині Кременец. р-ну – 10. 03. 1983, м. см. невід.) – священик, протоієрей. Закін. семикл. школу в м. Почаїв, паломниц. школу при Кременец. Богоявлен. монастирі. Служив паломником – в с. Олика (нині смт Ківерц. р-ну Волин. обл.), згодом у с. Садки, нині Шумс. р-ну. Ієрейс. свячення – 1942, відтоді – настоятель Святотроїц. церкви в Олиці, згодом – благочин. Олиц. округи. 1950 заарешт. Від 1951 служив у храмах у м. Дубно, в селах Вел. Сади та Повча (обидва нині – Дубнів. р-ну Рівнен. обл.).

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ДАНИЛЄВИЧ

Лев Климентович (1892, с. Тиліявка, нині Шумс. р-ну – 1963, м. Кременець) – педагог, теолог. Брат *В. Данилевича*. Закін. Житомир. духов. семінарію, Київ. духов. акад. Від 1920 – у м. Кременець: викл. латин., грец., укр. мови та літ-ри у духов. семінарії, укр. г-зії, серед. та торг. школах, мед. уч-щі. Автор числ. наук.-практ. праць.

Н. Ішина-Львович, О. Турик.

ДАНИЛЄВИЧ

Леонтій Наркісович (18. 06. 1897, с. Михайлівка, нині Олевс. р-ну Житомир. обл. – 17. 08. 1952, Краснояр. край, нині РФ) – священик, протоієрей. Закін. Житомир. духов. семінарію (1918). Від 1920 – псаломщик у м. Любомль (нині Волин. обл.). 1922 рукопоклад. у сан ієрея. Від 1929 – пом. благочин. 3-ї округи та округ. візитатора у с. Новий Вишнівець (нині належ. до смт Вишнівець Збараз. р-ну). Після приходу рад. влади – священик у с. Річиця, від 1944 – священик у с. Козлин (обидва нині – Рівнен. р-ну Рівнен. обл.). Від 1945 – у м. Козятин (нині Вінн. обл.). 1947 заарешт., висланий на каторж. роботи у Краснояр. край.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ДАНИЛЄВИЧ

Михайло Васильович (псевдо “Рубинський Василь Петрович”; 17. 09. 1909, с. Залужжя, нині Збараз. р-ну – ймовірно, літо 1941, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1936). Заст. повіт. провідника (1937–39), повіт. провідник (1939) ОУН Збаражчини. Політв'язень польс. тюрем (1937). Орг-тор і кер. зброй. повстання на Збаражчині (18. 12. 1939); співпрац. з *Д. Клячківським*. Заарешт. органи НКВС 07. 09. 1940; на “процесі 59-х” (1941) засудж. до розстрілу. Загинув, ймовірно, при знищ. політв'язнів, за ін. даними – вижив, змінив прізвище.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ДАНИЛЄВИЧ

Северин Андрійович (1921, с. Максимівка, нині Збараз. р-ну – 1993, м. Жовква Львів. обл.; похов. у с. Чагарі-Збаразькі Збараз. р-ну) – лікар, учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Закін. г-зію у м. Тернопіль, медицину студював у Львів. мед. ін-ті (нині нац. ун-т). Лікар УПА. Заарешт. органи НКДБ 1944 в м. Дрогобич Львів. обл.; засудж. 1945 на 20 р. ув'язнення. Покарання відбував у концтаборі в м. Воркута (нині Респ. Комі, РФ). Звільн. Працював лікарем у м. Ужгород Закарп. обл., згодом – у Жовкві. Реабіліт. 1991.

Я. Ганіткевич, Б. Головин, П. Пундій.

ДАНИЛКОВ

Сергій Олександрович (23. 07. 1965, м. Бучач) – лікар-хірург, громадський діяч. Канд. мед. н. (1995), чл. Європ. асоц. ендоскопіч. хірургів (1998). Відзнака П. Харріса. Депутат Терноп. міськ. ради (1998–2002). Співзасн., президент (1999) Ротарі-клубу в м. Тернопіль, голова міжнар. ком-ту Ротарі Україна-Швеція, чл. правління Швед.-Укр. бізнес-клубу. Закін. ТДМІ (1988, нині ТДМУ), ТАНГ (2003, нині ТНЕУ), навчався в ун-ті Кеттерінг (2001), слухач Гарвард. ун-ту (обидва – США). Стажувався в клініках Саксонії і Тюрінгії (2003, Німеччина), у м. Стокгольм (2006, Швеція). Працював мед. братом у реанімац. відділ. обл. лікарні (1986–88), лікарем-хі-

рургом, ендоскопістом у Терноп. обл. клін. лікарні. Від 1997 – гол. лікар Терноп. обл. Центру мінімально інвазив. хірургії (нині клініка “Доктус” ТОВ “Стас”). 1995 з влас. дослідженнями представляв Україну на міжнар. конгресі з гастроентерології в м. Единбург (Вел. Британія), 1998 – учасник Світ. конгресу з ендоскопич. хірургії в м. Рим (Італія). Автор наук. праць.

В. Уніят.

ДАНИЛЮВИЧ

Миколай Станіславович (1558, м-ко Олесько, нині смт Буськ. р-ну Львів. обл. – 30. 05. 1624, с. Ухань, нині Львівщина) – польський політичний діяч. Походив із руської (укр.) шляхти. Здобув мист. освіту. Коронний обозний (1606), надвірний (1610) і коронний (1616) підскарбій. Від 1615 володів Червоногород. староством (нині тер. Борщів., Заліщиц. і Чортків. р-нів).

П. Гуцал.

ДАНИЛЬЧЕНКО

Юрій Михайлович (02. 12. 1960, м. Монастирська) – інженер-механік, вчений у галузі прикладної механіки. Д-р тех. н. (2004), проф. (2007). Закін. Терноп. філію Львів. політех. ін-ту (1982, нині ТНТУ). Працював у Експеримент. НДІ металоріз. верстатів (1984–86, м. Москва, нині РФ); 1988–2004 – ст. викл., доц. каф. верстатів та інструментів (від 1995 – каф. верстатно-інструмент. систем автомат. вироб-ва) ТДТУ; в нац. тех. ун-ті “Київський політехнічний інститут”: проф. каф. констр. верстатів та машин (2004–08), проф., в. о. зав. каф. приклад. механіки (від 2008). Автор більше 100 наук. і навч.-метод. праць; має 16 патентів й автор. свідоцтв на винаходи.

В. Уніят.

ДАНИЛЮК

Антон Феодосійович (1923, с. Підлісці, нині Кременец. р-ну – 1944, м. Кременець, за ін. даними м. Дубно Рівнен. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався у Кременец. укр. г-зії, після її закриття в 1938 – у школі (нині ЗОШ № 1). Співав у хорі Почаїв. лаври. Чл. молодіж. орг-ції ОУН (1940). Від весни

1943 – надрайон. провідник ОУН Кременеччини, діяв у підпіллі. 1944 заарешт. органи НКДБ; розстріляний.

С. Медведєв, В. Савчук.

ДАНИЛЮК

Володимир Петрович (01. 12. 1960, с. Торговиця Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.) – господарник, громадський діяч. Закін. Тлумац. с.-г. технікум (1979, нині с.-г. технікум бух. обліку), Чернів. ун-т (1986, нині нац. ун-т). У Монастирис. р-ні: 1982–88 – гол. економіст, заст. голови правління колгоспу в с., нині смт Коропець, 1988–2006 – голова правління колгоспу “Колос” (ПАП “Колос”) у с. Задарів; від 2006 – голова Монастирис. рай. ради.

В. Залецький.

ДАНИЛЮК

Микола Олексійович (10. 07. 1947, с. Залуче-Горішнє, нині Горішнє Залуччя Снятин. р-ну Івано-Фр. обл.) – вчений у галузі інженерної економіки, педагог. Д-р екон. н. (1999), проф. (2002). Засл. прац. освіти України (2007). Дійс. чл. Укр. нафтогаз. акад. (1997). Галуз. нагороди. Закін. Івано-Фр. філію Львів. політех. ін-ту (1970, нині Івано-Фр. нац. ун-т нафти і газу). Від 1970 – асист., 1985 донині – зав. каф. економіки підприємства цього ВНЗ; від 2005 (за сумісн.) – на каф. менеджменту ТНЕУ. Автор понад 170 наук. та метод. праць, у т. ч. 5 монографій.

Б. Новосядлий, В. Уніят.

ДАНИЛЮК

Петро Олексійович (18. 09. 1948, с. Вел. Млинівці, нині Кременец. р-ну) – майстер декоративно-орнаментального мистецтва (писанкарство). Майстер традиц. нар. мист-ва (1997). Переможець Всеукр. фестивалю “Таланти твої, Україно!” (1995). Закін. Теробовлян. культ.-освіт. уч-ще (1986, нині вище уч-ще культури). Від 1993

займається писанкарством, навчавсь у майстра нар. творчості *Д. Пожоджука*. У м. Кременець: кер. фотогуртка у рай. центрі дит. творчості (1986–2000), фотокор. г. “*Диалог*”, орг-тор (2006) гуртка “Писанка” у Кременец. гуманіт.-пед. ін-ті, де водночас – кор. інститут. г. “*Замок*”. Учасник обл. та всеукр. виставок. Вироби Д. зберіг. у Коломий. музеї писанки, Кременец. краєзн. музеї, приват. колекціях.

В. Уніят.

ДАРАМАНЧУК

Петро Якович (25. 02. 1947, Більче-Золоте Борців. р-ну) – правник, літератор, підприємець. Дипломант всеукр. конкурсу “Коронація слова” (2009; роман “Мрійні небокраї”). Закін. культ.-освіт. уч-ще в м. Хуст Закарп. обл., юрид. ф-т Львів. ун-ту (1975, нині нац. ун-т). 1969–75 – худож. кер. БК у с. Лисівці Заліщиц. р-ну. Працював у м. Кам’янець-Подільський Хмельн. обл. в упр. с. госп-ва, викл. правознав. дисциплін у с.-г. ін-ті (нині аграр.-тех. акад.). Проживає у Лисівцях, займається квітникарством.

О. Тракало.

ДАРМОПРАЙ

Михайло (1896, м-ко Гримайлів, нині смт Гусятин. р-ну – 05. 09. 1976, м. Філадельфія, США) – нотаріус, підприємець, громадський діяч. Майор. Від 1908 – у США. Закін. військ. акад. у шт. Джорджія. Учасник 1-ї світ. війни. Власник і кер. бюро нерухомості. 1938 очолив Укр. політ. орг-цію шт. Пенсильванія, котру визнала амер. респ. партія; згодом – Т-во укр.-амер. горожан у Філадельфії. Засн. кількох ветеран. орг-цій, зокрема Укр.-амер. ветеран. орг-ції (1948, почес. голова), Укр. горожан. клубу в Філадельфії (довголіт. голова).

В. Маркусь, Б. Мельничук.

“DAS FOLKSBLATT”

(“**Народний листок**”) – сіоністський тижневик. Виходив на їдиш 1919 у м. Чортків.

Вас. Ханас.

ДАЦЮК

Галина Іванівна (06. 03. 1956, с. Кордишів Шумс. р-ну) – журналіст, літератор, публіцист, громадська діячка.

Чл. НСЖУ (1985). Галуз. нагороди. Закін. Київ. ун-т (1978, нині нац. ун-т). У м. Київ: зав. відділу г. “Независимость”, ред. ж. “Україна”; нині – викл. каф. видавн. справи та редагування Ін-ту журналістики нац. ун-ту. Від 1995 – голова Київ. жін. центру “Спадщина”. Автор публіцист. і докум. кн. “Світ очима жінки” (1996), “Благослови, душе моя, Господа” (1997), “Ми – в історії” (1998), “Син неба” (2000), “Слава Богу за все” (2001), “Повернення” (2003) та ін.; сценаріїв телефільмів “Софіїн день” (1992, про *С. Русову*), “Верхів’я” (1993), “На вітарі із чорних нар” (1994); публікацій про *Г. Ткачук*, трагедію с. Антонівці Шумс. р-ну та ін.

Г. Чернихівський.

ДАШКЕВИЧ

Ярослав-Іван-Ананія Романович (13. 12. 1926, м. Львів) – науковець, літератор, публіцист. Син *Р. Дашкевича* та *О. Степанів*. Герой України (2006). Засл. діяч н. і т. України (2001). Чл. НТШ (1992), УВАН (1994) та ін. Д-р істор. н. (1994), проф. (1996). Закін. у Львові ун-т (1949, нині нац. ун-т), навчався у мед. ін-ті (1944, нині нац. ун-т); в Нафт. ін-ті у м. Москва (від 1949, нині РФ). Працював бібліотекарем, бібліографом Львів. б-ки АН УРСР і кабінету ім. *І. Франка* (1944–49). Заарешт. органи КДБ (1949); засудж. на 10 р. ув’язн., перебував у ВТТ Песчлагу (нині РФ). Звільн. 1956 зі зняттям судимості. Від 1969 – н. с. Музею етнографії та худож. промислу АН УРСР, ЦДІА УРСР у Львові, Ін-ту сусп. н. АН України (1990–92), Ін-ту сходознавства НАНУ і заст. дир. Ін-ту укр. археології та джерелознавства НАНУ (1992), викл., проф. каф. давньої історії України та спец. істор. дисциплін (1995–2000), кер. експертн. комісії з істор. н. ВАК України (1996–97), зав. каф. сходознавства Львів. ун-ту

(1998). 1995 – реабіліт. На Тернопільщині дослідж. історію вірмен. колоній в містах Бережани, Підгайці, с. Яблунівка (нині Язловець Бучац. р-ну), мандрував шляхами *Леґіону УСС*. Автор понад 300 наук. праць, статей, рецензій.

Б. Мельничук, В. Уніят.

“20 ХВИЛІН”

– газета. Вих. у м. Тернопіль 3–6 разів на тиждень від 03. 04. 2006. Засн. – ТОВ “Телерадіокомпанія “Сьомий континент”. Вид. – ТОВ “Медіа Дім РІА” (м. Вінниця). Гол. ред.: О. Рябчун, від 2007 – Г. Струк, О. Юркова. Наклад: 2006 – 3000 прим., 2009 – 7700 прим.

Б. Мельничук.

“ДВНАДЦЯТКА”

(“ЧЕРВОНА ДВНАДЦЯТКА”)

– партизанська група, учасниця національно-визвольних змагань. Діяла восени 1922 в Заліщиц. і Борщів. повітах Тернопільщини. Орг-тори П. Шеремета (псевдо “Червоний”, ком-р загону), С. Мельничук (псевдо “Молот”, заст. ком-ра) та І. Цепко (комісар) та ін. Група зобов’яз. протидіяти польс. терору в Галичині, організ. повстання проти польс. влади, знешкодж. комунікац. військ. об’єкти, зірвати вибори до Варшав. сейму. До загону належ. 12 осіб; ядро “Д.”: М. Парибус, Ф. Загородний (06. 03. 1901, с. Білокриниця, нині Підгаєц. р-ну; засудж. на 5 р., загинув у с. Вівся, нині Козів. р-ну в роки 2-ї світ. війни); Я. Панасюк (1897, м. Збараж, засудж. на 5 р. в 1940-і, помер у Канаді); М. Пилипів (1900, с. Вибудів, нині Козів. р-ну – 1943, там само, уникнув арешту, трагічно загинув); І. Луцак (15. 05. 1896, с. Вел. Ключів, нині Коломий. р-ну Івано-Фр. обл., засудж. на 5 р., загинув у в’язниці); М. Беник (10. 11. 1893, с. Берлоги, нині Рожнятів. р-ну Івано-Фр. обл., засудж. на 6 р., загинув у Дрогобиц. в’язниці, нині Львів. обл.); А. Паньків (1898, с. Терло, нині Старосамбір. р-ну Львів. обл., засудж. на 6 р., загинув у польс. концтаборі Береза Каргузька); М. Сергій (1896, с. Багна, нині Вижниц. р-ну Чернів. обл., засудж. на 6 р., загинув у тюрмі); дванадцятий учасник загинув 26. 10. 1922 в бою з польс. карателями у с. Устечко, нині Заліщиц. р-ну), ймовірно, це син священника зі с-ща Кути або с. Старі Кути, нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл. Більшість повстанців до жовтня 1922 служили в *Леґіоні УСС*, в УГА, ЧУГА, згодом – в 402-му стрілец. полку 45-ї Волин. стрілец. дивізії 14-ї армії ЧА. 22. 10. 1922 загін із м. Кам’янець-Подільський, нині Хмельн. обл., перейшов р. Збруч побли. с. Кудринці, нині Борщів. р-ну. В с. Мишків, нині Заліщиц. р-ну, 25. 10. повстанці розстріляли канд.

у послі до Варшав. сейму, дир. місц. школи А. Березовського. На нараді в лісі побли. с. Торське, нині Заліщиц. р-ну, загін розділили на дві частини. Побл. с. Устечко при переправі через р. Дністер група під орудою С. Мельничука 26. 10. вступила в зброй. сутичку з патрулями прикордон. охорони. Під час бою один партизан загинув, а пораненого С. Мельничука заарешт. Інша група натрапила на жандарма і польс. колоністів у с. Голігради, нині Заліщиц. р-ну. Під час бою 28. 10. загинув І. Цепко, поран. П. Шеремету схопили. Невдовзі карателі полонили ще кількох партизанів. 11. 11. 1922 С. Мельничука і П. Шеремету страчено у Чортків. тюрмі. Про героїзм “Д.” складено пісні, письменник *Мирослав Ірчан* присвятив їй драму “Дванадцять” (1923, 1930; уперше вжив назву “Д.”), *І. Гермаківський* опубл. нарис “Розстріляний ранок” (1993), *П. Ковальчук* – роман “Листи до живих” (1988), низку поезій написав *В. Вихрущ*. Окрім того, 1922–2008 статті про діяльність “Д.” і її очільників видрук. в укр. і польс. період. та енциклопед. виданнях. Портрет П. Шеремети виконав художник *Ю. Панькевич*, дереворит про С. Мельничука і П. Шеремету – художник *В. Касіян*. Спорудж. пам’ятники С. Мельничуку в с. П’ядики Коломий. р-ну Івано-Фр. обл. та на їхніх із П. Шереметою могилах на Чортків. цвинтарі. 1985 при Заліщиц. буд. школярів створ. музей “Червона дванадцятка”, 15. 05. 1992 реорганіз. у музей “*Стрілецька слава*” (дир. і орг-тор закладу *В. Олійник*). Тут зберіг. матеріали про учасників “Д.” та *М. Гайворонського*.

В. Олійник.

“200 КРОССВОРДОВ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 рос. мовою раз на два місяці. Засн. і шеф-ред. І. Тріль. Видавці: видавн.-інформ. дім “*Діана плюс*” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 27770 прим.

Б. Мельничук.

ДЕВОНСЬКИЙ ПЕРІОД І ТЕРНОПІЛЬЩИНА

(назва від графства Девоншир в Англії) – четвертий геологічний період. Тривав від поч. палеозой. ери бл. 60 млн. р. На тер. Терноп. обл. характер. змінністю фізико-географ. умов: від переваж. пошир. суходолу в ранню епоху до пошир. неглибок. напівзамкнут. морів – у серед. епоху і до широкої трансгресії (наступу) моря на значні площі в пізню епоху періоду. В ранню епоху девону на тер. Терноп. обл. розміщ. широка дельтова низина зі затоками, протоками, озерами, обшир. заплавою, на яких відбу-

валося нагромадження переважно піскуват., а часом і алевролітов., ще рідше – глинист. матеріалу з рештками рослин і панцир. риб. Усі ці відклади – червоно-бурого забарвлення, що свідчить про теплий і вологий клімат. Їх можна спостерігати на околицях смт Микулинці, міст Теремовля, Бучач та ін. Початок серед. епохи девон. періоду позначився трансгресією моря на сушу. Відклади цього моря потужн. до 60 м відомі в долині р. Золота Липа біля с. Коржова Монастирис. р-ну. Вони представлені бітумінозними піскуватими доломітами з проверстками мергелів, аргілітів, рідше – пісковиків. У них є рештки коралів, брахіоподи, дрібних гастропод., водоростей та ін. Морс. відклади верхн. девону виявлені свердловинами лише у крайній пн.-зх. частині області (вапняки, аргіліти, пісковики).

Й. Свинко.

ДЕВ'ЯТНАДЦЯТА БРИГАДА УГА

– військовий підрозділ. Сформ. у червні 1919 з новобранців Борщів. і Заліщиц. повітів. Ком-р – отаман Роберт Кнітпіль. Не укомплект. повністю. Учасні в боях у Галичині не брала, після переходу за р. Збруч розформована.

М. Литвин (м. Львів).

ДЕЙКАЛО

Галина Петрівна (10. 08. 1950, с-ще Краскіно Холан. р-ну Примор. краю, нині РФ) – лікар-невропатолог. Дру-

жина *І. Дейкала*. Лікар вищої категорії (1990). Галуз. нагороди. Від 1960 проживає у м. Тернопіль, де закін. мед. ін-т (1976, нині ТДМУ). Працювала в лікарні у смт Заложці (нині Залізці Зборів. р-ну, 1977–84). Від 1984 донині – лікар-невропатолог обл. консультат. поліклініки, від 1998 – гол. позаштат. рефлексотерапевт упр. здоров'я ОДА. Автор наук.-практ. праць та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ДЕЙКАЛО

Микола Григорович (18. 06. 1927, с. Чабарівка, нині Гусятин. р-ну) – педагог, історик, краєзнавець. Батько *І. Дейкала*. Вчитель-методист, відмінник нар. освіти України, відмінник освіти СРСР. Закін. Теремовлян. культ.-освіт. уч-ще (1958, нині вище уч-ще культури), Львів. ун-т (1966, нині нац. ун-т). Від квітня 1944 – чл. мо-

лодіж. орг-ції ОУН “Юнак”. У вересні 1944 після призову до ЧА з 18-а односельцями заарешт. за звинувач. у спробі втекти по дорозі на фронт і приєднатися до УПА; через 16 місяців звільн., скеров. на службу до Пд. Сахаліну, потім – до Курил. островів (нині РФ).

Від 1951 – учитель фізкультури Чортків. залізнич. школи № 17. 1953–60 – зав. б-ки у селах Чабарівка, Ставки, 1960–62 – вчитель у селах Угриньківці, Торське (всі три – Заліщиц. р-ну). Автор кн. “Історія Торського, на тлі якої вишитий літопис нашого краю, доля України” (1995), “Село моє – куточок серця України” (1997), краєзн. та ін. статей у ЗМІ.

Б. Мельничук.

ДЕЙНЕКА

Ольга Іванівна (23. 05. 1972, с. Голгоча, нині Підгаєц. р-ну) – майстер декоративно-ужиткового мистецтва (плетіння з рогами). Чл. НСМНМУ (2004). Учениця *Я. Ремінецького*. Закін. Дубнів. СПТУ Рівнен. обл. (1991). Від 1996 – вчитель Підгаєц. худож. школи нар. ремесел, 1997 – учасниця худож. виставок у містах Підгайці, Тернопіль, Київ, етнограф.-мист. свят.

А. Гриб.

ДЕЙЦЕВ

Олександр Миколайович (21. 07. 1954, м. Сніжне Донец. обл.) – актор. Засл. артист України (1999). За-

кін. драм. студію при Київ. ін-ті театр. мист-ва (1975, нині ун-т театру, кіно і телебачення). 1975–78 – актор Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр), де зіграв майже 20 ролей, зокрема у виставах “Дикий Ангел” *О. Коломійця*, “Рідний дім” *І. Шам'якіна*, “Протокол одного засідання” *О. Гельмана* та ін. Від 1978 донині – актор Пер-

шого укр. театру для дітей та юнацтва (м. Львів); тут займався й режисурою. Багато-раз. перебував у с. Товстолуг Терноп. р-ну, звідки родом дружина.

Б. Мельничук.

ДЕКАЛЮК

Ярослава Іванівна (07. 09. 1956, м. Чортків) – співачка, режисер, педагог. Закін. Київ. ін-т культури (1979, нині нац. ун-т культури і мист-в). У м. Тернопіль: зав. дит. секторів ПК “Октябрь” (нині ПК “Березіль”) і “Коператор” облспоживспілки; солістка хор. капели під керівм *І. Кобилянського*; орг-тор, худож. кер. і реж. самодіял. нар. театру “Калина” ПТУ № 1 (1990–98). Від 2004 – кер. дит. сектору, зав. відділу концертів і дозвілля ПК “Березіль”, водночас від 2005 – солістка фольк-гурту “Подільняни”, 2006 – “*Оркестри волі*”. В репертуарі – бл. 30 укр. нар. і обряд. пісень, твори укр. композиторів, в сучас. інтерпретації, зокрема *А. Горчинського*, *Р. Кириченко*. Автор, реж. і учасниця театраліз. вистав “Лада і Лель”, “Свято української мови і слов’янської писемності”, ведуча обряд. дійств. на Театр. майдані, творч. звітів мист. колективів у Тернополі й області, в Києві, у Болгарії, Італії, Польщі. Вокал. твори у викон. Д. запис. на аудіокасети і компакт-диск.

Л. Щербак.

ДЕКАР

Світлана Георгіївна (10. 08. 1964, м. Чортків) – оперна і концертно-камерна співачка (лірико-драматичне сопрано). Дипломант міжнар. і всеукр. конкурсів. Закін. Терноп. муз. уч-ще, Львів. консерваторію (1991, нині муз. акад.; кл. *В. Чайки*). Від 1993 – ілюстратор-вокаліст Терноп. муз. уч-ща. Одночасно виступала з концертами в Польщі, Сербії,

Франції. 1995 зіграла роль *С. Крушельницької* в одноймен. драмі-легенді *Б. Мельничука* та *І. Ляховського* в Терноп. акад. обл. драм. театрі. Виїхала в м. Новий Сад (Сербія), де солістка оперн. театру. 1997 і 1999 в Тернополі виступала в благод. концертах із аргентин. співаком *О. Перроні*. В репертуарі – понад 50 опер. партій, 100 пісень і романсів, які виконує мовою оригіналу (всього – 8 мовами).

Б. Мельничук.

ДЕМАХ

Наталія Володимирівна (06. 06. 1981, м. Тернопіль) – спортсменка (фехтування). М. сп. України (2002). Закін. ТДПУ (2002, нині ТНПУ). Призерка 2-х літ. юнац. спорт. ігор України (1997, м. Миколаїв), 4-ї (1999, м. Харків) і 5-ї (2001, м. Дніпропетровськ) Літ. універсіад, чем-ту України (2002), 2-х літ. всеукр. спорт. ігор (2003), фіналістка чем-ту України (2004, всі – м. Київ). Тренери – *В. і Н. Духоти*. Від 2002 – тренер-викл., інструктор-методист Терноп. обл. орг-ції ФСТ “Спартак”.

Л. Щербак.

ДЕМБОРІНСЬКИЙ

Ігор Олександрович (06. 04. 1964, м. Батумі, нині Грузія) – лікар. Чл. Всеукр. асоц. рефлексотерапевтів (1991), Всеукр. асоц. мануал. терапевтів (2001). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1988, нині ТДМУ). Працював лікарем-рефлексотерапевтом. Орг-тор охорони здоров’я з нетрадиц. методів лікування в обл. центрі здоров’я (м. Тернопіль). Від 1995 – викл. лікувал. масажу. Автор наук. і наук.-практ. праць, публікацій у ЗМІ, в т. ч. за кордоном; розробл. запатент. методики лікування.

Б. Мельничук.

ДЕМІДА

Марія Петрівна (15. 06. 1955, м. Теребовля) – економіст, менеджер, спеціаліст міжнародних ринкових відносин. Дійс. чл. Міжнар. спілки укр. підприємців у Польщі (2000). Закін. ТФЕІ (1977, нині ТНЕУ), Міжнар. курси менеджерів у м. Лодзь (1998, 2000, Польща). Економіст Теребовлян. рай. споживч. т-ва (1977–88);

у м. Тернопіль: інспектор відділу торгівлі міськвиконкому, торг. інспектор плодоовоч. комбінату (1990–92), гол. інспектор обл. упр. торгівлі (1992), дир. СМП “Протофіс”; у Польщі: спеціаліст Схід. ринків координац. центру в Лодзі, офіц. представник України в польсь. фірмах “Оскальд”, “Олястиль”, “Фейн Фейшин” (1998–99), ген. дир. Польсь.-укр. координац. центру у Лодзі (1999–2002), кординатор Польсь.-укр. та Східн. ринків у м. Жешув (2002–04), від 2004 донині – кординатор Польсь.-укр. та Східн. ринків фірм “Коронкі”, “Альдра”. Сприяла налагодженню співробітництва між ТНЕУ та Вищою банків. школою, Вищою школою економіки у Лодзі.

В. Барна.

ДЕМИДА

Михайло Юрійович (21. 01. 1967, с. Дарахів Терехівлян. р-ну) – релігійний і громадський діяч. Депутат Підгаєц. рай. ради 3-х склик. (від 1998). Закін. у м. Одеса мед. уч-ще (1986), духов. семінарію (1992). Відтоді – священник Завалів. парафії Підгаєц. р-ну. Ініціатор відбудови Духов. центру на *Кам'яній горі* на місці Свято-Миколаїв. монастиря (де за переказами, 1929 з'явил. Пречиста Богородиця); Хресної дороги (2006, скульп. *Б. Дячун*), каплички, Божого гробу, Голгофи, фігури Матері Божої, вертепу, цілющого джерела); реставрації архіт. пам'ятки – гробівця Рачинських.

П. Мандзин.

ДЕМИДЧУК-ЧУЧМАН

Марія (20. 01. 1901, Чортківщина – 14. 09. 1992, м. Торонто, Канада) – педагог, громадська діячка. Після здобуття пед. освіти у м. Львів, емігр. 1923 до США. Працювала у школах українознавства в містах Нью-Йорк, Бруклін, у ред. г. “Свобода”, ред. жін. сторінки в г. “Націоналіст” (1936). Чл. управ. СУА, його відділів та СФУЖО; гол. радна Укр. нар. союзу (1972–84), від 1948 – голова Укр. переселенч. осередку в Нью-Йорку.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ДЕМКІВ

Ігор Степанович (08. 03. 1949, с. Шидлівці Гусятин. р-ну) – педагог, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. Чернів. ун-т (1978, нині нац. ун-т). Працював методистом Ін-ту вдосконал. вчителів Терноп. облвно, гол. інспектором, нач. відділу облвно, 1994–98 – заст. зав. облвно, 1998–2005 – нач., від 2009 донині – 1-м заст. нач. упр. освіти і науки Терноп. ОДА.

Ж. Романюк.

ДЕМКІВ

Володимир Теодорович (псевдо “В’ятич; листопад 1921, с. Прошова, нині Терноп. р-ну – 03. 01. 1946, с. Застінка, нині Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Син *Т. Демківа*. Чл. ОУН (1939). Вихователь доросту ОУН, перебував у підпіллі. Під час нім. окупації жив у Прошові, після березня 1944 – знову в підпіллі. Виринаючись із оточення, застрелився остан. патроном, щоби не потрапити в полон живим.

Б. Головин.

ДЕМКІВ

Теодор Олексійович (07. 04. 1887, с. Прошова, нині Терноп. р-ну – 21. 10. 1971, там само) – учасник національно-визвольних змагань, просвітянин, громадський діяч. Батько *В. Демківа*. Працював листоношею у Прошові. Учасник боїв УГА в Галичині й Наддніпрян. Україні. Секр. осередку, ініціатор спорудж. у селі двоповерх. будинку “Просвіти” (1929). 1941 депортов. у Омськ обл. (нині РФ); 1944 звільн. і відправл. у с. Краснопавлівку (нині смт Лозів. р-ну Харків. обл.); 1945 поверн. до Прошови.

Б. Головин.

ДЕМКО

Зіновій Теодорович (04. 09. 1950, с. Чагарі Збараз. р-ну) – економіст, господарник, громадський діяч, меценат.

Закін. ТФЕІ (1977, нині ТНЕУ). У Кременец. р-ні: робітник, учитель фізкультури, тренер, економіст радгоспу в с. Горинка, заст. голови і голова правління колгоспу в селах Млинівці та Дунаїв; від 1985 – 1-й заст. голови райвиконкому-нач.

рай. упр. агропром. розвитку, згодом – голова райвиконкому; 1992–96 – приват. підприємець, згодом – дир. с.-г. ТОВ “Кремій” (с. Підлісці). Від 1997 – голова правління ВАТ “Кременецький крейдяний завод”. Вніс вагомий вклад у газифікацію р-ну, буд-во шкіл у селах Вел. Бережці та Кімната, реконстр. Кременец. міськ. стадіону; продовж. займатися благодійн. діяльністю.

Б. Мельничук.

ДЕМЧАК

Іван Микитович (06. 03. 1951, с. Ключинці Гусятин. р-ну) – господарник, громадсько-політич-

ний діяч. Засл. прац. с. госп-ва України (2006). Депутат Чернів. обл. ради (від 2002). Закін. Львів. с.-г. ін-т (1975, нині нац. аграр. ун-т). Від 1975 – нач. план. відділу-гол. економіст упр. с. госп-ва Кіцман. райвиконкому Чернів. обл., 1981 – заст. голови, голова с.-г. підпр-ва у Кіцман. р-ні, 1986 – заст. голови Чернів. обл. ради, 1996 – заст. голови Чернів. ОДА, 1998 – голова обл. упр. Пенсій. фонду України у Чернів. обл., 2000 – голова обл. орг-ції партії “Солідарність”, дир. ТОВ “Агрокомплект”, 2005–06 – 1-й заст., від 2006 донині – заст. міністра аграр. політики України.

В. Барна.

ДЕМЧАК

Юрій Васильович (11. 02. 1955, с. Вел. Глибочок, нині Терноп. р-ну – 07. 08. 1993, там само) – художник, вітражист. Нагороди виставок. Закін. Косів. уч-ще приклад. і декор. мист-ва Івано-Фр. обл. (1977, нині ін-т приклад. і декор. мист-ва), Львів. ін-т приклад. мист-ва (1982, нині нац. акад. мист-в). Працював у Терноп. обл. худож. фондї (1982–93; пейзажі, портрети, панно та ін.). Учасник виставок у містах Львів, Київ, Тернопіль. 1989–92 розписав церкви у селах Денисів (Козів.) і Домаморич (Терноп. р-нів). Деякі тв. зберіг. у *етнограф. мемор. музеї П. Медведика*.

Б. Мельничук, М. Сагайдак.

ДЕМЧІШИН

Василь Іванович (04. 12. 1904, с. Лісники, нині Бережан. р-ну – 29. 03. 1951, м. Львів, похов. у с. Мшанець Зборів. р-ну) – священник, просвітницький діяч. Закін. Бережан. г-зію (1927), Львів. богослов. акад. (1933, нині Укр. католич. ун-т). Діяльний У Пласті. Рукопоклад. у сан священника 1933. Пом. священника, священник у селах Висипівці (1933–42, нині Зборів.), Козівка (1942–46, нині Терноп. р-нів). Після ліквідації УГКЦ 1946 підпільно провадив священ. діяльність. Помер за нез’ясов. обставин під час лікування у неврологіч. клініці Львів. мед. ін-ту.

Б. Головин.

ДЕМЧІШИН

Володимир Іванович (26. 04. 1973, м. Тернопіль) – спортсмен, журналіст. Син *І. Демчишина*. Канд. у м. сп. з греко-рим. б-би (1989); при-

зер СРСР (1989), України (1989). Чл. НСЖУ (2009). Закін. Терноп. комерц. технікум (1991, нині комерц. коледж), Харків. екон. ін-т (1996, нині ун-т), навчається в ТНЕУ. Фахівець із нерухомості (ріелтор) України.

В. Уніят.

ДЕМЧІШИН

Сергій Ілліч (05. 05. 1973, смт Заложці, нині Залізці Зборів. р-ну) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода” (2008). Закін. Терноп. радіо-технікум (1992, нині тех. коледж ТНТУ), істор. ф-т ТДПУ (2001, нині ТНПУ). Електромеханік Залозец. лінійно-тех. дільниці (1994–95), соц. прац. Зборів. райсоцзахисту (1995–2001), електромонтер Зборів. РЕМ “Тернопільобленерго” (2001–05), менеджер у ПП в м. Тернопіль (2008).

В. Левицький.

ДЕМЧУК

Йосип (псевда “Стріла”, “Луговий”, “Яструб”; 1923, с. Петриків, нині Терноп. р-ну – 22. 10. 1952, м. Вінниця) – учасник національно-визвольних змагань. Від 1941 – чл. ОУН; зв’язковий район. проводу. Того ж р. закін. підстаршин. курс ОУН у м-ку, нині смт Поморяни Золочів. р-ну Львів. обл. Від липня 1942 – провідник молодіж. мережі “Юнак” Микулинець. р-ну (нині смт Микулинець Тереховлян. р-ну). Від травня 1943 – референт СБ Гримайлів. рай. проводу (нині смт Гримайлів Гусятин. р-ну). На поч. 1944 – референт СБ Терноп. повіт. проводу ОУН. Виявив та ліквід. багато агентів гестапо і МДБ. Від березня 1945 – заст. референта Кам’янець-Поділ. окруж. проводу ОУН “Олексія”, від серпня 1946 – кер. Дунаєвец. надрайон. проводу (обидва нині – Хмельн. обл.). Від 1949 очолював підпіл. рух на Вінничині, організ. мережу і почав пропаганд.-визв. акції, згодом – кер. 4-ї бой. групи. 1951 заарешт. органи МДБ; загинув від катувань у в’язниці.

В. Горбатюк, Н. Мизак, І. Олещук.

ДЕМЧУК

Світлана Леонтіївна (19. 09. 1962, смт Мізоч Здолбунів. р-ну Рівнен. обл.) – педагог. Депутат Шумс. рай. і Терноп. обл. (від 2009) рад. Засл. прац. освіти України (2009). Чл. партії

“Єдиний Центр”, голова її Шумс. рай. орг-ції. Закін. Рівнен. пед. ін-т (нині гуманітар. ун-т). Працювала вчителем восьмиріч. школи в с. Тетильківці (1983–86); заст. дир. (від 1986), дир. (від 1997 донині) ЗОШ в с. Вілія (обидва – Шумс. р-ну).

В. Левницький.

ДЕМ'ЯНЕНКО

Василь Васильович (02. 01. 1942, м. Біла Церква Київ. обл.) – лікар, винахідник, громадський діяч. Засл. винахідник України (2001). Канд. мед. н. (1973). Закін. мед. ін-т у м. Івано-Франківськ (1965, нині мед. ун-т). Лікар-фтизіатр, гол. лікар протитуберкульоз. диспансеру в смт Делятин Івано-Фр. обл., хірург Білоцерків. міськ. дит. лікарні. Від

1968 – на мед. ф-ті Мордов. ун-ту (м. Саранськ, нині РФ): доц., зав. курсу патолог. фізіології, викл. біофізики, експеримент. курсу магнітобіології. 1979 – співорг-тор міжвідом. наук.-тех. програми Мінвузу РРФСР “Людина і світло”, вчений секр. її Голов. ради (1981–84). У м. Тернопіль: 1984–89 – гол. лікар мед.-сан. частини ВО “Ватра”. 1985–2005 за сумісн. – доц. каф. біомед. систем і апаратів та каф. світлотехніки ТДТУ; одночасно від 1995 – у ТДМУ: доц. каф. лікувал. фізкультури, каф. медицини катастроф і військ. медицини, зав. патент. відділу, нині – експерт-консультант із питань інтелектуал. власності та інновац. політики. Розробив апарати “Промінь”, “Заграва”, “Амфора”, епіфлуоресцент. дерматоскоп для виявл. меланоми шкіри та ін. Автор понад 200 наук. праць, 150 автор. свідоцтв і патентів на винаходи.

Л. Щербак.

ДЕМ'ЯНОВА

Ірина Володимирівна (з дому – Заверуха; 26. 08. 1955, с. Нова Брикуля, нині Тербовлян. р-ну) – письменниця, краєзнавець, редактор. Чл. НСЖУ (2001), НСПУ (2005). Закін. радіотех. уч-ще у м. Рига (1982, Латвія). Працювала на підпр-вах міст Тернопіль та Рига; у Тернополі: зав. магазином-салонем “Джура”, водночас – ред. одноймен. вид-ва; кор., зав. відділ. терноп. рай. г. “Подільське слово”; лютий 2003–грудень 2008 – кер.-наук. ред. ОКУ “Редакція енциклопедичного довідника “Тернопільщина” (ТЕС),

від 2009 – на творчій роботі. Твори опубл. у період. виданнях краю, кол. зб., журналах “Жінка”, “Сова” (зав. відділу

поезії, 2000–01), “Тернопіль”, літ.-мист. альманахах “Подільська толока”, “Курінь” (від 2006 – зав. відділу поезії). У доробку – сценарії телефільмів “Небо любові” (1995), “Я відшукаю папороті цвіт” (1996, співавт.), публіцист. та літературозн. статті, краєзн. розвідки тощо. Орг-тор і кер. літ.-мист. студії “Восьма нота” при обл. б-ці для дітей (2000–02). Ред. органу ТОО НСКУ г. “Тернопільський кобзарський вісник”, більше 100 кн., до значн. частини з них написала передмови. Окремі вірші Д. перекл. мовою есперанто (М. Кривецький), італ. (І. Труш), польс. (П. Вольний). Музику до пісень на її тексти написали І. Вовчак, В. Войнарський, В. Подуфалій, Л. Романчук, В. Сорока та ін. Авторка 8 зб. поезій, прози, кн. для дітей.

Г. Івахів.

ДЕМ'ЯНЧУК

Василь (05. 04. 1915, с. Сновидів, нині Бучач. р-ну – 13. 08. 1997, с. Сновидів) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Під час 2-ї світ. війни емігр. до Вел. Британії (м. Ноттінгем). Діяльний в ОУН, УКПО, СУБ, СУМ, УТК та ін. об'єднаннях. Не раз приїжджав в Україну, в т. ч. у серпні 1997, допомагав матеріально. Автор спогадів та ін. публікацій, жертводавець на укр. й церк. потреби.

Б. Мельничук.

ДЕМ'ЯНЧУК

Михайло (15. 11. 1971, с. Сновидів Бучач. р-ну) – спортсмен (футбол). Грав у командах: “Карпати”, “Автомобіліст” (обидві – 1989, м. Львів); “Авангард” (1989–90, м. Рівне); “Нива” (1991–99, м. Тернопіль); згодом – “Хайбесліна” (Німеччина), “USSR” (Вел. Британія, міні-футбол); “Агрон” (с. Товстолуг Терноп. р-ну). Тренував футболістів у Бучач. спорт. школі.

У “Ниви” – крайн. півзахисник-форвард; зіграв 192 матчі, забив 19 голів.

Б. Мельничук.

ДЕНЕГА

Галина Василівна (02. 01. 1949, с. Бенева, нині Тербовлян. р-ну) – інженер-економіст, живописець.

Грамоти дирекції Нац. комплексу “Експоцентр України” за участь у виставці “Український сувенір-2005”, Мін-ва аграр. політики України за участь у виставці “Агро-2005”. Закін. Івано-Фр. ін-т нафти і газу (1977, нині тех. ун-т нафти і газу;

вчитель живопису – *П. Шпорчук*). Працювала інж.-економістом ВАТ “Ватра” у м. Тернопіль. Від 2000 – учасниця обл., всеукр., міжнар. виставок; персон. – у містах Тернопіль (2002, 2004, 2007–09) та Львів (2004). Учасниця всеукр. пленеру “Синьогори-2004”. Творить у жанрах квітк. пейзажу, натюрморту та ін. Роботи зберіг. в музеях Тернополя, Львова, у Музеї етнографії та худ. промислу ІН НАНУ, Чернів. худ. музеї та приват. колекціях в Україні й за кордоном.

Б. Мельничук.

ДЕНЕКА

Володимир Миколайович (26. 02. 1961, с. Ладичин Тербовлян. р-ну – 06. 01. 1981, Афганістан; похов. у родин. селі) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно). Працював обліковцем у трактор. бригаді місц. колгоспу. Від 1979 – у ЗС СРСР, від листопада 1980 – у Афганістані: єфрейтор, водій-механік БМП. Загинув у бою. Ім’ям Д. названо одну з вулиць села.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ДЕННЕНБАЇМ

Юлій Давидович (1905, м-ко, нині смт Підволочиськ – 04. 03. 1939, м. Москва, нині РФ) – інженер. Освіта вища. Працював у Москві інженером у конторі “Трансмашина” Центр. упр. постачання Нар. комісаріату шляхів сполучення СРСР. Заарешт. 04. 04. 1938, розстріляний. Реабіліт. 1957.

П. Гуцал.

ДЕПОРТАЦІЯ ЗІ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ

– примусове виселення в СРСР населення до Сибіру, північних районів Росії, республік Се-

редньої Азії та Казахстану. 1-а хвиля Д. розпоч. 10. 02. 1940 і була спрям. на польсь. населення: військ. осадників, вартову охорону лісів та чл. їх сімей (із терену 3-х спецдільниць Терноп. пов. вивез. 3956 осіб); 2-а – 13. 04. 1940, 3-я – 22. 05. 1940, 4-а – 28–29. 06. 1940. Їх жертвами стали здебільш. чл. сімей раніше заарешт. і депортов. Післявоєн. Д. застос. до кер. та учасників ОУН, УПА, Укр. нар.-революц. армії, чл. їх сімей і були систематич., відповідно до інструкцій НКДБ, рішень ЦК КП(б)У, постанов РМ УРСР, указів Президії ВР УРСР. Під час наступ. масової Д. від 21. 10. 1947 виселенню з Галичини підлягали 13174 осіб: 3211 чол., 6581 жін., 3382 дітей до 15 р. Із Терноп. обл. під виселення підпали 4800 сімей, вивезли – 5053, зокрема зі Скала-Поділ. р-ну (нині смт Скала-Подільська належ. до Борщів. р-ну) 160, Борщів. – 200, Бучац. – 250 сімей (650 осіб). Остання масова Д. відбулася 1951: з Терноп. обл. виселено “єговістів та чл. їх сімей”. 17. 07. 1991 ВР УРСР прийняла Закон “Про реабілітацію жертв репресій на Україні”, яким реабіліт. жертв Д. Частину поімен. списків депортов. занес. в “Книгу пам’яті України. Тернопільська область” та Книгу “Реабілітовані історією”.

В. Левицький, В. Ханас.

ДЕРЕВ’ЯНИЙ

Ярослав Миколайович (07. 09. 1955, с. Чернелів-Руський, нині Терноп. р-ну) – господарник, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. Бучац. радгосп-технікум (1974, нині аграр. коледж), Львів. зоовет. ін-т (1980, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Зоотехнік, заст. голови правління у колгоспах Терноп. р-ну. Від 1981 – інструктор оргвідділу, зав. с.-г. відділу Терноп. РК КПУ; голова правління колгоспу в селах Баворів (1983) і Грабовець (1981); обидва – Терноп. р-ну). Від 1994 – нач. упр. с. госп-ва Терноп. райвиконкому, 1995 – заст. голови Терноп. РДА-нач. упр. с. госп-ва, 2000 – голова Зборів. РДА, 2002 – нач. упр. земел. ресурсів у Терноп. р-ні. Автор наук.-практ. праць.

Б. Мельничук.

ДЕРИХ

Володимир Олексійович (псевдо “Грушка”; 1909, с. Тростянець, нині Зборів. р-ну – вересень, за ін. даними 10. 12. 1944, с. Перепельники того ж р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1935). Заарешт. 1937, за судж. до 11 місяців ув’язнення. Підрайон. провідник ОУН (1941–43), вояк УПА (1-а пол. 1944), куш. провідник ОУН (2-а пол. 1944). Загинув від засідки НКДБ.

Б. Мельничук.

ДЕРІЙ

Еміль (15. 04. 1911, с. Долина, нині Чортків. р-ну – 11. 09. 1987, м. Балтимор, США) – правник, підприємець, громадський діяч. Навчався у містах Чортків та Тернопіль, закін. правн. ф-т ун-ту в м. Вільно (1936, нині Вільнюс, Литва); докторант в УВУ у м. Прага (1944, нині Чехія). Перед війною – адвокат у м. Чортків, під час війни – суддя цивіл. справ. На поч. 1950 емігр. до США (м. Балтимор): співвласник, управитель, власник станції для миття автомобілів; співзасн. та голова (від 1960) кредит. спілки “Самопоміч”; чл. контрол. комісії управи Укр. братс. союзу (1982, 1986–87); голова відділу Укр.-амер. координац. ради; чл. ювілей. ком-ту з відзначення 1000-ліття Хрещення Руси-України.

Б. Мельничук, В. Трошинський.

ДЕРІЙ

Михайло Васильович (27. 11. 1956, с. Сосулівка Чортків. р-ну) – господарник. Галуз. нагороди. Закін. Коломий. технікум механіч. обробки деревини (1975, нині політех. коледж Івано-Фр. обл.) та Київ. ін-т нар. госп-ва (1988, нині нац. екон. ун-т). Від 1975 – майстер, від 1994 – дир. ТОВ “Броварська меблева фабрика “Дружба” – переможця всеукр. конкурсів.

Б. Мельничук.

ДЕЦЮВСЬКИЙ

Йосип Йосипович (05. 01. 1942, с. Турильче, нині Борщів. р-ну) – господарник, педагог,

науковець, громадський діяч. Відмінник освіти України (2004). Галуз. нагороди. Закін. Борщів. технікум с. госп-ва (нині агротех. коледж), Кам’янець-Поділ. с.-г. ін-т (нині Поділ. аграр.-тех. ун-т), Чернів. ун-т (нині нац. ун-т). Працював на інж. посадах

на Чернівеччині, заст. керуючого Заліщиц. рай-об’єдн. “Сільгосптехніка”, ген. дир. Заліщиц. об’єдн. підпр-в консерв. пром-сті, заст. голови виконкому Заліщиц. райради. Викл. Заліщиц. агроколеджу, на базі якого Д. створ. зонал. школу фермерства (1988). Співорг-тор 1-го укр. с.-г. обслугов. кооперативу “Ратай” (1993), голова Західноукр. регіон. центру фермерства у структурі Укр. акад. аграр. наук. Автор більш як 100 наук. публікацій. 1998 – ініціатор про-

вед. на честь 100-річчя *С. Храпливого* у м. Заліщики міжнар. наук.-практ. конференції.

Н. Новосядла, Б. Новосядлий.

“ДЕШЁВЫЕ КРОССВОРДЫ” (“ДЕШЕВІ КРОСВОРДИ”)

– газета. Вих. у м. Тернопіль від 2004 рос. та укр. мовами раз на місяць. Засн. О. Танасійчук. Шеф-ред. І. Тріль. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 67770 прим.

Б. Мельничук.

“ДЖАЗ-БЕЗ” (“JAZZ-BEZ”)

– міжнародний джазовий фестиваль. Започатк. 2000 мист. об’єдн. “Дзига” (м. Львів) та Польс. ін-т (м. Київ). Організ. паралельно в Україні та Польщі; 2002 долучилися консул. інституції Чехії й Австрії. Відбув. щороку на поч. грудня в Україні (міста Львів – 2000; Тернопіль – 2006, 2008, 2009; Рівне – 2007) і Польщі (міста Пшемисль, Сянок). Серед учасників: терноп. гурти “Д. Край” і “Джазова фіра”, колективи з міст Донецьк, Рівне, Севастополь та Вел. Британії, Данії, Польщі, США, Франції.

С. Лазо, Л. Щербак.

“ДЖАЗОВА ФІРА”

– музичний гурт у м. Тернопіль. Створ. 2007. Співорг-тор і худож. кер. *С. Степанів*. У репертуарі: поєднання укр. нац. муз. мотивів із вкрапленнями джазу, кантрі, латино та поп-музики. власні оригін. композиції. Учасник фестивалів: міжнар. “Джаз-Без” (2007, 2008, м. Тернопіль), “Музичні діалоги” (2008, м. Луцьк), “Ніч на Івана Купала” (2008, м. Круклянки, Польща); всеукр. – “Чисті джерела Бугу” (2008, м. Золочів Львів. обл.), “В Борщівському краю цвітуть вишиванки” (2008, м. Борщів). Аудіодиск “Співаночка” (2008). 2009 гурт репрезентував сольну програму “Наша фіра летить”.

Б. Мельничук.

ДЖЕНДЖЕРА

Йосиф (08. 03. 1874, с. Лосяч, нині Борщів. р-ну – 08. 10. 1946, Словтсбург, шт. Нью-Йорк, США) – священник, церковний діяч. Богослов. студії – у Львів. ун-ті та м. Інсбрук (Австрія). Рукопоклад. у сан священника 1902. 1914 емігр. до США. Священник більш як на 20 парафіях різних штатів (Коннектікут, Нью-Джерсі, Огайо та ін.). Ред. англ. ч. “Альманаху” УГКЦ у США.

В. Маркусє, Б. Мельничук.

ДЖЕРЕЛА ЦІЛЮЩІ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– джерела води, що мають лікувальні властивості. Серед найвідом. у краї: джерело в урочищі Божа Гора біля с. Вел. Бережці Кременец.

Джерело св. Анни біля с. Лішня Кременецького району.

р-ну; джерело Св. Яна біля монастиря оо. Василіян у с. Улашківці Чортків. р-ну; джерело Св. Анни pobl. с. Лішня Кременец. р-ну (за легендою, якщо в нього тричі зануритися з головою – будеш здоровим увесь рік); джерело

Джерело св. Яна. с. Улашківці Чортківського району.

“Від Ангела” біля церкви Ікони Казан. Божої Матері у с. Верещаки Лановец. р-ну (численні свідчення підтвердж. здатність води зцілювати хвороби внутр. органів); кілька джерел біля церкви Св. Покрови у м. Чортків (свідчення підтвердж. здатність води з цих

джерел зцілювати онколог. хвороби); у Свято-Успен. соборі Почаїв. лаври є джерело, що витікає з-під стопи Божої Матері (у церков. архівах зберіг. протоколи багатьох тисяч чудес. зцілень); джерело на тер. духов. комплексу Божої Матері у с. Зарваниця Теробовлян. р-ну (вода

Джерело біля церкви св. Покрови, м. Чортків.

з нього оздоровлює калік, сліпих, хворих); цілющі джерела в урочищі Лазьонка pobl. м. Ланівці підтвердж. у багатом. “Словнику Географічного Королівства Польського”; хвороби зору лікують цілющі води з джерел у селах Лисівці (Заліщиц.), Улашківці Чортків. р-нів; у Терноп. р-ні цілющі джерела є в селах Дубівці, Красівка, Лучка, Острів, Смиківці, Ступки; відоме цілюще джерело в с. Озерна Зборів. р-ну; джерело Св. Богородиці в с. Колодіївка Підволочис. р-ну; зафіксовані численні зцілення від вод джерел у м. Залішки, селах Рукомиш (Буцац.) і Будилів

Джерело на території духовного комплексу Зарваницької Божої Матері.

Джерело в с. Озерна Зборівського району.

(Козів.) р-нів. Служителі монастирів і храмів, зберігаючи благочестиві традиції, опікуються цілющ. джерелами, здійснюючи до них хресні ходи та водосвяття.

В. Кізілов, Б. Мельничук.

ДЖУРОВСЬКИЙ

Степан Васильович (13. 06. 1952, с. Бишки, нині Козів. р-ну) – диригент, літератор, композитор-аматор. Галуз. нагороди. Закін. Теробовлян. культ.-освіт. уч-ще (1973, нині вище уч-ще культури), Київ. ун-т культури (1986 нині нац. ун-т культури і мист-в). Від 1991 – диригент церк. і нар. аматор. хору “Журавка” у с. Острів Терноп. р-ну; сільс. хору та єдиного в обл. родин. домаш. театру в с. Таурів Козів. р-ну (1990, 2000–03). Орг-тор, кер. і реж. театру сатири й гумору в Терноп. ПТУ № 4 (автор. про-

грам). Співорг-тор і реж.-постановник святк. дійств, фестин, у т. ч. ювілей. святкувань у Бишках з нагоди 550-річчя села (2000), вистав аматор. театру с. Острів. Автор ілюстр. зб. сценаріїв та фольк. поет. вистав “Сценарії” (1999), “І знову сім” (2000), поезій,

музики до власних і текстів укр. поетів; твори опубл. у ЗМІ та зб. “Мелодії Тернового поля”.

І. Дем'янова.

“ДЗВОНИ ЛИСОНІ”

– регіональний щорічний фестиваль-конкурс стрілецької та повстанської пісні. Започатк. 27. 08. 2006 на г. Лисоня (Бережан. р-ну), присвяч. 90-річчю битви *Легіону УСС* із рос. військами (14. 08.–04. 09. 1916). Учасники: вокал. ансамблі, дуети, хор. і танц. колективи, духові оркестри, окремі виконавці, читці, гумористи з Терноп., Львів, Івано-Фр. та ін. областей.

Б. Мельничук.

ДЗЕРОВИЧ

Юліан-Корнило Гнатович (03. 01. 1871, с. Смильне, нині Бродів. р-ну Львів. обл. – 1943, м. Львів) – священик, педагог, публіцист, релігійний і громадський діяч. Закін. у Львові богослов. ф-т ун-ту (1893). 1894 рукопоклад. у сан священика, тоді ж склав іспит на катехита початк. шкіл, 1900 – серед. шкіл. Працював у містах Миколаїв, Броди, Стрий на Львівщині, 1907–08 – заст. катехита Бережан. г-зії, згодом – у Львові. Голова священиц. т-ва “Єдність”. Автор книг, ред. церков. журналів.

Н. Волинець, Я. Мазурак, Б. Мельничук.

ДЗИК

Анатолій Петрович (11. 12. 1951, с. Селище, нині Сокирян. р-ну Чернів. обл.) – педагог, літератор, кіномитець, громадський діяч. Засл. вчитель України (1999). Галуз. нагороди, відзнаки. Закін. Чернів. ун-т (1974, нині нац. ун-т), Всесоюз. ін-т кінематографії в м. Москва (1981, нині РФ). Від 1974 – в СШ у с. Гермаківка Борщів. р-ну: вчитель, заст. дир. (1985–2002), від 2002 – дир. ЗОШ 1–3 ступ. 1978–79 – викл. зарубіж. літ-ри Кам'янець-Поділ. пед. ін-ту Хмельн. обл. (нині пед. ун-т). Орг-тор і кер. кіноклубу Гермаків. СШ (1978–92). Учасник 1-го з'їзду Всеукр. т-ва друзів кіно (1990, м. Київ).

1981 – учасник проекту “Театр і глядач”: грав у виставі “Жорстокі ігри” О. Арбузова в театрі “Ленком” (Москва) із О. Абдуловим, з яким підтримував творчі взаємини. Автор метод. пр. “Осіньна скрипка Поля Верлена” (1997), есе “Маятник Еко” (2003), понад 20 публікацій пед. та літ. тематики та з методики викл. укр. і зарубіж. літ-ри у галуз. журналах, г. “Вільне життя”, “Ровесник” та ін.

Л. Щербак.

“DZIENNIK RZĄDOWY TARNOPOLSKIEGO WOJEWODSTWA” (“Урядовий вісник Тернопільського воєводства”)

– офіційний збірник розпоряджень Тернопільського воєводства. Вих. у м. Тернопіль 1921–39.

Вас. Ханас.

“DZWGNIĘ” (“Зрушення”)

– польський двотижневик. Вих. у м. Бережани 1887.

Вас. Ханас.

ДЗІСЯК

Олег Миколайович (04. 10. 1951, с. Плужне, нині Ізяслав. р-ну Хмельн. обл.) – лікар, громадський діяч. Лікар вищої категорії. Почес. громадянин шт. Оклахома (1993, США). Галуз. нагороди України. Закін. Терноп. мед. ін-т (1975, нині ТДМУ). 1976 – зав. відділ. Буданів. обл. психіатр. лікарні. 1976–78 – 1-й гол. лікар лікув.-труд. профілакторію УВС Терноп. облвиконкому. Від 1978 – довірений лікар Терноп. облпрофради, 1988–92 – 1-й гол. лікар Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ), згодом – заст. голови і керуючий упр. охорони здоров'я Терноп. міськ. адміністрації, 1994–95 – нач. упр. охорони здоров'я Терноп. міськвиконкому, 1996 – заст. гол. лікаря Терноп. міськ. лікарні № 3, 1996–97 – зав. відділ. реабілітації

Терноп. міськ. лікарні № 1, від 1998 – зав. відділ. реабілітації Терноп. лікарні швид. допомоги. Розробник новіт. лікар. технологій (лікування болювих синдромів остеохондрозу, швидкіс. методик психіч. саморегуляції). Автор наук. праць, публіцист. статей, оригінал. концепцій удосконалення орг-ції охорони здоров'я, засн. 1-ї в Україні резиденції сімейн. лікаря для міськ. населення.

Б. Мельничук.

ДЗЬОБА

Володимир (24. 12. 1913, с. Переволока, нині Буцац. р-ну – 06. 03. 1979, м. Конветрі, Вел. Британія) – священик, громадський діяч, перекладач. Закін. у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ) г-зію і духов. семінарію. Рукоприклад. у сан священика 1941. 1943–45 – душпастир у дивізії “Галичина”. Від 1947 – у Вел. Британії. Діяльний в укр. т-вах. Автор споминів; переклав укр. мовою деякі книги Старого завіту.

П. Гуцал.

ДЗЮБАН

Юрій Іванович (11. 03. 1960, с. Боричівка, нині Тербовлян. р-ну) – громадський діяч. Закін. Львів. політех. ін-т (1982, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Инж.-конструктор машинобуд. з-ду в м. Фалешти (нині Молдова); майстер (1984–85), заст. дир. з комерц. питань (1992–95), голова правління (2000–03) Тербовлян. ф-ки ялинк. прикрас; 1995–97 – голова правління ВАТ “Тербовлянська взуттєва фабрика”, 1997–98 – заст. голови Тербовлян. РДА, 1998–99 – заст. нач. упр. пром-сті, енергетики, транспорту та зв'язку Терноп. ОДА; 1999 – заст. нач. упр. агропром. комплексу Терноп. обл.; від 2000 донині – дир. ТзОВ “Орбітал” (м. Тербовля).

О. Івахів.

ДЗЮБАНОВСЬКИЙ

Євген Дем'янович (27. 11. 1943, с. Іванківці, нині Зборів. р-ну) – військовик. Полковник. Орден Черв. зірки, медалі. Закін. Харків. танк. командне військ. уч-ще (1965), команд. ф-т Бронетанк. акад. у м. Москва (1977, нині РФ), курси “Постріл” (1985, ф-т військ. розвідки). Чемпіон Тернополя з боксу, 1-е місце серед обл. міст (обл. центрів) Зх. України; чл. зб. команди уч-ща, чемпіон із боксу. Ком-р взводу в Київ. ВО (1965–68), ком-р взводу, ком-р роти курсантів, нач. курсу офіцерів і заст. нач. з навч. частини ф-ту Київ. танк. уч-ща (1968–83), ком-р батальйону курсантів Київ. вищ. заг. військ. уч-ща (1983–87), ст. пом. нач. навч. відділу уч-ща та викл. озброєння й стрільби Київ. вищ. інженер. уч-ща (1987–92). Від 1992 – в Асоц. звільн. у запас військовослужбовців; дир. ТзОВ “Ной-Хоус” (м. Київ).

Б. Головин, Г. Івахів.

ДЗЮБЛЮК

Валерій Петрович (30. 01. 1940, с. Скарженці Хмельниц. р-ну Вінн. обл.) – педагог, громадський діяч.

Батько *О. Дзюблюка*. Відмінник освіти УРСР (1978), профтехосвіти СРСР (1981). Засл. прац. освіти України (2007). Нагороди СРСР. Закін. Львів. політех. ін-т (1968, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). 1964–74 – майстер вироб. навч., викл.,

дир. ПТУ № 1 у м. Кам'янець-Подільський Хмельн. обл. У м. Тернопіль: 1974–83 – дир. ПТУ № 1, 1983–2000 – нач. обл. упр. профтехосвіти (ПТО), голова ком-ту з ПТО упр. освіти і науки Терноп. ОДА; 1997–2000 – голова ПТО АПК Терноп. обл. Від 2004 – дир. навч.-метод. центру ПТО у Терноп. обл. Автор метод. розробок та ін. публікацій.

Л. Щербак.

ДЗЮЛА

Юрій Васильович (16. 11. 1982, м. Тернопіль) – педагог, літератор. Лауреат Всеукр. конкурсів читців (2001, 2005). Закін. ТНПУ (2004). Учитель зарубіж. літ-ри ЗОШ у с. Стегниківці Терноп. р-ну; пров. актор театру-студії “Сузір'я” у м. Тернопіль (кер. *О. Савка*). Голова молодіж. літ. т-ва “Сонячні кларнети” ім. *Б. Демківа* (м. Тернопіль). Учасник всеукр. та регіон. нарад мол. літераторів у м. Ялта (АР Крим, 2003) та мол. літераторів Поділля в м. Немирів Вінн. обл. (2004). Твори опубл. у ж. “Літературний Тернопіль” та ін. ЗМІ, альманахах “Студентська муза” (2003), “Подільська толока” (2004), “Освітнянська скриня” (2006). Автор зб. поезій “Брязкіт сльози” (2005). Від 2004 – ведучий концерт. програм у ПК “Березіль”.

Б. Мельничук.

ДЗЯДИК

Олександр Олексійович (1894, с. Івачів Горішній, нині Терноп. р-ну – 27. 12. 1937, м. Ми-

колаїв) – службовець. Навчався в укр. г-зії у м. Тернопіль. Від 1918 – в УГА, з нею перейшов у Вел. Україну. Проживав у м. Бобринець (нині Кіровоград. обл.). Від 1930 – секр. райвиконкому, 1933 – ред. газети політвідділу Братської МТС; на час арешту 12. 09. 1937 – дир. міськ. ринку. Розстріл.; реабіліт. 1957.

С. Гасай.

“ДИВОСВІТ”

– молодіжний художній театр. Створ. 1995 у Терноп. ЗОШ № 22. Від 2001 – нар. худож. театр. Худож. кер. і реж. – *О. Матвієвська*. Лауреат міжрегіон. фестивалю різдв. програм “Діти України – разом у третє тисячоліття” (2000, м. Херсон), всеукр. фестивалів молодіж. театрів “Вернісаж” (2000, 2001, 2003), міськ. та обл. фестивалів-конкурсів вертеп. дійств (1998–2008), обл. туру всеукр. конкурсу пам’яті *Т. Шевченка* (2000–01), 1-го всеукр. фестивалю дит. і юнац. театр. колективів “Маски Мельпомени” (2005, м. Харків); міжрегіон. конкурсу повстан. та стрілец. поезії (2005, м. Львів); всеукр. конкурсу гумору і сатири “Усміхнись щиро вишні” (2006). У репертуарі: вистави “Матинаймика” за *Т. Шевченком*, “Сватання на Гончарівці” *Г. Квітки-Основ’яненка*, “В неділю рано зілля копала” *О. Кобилянської* (на її основі поставл. худож. фільм) та ін.; концерт. програми. Представляв аматор. театр. мист-во у насел. пунктах Терноп., Вінн., Херсон. обл., у м. Жешув (2006, Польща); учасник благодій. акцій у дит. будинках та лікарнях обл. центру. Співпрац. із Свято-Троїц. духов. центром, “Просвітою” (м. Тернопіль). На базі “Д.” провод. міжобл. семінари дир. шкіл, учителів-методистів, працівників освіти, колективів худож. самодіяльності.

Д. Чубата.

“ДІВО-СТРУНИ”

– зразковий аматорський ансамбль бандуристів Тернопільського районного будинку культури. 2-га премія 1-го обл. фестивалю-конкурсу кобзар. мист-ва “Кобза” (2005), 10-го обл. конкурсу камер. ансамблів “Консонанс” (2009; обидва – м. Тернопіль). Учасники – діти сіл Острів, Буцнів, Мишковичі, Велика Лука, Миролюбівка, смт Вел. Березовиця (всі – Терноп. р-ну) та Тернополя. Функціонує на базі дит. муз. школи в с. Острів. Кер. – *Л. Атаманчук*, *Н. Лук’янчук*. Розпочав діяльність як ансамбль “Кобзаріки” в “Малій кобзарській школі”. Учасник Кобзар. свят, Шевченків. днів, обл. огляду-конкурсів бандуристів “Творчість юних”, звіту майстрів мист-в та аматор. худож. колективів Тер-

ноп. обл. у Києві (2003). В репертуарі “Д.-с.” – нар., кобзар. та стрілец. пісні, колядки, автор. твори, духовна й інструмент. музика.

М. Євгенєва.

ДІРДА

Надія Петрівна (08. 11. 1958, с. Голгоча, нині Підгаєц. р-ну) – культурно-освітня діячка, краєзнавець. Почес. чл. ВУТ “Просвіта”. Премія ім. *Братів Б. і Л. Лепких* (2003). Закін. у м. Чернівці культ.-освіт. уч-ще (1980, нині уч-ще культури і мист-в), ун-т (1991, нині нац. ун-т). Бібліотекар Глибоц. рай. б-ки Чернів. обл. (1980–84); у м. Бережани: відп. секр. рай. орг-ції Т-ва книголюбів (1989–91), наук. прац. Музею книги (1991–95), дир. обл. комун. музею *Б. Лепкого* (1995–2009). Ініціатор і орг-тор літ.-мист. фестивалю “Заквітчане музикою лепківське слово” (від 2001), випуску щоріч. календариків до лепків. урочин і путівника по музею. Автор статей у ЗМІ, кол. зб., сценаріїв літ.-мист. дійств. Упоряд. кн. “Високе небо Богдана Лепкого” (2001), зб. тв. *Б. Лепкого* для дітей “Цвіт споминів” (2002), окр. випусків альманаху “*Жайвір*”.

Б. Головин, І. Дем’янова.

ДИСЄВИЧ

Ярослав Леонович (27. 05. 1960, с. Слобідка, нині Теребовлян. р-ну – 11. 05. 1980, Афганістан, похов. у родин. селі) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно), медаль “За відвагу”. Механізатор у колгоспі. Від липня 1979 – у ЗС СРСР, грудня 1979 – в Афга-

ністані: рядовий, мінометник. Загинув під час викон. бойов. операції. Ім'ям Д. названа одна з вулиць у с. Долина Теробовлян. р-ну.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ДИЧКО

Леся (Людмила) Василівна (24. 10. 1939, м. Київ) – композитор, педагог, громадська діячка. Нар. арт. України (1995). Чл. НСКУ (1968). Засл. діяч мист-в України (1982). Нац. премія України ім. Т. Шевченка (1989). Ордени Св. Володимира (1998) і Княгині Ольги (1999; обидва – 3-го ступ.) та ін. нагороди. Закін. Київ. консерваторію (1964, нині нац. муз. акад.). Викл. в ін-тах у м. Київ: пед. (1965–66) та худож.; від 1965 – викл. студії при Нац. засл. капелі бандуристів України, від 1994 – доц. Нац. муз. акад. Авторка 2 опер, 3 балетів, 4 циклів духов. музики та ін. тв., музики до к/ф, мультфільмів, більше 40 пісень. Не раз перебувала на Тернопільщині, зокрема у травні 2005 – в м. Тернопіль, де відбувся її автор. концерт.

Л. Щербак.

ДИЧКО

Степан Михайлович (28. 01. 1934, с. Лучка, нині Терноп. р-ну – 04. 09. 1996, м. Львів) – науковець. Канд. екон. н. (1969). Закін. Львів. зоовет. ін-т (1968, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій).

Працював гол. зоотехніком Чортків. райсільгоспупр.; 1966–79 – у Львів. зоовет. ін-ті: асист., доц. (1971), зав. каф. укр. с.-г. вироб-ва (1977). Від 1979 – ст. н. с. Львів. відділу Ін-ту економіки АН УРСР (нині НАН України). Автор і співавт. 55 наук. праць, у т. ч. 3 монографій, 2 підручників.

Б. Мельничук, Г. Олексюк.

ДИЧКОВСЬКА

Марія Семенівна (01. 04. 1913 с. Заздрість, нині Теробовлян. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань, літераторка. Медаль на честь створ. УГВР. Чл. орг-ції “Січ”. Від 1944 – в УПА. За рад. влади репрес., ув’язнена. Автор кн. віршів “Навесні знов позеленіє” (Л., 1988). Проживала у с. Цеблів Сокал. р-ну Львів. обл., працювала у місц. колгоспі.

Г. Моліцька.

ДІШКАНТ

Юхим Борисович (18. 09. 1988, с. Бодаки Збараз. р-ну) – поет. Чл. обл. літ. об’єдн. при ТОО НСПУ. Від 2006 – студент нац. ун-ту “Острозька академія” (Рівнен. обл.). Вірші опубл. в альманахах “Курінь” та “Подільська толока”, ж. “Пектораль”. Автор зб. поезій “Мріяла вишнями вулиця” (Т., 2006), “Гітарна кров” (Рівне, 2007).

І. Дем’янова, Б. Мельничук.

“ДІАЛОГ”

– театр книги у м. Тернопіль. Створ. 1987 в обл. б-ці для молоді В. Самуйлик і Б. Салабчук. Учасники “Д.” – старшокласники, студенти та ін. молодь, музиканти, актори, художники. Серед заходів: репрезентації книг *Є. Безкоровайного*, *В. Махна*, *Б. Мельничука*, *І. Потія*, *Л. Романчук*, *М. Савки* та ін.; літ.-мист. вечори, присвяч. *Б. Лепкому*, *Є. Маланюку*, *Лесі Українці*, *В. Стусу*, *І. Франку*, *Т. Шевченку*, *В. Ярумушу* та ін.; виставки живопис. робіт *М. Мамчура*, *Є. Удіна*, *Ю. Федорова* та ін.; творч. портрети “Автографи душі” *В. Барни*, *Б. Демківа*, *Є. Зозуляка* та ін.; зустрічі з молод. літераторами; засід. експеримент. клубу неформал. спілкування “12!” на теми філософії життя, творчості та ін. Здійсн. понад 50 постановок, театр. етюдів.

Л. Щербак.

“ДІАНА ПЛЮС”

– видавничо-інформаційний дім у м. Тернопіль. Нагороди міжнар. та всеукр. виставок. ТОВ “Діана плюс” діє від 2001; випускає понад 50 період. видань. Серед найпопуляр.: рукоділ. видання – “Бісер”, “Бісер. Найкраще”, “Вишиванка”, “Вишиті картини”, “Вяжем крючком”, “Вяжем сами”, “Декор і стиль”, “Рукоделіе +”, “Рушники”, “Стежок”, “Узори вишивок”; дит. видання – “Абетка”, “Букварик”, “Домовичок”, “Знайка”, “Розмальовки”, “Саморобко”, “У світі казок”; кулінар. видання – “Рецепты от Оксаны”, “Самовар”, “Царь-кулинар”; газети – “Духовний щит”, “Личная драма”; календарі, кросворди та ін.

Б. Мельничук.

ДІВОЧИЙ ВІЩИЙ

НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛІПІНСЬКИХ

– приватний заклад у м. Тернопіль, де здобували гімназійну освіту. Функціон. від поч. 1870-х до 1879. Єдиний на Тернопільщині готував дівчат до вступу у ВНЗ. Оселя Ліпінських була одним із осередків муз. життя Тернополя.

Л. Левенець.

ДІГАЙ

Тетяна Іванівна (06. 11. 1944, м. Тернопіль) – педагог, музикант, літератор. Чл. літ. об’єдн.

при ТОО НСПУ (від 1990), НСЖУ (2008), НСПУ (2009). Переможець конкурсу читац. рецензій конкурсу “Книжка року Бі-Бі-Сі-2007”. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1965), Донец. консерваторію (1970). Від 1970 працювала в Терноп. муз. уч-щі: викл. ф-но, зав. відділ., заст. дир. Автор рецензій, крит. нарисів. Твори опубл. у ж. “Тернопіль”, “Літературний Тернопіль”, “Березіль”, “Літературний Чернігів”, “Німчич” (Буковина); річниках “Тернопіль”, г. “Літературна Україна”, “Друг читача”, “Слово “Просвіти”, обл. ЗМІ. Авторка зб. поезій “Корона Афродіти” (2002), “Тетянин день” (2006), “Удвох із тишею” (2007), кн. рецензій “Книжкові імпресії” (2007), “Кубик Рубіка”, “Метроном” (обидві – 2008).

І. Дем'янова.

ДІДЕНКО

Борис Васильович (18. 05. 1947, смт Дворічне Харків. обл.) – педагог, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (1990–94), неоднораз. депутат Підволочис. рай. ради. Закін. істор. ф-т Київ. ун-ту (1979, нині нац. ун-т). Працював на будовах у РФ. У смт Підволочиськ: веломайстер (1972–75), інструктор (1975–76) райради ДСТ “Колос”; завгосп ДЮСШ ДСТ “Колос” (1975); учитель історії Скалат. СШ (1976–77); ст. н. с. ТОКМ (1977–79); викл. історії Підволочис. ПТУ № 8 (1979–80); зав. цехом у колгоспах “Україна” та “Хлібороб” (1983–90, Підволочис. р-ну). Ініціатор створ. Підволочис. осередку НРУ (1989). Чл. УГС, УРП (від 1990). Голова Підволочис. рай. ради та виконкому (1991–92). Представник Президента України в Підволочис. р-ні (1992–93). 1993–94 – 1-й заст. голови Терноп. ОДА, згодом – 1-й заст. голови Зборів. райвиконкому. Від 1998 – голова Підволочис. селищ. ради. Очолює Підволочис. рай. орг-цію “НРУ-ветерани”.

В. Левицький, Б. Мельничук.

ДІДИК

Володимир (28. 09. 1903, с. Угринь, нині Чортків. р-ну – 03. 07. 1981, м. Детройт, США) – громадський діяч. 1923 за дорученням УВО перейшов кордон до Чехословаччини, восени того ж року емігр. до США (Детройт). Від 1927 –

чл. Укр. нар. союзу (УНС), 1937 – гол. радник. 1-й голова Детройт. округи УНС (1962–65), почес. голова. Співзасн. 183-го відділу (1937), співзасн. і голова відділу УККА (1946–48; обидва – Детройт). Голова Укр. мічиган. ліги, співзасн. 24-го відділу Орг-ції держ. відродження України, чл. ком-ту будови Нар. дому.

В. Маркус, Б. Мельничук.

ДІДИЧ

Володимир Іванович (06. 03. 1913, с. Синяково, нині належ. до м. Чортків – 14. 06. 1978, похов. у с. Вигнанка, нині Горішня Вигнанка Чортків. р-ну) – священник. Чл. ОУН. За політ. діяльність заарешт., ув'язн. у Чортків. тюрмі. Закін. Львів. духов. семінарію (1938). Рукоприклад. у сан священника. Пом. пароха в м. Городок (нині Львів. обл.). 1939 знову ув'язн. в концтаборі Береза Каргузька. Після звільн. служив на парафії в м. Перемишляни (нині Львів. обл.). Під час нім.-рад. війни за доруч. митрополита А. Шептицького – у містах Проскурів (нині Хмельницький), Кам'янець-Подільський і навколиш. селах (1942–43, нині Хмельн. обл.). Після ліквідації УГКЦ вивез. 1949 у м. Балеї (нині Читин. обл., РФ). 1959 повернувся в родин. село, де підпільно провадив священ. діяльність. Експозиція, присвяч. Д., є в кімнаті-музеї “Карітасу” в м. Чортків.

Б. Мельничук.

ДІДУРИК

Мирон (15. 07. 1938, с. Мужилів, нині Підгаєц. р-ну – 26. 04. 1970, В'єтнам, похов. на військ. цвинтарі у шт. Джорджія, США) – військовик. Майор Армії США. 1950 пересел. із Німеччини до США. Навчався в коледжі св. Петра, кадет. корпусі резерв. офіцерів (1960) в м. Джерсі-Сіті. Діяльний у Пласті. Служив у Армії США в Європі; від 1965 – капітан, відрядж. до В'єтнаму, під час 2-го признач. до В'єтнаму 1970 – загинув від кулі снайпера. Іменем Д. названо станицю Укр. амер. ветеранів у Фрігольді (шт. Нью-Джерсі). Воєн. шлях Д. відтвор. у повісті Г. Мора і Д. Галовея “We were Soldiers Once ... and Young” (1992) та у фільмі під ідентич. назвою.

В. Маркус, Б. Мельничук.

ДІДУХ

Іван (26. 06. 1908, с. Лісники, нині Бережан. р-ну – серпень 1961, с. Марківці, нині Івано-Фр. р-ну одноймен. обл.) – священник. Закін. Бережан. г-зію (1928), Львів. богослов. акад. (1933). Парох у селах Товстолуг, Драганівка (від 1942; обидва нині – Терноп. р-ну), Світільники (1944, нині Світанок; служив літургії воя-

кам УПА), Черче (обидва нині – Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл.). 1950 Д. заарешт. органи МДБ; ув'язн. у містах Караганда (нині Караганди, Казахстан), Воркута (нині РФ). 1956 звільн., душпастирював у м. Ворохта. Заарешт. вдруге, засудж. на 5 р. 1959 амністов.

Н. Волинець, Б. Головин, Я. Мазурак.

ДІДУХ

Роман Іванович (08. 01. 1930, с. Чернелів-Руський, нині Терноп. р-ну) – адвокат, правник. Засл. юрист України (2009). Галуз. нагороди. Чл. Терноп. обл. колегії адвокатів (від 1954). Закін. у м. Львів юрид. школу Мін-ва юстиції УРСР (1954), ун-т (1960, нині нац. ун-т). Від 1955 – зав. юрид. консультацією Козів. р-ну, 1958 – зав. Копичинец. юрид. консультації, від 1963 адвокат: Тербовлян. та Чортків., 1965 – Гусятин., 1979 – Терноп. юрид. консультацій; від 1987 – зав., нині – адвокат Терноп. міськ. юрид. консультації.

Б. Мельничук.

ДІДЮК

Іван (06. 06. 1917, с. Криволука, нині Чортків. р-ну – 19. 03. 2005, м. Бостон, США) – лікар, громадський діяч, меценат. Закін. дантист. студії в ун-ті у м. Джорджтаун (1961, США). Вів приват. практику в Бостоні. Голова місц. відділу Укр. патріархал. ком-ту, відділу ФКУ, УЛТ Нової Англії, дирекції Укр. нар. дому, відділу НТШ, чл. управ. ін. т-в. Меценат та орг-тор фонду на укр. студії при Гарвард. ун-ті, побудови храмів в Україні та ін. потреби.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

“DIE KRAFT”

(“Сила”)

– єврейський тижневик у м. Чортків. Вих. 14. 02.–28. 03. 1919. Ред. і вид. З. Гельман.

Г. Моліцька, Вас. Ханас.

ДІКАЛЬЧУК

Богдан Іванович (04. 02. 1963, м. Червоноград Львів. обл.) – журналіст. Чл. НСЖУ (1986). Відмінник освіти України (2002). Закін. Київ. ун-т (1985, нині нац. ун-т). Відтоді – у ред. г. “*Вільне життя*” (м. Тернопіль): перекладач, кор., заст. відп. секр., комерц. д-р, заст. гол. редактора. Співавт. кн. “Копаний м’яч” (1993). Матеріали на спорт.

теми опубл. у г. “Український футбол”, “Спортивна газета”, “Час і події” (Чикаго, США), ж. “Олімпійська арена” та ін.

Б. Мельничук.

ДІЛАЇ

Марія Михайлівна (07. 04. 1980, м. Тернопіль) – художниця. Закін. Терноп. кооперат. технікум

Автопортрет.

(2001, нині торг.-екон. коледж; вчитель із фаху – Г. Ткачик); від 2009 навчається в Київ. ін-ті реклами. Працює у стилі класичн. академ. портрет. Учасниця виставок; персон. – у м. Тернопіль (2009). Серед портретів відомих осіб: С. Лазо (2008), В. Павлік, І. Мамус, Б. Мельничук (всі – 2009). Роботи зберіг. у приват. колекціях у містах Тернопіль, Київ, Львів, Вел. Британії, Польщі та ін. країнах.

М. Федечко.

ДІТЧУК

Ігор Львович (19. 12. 1959, смт Красне Буськ. р-ну Львів. обл.) – науковець, громадський діяч. Депутат Терноп. міськ. ради (1990–94). Закін. Львів. ун-т (1981, нині нац. ун-т). Працював інж.-картографом в Ін-ті приклад. проблем механіки і математики АН України в м. Львів (1981–83). Від 1986 – викл. каф. екон. і соціал. географії, 1990–96 – заст. декана геогр. ф-ту Терноп. пед. ін-ту. Від 2002 – голова Терноп. відділ. Укр. геогр. т-ва. Відп. секр. редколегії всеукр. наук.-теорет. ж. “Історія української географії” (м. Тернопіль). Автор і співавт. понад 75 друк. праць, у т. ч. 2-х навч. посіб. для СШ, підручн. “Географія України”, 8 кл. (2008). Співініціатор і орг-тор провед. 2007 в Україні року С. Рудницького, встановл. у Тернополі мемор. табл. вченому.

Т. Заставецький.

ДМИТЕРКО

Софрон (01. 06. 1917, с. Бичківці, нині Чортків. р-ну) – священик, теолог. Єпископ-емерит (1997). Навчався у г-зіях у містах Тернопіль і Станіслав (1936, нині Івано-Франківськ), закін. духов. семінарію в м. Оломоуц (1940); 1940 рукопоклад. у сан священика в Карлов. ун-ті в м. Прага (обидва нині – Чехія). 1941 заарешт. гестапо; вислан. на каторж. роботи на шахту “Кароліца” в м. Моравська Острава (нині Острава, Чехія). 1943 за наполяганням УГКЦ звільнен. і скеров. у м. Бучач, де префект у чол. г-зі при Василян. монастирі до його закриття. 1959 став наступником владики І. Слезнюка. 1973 заарешт.; 1974 – у 38 зоні, що на Луганщині. Після звільн. 1975 виконував у підпіллі єпископ. обов’язки; за цей час рукопоклад. у сан понад 70 священиків УГКЦ. Після легалізації УГКЦ 1989 перейшов на легал. становище.

В. Барна.

ДМИТРАШ

Андрій Степанович (15. 10. 1935, с. Золота Слобода Козів. р-ну) – винахідник, громадський діяч, меценат. Галуз. нагороди. Депутат Борщів. (1967–71) та Збараз. (1972–2002) рай. рад. Закін. Львів. лісотех. ін-т (1958, нині нац. лісотех. ун-т України), Київ. ін-т харч. пром-сті (1964, нині Укр. ун-т харч. технологій). Від 1959 – змінний інж., заст. гол. інж. Козів.; 1964 – гол. інж., дир. Борщів.; 1971 – дир. Збараз. цукр. з-дів. Від 2002 донині – координатор Америк. корпорації “AU Americas international, Inc” з виробн. процесів у харч. пром-сті Узбекистану; ген. дир. фірми “Лад” (м. Тернопіль). Автор 60 рац. пропозицій та винаходів, понад 100 публікацій у фах. виданнях України та галуз. пресі; співавт. кн. “Ремонт і наладка центрифуг” (1985). Як кер., співпрацює із спорідн. підпр-ствами Німеччини, Польщі, Чехії.

В. Барна.

ДМИТРИШИН

Іван Михайлович (бл. 1913, с. Кобиловолоки, нині Тереховлян. р-ну – 1943, за ін. даними 1944, м. Львів) – учасник національно-визвольних змагань. Працював столярем у м. Чортків. Чл. ОУН, навесні 1939 заарешт. органи НКВС, засудж. на 3,5 р., звільн. у вересні 1939. Учас-

ник похід. груп ОУН (1941), охоронець урядуючого провідника *М. Лебедя* (1941–43). Загинув у перестрілці з гестапівцями.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ДМИТРИШИН

Микола Володимирович (17. 11. 1963, м. Збараж) – музикант (баян), педагог. Лауреат Всеукр. конкурсів баяністів і акордеоністів (1988, 1992). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1982), Львів. консерваторію (1989, нині нац. муз. акад.). Від 1989 – викл., водночас (від 1993) – кер. оркестру нар. інструментів, 2005 – зав. відділом нар. інструментів Терноп. муз. уч-ща. Автор муз. творів.

Б. Мельничук.

ДМИТРИШИНА

Зоя Іванівна (10. 11. 1952, м-ко, нині м. Шумськ) – літераторка, громадська діячка. Закін. Терноп. кооп. технікум (1975, нині торг-екоп. коледж). Працювала в системі побут. обслуг. населення у Шумську. Від 1991 – відп. секр. рай. орг-ції Т-ва любителів книги. Автор зб. поезій “Осінній букет” (1993), “Кольорове слово”, “Важкий хрест” (обидві – 1999), “Берег рідного краю” (2000), “Сонце материнського обличчя” (2002) та ін. публікацій у ЗМІ.

Г. Галькевич.

ДМИТРИВ

Тимофій Миколайович (02. 01. 1949, смт Підволочиськ) – економіст, кооператор, громадський діяч. Закін. екоп. ф-т Львів. торг-екоп. ін-ту (1972, нині комерц. акад.). Працював у системі Підволочис. рай. спожив. т-ва (1966–68), нач. відділу цін Хмельн. обл. спілки спожив. т-в (1972–73); економіст, заст. гол. бух., нач. контр-ревиз. відділу упр. громад. харчування Терноп. облвиконкому (1975–81), секр., голова Терноп. обл. ком-ту профспілок прац. держ. торгівлі та спожив. кооперації (1981–87), секр. Терноп. обл. ради профспілок (1987–90), заст. нач. відділу кадрів та орг-ції упр. Терноп. обл. спожив. спілки (1991), гол. бух. фірми “Меблі” (1991–2002, м. Тернопіль). Від 2003 – заст. нач. гол. упр. праці та соц. захисту насел. Терноп. ОДА. Кер. благод. фонду генерала *М. Тарнавського*.

Г. Яворський.

ДМИТРИЄВ

Олександр Анатолійович (02. 07. 1963, с. Свидова Чортків. р-ну – 17. 02. 1984, Афганістан, похов. у родин. селі) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно). Навчався в Харків. пед. уч-щі. Від 01. 04. 1982 – у ЗС СРСР, від жовтня 1982 – в Афганістані: мол. сержант, ст. стрілець. Загинув у бою.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ДМИТРУК

Іван Михайлович (02. 04. 1928, с. Могильниця, нині Нова та Ст. Могильниці Тереховлян. р-ну – 1990, м. Москва, нині РФ) – співак. Лауреат міжнар. конкурсів. Закін. Львів. консерваторію (клас вокалу, проф. О. Дарчук; нині нац. муз. акад.). Соліст Вел. (“Большого”) театру в Москві. Партії – Ріголетто, Журман (“Ріголетто”, “Травіата” Дж. Верді), Султан (“Запорожець за Дунаєм” С. Гулака-Артемівського) та ін.

Б. Мельничук.

“ДНІСТЕР”

– вокально-інструментальний ансамбль. Створ. 1973 в Терноп. обл. філармонії. Засн. і худож. кер. – *М. Шамлі*; 10 інструменталістів і солістів, хореограф. супровід – *З. Беня* і *В. Бака*. 1976–78 худож. кер. – *В. Домшинський*. У репертуарі – обробки укр. нар. пісень, пісні укр. та ін. композиторів. Серед солістів – *Г. Котко*. “Д.” – учасник всесоюз., республ. фестивалів і конкурсів; бл. 1000 концертів у респ. колиш. СРСР, у м. Слівен (Болгарія; дипломант фестивалю рад. пісні “Слівен-73”).

Л. Щербак.

“ДНІСТРОВІ ЗОРІ”

– фольклорний пісенний і танцювальний фестиваль. Від 2005 – всеукраїнський. Започатк. 1969 як регіон. у м. Заліщики. Співорганізатори – *Т. Хмурич* і *З. Кравчук*. Проводять по чергово в містах Заліщики (1969, 1974, 1981, 1996, 2002, 2005), смт Заставна (1993, 2003, Чернів. обл.), Городенка (1994, Івано-Фр. обл.). Серед учасників – нар. аматор. колективи пісні і танцю “Добровляни”, “Дністер”, “Гомін” (м. Львів), “Берегиня”, “Усмішка” та ін. На фестивалі виступають колективи з Румунії, Польщі, Болгарії, Молдови.

В. Левицький, Б. Мельничук.

“ДО НОВИХ ПЕРЕМОГ”

– газета. Орган Почаїв. райкому КПУ і рай. ради депутатів трудящих (нині м. Почаїв належ. до Кременец. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1953–62.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ДО НОВИХ ПЕРЕМОГ”

– газета. Вид. Терноп. обком КПУ і обл. рада депутатів трудящих для жителів тер., підпорядк. Бучац. тер. виробн. колгосп.-радгосп. управлінню. У ДАТО зберіг. номери за 1961–62.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ДОБЕНЬКА

Зіновій Якимович (24. 03. 1945, с. Ст. Скалат, нині Підволочис. р-ну – 18. 08. 2002, м. Скалат) – лісівник. 1-й у Терноп. обл. засл. лісівник УРСР (1988). Закін. Кременец. лісотех. технікум. Від

1963 працював у Скалат. лісництві, яке під його кер-вом стало одним із кращих в Україні.

В. Левицький.

“ДОБРА НОВИНА”

– газета, позаконфесійне благодійне видання. Вих. щомісячно у м. Тернопіль від 2005. Тематика – релігійна; повноколір. друк. Засн. Л. Демборинська; гол. ред. – Б. Демборинський. Наклад – 50 тис. прим. Розповсюдж. безкоштовно.

Б. Мельничук.

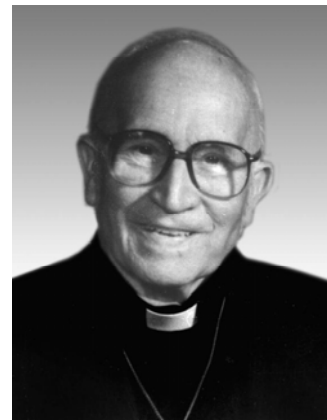
ДОБРОТВОР

Юхим Тимофійович (24. 03. 1903, с. Рохманів, нині Шумс. р-ну – 1944, м. см. невід.) – священик. Протоієрей. Закін. Кременец. духов. семінарію (1927). 1930 рукопоклад. у сан священника, 10 р. служив у с. Люлинці, нині Лановец. р-ну. За націоналіст. діяльність Д. переслід. польс. і рад. (1939) влади. За нім. окупації 1941 признач. у с. Залужжя біля м. Остріг Рівнен. обл. Після поверн. рад. влади – закатований.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ДОБРЯНСЬКИЙ

Роман (01. 04. 1908, м-ко, нині смт Чернелиця Городенків. р-ну Івано-Фр. обл. – 20. 06. 2002,

м. Вінніпег, Канада) – релігійний і громадський діяч. Закін. духов. семінарію та лицей у м. Станіслав (1932, нині Івано-Франківськ). 1935–44 – парох у м. Заліщики і с. Добрівляни (нині Заліщиц. р-ну); орг-тор дит. садків у Заліщиц. пов.; ініціатор спорудж.

церкви у Добрівлянах (1943). 1944 емігр. до Австрії, голова Братства св. Андрея укр. біженців. 1948 виїхав до Канади (пров. Саскачеван), від 1957 – у Вінніпезі. За сприяння й матеріал. допомоги Д. збуд. церкви для укр. громади в містах Сокаль, Іст Селкірк, Вест Селкірк, Вінніпег, засн. Укр. парк. 1991 прийжджав до Заліщиків та Добрівлян, подарував заліщиц. церкві посрібн. фелон, добрівлян. – позолоч. чашу.

В. Олійник.

ДОВБНЯ

Володимир Павлович (30. 06. 1954, с. Стара Могильниця, нині Тереховлян. р-ну) – музикант, скрипаль-віртуоз, аранжувальник. Засл. діяч мист-в України (2009). Двічі лауреат все-

союз. фестивалів нар. творчості (1984, 1986). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1977), Рівнен. ін-т культури (1993, нині гуманітар. ун-т). Працював викл. по класу скрипки в муз. школах у м. Шумськ (1977), смт. Мельниця-

Подільська Борщів. р-ну (1977–84, 1986–91), м. Терехівля (1984–86); муз. кер. дит. садка у м. Тернопіль (1991–92), методистом Терноп. обл. метод. центру нар. творчості (1992–93), викл. каф. фольклору Рівнен. ін-ту культури (1993–94), методистом Терноп. обл. навч.-метод. центру навч. закладів культури і мист-в (1994–2004). Від 2004 – методист Терноп. РБК. Виступав у складі різ. твор. колективів разом із *М. Блаженком, Г. Драпаком, Л. Изотовою, Я. Лемішкою, Б. Репкою, М. Рудзінським*; представляв укр. мист-во у країнах Зх. Європи.

Б. Петраш, В. Уніят.

ДОВГАЛЬОВ

Анатолій Іванович (10. 11. 1931, м. Лисичанськ, нині Луган. обл.) – співак, діяч культури. Чоловік *Л.*, батько *М. Довгальових*.

Почес. грамота ВР УРСР (1967). Багатораз. лауреат мист. конкурсів та оглядів худож. самодіяльності. Закін. 2-річ. курси працівників культури, хормейстер. Працював артистом ансамблю пісні й танцю “Полісся”

(м. Рівне); у м. Тернопіль: соліст Терноп. хор. капели (1961–63, кер. *М. Вороняк*), дир. Буд. культури “Кооператор” (1969–85), соліст одноймен. капели; у м. Хмельницький: соліст ансамблю “Подільянка” (1963–69), ансамблю пісні й танцю “Козаки Поділля” (від 1985), 1987–95 – його дир. Автор муз. творів і композицій.

Б. Мельничук.

ДОВГАЛЬОВ

Микола Анатолійович (18. 12. 1961, м. Тернопіль) – співак, педагог, діяч культури. Син

А. і Л. Довгальових. Засл. арт. України (2008). Відзнака Мін-ва культури і туризму України (2005), галуз. нагороди. Премія ім. В. Заремби (2001). Лауреат Всеукр. фестивалю естрад. пісні “Пісенний вернісаж” (1988). Закін. Терноп. муз. уч-ще

(1981), Київ. консерваторію (нині нац. муз. акад.). Працював учителем муз. школи в смт, нині м. Ланівці (1981), методистом Буд. творчості профтехосвіти Терноп. обл. (1984–85). Від 1986 – у м. Хмельницький: в ансамблі “Подільянка” (згодом “Козаки Поділля”), соліст обл. філармонії (від 2000). У репертуарі – класич. й нар. тв., пісні сучас. авторів. Серед аудіодисків – “Два кольори” (м. Київ, 2008; пісні укр. естради 1960–80-х, також на слова *Т. Шевченка, І. Франка*).

В. Левицький, Б. Мельничук.

ДОВГАЛЬОВА

Людмила Олександрівна (15. 03. 1936, м. Снакієво, нині Донец. обл.) – співачка.

Дружина *А.*, мати *М. Довгальових*. Лауреат мист. конкурсів. Закін. Рівнен. муз. уч-ще. Працювала солісткою ансамблю пісні й танцю “Полісся” (1957–61, м. Рівне), артисткою Терноп. хор. капели (1961–63, кер. *М. Вороняк*), зав. б-кою Терноп. технікуму рад. торгівлі (1963–91).

Б. Мельничук.

ДОВГАЛЮК

Віктор Петрович (31. 01. 1960, с. Буглів Лановец. р-ну) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Навчається в ТНЕУ. Працював ревізором у Терноп. облспоживспілці (1983–91), гол. бух. Бердичів. гурт.-роздріб. плодоовоч. комбінату (1991–94, Житомир. обл.), ревізором КРУ в Житомир. обл. (1993–94), гол. бух. Лановец. с.-г. перероб. “Харчокомбінату”. Водночас 2006–07 – пом. нар. депутата України. Від 2008 донині –

приват. підприємець. Голова Лановец. рай. орг-ції Партії регіонів (від 2005).

В. Левицький.

ДОВГАЛЮК

Харитон (псевд. Вочур Чернець, А. Стебко, ХОД; 15. 10. 1918, с. Криволука, нині Чортків. р-ну – 26. 11. 2006, м. Рочестер США) – священник, літератор, інженер. Навчався в тех. уч-щі у м. Кам’янець-Подільський (нині Хмельн. обл.), закін. Рочестер. технолог. ун-т (1960). Під час війни – в Німеччині, від 1950 – у США. Діяльний у громад. житті в Рочестері. 1987 рукопоклад. у сан священника УАПЦ (Соборноправній); священник у м. Гавбурн (США). Вид. автобіограф. повісті: “Кладка над потоком” (1969), “Буревій” (1971), “Соколова дочка” (1973), “Сповідь Андрія Заславського” (1978), “Со Святим Духом” (2003, усі – Аргентина).

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ДОВГАНЬ

Михайло Григорович (07. 04. 1899, с. Остап’є, нині Підволочис. р-ну – 13. 08. 1937, м. Вінниця) – службовець. Воював у *Легіоні УСС*, 1916 потрапив у рос. полон. У період ЗУНР – в УГА. Від весни 1920 – у таборі для інтернов. укр. вояків у Чехословаччині. 1922 переїхав у рад. Україну. Від 1923 працював у мист. об’єдн. “Березіль” під кер-вом *Леся Курбаса*. Від поч. 1930-х скеров. у Вінницю, де очолював пресу області та обл. радіокомітет. Делегат 1-го Все-союз. з’їзду рад. письменників у м. Москва (1934, нині РФ). На час арешту 30. 04. 1937 працював у споживч. кооперації в смт Літин Вінн. обл. Розстріл.; реабіліт. 1989.

Є. Гасай.

ДОВГОПÓЛИЙ

Зіновій (1923, с. Малашівці, нині Зборів. р-ну – 08. 09. 1946, біля с. Вертелка, нині Зборів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Рай. референт СБ Великоглибоч. р-ну (нині с. Вел. Глибочок належ. до Терноп. р-ну). В оточенні підрозділу МДБ застрелився в кривці.

Б. Мельничук.

ДОВГОШІЯ

Марія Михайлівна (03. 12. 1961, с. Вел. Чернокінці Чортків. р-ну) – журналіст, публіцист, громадська діячка. Дружина *П. Довгошиї*. Чл. НСЖУ (1986). Закін. Львів. ун-т (1984, нині нац. ун-т). Працювала в м. Борщів: у ред. рай. г. “*Надзбручанська правда*” (1984–93; від 1991 – “*За вільний край*”); від 1993 донині – ред. рай. г. “*Галицький вісник*”. Голова міськ. осередків “Союзу українок” (1989–91), “Жіночої грома-

ди” (1991–95). Авторка кн. “*Бандера. Чужина*” (поема), зб. прози “*Провінційні детективи*” (обидві – 2007), “*Сльози на бужку*” (2008), поезій “*Втрачені скарби*” (2007), “*Осілля рапсодія*”, наук.-публіцист. нарису про с. Малі Чернокінці Чортків. р-ну “*Магія Чорних Кінців. Ч. 2.*” (обидві – 2008), “*Син*”, “*Кохання наперекір*” (обидві – 2009).

Г. Костів-Гуска, Б. Мельничук.

ДОВГОШІЯ

Петро Іванович (27. 06. 1956, с. Вел. Чернокінці Чортків. р-ну) – педагог, журналіст, публіцист, громадський діяч, літературознавець. Чоловік *М. Довгошиї*. Чл. НСЖУ (2003). Засл. журналіст України (2006). Відзнака ВУТ “*Просвіта*” “*Будівничий України*” (2004). Закін. Кам’янець-Поділ. пед. ін-т Хмельн. обл. (1977, нині ун-т). Вчителював у школі в с. Поперечне Павлоград. р-ну Дніпроп. обл. (1977–78), Барськ. ПТУ Вінн. обл. (1978–79), СШ у родин. селі (1981–84). У м. Борщів: вчитель школи, ред. рай. г. “*Надзбручанська правда*” (від 1985; від 1991 – “*За вільний край*”); голова міськ. ради (1989–90), заст. голів райвиконкому (1991), РДА (1992), голова рай. ради (1992–94); співініц. відновл. діяльності та голова (1989–2008) т-ва “*Просвіта*”, заст. ред. рай. г. “*Галицький вісник*” (від 1994), ред. радіо “*Борщівський голос*” (від 1998). Автор кн. “*Борщівська “Просвіта”: минуле і сучасне*” (2003), наук.-публіцист. нарису про родин. село “*Магія Чорних Кінців. Ч. 1.*” (2006), зб. публіцистики “*Песимістичні монолози оптиміста*” (2002), “*Вони і час*” (2007), “*Хроніка великого мискоборства*” (2008); понад 500 публікацій у ЗМІ. Ред. 6 зб. поезій *Г. Костів-Гуски*, у т. ч. “*Червоні корали*” (1996), “*Зелені свята*” (1997, до обох – автор передмов) та ін. книг.

Г. Костів-Гуска, Б. Мельничук.

ДОВГОШІЯ

Текля (з дому Косінська; псевдо “Рожа”; 1925, с. Увисла, нині Гусятин. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1943). Зв’язкова ОУН. Заарешт. 01. 01. 1945; засудж. на 15 р. ув’язн. і 5 р. позбавлення прав; покарання відбувала в м. Норильськ (нині РФ); учасниця Норильс. повстання (1953). Звільн. 1955, поверн. до родин. села, діяльна у НРУ, **Братстві вояків УПА Поділ краю “Лисоня”**; учасниця Всесвіт. конгресу укр. політ’язнів. Автор кн. спогадів “На терновому шляху до волі і храму” (2002).

Б. Мельничук, Б. Савка.

ДОВЖІНСЬКА

Ольга Василівна (псевдо “Орися”; 1918, побл. м. Нью-Йорк, США – весна 1980, м. Івано-Франківськ) – педагог, учасниця національно-визвольних змагань. Чл. Юнацтва ОУН (1933), ОУН (1937). Від 1928 прожив. у с. Гнильче (нині Підгаєц. р-ну), 1930 – у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), де навчалась у жін. г-зії “Рідної школи”. Діяльна у “Просвіті” та ін. т-вах. Чл. міськ. (1938), обл. (1939) Проводів ОУН. Від 1939 – у підпіллі, 1940 – голова підпіл. орг-ції в Станіслав. учит. ін-ті (нині Прикарпат. нац. ун-т), студенткою якого була. 1941 Д. заарешт. фашисти, до весни 1946 ув’язн. в Освенцімі (Польща) та ін. концтаборах Німеччини. Від 1947 – вчитель у школі в с. Данильче (нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл.). Згодом – бух. у Станіславі.

О. Букавин, М. Довжинський.

ДОВЖІНСЬКИЙ

Микола Михайлович (псевдо “Гонта”; 01. 07. 1928, с. Гнильче, нині Підгаєц. р-ну) – вчений у галузі медицини, громадський діяч. Канд. мед. н. (1968), доц. (1972). Чл. Юнацтва ОУН (1942). Закін. Станіслав. мед. ін-т (1953, нині Івано-Фр. мед. акад.). Від 1941 – у підпіллі. Заарешт. органи НКДБ. Працював гол. лікарем Вовчків. сільс. дільн. лікарні (1954–57, Снятин. р-ну), гол. лікарем р-ну і зав. хірург. відділ. Заболотів. рай. лікарні (усі – Івано-Фр. обл.). Чл. агестац. комісії обл. упр. охорони здоров’я; ректор Нар. ун-ту здоров’я, заст. голови ТУМ. Учасник нар. хор. капел “Червона

калина” при обл. буд. “Просвіта”, “Сурма” мед. ін-ту, церк. хору при храмі Св. Ольги і Володимира (всі – м. Івано-Франківськ). Автор наук. праць, метод. рекомендацій.

О. Букавин, О. Івахів.

ДОВЖУК

Борис Семенович (29. 03. 1949, м. Первомайськ Миколаїв. обл.) – соціолог, управлінець, фахівець із проблем зайнятості та професійної орієнтації населення. Академік Акад. соц. упр. (2007). Галуз. нагороди. Закін. Харків. машинобуд. технікум (1972), Одес. технолог. ін-т холодильн. пром-сті (1978), ВПШ (1983, м. Київ), Ін-т підготовки кадрів держ. служби зайнятості Нац. акад. держ. упр. при Президентові України (2006). Працював токарем, на інж. посадах на підпр-вах (1966–75), на комсомол. і парт. роботі в м. Первомайськ (1975–83); від 1983 – секр., 2-й секр. Терноп. міськкому КПУ, 1988 – зав. відділу праці та соц. питань Терноп. облвиконкому, від 1991 – дир. Терноп. обл. центру зайнятості. Водночас читає лекції в ТНЕУ, ТІСІТ. Кер. автор. колективу 1-го в Україні дослідження “Трудова міграція населення Тернопільської області: кількісний та географічний аспекти” (2002, 2005–07), автор статей.

О. Левченко.

“ДОКТУС” ТОВ “СТАС”

– медична клініка. Створ. 1996 у м. Тернопіль як обл. Центр мінімально-інвазивної хірургії. Грант від Ротарі Інтернешнл, в який партнери зі 6 країн інвестували кошти на закупівлю обладнання (2002). Всього прооперовано понад 3000 пацієнтів. Лікарі виконують 20 нових видів операцій, у т. ч. ортопед., з приводу жовчочкам’яної хвороби, гінекол. захворювань, безпліддя. Створ. підрозділи ендоскопіч. та УЗД діагностики. Гол. лікар – *С. Данилков*.

Б. Мельничук, В. Уніят.

“ДОЛГ” (“ОБОВ’ЯЗОК”)

– вокально-інструментальний ансамбль. Гран-прі 5-го міжнар. фестивалю “Солдати миру XXI ст.” (2004, м. Харків), лауреати міжнар. та всеукр. фестивалів патріот. пісні, зокрема 1-е місце на міжнар. фест. патріот. і афган. пісні “Солдати Росії” (2007, м. Москва, РФ). Створ. 1987

в м. Тернопіль із ініціативи та під кер-вом В. Маришева. Учасники гурту – колиш. воїни-афганці. У репертуарі – автор. пісні, тв. рад. солдатів про війну в Афганістані. Виступ. з концертами в РФ, Білорусі, Україні та ін. Записали компакт-диски “Афганська дружба”, “Афганістан в моїй душі”.

Р. Глушок, Г. Івахів.

ДОЛГОПÓЛОВА

Генаїда Матвіївна (26. 03. 1937, м. Сімферополь, нині АР Крим) – актриса. Дружина

Б. Стецька, мати *І. Складан*. Танцівниця, актриса Сімфероп. укр. муз.-драм. театру. Від 1960 – актриса Терноп. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). Зіграла понад 100 ролей, у т. ч.: Галя (“Циганка Аза” М. Старицького), Килина (“Лісова

пісня” *Лесі Українки*), Варка (“Безталанна” *І. Карпенка-Карого*), Мавра (“У неділю рано зілля копала” *О. Кобилянської*), Онисія (“Влада темряви” *Л. Толстого*), Валіде (“Роксолана” *Г. Бодикіна за П. Загребельним*), Ася, Горлиця (“Толубі олені”, “Горлиця” *О. Коломійця*), Зау-кель (“Вдови” *І. Рачади*), Лимариха (“Дамських справ майстер” за *М. Старицьким*).

Б. Мельничук.

ДОЛІНСЬКИЙ

Роман (1899, Бережанщина – 13. 03. 1961, м. Нью-Йорк, США) – учасник національно-визвольних змагань, військовик. Підполковник. Проживав у м. Бережани. Воював в УГА, у т. ч. на Тернопільщині, після закін. бой. дій залишився на Наддніпрянщині. Заарешт. органи НКВС; засудж.; дорогою до Сибіру (нині РФ) втік. Повернувшись у Галичину, працював в укр. патріот. орг-ціях. Від 1943 – в дивізії “*Галичина*” (сотник); ком-р кавалер. частин, учасник боїв біля м. Броди Львів. обл., в Югославії й Австрії. В англ. таборі для полонених у м. Ріміні (Італія) – ком-р 4-го полку, укр. комендант табору.

Б. Мельничук.

ДОЛІНСЬКИЙ

Степан Романович (псевдо “Комар”; р. н. невід., м. Заліщики – 1940, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався у Терноп. г-зії, філії Акад. г-зії у м. Львів, вив-

чав медицину у м. Грац (Австрія). Чл. Пласту, УВО. Командант боївки Юнацтва ОУН Акад. г-зії, кер. нападу на пошту в м. Городок (30. 11. 1932, нині Львів. обл.), зв’язковий із Наддніпрянщиною. Політв’язень польс. тюрем (до вересня 1939); заарешт. органи НКВС в грудні 1939 в Заліщиках; загинув у тюрмі.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ДОЛІБА

Микола Михайлович (19. 12. 1959, с. Яблунів Гусятин. р-ну) – вчений у галузі фізіології. Син *М. Доліби*. Д-р біолог. н. (1993). Чл. Міжнар. біофіз. т-ва, Амер. діабет. асоц., чл.-кор. та чл. управи УВАН Америки, чл. міжнар. асоц. “Ядерний магнітний резонанс у медицині”. Закін. біолог. ф-т Львів. ун-ту (1982, нині нац. ун-т). У цьому ВНЗ: м. н. с. (1986–87), ст. н. с. (1987–90), зав. наук.-дослід. лаб. біоенергетики та біологічно актив. речовин (1990–93), асист. каф. фізіології людини та тварин. Від 1994 – проф. відділу біохімії та біофізики, дир. підрозділу діабет. центру Пенсильван. ун-ту (Філадельфія, США). Автор бл. 100 наук. праць. Президент добротин. фонду “Товариство прихильників Львівського університету” (2005).

І. Бандурка, В. Ханас.

ДОЛІБА

Михайло Іванович (20. 09. 1930, с. Яблунів, нині Гусятин. р-ну) – господарник, красзнавець. Батько *М. Доліби*. Закін. Кремен. с.-г. школу. Зоотехнік, агроном, заст. голови правління, голова профкому колгоспу в родин. селі. Автор публікацій у г. “*Вільне життя*”, “*Ровесник*” (позашт. кор.), всеукр. ЗМІ.

І. Бандурка.

ДОЛЬНИЦЬКИЙ

Антін Августинович (криптонім і псевд. – А. П., Антон Переплис; 29. 01. 1853, с. Корчова Золочів. пов., нині Львів. обл. – 14. 02. 1953, м. Відень, Австрія) – перекладач, правник, громадський діяч. Від 1863 – навчався в Бережан. г-зії; 1871–75 – на правн. ф-ті Львів. ун-ту, де діяч укр. студент. руху в Галичині. 1874–76 – співред. студент. часопису “Друг”; 1875–76 – очільник “Академічного кружка”, спричинився до зламу русофіл. тенденцій у ньому і з *І. Франком*, *М. Павликом* та *І. Белеєм* – нагхненник короткочас. об’єдн. з “Дружнім лихварем”. Автор статей і повістей: “На потемки”, “Домна Роланда”, “Мість”, “Случай на случай”, “Убийца”, опубл. у “Друзі”, популяр. правн. брошур. Від 1875 прац. у суд. органах, 1910 – держ. радник Найвищого суду у Відні (Австрія).

Н. Волинець, Б. Мельничук, М. Федечко.

ДОЛЬНИЦЬКИЙ

Ісидор Іванович (21. 02. 1830, с. Заложці Стари, нині смт Залізці Зборів. р-ну – 22. 03. 1924, м. Львів) – священник, педагог, папський прелат, проповідник. 2001 Папа Римський Іван Павло II проголосив Д. Блаженим УГКЦ. Проф. церков. співу та літург. наук. Навчався в г-зії у м. Тернопіль (1842–44), колегії св. Атанасія (1845–51) та вищій богослов. школі

Конгрегації пропаганди віри (1851–55) у м. Рим (Італія). Рукопоклад. у сан священника у Львові (1855). 1-а Служба Божа в церкві Покрови Пресв. Богородиці в Залізцях. 1857–77 – викл. у колегії св. Атанасія в Римі, 1878–1907 – духівник і проф. Львів. духов. семінарії. 1885 засн. братство “Введення в храм Пресвятої Богородиці”. Автор і укладач церк.-богослов. книг, творець реліг. пісень, текстів літургій. Про Д. знято д/ф “Подвижники віри Христової”.

П. Гуцал, Б. Мельничук, Б. Новосядлий.

ДОЛЯ

Григорій Якович (06. 05. 1930, смт Макошино Менс. р-ну Черніг. обл. – 30. 05. 1995, м. Тернопіль) – інженер-гідротехнік, господарник. Батько *О. Доли*. Ордени Труд. черв. прапора, “Знак Пошани”, медалі. Депутат Терноп. обл. ради кількох склик. Закін. Київ. гідромеліорат. ін-т (1955, нині Нац. ун-т водн. госп-ва та природокористування), ін-т упр. нар. госп-вом у м. Київ (1984, нині Нац. акад. держ. упр. при Президентові України). Працював інж.-гідротехн., виконробом, від квітня 1957 – нач. Терноп. БМК тресту “Укрмехгидробуд” Головводгоспу УРСР, від липня 1959 по серпень 1988 – нач. упр. меліорац. і вод. госп-ва Терноп. облвиконкому. 1988–91 – заст. нач. по експлуатації меліоративн. систем об’єд. “Тернопільмеліоводгосп”.

Ю. Ковальков, М. Ониськів.

ДОЛЯ

Олександр Григорович (10. 12. 1955, смт Товсте Заліщиц. р-ну) – інженер-механік, громадсько-політичний діяч. Син *Г. Доли*. Закін. Львів. політех. ін-т (1978, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював інж.-конструктором Терноп. комбайн. з-ду (1978), ст., гол. інж. автобази обл. об’єдн. “Тернопільмеліоводгосп” (1978–94); співзасн. і кер. комерц. підпр-в у м. Тернопіль (1994–2007), від 2007 донині – у фірмі “Будівельник”. Співзасн. ТОО “Самодопомога” (2008). Від 2001 донині – голова Терноп. обл. орг-ції Труд. партії України, чл. її Політради; співорг-тор і голова Терноп. обл. об’єдн. “За Україну!”; пом.-консультант нар. депутата України *М. Сироти*.

В. Уніят.

ДОМБРІВСЬКА

Марія (Dombrowska Maria; 06. 10. 1889, с. Русув Каліс. воєв-ва, Польща – 19. 05. 1965, м. Варшава, Польща) – польська письменниця. 1907–14 навчалася в Лозан. (Швейцарія) та Брюссел. (Бельгія) ун-тах. Д. побувала в містах України: Кременець, Почаїв, Дубно, Луцьк, Рівне, Львів, Трускавець, Заліщики, Київ; у щоденнику є згадка про події 1938 (насилене окупаційне) в с. Гриньки, нині Лановець. р-ну. Авторка 5-ти зб. оповідань, тетралогії “Ночі і дні” (1932–34), істор. драм “Геній-сирота” (1939), “Станіслав і Гогомун” (1945), зб. літ.-крит. статей “Думки про події і людей”, нарису “Після повернення з Кременця”. Твори Д. переклад. укр. мовою.

Б. Уніят.

ДОМБРІВСЬКИЙ

Олександр Олегович (19. 06. 1974, м. Кременець) – господарник, громадський діяч. Закін. ТАНГ (2002, нині ТНЕУ). Инж. у ТДМІ (1992–94, нині ТДМУ); методист (1995–97), заст. дир. (2003–04), дир. КП “Центру дозвілля молоді ім. О. Довженка” (2002–03, від 2008); радник голови Терноп. ОДА з питань молодіж. політики (2003–04); кер. проектів ТМО “Нівроку” (2003–07). Засн. і довголіт. кер. Терноп. міськ. рок-клубу, ТМО “Нівроку”, коаліції громад. орг-цій, зокрема “Своє”. Засн. (від 1991) та незмін. дир.

фестивалю “Нівроку”. Стажувався у Швеції (2002) і США (2006). Кер. та учасник міжнар. і всеукр. проектів, у т. ч. “Слухай своє” (2002), “Слухай своє – обирай своє!!!” (2004), “Залучення громадськості до формування та реалізації місцевої політики розвитку туризму в Тернопільській області” (2005), “Час звітувати” у програмі грантів “Сприяння активній участі громадян у протидії корупції в Україні “Гідна Україна” (2007), “Добре там, де нас нема?” (2007–08).

В. Ханас.

ДОМБЧЕВСЬКИЙ

Роман (10. 03. 1909, м-ко, нині смт Залізці Зборів. р-ну) – фармацевт, громадський діяч. Чл.

УЛТ Пн. Америки, Укр. нар. союзу. Навчався на фармацевт. ф-ті ун-ту в м. Познань (Польща); в студент. роки – співзасн. т-ва “Сокіл”. Працював в аптеці у м. Горлиця (Польща). 1939 заарешт., ув’язн. у концтаборі Береза Картузька. Після розпаду Польщі

повернувся до Горлиці, потім переїхав до м. Львів, де працював у аптеці. 1944 виїхав до Австрії, згодом – до Німеччини. Фармацевт у лікарні ІРО (Міжнар. орг-ції зі справ утікачів). 1949 емігр. до США (м. Рочестер), де працював за фахом у Гол. мемор. шпиталі, Ветеран. адмін. шпиталі в м. Батавія. Діяльний у “Плас-ті”, УЛТ. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Головин.

“ДОМОВИЧОК”

– журнал “для розумних, кмітливих та допитливих” (кросворди, задачки, ребуси, цікаві історії). Вих. у м. Тернопіль від 2004 раз на місяць. Засн. І. Тріль. Ред. О. Танасійчук. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

ДОМШІНСЬКИЙ

Володимир Васильович (25. 07. 1954, м. Долина, нині Івано-Фр. обл.) – композитор, аранжувальник, педагог, громадський діяч. Засл. діяч мист-в України (2004). Орден “Знак пошани” (2005). Крайший композитор України (2007). Премія ім. Д. Луценка (2006). Переможець

у номін. “За кращу музику до вистави” фест. “Тернопільські театральні вечори. Дебют” (2002). Закін. Івано-Фр. муз. уч-ще (1973), Дрогобиц. пед. ін-т Львів. обл. (1985, нині пед. ун-т). Працював у шахтар. ансамблі пісні й танцю “Донбас” (м. Донецьк), муз. кер. ВІА: “Дністер” Терноп. філармонії (1976–78), “Закарпаття” (м. Ужгород), “Беркут” (м. Івано-Франківськ), “Едельвейс” (м. Дрогобиц), “Світязь” (м. Луцьк), зав. муз. частиною Івано-Фр. обл. муз.-драм. театру. 2001–07 – доц. каф. культурології Нац. аграр. ун-ту (м. Київ). Від 2007 – доц. каф. співу естрад. ф-ту Прикарпат. нац. ун-ту (м. Івано-Франківськ). Автор бл. 300 пісень, балетів, музики до театр. вистав.

Л. Щербак.

“ДОННА”

– обласне відділення громадської організації жінок-інвалідів. Утвор. у м. Тернопіль 2006. Голова правління – *М. Линда*. Мета діяльності – соц. захист жінок після онколог. операцій на молоч. залозі, їх реабілітація, створ. умов для одуж. та життєдіяльності. 2008 відділ. об’єдн. понад 30 тис. жінок-інвалідів області, за сприяння “Д”. більше 10% забезпеч. протезами. Орг-ція взаємодіє з діагност. та реабілітац. центрами, органами охор. здоров’я, співпрац. з іноземн. спеціалістами, підприємцями.

І. Дем’янова.

ДОРОШ

Лев (09. 12. 1891, с. Золотники, нині Тербовлян. р-ну – 23. 11. 1982, м. Куртин Бей, США) – священник, громадський діяч. Воював в УГА, перебував у польсь. полоні. 1920 рукопоклад. у сан священника, душпастирював у галиц. парафіях, потім у Німеччині в таборах Ашафенбург, Міттенвальд, в м. Брадфорд (Вел. Британія). Від 1959 – в США. Катехит, співпрац. з Об’єдн. працівників літ-ри для дітей.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ДОРОШ

Ніна Іванівна (30. 08. 1954, с. Ленінське, нині Кролевець. р-ну Сумс. обл.) – економіст, науковець, педагог, аудитор. Д-р екон. н. (2004), проф. (2006). Закін. ТФЕІ (1975, нині ТНЕУ). Працювала м. н. с. (1975–81), ст. н. с. (1986–87) наук.-дослід. сектору; асист., ст. викл., доц. (1987–97) каф. бух. обліку й аналізу на підпр-вах АПК ТФЕУ. Від 2005 донині – проф. каф. обліку та аудиту Київ. нац. ун-ту. Автор більше 140 наук.-метод. праць, монографій, підручників; співавт. проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про аудиторську діяльність” (2004).

В. Барна.

ДОРОЩУК

Роман Федорович (03. 02. 1918, с. Ігровиця, нині Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН; воював в УПА. 1944 поранений, заарешт., засудж. до смерт. кари; вирок замінено на 20 р. ВТТ; покарання відбував у м. Норильськ (нині РФ), учасник Норильськ. повстання. Звільн. 1956; 1971 поверн. в родин. село. Згодом – у с. Біла Терноп. р-ну. Після 1991 діяльний у Спільці політв'язнів та репресованих, ін. орг-ціях.

Б. Мельничук.

ДОСКОЧ

Андрій Маркіянович (28. 11. 1969, м. Підгайці) – правник. Підполковник міліції (2005). Відзнаки МВС. Закін. хім. ф-т Львів. ун-ту (1993, нині нац. ун-т), Нац. акад. внутр. справ України (1999). Від 1993 – на різних посадах в органах МВС України Терноп. обл. 2005–06 – ст. оперуповноважений в особливо важл. справах, 2006–07 – нач. сектору з опер. обслуговування центр. апарату Департаменту внутр. безпеки (ДВБ) Гол. упр. по б-бі з організ. злочинністю (ГУБОЗ) МВС України. Від 2007 – ст. оперуповноважений в особливо важл. справах Служби внутр. безпеки ГУБОЗ МВС України. Автор статей із питань права.

В. Уніят.

ДОСТМАН

Олександр Леонідович (1960, смт Підволочиськ) – продюсер, діяч культури. Засл. діяч мист-в РФ (2003). Почес. громадянин Підволочиська (2007). Працював заст. дир. Парку культури і відпочинку в м. Хмельницький, гол. адміністратором пере-сув. цирку “Радуга”. Від 1987 – у м. Москва (нині РФ): зав. художньо-постанов. частиною “Росконцерту”; дир. ансамблю муз. пародій, співзасн. (1988) і дир. (до 1993) Театру муз. пародій В. Винокура; 1994 – дир. фірми “Ліат-Наталі Ентертейнмент” (орг-тор гастролей Т. Джонса, Л. Мінеллі, групи “Gipsy Kings” у Москві). Засн. культ. фонд “АРТЕС” (1994). Відтоді – ініціатор створ. і президент Асоц. високої моди Росії. Продюсер масштаб. культ. проєктів, теле-

програми на каналі Держ. телебачення Росії про моду “Подіум д’Арт” та концерт. програм і показів моди, серед яких концерт до 35-річчя творч. діяльності й прощал. гастрол. туру *Й. Кобзона* (1997).

В. Уніят.

ДОЦЕНКО

Надія Петрівна (09. 01. 1914, м-ко, нині смт Широке Васильків. р-ну Дніпроп. обл. – 1994, м. Львів) – актриса. Нар. арт. СРСР (1972). Держ. премія УРСР ім. Т. Шевченка (1978). Закін. Київ. театр. ін-т (1936, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Від 1936 – в укр. драм. театрі ім. М. Заньковецької (від 1944 – у м. Львів). Із цим колективом (1955–60, 1965–66) перебувала на гастролях у м. Тернопіль; підтрим. творчі зв’язки з *Я. Гелясом* і *П. Загребельним*.

Б. Мельничук.

ДОШКІЛЬНЄ ВИХОВАННЯ

(див. *Освіта на Тернопільщині*.)

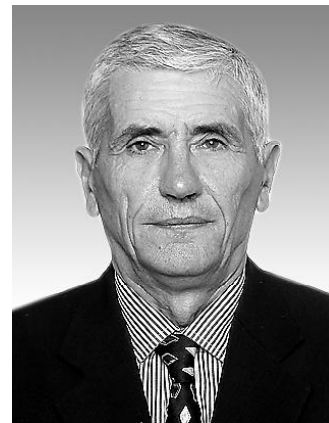
ДРАБЧУК

Григорій Михайлович (16. 04. 1963, с. Оришківці Лановец. р-ну – 04. 06. 1983, Афганістан, похов. у с. Чайчинці Лановец. р-ну) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно). Працював токарем на Запоріж. ВО “Моторбудівельник”. Від 1981 – у ЗС СРСР, від травня 1982 – в Афганістані (заст. ком-ра взводу парашут.-десант. роти). Загинув від кулі снайпера.

Б. Мельничук, В. Погорєцький.

ДРАГАН

Орест Маркіянович (01. 02. 1947, с. Синягівка, нині належ. до с. Синява Збараз. р-ну) – господарник, майстер-аматор декоративно-прикладного мистецтва. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2007). Закін. Львів. політех. ін-т (1971, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), ТІНГ (нині ТНЕУ) та Нижньосаксон. акад. менеджменту в м. Целле (Німеччина; обидва – 1992). У м. Тернопіль: 1967–71 – слюсар-електрик, технік-електрик, інж. з-ду “Електроарматура”; від 1972 донині – у ВО “Ватра”: інж.-технолог, майстер, ст. майстер, нач. цеху, заст. нач. вироб-ва пускорегул. апаратів, заст. тех. дир. з підгот. вироб-ва, викон. дир.-заст. голови

правління; від 2004 – голова правління-ген. дир. ВАТ “Ватра”. Займається різьбою по дереву (у доробку – 33 маски і фігурки), спорудж. міні-фортець (9 од.) із натур. різнокольор. каменю.

Л. Щербак.

ДРАНЧУК

Ярослав Васильович (18. 06. 1935, с. Липовиця, нині Рожнят. р-ну Івано-Фр. обл.) – господарник, краєзнавець, літератор. Закін. торг.-кооп. школу в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), Кременец. лісотехнікум, Харків. ін-т громад. харчування. Працював лісівником на Рівненщині; в м. Кременець: на різних посадах у торгівлі, голова райплану, заст. голови райвиконкому, ревізор, нач. контр.-ревіз. відділу. Діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах у с. Білокриниця Кременец. р-ну. Автор кн. “Верховинські співаночки”, “Карпати рідні ви мої”, текстів пісень, віршів та ін. публікацій у пресі.

Б. Мельничук.

ДРІМЕР

Шоломо (р. і м. н. невід. – 1872, м-ко Скала-Подільська, нині смт Борщів. р-ну) – єврейський релігійний діяч. Від 1831 до смерті – равин Скала-Подільської. Автор творів “Дім Соломона” і “Корінь Якова”.

В. Уніят.

ДРЮБОТ

Людмила Григорівна (24. 03. 1922, м. Москва – 08. 08. 1981, м. Балаково Саратов. обл., обидва нині – РФ) – художниця. Від 1932 – в Україні: проживала в Донбасі, згодом – у м. Черкаси, де опановув. образотв. мист-во. Під час нім.-рад. війни – на примус. роботах у Німеччині. Від кін. 1940-х навчалася в АМ у м. Тбілісі (нині Грузія). 1950 перебралася до м. Дрогобич (нині Львів. обл.), на поч. 1960 – у м. Кременець. Працювала в жанрах пейзажу, натюрморту, портрета. Серед живопис. тв. – краєвиди Кременця, картини на істор. теми. Учасниця респ. та місц. худож. виставок.

Т. Сеніна.

ДРОБОЦЬКА

Уляна Петрівна (16. 12. 1918, с. Кинахівці, нині Збараз. р-ну – 20. 04. 2002, там само) – майстриня народних ремесел (плетіння з рогами). Працювала у колгоспі в родин. селі. Серед виробів: брилі, взуття, декор. речі, кашкети, килимки, кошики, сумочки. Учасниця виставок, роботи зберіг. у музеї Нац. заповідника “Замки Тернопілля” (м. Збараж), за кордоном.

Н. Ганусевич, Б. Мельничук.

ДРОЗД

Василь Григорович (15. 04. 1940, с. Нагоряни Заліщиц. р-ну) – педагог-історик, господарник,

журналіст, літератор. Чл. НСЖУ. Закін. Чортків. пед. уч-ще, Чернів. ун-т (нині нац. ун-т), здобув с.-г. освіту. Працював учителем у селах Зозулинці, Мишків, Нирків (усі – Заліщиц. р-ну); від 1965 – голова Заліщиц. рай. ком-ту профспілки прац. с. госп-ва, дир. турист. бази; 1985–93 – міський голова Заліщиків; 1998–2005 – спец. зав. відділу, заст., 1-й заст. голови Заліщиц. РДА. Автор зб. поезій “Дивокрай”, кн. “Село Нагоряни на тлі історії України” (2008), публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук.

ДРОЗД

Олександр Антонович (07. 12. 1915, с. Влащинці, нині Лановец. р-ну – 28. 08. 1999, там само) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Хрест “За заслуги перед українським народом” 1-го ступ. Закін. г-зію “Рідна школа” в м. Тернопіль. Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах у родин. селі. Воював в УПА (сотня “Яворенка” – *Т. Басюка*), у березні 1944 мобіліз. у ЧА (2-й Прибалт., 2-й Білорус. фронти); заарешт. 1946 у м. Львів; засудж. на 10 р. ВТТ і 5 р. у поселеннях політв’язнів; покарання відбув. у Комі АРСР (нині РФ), Казахстані. 1960 повернувся в родин. село. Працював у колгоспі, на залізниці, у шлях. відділенні. У Влащинцях: співініці. відновлення сільради, орг-тор осередку НРУ, співорг-тор хору, драмгуртка, спорудж. церкви, БК, греблі, моста. Автор кн. спогадів “Започаткував у Казахстані, продовжив у Влащинцях” (2006).

Б. Мельничук.

ДРУГА ПОВІТРЯНА АРМІЯ

– авіаційне з’єднання Червоної армії в роки німецько-радянської війни. Ком-р – *С. Красовський* (травень–липень 1942, березень 1943–травень 1945). Від жовтня 1943 – на 1-у Укр. фронті. До Д. п. а. належ. 264-а штурм. авіац. дивізія 5-го штурм. авіац. корпусу, яка вела повітр. бої на Тернопільщині навесні та влітку 1944 під час Проскурів.-Чернів. і Львів.-Сандомир. операцій; штаб армії тоді розташ. у с. Токи (нині Підволочис. р-ну), м. Збараж. Серед льотчиків – Герої Рад. Союзу *І. Виноградов, О. Крайнев, І. Могильчак, О. Покришкін, М. Монетов.*

Л. Щербак.

ДРУГА СВІТОВА ВІЙНА 1939–45 І ТЕРНОПІЛЬЩИНА

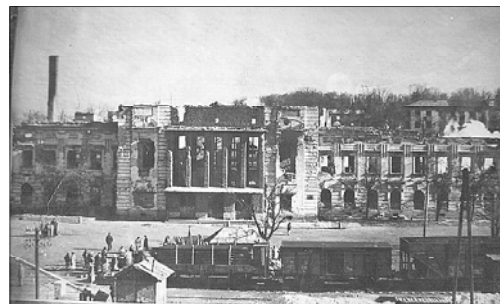
– глобальне збройне протистояння країн світу, спричинене експансіоністською та ревізійністською політикою великих держав. Почалася 01. 09. 1939 нападом фашист. Німеччини на Польщу. 17. 09. 1939 на підставі пакту Молотова-Ріббентропа (23. 08. 1939) й таєм. протоколу про лінію розмежування рад.-нім. держ. кордону на тер. Тернопільщини вступила ЧА. Пер-

Зустріч населенням м. Тернопіль бійців Червоної армії (вересень, 1939).

шими зустріли війська СРСР, які перейшли р. Збруч, жителі містечок Гусятин, Гримайлів, Підволочиськ. 18. 09. ЧА повністю зайняла Тернопільщину. 06. 10. понад 1 тис. осіб у залі “Мицанського братства” м. Тернопіль (нині Терноп. обл. філармонія) прийняли рішення про возз’єднання з УРСР; 22. 10. відбулися вибори до Нар. зборів Зх. України, котрі проголосили встановлення на цій тер. рад. влади та ухвалили декларацію про прийняття краю до СРСР і включення його до УРСР (27. 10. 1939, м. Львів). 13–15. 11. ВР УРСР ухвалила закон про прийняття Зх. України до УРСР. 04. 12. 1939 утвор. Терноп. обл., яка в січні 1940 поділ. на 38 р-нів (див. *Адміністративно-територіальний поділ Тернопільщини*). В перші роки нова влада встановлювала режим, що існував у Наддніпрян. Україні. Така політика викликала хвилю опору, особливо укр. інтелігенції, значна частина якої перейшла на тер., котру окупували німці. Радянізація супроводж. колективізацією, націоналізацією, індустріалізацією, мас. репресіями проти місц. насел., виселенням його у глиб. р-ни СРСР. Арешти і депортації почалися восени 1939 і досягли апогею в грудні. Репресивні дії пошир. на службовців колиш. держaparату, органів суду, прокуратури, поліції, підприємців, поміщиків, колиш. військових, чл. партій, інтелігенцію та ін. 1939–41 репрес.

9 тис. тернополян. Воєнні дії тривали на Тернопільщині від липня 1941 до липня 1944. Через несподіваність удару і неготовність до оборон. дій ЧА відступала. Органи НКВС при цьому знищ. в’язнів, поспіхом ховаючи їх на подвір’ях, у підвалах тюрем; масово розстріляли в’язнів у тюрмах міст Тернопіль (понад 600 осіб), Чортків. 02. 07. 1941 Тернопіль захопили нім. війська; до серед. липня вони окупували всю тер. обл. 1941–44 більша ч. Терноп. обл. належала до Ген. губернаторства (*Дистрикт “Галичина”*; центр – м. Краків, нині Польща), ін. – до *Райхскомісаріату “Україна”* (нині Кременец., Лановец., Шумс. і ч. Збараз. р-нів). На окупов. тер. діяли дві течії Руху опору: рад. партиз. рух, який через жорсток. сталін. режим і поспішність в орг-ції майже не мав підтримки місц. насел. (загони В. Беляєва, М. Погоди, Я. Кравченка та ін.) і нац.-визв. (ОУН, УПА). Повідомлення про проголош. у м. Львів Укр. Держави на чолі з *Я. Стецьком* (30. 06. 1941) та утвор. місц. органів самоупр., котрі намагалися встановити свій контроль над гол. установами (староста Терноп. обл. – *В. Охримович*, посадники м. Тернопіль – *С. Чумак*, *Голейко*, *О. Гринкевич*) спровокувало репресії нацистів у Тернополі. Нім. влада не визнала укр. уряду у Львові, заарешт. його членів. Від липня 1941 ОУН діяла нелегально, вел. протинім. виступів не проводила, щоб не спровокувати арешти і репресії. Нац. підпілля зміцніло зі створ. УПА (1942). Існувало польсь. підпілля – *Армія Крайова*. Нім. окупац. влада заборонила діяльність усіх політ. і громад. орг-цій, окрім Укр. округ. допомог. ком-ту, завданнями якого були допомога дітям, хворим, біженцям, інвалідам, просвітн. діяльність (голови у Тернополі – *С. Бри-*

Залізничний вокзал у м. Тернопіль (1944).

кович та *А. Жуковський*). Протягом 1941–44 економіка краю працювала на потреби вермахту: до Німеччини вивозили майно пром. підпр-в (79 із м. Тернопіль), замість колгоспів і МТС

Бій на вулиці м. Тернопіль (1944).

утвор. т. зв. “лігеншафти”, селяни сплачували 12 різних податків, серед них – “контингент”, за яким більшу ч. врожаю здавали окупац. владі; кожен, хто мав корову, протягом року мусив здавати 700–800 літрів молока. На початку окупації в селах обл. відкрили школи, освіт. т-ва, кооперативи, церкви. В м. Тернопіль діяли г-зія і фахові школи, укр. театр під кер-вом *Б. Сарамати*. Згодом фашисти закрили всі школи, крім початкових, нищили пам’ятки історії і культури: пограбовано Терноп. та Кременец. краєзн. музеї, муз. уч-ща у Тернополі, Чорткові та Кременці, зруйн. пам’ятник *А. Міцкевичу* й обл. б-ку в Тернополі, 42 ін. книгозбірні краю. Окупац. влада вербувала та вивозила місц. жителів до Німеччини для використ. їх праці в с. госп-ві, на шахтах, військ. підпр-вах. У липні–серпні 1941 проведено реєстрацію всіх мешканців Тернополя. Всього на примус. роботи до Німеччи-

Центральна частина Тернополя зруйнована німцями.

ни вивез. понад 100 тис. наших земляків (див. *Остарбайтери*). До нім. армії належала дивізія “Галичина” (1943, згодом 1945 – 1-а Укр. дивізія Укр. Нац. Армії), яку очолював *П. Шан-*

друк. За роки війни на Тернопільщині спалено 200 сіл та 9 міст. Діяли концтабори в Тернополі, Чорткові, Бережанах, Вел. Бірках та ін.; місця мас. страт – Петриків. і Янів. ліси (пobl. Тернополя), військ. тир у Кременці, подвір’я в’язниці й кладовище у Чорткові. Окупац. влада створ. концтабори для євреїв (див. *Гето*) у майже всіх вел. насел. пунктах краю; в р-ні Тернополя – на Загребеллі. Лише 04. 07. 1941 фашисти вбили 5 тис. євреїв. Усього за період тимчас. окупації на тер. Тернопільщини фашисти знищили 278772 осіб: мир. жителів та рад. військовополонених. В липні 1943, здійснюючи рейд у Карпати, тер. Тернопільщини проходило партизан. з’єднання під команд. *С. Ковпака*; зупинялося в с. Кутянка (02. 07., нині Шумськ. р-ну), загони проходили тер. Шумсь., Лановец.,

Післявоєнні розвалини у м. Бережани.

Збараз., Підволочис., Гусятин., Чортків., Буцац., Монастирис. та ін. р-нів. В ніч з 6 на 7 липня ковпаківці атакували м-ко Скалат, де знищили кілька десятків нім. солдат і офіцерів, склад пального, комендатуру, захопили трофеї. 04. 03. 1944 ЧА розпоч. бої за звільн. обл. Наступ. операцію на Проскурів.-Чортків. напрямку здійснював 1-й Укр. фронт ЧА. 05. 03. рад. війська вступили в м. Збараж, м-ка Вишнівець (нині Збараз. р-ну), Ланівці та 200 ін. насел. пунктів; викон. обхід. маневр, 19. 03. – у м. Кременець, 23. 03. – м. Копичинці (нині Гусятин. р-ну), Тербовлю, смт Микулинці (нині Тербовлян. р-ну). 24. 03. бронетанк. війська ген. *М. Катюкова* оволоділи м. Чортків, 25. 03. німці залишили Заліщики. Тернопіль мав вел. стратегіч. значення для нім. армії. Тому тут було зосередж. значні військ. сили, а місто перетворили на фортецю. Вибивали фашистів із Тернополя війська 60-ї, 1-ї, 3-ї гвардій. армій і 4-ї танк. армії. 15. 04. зайнято Тернопіль; того ж дня на честь цієї події у м. Москва (нині РФ) салютували. У боях за місто (березень–квітень) ЧА втратила понад 47 тис. солдатів і офіцерів. Під час бойов. дій

Тернопіль зруйнували. З рад. боку бой. операціями керували воєначальники *А. Гречко*, *М. Каманін*, *М. Катюков*, *С. Красовський*, *П. Курочкін*, *Л. Лелюшенко*, *І. Людников*, *П. Рибалко*, *І. Черняхівський* та ін. За героїзм у боях за Тернопільщину 12 солдатів і офіцерів удостоєні

Пам'ятник воїнам-танкістам у м. Тернопіль.

Героя Рад. Союзу. Країни-переможниці (СРСР, США, Вел. Британія) на конференціях у містах Ялта (нині АР Крим) та Потсдам (Німеччина) 1945 встановили новий світ. порядок, за яким сх. кордон Польщі був визначений “*Керзона лінією*” з незнач. відхиленнями на користь Польщі. Внесок України у перемогу над нацизмом визнаний прийняттям її до членів-засн. ООН (1945).

В. Левицький.

“ДРУЖБА”

– молодіжне об'єднання членів Організації Українських Націоналістів (ОУН). Діяло у с. Кошляки Підволочис. р-ну. Кер. – Орест Шевчук (24 р.). 21. 04. 1949 Терноп. обл. суд засудив за “зраду Батьківщини і контрреволюційну діяльність” на 25 р. ВТТ і 5 р. позбавлення прав 10 учасників (16–18 р.) “Д.”: Нестора Бакалюка, Олену Думанську (Хомищин), Стефанію Думанську (Ляхович), Ольгу Жук (Небесна), Володимиру Підгурську (Романчук), Стефанію Сікору, Богдана і Олену Трипалюків, *Любомира Хоптяного*; інших: Бориса Безкоровайного, Мирослава Думанського, Євгена Зарічного, Ярослава Крупського, Бориса Чорного судили з групою “*Львинець*” у м. Чортків; Василь Крисоватий при арешті втік, загинув 1950 в УПА.

Б. Мельничук, Л. Хоптяний.

“ДРУЖНА РОДИНА”

– дитячий театр пісні у м. Тернопіль. Створ. 1997 в Терноп. міськ. центрі дит. творчості, від 2005 – зразковий. Засн. і кер. – А. Бінцаровська. Лауреат всеукр. конкурсів-фестивалів “Бу-

ковинська зіронька” (2006, м. Чернівці), “Сурми звитяги” (2005–06), “Різдвяні канікули” (2007, обидва – м. Львів), “Нові імена України” (м. Київ), міжнар. муз. фестивалів “Зорепад” (м. Коломия Івано-Фр. обл.), ім. Моріса (м. Кельце, Польща, всі – 2007). У театрі – 2 ансамблі (25 учасників): “Краплинки” (мол. шкіл. вік) та “Струни серця” (ст. шкіл. вік). У репертуарі – тв. сучас. укр. композитрів та обробки нар. пісень в аранжув. *С. Родька*, *Р. Рудого* та ін. Учасник святк. імпрез та благодій. концертів у Тернополі й насел. пунктах області.

Л. Щербак.

ДРУЗІК

Олександр Савович (24. 02. 1903, с. Оришківці, нині Лановец. р-ну – 27. 08. 1967, м. Острог Рівнен. обл.) – священник. Протоієрей. Золот. наперст. хрест (1942). Навчався у Волин. духов. семінарії (м. Кременець), 1931 у Пастир. уч-щі (Болгарія). 1936 рукопоклад. у сан священника. 1939 признач. у с. Городок, нині Рівнен. р-ну. 1946 – заарешт., засуд. на 5 р. 1951 повернувся у родин. село, признач. у с. Жорнів Дубнів. р-ну, через рік перейшов у с. Вел. Олексин Рівнен. р-ну (всі нині – Рівнен. обл.). Уникаючи переслідувань влади, переїхав до Архангел. обл. (нині РФ). 1961 признач. священником у с. Тучин (Гошан. р-ну Рівнен. обл.), згодом – у м. Острог.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ДРУЗІЮК

Василь Миколайович (21. 08. 1954, с. Шушківці, нині Лановец. р-ну) – вчений у галузі стандартизації, господарник. Засл. прац. пром-сті України (2004). Канд. тех. н. (2003), доц. (2007). Галуз. нагороди. Чл. ради Зх. наук. центру НАН України (2002), Координац. ради з питань розвитку пром-сті та якості при голові Львів. ОДА, правління т-ва “*Тернопільщина*” в м. Львів. Закін. Львів. ун-т (1980, нині нац. ун-т). Инж., дир. дослід. з-ду, заст. ген. дир. НВО “Термоприлад” (1979–96). Від 1997 – голова правління ВАТ “Мікроприлад”, від 1998 – ген. дир. Львів. держ. центру стандартизації, метрології та сертифікації.

Р. Баран.

ДРУЧЕНКО

Олекса (09. 01. 1903, м. Дубно, нині Рівнен. обл. – 13. 08. 1983, м. Львів) – художник. Навчався в іконопис. школі Почаїв. лаври (1925–26), мист. школі *О. Новаківського*, Львів. мист.-пром. школі, АКМ у м. Варшава (1938–39, Польща). Твори експон. у містах Станіслав (нині Івано-Франківськ), Перемишль (нині Пшемисль, Польща), Бережани, Тернопіль.

М. Клим'юк.

ДУБАС

Леонід Миколайович (15. 09. 1949, с. Ст. Почаїв, нині Кременец. р-ну) – поліграфіст, журналіст, громадський діяч. Чл. НСЖУ.

Депутат Гусятин. рай. ради (1983–87). Галуз. нагород. Закін. Львів. поліграф. технікум (1968, нині поліграф. коледж), Львів. ун-т (1981, нині нац. ун-т). Працював інж. Куйбишев. рай. друкарні (1968–70, Запоріж. обл.);

у смт Гусятин: інж. рай. друкарні (1970–72); кор., літ. прац., відп. секр., заст. ред., ред. рай. г. *“Прапор комунізму”* (1972–1996, нині *“Вісник Надзбруччя”*); секр. селищ. ради (1996–99); заст. нач. райвідділу статистики (2000–02); заст. голови правління райСТ (2002–03); 2004–08 – ред., нач. ред.-видавн. відділу ВАТ *“ТВПК “Збруч”* (м. Тернопіль), від 2008 – кор. гусятин. рай. г. *“Вісник Надзбруччя”*.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ДУБІНА

Теодор Михайлович (1901, м-ко, нині смт Гусятин – 14. 06. 1937, м. Москва, нині РФ) – історик, учасник національно-визвольних змагань. Чл. президії Москов. комуніст. акад. Закін. лектор. відділ. Центр. партшколи при ЦК ВКП(б) (1920-і, м. Харків), істор. ф-т Ін-ту черв. професури історії (1931, м. Москва). Від 1918 – воєн. УГА, січня 1920 – стрілець, працівник політвідділу ЧУГА. Обіймав кер. посади в містах Житомир, Севастополь, Сімферополь, Старокостянтинів (нині Хмельн. обл.). Від вересня 1931 – заст. дир., квітня 1934 – дир. Ін-ту черв. професури історії. 30. 12. 1936 Д. заарешт. органи НКВС за звинувач. в участі у контрреволюц. орг-ції; засудж. до розстрілу. Реабіліт. 1956.

Є. Гасай.

ДУБІНЬЯК

Степан Андрійович (02. 01. 1942, с. Іване-Бірки, нині Яворів. р-ну Львів. обл. – 04. 11. 1994, м. Тернопіль, похов. у м. Брюховичі Львів. обл.) – науковець, педагог. Канд. техн. н. (1968), проф. (1993). Медалі, почес. Грамоти Президії ВР України та ін. Закін. Львів. політех. ін-т (1962, нині нац. ун-т *“Львівська політехніка”*). Працював у цьому ВНЗ: м. н. с. (1962–63), ст. н. с., асист. (1967–69). Від 1969 – у Терноп. філіалі Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ): ст. викл., доц. (1970–93) каф. технології машинобудування і матеріалознавства, зав. каф. верстатів та інструментів (1973–86), декан вечір.-заоч. ф-ту (1986–88), проректор з навч. роботи (від 1991). Автор монографії, двох посібників, 130 наук. праць, 20 наук.-метод. розробок; 32 патенти на винаходи.

П. Кривий, В. Ханас.

ДУБІЦЬКИЙ

Зосима Пилипович (04. 06. 1915, с. Комарівка, нині Кременец. р-ну – р. і м. см. невід.) – священник. Брат *О. Дубицького*. Навчався у Варшав. ун-ті (Польща). 1939 рукопоклад. у сан дякона, згодом – священника. Від 1941 – настоятель у с. Клембівка, нині Клубівка Ізяслав. р-ну Хмельн. обл. Від 1945 Д. переслід. органи НКДБ; засудж. на 10 р. Подальша доля невідома.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ДУБІЦЬКИЙ

Олексій Пилипович (15. 03. 1909, с. Полиці, нині Володимирів. р-ну Рівнен. обл. – 1943, м. см. невід.) – священник. Брат *З. Дубицького*. Закін. богослов. ф-т Варшав. ун-ту (нині Польща). 1937 рукопоклад. у сан священника, відтоді – пом. настоятеля собору у м. Ковель (нині Волин. обл.), з обов'язком обслуговувати Ковел. св. Введен. церкву і викладати релігію в держ. г-зії і школах № 2 і № 4. Від 1937 – настоятель у с. Рохманів, нині Шумс. р-ну, згодом – пом. благочинного. Від 1938 Д. переслід. польс., згодом – рад. влада. 1939 – у концтаборі Береза Картузька; 1941 заарешт. органи НКВС.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ДУБІЧ

Тетяна Андріївна (12. 09. 1959, м. Бережани) – педагог, народна майстриня (вишивка, писанкарство). Вчитель-методист. Відмінник освіти України. Майстер нар. творчості України (1997), чл. НСМНМУ (2000). Закін. Терноп. пед. ін-т (1980, нині ТНПУ). Від 1980 – вчитель початк. класів Бережан. ЗОШ № 1. Учасниця виставок у містах Запоріжжя, Київ, Тернопіль, Ліон (Франція).

З. Бойко.

ДУБЛЯНСЬКИЙ

Василь Павлович (12. 08. 1874, с. Дунаїв, нині Кременец. р-ну – 28. 02. 1941, с. Горинка того ж р-ну) – священник. Протоієрей. Закін. у м. Кременец. духов. уч-ще і семінарію (1895). Працював учителем церков.-параф. шкіл, служив псаломщиком у Волин. єпархії (до 1917). 1919 – у Кременец. укр. держ. г-зії. 1921 рукопоклад. у сан ієрея, признач. священником у с. Шпиколоси, згодом – у с. Горинка (обидва нині – Кременец. р-ну), де прослужив до кінця свого життя.

В. Боршевич, Б. Мельничук.

ДУБРОВІНСЬКИЙ

Василь Георгійович (1868, м. н. невід. – 1926, с. Сураж, нині Шумс. р-ну) – господарник, учений у галузі лісництва. Закін. ін-т ліс. госп-ва у м. Санкт-Петербург (1897, нині РФ). Працював лісничим Сураз. дачі. За сприяння Д. створ. Сураз. лісництво (1899), до якого належ. дачі: Суразька, Теременьська, Зелений Дуб; спорудж. садиби в урочищах Москалівка, Малинів (1910), ліс. школу (1913; діяла до 1918), створ. бл. 330 га насаджень ліс. культур, заклад. дендропарк неподалік с. Сураж (1912; див. *Суразький дендрологічний парк*). Ім'я Д. присв. Сураз. лісництву та вулиці у м. Шумськ.

Г. Галькевич.

ДУБРОВІНСЬКИЙ

Віктор Васильович (16. 03. 1957, смт Гусятин) – педагог, спортсмен. М. сп. СРСР (1975). Призер всесоюз. змагань, багатораз. переможець першостей УРСР. Закін. ф-т фіз. виховання Терноп. пед. ін-ту (1980, нині ТНПУ). Від 2002 – дир. Кременец. СДЮШОР зі стрибків на лижах і трампліна та лиж. двоборства.

Г. Гунтік.

ДУБЧАК

Борис Іванович (25. 07. 1924, м. Кіровоград) – науковець. Канд. мед. н. (1968), доц. (1972). Закін. Одес. мед. ін-т (1955, нині ун-т). Від 1958 – викл., зав. каф. (1974–85) паталог. анатомії ТДМІ (нині ТДМУ). Автор бл. 40 наук. праць.

Я. Боднар.

ДУДА

Богдан Гнатівич (10. 06. 1945, с. Вербів, нині Бережан. р-ну) – письменник, поліграфіст, громадський діяч. Чл. НСПУ (2006). Медалі, гауз. відзнаки. Почес. грамота КМ України (2005). Закін. Львів. поліграф. ін-т (1971, нині Укр. акад. друкарства). Від 1971 – у м. Київ. Працював 29 р. на кер. посадах у поліграфії. Чл. (1979–2000), від 1984 – голова ревкомісії ЦК профспілки прац. культури України; на

держ. службі у Мін-ві фінансів (2000–05). Автор 5 зб. поезій, більше 20 пісень. Упоряд. і ред. кн. М. Дуди “Вербів – село Галичини” (2001).

Я. Павлів.

ДУДА

Зенон Олексійович (02. 01. 1930, с. Мужилів, нині Підгаєц. р-ну – 22. 05. 2004, м. Тернопіль) –

журналіст, редактор. Навчався в Бережан. г-зії (1942–44), закін. Львів. ун-т (нині нац. ун-т). Працював у ред. рай. газет у м. Підгайці та с. Вел. Глибочок (нині належ. до Терноп. р-ну), вчителем нім. мови у с. Вел. Гаї Терноп. р-ну і Терноп. вечір. СШ; 1970-і – інструктор Терноп. обспоживспілки. 1995–2004 – ред. г. “*Тернистий шлях*”. Автор низки публікацій у всеукр., обл. і рай. ЗМІ, виданнях діаспори.

Б. Мельничук.

ДУДА

Ігор Михайлович (20. 03. 1945, с. Біла, нині Терноп. р-ну – 04. 11. 2005, там само) – правник, громадський діяч. Чл. Вищої кваліфік. комісії адвокатури при КМ України (від 1998). Депутат Терноп. рай. ради (1990–94). Закін. юрид. ф-т Львів. ун-ту (1974, нині нац. ун-т). Працював у м. Тернопіль: машиністом компрес. цеху, інструктором зі спорту, вихователем ЖКО. Зав. юрид. консультації Срібнян. р-ну Черніг. обл. (1973–75), Кременец. рай. юрид. консультації (1975–86), зав. Терноп. рай. юрид. консультації (1986–94). Від 1994 – голова об'єдн. “Тернопільська обласна колегія адвокатів”, голова Терноп. відділення Спілки адвокатів України. Делегат з'їзду адвокатів України і Спілки адвокатів України.

Б. Мельничук, В. Міщенко.

ДУДА

Ігор Степанович (18. 06. 1961, с. Потутори Бережан. р-ну – 09. 05. 1984, ущелина Панджшер, Афганістан, похов. у родин. селі) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно). Закін. Кам'янець-Поділ. вище військ. інж.-команд. уч-ще (Хмельн. обл.). Від 01. 08. 1979 – у ЗС СРСР, від березня 1984 – в Афганістані: лейтенант. 18. 04.–09. 05. 1984 – ком-р сапер. взводу. Загинув, прикриваючи відхід підлеглих.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ДУДА

Михайло Олексійович (05. 01. 1948, с. Яблунів, нині Гусятин. р-ну – жовтень 2003, м. Тернопіль) – науковець. Канд. тех. н. (1980). Закін. ф-т автоматики Львів. політех. ін-ту (1970, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював інж.-конструктором Терноп. з-ду “Електроарматура”, від 1971 – в Терноп. фінанс.-екон. ін-ті (нині ТНЕУ): інж., м. н. с., ст. н. с., викл., доц., проф. каф. автоматиз. систем і програмування. Автор і співавт. більше 100 наук. праць у т. ч. 4 підручн.; 80 автор. свідоцтв.

Б. Мельничук.

ДУДАР

Володимир Андрійович (псевдо “Сірко”; 1911, с. Мишковичі, нині Терноп. р-ну – 03. 07. 1941, с. Біла, нині Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *Е. Дудар*. Закін. г-зію в м. Тернопіль. Чл. ОУН; за приналеж. до цієї орг-ції і пошир. летючок, засудж. 1933 до 4-х р. ув’язнення. Район. провідник ОУН (1941). Розстріл. нім. фашисти.

Б. Мельничук.

ДУДАР

Емілія Андріївна (псевдо “Лискавка”; 1910, с. Мишковичі, нині Терноп. р-ну – р. см. невід., м. Львів) – учасниця національно-визвольних змагань. Сестра *В. Дудара*, дружина *М. Галаси*. Чл. УВО, ОУН (1935). Закін. 7 кл. г-зії. Від 1941 – кер. жін. сітки ОУН Тернопільщини, 1942 – окруж. пропагандист ОУН, окружна УЧХ Тернопільщини. 27. 05. 1947 заарешт., 22. 11. засудж. на 25 р. ВТТ і 5 р. позбавл. прав; звільн. 1955. Реабіліт. 12. 05. 1992. Проживала у Львові.

Б. Мельничук.

ДУДИК

Богдан Данилович (10. 10. 1967, м. Копичинці Гусятин. р-ну – 24. 08. 1987, Респ. Афганістан, похов. у родин. місті) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно). Навчався в ПТУ. Працював слюсарем у міськкомунгоспі в Копичинцях. Від 23. 11. 1986 – у ЗС СРСР, від січня 1987 – в Афганістані: рядовий.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ДУДІНСЬКИЙ

Петро (06. 05. 1849, с. Войнилів, нині Калус. р-ну Івано-Фр. обл. – 1939, там само) – священник, громадський діяч. Закін. г-зію у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), Львів. духов. семінарію, де навчався із *С. Лепким*. 1875 рукопклад. у сан священника. Парох у селах Мужилів (нині Підгаєц. р-ну), Цебрів (нині Зборів. р-ну). У м. Чортків – парох у церквах Св. Вознесіння (1890–1905), Св. Покрови (1905–11);

водночас – викл. релігії у місц. жін. школі, де його ученицею була *К. Косак (К. Рубчакова)*. 1908–11 – співголова місц. осередку т-ва “*Прогрессивіта*”, засн. Нар. дому у Чорткові, у повіті – читальня, драм. гуртків; орг-тор нац. імпрез. 1911–39 – парох на Прикарпатті pobl. родин. села.

Я. Чорніта.

ДУДЯК

Степан Іванович (18. 11. 1946, с. Настасів, нині Терноп. р-ну) – педагог, громадський діяч.

Відмінник нар. освіти УРСР (1986), засл. прац. освіти України (2001). Галуз. нагороди. Закін. Кременец. пед. ін-т (1968, нині ТНПУ). Працював учителем фізики в школі-інтернаті у с. Струсів Теребовлян. р-ну (1968–69); в Терноп. СШ № 3: вчит. фізики (1970–71), заст. дир. (1971–78), дир.; 1984–90 – зав. відділу нар. освіти Терноп. міськвиконкому; від 1990 – дир. спец. школи № 3 з поглибл. вивч. іноз. мов. Під кер-вом Д. школа – лауреат всеукр. конкурсу “100 кращих шкіл України-2006”; 2007–08 – переможець у номін. ЗМІ “Найпрестижніший і найпопулярніший заклад міста Тернополя”. Автор публікацій у фах. виданнях, співавт. теоретико-практ. посіб. “Інновації у навчанні” (2004).

Л. Щербак.

ДУДЯКІ

– подружжя. **Богдан Михайлович** (03. 12. 1954, с. Переходи, нині Чортків. р-ну) – архітектор, громадський діяч. Чл. НСАУ (2003). Закін. Львів. буд. технікум (1978), Київ. худож. ін-т (1986, нині акад. образотв. мист-ва та арх-ри). У м. Чортків: архітектор у рай. відділі арх-ри, проект. групі відділу кап. буд-ва, гол. архітектор міста (1993–2001), 2001–06 – приват. архітектор; від 2006 – гол. архітектор Чортків. р-ну. Засн., 1-й голова т-ва

“Лемківщина” (1989). **Ярослава Василівна** (06. 12. 1958, с. Добровляни Калус. р-ну Івано-Фр. обл.) – архітектор, педагог. Чл. НСАУ (2003). Закін.

у м. Львів буд. технікум (1978), політех. ін-т (1984, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). 1984–86 працювала у Івано-Фр. проект. ін-ті Діпромист. Від 1986 – в м. Чортків: кер. студії дизайну Центру наук.-тех. творчості та дозвілля учнів. молоді, водночас займ. архіт. творчістю, 1999

започатк. власну арх.-проект. майстерню. Д. створили і реаліз. бл. 500 архіт. проектів: церкви в селах Заболотівка, Кривеньке (1989), Пастуше, смт Заводське (всі – Чортків. р-ну); с. Гусятин Чемеровец. р-ну Хмельн. обл.); каплички (смт Заводське; Кн. Володимира Великого в Чорткові), пам’ятники *П. Хамчуку* й на честь скасув. кріпос. права в Чорткові; розстріл. в’язням чортків. тюрми в м. Умань Черкас. обл.; співавт., громад. будівлі та ін. Учасники Львів. обл. худож. виставки (1978), збір. худож. виставки у Львів. картин. галереї (2006). Спільні персон. виставки арх. проектів і худож. робіт: у Чорткові, ТОХМ (понад 60 робіт; обидві – 2005), Чортків. краєзн. музеї (2006).

Л. Щербак.

ДУЛЕБА

Ігор Боганович (23. 10. 1980, м. Тернопіль) –

лікар, громадський діяч. Грамоти, нагороди. Депутат Терноп. міськ. ради (2006). Закін. ТДМА (2003, нині ТДМУ). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода”, громад. оргцій. Від 16. 04. 2009 – кер. секретаріату голови та заступників голови, від 09. 06. 2009 –

кер. справами викон. апарату Терноп. обл. ради.

Б. Петраш, В. Уніят.

ДУМА

– епічний, музико-поетичний твір із розгорнутим сюжетом; виконують речитативом у супро-

воді кобзи, бандури чи ліри. Перші згадки про Д. – у писем. джерелах поч. 16 ст., хоча записи найдавні. т. зв. “невольницьких плачів” свідчать про їх виникн. на 1–2 ст. раніше. *М. Максимович* систематизував їх і виділив у окремий фольклор. жанр. На Тернопільщині побутували Д. – невольниц., героїч. (“Байда”), родин.-побут. (“Лимерівна”) і т. зв. “псалми”, до прикладу – різні варіанти “Про Почаївську Матір Божу”. Популяризатори цих творів у краї: лірники *В. Говіка, Ф. Годованій, Й. Ковдраш, К. Кріль, М. Музика*, кобзарі *Є. Адамцевич, К. Місевич, С. Малуца-Пальчинецький*, нині – бандуристи *Ю. Баршишовець, Д. Губ’як, М. Литвин, М. Постолан*, кобзар *В. Жданкін*. Найбільше прилучився до збереж. та відтвор. Д. бандурист-віртуоз, музикознавець, поет *З. Бережан* (Штокалка). 2007 *М. Євгенєва* упоряд. і вид. записи Д., билін і укр. нар. пісень у виконанні *З. Штокалка* в 2 аудіокасетах під назвою “Гомін віків” (див. *Аудіозаписи бандурного виконавства Тернопільщини*). Поділ. та волин. Д. надихнули на створ. епіч. поем *Л. Галецука, М. Гославського, Т. Заборовського, Т. Падуру, Ю. Словацького, М. Тимчака* та ін. літераторів краю. Д. і їх виконавство, зокрема на Тернопільщині, вивчали фольклористи *О. Барвінський, В. Гнатюк, Я. Головацький, Г. Ількевич, О. Колесса, Я. Косовський, Є. Купчинський, О. Роздольський, С. Стельмащук, К. Студинський* та ін.

І. Дем’янова.

ДУМА

Василь Михайлович (20. 06. 1954, Краснояр. край, нині РФ) – російський громадсько-політичний та державний діяч, меценат. Д-р екон. н., дійсн. чл. Акад. гірн. н. РФ. Ордени “За заслуги” 2-го і 3-го ступ. України, держ. нагороди РФ. Чл. Ради Федерації від Костром. обл. (сенатор, РФ), заст. голови Ком-ту Ради Федерації з природ. ресурсів і охорон. навколиш. середовища та ін. Проживав у с. Мужилів (нині Підгаєц. р-ну), навчавсь у школі в м. Підгайці. Закін. Тюмен. індустріал. ін-т (1991, нині РФ). Працював на буд-ві нафтопроводів у Закарпатті та м. Сургут (нині, РФ); президент компанії “Уралнафтосервіс” (1994–96), “Лукойл-Транснафтопродукт” (1996–97), кер. департаменту Мін-ва палива та енергетики РФ (1997–98), президент компанії “Славнафта” (1998–2000), голова Ради директорів комерц. банку “Гранд Інвест Банк” (2001–05); від 2005 – голова Ради об’єдн. українців Росії і Федерал. нац.-культур. автономії українців Росії, заст. голови Укр. всесвіт. координат. центру. Автор монографій, низки наук. робіт.

В. Уніят.

ДУМАНСЬКИЙ

Микола-Мірко Федорович (псевдо “Андрій”; 20. 05. 1915, с. Романівка, нині Тереховлян. р-ну – 22. 11. 1950, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (від 1937). Від 1943 діяв у підпіллі; район. провідник ОУН. Діяльний у т-вах “Просвіта” (1928), “Луг” (1935) та ін. у родин. селі. Загинув у бою.

А. Субчак.

ДУМІК

Іван (1912, с. Потутори, нині Бережан. р-ну – листопад 1944, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. Бережан. г-зію. Чл. ОУН, за що заарешт. польс. поліція; засудж. 1934 до 5 р. ув'язнення. Учасник подій у Карпат. Україні (1938–39), секр. її Президента А. Волошина, потрапив в угор. полон, звідки втік до Німеччини. Вояк куреня “Нахтігаль” (1941), чотовий УПА (1944), загинув у сутичці з підрозділом НКДБ.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ДУНІВ

Богдан Ярославович (29. 10. 1947, м. Тереховля – 30. 08. 1989, м. Тернопіль) – диригент, педагог, музикант.

Брат *В.*, батько *О.* і *С. Дунців*. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1966), Москов. консерваторію (нині РФ), Київ. консерваторію (1978, нині нац. муз. акад.). Працював викл. і диригентом естрад.-симфон. оркестрів Черніг. муз. уч-ща (1978–84).

Від 1984 – в м. Тернопіль: інспектор обл. відділу культури, 1987–89 – викл. муз. уч-ща. При Терноп. обл. філармонії створ. камер. оркестр (1987). Постановник і гол. диригент опер “Прапорносці” *О. Білаша* за романом *О. Гончара* (1986) та “Шлюбний вексель” Дж. Россіні (1987). Загинув трагічно.

Б. Мельничук.

ДУНІВ

Олеся Богданівна (10. 07. 1976, м. Бучач) – музикант (фортепіано), педагог. Дочка *Б.*, сестра *С. Дунців*. Лауреат всеукр. конкурсів. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1995), Львів. консерваторію (2000, нині нац. муз. акад.), Вищу школу музики і театру й аспірантуру в м. Саарбрюк-

кен (Німеччина). Працювала викл. дит. муз. школи в м. Бар (1998–2003, Вінн. обл.). Від 2007 – концертмейстер Терноп. муз. уч-ща. Авторка муз. тв. і композицій. Учасниця міжнар. конкурсів ім. Й.-С. Баха (м. Саарбрюккен), виступ. зі сольн. концертами в Україні та ін.

Б. Мельничук.

ДУНІВ

Святослав Богданович (15. 07. 1973, м. Тернопіль) – диригент, педагог. Син *Б.*, брат *О. Дунців*. Засл. артист України (2009). Лауреат 2-го Всеукр. конкурсу хор. диригентів (2001, м. Київ). Закін. Терноп. муз. уч-ще, Львів. вищ. муз. ін-т (1998, нині нац. муз. акад.). Співорг-тор (1988) і кер. камер. хору Терноп. обл. філармонії. За сумісн. учитель Терноп. муз. школи № 1. Автор муз. творів.

Б. Мельничук.

“ДУНІВ СЬОГОДНІ”

– газета. Вих. від 2006 у с. Дунів Заліщиц. р-ну.

Б. Мельничук.

ДУРДА

Богдана Йосипівна (24. 05. 1940, м. Бучач) – літераторка, художниця, автор-виконавиця пісень. Чл. літ. об'єдн. при ТОО НСПУ. Нагород. обл. мист. конкурсів, всеукр. фестивалю-конкурсу “Оберіг” (1993). Закін. Львів. політех. ін-т (1964, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), Вищі курси іспан. мови (1980), ф-ти живопису і графіки та кер. худож. студії Ун-ту мист-в (1991, м. Москва, РФ). Працювала інж., інж.-конструктором на хім. з-ді у м. Донецьк, Терноп. комбайн. з-ді; від 2003 – викл. муз. гуртків при Терноп. ЗОШ № 24 та БК “Мальви”, де вела курси іспан. мови. Очол. клуб творч. жінок “Доля” (1997–2008). Творч. вечори та персон. виставки живопису і графіки у містах Київ, Тернопіль, Бучач. Роботи зберіг. у приват. колекціях і закладах культури України. Перекладає з іспан., польс., рос. мов та есперанто. Авторка 4-х зб. поезій, кн. для дітей “Дивосвіт” (2008); понад 100 пісень на власні слова і тексти літераторів краю. Проїлностр. власні збірки та кн. *М. Чопик* “А що бачать очка?”. На вірші Д. напис. музику *З. Присухіна*.

І. Дем'янова, Л. Щербак.

ДУРИХ

Ярослав (Durych Jaroslav; 1886 – 1962, м. н. та см. невід.) – чеський поет, прозаїк, есеїст, публіцист. Орден Кн. Ярослава Мудрого 5-го ступ. (2007). Під час 1-ї світ. війни – на фронтах у Галичині як журналіст; 1915 і 1917 перебував у містах Бережани і Підгайці, про що залиш. спогади у кн. “З раю і чистилища” (перевид.

2000). Після 1948 тв. Д. не перевидавали, його літ. доробок публ. у Чехії від поч. 1990-х.

С. Колодницький.

ДУСАНОВСЬКИЙ

Василь (псевдо "Галенко"; 1924, с. Денисів, нині Козів. р-ну – 29. 06. 1947, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. Бережан. пед. уч-ще, офіцер. вишкіл УПА. Працював у м. Збараж; під час 2-ї світ. війни – субреферент заст. край. референта СБ "Єфрема", який діяв у Терноп., Кам'янець-Поділ. (нині Хмельн.) та Вінн. областях. Воював у дивізії "Галичина". Загинув під час облоги підрозділу МДБ повл. р. Стрипа. Про Д. йдеться у пісні "По тридневім бою" (зб. "Повстанські пісні", вип. 4, 1996).

Б. Мельничук.

ДУТКА

Ганна Яківна (18. 02. 1962, с. Росохач Чортків. р-ну) – науковець, педагог. Канд. пед. н., доц. Закін. у м. Львів облік.-кредит. технікум (1981), ун-т (нині нац. ун-т). Працювала на різн. посадах у Львів. облік.-кредит. технікумі. Від 2007 – дир. Львів. ін-ту банків. справи Ун-ту банків. справи НБУ.

В. Ханас.

ДУТКА

Ігор Степанович (17. 09. 1963, с. Вікторівка Козів. р-ну) – інженер, спортсмен. Канд. у м. сп. (волейбол). Відмінник освіти України. Галуз. нагород. Закін. Терноп. ПТУ № 3, Бережан. технікум механізації та електрифікації (нині Бережан. агротех. ін-т), ТАНГ (нині ТНЕУ). Працював інж., гол. інж. футбол. клубу "Нива", у волейбол. клубі "Галичанка": 1-м заст. ген. дир. (1995–98), президент (1998). Нині – радник із питань спорту голови Терноп. міськ. ради, 1-й заст. голови Терноп. обл. федерації з волейболу.

В. Залецький.

ДУТЧИШИН

Іван Степанович (18. 06. 1980, смт Мельниця-Подільська Борщів. р-ну) – спортсмен (нетрадиційні види гирьового спорту). Закін. Борщів. агротех. коледж (2001). Від 2004 – в м. Тернопіль. Рекордсмен України з нетрадиц. видів гирьов. спорту: 2005 – качання преса з гімнаст. роликком із колін, 2006 – про-

ходж. з вантажем 50 кг на плечах (м. Київ) та піднімання вантажу 50 кг правою рукою (Тернопіль); 2007 – штовх. правою рукою 2-х гир заг. вагою 72 кг (м. Балаклія Харків. обл.) та штовх. гирі 48 кг (на честь 467-річчя Тернополя). Встан. 7 офіц. світ. рекордів, зафікс. у телепрограмі "Кунсткамера". Тренер – Д. Кльонов (від 2007).

Л. Щербак.

ДУХОВІЙ ОРКЕСТР ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО РАЙОННОГО БУДІНКУ КУЛЬТУРИ

– аматорський музичний колектив. Засн. 1997 з ініціат. А. Галайка та М. Сидяги. Диригент – Б. Процак. Від 1999 – народний. Лауреат обл. марш-парадів духов. оркестрів (щорічно). Учасник звіту-концерту області в м. Київ (1999).

І. Дем'янова.

ДУХОВНА ПОЕЗІЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКИХ АВТОРІВ

– вірші на релігійні теми літераторів краю. Твори 16–20 ст. публ. у зб. "Богославень" (1994; уклад.-ред. Б. Мельничук, М. Ониськів), г. "Божий сіяч" і "Духовний щит", ж. "Тернопіль", зб. "Літературне Тернопілля. 1984–2007" (2007), період. – ж. "Літературний Тернопіль", обл. г. "Вільне життя", "Свобода" та ін. Вагомі набутки Б. Демківа, В. Драбишинця, Л. Кірик-Радомської, Я. Сачка, П. Тимочка; цю тематику продовжують розробляти В. Барна, Є. Зозуляк, Г. Костів-Гуска, С. Сапеляк, Б. Черпурко та ін. уродженці Тернопільщини.

Б. Мельничук.

"ДУХОВНИЙ ЩИТ"

– газета, "всеукраїнський християнський часопис". Вих. у м. Тернопіль від 2003 раз на місяць укр. мовою. Засн. О. Танасійчук, видавці: видавн.-інформ. дім "Діана плюс" і ПП "Бялас Т. В.". Ред. о. О. Глубиш. Рубрики: "Духовні розмови", "Замість проповіді", "Релігійні новини", "Наші святині", "Зцілення", "Промінчик" та ін. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

ДУХОВНІ СЕМІНАРІЇ

(див. *Кременець. правосл. духов. семінарія, Терноп. вища духов. семінарія ім. Патріарха Йосифа Сліпого, Терноп. духов. семінарія ім. святих рівноапостол. Кирила і Мефодія, Чортків. дяківсько-катехит. акад. ім. священномученика (єпископа) Г. Хомишина* та ін.).

ДУХОВНІ ЦЕНТРИ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– монастирі та храми, нині – осередки відродження віри і духовності українського народу.

Почаївська Свято-Успенська лавра.

Серед найвідом. у Терноп. обл.: *Почаїв. Свято-Успен. Лавра*, розташ. у м. Почаїв Кременец. р-ну; *Зарваниц. духов. центр* (Марійс. духов. центр Зарваниц. Матері Божої) УГКЦ (с. Зарваниця Тербовлян. р-ну);

Свято-Троїц. духов. центр на честь кн. *Д. Галицького* УПЦ КП у м. Тернопіль; жін. монастир Згромадження сестер Непороч. Зачаття Пресв. Діви Марії РКЦ у с. Язловець Бучац. р-ну; чол. монастир св. *Теодора Студита* УГКЦ

Жіночий монастир у с. Язловець Бучацького району.

в с. Колодівка Підволочис. р-ну; чол. монастир Чесного Хреста Господнього провінції Найсвятіш. Спасителя чину св. В. Великого

Зарваницький духовний центр.

УГКЦ в м. Бучач; Свято-Богоявлен. жін. монастир УПЦ у м. Кременець; Свято-Духів. скит – чол. монастир УПЦ біля м. Почаїв Кременец. р-ну; чол. монастир св. Івана Хрестителя УГКЦ в с. Краснопуца Бережан. р-ну. При Д. ц.

Свято-Богоявлен. жін. монастир УПЦ у м. Кременець; Свято-Духів. скит – чол. монастир УПЦ біля м. Почаїв Кременец. р-ну; чол. монастир св. Івана Хрестителя УГКЦ в с. Краснопуца Бережан. р-ну. При Д. ц.

діють монастирі, б-ки, гуртки, лікарні, притулки, буд. для людей похил. віку, благодій. їдальні.

В. Кізілов, Б. Мельничук.

ДҀЦИК

Діана Ростиславівна (06. 04. 1975, м. Тернопіль) – журналіст, публіцист, науковець, громадська діячка. Чл. НСЖУ (1993). Засл. журналіст України (2007). Канд. філол. н. (2004). Доц. Орден Св. Великомуч. Варвари УПЦ КП (2006). Закін. Ін-т журналістики Київ. нац. ун-ту (1999), стажув. у Школі права в м. Варшава (1999, Польща) та в Укр. ред. радіо “Німецька хвиля” у м. Кельн (2002, Німеччина). 1992–93 – кор. г. “*Тернистий шлях*”. У м. Київ: спец. кор. г. “*Західна Україна*” (1993–95), кор. г. “*Наша Україна*” (1995–96), кор. відділу політики г. “*Україна молода*” (1997–2002), гол. ред. тижн. “*Без цензури*” (2003–07); від січня 2008 – гол. ред. інтернет-вид. “*Пік України*”. Від 2001 – ст. викл. Могилян. школи журналістики Нац. ун-ту “*Києво-Могилянська академія*”. 2002–03 – спічрайтер у медіа-команді *В. Юценка*. Автор монографії “*Політична журналістика*” (2005), публікації у ЗМІ, зб. наук. праць; вірші видрук. у г. “*Ровесник*”, “*Русалка Дністрова*”.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ДУШЕНЬЧУК

Василь Іванович (26. 02. 1876, с. Сасів, нині Золочів. р-ну Львів. обл. – р. і м. см. невід.) – правник, громадський діяч. Д-р права. Закін. Львів. ун-т. Від весни 1918 – адвокат у м. Зборів. Учасник “*Листопадового зриву*” в місті, в січні–травні 1919 – комісар Зборів. повіту. Від 1922 продовжував адвокат. практику і громад. діяльність у Зборові. Співкер. повіт. ком-ту УНДО (від 1925), “*Просвіти*”, “*Сільського господаря*” та ін. т-в. Після вересня 1939 доля Д. невідома.

П. Гуцал.

ДҀЖОК

Володимир Петрович (29. 06. 1949, м. Заліщики – 08. 06. 2008, м. Тернопіль) – правоохоронець. Хрест за доблесть та відвагу в службі карн. розшуку, медалі, у т. ч. за обслуг. Олімп. ігор (1980, м. Москва, нині РФ). Майор міліції (1988). Закін. Львів. школу міліції (1976), Київ. вищу школу МВС СРСР (1988). Працював у системі МВС у м. Тернопіль: від патрульного –

до ст. оперуповноваж. карн. розшуку МВ УМВС. Один із кращих слідчих Тернополя. Організ. і очолив 1-у в Тернополі приват. детектив. агенцію “Дельта”, співорганізатор і голова 1-ї в Україні Асоц. ветеранів карн. розшуку (обидві – 2000). Автор літ. тв. під псевд. Правдуруб, кн. віршів “Перерваний політ” (2009).

Л. Дюжок, Б. Мельничук.

“ДЮЙМОВИЧКА”

– дитячий театр. Створ. 1997 при Підволочис. РБК. Від 1999 – зразковий. Реж. – В. Лозинська. Вистави – у школах Підволочис. та сусід. р-нів.

В. Уніят.

ДЯДЬКО

Дмитро (р. і м. н. невід. – бл. 1349, м. см. невід.) – галицький боярин. 1340-і очолював бояр. уряд *Галиц. княз-ва*. Військо під кер-вом Д. відбило напади Угорщини та Польщі.

Г. Чернихівський.

ДЯКІВ

Василь (псевдо “Троза”); 1912, с. Метенів, нині Зборів. р-ну – 17. 10. 1945, побл. с. Дибше, нині Козів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1936), округ., згодом – обл. бойовицьки ОУН (1942–44). Політв’язень польс. тюрем (1938–39), зв’язковий лінії зв’язку Карпати–Волинь (1944–45). Загинув у сутичці з підрозділом НКДБ.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ДЯКІВ

Володимир Іванович (псевда “Ворон”, “Чуйний”; 1921, с. Кудинівці, нині Зборів. р-ну – 25. 03. 1945, м. Зборів; перепохов. у родин. селі в брат. могилі) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *М. Дяківа*. Відзнаки УПА. Чл. ОУН. Від поч. 1943 – в УПА, референт із пропаганди, навчав молодь військ. мист-ву й історії України. Учасник бойов. дій разом із *Р. Шухевичем*. У листопаді 1944 заарешт. НКДБ, після катувань повісили. На честь Д. у Зборові спорудж. пам’ят. знак (2005).

М. Білий, М. Дяків.

ДЯКІВ

Мирон Іванович (псевдо “Морозенко”; 1922, с. Кудинівці, нині Зборів. р-ну – р. см. невід., побл. с. Чорний Ліс, нині Зборів. р-ну) – учас-

ник національно-визвольних змагань. Брат *В. Дяківа*. Діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах. Від 1943 – в УПА, кулеметник. Воював на Волині. Поранений, загинув у бою; похов. у брат. могилі в с. Панасівка Зборів. р-ну.

М. Білий, М. Дяків.

ДЯКІВ

Оксана Іванівна (10. 03. 1969, м. Чортків) – журналіст, педагог. Чл. НСЖУ (2003). Закін. Чортків. пед. уч-ще, Чернів. ун-т (нині нац. ун-т). Від 1988 працювала у школах у с. Бересток (нині Заліщиц. р-ну) та м. Заліщики, у філії Київ. ін-ту міжнар. економіки та підприємництва; у Заліщиках: в центрі Відкр. міжнар. ун-ту розвитку людини “Україна” та вищому проф. уч-щі, від 1995 – на різних посадах у підпр-ві електровз’язку “Укртелеком”, 2001 – ред. рай. г. “Колос”. Автор поезій, статей та ін.

Н. Новосядла, Б. Новосядлий.

ДЯКІВ

Осип Миколайович (псевдо “Черник”; 21. 01. 1924, с. Олесине, нині Козів. р-ну – 08. 06. 1951, с. Криве Козів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався у Бережан. г-зії (1934–42), на фіз.-матем. ф-ті Львів. ун-ту (нині нац. ун-т). Від 1944 – в УПА. Учасник бойов. дій у Карпатах; продовж. підпіл. б-бу на Козівщині: у селах Бишки, Конюхи, Криве, Ценів та ін. Загинув у бою.

Б. Головин.

ДЯКІВСЬКИЙ

Степан Іванович (07. 05. 1930, с. Щепанів, нині Козів. р-ну) – вчений у галузі електроенергетики (високовольтних скляних ізоляторів). Канд. тех. н. (1974), доц. (1976). Держ. премія УРСР в галузі н. і т. (1988). Чл. львів. т-ва “Тернопільщина” (2000). Навчався у Бережан. г-зії (1942–43), закін. Львів. політех. ін-т (1954, нині

нац. ун-т “Львівська політехніка”), де працював на різних посадах до 2000. Автор бл. 100 наук. праць; вид. істор. нарис “Село Щепанів” (2004); має 30 автор. свідоцтв на винаходи.

Р. Баран, Н. Волинєць, Б. Головин.

ДЯЧЕНКО

Микола (20. 05. 1917, м. Олександрія, нині Кіровоград. обл.) – науковець. Канд. хім. н. (1965), доц. (1966). Закін. хім. ф-т Дніпроп. ун-ту. Працював асист. (1957), зав. (1963–71) каф. заг. хімії Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ). Автор 30 наук. і навч.-метод. праць.

Є. Городецький.

ДЯЧІНА

Леонід (18. 07. 1904, м-ко Вишнівець, нині смт Збараз. р-ну) – релігійний діяч. Митра за заслуги перед УГПЦ (1972). Навчався у м. Кременець. Емігр. до Канади, де рукопоклад. у сан священника УГПЦ (1929).

Б. Волинський.

ДЯЧУК

Василь Єфремович (24. 04. 1944, с. Кримне Старовижів. р-ну Волин. обл. – 10. 11. 1997, с. Верещаки Лановець. р-ну) – педагог, літератор. Закін. Київ. ун-т (нині нац. ун-т). Працював на Володимир-Волин. (Волин. обл.) цукр. та Київ. мотоциклет. з-дах, на будовах, у колгоспі, учителював у школах Волин. обл. Від 1976 – учитель укр. мови та літ-ри Верещак. ЗОШ. Автор зб. гумору “Гальба сміху” (Ланівці, 1996), публікацій низки літ. творів у ЗМІ. Займався перекладами, краєзнавством, віршував на біблій. теми.

Б. Мельничук.

ДЯЧУК

Уляна (03. 01. 1932, м. Підгайці) – громадська діячка. Відзнака Президента України “За заслуги” 3-го ступ. (1997). Закін. г-зію у м. Зальцбург (1949, Австрія), студії хімії та фінансів у Сітон Голл ун-ті (1956, США). Від 1944 – в Австрії, 1949 – у США. Працювала в адміністрації Укр нар. союзу (УНС) у фінанс. відділі (1950–70), гол. касиром (1970–90), 1-а жінка – голова УНС (1990–2002). Голова Укр.-Амер. координац. ради (1990–2002),

заст. президента Світ. конгресу вільн. українців (1990–93), голова Укр. нар. фундації УНС (1995–2002), касиром Укр. конгрес. ком-ту Америки (1970–80) та Ком-ту для відзнач. 50-річчя голодомору в Україні (1982–83), голова фінанс. комісії Край. ком-ту 1000-ліття християнства в Україні (1985), чл. ексекутив. ком-ту Вседерж. братс. конгресу Америки (1984–87).

Д. Маркус, Б. Мельничук.

ДЯЧУН

Богдан Орестович (22. 11. 1957, с. Литвинів, нині Підгаєц. р-ну) – скульптор. Закін. Бережан. технікум механізації та електрофікації с. госп-ва (1980, нині агротех. ін-т Нац. аграр. ун-ту). Відтоді займається скульптур. і худож. роботою. **Роботи пам'ятники Т. Шевченку** (1996, с. Божиків; 2007, с. Волощина, обидва Бережан. р-ну), **Лесі Українці** (2006, м. Підгайці), **Р. Шухевичу** (2008, с. Заболотівка Чортків. р-ну); скульп. композиції: загиблим воякам УПА (2002, с. Багатківці Тереховлян.), Хресної дороги (2006, с. Завалів Підгаєц.) р-нів; Матері Божої, Ісуса Христа і ангелів (2007, с. Більшівці Галиц. р-ну Івано-Фр. обл.) та ін.

П. Мандзин.

ДЯЧУН

Василь (р. н. невід., с. Дичків, нині Терноп. р-ну – 20. 02. 1920, с. Чорномин, нині Піщан. р-ну Вінн. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Хорунжий *УГА*.

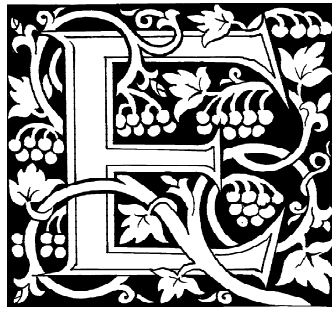
Вас. Ханас.

ДЯЧУН

Роман Теодорович (псевда “Марко”, “Назар”; 1922, за ін. даними 1924, с. Смиківці, нині Терноп. р-ну – 07. 06., за ін. даними 08. 06. 1950, м. Тернопіль) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався в Терноп. укр. г-зіі. Заст. район. провідника ОУН, згодом – секр. над-район. референта СБ УПА “Ореста”, референт СБ УПА. 13. 10. 2005 у м. Тернопіль на буд. (пр. С. Бандери, 33; тут раніше стояв буд. із криївкою, де від березня 1949 Д. перехов. і застрелився під час сутички з підрозділом МДБ) встановл. мемор. таблицю Д. (скульп. *О. Маляр*).

Б. Мельничук.

“ЕКОНОМІЧНА ЛІРА”

– літературно-мистецький альманах. Вид. 2006 до 40-річчя ТДЕУ (нині ТНЕУ); ред.-упор. *В. Барна*. Опубл. праці, літ. твори проф., доц., викл., працівників, випускників і студентів ВНЗ, а також поетів, які мали творчі зустрічі в цьому закладі. Наклад – 1000 прим.

Б. Мельничук.

“ЕКОТЕХНОЛОГІЯ”

– товариство з обмеженою відповідальністю (м. Тернопіль). Виробляє консервну та ін. продукцію. Орендує бл. 2000 га землі у Шумс. р-ні (села Вілія, Людвише, Тилявка). Дир. *О. Морозович*.

Вас. Ханас.

“ЕКСІНТЕР”

– виробничо-торговельна фірма. Засн. 1994 в м. Тернопіль. Диплом Держ. ком-ту України з питань регулятор. політики та підприємництва. Лауреат всеукр. програми “Лідери регіонів” (2002), ін. нагороди. Дир. – *П. Литвин* (від 1996). Спеціаліз. на буд-ві, оздобл. та утепл. житл. приміщень; здійсн. торгівлю буд., оздобл. матеріалами, побут. хімією, сантехнікою тощо; орендує та обробляє с.-г. угіддя в смт Вел. Бірки Терноп. р-ну. У серпні 1999 “Е.” засн. спеціаліз. реклам. повноколір. г. “*Нова оселя*”.

І. Дем’янова.

“ЕКСПЕДИЦІЙНА”

– печера лабіринтової будови. Розташ. за 3 км від с. Більче-Золоте Борщів. р-ну. Дослідж. розпоч. 1984, продовж. 1997–2000. Печера має незнач. нахил на пд. захід, закл. у масив. великокристал. гіпсах сірого і коричн. кольорів, трапл. пластинчастий гіпс; вхід утвор. унаслідок провалу невел. гроту; порожнини місцями куполоподібні, іноді неправил. форми. Довж. ходів – 65 м, глиб. – 5 м, серед. шир. ходів – 0,9 м, максим. – 2 м, вис. ходів – 0,5–2 м, об’єм – 80 м³.

М. Сохацький.

ЕЛЕКТОРОВИЧ

Володимир Юліанович (06. 11. 1884, м. Жидачів, нині Львів. обл. – після вересня 1940, Архангел. обл., нині РФ) – адвокат, громадський діяч. Д-р права. Дитячі роки минули у с. Вел. Чорнокінці (нині Чортків. р-ну). Навчався у Львів. ун-ті. Від 1910 – пом. адвоката в канцелярії *А. Горбачевського* у м. Чортків. У період ЗУНР – офіцер УГА. 1922 відновив адвокат. діяльність у Чорткові; оборонець на політ. процесах у місті. Належ. до кер. органів повіт. філій “Просвіти”, “Рідної школи” та ін. т-в, очолював Повіт. союз кооператив. 1927 – співзасн. і 1-й голова філії Т-ва охорони воєн. могил, від 1930 – голова філії “Сільського господаря”. Співкер. орг-ції УНДО в Чортків. повіті. 11. 10. 1939 Е. заарешт. органи НКВС; 26. 09. 1940 за судж. на 5 р. ВТТ, де загинув. Реабіліт. 1989.

П. Гуцал.

“ЕЛІС”

– музичний гурт. Засн. 2005 у м. Тернопіль. Учасники групи: *В. Ільків* (соло-гітара), *З. Бачинський* (вокал), *А. Какапич* (перкусія), *І. Біловус* (бас-гітара), *О. Сілаков* (клавішні). У репертуарі – більше 20 пісень, зокрема композиції “Янгол у білому пальто”, “Сонце моїх бажань”. Представляли Тернопіль на всеукр. фестивалі “Червона рута” 2007 в м. Луганськ.

Л. Щербак.

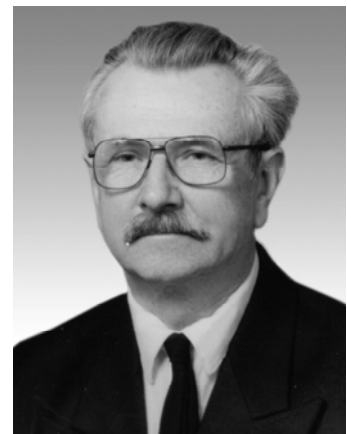
“ЕПІЦЕНТР К”

– гіпермаркет будівельних матеріалів у м. Тернопіль. Діє від 16. 02. 2008. Належ. до нац. мережі одноймен. буд. гіпермаркетів. Реаліз. матеріали для буд-ва та ремонту – більше 100 тис. найменувань.

Вас. Ханас.

ЕРГЕТОВСЬКІ

Ришард (Ergetowski Ryszard; 03. 04. 1925, м-ко Вишнівець, нині смт Збараз. р-ну) – польський вчений у галузі історії. Д-р філології (1966), д-р габілітов. ПАН (1983, м. Варшава), проф. (1991). Чл. Ком-ту наук пед. ПАН у м. Краків (від 1988), Т-ва історії медицини (від 1971). Чл.-кор. наук. установ Німеччини (від 1985), США (від 1994) та ін. країн.

Медаль Соц. Яблоновіана у м. Лейпціг (1980, Німеччина), Кавалер. Хрест ООП (1990), Зол. Хрест Заслуги (1988). Навчався в школі у м. Кременець, закін. ун-т у м. Вроцлав (1956, Польща). 1945 виїхав до Польщі (м. Кошалін); у Доліш. Сілезії майже 25 р. працював учителем у школах, згодом – інспектором шкіл. 1970–85 – науковець в Ін-ті історії науки, освіти і техніки ПАН. Автор понад 330 праць, у т. ч. книг, розвідок, статей, рецензій, репортажів польсь., нім., чеськ., франц. й англ. мовами.

С. Колодницький.

ЄРЕНКРАНЦ

Веніамін Вольф (псевд. – Велвл Збаржер; 1826, м. Збараж – 1883, м. Стамбул, Туреччина) – єврейський народний поет і співак. Від 1845 – в Румунії. Мандрував країною, писав сатир. вірші та музику до них, виконував свої пісні. Автор приповідок, анекдотів, казок. Деякі пісні Е. популярні донині.

П. Гуцал.

ЕРЛЄ

Фрідріх (1888, м. н. невід. – р. і м. см. невід.) – військовик. За походж. німець. Наприкінці жовтня – на поч. грудня 1916 – комендант Гуцул. сотні. Від листопада 1918 – отаман (майор) УГА. Від кінця 1918 – нач. штабу *Начал. команди УГА*, згодом – нач. штабу 1-го корпусу УГА, з яким перебував на Тернопільщині при *Чортків. офензиві* (корпус наступав за маршрутом Гусятин–Копичинці–Теребовля–Тернопіль–Зборів–Золочів) та під час переходу армії УГА за р. Збруч. Листопад 1919 – в укр. делегації, яка вела переговори у м. Жмеринка (нині Вінн. обл.) з представниками рос. Добровол. армії ген. А. Денікіна. Наприкінці квітня 1920 з *Ю. Головінським* і *О. Луцьким* – ініціатор переходу ЧУГА на бік Армії УНР. Восени 1920 інтернов. у табір в Тухолі (поблизу м. Гданськ, Польща), звідки через деякий час втік. Жив у Австрії. Подальша доля невідома.

Б. Пиндус.

ЕТЮД

(франц. *etude*, букв. – вивчення): 1) в образотворчому мистецтві – твір допоміжного характеру, виконаний із натури з метою вивчення її в процесі роботи над картиною, скульптурою тощо; відомі етюди терноп. художників: *М. Дирбавки*, *В. Купецького*, *М. Пазізіна* та ін.; 2) в музиці – інструмент. п’єса, в якій застосовують певний тех. прийом гри; 3) в театр. мист-ві – вправи для розвитку і вдосконалення техніки актор. мист-ва. Е. пропонують режисери виконав-

цям ролей для глибокого розкриття драм. твору, проникнення в стиль автора, епоху тощо. У Тернополі це використ. *Я. Бабій*, *А. Бобровський*, *Я. Геляс*, *В. Грипич*, *П. Загребельний*, *О. Мосійчук* та ін.; 4) в літературі – невелика, переважно безсюжетна зарисовка, одноактна п’єса. Характ. для творчості *І. Демчишина*, *В. Корнієнка*, *Б. Мельничука*, *Б. Хижняка* та ін. терноп. письменників.

П. Шпорчук.

“ECHO ZALESZCHYK”

(“Луна Заліщиків”)

– польськомовний туристично-медичний тижневик. Вих. від 1934 у м. Заліщики. Видавець – А. Вінтерфельд.

В. Ханас.

ЄВДОКІМОВ

Олексій Іванович (01. 04. 1939, с. Урюпинка, нині Калинин. р-ну Ціліноград. обл., Казахстан) – фахівець у галузі зв'язку. Засл. прац. сфери послуг України (2002). Дійсний чл.-кор. Нац. акад. зв'язку. Почес. зв'язківець України. Почес. прац. ВАТ “Укртелеком”. Орден “Знак пошани”. Закін. Одес. електротех. ін-т (1970, нині укр. акад. зв'язку). Працював у містах Кривий Ріг (Дніпроп. обл.) та Рівне. Від 1984 – дир. ВАТ “Укртелеком” у м. Тернопіль.

П. Гуцал.

ЄВТУХ

Петро Сильвестрович (27. 07. 1941, с. Печірна, нині Лановец. р-ну) – вчений у галузі інформаційно-вимірювальної техніки. Д-р тех. н. (2001), проф. (2003). Закін. ф-т автоматики Львів. політех. ін-ту (1969, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював у м. Львів інж.-електриком на вироб-ві (1969–73), зав. сектором, н. с., ст. н. с. Фізико-мех. ін-ту АН УРСР (1973–96; нині НАН України). Від 1996 – в ТДТУ (нині ТНТУ): доц. каф. біотех. систем, зав. каф.

систем електроспоживання і комп'ют. технологій в електроенергетиці (від 2003). Розробив методи підвищення точності обліку електроенергії у високовольт. мережах, високоефект. електроакуст. перетворювачі. Автор більше 100 наук. праць. Чл. редколегії ж. “Вісник ТДТУ”.

В. Левицький.

“ЄВШАН-ЗІЛЛЯ: ЛЕГЕНДИ ТА ПЕРЕКАЗИ ПОДІЛЛЯ”

– науково-популярне видання, збірник легенд і переказів побутового й історико-героїчного змісту. Вміщує 298 сюжетів, записаних 1943–87 у Вінн., Хмельн. і Терноп. областях. Вид. у м. Львів 1992. Упоряд., вступна стаття, примітка та словничок – П. Медведика. Збірник має 2 ч.: 1-у склали розділи: “Зміїна гора” (пам'ятки природи, рослин. і тварин. світ), “Оксанина криниця” (топонімич. та гідронімич. легенди та перекази), “Золота корона” (міфолог. та побут. легенди), “Квіти від невідомої” (про письменників та діячів культури); 2-а ч. скомпон. з розділів: “Кривавий танець” (оборона рідного краю від завойовників), “Останній бій Данила Нечая” (Нац.-визв. війна 1648–57, нар. повстання в Україні 16–18 ст.), “Лицарі волі”, “Чому скасували панщину”.

І. Дем'янова, Б. Мельничук.

ЄГОРОВ

Олександр Ілліч (13. 10. 1883, м. Бузудук, нині Самар. обл., РФ – 22. 02. 1939, м. Москва, нині РФ) – радянський військовик. Орден, медалі СРСР. Маршал Рад. Союзу (1935). Учасник 1-ї світ. війни, полковник (1917). У жовтні 1919 – ком-р Пд., 1920 – Пд.-зх. фронтів. Кер. військ. операцій проти польсь. військ у Галичині, в т. ч. на Тернопільщині, зокрема 41-а дивізія захопила м-ка (нині обидва – смт) Гримайлів й Гусятин та м. Копичинці (всі нині – Гусятин. р-ну). 1921 – ком-р Київ. військ. округу, 1925–26 – військ. аташе в Китаї, від 1927 – ком-р Білорус. військ. округу, 1931 – нач. Ген. штабу РСЧА, 1937 – 1-й заст. наркома оборони СРСР. Заарешт. 1938, розстріл.; 1956 реабілітований.

В. Горбоватий, В. Уніят.

“ЄДНІСТЬ”

– громадсько-політичний тижневик. Засн. Терноп. міськ. ком-т КПУ у грудні 1990. Вих. неперіодично. Наклад – 3000 прим.

М. Ониськів.

ЄЛЕНЧУК

Сергій Георгійович (27. 10. 1954, смт Березово Тюмен. обл., нині РФ) – педагог, фінансист. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. пед. ін-т (1976, нині ТНПУ), Міжнар. ін-т інформатизації при

убезпечення життя, від 2001 – у структурі страх. компанії “ТАС”; дир.-координатор компанії “Ассістас”.

Б. Мельничук.

ЄЛІЙВ

Зенон (14. 11. 1919, м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну) – технолог, дослідник у галузі поліграфії, писанкар. Емегу Voigt премія (1981). Студіював фотограф. мист-во, графіку і книгодрук. у містах Лейпціг, Берлін (1942–44), в Політехніці у м. Мюнхен (1946–48, всі – Німеччина), в Іллінойс. ін-ті технології (США). Емігр. 1948 до Канади, 1961 – до США. Працював викл. у Рочестер. політех. ін-ті (США). Удосконалив технологію кольор. друку. Власник вел. колекції писанок. Автор ст. у періодиці, праці “Двадцять кіп писанок” (1994). Суддя міжнар. конкурсів якості газет. паперу для кольор. друку.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ЄЛОВІЦЬКИЙ

Єжи (Jełowicki Jerzy; 1899, с. Рожанівка, нині Заліщиц. р-ну – 27. 09. 1939, м. Варшава, Польща) – польський художник. Інженер за фахом. Закін. г-зію у м. Тернопіль, Вищу тех. школу у Варшаві. Автор картин на істор. теми. Загинув при обороні Варшави.

П. Гуцал.

ЄНДРИКА

Джоанна (справж. ім'я – Станіслава; 01. 01. 1940, м. Тербовля) – польська акторка театру і кіно. Від 1945 – у Польщі. Закін. театр. студію у м. Варшава (1965). Працювала в театрі ім. Ярача в м. Лодзь (1965–68), у колективах “Атенум” (1968–80) і “Квартал” (1980–89) у Варшаві. Зіграла ролі в кількох фільмах, переважно у телесеріалах; учасниця радіопередач.

П. Гуцал.

ЄРМЕНЧУК-ГРУЧМАН

Ганна Михайлівна (16. 06. 1969, с. Хмелівка Тербовлян. р-ну) – художник-графік. Чл.

НСХУ (2000). Закін. Укр. акад. друкарства в м. Львів (1996). Викл. дит. школи мист-в у м. Волочиск Хмельн. обл. Учасниця всеукр. мист. виставок. Твори зберіг. в музеях і приват. колекціях в Україні й за кордоном.

Л. Щербак.

ЄФРЄМОВ

Сергій Олександрович (23. 09 (06. 10). 1876, с. Пальчик, нині Катеринопол. р-ну Черкас. обл. – 10. 03. 1939, концтабір ГУЛАГу, нині РФ) – громадсько-політичний діяч, літературознавець. Акад. ВУАН (1919), віце-президент ВУАН (від 1923). Закін. у м. Київ духов. семінарію і правн. ф-т ун-ту. 22. 11. 1903 з *М. Лисенком* та *Є. Чикаленком* перебував у м-ку, нині смт Підволочиськ і м. Тернопіль. 1917–19 – один із діячів Центр. Ради і Директорії. Автор публіцист. праць, монографій про письменників, “Історії українського письменництва” (1924) та ін. 1929 заарешт., засудж. на 10 р. ув'язнення. Реабіліт. 1989.

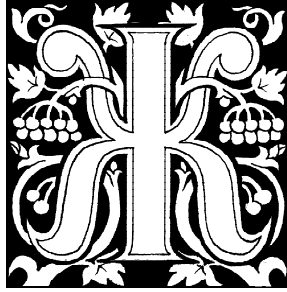
Г. Івахів.

ЄХАНУРОВ

Юрій Іванович (23. 08. 1948, с. Белькачі Учурськ. р-ну, нині Саха-Якутія, РФ) – державний діяч. Орден “Знак пошани” (1997), ін. нагороди. Канд. екон. н. (1983), проф. (2002). Нар. депутат України (1998, 2002, 2006, 2007). Закін. Київ. ін-т нар. госп-ва (1973). Працював на кер. посадах у Головкиївміськбуді (1977–90), зав. відділу Держ. екон. ради КМ України (1991–92), гол. Департаменту екон. реформ та регіон. програм Київ. міськдержадміністрації; заст. міністра економіки України (1993–94), голова Фонду держ. майна України (1994–97), міністр економіки України (1997), голова Держ. ком-ту України з питань розвитку підприємництва (1997–98), 1-й віце-прем'єр-міністр України (1999–2001), уповноважений Президента України з питань адмін. реформи (2001–02), голова Дніпроп. ОДА (2005), Прем'єр-міністр України (2005–06), міністр оборони України (2007–червень 2009). У березні 2006 як Прем'єр-міністр України перебував на Тернопільщині, у м. Тернопіль виступав на регіон. нараді з питань житл. буд-ва.

Б. Мельничук, В. Уніят.

“ЖАЙВІР”

– літературно-художній альманах. Вид. 2008 у м. Хоростків Гусятин. р-ну. Опублік. твори місц. літераторів, переважно чл. літ. клубу “Жайвір”. Вип. 1: серед авторів – *І. Бандурка, В. Корчемний*; спогади про *Г. Куделю*; вип. 2: тв. *М. Балицької* та ін.; в обох вип. – літ. додаток *І. Топоровського*. Наклад – 100 прим.

Б. Мельничук.

ЖАК

Сергій Михайлович (14. 04. 1976, м. Тернопіль) – фізик, інженер. Тричі премія Дж. Сороса (США) за наук. досягнення. Персон. стипендія президента США (1999). Закін. фізико-тех. ін-т у м. Москва (нині РФ), Массачусет. ін-т технологій (США). Працював у москов. відділ. Фонду Сороса, у дослід. групі в США зі вдосконалення мікропроцесорів до комп’ютерів.

Б. Мельничук, В. Уніят.

ЖАЛÓВСЬКИЙ

Богдан Васильович (23. 11. 1952, с. Шушківці Лановец. р-ну) – інженер-механік. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. філіал Львів. політех. ін-ту (1981, нині ТНТУ). Працював в АТП-1928 (1973–75), у відділ ЖКГ комбайн. з-ду (1975–83), нач. ЖЕКу № 9 (1983–94, 1998–2005), у ЖЕКу Терноп. облспоживспілки (1995–98). Від 2005 – приват. підприємець.

В. Баран.

ЖА́РОВ

Михайло Іванович (15 (27). 10. 1899, м. Москва, нині РФ – 15. 12. 1981, там само) – актор театру і кіно. Нар. арт. СРСР (1949). Герой соц. праці (1974). Сталін. премія (1941, 1942, 1947). Закін. театр. студію в Москві. Грав у театрі Вс. Мейерхольда (1921–25). Від 1938 прац. у акад. Малому театрі. 1949 з *Л. Целіковською* (тоді дружиною Ж.) приїжджав до м. Тернопіль на демонстр. х/ф “Неспокійне господарство”. Зустріч. із глядачами; побував у містах Березани та Чортків.

В. Сушкевич, Л. Щербак.

ЖЕ́ГЛІН

Броніслав (Żeglin Bronisław; прибр. ім’я Болеслав Пжесьляк; псевда “Білгорай”, “Боровец”, “Ордон”, “Орма” та ін.; 27. 07. 1910, с. Острів, нині Сокал. р-ну Львів. обл. – 05. 11. 1976, м. Ельблонг, Польща) – польський військовик, публіцист. Закін. г-зію у м. Жовква (1931, нині Львів. обл.), школу підхорунжих (1934). Служив у м. Березани. Від 1940 проживав у м-ку Заложці (нині смт Залізці Зборів. р-ну). Заст. ком-ра Інспекторату АК Тернопіль (1942–43), ком-р (1943–44), нач. штабу Терноп. округу НІЕ (1944), від груд. 1944 – комендант. 1944–45 – ред. підпіл. часопису “*Polak Kresowy*” (“Кресовий Поляк”). Заарешт.; засуджений.

В. Ханас.

ЖЕ́ЖЕР

Марія Іванівна (22. 05. 1961, с. Ягільниця Чортків. р-ну) – спеціаліст у галузі конярства, спортсменка. Призер всеукр. та регіон. скачок на жеребці “Плот” – чемпіони 22 олімп. ігор

(1980, м. Москва, нині РФ). Галуз. нагороди. Канд. у м. сп. Закін. с.-г. технікум у м. Копичинці Гусятин. р-ну (1979), Київ. с.-г. акад. (1984, нині нац. аграр. ун-т). Працює на Ягільниц. кінн.

з-ді: технік із племзаписів, гол. зоотехнік-селекціонер, гол. зоотехнік. Від 1978 – учасниця представлення спорт. коней кінн. з-ду на ВДНГ у м. Київ.

С. Бубернак.

ЖЕ́ЙНÓВ

Анатолій Анатолійович (09. 03. 1957, с. Косів, нині Чортків. р-ну) – інженер, громадський діяч. Закін. Укр. с.-г. акад. (1980, нині нац. аграр. ун-т), ВПШ при ЦК КП України (1990, обидві – м. Київ). Инж. Чортків. райсільгосптехніки (1980–81); інструктор (1981–82), 2-й секр. (1984–88) Терноп. ОК ЛКСМУ, 1-й секр. Чортків. РК ЛКСМУ (1982–84); інструктор Терноп.

обкому КПУ; згодом – гол. інж. обл. ф-ки худож. меблів, заст. дир. Торг. дому “Баланс”, від 1995 – дир. ПМП “Альянс” (всі – м. Тернопіль).

Б. Мельничук.

ЖЕЛІХОВСЬКИЙ

Юрій Васильович (20. 11. 1958, м. Тернопіль) – господарник, громадський діяч, меценат. Депутат Терноп. обл.

ради кількох склик. Закін. ТФЕІ (1984, нині ТНЕУ). Токар, інж.-технолог ВО “Ватра” (1976–81), 1-й секр. Терноп. міськ. (1984–87), обл. (1987–91) ком-тів ЛКСМУ, дир. Терноп. центру “Орбіта”. Від 1997 – дир. с.-г. підпр-ва “Аламейн” (с. Білявинці

Буцац. р-ну), 1999 – голова правління благод. фонду ім. *Д. Галицького* (ініціатор та меценат буд-ва пам’ятника *Д. Галицькому* в Тернополі). Фінанс. допомагає малозабезпеч. сім’ям, інвалідам, реліг. громадам, книговидавництву.

Б. Мельничук, В. Уніят.

ЖЕПІНСЬКИЙ

Чеслав (Rzepiński Czesław; 08. 02. 1905, с. Струсів, нині Теребовлян. р-ну – 06. 12. 1995, м. Краків, Польща) – польський художник, графік, педагог. Навчався в АКМ у містах Краків (1926–29), Париж (1929–34, Франція). 1933 – 1-а виставка у Парижі. Після повернення у Польщу – чл. мист. групи “Zwornik”, співзасн. маляр. школи в м. Катовіце. Від 1945 – проф. АКМ у Кракові, від 1954 – її ректор. Автор пейзажів, портретів, фігур. композицій.

П. Гуцал.

ЖИБАК

Григорій Миколайович (19. 09. 1969, м. Підгайці) – журналіст. Чл. Асоц. спорт. журналістів України (2002). Закін. Львів. політех. ін-т (1992, нині Нац. ун-т “Львівська політехніка”), Нац. аграр. ун-т (2009). Працював нач. еколог. інспекції Підгаєц. р-ну (1992–2002). У м. Київ: журналіст г. “Український футбол”,

від 2002 донині – журналіст і комерц. дир. всеукр. часопису “Шлях перемоги”. Засн. (2003, вих. донині), ред. і вид. г. “Миська брама” у Підгайцях.

Г. Івахів, С. Колодницький.

ЖИВОТКО

Олександра (22. 11. 1894, с. Жуківці, нині Лановец. р-ну – 05. 07. 1973, м. Нью-Йорк, США) – письменниця, журналістка. 1924 емігр. до м. Прага (нині Чехія), де здобула пед. освіту в Карл. ун-ті (1929). Діяльна в укр. літ.-мист. житті (1920–40-і). Після 2-ї світ. війни – в таборі для переміщ. осіб у м. Ашафенбург (Німеччина), згодом – у США. Співзасн. літ.-мист. клубу в Нью-Йорку. Авторка зб. “Думи мої” (1971; про Марка Вовчка), брошури про *Лесю Українку*, статей у періодиці Чехії, Польщі, США, Канади, Аргентини. Архів Ж. зберіг. в УВАН.

В. Дудко, Б. Мельничук.

ЖИВЧИК

Григорій Ількович (24. 12. 1914, с. Кошляки, нині Підволочис. р-ну – 16. 08. 1973, с. Токи, нині Підволочис. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат ВР УРСР (1959–63). Ордени Леніна, Труд. черв. прапора, “Знак пошани”, медалі. Грамота Президії ВР УРСР (1967). Від 1928 проживав у с. Токи: наймит; 1940, 1949–73 – голова правління місц. колгоспу.

Н. Халуца.

ЖИВЧИК

Мирослав Орестович (19. 10. 1956, м. Тернопіль) – господарник, меценат. Депутат Терноп. міськ. ради (1989–94). Закін. мех. ф-т Терноп. філіалу Львів. політех. ін-ту (1978, нині ТНТУ), ТАНГ (1992, нині ТНЕУ). Працював інж.-механіком Терноп. комбайн. з-ду (1978–79), від 1981 – у НВО “Ватра”: інж.-механік (1981–85), ст. майстер (1985–89), нач. цеху (1989–92), дир. (1992–97), комерц. дир. (1997–2000), заст. голови правління ВАТ “Ватра” (2000–03). Від 2003 – ген. дир. ТОВ “Ватра-Світлоприлад”, одночас. – заст. ген. дир. корпорації “Ватра”. Фінанс. допомагає буд-ву храмів, книговидавництву, зокрема, жертводавцв на кн. “*Мелодії Тернового поля*”, музикантам, співакам та ін.

Б. Петраш, Г. Яворський.

ЖИРЇК

Володимир Степанович (15. 10. 1963, с. Іванків Борщів. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Терноп. ін-т нар. госп-ва (1990, нині ТНЕУ). 1985–95 працював технологом, механіком, гол. інженером на Скала-Поділ. з-ді прод. товарів (Борщів. р-ну). 1995–2004 – голова правління ВАТ Борщів. сирзаводу. Від 2004 донині – ген. дир. ПП “Хлібоприймальне підпр-во “Діоніс” (смт Скала-Подільська).

Д. Дембіцький.

ЖИТНИК

Костянтин Порфирівич (21. 05. 1917, с. Солониця, нині Козельщ. р-ну Полтав. обл. – 27. 08. 1990, м. Київ) – поет, драматург, перекладач, журналіст. Батько *В. Житника*. Бойові ордени і медалі. Закін. Полтав. пед. ін-т. Учителював у с. Вел. Будища Дикан. р-ну Полтав. обл. 1939 мобіліз. в ЧА: ком-р підпіл. партиз. групи на Волині, нач. штабу партиз. загону Житомир.-Бердичів. з’єдн. Від 1943 – в м. Житомир: відп. секр. у ред. г. “Радянська Житомирщина”. Від 1950 – у м. Тернопіль: відп. секр. у ред. г. “*Вільне життя*”, ред. книжк.-журн. вид-ва, кер. Терноп. обл. літ. об’єдн. 1963–80 – інструктор ЦК КПУ. Автор “Пісні про Тернопіль”, п’єс “Шлюб безсмертя”, “Поєма золотої долини” (1964, співавт. з *О. Корнієнком*), співавт. з В. Нужним кн. “День України”. Переклав укр. мовою поезії С. Єсеніна.

В. Корнієнко.

**“ЖІНОЧІЙ КАЛЕНДАР”
 (“ЖЕНСКИЙ КАЛЕНДАРЬ”)**

– настільний календар. Вих. у м. Тернопіль від 2007 укр. і рос. мовами раз на рік. Засн. і шеф-ред. І. Тріль. Ред. Т. Грисюк. Видавці: видавн.-інформ. дім “*Діана плюс*” і ПП “Максимів”. Наклад (2009) – 27770 прим.

Б. Мельничук.

ЖОВНИЧ

Віра Петрівна (з дому – Габлевич; 26. 08. 1958, м. Тернопіль) – архітектор, дизайнер, педагог. Чл. Спілки дизайнерів України (2004). Закін. архіт. ф-т Львів. політех. ін-ту (1975–80, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Ст. арх. проект. ін-ту “Діпроцивіль-промбуд” (1980–90, м. Тернопіль); доц.

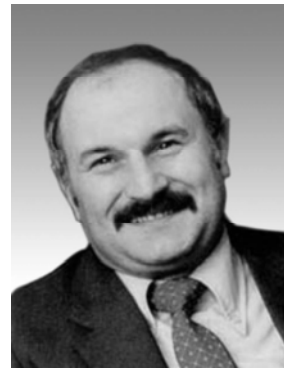

Київ. ін-ту реклами і дизайну, ТНПУ; викл. Терноп. обл. експеримент. школи мист-в та відділ. дизайну Терноп. кооперат. технікуму. Від 1993 – учасниця виставок. Автор метод. розробок із виготовл. нетрадиц. писанок (нитянка, пилянка, аплікація).

Н. Новосядла, Б. Новосядлий.

ЖОЛОБОВ

Віталій Михайлович (18. 06. 1937, с. Стара Збур’ївка, нині Голопристан. р-ну Херсон.

обл.) – льотчик-космонавт. Орден Леніна. Герой Рад. Союзу (1976). Закін. Азербайджан. ін-т нафти та хімії (1959, м. Баку), Військ.-політ. акад. в Центрі підготовки космонавтів (1974, нині РФ). 06. 07.–24. 08. 1976 здійснив політ у космос бортінженером косміч. корабля “Союз-21” і орбіт. станції “Салют-5”. Від 1983 – пом. ген. дир. наук.-виробн. об’єдн. “Маяк” (м. Київ). Від 1991 – зав. каф. Ін-ту менеджменту, бізнесу та перепідготовки кадрів Держ. ком-ту з геології і використ. надр (м. Київ). 1994 – голова Херсон. обл. ради. 1995–96 – голова Херсон. ОДА. 1996–97 – заст. ген. дир. Нац. косміч. агентства України; від 2006 – президент Аерокосміч. клубу (обидва – Київ). Неоднораз. перебував на Тернопільщині, зокрема 1977 (м. Тернопіль, ВО “Ватра”); тварин. комплекс “Маяк” (Гусятин. р-ну), с.-г. підпр-ва (Борщів. р-ну), підпр-ва (м. Заліщики).

В. Левицький, Б. Мельничук.

ЖУК

Богдан Олександрович (05. 02. 1934, с. Токи, нині Підволочис. р-ну) – диригент, педагог. Засл. прац. культури України (1991). Закін. Івано-Фр. муз. уч-ще, Харків. ін-т культури (нині ун-т). Працював у культосвіт. уч-щі в м. Ківерці Волин. обл. Від 1962 – в м. Луцьк: кер. метод. об’єдн., викл. хор. дисциплін, хор. диригув., хормазнавства. Від 1992 – викл. класу хор. диригув., доц. каф. муз.-теорет. дисциплін Волин. нац. ун-ту. Хор Луцьк. муз. уч-ща під кер-вом Ж. – учасник і переможець респ. конкурсів та фестивалів; 1989 Всесоюз. фірма “Мелодія” випуст. грамплаівку зі записами тв. у його виконанні.

Є. Гасай.

ЖУК

Петро Іванович (29. 08. 1928, с. Пронятин, нині належ. до м. Тернопіль – 23. 08. 2007, м. Тернопіль) – діяч ОУН, правозахисник. Довічна держ. іменна стипендія (2006). Від 1943 – в УПА. 1946 – заарешт., засудж. на 15 р. ВТТ. Покарання відбував біля міст Воркута і Кострома (нині РФ); звільн. – 1956. У м. Макіївка Донец. обл. працював в електромайстерні. Займався правозахис. діяльністю, чл. Гельсинс. спілки. Реабіліт. 1996. Від 2000 – у м. Тернопіль. Завдяки Ж. віднайдено ряд криївок діячів ОУН та УПА і встановл. там пам'ят. знаки, зокрема по бл. Пронятина.

В. Уніят.

ЖУКОВ

Михайло Парфенійович (17. 01. 1954, с. Білоусівка Сокирян. р-ну Чернів. обл.) – інженер-механік, господарник. Закін. Чернів. технікум залізнич. транспорту (1976), фіз.-матем. ф-т Чернів. ун-ту (1982, нині нац. ун-т), Одес. ін-т холодит. пром-сті (1986, нині акад. холоду). Працював механіком, нач. рефпотяга, майстром холодит. цеху, заст. нач. з ремонту в Терноп. рефрижерат.-вагон. депо (1976–2004), нач. пасажир.-вагон. депо “Чернівці” (2004–06). Від 2006 – нач. вокзалу станції “Тернопіль”.

В. Уніят.

ЖУКОВСЬКИЙ

Василь Артурович (23. 09. 1967, с. Рохманів Шумс. р-ну – 25. 11. 1987, Афганістан, похов. у родин. селі) – учасник війни в Афганістані. Орден Бойов. Черв. прапора (посмертно), медаль “За бойові заслуги”. Працював у райпо-буткомбінаті. Від 1985 – у ЗС СРСР, 1987 – в Афганістані: учасник 29 бойов. операцій; загинув у бою.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ЖУПНИК

Микола Іванович (07. 10. 1965, с. Шупарка Борщів. р-ну – 18. 12. 1984, Афганістан, похов. у родин. селі) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно). Закін. Чернів. СПТУ № 12. Працював муляром-штукатуром у м. Київ. Від 1983 – у ЗС СРСР, від 1984 –

в Афганістані: мол. сержант, санінструктор; помер у госпіталі від ран.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

“ЖУРАВКА”

– аматорський хор. Засн. 1940-і у с. Острів (нині Терноп. р-ну), диригент *Б. Антків*. Від 1993 –

народний. 1-й успіх – виступ на конкурсі галиц. хорів у м. Львів, де нагородж. Пальмовою гілкою першості. Згодом – концерт. діяльність у Галичині. Потім колектив діяв як церк. при місц. храмі св. Архистратига Михайла. Від 1990 диригент *С. Джуровський*, згодом – його кер. Під його орудою відновл. чотириголоса літургія, розмірн. репертуар (духов., класич., нар. та обряд. пісні). Колектив концертує в насел. пунктах Терноп. обл., виступав у містах: Київ на святі ковальс. мист-ва та у звіті майстрів мист-в та худож. колективів Тернопільщини в палаці культури “Україна” (2003); Зоневальд (Німеччина) – на фестивалі духов. пісні; у Франції й Австралії. Підтримує творчі зв'язки з хорами Польщі, Німеччини.

С. Джуровський, Б. Мельничук.

ЖУРІЛА

Євген (1882, с. Увисла, нині Гусятин. р-ну – 03. 12. 1961, м. Вінніпег, Канада) – священик, скрипаль, диригент, режисер, композитор. Навчавсь у Бережан. г-зії, в м. Львів – у духов. семінарії Свят. Духа й консерваторії. 1923 виїхав до Канади (м. Вінніпег). Орг-тор незалеж. хору “Канада”. Автор опер, муз. вистав.

Б. Головин.

“ЗА БІЛЬШОВИЦЬКІ КОЛГОСПИ”

– газета. Орган політвідділу Темногаець. МТС Великодедеркал. р-ну (нині села Темногайці та Вел. Дедеркалі належить до Шумс. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950, 1952.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗА БІЛЬШОВИЦЬКІ ТЕМПИ”

– газета. Орган політвідділу Збараз. МТС одноймен. р-ну. В ДАТО – номери за 1950–52.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗА ЗАМОЖНЕ ЖИТТЯ”

– газета. Орган політвідділу Мшанець. МТС Буданів. р-ну (нині села Мшанець і Буданів належ. до Теробовлян. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950, 1952–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗА КОМУНІЗМ”

– газета. Орган політвідділу Плотич. МТС Великоглибоч. р-ну (нині села Плотича і Вел. Глибочок належ. до Терноп. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗА КОМУНІСТИЧНУ ПРАЦЮ”

– газета. Орган політвідділу Терноп. обкому КПУ і обл. ради депутатів трудящих для населення, підпорядк. Теробовлян. тер. колгосп.-радгосп. упр. В ДАТО зберіг. номери за 1962.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗА НОВЕ ЖИТТЯ”

– газета. Орган Тимчас. упр. м. Бучач (жовтень 1939, № 1), Бучац. повіт. ком-ту КП(б)У і політвиконкому (1940, № 5), Бучац. РК КП(б)У і райвиконкому (1940, № 6–145), Бучац. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих (1940, № 146 – 1941). В. о. ред. Римар (1939), ред. Г. Мешков (1939–41). Зберіг. номери у ДАТО (1940–41) і ЛНБ.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗА НОВЕ ЖИТТЯ”

– газета. Орган політвідділу Підволочис. МТС одноймен. р-ну. В ДАТО – номери за 1951–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗА ПЕДАГОГІЧНІ КАДРИ”

– газета. Орган партбюро, ком-ту ЛКСМУ, профкому і дирекції Кременець. держ. пед. ін-ту. В ДАТО зберіг. номери за 1957.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗА ПЕРЕДОВУ МТС”

– газета. Орган Почаїв. МТС (нині м. Почаїв належ. до Кременець. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗА ПЕРЕМОГУ”

– газета. Орган Білобож. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих (нині с. Білобожниця належ. до Чортків. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1945, 1947, 1949.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗА ПЕРЕМОГУ КОМУНІЗМУ”

– газета. Орган Товстен. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих (нині смт Товсте належ. до Заліщиц. р-ну). В ДАТО – номери за 1953–61.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗА СТАЛІНСЬКИЙ УРОЖАЙ”

– газета. Орган політвідділу Борсукив. МТС Лановець. р-ну. В ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ЗАБІЛА

Микола Іванович (21. 05. 1974, с. Борсуки Лановець. р-ну) – спортсмен. Канд. у м. сп. України. Багатораз. чемпіон та призер області й України з легк. атлетики, б-би дзюдо, пауерліфтингу, голболу (2003–05). Учасник 2-го чем-ту Європи з міні-футболу (1999). Канд. до зб. команди України з легк. атлетики (порушення зору). Від 2006 проживає і тренується в м. Артемівськ (Донець. обл.).

В. Левицький.

ЗАБЛОЦЬКИЙ

Богдан Володимирович (13. 11. 1974, с. Ст.

Олексинець Кременець. р-ну) – науковець. Канд. географ. н. (2001). Закін. географ. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1996, нині ТНПУ). Відтоді працює у цьому ВНЗ: нині – доц. каф. екон. та соціал. географії, декан географ. ф-ту ТНПУ. Автор наук. праць.

Т. Заставецький.

ЗАБЛЮЦЬКИЙ

Іван Григорович (псевдо “Гармаш”; липень 1912, с. Баворів, нині Терноп. р-ну – жовтень 1944, pobl. с. Грабовець, нині Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Батько *Б. Свіргуня*. Чл. ОУН. Воював в УПА на теренах сіл: Баворів, Козівка, Прошова (всі нині – Терноп.), Магдалівка, Митниця, Теклівка (Підволочис. р-нів). Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

Г. Івахів.

ЗАБОЛОТНА

Євгенія Богданівна (20. 12. 1951, м. Тернопіль) – лікар-дерматолог, дерматокосметолог. Галуз. нагороди. Закін. Івано-Фр. мед. ін-т (1977, нині ун-т). Працювала в лікуваль. закладах у Тернополі; від 2001 – в обл. Центрі здоров'я. Веде курси мол. фахівців. Автор більше 100 наук. і наук.-практ. публікацій, у т. ч. за кордоном.

Б. Мельничук.

ЗАБОЛОТНИЙ

Володимир Володимирович (15. 09. 1960, м. Чортків) – актор, церковний діяч. Син *М. Потикевич-Заболотної*. Депутат Терноп. міськ. ради (1990–94). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1983), Івано-Фр. духов. катехит. ін-т (1996). Працював актором (ролі – Петро (“Наталка Полтавка”) І. Котляревського), Лаврін (“Кайдашева сім'я”) *О. Корнієнка* за І. Нечум-Левицьким), Боні (“Сільва”) І. Кальмана та ін.), до 1991 – заст. дир. Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). 1993 рукопоклад. у сан священника. Служив на парафіях у селах Саранчуки (Бережан.), Малашівці, Ренів (обидва – Зборів.) р-нів. Орг-тор (1998) і ред. г. “*Благовіст*” Залозец. деканату Зборів. р-ну. Від 2007 – священник Бучац. епархії, відповід. за буд-во 1-ї в Європі церкви на тер. слідчого ізолятора; адміністратор Собору Петра і Павла у Чорткові; декан; синкел у справах мирян.

Б. Мельничук.

ЗАВАДСЬКИЙ

Броніслав (Zawadzki Bronisław; прибр. ім'я та прізвище Віктор Роголя; псевдо “Сорока”; 02. 12. 1900, м. Санкт-Петербург, нині РФ – після 1944, м. см. невід.) – польський військовик. Орден

“Віртути Мілітарі” 5-го ступ. Учасник польс.-укр. війни 1919. Служив у польс. війську на різн. посадах. Учасник вересн. кампанії 1939. Від 1939 – у підпіллі. Комендант інспекторату АК Чортків (берез. 1942–верес. 1942), інспекторату АК Тернопіль (верес. 1942–січ. 1943); заст. коменданта (верес. 1943–січ. 1944), нач. штабу (січ. 1943–берез. 1944), згодом – командувач округу АК Тернопіль. У грудні 1944 З. заарешт. органи НКДБ. Подальша доля невід.

В. Ханас.

ЗАВАДСЬКИЙ

Юрій Романович (18. 03. 1981, м. Тернопіль) – науковець, поет, літературознавець, перекладач. Канд. філол. н. (2006). Закін. Терноп. пед. ун-т (2003, нині ТНПУ). Інтернет-менеджер ТзОВ “Компанія КРОК” (2001–05), викл. каф. гуманіт. та фундам. дисциплін ТІСІТ (2005–06), від 2007 донині – асист. каф. інформатики та методики виклад. інформатики фіз.-матем. ф-ту ТНПУ. Від 2006 – відп. ред. наук. альманаху “*Studia Methodologica*”. Галузь наук. зацікавлень – сучасна зорова поезія та комп. технології в літ-рі. Автор кн. поезій “Імовірність” (1999) “юрійзавадський” (2002, 2006) та ін., публікацій у ЗМІ. Уклав самвидав. літ. г. “ЗВІРШІ” (2000–05); засн. інтернет-проектів, серед яких сайти *П. Тичини*, *І. Іова*.

Б. Мельничук.

ЗАВАЛІВСЬКИЙ ЗАМОК

– фортифікаційна споруда. Збудов. з ініціативи шляхтичів Маковецьких на поч. 17 ст. Добро-від. здача замку турец. воєначальникові Ібрагіму Шишману в квітні 1675, призвела до повної руйнації фортеці. Відбудов. С. Яблонівським замок перетвор. на своєрідний плацдарм гетьман. антитурец. військ. походів. Від поч. 18 ст. обороноздат. функція занепала. Поступово замок перетвор. на палац. 1875 лікар Медвей, використ. місц. мінерал. джерела, засн. у замку водолікарню та клімат. станцію. 1892 *О. Чоловський* писав: “Замок у заг. обрисах збереж. і до цього часу заселений, на значному підвищенні на захід від містечка... Обширна на три крила споруда, збудована з каміння і цегли у формі букви U. Наріжні стіни з пн. й пд. сходу замика-

ють округлі башти, добре збереж. й пристосовані для житл. помешкань. Фасад пд. крила замкає замк. каплиця. Вхідна брама зі сходовою кліткою – в середині гол. крила. На 1-у поверсі – 12 склепін. приміщень, на 2-у – 10 та 1-а вел. зала, прикраш. батал. сценою з участю С. Яблоновського...”. Наприк. 19 ст. замок знищено. Під фортецею – глиб. пивниці; навколиш. чотирикут. майдан оточували вали і рови, нині зруйнов. До 1-ї світ. війни в замку зберіг. велику б-ку, архів, іконограф. та живопис. колекцію, мист. цінності, зібрані О. Рачинським. Від 1915 – укріплення у зоні бойов. дій, 1917 рос. війська, відступаючи, підпалили недавно відреставр. замок, довівши до повн. руїни.

В. Парацій.

ЗАВЕРУХА

Григорій Панькович (псевдо “Морозенко”; 1910, с. Нова Брикуля, нині Тереховлян. р-ну – червень 1945, там само) – учасник національно-визвольних змагань, просвітянин. Сотник УПА. Займався підприємн. діяльністю, співвласник мануфактур. крамниці в м. Тереховля, пасічник. Чл. ОУН (1940). Орг-тор культ.-просвіт. заходів у родин. селі, облашт. читальню “Просвіти”, зініціював і організ. буд-во Нар. дому (нині на цьому місці – сільс. клуб). Проводив вишкіл юнац. сітки “Луг” і націоналіст. юнац. орг-ції “Молоді соколи” в родин. селі. Коли криївку за селом оточили підрозділ НКДБ і польс. боївка, З. підірвав гранатою. Родин. обійстя тоді ж розграбов. й спалене; батьки і брат Василь вислані на спецпоселення в м. Тюмень (РФ).

І. Дем’янова.

ЗАВЕРУХА

Іван Теодорович (1881, с. Гадинківці, нині Гусятин. р-ну – 15. 12. 1961, с. Рибники, нині Бережан. р-ну, похов.

у родин. селі) – священнослужитель, просвітній діяч, літератор. Д-р теології, крилошанин, декан УГКЦ. Закін. теол. ф-т Інсбруц. ун-ту (Австрія). Від поч. 1930-х – на парафії в Рибниках, де діяльний у “Просвіті”, “Сільському господарі”, “Союзі українців” та ін. т-вах, співорг-тор деяких із них. 1939 і 1946 заарешт. органи НКВС, 1950 – МДБ; 08.

07. 1950 засудж. “за антирад. агітацію” на 25 р. ув’язн.; покарання відбував у ВТТ побл. м. Омськ (нині РФ). Звільн. 1955, реабіліт. 1993. Статті та поезії реліг. і морал.-етич. тематики опубл. у християн. виданнях і часописах краю.

Б. Головин, І. Дем’янова.

ЗАГАЙКЕВИЧ

Віктор (1840, Лемківщина, нині Польща – 28. 02. 1890, м. Тернопіль) – педагог, громадський діяч. Д-р філософії. Батько *Б. і В. Загайкевичів*. Закін. г-зію в м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), філос. ф-т Львів. ун-ту. Від кін. 1860-х – у м. Тернопіль, проф. г-зіі. Діяльний в укр. т-вах, співзасн. 1875 т-ва “Просвіта”.

П. Гуцал.

ЗАГОРІДНИЙ

Роман Дмитрович (04. 04. 1950, с. Братківці Стрий. р-ну Львів. обл.) – педагог, історик. Закін.

істор. ф-т Чернів. ун-ту. Працював у м. Тернопіль майстром вироб. навчання ПТУ № 11, учителем ЗОШ № 26, від 1991 – позаштат. кор. г. “Львівський залізничник”. Автор кн. “Історія будівництва залізниць на Галичині”, співавт. ст. до кн. *В. Хоми* “Герої визвольних змагань на Драгоманівці”, ст. про *С. Крушельницьку, Б. Лепкого, І. Франка*; пересув. виставки (10 стендів у фотографіях) про розвиток залізниць в Україні.

Б. Головин, Б. Кусень.

ЗАГОРСЬКИЙ

Мирослав Сергійович (21. 10. 1962, с. Іванівка Іванівчів. р-ну Волин. обл.) – лікар, підприємець. Закін. Ківерців. мед. уч-ще (1983, Волин. обл.), Терноп. мед. ін-т (1989, нині ТДМУ), повний цикл проекту Європ. асоц. психотерапії в Україні (1999). Пом. сан. лікаря у Волин. обл., лікар-психотерапевт на підпр-ві, згодом – лікар у Польщі. 1991 організ. підпр-во для забезпечення мед. установ технікою та обладнанням. 1993 засн. “Медичну газету України”. Від 1994 – ген. дир. ТзОВ “Український регіональний фонд народної медицини”.

В. Левицький, Б. Мельничук.

ЗАДОРІЖНИЙ

Зеновій-Михайло Васильович (25. 10. 1959, с. Скоромохи, нині Терноп. р-ну) – вчений у галу-

зі обліку і аудиту. Д-р екон. н. (2008). Чл.-кор. Акад. буд-ва України (2003). Людина року-2008 Терноп. обл. Сертифіков. аудитор (1993). Закін. ТФЕІ (1980, нині ТНЕУ). Від 1982 – в цьому ВНЗ: асист., ст. викл., доц. каф. економіки, обліку й аналізу в буд-ві (1982–2000), доц., від 2003 донині – зав. каф. обліку і аудиту в інвестиц. сфері. Водночас від 1993 – заст. дир. аудит. фірми “Консул”. Автор і співавт. бл. 200 наук. і навч.-метод. праць, монографії “Внутрішньогосподарський облік у будівництві” (2006).

В. Дерій, Л. Щербак.

ЗАДОРЇЖНИЙ

Семен (псевдо “Дорош”); 1920, с. Переволока, нині Бучац. р-ну – 1947, с. Озеряни, нині Борщів. р-ну, похов. у м. Бучач) – учасник національно-визвольних змагань. Рай. провідник СБ ОУН. Після загибелі тіло З. органи МДБ перевезли до Бучача в урочище біля гори Федір.

Н. Мизак, І. Олещук.

ЗАДОРЇЖНИЙ

Андрій (псевдо “Карат”); 1925, с. Глібів, нині Гусятин. р-ну – 1946, Збаражчина) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався в г-зії у м. Тернопіль. Закін. підстаршин. школу УПА. Працював у відділі СБ ОУН при край. провіднику “Максимові”. Від 1945 – надрайон. провідник ОУН Збаражчини. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

В. Левицький, Б. Мельничук.

ЗАСЦЬ

Анастасія Василівна (1941, с. Темногайці Шумськ. р-ну) – господарниця, громадська діячка. Депутат ВР СРСР (1966–74) по Кременец. вибор. округу. Орден Леніна (1970) та ін. нагороди. Працювала ланковою в колгоспах.

Н. Халуца.

ЗАСЦЬ

Володимир Якович (15. 07. 1948, с. Башуки Кременец. р-ну) – вчений-агроном, господарник, громадський діяч. Засл. прац. с. госп-ва України (2008). Закін. Кременец. с.-г. технікум (1968), Кам’янець-Поділ. с.-г. ін-т (1982, нині Поділ. аграр.-тех. ун-т). Бригадир рілників, голова сільради, заст. і голова правління колгоспу в ро-

дин. селі (1969–87); 1-й заст. голови райради–нач. упр. с. госп-ва; заст. дир. с.-г. підпр-ва (1987–92, усі – м. Кременець); заст. дир. страх. компанії “Омета-Інстер” (1992–96); заст. дир. КСП “Явір” (с. Горинка Кременец. р-ну); 1-й заст. голови Кременец. РДА

(1996–2000); дир. с.-г. ТОВ “Ранок” (2000–07); від 2007 – ген. дир. ТОВ “Біо-Лан” (обидва – с. Горинка). Впровадж. передові технології, застосовує досягн. науки для підвищ. врожайності.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЗАЗУЛЯК

Андрій Ігорович (23. 03. 1973, м. Чортків) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. ВО “Свобода”. Закін. ТАНГ (1995, нині ТНЕУ). Від 1995 – приват. підприємець.

Д. Дембіцький.

ЗАЗУЛЯК

Іван Євгенович (02. 08. 1980, с. Настасів Терноп. р-ну) – підприємець, меценат, громадський діяч. Призер міжнар. рейтингу “Краща приватна фірма” (2007). Засн. і кер. фірми “Козацька смакота” (м. Тернопіль). Діяльний у “Просвіті” та ін. громад. орг-ціях. Займається благодійн. діяльністю, зокрема виділив кошти на буд-во церкви в с. Острів Терноп. р-ну, книговидавання, літ.-мист. заходи. Автор публікацій у ЗМІ.

М. Федечко.

ЗАЙНФЕЛЬД

Макс (Хаїм Маєр; 1870, м. Бучач – 31. 12. 1931, м. Станіслав, нині Івано-Франківськ) – адвокат, громадсько-політичний діяч. Д-р права. Закін. г-зію у Станіславі, Віден. ун-т (Австрія). Адвокат у Станіславі. До 1914 – діяч Польс. соціал-демократ. партії. 1915–18 перебував у Росії як заручник. Співпрац. із урядом ЗУНР, за

що 1919 польс. власті ув'язн. в таборі Домб'є. 1921 відновив адвокат. діяльність, обороняв українців на політ. процесах.

П. Гуцал.

“ЗАЙЧИК”

– студентська газета Тернопільського інституту соціальних та інформаційних технологій. Вих. неперіод. від 2005. Гол. ред. – О. Тернова.

В. Ханас.

ЗАКИДАЛЬСЬКИЙ

Анатолій Іванович (01. 10. 1933, с. Москалівка, нині Лановец. р-ну) – вчений у галузі інформаційно-вимірювальної техніки.

Канд. тех. н. (1973). Закін. електрич. ф-т Укр. с.-г. акад. (1956, нині Нац. аграр. ун-т). 1956–59 – м. н. с. Укр. НДІ механізації та електрифікації с. госп-ва (м. Київ). Працював у Київ. ін-ті автоматики Мінприладу СРСР (1959–73), секторі електроніки та моделювання Ін-ту електродинаміки АН УРСР (1973–74), Ін-ті проблем моделювання в енергетиці АН УРСР. Від 1988 – ст. н. с. Ін-ту реєстрації інформації НАН України. Автор 70 наук. праць; 18 автор. свідоцтв. Розробив спец. обчисл. прилади для кардіології, 1-го мед. комп'ют. томографа для обстеження всього тіла, учасник розроблення засобів обчислюв. техніки для енергетики.

О. Турик.

ЗАКОПНЯК

Олег Васильович (18. 08. 1965, м. Тернопіль) – лікар. Син *В. Закопняка*. Уролог вищої категорії. Галуз. нагороди. Чл. УЛТ, закордон. галуз. т-в.

Закін. Терноп. мед. ін-т (1988, нині ТДМУ). Працював урологом у 2-й міськ. (1991–95), від 1999 донині – у 3-й міськ. лікарнях Тернополя. Автор оригінал. хірург. методики, наук. і наук.-практ. праць у фах. виданнях, у т. ч. зарубіжних.

Б. Мельничук.

ЗАКОРДОНЕЦЬ

Леонід Олексійович (11. 05. 1941, с. Ляхівці, нині належ. до смт Білогір'я Хмельн. обл.) –

лікар, письменник. Чл. НСПУ (1998). Літ. премія ім. А. Малишка (1999). Засл. діяч мист-в України (2001). Навчався Бережан. мед. уч-щі, закін. Київ. мед. ін-т (1969, нині ун-т). 1958–60 – зав. Гулів. ФАП Білогір. р-ну Хмельн. обл., згодом – лікар-терапевт, гол. лікар Ірпін. міськ. лікарні Київ. обл.; 1977–93 – заст. гол. лікаря мед. частини санаторію “Україна”, від 1994 – гол. лікар санаторію “Зірка” у м. Ворзель Київ. обл. Автор 14 худож. книг, текстів пісень.

Л. Городиський, Я. Павлів.

ЗАЛЄСЬКИЙ

Осип Степанович (16. 04. 1892, с. Тростянець Малий, нині Золочів. р-ну Львів. обл. – 13. 03. 1984, м. Буффало, США) – педагог, музикознавець. Навчався у Львів. та Ягеллон. (м. Краків, Польща) ун-тах. 1916–18 – в австр. армії, воював на Тернопільщині та в Сх. Україні. 1920 викл. приват. укр. г-зії в м. Чортків. 1921–38 – вчитель музики у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), 1938–39 – у м. Бучач. Від 1939 – в Німеччині, 1941–44 – у м. Ярослав (Польща), 1951 емігр. до США. Працював на фабриці, одночасно очолював і викл. у Муз. ін-ті (1952–72, м. Нью-Йорк). Автор творів для хор. і солових співів, пісень, опери “Цвіркунчик”, наук. праць.

П. Гуцал.

ЗАЛЄЦЬКИЙ

Володимир Йосипович (08. 10. 1958, с. Коростятин, нині Криниця Монастирис. р-ну) – педагог, інженер, видавець, громадський діяч. Чл. НСЖУ

(1996). Канд. у м. сп. з легк. атлетики (1979). Закін. Харків. індустр.-пед. технікум (1985), загальнотех. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1990, нині ТНПУ). Працював у Бучач. СПТУ № 26 – майстром виробн. на-

вчання, кер. військ. підготовки, викл.; нач. відділу капіт. буд-ва Терноп. АТП-16126; заст. дир. “Тарнекс”, дир., ген. дир. фірми “Тарнекс-арт”; від 1996 донині – дир. вид-ва “Воля”. Водночас від 1991 – шеф-ред. г. “Пан+Пані”, 1992 – г. “Заповіт” (усі – м. Тернопіль).

Б. Мельничук.

ЗАЛІСЬКИЙ

Прокіп (р. н. невід., с. Іванчани, нині Збараз. р-ну – весна 1919, біля м. Львів) – військовик. Хорунжий УГА. Старшина *Збараз. куреня* 3-ї бригади УГА. Загинув у бою з поляками.

Вас. Ханас.

ЗАЛІЗНИЙ

Валерій Олексійович (11. 02. 1951, с. Сваричівка Ічнян. р-ну Черніг. обл.) – літератор, громадський діяч, художник-аматор, співак, композитор-аматор. Повн. кавалер козац. нагороди “Лицарська відзнака” (2001, 2003, 2004), Козац. орден 3-го ступ. (2008). Літ.-мист. премія ім. *Братів Б. і Л. Лепких* (2001). Чл. НСЖУ (2008), Терноп. обл. літ.-просвіт. т-ва ім.

Б. Лепкого, ради Терноп. обл. асоц. “Світ культури”; дійс. чл. Акад. акмеологіч. н. (2001, м. Санкт-Петербург, РФ). Полковник Укр. козацтва. Закін. диригент.-хор. відділ Ніжин. вищ. уч-ща культури і мист-в. Працював у Ічнян. відділі культури, Черніг. філармонії, культ.-освіт. установах Сумщини. Від 1980 – художник у Терноп. худож.-вироб. комбінаті. Автор зб. поезій “Криниця наснаги” (1994), “Срібне джерело” (1998), “Сонячна перлина” (2001), “Козячий екстрасенс” (2004), “Нездоланний дух” (2005), пошук.-краєзн. зб. “Мазепинець із Батурина” (2006), публікації у ж. “Літературний Тернопіль” та ін. ЗМІ. Здійснив худ. оформлення кількох книг терноп. авторів. Автор проєктів пам’ят. хреста жертвам москов. царату в Батурині на Чернігівщині (2008, встановл. у м. Тернопіль), ініціатор і орг-тор встановл. пам’ят. стели *Б. Лепкому* в м. Батурина (1999). К. Ярема видав кн. “Три музи Валерія Залізного” (2001).

Б. Головин, І. Дем’янова.

“ЗАЛІЩИКИ”

– велике багаточислове поселення. Розташ. на пн. околиці м. Заліщики на найвищій ділянці

плато в урочищі “Ущилівка”, обмеж. правим берегом долини струмка Ущилівка та висок. стрімк. схилами корінного лів. берега р. Дністер. Розкопки: 1969–72 – Дністров. археол. експед. Київ. ун-ту (нині нац. ун-т). Найраніші шари належ. до *енеоліту, культури лійно-стрічк. кераміки і трипільської*. Найбільша площа, к-сть житл.-господ. комплексів та речових знахідок – із голіград. культури. Ранньослов’ян. поселення засвідчують безперервність проживання тут слов’ян. насел. від 5 ст., тобто незмінний етніч. склад нараховує 1,5 тис. років. Саме з цього часу деякі дослідники починають історію м. Заліщики. На протилеж., лів. березі струмка Ущилівка розташ. поселення давньорус. часу.

Ю. Малєєв.

ЗАЛІЩИЦЬКА ГІМНАЗІЯ

– навчальний заклад. Ініціатор відновл. (1995) і дир. (від 2000) – О. Царьова. Пед. колектив – переможець конкурсу “100 кращих шкіл України 2006 року” в номінації “Школа сучасних освітніх технологій”. Від 2001 на базі 3. г. діє філія МАН Терноп. відділення. За цей період 7 учнів – призери заверш. етапу конкурсу-захисту наук.-дослід. робіт МАН в істор.-географ. відділ., 3 – у відділ. філології та мистецтвознавства, 1 – у хіміко-біолог.; 4 з них – президент. та кабінів. стипендіати. У 3. г. діє 2 комп’ют. класи, є інтернет, конференц-зал із мультимедій. обладнанням; придбали каб. біології. 2003 відкрито профільні класи: сусп.-гуманітар., природн., технолог. Г-зія співпрацює з волонтерами Корпусу Миру (від 2004 донині). Завдяки спільним проєктам обладн. ресурс. центр для вивчення англ. мови і мас-медіацентр із випуску молодіж. ЗМІ.

О. Дяків, Б. Новосядлий.

“ЗАЛІЩИЦЬКА ЗЕМЛЯ У СПОГАДАХ ЕМІГРАНТІВ”

– історико-мемуарний збірник. Вид. 1993 кн.-журн. вид-во “Тернопіль”. Укл.-ред. *Б. Мельничук*. Кн. склали статті, спогади, статист. матеріали, опубл. в зб. “Чортківська Округа” (1974) та ін. вид. діаспори. Вміщена інформація про діяльність УСС, УГА, УПА, т-в “Пласт”, “Просвіта”, “Січ”, “Сокіл”, “Союз Українок” та ін. Наклад – 5 тис. прим.

В. Уніят.

ЗАЛІЩИЦЬКИЙ РАЙОННИЙ КОМУНАЛЬНИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

– культурно-освітній заклад у м. Заліщики. Створ. у вересні 1974. Від 1978 – державний. 2002 перевед. із обл. підпорядкування у районне. 1974–89 – розташ. у церкві св. Покрови, від

Приміщення Заліщицького районного комунального краєзнавчого музею.

1989 – у рай. Буд. нар. творчості. Від 1997 дир. – *В. Олійник*. 1990 на базі музею створ. Пд. Терноп. археол. експедицію. Заг. к-сть фондів – понад 17 тис. предметів з істор. Заліщищини від найдавні. часів, предмети побуту й етнографії. З ініціативи працівників музею (учасники археол. та істор.-красн. конференцій, опубл. понад 50 наук. праць та більше 1000 статей у ЗМІ) відкрито мемор. дошки правникові, громад.-політ. діячеві *В. Баранику*, реліг. діячеві *Мстиславу*, опер. співакові *М. Голинському*, поетесі *О. Телізі*, письменникові, ред. *Д. Чайковському*, пам'ят. знаки композитору, диригентові *М. Гайворонському*, поетові й археологові *О. Кандибі (Ольжичу)*, воякам УПА. Значну роль у засн. та розбудові музею відіграли *Ю. Малесев*, *В. Олійник*, *В. Палагнюк*, *Л. Скибіцький*, *О. Тур*. 1998 в музеї відбулася міжнар. археолог. конф. “Трипільське поселення Кошилівці-Обоз”.

В. Олійник.

ЗАЛОЗЕЦЬКИЙ ЗАМОК

– оборонна споруда, пам'ятка архітектури національного значення. Споруд. у м-ку Залізці (нині смт Зборів. р-ну) на поч. 16 ст. поділ. воево-

да *М. Камінецький* на підвищ. острівці в болотист. долині р. Серет. Син *М. Камінецького Ян*, згодом – внук *Станіслав* зробили замок важливим стратег. оплотом проти татар. наїздів. Фортецю оточув. високі вали і кам'яні мури. Будівля замку, з каменю і цегли, була прямокутною, кожний кут увінчували чотириповерх. вежі з бійницями. Довкола – наповнен. водою рів, через який до замку вів звідний міст. Основн. захис. фактор – ставки та непрохід. болота. В'їз-

на брама була оздоблена білокам'ян. порталом із рустованих пілястрів. Житл. будівлі розташ. по периметру пн. і пд. стін. У пн. частині був двоповерх. палац. Недовгий час після Камінецьких власники – *Олеські*, згодом – *Вишневецькі*. *К. Вишневецький* розбудував замок, перетворивши його на свою основну резиденцію. 1603 там готувався до походу на м. Москва рос. авантюрист *Лжедмитрій I Самозванець*. Під час укр.-польс. війни (1648–55) замок двічі руйнув. козац. загони. 1675 відбудов. твердиня витримала облогу турец. загонів *Ібрагіма Шишмана*. Згодом замок належав *Потоцьким*, потім – литов. генерал-лейтенантові *М. Ронікеру*. В той час ще зберігав риси великопанс. помешкання. Але вигляд і призначення замку докорінно змінилися, коли наступ. власник *І. Мйончинський* влаштував там фабрику сукна. Згодом *В. Дедушицький* обладнав броварню, зруйнувавши всю передню частину замку. В часи 1-ї світ. війни Залізці неоднораз. опинялись у зоні боїв. дій. Рос. артилерія перетвор. його на руїну. Частково зберег. пн. частина замку, фрагменти зх. стіни на висоту 1-го ярусу та склепінчасті підвали.

В. Бойко.

ЗАЛУЦЬКИЙ

Зіновій Васильович (03. 01. 1904, с. Бабинці, нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл. – 08. 12. 1967, с. Соколівка, нині Буськ. р-ну Львів. обл.) – педагог, науковець. Д-р філософії (1933). Чл. НТШ (1933). Закін. Львів. акад. г-зію (1922), студіював географію у Львів. (до 1925) і Ягеллон. (закін. 1930, м. Краків, Польща) ун-тах. Секр. НТШ (1933–37), співпрац. із *В. Кубійовичем*. Викл. Терноп. г-зіі “Рідна школа” (1937–39). Працював у Центр. ком-ті у Львові (1941–44); 1945–55 – дир., завучем, від 1957 – вчителем *Соколів. СШ*.

Б. Головин.

“ЗАМКИ ТЕРНОПІЛЛЯ”

– книга, краєзнавче видання. Автори – *В. Бойко*, *О. Гаврилюк*. В проілюстров. кольор. світлинами (фото *В. Балюха*, *Е. Кислинського*, *І. Крочака*) виданні альбом. типу вміщ. розповіді про 30 замків на тер. краю (див. “*Замки Тернопільщини*”). Гол. ред. – *П. Козловський*. Наклад – 500 прим.; вид-во “Новий колір” (м. Тернопіль), 2009. – 80 с.

Б. Мельничук.

“ЗАМКИ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ”

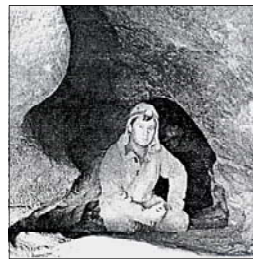
– національний заповідник. Засн. на базі істор.-архіт. заповідника у м. Збараж 08. 02. 1994 рішенням КМ України як наук.-дослід. і культ.-освіт. заклад із вивчення, охорони, реставрації та популяризації істор.-архіт. спадщини Терноп.

краю; підпорядк. Мін-ву регіон. розвитку та буд-ва України. Указом Президента України від 15. 01. 2005 № 35/2005 “З. Т.” надано статус нац. закладу. Дир. – А. Маціпура. У запасниках – понад 50 тис. експонатів: колекції ікон, вишивки, археол. знахідок різн. істор. періодів, предметів нумізматики, боністики, геральдики, керам. люльок, муз. інструментів, антиквар. меблів, килимів, скульптур В. Лупійчука, А. Осінського, Й.-Г. Пінзеля та ін. Працівники заповідника проводять роботу зі збереж., реставрації та відновл. пам’яток арх-ри, дослідж. їх побудови і функціон. у минулому, організ. понад 150 виставок майстрів нар. промислів та художників України й зарубіжжя, у т. ч. І. Марчука. “З. Т.” вид. г. “Вісник історії краю”. Працюють готель та ресторан “Легенда”. Об’єкти, що належ. до заповідника, фінанс. із бюджету держави. На Тернопільщині є 34 оборон. і бл. 10 палац. замків. До “З. Т.” належ. 10 пам’яток арх-ри нац. значення: *Золотопотіц. замок* Бучац. (17 ст.), *Кривчен. замок* Борщів. (1650), *Микулинець. замок* Тербовлян. (15–18 ст.), *замок у с. Підзамочок* Бучац. (1600), *Скала-Поділ. замок* Борщів. (2 пол. 14 ст., вдруге – 16 ст.), *Теребовлян. замок* (1349, вдруге – 1631), *Язловец. замок* Бучац. (14–18 ст.; всі від 2008 належ. до “З. Т.”), *Збараз. замок* (14 ст.), *Скалат. замок* Підволочис. (1630-і, від 2005 у “З. Т.”) р-нів; пам’ятки арх-ри нац. значення: *Бережан. замок* (1534; 2001 створ. Бережан. держ. істор.-архіт. заповідник, відтоді – реконстр.), *Бучац. замок* (14 ст.), *Кременец. замок* (13 ст; нині належ. до *Кременец.-Почаїв. держ. істор.-архіт. заповідника*), *Янів. замок* Тербовлян. р-ну (17 ст.); пам’ятка арх-ри місц. значення – *Білокриниц. замок* Кременец. (16 ст.), *Буданів. замок* Тербовлян. (1549), *Висічка* Борщів. (17 ст.), *Вишнівец. замок і палац* Збараз. (14 ст.), *Данилів Шумс.* (1240), *Залозец. замок* Зборів. (16 ст.), *Кудринец. замок* Борщів. (17 ст.), *Новосілкив. замок* Заліщиц. (17 ст.), *Озерян. замок* Борщів. (17 ст.), *Сидорів. замок* Гусятин. (17 ст.), *Староолексинец. замок* Кременец. (до 16 ст.), *Стіжец. замок* Шумськ. (до 1261, вдруге – 1288), *Токів. замок* Підволочис. (16 ст.), *Форт Гора святої Трійці* Борщів. (1692), *Червоногород. замок-палац* Заліщиц. (14 ст.), *Чортків. замок* (16 ст.), *Ягільниц. замок* Чортків. р-ну (1518, дерев., 1630, мур; нині приват. власність Чернів. фірми “Атлас”). 2009 вид. краєзн. кн. В. Бойка і О. Гаврилюка “Замки Тернопілля”.

Г. Івахів, В. Ханас.

ЗАМКОВА

– печера. Розташ. у с. Кривче Борщів. р-ну високо над долиною р. Циганка в руїнах замку (17 ст.). Заг. довж. обстеж. ходів – 39 м, вис. входу над рівнем річки – 45 м, вузьк. вхід переходить в об’єм. грот завдовж. 15 м, завширшки до 2,5 м, вис. 1,5 м. Розкопки поч. 2003. Є припущення, що в давнину між тер. замку та підземеллям був зв’язок.

У північній частині печери Замкова.

М. Бойко, О. Дулар, М. Сохацький.

ЗАМЛІНСЬКИЙ

Іван Андрійович (15. 12. 1903, с. Раковець, нині Тербовлян. р-ну – 22. 12. 1937, м. Харків) – військовик. 1916–17 – у Коші *Легіону УСС*. Від 1918 – стрілець УГА, літа 1920 – у ЧА. Навчався в школах черв. старшин у містах Київ і Харків. Від 1927 – ком-р взводу стрілець. полку, 1929 – ком-р роти аеродром. батальйону, 1931 – начальник штабу батальйону. На час арешту 23. 10. 1937 – ст. політрук аеродром. служби авіаполку в Харкові. Розстріляний. Реабіліт. 1989.

Є. Гасай.

“ЗАМОК”

– газета Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту. Вих. двічі на місяць від 2007. Ред. – А. Багнюк.

В. Уніят.

ЗАНОЗ

Тетяна Тарасівна (20. 07. 1978, м. Тербовля) – юрист, громадська діячка. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода”. Закін. Чернів. ун-т (2000, нині нац. ун-т), ГАНГ (2002, нині ТНЕУ). Від 2000 працює у Тербовлян. РДА: спеціаліст упр. праці та соц. захисту населення; 2000–01 – гол. спеціаліст з питань праці й зайнятості упр. праці та соц. захисту населення; 2002–04, від 2005 донині – гол. спеціаліст із питань використання труд. ресурсів і зайнятості упр. праці та соц. захисту населення; 2004–05 – гол. спеціаліст-юрисконсульт упр. праці та соц. захисту населення.

Д. Дембіцький.

ЗАНЬКО

Іван Семенович (21. 08. 1937, с. Гульно, нині Люблін. воев-ва, Польща) – працівник сфери культури, громадський діяч. Почес. грамота ВР України (1999). Від 1945 проживав в с. Драга-

нівка (нині Терноп. р-ну). Закін. Тереховлян. культ.-освіт. уч-ще (1957, нині вище уч-ще культури), Кременец. пед. ін-т (1964, нині ТНПУ), Київ. ін-т культури (1968, нині нац. ун-т культури і мист-в). Працював зав. клубу в с. Драганівка, методистом і дир. Збараз. РБК (до 1973). Від 1973 – відп. секр. Збараз. рай. орг-ції т-ва “Знання”. 1991–2000 – секр. правління Збараз. орг-ції, чл. правління Терноп. обл. об’єдн. Всеукр. т-ва “Просвіта”. Співзасн. Партії інвалідів (2000), чл. президії Союзу орг-цій інвалідів України (м. Київ), співорг-тор і 1-й дир. 1-го Терноп. обл. реабіліт. центру для інвалідів у м. Збараз (2000).

Я. Павлів.

ЗАПЛІТНИЙ

Євген Михайлович (25. 06. 1930, с. Глібів, нині Гусятин. р-ну) – педагог, краєзнавець, громадський діяч. Чл. НТШ (1992), НСЖУ (2002). Вчитель у родин. селі (1960–90). Ініціатор відкриття могили Борцям за волю України (1990), пам’ятників *Т. Шевченку*, на відзнаку скасув. панщини (обидва 1992, усі – Глібів), Борцям за волю України (2004, смт Гримайлів);

“Музею національно-визвольної боротьби Гримайлівщини 1914–1953 рр.” (2009); ініціатор свята “Глібову-430 років” (1994). Співзасн. НРУ на Гусятинщині (1989). Автор кн. “Глібів. Коротка історія села” (1992, 2-е вид. 2004), “За тебе, краю мій” (2002; 2-е вид. 2008), “У пам’яті житимуть вічно” (2004), статей, укладач пісенника “Червона калина” (2008).

Б. Мельничук.

“ЗАПОВІТ ІЛЛІЧА”

– газета. Орган політвідділу Геленків. МТС Козів. р-ну. В ДАТО зберіг. номери за 1950–52.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ЗАПОРОЖАН

Іван Григорович (09. 09. 1960, с. Богданівка Заліщиц. р-ну) – педагог, громадський діяч. Канд. пед. н. (2002). Неоднораз. депутат Терноп. рай. ради. Закін. фіз.-матем. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1982, нині ТНПУ). Працював учителем математики та фізики у школах Заліщиц. р-ну (1982–84), математики Йосипів. школи (1984–

87), дир. Мар’янів. (1987–90) та Буцнів. (1990–92) шкіл (усі – Терноп. р-ну), зав. відділом освіти Терноп. РДА (1992–2000), заст. нач. упр. освіти і науки Терноп. ОДА (2000–05), доц., зав. каф. Терноп. обл. комун. ін-ту післядиплом. пед. освіти (2005–08); від 2008 – нач. упр. освіти та науки Терноп. ОДА. Автор наук. та метод. праць.

Б. Мельничук, Вас. Ханас.

ЗАПОРІЖЕЦЬ

Віктор Васильович (14. 07. 1960, с. Дарахів Тереховлян. р-ну) – лікар-хірург, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Терноп. мед. ін-т (1977, нині ТДМУ). Працював лікарем-хірургом у Корец. центр. рай. лікарні (1984–88, Рівнен. обл.). 1988–90 – у клініч. ординатурі в Ін-ті клініч. та експериментал. хірургії в м. Київ. 1991–2001 – зав. хірург. відділ. Тереховлян. центр. рай. лікарні. Від 2001 – заст. гол. лікаря з хірург. роботи, водночас – лікар-хірург гастрохірург. відділу Терноп. обл. клініч. лікарні.

В. Левицький.

ЗАРІЦЬКИЙ

Роман Онуфрійович (05. 05. 1891, с. Романівка, нині Тереховлян. р-ну – 1970, Канада) – правник, громадський діяч. Д-р права (1932). Брат *М. Зарицького*. Навчався в укр. г-зіях у містах Тернопіль (1903–05) і Перемишль (1905–11, нині Пшемисль, Польща), студював право у Львів. ун-ті, закін. 1923 у м. Краків (Польща). У період ЗУНР – офіцер УГА. До 1931 – суд. урядник у Сх. Галичині, в т. ч. у Тернополі, Новому Селі (нині Підволочис. р-ну). До вересня 1939 працював у Тернополі, діяльний в укр. т-вах. 1941–44 – у м. Львів; емігр. до Німеччини, 1949 – до Канади.

П. Гуцал.

ЗАРІЦЬКИЙ

Степан Данилович (09. 06. 1888, с. Саранчуки, нині Бережан. р-ну – 01. 10. 1979, м. Торонто, Канада) – лікар, громадський діяч. Д-р медицини. Навчався в Бережан. г-зії, медицину студював у м. Відень (Австрія). Служив військ. лікарем в Угорщині, 1918–19 – в УГА. Від 1920 – приват. практика в м-ку Козлів (нині смт Козів. р-ну), діяльний в укр. т-вах. 1944 емігр.

до Німеччини, 1951 – до Канади, де працював за фахом у містах Саскатун, Торонто. Чл. т-в та орг-цій укр. діаспори.

П. Гуцал.

ЗАРІЧНА

Оксана Несторівна (06. 05. 1966, м. Збараж) – педагог, громадська діячка. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Чл. Всеукр. братства вояків ОУН-УПА, Ліги укр. жінок (від 1997). Закін. Кременец. пед. уч-ще (1985, нині обл. гуманітар.-пед ін-т), Укр. акад. друкарства (2000, м. Львів). Працювала вихователем дит. садка № 3 у м. Івано-Франківськ (1985–88), муз. кер. дит. садка в с. Мшанець Тербовлян. р-ну (1988–89); у Збаражі: тех. секр. приймальні райкому КПУ (1989–90), вихователем дит. садка (1990–91), на цукр. з-ді (1995–96), на хлібоприймал. підпр-ві (1997). Пом.-консультант нар. депутатів *М. Ратушного* (1999–2002), *О. Гуменюка* (2002–06).

Г. Івахів.

ЗАРІЧНИЙ

Нестор Васильович (05. 08. 1933, с. Кошляки, нині Підволочис. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Грамоти Світ. управи СУМ (2001), Всеукр. братства ОУН-УПА, пам'ят. знак Терноп. обл. ради. Закін. уч-ще механізаторів у м. Каховка Херсон. обл. (1955). Чл. Юнацтва ОУН; орг-тор СУМ у родин. селі (1948). 1951 заарешт. органи МДБ, до 1955 – у ВТТ у м. Воркута (нині РФ). У м. Збараж: слюсар на з-ді “Квантор”, в АТП.

І. Сиско.

ЗАРУЦЬКИЙ

Юрій Іванович (29. 05. 1978, м. Тернопіль) – громадсько-політичний діяч. Закін. Терноп. пед. ун-т (2000, нині ТНПУ). Депутат Терноп. обл. ради (2006–09); чл. її президії, голова пост. де-

путат. комісії з питань туризму та курорт.-рекреац. діяльності. Премія КМ України “За внесок молоді в розбудову української держави” (2003); відзнака 3-го ступ. Терноп. міськ. ради “За заслуги перед Тернополем” (2003). Працював ведучим прям. ефіру, ред. інформ. відділу ТзОВ “*Радіо “Тернопіль”*” (1999–2005); від 2005 – прес-секр. голови Терноп. ОДА, нач. відділу зв'язків з громад. орг-ціями та ЗМІ апарату ОДА, нач. упр. у справах преси та інформації, нач. упр. інформації та зв'язків з громадськістю, заст. нач. гол. упр.-нач. відділу у справах преси та інформації гол. упр. з питань внутр. політики, національностей, релігій, преси та інформації ОДА. Від 1999 – кер. Інформац. центру міськ. орг-ції СУМ, 2002–03 – її голова; край. референт із питань інформації і аналітики. Засн. та викон. дир. молодіж. еколог. орг-ції “Зелений простір” (від 1998). Співзасн., чл. правл., кер. секр. ТОО “Комітет виборців України” (1999). Засн. та голова правл. Терноп. обл. орг-ції та чл. правл. всеукр. молодіж. громад. орг-ції “Комітет молодих виборців України” (від 1999).

Б. Мельничук.

ЗАСЛАВСЬКІ

– український князівський рід 15–17 століть. Походив від литов. роду Гедиміновичів-Нарибутовичів. Назва – від м. Заслав (нині Ізяслав Хмельн. обл.), яким від др. пол. 15 ст. володів засн. роду З. Іван Острозький З. мали вел. маєтки на Волині, в т. ч. на Кременеччині та Поділлі, відігравали помітну роль у держ. житті Польщі й Литви (від 1569 – Речі Посполитої). В кін. 16 – на поч. 17 ст. рід окатоличився і сполонізувався. Відомі представники: **Єжи** (Юрій) **З.** (1592 – р. см. невід.) – володимир. староста, учасник Хотин. війни 1620–21; **Януш З.** (р. н. невід. – 1629) – підляський (1591) і волин. (1604) воєвода, учасник придушення козац. повстання під проводом *С. Наливайка*, успадкував 1620 володіння князів *Острозьких*, у т. ч. на тер. сучас. Тернопільщини; **Олександр З.**, син Януша (р. н. невід. – 1635) – волин. каштелян (1605), брацлав. (1615) і київ. (1628) воєвода; **Владислав-Домінік З.**, син Олександра (р. н. невід. – 05. 04. 1656, с. Старе Село на

Львівщині) – луцький староста, корон. конюший (1636), сандомир. (1645) і краків. (1649) воєвода, учасник битви з козац. військом *Б. Хмельницького* під Пилявцями 1648 і *Зборів. битви 1649*. Після смерті 1673 Олександра З., сина Владислава-Домініка, рід по чол. лінії згас.

П. Гуцал.

ЗАСТАВЕЦЬКА

Леся Богданівна (12. 10. 1982, с. Яструбове Козів. р-ну) – педагог, науковець. Дочка *О.*, та *Б.*, сестра *Т. Заставецьких*. Канд. геогр. н. (2008). Закін. географ. ф-т ТНПУ (2005). Працює асист. каф. географії України і туризму цього ВНЗ, вчителем географії Християн. колегіуму ім. *Й. Сліного*. Автор понад 20 наук. праць, навч. посібника “Тернопільщина. Рідний край” (2004).

І. Дем'янова, Г. Івахів.

ЗАСТАВЕЦЬКИЙ

Василь Григорович (псевдо “Тук”; 1912, с. Литвинів, нині Підгаєц. р-ну – після 1945, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. За політ. діяльність заарешт. польс. поліція 18. 08. 1933, засудж. до 10 р. ув'язнення. Повіт. пропагандист Підгаєччини (1945).

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ЗАСТАВЕЦЬКИЙ

Тарас Богданович (25. 09. 1979, с. Яструбове Козів. р-ну) – вчений у галузі географії і біології. Син *О.* та *Б.*, брат *Л. Заставецьких*. Канд. геогр. н. (2004). Закін. Терноп. пед. ун-т (2001, нині ТНПУ). Асист. каф. соц. та екон. географії, від 2004 – викл. геогр. дисциплін ТНПУ; водночас – тех. ред. всеукр. часопису “Історія української географії”. Автор і співавт. понад 30 наук. праць, монографій, навч. посібн. “Рекреаційні комплекси: Словник-довідник” (2008).

О. Заставецька, Л. Хома.

ЗАСТАВНИЙ

Роман Йосипович (01. 05. 1972, с. Ласківці Тербовлян. р-ну) – громадсько-політичний діяч,

господарник. Орден Архистратига Михаїла УПЦ КП (2009). Закін. ТІНГ (1993), ін-т післядиплом. освіти ТАНГ (2003, обидва – нині ТНЕУ). Працював бух. ПМП “Поле” (1993–94), ревізором 1-ї категорії контр.-ревіз. відділу, гол. ревізором, гол. бух. операц. відділу, заст. нач. операц. відділу Терноп. обл. дирекції АКБ “Україна” (1994–99), заст. голови правління з фінанс.-комерц. діяльності ВАТ “Тернопільська кондитерська фабрика” (1999–2000), заст. голови правління (2000), головою ВАТ “Птахофабрика “Тернопільська”. Від 2006 – міський голова Тернополя.

В. Ханас.

ЗАТІЛЬНИЙ

Василь Петрович (15. 10. 1956, с. Дітківці Зборів. р-ну) – господарник, журналіст, громадський діяч. Канд. біолог. н. (1990). Чл. НСЖУ (2005). Закін. біолог. і ф-т журналістики Київ. ун-ту (1979, нині нац. ун-т). Працював інж. Ін-ту гідробіології НАНУ (1992). Від 1990 – дир. МПП “Екофільтр” (м. Київ). Генерал-лейтенант Міжнар. союзу козацтва (2005). Автор публікацій у ЗМІ. Займається благодій. діяльністю.

М. Федечко.

ЗАХАРКІВ

Борис Онуфрійович (08. 03. 1922, с. Медин, нині Підволочис. р-ну – 1947, с. Майдан Липовецький, нині Майдан-Гологірський, перепохов. 1993 у с. Гологори, обидва Золочів. р-ну Львів. обл.) – учасник національно-визвольних змагань, електротехнік, громадський діяч. Чл. ОУН. Навчався у Львів. політех. ін-ту (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), де голова т-ва “Основа”

(1943–44). Із студентами виготовив 2 короткохвил. передавачі для вояків УПА. Від 1944 – розвідник УПА. Смерт. поран. у бою.

Є. Гасай.

ЗАХАРКІВ

Мирослава Василівна (22. 07. 1931, с. Лісники, нині Бережан. р-ну – 29. 07. 2008, там само) – майстер декоративно-ужиткового мистецтва (художня вишивка). Чл. НСММУ (1997). Закін. Бережан. мед. уч-ще (1952). Працювала медсестрою у Бережан. ЦРЛ. Учасниця виставок (від 1986) у містах Бережани, Тернопіль, Київ і Канаді (1987). Чл. клубу вишивальниць при місц. краєзн. музеї (від 1986).

А. Гриб.

ЗАХАРКІВ

Степан (01. 06. 1922, с. Вишнівчик, нині Терембовлян. р-ну – 03. 01. 2003, м. Львів) – ієромонах. Закін. г-зію у Збоїськах (нині належ. до Львова, 1938), вступив до монастиря в Тухові біля м. Тарнов (нині Польща); 1939 склав перші монаш. обіти; студіював богослов'я (до 1941), закін. духов. семінарію (1944). 1945 рукопоклад. у сан священника. Служив у монастирі оо. Редemptористів у Львові, згодом – у монастирі оо. Студитів у с. Унів (до 1949, нині Перемишлян. р-ну Львів. обл.). Від 1949 – в м. Тернопіль, де закін. одноріч. бухг. курси, служив підпіл. богослужіння, працював на низькооплач. роботах. 1953 переїхав до м. Кривий Ріг Дніпроп. обл., потім у с-ще Суєтіха Иркут. обл. (нині РФ). Від 1956 – у м. Бережани, потім – у м. Заліщики. Працював на різн. роботах. Провадив душпастир. діяльність. Від 1989 – душпастир у катедр. соборі в м. Тернопіль, згодом у Заліщиках в монастирі оо. Редemptористів.

Б. Головин.

ЗАХАРКО

Ігор Юрійович (26. 12. 1957, м. Бережани – 05. 06. 1986, Афганістан, похов. у Бережанах) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно). Закін. Новосибір. ВВПУ. Від 1976 – у ЗС СРСР, 1985 – в Афганістані: ст. лейтенант, зам. ком-ра роти. 15 бойов. операцій; загинув у бою. У Бережанах іменем 3. назв. вулиця.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ЗАХАРЧУК

Лілія Яківна (23. 03. 1949, м. Золочів Львів. обл.) – соціальний працівник, управлінець, громадська діячка. Засл. прац. соц. сфери України (1999). Закін. Львів. ун-т (1977, нині нац. ун-т). Працювала креслярем-конструктором Львів. автобус. з-ду. Від 1970 – в Золочеві: табельник буд. орг-ції, голова профспілк. орг-ції ПМК-183, вчи-

тель школи робітн. молоді, заст., в. о. зав. рай. упр. соц. захисту населення. Від 1985 – в м. Тернопіль: провід. спеціаліст обл. упр. соц. захисту населення (1985–91), кер. обл. відділ. Фонду Україн. соц. захисту інвалідів (1991–2004), голова Терноп. обл. Т-ва Черв. Хреста

України (2004–07); доц. каф. соц. політики ТІСІТ (2001–08).

В. Левицький.

“ЗАХИСТ”

– благодійний фонд, громадська організація. Засн. 1999. Основ. напрямок діяльності – розробл. та впровадж. цільових програм для допомоги уразливим групам населення. Голова – Н. Станько.

В. Ханас.

“ЗАХИСТ ДІТЕЙ ВІЙНИ”

– громадська обласна організація. Філія всеукр. громад. об'єдн. (ГО). Створ. 05. 09. 2004. Діють міськ. і рай. осередки, які об'єдн. більше 25 тис. осіб. Основн. напрям діяльності – впровадж. у дію Закону України “Про соціальний захист дітей війни”. Видано кн. спогадів членів ГО “Прив'язані шнурочком до війни” (серед авторів *О. Голяченко, В. Сушкевич*).

Вас. Ханас.

ЗАХІДНИЙ

Мирон Степанович (28. 07. 1962, с. Бариш Буцац. р-ну) – банкір, науковець, меценат. Закін. ТФЕІ (1988, нині ТНЕУ). 1988–93 – кер. Почаїв. відділ. Терноп. обл. дирекції агропромбанку “Україна”, від 1993 – кер. Тлумац. тер. відокремл. відділ. Івано-Фр. обл. дирекції агропром. банку “Україна”, 2000 – заст. нач. Івано-Фр. обл. упр. автомоб. доріг, 2002 – кер. Івано-Фр. філією акціон.-комерц. банку “Мрія”, 2006 – кер. обл. філії ВТБ Банк, 2007 – кер. Івано-Фр. обл. філії акціон. банку “Київська Русь”.

В. Барна.

ЗАЦУХНИЙ

Микола (04. 09. 1915, с. Заставче, нині Підгаєц. р-ну – 02. 10. 1992, США) – громадський діяч. Навчався в Бережан. г-зії. 1933 засудж. до 9 р. за приналежність до ОУН (тюрми у містах Бережани, Дрогобич (нині Львів. обл.), Тарков (Польща); звільн. 1939, перебував у підпіллі.

Під час нім. окупації діяльний у політ. і громад. житті; співорг-тор міськ. управи в м. Підгайці і заст. її голови. 1942 заарешт. фашисти, перебував у концтаборах Майданек, Біркенав, Ауфшвіц, Маутгаузен; звільн. у травні 1945. У таборі для переміщ. осіб у м. Регенсбург (Німеччина) допомагав утікачам з України та воякам УПА. Виїхав до США, де діяльний у громад. житті.

В. Маркус, Б. Мельничук.

ЗАЯЦ

Метью (Zajac Matthew; 05. 01. 1959, м. Інвернес, Вел. Британія) – актор, режисер, продюсер, сценарист. Міжнар. театр. премії та відзнаки. Закін. ун-т у м. Брістоль (1981, Вел. Британія). Співзасн., продюсер, актор і реж. театру “Plain Clothes Production” (м. Лондон, Вел. Британія), де здійснив 6 постановок, серед них – “Блакитна ніч у серці Заходу” Дж. Стока, реж. різдвян. вистав для дітей в Единбурзі та Глазго (2004, 2007). Продюсер і реж. вистави “Сім життєвих циклів” Г. Мак Дональда, яку **предст. 2007 у м. Тернопіль на фестивалі “Тернопільські театральні вечори. Дебют”**. 2008 написав і поставив п’єсу “Кравець з Інвернесу” – на основі спогадів свого батька (Матеуш Заяц, нар. 1919, с. Гниловоди, нині Тереховлян. р-ну); вистава отрим. 1-у премію за новизну тематики і нагороду г. “Сцена” за викон. гол. ролі (м. Единбург). Зіграв понад 30 ролей у театрах, 10 ролей у худож. і телефільмах, радіопостановках BBC, озвучив теле- й докум. фільми. Автор сценаріїв докум. фільмів. Щороку приїждж. до родичів у м. Підгайці, буває в Тернополі.

Л. Щербак.

ЗАЯЦ

Анастасія Василівна (05. 05. 1941, с. Темногайці, нині Шумс. р-ну) – господарниця, громадська діячка. Депутат ВР СРСР (1966–74). Орден Леніна (1965), медалі. Закін. Терноп. пед. ін-т (1975, нині ТНПУ). Працювала ланковою у місц. колгоспі, головою Вілій. і Бриків. сільс. рад Шумс. р-ну, зав. Шумс. рай. РАГСом і зав. відділом діловодства Шумс. військкомату.

Н. Халуца.

ЗАЯЦЬ

Василь Іванович (12. 08. 1929, с. Стриганці, нині Бережан. р-ну) – інженер, громадський діяч. Пам’ят. медаль КУН (2003). Навчався у Львів. політех. ін-ті (1946–49, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), заарешт. за політ. діяльність. Працював на кер. посадах у Львів. БМУ з буд-ва ліній електропередач та підстанцій у 9 обл. України. Від 1996 – чл. Львів. обл. проводу укр. Респ.-Християн. партії.

Н. Волинський, Б. Мельничук.

ЗАЯЦЬ

Михайло Васильович (псевдо “Сокол”; 04. 12. 1927, с. Куряни, нині Бережан. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань, педагог. У м. Бережани: 1941–44 навчався у г-зії, закін. пед. уч-ще (1946), Кременец. пед. ін-т (1951, нині ТНПУ), Київ. центр. респ. курси іноз. мов (1966 – нім., 1975 – франц., 1983 – англ. мови). Зв’язковий, станичний УПА. Вчитель фізкультури Котів. та Рогачин. (1947–50) шкіл (обидві – Бережан. р-ну), звільн. за причетність до УПА. Завуч, дир. Олесин. ЗОШ Козів. р-ну. Згодом – інспектор шкіл Козів. району; 1970 переведений учителем англ. мови Козів. СШ № 1, відтак – Денисів. та Віссян. ЗОШ Козів. р-ну.

Н. Волинський, Я. Мазурак, Б. Мельничук.

ЗАЯЦЬ

Михайло Іванович (16. 03. 1949, с. Домаморич, нині Терноп. р-ну) – спортсмен, педагог, діяч спорту. Канд. у м. сп. СРСР із велоспорту та лижн. гонок. Закін. Терноп. пед. ін-т (1976, нині ТНПУ). 1976–91 – нач. відділу з питань фіз. культури і спорту Терноп. рай. викон. ком-ту; співініц. створ. рай. федерації футболу при рай. ком-ті (1990). Від 1992 – завуч Терноп. обл. школи вищої спорт. майстерності, яка 1999, 2003 зайняла 3-є місце у комплекс. заліку 2-х і 3-х Зимових юнац.-спорт. ігор України серед ШВСМ.

Г. Гунтік, В. Ігнатенко.

ЗАЯЦЬ

Павло Федорович (1911, с. Добромірка, нині Збараз. р-ну – 1945, м-ко, нині смт Підволочиськ, м. похов. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН; вояк УПА. Повісили ор-

гани НКДБ на Ринковій площі в смт Підволочиськ; 04. 10. 2009 тут відкрита пам'ят. дошка.

Б. Мельничук, Л. Хоптяний.

ЗАЯЦЬ

Роман Михайлович (27. 03. 1957, с. Гірне, нині Стрий. р-ну Львів. обл.) – телерадіожурналіст, управлінець. Засл. журналіст України (2002). Відзнаки Держкомтелерадіо України “За заслуги в розвитку інформаційної сфери” 3-го (2005) та 2-го (2006) ступ. Закін. Київ. ун-т (1983, нині нац. ун-т). Працював ред., гол. ред. радіоінформації Держтелерадіо УРСР у м. Київ (1983–86); у м. Тернопіль: власкором по Терноп. обл. Держтелерадіо УРСР (1986–92) та Держ. телерадіомов. компанії України (1992–95), кор. ТВО “Українські телевізійні новини” Нац. телекомпанії України (1995–2001). Від 2001 донині – ген. дир. Терноп. обл. держ. телерадіокомпанії.

О. Івахів.

“ЗБАРАЖ І ОКÓЛИЦІ В СПÓГАДАХ ЕМІГРАНТІВ”

– історико-мемуарний збірник. Вид. 1993 кн.-журн. вид-во “Тернопіль”. Упоряд.-ред. В. Гриб, Р. Матейко, Б. Мельничук, худ. оформлення М. Цибулька. Кн. склали статті, спогади та ін. матеріали, опубл. у зб. “Шляхами Золотої Поділля” (1960), “Збаражчина” (т. 1 – 1980, т. 2 – 1985), відомих в Україні вузк. колу читачів. Наклад – 5 тис. примірників.

В. Уніят.

“ЗБАРАЗЬКИЙ ТЕПЛІЧНИЙ КОМБІНАТ”

– відкрите акціонерне товариство. С.-г. підприємство із вирощ. овочів. Розташ. у с. Романове Село Збараз. р-ну. Засн. як Міжгосподар. теплич. комбінат 1978. Підпр-во очолювали П. Черно-

дід, О. Ковальчук, П. Пономаренко, О. Семчишин, від 1999 кер. – Ю. Фецович. Від 2000 – комбінат у числі кращих підприємств України такого профілю. На 5 га теплиць вирощ. помідори (1 га) та огірки (4 га). На комбінаті – бл.

130 працівників, із них 3 агрономи, 3 інженери. Продукцію реаліз. у Терноп. та ін. обл. України, експорт. у Польщу.

І. Дем'янова.

“ЗБІРНИК ДЕКРЕТІВ, ДЕКЛЯРАЦІЙ І ПОСТАНОВ ГАЛИЦЬКОГО РЕВОЛЮЦІЙНОГО КОМІТЕТУ”

– видання “Всегалицького Радянського Видавництва”. Вип. 1 – м. Тернопіль, 1920, 19 с.; текст паралельно укр. та польс. мовами. Ред. – І. Кулик. У логотипі видання – надзаголовок “Галицька Соціалістична Радянська Республіка”; у надзаголовку – гасло “Пролетарі всіх країн, єднайтеся!”. “З.” вийшов під час тимчас. рад. окупації Тернополя і проголош. ГСРР – як орган *Галиц. рев. ком-ту*: У ЛНБ зберіг. вип. 1 “З.”; ймовірно, більше не виходив.

М. Галушко, Б. Мельничук.

“ЗБІРНИК ПРАЦЬ”

– видання Тернопільського міського осередку Наукового товариства ім. Т. Шевченка. Ред. колегія: М. Андрейчин (відп. ред.), Б. Головин, А. Гудима, О. Клименко та ін. Вид.: т. 1 – 2004; тем.: т. 2 (“Національно-визвольні змагання українського народу в ХХ столітті”) – 2006; т. 3 (“Українсько-польські відносини: вчора і сьогодні”) – 2007; т. 4 (“Видатні постаті в українській культурі і науці”) – 2008; т. 5 (“Актуальні питання екології та охорони здоров'я”). Наклад – 250–300 прим.

М. Андрейчин, Б. Мельничук.

ЗБОРІВСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ У НЬЮ-ЙОРКУ

– громадська емігрантська організація. Засн. 1923 мешканці м. Зборів, які емігр. до США. Голови ком-ту – І. Заяць, С. Івашків, М. Паньків, О. Світлик, М. Хом'як, Т. Хом'як. За кошти З. д. к. придбано та відремонт. будинок для “Рідної школи” (відкр. 1933), церкву Преображ. Господ. у Зборові й закуплено для неї дзвін. Після 2-ї світ. війни ком-т матер. підтрим. зборівців у таборах для переміщ. осіб в Австрії, Німеччині, для військовополон. у м. Ріміні (Італія); 1960-і допомагав церквам, старим і хворим на Зборівщині. Після вид. на зібрані зі Зборів. ком-том у м. Торонто (Канада) гроші зб. “Зборівщина. Над берегами Серету, Стрипи і Золотої Лити” (1985) припинив існування. 1920–30-і діяв також Зборів. ком-т у м. Бостон (США).

В. Дудко, Б. Мельничук.

ЗБРИЗЬКИЙ

Василь Мирославович (30. 01. 1972, с. Постолівка Гусятин. р-ну) – господарник, громадсь-

кий діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Львів. торг.-екон. ін-т (1994, нині комерц. акад.), ТАНГ (1997, нині ТНЕУ). Працював інж.-економістом Гусятин. філії АБ “Тернопіль-кредит” (1995–96), бух. ПЗВТ “Вторрес” (1996–99), дир. ПП “М’ясна лінія” (2005–06), приват. підприємцем (2006–07). Від 2008 – заст. дир. з буд-ва ТОВ “Озернянський деревообробний завод”.

В. Ханас.

“ЗБРУЧ”

– вокально-інструментально-хореографічний колектив у м. Тернопіль. Створ. 1995 у ПК “Ватра” як вокал.-інструм. ансамбль “Тер-

нопіль-брас”. Орг-тор – В. Ірмійчук, 1-й муз. кер. – М. Рудзінський. В ансамблі – інструм. і танц. групи та солісти-вокалісти. Від 2001 – сучас. назва. Муз. кер. – В. Каськів. Нині в “З.” – ансамбль нар. музик, танц. група (кер. – С. Семотюк) та солісти-вокалісти Н. Бойко, І. Громик, А. Ороновський, В. Хлестун. Із колективом виступ. співаки Л. Изотова, М. Конкульовська, Б. Ренка. У репертуарі: укр. фольклор, класич., духов. (у т. ч. Служба Божа) і сучас. музика (понад 50 тв.); нар. танці, жанр. композиції. 1-й виступ за кордоном – 1999 в м-ку Маквілер (Франція) на запрош. о. П. Козута. “З.” – учасник муз. фестивалів у Австрії, Іспанії, Нідерландах, Німеччині, Польщі, Франції; імпрез на Тернопільщині, в ін. областях. З терноп. благодій. фондом ім. А. Монастирського дає концерти й організ. гуманітар. допомогу будинкам для осіб похил. віку.

Л. Щербак.

“ЗБРУЧ”

– санаторій в смт Гусятин. Спеціалізація – лікування захворювань нирок, печінки, шлунка, опорно-рух. апарату, суглобів, ендокрин. системи. Осн. лікувал. фактор – природні мінер. води 2-х типів: “Новозбручанська” гідрокарбонатно-

кальцієво-магнієва і “Рапа”, що використ. при захвор. кістково-суглоб. системи, кишечника. Працює бальнеолог. комплекс, де функціон. ванне відділ., басейн, сауна, зал ЛФК, інгаляторій, фітобар, кабінети озокеритолікування, електро-світлолікування, кишк. і вагінал. зрошень, лікувал. масажу, стоматолог., лазеротерапії, спелеота ароматерапії. Діагност. база – лабораторії (біохім. і клініч.), кабінети функціон. діагностики, інформотерапії та іридіодіагностики. Житл. фонд – 3 двомісні одноповерх. спальні корпуси, 10 сімей. котеджів з одно- дво- і трикімнат. номерами, та двоповерх. котедж із “люксами” і “напівлюксами”.

В. Левицький.

“ЗБРУЧАНСЬКЕ ЛІТО”

– антологія поезії Підволочиччини. Вид. 2005 (Т., вид-во “Підручники і посібники”). Містить твори 72 авторів, життя і творчість яких пов’язані з Підволочис. р-ном, у т. ч. – О. Жук, М. Сороки, М. Шпікули. Ред.-упоряд. Ж. Юзва. Наклад – 400 прим.

Б. Мельничук.

ЗВАРИЧ

Анна Павлівна (24. 03. 1982, м. Біла Церква Київ. обл.) – спортсменка (волейбол). Дружина Р. Зварича. М. сп. України (2004). Володар Кубка України (2004), сріб. (2006), бронз. (2007) призерка чем-ту України. Закін. Білоцерків. аграр. акад. (нині нац. аграр. ун-т), ТНЕУ (2007). Виступ. за команди “Рось” (м. Біла Церква), “Галичанка-Галекспорт” (2001–08, м. Тернопіль). Працює в банку (м. Тернопіль).

В. Левицький, Б. Мельничук.

ЗВАРИЧ

Михайло Пилипович (псевда “Бурлака”, “Май”; 1921, с. Осташівці, нині Зборів. р-ну – 19. 04. 1950, с. Козівка, нині Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Від 1943 – у підпіллі. Кер. Зборів. надрайон. СБ УПА. Перехов. у селах Зборів. р-ну. Коли підрозділ МДБ оточив криївку, З. разом з ін. повстанцями наклав на себе руки.

М. Теличин, В. Уніят.

ЗВАРИЧ

Роман Володимирович (27. 02. 1977, м. Тернопіль) – спортсмен-волейболіст. Чоловік А. Зварич. М. сп. України (1999). Чемпіон України (1999), володар Кубка України (2000). Закін. ТАНГ (1998, нині ТНЕУ), Одес. юрид. акад. (2005). Чл. молодіж. зб. України (1995–97), канд. до нац. зб. України (1996). Виступ. за команди “Надзбруччя” (1991–98, м. Тернопіль),

“Шляховик” (1998–2002, м. Одеса), “Маркохім” (2002–03, м. Маріуполь), “Халбанк” (2003, м. Анкара, Туреччина), “Феміда” (2004, м. Одеса). 2005–07 – тренер-адміністратор “Галичанки-Галекспорт”; працює на підпр-ві “Теркурій-2” (обидва – м. Тернопіль).

В. Левицький, Б. Мельничук.

ЗДЕРКОВСЬКИЙ

Мирослав Климентійович (20. 02. 1872, с. Розгірче, нині Стрий. р-ну Львів. обл. – 30. 01. 1929, м. Перемишляни, нині тієї ж обл.) – правник, громадсько-політичний діяч. Д-р права (1912). Дит. та юнац. роки минули у селах Бенева і Хмелівка на Тербовлянщині. Навчався в г-зіях у містах Бережани, Тернопіль та Львів, право студіював у Львів. й Віден. (Австрія) ун-тах. Від 1895 працював у судах різних міст Галичини. Потім – пом. адвоката у Львові, 1912 розпочав власну практику в м. Мостиська на Львівщині. Чл. Нар. ком-ту УНДП, до 1912 – секр. партії. 1916 мобіліз. в австр. армію. З проголош. ЗУНР очолив канцелярію її *Держ. секретаріату*; з урядом перебував у Тернополі 23. 11.–31. 12. 1918. Працював у Держ. секр. закорд. справ ЗУНР. 1923 повернувся з Відня в Сх. Галичину, адвокат у Мостиськах. 1926 переніс канцелярію в Перемишляни. Співзасн. УНДО (1925), чл. його ЦК.

П. Гуцал.

ЗДЕРКОВСЬКИЙ

Олександр Іванович (28. 02. 1857, с. Красне, нині Зборів. р-ну – 14. 01. 1920, с. Крушельниця, нині Сколів. р-ну Львів. обл.) – священик, літератор, громадський діяч. Син. *І. Здерковського*. Закін. Львів. духов. семінарію, рукопоклад. у сан священика. Від 1882 – парох у с. Крушельниця. Писав вірші, опубл. у періодиці.

П. Гуцал.

“ЗДОРОВІ БУДЬТЕ”

– газета “прихильників народної медицини”. Вих. у м. Тернопіль (1992–97). Засн. і ред. *С. Гринчак*. Наклад – 5000 прим.

Б. Мельничук.

ЗЕЛЕНЕЦЬКИЙ

Олександр Михайлович (08. 03. 1888, с. Шидлівці, нині Гусятин. р-ну – 1969, м. Коломия, Івано-Фр. обл.) – правник, громадський діяч. Д-р права. Закін. Львів. ун-т (1912). Офіцер УГА; з нею перейшов у Вел. Україну. Навесні 1920 у м. Кам’янець-Подільський (нині Хмельн. обл.) признач. співроб. МВС УНР. Від 1923 – пом. адвоката в м. Копичинці. 1931 відкрив канцелярію в м-ку (нині смт) Гусятин, 1934 повер-

нувся в Копичинці; 1937–39 очолював повіт. ком-т УНДО. В березні 1940 З. заарешт. органи НКВС, ув’язн. на 8 р. У вересні 1941 амністов., поселився в м. Семипалатинськ (нині Казахстан). 1945 повернувся в Копичинці, під тиском властей змуш. переїхати в Коломию; там працював до виходу на пенсію. Реабіліт. 1967.

П. Гуцал.

ЗЕЛІНСЬКИЙ

Борис (23. 06. 1908, м. Кременець – 09. 05. 1994, м. Балтімор, похов. у Баунд Бруку, США) – кооператор, громадсько-освітній діяч. Інспектор шкіл в Україні та на еміграції в Німеччині. Співзасн. кредит. спілки “Самопоміч” в Балтіморі, чл. її управи, заст. голови відділу Укр. конгрес. ком-ту Америки, учитель у школі українознавства.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ЗЕЛІНСЬКИЙ

Микола Михайлович (20. 04. 1901, с. Бережинці, нині Теофіпіл. р-ну Хмельн. обл. – 27. 01. 1983, м. Кременець) – священик. Навчався в Мілец. духов. уч-щі, Волин. духов. семінарії у м. Кременець. 1925–41 – душпастир у с. Жуківці (нині Лановец. р-ну), 1941–45 – у м. Бердичів Житомир. обл. Заарешт. у липні 1945 органи НКДБ; засудж. на 10 р. ВТТ і позбавл. громад. прав на 5 р. Ув’язн. відбував у Житомир. ВТТ, у таборах на тер. Естонії та Карело-Фінськ. АРСР. 1951 достроково вийшов на волю з табору в м. Медвеж’єгорськ (нині Респ. Карелія). 2 р. працював на лісоскладах у Сталін. обл. (нині Донец. обл.). 1953–59 – душпастир у Півн.-Осетин. АРСР, згодом – у м. Іркутськ, 1963–65 – у м. Нижній Удвинськ, 1965–73 – настоятель Хрестовоздвижен. церкви в Іркутську (нині РФ). Після 1973 повернувся на Волинь.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

– частина земельного фонду області, придатна для використання у господарській діяльності людини. З. р. – гол. багатство краю (див. *Аграрний сектор економіки Тернопільщини*). Зем. фонд становить 1382,5 тис. га, у т. ч. понад 89% – землі с.-г. признач., 76,3% – с.-г. угіддя: рілля – 82,6%, пасовища – 1,4%, сінокоси –

3,6%, багаторіч. насадження – 12,4%. Найбільша частка ор. земель у центр. і пд., пасовищ та сінокосів – у зх. і пн., багаторіч. насаджень – у пд. частинах області. Бл. 39% площі ріллі займ. еродовані землі. Найбільші їх площі – у Монастирис., Підгаєц., Бережан., Шумс. і Лановец. р-нах. Для зменшення ерозій, процесів насаджують полезахис. лісосмуги, залуговують схили ярів, орють упоперек схили, будують гідротех. споруди (див. *Ґрунти Тернопільщини*). Понад 4,8 тис. га – перезволож. й заболоч. землі (на заплавах рік, плоских межиріччях). Їхнє осушення призвело до обміління рік, зникнення джерел, зниження рівня підзем. вод. Кар’єр. та відпрацьов. землі (3,4 тис. га); їх можна використ. у госп. діяльності за умови рекультивації.

І. Дем’янова, О. Заставецька.

“ZIEMIA SKALATSKA”

(“Земля Скалатська”) – польськокомуніст. щомісячник. Вих. із 1928 в м. Скалат (нині Підволочис. р-ну).

В. Ханас.

“ZIEMIA TREMBOWELSKA”

(“Земля Трембовельська”) – польськокомуніст. щомісячник. Вих. 1914 в м. Тереховля; друк. – у “Поспішній друкарні Геллеса”.

В. Ханас.

“ЗЕМЛЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКА. ТУРИСТИЧНИЙ ПУТІВНИК”

– книга, туристичний путівник, краєзнавче дослідження, перше такого типу на Тернопільщині. Вид. 2003 вид-во “Джура” (м. Тернопіль). Автор проекту – М. Лисевич. Концепція, упорядк. текстів за маршрутами, ред. – І. Дуда та Б. Мельничук. У кн. подано інформацію про 12 турист. маршрутів, що охоплюють усі р-ни Терноп. обл. та більшість вел. насел. пунктів краю.

В. Уніят.

ЗЕМНІ

Наталія (справж. – Зубицька Наталія Петрівна; 05. 01. 1942, с. Крехаїв, нині Козелец. р-ну Черніг. обл.) – народна

цілителька, громадська діячка, літераторка. Президент Укр. об’єдн. природолікування. Акад. Укр. еколог. акад. “Зелена планета” (1995). Орден Св. Князя Володимира 3-го ступ. (2002, УПЦ КП). Всеукр. та міжнар.

премії. Закін. Київ. ін-т культури (1979, нині нац. ун-т культури і мист-в), Москов. літ. ін-т (1981, нині РФ), Ін-т нетрадицій. медицини (1993). 1991–98 – зав. Аптеки нар. ліків. Засн. і кер. мережі аптек та Всеукр. т-ва “Зелена планета”. Засн. г. “Зелена планета”. Автор та співавт. лікар. засобів, наук.-популяр. видань і книг, 5 зб. поезій. Ім’ям З. названо одну з малих планет. Неоднораз. відвідувала Тернопіль: 1979 – прем’єра пісні “Йшла дівчина понад ставом” (муз. К. М’яскова); як літератор співпрац. з А. Горчинським, І. Вовчаком. 1991 в Тернополі відкрито аптеку “Народних ліків”, де З. період. приймала хворих. Постійно співпрац. з М. Тройчак, консультує в ПП “Барвінок”.

В. Левицький, Б. Мельничук.

ЗЕМСЬКІ СУДІ

– станові суди у феодальній Польщі та Литві. Розглядали майн. справи магнатів і шляхти. Діяли на Тернопільщині під владою Польщі 15–19 ст. Чл. З. с. – суддя, підсудок писар, коморник і асесори. Компетенцію цих судів визнач. литов. статуту. Остат. скасов. 1831.

Г. Чернихівський.

ЗЕНОВИЧ

Стефан Теодорович (1779, м. Луцьк – 23. 12. 1856, там само) – педагог, вчений-природодослідник, геолог. Канд. філософії (1807). Чл.-кор. Варшав. т-ва шанувальників наук (1830, Польща), Київ. археолог. комісії (1835). Навчався 1804–08 у м. Вільно (нині Вільнюс, Литва) в ун-ті та вчит. семінарії. Учитель у школах міст Бобруйськ (Респ. Білорусь) та Вінниця, від 1814 – викл. Вищої Волин. г-зії в м. Кременець; читав курси хімії, геології і технології. 1834–39 – проф. Київ. ун-ту. Проводив геолог. дослідження на Волині й Поділлі, зібрав колекцію мінералів та гірс. порід, автор наук. праць. Вийшовши на пенсію, повернувся в Кременець, потім переїхав у Луцьк.

П. Гуцал.

“ЗЕРНІТКО”

– самодіяльний театр юного глядача в м. Бережани. Лауреат обл. фестивалів-конкурсів молодіж. театр. колективів (1996, 1997). Засн. 1987, від 1999 – зразк. аматорський. Від 1990 діє при рай. буд. нар. творчості. Кер. – Г. Єлісевич. Вистави: “Біда від ніжного серця” В. Сологуба, “Івасик-Телесик” А. Шияна, “Снігова королева” Є. Шварца та ін.

В. Левицький.

“ЗИМОВА” (“ЯЗЛОВИНА”)

– карстова печера. Відкр. 1968 львів. клуб спелеологів “Циклоп”. Розташ. за 2,7 км на пд. від

перехрестя доріг Юр'ямпіль–Шупарка та Королівка (всі три – Борщів. р-ну) – Заліщики. Особлив. інтерес пов'яз. із тим, що за 100 м на пн.

Карстова печера “Зимова”.

від неї під землею закін. вузькими і майже непрохід. щілинами пд. лабіринти печери “*Оптимістична*”. Ширина 1–2,5 м, глибина підзем. русла – 0,5 м, повіт. прошарок між поверхнею води і кам'ян. склепінням – 10–20 см. Сформов. з продовгув. кам. утворень із загіпсов. глин на стінах та стелі сифону: одинарний на лівій (за течією води) стінці – “Лівий зуб” та групи числ. сталактитоподіб. утворень на склепінні сифону, що перекривала значну частину повітр. проміжку над водою – “Трати”. У привхід. ч. виявл. 2 невел. гроти, де можна стати майже на повний зріст; їх стіни розколоті тектоніч. тріщинами, далі вони – монолітні; підосва сифону майже горизонтальна, глиниста, без каменів.

М. Сохацький.

ЗИСКО

Іван Тодонович (1880-і, с. Бережанка, нині Лановец. р-ну – 1970-і, ймовірно м. Нью-Йорк, США) – громадський діяч. Навчався в м. Одеса (учитель). Під час 1-ї світ. війни – офіцер в Армії УНР, воював під кер-вом С. Петлюри. Повернувшись до родин. села, оренд. у панів землю і вирощував соняшник. Орг-тор у Бережанці кооп. крамниці, т-ва “Просвіта”, читальні, хору, драм. гуртка, з якими виступав у навколиш. селах. Під його кер-вом громада побудувала Народ. дім (1936, існує донині). Чл. ОУН, від 1939 – у підпіллі. 1944 емігр. до США (Нью-Йорк).

О. Критюк.

ЗІЛІНКО

Орися Романівна (29. 04. 1955, с. Вовчухів Городоц. р-ну Львів. обл.) – педагог, художниця, майстриня декоративно-прикладного мистецтва. Галуз. нагороди. Дружина І., мати Р. Зілінків. У м. Львів навчалася в худож. школі, закін. уч-ще приклад. мист-ва (1975, нині коледж декор. і ужитк. мист-ва). Від 1976 – викл. Терноп. художн. школи. Працює в галузі малої графіки (екслібрис), декор.-приклад. мист-ва (писан-

ка) і малярства (ікона). Учасниця міжнар. – у містах Краків (Польща) і Пескара (Італія), регіон. та обл. виставок. Серед тв.: екслібриси, декор. композиції “Екологічний триптих” (1989), колаж “Квітка Чорнобиля” (1986), ікони на склі “Св. Юрій” (1996), ікона на дошці “Ангел Золотоволоска” (2005).

Б. Мельничук.

ЗІЛІНКО

Роман Ігорович (12. 03. 1979, м. Тернопіль) – мистецтвознавець. Син І. та О. Зілінків. Закін.

Терноп. дит. худож. школу (1993), Львів. богослов. акад. (ЛБА, 2002), Люблін. катол. ун-т (2003), стипендіат Європ. Колегіуму польс. та укр. ун-тів у м. Люблін (від 2002). Працював секр. Комісії сакрал. мист-ва при Терноп.-Зборів. єпархії УГКЦ (2002);

від вересня 2006 – н. с., серпня 2008 – ст. н. с. відділу давн. мист-ва Нац. музею ім. А. Шептицького (м. Львів). Співорг-тор та ініціатор створ. Студент. центру сакрал. мист-ва ім. св. Луки, зб. сакрал. мист-ва Терноп.-Зборів. єпархії УГКЦ; орг-тор виставок іконопису (1999–2001), виставки “Дзеркальний Хрест”, спільн. мист. проекту ЛБА та культ.-мист. центру “Дзига”, присвяч. приїзду папи Івана-Павла II до м. Львів, міжнар. наук. конференцій; орг-тор із А. Романківим й А. Чернецем виставки “Молитва в Кольорі. Сакральне мистецтво XVII–XX ст. зі збірки Тернопільсько-Зборівської Єпархії УГКЦ” (2006). Учасник виставок дит. малюнків у містах Тернопіль, Львів, Самбір та Київ. Автор наук. праць про укр. сакрал. мист-во.

Б. Мельничук.

ЗІНКЕВИЧ

Костянтин Володимирович (06. 08. 1959, м. Радехів Львів. обл.) – економіст, господарник. Закін. у м. Львів поліграф. ін-т (1981, нині Укр. акад. друкарства), ін-т менеджменту (2000). Працював на комсомол. роботі (1981–90), на кер. посадах у с. госп-ві (1990–99), в ДПА Львів. обл. (1999–2004), голова ДПА у Терноп. обл. (2004), дир. Департаменту Мін-ва фінансів України (2005–07), нач. митн. посту “Львів-аеропорт” Зх. регіон. митниці (2007–08); від 2008 – голова ДПА у Львів. обл.

В. Уніят.

ЗІНЧАК

Ярослав Михайлович (13. 05. 1946, с. Кокутківці Зборів. р-ну) – науковець, громадський діяч.

Канд. тех. н. (1993). Чл.-кор. Укр. нафтогаз. акад. (2000). Держ. премія України в галузі н. і т. (2006). Почес. прац. “Укргазвидобування” (2006). Закін. Львів. політех. ін-т (1970, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Прац. інж.-конструктором приладобуд. ін-ту (1970–

71, м. Івано-Франківськ), конструктором, зав. конструктор. сектору філії НДТІ ремонту та експлуат. машинно-трактор. парку (1973–83, м. Москва, нині РФ); у м. Івано-Франківськ: зав. наук. дослід. відділу СКТБ “Надра” ін-ту нафти і газу (1983–90), 1-й заст. дир. наук.-вироб. фірми “Зонд”; від 2002 – заст. дир., дир. НДІ нафтогаз. технологій, дир. “Нафтогазового науково-технологічного парку” нац. тех. ун-ту нафти і газу. Автор 110 наук. праць, 10 винаходів і 12 стандартів України. Чл. правління Укр. т-ва з неруйнівного контролю та тех. діагностики, Нац. атестат. ком-ту фахівців із неруйнівного контролю та тех. діагностики, заст. голови Тех. ком-ту зі стандартизації.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЗІНЧЕНКО

Богдан Антонович (14. 04. 1957, м. Бережани) – священник, церковний діяч. Протопресвітер. Золотий Хрест, Золотий Хрест з прикрасами, орден Зарваниц. Божої Матері. Закін. Бережан. технікум механізації та електрифікації (нині агротех. ін-т), духов. акад. у м. Ленінград (1985, нині Санкт-Петербург, РФ), Ін-т духов.-реліг. освіти УГКЦ (2000). 1978–80 – ст. інспектор Терноп. обл. енерго. Від 1985 – священник у селах Городище

і Плотича (обидва – Козів. р-ну). Діяльний у розбудові церков, капличок, пам’ят. християн. монументів та Тернопільщині та Хмельниччині.

Б. Мельничук, Я. Пархомчук.

ЗІНЬКО

Емілія Євгенівна (19. 04. 1982, м. Тернопіль) – музикант (фагот). Закін. Терноп. муз. уч-ще (2001), Київ. консерваторію (нині нац. муз. акад.), Кюльм. консерваторію у м. Брюссель (Бельгія), навчалася у Вищій школі музики у м. Нюрнберг (2005–2006), від 2006 перевелася у м. Любек (обидва – Німеччина). Виступала у Держ. оркестрі радіо (Україна, 2001), Нац. оркестрі Бельгії (2003–05), ансамблі сучас. музики “Іктус” (2003–08). Від 2006 працює у UBS VFO (“Верб’єр фестивал оркестра”). Концертувала під диригуванням А. Гатті, Дж. Лівайна, М. Плетньова, Г. Такача та ін.

Л. Красновська, В. Уніят.

“ЗІРКА ПЕРЕМОГИ”

– газета. Орган Гримайл. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих (нині смт Гримайлів належ. до Гусятин. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1945–46, 1949–59.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ЗЛОНКЕВИЧ

Ярослав Васильович (09. 04. 1949, с. Вовківці Борщів. р-ну) – композитор, музикант, педагог. Чоловік *Ю. Щербак*. Премії ім. *Братів Б. і Л. Лепких* (2006), ім. *В. Вихруща* (2005). Людина року в м. Борщів (2005). Дипломи 5-го міжнар. конкурсу творчості інвалідів “Філантроп” (2008, м. Москва, РФ), всеукр. та обл. твор. конкурсів. Закін. диригент. хор. відділ Терноп. муз. уч-ща (1974). Працював викл. муз.-теорет. дисциплін у Борщів. муз.

школі (1974–96, нині школа мист-в), кер. муз. колективів. Композитор. діяльність розпочав у студент. роки. Автор пісен. зб.: “Доля судила жити з піснею” (2004), “На крилах надії” (2006), підготував до друку “Мелодії дарую Вам піснями”; понад 700 муз. творів, зокрема, пісень на слова укр. поетів *О. Астаф’єва, В. Вихруща, О. Германа, А. Дуцак, Є. Зозуляка, Г. Костів-Гуски, Б. Лепкого, Б. Мельничука, Б. Олійника, В. Хом’яка, І. Чуйко* та ін. Пісні З. – у репертуарі укр. співаків *Р. Бойка, І. Равлюка, Й. Сагала, В. Свирида* та ін., нар. дит. хор. капели “*Зоринка*”, квартету “*Більчанки*” й ін. муз. колективів.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

ЗЛОЧЕВСЬКИЙ

Ярослав Ярославович (13. 11. 1980, с., нині смт Коропець Монастирис. р-ну – 28. 04. 2004, Ірак) – військовик. Закін. Коропець. ПТУ № 34, Гусятин. тех. коледж. Чл. орг-ції “Братерство сиріт”. Від 21. 02. 2004 – у миротворч. місії в Іраку.

Б. Мельничук.

“Z MARSZAŁKIEM”

“(З Маршалом)”

– польський часопис. Орган Терноп. воєвод. упр. Безпартійн. блоку співпраці з урядом. Вих. у лютому 1928 в м. Тернопіль.

В. Ханас.

“ЗНАЙКА”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 рос. мовою раз на місяць. Засн. і ред. *О. Танасійчук*; видавці – видавн.-інформ. дім “*Діана плюс*” і ПП “*Бялас Т. В.*”. Шеф-ред. *І. Тріль*. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

“ЗНАК ТАУ”

– газета. Вих. у м. Тернопіль від 1995. Видавець – парафія Св. Петра УГКЦ. Гол. ред. – о. Елігій (Зигмунд) Синьковський, заст. гол. ред. – *Р. Крамар*. Підготовка до друку і друк – ТзОВ “*Лілея*”.

Б. Мельничук.

ЗНАК

Теодозій Олексійович (19. 01. 1961, с. Білявинці Бучацьк. р-ну – 04. 03. 1980, Афганістан, похов. у родин. селі) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно). Навчався в Бережан. технікумі механізації та електрифікації с. госп-ва (нині агротех. ін-т). Від листопада 1979 – у ЗС СРСР, від лютого 1980 – в Афганістані: мінометник. Загинув, виконуючи бойов. завдання.

В. Погорецький.

“ЗНАННЯ – ЦЕ СВІТЛО...”

– науково-методичний вісник. Вих. щорічно від 2007 у Великобірків. школі-г-зії ім. *С. Балає*

1–3 ступ. Терноп. р-ну. Ред. – дир. школи *В. Польчій*. Рубрики: “Життя школи-гімназії”, “Методичні розробки вчителів”, “Дослідницькі роботи учнів”, “Творчість юних дітей” та ін. Друк – ТОВ “*Воля*” (м. Тернопіль). Наклад – 200 (2007) і 500 (2008, 2009) прим.

Б. Мельничук.

ЗООБОТАНІЧНИЙ САД “ЛАНОВЕЦЬКИЙ”

– природозаповідний об’єкт у м. Ланівці. Засн. у 1980-і як куточок місц. парку культури

і відпочинку. Перших відвідувачів прийняв літом 1989. Від 1996 – зоопарк місц. значення. Зоологічна колекція становила 50 видів тварин, ботанічна – 500 видів та різновидностей. Створ. на кошти підпр-в і орг-цій, громад. міста. Ініціатор створ. і дир. донині – *К. Чернець*.

Б. Мельничук.

ЗОЗУЛЯ

Олег Михайлович (30. 03. 1958, с. Корсів, нині Бродів. р-ну Львів. обл.) – музикант, диригент, композитор. Відмінник освіти України (2008). Медаль “Лицар Українського козацтва” (2008). Почес. грамота Мін-ва освіти і науки України (2003), дипломи. Закін. Дубнів. культ.-освіт. уч-ще (1979, Рівнен. обл.), ТНПУ (2008). Працював методистом Буд. культури

в м. Червоноармійськ (1980, нині Радивилів Рівнен. обл.). Від 1983 – в м. Тернопіль: кер. агіт. культ. бригади БК “Будівельник” (1984); у СПТУ № 4 (нині ВПУ № 4 ім. *М. Паращука*): кер. хору працівників (1985–91), хору козац. пісні (1991–95), від 1995 донині – міш. хору (від 1998 – нар. худож. колектив), орг-тор вокал. ан-

самблів “Любисток” та козац. пісні “Берегиня” – лауреатів Всеукр. конкурсів та фестивалів. Автор зб. “Пісенне намисто” (1999, у співавт. з *М. Балицькою*), “Співучі грона Тернопілля” (2001), “Співай, сопілочко моя” (2003), “Тобі, Україно, тобі, мій народі!” (2005), пісень на слова *В. Вихруща*, *М. Луківа*, *Б. Мельничука*, *В. Ярмуша* та ін. авторів, магнітоальбому “Весни кохання”. Переможець обл. конкурсів автор. пісні та співаної поезії.

Б. Мельничук.

ЗОЗУЛЯК

Петро Пилипович (02. 01. 1938, с. Новосілка, нині Підгаєц. р-ну) – культурно-громадський діяч.

Засл. діяч культури Польщі (1989), засл. діяч. мист-в України (2006). Чл. Спілки театр. діячів України (1975). Закін. Чортків. пед. уч-ще (1957), у м. Львів: ун-т (1962, нині Нац. ун-т) і театр. студію при театрі ім. М. Заньковецької (1963). 1963–99 – у Львів.

обл. упр. культури: ст. інспектор відділу мист-в, зав. відділу мист-в, заст. нач., нач., 1-й заст. начальника. Кер. дит. театр. колективу в Палаці піонерів у м. Львів (1964–70) та студент. театр. колективу (1970–88). Від 1975 – гол. реж. і автор сценаріїв концертів (понад 200) у Львові та Львів. обл. Заст. дир. з наук. роботи Львів. літ. мемор. музею *І. Франка*; ініціатор і орг-тор щоріч. конкурсів читців-учнів шкіл на краще виконання творів *І. Франка*. Наприкінці 1980-х – на поч. 1990-х підтримував студій. рух у Львові, в результаті чого успішно працюють Молодіж. театр ім. Л. Курбаса, духов. театр “Воскресіння”, театр “Не журись”. Тривалий час – відп. ред. ж. СТД “Театральний Львів”, голова секції театр. критики при відділенні СТД.

Н. Волинець.

“ЗОЛОТІ ТРЕМБІТИ”

– міжнародний фестиваль-конкурс української пісні. Відбувався у м. Тернопіль 1988–92. Орг-тор – обл. упр. культури. Учасники – проф. ВІА, окремі виконавці, аматори. 3-а премія – учасники з Тернополя (1992): *Л. Тимошук*, *Л. Корженівський*, ансамбль “Літотис”.

А. Довгий.

ЗОЛОТОПОТІЦЬКИЙ ЗАМОК

– оборонна споруда, пам’ятка архітектури національного значення. Розташ. у смт Золотий По-

Одна з наріжних веж замку.

тік Буцац. р-ну, на невисок. пагорбі на лів. березі одноймен. річки – притоки Дністра. Збуд. *С. Потоцький* на поч. 17 ст. у вигляді квадрата, з 4-м шестикут. триярус. вежами на кутах. Ще одна, 4-кутна триярус. вежа – посеред. пн.-сх. стіни, в її 1-у ярусі була в’їзна брама з напівкруглим склепінням. Мури 2-метр. товщини та вежі були оснащені бійницями для гармат та ручної зброї. Довкола фортеці викоп. глиб. рів, наповн. водою, насип. високі вали, з пд.-зх. боку – ескарпове укріплення. 1672 замок відвідав і залишив його опис мандрівник *Ульріх фон Вердум*. У роки Нац.-визв. війни укр. народу фортецю здобували козац. полки та рос. військо, 1672 – турец. армія султана Магомета IV; 1675 – польс. військо на чолі з *Я. Собеським* вигнало турків, 1676 військо *Ібрагіма Шейтана* здобуло фортецю, спалило її, вбивши захисників. 18 ст. укріплення частково відбудували і використ. для розміщ. адмін. установ та розваж. закладів. 2-й пол. 19 ст. замок почав занепадати. 1920-і замк. мури почали розбирати на буд. матеріали. За рад. часів, коли Золотий Потік був рай. центром, у замк. приміщеннях розташ. рай. та ін. установи. 1962 Золотопотіц. р-н ліквід., у замку працювала ф-ка “Берізка”, згодом вона перебазув. в нове приміщення. Зберег. в’їзна і 3 наріжні вежі, замк. мури на вис. до 5 м.

В. Бойко.

ЗОМЕРШТЄЙН

Еміль (1883, с. Глещавка, нині Тереховлян. р-ну – 1957, м. Мідлтаун, США, перепох. у м. Тель-Авів, Ізраїль) – єврейський громадський діяч. Д-р права (1906), філософії (1908). Закін. Львів. ун-т. Працював адвокатом. Кер. Галиц. федерації сіоністів. 1922–39 – депутат польс. сейму (крім 1927–29). У вересні 1939 заарешт. Від 1945 – кер. центр. ком-ту польс. євреїв. Завдяки зусиллям

3. 140 тис. біженців-євреїв змогли залишити СРСР і переїхали до Польщі. Від 1946 – у США.

В. Уніят.

ЗОРІЙ

Степан (15. 06. 1925, с. Ходачків Великий, нині Вел. Ходачків Козів. р-ну – 02. 05. 2000, м. Клівленд, США) – журналіст. Закін. Терноп. г-зію, Малу семінарію у м. Львів. Старшина УПА (1944–48). 1948–56 – в Австрії, де студіював у Віден. ун-ті; від 1956 – у США, працював у кредит. спілці “Самопоміч” у м. Парма. Кер. укр. радіопроеграми у Клівленді (1956–96).

В. Маркусь, Б. Мельничук.

ЗОРІН

Євген Євгенович (10. 07. 1950, м. Кременець) – російський вчений. Д-р тех. н. (1993), проф.

Премії ім. І. Губкіна (1987). Закін. Москов. вище тех. уч-ще ім. М. Баумана (1974, нині РФ). Працював у НДІ Мін-ва оборони СРСР (1974–77), викл. у Москов. ін-ті хім. пром-сті (1980–84). Від 1984 – у Рос. ун-ті нафти і газу: доц. каф. нафтогазохіміч. апаратування, проф. каф. зварювання і захисту від корозії (від 1993). Одночасно від 2001 – проф. каф. зварювання, діагностики і моніторингу конструкцій Якут. держ. інж.-тех. ін-ту (РФ). Автор понад 120 наук. праць, із них 5 монографій.

П. Гуцал.

“ЗОРЯ”

– газета. Орган Великобірків. РК КП(б)У і рай. ради (нині смт Вел. Бірки належ. до Терноп. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1945–49.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗОРЯ КОМУНІЗМУ”

– газета. Орган Копичин. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих (нині м. Копичинці належ. до Гусятин. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1945–46, 1949–56.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЗОРЯ КОМУНІЗМУ”

– газета. Орган політвідділу Чортків. МТС од-ноймен. р-ну. В ДАТО – номери за 1950–53, 1962.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ЗОЩУК

Ігор Богданович (08. 05. 1962, с. Вівся Козів. р-ну) – господарник. Галуз. нагороди. Закін.

Львів. с.-г. ін-т (1984, нині нац. аграр. ун-т). 1984–90 – гол. агроном правління колгоспу в родин. селі. 1992–2001 – голова колгоспу, голова ТЗОВ “Злагода” с. Вел. Плавуча. Козів. р-ну. 2001–03 – нач. упр. с. госп-ва. Від 2003 донині голова ПАП “Злагода” (с. Вел. Плавуча).

Я. Пархомчук.

ЗУБЖИЦЬКИЙ-САС

Ян-Кароль (Zubrzycki-Sas Jan Karol; 25. 06. 1860, м-ко Тлусте, нині смт Товсте Заліщиц. р-ну – 14. 08. 1935, м. Львів) – польський архітектор. Д-р арх-ри. Закін. Львів. політехніку (1885). Працював у Львові, 1905–12 – інспектор буд-ва у м. Краків (Польща). 1919–29 – проф. Львів. політехніки. Автор проектів костьолів, ратуш, церков, зокрема церкви Архистратига Михаїла в Товстому (1912); наук. праць “Філософія архітектури, її теорія та естетика” (1894), “Коротка історія мистецтва” (1914–16), “Пам’ятники міста Львова” (1928) та ін.

П. Гуцал, В. Олійник.

ЗУБИК

Михайло Васильович (15. 08. 1955, с. Касперівці Заліщиц. р-ну) – журналіст, редактор. За-

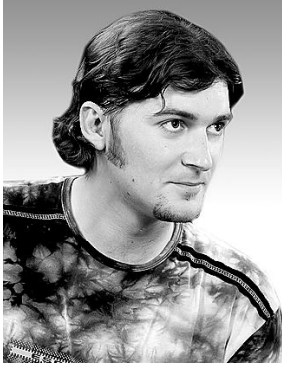
кін. Львів. ун-т (1977, нині нац. ун-т). Засл. журналіст України (2004). Від 1977 працював у Терноп. обл. держ. телерадіоком-ті: від кор. – до заст. дир., дир. телебачення “ТТБ”. Учасник і багатораз. лауреат всеукр. профес. конкурсів і фестивалів.

Провів 1-й телерепортаж із футбол. матчу в м. Тернопіль, 1-у на обл. радіо передачу в прямому ефірі (1989), кілька радіомарафонів “Милосердя”. Від 1992 – заст. ген. дир. Терноп. обл. держ. телерадіокомпанії, 2003 – представник Нац. ради України з питань телебачення і радіомовлення у Терноп. обл. Ред. кн. *О. Германа, Б. Грабовського, А. Заблуди, М. Кравчука, В. Яценка* та ін. авторів.

Б. Мельничук.

ЗУБЧЕНКО

Віталій Анатолійович (20. 11. 1980, м. Рівне) – актор. Закін. актор. відділ. Терноп. муз. уч-ща (2002, кер. курсу – *В. Хім'як*), Київ. акад. кер. кадрів культури і мист-в (2008, спец. реж. мас.

свят, видовищ, шоу-програм, викл. фах. дисциплін). Від 2002 – актор Терноп. акад. обл. драм. театру. Ролі: Меркуціо (“Ромео і Джульєтта” В. Шекспіра), Колька (“Євангеліє від Івана” А. Крима), Артур (“Танго” С. Мрожека), Тоні Краун (“Того далекого літа” Я. Стельмаха), Лаврін (“Сльози Божої Матері” О. Мосійчука за У. Самчуком), Перчик (“Поминальна молитва” Г. Горіна).

Б. Мельничук.

ЗУЛЯК

Іван Степанович (07. 08. 1965, с. Гермаківка Борщів. р-ну) – вчений у галузі історії, педагог.

Д-р істор. н. (2006), проф. Закін. Терноп. пед. ін-т (1992, нині ТНПУ). Працював на підприємстві “Сортнасінеовоч” (с/мт Мельниця-Подільська Борщів. р-ну), учителем і завучем Багатків. ЗОШ 1–2 ступ. (1992–93, Тербовлян. р-ну), згодом – у ТНПУ, де від 2006 – зав. каф. стародав. та середньовіч. історії. Автор кн. “Діяльність “Просвіти” у Західній Україні в міжвоєн. період (1919–1939)” (2005), більше 100 наук. і навч.-метод. праць із історії України. Гол. ред. фах. видання “Наукові записки”. Серія історія. ТНПУ ім. В. Гнатюка (2007).

Б. Мельничук.

“ЗУСТРІЧІ ДРУЗІВ”

– всеукраїнський фестиваль популярної музики. Відбув. від 1993 у м. Тернопіль. Орг-тор – асоц. діячів естрад. мист-ва України. В рамках фестивалю – концерти, різноманіт. святкування, конкурси краси, продюсування та підтримка творч. проєктів. Дир. і продюсер – С. Бачинський. Серед учасників – Л. та В. Анісімови, ВІА “Ватра”, “Поющие сердца” (РФ), В. Вермінський, З. Гучок, Л. Чермак, В. Шинкарук, А. Сингаєвська (Польща), І. Яснюк та ін.

Б. Мельничук.

ЗУШМАН

Іван Михайлович (03. 01. 1940, с. Шимківці Борщів. р-ну) – науковець, громадський діяч. Канд. фіз.-матем. н. (1978). Закін. Чернів. ун-т (1962, нині нац. ун-т). Відтоді працює у цьому ВНЗ: викл., доц. каф. теорет. фізики (1983–2006), доц. каф. радіотехніки та інформ. безпеки (від 2006). Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах, співорг-тор. хор. капели “Дзвін”. Популяризує наук. спадщину І. Пулюя та О. Смакули. Підготував зб. істор., стрілец. пісень та пісень УПА. Автор понад 50 наук. робіт.

М. Ониськів.

ЗЯТКІВСЬКИЙ

Ігор Володимирович (01. 01. 1949, с. Підгайчики Зборів. р-ну – 10. 11. 2007, м. Тернопіль) –

вчений у галузі економіки. Д-р екон. н. (2007), проф. (2007). Закін. ТФЕІ (1971, нині ТНЕУ). Від 1976 у цьому ВНЗ на кафедрах фінанс. циклу: ст. викл., доц. (від 1983), від 2007 – зав. каф. фінансів суб’єктів господарювання і страхування фінанс. ф-ту. Кер. низки магістер. програм. Автор більше 70 наук. праць, у т. ч. монографій “Фінансове забезпечення підприємств” (2000), “Фінансове оздоровлення підприємств” (2003), “Фінанси промислових підприємств” (2004), “Фінанси суб’єктів господарювання в умовах інституційних змін в економіці” (2006); навч. посібн. “Фінанси підприємств” (2001, 2003), “Фінансова діяльність суб’єктів господарювання” (2003, 2007); статей у фах. журналах і спец. виданнях.

Л. Щербак.

ІВАНІЦЬКА

Ольга Павлівна (01. 01. 1947, с. Острівець, нині Тереховлян. р-ну) – педагог, вчений у галузі історії. Д-р істор. н. (1997), проф. (2000). Закін. істор. ф-т Чернів. ун-ту (1973, нині нац. ун-т), викл. цього ВНЗ. Від 1982 – проф. каф. новітньої історії Вінн. пед. ін-ту (нині ун-т). Автор наук. праць, навч. посібників і метод. видань.

П. Гуцал.

ІВАНІЦЬКИЙ

Юрій Симеонович (15. 04. 1897, м. Кременець – 07. 05. 1943, с. Пелча, нині Дубнів. р-ну Рівн. обл.) – релігійний діяч, священник. Протоієрей. Закін. Волин. духов. семінарію в м. Кременець (1922; серед викл. – В. Бідинов). Рукопоклад. у сан ієрея (1922). Відтоді – священник Кременец. Миколаїв. собору, одночасно – позаштат. чл. духов. консисторії, викл. в укр. г-зії та ліцеї. Від 1926 – капелан у Кременец. в'язниці. Наприкінці 1920-х переїхав на парафію у с. Жолоби (нині Кременец. р-ну). Від жовтня 1932 – настоятель у Пелчі. Наприкінці 1930-х зазнав переслідувань рад. і польсь. влад. Загинув трагічно.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ІВАНІШИН

Василь Петрович (23. 03. 1944, с. Угерці Винявські, нині с. Зелений Гай Городоц. р-ну Львів. обл. – 08. 05. 2007, м. Дрогобич Львів. обл.) – політичний і громадський діяч, педагог, публіцист, політолог. *Батько П. Іванишина*. Закін. Дрогобиц. пед. ін-т (1972, нині пед. ун-т), де працював ред. газети, викл., доцентом. 1990 – співзасн., гол. ред., президент видавн. фірми “Відродження” (м. Дро-

гобич). 1993 – співорг-тор націоналіст. орг-ції “Тризуб” ім. С. Бандери, довічний її провідник. Автор книг, понад 300 публіц., наук., філософ., політолог., ідеолог., аналіт. праць, худож. творів. Перебував у селах Зарваниця Тереховлян. р-ну під час прощі, Слов’ятин Бережан. р-ну, м. Тернопіль (1995, 1996, 1999, 2000 та ін.), Вел. Гаї Терноп. р-ну в *І. Суті*, зокрема на репрезентації кн. “Політична нація чи національна держава” (2006).

Б. Мельничук, М. Федечко.

ІВАНІШИН

Петро Васильович (04. 06. 1975, м. Дрогобич Львів. обл.) – вчений, політолог. Син *В. Іванишина*. Д-р філол. н. (2007), проф. (2008) Дрогобиц. пед. ун-ту. Автор числ. книг, наук. статей. Сотник ВО “Тризуб” ім. С. Бандери. Перебував у селах Зарваниця Тереховлян., Слов’ятин Бережан. р-нів, м. Тернопіль (1996, 1998, 2002, 2006 та ін.), с. Вел. Гаї Терноп. р-ну на репрезентації кн. *І. Суті* “Політична нація чи національна держава” (2006).

Б. Мельничук, М. Федечко.

ІВАНІВ

Андрій Богданович (13. 12. 1953, м. Бережани) – лісівник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Львів. лісотех. ін-т (1975, нині нац. лісотех. ун-т України). Від 1975 – в Терноп. ДЛГО “Тернопільліс”: в. о. нач. цеху Терноп. лісгоспагу (1975–77), інж.-механік, гол. механік, нач. відділів лісозаготівель та пром. вироб-ва і збуту продукції (1977–2002). Від квітня 2005 – 1-й заст. голови Збараз. РДА. Чл. НРУ (1996), від 2000 донині – заст. голови Край. орг-ції НРУ.

Л. Щербак.

ІВАНІВ

Андрій Ігнатович (15. 03. 1921, с. Красне, нині Зборів. р-ну – 29. 06. 2003, м. Чикаго, США) – лікар, видавець, громадський діяч. У м. Львів: закін. г-зію, студіював медицину (1942–44); навчання закін. у м. Мюнхен (Німеччина). Діяльний у Пласті та ін. т-вах. Чл. ОУН (1939). 1949 емігр. у США (Чикаго). Тут розгорнув громад. і видавн. діяльність; учасник двох Вел. зборів укр. націоналістів. Довголіт. голова видав. спілки, адміністратор ж. “Самостійна Україна”; кілька років провадив вид-во “Українське життя”. Діяльний в УНСоюзі. Співзасн. і касир відділу Укр. координац. ради. В останні роки життя прац. у Т-ві сприяння НРУ.

Б. Мельничук, М. Романюк.

ІВАНІВ

Михайло Іванович (12. 05. 1951, м. Тернопіль) – музикант, артист, журналіст. Засл.

арт. України (2000). Чл. НСЖУ (1998). Лауреат конкурсів: міжнар. “Сурми Буковини” (1998), всеукр. ім. Старченка (1996); телеконкурсу “Золотий Георгій” (2000). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1971), Львів. консерваторію (1976, нині нац. муз. акад.). У м. Рівне: викл. муз. уч-ща (від 1976), одночасно – концертмейстер камер. оркестру обл. філармонії, засн. муз. тріо “Контрасти” (1996) та “Міо” (2005). Від 1996 – журналіст і телеведучий Рівнен. обл. держ. ТРК.

В. Барна.

“ІВАНІВСЬКЕ”

– сільськогосподарське приватно-орендне підприємство. Реорганіз. з кол. госп-ва с. Іванівка Теребовлян. р-ну (2000). Дир. *А. Білик*. Осн. галузі – рослинництво: зернові (врожайність – понад 60 ц/га), цукр. буряки (понад 600 ц/га), тваринництво (продукт. – понад 7 тис. кг молока від корови за рік). З часу засн. придбано тех. засоби більш як на 15 млн. грн. За кошти госп-ва газифік. села Іванівка, Лозівка, заасфальт. дороги, зведено дошкіл. дит. заклад, створ. мережу закладів побут. обслуговування, реконстр. БК, ЗОШ та ін. Підпр-во підтримує благодій. заходи й акції.

І. Дем’янова.

ІВАНКІВ

Тарас Степанович (22. 03. 1959, м. Копичинці Гусятин. р-ну) – актор, фотохудожник. Дипломи всеукр. конкурсів, галуз. нагороди. Закін. Дніпроп. театр. уч-ще (1982, нині театр.-худож. коледж). Відтоді – у Терноп. театрі ляльок (нині акад. театр актора і ляльки), де зіграв понад 60 ролей, зокрема: Шариков (“Собаче серце” за М. Булгаковим), Цар (“По щучому велінню” М. Кропивницького), Бармалей (“Айболит проти Бармалея” Р. Бикова та В. Коростильова), Змій-Дракон (“Козацькі вітрила” *Б. Мельничука* і *В. Лісового*) та ін. Від 1990-х – театр. і церков. фотограф, ексклюзив. фотохудожник “*Тернопільських театральних вечорів*” (5 р.), фестивалю-конкурсу “*Кришталевий жайвір*” (7 р.)

Г. Івахів.

ІВАНІВ

Іван Трохимович (19. 01. 1946, смт Серпнєве Тарутин. р-ну Одес. обл.) – залізничник, громадський діяч. Почес. залізничник УРСР (1991), почес. прац. транспорту України (2006). Закін. Дніпроп. ін-т інженерів залізн. транспорту (1982, нині тех. ун-т). Працював робітником

льодопункту Одес.-Кишинів. залізниці (1963–72), майстром на Львів. залізниці (1972–85). Від 1985 – в м. Тернопіль: нач. рефрежиратор. вагон. депо Тернопіль (від 2003 – пасажир. вагон. депо). Співавт. єдиної в Україні конвєр. лінії для відновлення тех. стану візків, на які кріплять вагони.

В. Левицький.

ІВАНІВСЬКИЙ

Симеон Васильович (у чернец. – Симон; 01. 02. 1888, с. Каменка Тульс. губернії, нині РФ – 01. 02. 1966, м. см. невід.) – релігійний діяч, архієпископ. Канд. богосл. н. (1912). Закін. Тульс. духов. семінарію, Москов. духов. акад. (1912, нині РФ). У м. Кременець: пом. наглядача духов. уч-ща (1914–20), ректор Волин. духов. семінарії (1920–24, 1931–34), одночасно – настоятель Богоявлен. монастиря, чл. Волин. духов. консисторії; прийняв архієрей. висвяту (1924) і признач. на Кременец. вікарну кафедру. Від 1934 – вікарій Остроз., зміняв вікарія Варшавсько-Холм. єпархії, кер. Черніг. єпархії, згодом – на Полтав. кафедрі, 1947–55 – поза штатом, 1955–61 – кер. Вінн.-Брацлав. єпархії.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ІВАНЧУК

Мирослав Васильович (14. 03. 1951, с. Корнич, нині Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.) – правник, викладач, громадський діяч. Канд. юрид. н. (1982). Академік Всесвіт. акад. наук комплекс. безпеки (2004). Закін. Борислав. мед. уч-ще (1970, Львів. обл.), Нац. юрид. акад. (1978, м. Харків). Працював у Коломий. санепідем. станції (1970–74); викл., ст. викл., доц. каф. цивіл. права Нац. юрид. акад. (1978–94); доц. каф. цивіл. права (1994–97), проректором із наук. роботи (1997–98) Івано-Фр. ун-ту (нині Прикарп. ун-т); 1998–2007 – в. о. дир., заст. дир.,

зав. каф. юрид. ф-ту ТАНГ (нині ТНЕУ); переїхав у м. Київ. Автор майже 50 наук. публікацій.

М. Ханас.

ІВАСЕЧКО

Василь Степанович (04. 11. 1962, с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну) – господарник, діяч

культури. Закін. Теробовлян. культ.-освіт. уч-ще (нині вище уч-ще культури). Співзасн. Терноп. рай. орг-ції “Меморіал”, співголова істор.-мемор. комплексу ім. Ярослава і Слави Стецьків. Чл. обл. т-ва ім. Б. Лепкого. Працював заст. дир. Терноп.

хлібоз-ду № 1, дир. БК, реж. нар. театру у Вел. Глибочку. Автор сценаріїв до свят, публікацій про С. Бандеру, Я. Стецька та ін.

Б. Головин, Б. Кусень.

ІВАСЬКЕВИЧ

Ізидор Олексійович (06. 01. 1933, с. Сільце, нині Підгаєц. р-ну – 27. 10. 2009, м. Тернопіль) – науковець, громадський діяч. Канд. тех. н. (1987). Дійс. чл. Акад. буд-ва України (2003). Закін. Львів. політех. ін-т (1956, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював інж. у містах Марганець Дніпроп. та Миколаїв Львів. обл. Від 1962 – в м. Тернопіль: нач. буд. лабораторії обл. будтресту, трестів “Тернопільоблміжколгоспбуд” і “Тернопіль-сільбуд”; 1979–83 – гол. інж. комбінату залізобетон. виробів і конструкцій облрембудтресту. Від 1983 – у ТФЕІ (нині ТНЕУ): н. с. наук.-дослід. сектору, від 1990 – доц. каф. економіки та соціології праці, 2003 – доц. каф. упр. персоналом і регіон. економіки; від 2008 – доц. заст. зав. каф. економіки Терноп. філії Європ. ун-ту. Автор більше 70 наук. праць, у т. ч. монографії “Національно-визвольний рух на Підгаєччині за часів польської окупації в 1919–1939 рр.” (2007), навч. посібників.

Л. Щербак.

ІВАСЬКЕВИЧ

Роман Йосипович (27. 02. 1937, с. Вел. Кусківці, нині Лановец. р-ну – 27. 11. 2000, с. Білокриниця Кременец. р-ну) – живописець. Закін. худож. студію в м. Одеса (1956), Нар. ун-т мист-в у м. Москва (1968, нині РФ). Працював оформлювачем-декоратором в Архангел. драм. театрі (нині РФ). Від 1970 – зав. Кременец. худож. майстернею Терноп. виробн. комбінату. Від 1972 – учасник збірних виставок живопису. Серед робіт – пейзажі, натюрморти. Оформляв експозиції Кременец. краєзн. музею та музей. комплекс “Молотківська трагедія” Лановец. р-ну, кімнати-музеї в селах Крижі, Лідихів Кременец. р-ну й ін. Розписував храми в Запоріж., Житомир., Львів., Терноп. областях. Роботи зберіг. у музеях та приват. колекціях.

І. Дем’янова.

ІВАХІВ

Ганна Броніславівна (18. 04. 1965, с. Голубиця Бродів. р-ну Львів. обл.) – бухгалтер, енциклопедист. Закін.

Львів. поліграф. технікум (1984, нині поліграф. технікум Укр. акад. друкарства). У м. Тернопіль працювала у вид-ві “Збруч” (нині ВАТ “ТВПК “Збруч”): бух. (1984–95); редактором із оголошень (1995–97), оператором комп’ют. набору (1997–2003)

в ред. г. “Вісник Тернопілля”; мол. наук. редактором (2003–06), від 2006 донині – наук. редактор ТЕС. Автор числен. статей до ТЕС та ін. виданнях.

В. Уніят.

ІВАХІВ

Олег Любомирович (01. 01. 1960, смт Вел. Бірки, нині Терноп. р-ну) – лікар, науковець. Закін. Терноп. мед. ін-т (1984, нині ТДМУ). Канд. мед. н., доц. 1984–88 – лікар-інфекціоніст Волочис. ЦРЛ Хмельн. обл.; 1988–90 – клін. ординатор, 1990–92 – м. н. с. каф. інфекц. хвороб та епідемії ТДМУ, 1992–94 – лікар-інфекціоніст дит. інфекц. відділ. міськ. клін. лікарні № 2, 1994–97 – асист., від 1997 – доц. каф. інфекц. хвороб та епідемії ТДМУ. Секр. правління Асоц. інфекціоністів України (від 1997), відп. секр. редколегії зб. матеріалів з’їздив, наук.-

практ. конф. і пленумів цієї асоц., чл. редколегії ж. *“Інфекційні хвороби”*. Автор бл. 150 праць; 4 патенти на винаходи.

Г. Івахів.

ІВАШКЕВИЧ

Роман Володимирович (30. 06. 1926, с. Росохуватець, нині Козів. р-ну) – лікар-отоларинголог. Навчався у Терноп. г-зії “Рідна школа” (1938–39), закін. Львів. мед. ін-т (1951, нині нац. ун-т). Працював лікарем на о. Шалім Мурман. обл., в Мурман. обл. лікарні: ординатором, зав. відділ. ЛОР (1954–58; нині РФ); 1958–96 – лікар, зав. відділ. ЛОР Терноп. обл. лікарні, де налагодив операт. лікування онкохворих (1-й у Зх. Україні), почав здійснювати слуховідвідні операції; перевів документацію відділу на укр. мову. Чл., заст. голови обл. Наук. т-ва отоларингологів. Автор наук. статей.

Б. Головин.

ІВАШКІВ

Богдан Миколайович (псевдо “Топір”, “Довбуш”, “Боз”; 1916, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 10. 02. 1941, м. Львів) – учасник національно-визвольних змагань. Кер. Юнацтва ОУН. Закін. Бережан. г-зії, навчався на теолог. ф-ті Львів. ун-ту. Чл. ОУН (1937). Повіт. інструктор Юнацтва ОУН, чл. повіт. проводу ОУН Бережанщини (1937–лютий 1939), референт, орг-тор-референт пропаганди округ. проводу Бережанщини (лютий–вересень 1939) ОУН, від 1939 – організац. референт Край. ексекутиви на ЗУЗ. 16. 02. 1940 заарешт. у Львові; 29. 10. 1940 засудж. до розстрілу.

Н. Волинець, П. Гуцал, М. Посівнич.

ІВАШКІВ

Василь (псевдо “Топір”; 1920, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 1947, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Надрай. провідник Юнацтва ОУН. Учасник вишколу провідництва ОУН у м. Львів. Загинув у перестрілці зі загоном МДБ.

Б. Мельничук, Н. Мизак.

ІВАШКІВ

Ганна Іванівна (монаше ім’я – Анатолія; 07. 01. 1957, с. Потік, нині Козів. р-ну) – монахиня. Закін. Терноп. ПТУ № 8 (1975), Чортків. мед. уч-ще

(1981). 1975 вступила до підпіл. монастиря Студит. Уставу (м. Скалат Підволочис. р-ну). 1975–78 працювала кравчиною цеху верх. одягу Терноп. швей. ф-ки, нянею у дит. садку № 2, вихователькою дит. садка (1981–86), на хлібоз-ді № 2 (1986–87). В умовах катакомб. УГКЦ розповсюдж. реліг. літ-ру, церков. календарі, образки, молитовники (самвидав і привез. зі закордону). 1988 митрополит В. Стернюк признач. І. ігуменею Монастиря сестер-студиток в м. Тернопіль; від 1993 – у с. Вел. Гаї Терноп. р-ну. 1989, 2005 переобир. ігуменею на нові каденції.

Б. Головин.

ІВАШКІВ

Іван Васильович (псевдо “Сич”; 1909, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 09. 1939, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Заст. повіт. провідника ОУН (1939). Убив польс. офіцер.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ІВАШКІВ

Михайло Іванович (1954, с. Потік Козів. р-ну) – господарник, громадський діяч. Чл. Бережан. рай. проводу Руху. Закін. Закарпат. лісотех. технікум (1973), Львів. торг.-екон. ін-т (1981, нині комерц. акад.). 1991 – заст. голови Бережан. рай. виконкому. Від 1992 – представник Президента України в Бережан. р-ні. 1995 очолив діяльність “Карітасу”. Започатк. комп’ютеризацію шкіл Бережан. та Козів. р-нів; засн. проект “Дитина”, що сприяв створ. центру реабілітації дітей, хворих на ДЦП в обл. дит. лікарні; соц. центр у м. Підгайці, прилучився до спорудж. храму на хуторі Малинівка Бережан. р-ну.

Я. Пархомчук.

ІВАШКІВ

Роман Григорович (29. 03. 1956, с. Кальне, нині Козів. р-ну) – банкір, економіст, спеціаліст страхової справи. Закін. ТФЕІ (1981, нині ТНЕУ), Міжнар. школи банків. бізнесу в Чехії (1992), Іспанії (1993), Швейцарії (1994, 1995), Австралії (1995, 1996), Ізраїлі (1997), США (1998). Працював економістом кредит. відділу Збараз. відділ. Терноп. обл. контори Держбанку СРСР (1981–82), ревізором, заст. кер. відділ. банку, нач. грош.-економ. відділу Терноп. обл. контори Держбанку СРСР (1982–88), заст. нач. Терноп. обл. упр. Промбудбанку СРСР (1988–92), кер. баланс. відділ. “Ватра”, дир. Терноп. обл. контори АКБ “Укрсоцбанк” (1992–2001), дир. Терноп. регіонал. зх. філії акціонер. страх. компанії “Вексель” (2001–06); від 2006 донині – кер. Терноп. обл. філії АКБ “Форум”.

В. Барна.

ІВАШКІВ

Ярослав Миколайович (1913, с. Бишки, нині Козів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Окруж. провідник ОУН. Закін. Бережан. г-зію. Під час польсь. окупації як чл. ОУН розповсюджував на Волині укр. підпільні видання. Старшина дивізії “Галичина”. Згодом – в УПА, у підпіллі ОУН. Заарешт. органи НКДБ; засудж.; вивез. до Сибіру (нині РФ). Подальша доля невідома.

Н. Волинець, Б. Мельничук.

ІВАШКО

Ілля Васильович (12. 03. 1941, с. Шибалин, нині Бережан. р-ну) – педагог, громадський діяч.

Депутат Терноп. обл. ради (1998–2002), Бережан. рай. та Підгаєц. міськ. рад. (1990–95). Орден “Знак пошани” (1986). Відмінник нар. освіти (1991); засл. прац. освіти України (2007). Закін. Бережан. технікум механізації с. госп-ва (1962, нині БАТІ), Львів. політех. ін-т (1972, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював майстром вироб. навчання (1965–68), викл. спец. предметів (1968–73), заст. дир. з навч.-виробн. частини (1973–87) у Підгаєц. СПТУ № 10, від 1987 – дир. Підгаєц. ПТУ № 24 (нині аграр. ліцей). Делегат Всесоюз. зльоту відмінників ПТО (1978), 1-го і 2-го з’їздів пед. працівників України (1992, 2001).

О. Івахів, М. Кришук.

ІВАЩЕНКО

Юрій Васильович (04. 02. 1930, м. Ромни Сум. обл.) – вчений у галузі історії, педагог. Канд. істор. н. (1977), проф. (1990). Відмінник освіти України (1980). Орден “Знак Пошани” (1977), медалі. “Лідер України” (2005). Закін. істор.-філос. ф-т ун-ту у м. Ростов-на-Дону (1963, нині РФ). У м. Запоріжжя: дир. СШ (1963–65), викл. історії у фармацевт. ін-ті (1965–79), ректор пед. ін-ту (1979–84, нині ун-т). 1984–90 – ректор Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ). Автор понад 100 наук. праць із історії України, педагогіки вищої і серед. школи, статей.

Л. Щербак.

ІВАЩУК

Ірина Олегівна (19. 07. 1974, с. Дорофіївка Підволочис. р-ну) – вчений у галузі економіки.

Дочка *О. Іващука*. Канд. екон. н. (1999). Премія Президента України для молодих вчених (2006). Закін. ТАНГ (1995, нині ТНЕУ). У цьому ВНЗ: викл. каф. обліку і контролю в бюджет. установах (1995), викл., ст. викл., доц. каф. фінансів, від 2001 – доц. каф. податків та фіскал. політики. Автор більше 80 наук. і навч.-метод. праць, у т. ч. монографії, навч. посібників, співавт. кн. “Митна політика: фіскально-регулюючий аспект” (2005), публікацій у фох. журналах.

Л. Щербак.

ІВАЩУК

Михайло Григорович (27. 04. 1950, с. Забір’я Жовків. р-ну Львів. обл.) – журналіст, публіцист, літератор. Чл. НСЖУ (1980). Почес. Грамота ВР України (2005), Почес. знак НСЖУ (2008). Дипломант Всеукр. конкурсу “Соціальний журналіст” (2006). Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1972, нині нац. ун-т), відділ журналістики Київ. ВПШ (1987). Від

1972 – у ред. терноп. газет: “Ровесник” (кор., зав. відділу, відп. секр.), “Вільне життя” (власкор, оглядач); кор. ред. г. “Рідне село” Терноп. облспоживспілки; від березня 1992 – у ред. г. “Свобода”: відп. секр.-літ. ред., оглядач, зав. відділу роботи рад і держадміністрацій. Автор поет. зб. “День лише вдосвіта досконалий” (2003), кн. публіцистики “Сюжети про людські стосунки” (2008), “Все повертається...” (2009, усі – Т.), нарисів, статей та ін. публікацій у ЗМІ й кол. збірниках.

Б. Скоробагатий.

ІВАЩУК

Олег Тимофійович (16. 03. 1952, с. Дорофіївка, нині Підволочис. р-ну) – вчений у галузі економіки. Батько *І. Іващук*. Канд. екон. н. (1986). Закін. Львів. ун-т (1974, нині нац. ун-т). Пра-

цював інж.-математиком у Терноп. філії Респ. проектно-технол. об'єдн. "Укрсільгосптехсистема", на комсомол. роботі. Від 1981 – у ТФЕІ (нині ТНЕУ): асист., ст. викл., доц., проф., зав. каф. екон.-матем. методів і моделей (2004); від 2005 – дир. Центру довузів., післядиплом. і магістер. підготовки, від 2007 – декан одноймен. ф-ту. Автор більше 90 наук. і навч.-метод. праць, зокрема навч. посіб. "Методи та моделі дослідження операцій", "Методи та моделі інвестиційних розрахунків" (обидві – 2003), "Економіко-математичне моделювання" (ред., 2008) та ін., статей. Чл. редколегії ж. "Світ фінансів".

Л. Щербак.

ІВЧЕНКО

Ігор Леонідович (07. 07. 1934, м. Харків) – музикант (фортепіано), педагог. Лауреат міжнар. конкурсів. Закін. Харків. консерваторію (1958). Працював викл. у Терноп. муз. уч-щі (1958–62), де засн. відділу ф-но; згодом – у муз. школі в м. Ленінград (нині Санкт-Петербург, РФ). Від 1975 – в м. Відень (Австрія), працював концертмейстром, займався приват. практикою. Автор муз. творів та обробок.

Б. Мельничук, Б. Савак.

"ІДЕЯ"

– рукописний літографований студентський літературно-науковий часопис. Вих. у м. Тернопіль 1905–06; нумерація річників і чисел – за навч. роком. Місячник (1905/1906, ч. 1–7), двотижневик (1906, ч. 8–12). Видавці: М. Стрипенко і Т. Вірний (псевд. М. Венгжина). Окремі номери зберіг. у ЦДІАУ.

М. Галушко, Б. Мельничук.

ІЗОТОВА

Наталія Юрїївна (19. 10. 1976, м. Луганськ) – диригент, педагог, співачка. Дочка Л. Ізотової. Д-р богослов'я (2008). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1995), Харків. ін-т мист-в (2000), Люблін. католич. ун-т (2004, Польща). Працювала кер. ансамблю духов. музики в ТЕШО (1995–96), викл. хоров. класу в Терноп. школі мист-в (1996–97); водночас – регент молодіж. церков. хору в храмах св. Володимира й Ольги, Матері Божої Неустан. Помочі (обидва – м. Тернопіль).

Від 2001 – викл. із диригування Терноп. муз. уч-ща; займ. концерт. діяльністю. Автор "Божественної літургії для мішаного хору" (1994), зб. пісень для християн. молоді "Хай нас з'єднає любов" (1999), "Благословенний будь, Христе Боже" (2001), богослов. праці "Ікона як джерело теологічне" (2006) та ін.; записала муз. альбоми "Ми – діти Марії", компакт-диски: з хором, яким дириг. у м. Ессен (1998, Бельгія), "Rozaniec" (польс. колядки, 2002) та ін.

Б. Мельничук.

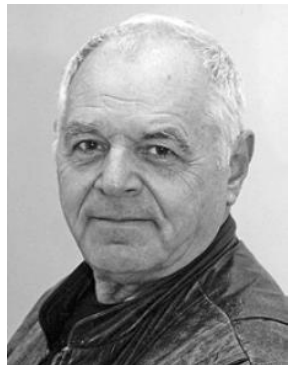
ІЛАРІОН

(в миру – Процик Дмитро Іванович; 08. 11. 1980, с. Новосілка Буцац. р-ну) – церковний діяч. Єпископ УПЦ КП. Канд. богослов'я (2004). Навчався в м. Київ у духов. семінарії (1997–2000) і богослов. акад. (2000–04). 2000 прийняв чернецтво. Від 2001 – благочинний Свято-Михайлів. Золотоверх. монастиря в Києві, 2004 – викл. Київ. богослов. акад.; одночасно від 2006 – секр. Патріарха Київ. і всієї Руси-України Філарета. Від січня 2008 – кер. справами Київ. патріархії, від травня – єпископ Черніг. і Ніжинський.

о. В. Блаватний.

ІЛЛІЄНКО

Юрій Герасимович (09. 05. 1936, м. Черкаси) – кінооператор, кінорежисер, кінодраматург, кіноактор, художник, громадсько-політичний діяч. Нар. арт. України (1987), акад. АМУ (1996). Чл. Нац. спілки кінематографістів України, 1-й із українців чл. Європ. акад. кіно (2008). Держ. премії України ім. Т. Шевченка (1991), ім. О. Довженка (2005). Ордени Труд. черв. прапора, "Знак Пошани", св. Архистратига Михаїла (1999). Закін. Всесоюз. ін-т кінематографії у м. Москва (1960, нині РФ). Засн. незалеж. кіностудії "Фест-Земля"

(1988). Ролі в к/ф: Тимофій Сувернев (“Вулиця Ньютона”, 1963), Герасим (“Мріяти і жити”), Жук (“Молитва за гетьмана Мазепу”). Автор монографії “Парадигма кіно” (1999), зб. худож.-публіцист. тв. “За українську Україну” (2005). Учасник худож. виставок у містах Мюнхен (1990, Німеччина) і Відень (1992, Австрія), персон. – в Києві (1968, 1999). Приїжджав до м. Тернопіль: у листопаді 2005 в обл. філармонії, репрезент. фільм “Портрет націоналіста без імперської рами”, розповів про х/ф “Молитва за гетьмана Мазепу”; в лютому 2006 зустрівся з виборцями в ПК “Березиль”; у вересні 2007 був гостем прес-клубу, побував у вид-ві “Навчальна книга–Богдан”; побував на Кременччині й Шумщині, де провод. зйомки докум. фільму про УПА з циклу 12-серій. телесеріалу “Діалоги на узбіччі”, відвідав музей штабу УПА в Антонів. лісі.

Л. Щербак.

ІЛЬК

Бертольд Карлович (справж. прізви. Гюнзберг; 1896, м-ко, нині смт Підволочиськ – 20. 06. 1937, м. Москва, нині РФ) – розвідник. Брат *М. Уманського (М. Гюнзберга)*. Закін. торг. акад. у м. Відень (Австрія). Від 1920 – чл. КП Австрії. 1925 виїхав до СРСР. Від 1926 – співроб. інозем. відділу ОДПУ СРСР, невдовзі скеров. для нелегал. роботи в Німеччину (псевдо “Баєр”), легально – співвласник (під іменем Д. Фукса) ф-ки іграшок. Згодом вів розвід. діяльність у Франції та Вел. Британії. 1934 повернувся в СРСР. Працював у контррозвідці, від 1935 – нач. 10-го відділ. особлив. відділу гол. упр. держ. безпеки НКВС СРСР. Від 1937 – в м. Сталінград (нині Волгоград, РФ) заст. нач. 3-го відділу упр. держ. безпеки НКВС по Сталінград. обл. Заарешт. у квітні 1937; розстріляний. Реабіліт. 1958.

П. Гуцал.

ІЛЬКІВ

Василь Миколайович (14. 01. 1938, с. Велеснів, нині Монастирис. р-ну) – самодіяльний композитор, виконавець, хоровий диригент, педагог. Засл. прац. культури України (2008). Дипломант обл. і всеукр. муз. конкурсів, лауреат фестивалів-конкурсів козац. пісні “*Байда*” (2007, 2008) та ін. Галуз. нагороди. 1945 як син вояка

УПА вивез. із сім'єю на посел. на Дал. Схід. В Україну поверн. у кінці 1950-х, на Шумщині – від 1963. Від 1965 – вчитель Шумс. муз. школи; від 1969 донині – кер. Шумс. нар. аматор. хор. капели, ініціатор створ. та учасник вокал. квартету “Спалах”. Автор музики на вірші *В. Вихруща, Б. Демківа, Г. Ткачук* та ін. літераторів краю.

І. Дем'янова.

ІЛЬНИЦЬКИЙ

Володимир Данилович (23. 08. 1887, м-ко, нині смт Гусятин – 12. 05. 1942, РСФСР, нині РФ) – адвокат, громадський діяч. Д-р права (1917). Дитинство минуло у м. Підгайці. Навчався в Бережан. г-зії (1899–1905), студіював філологію, від 1906 – право у Львів. ун-ті. Пом. адвоката в м. Рогатин (1909, нині Івано-Фр. обл.), від 1913 – адвокат у м. Дрогобич (нині Львів. обл.). В період ЗУНР належ. до повіт. комісаріату. 1920–30-і очолював у Дрогобичі філію “Рідної школи”, т-во укр. власників нафт. теренів і брутотців “Підойма” (співзасн.), чл. ін. укр. т-в, оргтор приват. шкільництва. Від 1925 – чл. ЦК УНДО, 1935 вийшов із партії і став одним із лідерів Фронту нац. єдності. Восени 1939 І. заарешт. органи НКВС; виправданий 10. 05. 1940; однак не звільн., ув'язн. на 10 р. у ВТТ. Перебував у таборі в Старобельську (нині РФ). Реабіліт. 1973.

Н. Волинець, П. Гуцал.

ІЛЬЧИШИНА

Лілія Романівна (10. 02. 1938, с. Королівка, нині Ярмолинець. р-ну Хмельн. обл.) – педагог, громадська діячка. Засл. вчитель УРСР (1988). Відмінник нар. освіти УРСР (1968). Почес. грамота Мін-ва освіти і науки України (2006). Закін. Одес. пед. ін-т (1961, нині Південноукр. пед. ун-т). 1961–2008 – вчителька Коропец. школи-інтернату. Авторка метод.-праць та ін. публікацій.

Р. Черемшинська, О. Черемшинський.

“ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ”

– періодичне видання в м. Тернопіль. Засн. – Терноп. міськ. рада. Вих. 07. 08.–25. 12. 2007 двічі на місяць. Розповсюдж. безкоштовно. Наклад – 65–70 тис. прим.

Б. Мельничук.

**“ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ
ДОВІДНИК МІСТА ТЕРНОПОЛЯ:
ШІ ТИСЯЧОЛІТТЯ”**

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2003 укр. мовою раз на квартал. Засн. інформ.-аналіт. центр “Ші тисячоліття”. Видавці: видав.-інформ. ДМ “Діана плюс” і ПП “Тріль І. П.”. Шеф-ред. І. Флешар. Наклад (2009) – 5000 прим.

М. Фелечко.

ЮВ

(в миру – Каменяка Андрій Петрович; 25. 11. 1926, с. Дермань, нині Корець. р-ну Рівнен. обл. – 10. 10. 1993, м. Муром Владимир. обл., РФ) – релігійний діяч. Єпископ муромський. Закін. духов. семінарію й акад. (1953) у м. Москва (нині РФ). 1937–39, 1942–45 – послушник Почаїв. Успен. лаври. Священик на парафіях у Москві, настоятель храмів у містах Владимир, Даугавпілс, Лієпая (нині Латвія) та ін.

В. Ханас.

“І ПЛЮС”

– газета. Вих. у м. Чортків від 2005 укр. мовою раз на тиждень. Засн. Р. Кібзуй, ред. – О. Іванців. Наклад (2009) – 2000 прим.

Б. Мельничук.

ІРВАНЕЦЬ

Олександр Васильович (24. 01. 1961, м. Львів) – письменник. Міжнар. та всеукр. премії. Чл. білорус. ПЕН-клубу. Дитинство минуло у м. Рівне. Закін. Дубнен. пед. уч-ще Рівнен. обл. (1980), Москов. літ. ін-т (1989, нині РФ). Автор кн. поезії, роману “Рівне/Ровно”, драм. творів. Співзасн. літ. групи “Бу-Ба-Бу” (1985). Від 1993 мешкає в м. Ірпінь біля Києва. Не раз перебував на Тернопільщині, мав зустрічі з читачами, зокрема 11. 09. 2008 в арт-клубі “Коза” у м. Тернопіль; твори – в місц. ЗМІ.

Б. Мельничук.

“ІСКРА”

– кооперативне підприємство м. Бучач. Утвор. 1990; засн. і кер. *В. Бабала*. Відзнач. у номінації “100 кращих товарів України” (2005). Переможець Всеукр. конкурсу “Кращий роботодавець року” (2007, 2008), нац. бізнес-рейтингу “Лідер галузі 2007 року” та міжнар. імідж. програми “Лідери ХХІ століття” (2008); ін. держ. та відомч. нагороди. Осн. види продукції: чавун. батареї вод. опалення, церков. дзвони, госп. товари, буд. конструкції. Продукцію реаліз. в Україні й за кордоном. Підпр-во нарощує обсяги вироб-ва, впровадж. прогрес. технології, розвиває соц.-побут. сферу тощо.

Колектив “І.” надає благодій. допомогу освіт. і реліг. установам Бучаччини, сприяє провед. культ.-мистец. заходів.

І. Дем’янова.

ЩАК

Андрій (23. 10. 1887, м. Миколаїв, нині Львів. обл. – 26. 06. 1941, с. Сихів, нині належ. до

м. Львів) – релігійний діяч. Блаженний священномученик (2001). Д-р богослов’я (1914). Надзвич. проф. (1932). Чл. Богослов. наук. т-ва і НТШ у Львові. Навчався на теолог. ф-ті Львів. ун-ту, в Інсбруц. ун-ті (1910–14, Австрія), в Папс.

Орієнтал. ін-ті (м. Рим). 1914 рукопоклад. у сан священника. Польовий військ. капелан (1914–18). 1918 звільн. із війська, признач. префектом Львів. греко-римс. семінарії св. Духа. Парох у с. Мильне, нині Зборів. р-ну (1923–28). 1928–30 – викл. догматики і каноніч. права у Львів. Богослов. акад.; одночасно – душпастир у Сихові. Автор наук. статей і рецензій. Заморд. більшовики.

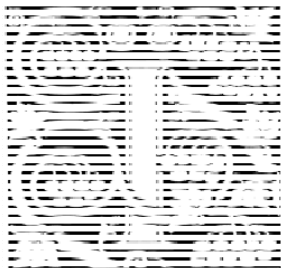
Б. Головин.

ЩУК

Інна Станіславівна (21. 01. 1950, м. Тернопіль) – вчений у галузі медицини. Канд. мед. н. (1985), доц. (1989). Закін. Терноп. мед. ін-т (1973, нині ТДМУ). Працювала інфекціоністом на Рівненщині. Від 1979 – у Терноп. мед. ін-ті: викл., доц. каф. інфекцій. хвороб. Автор і співавт. більше 100 наук. і навч.-метод. праць, у т. ч. “Посібника з діагностики, терапії та профілактики інфекц. хвороб в умовах поліклініки”, статей у періодиці; має свідоцтво на винахід.

М. Андрейчин.

ЇЖАК

Богдан (18. 04. 1908, с. Черник, нині Надвірнян. р-ну Івано-Фр. обл. – 28. 12. 1988, м. Скрантон, США) – священик. Почес. крилошанин (1982). Закін. студії з богослов'я у м. Львів; висвяч. 1932. Служив на парафіях у м. Бурштин (нині Галиц. р-ну), селах Доброполе (нині Бучац. р-ну), Багатківці (нині Тереховлян. р-ну), Полоничі (нині Буськ. р-ну), Болотня (нині Перемишлян. р-ну, обидва – Львів. обл.). На емігр. в Австрії (1944–48), від 1948 – у США. Душпастирював у містах Колчестер, Філадельфії-Франкфорд, Нью-Йорк (1949–52), Скрантон (1952–79). Секр. єпископ. канцелярії, від 1952 – декан Скрантону.

О. Кравченко, Б. Мельничук.

ЙОРДАН

Зіновій Іванович (10. 01. 1948, с. Кокутківці Зборів. р-ну) – інженер, господарник. Чоловік *Я. Йордан*. Галуз. нагороди. Закін. Львів. буд. технікум (1968). Працював інж. в управлінні комун. госп-ва Терноп. облвиконкому (1970–71), виконробом Львів. спец. РБУ-5 (1971–74), гол.

інж. ЖЕК № 1 (1974–1981), гол. інж. житл. упр. Терноп. міськвиконкому (1981–84), нач. ЖЕК № 8 (1984–88), заст. нач. житл. упр. Терноп. міськвиконкому, заст. нач. упр. житлово-комун. госп-ва Терноп. міськвиконкому, заст. нач. департаменту, нач.

упр. з екол. безпеки та благоустрою Терноп. міськвиконкому (1988–2008).

В. Баран.

ЙОРДАН

Ярослава Ярославівна (08. 07. 1954, с. Нетерпинці Зборів. р-ну) – бухгалтер, економіст. Дружина *З. Йордана*.

Галуз. нагороди. Закін. Терноп. обл. бух. школу (1970), Дніпродзерж. технол.-екон. технікум (1985, Дніпроп. обл.), ТАНГ (2000, нині ТНЕУ). Працювала бух., ст. бух. у централіз. бухгалтерії Терноп. міськ. житл. упр. (1972–85), гол. бух. ЖЕК № 11 (1985–95), гол. спеціалістом відділ. Фонду держмайна в Терноп. обл. (1995–2009).

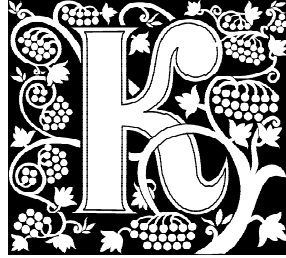
В. Баран.

“ЙОСИФІНСЬКА МЕТРИКА”

– перший опис земель (1787) в Австрії, до якої тоді належала галицька частина Тернопільщини; земельний кадастр. Зафікс. землі за їхнім призначенням, площею та приналежністю, врожайністю, за вирощуваними культурами, числом будівель, жителів – за професією, зайнятістю та ін.

Б. Мельничук.

цював дир. школи в селах Спаська і Михальча Сторожинец. р-ну Чернів. обл., Горошова Борщів. р-ну (від 1973); головою сільради у Горошові. Автор понад 1300 віршів, опубл. у зб. “Земля рідна моя” (2003), “Рідні краєвиди України”, “Моя Україна” (обидві – 2006), “Моя Україна – моя рідна земля”, “Моя Україна – мій рідний край” (обидві – 2008).

Л. Любарська.

КААН ІЗ АЛЬБЕСА

Йіндржіх (25. 05. 1852, м. Тернопіль – 07. 03. 1926, м-ко Роудна, нині Чехія) – чеський піаніст, композитор. Навчався в консерваторії у м. Прага (Чехія). Тривалий час виступав як піаніст. Від 1889 – викл. ф-но у Праз. консерваторії (1907–18 – її дир.). Автор опер “Втікач” (1895), “Жерміналь” (1908), симфон. поем, сюїт, концертів для ф-но з оркестром, сонат та ін. муз. творів.

І. Лисенко.

КАДЛУБЦЬКИЙ

Григорій Антонович (р. н. невід., с. Шили, нині Збараз. р-ну – 1967, похов. у с. Красносілиці, нині Збараз. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Вістун *Легіону УСС*. Викладав на стрілец. курсах для неписьменних. 1916–17 організував укр. шкільництво на Волині. Після війни вчителював у Польщі, згодом – на Збаражчині.

М. Лазарович, Б. Мельничук.

КАЗИМІРОВИЧ

Ольга Степанівна (18. 09. 1979, с. Личківці Гусятин. р-ну) – журналістка, літератор. Чл. НСЖУ (2003). Закін. Чортків. пед. уч-ще, юрид. ф-т ТАНГ (нині ТНЕУ). Лютий 2001–грудень 2005 – тележурналіст і ведуча Терноп. обл. держ. телерадіокомпанії. Автор кн. “Поговори зі мною про життя” (2007), публікацій у ЗМІ, телепередач на актуал. теми. Нині проживає у Швеції, займається перекладами з іноз. мов та літ. творчістю, худож. вишиванням, малюванням.

Б. Мельничук.

КАЗИМИРЧУК

Михайло Павлович (03. 01. 1934, с. Турильче, нині Борщів. р-ну) – педагог. Закін. філол. ф-т Чернів. ун-ту (1958, нині нац. ун-т). Пра-

КАЗКА ЛІТЕРАТУРНА НА ТЕРНОПЛЬЩИНІ

– авторські твори у краї, в яких використано сюжет чи образи народної казки, поєднано елементи дійсності та художнього домислу. За тематикою К. л.: історико-героїчні, соціально-утопічні, реліг.-дидактичні, міфологічні та ін. У цьому жанрі мають суттєві напрацювання літератори краю, зокрема, опубл. книги: *Б. Лепкий* “Під тихий вечір” (1923, повість-казка), “Казка про Ксеню і дванадцять місяців” (1934; 1992 поставл. на сцені Терноп. театру актора і ляльки; інсценіз. *Б. Мельничука*), “Три казки” (1931) та ін.; *А. Лотоцький* “Казка про Шевчика” (1924); *Т. Білецька* “Бабунині казки” (Торонто, 1959); *Р. Завадович* “Пригоди гнома Ромтомтика” (перевид. у м. Тернопіль 1995, 2003; за інсценіз. *Б. Мельничука* і *Р. Олефір* спектакль “Добродушко” поставл. у Терноп. театрі актора і ляльки 1995), “Гоца Драла” (перевид. у Тернополі 2004) й багато ін.; *Г. Савчинський* окр. казки в зб. “Звенигород” (1993; упоряд. *П. Медведик*); *С. Даушков* “Циганські ліки” (Дубно, 1992), “Казки старого млина” (Кременець–Тернопіль, 2008; упоряд. *Г. Чернихівський*), окр. твори – в ЗМІ, понад 120 казок – у рукописах; *В. Семеняк-Штангей* “Пригоди маленького люстерка” (1995); *Я. Сачко* “Повітруля” (1996; одноймен. збірник), “Золотий горішок” (2000; тоді ж поставл. у Терноп. театрі актора і ляльки) та ін.; *І. Яремчук* “Дідусеві казки” (2003); *В. Лісовий* “Чарівний перстень” (п’еса-казка, поставл. у Терноп. театрі актора і ляльки), *М. Чумарна* зб. “Нев’янучі плоди” (обидві – 2004); *М. Чопик* “Колобок” (казка-опера; 2001, 2005; муз. *В. Войнарського*); *Б. Гу-*

менюк “Та, що прибула з неба” (повість-казка, 2007; фрагменти опубл. в альманасі “*Курінь*”); казки-п’єси Б. Мельничука “Кому співає веселка” (1987, співавт. В. Фроленков; премія Всеукр. фест.), “Козацькі вітрила” (2009; обидві поставл. у Терноп. театрі актора і ляльки); О. Небесна “Ойкумена” (2007); О. Герман “Сто потаємних дверей, або Пригоди джури Михайлика” (2008; казка), М. Балицька (п’єса-казка “Веселкове диво”, відзнач. 2-ю премією на конкурсі “Коронація слова” (м. Київ, 2009), Я. Бенза, Г. Гордасевич, М. Гуменюк, І. Мацько, В. Паронова, О. Польова та ін., зокрема в ж. “Літературний Тернопіль”; окр. легенди чи нар. казки в літ. опрацюванні фольклористів Н. Крем’янчанки, М. Крищука, П. Медведика, химер. казки І. Демчишина теж можна віднести до цього жанру.

І. Дем’янова.

“КАЗКОВІ КРОСВОРДИ” (“СКАЗОЧНЫЕ КРОССВОРДЫ”

– газета. Вих. у м. Тернопіль від 2004 укр. і рос. мовами раз на місяць. Засн. і ред. О. Танасійчук. Шеф-ред. І. Тріль. Видавці: видав.-інформ. дім “*Діана плюс*” і ПП “Бялас Т. В.” Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

КАЗНОВЕЦЬКИЙ

Володимир Лук’янович (19. 02. 1954, смт Миронівське Артемів. р-ну Донец. обл.) – господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Галуз. нагороди. Закін. Київ. технолог. ін-т харч. пром-сті (1982, нині нац. ун-т харч. технологій). Працював нач. зміни, заст. гол. інж., гол. інж. Лановец. цукр. з-ду, від 2000 – ген. дир. філії “Ланівці” Укр. продовол. компанії (нині ТОВ “Ланівці-цукор”).

М. Федечко.

КАЗНОВСЬКИЙ

Володимир Антонович (24. 07. 1904, с. Глибочок, нині Борщів. р-ну – р. і м. см. невід.) – громадсько-політичний діяч. Чл. ОУН. Навчався в г-зіях у містах Чортків і Станіслав (нині Івано-Франківськ). 1940-і займався підпіл. нац.-визв. діяльністю у м. Бучач. 12. 12. 1955 К. заарешт. органи КДБ; засудж. на 25 р. ВТТ; ув’язнений у Мордов. таборах (нині РФ). Реабілітований.

Є. Гасай, М. Федечко.

КАЙДА

Олексій Петрович (27. 02. 1971, м. Бердянськ Запоріж. обл.) – господарник, громадсько-політичний діяч. Орден св. Кн. Володимира (2009), ін. нагороди. Депутат Львів. (2006–09) і Терноп. (від 2009) обл. рад. Закін. держ. ун-т

“Львівська політехніка” (1994, нині нац. ун-т), Укр. акад. держ. упр. при Президентові України (2002, м. Київ). Працював на взут. ф-ці у м. Бердянськ (1988–89), спеціалістом із житл. питань і приватизації житла виконкому Винник. міськ. ради Львів. обл. (1995–

99), пом. нар. депутата О. Тягнибока (1999–2000), пом. голови Львів. обл. ради (2002–03), заст. голови міськ. ради у м. Винники (2002–04), заст. дир. ПП “Легаліс” (2005–07), від 2007 – дир. благодій. фонду “Фонд допомоги самотнім людям”. Від березня 2009 – голова Терноп. обл. ради. Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода” (від 1993). Кер. Секретаріату Всеукр. об’єдн. “Свобода” (2004–2009). У м. Бердянськ – співініц. створ. т-в укр. мови “Просвіта”, учасник. устан. конференції ТУМ; чл. “Руку за перебудову”, СНПУ. Після обрання головою Терноп. обл. ради відмовився від надбавок до зар. плати – 90% нарахувань за інтенсивність праці та 60% премії; запропонував за ці кошти організ. трансляції сесій обл. ради по ТТБ. Послідовно реалізує у практ. діяльності програмні принципи ВО “Свобода”. Докладає значних зусиль для оптимізації економіки області, збаланс. розвитку сіл, селищ та міст. Серед конкретних справ, ініціатором яких є К., – відновлення діяльності Терноп. аеропорту, підтримка агропромисл. комплексу, розвиток турист. галузі, наведення ладу в сфері надкористування. Ініціатор реорганізації мед. галузі обл., зокрема створ. університет. лікарні. Впровадив у практику детальне опрацювання всіх найважлив. проблем, винесених на обговор. сесії, у постій. комісіях за участю фахівців провід. управлїн. наук. кіл та громадськості. Завдяки К. Терноп. обл. стала пілотною у Всеукр. проєкті з перевидання “Історії міст та сіл України”; очільник редколегії 3-том. видання “*Тернопільщина. Історія міст та сіл*” (від 2010).

Б. Мельничук.

КАЙНДЛЬ

Раймонд-Фрідріх (31. 08. 1866, м. Чернівці – 15. 03. 1930, м. Грац, Австрія) – історик, археолог, етнограф. Д-р історії (1893). Дійсн. чл. НТШ (1911). Закін. Чернів. ун-т (нині нац. ун-т),

де працював проф. австр. історії (1896–1915), ректором (1912–14). Досліджував матер. і духов. культуру гуцулів. 1906 здійснив розкопки поселення трипл. культури в с. Кошилівці (нині Заліщиц. р-ну). Матеріали, що зібрав К., використав та систематизував *О. Кандиба-Ольжич*.

М. Клим'юк.

КАЛАГУР

Іван Романович (04. 07. 1968, м. Підгайці) – вчений-правознавець, педагог. Канд. юрид. н. (2004). Закін. Терноп. пед. ін-т (1992, нині ТНПУ), Львів. нац. ун-ту (2000). 2004–05 – доц. каф. історії України ТНПУ, від 2005 – заст. декана юрид. ф-ту ТНЕУ, 2006 – проректор із вихов. роботи Галиц. ін-ту. Від 2007 – зав. каф. цивіл. права і процесу юрид. ф-ту ТНЕУ. Автор 30 наук. праць.

Б. Мельничук.

КАЛАШНИКОВ

Іван Йосипович (10. 11. 1944, Тернопільщина – 25. 05. 1999, с. Іванчани Збараз. р-ну) – спортсмен. М. сп. зі шашок (1977), канд. у м. сп. зі шахів. Чемпіон м. Тернопіль і Терноп. обл. зі шашок (1974–80). Працював тренером обл. ради ДСТ “Авангард” (1975–92). Підготував 3 м. сп. і понад 40 канд. у м. сп. Автор кн. “Від абетки – до майстерності” (1995). На знак пам’яті про К. у м. Тернопіль проводять всеукр. традиц. змагання зі шашок-64 і шахів.

М. Добровольський, М. Федечко.

КАЛЕДІН

Олексій Максимович (12. 10. 1861, х. Каледіна, біля станиці Усть-Хоперська на Дону, нині РФ – 29. 01. 1918, м. Новочеркаськ, нині РФ) – російський військовик, генерал (1907). Закін. Акад. Генштабу (1897). У серпні 1914 під час боїв за м. Тернопіль – ком-р 12-ї кавалер. дивізії; від осені 1915 – ком-р 12-го армій. корпусу, котрий улітку 1916 – учасник “Брусилів. прориву”, головні події якого відбув. на Тернопільщині; квітень–травень 1917 – ком-р 8-ї армії, яка дислок. на Тернопільщині; від червня 1917 – отаман Війська Донського; після поразки від більшов. військ – застрелився.

П. Гуцал.

КАЛЕНСЬКИЙ

Микола Миколайович (03. 11. 1955, с. Каленське Коростен. р-ну Житомир. обл.) – економіст, фінансист, державний діяч. Канд. екон. н. Засл. економіст України (2000). Дійс. держ. радник митної служби (2001). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2003). Закін. ТФЕІ (1980, нині ТНЕУ). До 1976 – економіст Коростен. райфінвідділу, ст. контролер-ревізор апарату Гол. контролера-ре-

візора Мін-ва фінансів УРСР Малин. р-ну Житомир. обл. Від 1982 – заст. голови план. комісії виконкому Малин. рай. ради. 1988–93 – гол. контролер-ревізор Мін-ва фінансів УРСР по Житомир. обл., надалі – заст. міністра фінансів–нач. Гол. КРУ України. Від 2000 – голова КРУ України. Липень–листопад 2001 – Держ. секр. Мін-ва фінансів України, листопад 2001–05 – голова Держ. митної служби України. Згодом – 1-й заст. кер. апарату ВР України.

М. Федечко.

КАЛІЙН

Іван Іванович (13. 05. 1870, с. Чортовець, нині Городенків. р-ну Івано-Фр. обл., – 1944, м. Грибов, Польща) – правник, громадський діяч. Др-права. Батько *В. Калина*. Студіював право у Львів. ун-ті. Від кінця 1890-х – у м. Тернопіль: урядник, адвокат. У квітні–липні 1917 – чл. Терноп. Укр. Ради. 1922–24, 1930–31 – адвокат у с. Нове Село (нині Підволочис. р-ну), надалі – знову в Тернополі. Чл. виділу “Просвіти”, співкер. край. Укр. т-ва опіки над інвалідами та ін. орг-цій. Згодом – адвокат у м. Копичинці (нині Гусятин. р-ну) і м-ку Микулинці (нині смт Теребовлян. р-ну), від 1935 – в м-ку Обертин (нині смт Тлумац. р-ну Івано-Фр. обл.). Восени 1939 перебравсь у Польщу.

П. Гуцал.

“КАЛІНА”

– аматорський фольклорно-етнографічний ансамбль. Створ. 1984 *О. Бульдяк* у с. Мушкатівка Борщів. р-ну. Від 1993 – народний. Учасник обл. конкурсів, свят, оглядів нар. звич. і обрядів. Серед перш. у Терноп. обл. відродив на сцені старовинні вечорниці, гаївки, весіл. обряди, нар. традиції Свят-вечора, свята Миколая, стрілець., повстан. твори.

Б. Синенька, М. Федечко.

КАЛИНОВСЬКИЙ

Олексій Макарівч (14. 03. 1920, м. Почаїв, нині Кременец. р-ну) – священник. Від 1935 – послушник у Почаїв. лаврі, навчався в іноц.-богослов. школі. Внаслідок переслідувань рад. властей змушен. залишити монастир. 1942 рукопоклад. у сан диякона; від 1943 – ієрей. Пастир. служіння розпочав у с. Печеськ (нині Печеськи), а згодом – у с. Клімашівка (нині Клімашівка, обидва Хмельн. р-ну, одноймен. обл.). 1945 заарешт.; засудж. на 10 р. ВТТ; 1954 звільн. Служив у селах Рівнен. обл.: Пустоївання, Пляшева, Немирівка, Гаї-Лев’ятинські (всі нині – Радивилів. р-ну). Від 1958 – у Львів.-Терноп. єпархії.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

КАЛИТІОК

Михайло Миколайович (25. 07. 1964, с. Личківці Гусятин. р-ну) – економіст-податківець, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. ТФЕІ (1989, нині ТНЕУ). Працював бух. колгоспу в с. Горбаків Гошан. р-ну Рівнен. обл., гол. економістом, провід. спеціалістом із питань ревіз. роботи упр. с. госп-ва Гошан. РДА. Від 1994 – в органах Держ. податк. служби України: нач. Держ. податк. інспекції (ДПІ) у Здолбунів. р-ні Рівнен. обл. (1999–2001), нач. ДПІ в м. Рівне (2001–04, від 2006), заст. голови ДПА в Рівнен. обл. (2004), від 2005 – нач. Рівнен. об'єдн. ДПІ.

Л. Щербак.

“КАЛІГРАФІЯ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 укр. мовою 4 рази на рік. Засн. і шеф-ред. І. Тріль. Ред. Л. Дячук. Видавці: видав.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук, М. Федечко.

КАЛІНІН

Костянтин Олексійович (24. 01. 1887, м. Валуйки, нині Белгород. обл., РФ – 22. 10. 1938, м. Харків) – російський льотчик, авіаконструктор. Закін. авіац. школу (1916), навчався у військ.-повітр. акад. у м. Москва (1920–22, нині РФ), закін. Київ. політех. ін-т (1925). Воював на Тернопільщині, 1917 – ком-р авіазагону 26-го корпусу, 1918–19 – в *Армії УНР*. У квітні–липні 1919 – нач. Галиц. інспектури в упр. авіації Армії УНР; займаючись матеріал.-тех. забезпеченням Летун. відділу УГА, перебував у м-ку, нині смт Підволочиськ, містах Тернопіль, Зборів, Борщів, с. Озерна (нині Зборів. р-ну). Від 1926 очолював КБ у м. Харків. Автор серії літаків нової конструкції: К-1–К-17. Заарешт. органи НКВС 01. 04. 1938; розстріляли.

П. Гуцал.

КАЛЩУК

Наталія Борисівна (05. 09. 1960, м. Тернопіль) – інженер, громадська діячка, меценат. Дочка *Б. Мінчука*. Чл. Асоц. краєзнавців-енциклопедистів Тернопільщини. Закін. Львів. політех. ун-т (1983, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”).

Працювала інж. у Всесоюз. проектно-констр. ін-ті “Світло” (1983–90), кер. приймальні міськ. голови (1990–2002); від 2002 – гол. спеціаліст упр. ЖКГ ОДА. Автор публікацій у фох. виданнях. Жертводавець на буд-во церков, вид. книг.

В. Баран.

КАЛУСЬКИЙ

Володислав Юліанович (01. 06. 1884, с. Васильківці, нині Гусятин. р-ну – 16. 10. 1961, м. Нью-Йорк, США) – адвокат, громадський діяч, педагог. Д-р права (1916). Закін. Березан. г-зію, право студіював у Львів. ун-ті. Працював у канцеляріях *С. Олесницького* у містах Львів та Стрий (Львів. обл.). 1914–15 перебував у м. Грац (Австрія). У період ЗУНР – суддя окруж. суду, від 1921 – адвокат у Стрию; очолював повіт. філії “Просвіти”, “Рідної школи”, “Народного дому” й Укр. банку. 1939 К. заарешт. органи НКВС, 1940 звільн. 1944 виїхав у Німеччину, в м. Мюнхен викл. в ун-ті УПРА та Укр. екон. школі. 1949 емігр. до США; згодом – викл. в Укр. тех. ін-ті, надзвич. професор.

П. Гуцал.

КАЛЬБА

Володимир Теодорович (1865, с. Острів, нині Терноп. р-ну – 04. 11. 1912, с. Соколівка, нині Буськ. р-ну Львів. обл.) – священик, громадський діяч. Навчався у Березан. г-зії, на правн. і теолог. ф-тах Львів. ун-ту. 1889 рукопоклад. у сан священика. Служив у м. Березани, селах Сасів (нині Золочів. р-ну Львів. обл.) і Гнилички (нині Підволочис. р-ну). Від 1898 – парох у с. Соколівка, де діяльний у “Просвіті” (пост. чл. Гол. виділу в м. Львів), “Народній торгівлі”, “Дністрі”, “Соколі”, “Рідній школі” та ін. укр. т-вах, які підтримував матеріально. Належ. до засн. і фундаторів г-зій у містах Рогатин (нині Івано-Фр. обл.), Яворів та Буськ (обидва нині Львів. обл.). 1910 на власні кошти організ. у Соколівці два класи приват. г-зії, дітям із незамож. родин оплачував навчання. Голова фонду спорудж. пам’ятника *М. Шашкевичу*; ініціатор створ. т-ва ім. М. Шашкевича в м. Золочів (нині Львів. обл.). 2005 іменем К. назв. Соколів. ЗОШ 1–3 ступ.

Б. Головин, М. Федечко.

КАМЕНЮК

Надія Миколаївна (з дому – Лобур; 28. 03. 1933, с. Гарбузів, нині Зборів. р-ну) – педагог, вишивальниця, краєзнавець. Закін. Станіслав. пед. ін-т (1954, нині Прикарпат. нац. ун-т, м. Івано-Франківськ). Учительювала у школах Тернопільщини. Орг-тор і староста хору “Заграва” в м. Тернопіль (1989). Займається худож. вишивкою. Автор кн. “По забутих стежках” (2002). Делегат Зборів НРУ, 1–7 Вел. зборів Конгресу укр. націоналістів (1992–2002).

І. Дем'янова.

І. Дем'янова.

КАМІНСЬКИЙ

Володимир Володимирович (02. 05. 1984, м. Тернопіль) – правник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об'єдн. “Свобода”. Закін. у м. Тернопіль екон. ун-т (2005, нині ТНЕУ), Міжрегіон. акад. упр. персоналом (2006). 2004–05 – юриконсулт ТзОВ “Волен”. 2004–06 – підприємець. Від 2008 – юриконсулт (м. Тернопіль), пом.-консультант депутата Терноп. міськ. ради.

Д. Дембіцький.

КАМІНСЬКИЙ

Лев (1885, с. Дарахів, нині Тереховлян. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Підхорунжий 2-ї сотні *Легіону УСС*. Деякий час – зав. стрілець. читальнею.

М. Лазарович.

КАМІНСЬКИЙ

Павло (р. н. невід., с. Іванчани, нині Збараз. р-ну – травень 1919, побл. м. Львів) – учасник національно-визвольних змагань. Підхорунжий, підстаршина Збараз. куреня 3-ї Бережан. бригади УГА. Розстріл. поляки.

П. Гудима, М. Федечко.

КАМІНСЬКИЙ

Роман (р. і м. н. невід. – 01. 07. 1917, побл. с. Конохи, нині Козів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Поручник кінноти *Легіону УСС*.

М. Лазарович.

“КАНАЛИ”

– орнітологічний заказник місцевого значення. Розташ. на пд. околиці с. Купчинці Козів. р-ну, в межах широкої коритоподіб. долини р. Стри-

па, на місці колиш. торфорозробок в урочищі “Канали”. Створ. рішенням Терноп. обл. ради № 96 від 30. 01. 2003 “Про внесення змін та доповнень до мережі природно-заповідного фонду Тернопільської області”. Пл. 5,8 га. Під охороною – чисел. комплекс водно-болот. орнітофауни. В результаті польових досліджень на 01. 10. 2004 підтвердж. перебування у межах заказника 69 видів птахів, які підлягають охороні згідно зі Списками Бернської конвенції.

І. П'ятківський.

“КАПЕЛЮХИ”

– фольклорний гурт. Створ. 2003 в м. Тернопіль. 1-а премія міжнар. фестивалю “Зорепад” (Крим. АР, 2003), ін. нагороди. У репертуарі – укр. фольклор, класика і нар. пісні ін. країн. Виступають в Україні, Польщі та Італії.

М. Федечко.

КАПТАНЧУК

Григорій (1898, м. Тернопіль – 05. 06. 1975, м. Вінніпег, Канада) – громадський діяч. Від 1913 – в Канаді. Працював машиністом на залізниці. Співорг-тор і голова ком-ту церкви Непорочної Діви Марії. Діяльний в Ін-ті “Просвіта”, Асоц. машиністів, Запомог. братстві.

Б. Мельничук.

КАПРАЛОВ

Вячеслав Анатолійович (17. 05. 1948, м. Почаїв, нині Кременец. р-ну) – військовик, підприємець, меценат. Ген.-полковник цивіл. авіації РФ. Засл. прац. авіатранспорту РФ. Закін. Київ. ін-т цивіл. авіації (1975, нині нац. авіац. ун-т). Інж., гол. інж., нач. групи аеропорту Домодедово (м. Москва, нині РФ); від 1978 – експерт Упр. радіоелектрон. обладнання Мін-ва цивіл. авіації СРСР; 1985 – голова профспілки ком-ту цього Мін-ва; 1991 – заст. міністра цивіл. авіації СРСР; 1992 – голова Департаменту повітр. транспорту РФ. 1994 створ. приват. фірму з ремонту та постачання авіатехніки за кордон. Учасник розроблення 150 видів літаків-тренажерів (серед яких “ІЛ-86”, “ІЛ-96”, “ЯК-42”, “ТУ-154”). Постій. підтримує зв'язки з родин. містом, відвідує його. 1980 передав. амуніцію космонавтів та взірці косміч. техніки Почаїв. краєзн. музеєві. 2007 фінансував виготовл. проект.-кошторис. документації на ремонт вул. Липова, придбав обладнання для рай. лікарні № 2 та ін.

І. Дем'янова, Р. Квач.

КАПУСТА

Тарас Ярославович (27. 09. 1969, м. Чортків) – фінансист, економіст, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. партії “Сди-

ний Центр”. Закін. ТАНГ (1993, ТНЕУ). Працював зав. організ. відділу Терноп. РДА, згодом – на різних посадах у банку “Аваль”. Від 1995 – дир. Ягільниц. тютюн.-ферментац. з-ду, 2001 – ген. дир. ЗАТ “Тютюн-імпекс”.

Д. Дембіцький.

КАПУШ

Степан Михайлович (псевда “Батько”, “Бук” та ін.; 1912, м-ко Золотий Потік, нині смт Бучац. р-ну – р. та м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН, рай. провідник цієї орг-ції (1939–41). Діяв у підпіллі. 1947 – полонений; загинув у більшовиц. концтаборі.

Н. Мизак, І. Олещук.

КАРАБІНОВИЧ

Вероніка Іванівна (1921, с. Цигани, нині Борщів. р-ну – 11. 06. 2006, м. Борщів) – освітянин, літераторка. 1934 закін. 6-річ. школу. Працювала вихователькою у дит. садку в родин. селі. Учасниця худож. самодіяльності, рай. літ. об’єдн. “Ліра” (м. Борщів). Авторка зб. віршів “Удовина весна” (1996), “Три дороги до себе” (2001), “Я із вільних вітрів” (2003), публікацій у ЗМІ.

Л. Любарська.

КАРАЗІЙ

Мефодій Юхимович (24. 10. 1936, м. Почаїв, нині Кременец. р-ну) – педагог. Звання “Соросівський учитель” від міжнар. фонду “Відродження”, “Старший учитель”. Галуз. нагороди. Закін. Кременец. пед. ін-т (1960, нині ТНПУ). Від 1961 донині – вчитель фізики Почаїв. ЗОШ.

С. Шегера.

КАРАТАЄВ

Віталій Володимирович (13. 04. 1981, м. Тернопіль) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Навчався в ТАНГ (1998–99, нині ТНЕУ). 2001–03 – охоронець приват. підпр-ва “Шанс”. Від 2004 донині – підприємець. Голова Козів. орг-ції Партії регіонів.

Д. Дембіцький.

КАРАТНІЦЬКИЙ

Роман (1893, с. Григорів, нині Монастирськ. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Хорунжий 7-ї сотні *Легиону УСС*.

М. Лазарович.

КАРДАШ

Адольф Андрійович (1891, м. Монастирська – 20. 07. 1941, м. Умань Черкас. обл.) – адвокат, громадський діяч. Д-р права. Навчався в г-зіях у містах Бучач і Бережани, Львів. ун-ті. Хорунжий *Легиону УСС*; офіцер УГА. Від 1922 – пом. адвоката в Бучачі, потім відкрив власну канцелярію в Монастирських. Діяльний у т-вах “Просвіта”, “Сільський господар” та ін. 24. 04. 1941 К. заарешт. органи НКВС. Розстріляли.

П. Гуцал, М. Лазарович.

КАРДИНАЛ

Йоахін (25. 08. 1889, с. Мухавка, нині Чортків. р-ну – 11. 10. 1960, м. Торонто, Канада) – підприємець, громадський діяч. Від 1904 – в Канаді (міста Форт-Вільям, Торонто). Під час 1-ї світ. війни служив у амер. армії. Чл. міськ. ради у Форт Вільямі; діяльний в укр. орг-ціях. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

КАРЕЛ

Ірена (справж. – Кицюк Ірина Аполінарівна; 06. 08. 1943, м. Почаїв, нині Кременец. р-ну) – драматична кіноактриса у Польщі. Закін. театр. школу в м. Варшава (Польща), де проживає. Знімалась у к/ф, зокрема “Пан Володийовський”, “Велике кохання Бальзака”, “Вовче відлуння” та ін. Виступала на сцені Варшав. театру в опереті “Дудек” та ін. Гастролювала в США.

Р. Квач.

КАРИЙ

Богдан Васильович (28. 08. 1958, с. Теляче, нині Мирне Підгаєц. р-ну) – скульптор, різьбяр, керамік, педагог. Дипломант обл. виставок. Навчався на відділ. декор.-приклад. мист-ва Нар. ун-ту мист-в у м. Москва (1987–90, нині РФ). У м. Підгайці: художник-оформлювач у СШ, кер. гуртків декор.-приклад. мист-ва в СПТУ № 24; художник-оформл. Терноп. худож.-вироб. комбінату. Від 1994 – орг-тор, дир. і викл. Підгаєц. школи нар. ремесел. У творч. доробку – пам’ятники: *Т. Шевченку* в Підгайцях (1990) та с. Носів В. Великому в с. Лиса (обидва – 1992); “Хресна дорога” і барельєф на мемор. табл. *І. Франка* в с. Завалів, горельєф

св. Петра і Павла для церкви в с. Білокриниця (усі – 2006; в Підгаєц. р-ні); бл. 100 різноманіт. дерев. фігурок. Учасник всеукр. виставок нар. творчості (1995, 1998, м. Київ), персон. – в Підгайцях (1993). Учасник конкурсів на кращі проекти пам'ятників: УСС на г. Лисоня (1991, Бережан. р-ну), репресованим (1992, м. Терехівля), Н. Морозенку (1992, с. Кровинка Терехівлян. р-ну) та ін.

Л. Щербак.

КАРМЕЛЮК

Андрій Євгенович (09. 02. 1979, м. Тернопіль) – спортсмен (легка атлетика). Син С. Кармелюка. М. сп. України. Закін. ф-т фіз. виховання Терноп. пед. ун-ту (2002, нині ТНПУ). Рекордсмен Терноп. обл. зі стрибків у висоту (220 см). Виступає за спорт. т-во “Колос”.

Г. Гунтік, С. Ігнатенко.

КАРМЕЛЮК

Микола (14. 08. 1914, с. Старе Місто, нині Підгаєц. р-ну) – диригент, педагог, громадський діяч. Закін. Бережан. г-зію, Духов. акад. у м. Львів. 1941–44 працював у Повіт. союзі укр. кооператив у м. Підгайці. Після війни – в США: вчитель укр. шкіл, диригент мішан. хору в м. Байон та чол. у м. Нью-Джерсі. У м. Вашингтон працював у Конгрес. б-ці, вчителем у парафіял. школі; диригував параф. хором.

С. Колодницький.

КАРНАУХОВ

Володимир Володимирович (14. 04. 1960, м. Горлівка Донец. обл.) – педагог, господарник, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. пед. ін-т (1981, нині ТНПУ). Працював у м. Тернопіль: учителем СШ № 8 (1981); заст. голови облради ДСТ “Авангард” (1983); дир. ДЮСШ (1983–84); служив в органах МВС (1984–90); 1-м заст. ген.

дир., гол. менеджером ТГВО “Ресурсозбереження” (1990–91); дир. брокер. контори Терноп. універсал. товар. біржі (1991–96); головою-менеджером підпр-ва “Київзовніштранс” (1996); нач. дільниці з-ду “Сатурн” (1997); ст. брокер, заст. дир. Захід.-Укр. товар. біржі (1998–2002); пом. шеф-ред. ТОВ “Дім” (2002); дир. ТзОВ “Інтерброк” (2002–07); від 2007 – головою правління ВАГ “ТВПК “Збруч”.

Б. Мельничук, М. Федечко.

КАРПЕНКО

Віталій Опанасович (03. 03. 1941, м. Київ) – журналіст, редактор, письменник, науковець,

громадський діяч. Депутат ВР України (1990–94). Засл. журналіст України (1992). Канд. філол. н. (1979), проф. (2001), д-р (габіліт.) сусп.-політ. н. УВУ (м. Мюнхен, Німеччина, 2005). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2007), ін. нагороди. Чл. НСЖУ

(1960), НСПУ (1984). Співфунд. і акад. Акад. ориг. н. Від 1947 проживав у с. Вел. Бережці (нині Кременец. р-ну). Закін. Київ. ун-т (1966, нині нац. ун-т), ВПШ при ЦК КПУ (1971, м. Київ), Акад. сусп. н. (1979, м. Москва, нині РФ). Працював у ред. газет у містах Миколаїв та Київ, на громад. роботі; 1985–90 – гол. ред. г. “Вечірній Київ”; від 1986 за сумісн. – викл., ст. викл., доц., проф. Ін-ту журналістики Київ. нац. ун-ту; від 2003 – зав. каф. вид. справи та редагування, згодом – каф. журналістики Відкр. міжнар. ун-ту розвитку людини “Україна”. Автор понад 30 кн., наук. праць, публіц. статей, літ. творів.

Б. Мельничук, М. Федечко.

КАРПІНСЬКИЙ

Володимир Михайлович (13. 02. 1988, м. Тернопіль) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Галиц. коледж (2006). Терноп. нац. екон. ун-т (2008). Заст. голови Терноп. міськ. орг-ції Всеукр. об'єдн. “Свобода” з молодіж. політики.

Д. Дембіцький.

КАСІЯН

Василь Семенович (11. 08. 1888, с. Устечко, нині Заліщиц. р-ну – квітень 1940, м. Станіслав, нині Івано-Франківськ) – адвокат, громадський діяч. Д-р права. Навчався в г-зіях у містах Бе-

режани і Перемишль (нині Пшемисль, Польща), студював право у Львів. ун-ті (від 1908). Офіцер УГА; воював у Вел. Україні. Із ЧА у серпні 1920 повернувся в Галичину, працював у повіт. ревкомі в м. Заліщики. Від 1922 – адвокат у м. Городенка (нині Івано-Фр. обл.). 1939 К. заарешт. органи НКВС; страчений без суду.

П. Гуцал.

КАСІЯН

Петро (29. 02. 1900, с. Вовківці, нині Борщів. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань, підприємець. Від 1918 воював в УГА, служив у 7-й Львів. бригаді; учасник *Чортків. офензиви*. Від 1927 – в Канаді. У м. Ріджайн співзасн. (1932) Укр. стрілец. громади (УСГ); у м. Едмонтон – чл. УСГ, де займав різні виборні пости.

Б. Мельничук.

КАСІЯН

Теодозій (12. 06. 1895, с. Устечко, нині Заліщиц. р-ну – 19. 08. 1965, м. Трентон, США) – підприємець, громадський діяч. Закін. г-зію в м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща). 1914–18 воював в австр. армії на Італ. фронті. Від кінця 1918 – хорунжий УГА; перебував у польс. полоні. Від 1930 провадив власне торг. підпр-во у м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.). 1944 виїхав до Німеччини, 1949 – у США.

П. Гуцал.

КАСПЕРІВСЬКЕ РОДОВИЩЕ ПІСКОВИКІВ

– скупчення корисної копалини. Розташ. за 2 км на пн. захід від с. Касперівці Заліщиц. р-ну та за 7 км на пн. схід від м. Заліщики. Розвідав ін-т “Укрколгосппроект” (1970). Пісковик придат. для вироб-ва бут. каменю і буд. щебеню, серед. потужн. 9,9 м. Запаси – бл. 70 тис. м³. Родовище не розробляють.

В. Кігура, М. Сивий.

КАСПЕРСЬКИЙ

Петро Михайлович (23. 03. 1952, с. Вел. Плавуча, нині Козів. р-ну) – правник. Ст. радник юстиції (1990). Галуз. нагороди. Чл. Асоц. працівників прокуратури України (2005). Закін. Львів. ун-т (1977, нині нац. ун-т), Всесоюз. ін-т підвищ. кваліфікації органів слідства у м. Ленінград (1981, нині Санкт-Петербург, РФ). Працював слідчим прокуратури Терноп. р-ну (1977–87), слідчим в особливо важливих справах прокуратури Терноп. обл. (1987–92, від 2002 донині), нач. слідч. відділу Терноп. обл. прокуратури (1992–2002).

В. Барна.

КАСЬКІВ

Богдан Дмитрович (03. 07. 1941, м. Львів) – скрипаль, педагог. Чоловік *Т. Сиротюк*, батько *О. Каськіва*.

Доц. (1980), проф. (2006). Засл. діяч мист-в України (2006). Закін. Львів. консерваторію (1964, нині нац. муз. акад.), де відтоді працює: доц., проф. (від 1987), понад 30 р. – зав. каф. скрипки. Серед учнів К. –

уродженці Тернопільщини: С. Бурко, В. Заранський, *О. Каськів*, О. Когут, Н. Макух, А. Микитка, *І. Пилатюк*, *Т. Сиротюк*, П. Терпелюк й ін. Першовиконавець та ред. творів укр. та європ. композиторів *В. Барвінського*, *С. Людкевича*, *М. Колесси*, *В. Задерацького*, *М. Скорика*, Р. Лянуа, В. Кікти. Учасник міжнар. фестивалів. Автор посібн., навч. програм, укладач і ред. видань муз. тематики. Неоднораз. виступав як соліст та учасник камер. ансамблів у м. Тернопіль: у муз. уч-щі, картин. галереї, ПК “*Березиль*”; надає метод. допомогу викл. та учням Терноп. муз. уч-ща.

І. Дем’янова.

КАСЬКІВ

Владислав Володимирович (01. 12. 1973, смт Мельниця-Подільська Борщів. р-ну) – педагог,

громадсько-політичний діяч. Депутат ВР України (від 2007). Золота медаль Уряду Словаччини (2005). Навчався у Чернів. ун-ті (1991–92; відрахован. із політ. мотивів як лідер студент. страйк руху, голова Буковин. студент. братства); закін. Київ. пед. ун-т (1997, нині нац. пед. ун-т). Кор. обл. г. “Молодий буковинець” (1990–92, м. Чернівці), заст. голови Центр. союзу укр. студентства (1992–94); координатор програм Міжнар. фонду “Відродження” (1994–98); очільник Центру розвитку комунікацій (1998–2003); голова правління громад. орг-ції “Свобода вибору” (1999–2004); радник, позаштат.

радник Президента України (2005–06). Від 2007 – голова Політради громадян. партії “Пора”. Автор наук. та публіцист. праць.

М. Фелечко.

КАСЬКІВ

Олег Богданович (11. 11. 1978, м. Кременець) – скрипаль-віртуоз. Син *Б. Каськіва* і *Т. Сиротюк*.

Лауреат міжнар. конкурсів, зокрема у Бельгії (2001), Канаді (2003). Закін. Львів. консерваторію (2000, нині нац. муз. акад.), Міжнар. муз. акад. (2008, Швейцарія), де від 2003 – асист. *А. Лисого*, нині – викл. у цій акад. та в Женев. консерваторії. Крім сольних виступів, грає у камер. оркестрі *Сamerata Lusu*. Призер бл. 20 міжнар. музич. конкурсів, фестивалів; 2004 у м. Київ виконав П'ятий скрипок. концерт *М. Скорика*, який той присвятив *К. Гастролюе* в країнах Азії, Америки, Європи.

І. Дем'янова.

КАСЬКІВ

Теодосій (1878, с. Мозолівка, нині Підгаєц. р-ну – 25. 04. 1973, м. Ньюарк, шт. Нью-Джерсі, США) – диригент, громадський діяч. Освіту вчителя і дяка здобув в Україні. 1903 емігр. до США. Орг-тор і диригент церк. хорів у шт. Пенсильванія і Коннектикут. Від 1909 – в Ньюарку: орг-тор вечір. укр. школи (1918, згодом – цілоденної), орг-тор і диригент (до 1956) міш. хору “Боян”. Очол. Т-во укр. дяковчителів, до 1914 вид. ж. “Рідна школа”. Співзасн. і дир. укр. щадниці “Тризуб”; від 1938 – голова Укр. Централі. Діяльний у громад. орг-ціях, зокрема в “Провидінні”; заст. голови і голова контрол. комісії.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

КАСЬЯН

Євгенія Миколаївна (08. 01. 1958, м. Харків) – актриса. Чл. НСТД (1983). Закін. Харків. ін-т мист-в (1980). Відтоді – актриса в Терноп. обл. театру ляльок (нині акад. обл. театр актора і ляльки). Дебют. роль у 1-й виставі театру – оленятко Сембо (“Сембо” *Ю. Єлисеєва*, 1980). Зіграла понад 80 різноплан. ролей у більш як 50 виставах, зокрема Місячний Шаман (“Північна казка” *І. Заграєвської*, 1982), Щеня (“Го-

лубе щеня” *Д. Урбана*, 1983), Відьма (“*Русалонька*” *Н. Гернет*, 1986), Курчатко (“*Я – курчатко, ти – курчатко*” *Г. Усача*, *Ю. Чеповецького*, 1999), Царівна Параска, Зміївна (“*Чарівний перстень*” *В. Лисового*, 2000), Іномик (“*Білосніжка*” *Г. Усача*, 2007)

та ін.; у виставах для дорослих: Мати Кирилка (“*Рябий пес, що біжить краєм моря*” за *Ч. Айтматовим*, 1987), Хвеська (“*Панночка*” *Н. Садур* за *М. Гоголем*, 1989) та ін.

Л. Шербак.

КАТЕРИНЧУК

Лілія Йосипівна (18. 07. 1963, м. Бучач) – правник. Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1985, нині нац. ун-т). У м. Івано-Франківськ: нотаріус 1-ї держ. нотаріал. контори, 1987–2000 – адвокат обл. колегії адвокатів, Асоц. адвокатів, 2000–05 – суддя арбітраж., згодом – господар. судів області, від грудня 2005 – суддя Вищого господар. суду України.

В. Барна.

КАТРІЙ

Юліан-Якоб (Яків; 22. 03. 1912, с. Переволока, нині Бучач. р-ну – 08. 07. 2000, м. Глен-Кові, США) – священник, релігійний діяч. Дійс. чл. НТШ (1991). Закін. семінарію оо. Василян у м. Бучач (1940), Віден. ун-т (1944, Австрія). 1931 вступив до новіціату оо. Василян у м. Крехів (нині Львів. обл.), 1936 склав монаші обіти, 1940 рукопоклад. у сан священника. На емігр. у Чехословаччині (1939–40), Австрії, Німеччині (1944–46), Канаді, США (від 1950). Служив на парафіях у містах Нью-Йорк (1957–70), Чикаго (1970–80), протоігуменом оо. Василян в Америці; викл. у семінарії оо. Василян в Глен-Кові (від 1988). Автор теолог. праць, спогадів, статей у реліг. виданнях.

Б. Мельничук, В. Тарашинський.

КАЦАН

Михайло Богданович (24. 10. 1963, с. Романівка Тербовлян. р-ну) – економіст, податківець. Почес. прац. Держ. податк. служби України. Закін. Кам'янець-Поділ. с.-г. ін-т Хмельн. обл. (1990, нині Поділ. аграрно-тех. ун-т). Працював

2007 донині – голова ДПА Хмельн. обл.

гол. економістом селян. спілки “Збруч” Борщів. р-ну (1990), у ДПП Кам’янець-Поділ. р-ну Хмельн. обл. (1995–97), нач. відділ. Держ. казначейства у Кам’янець-Поділ. р-ні (1997–2002), нач. Кам’янець-Поділ. ДПП; 1-м заст. голови; від

В. Барна, В. Уніят.

КАЧАН

Ольга Іванівна (14. 11. 1954, с. Королівка, нині Борщів. р-ну) – педагог, літераторка. Закін. Кам’янець-Поділ. пед. ін-т Хмельн. обл. (1971, нині ун-т). Учителька у родин. селі, заст. дир. Борщів. заоч. школи, вчителька Борщів. ЗОШ № 3. Діяльна в Борщів. рай. літоб’єдн. “Ліра”. Авторка зб. літ. тв. для дітей “Співає серденько моє”, “Від щедри-вочки до гаївки”, “Співають весело малята”, “Виглянь, ясне сонечко”. Окремі вірші К. поклад. на музику.

Л. Любарська, Б. Рокочий.

КАЧОР

Василь Олексійович (01. 05. 1959, м. Тернопіль) – науковець. Канд. мед. н. (1992), доц. Закін. Терноп. мед. ін-т (1982, нині ТДМУ). Працював лікарем у Волин. обл. лікарні, терапевтом Любешів. ЦРЛ Волин. обл. (1983–87); асист. каф. валеології Терноп. пед. ін-ту (1989–90); лікарем-інспектором упр. охорони здоров’я м. Тернополя (1990–92); асист. доц. (від 2003) каф. інфекц. хвороб та епідеміології ТДМУ. Автор більше 70 наук. праць; має патенти на 4 винаходи.

Г. Івахів.

КАЧУНЬ

Богдан Миколайович (псевда “Орел”, “Боркун” та ін.; 16. 05. 1912, с. Купчинці, нині Козів. р-ну – 01. 06. 1951, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах у родин. селі. 1939

мобіліз. у польс. армію, тоді ж потрапив у нім. полон, перебував у Німеччині до 1944. Станичний і кушовий УПА (1947–51). Поранений у перестрілці зі загоном МДБ; застрелився.

Б. Мельничук, В. Хома.

КАЧУНЬ

Уляна Михайлівна (14. 06. 1925, с. Драгоманівка, нині Козів. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань, вишивальниця. Нар. майстер із вишивання (1975). Навчалась у Денисів. с.-г. школі (1941–43, нині Козів. р-ну) під орудою *І. Блажкевич*. Зв’язкова ОУН і УПА (1942–50). К. заарешт. органи МДБ, ув’язн. у ВТТ у Томськ. обл. (1950–58, нині РФ). Від 1958 – робітниця на бурякопункті в с. Яструбово Козів. р-ну.

Б. Мельничук, В. Хома.

КАЧУРОВСЬКИЙ

Ігор Васильович (01. 09. 1918, м. Ніжин, нині Черніг. обл.) – письменник, науковець. Д-р філології (1975), габілітований (1981). Чл. НСПУ (1993), Спілки аргентин. письменників (1984), дійсн. чл. НТШ. Літ. премія ім. *М. Рильського* (1994). Навчався у Курськ. пед. ін-ті (1937–41, нині РФ), Графотех. ін-ті в м. Буенос-Айрес (Аргентина). Від 1944 – в еміграції в Австрії, 1948 – в Аргентині, 1969 – у Німеччині (м. Мюнхен). Викл. у Католич. ун-ті, ун-ті Спасителя, згодом в УВУ (Мюнхен). Автор більше 20 книг прози, поезії, перекладів, літературознав. нарисів, упорядник антологій та хрестоматій. На поч. 1944, перебував у Борщів. р-ні (м-ко, нині смт Мельниця-Подільська, с. Устя та ін.). Творчість К. досліджує *О. Астаф’єв* (“Нарис життя і творчості І. Качуровського” (1994).

О. Астаф’єв, Б. Мельничук.

КАШИЦЬКИЙ

Володимир Ярославович (14. 10. 1954, с. Лошнів, нині Тербовлян. р-ну) – економіст, громадський діяч. Подяка КМ України, ін. нагороди. Закін. ТФЕІ (1979, нині ТНЕУ). Ст. економіст упр. с. госп-ва Терноп. райвиконкому (1979–82); заст. голови колгоспу в с. Драганівка Терноп. р-ну (1984–85); на громад. роботі; ком-р окр. батальйону з ліквідації наслідків катастрофи на ЧАЕС (червень–ли-

пень 1986); нач. відділів: сімейн. бюджетів, зовнішньоекон. зв'язків, малих підпр-в, заст. нач. обл. упр. статистики у Терноп. обл. (1981–89); заст. голови та кер. апарату Терноп. РДА (1989–2005).

Б. Мельничук.

КАШПРОВСЬКИЙ

Євген (1864, с. Баранівка, нині Остроз. р-ну Рівнен. обл. – р. і м. см. невід.) – філолог, історик. Закін. у м. Кременець духов. уч-ще і семінарію; навч. у Ніжин. істор.-філол. ін-ті (нині Черніг. обл.). Викл. класич. г-зії при цьому ін-ті та в Ніжин. жін. г-зії. Автор кн. “Народна бібліотека-читальня в Ніжині” (1898), “Боротьба Василя III із Сигизмундом I Казимировичем” (1900) та ін.

М. Астаф'єва, Б. Мельничук.

КАШУБА

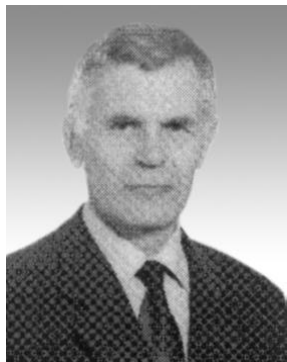
Мар'ян Григорович (1909, с. Вел. Гаї, нині Терноп. р-ну – липень 1941, м. Бердичів, нині Житомир. обл.) – священник. Навчавсь у г-зії в м. Тернопіль, духов. семінарії у м. Львів. Від 1933 – священник церкви Різдва Христового у Тернополі. 1939 К. заарешт. органи НКВС; на поч. нім.-рад. війни з ін. в'язнями вивезений до Бердичів. тюрми, де замордований.

Б. Головин.

КАШУБА

Микола Олексійович (09. 04. 1949, м. Кременець) – лікар, вчений у галузі медицини. Д-р мед. н., проф. (2007).

Галуз. нагороди. Закін. Терноп. пед. ін-т (1970, нині ТНПУ), Львів. мед. ін-т (1977, нині нац. мед. ун-т). 1977–2000 – зав. сан.-гігієн. відділу, лікар із гігієни праці Кременец. санепідемстанції; від 2000 – асист., зав. каф. заг. гігієни та екології людини Терноп. мед. акад. (нині ТДМУ).

Автор більше 80 наук. праць; має автор. свідоцтва і патенти на винахід, 2 декларац. патенти.

Б. Мельничук, М. Федечко.

КАЩУК

Наталія Омелянівна (25. 10. 1937, м. Сло-в'янськ Донец. обл. – 02. 07. 1991, м. Київ) – поетеса, прозаїк, журналіст, перекладач. Чл. СПУ (1968). Навчалась у Чернів. ун-ті, закін. Київ. ун-т (1959, обидва нині – нац. ун-ти). Працювала ред. вид-ва “Дніпро” та Політвидав-ву України, кор. ж. “Україна” (всі – м. Київ). Не раз була на Тернопільщині, готувала журналіст. матеріали про її людей. Авторка кн. поезій, зб. нарисів, документ. повістей та ін. Упор. посмерт. збірки *С. Будного* “Людина до сонця йде” (К., 1961), автор передмови до неї.

М. Ониськів, М. Федечко.

“КВАНТОР”

– завод. Засн. 1970-і на базі цеху № 16 Київ. з-ду “Квазар” в м. Збараж; від 1980 – ниніш. назва; 1990-х реорганіз. у ВАТ. Вироб. продукцію для військ. потреб; 1987 – 3 тис. працівників. Від 1994 – закриття, перепрофілювання, скорочення штату. 2009 – 20 працівників. Дир. – М. Гузьо.

Б. Мельничук.

КВАРТЕТ “ДОЛЯ”

– музичний вокально-інструментальний гурт у м. Тернопіль. Створ. 2007. Засн. і кер. –

Ю. Паславський. Учасники – Н. Гаврилюк (вокал, скрипка) – лауреат всеукр. конкурсів та фестивалів – козац. пісні “*Байда*” (2008, 2009), гран-прі мист. фестивалю-конкурсу “Червона калина” (2009, обидва – м. Тернопіль); О. Лешишин (вокал, сопілка, поет-пісняр), Ю. Паславський (вокал, контрабас, композитор, аранжувальник), Я. Шароварник (вокал, гітара). У репертуарі – сучас. автор., укр. нар. пісні, колядки, щедрівки й гаївки у сучас. аранжуванні; акап. твори. Учасник міжнар. фестивалю лемків. культури “Лемківська ватра” (2008, м. Монастирська), ін. твор. змагань. Виступи:

концерт для послів зарубіж. держав (2009, дні Європи в м. Тернопіль), презентації, імпрези. Підготував автор. аудіо- та відеодиски.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

КВАРЦЯНИЙ

Юрій Андрійович (21. 06. 1979, м. Тернопіль) – правник, підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1998), ТАНГ (2005, нині ТНЕУ), Львів. нац. ун-т (2006). Від 1998 – спеціаліст відділу соц. розвитку упр. освіти Терноп. ОДА, 1999 – інж. ПМП “Галич”, згодом юрисконсульт, 2005–07 – гол. спеціаліст-юрисконсульт Держ. інспекції з контролю за цінами у Терноп. обл. 2007–08 – юрисконсульт ТЗОВ “Кремій-2007” (Тернопіль); пом.-консультант голови ТОО ВО “Свобода”.

Д. Дембіцький.

КВАСНІЦЬКА

Галина Мирославівна (07. 09. 1955, с. Білобожниця, нині Чортків. р-ну) – фармацевт, громадська діячка. Засл. прац. фармації України (2009). Галуз. нагороди. Закін. фармац. ф-т Львів. мед. ін-ту (1977, нині нац. мед. ун-т). Хімік-аналітик в аптеці міськ. лікарні № 2 (1977); провізор-аналітик (1979), провізор-технолог (1981) у центр. міжлікар. аптеці № 126, в. о. зав. (1986), зав. аптеки № 156 (1987–2005, усі – м. Тернопіль), від 2005 – ген. дир. Терноп. обл. вироб.-торг. аптек. об’єдн. 2002 – голова правління Терноп. обл. асоц. фармацевт. працівників; 2003 – чл. правління Всеукр. аптек. асоціації.

В. Залецький, Б. Мельничук.

КВАСНІЦЯ

Стефан (22. 01. 1893, с. Джурин, нині Чортків. р-ну – 20. 08. 1969, Канада) – громадський діяч. Від 1912 – в Канаді. Займався приватним бізнесом. Голова управи читальні “Просвіта” у м. Вінніпег (1936), діяльний в ін. укр. т-вах. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

КВАСНІЦЬКИЙ

Микола Васильович (04. 02. 1954, с. Медведівка Волочис. р-ну Хмельн. обл.) – вчений у галузі медицини, лікар-нейрохірург вищої кваліфікації. Засл. лікар України (2005). Д-р мед. н. (2004), проф. (2007). Закін. Терноп. мед. ін-т (1977, нині ТДМУ). 1981–86 – лікар-нейрохірург міськ. лікарні № 1 у м. Вологда (нині РФ). У м. Тернопіль: борт-нейрохірург відділ. екстреної і план. консультат. допомоги обл. клініч. лікарні (1986–89), лікар-ординатор (1990–97), зав. нейрохірург. відділ. міськ. лікарні швидкої

допомоги, гол. нейрохірург упр. охорони здоров’я ОДА (1997–2007); запровадив нові для регіону типи операт. втручань на голов. мозку та хребті, співпрац. із амер. школою нейрохірургії. У ТДМУ: викл. (1999), доц. (2003), зав. курсу нейрохірургії (2005). 2005 – орг-тор 1-го симпозиуму нейрохірургів України “Актуальні питання невідкладної нейрохірургії” (м. Тернопіль). Від 2008 – в м. Київ: консультант міськ. клініч. лікарні № 9, водночас – викл. Нац. мед. ун-ту ім. О. Богомольця. Автор і співавтор. більше 100 наук. праць, 3-х монографій, курсу лекцій із нейрохірургії для студентів, метод. рекомендацій, статей; має патент на винахід.

Л. Щербак.

КВЕЦЬКО

Дмитро Миколайович (08. 11. 1935, с. Слобода-Болехівська, нині Долин. р-ну Івано-Фр. обл.) – педагог, редактор, видавець, політичний діяч. Закін. істор. ф-т Львів. ун-ту (1963, нині нац. ун-т). Перебував на громад. роботі, вчителював. Співорг-тор підпіл. антирадян. Укр. нац. фронту (УНФ), автор його програми, ініціатор створ. і видавець (1964–66) нелегал. ж. “Воля і Батьківщина”. Створ. підпіл. групи УНФ у Терноп., Львів., Вінн. та ін. областях; пошир. видання ОУН і УПА, у т. ч. в м. Тернопіль, підтрим. зв’язки з *І. Геретюю*, *Л. Круною* та ін. 1967 засудж. на 15 р. ув’язнення і 5 р. заслання. 1987 поверн. в родин. село.

Б. Мельничук, М. Романюк.

КВІК

Ігор Іванович (07. 05. 1940, с. Галич, нині Підгаєц. р-ну – 11. 09. 2007, м. Тернопіль) – науковець, педагог. Канд. мед. н. (1976), доц. (1991). Відмінник вищої школи (1998). Закін. Підгаєц. мед. уч-ще (1958), Терноп. мед. ін-т (1968, нині ТДМУ). Працював зав. ФАП у с. Бенева (нині Тербовлян. р-ну); викл., завучем Підгаєц. мед. уч-ща (1968–71), 1973–2003 – у Терноп. мед. ін-ті: викл., доц. (від 1991) каф. патолог. анатомії. 1974–2001 – позаштат. гол. дит. патологоанатом Терноп. обл. упр. охорони здоров’я; консультант обл. онкодиспансеру та лікувально-діагностич. центру ТДМУ. Голова профкому

ТДМА (1988–95). Автор 50 наук. і навч.-метод. праць, посібників, 2 винаходів, 5 рацпропозицій.

Я. Боднар.

КВІТКО

Григорій Петрович (19. 01. 1897, с. Гіржове, нині Великомихайл. р-ну Одес. обл. – 21. 09.

1961, м. Тернопіль) – актор, режисер, діяч культури. Чоловік *С. Коваль*. 1912–16 – коваль у м. Уральськ (нині РФ), де вступив у мандрів. укр. театр під кер-вом І. Сагатовського. Учасник 1-ї світ. війни, воював на рос.-австр. фронті (армія *О. Брусилова*), згодом –

у загоні *Г. Котовського*. Від 1918 – у театрі при політвідділі губвійськкомату в м. Саратов (нині РФ). 1923–25 навч. на реж. ф-ті театр. ін-ту. Згодом – актор Одес. пересувн. роб.-селян. театру. 1926–28 – співорг-тор, дир. і актор новоствор. театру в м. Єлисаветград (нині Кіровоград), згодом – актор Дніпроп. укр. драм. театру (роль Квазімодо, “Собор Паризької Богоматері” В. Гюго). Від 1929 – співорг-тор, дир., худож. кер. і актор укр. театру в м. Маріуполь (нині Донец. обл.); дир. театру муз. комедії у м. Донецьк (1931–33) і муз.-драм. театру “Кривбас” у м. Кривий Ріг, нині Дніпроп. обл. (1933–34); відп. кер. колективу укр. акторів у м. Чкалів-Челябінськ (1934–37, нині РФ), дир. і реж.-пост. Укр. держ. театру Казах. РСР (1937–42, нині Казахстан). Від 1942 – в ЧА, 1944 – реж. ансамблю при Буд. офіцерів, дир. Львів. театру естради та мініатюр (1945), дир. і худож. кер. Самбір. театру, 1948–51 – гол. реж. Стрий. театру (обидва – Львів. обл.). Від 1951 – дир. Терноп. обл. укр. муз.-драм. театру, актор і реж. спектаклів, у т. ч. “Безталанна” І. Карпенка-Карого (1951), “Весілля в Малинівці” Л. Юхвіда, “100 мільйонів” *В. Собка* (обидві – 1952, із *Г. Авраменком*) та ін. Від 1957 – дир. Терноп. обл. філармонії.

Б. Мельничук.

“КВІТНИК” (“ЦВЕТНИК”)

– настільний календар. Вих. у м. Тернопіль від 2006 укр. і рос. мовами раз на рік. Засн. і шеф-ред. І. Тріль. Ред. Т. Грисюк. Видавці: видав.-інформ. дім “*Діана плюс*” і ПП “*Бялас Т. В.*”. Наклад (2009) – 27770 прим.

Б. Мельничук.

КЕЙДОШ

Вінценц (1798, м. Босковице, нині Чехія – р. і м. см. невід.) – педагог. Від поч. 1820-х понад 20 р. – проф. г-зій у м. Самбір на Львівщині (також префект), у м. Бережани, де викладав класич. граматику. Автор наук.-практ. праць.

В. Барна.

КЕКШ

Богдан (1930, с. Раковець, нині Теребовлян. р-ну) – фахівець у галузі фінансів. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2006). Голова Світ. Ради кредитівок. Закін. Нью-Йорк. ун-т, школу бізнесу Колумбій. ун-ту (обидва – США). Емігр. у США. Працював у міжнар. фінанс. компанії “*MOODY’S*”, друк. у галуз. журналах, учасник телепрограм із питань бізнесу та інвестицій. Чл. Ради губернаторів Світ. банку, голова самокредитівки “Самопоміч Нью-Йорк” (1991); за його президентства ця укр.-амер. установа постійно фінанс. підтрим. школи українознавства, СУМ, СУА, “Пласт”, укр. церкви, Укр. музей у м. Нью-Йорк. К. підтримує ділові зв’язки з *В. Юценком*, учасник його інавгурації Президентом України (2005).

Н. Волинець, Б. Мельничук.

КЕЛЬМАН

Михайло Степанович (05. 01. 1954, с. Вівся Козів. р-ну) – правник, науковець. Канд. юрид. н., доц. Полковник міліції. Закін. Львів. технікум залізн. транспорту (1970), Львів. ін-т фіз. культури (1974), Київ. ВШ МВС (1987). Інструктор із спорту Козів. ДСТ “Колос” (1974–75), майстер дистанції колії № 1 Львів. залізниці. Від 1978 – в органах МВС у м. Львів: оперуповноваж., ст. оперуповноваж., викл. спец. школи підготовки керів. складу МВС. Від 1993 – викл., ст. викл., доц., проф. каф. теорії та історії держави і права Львів. юрид. ін-ту Київ. нац. ун-ту МВС України. Автор понад 60 наук. праць, підручників.

В. Барна.

КЖИЖЕВСЬКИЙ

Януш (Krzyżewski Janusz; 19. 04. 1938, м. Кременець – 04. 07. 2003, Болгарія; похов. у м. Варшава, Польща) – польський правник, громадський діяч. Закін. Варшав. ун-т. Працював правн.

консультатом у наук. ін-тах і держ. установах. Учасник опозиції “Солідарності”. Від 1990 – гол. спеціаліст бюро канцелярії сенату Польщі, 1992 – чл. Комісії цінних паперів, 1994–96 – президент ради банку “ABN AMRO”. Викл. Варшав. ун-ту, ін. ВНЗ. 1998 обраний послом сейму. Автор наук. праць. Загинув у автокатастрофі.

П. Гуцал.

КИДОНЬ

Олександра Сергіївна (30. 06. 1961, м. Підгайці) – економіст, математик, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода”. Закін. Львів. ун-т (1983, нині нац. ун-т), Київ. екон. ун-т (1995, нині нац. екон. ун-т). 1984–87 працювала в Гур’євськ. геофіз. експедиції (нині Казахстан). Від 1987 – інж.-програміст у Терноп. обл. спожив. кооперації; 1992 – економіст, 2000 – гол. економіст, 2001 – нач. відділу надання соц. послуг, від 2002 до нині – заст. дир.-нач. відділу надання соц. послуг Підгаец. рай. центру зайнятості.

Д. Дембіцький.

“КІЄВСКИЕ КРОСВОРДЫ”

– газета. Вих. у м. Тернопіль від 2000 рос. мовою раз на місяць. Засн. ПП “Дитяча література”. Видавці: видав.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.” Наклад (2009) – 27770 прим.

Б. Мельничук.

КИЗІМА

Микола Остапович (1919, с. Рай, нині Бережан. р-ну) – громадський діяч, співак. Брат *М. Кизими*. Чл. Юнацтва ОУН. Навчався у Бережан. г-зії, Львів. ун-ті. Від 1939 – у підпіллі. Допомога в організ. УПА на Бережанщині. 1944 перейшов лінію фронту, емігр. у США. Діяльний в укр. орг-ціях, учасник заходів діаспори на допомогу Україні. Соліст укр. хору в США “Думка”.

Н. Волинець, Я. Мазурак, Б. Мельничук.

КИЗІМА

Михайло Остапович (псевдо “Чернець”; р. н. невід., с. Рай, нині Бережан. р-ну – 28. 06. 1950, м. Бережани) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *М. Кизими*. Закін. Бережан. г-зію (1935). Потрапив 1939 у нім. полон; 1941 поверн. в Україну. Працював лісничим у с. Мужилів Підгасц. р-ну. Від 1944 – в УПА. Перебував у лісах попл. с. Слов’ятин Бережан. р-ну, потім виконував завдання командування в родин. селі. Загинув у бою зі загоном МДБ. На місці загибелі в урочищі Курманка односельці наспінали могилу, встановили хрест і граніт. плиту з іменами К. та ін. полеглих вояків УПА.

Н. Волинець, Я. Мазурак, Б. Мельничук.

КІЛЬБА

Василь Іванович (21. 06. 1960, с. Раштівці Гусятин. р-ну – 05. 06. 1986, Афганістан, похов. у родин. селі) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно). Навчався в СПТУ № 28 у м. Хоростків Гусятин. р-ну. Від 1979 – у ЗС СРСР, від 1980 – в Афганістані. Загинув у бою.

Б. Мельничук, В. Погорєцький.

КИНАСЄВИЧ

Іван (1886, с. Босири, нині Чортків. р-ну – 1983, Канада) – меценат, громадський діяч. Від 1911 – в Канаді (околиця Примула, відтак – м-ко Іннісфрі). Діяльний в Укр. нар. домі, УГПЦ. Подарував 20 тис. дол. на Ін-т св. Івана, 5400 дол. – на стипендії для вихованців цього Ін-ту, по 5 тис. – на студент. стипендії і на катедру св. Івана, 1 тис. – на катедру Пресв. Тройці, 500 дол. – на Раду укр. “Рідних шкіл” у Канаді; благодійник на ін. орг-ції.

Б. Мельничук.

КИПРІЯН

Іван (1856, м. Сокаль, нині Львів. обл. – 1924, концтабір у Сибіру, нині РФ) – диригент, релігійний і громадський діяч. Закін. духов. семінарію в м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), навчався в муз. школах. У м. Львів здобув диригент. освіту. Служив священиком на парафіїх ниніш. Львів. обл. 1916 вступив до *Легіону УСС*. Польов. духівник УГА, з нею перебував у Галичині, у т. ч. на Тернопільщині, й за р. Збруч. 1919 засланий до Сибіру (нині РФ), де опікувався дітьми, засудж. до смерт. кари, за мерз разом із ними. Автор праць із теорії музики, підручників, муз. творів, які зберіг. в його родича *М. Кипріяна*.

Б. Мельничук, М. Федечко.

КИПРІЯН

Мирон Володимирович (27. 07. 1930, м. Львів-Винники) – художник. Чл. НСХУ (1968). Засл. діяч мист-в (1968). Нар. худож. УРСР (1988). Держ. премія УРСР ім. Т. Шевченка (1978). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (1997). Закін. Львів. ін-т приклад. і декор. мист-ва (1954, нині нац. акад. мист-в). Працює в галузях живопису, графіки, сценографії. Від 1957 – гол. художник Львів. укр. драм. театру ім. М. Заньковецької, з яким перебував на гастролях у м. Тернопіль (липень 1955, червень 1960, вересень 1966, липень 1994 та ін.). Серед вистав, що оформив К.: “Гайдамаки” за *Т. Шевченком*, “Украдене щастя” *І. Франка*, “Камінний господар” *Лесі Українки*, “Маруся Чурай” *Л. Костенко*.

Б. Мельничук.

КИРИЛОВ

В'ячеслав Кудрагович (22. 02. 1938, м. Москва, нині РФ) – актор. Лауреат міжнар. і все-

укр. фестивалів. Закін. школу-студію МХАТ (1966, м. Москва). Актор Хмельн. обл. муз.-драм. театру (від 1955), Тверс. драм. театру (нині РФ), Одес. обл. муз.-драм. театру (від 1968), соліст Свердловськ. оперети (від 1971, нині Єкатеринбург, РФ), актор театру

юного глядача у м. Рязань (1972, нині РФ), Черкас. обл. муз.-драм. театру (1973), виступав із Вінн. ансамблем бандуристів; актор Терноп. обл. муз.-драм. театру (1977–81, від 1984 донині), Луцьк. обл. муз.-драм. театру (1981–84, Волин. обл.). Ролі у Терноп. театрі: Никодим (“Тріх і покаєння” І. Карпенка-Карого), Скворцов (“Силою не будеш милою” за Г. Квіткою-Основ’яненком), Тарас Шевченко (“Якби зустрілися ми знову” В. Лебедевої та П. Мужука), Едвін (“Сільва” І. Кальмана), Генерал (“Патетична соната” М. Куліша) та ін. Індивід. актор. програми за тв. *Т. Шевченка, І. Франка, О. Пушкіна, С. Єсеніна, І. Буніна* й ін.

Б. Мельничук.

КИРИЛЮК

Василь Дмитрович (17. 11. 1945, с. Милятин, нині Остроз. р-ну Рівнен. обл.) – педагог. Від-

мінник освіти України. Лауреат обл. конкурсу “Вчитель року” (1997). Закін. ф-т фіз. виховання Терноп. пед. ін-ту (1970, нині ТНПУ). 27 р. працював учителем фіз. культури у Шумс. СШ. Кер. метод. фах. об’єдн. педагогів Шумщини. Від 1997 – методист рай. відділу освіти, 1998 – дир. Шумс. ДЮСШ.

Г. Гунтік, М. Федечко.

КИРИЧІНСЬКИЙ

Володимир (псевдо “Прометей”; 1923, с. Малі Фільварки, нині Підлісне Кременец. р-ну – 19.

09. 1946, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1943), воював в УПА. Учасник *Гурбів. бою* (1944). Згодом – заст. район. провідника ОУН, друкар підпіл. друкарні (1944–46). Коли К. оточив рідозділ МДБ, застрелився.

Б. Мельничук.

КИРИЧУК

Галина Григорівна (21. 06. 1955, с. Онишківці, нині Шумс. р-ну) – журналіст, публіцист, громадський діяч. Засл. журналіст України (2007). Чл. НСЖУ (1980). Галуз. нагороди. Закін. Львів. поліграф. ін-т (1978, нині Укр. акад. друкарства), Київ. ін-т політології і соц. упр. (1986). Від 1973 – кор. ред. Шумс. рай. г., відп. секр., заст. ред. Заліщиц. рай. г.; від 1982 – гол. ред. рай. інформ. мац. центру “Новини Шумщини” та одноймен. газети. Заст. голови Шумс. рай. координац. ради громад.-політ. орг-цій, чл. жін. координац. ради. Разом із тим від 2007 – кор. ж. “Україна” (м. Київ) в Терноп. обл.

Б. Мельничук.

КИРИЧУК

Юрій Анатолійович (25. 10. 1956, м. Червоноармійськ, нині Радивилів Рівнен. обл. – 01. 10. 2002, м. Львів) – історик, педагог, редактор, публіцист. Канд. істор. н. (1983). Закін. Львів. ун-т (1979, нині нац. ун-т), де працював до 1999. Водночас – гол. ред. ж. “Республіканець” (1993–98). 1991 вид. у м. Тернопіль 1-у в незалеж. Україні “Історію УПА”; дослідж. історію ОУН, дисидент. і правозахис. рух; співпрац. з *І. Геретою, Б. Мельничуком, С. Сапеляком, Б. Хиженяком* та ін.

Б. Мельничук, М. Романюк.

КИСИЛІВІЧ

Сигізмунд Михайлович (24. 11. 1946, м. Чернівці) – диригент, музикант. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1964). Соліст-баяніст у Терноп. обл. філармонії, відтак – у Рівнен., Луган., Гур’євській (нині Казахстан) філармоніях (1964–74), зав. муз. частиною Рівнен. обл. муз.-драм. театру. Автор музики до вистав та ін. муз. творів.

В. Барна.

КИСІЛЬ

Осип (1895, с. Чистилів, нині Терноп. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Хорунжий 6-ї сотні *Легіону УСС*.

М. Лазарович.

**КИСЛІВСЬКОЇ ОЛЕНИ
ЛІТЕРАТУРНО-МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ**

– музейний заклад у м. Монастирська. Засн. 1999 з ініціативи *О. Черемшинського*. В експозиції – рукописи, машинописи праць письменниці, світлини, оригінали документів, прижиттєві видання кн. “Вражіння з дороги” (1910, м. Львів), “Швайцарія” (1933, м. Коломия), “Українська селянка при праці: як вести працю в жіночих секціях УОТ” (1942, м. Краків, Польща); часописи “Жіноча доля” (1925–39, 1935–39), “Нова хата” (1930–34). Експозиція розміщ. в одній кімнаті, доповнюють її вишиті рушники, скатертини, сорочки, запаски, предмети побуту.

Б. Мельничук, Р. Черемшинська.

КИСЛИНСЬКИЙ

Едуард Вікторович (27. 02. 1967, м. Донецьк) – фотохудожник. Чл. Спілки фотохудожників України (2007). Золоті медалі на фотовиставках (Австрія, Канада, обидві – 2007; США, Люксембург, обидві – 2008); срібна і бронз. медалі (Австрія, 2007); Голубі стрічки FІАР (Канада, 2007; США, Англія, обидві – 2008); переможець фотоконкурсів (Київ, 2006–

08). Закін. Нар. ун-т мист-в у м. Москва (1992, нині РФ). Працював у м. Тернопіль: фотомонтажистом у обл. друкарні, у ТОВ “Поліграфіст” (1991–93), фотокор. г. “Вільна думка” (1994–97), від 1997 – на творчій роботі. Від 2006 – учасник і переможець Всеукр. і міжнар. фотоконкурсів та виставок.

В. Ханас.

КИТАЙ

Галина Павлівна (17. 06. 1946, м. Бухара, нині Узбекистан) – лікар-інфекціоніст вищої категорії. *Дружина С. Китаєв*. Канд. мед. н. (1986). Чл. Асоц. інфекціоністів України (1981). Депутат Бучац. рай. ради (1976–80). Закін. Терноп. мед. ін-т (1971, нині ТДМУ). Працювала лікарем-інфекціоністом, гол. лікарем Золотопотіц. номер.

рай. лікарні Бучац. р-ну (1971–80), зав. інфекц. відділ. Терноп. міськ. комун. лікарні швидкої допомоги (1980–81), міським інфекціоністом Тернополя, гол. позаштат. інфекціоністом Терноп. обл. упр. охорони здоров’я (1981–2006). Автор бл. 50 наук. і наук.-практ. праць, 1 винаходу, 4 рац. пропозицій.

Б. Мельничук.

КИТАЙ

Євген Іванович (16. 01. 1944, м. Скалат, нині Підволочис. р-ну) – лікар-шкірвенеролог вищої категорії. Чоловік *Г. Китаєв*. Чл. Міжнар. фак. асоціації. Відмінник охорони здоров’я УРСР (1990). Закін. Терноп. мед. ін-т (1982, нині ТДМУ). Працював лікарем-шкірвенерологом, заст. гол. лікаря Золотопотіц. номер.

рай. лікарні Бучац. р-ну (1972–82), від 1982 донині – зав. шкір.-венер. відділ. обл. шкір.-венер. диспансеру (м. Тернопіль). Автор наук.-практ. праць та ін. публікацій, у т. ч. закордон. виданнях, 3 рац. пропозицій.

Б. Мельничук.

КІЗІЛОВ

В’ячеслав Анатолійович (15. 06. 1975, м. Калуж Івано-Фр. обл.) – священник, літератор. Навчавсь у Львів. духов. семінарії (1992–94), закін. Луцьк. духов. семінарію (1996, Волин. обл.). Відтоді – настоятель церкви у с. Верещаки Лановец. р-ну. Автор реліг.-турист. довідника “Сакральні пам’ятки Тернопілля” (2006), кн. “Біблія у віршах” (2007), істор.-

краєзн. нарису “Край дороги тополі на чатах” (2008, про с. Верещаки), віршів та ін. теол., літ. і краєзн. публікацій.

Б. Мельничук.

КІЗИМОВИЧ

Марія Михайлівна (псевда “Правда”, “Листок”, “Марта”, “Рута” та ін.; 1909, с. Киданів, нині Бучац. р-ну – 25. 10. 1948, м. Львів) – учасниця національно-визвольних змагань. Окруж. зв’язкова ОУН і ком-ра УПА генерала *Р. Шухевича*. Закатована у тюрмі.

І. Олещук.

КІЛЬЧІЦЬКИЙ

Михайло Петрович (12. 05. 1961, с. Оришківці Гусятин. р-ну) – господарник, громадський діяч. Засл. лісівник України (2009). Галуз. нагороди. Закін. Львів. лісотех. ін-т (1984, нині нац. лісотех. ун-т України). Технік-технолог, майстер лісу (Львів. обл.), заст. дир., голова лісокомбінату (1986–93, смт Міжгір’я Закарп. обл.), інж., нач. лісорозсадника, гол. інспектор держлісгоспу (1993–98, м. Самбір Львів. обл.). Від 1998 – дир. Чортків. держлісгоспу.

М. Федечко.

КІНАЛЬ

Ігор Богданович (20. 02. 1982, м. Тернопіль – 17. 03. 2008, м. Митровиця, Сербія; похов. у Тернополі) – військовик, миротворець.

Ст. лейтенант. Орден “За мужність” 3-го ступ., Хрест Слави МВС (обидва – 2008, посмертно), відзнака ООН “Медаль Дага Хаммаршельда. На службі миру” (2009). Навчався у ТДПУ (нині ТНПУ), закін. Харків. військ. ін-т

внутр. військ МВС України (2004). Від 2000 – в органах внутр. справ: ком-р 2-го навч. батальйону Гол. упр. внутр. справ МВСУ у м. Золочів Львів. обл.; заст. ком-ра операт. взводу спец. миротвор. підрозділу МВС України у Косові. Загинув при викон. служб. обов’язку. У Тернополі встановл. мемор. дошку на приміщ. ЗОШ № 3, де навчався К. (2008); пам’ятник на могилі (2009).

Г. Івахів.

КІСЬ

Іван Іванович (13. 08. 1984, смт Гусятин) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради

(від 2009). Закін. Терноп. вище проф. уч-ще № 1 (2003). Бармен у ресторані “Тернове поле” (2002–03), барі “Бахус” (2003–05), від 2005 донині – викон. дир. ПП “Опівніч”. Від 2007 – заст., 2008 – голова Гусятин. рай. орг-ції Партії регіонів.

Д. Дембіцький.

КІТ

Михайло Миколайович (30. 09. 1937, с. Німстів, нині Любачів. пов., Польща) – педагог, лі-

тератор, громадський діяч. 1946 пересел. у с. Скородинці Чортків. р-ну. Навчався в респ. школі кіномеханіків у м. Львів, Кам’янець-Поділ. пед. ін-ті Хмельн. обл. (нині ун-т). Від 1959 – у Чортків. р-ні: кіномеханік, учитель труд. навчання та креслення,

інструктор-методист із військ.-прикл. видів спорту; від 1994 – голова Чортків. рай. орг-ції Т-ва сприяння обороні України, заст. голови обл. ОУН. Автор зб. віршів “На життєвих перехрестях” (2004), “В ногу з часом” (2007), слів до більш як 50 пісень, публікацій у ЗМІ.

Я. Павлів.

КІТУРА

Андрій Петрович (02. 11. 1943, с. Сосниця Ярослав. пов. Краків. воєв-ва, Польща) – радник, військовик.

Полковник юстиції. Медалі ЗС СРСР, України. 1947 пересел. у с. Кретівці Збараз. р-ну. Закін. 1-е Харків. військ. авіатех. уч-ще (1965), військ.-юрид. ф-т Військ.-політ. акад. слідчих військ. прокуратури (1973). Служив на команд. постах у ЗС СРСР.

1973–89 – на прокурор. посадах у Далекосхід. ВО, 1989 – у військ. прокуратурі ПрикВО (нині – 3х. регіон України).

Б. Головин.

КІЦЕРА

Остап Олександрович (13. 01. 1898, м. Тернопіль – 02. 11. 1937, м. Харків) – інженер, гро-

мадський діяч. Від 1921 – в УРСР. Працював механіком гідравл. лабораторії Харків. механіко-машинобуд. ін-ту. 30. 10. 1937 засудж. на смертну кару за звинувач. у приналежності до УВО; вирок виконано. Реабіліт. 02. 12. 1960.

С. Гасай, М. Федечко.

КІШ (КАДРА) УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

– українська запасна частина, створена на початку 1915 (офіційно – 14. 03. 1915 під назвою “Доповнююча сотня УСС”) для поповнення особового складу *Легіону Українських Січових Стрільців*. Ком-р сотник – *Н. Гірняк*, який уже у серпні–вересні 1914, перебуваючи у Страбичеві (нині с. Страбичове Мукачів. р-ну Закарп.

Виступ сотника *Н. Гірняка* на Шевченківському святі в Коші УСС у с. Свистільники Рогатинського повіту. 1916 р.

обл.) планував заг. мобілізацію українців, заст. – *Т. Рожанковський* Осн. завдання – набір добровольців й опіка поранених, хворих і скалічених стрільців та старшин. Орг. робота К. зразу зіткнулася зі значними труднощами. Австр. військ. командування, яке було не зацікавленим в існуванні нац. зброй. формування, забороняло набирати до К. військовозобов’язаних чоловіків віком від 18 до 50 р., сподіваючись, що за такого стану Легіон незабаром перестане діяти. Однак К. УСС, проводячи вел. організаційну і роз’яснювальну роботу серед укр. суспільства, повністю забезпечував Легіон новобранцями. Деякий час К. займався військовим навчанням новоприбулих стрільців і формуванням з них боєдатних сотень. У листопаді 1915 ці функції було передано Вишколу УСС. Канцелярія К. реєструвала всіх стрільців і старшин, які перебували у К. (до 1917 бл. 7 тис. осіб). Стрільці К. активно займалися культ.-освіт. роботою серед укр. населення, відкриваючи нар. школи, читальні, курси для неписьменних у Коші, якими кер. *С. Плідун* та *Ю. Гірняк*.

З ініціативи *Н. Гірняка* на поч. березня 1914 у К. УСС постала *Пресова Кватира*. Вел. популярністю користувалися кошові б-ка та її читал. зал преси. Також у К. діяли хор та оркестр (кер. *М. Гайворонський*). 05. 07. 1915 К. УСС переїхав із Замкової Паланки (Закарпаття) в Галичину і протягом 2-х місяців перебазувався через тер. 3-х повітів: Сколівського, Калуського та Підгаєцького. Поява стрілец. команди сприяла діяльності читалень “Просвіти”, Кружкам “Рідної Школи”, “Сільського Господаря” і т. д. До лист. 1915 К. довелося 5 разів змінювати постій і через те праця на місцях переривалася. В Дубині-Камінці, нині Сколів. р-ну Львів. обл., К. перебував 56 днів – від 05. 07. до 30. 08.; в Боднаріві-Майдані, нині Калуш. р-ну Івано-Франк. обл. – 24 дні: від 31. 08 до 24. 09; в Гнильче-Носові, нині Підгаєц. р-ну, – 37 днів: від 25. 09. до 31. 10.; в Славятині, нині с. Слов’ятин Бережан. р-ну – 6 днів: від 01. 11. до 06. 11.; в Свистільниках, нині Світанок Рогатин. р-ну – 7 із половиною місяців: від 07. 11. 1915 до 23. 06. 1916, згодом місяця постою К. – Липиця Горішня, Потік-Черче, нині Рогатин. р-ну Івано-Франк. обл., Розвадів-над-Дністром, Дроговиж, Горожанка Велика, Пісочна та Черниця. У К. видавали ж. “Самоохотник” (пед. – *А. Баб’юк (Ірчан Мирослав)* і *А. Лотоцький*), “Вісник Пресової Кватири” (ред. – *М. Угрин-Безгрішний* та *А. Лотоцький*), “Самопал”. Кер. Пресової Кватири був *О. Назарук*, чл. *Р. Купчинський*. На лікуванні у К. перебував *Д. Вітовський*. 13 червня 1918 К. виїхав у Вел. Україну до місця постою у р-ні Єлизаветграду (нині м. Кіровоград) у села – Карлівка, Старий Данціг (нім. колонія) і Миколаївка. На цьому місці УСС перебували чотири місяці – до часу виїзду з України. У кін. вересня 1918 К. УСС переїхав у м. Вижницю, нині Чернів. обл. Після утвор. у Львові Таємного військ. ком-ту старшини і підстаршини К. брали участь у підготовці перевороту в Галичині (на Підкарпатті). У грудні 1918–січні 1919 К. переформовано на Запасний Кіш 1-ї бригади УСС у складі групи “Схід” *Української Галицької Армії*.

В. Уніят.

КЛАПОЩУК

Володимир Іванович (11. 03. 1949, с. Юськівці Лановец. р-ну) – педагог, музикант, літератор. Відмінник нар. освіти України (1991). Дипломант обл. конкурсів автор. пісні “Тернопілля сміється”. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1973, нині вище уч-ще культури). Від 1973 – вчитель ЗОШ 1–3 ступ., муз. кер. дит. садка, ху-

дож. кер. БК і зразк. фольклор. ансамблю “Юськівчанка” у родин. селі. Автор текстів і музики до пісень й ін. літ. та муз. творів.

Б. Мельничук.

**“КЛАСНІ КРОСВОРДИ”
 (“КЛАСНЫЕ КРОССВОРДЫ”)**

– газета. Вих. у м. Тернопіль від 2004 укр. та рос. мовами раз на місяць. Засн. і шеф-ред. І. Тріль. Ред. О. Танасійчук. Видавці: видавн.-інформ. дім “*Діана плюс*” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 6700 (укр.) і 9200 (рос.) прим.

Б. Мельничук.

КЛЕПАЧ

Олег Євгенович (10. 09. 1971, смт Вел. Бірки Терноп. р-ну) – підприємець. Закін. ТАНГ (1994, нині ТНЕУ). Засн. і дир. ПП “Хлібодар”, “Сфера Люкс”, що спеціаліз. на виготовл. борошна, круп, випіканні хліба (бл. 200 найменувань), столяр. виробів. Займається політ. і благодій. діяльністю.

Р. Мацелюх, Ж. Романюк.

КЛИВАК

Ілля Федорович (1880, с. Перемилів, нині Гусятин. р-ну – 10. 04. 1942, м. Ташкент, нині Узбекистан) – священник, учасник національно-визвольних замахів, громадський діяч. Воював у *Легіоні УСС*. 1922–39 – душпастир на парафії у с. Мшанець (нині Тереховлян. р-ну). Голова місц. осередку т-ва “Просвіта”, співорг-тор (із *М. Колессою*) хору, гуртків “Відродження” і “Самоосвітник”, діяльний в ін. укр. т-вах. 1939 К. заарешт. органи НКВС; помер у тюрмі.

Б. Мельничук, Д. Сивницький.

КЛИМ

Василь Іванович (1884, с. Шили, нині Збараз. р-ну – р. см. невід., там само) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *А., Г., М.* та *Ф. Климів*. Під час 1-ї світ. війни воював на Італ., Серб., Франц. фронтах. Після розпаду Австр. імперії – пом. команданта (ком-ра) ставки при Ген. штабі Армії УНР. Після війни – у родин. селі.

П. Гудима, М. Федечко.

КЛИМ

Галина (14. 03. 1922, м. Тернопіль – 22. 10. 2004, м. Чері Гилс, шт. Нью-Джерсі, США) – музикант (фортепіано), педагог. Закін. Терноп. філію Вищого муз. ін-ту (клас *І. Крих*), Вищий муз. ін-т у м. Львів (1943–44, клас *В. Барвінського*), Муз. акад. у м. Мюнхен (1949, Німеччина). 1930–40-і – викл. ф-но у Тернополі, Львові, Мюнхені. Виступ. з концертами в Тернополі, Львові та ін. містах Галичини; акомпан. укр. співакам. Від 1944 – в емігр., 1949 – у США;

1952 – кер. і викл. відділу Укр. муз. ін-ту в м. Ірвінгтон. Чл. амер. муз. орг-цій. Автор муз. творів та композицій, статей і доповідей; укладач кількох томів муз.-пед. текстів із історії та теорії музики.

І. Лисенко, Б. Мельничук, Р. Савицький.

КЛИМ

Ілько (27. 07. 1902, с. Жизномир, нині Буцац. р-ну) – громадський діяч, меценат. Від 1927 – в Канаді. Активний в укр. церк. та громад. орг-ціях. Жертводавець на КУК, Укр. нац. раду та ін. патріот. т-ва, на пам’ятник *Т. Шевченку* в США. Співмеценат видання кн. “*Бучач і Бучаччина*” (1972).

Г. Яворський.

КЛИМ

Михайло Іванович (1893, с. Шили, нині Збараз. р-ну – 1918, побл. м. Житомир) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *А., В., Г., Ф. Климів*. На поч. 1-ї світ. війни прож. у м. Львів, де вступив до *Легіону УСС*. В бою потрапив у рос. полон. 1918 втік із полону і вступив до *Армії УНР*. Поран. у бою з більшовиками, помер.

П. Гудима, М. Федечко.

КЛИМ

Федір Іванович (1896, с. Шили, нині Збараз. р-ну – р. см. невід., там само) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *А., В., Г., М. Климів*. Навчався в г-зії. Воював в *Армії УНР*, згодом – у формуваннях Січ. Стрільців. Хорунжий у жандарм. станиці біля м-ка, нині смт Гусятин. Після повернення у родин. село діяльний в укр. орг-ціях.

П. Гудима, М. Федечко.

КЛИМІШИН

Олена (27. 06. 1911, м-ко Заложці, нині смт Залізці Зборів. р-ну – 07. 02. 1998, м. Детройт, США) – правник, громадська діячка. Чл. ОУН. Закін. правн. ф-т у м. Краків (1937, Польща). 1934 К. заарешт. польс. влада. Працювала у Промбанку в містах Львів і Стрий (нині Львів. обл.). 1944 емігр. до Німеччини (м. Мюнхен). Від 1949 – в США (м. Детройт), де засн. і почес. голова 63-го відділу та голова округ. ради (1966), виховна референтка гол. управи (1964–74) СУА; орг-тор дит. світлиці, її виховниці (до 1985).

В. Маркусь, Б. Мельничук.

КЛИМЧАК

Богдан Степанович (22. 07. 1937, с. Себечів, нині Сокал. р-ну Львів. обл.) – політичний в’язень, літератор, перекладач. 1946 з родиною пересел. у м-ко, нині смт Гримайлів Гусятин. р-ну. 1949 депортов. у Хабаров. край (нині РФ).

Закін. гірнич. технікум у м. Магадан (1957, нині РФ). Того ж р. заарешт., за звинувач. у антирад. агітації, засудж. на 5 р. ув'язнення. Звільн. 1962, повернувся в Гримаїлів, переїхав на Львівщину, працював у Донец., Дніпроп., Черкас., Запоріж. обл. 1978 нелегал. перейшов рад.-іран. кордон; власті Ірану повернули в СРСР. 1979 Львів. обл. суд засудив К. на 15 р. ув'язн. в колонії сувор. режиму і 5 р. заслання. Влаштував акції протесту, 590 діб – у карцері. Звільн. 1990. Проживав більше півроку в м. Тернопіль, від 1992 – у м. Львів. Автор кн. “Оаза-Гора” (1994), “Оновлений декалог поневоленого українця” (1999), новел “24 години з життя в'язня”, “Скажи, що я мертвий”, “Аморальний кодекс будівника комунізму”, лірич. мініатюр. Переклав укр. мовою твори Сенеки “Вибрані листи”, Г. Гессе “Степовий вовк”, Е. Гемінгвея “Сніги Кіліманджаро”.

П. Гуцал.

КЛИМЧУК

Андрій Гаврилович (17. 04. 1922, с. Воронівці Теофіпіль. р-ну Хмельн. обл. – 26. 09. 1989, смт, нині м. Ланівці) – педагог, громадський діяч. Батько *О. Климчука*. Ордени Черв. Прапора, Вел. Вітчиз. війни 1–2 ступ., медалі. Відмінник нар. освіти УРСР (1951). Засл. учитель УРСР (1977). Депутат Лановец. рай. ради, заст. голови (1957–59). Учасник нім.-рад. війни.

Закін. Кременец. учит. ін-т (1950, нині ТНПУ), Київ. пед. ін-т (1957, нині нац. пед. ун-т). Працював у Лановец. р-ні учителем у с. Козачки (1947–48), дир. школи в с. Молотків (1948–51), зав. відділом освіти р-ну (1951–57). 1959–61 – голова правління колгоспу в Ланівцях. 1961–63 – заст. дир., 1963–84 – дир. Лановец. ЗОШ № 2.

Б. Мельничук.

КЛИМЧУК

Каленик Семенович (31. 07. 1909, с. Татаринці, нині Лановец. р-ну – 1943, м. см. невід.) – священник, протоієрей. Магістр богослов. н. (1937). Закін. правосл. відділ Варшав. ун-ту (Польща). Рукопоклад. у сан священника (1937). Пом. настоятеля Кременец. парафії, згодом – настоятель у селах Підгайці та Піщатинці (обидва нині – Шумс. р-ну), де освятив новозбуд. храм.

1942 К. позбавили сану – через бажання приєдн. до УАПЦ. В Укр. церкві очол. деканат Катербург (нині с. Катеринівка Кременец. р-ну). Розстріл. німці.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

КЛИМЧУК

Олег Андрійович (17. 01. 1961, смт, нині м. Ланівці) – педагог, громадський діяч. Син *А. Климчука*. Відмінник освіти України (2001). Засл. учитель України (2009). Депутат Терноп. міськ. ради (1990–94, 1998–2002, 2002–06). Орден Св. Миколая Чудотворця (2008). Закін. фіз.-мат. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1982, нині ТНПУ). Працював учителем фізики ЗОШ № 17, заст. дир. (1987–90), дир. ЗОШ № 22 (від 1990, усі – м. Тернопіль). Автор наук.-практ. праць.

Б. Мельничук.

КЛІЦ

Микола Васильович (28. 05. 1949, с. Голгоча, нині Підгаєц. р-ну) – художник, реставратор, літератор. Чл. НСЖУ.

Закін. Терноп. філіал Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ). Працював художником-оформлювачем; реставр. церкви в м. Зборів, селах Завалів, Мужилів (Підгаєц.), Вел. Глибочок (Терноп.), Золочівка (Козів. р-нів). Автор картин “Шевченко змальовує Почаївську лавру”, “Пейзажі Подільського краю” (12 полотен), “Шевченко записує думи у старого кобзаря в Почасві” та ін.; зб. віршів: “Не сон, не комедія – факт! Ющенко – так!” (2005), “Біля хреста калина багряніє” (2008); персон. худож. виставки в ТОКМ (2004).

Г. Грещук.

КЛЮЙКО

Володимир Григорович (11. 01. 1937, с. Берестя, нині Дубровиц. р-ну Рівнен. обл.) – журналіст, літератор, культуролог. Чл. НСЖУ (1975). Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1965, нині

нац. ун-т). Працював фотокором РАТАУ (1965–66), зав. відділ ред. газет “Ровесник” (1966–71), “Вільне життя” (1971–85), ред. обл. телерадіокомітету (1985–99, усі – м. Тернопіль). Автор роману “Веслярі океану слів/з” (Т., 2007), публіцист. статей, нарисів та ін. публікацій у ЗМІ, радіопередач.

М. Федечко.

КЛЮЧЕВСЬКИЙ

Богдан Федорович (23. 12. 1944, с. Вербівці Городен. р-ну Івано-Фр. обл.) – інженер, госпо-

дарник. Галуз. нагороди. Закін. Кременец. лісотех. технікум (1974 нині коледж). Працював на буд-ві комбінату “Текстерно” (1968–74). 1975 вперше в Україні створ. кооператив. ЖЕК, його нач. (до 1988), нач. ЖЕКів № 8 (1988–89) і № 12 (1989–91), нач. житл.-комун. упр. м. Тернополя (1991–93), заст. ген. дир. із буд-ва ВК “Галичанка” (1993–98), заст. нач. житл.-комун. упр. Терноп. міськвиконкому (1998–2002), нач. житл. упр. у Департаменті житл.-комун. госп-ва екології та транспорту Терноп. міськ. ради (2002–07).

В. Баран.

КМЕТЬ

Григорій Миколайович (1894, с. Чернихів, нині Зборів. р-ну – 28. 06. 1941, м. Тернопіль) – регент, учасник національно-визвольних змагань. Закін. Львів. дяків-регент. школу (1928). 1914 – доброволець *Легіону УСС*; від листопада 1918 – в УГА. Діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах, кер. хору у родин. селі. Чл. редколегії істор.-етнограф. нарису *Я. Косовського* “Село Чернихів”. 06. 06. 1941 К. заарешт. органи НКДБ; 28. 06. 1941 розстріляний.

Б. Головин.

КМІТА

Галина Григорівна (03. 08. 1954, смт Товсте Заліщиц. р-ну) – лікар. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1977, нині ТДМУ). У м. Тернопіль: 1977–80 – лікар поліклінік. відділ. міськ. лікарні № 1; від 1980 – лікар вищ. категорії гематолог. відділ., від 1999 – зав. гематолог. відділ. в обл. лікарні. Автор наук.-практ. праць та ін. публікацій.

В. Залецький.

КМІТА

Олександр Вікторович (01. 01. 1957, смт Товсте Заліщиц. р-ну) – правник. Генерал-майор міліції (2004). Закін. Терноп. пед. ін-т (нині ТНПУ), Київ. вищу школу міліції (1988). Від 1980 – в міліції; працював у містах Тернопіль, Кременець, Монастирська, смт Підволочиськ. Від 1996 – заст. нач., 1-й заст. нач. УМВС України в Івано-Фр. обл., 2000 – 1-й заст. нач. УМВС України в Рівнен. обл.–нач. кримінал. міліції, березня 2003 – заст. голови Рівнен. ОДА, жовтень 2003–лютий 2005 – нач. УМВС України у Волин. обл.

П. Гуцал.

КМІТЬ

Микола Іванович (24. 03. 1966, м. Бучач) – господарник, громадсько-політичний діяч. “Людина року 2008” в номінації “Регіональний лідер” (2009). Закін. Львів. політех. ін-т (1990, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Инж.-конст-

руктор з-ду “Спецтехномаш”; НВО “Ватра” (1990–92), президент АТ “Інвест-Центр” (1992–95), консультант ТзОВ “Оскар” (1995–96, усі – м. Тернопіль); дир., ген. дир. спільн. укр.-нім. підпр-ва “Нова”, голова правління ВАТ “Нова” (1996–2004), голова правління житл. буд. кооп. “Оскар-Буд” (2004–05, усі – м. Моршин Львів. обл.), співвласник і консультант ЗАТ “Індустріальні та дистрибуційні системи” (2005–08, м. Київ), від 2008 донині – голова Львів. ОДА.

М. Федечко.

КНЯЗЄВИЧ

Василь Михайлович (09. 03. 1956, с. Терновиця, нині Тисмен. р-ну Івано-Фр. обл.) – лікар,

державний діяч. Канд. мед. н. Засл. лікар України (2007). Галуз. нагороди. Закін. у м. Івано-Франківськ мед. уч-ще і мед. ін-т (нині мед. акад.). Лікар-інтерн Буцац. центр. райлікарні; гол. лікар Яблунів. протитуберкульоз. диспансеру (1985–87, Гусятин. р-ну), гол. лікар Буцац. р-ну (1987–92); зав. відділ. охорони здоров’я Терноп. ОДА (1992–98); ген. дир. Терноп. комун. спец. мед. об’єдн. “Фтизіатрія” (2000–02); гол. лікар центр. поліклініки Деснян. р-ну, нач. упр. охорони здоров’я Деснян. РДА (2002–05); нач. мед. упр. Держ. упр. справами (2005–06), заст. кер. Держ. упр. справами (2006–07, усі – м. Київ). Від 2007 – міністр охорони здоров’я України; не раз приїжджав на Тернопільщину. Автор наук.-практ. праць та ін. публікацій.

М. Федечко.

КНЯЗЄВИЧ

Руслан Петрович (28. 06. 1974, м. Івано-Франківськ) – юрист-міжнародник, державний діяч. Канд. юрид. н. Депутат ВР України 2-х склик. (від 2006). Галуз. нагороди. Закін. Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту (1996). Пом., кер. служби, 1-й пом. голови Центр. виборч. комісії (1997–2002), чл. Центр. виборч. комісії-кер. секретаріату Центр. виборч. комісії. Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема в дитинстві проживав у с. Таурів Козів. р-ну; учасник прощ до с. Зарванця Тереховлян. р-ну; як нар. депутат мав зустрічі з виборцями: у вересні 2007 – в смт Козова, березні 2008 – у містах Збарж, Ланівці та ін. насел. пунктах.

М. Федечко.

“КОБЗАРСТВО ТЕРНОПІЛЛЯ”

– газета. Вісник Терноп. обл. осередку Нац. спілки кобзарів України. Вих. неперіод. від березня 2005 з ініціативи голови осередку *М. Євгенєвої*. Ред. – *І. Дем’янова*. Двоколірна, наклад – 600 прим.

Г. Івахів.

“КОБЗАРСЬКІ СЕЗОНИ ВОЛИНИ”

– всеукраїнський мистецький фестиваль. Започатк. 2005 у м. Кременець. Орг-тор і мист. кер. – *О. Смик*. Учасники – кобзарі й бандуристи з різн. регіонів України. Крім репрезент. свого мист-ва, майстри солоспіву побували на могилі *К. Місевича* у с. Попівці Кременец. р-ну, посадили калин. алею на П’ятниц. цвинтарі в Кременці, де похов. кобзарі, провели акцію “Кобзарі – Кобзареві” й майстер-клас у Кременец. обл. гуманіт. пед. ін-ті, відкрили книжк. виставку. Серед учасників “К. с. В.” – *В. Жданкін*, *Т. Силенко*, *І. Шинкарук*. 2006 фестиваль відбув. у містах Кременець і Тернопіль. За підсумк. “К. с. В.” *В. Підгурський* відзняв фільм “Кобзарські сезони Волині” (2006); 2007 запис. компакт-диск *В. Жданкіна*.

Л. Щербак.

КОБИЛЯНСЬКА

Галина Романівна (20. 02. 1970, с. Стрільківці Борщів. р-ну) – педагог. Засл. прац. освіти України (2004). Закін. Кам’янець-Поділ. пед. ін-т Хмельн. обл. (1994, нині ун-т). Працювала вчителем (1995–98), від 1998 – дир. Стрільковец. ЗОШ; школа під кер-вом *К. нагородж. дипломом 3-го ступ. на всеукр. фестив.-конкурс* на кращу модель сучас. сільс. ЗОШ України. Діяльна в громад. орг-ціях. Автор і співавт. навч.-метод. праць; публікації у рай. та обл. ЗМІ.

В. Левицький, Б. Рокочий.

КОБРИНСЬКИЙ

Володимир Васильович (16. 10. 1873, с. Білозірка, нині Лановец. р-ну – 17. 10. 1958, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл.) – мистецтвознавець, етнограф, громадський діяч. Засн. Коломий. музею нар. мист-ва Гуцульщини і Покуття (1926; відкр. 1935, нині – Коломий. музей нар. мист-ва Гуцульщини і Покуття ім. *Й. Кобринського*), його довголіт. директор. Автор статей із етнографії та історії.

Б. Мельничук, Г. Чернихівський.

КОБРИНСЬКИЙ

Йосафат Миколайович (28. 09. 1818, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл. – 27. 03. 1901, с. Мишин, нині Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.) – педагог, етнограф, громадський діяч. Закін. г-зію в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), бо-

гослов. ф-т Віден. ун-ту (Австрія), Львів. духов. семінарію (1844). Священик у с. Москалівка (нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл.), від 1850 – у Мишині. 1842 видав у м. Львів “Буквар, новим способом уложений для домашньої науки”, метод. посібник до нього “Спосіб борзо виучити читати”; “Буквар...” високо оцінив *І. Франко*. Автор 1-го агроном. посібника для селян укр. мовою “Гній – золото”. Учасник “Собору учених руських” (1848, м. Львів). Записував фольклор, збирав етнограф. матеріали у насел. пунктах ниніш. Буцац. та Монастирис. р-нів. Іменем К. назв. Коломий. музей нар. мист-ва Гуцульщини і Покуття (довголіт. дир. – *В. Кобринський*).

Б. Мельничук.

КОБРИНСЬКИЙ

Омелян Йосипович (02. 08. 1859, с. Раковець, нині Городенків. р-ну Івано-Фр. обл. – 12. 01. 1940, м. Львів) – правник, громадський діяч. Д-р права. Чл. Союзу укр. адвокатів. Закін. г-зію в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), студіював право у Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. Працював суд. радником у містах Станіслав, Дрогобич (Львів. обл.), Борщів, Тернопіль і Бережани, Львів (від 1913); діяльний у громад. житті. Від 1922 займався адвокат. практикою.

П. Гуцал.

КОВАЛІК

Тадей (1895, с. Далешів, нині Городенк. р-ну Івано-Фр. обл. – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Від 1914 – чотар *Лейону УСС* (сотня *А. Мельника*). Учасник боїв на г. *Лисоня* (1916, нині Бережан. р-ну). Від 1918 воював в УГА, у т. ч. на Тернопільщині. Від липня 1920 – нач. міліції ГСРР в м. Тернопіль. Подал. доля невідома.

Б. Мельничук, Я. Полатайчук.

КОВАЛІШИН

Едуард Леонідович (27. 06. 1969, смт Скала-Подільська Борщів. р-ну) – підприємець. Закін. Одес. технікум вимірювань (1988, нині коледж стандартизації, метрології та сертифікації). Від 1990 – у м. Тернопіль: інж. на комбайн. з-ді, в турфірмі “Експрес-тур” (1994–95), заст. дир. підпр-ва “Мак” (1995–96). Від 1996 – підприємець, 2005 – дир. ТОВ “ЦеКо”. Чл. (від 2001), президент (2006–07) Ротарі-клубу.

В. Левицький.

КОВАЛІВСЬКЕ РОДОВИЩЕ ВАПНЯКІВ

– родовище корисних копалин у Монастирському районі. Розташ. на пн.-сх. околиці с. Ковалівка на лів. схилі долини р. Доброводка. Обстеж. 1986 ДГП “Західукргеологія”. Запаси си-

ровини – бл. 150 тис. м³, серед. потужність вапняку – 14 м. Нині родовище не розробляють.

В. Кігура, М. Сивий.

КОВАЛЬ

Василь Іванович (11. 11. 1892, с. Переволока, нині Буцац. р-ну – 27. 11. 1937, м. Ленінград, нині Санкт-Петербург, РФ) – військовик. Воював офіцером в УГА, у т. ч. на Тернопільщині. Від 1920 жив у Рад. Україні. На час арешту 03. 09. 1937 – працював у танково-тех. уч-щі в Ленінграді. Розстріляний. Реабіліт. 1958.

С. Гасай.

КОВАЛЬ

Володимир Іванович (04. 06. 1954, с. Оліїв Зборів. р-ну) – діяч культури. Засл. прац. культури України. Га-

луз. нагороди. Закін. Рівнен. ін-т культури (1985, нині гуманітар. ун-т). У м. Тернопіль: дир. профспілк. БК цукр. з-ду “Поділля” (1978–98, нині рай. БК); 1999–2009 – зав. худож.-постанов. частини, від 18. 06. 2009 – дир. Терноп. обл.

муз.-драм. театру (від 2002 – обл. акад. драм. театр). К. – співорг-тор всеукр. фестивалів “Тернопільські театральні вечори. Дебют”. За час праці в театрі забезпечив показ 48 прем’єрних вистав, які здійснили реж. *Ф. Стригун*, *В. Сікорський* (м. Львів), *Є. Курман* (м. Київ), *М. Седлер* (Польща) та ін.

Б. Мельничук.

КОВАЛЬ

Володимир Мар’янович (14. 08. 1960, м. Тернопіль) – економіст, громадський діяч. Засл. економіст АР Крим (АРК) (2006). Почес. грамота РМ АРК (2004). Золот. нагруд. знак “За мужність і професіоналізм” Міжнар. поліц. акад. (2006). Закін. ТФЕІ (1981, нині ТНЕУ). Відтоді – в м. Ялта (АРК): ревізор тер. ради з упр. санаторно-курорт. зак-

ладами профспілок України, кер. контрол.-ревіз. відділу, від 2002 – нач. упр. економіки Ялтин. міськ. адміністрації. Автор публікацій у наук. журналах та ЗМІ.

Л. Щербак.

КОВАЛЬ

Свєнїя Григорівна (25. 11. 1936, с. Лисичинці, нині Підволочис. р-ну) – педагог. Відмінник нар. освіти УРСР (1982), ст. учитель (1986). Галуз. нагороди. Закін. Кременец. пед. ін-т (1964, нині ТНПУ). Працювала вчителькою у родин. селі. Від 1965 веде записи про погоду. 1-а в р-ні створ. еколог. стежку 2,5 км, цей досвід вивчали вчителі р-ну (1992). Зібрала і передала в рай. Книгу Пам'яті матеріали “Репресовані і реабілітовані” (2004). Поезії опубл. в антології “Збручанське літо” (2005), ж. “Нідерландська секція Міжнародної Амністії–2002” (м. Донецьк), місц. та обл. пресі. Автор зб. поезій “Діаманти душі” (2006), “Голос серця”, “Сила віри” (обидві – 2008).

Г. Івахів.

КОВАЛЬ

Микола Григорович (1889, с. Купчинці, нині Козів. р-ну – 1982, с. Золота Слобода Козів. р-ну) – педагог, самодіяльний актор, режисер. Закін. у м. Тернопіль г-зію і вчит. семінарію; вчителював. Від поч. 1-ї світ. війни – в австр. армії; 1914 потрапив у рос. полон, де в таборі у м. Томськ (нині РФ) орг-тор драм. гуртка, постановник низки п'єс укр. класики, зіграв у них головні ролі. 1924 поверн. у с. Драгоманівка (нині Козів. р-ну), де засн. приват. початк. укр. школу, сільс. театр, який виступав у навколиш. селах. 1930-і – вчитель, 1944–50 – дир. школи в Золотій Слободі, орг-тор і реж. театр. гуртка, діяльний у т-ві “Просвіта”; 1939–41 – учитель у Купчинец. семиріч. школі. Зазнав утисків рад. влади, змуш. залиш. роботу. Виїхав на Дрогобиччину (нині Львів. обл.), тут до 1958 – вчитель нім. мови. Згодом проживав у Золотій Слободі й Тернополі.

В. Хома.

КОВАЛЬ

Теодозій Трохимович (1893, с. Кобилля, нині Збараз. р-ну – 1985, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Сотник *Легиону УСС*, воював в УГА, учасник *Чортків. офензиви*.

П. Гудима, М. Лазарович.

КОВАЛЬЧУК

Богдана Василівна (з дому – Решетука; 23. 06. 1927, с. Вел. Гаї, нині Терноп. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Сестра *М. Решетухи*. 1940 із батьками, сестрою і братом депор-

тована в Актюбін. обл. (нині Казахстан). 1945 повернулася до родин. села. Співпрац. з ОУН й УПА. 1950 К. заарешт. органи МДБ, засудж. на 25 р., термін відбувала в м. Інта Комі АРСР (нині РФ). Звільн. 1956. Працювала в колгоспі.

Б. Головин.

КОВАЛЬЧУК

Ірина Олексіївна (31. 03. 1931, м-ко Мельниця-Подільська, нині смт Борщів. р-ну) – педагог, літературознавець, краєзнавець. Дружина *П. Ковальчука*. Відмінник нар. освіти УРСР (1969). Галуз. нагороди. Закін. Чернів. ун-т (1955, нині нац. ун-т). Працювала вчителем у Мельниці-Подільській (1955–65), м. Заліщики (1965–75), інспектором Заліщиц. райвно (1975–80), заст. дир., учителем Заліщиц. ЗОШ № 2 (1980–98); від 1998 – зав. мемуар. квартири-музею П. Ковальчука, ред.-упорядник його проз. тв. “Ростиславичі”, “Отрок князя Василька” (1998) “Полювання на дика” (2006). Автор кн. спогадів “Сонцелюб над Дністром” (2002), “Живий у слові” (2008). Друкув. у рай. та обл. часописах. Діяльна в обл. літ. об'єдн. освітян Тернопілля (2007), ТУМ, Союзі українок Заліщанщини.

Б. Мельничук.

КОВАЛЬЧУК

Михайло Йосипович (17. 01. 1950, смт Козлів Козів. р-ну) – інженер, господарник. Закін. Кам'янець-Поділ. с.-г. ін-т (1973, нині Поділ. аграр.-тех. ун-т, Хмельн. обл.). Працював гол. інж. у місц. колгоспі (1973–74; 1975–78), ст. інж. міжколгосп. підпр-ва з вироб-ва яловичини (1978–84), механіком Козлів. цегел. з-ду (1984–96). Від 1996 – голова правління ВАТ “Козлівський цегельний завод”.

В. Левицький.

КОВАЛЬЧУК

Олександр Леонідович (23. 11. 1970, м. Тернопіль) – науковець, хірург. Син *Л. Ковальчука*. Канд. мед. н. (2000). Чл. європ. асоц. ендоскоп. хірургів (2001). “Людина року–2007” Тернопільщини. Закін. Терноп. мед. ін-т (1994, нині ТДМУ). У Тернополі: лікар-хірург, зав. операц. блоком корпусу № 2 хірург. відділ. міськ. лікарні № 1 (1997–98); асист. каф. сестрин. справи

(1998–2000) і каф. шпитал. хірургії (від 2000) ТДМІ, одночасно зав. відділ. малоінвазив. хірургії Терноп. ЦРЛ; зав. центру малоінвазив. хірургії Терноп. обл. комун. клін. лікарні (від 2004). Автор понад 40 наук. та навч.-метод. робіт, співавт. 8 монографій, зокрема “Шпитальна хірургія”, “Клінічна хірургія”, “Невідкладна хірургія” (обидві – 2000), “Медсестринство в хірургії” (2001), мультимедій. компакт-дисків “Лапароскопічна хірургія”, “Шпитальна хірургія” (обидва – 1999). Фундатор малоінвазив. хірургії в області.

В. Залецький.

КОВАЛЬЧУК

Степан (псевда “Сидір”, “Степ”; 19 (29). 08. 1912, с. Семенів (Гумніська), нині Тереховлян. р-ну – 13. 04. 1944, с. Шкіндірівка, нині Соляне Підгаєц. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. УВО і ОУН; повіт. провідник ОУН Тереховлянщини, окруж. провідник ОУН Тернопільщини (1939–40), делегат Нар. зборів Зх. України (1939), окруж. військ. референт, Чл. КВШ УПА-Захід (1944). Загинув.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

КОВАЛЬЧУК

Юрій Михайлович (25. 06. 1965, м. Копичинці Гусятин. р-ну) – лікар, науковець. Канд. мед. н. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1988, нині ТДМУ). 1988–92 – хірург Фастів. ЦРЛ Київ. обл. 1994–2000 – хірург Копичин. лікарні. Від 2000 – зав. хірург. відділ. Гусятин. ЦРЛ. Автор наук.-практ. праць та ін. публікацій у ЗМІ.

В. Горбоватий.

КОВБА

Михайло Якович (псевда “Тополя”, “Лиска”; 1923, с. Панасівка, нині Зборів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Медалі.

Чл. ОУН, вояк УПА. Заарешт. органи МДБ (1951); засудж. на 25 р. ВТТ. Після звільн. поверн. до родин. села.

М. Федечко.

КОВБАС

Василь Іванович (11. 01. 1937, с. Стінка, нині Бучац. р-ну) – педагог, громадський діяч. Закін. істор. ф-т Чернів. ун-ту (1964, нині нац. ун-т). Учитель у Чернів. обл. (1964–80). Від 1980 – в апараті Чернів. обл. ради: зав. орг. відділом, секр. облвиконкому, заст. голови, голова (1990–94), в. о. заст. кер. секретаріату (1994–95), в. о. нач. заг. відділу (1995–96); від 1996 – нач. 1-го відділу Чернів. УД ППЗ “Укрпошта”.

Г. Івахів.

КОВБАСІЮК

Григорій Андрійович (псевдо “Степовий”; 1922, с. Вел. Кусківці, нині Лановец. р-ну – 19. 12. 1949, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Діяв у самооборон. куц. відділах ОУН, згодом – в УПА. Загинув у бою.

Р. Баран.

КОВБЕЛЬ

Орест Васильович (08. 02. 1953, м. Борщів) – військовик. Полковник. Галуз. нагороди. Закін. Кам’янець-Поділ. вище військ. інж.-команд. уч-ще (1974, Хмельн. обл.). Служив на команд. посадах у Групі рад. військ у Німеччині, Київ. і Закавказ. ВО. У вересні–серпні 1986 – ліквідатор наслідків катастрофи на ЧАЕС. Від 1992 – у ЗС України: офіцер, ст. офіцер, нач. групи відділу розроблення структур і штатів спец. військ гол. орг.-мобілізац. упр. Ген. штабу ЗС України. Нач. наук.-дослід. відділу Центр. НДІ МО України. Після звільн. у запас 2002 – консультант відділу упр. інж. військ Ген. штабу ЗС України, від 2004 – гол. спеціаліст орг.-план. відділу упр. особового складу штабу КСВ ЗС України.

Б. Головин.

КОВЕРКО

Євген Михайлович (25. 11. 1947, с. Кізілів, нині Буськ. р-ну Львів. обл.) – журналіст, публіцист. Чл. НСЖУ (1981). Золота медаль укр. журналістики (2009). Закін. ф-т журналістики

Автор публікацій в обл., всеукр. і зарубіж. ЗМІ.
Б. Мельничук.

КОВПАК

Григорій Іванович (14. 10. 1905, с. Королівка, нині Борщів. р-ну) – педагог. Батько *О. Рачкевич*. Орден Вітчизн. війни (1985), медалі. Чл. ОУН (1940), вояк УПА (1944). Відмінник освіти УРСР (1953). Навчався в г-зії у м. Городенка (1918–23, нині Івано-Фр. обл.), в м. Чортків – у г-зії (1925–28) та вчит. семінарії (1929–32). 1934–75 – вчитель укр. мови та літ-ри у Городенків. с.-г. школі; в селах Борщів. р-ну: Гермаківка, Слобідка-Мушкатівська, Вовківці, Більче-Золоте, Королівка. Засн. пед. династії (10 учителів).

Г. Івахів.

КОВТУНЮК

Степан (20. 08. 1908, с. Синява, нині Збараз. р-ну – 16. 02. 1996, м. Тернопіль) – священник. Закін. г-зію у м. Тернопіль (1929), навчався в духов. семінарії у м. Станіслав (1931–35, нині Івано-Франківськ). 1935 прийняв єрей. свячення; пом. пароха і катехит у вселюд. (почат.) школі с. Бариш (нині Буцац. р-ну). Від 1939 та під час нім. окупації – катехит у школах в м. Бучач та с. Нагірянки (нині Чортків. р-ну); пом. пароха у с. Нижнів (1939, нині Тлумац. р-ну), пом. пароха і катехит у м. Городенка (1944–46, нині обидва – Івано-Фр. обл.). Переїхав на Збаражчину, де проживав нелегально до 1949. Переїхав до с. Вел. Дедеркали Шумс. р-ну, потім у смт Микулинці Тербовлян. р-ну і смт, нині м. Ланівці. 1958 перевед. до Центр. ошад. каси в Тернополі, підпільно займався душпастир. роботою.

Б. Головин.

КОВЧ

Григорій (20. 03. 1854, Львівщина – 28. 11. 1919, м. Старокостянтинів, нині Хмельн. обл.) – релігійний і громадський діяч. Батько *О. Ковча*. 1883 рукопоклад. у сан священника. Від 1889

служив в с. Давидківці (нині Чортків. р-ну), 1890–92 – у м-ку, нині смт Гусятин; від 1894 – в селах Лисівці, Шипівці, 1903 – парох у с. Кошилівці, проживав у с. Цапівці (нині Поділля; всі нині – Заліщиц. р-ну). Заст. декана Заліщиц. деканату, від 1906 – радник Станіслав. консисторії; крилошанин. 1906 – чл. виборч. ком-ту в м-ку, нині смт Товсте; в лютому – орг-тор нар. віча у с. Садки; у жовтні – чл. ком-ту Заліщиц. виборч. округу. 1907 К. очолював т-ва “Просвіти” в Лисівцях і Шипівцях, 1910 – орг-тор і голова “Сільського господаря” в Цапівцях. 1903 – орг-тор збору коштів для селян. бурси в м. Заліщики та буд-ва церков. Чл. Нац.-дем. партії, від грудня 1906 – її Гол. проводу. Під час 1-ї світ. війни – парох у с. Білі Ослави (нині Надвірн. р-ну Івано-Фр. обл.). Військ. капелан УГА. Помер від тифу у військ. шпиталі.

П. Сіреджук.

КОВШЕВИЧ

Осип Миколайович (30. 03. 1855, с. Заболотівці, нині Жидачів. р-ну Львів. обл. – 07. 01. 1919, м. Бережани) – військовий лікар, громадський діяч. Д-р медицини. Підполковник австр.-угор. армії та УГА. Закін. мед. студії у м. Відень (1883, Австрія). Від 1892 – військ. лікар у Бережанах; співзасн. місц. “Просвіти”, “Сокола” та ін. т-в. Після проголош.

укр. влади – комендант Бережан. військ. округи і нач. санітар. відділу повіт. комісаріату.

П. Гуцал.

КОГУТ

Ігор Володимирович (14. 02. 1971, с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну) – підприємець, громадський діяч. Закін. Терноп. кооп. технікум (1993, нині кооп. торг.-екон. коледж). Від 1995 – дир. ПП у м. Тернопіль. Займається вивед. еліт. порід декорат. голубів. Призер всеукр. та міжнар. виставок. Віце-президент Терноп. регіон. клубу голубівників (від 2008). Автор наук.-практ. праць, рекомендацій та ін. публікацій.

В. Залецький.

КОГУТ

Матвій Гаврилович (отець-ієромонах Маркіян, псевд. Данило Паломник; 1908, с. Ласківці, нині

Теребовлян. р-ну – після 1993, м. Володимир-Волинський Волин. обл.) – священник, літератор. Навчався у навч.-вихов. ін-ті оо. Василян (м. Бучач), відтак у містах Варшава (Польща), Жовква (Львівщина), Львів. За політ. діяльність заарешт., ув'язн. у ВТТ в Комі АРСР (нині РФ; до 1956). Працював на деревооброб. комбінаті (м. Львів); у м. Володимир-Волинський – в монастирі оо. Василян. Автор кн. акафістів “Літургія в кайданах”, віршів, поем, сценаріїв богослов. тематики, опубл. у г. “Вільне життя” та ін.

М. Федечко.

КОГУТ

Наталія Петрівна (04. 06. 1988, м. Тернопіль) – спортсменка (велоспорт). М. сп. України (2005). Чемпіонка України (2006–08), чл. зб. України з маунтинбайку (2006–08). Навчається в ТНЕУ. Тренер – *Б. Сніжок*.

В. Ханас.

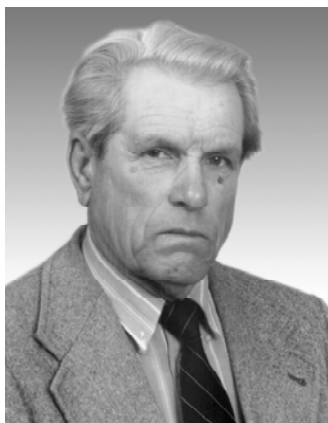
КОГУТ

Степан Іванович (12. 04. 1942, с. Полонна Сяноц. пов., нині Польща) – вчений у галузі філології. 1946 переселений із батьками в с. Яструбове Козів. р-ну. Закін. ф-т іноз. мов Дрогобиц. пед. ін-ту (1968, нині пед. ун-т). 1971–2007 – в ТФЕІ (нині ТНЕУ): викл., доц. (2001), зав. каф. іноз. мов. Автор та співавт. 7 навч. посібн. із англ. мови. Ініціатор і засн. зб. наук.-метод. праць викл. каф. іноз. мов.

О. Івахів, В. Хома.

КОГУТ

Ярослав Йосипович (21. 04. 1929, с. Конюхи, нині Козів. р-ну) – будівельник, учасник національно-визвольних змагань. Закін.

Львів. буд. технікум (1972). 1950 К. заарешт. органи МДБ, до 1956 ув'язн. у ВТТ в містах Караганда (нині Караганда, Казахстан), Норильськ і Магадан (обидва нині – РФ). Працював у службі побуту та буд. орг-ціях Терноп. обл. Діяльний у Спілці політв'язнів і репресованих, *Братстві ОУН-УПА Поділ. краю “Лисоня”*. Учасник відбудови м. Славутич Київ. обл. (1987–88). Автор докум. повісті “У світ від рідного порога” (2005) і кн. “Святині села Конюхи” (2008).

М. Федечко.

КОДЛЮК

Ярослава Петрівна (22. 11. 1958, с. Вел. Плавуча, нині Козів. р-ну) – вчений у галузі педагогіки. Д-р пед. н. (2005), проф. (2006). Закін. Чортків. пед. уч-ще (1978), ТДП (1982, нині ТНПУ). Працювала вчителем СШ № 20 м. Тернополя; від 1986 – у ТДП: проф., декан ф-ту підготовки вчителів початк. класів. Кер. наук.-дослід. лаб. шкіль. підручника (від 2006). Автор і співавт. більше 80 наук. праць, у т. ч. “Сто двадцять розповідей про письменників”, “Цікаве мовознавство для молодших школярів”, “Теорія і практика підручникотворення в початковій освіті” (усі – К., 2006).

Б. Мельничук.

КОЖИН

Борис Борисович (25. 09. 1944, м. Псков, нині РФ) – військовик, громадський діяч. Віце-адмірал. Нар. депутат України (1994–2002). Від 1963 проживав у м. Луцьк. Закін. у м. Ленінград (нині Санкт-Петербург, РФ) Вище військ.-мор. уч-ще (1968) та Військ.-мор. акад. (1986). Служив пом. ком-ра сторож. корабля Р-119 Чорномор. флоту (1970–71); ком-р корабля, очолював штаб, з'єднання кораблів, кер. штабу, ком-р Крим. військ.-мор. бази (1986–92); командувач Військ.-мор. сил України (1992–93). Голова Спілки офіцерів України (1999–2002), голова Конгресу громад. сусп-ва України (від 2001). Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема 1994, 1995.

Г. Івахів, В. Ханас.

КОЗАК

Андрій Степанович (03. 05. 1980, м. Тернопіль) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об'єдн. “Свобода”. Закін. ТАНГ (2006, нині ТНЕУ). 2003–06 – оцінювач-експерт ПТЗТ “Ломбард-Скарбниця”. Від 2003 – приват. підприємець. Від 2007 донині – дир. ТОВ “Екватор-Тер”.

Д. Дембіцький.

КОЗАК

Валентина Борисівна (08. 02. 1938, с. Клочков, нині Черніг. р-ну одноймен. обл. – 24. 12. 1997, м. Тернопіль) – лікар, громадська діячка. Канд. мед. н. (1982). Орден “Знак пошани” (1976).

Відмінник охорони здоров'я УРСР. Навчалась у Київ. (1955–57) і Терноп. мед. ін-тах (1957–61, нині ТДМУ). У Тернополі: дільнич. терапевт (1961–70), заст. гол. лікаря міськ. лікарні (1970–72), зав. відділу охорони здоров'я міськвиконкому (1972–83).

1990-і – зав. мед.-сан. частини Терноп. комбайн. з-ду. Автор наук. і наук.-практ. статей.

Д. Чубата.

КОЗАК

Ігор Петрович (02. 11. 1975, смт Гусятин) – військовик, дипломат, науковець, міжнародний підприємець, громадський діяч. Канд. н. із бізнес-менеджменту (2006). Держ. нагороди Канади. Від 1980 проживав у м. Тернопіль. Емігр. у Канаду. Закін. Королів. військ. акад. (2001, м. Кінгстон, Канада). Офіцер ЗС Канади. На кер. посаді в Упр. стратег. проектів МО Канади. Учасник дипломат. місій під егідою ООН, НАТО, ОБСЄ, зокрема в Україні, Росії, на Кавказі. 2008 звільн. у запас. Нині займається міжнар. підприємн. діяльністю, громад. роботою у діаспорі та в Україні.

М. Федечко.

КОЗАК

Микола Михайлович (16. 12. 1970, с. Доброполе Бучац. р-ну) – краєзнавець, історик. Галуз. нагороди. Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1993, нині Прикарпат. нац. ун-т). Педагог-організатор Підзамочків. СШ (1993–94), учитель історії в школах сіл Звенигород і Новоставці (від 1994, всі – Бучац.

р-ну); від 1996 – ст. н. п. Бучац. краєзн. музею. Досліджує історію Бучаччини. Автор статей у рай. г. “*Нова доба*”, зб. “Береги свободи слова” (2008), співавт. кн. “Вінок Соломії” (2007), путівника “Бучач та околиці” (2008), консультант докум. фільмів про Бучач.

М. Василечко.

КОЗАК

Роман Михайлович (12. 07. 1952, смт Микулинці Тербовлян. р-ну) – диригент, музикант. Засл. арт. Казахстану (1984). Засл. діяч мист-в України (1996). Закін. Чортків. муз.-пед. уч-ще (1971), Москов. консерваторію (1976, нині РФ). Нач.-худож. кер. ансамблю пісні й танцю в м. Магдебург (1976–80, Німеччина), нач.-худож. кер. ансамблю пісні й танцю Середньоазіат. ВО (1980–89, м. Алма-Ата, нині Алмати, Казахстан), нач.-худож. кер. ансамблю пісні й танцю (1989–92, м. Легниця, Польща), худож. кер. Одес. ВО (1992–98); від 1998 – викл. Одес. муз. акад. Учасник військ. дій в Афганістані (1984, 1986). Автор музики до пісень, партитур для хору, солістів та оркестру, обробок нар. мелодій та ін.

М. Федечко.

КОЗАКОВ

Григорій Васильович (1894, м. н. невід. – 23. 03. 1945, м. Лейпціг, Німеччина) – майстер ювелірних справ (чеканка, позолота, емаль). Закін. ремісн. уч-ще з виготовл. церк. атрибутики у м. Петербург (нині Санкт-Петербург, РФ), де згодом – токар на ф-ці Фаберже (1919–20). 1923–44 мешкав у м-ку, нині м. Почаїв Кременец. р-ну, відкрив тут ювелір. майстерню; мав власне клеймо майстра.

Р. Квач.

КОЗАРУК

Степан Сафатович (псевдо “Папороць”; 1909, с. Колодрібка, нині Заліщиц. р-ну – 1943, м. Проскурів, нині Хмельницький) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. похід. групи ОУН, згодом виконував її завдання в підпіллі. Комендант поліції у м. Летичів (нині Хмельн. обл.). За підпіл. роботу розстріляли у тюрмі гестапівці.

Н. Мизак, М. Федечко.

КОЗЕРЕНКО

Володимир Сергійович (1948, м. Одеса – 12. 03. 2007, м. Київ) – футболіст, тренер. Засл. тренер України. Виступав за команди “Автомобіліст”, “Чорноморець” (обидва – м. Одеса), “Кривбас” (м. Кривий Ріг, Дніпроп. обл.), “Динамо” (м. Хмельницький), “Локомотив” (м. Херсон), “Дніпро” (м. Черкаси) та ін. Від 1980 – на тренер. роботі, зокрема в командах “Нива” (м. Бережани), “Нива” (1993–94 – із Л. Буряком, м. Тернопіль). 2002–03 – тренер нац. зб. команди України.

В. Левицький.

КОЗІБРОДА

Ярослав Іванович (05. 01. 1951, с. Качанівка Підволочис. р-ну) – господарник, громадський діяч. Канд. тех. н. (1991). Засл. винахідник України (1996). Закін. Львів. політех. ін-т (1973, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював майстром цеху, заст. нач. спец. КБ ВАТ “Тернопільський комбайновий завод” (1973–98); доц., зав. каф. Терноп. пед. ун-ту (1998–2002, нині ТНПУ); від 2002 – дир. Ін-ту світла, голова правління-ген. дир. ВАТ “Іскра” (м. Львів). Має 170 автор. свідоцтв і патентів на винаходи, 40 – впровадж. у вироб-во.

М. Федечко.

КОЗІВСЬКЕ РОДОВИЩЕ ПІСКУ

– родовище корисних копалин. Розташ. на пд. околиці смт Козова за 1 км на пд.-сх. від залізн. переїзду, з пд.-сх. сторони примикає до діючого кар’єру. Розвідав 1980 ін-т “Укрколгосппроект” на 6,3 га. У родовищі пісок кварцовий, дрібнозерн., світло-сірий, серед. потуж. 8,4 м. Затвердж. запаси пісків за пром. категоріями – понад 400 тис. м³. Нині родовище не розробляють, перебуває на Держ. балансі запасів як резервне.

В. Кітура, М. Сивий.

КОЗІЙ

Ярослав Васильович (04. 06. 1957, с. Більче-Золоте, нині Борщів. р-ну) – педагог, громадський діяч. Депутат Борщів. рай. ради 4-х склик. Закін. істор. ф-т Кам’янець-Поділ. пед. ін-ту (1978, нині ун-т, Хмельн. обл.). Працював учителем історії та суспільствознавства Озерян. і Глибочец. СШ Борщів. р-ну (1978–80), на громад. роботі. Голова

Борщів. рай. ради (1998–2002). Від 2002 – дир. Борщів. агротехн. коледжу.

Г. Костів-Гуска.

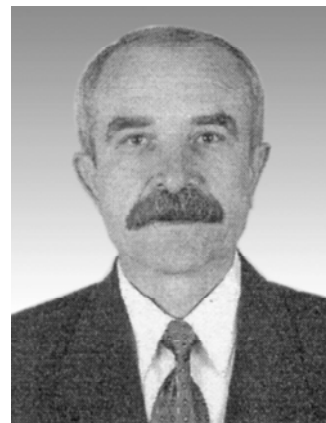
КОЗЛІВСЬКА

Марія Семенівна (12. 10. 1948, м. Бережани) – майстриня декоративно-ужиткового мистецтва (художня вишивка). Чл. НСТНМУ (1997). Закін. Львів. торг.-екон. ін-т (1976, нині комерц. акад.). Учасниця худ. виставок від 1986 (міста Київ, Коломия, Львів, Тернопіль; 1987 – Канада). Використ. нар. мотиви і техніки (хрестик, лічил. гладь, виколівання, набирування, низь, зерновий вивід, стебл. шов, ретязь).

А. Гриб.

КОЗЛІВСЬКИЙ

Ігор Васильович (24. 08. 1948, с. Острожець, нині Мостиськ. р-ну Львів. обл.) – працівник культури та освіти, хореограф, балет-мейстер. Відмінник освіти України (2008). Медалі Все-союз. фестивалів нар. творчості (1972, 1977, 1987). Закін. Львів. культ.-освіт. уч-ще (1970), Вищу профспілк. школу культури у м. Ленінград (1980, нині Санкт-Петербург, РФ). Працював дир. закладів культури у м. Донецьк, на о. Діксон (РФ), методистом буд. худож. самодіяльності Терноп. облпрофради, навч.-метод. центру профтехосвіти у Терноп. обл. Від 1999 – худож. кер. нар. ансамблю танцю “Червона калина” ПК “Березіль” (м. Тернопіль). Чл. обл. відділ. Всеукр. асоц. хореографів. Автор зб. “Народна хореографія Тернопільщини” (2007).

М. Кришук.

КОЗЛІВСЬКИЙ

Петро Іванович (07. 09. 1949, с. Кальне, нині Зборів. р-ну) – педагог, книговидавець, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1972, нині Прикарпат. нац. ун-т). Працював учителем у Зборів. р-ні, дир. Смиковец. ЗОШ 1–2 ступ. Терноп. р-ну; згодом – на громад. роботі; від 1998 – заст. дир., заст. голови правління, комерц. дир. ВАТ ТВПК “Збруч”, 2007–09 – гол. ред. вид-ва “Новий колір”, нині – ред. вид-ва “Терно-граф” (всі – м. Тернопіль). Співупоряд. регіон. річника “Тернопіл-

ля' 98–99", співіниц. і ред. видань нац.-патріот., краєзн. та пед. тематики, зокрема кн. *Г. Черніхівського*, *В. Балюха* "Почаївська Свято-Успенська Лавра", *П. Бубнія*, *В. Балюха* "Зарваниця", *Б. Мельничука*, *І. Дуди* "Тарас Шевченко на Тернопільщині", *М. Лазаровича*, *М. Миколина* "Не погасне біль Голодомору" (усі – 2007), *А. Багнюка* "Символи українства" (2007, 2008), *М. Лазаровича*, *В. Уніята* "Нації незгасний смолоскип", *Б. Мельничука*, *Н. Юрчак* "Шляхами Богдана Хмельницького на Тернопільщині", *У. Хаварівського* "Герби львівських владик в унії з Римом" (усі – 2008), *В. Бойка*, *О. Гаврилюка* "Замки Тернопілля" (2009) та ін.

Б. Мельничук.

КОЗЛІВСЬКИЙ

Роман (1915, с. Саранчуки, нині Бережан. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1933). Навчався у Бережан. г-зії, виключ. за участь у визв. б-бі; перебував у польс. тюрмах. Кер. гуртків при "Просвіті" в родин. селі. 1939–40 працював у Бережан. рай. відділі культури, дир. БК. 1942 з похід. групами ОУН вирушив у Наддніпрян. Україну; подал. доля невідома.

Я. Мазурак, Б. Мельничук.

"КОЗОВА І ОКОЛИЦІ В СПОГАДАХ ЕМІГРАНТІВ"

– історично-мемуарний збірник. Вид. 1992 у м. Тернопіль ред.-вид. відділ упр. по пресі. Уклад.-ред. *Б. Мельничук*, *Б. Проник*, *І. Шебешович*. Кн. склали статті, спогади, статист. дані та ін. матеріали, опубл. у зб. "Бережанська Земля" (1970), "Шляхами Золотої Поділля" (т. 3, 1983). Наклад – 4 тис. прим.

Б. Мельничук.

КОЗУБ

Романна (монаше ім'я – Іванна; 11. 04. 1913, с. Вел. Гаї, нині Терноп. р-ну – 25. 08. 2008, м. Золочів Львів. обл.) – монахиня. Від 1935 – в монастирі Згромадж. Сестер Служебниць Пречистої Діви Марії в м. Кристинопіль (нині Червоноград Львів. обл.). Працювала вихователкою дітей у захоронці у містах Жидачів (Львів. обл.) і Ярослав (Польща), від 1939 – сестра милосердя в лікарнях у містах Сянок (нині Санок, Польща), Бучач, Заліщики, Станіслав (нині Івано-Франківськ). 1949 К. заарешт. органи МДБ, засудж. на 5 р. ув'язн.; покарання відбувала у ВТТ на Уралі (нині РФ). Після 1953 поверн. до м. Тернопіль, працювала у крамниці-майстерні "Оптика", мед. сестрою у міськ. лікарні. Після легалізації УГКЦ 1989 – монахиня.

Б. Головин.

КОЗУБСЬКИЙ

Олег Борисович (28. 01. 1928, с. Вел. Раковець, нині Раковець Збараз. р-ну – 17. 08. 2008,

м. Снятин Івано-Фр. обл.) – науковець, краєзнавець, громадський діяч. Син *Б.*, брат *Ю. Козубських* та *Г. Шубської*. Канд. с.-г. н. (1987). Закін. Львів. залізн. уч-ще (1946, нині технікум залізн. транспорту), навчався в с.-г. ін-тах у містах Дубляни Львів. обл. (1946–

49), Благовещенськ (закін. 1956, нині РФ). 1949 депорт. у Хабаров. край (нині РФ). Від 1957 працював у смт Пустомити на Львівщині, згодом – на Буковині й у Молдавії; 1968 – в м. Снятин (нині Івано-Фр. обл.): дир. рай. станції захисту рослин, дир. рай. агрохім. станції, викл. с.-г. технікуму. Від 1989 діяльний у громад. житті. Не раз бував у містах Збараж, Тернопіль, Кременець (учасник відкр. мемор. таблиць на батьків. будинку на честь 125-річчя засн. т-ва "Просвіта" (1993), *Б. Козубському* (1996), *І. Шубському* на буд. колиш. укр. г-зії (1998). Автор статей на сусп.-політ. теми, кн. спогадів про родину Козубських "Від Львова до тайги" (2007), співавт. "Довідника по бур'янах" (1993).

Г. Черніхівський.

КОЗЮК

Віктор Валерійович (02. 05. 1977, м. Хмельницький) – вчений у галузі економіки. Д-р екон. н. (2006), проф. (2007). Га-

луз. нагороди. Стипендіат КМ України (2007–09). Грант Президента України (2009). Закін. ТАНГ (1998, нині ТНЕУ). У ТДТУ: викл., ст. викл., доц. (2003), зав. каф. пром. маркетингу (2006–08), декан ф-ту економіки і підприємн. діяльності (2008). Від вересня 2008 – зав. каф. екон. теорії ТНЕУ. Автор більше 100 наук. праць, у т. ч. 7 монографій, зокрема "Монетарна політика в глобальних умовах"

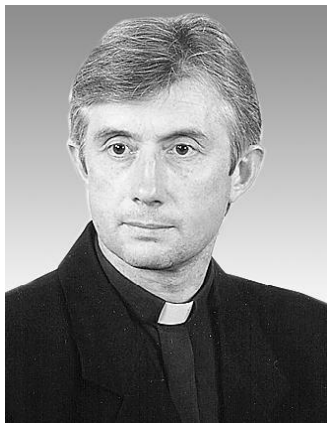
(2007), “Моніторні засади глобальної фінансової стабільності” (2009), 3 навч. посіб., статей.

Л. Щербак.

КОКОВСЬКИЙ

Тарас Ігорович (17. 07. 1956, м. Зборів) – священик, літератор, перекладач. Закін. Львів. політех. ін-т (1978, нині

нац. ун-т “Львівська політехніка”), семінарію Св. Софії Укр. Лютеран. церкви (1999, м. Тернопіль, УЛЦ). Працював інж.-програмістом у ВПКТІ “Світло” (1978–94, м. Тернопіль); священик у с. Воробішка Зборів. р-ну; нині – пастир громади Св. Апостолів Івана і Якова (м. Тернопіль).

Голова Галиц. єпархії УЛЦ, чл. Ради Церков при Терноп. ОДА. Переклав більше 30 християн. гімнів із англ., польс., болгар. мов та кілька богослов. кн., зокрема Е. Кейлера “Основи християнської віри” (1998), Засе “Хто такі лютерани” (1999), З. Бекера “Об’явлення Івана Богослова – пісня майбутнього тріумфу” (2006; всі – з англ.). Автор і перекл. з англ. “Молитовника” (Т., 2000). Поезії та переклади опубл. у всеукр. та обл. газетах, ж. “Літературний Тернопіль”, збірниках.

Б. Мельничук, М. Федечко.

КОКОЛЬСЬКИЙ

Богдан (псевдо “Крилатий”; 1913, с. Товсте, нині Гусятин. р-ну – 04. 06. 1951, х. Стінка, нині належ. до с. Раштівці, похов. у смт Гримайлів, обидва нині – Гусятин. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН, воював в УПА. 1939–41 – вчитель у с. Магдалівка, 1941 – кер. споживч. кооперац. у м. Скалат (обидва нині Підволочис. р-ну), 1944 – куштовий ОУН Товстен. куща (нині Гусятин. р-н), 1946 – рай. провідник ОУН.

Є. Заплітний.

КОКОЦЬКІ

– учасники національно-визвольних змагань. Брати *М. Кокоцького*. Чл. ОУН, вояки УПА. Народилися у с. Коршилівка, нині Підволочис. р-ну: **Юліян** (1908 – 23. 05. 1944, Луб’янець. ліс побли. м. Збараж), працював у власн. госпві; **Петро** (1921 – 23. 05. 1944, Луб’янець. ліс побли. м. Збараж), навчався в г-зії у м. Тернопіль. Загинули у бою.

Н. Кучабський, М. Федечко.

КОЛÁЧЕК

Ондржей (11. 10. 1832, м. Лоховіце, нині Чехія – р. і м. см. невід.) – педагог. Серед. 1850-х – проф. г-зії у м. Тернопіль, викл. каліграфії і малювання. Автор метод. праць та ін. публікацій.

В. Барна.

“КОЛГОСПНА ПРАВДА”

– газета. Орган політвідділу Млинів. МТС (нині с. Млинівці належ. до Зборів. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“КОЛГОСПНЕ ЖИТТЯ”

– газета. Орган Бучац. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих. Згодом – г. “Перемога” (нині “Нова доба”). У ДАТО – номери за 1950–62.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“КОЛГОСПНЕ СЕЛЮ”

– газета. Орган політвідділу Мишковиц. МТС (нині с. Мишковиці належ. до Терноп. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950, 1952–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“КОЛГОСПНЕ СЛОВО”

– газета. Орган політвідділу Тростянів. МТС (нині с. Тростянець належ. до Зборів. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950, 1952–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“КОЛГОСПНИК”

– газета. Орган політвідділу Великогнилиц. МТС (нині с. Гнилиці належ. до Підволочис. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“КОЛГОСПНИЙ ШЛЯХ”

– газета. Орган Вишнівець. РК КПУ і рай. ради депутатів трудящих (нині смт Вишнівець належ. до Збараж. р-ну). У ДАТО – номери за 1957–61.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

КОЛЛЕГІУМИ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– середні загальноосвітні навчальні заклади 3-го ступеня духовно-просвітницького спрямування. 2009 у краї діяли: Колегіум ім. Св. Йосафата у м. Бучач (від 1995), Колегіум ім. Йосафа Сліпого у м. Тернопіль (від 2004), Колегіум-інтернат “Знамення” з поглиб. вивч. предметів духов.-просвіт. спрямув. у с. Зарваниця Тереховлян. р-ну (від 2008). Заг. к-сть учнів – понад 170 (з різ. регіонів України й зарубіжжя – Казахстану, Литви, РФ, Хорватії), навч. і вихов. процес забезп. більше 50 пед. працівників. Залежно від профілю у К. поглиб. вивч. гуманіт. (у т. ч. іноз. мови), природ. дисципліни, християн. етику, здійсн. духов. виховання молоді.

Л. Щербак.

“КОЛЕКТИВІСТ”

– газета. Орган політвідділу Іванів. МТС (нині с. Іванівка належ. до Тербовлян. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“КОЛЕКТИВНЕ ЖИТТЯ”

– газета. Орган політвідділу Білобожн. МТС (нині с. Білобожниця належ. до Чортків. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950, 1952–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“КОЛЕКТИВНІ ЛАНИ”

– газета. Орган політвідділу Золотопотіц. МТС (нині с. Золотий Потік належ. до Буцац. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1952–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

КОЛІСНИК

Степан Павлович (12. 02. 1932, с. Мончинці, нині Калинів. р-ну Вінн. обл.) – письменник. Нац. премія України ім. Т. Шевченка (1992). Закін. Київ. ун-т (1958, нині нац. ун-т). 1964 – кор. г. “Радянська Україна”, в якій опубл. саркаст. статтю “Верблюди і капуста”; за це К. звільн. з ред. і заборонили працювати у пресі; 1970 виключ. із компартії. Від 1980 – викл. Київ. нац. ун-ту. Автор кн. публіцистики, сценаріїв докум. фільмів та ін. Часто перебував на Тернопільщині: в селах Білече-Золоте Борців. р-ну (нарис “Дорога на Доброкут” зі зб. “Медозбір”), Саджівки Гусятин. р-ну (“Ця ніжна, вольова Юстина” зб. “Доброкут”) та ін.

Б. Уніят.

КОЛІСНИК

Зеновій Іванович (14. 08. 1952, с. Божиків Бережан. р-ну) – місіонер, мистецтвознавець сакрального мистецтва, дослідник-хоронитель чудотворних ікон, релігійний діяч. Архімандрит (2007), єпископ (2009). Канд. богослов'я (2005). Ієрей. наперсний Хрест (1992), Хрести з оздобами (1995, 1996), митра від митрополита (1996), Подячна грамота від Ген. консульства України в м. Чикаго (США), медаль Хреста Благочестя міжнар. Лицар. ордену Архистратига Михаїла (2005). Закін. Львів. кінотехнікум (1970), Рівнен. ін-т куль-

тури (1988, нині гуманіт. ун-т), Терноп. духов. семінарію УАПЦ (1993), Вестерн. ун-т (2000, США), Львів. акад. мист-в (2005), навчається в Ін-ті сх. правосл. студій (м. Х'юстон, США). 1992 рукопоклад. у сан священника. Служив священником церкви Різдва Христового, від 1992 – діловод консисторії Терноп.-Буцац. єпархії (обидві – м. Тернопіль); священник-адміністратор УАПЦ (1993, Німеччина), настоятель похід. церкви Воскресіння Христового УАПЦ КП (м. Тернопіль), священник-місіонер Львів.-Галиц. митрополії УАПЦ, викл. Терноп. духов. семінарії УАПЦ (від 1997), духівник Терноп. обл. притулку для неповнолітніх. 1998–2000 – чл. делегації до США для підготовки об'єднавч. Собору з нагоди 2000-ліття Різдва Христового; відзнач. за впорядкування Музею УАПЦ (м. Баунд Брук, шт. Нью-Джерсі); 2002 на місці з'явлення Пресв. Богородиці у м. Львів облаштував міжнар. правосл. місію св. пам'яті митрополита Іларіона (*І. Огієнка*) – реставрац. майстерню чудотвор. ікон, збудувавши каплицю-обитель святого Священномученика Зиновія-Різдва Пресв. Богородиці. Від 2005 – протопресвітер у м. Ужгород: настоятель похід. каплиці Святого Священномученика Зиновія, єпископа Стейського у географ. центрі Європи (урочище Ділове Рахів. р-ну Закарп. обл.); 2007 постриж. в іночес. чин; намісник одноймен. чол. монастиря Тячів. благочиння; водночас від 2007 займається облаштуванням притулку для хворих та бідних у родин. селі, капличок у м. Тернопіль.

Б. Мельничук.

КОЛІСНИК

Петро Михайлович (псевдо “Черник”; 1927, с. Чорнокінці Великі, нині Вел. Чорнокінці Чортків. р-ну – 16. 01. 1953, м. Київ) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН, воював в УПА (1943–45). 1945 скер. для підпіл. роботи на Кам'янецьчину (нині Хмельн. обл.), 1949 – у Вінн. обл. Затрим. (1952) в с. Майдан-Вербецький Летичів. р-ну, нині Хмельн. обл. Засудж. до розстрілу (1952), вирок виконано.

Н. Мизак, М. Федечко.

КОЛОДЗІНСЬКИЙ

Василь (10. 02. 1884, с. Лошнів, нині Тербовлян. р-ну – 05. 10. 1975, ферма Толстой, Канада) – педагог, просвітянський діяч. 1901–10 працював у США. Повернувшись до Канади, вчителював у різних школах, був шкіл. секретарем. Орг-тор буд-ва Нар. дому на фермі Толстой. Понад 60 р. жертвував на УГКЦ та укр. т-ва; діяльний у їх роботі.

Б. Мельничук.

КОЛОДІЙ

Іван Олексійович (псевда “Беркут”, “Чорний”; 1922, с. Коршилівка, нині Підволочис. р-ну – 1950, с. Мала Лука, нині Гусятин. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Пройшов вишкіл у Карпатах, чотовий УПА в сотні “Бориса”, надрайон. провідник СБ ОУН, загинув у бою зі загоном МДБ.

Н. Кучабський.

КОЛОДКА

Богдан Мирославович (24. 03. 1968, с. Конюхи Козів. р-ну – 11. 09. 1987, Афганістан, похов. у родин. селі) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмертно). Механізатор у колгоспі. Від 1986 – у ЗС СРСР, в Афганістані – від 1987: водій. Під час перевез. боеприпасів отримав опіки, помер у госпіталі.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

КОЛОДКА

Нестор Михайлович (13. 04. 1963, с. Посухів Бережан. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Львів. торг.-екон. ін-т (1990, нині комерц. акад.), Міжрегіон. Акад. упр. персоналом (2006). Працював ревізором райспоживспілки, ревізором КРУ, гол. бух. Бережан. спожив. т-ва (1984–94), заст. голови Бережан. рай. ради, заст. голови Бережан. РДА (1994–96), викл. Бережан. агротехн. ін-ту (2003–05). Від 2005 – нач. філії “Бережанський райавтодор”.

В. Ханас.

КОЛОДРґБСЬКИЙ

Василь Петрович (29. 04. 1943, с. Іване-Пусте, нині Борщів. р-ну) – вчений у галузі економіки. Канд. екон. н., доц. (1979). Закін. Київ. ун-т (1970, нині нац. ун-т). Від цього ж р. працює в Івано-Фр. ін-ті нафти і газу: асист., викл., ст. викл., доц. каф. економічної теорії. Автор більше 50 наук. праць.

П. Басок, Б. Головин.

КОЛОДРґБСЬКИЙ

Омелян Якович (07. 12. 1894, с. Давидківці, нині Чортків. р-ну – 04. 09. 1937, ст. Медвежа Гора, нині Респ. Карелія, РФ) – правник, службовець. Навчався в г-зіях у містах Бучач та Бережани, на правн. ф-ті Львів. ун-ту. Офіцер УГА. Від 1920 жив у рад. Україні, працював юристом у м. Харків. Заарешт. 27. 10. 1933, засудж. на 10 р. ВТТ. Розстріляний. Реабіліт. 1989.

П. Гуцал.

КОЛОМІЄЦЬ

Микола Володимирович (21. 05. 1949, с. Буянки, нині Ріпкин. р-ну Черніг. обл.) – правник.

Засл. юрист. України (2009). Закін. Харків. юрид. ін-т (1976, нині нац. юрид. акад. України). Працював нар. суддею Дворічан. рай. нар. суду Харків. обл. (1976–85), головою Терноп. міськ. нар. суду (1985–98), суддею Терноп. обл. апеляц. суду (1993–

2002), від 2002 донині – 1-й заст. голови апеляц. суду Терноп. обл. Діяльний у громад. житті міста.

В. Залецький, Г. Яворський.

КОЛОМІЄЦЬ

Ростислав Григорович (16. 05. 1942, м. Кустанай, нині Костанай, Казахстан) – театральний діяч, режисер, критик, громадський діяч. Канд. мистецтвознавства (1974).

Д-р філософії (2005). Чл.-кор. АМУ (1998). Премії: літ.-мист. ім. І. Котляревського (1998), театр. “Київська пектораль” (1999) та ін.

Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1965, нині ун-т театру, кіно і телебачення). 1967–69 – реж.-постановник Терноп. обл. муз.-драм. театру, де поставив спектаклі “Чотири хрести на сонці” А. Долендика, “Спасибі тобі, моє кохання” О. Коломійця, “Кожного осіннього вечора” І. Пейчева, “Жарти жартами” О. Підсухи. 1974–78 – реж.-постан.

Київ. акад. укр. драм. театру ім. І. Франка. Від 1976 донині – доц., зав. каф. режисури й актор. мист-ва, проф. нац. ун-ту театру, кіно і телебачення. 1992–2002 – нач. департаменту мист-в Мін-ва культури і мист-в України. Від 2002 – вчен. секр. відділ. театр. мист-ва АМУ, 2008 – ст. н. с. Ін-ту проблем сучас. культури (м. Київ). Автор монографій, п’єс, перекладів. Голова журі міжнар. театр. фестивалів, у т. ч. “Тернопільські театральні вечори. Дебют”.

В. Хім’як.

КОЛОПЕНЮК

Олег Михайлович (24. 01. 1967, с. Молодіжне, нині Казахстан) – підприємець, меценат. Від

1968 – у с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну. Закін. Терноп. ПТУ № 2. 1991 засн. Великоглибоц. підпр-во “Меблі для вас”, продукція якого відзнач. на всеукр. та міжнар. виставках-ярмарках. Жертводавець на потреби місц. церкви, провед. нац.-патріот. і культур. заходів, розвиток і поповн. експозицій *Стецьків Ярослава і Слави істор.-мемор. музею та П. Медведика етнограф. мемор. музею* у Вел. Глибочку.

М. Сагайдак.

КОЛТУН

Наталія Юрївна (11. 12. 1975, м. Тернопіль) – радіожурналіст, музикознавець. Дочка *Лесі Романчук*, дружина *С. Андрушка*. Лауреат 1-го Всеукр. фестивалю муз. теле і радіопрограм “Мелодії Південного Бугу” (2006) та ін. галуз. нагороди. Чл. НСЖУ (2002). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1994), ТДПУ (1998, нині ТНПУ). Від 1997 – працює

в Терноп. обл. телерадіокомпанії: ведуча програм молодіж. радіо “Лад”, нині – ст. ред. інформ. і муз. програм. Відстежує й описує процеси, що відбуваються у муз. житті Тернопільщини. З акторами Терноп. акад. обл. драм. театру відроджує забутий жанр радіоп’єс, режисер понад 20 з них, що регулярно звучать в ефірі обл. радіо.

Б. Мельничук.

– приватне підприємство, провайдер телекомунікаційних послуг. Створ. 19. 04. 1996 в м. Тернопіль. Трансляція – в аналогов. і цифр. форматах у мікрорайонах “Сонячний”, “Східний”, “Дружба”.

“КОЛУМБУС”

– приватне підприємство, провайдер телекомунікаційних послуг. Створ. 19. 04. 1996 в м. Тернопіль. Трансляція – в аналогов. і цифр. форматах у мікрорайонах “Сонячний”, “Східний”, “Дружба”.

Б. Мельничук.

КОЛЬБА

Анастасія Андріївна (06. 11. 1995, м. Тернопіль) – спортсменка (шахи). Канд. у м. сп. України. Чл. зб. команди України. Чемпіонка Ук-

раїни (класичні шахи), переможниця Всеукр. змагань “Біла тура” (особистий залік), всеукр. та міжнар. турнірів, Сріб. призер чем-ту України (швидкі шахи), володар Кубка світу з розв’язування шах. композиції (Туреччина), учасниця чем-ту Європи з шахів (Хорватія; всі – 2007). Навчається в ЗОШ № 3 та ДЮСШ № 3 у м. Тернопіль.

В. Левицький.

КОЛЬБЕНКО

Андрій Володимирович (13. 12. 1961, с. Шипівці Заліщиц. р-ну) – вчений у галузі права. Канд. юрид. н. (1997). Закін. Львів. ун-т (1989, нині нац. ун-т). Працював у Львів. спец. упр. № 472 (1982–89); інструктором і зав. оргвідділу Шевченків. райвиконкому м. Львова (1989–90); від 1990 – асист., від 2007 донині – доц. каф. історії та теорії держави і права Львів. ун-ту.

Г. Івахів.

“КОМАР”

– гектографічний учнівський часопис. Змінена назва рукопис. органу шкіл. молоді “Оса”. Число 1-е вид. 1900 у м. Бережани. Ред. ком-т: О. Гайдукевич, В. Кулматицький, В. і А. Лотоцькі, Я. Струханчук.

Б. Мельничук, В. Уніят.

КОМАР

Володимир Степанович (21. 05. 1956, м-ко, нині смт Гусятин) – лікар, громадський діяч.

Засл. лікар України (1996). Депутат Яворів. рай. ради Львів. обл. 3-х склик. Ордени “За трудові досягнення” (2005), Св. Миколая Чудотворця (2006), Св. Володимира 3-го ступ., Юрія Побідоносця (2007). Лауреат всеукр. конкурсів “Діловий імідж України” (2004), “Ділова людина України” (2005) та ін. Закін. Івано-Фр. мед. ін-т (1983, нині мед.

Засл. лікар України (1996). Депутат Яворів. рай. ради Львів. обл. 3-х склик. Ордени “За трудові досягнення” (2005), Св. Миколая Чудотворця (2006), Св. Володимира 3-го ступ., Юрія Побідоносця (2007). Лауреат всеукр. конкурсів “Діловий імідж України” (2004), “Ділова людина України” (2005) та ін. Закін. Івано-Фр. мед. ін-т (1983, нині мед.

акад.), Львів. філію Укр. Акад. держ. упр. при Президентові України (2001). Працював лікарем-ординатором, зав. відділ. (1983–86), від 1986 – гол. лікар цього санаторію. ДП “Санаторію “Немирів” (сmt Немирів Яворів. р-ну). Автор більше 50 статей у ЗМІ та збірниках. Має 2 винаходи і рац. пропозиції.

Б. Мельничук, М. Федечко.

КОМАР

Микола Миколайович (22. 06. 1916, с. Ценів, нині Козів. р-ну) – релігійний діяч, священник. Д-р теології (1947). Студіював у Богослов. акад. у містах Львів (1935–39), Відень (1941–43) і Зальцбург (1947, обидва – Австрія). 1943 рукопоклад. у сан священника. Служив в укр. церкві св. Варвари у Відні (1943–47). Від 1949 душпастирював у Торонт. єпархії в Канаді: декан Ніагар. деканату, парох Сент Кетеринс. Чл. єпархіал. трибуналу, радник Львів. митрополії. Автор богослов. розвідок.

Б. Мельничук.

КОМАРІНСЬКИЙ

Роман (1887, с. Лисець, нині сmt Тисмениц. р-ну Івано-Фр. обл. – 1941, м. Архангельськ, нині РФ) – правник, військовик. Навчався в г-зіях у містах Коломия (нині Івано-Фр. обл.) і Станіслав (нині Івано-Франківськ) та Львів. ун-ті. Адвокат у Станіславі та м. Городенка (нині Івано-Фр. обл.). 1918–20 – сотник УГА, наприкінці грудня 1918 перейняв у *Н. Гірняка* обов'язки коменданта Терноп. військ. округи. 1939 К. заарешт. органи НКВС; засудж.; перебував у концтаборі в Архангельську.

Б. Пиндус.

КОМАРІВСЬКИЙ

Володимир-Богдан (28. 07. 1906, с. Васильківці, нині Гусятин. р-ну – 2001, м. Трбовле, Словенія) – лікар. Д-р медицини. Закін. г-зію та мед. студії в м. Вільно (нині Вільнюс, Литва). Від 1934 – лікар у м. Ліда (нині Білорусь), 1941 – в м-ку, нині сmt Гусятин. Від 1943 працював в УПА у повстан. лазареті. 1944 емігр. до Німеччини, згодом – до Словенії. 1950–78 працював у Трбовле.

М. Кучмій, В. Левницький.

“КОМЕРСАНТ”

– газета. Орган Терноп. комерц. ін-ту. Вих. неперіод. від 1999.

В. Ханас.

КОМЗЮК

Анатолій Трохимович (15. 05. 1960, с. Дольськ Любешів. р-ну Волин. обл.) – вчений у галузі права. Полковник міліції. Д-р юрид. н. (2002), проф. (2005). Галуз. нагороди. Закін.

Харків. юрид. ін-т (1985, нині нац. юрид. акад. України). Стажист-дослідник, асист. каф. адмін. права Укр. юрид. акад. (1985–87). Від 1992 – доц., проф., нач. каф. адмін. права й адмін. діяльності, від 2007 донині – проректор з надан. роботи Харків. ін-ту внутр. справ (нині нац. ун-т). 2003–06 працював на каф. інтелект. власності, комп'ют. та інформ. права ТНЕУ.

В. Уніят.

КОМІНКО

Світлана Богданівна (28. 08. 1968, м. Тернопіль) – науковець, громадська діячка. Дочка *І. Найдух*. Канд. психол. н. (1993). Закін. пед. ун-т в м. Москва (1990, нині РФ), Болськ. ун-т у м. Індіанпол (2005, США). Працювала ст. викл., доц. ТАНГ (1993–99, 2000–03); заст. гол. ред. всеукр. ж. “Здоров'я жінки” (1996–99); президентом, менеджером всеукр. проектів із запобігання торгівлі жінками в країнах Центр. і Зх. Європи, Терноп. обл. гром. орг-ції “Здоров'я жінки” (1997–99); тренером тренінг. програм Жін. консорціуму нових незалеж. держав (1998–99, США); у м. Вашингтон, США (1999–2000): асист. програми Департаменту лідерства і людс. розвитку “Вінрок Інтернешнл” та візитуючий проф. в Ун-ті ім. Дж. Вашингтона; волонтер благочин. орг-ції “Українська родина” (2000–06); координатор Укр.-амер. благодій. проекту “Від серця до серця” (2005–06) і акад. програм Технолог. ін-ту Бригтан. Колумбії (від 2006; м. Ванкувер, Канада).

І. Дем'янова.

“КОМСОМОЛЕЦЬ”

– газета. Орган Терноп. обл. та міськ. ком-тів ЛКСМУ. Вих. 1939–40 у м. Тернопіль 15 разів на місяць.

М. Галушко, Б. Мельничук.

“КОМУНАР”

– газета. Орган політвідділу Гримайлів. МТС (нині сmt Гримайлів належ. до Гусятин. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950, 1952–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

КОНАРСЬКИЙ

Роман (р. н. невід., м. Зборів) – підприємець, меценат. Після 2-ї світ. війни емігр. до Бразилії,

згодом переїхав до Канади (м. Торонто). Діяльний в укр. т-вах діаспори. Один із меценатів видання зб. "Зборівщина" (1985). Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

КОНДІРА

Степан Володимирович (23. 12. 1961, с. Зеленче Тербовлян. р-ну) – лікар, викладач, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об'єдн. "Свобода". Чл. Укр. спілки психотерапевтів (2004). Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1979, нині вище уч-ще культури), Харків. ін-т культури (1983, нині акад. культури), Сум. мед. уч-ще (1993), Львів. ун-т (2000, нині нац. ун-т). Працював кер. ВІА Сум. НВО "Еліта". Від 1985 – викл. Сум. пед. ін-ту; 1986–90 – викл. Сум. вищого уч-ща культури і мист-ва. 1995–98 – ст. медпрацівник у будинку престарілих у м. Біннау (Німеччина). 2000–04 працював у приват. лікарні С. Томова (м. Еппінген, Німеччина). Від 2004 – приват. підприємець в Україні; 2007 – дир. ПП-фірми "Золотий Кондор".

Д. Дембіцький.

КОНДРАТ

Петро Степанович (17. 03. 1943, с. Вербів, нині Бережан. р-ну) – науковець, хірург-уролог. Канд. мед. н. (1981). Чл. Координац. ради з трансплантації органів, тканин і клітин МОЗ України. Закін. Львів. мед. ін-т (1967, нині нац. мед. ун-т), навчався в Київ. ін-ті урології та нефрології, Ін-ті трансплантології (м. Москва, нині РФ), Віден. ун-ті (Австрія). Від 1972 – уролог-ординатор у Львів. обл. клініч. лікарні, 1985 – зав. регіон. відділ. гемодіалізу і трансплантації нирки. Водночас до 1988 – асист. каф. урології Львів. мед. ін-ту. Автор бл. 50 наук. праць, співавт. 2 монографій, 3 винаходів. Чл. ред. ради ж. "Трансплантологія".

Я. Павлів.

КОНДРАТЕНКО

Микола Іванович (05. 12. 1948, с. Білобожниця, нині Чортків. р-ну) – військовик, полковник. Нагороди ЗС СРСР і України. Закін. Харків. військ.-авіац.-тех. уч-ще (1969), Військ.-повітр.

інж. акад. (1977). Інж. із обслуговування кінофотоапаратури старт. компонентів на космодромі Байконур (Казахстан); проводив фотокінозйомки всіх запусків бойов. і експеримент. ракет та косм. кораблів (1969–73). Інж. команд. пункту авіадивізії дальньої авіації (сміт Озерне Житомир. р-ну), нач. відділ. команд. пункту авіакорпусу в м. Вінниця (1977–81). Учасник створ. і формування авіаз'єднань та полків ВПС України (1991). Нині – на кер. посадах в охорон. структурах.

Б. Головин.

КОНДРАТИК

Михайло Іванович (01. 11. 1922, с. Лосе Краків. воєв-ва, Польща – 15. 03. 2007, м. Тернопіль) – господарник. Уряд. й галуз. нагороди. Закін. Київ. політех. ін-т (1950, нині нац. тех. ун-т "Київський політехнічний інститут"). Працював на Єнакіїв. металург. комбінаті (1950–53, Донец. обл.), гол. інж. МТС Гусятин. р-ну (1953–57), у НДІ "ПС 277" (1957–62, м. Київ); від 1962 – у м. Тернопіль: нач. цеху з-ду "Електроарматура" (нині ВО "Ватра"), нач. вироб-ва, нач. відділу, заст. дир., дир. з-ду (до 1971), ген. дир. ВО "Ватра" (1971–77), дир. Всесоюз. проект.-конструкт. і технолог. ін-ту "Світло"; від 1980 до виходу на пенсію – у ВО "Ватра".

Б. Мельничук.

КОНДРАТІОК

Олена Костянтинівна (17. 11. 1970, м. Тернопіль) – історик, громадсько-політичний діяч. Канд. істор. н. (1997). Нар. депутат України (від 2007), чл. Ком-ту ВР України з питань свободи слова та інформації, голова підком-ту з питань реклами (від 2008). Закін. Львів. ун-т (нині нац. ун-т), навчалась у Вищій школі Public Relations, Вищій школі соціології при Ін-ті соціології НАНУ. Стажувалася в Польщі. Працювала у Львів. ЗОШ, консультантом із стратегіч. питань г. "Експрес"; від 2000 – засн. та дир. ТОВ "Піар-агенство "Радник" (м. Львів).

Б. Мельничук, В. Уніят.

КОНДРАЦЬКА

Людмила Анатоліївна (23. 11. 1957, смт Луків Турій. р-ну Волин. обл.) – вчений у галузі

педагогіки. Д-р пед. н. (2005). Проф. (2007). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1975), Івано-Фр. пед. ін-т (1984, нині Прикарпат. нац. ун-т). Працювала викл. Підволочис. муз. школи (1975–80), концертмейстером у Івано-Фр. пед. ін-ті (1980–84). 1984–93 – асист., ст. викл. каф. естетич. дисциплін; 1993–99 – доц., зав. каф. теорії і методики муз. виховання муз.-пед. ф-ту, від 2007 – проф. каф. музикознавства, методики муз. виховання й актор. майстерності ТНПУ. Одночасно – співроб. наук.-дослід. лаб. “Художня діяльність як чинник духовного просвітництва творчої особистості” при ТНПУ. Автор 3 монографій, підручників, посібників зі світ. худож. культури, історії музики, статей, навч. програм, метод. праць із муз. педагогіки.

Б. Петраш.

КОНЕЧНА

Алла Миколаївна (09. 12. 1960, м. Заліщики) – **хореограф педагог. Дружина М.**, мати *Х. Конечних*. Грамота Президента України (2007), галуз. нагороди. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1979, нині вище уч-ще культури), Київ. ін-т культури (1983, нині нац. ун-т культури і мист-в). 1983–2000 працювала у БК вироб. об’єдн. “Тернопільський комбайновий завод”: солістка ансамблю танцю “*Червона калина*”, зав. дит. сектору, від 1989 – худож. кер. зразк. дит. ансамблю танцю “*Калинонька*”; поставила бл. 30 танців, підготувала 3 концерт. програми. Від 2000 – в м. Київ: викл. укр. та нар.-сценіч. танцю в дит. хореогр. школі при ансамблі танцю ім. П. Вірського (золота медаль 2-х міжнар. Дельфійс. ігор у галузі мист-ва, 2008, м. Саратов, РФ), від 2006 – її завуч. Автор посібн. і метод. розробок із хореографії.

Л. Щербак.

КОНЕЧНА

Христина Михайлівна (09. 08. 1984, м. Заліщики) – актриса, співачка, педагог. Дочка *А. і М. Конечних*. До 2000 проживала в м. Тернопіль. Гран-прі фест. дит. естрад. пісні “Алегрето” (м. Бухарест, Румунія), міжнар. фест. дит. творчості “Первоцвіт” (м. Київ), фест. “Глорія” (м. Ялта; всі – 1996); 1-ї премії фест. “Співаночка-джазочка” (1995, м. Радехів), “Молода Галичина” (2001, м. Новояворівськ, обидва – Львів.

обл.), рок-фест. “Перлини сезону” (2004, м. Київ). У м. Київ: закін. муз. уч-ще ім. Р. Глієра (2000), Нац. ун-т театру, кіно і телебачення (2007). Відтоді – актриса Молодого театру; серед ролей – Олена, Уляна (“*Конотопська відьма*”, “*Сватання на Гончарівці*”, Г. Квітки-Основ’яненка). Від 2007: кер. фольклор. дит. ансамблю “*Тар’ягна*” в с. Лісники Києво-Святошин. р-ну Київ. обл.; викл. актор. майстерності в студії при ансамблі танцю ім. П. Вірського; актриса Київ. вулич. театру на ходулях.

Л. Щербак.

КОНЕЧНИЙ

Михайло Володимирович (28. 04. 1962, с. Тартак Чечельниц. р-ну Вінн. обл.) – актор

театру і кіно, режисер, сценарист, співак, композитор, літератор. Чоловік *А.*, батько *Х. Конечних*. Премія міжнар. театр. фестивалю “*Брюхаха*” в м. Ліверпуль (1993, Вел. Британія). Закін. Київ. ін-т культури (1983, нині нац. ун-т культури і мист-в). 1983–88 – актор

Черніг. обл. муз.-драм. театру. 1988–2000 – у Терноп. обл. муз.-драм. театрі (нині акад. обл. драм. театр), де зіграв бл. 50 ролей у більш як 30 виставах: Гамлет (одноим. вистава за трагедією В. Шекспіра), Блез (одноим. п’єса К. Маньє), Білий клоун (“*Вікторина*” Ф. Метлінга; 1-а премія міжнар. театр. фест. “*Золотий лев*”, 1988, м. Львів), Калігула (одноим. п’єса А. Камю). Написав пісні до вистав “*Снігова королева*” за Г.-Х. Андерсеном і “*Ніч перед Різдвом*” за *М. Гоголем* у Терноп. драм. театрі. Автор і ведучий муз. програм “*Ангажемент*” на ТТБ та “*Чорний когут*” на Терноп. обл. радіо. Від 1990 – концерти з автор. пісень і тв. *А. Горчинського*. 1997 – автор. муз. шоу-вистава “*Не пиши, не жди і не зови мене*”. Від 2000 – у м. Київ; актор Молодого театру, грає у моновиставі “*Кравець із Подолу*” О. Шнайдера і М. Конечного та ін. Ролі в кіно- і телефільмах: Абориген (“*День народження Буржуя*”, 2000), Таксист (“*Мишоловка*”, 2007), Виговський (“*Богдан-Зиновій Хмельницький*”, 2008) та ін. Із *О. Бурміцьким* створив бл. 20 пісень. Автор кн. “*Висить костюм на вішаку: Поезії, пісні до вистав, пародії, п’єси*” (2000).

Л. Щербак.

КО́НИК

Климентій Йосипович (1888, с. Баранівка, нині Бережан. р-ну – 1937, Карелія, нині Респ. Карелія, РФ) – правник, педагог, освітній діяч. Закін. Бережан. г-зію, навчався у Львів. та Віден. ун-тах, у військ. школі в м. Егендорф (1912–13, обидва міста – Австрія). Під час 1-ї світ. війни – хорунжий в австр. армії. Офіцер УГА, з нею перебував у Вел. Україні. Від листопада 1919 – в ЧА. Ректор і проф. Житомир. ін-ту нар. освіти (1925–28) та Одес. ін-ту нар. госп-ва (1928), заст. зав., зав. відділу укр. науки Нар. комісаріату освіти УСРР в м. Харків (1928–30). Кер. сектору планування науки Держплану УСРР. Заарешт. у травні 1933, ув'язн. на 5 р.; розстріл. у ВТТ. Реабіліт. 1989.

П. Гуцал.

КОНОВА́Л

Пилип (25. 03. 1887, с. Кулаківці, нині Заліщиц. р-ну – 03. 06. 1959, м. Оттава, Канада) – військовик. Від 1913 – в Канаді. Працював у пров. Британ. Колумбія. Від 1915 – доброволець Канад. армії (капрал, сержант). За героїзм у Франції під час 1-ї світ. війни нагородж. Хрестом Вікторії (1917); 1-й українець, який отримав цю відзнаку. Почес. чл. Легіону укр.-канад. ветеранів. Після війни – в Оттаві.

Б. Мельничук.

КОНОПЕ́ЛЬКО

Георгій Гаврилович (13. 07. 1929, м. Житомир – 2002, м. Київ) – науковець. Канд. мед. н. (1962), доц. (1965). Закін. Вінн. мед. ін-т (1954). Від 1958 – у Терноп. мед. ін-ті (нині ТДМУ): асист., доц., декан лікувал. ф-ту (1969–76); зав. (1972–83), доц. (1983–2001) каф. соц. гігієни і орг-ції охорони здоров'я. Автор і співавт. більше 60 наук. і навч.-метод. праць.

М. Андрейчин, Г. Івахів.

**“KONSPIRACYJNA AKCJA
W OBRONIE NARODU”**

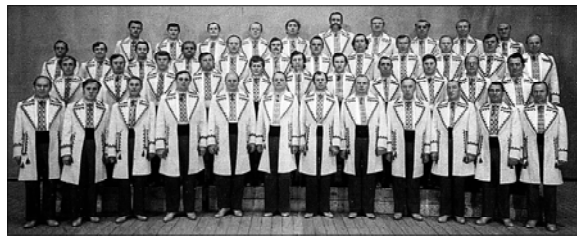
(“Конспіративна акція в обороні народу”)

– польська підпільна група. Діяла у м. Заліщиці в жовтні–листопаді 1939. Ліквід. НКВС.

В. Ханас.

“КООПЕРА́ТОР”

– самодіяльна чоловіча хорова капела. Створ. 1970 в Буд. культури Терноп. облспоживспілки; діяла до 1997. Від 1976 – народна. Кер. – *Б. Іваноньків*, *С. Канський*. Бл. 50 учасників, серед них – *А. Довгальов*. У репертуарі – понад 30 тв.: укр. і зарубіж. класика, обробки нар. пісень, тв. укр. та місц. композиторів. “К.” – лауреат всеукр. і всесоюз. конкурсів і фестивалів самодіял. худож. творчості, учасник урочист.

концертів та імпрез у Тернополі й області, творч. звітів хор. колективів у м. Київ; виступала з концертами в Польщі, РФ.

Л. Щербак.

КО́ПАЧ

Євген Васильович (17. 07. 1937, с. Вел. Глибочок, нині Терноп. р-ну – 04. 04. 2005, там само) – художник, музикант, самодіяльний актор. Закін. Теребовлян. культ.-освіт. уч-ще (нині вище уч-ще культури). Працював художником у Терноп. обл. худож. фондї (1955–66), на міжколгосп. худож.-реклам. комбінатї (1966–69), Терноп. рай. комбінатї комун. підпр-в (1972–93), художником-гравером підпр-ва “Подоллянка” в родин. селї (1993–2000). Зіграв багато ролей у Великоглибочец. нар. театрі; багатолїт. музикант сїльс. духов. оркестру; співавт. гуморист. пісень. Створив низку пейзажів, натюрмортів, портретів, ікон, деякі з них зберїг. у *Стецьків Ярослава і Слави істор.-мемор. музею* та *П. Медведика етнограф. мемор. музею* у Вел. Глибочку.

М. Сагайдак.

КОПЕ́ЙКІНА

Катерина Аврамівна (06. 04. 1926, с. Вовчків, нині Переяслав-Хмельниц. р-ну Київ. обл. – 22.

04. 2002, с. Ягільниця Чортків. р-ну) – господарниця, громадська діячка. Засл. агроном УРСР (1967). Орден “Знак пошани” (1971) та ін. нагороди. Закін. Київ. технікум гумової пром-сті (1949). Агроном райземвідділу, МТС, голова правління кол-

госпу, співініц. буд-ва приміщ. школи (1974) в с. Ягільниця (всі – Чортків. р-ну).

С. Бубернак.

КОПЕРЖИНСЬКИЙ

Кость (1894, с. Глібів, нині Гусятин. р-ну – 1953, м. Ленінград, нині Санкт-Петербург, РФ) – етнолог, історик літератури. Викл. в ун-тах у містах Іркутськ (1937–45, нині РФ) і Ленінград (1945–53). Репресов., 1934–37 – на засланні. Автор наук. праць.

Б. Головин.

КОПЦЮХ

Михайло (13. 11. 1910, с. Шумляни Вел., нині Шумляни Підгаєц. р-ну – червень 1982, м. Мінеаполіс, США) – культурно-освітній діяч, меценат. Закін. сільс. школу, працював у “Просвіті”. Вивез. на примус. роботи до Німеччини. Від 1949 – у США, працював на ф-ці. Жертводавець на потреби УГКЦ (понад 60 тис. дол.), культ. установи, видавн. потреби Об’єдн. прац. літ-ри для дітей і молоді, Укр. наук. ін-ту Гарвард. ун-ту, ЕУ тощо.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

КОПЧА

Василь Степанович (07. 01. 1966, м. Тернопіль) – вчений у галузі інфекційних хвороб, педагог. Д-р мед. н. (2006), проф. (2007). Закін. Терноп. мед. ін-т (1989, нині ТДМУ). Працював лікарем-інфекціоністом Остроз. рай. лікарні Рівнен. обл. (1989–92). Згодом – у Терноп. мед. ін-ті: асист., доц. (2000–07), від 2007 – проф. каф. інфекц. хвороб. Відп. секр. Всеукр. щоквартал. наук.-практ. ж. “*Інфекційні хвороби*” (від 1995). Автор та співавт. більше 170 наук. праць, серед них монографії, підручники та посібники, зокрема: “Біотероризм. Медична протидія” (2005), “Інфекційні хвороби в загальній практиці та сімейній медицині” (2007; всі – Т.); має 10 патентів на винаходи.

М. Андрейчин.

КОП’ЯКІВСЬКИЙ

Микола Михайлович (25. 11. 1894, м. Борщів – 01. 08. 1969, Канада) – ієромонах, церковний діяч, педагог, перекладач, публіцист. Закін. Терноп. г-зію (1917). 1917 вступив до *Легіону УСС*, від 1918 – чотар УГА. 1921 навчався в Укр.

таємн. ун-ті в м. Львів, 1922 – в духов. семінарії у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), студіював богослов’я у м. Боплано (Бельгія). 1923 вступив у монастир оо. Редemptористів у Львові; 1924 склав монаші обітниці. 09. 01. 1927 прийняв єрей. свячення. Викл. Ювеналу в Збоїськах (нині належ. до Львова). 1928 скеров. до Канади, де душпастирював у містах Айтун та Йорктон (1935 очолив монастир оо. Редemptористів). При монастирі відкрив семінарію, де був дир., учителем, вихователем. 1939 повернувся до м. Айтун, звідки переїхав до м. Роблін в новоутвор. монастир і колегію, 1947 – до семінарії в м. Ватерфорд. Від 1948 – прокуратор Віцепровінції у м. Йорктон. 1950 скеров. на місії. діяльність до Австралії. 1959 повернувся до Канади. Автор статей, реліг. творів, перекладів.

Б. Головин.

КОРІТКО

Ігор Іванович (01. 01. 1976, с. Мала Бережанка Чемеровец. р-ну Хмельн. обл.) – господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Поділ. аграр.-тех. акад. (1998, нині ун-т; м. Кам’янець-Подільський Хмельн. обл.). 1998–2001 – гол. зоотехнік у родин. селі; гол. зоотехнік ВАТ “Плодородсадник” (сmt Скала-Подільська Борщів. р-ну); 2003–05 – дир. ТОВ “Маяк” у родин. селі. Від 2005 донині – голова ФГ “Агро-Прогрес”; від 2007 – дир. ТОВ “Інвест-Ресурс II” (сmt Скала-Подільська); від 2006 донині – чл. виконкому і заст. сільс. голови Пукляк. сільради (Чемеровец. р-ну).

Д. Дембіцький.

КОРНИЙЧУК

Сергій Петрович (12. 09. 1965, м. Оратів Вінн. обл.) – військовик, громадський діяч. Полковник. Орден Д. Галицького (2005), медалі. Депутат Терноп. міськ. ради (від 2006). Закін. Хмельн. артилер. уч-ще (1986), Нац. акад. оборони України (1999, м. Київ). Служив ком-ром вогнев. взводу, гаубич. самохідно-артилер. батареї в 3х групі рад. військ у Німеччині (1986–91); Забайкал. ВО (1991–92, нині РФ); ком-ром гаубич. самохідно-артилер. батареї, заст. ком-ра, ком-ром окрем. гаубич. самохідно-артилер. дивізіону в м. Славути Хмельн.

обл. (1992–97); заст. ком-ра реактивно-артилер. бригади в м. Дрогобич Львів. обл. (1999–2002); ком-ром артилер. бригади в м. Ковель Волин. обл. (2002–03); в упр. штабу армій. корпусу в м. Рівне (2003–04); від 2004 – ком-р окр. артилер. бригади у м. Тернопіль.

Б. Мельничук.

КОРОВЕЦЬ

Йосиф (28. 01. 1900, с. Грусятичі, нині Бібр. р-ну Львів. обл. – 28. 03. 1969, с. Литвинів, нині Підгаєц. р-ну) – релігійний та громадський діяч. Закін. г-зію у м. Станіслав (1923, нині Івано-Франківськ), Львів. богослов. акад. (1929). 1935–44 – священник у с. Білокриниця (нині Підгаєц. р-ну), де засн. т-ва “Рідна школа” та “Сільський господар”. 1946 К. заарешт. органи НКДБ; до 1956 – в ув’язненні. Згодом – священник у підпіллі.

М. Стульківський.

КОРОДЮК

Валентина Іванівна (12. 03. 1966, м. Тернопіль) – лікар. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1989, нині ТДМУ). Працювала лікарем-неврологом в невролог. клініках в м. Київ (1989–93), згодом – у Терноп. обл. комун. клініч. психо-невролог. лікарні, де від 1999 – зав. 3-м невролог. відділенням, яке спеціалізується на наданні допомоги хворим на інсульт. Автор і співавтор. наук. статей у фах. журналах і зб. наук. праць.

Б. Мельничук.

КОРОЛІШИН

Теодозія Василівна (з дому – Білик, псевда: “Соня”, “Колюча”; 16. 04. 1919, с. Жуків, нині Бережан. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Закін. курси самоосвіти. 1930–40-і – провідниця гуртка самоосвіти. Діяльна в Союзі українок та ін. укр. т-вах. Чл. ОУН (1937). Виконувала завдання Гол.

проводу ОУН (Г. Голяша, М. Арсенича та ін.). Із К. співпрац. Д. Мирон (“Максим Орлик”), І. Гірняк (“Об”), С. Голяш (“Мар”), М. Семчишин (“Дон”), С. Левицький (“Кліщ”) та ін. Забезпечувала зв’язок між районами та Львів. обл.

Я. Павлів.

КОРОЛІВСЬКЕ ДЖЕРЕЛЮ

– гідрологічна пам’ятка природи обласного і державного значення. Розташ. у м. Бучач поблизу дороги Бучач–Івано-Франківськ. Має вел. запас мінерал. елементів. Оголош. об’єктом природно-заповід. фонду рішенням Терноп. обл. ради. Перебуває у віданні Бучац. міськ. ради. За переказами, 05. 10. 1672 після підписання *Бучац. мирн. договору* польс. король Я. Собеський і Мухамед IV споживали воду з цього джерела.

І. П’ятківський, М. Ханас.

КОРОЛЬ

Володимир Дмитрович (11. 01. 1954, м-ко, нині м. Копичинці Гусятин. р-ну) – економіст, податківець. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2002), медалі. Засл. економіст України (1999). Почес. прац. податк. служби (2001). Закін. ТФЕІ (1975, нині ТНЕУ). У Хмельн. обл.: економіст-фінансист упр. с. госп-ва Ізяслав. райвиконкому, ст. інж. з праці та зарплати фін. відділу, ст. бух. рем.-буд. дільниці УВС Хмельн. облвиконкому, від 1979 – заст. нач. відділу держдоходів фін. відділу, 1982 – нач. облік.-фінанс. відділу, нач. відділу бух. обліку, гол. бух., 1987 – гол. бух. упр. фінансів Хмельн. облвиконкому, 1990 – заст. нач. інспекції–нач. відділу оподаткування держ. та спільн. підпр-в; 1992 – заст. нач. ДПІ у Хмельн. обл., 1993 – 1-м заст. голови, в. о. голови, червень 1998–2005 – голова ДПА у Хмельн. обл.

В. Ханас.

КОРОЛЬ

Зоряна Володимирівна (27. 03. 1974, м. Самбір Львів. обл.) – лікар. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. акад. (1997, нині ТДМУ). Від 1998 донині працює лікарем у педіатр. відділ. для новонародж. Терноп. обл. комун. дит. клініч. лікарні. Від 2006 – гол. позаштат. спеціаліст гол. упр. охорони здоров’я Терноп. ОДА із питань лактації та

грудного вигодовування. Від 2006 – засн. (на базі педіатр. відділ.) і координатор обл. орг. н.-метод. центру “Джерело життя”.

Б. Мельничук, Ж. Романюк.

КОРОЛЬ

Іван-Омелян (07. 02. 1900, с. Саранчуки, нині Бережан. р-ну – 03. 06. 1980, м. Монреаль, Канада) – педагог, учасник національно-визвольних змагань, меценат. Навчався у Львів. акад. г-зії. Хорунжий УГА; перебував у рос. полоні. Працював у театрі “Березіль” *Леся Курбаса* (м. Харків), згодом – у Повіт. союзі кооператив у м. Каллуш; орг-тор т-в “Просвіта” на Снятинщині (нині – Івано-Фр. обл.). В’язень концтабору “Береза Картузька”. Емігр. до Німеччини, згодом – у Канаду, де чл. Укр. стрілец. громади, Канад. легіону, засн. і кер. укр. студент. театру ім. І. Котляревського в Монреалі. Учителював. Автор кн. спогадів “Софіївка”.

І. Дем’янова, Б. Мельничук.

КОРОЛЬ

Йосиф (23. 12. 1892, с. Жизномир, нині Бучац. р-ну – р. і м. см. невід.) – меценат. Від 1924 – у Канаді, проживав у м. Торонто та ін. містах. Працював на різних роботах. Співмеценат видання кн. “*Бучач і Бучачина*” (1972); жертводавець на ін. нац. потреби.

Б. Мельничук.

КОРОЛЬ

Стефанія (09. 11. 1926, с. Тлусте, нині смт Товсте Заліщиц. р-ну) – науковець у галузі фармації, громадська діячка. Вивчала фармацію в Укр. техн.-госп. ун-ті в м. Мюнхен (1949, Німеччина), студії продовжила у м. Детройт (США). Від 1949 – у США. Працювала у Мічиган. банках крові та шпиталі Пн. Детройту (до 1990). Діяльна в Пласті, Союзі укр. в Америці, т-ві “Рідна школа” та ін. орг-ціях у Детройті.

В. Маркус, Б. Мельничук.

КОРОЛЬЧУК

Йосип Михайлович (1897, м. Почаїв, нині Кременец. р-ну – 10. 12. 1937, побл. м. Москва, нині РФ) – священник. Закін. Волин. духов. семінарію в м. Житомир. Перебував у Москві, на час арешту в листопаді 1937 – священник церкви св. Духа. Розстріляний на Бутовському полігоні. Реабіліт. 1989.

Є. Гасай.

КОРОЛЮК

Богдан Андрійович (22. 08. 1938, с. Городок Заліщиц. р-ну – 22. 01. 2010, м. Тернопіль) – суддя, адвокат. Засл. юрист України (2002). Галузеві відзнаки. Закін. юрид. ф-т Львів. ун-ту

(1965, нині нац. ун-т). Працював суддею (1965–70), головою (1970–76) Кременец. рай. суду; суддею (1976–80), заст. голови, суддею Терноп. обл. суду, апеляц. суду Терноп. обл. (1980–2002). Від 2002 – адвокат Терноп. обл. колегії адвокатів, чл. кваліфікац.-дисциплінар. комісії адвокатури Терноп. обл.

В. Левицький.

КОРОЛЮК

Параска Василівна (03. 05. 1939, с. Кошилівці, нині Заліщиц. р-ну) – громадська діячка. Орден Княгині Ольги 3-го ступ. (2005). Від 1947 проживала у с. Садки Заліщиц. р-ну, працювала дояркою у місц. колгоспі, у с. Багата Чернечена Сахновщин. р-ну Харків. обл. та ін. Діяльна в м. Київ під час Помаранч. революції 2004 та ін. політ. подій; зустріч. з *В. Ющенком*, *Ю. Тимошенко* й ін. політ. діячами. Нині проживає в с. Дорогичівка Заліщиц. р-ну.

Б. Мельничук.

КОРОПЕЦЬКА

Уляна Володимирівна (07. 03. 1988, с. Теофіпілка, нині Козів. р-ну) – журналістка, літераторка.

Переможець щоріч. обл. конкурсу кращих творів молод. терноп. авторів “Перші ластівки” (2000); відзнаки ін. творч. конкурсів, у т. ч. за кордоном. Чл. НСЖУ, голова Спільки молодих журналістів Тернопільщини (обидва – 2009). Закін. ТНПУ (2009),

Львів. нац. ун-т (2010). Кор. г. “Історія кохання” (м. Київ). Авторка зб. поезій і прози “Струни сонця” (2006), “Віч-на-віч” (2010), віршів у зб. “Перші ластівки” (2002, 2005), у ж. “Літературний Тернопіль”, г. “Вільне життя”, “Русалка Дністрова”, “Свобода” та ін.

Б. Мельничук.

КОРОЛЮС

Федір Юрійович (псевдо “Колчан”; 28. 04. 1922, с. Жовнівка, нині Бережан. р-ну – 07. 04. 1945, с. Бринь, нині Галиц. р-ну Івано-Фр. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. Юнацтва ОУН. Закін. Бережан. г-зію (1939), навчався у Львів. політех. ін-ті (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), 1941 – у підстаршин. школі в с. Поморяни Львів. обл. Заарешт. гестапо;

згодом діяв у підпіллі. Серпень–грудень 1943 – курсант школи УПА “Дружинники” на Поліссі, хорунжий, інструктор у старшин. школі “Лісові чорти”. 1944 через хворобу повернувся на Бережанщину; від травня – в старшин. школі “Олені-1”, липня – “Олені-2”, вересня – у штабі Воєнної округи “Говерла”, від весни 1945 – в 23-у (Калуському) такт. відтинку “Магура” УПА.

Я. Мазурак, Б. Мельничук.

КОРПАН

Ірина Романівна (04. 09. 1958, м. Підгайці) – культурно-громадська діячка. Від вересня 1985 працює у м. Торонто (Канада): диктор, ведуча телепрограми “Світогляд”, продюсер, дир. радіопрограм “Рідна Мова” та “Пісня України”. Від 2000 – чл. Ради директорів Канад.-укр. емігр. служби. Екзекутивний продуцент док. фільму про генерал-губернатора Канади Р.-Д. Гнатишина “Людина дня”.

С. Колодницький.

КОРЧЕВСЬКИЙ

Ярослав Сильвестрович (01. 10. 1953, с. Підгородне, нині Терноп. р-ну) – банкір, будівельник, фінансист, громадський діяч. Депутат Дніпродзержин. міськ. ради Дніпроп. обл. (1994–2006). Орден І. Муромця 3-го ступ. УПЦ (2004). Галуз. нагороди. Чл.-кор. Акад. інж. н. України (2000), чл. Міжнар. громад. орг-ції “Козацтво Запорозьке”. Генерал-полковник Укр. козацтва (1999). Закін. ТФЕІ (1978, нині ТНЕУ), Дніпродзержин. тех. ун-т (2005, магістр фінансів). Працював у м. Дніпродзержинськ: інж., нач. план. відділів буд. упр. “Заводбуд” (1980–83) та буд. тресту “Дзержинськбуд” (1983–89), зав. сектору соц. питань, заст. зав. відділом соц.-екон. розвитку міськ. ком-ту компартії (1989–90), заст. голови міськ. виконкому (1990–95); кер. філії (1995–2005), кер. обл. філії Харків. центр. відділ., кер. Дніпродзержин. відділ. (2006–07) “Промінвестбанку”; в. о. міськ. голови, секр. міськ. ради (2005–06); від 2008 донині – міськ. голова. Підтримує міжнар. театр. фестиваль “Класика сьогодні”, обл. фестиваль козац. пісні та ін.

В. Барна.

КОСАНДЯК

Федір (Теодор) Павлович (15. 03. 1922, с. Красів, нині Пустомитів. р-ну Львів. обл. – 04. 04. 1980, м. Нью-Йорк, США) – діяч ОУН, педагог. Від 1928 мешкав у с. Вербів, нині Бережан. р-ну. Навчався в Бережан. пед. уч-щі (1937–41). Чл. юнац. рай. проводу ОУН (1941–44). Учасник *Вел. Збору (3-го надзвич.) ОУН*. 1944–45 воював у дивізії “Галичина”. Від 1946 – у США, діяльний в укр. орг-ціях діаспори.

Я. Павлів, П. Ягодський.

КОСІЛО

Надія Романівна (29. 09. 1988, м. Микуличин Івано-Фр. обл.) – спортсменка (волейбол). М. сп. України (2005). Чемпіонка Європи (2005, м. Таллінн, Естонія), світу серед молоді (2006, Китай; 2007, Таїланд), України (2004, м. Запоріжжя, Суперліга). Сріб. призер (2007), бронз. призер Суперліги чем-ту України (2008). Навчається у ТНЕУ.

В. Левицький.

КОСІНСЬКИЙ

Олег Васильович (01. 08. 1957, с. Ліски, нині Збараз. р-ну) – господарник, громадський діяч, підприємець. Закін. Кам’янець-Поділ. пед. ін-т Хмельн. обл. (1982, нині ун-т). У м. Тернопіль: на громад. роботі в ПТУ № 4 (1979–81); змінний майстер комбінату хлібопродуктів (1981–82); економіст відділу праці, заст. дир. бази матер.-тех. постачання та збуту харч. пром-сті, дир. бази харч. пром-сті Терноп. облвиконкому; ген. дир. виробн. об’єдн. “Харчопром” Терноп. обл. (1991–2001); голова правління фірми “Автопродсервіс” (2001–02, від 2004 донині). 2002–04 – заст. голови ОДА, нач. упр. з питань перероб. та харч. пром-сті.

І. Дем’янова, Г. Івахів.

КОСОВИЧ

Ігор Миколайович (12. 09. 1928, с. Волснів, нині Сокал. р-ну Львів. обл. – 11. 10. 2005, м. Тернопіль) – педагог. Навчався у Бережан. пед. уч-щі, де вступив у підпіл. орг-цію ОУН. Учитель у с. Куропатники Бережан. р-ну. 20. 03. 1948 заарешт.; засудж. на 10 р. ВТТ; ув’язн. у Комі АРСР (нині РФ); 1955 – звільн. Проживав і працював у Тернополі.

Б. Головин.

КОСТЕЦЬКИЙ

Євген Пилипович (1907, с. Токи, нині Підволочис. р-ну – 22. 01. 1942, Ухтижемлез, нині Респ. Комі, РФ) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. Терноп. г-зію, навчався агрохімії у м. Відень (Австрія), закін. школу підхорунжих польс. армії. Рай. провідник ОУН. Був диригентом сільс. хору. Навесні К. 1934 заарешт. польс. поліція, засудж. у м. Тернопіль до смерт. кари; найвищим судом вирок скасов. 04. 03. 1935 знову засудж. до 10 р. ув'язнення. Відбував покарання в м. Седлець (Польща). Звільн. восени 1939. Заарешт. НКВС 24. 03. 1940, засудж. до 8 р. позбавл. волі.

Є. Гасай, М. Посівнич.

КОСТЕЦЬКИЙ

Іван Іванович (17. 07. 1941, с. Ілавче, нині Тербовлян. р-ну) – науковець. Канд. екон. н. (1987). Доц. (1992). Закін. Львів. с.-г. ін-т (1968, нині аграр. ун-т). Працював у колгоспах в Тербовлян. р-ні: економістом (1964–69), гол. економістом (1969–71), головою правління (1971–74), гол. економістом, заст. голови правління колгоспу (1974–87). Від 1987 – у ТАНГ (нині ТНЕУ): ст. викл., доц. каф. бух. обліку і аудиту в АПВ. Автор і співавт. наук. праць, підручників, навч. посібників.

М. Палюх.

КОСТИК

Антон Михайлович (16. 07. 1954, с. Лозова, нині Терноп. р-ну) – педагог, громадсько-політичний діяч. Депутат Терноп. рай. (1996, 1998–2002) і обл. (2006–09) рад. Закін. ТДП (1977, нині ТНПУ). Учитель фізики (1978–87), заст. дир. (1999–2006) ЗОШ с. Баворів, дир. ЗОШ с. Скоморохи (1987–99; обидва Терноп. р-ну). Від 2008 – нач. відділу з гуманіт. питань викон. апарату Терноп. обл. ради. Го-

лова Терноп. рай. орг-ції партії ВО “Батьківщина” (від 2002) та обл. орг-ції Укр. світ. спілки проф. вчителів (2003). Автор публікацій у ЗМІ.

В. Уніят.

КОСТІШИН

Ілля (03. 08. 1881, с. Підгайчики, нині Зборів. р-ну – р. і м. см. невід.) – громадський діяч. Навчався в г-зії у м. Бережани, Львів. ун-ті (не завершив). Діяльний в УРП. До літа 1914 і 1918 працював у м. Зборів пошт. службовцем. Співзасн. повіт т-в “Січ”, “Сокіл”, “Господарська спілка”. Учасник “Листопадового зриву” в Зборіві, належ. до повіт. комісаріату. В грудні 1918 – делегат УНРади ЗУНР від Зборів. повіту. Після липня 1919 доля невідома.

П. Гуцал.

КОСТІШИН

Ліля Валентинівна (20. 12. 1975, с. Борсуки Лановец. р-ну) – журналіст, публіцист, літератор. Закін. ТДПУ (1998, нині ТНПУ). Відтоді працює в ред. г. “Вільне життя”: оглядач освіт., молодіж. проблематики, ведуча попул. сторінок “Калина” і “Молодіжний майдан”. Авторка зб. поезій “Люблю” (2005); вірші опубл. в г. “Русалка Дністрова”, ж. “Літературний Тернопіль”, всеукр. та обл. пресі. Співупоряд. кн. “Жіночі історії” (2008) та ін.

Б. Мельничук.

КОСТІШИН

Степан Володимирович (09. 05. 1967, м. Хоростків Гусятин. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Чл. Всеукр. об'єдн. “Батьківщина”. Закін. Терноп. ін-т нар. госп-ва (1993, нині ТНЕУ). Працював слюсарем контрол.-вимірюв. приладів на Хоростків. цукр. з-ді (1987–88), ст. ревизором у податк. інспекції (1993–97), заст. дир. ТОВ “Крис-Бег”. 2004–05 – підприємець. Від березня 2005 – 1-й заст. голови Гусятин. РДА, нині – нач. ДП у Підволочис. р-ну.

В. Левицький.

КОСТІВ

Ігор Євстахович (02. 01. 1963, с. Яструбове Козів. р-ну) – лікар, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. т-ва “Вертеп” (від 1989), Всеукр. об'єдн. “Свобода”. Закін.

Терноп. мед. ін-т (1986, нині ТДМУ). 1986–87 – лікар-інтерн Ямпіл. центр. рай. лікарні, 1987–91 – гол. лікар Паліїв. сільс. лікар. амбулаторії (Ямпіл. р-ну Сумс. обл.). Від 1991 донині – лікар-терапевт ТзОВ “Санаторій “Веселка” (с. Петриків Терноп. р-ну).

Д. Дембіцький, Г. Івахів.

КОСТІВ

Мирослава Петрівна (з дому – Райнер; 25. 05. 1925, с. Криве, нині Козів. р-ну) – учитель, бібліотекар. Навчалась у м. Бережани в г-зії (від 1939), на остан. курсі пед. уч-ща (1945). Чл. Юнацтва ОУН. Працювала у школах сіл Ценів (Козів. р-ну) та Креховичі (нині Рожнятів. р-ну Івано-Фр. обл.), де заарешт.; ув’язн. у Терноп. тюрмі, засудж. на 10 р. ВТТ, покарання відбувала у Казах. РСР (нині Казахстан). 1956 повернулася додому, працювала робітницею на Бережан. овочесушил. з-ді, бібліотекарем у школі в смт Козова, 1973–82 – в ПМК Терноп. цукротресту. Авторка кн. спогадів “Ми з трагічного покоління” (2004). Орг-тор виставки власних вишиванок у Бережан. краєзн. музеї (2006).

Н. Волинець, Я. Мазурак.

КОСТІВ

Олена (з дому – Домашовець; 01. 04. 1921, с. Оліїв, нині Зборів. р-ну – 16. 01. 1982, Канада) – літератор, педагог. Діяльна в укр. т-вах у м. Львів і на еміграції. Від 1947 – в Канаді. Працювала в недільній школі. Автор кн. для дітей “Травневий вінок”, видала платівку дит. хору “Діти, радійте!”, яким керувала у школі.

Б. Мельничук.

КОСТІВ

Святослав Ярославович (16. 11. 1978, с. Вел. Дедеркали Шумс. р-ну) – лікар, вчений. Син *Я. Костіва* та *Г. Костів-Гуски*. Канд. мед. н. (2006). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (2001, нині ТДМУ), де асист. кафедр заг. та операт. хірургії з топограф. анатомією, травматологією та ортопедією (2006–09), хірургії та анестезіології № 2 (від 2009). Автор наук. праць, публікацій у мед. періодиці, співавт. монографії. Сфера наук. досліджень: діагностика і лікування патології глибоких вен нижніх кінцівок.

Б. Мельничук.

КОСТІЦЬКИЙ

Мілетій Мефодійович (28. 02. 1952, м. Почаїв, нині Кременец. р-ну) – науковець, нейрохірург. Канд. мед. н. Галуз. нагороди. Закін. Івано-Фр. мед. ін-т (нині мед. акад.). Відтоді – хірург, зав. відділ. хірургії хребта та спин. мозку Івано-Фр. обл. клін. лікарні. Неоднораз. ста-

жувався в США, Вел. Британії, Німеччині, Польщі, РФ. Автор наук. праць.

Р. Квач, І. Королюк.

КОСТРІБА

Іван Васильович (07. 07. 1945, с. Сновидів, нині Буцац. р-ну) – науковець. Канд. тех. н. (1982).

Закін. Івано-Фр. ін-т нафти і газу (1969, нині нац. ун-т), де працює від 1973: н. сп., асист., доц. каф. нафт. обладнання (1984). Автор понад 70 наук. праць, зокрема навч. посібника “Нафтопромислове обладнання” (К., 1996). Уперше в Україні розробив “Атлас

конструкцій бурового і нафтогазпромислового обладнання”.

П. Басок.

КОСТЮК

Маркіян Михайлович (08. 05. 1939, м. Тернопіль) – музикант, літератор, релігійний і громадський діяч. Орден Князя В. Великого 3-го ступ. (1989). Чл. НСЖУ (2008). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1963), Львів. консерваторію (1974, нині нац. муз. акад.). Працював солістом-інструменталістом Терноп. обл. філармонії, викл. муз. школи

при Терноп. хор. т-ві, Терноп. дит. муз. школи, акордеоністом ПК “Октябрь” (нині “Березіль”). 1978 у м. Ленінград (нині Санкт-Петербург, РФ) склав катехит. іспити, рукопоклад. у сан священника. 1978–91 – настоятель Троїц. храму в с-щі Ровеньки Білгород. обл. (нині РФ), де організ. реставрацію церкви, створив церк. хор.; протоієрей (1984). 1990 поверн. до Тернополя. Автор обробок нар. і духов. муз. творів, великопісн. служби “Плоттю заснув...”, зб. поезій “Я до тебе прийду навесні” (Т., 1999). На вірші К. написали музику *Є. Корницький*, *Л. Міллер*, *М. Шамлі*. Від 2006 К. – уповноваж. представ-

ник в Україні Громад. благодій. орг-ції з надання допомоги дітям, які є в потребі (м. Штутгарт, Німеччина).

Л. Щербак.

КОСТЮК

Олександр Хомич (р. н. невід., с. Колодно, нині Збараз. р-ну – р. і м. см. невід.) – педагог, громадський діяч. Орден Труд. черв. прапора, ін. нагороди. Закін. Кременец. міськ. уч-ще (1902), навчався у Дедеркал. учит. семінарії (нині с. Вел. Дедеркали Шумс. р-ну), курси для вчителів вищих навч. уч-щ у м. Петербург (1912–13, нині Санкт-Петербург, РФ), вчителів укр. мови й літ-ри в м. Кременець. Від 1907 – вчитель уч-ща в с. Городок (нині Рівнен. обл.), згодом – учитель, дир. Шумс. п'ятиклас. уч-ща. У Кременці: 1918–19 – учитель, зав. відділу нар. освіти, секр. Кременец. повіт. селян. союзу, згодом – земел. ком-ту. Зазнав утисків польс. влади. 1939 – дир. Шумс. непов. СШ, зав. відділу нар. освіти, делегат Нар. Зборів Зх. України в м. Львів. 1940–41 і після війни – заст. голови виконкому Шумс. рай. ради депутатів трудящих, від 1950 – учитель, 1952 – зав. Шумс. райвно.

Г. Галькевич.

КОТ

Данія Максиміліанівна (12. 11. 1943, с. Чернихівці, нині Збараз. р-ну) – педагог, літераторка, перекладач. Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1973, нині нац. ун-т). Працювала вчительською англ. мови в с. Максимівка Збараз. р-ну. Авторка 8 зб. поезій. Вірші опубл. в період. виданнях, альманахах *“Літературна Збаражчина”* (1996), *“Подільська толока”* (2004) та ін.

І. Дем'янова.

КОТЛЯРЕНКО

Лідія Теодорівна (02. 11. 1968, м. Копичинці Гусятин. р-ну) – вчений у галузі біології. Д-р біол. н. (2007). Закін. біол. ф-т Київ. ун-ту (1990, нині нац. ун-т). Працювала викл. біології в Чортків. мед. уч-щі (1995–99, нині мед. коледж). Від 2000 – на каф. мед. біології ТДМА (нині ТДМУ): асист., доц. (2003), проф. (2008). Автор бл. 140 наук. і навч.-метод. праць, у т. ч. посіб. *“Медична паразитологія”* (2002).

Л. Щербак.

КОТЛЯРІВ

Роман Юрійович (01. 06. 1973, м. Тячів Закарп. обл.) – правник, громадський діяч. Закін. мед. уч-ще у м. Хуст (1992), Ужгород. нац. ун-т (2003; обидва – Закарп. обл.). Працював у лікарнях у м. Ужгород (1992–98); дир. ТОВ *“М Файненс”* (1998–99); інспектор відділу кадрів ТОВ *“Альфа”* (1999); гол. спеціаліст Закарп. обл. упр. юстиції (2000–02), заст. нач. Виноградів. рай. упр. юстиції – нач. відділ. держ. викон. служби Закарп. обл. упр. юстиції (2002–03), заст. нач. Закарп. упр. юстиції – нач. відділ. держ. викон. служби (2003–05), нач. держ. викон. служби Закарп. обл. (2005–07). Від 03. 02. 2007 донині – нач. гол. упр. юстиції у Терноп. обл.

М. Федечко.

КОТІВСЬКИЙ

Ярослав Павлович (29. 11. 1962, м. Бережани) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Працював на з-ді *“Мікрон”*, у ТзОВ *“Велес”*, МПП *“Тетяна”*, АТП *“Кооптранс”*. Співзасн. ТзОВ *“Бережани металтранс”* (усі – м. Бережани).

Д. Дембіцький.

КОФІСР

Едвард (16. 11. 1911, м. Бережани – 22. 04. 2007, м. Цюріх, Швейцарія) – математик, логік, вчений-економіст, фахівець у галузі інформатики. За походж. єврей. Д-р філософії (1962), проф., почес. д-р Ленінград. (нині РФ), Гейдельбер. (Німеччина), Лідського (Вел. Британія) та ін. ун-тів. Закін. ун-ти у містах Львів та Краків (Польща). 1938–39 викл. у польс. г-зі в м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.). Від липня 1941 – дир. польс. школи побл. м. Алма-Ата (нині Алмати, Казахстан). 1945 повернувся в Польщу, від 1959 – асист. екон. ф-ту Варшав. ун-ту (Польща). 1962 розробив теорію хвиль в економіці. 1969 емігр. у Швейцарію, працював в Ін-ті наук. економ. досліджень Цюріх. ун-ту. 1970 розробив теорію лінійн. використання інформації в упр. економікою. Автор наук. праць, зокрема *“Від числа до нескінченності”* (К., 1968).

П. Гуцал.

КОХАНІВСЬКА

Світлана Михайлівна (07. 04. 1969, м. Тернопіль) – медсестра. Засл. прац. охорони здоров'я України (2008). Закін. Чортків. мед. уч-ще (1988, нині мед. коледж), наук.-навч. ін-т при Терноп. мед. ун-ті (2007). Від 1986 – медсестра диспансер. відділення Терноп. обл. клініч. комунал. онкодиспансеру. Автор публікацій у ЗМІ.

В. Уніят.

КОЦ

Микола Георгійович (Юрійович; 04. 12. 1930, с. Гуща, нині Любомл. р-ну Волин. обл.) – педагог, політичний в'язень, правозахисник. Закін. у м. Київ с.-г. акад. (1962, нині нац. аграр. ун-т) та ун-т (1966, нині нац. ун-т). Працював у м. Хоростків, згодом – у с.-г. технікумі в м. Копичинці Гусятин. р-ну. 1967 органи КДБ заарешт. К. у м. Заліщики, звинувач. у нелег. пошир. антирад. листівок у містах Тернопіль, Кременець, на Хмельниччині, Рівненщині, Львівщині. 1968 в Тернополі засудж. на 7 р. ув'язн. і 5 р. заслання. Покарання відбував у Мордовії, Перм., Томс. обл. (всі нині – РФ). 1979 повернувся на Волинь, працював кранівником. Від 1988 – чл. Укр. Гельсін. спілки, створив її Волин. орг-цію. Чл.-засн. 1990 Всеукр. т-ва політ. в'язнів і репрес. та УРП. Автор статей-споминів “Тасмична подорож (Про етап на Урал 1972)”, “Уральський концтабір стає музеєм”, “Концтабірна Фемида”, надрук. 1992–96 у ж. “Зона”, ін. публікацій. Реабілітований.

П. Гуцал.

КОЦЮБІНСЬКИЙ

Василь Петрович (14. 01. 1929, с. Турівка, нині Підволочис. р-ну) – господарник. Навчався у м. Львів в буд. технікумі (1948–51), політех. ін-ті (1953–56; нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював майстром і ст. майстром на буд-ві комбінату в м. Анггорськ Іркут. обл. (1951–53; РФ); ст. виконробом і гол. інж. буд. упр. № 1 Львів. облбудтресту (1956–59); інж., ст. інж. і кер. групи Львів. філіалу ін-ту “Держгірхімпроект” (1959–64); гол. інж. проекту, нач. будів. відділу, гол. інж. відділ. (1964–76), дир. (1976–98) Львів. відділ. ін-ту “Київський промбудпроект”.

В. Барна.

КОЦЮБКО

Володимир Михайлович (16. 08. 1966, с. Базаринці Збараз. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Лановец. рай. ради (2002–06), Терноп. обл. ради (2006–09). Галуз. нагороди. Закін. Львів. житл.-комунал. технікум (1992), ТАНГ (1998, нині ТНЕУ). Слюсар-ремонтник дорож.-транспорт. підпр-ва (1984), слюсар, майстер (1987–91), інж., гол. інж. в упр. газов. госп-ва (1991–93, усі – м. Збараж). Від 1995 – дир. підпр-ва “Ланівці-газ”.

В. Левицький.

КОЧЕРГА

Світлана Олексіївна (29. 01. 1955, с. Гермаківка Борщів. р-ну) – поетеса, літературознавець, науковець, педагог. Чл. НСПУ (2001). Засл. прац. культури АР Крим (2002). Канд. філол. н. (1994). Закін. Сімфероп. ун-т (1982, нині нац. ун-т). Працювала вчителем укр. мови та літ-ри Голованів. ЗОШ Білогір. р-ну (1982–85), ЗОШ № 9 у м. Ялта (обидва – АР Крим), де співзасн., н. с. істор.-літ. музею *Лесі Українки*. Від 1999 – доц. каф. рос. та укр. філології, 2005 – зав. каф. укр. філології Крим. гуманітар. ун-ту (м. Ялта). Продюсер нар. аматор. ексклюзив. театру “Сім муз”. Літ. тв. опубл. у ж. “Дзвін” (м. Львів), “Дуеля” (Словаччина), “Командор”; г. “Кримська світлиця”, “Молодий буковинець”. Автор зб. поезій “Димінуендо” (1998), “Тенета мовчань” (2004), літ.-краєзн. кн. “Іфігенія в Тавриді”. Сторінки Кримського літопису *Лесі Українки*” (1999), “Листи так довго йдуть” (2003).

В. Барна.

КОЧІЙ

Василь Іванович (22. 02. 1956, с. Плесківці Зборів. р-ну) – музикант, диригент, композитор. Засл. діяч мист-в України (2005). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1979), Білорус. акад. музики (1995, м. Мінськ, нині Білорусь). Працював викл. класу баяна у Зборів. та Озернян. муз. школах (1979–97), викл. кафедр: вокал.-хор., теорії та методики муз. виховання, кер. хору (1997–2005), від 2009 – каф. вокал.-хор. дисциплін ТДПШ (нині ТНПУ). 2005–09 – кер. камер. оркестру та хору в Зборів. р-ні. Орг-тор та кер. низки муз. колективів у Терноп. обл. Ав-

тор пісень на слова *М. Вінграновського*, *С. Зозуляка*, *Л. Кірик-Радомської*, *Б. Мельничука* та ін.; аранжувань, обробок нар. і автор. пісень для хорів й ансамблів, оркестр. інструментовок; навч. програм, наук.-метод. праць. із муз. педагогіки.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

КРАВЕЦЬ

Валентина Петрівна (08. 01. 1922 – 19. 10. 1990, м. н. і см. невід.) – вчений у галузі археології. Від 1947 – співроб. Ін-ту українознавства АН УРСР. Учасниця розкопок трипіл. поселень на Тернопільщині: у селах Кошилівці (Заліщиц.), Семенів і Зеленець (Теребовлян.), Сухостав (Гусятин.), Білче-Золоте (Борщів. р-нів), м. Залішки. Авторка праці “Кошилівці. Археологічні нариси” (1998).

М. Клим'юк.

КРАВЕЦЬ

Іван Миколайович (20. 01. 1944, с. Конюшки, нині с. Квітневе Дубнів. р-ну Рівнен. обл.) – лікар-хірург, громадський діяч. Депутат Кременец. рай. ради 4-х склик. Відмінник охорони здоров'я СРСР (1986). Засл. лікар України (2003). Закін. Терноп. мед. ін-т (1970, нині мед. ун-т). Працював хірургом у Березнів. рай. лікарні (1970–74, Рівнен. обл.); від

1974 – у м. Кременець: викл. хірургії в мед. уч-щі, заст. гол. лікаря Кременец. р-ну та хірург у рай. лікарні (1975–86), від 1986 донині – зав. хірург. відділ. рай. лікарні.

І. Дем'янова.

КРАВЕЦЬ

Олег Адольфович (05. 09. 1955, с. Устечко Заліщиц. р-ну) – економіст, правник, громадський діяч. Депутат Івано-Фр. міськ. ради (1990–98). Закін. ТФЕУ (1977, нині ТНЕУ), Прикарп. ун-т у м. Івано-Франківськ (1997, нині нац. ун-т). Працював в Івано-Фр. обл. фінвідділі, на пром. підпр-вах; 1990–94 – заст. голови із питань економіки

та бюджету Івано-Фр. міськвиконкому, згодом – нач. юрид. відділу; від 1999 – проректор із питань економіки й права Прикарп. нац. тех. ун-ту нафти і газу. Автор статей у фак. виданнях.

Л. Шербак.

КРАВЧЕНКО-БЕРЕЖНОЇ

Роман Олександрович (04. 06. 1926, м. Кременець) – російський науковець, літератор, громадський діяч. Канд. фіз.-матем. н. 1944–45 воював у ЧА, потім служив у Німеччині. Працював на шахтах Донбасу. Закін. Львів. ун-т (1955 нині нац. ун-т). Працював н. с. у Кольській філії АН СРСР. Згодом – спеціаліст із міжнар. зв'язків Музею історії вивчення та освоєння Європ. Півночі в м. Апатити (обидва РФ). Автор оповідань, повістей “Переключка” (1978), “Мій XX вік (Стоп-кадри)” (1998).

П. Гуцал.

КРАВЧЕНЮК

Оксана Францівна (06. 09. 1930, м. Тернопіль) – науковець, громадська діячка. Дружина *О.-В. Кравченюка*. Викл. у коледжі в шт. Канзас (США). 1954–60 працювала у лаб. дослід. Ін-ту раку. Чл. Укр. жін. ліги Америки, діяльна у Пласті й ін. укр. громад. орг-ціях. Авторка спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

КРАВЧУК

Леонід Васильович (06. 01. 1962, с. Вовківці Шумс. р-ну) – історик, краєзнавець, педагог, громадський діяч.

Ордени св. М. Чудотворця (2005), св. В. Великого (2007). Відмінник освіти України (1998). Канд. істор. н. (1997). Депутат Кременец. рай. ради 2-х склик. Закін. Луцьк. пед. ін-т (1987, нині Волин. ун-т), Львів. регіон. ін-т Нац. акад. держ. упр. при Президентові України (2008). Працював викл. історії та сусп. дисциплін Кременец. мед. уч-ща (1987–2005). Від 2005 – 1-й заст. голови Кременец. РДА. Засн. громад. орг-ції “Кременецьке районне козацтво” (2007). Автор праць “Культура і освіта за часів гетьмана Павла Скоропадського” (1988), “Кременець і Словацький” (1999), навч. посібників; геральдики Кременец. р-ну (2007). Референт нар. депутатів *М. Ратушиного* (1998–2002), *О. Гумнюка* (2002–04).

П. Гуцал, Г. Івахів.

КРАВЧУК

Степан Миколайович (20. 01. 1915, с. Ворвулинці, нині Заліщиц. р-ну – 08. 01. 1982, там само) – механізатор, громадський діяч. Депутат ВР УРСР 3–4-го скликання (1955–63). Учасник нім.-рад. війни (1944–45). Бойові медалі. Навчався на курсах трактористів при Кошилів. МТС Заліщиц. р-ну. Працював механізатором, бригадиром місц. колгоспу.

Н. Халуца.

КРАВЧУКІ, брати

– співаки (тенори), самодіяльні композитори, педагоги. **Іван Миколайович К.** (24. 12. 1919,

Іван Кравчук.

с. Дарахів, нині Тереховлян. р-ну – 18. 10. 1990, там само). Закін. Тереховлян. бух. школу, працював за фахом у дільнич. лікарні, вчителем труд. навчання у родин. селі. **Богдан Миколайович К.** (17. 04. 1928, с. Дарахів – 27. 09. 2009, с. Вел. Гаї Терноп. р-ну). Закін. Тереховлян. культ.-освіт. технікум (1947, нині вище уч-ще культури), навчався в Ін-ті мист-в у м. Москва (1953–55, нині РФ). 1948–88 – учитель музики і співів в Дарахів. СШ. Серед вихованців – *Р. Наконечний*, *О. М. Олійник*. Від 1979 – в м. Тернопіль. Автор понад 100 обробок нар. пісень та муз. тв. для вокалістів, нар. і духов. інструментів. Співорг-тор Струсів. самодіял. капели бандуристів “Кобзар”. **К., б.** у дуєті виконали більше 50 тв., тривалий час – солісти капели. Створили понад 100 пісень, у т. ч. на вірші *О. Бугая*, *С. Будного*, *В. Вихруца*, *Б. Демківа*. Серед автор. пісень (тексти і музика): “Граї, моя бандуро” (гімн капели), “Пісня про Тернопіль”, “Тернопільські каштани”, “Молоді тернополянки”, “Моя Тереховля” (до 900-річчя міста), “Любімо свою Ук-

Богдан Кравчук.

раїну”, “Вітай, воскресла Україно”. Із капелою виступали з концертами в містах України, у Болгарії, Литві, Польщі, Словаччині, Югославії та ін. країнах.

Л. Щербак.

КРАЙНЯК

Костянтин Климентійович (14. 06. 1936, с. Устя-Руська Горлиц. пов., нині Польща) – науковець, господа-дарник, громадський діяч. Батько *Л. Крайняка*. Канд. біол. н. (1968), доц. (1996). Багатораз. депутат Терноп. обл., Гусятин. і Терноп. рай., Хоростків. міськ. рад. Від 1946 проживав у с. Ягільниця Чортків. р-ну. Закін. Буцац зоовет. технікум (1956, нині аграр. коледж), Львів. зоовет. ін-т (1961, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). У м. Хоростків Гусятин. р-ну: гол. вет. лікар (1961–66), заст. дир. з наук. роботи (1969–75), дир. (1975–80) дослід. госп-ва Терноп. обл. держ. с.-г. дослід. станції. У м. Тернопіль: нач. обл. упр. с. госп-ва облвиконкому (1980–86), ген. дир. обл. міжколгосп. об’єдн. з птахівництва (1986–87); дир. птахоф-ки “Тернопільська” в с. Вел. Гаї Терноп. р-ну (1987–96). Від 1996 – в ТАНГ (нині ТНЕУ): ст. викл. (1996–97), доц. (1997–98) каф. земел. відносин і технол. дисциплін; заст. дир. ін-ту аграр. економіки і менеджменту), від 2001 – доц. каф. економіки і планування цього ф-ту. Автор більше 30 наук. праць, підручників, зокрема “Система технологій агропромислового виробництва” (2006), статей.

Л. Щербак.

КРАЙНЯК

Людмила Костянтинівна (28. 03. 1970, м. Хоростків Гусятин. р-ну) – вчений у галузі англійської філології. Дочка *К. Крайняка*. Канд. філол. н. (2002), доц. (2005). Закін. філол. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1991, нині ТНПУ). Відтоді – в Терноп. ін-ті нар. госп-ва (нині ТНЕУ): викл., ст. викл., доц., від 2006 – зав. каф. інозмов для облік.-екон. спеціальностей. Автор більше 20 наук. праць, 6 навч. і навч.-метод. посіб., статей у фах. період. виданнях.

Л. Щербак.

КРАЙТ

Роберт (р. н. невід., м-ко Заложці, нині смт Залізці Зборів. р-ну – червень 1919, м. Бережани) – військовик. Четар УГА. Навчався в г-зії у м. Львів. Командант (ком-р) 12-ї сотні 1-го куреня 7-ї (Львів.) бригади. Загинув поблизу Бережан під час *Чортків. офензиви*.

Вас. Ханас.

КРАМАР

Осип (07. 01. 1893, Рогатин. повіт, нині одноймен. р-н Івано-Фр. обл. – 12. 02. 1948, м. Едмонтон, Канада) – правник, громадський діяч. Закін. Бережан. г-зію (1913), навчався у Львів. ун-ті (нині нац. ун-т). Воював в УГА (1918–19), у т. ч. на Тернопільщині. 1926 емігр. до Канади (м. Едмонтон). Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

КРАМАРЧУК

Володимир Дмитрович (21. 03. 1945, м. Підгайці) – військовик, інженер-механік. Полковник.

Орден “Знак Пошани”, медалі. Закін. Львів. політех. ін-т (1968, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), Військ.-транспорт. акад. у м. Ленінград (1978, нині Санкт-Петербург, РФ). Працював інж. Ужгород. машинобуд. з-ду (1968–69). У Львів. політех. ін-ті: викл. військ. каф. (1978–82), викл. (від 1988), нач. каф. відділ. військ. підготовки (1993–96); від 1996 – викл. Військ. ін-ту сухопут. військ (м. Львів). Офіцер автомобіл. служби упр. озброєння ПрикВО (1982–88).

Б. Головин.

КРАМАРЧУК

Любов Ярославівна (22. 11. 1956, м. Підгайці) – лікар, громадська діячка. Депутат Підгаєц. міськ. (1994–98) і рай. (від 2002) рад. Канд. мед. н. (1992). Лікар вищої категорії з педіатрії. Чл. УЛТ США (2005). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1979, нині ТДМУ). Працювала у Підгаєц. рай. лікарні: ординатор дит. відділ. (1980–86), педіатр, зав. рай. поліклініки, заст. гол. лікаря з охорони материнства і дитинства, рай. педіатр, заст. гол. лікаря з мед. обслуг. населення (1988–2006). Від 2006 донині – заст. голови Підгаєц. рай. ради.

П. Мандзин.

КРАМАРЧУК

Тадей (13. 09. 1890, м. Бучач – 24. 11. 1966, м. Детройт, США) – громадський діяч. 1914 мобілізований в австр. армію, перебував на різних фронтах. Від 1918 – в УГА (четар); воював на Тернопільщині. У м. Бучач: довголіт. чл. управи кооперативи “Поступ”, від 1927 – чл. дирекції Повіт. союзу кооператив. Діяльний у громад. орг-ціях діаспори. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

КРАСІВСЬКИЙ

Зіновій Михайлович (12. 11. 1929, с. Витвиця, нині Долин. р-ну Івано-Фр. обл. – 20. 09. 1991, м. Моршин, Дрогобиц. р-ну Львів. обл.) – правозахисник, письменник, громадський діяч. Навчався в Львів. ун-ті (нині нац. ун-т). 1949–53, 1959, 1967, 1975–78, 1980–85 – ув’язн. за нац.-патріот. діяльність. 1963–64 – співорг-тор нелег. орг-ції “Український національний фронт”, вид. підпіл. ж. “Воля і Батьківщина”. Чл. (1979), від 1988 – секр. Укр. Гельсін. спілки, 1990 – ініціатор створ. політ. об’єдн. “Державна самостійність України”, засн. ж. “Українські проблеми” (м. Стрий Львів. обл.). Автор зб. віршів “Невольницькі плачі” (1984, Вел. Британія), роману “Байда”, поеми “Тріумф сатани”, 3-х зб. поезій. Не раз перебував на Тернопільщині, підтримував ділові зв’язки з *І. Геретою*.

П. Гуцал.

КРАСНЕНСЬКИЙ

Францішек (Krasnienski Franciszek; кін. 19 – 1-а пол. 20 ст., м. н. і см. невід.) – польський живописець, педагог. Працював учителем малювання у реал. школі в м. Тернопіль. 1912 – учасник збірної виставки (15 картин, у т. ч. “Зима в Тернополі”, “Міський парк у Тернополі”).

І. Дуда.

КРАСНИК

Ярослав Васильович (17. 07. 1958, с. Мартинівка Бучац. р-ну) – військовик. Полковник. Закін. Харків. вище військ. команд. уч-ще (1980), Військ. акад. (1991, м. Москва, РФ), Акад. ЗС України (1996, магістр держ. військ. упр.). 1992–94 – нач. штабу та ком-р ракет. бригади ПрикВО, згодом – в упр. ракет. військ. артилерії (РВіА) ПрикВО. Від 1998 –

нач. штабу-1-й заст. нач. РВіА, від 2006 – нач. РВіА Зх. операт. командування.

Б. Головин.

КРАСНОВ

Петро Миколайович (10. 09. 1869, м. Санкт-Петербург, нині РФ – 16. 01. 1947, м. Москва, РФ) – російський військовик. Генерал-майор (1914). 1915–16 воював на Тернопільщині: ком-р кавалер. дивізії; відзначився в бою за переправу через р. Дністер біля м. Заліщики 25. 05. 1915. Від червня 1917 – ком-р 1-ї Кубан. дивізії. В травні 1918–літо 1919 – отаман Війська Донського. Жив за кордоном. 1941–45 – співорг-тор і ком-р Рос. визв. армії, яка воювала на боці Німеччини. 28. 05. 1945 англійці видали рад. властям; за вироком військ. трибуналу страчений.

П. Гуцал.

КРАСНОПЕРА

Лев Йосипович (03. 12. 1886, м. Збараж – р. і м. см. невід.) – адвокат, громадський діяч. Д-р права (1928). Дитинство минуло у с. Скорики (нині Підволочис. р-ну). Навчався в укр. г-зії у м. Тернопіль, Львів. ун-ті. В період ЗУНР – офіцер УГА. Від 1925 – пом. адвоката в Новому Селі (нині Підволочис. р-ну). 1929 відкрив канцелярію у м. Збараж. Співорг-тор укр. громад.-політ. і культ.-освіт. життя в місті й повіті: дир. філії ПСК, чл. управи “Просвіти”, повіт. ком-ту УНДО. 18. 05. 1940 К. заарешт. органи НКВС; ув’язн. на 8 р.; загинув в ув’язненні. Реабіліт. 1989.

П. Гуцал.

КРАСНОПІЛЬСЬКА

Руслана Андріївна (29. 08. 1962, с. Головно Любомл. р-ну Волин. обл.) – педагог. Засл. вчитель України, переможець Всеукр.

конкурсу “Учитель року” (обидва – 2000). Закін. Луцьк. пед. ін-т (1983, нині Волин. ун-т). Працювала учителем історії в СШ № 19 у м. Тернопіль (1983–84), 8-річн. школі в с. Хрипськ Любомл. р-ну (1985–86), вихователем санатор. школи-інтернату в родин. селі (1986–87). Від 1988 – вчитель історії і правознавства Терноп. ЗОШ № 22. Автор і співавт. метод. посіб. для вчителів. Чл. журі всеукр. конкурсу “Вчитель року” (2005, м. Ялта, АР Крим; 2008, м. Тернопіль).

Л. Щербак.

КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ

Ігор Миколайович (10. 02. 1923, м. Глухів, нині Сумс. обл. – 1991, м. Львів) – педагог, співак, громадський діяч. Закін. Львів. консерваторію (нині нац. муз. акад.). 1960–87 працював викл. співу, ілюстратором концертмейстер. класу, викл. муз.-теорет. дисциплін Терноп. муз. уч-ща. Діяльний у концерт. житті міста: сольний виконавець, лектор, кер. вокал. ансамблю, орг-тор та учасник вокал. чол. квартету при Терноп. обл. філармонії. Автор пісень, перекладів та худож. обробок для вокал. ансамблів, статей у ЗМІ.

Б. Мельничук.

КРАФТ

Юзеф (р. і м. н. невід. – бл. 1848, м. Радзивилів, нині Радивилів Рівнен. обл.; похов., імовірно, у м. Кременець) – архітектор. За походженням німець. Від серед. 19 ст. проживав у Кременці, де спроектував костюл Св. Станіслава (діючий донині) та ін. споруди. Загинув при буд-ві прикордон. споруд у Радивиліві. На його честь названа Крафтова гора на пд. зх. від Кременця.

Г. Мельниченко.

КРАШЕВСЬКИЙ

Юзеф-Ігнаци (Kraszewski Józef Ignacy; 28. 07. 1812, м. Варшава, Польща – 19. 03. 1887, м. см. невід.) – публіцист, белетрист. Поміщик Волин. губернії. Автор романів і повістей “Спомини з Полісся, Волині та Литви” (1840), “Історія Савки” (1842), “Уляна” (1843), “Остап Боднарчук” (1848), “Ярина” (1850), “Хата за селом” (1854), “Прадавня історія” (1876; поставл. на укр. сцені в обробці М. Старицького). Після польс. повстання (1863) емігр. до Німеччини. Занес. до Книги рекордів Гіннеса за написання 232 романів у 455 томах.

О. Клименко.

КРЕЙДОВИЙ ПЕРІОД ІСТОРІЇ ЗЕМЛІ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– відрізок часу в історії краю. Останній (з трьох) геолог. період мезозой. ери тривалістю 60–70 млн. років. Назв. за наявність у його осадках велик. покладів писал. крейди. На поч. ранньокрейд. епохи вся тер. ниніш. Терноп. обл. була суходолом. У пізньоальб. віці почалась альб-сенноманс. трансгресія (наступ моря на сушу); вона захопила більшу частину Карпат, Прикарпаття і частину Придністров’я. Потім море охопило всю Волино-Поділ. плиту. Море було мілким, у ньому нагромаджувались кварцово-глауконіт. піски, трепели, опоки, мергелі та вапняки з включенням кременю та фосфоритів. У районі гирла р. Серет формувалися рифоподібні утворення, представлені карбонат. пісковиками

та піскуватими вапняками з уламками моховаток і голок мор. їжаків. У наступ. турон-коньяк. час трансгресія моря тривала й охопила тер. майже всієї України. На більшій частині Терноп. обл. море було порівняно глибоким, у ньому нагромадж. переважно крейда та крейдоподібні вапняки зі стяжіннями кременю. У цих відкладах трапл. рештки вел. іноцератів, брахіопод. морс. їжаків та ін. Згодом море відступило до пд. заходу, і в кінці пізньокрейд. епохи тер. області та всього Волино-Поділля стала суходолом.

Й. Свинко.

“КРЕМЕНЕЦКАЯ КОМУНА”

(“Кременецька комуна”)

– газета. Орган Кременец. повіт. революц. ком. ту. Вих. рос. мовою від 07. 06. 1919 з перервами до вересня 1920. У Кременец. краєзн. музеї зберіг. 1-е число видання.

І. Дем’янова.

КРЕМЕНЕЦЬКА ТРАГЕДІЯ

– планове знищення інтелігенції у м. Кременець 28–30. 07. 1941 р. Місцевих проф., викл., лікарів, наук. прац. нім. фашисти викликали у Дім зв’язку громад. орг-цій (нині Центр дит. творчості) під приводом співбесіди для працевлаштування. Там ув’язнювали, катували, розстрілювали. Хоронити тіла на Хрестовій горі змушували кременец. євреїв, яких через рік чекала така сама доля. Вбили під час карал. акції 2,5 тис. кременчан, серед яких науковці З. Опольський та Ф. Мончак, педагог С. Павловський.

І. Дем’янова.

“КРЕМЕНЕЦЬКИЙ ВІСНИК-С”

– незалежна народна газета південної Волині. правонаступник г. “Кременецький вісник” (1999–2006). Вих. від 01. 09. 2006. Засн., вид. і ред. Б. Свіргун. Наклад – 1700 прим. Розповсюдж. у Кременец., Лановец. і Шумс. р-нах.

Б. Свіргун.

КРЕМЕНЕЦЬКИЙ КЎРІНЬ

– військовий підрозділ УПА. Діяв у вересні–грудні 1943. Належ. до терену ПЗУЗ (Пн.-Зх. Укр. Землі, Сх. край) 2-ї Воєн. округи, групи “Богун”; ком-р “Еней” (пд. Рівненщина, пн. Тернопільщина) УПА-Північ. Курінний – “Бурсак”.

Б. Мельничук.

“КРЕМЕНЕЦЬКІ БАРВІНКИ”

– ансамбль народного танцю. Створ. 1993 при Т-ві відродж. польс. культури ім. Ю. Словацького в м. Кременець. Орг-тор і худож. кер. – М. Камінська. Лауреат міжнар. фольклор. фестивалів у м. Жешув (1999, 2002, 2005, 2008), інтеграц. фестивалю танцю в м. Томашув-Любель-

скі (2000, 2006, 2008). У колективі – понад 20 учасників. У репертуарі: “Жешувська сюїта” (польс.), “Кременецькі забави” (укр.) та ін. танці. Учасник Днів міста Констанцін-Сзьорна – побратима Кременця (2007, 2008; всі – Польща), концертів у Тернополі й насел. пунктах області.

Л. Щербак.

“КРЕМЕНІЦЕР ЛЕБН”

– щоденна єврейська газета. Вих. мовою ідіш 1933–39 у м. Кременець.

В. Уніят.

КРЕМІНСЬКИЙ

Ярослав Миколайович (10. 10. 1937, с. Маначин, нині Волочис. р-ну Хмельн. обл.) – вчений у галузі медицини, поет. Канд. мед. н. (2004), проф. Чл. НСПУ (1995). Літ. премії ім. І. Кошелівця (міжнар.), ім. П. Куліша (всеукр., обидві – 2007). Закін. Крим. мед. ін-т у м. Сімферополь (1963, нині ун-т), клін. ординатуру в Терноп. мед. ін-ті (нині ТДМУ). Працював лікарем у Хмельн. обл., в Криму та м. Одеса. Від 1977 – доц., згодом – проф. Луган. мед. ун-ту. Автор понад 130 наук. праць, худож. книг, зб. поезій “Прозорість” (1977), “Життя не матиме зупинок” (1989), “Літепло” (1994), “Сумної осені вишняк”, “Здрастуй, діду” (обидві – 1995), зб. муз.-драм. тв. “Кінгір” (2007, серед. дій. осіб – В. Барвінський, Є. Будник-Кекіш, Г. Дидик, Я. Музика та ін.), 18 рац. пропозицій.

Б. Мельничук, М. Ониськів.

КРЕНЦІЛЬ

Іван (псевда “Кий”, “Меч”, “Максим”; 1914, м. н. невід. – 10. 10. 1946, повл. с. Хоростець, нині Козів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1936), куцшов. орг-тор. 1939–41 – підрай. провідник Бережанщини, Зборівщини. Від 1943 – рай. провідник ОУН. Під час сутички з підрозділом МДБ застрелився. Поет В. Вихрущ присвятив К. вірш.

О. Івахів, Н. Мизак.

КРЖЕЧКІВСЬКИЙ

Федір Миколайович (19. 01. 1923, с. Вовковинці, нині Дерезнян. р-ну Хмельн. обл. – 19. 03. 2008, м. Бережани) – педагог, письменник. Закін. Чернів. учит. ін-т (1948), Львів. пед. ін-т (1952). Від 1948 – вчитель, дир. школи у с. Супранівка (нині Підволочис. р-ну), від 1953 – у м. Бережани: викл., заст. дир. з вихов. роботи, дир. школи-інтернату, викл. технікуму механізації і електрифікації с. госп-ва (1959–79). Автор кн. “Відлуння”, 10 зб. лірич. і гумористич. віршів, тв., опублік. у місц., обл. та центр. періодиці.

Г. Івахів, Я. Мазурак.

КРИВЕНЬКИЙ

Іван Степанович (псевдо “Захар”); 1919, с. Жизномир, нині Буцац. р-ну – 19. 12. 1950, с. Білявинці того ж р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Воював у дивізії “Галичина”. Надрайон. провідник СБ ОУН. Загинув у бою з підрозділом МДБ.

І. Олещук.

КРИВЕЦЬКИЙ

Григорій Васильович (1897, с. Нивра, нині Борщів. р-ну – р. і м. см. невід.) – лікар, учасник національно-визвольних змагань. Д-р медицини. Закін. Віден. ун-т (Австрія). Працював у терапевт., хірург., жін., дит. та інфекц. відділеннях лікарень міст Познань (нині Польща), Львів, Станіслав (нині Івано-Франківськ) та ін. За лікар. допомогу збройному підпіллю ОУН у с. Озеряни (нині Борщів. р-ну) К. заарешт. органи МДБ (1949); засудж. на 10 р. ВТТ. Звільн. 1956, реабіліт. 1993. Подальша доля невідома.

Н. Мизак, М. Федечко.

КРИВІЦЬКА

Олена Сергіївна (23. 02. 1987, м. Ростов-на-Дону, РФ) – спортсменка (фехтування на шпагах). М. сп. міжнар. класу. Чемпіонка України, призерка чемпіонатів України. Переможниця 24-ї літн. Універсиади в м. Банкок (2007, Таїланд). Навчалась у ТНПУ. Тренер – *Н. Духота*.

Б. Мельничук.

КРИВКО

Марія Іванівна (12. 11. 1946, с. Вербівка, нині Борщів. р-ну) – диригент, музикант, педагог. Засл. прац. культури України (2006). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1967), Львів. консерваторію (1985, нині нац. муз. акад.). Від 1967 – в муз. школі у м. Бучач: викл. сольфеджіо, хору та вокалу, від 1985 – кер. аматор. хор. капели (від 1983 – народна) та вокал. жін. ансамблю (1998 – нар.) Бучац. РБК. Автор бл. 100 обробок нар. пісень і тв. укр. композиторів.

Л. Щербак.

КРИВОКУЛЬСЬКИЙ

Дмитро Богданович (07. 01. 1960, смт Рокитно Рівнен. обл.) – лікар. Чл. Укр. т-ва лікарів-онкологів, Європ. т-ва онкогінекологів, Польс. асоц. онколог. гінекологів, Укр. асоц. лапароскоп. хірургів і Європ. асоц. малоінвазив. хірургів. Закін. Терноп. держ. мед. ін-т (1983, нині ТДМУ). Працював хірургом Гошанськ. ЦРЛ, від 1989 – Терноп. обл. онколог. диспансеру. Разом із тим – асист. каф. онкології і метрології ТДМУ. Автор наук. праць.

О. Івахів, Б. Мельничук.

КРИВОКУЛЬСЬКИЙ

Олег Стахович (10. 09. 1964, с. Городище Козів. р-ну) – педагог, фахівець у галузі комп'ютерних технологій. Відмінник нар. освіти України (2007). Галуз. нагороди. Закін. у м. Тернопіль тех. уч-ще № 1 (1983, нині вище проф. уч-ще), пед. ін-т (1991, нині ТНПУ). Зав. гуртка (1992–93), методист (1993–96), від 1996 – зав. відділу інформатики і комп'ют. технологій Терноп. обл. комун. центру наук.-техн. творчості школярів та учнів. молоді. Автор статей у галузі комп'ют. забезпечення.

В. Романів.

КРИВОРОТЬКО

Петро Пилипович (чернече ім'я – Палладій; 24. 11. 1907, Полтавщина – р. і м. см. невід.) – релігійний діяч. Навчався на пастир. курсах при Полтав. єпархіал. упр. Автоном. церкви (від 1943). Працював на Полтав. електростанції. Німці вивез. К. у табір до м. Староконстантинів (нині Хмельн. обл.), звідти потрапив до Почаїв. лаври, де 1944 рукопоклад. у сан священника, служив у лаврі; від 1945 – настоятель у с. Орищі (нині Іванічів. р-ну Волин. обл.). 1946 постригся в ченці, до серед. 1950-х – у Почаїв. лаврі, від 1959 – у селах Новостав і Соснівка (обидва Шумс. р-ну), 1970 повернувся до лаври.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

КРИВОРУЧКО

Богдан Іванович (09. 01. 1948, с. Чорторія, нині Миролубівка Терноп. р-ну) – співак (баритон). Засл. арт. України (1996). Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1968, нині вище уч-ще культури), театр. студію при театрі оперети (1973), консерваторію (1981, нині нац. муз. акад.; обидві – м. Київ). 1968–70 – соліст ансамблю пісні й танцю ПрикВО (м. Львів). У Києві: соліст Засл. капели бандуристів України (1973–81), Укрконцерту, дит. муз. театру, соліст-вокаліст ансамблю МВС України. У репертуарі К. – опер. і оперет. партії, нар. і сучас. пісні, романси, тв. вітчизн. і зарубіж. композиторів; записи на радіо і телебаченні в Україні й за кордоном. Прац. у Китаї (м. Пекін), де викон. тв. китай. композиторів. Гастролював у Канаді, США, країнах Європи. Нині в дуєті з *Є. Савчуком* – учасник благодій. концертів, культур. заходів.

І. Круп'як, Л. Щербак.

КРИВЧЕНСЬКИЙ ЗАМОК

– оборонна споруда, пам'ятка архітектури національного значення. Розташ. у с. Кривче Борщів. р-ну на вис. пагорбі, утвор. скелястим берегом р. Циганка та глиб. яром. Споруд. шляхтичі Концькі в серед. 17 ст. у вигляді прямокутника

Руїни Кривченського замку.

зі шестикут. триярусн. вежами (сполуч. підзем. ходами) й обладн. бійницями для ручної вогнепал. зброї; мури товщ. 1,5 м, вис. – до 7 м. Замок не раз захоплювали у ході воєн. дій: 1648 – козац. військо, 1672 – султан Магомет IV (який повертався від м. Бучач пітя підис. Бучац. мирн. договору), 1675 – польс. король Ян III Собеський. Фортеця відігравала стратег. роль до 1699, коли турків остаточно вигнали з Поділля. З припиненням воєн відбудов. замок служив до серед. 19 ст. житлом графам Голейовським, поки нові власники Зейдмани не розібрали мури і дві вежі на буд-во гуральні та госп. будівлі. 1920-і власті провели деякі реставрац. роботи. В одній із відбудов. веж діяв турист. притулок Поділ. турист.-краєзн. т-ва. Після 2-ї світ. війни на буд-во дороги розібрали в'їзну браму з надбрамною вежею і залишки мурів. 1990 зусиллями місц. колгоспу відновл. дах на пн.-зх. вежі, мур між двома вежами відбудов. на вис. до 4 м; таким замок зберігся донині.

В. Бойко.

КРИЖАНІВСЬКИЙ

Анатолій Васильович (03. 08. 1958, с. Красносілля, нині Збараз. р-ну) – педагог, громадський діяч. Відмінник освіти України. Голова Громад. ради з питань освіти (м. Тернопіль). Закін. Львів. ун-т (1980, нині нац. ун-т). У м. Тернопіль: учитель математики та інформатики СШ № 16 (1980–88); заст. дир. з навч.-вихов. роботи СШ № 19 (1988–93); голова

пед. колективу СШ № 18 (від 1993); методист, дир. інформ.-метод. центру освіти м. Тернополя (2006–07). Від 2007 – дир. Терноп. укр. г-зі ім. І. Франка, яка займає 1-ше місце у рейтингу навч. закладів нового типу. Очоловав Конгрес укр. інтелігенції Тернополя. Співініціат. створ. Асоц. керівників шкіл України. Автор наук.-практ., метод. праць та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

КРИЖАНІВСЬКИЙ

Гавриїл (19. 02. 1837, м. Бучач – 1892, м. Львів) – священник, педагог, літератор, громадський діяч. Д-р теології (1865). Посол Галиц. сейму (1868–76) і рейхсрату (1873–79). Навчався в духов. семінарії у м. Відень (1857–61, Австрія), потім – її префект. Від 1865 – у Львові: вікарій і проповідник собору св. Юра, префект духов. семінарії, доц. теології богослов. ф-ту ун-ту (1865–74). Належав до москвофілів, чл. проводів Руської ради (1870–79), Нар. дому і Галиц.-руської матиці. Автор проповідей, новел і віршів.

П. Гуцал.

КРИЖАНІВСЬКИЙ

Іван (27. 03. 1874, Житомирщина – весна 1943, с. Задиби, нині Турій. р-ну Волин. обл.) – священник, протоієрей. Закін. 4 кл. духов. школи. Від 1920-х – настоятель у с. Чеснівські Раківці (нині Чеснівський Раковець Збараз. р-ну); під час нім.-рад. війни – у с. Задиби, де заморд. фашисти.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

КРИЖАНІВСЬКИЙ

Юрій (24. 11. 1943, м. Бучач) – лікар, меценат. Від 1949 – в США. 1968 здобув диплом лікаря-дантиста. Чл. УЛТ Пн. Америки. Провадив власну практику. Співмеценат видання кн. “Бучач і Бучаччина” (1972). Діяльний в укр. орг-ціях діаспори. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

КРИЇВКИ

– сховища українських повстанців, які у 1940–50-х воювали на території Західної України проти німецьких окупантів і каральних загонів НКВС–МДБ. Облашт. за різним призначенням, залежно від завдань – боївки, шпиталі, зимові схрони. Для цього використ. погребі, підвали, горища, стайні, печери (останні – здебільшого на тер. ниніш. Борщів. та Чортків р-нів). Входи було два, їх прикривали подом печі, копицями сіна чи соломи, картоплею у льосі, ящиками з посадженими в них деревами тощо. Всередині К. – обшиті дошками чи балками, в кожній була віддушина. Одна з найдосконал. – Р. Шухевича в с. Білогірща (нині належ. до м. Львів.). Ма-

кети К. виготовл. у м. Тернопіль *І. Пилипець*; представл. у *Музеї політ. в'язнів*.

Б. Мельничук, І. Пилипець.

КРИКОНЧУК

Анатолій Сергійович (03. 02. 1959, с. Цеценівка Шумс. р-ну) – балетмейстер, педагог. Відмінник освіти України (2000). Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1977, нині вище уч-ще культури), Київ. ін-т культури (1981, нині нац. ун-т культури і мист-в). Працював артистом балету пісні й танцю Червонопрапор. Київ. ВО, Черкас. нар. хору, ансамблю пісні і танцю “Донбас” (м. Донецьк), балетмейстером БК “Текстильник” (м. Рівне), ансамблю пісні й танцю у с. Зоря Рівнен. обл., балетмейстером-постановником Волин. нар. хору (м. Луцьк); викл., ст. викл. каф. хореографії Рівнен. ін-ту культури (1989–2001); від 2001 – худож. кер. нар. вокал-хореограф. ансамблю “Куделиця” Рівнен. міськ. Палацу дітей та молоді. Здійснив понад 40 оригін. постановок танців. Автор наук. статей, методики нар.-сцен. танцю, обробок укр. нар. пісень, музики до хореограф. композицій.

В. Барна, Г. Івахів.

КРИЛЕНКО (КРИЛЕНКОВ)

Микола Васильович (02 (14). 05. 1885, с. Бехтево, нині Сичов. р-ну Смолен. обл., РФ – 29. 07. 1938, м. Москва, нині РФ) – радянський державний діяч. Д-р держ. і прав. н. (1934). 1916–17 – прапорщик в 11-й армії, яка дислок. на Кременеччині; в квітні 1917 обраний у м. Кременець головою армії. ком-ту, через деякий час звільнений. Від 12 (25). 11. 1917 – верхов. головнокомандувач ЧА. Працював в органах юстиції рад. Росії, 1936–38 – нарком юстиції СРСР. Заарешт. органи НКВС; розстріляний. Реабіліт. 1955.

П. Гуцал.

КРИНІЦЬКИЙ

Григорій Томкович (24. 03. 1944, с. Ріпки Горлиц. р-ну Краків. воєв-ва, Польща) – лісівник, науковець, громадський діяч. Д-р біол. н. (1993), проф. (1994). Відмінник освіти України (1995). Відмінник ліс. госп-ва (2004). Засл. діяч н. і т. України (2005). Від 1946 – у с. Лучка Терноп. р-ну. Закін. Львів. лісотех. ін-т (1969, нині нац. лісотех. ун-т Украї-

ни). 1970–78 – інж., н. с., 1978–80 – ст. викл., 1980–83 – доц., 1983 – зав. каф., 1991 – декан, 1994 – проректор із наук. роботи Львів. лісотех. ун-ту. Віце-президент Лісівн. акад. н. України. Голова наук.-метод. комісії у цьому ВНЗ, заст. голови експерт. ради з харч. і легк. пром-сті та с. госп-ва при Держ. акредит. комісії Мін-ва освіти і науки України. Автор 250 наук. робіт.

М. Федечко.

КРИНІЦЬКИЙ

Омелян Трохимович (23. 04. 1929, с. Устя-Руське Горлиц. пов. Краків. воєв-ва, Польща – 15. 01. 2008, с. Ягільниця Чортків. р-ну) – столяр-верстатник. Орден “Знак Пошани” (1977), медалі. 1945 з сім’єю депортов. в Україну. Працював у Сибіру (нині РФ); Чортків. райпобуткомбінаті (нині Ягільниц. ф-ка “Галичанка”); виготовляв меблі та ін. побут. речі, художні вироби. Представл. у всеукр. “Книзі трудової слави галузі”.

С. Бубернак.

КРИПСЬКИЙ

Іван (р. н. невід., м. Тербовля – р. см. невід., там само) – громадський діяч. 1648 – міський голова Тербовлі. Польс. суд звинув. К. як співорг-тора повст. загону в Тербовлі, який приєднався під Пиливцями до війська *Б. Хмельницького*.

Вас. Ханас.

КРИСА (КРАЇНСВА)

Ганна Михайлівна (05. 07. 1956, с. Білозірка Лановец. р-ну) – журналістка. Чл. НСЖУ (1980). Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1980, нині нац. ун-т). Працювала кор., зав. відділу лановец. рай. газети; від 2000 – влас. кор. терноп. обл. г. “Свобода”, співпрац. із ж. “Світові про Україну” (м. Київ).

Б. Мельничук.

КРИСАК

Іван Богданович (20. 06. 1958, с. Слов’ятин Бережан. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Полтав. інж.-буд. ін-т. Инж. із тех. нагляду радгоспу “Ангелівка”, голова кооперативу “Ремонтник”, дир. ТОВ “Воскресіння” (всі – с. Ангелівка Терноп. р-ну), пом.-консультант нар. депутата України, радник Голови Держ. ком-ту України із земел. ресурсів. Від 2008 – нач. гол. упр. земел. ресурсами Терноп. обл.

М. Федечко, Г. Яворський.

КРИСОВАТИЙ

Андрій Ігорович (23. 12. 1965, с. Кошляки Підволочис. р-ну) – вчений у галузі економіки. Д-р екон. н. (2006), проф. Закін. ТФЕІ (1989,

нині ТНЕУ). Відтоді працює в цьому ВНЗ: викл., ст. викл., доц. каф. економіки, обліку і контролю в невироб. сфері, каф. міжнар. валютно-фінанс. відносин і податків, каф. фінансів, від 2001 – зав. каф. податків і фіскал. політики; від жовтня 2007 –

проректор із навч.-організац. роботи ТНЕУ. 1996–2001 – стипендіат КМ України. Автор і співавт. понад 90 наук. праць, у т. ч. 2 монографій, 13 навч. посіб., серед них: “Податки і фіскальна політика” (2003), “Система оподаткування та її інформаційне забезпечення” (2005), “Податкова система України” (2006), статей у фах. період. виданнях.

Л. Щербак.

КРИСЬКІВ

Петро Йосипович (22. 01. 1966, с. Цицори Козів. р-ну) – інженер, правник, громадсько-політичний діяч. Орден “Козацька слава”, грамоти КМ України, Терноп. ОДА. Освіта вища юрид. і тех. 1983–89 проживав у м. Львів, від грудня 1989 – у м. Тернопіль. Від 1989 – ст. інж., 1990 – інж. Терноп. філіалу Львів. політех. ін-ту. Від 1993 – ст. інж., 1996–2003 – заст. дир. ТОКМ. Діяльний у громад.-політ. житті краю: від 2002 – голова громад. орг-ції “Шляхетське зібрання Тернопільщини”, 2004 – голова “Шляхетсько-дворянської ради Тернопільщини”, чл. ради “Дворянства України”; від 2005 – співзасн. і заст. голови Терноп. обл. орг-ції ВО “Свобода”; 2008 – отаман Терноп. обл. орг-ції Козац. територ. оборони України, полковник козацтва. Від жовтня 2009 – кер. регіон. відділ. Конституц.-прав. Ком-ту України.

Б. Мельничук

КРИТІЮК

Роман Кузьмович (14. 10. 1928, с. Печірна, нині Лановец. р-ну) – педагог, публіцист, краєзна-

вець, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. Кременец. пед. уч-ще (1951, нині обл. гуманіт.-пед. ін-т), Чернів. ун-т (1961, нині нац. ун-т). Працював учителем укр. мови і літери у ЗОШ с. Рожиськ Підволочис. р-ну (1951–52); у Чортків. р-ні – учитель

ЗОШ в с. Базар, дир. (1953–59), заст. дир. (1964–67), вчитель укр. мови і літ-ри (1967–94), історії і права (1994–95) ЗОШ у с. Ст. Ягільниця. Позаштат. кор. г. “Голос народу” (від 1992). Автор кн. “Любов сильніша смерті” (2008); худож. творів; літературознав., краєзн., сусп.-політ. публікацій, повістей, надрук. у літ. альманасі Чортківщини “Сонячне гроно”.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

КРИШТАЛЄВИЧ

Ольга Теодорівна (псевда: “Сулима, “Гая”, “Гай”; 20. 04. 1923, с. Чабарівка, нині Гусятин. р-ну – листопад 1947, м. Копичинці, там само) – учасниця національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1943). Після закін. курсів референтів-пропагандистів у м. Камінь-Каширський, нині Волин. обл. (1943) прац. у підпіл. мережі ОУН “Юнак” у родин. селі, вела пропаганд. роботу. 1947, потрапивши в облогу загону МДБ, застрелилася. 12. 06. 1992 останки К. перепохов. у брат. могилі вояків ОУН і УПА на цвинтарі в Копичинцях.

М. Дейкало.

КРІЛЬ

Ірина Миколаївна (11. 11. 1975, с. Куровичі Золочів. р-ну Львів. обл.) – музикант. Чл. Нац. спілки кобзарів України (1999). Гран-прі Міжнар. муз. фестивалю “Політ сови” (1999, м. Кельце, Польща), лауреат 1-го Всеукр. фестивалю-конкурсу кобзар. мист-ва “Під срібний дзвін бандур” (2003, м. Миколаїв). Закін. Львів. муз. уч-ще (1997), ТДПУ (2001, нині ТНПУ). Викл. муз. школи в м. Глиняни Золочів. р-ну (1997–99), кер. дит. вокал. ансамблю ЗОШ № 21 у м. Тернопіль (2002–03). Виступає з концерт. колективами як солістка-бандуристка, учасниця тріо бандуристок “Стрітення”, ансамблю бандуристів “Барви”. Від 2000 – артистка камер. хору Терноп. обл. філармонії.

М. Євгенєва.

КРІЛЬ

Мирослав Михайлович (24. 05. 1974, с. Чистопади Зборів. р-ну) – диригент, музикант. Засл. діяч мист-в України (2009). Дипломант Нац. конкурсу диригентів ім. С. Турчака (єдиний із студентів – фіналіст). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1993), Львів. консерваторію (1998, нині нац. муз. акад.). Викл. у Київ. ун-ті культури (1998–2002). Згодом – худож. кер. камерн. хору, від 2003 – худож. кер. симфон. оркестру, гол. диригент Терноп. обл. філармонії.

Б. Мельничук.

КРІЛЬ

Михайло (псевда “Віра”, “Міша”; 1925, с. Чистопади, нині Зборів. р-ну – 01. 06. 1947, побл. с. Вівся, нині Козів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. Юнацтва ОУН (1941). До 1945 слідчий при окруж. референтові СБ, потім – референт СБ Чортківщини.

О. Івахів, Н. Мизак.

КРІЛЬ

Стефан Станіславович (15. 02. 1942, с. Ляхова, нині Перемишлян. р-ну Львів. обл.) – режисер. Закін. культ.-освіт. уч-ще у м. Чернівці (1964, нині уч-ще культури і мист-в), Київ. ін-т театр. мист-ва (1973, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Від 1973 – реж. Луган. драм. театру, 1979 – Рівнен. муз.-драм. театру; від 1995 – гол. реж. Луган. держ. телебачення. Спектакль “Зойчина квартира” М. Булгакова у постановці К. Львів. обл. муз.-драм. театр (м. Дрогобич) показував 1991 під час гастролей у м. Тернопіль.

В. Барна, Б. Мельничук.

КРІПКИЙ

Микола Іванович (01. 01. 1946, х. Марцелівка, нині належ. до с. Галич Підгаєц. р-ну – 19.

11. 2002, м. Тернопіль) – топограф, різьбяр, художник, громадський діяч. Закін. Чернів. житл.-комун. технікум (1966, геодезист). У Терноп. філії ін-ту “Укрдіпроводгосп” (1969–2001): технік-топограф, інж., нач. відділу. Засн. приват. підпр-во “Надра” (2001). Акти-

віст ТУМ у м. Підгайці. Автор проектів і учасник спорудж. пам’ятника *Т. Шевченку* та хреста

“Жертвам сталінізму і на пам’ять про “Криваву неділю” 1941 р.” (обидва – 1990, м. Підгайці). У родин. хуторі спроект. і побуд. церквою УАПЦ Покрови святої Богородиці (2000).

С. Колодницький.

КРІСА

Іван Якимович (19. 06. 1954, с. Загайці Підгаєц. р-ну) – пожежник, громадський діяч. Генерал-майор служби цивіл. захисту. Канд. тех. н. Орден “За заслуги” 3-го ступ., знак ордена “Святий Дмитро Солунський” 4-го ступ., медалі. Закін. Підгаєц. СПТУ (1970), Львів. пожеж.-тех. уч-ще (1977), Вищу інж. пожеж.-тех. школу в м. Москва (1980, нині РФ). Механізатор колгоспу в с. Старе Місто (1970–72, нині Підгаєц. р-ну), інспектор держ. пожеж. нагляду Монастирис. РВВС, на різних посадах у МВС УРСР, учасник ліквідації наслідків катастрофи на ЧАЕС (1986–87); від 2003 – 1-й заст. нач. Держ. департ. пожеж. безпеки МНС України, 1-й заст. Гол. держ. інспектора України з пожеж. нагляду.

М. Федечко.

КРІЦАК

Михайло Антонович (25. 06. 1946, с. Ішків, нині Козів. р-ну) – педагог. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Відмінник нар. освіти УРСР (1985). Закін. ф-т іноз. мов Львів. ун-ту (1974, нині нац. ун-т). Працював учителем шкіл у селах Олесине (1968–70), Вел. Плавуча (1970–84), дир. (1984–86; обидва Козів. р-ну). Від 1986 – в смт Козова: методист (1986–92, 1994–2005, від 2006), зав. (1992–94) рай. відділу нар. освіти, зав. (2005–06) відділом освіти Козів. РДА. Автор публікації у ЗМІ.

В. Левицький.

КРІМПЕЦЬ

Наталія Ярославівна (15. 02. 1987, м. Тернопіль) – спортсменка (маунтенбайк). М. сп. України (2005), м. сп. міжнар. кл. (2008). Багато-раз. чемпіонка України. Сріб. медаль у міжнар. велогонці (2006, Туреччина, Угорщина), сріб. і бронз. призер міжнар. гонки “Langa” (відповідно 2005, 2006, Польща). Учасниця чем-тів світу (2005, м. Лівінго), Європи (м. Альпаго, обидва – Італія). Чл. зб. команди України (від 2004), ФСТ “Україна”, обл. центру олімпій. підготовки. Навчається в ТНЕУ.

В. Левицький, Б. Мельничук.

КРОПІВА

Володимир Іванович (06. 10. 1947, с. Оситняска Новомиргород. р-ну Кіровогр. обл. – 25. 08. 1995, м. Тернопіль) – інженер, господарник. Га-

виконкому (1982–86), заст. нач. вироб. об'єдн. “Тернопільгаз” (1986–95).

В. Баран.

“КРОСВОРДИ ЛЮКС”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 укр. мовою раз на місяць. Засн. і шеф-ред. І. Тріль. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.” Наклад (2010) – 17 770 прим.

Б. Мельничук.

КРОХМАЛЮК

Андрій Степанович (24. 10. 1871, м. Збараж – 24. 07. 1943, м. Львів) – педагог, громадський діяч. Д-р філософії. Батько *Р.* та *Ю. Крохмалюків*. Навчався в Терноп. г-зії, на філос. ф-ті Львів. і Ягеллон. (Краків) ун-тів. Викладав математику, геометрію та фізику в г-зіях і вчит. семінаріях у містах Галичини, зокрема, 1905–14 – у Тернополі. Від 1916 – у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Від 1929 – дир. приват. семінарії сс. Василянок. 1933 переїхав у Львів. Автор посібників із фіз.-матем. дисциплін.

П. Гуцал.

КРУГЛЯК

Дмитро (09. 01. 1923, с. Денисів, нині Козів. р-ну) – підприємець, громадський діяч. Вояк 1-ї Укр. дивізії Укр. нац. армії (1944–45). 1948 прибув до Канади (м. Едмонтон). Діяльний в Укр. стрілец. громаді та ін. громад. орг-ціях. Автор спогадів й ін. публікацій.

Б. Мельничук.

КРУГЛЯК

Михайло (01. 09. 1896, с. Денисів, нині Козів. р-ну – р. і м. см. невід.) – громадський діяч. Закін. промисл. школу, працював у кооперації. Діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах. Від 1927 – в Канаді (м. Едмонтон). Орг-тор драм. гуртка, чл. будів. ком-ту катедри св. І. Хрестителя. Протягом 4 р. – заст. голови Катедр. громади, чл. управи місц. відділу Т-ва українців-самостійників (ТУС), заст. голови та

чл. провінц. управи ТУС. Представник від ТУС до місц. відділу КУК.

Х. Весна.

КРУПА

Василь Йосипович (22. 01. 1929, с. Поділля, нині Заліщиц. р-ну – 04. 01. 2007, там само) – господарник. Орден Труд. черв. прапора. Депутат ВР УРСР (1967–71). Тракторист у місц. колгоспі (від 1952). Від 1964 – кер. ланки з вищощування цукр. буряків механізов. способом.

Н. Халуна.

КРУПА

Володимир Михайлович (08. 12. 1958, с. Старий Скалат Підволочис. р-ну) – економіст. Галуз. нагороди. Закін. ТФЕІ (1980, нині ТНЕУ). У Хмельн. обл.: контролер-ревізор КРУ Мін-ва фінансів України, ст. контролер-ревізор КРУ в Дунаєвц. р-ні, контролер-ревізор, ст. контролер-ревізор КРУ Мін-ва фінансів України; 1988–95 – зав. фінанс. відділу; 1995–96 – заст. голови-зав. фінанс. відділу Кам'янець-Поділ. райвиконкому, 1996–99 – заст. голови-зав. відділу фінансів Кам'янець-Поділ. РДА; 1996–2000 – 1-й заст. нач., від 2000 – нач. КРУ України у Хмельн. обл. Чл. Нагляд. ради Хмельн. нац. ун-ту (від 2002), викл. Кам'янець-Поділ. с.-г. ун-ту (1994–96). Автор наук. публікацій.

В. Барна.

КРУПА

Євген Іванович (1931, с. Хмільок Люблін. воев-ва, нині Польща – 2005, смт Козова) – господарник. Орден Леніна. Депутат ВР УРСР (1967–71). Від 1945 – в с. Галушинці Підволочис. р-ну. Майстер, апаратник на цукр. з-дах у містах Волочеськ (Хмельн. обл.), Бучач, смт Козова.

Н. Халуна.

КРУПКА

Роман (07. 02. 1910, с. Конюхи, нині Козів. р-ну – 03. 11. 1995, м. Глен-Спей, США) – громадсько-політичний та релігійний діяч. Серед. освіти здобув у м. Рогатин (нині Івано-Фр. обл.), економіку студював у м. Львів (не завершив). До 2-ї світ. війни працював у кооператив. орг-ціях Рогатина. Під час нім. окупації виїхав до Зх. Німеччини. Після 1950 – у США (м. Нью-Йорк). Провід. чл. Орг-ції держ. відродження. Засн. і довголіт. голова відділу Укр. патріархал. т-ва в Озон Парку; діяльний в ін. укр. т-вах, голова центр. ком-ту т-ва “Рогатинщина” (США), яке видало кн. “Рогатинська земля” (1989). Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

КРУПНИК

Григорій Михайлович (15. 05. 1911, с. Семенів, нині Теробовлян. р-ну – 03. 10. 2007, там само) – ветеринарний фельдшер, громадський діяч. Батько *Я. Крупника*. Учасник 2-ї світ. війни; медалі. Подячна грамота *М. Сабриги* (2001). Навчався в Теробовлян. г-зії (1921–24), закін. повіт. курси молод. вет. спеціалістів (1933), Чортків. зооветшколу (1951). Від 1935 – чл. церков. ком-ту в родин. селі. Після війни – бригадир рілників і ветсанітар при зооветпункті в родин. селі; 1950-і: ветфельдшер Іванів. зооветпункту, Ілавчен. зооветдільниці, ветсанітар Теробовлян. райветлікарні; ветсанітар та ветфельдшер у Теробовлян. станції по б-бі з хворобами тварин (до 1987). У родин. селі допоміг зареєстр. громаду віруючих УГКЦ, збирав кошти на буд-во храму, закупив дзвін.

Г. Івахів.

КРУПНИК

Ярослав Григорович (04. 08. 1956, с. Семенів Теробовлян. р-ну) – вчений у галузі ветеринарії. Син *Г. Крупника*. Канд. вет. н. (1988), доц. Закін. Бучац. радгосп-технікум (1979, нині аграр. коледж), Львів. зоовет. ін-т (1984, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій), навчається у Катехит.-пед. ін-ті Укр. католич. ун-ту (від 2008, м. Львів). Вет. лікар у селах

Заздрість, Могильниця (обидва – Теробовлян. р-ну); у Львів. зоовет. ін-ті: асист. (від 1988), доц. (1996) каф. хірургії; відп. за вип. інформац. листка “Прочанин”. Автор і співавт. понад 80 наук. праць, у т. ч. 1 підручника і 2 навч. посібників; зб. поезій “Диктують дні” (1998); буклета про УГКЦ в с. Семенів Теробовлян. р-ну (1995); ст. про *С. Гжицького*, *С. Стояновського* у ЗМІ.

Г. Івахів.

КРУПСЬКИЙ

Іван Васильович (14. 06. 1951, м. Самбір Львів. обл.) – науковець, педагог, журналіст, публіцист. Д-р істор. н. (1997), проф. (1999). Закін. Львів. ун-т (1976, нині нац. ун-т). Працював у м. Львів: кор., ред. багатотираж. г. ун-ту “За радянську науку”; заст. ред. обл. молодіж. г.; зав. ред. істор.-філол. літ-ри у вид-ві “Вища школа”; від 1979 – асист. каф. теорії і практики парт.-рад. преси ф-ту, заст. декана ф-ту журналістики Львів. ун-ту; експерт. ради Держ. акредитацій. комісії з журналістики при Мін-ві освіти і науки України; протягом 2006–08 – голова ДЕК із журналістики в Нац. ун-ті “Києво-Могилянська академія”, Дніпроп. нац. ун-ті, Галиц. ін-ті, ТНПУ (в ост. – викладав). Автор більше 200 наук. публ., кількох індивід. і кол. монографій. Чл. ред. колегій зб. наук. праць “Українська телевізійна і радіо-журналістика”, наук. зб. “Інформаційне суспільство”, “Філологічні науки. Журналістика” та ін.

Б. Мельничук, Л. Сніцарчук.

КРУТИ (Бій під Крутами)

– бій, що відбувся 29 січня 1918 біля залізничної станції Крути (між містами Бахмач та Ніжин, нині Черніг. обл.) під час наступу більшовицьких військ на м. Київ. Заг. чисельність укр. сил – 20 старшин, бл. 500 юнкерів, студент. сотня (115–130 осіб), 80 добровольців та підрозділів місц. Вільн. козацтва. За рішенням ЦР 19. 03. 1918 тіла 27 вояків-студентів перевезено до м. Київ й урочисто поховано на Аскольд. могилі. 1998 на місці бою біля станції К. і на Аскольд. могилі встановл. пам’ят. знаки. Серед героїв, які полягли під К., – *М. Лизогуб*; імена загиблих вписані в книгу “Герої Крут. Лицарський подвиг юних українців 29 січня 1918 року” (м. Дрогобич, 1995).

В. Левицький, Б. Мельничук.

КРУЦЯК

Микола Юрійович (псевдо “Супрун”; 1919, с. Ворвулинці, нині Заліщиц. р-ну – 17. 02. 1945, с. Щитівці, нині цього ж р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. У родин. селі діяльний у “Просвіті”, “Сільському господарі” та ін. т-вах. Повіт. провідник ОУН. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

Н. Мизак.

КРУЧІНІН

Микола Борисович (15. 12. 1936, с. Комунар Радян. р-ну Курськ. обл., нині РФ – 20. 10. 2004, м. Тернопіль) – інженер, господарник. Ордени, медалі. Депутат Терноп. міськ. ради (1978–86). Закін. Львів. автодорож. технікум (1956, нині автомобі.-дорож. технікум), Львів. політех. ін-т (1963, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював майстром, гол. інж. у м. Павлодар (1963–66, нині Казахстан); у Тернополі: гол. інж., нач. РБУ-2 (1967–80), нач. обл. рем.-буд. тресту (1980–83, 1987–96), заст. голови міськвиконкому (1983–84), нач. шлях.-буд. упр. №№ 24, 10 (1984–87), голова правління ВАТ “Тернопільрембуд” (1996–97), нач. відділу шляхів і споруд зовніш. благоустрою ЖКГ (2001–03).

В. Баран, В. Уніят.

КРУЧОВИЙ

Юліан (23. 07. 1907, с. Вел. Березовиця, нині смт Терноп. р-ну) – підприємець, меценат, громадський діяч. 1920–28 навчався в Терноп. укр. держ. г-зії. Власник мануфактур. крамниці в Тернополі. Емігр. до Канади (м. Монреаль). Діяльний у громад. орг-ціях в Україні й діаспорі; фінанс. допомагав ім. Автор спогадів та ін. публікацій.

Х. Весна, Б. Мельничук.

КРУШЕЛЬНИЦЬКА

Лариса Володимирівна (18. 11. 1962, с. Долина Тербовлян. р-ну) – педагог, літераторка, громадська діячка. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1982), Терноп. пед. ін-т (1991, нині ТНПУ). Учитель Долин. ЗОШ, від 1999 – дир. Бєнів. СШ (обидві Тербовлян. р-ну). Авторка краєзн. нарисів “Ескізи до історії с. Долина” (1997), збірок поезій “Принесу я зорю” (2002), “Листи до щастя” (2004), статей, віршів та ін. публікацій в обл. і рай. ЗМІ. Кер. первин. орг-цій “Союзу українок”, т-ва “Просвіта”.

Г. Кушнерик.

КРУШЕЛЬНИЦЬКА

Стефанія (1920, с. Золота Слобода, нині Козів. р-ну) – літераторка, громадська діячка. Під час нім.-рад. війни прац. у місц. “Збірній громаді”, допомагала підпіллю ОУН. 1944 виїхала до Австрії (м. Відень), згодом – до Німеччини, потім

емігр. до Аргентини, звідти – до США. У м. Чикаго діяльна в громад. орг-ціях укр. діаспори. Авторка споминів, 2 зб. віршів “Слідами мого життя” (1993, м. Тернопіль).

В. Хома.

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ

Володимир Амвросійович (13. 05. 1882, с. Біла, нині Терноп. р-ну – 1938, м. Львів) – правник, громадський діяч. Брат *С. Крушельницької*. Д-р права. Навчався в г-зії у м. Тернопіль, на правн. ф-ті Львів. ун-ту. Працював у Львові адвокатом. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії, потрапив у рос. полон. Від 1920 проживав у США. 1935 повернувся в Галичину.

П. Гуцал.

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ

Володимир Борисович (12. 04. 1977, м. Тербовля) – релігійний діяч. Найвища нагорода культ.-мист. фонду ім. Митрополита *А. Шептицького* (2001). Закін. (2001, одночасно) у м. Львів: духов. семінарію Св. Духа Києво-Галиц. митрополії УГКЦ та Богослов. акад.; Укр. катол. ун-т (2006, магістр богослов'я). Лютий–липень 2001 – помічник кер. Організац. ком-ту з підготовки приїзду Папи Римс. Івана Павла II в Україну, від липня 2001 донині – канцлер та викл. історії християнства у Львів. духов. семінарії Св. Духа УГКЦ, від 2005 – ред. катол. часопису “Пізнай правду”. Автор і співавт. наук. праць.

Г. Івахів, Я. Крупник.

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ

Йосип Іванович (1894, с. Коцюбинці, нині Гусятин. р-ну – 10. 02. 1938, Архангел. обл., нині РФ) – педагог. Закін. г-зію у м. Тернопіль, навчався у Львів. ун-ті. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. Офіцер УГА. Від 1920 – у рад. Україні. На час арешту 1934 – вчитель у школі фабр.-завод. навчання в м. Маріуполь (нині Донец. обл.). Ув'язн. на 5 р. у ВТТ; розстріляний.

Є. Гасай.

КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ

Михайло (1874, м. н. невід. – 1919, м. Бар, нині Вінн. обл.) – педагог. Закін. Львів. ун-т (нині

нац. ун-т). Працював викл. г-зії у м. Ряшів (до 1907, нині Жешув); викл. польс., латин. і грец. мов укр. чол. г-зії у м. Перемишль (нині Пшемисль, обидва – Польща) та в Укр. ін-ті для дівчат (1907–12); викл. класич. мов у Бережан. г-зії (1912–19). 1889 зібрав і видав “Пам’яткову книжку першого віча студентів українців-русинів всіх висших шкіл Австрії”. 1919 – учасник б-би за побудову Укр. держави (м. Київ). Помер від тифу.

Я. Мазурак.

КУБАЇ

Іван Михайлович (12. 01. 1916, с. Мужилів, нині Підгаєц. р-ну) – релігійний і культурно-освітній діяч. Закін.

Бережан. г-зію (1935), Львів. богослов. акад. (1943). Чл. ОУН (1935). Від 1939 – в с. Ульвівок повл. м. Сокаль на Львівщині, де навчав молодь релігії і проводив культ.-освіт. роботу. 1943 рукопоклад. у сан священника. Душпастир у селах на Станіславщині (нині Івано-Фр. обл.). Від 1945 – у с. Дуб’є (нині Бродів. р-ну); після закр. церкви підпільно священник у с. Олесько (нині смт Буськ. р-ну, обидва Львів. обл.). 1956 заарешт. Після звільн. переїхав у м. Броди. 1958 за відмову перейти до РПЦ К. спровад. до психіатр. лікарні. Від 1972 – в с. Зимна Вода, повл. Львова, де працював підпільно. Від 1989 – духов. семінарії Св. Духа в с. Рудне (нині належ. до м. Львів).

Н. Волинець.

КУБЕЇ

Володимир Іванович (02. 12. 1936, с. Пилипче,

нині Борщів. р-ну) – лікар, науковець. Закін. Терноп. мед. ін-т (1962, нині ТДМУ). Працював у колгоспі в родин. селі (1954–55). 1962–63 – хірург Скала-Поділ. дільнич. лікарні (Борщів. р-ну); 1963–68 – уролог Борщів. ЦРЛ; 1968–70 – клініч. ордина-

тор із урології Львів. мед. ін-ту (нині нац. мед. ун-т); від 1970 – у Терноп. мед. ін-ті (нині ТДМУ): асист., доц. каф. шпитал. хірургії, зав. курсом урології, від 2003 – у консульт.-лікув. центрі. Автор бл. 50 наук. праць, 3-х рац. пропозицій.

Л. Гута, В. Пришляк.

КУЇВ

Степан Іванович (19. 03. 1962, с. Переможне, нині Мшанець Зборів. р-ну) – математик, фінансист, банкір. Канд. екон. н. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2005), Золотий Хрест Заслуги (Польща). Депутат Львів. обл. ради. Закін. Львів. ун-т (1984, нині нац. ун-т), нац. ун-т “Львівська політехніка” (2002). 1991–94 – кер. наук.-вироб. об’єдн. “Студентський Львів”, 1994–2000 – спеціаліст, нач. відділу, нач. упр., заст. голови правління-нач. упр., 2000–08 – голова правління АТ “Західноукраїнський комерційний банк” (нині – ВАТ “Кредобанк”, м. Львів).

Б. Мельничук, М. Федечко.

КУЇВ

Ярослав (02. 11. 1904, м. Тернопіль – 19. 03. 1967, м. Піттсбург, шт. Пенсильванія, США) – громадський діяч. 1920–25 навчався в укр. держ. г-зії у м. Тернопіль. Належав до “Молодої громади” в Тернополі. На еміграції діяльний у укр. громад. орг-ціях.

Х. Весна, Б. Мельничук.

КУДІНОВА

Ольга Іванівна (21. 08. 1915, с. Андріївка (нині вивед. з облік. даних) Криворіз. р-ну Дніпроп. обл.) – педагог,

громадський діяч. 2 ордени “Знак Пошани” (1961, 1971), медалі. Почес. грамота Президії ВР УРСР (1987). Почес. громадянка м. Тернопіль (1985). Неоднораз. депутат Терноп. міськ. і обл. рад. Закін. філол. ф-т Криворіз. пед. ін-ту (1935, нині ун-т), ВПШ при ЦК КПРС у м. Москва (1957, нині РФ). Працювала вчителем у м. Могилів-Подільський (1935–41, нині Вінн. обл.), дир. школи в м. Троїцьк (1941–44, нині Челябін. обл., РФ). Від 1944 – в Тернополі: інструктор відділу шкіл, зав. відділом обкому партії по роботі серед жінок, 2-й секр. Терноп. міськкому партії (1952–74).

Н. Халуца.

КУДРИНСЬКИЙ

Леонід Олександрович (1954, м. Борщів – 27. 04. 2006, м. Тернопіль) – пожежник. Полковник внутріш. служби. Медалі, відзнаки МВС. Закін. Львів. пожежно-тех. уч-ще (1974, нині ін-т пожеж. безпеки МНС України). 1976–96 – на посадах серед. і ст. керів. складу в пожеж. охороні Терноп. обл. Учасник ліквідації наслідків катастрофи на ЧАЕС (1986); інвалід 2 групи (радіац. ураження).

Б. Мельничук, М. Федечко.

КУДРИНІЄЦЬКИЙ ЗАМОК

– оборонна споруда, пам'ятка архітектури національного значення. Розташ. у с. Кудринці

Одна з веж замку.

Борщів. р-ну на вис. мисоподібн. виступі над р. Збруч, на місці давньорус. городища. Споруд. польс. шляхтичі Гербурти на поч. 17 ст., на т. зв. Волоськ. шляху як оборон. твердиню проти нападів степ. кочівників, татар. Замок із трьох боків був майже неприступним, найкращий захист – зі сх. боку, що стрімко обривається до річки Збруч. Збуд. фортеця у вигляді видовж. неправил. чотирикутника, з трьома кут. вежами, найбільша довж. – 70 м, шир. – 25 м, товщ. мурів – до 1,5 м. З пн. боку прокоп. глиб. рів, на кутах розташ. дві башти – квадратна (одночас. служила в'їзною брамою і була пристос. для стрільби з гармат) та восьмикутна, третя – п'ятикутна – над яром із краю узгір'я. Під нею були підземелля, з яких починалися підзем. ходи. У пд. стіні – ще один в'їзд у вигляді арки. Башти та мури замку були оснащ. бійницями для ручної вогнепал. зброї і пристос. для ведення фронтал. й флангов. вогню. Замок не раз захопл. під час воен. дій: 1648 – козац. загони *М. Кривоноса*, 1672 – турки, які розмістили там гарнізон; поляки, відбивши фортецю, використ. її як опорний пункт у б-бі за поверн. м. Кам'янець-Подільський (нині Хмельн. обл.). Після припин. воен. дій тодіш. власники шляхтичі Гумецькі прибуд. до сх. стіни замку палац із 6 приміщень. У ролі панс. рези-

денції замок проіснув. до серед. 19 ст., поки нові власники Бартфельди не почали розбирати його на буд. матеріали. 1920-і замок передали у власність *Поділ. турист.-краєзн. т-ва* і частково реставр. одну з веж. Від 2-ї світ. війни замок у руїнах. Донині зберег. мури з пд., зх. та пн. боків, пд., пн.-зх. і частково надбрамна вежі.

В. Бойко.

КУЖДА

Олексій Олексійович (26. 06. 1950, с. Комишоватка Примор. р-ну Запоріз. обл.) – художник та різьбяр. Закін. школу-інтернат у с. Нове Село Підволочис. р-ну, нар. ун-т мист-в у м. Москва (1974, нині РФ). Працював у Козів. р-ні: художником-меблярем побустрембудільниці в смт Козлів, від 1995 – кер. приват. майстерні з виготовл. меблів (села Купчинці, Яструбове). Учасник худ. виставок. У творч. доробку – понад 100 картин: пейзажі, натюрморти, портрети. Роботи зберіг. у музеях і приват. колекціях в Україні й за кордоном. Автор віршів.

М. Федечко, В. Хома.

КУЗИК

Володимир Дмитрович (20. 07. 1972, м. Зборів) – журналіст. Від 1972 – в м. Тернопіль. За-

кін. ТАНГ (2005, нині ТНЕУ). Від 2000 працює в ЗМІ: ред. кримінал. хроніки г. *“RIA плюс”* (2000–02), журналіст відділу новин, ведучий, автор. програми *“Скажіть відверто”*, координатор програм *“Тема тижня”*, *“Жіночі клопоти”*, *“Формула здоров'я”* на *“TV-4”* (2002–03), всеукр. проекту *“Вибори онлайн”* (2004), журналіст г. *“Місто”* (2003–05), заст. гол. ред., гол. ред. г. *“Номер один”* (2005–08), ред. г. *“Тернопільська газета”* (від 2008); водночас власкор. інформ. агенції *“Українські новини”* в Терноп. обл. (2004–05). Співзасн. громад. орг-ції *“Тернопільський прес-клуб”*. 2008 – переможець конкурсу на краще журналіст. розслідування й автор. публікацію з протидії корупції в ЗМІ Терноп. обл. за проектом *“Гідна Україна”*.

В. Левицький, Б. Мельничук.

КУЗИК

Дарія (27. 02. 1923, с. Устечко, нині Заліщиц. р-ну) – скрипаль, музичний педагог, громадський діяч. Секр. Союзу українок у м. Пере-

мишль (1939–44, нині Пшемисль, Польща). Від 1944 – в Німеччині, 1948 – у США. Закін. муз. консерваторію у Філадельфії (1958). Співпрац. з муз. консерваторією у м. Трентон, викл. в амер. школах, від 1963 – в Укр. муз. ін-ті. Голова Союзу українок в Трентоні, відділу Патріархал. т-ва, секр. Укр. Патріархал. світ. об'єдн. (1969–74). Автор ст. на церк. теми.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

КУЗІК

Любомир (01. 01. 1920, с. Добромірка, нині Збараз. р-ну – 17. 07. 1993, м. Чикаго, США) – військовик, громадський діяч. Закін. г-зію у м. Львів, студював медицину і право. 1941 – учасник похід. груп ОУН. Від 1943 – доброволець дивізії “Галичина”, де пройшов старшин. вишкіл (поручник); воював у Австрії, потрапив у полон в Італії (м. Ріміні). Від 1947 – в таборі для переміщ. осіб у Німеччині; 1953 – емігр. до США (м. Чикаго). Діяльний в ОУН, комбатант. і спорт. орг-ціях, у хорі “Сурма”, співзасн. вид-ва “Самостійна Україна” в Чикаго.

В. Маркусь, Б. Мельничук.

КУЗІК

Любомир Степанович (18. 10. 1960, с. Черняхівці Збараз. р-ну) – фінансист, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. ТАНГ (1986, нині ТНЕУ). Працює на Козлів. спирт. з-ді (Козів. р-ну): заст. гол. бух. (1986–93), від 1993 донині – гол. бухгалтером. 1991 з ініціативи К. створ. юнац. футбол. команду “Кристал” (від 1996 – “Товтри”, сріб. призер з мініфутболу; від 2009 – Козів. рай. громад. орг-ція “Футбольний клуб “Товтри”).

Я. Пархомчук.

КУЗІК

Мирон Григорович (13. 02. 1952, с. Вибудів Козів. р-ну) – правник. Підполковник міліції. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. біол. ф-т Ужгород. ун-ту (1973). 1975–95 – операт. працівник Упр. МВС Терноп. обл.

В. Левницький.

КУЗІШИН

Іван Іванович (17. 02. 1962, смт Гримайлів Гусятин. р-ну) – педагог. Майстер сучас. декор.-приклад. мист-ва (нар. майстер, 2003). Галуз. нагороди. Закін. Хмельн. технолог. ін-т побут. обслуговування (1984, нині нац. ун-т). Відтоді працював лаборантом, ст. лаборантом каф. хімії Терноп. філії Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ); інж., ст. інж. на каф. загальнотех. дисциплін Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ); нач. зовніш.-екон. відділу обл. об'єдн. ветеранів Афганістану “Інтерконтингент”; в Держ. архіві Терноп. обл.; упр. культури ОДА, від 2002 – провід. мето-

дистом з обра- зотвор. та декор.- приклад. мист-ва Терноп. обл. метод. центру нар. творчості. Підготував 9 каталогів і 7 твор. довідників про май- стрів образотв. та декор. мист-ва, про- вів понад 80 виста- вок у містах Київ, Тернопіль, Терноп. обл. Автор кн. “Вели- кодня писанка” (2009), понад 100 публікацій у ЗМІ.

Г. Івахів, Б. Мельничук.

КУЗІШИН

Іван Миколайович (05. 12. 1931, с. Теляче, нині Мирне Підгаєц. р-ну) – педагог, будівельник, реставратор, гро- мадський діяч. Уряд. нагороди. Закін. пед. уч-ще (1949), навч.-торгов. школу у м. Бережани, курс. комбінату “Київ- енерго” (1969). Учи- тель ЗОШ у родин. селі, бух., будівель- ник електропід- станцій, житл. буд- инків (м. Терно- піль). У с. Вел. Гли- бочок Терноп. р-ну: реставр. церкву (1989–97), пам'ятники; за власні кошти побуд. пам'ятник до 2000-річчя Різдва Христового. Діяльний у “Про- світті” та ін. т-вах.

М. Сагайдак.

КУЗІШИН

Ліонія Володимирівна (09. 06. 1944, с. До- маморич, нині Терноп. р-ну) – педагог. Відмін- ник освіти України (1993). Вчитель-мето- дист вищої кате- горії (1994, 1999, 2004). Засл. вчи- тель України (1995). Галуз. нагороди. Закін. Львів. полі- граф. технікум (1962), навчалась у Креме- нец. пед. ін-ті (1965– 67), закін. Львів. ун-т (1971, нині нац. ун-т). Працю-

вала у друкарнях Терноп. обл., Львів. обл. друкарні (1962–71). Від 1971 – учитель історії в школах у с. Перволока Бучац. р-ну, м. Калуш Івано-Фр. обл., с. Прошова Терноп. р-ну (від 2002 донині). Голова методоб'єдн. вчителів історії Терноп. р-ну. Автор статей на істор. теми в періодиці краю.

Г. Івахів.

КУЗІВ

Павло Григорович (08. 05. 1956, поселення Березово, нині Нижньо-Інгаш. р-ну Краснодар. краю, РФ) – господарник. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. ТФЕІ (1977), юрид. ф-т ТАНГ (2003, нині обидва ТНЕУ). Працював ст. контролером-ревізором КРУ Мін-ва фінансів УРСР у Бережан. р-ні (1979–83), гол. бух. пересув. механізов. колони № 13 тресту Тернопільмеліоводбуд (1993–95), нач. відділу Держ. податк. інспекції в Бережан. р-ні. Від 1995 донині – дир. аудитор.-консультац. фірми “Орієнтир-Аудит” (м. Бережани).

В. Левицький.

КУЗЬ

Наталія Вікторівна (18. 11. 1957, м. Чортків) – підприємець, громадська діячка, меценат. Закін. Терноп. філію Львів. політех. ін-ту (1983, нині ТНТУ). Працювала техніком-конструкт., інж.-конструкт. у ВПКП “Світло” (від 1980), менеджером у ТОВ “Трек” (1991–95). Від 1995 займається підприємн. і благодійн. діяльністю: дир. т-в “Термо-Т” і “Трек”. Шеф-ред. г. “Русалка Дністрова”. 2000–08 – голова ком-ту премії ім. Братів Богдана і Левка Лепких (м. Тернопіль). Матеріал. підтримує видавн. проекти та культ.-мист. акції.

І. Дем'янова.

КУЗЬМА

Зиновій (1894, с. Стриївка, нині Збараз. р-ну – 31. 10. 1934, м. Тереховля) – священник, громадський діяч. Закін. Терноп. г-зію, Львів. духов. семінарію (1923). Добровольець УГА, підстаршина у 4-й Золочів. бригаді. Після втечі з польс. полону – в Армії УНР. 1923 рукопклад. у сан священника. Служив на парафіях у селах Манаїв (нині Зборів. р-ну), Лукавець, Батьків (нині Бродів.), Плугів (нині Золочів. р-нів Львів. обл.). Від 1925 – у Тереховлі, катехит у школах міста. Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах, кооп. орг-ціях. Відомим став завдяки реліг. і нац. проповідям, зокрема в с. Зарваниця (нині Тереховлян. р-ну).

Б. Мельничук.

КУЗЬМИЧ

Марта Ярославівна (10. 11. 1955, с. Іванків Борщів. р-ну) – педагог, громадська діячка. Де-

путат Борщів. рай. ради (1990–92, від 2007). Закін. Чортків. пед. уч-ще (1974), Кам'ян.-Поділ. пед. ін-т (1987, нині нац. ун-т, Хмельн. обл.). Працювала вчителем: у ЗОШ в с. Глинне Рокитнів. р-ну Рівнен. обл. (1974–78), у м. Чигирин Черкас. обл. (1978–81); інспектором комісії в справах неповноліт. при Борщів. райвиконкомі; вчителем у родин. селі (1984–92, 1993–97); заст. голови (1992–93), гол. спеціалістом (1997–98) Борщів. РДА; від 1998 – дир. Мушкатів. ЗОШ Борщів. р-ну. Голова рай. орг-ції Союзу українок (від 1990). Чл. правл. Борщів. райоб'єдн. Всеукр. т-ва “Просвіта” (від 1990). Авторка більше 100 публ. у ЗМІ.

П. Довгошля.

КУЗЬО

Степан Володимирович (24. 03. 1974, с. Увисла Гусятин. р-ну) – спортсмен (інваспорт, порушення зору). М. сп. України з пауерліфтингу (2007). Чемпіон і призер України з пауерліфтингу та б-би дзюдо. Канд. у збірну команди України з пауерліфтингу (порушення зору).

В. Левицький.

КУЙБДА

Олексій Іванович (27. 09. 1949, смт Букачівці, нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл.) – лікар, громадський діяч. Чоловік *Л. Левицької*. Галуз. нагороди. Чл. правління Асоц. анестезіологів України; відмінник винахідництва і раціоналізації. Закін. Івано-Фр. мед. ін-т (1972, нині мед. акад.). Працював хірургом обл. госпітально інвалідів Вел. вітчиз. війни (м. Суми); хірургом Красноарм. вузл. лікарні Донец. залізниці (1975–76); лікарем-анестезіологом-реаніматологом, від 1991 – зав. відділ. анестезіології і реаніматології Терноп. обл. клініч. лікарні, гол. анестезіолог упр. охорони здоров'я Терноп. ОДА. Автор бл. 30 наук. статей, 72 рац. пропозицій.

М. Федечко.

КУК

Василь Степанович (псевда: “Василь Коваль”, “Юрко Леміш”, “Медвідь” та ін.; 11. 01. 1913, с. Красне, нині Буськ. р-ну Львів. обл. – 09. 09. 2007, м. Київ, похов. у родин. селі) – учасник національно-визвольних змагань. Генерал-хорунжий УПА. Чл. ОУН (1929). Відмовився від звання Герой України (2002). Навчався у Люблін. катол. ун-ті (1932, Польща). Відтоді – чл. Край. Екзекутиви ОУН; заарешт. за політ. діяльність. 1937 перейшов у підпілля, орг-тор друкарні в с. Угринів на Підгаєччині. Від 1939 працював із *С. Бандерою*, *Р. Шухевичем* у м. Краків (Польща), де очолював орг. референтуру революц. проводу ОУН. Співорг-тор Похід.

груп ОУН. Від 1942 – голова Проводу ОУН на Пд.-Сх. землях України, 1943 – ком-р УПА-Південь. Від 1947 – заст. Р. Шухевича, після його загибелі – Голова Проводу ОУН, Гол. ком-р УПА і Голова Ген. Секретаріату УГВР (1950–54). Перебував як кер.

ОУН і УПА у Бережан. та ін. р-нах Тернопільщини; на поч. 1942 з *В. Охримовичем* і *Я. Старухом* вів у с. Вел. Глибочок курси кер. серед. ланки ОУН (нині Терноп. р-ну). Заарешт. органи КДБ (1954). Ув'язн. у слід. ізоляторах (до 1960, м. Київ, м. Москва, нині РФ). Після звільнення – м. н. с. Держ. істор. архіву та Ін-ту історії АН УРСР; від 1972 – на різних посадах у м. Київ. Чл. Головної Булави Всеукр. Братства ОУН-УПА, голова наук. відділу Братства УПА. Автор статей та брошур істор.-визв. тематики.

Б. Мельничук, Б. Пиндус, М. Федечко.

КУКУРУДЗА

Максим Іванович (18. 08. 1890, с. Шили, нині Збараз. р-ну – 26. 05. 1938, Бутовський полігон біля м. Москва, нині РФ) – художник-декоратор. Навчався в реал. школі у м. Тернопіль, закін. худож.-пром. школу в м. Львів (1910). Вивчав іконопис у Почаїв. лаврі, храмах м. Дубно (нині Рівнен. обл.). 1908–10 – чл. УСДП Галичини. 1911–12 розписував церкви на Львівщині, Станіславщині (нині Івано-Фр. обл.), Волині. Під час 1-ї світ. війни працював реставратором, художником-декоратором у містах Вятка, Володимир, Єкатеринбург (всі нині – РФ). Від 1917 – в ЧА, належ. до військ. театру. 1921–29 – у містах Челябінськ, Златоуст (нині РФ). Від 1929 – в м. Москва: наглядач у Третьяков. галереї. 1938 – заарешт. і страчений. Реабіліт. 1989. Інформація про К. опубл. у Книзі Пам'яті “Бутовський полігон, 1937–1938 рр.”.

Є. Гасай.

КУКУРУДЗА

Роман (псевдо – Бурковський; 14. 05. 1903, с. Лапшин, нині Бережан. р-ну – 02. 03. 1977, м. Лондон, Вел. Британія) – педагог, редактор, громадсько-політичний діяч. Чл. Проводу ОУН, Ради СУБ, Гол. управи Спілки укр. журналістів у Вел. Британії. Доброволець УГА, воював в *Армії УНР*. Здобув вищу освіту. Учителював

у Чортків. і Бережан. г-зіях. Зазнав переслідувань від більшовиків, заарешт. гестапо. Емігр. у Німеччину, де діяльний в ОУН; дир. Укр. торг. школи в м. Новий Ульм; орг-тор укр. сусп.-політ. життя у Вел. Британії. Співзасн. ж. “Визвольний шлях”, співзасн. і секр. кооперативи “Нова Фортуна”, ділов. дир. Укр. видавнич. спілки, дир. школи українознавства у м. Лондон. В остан. роки життя – гол. ред. тижневика “Українська Думка”.

Я. Мазурак.

КУКУРУДЗА

Геннадій Іванович (03. 10. 1961, м. Золочів Львів. обл.) – спортсмен, підприємець. М. сп. з велоспорту (1983). Багатораз. переможець і призер обл., всеукр. та всесоюз. змагань. Закін. Терноп. ПТУ № 1 (1979, нині вище проф. уч-ще). Працював тренером із велоспорту та механіком у т-ві “Локомотив” (м. Тернопіль) і механіком зб. команди УРСР. 1993 відкрив магазин і майстерню з ремонту велосипедів (єдина в обл.).

В. Левицький, Б. Мельничук.

КУЛІК

Надія Михайлівна (09. 09. 1981, м. Монастирська) – музикант, бандуристка-співачка (ліричне сопрано). Чл. Нац. Спілки кобзарів України (2009). 2-я премія Міжнар. фестивалю козац. пісні “*Байда*” (2003, м. Тернопіль), переможець Міжнар. муз. фестивалю “Балатон–мистецтво–молодість” (2004, м. Балатонфюред, Угорщина), 1-го всеукр. молодіж. фестивалю-конкурсу кобзар. мист-ва “Під срібний дзвін бандур” та ін. Закін. Терноп. муз. уч-ще (2000), ТНПУ (2005). Від 2004 – викл. класу гри на бандурі, кер. ансамблю бандуристів “*Вишиванка*”. У творч. доробку – обробки лемків. нар. пісень та ін. Сольні концерт. програми, зокрема, у Тернополі “Година щасливого забуття в музиці чекає на вас...” (2004). Аудіоальбом “Не забудь...” (2008; 13 різножанр. творів).

М. Євгенєва.

КУЛІНИЧ

Михайло (1890, с. Мужилів, нині Підгаєц. р-ну – 1944, Німеччина) – релігійний та громадський діяч. Студіював право у Львів. ун-ті. Під час 1-ї світ. війни мобіліз. в австр. армію, скеров. у одноріч. офіцер. школу, після закін. якої служив офіцером до розпаду Австро-Угорс. імперії. Від 1918 – старшина УГА, воював на Тернопільщині. Згодом навчався на теолог. ф-ті; 1926 рукопоклад. у сан священника. Душпастир у селах Будилів та Покропивна (нині Козів. р-ну), де діяльний у відродженні та утвердж. нац. свідомості селян;

за це зазнав переслідувань влади. 1944 емігр. на Захід. Загинув під час бомбардування.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

КУЛІНИЧ

Ольга-Надія Михайлівна (25. 03. 1928, с. Серники Середні, нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл.) – педагог, громадська діячка. Сеньйор “Пласту”. Навчалася в г-зіях у містах Тернопіль (1939) і Ашаффенбург (Німеччина). Емігр. у Словаччину, звідти до Німеччини, згодом – до США (м. Нью-Йорк), де працювала на ф-ці; закін. торг. коледж; викл. торг. відділу США при церкві Св. Юра (1970–88). Постійно працювала в “Пласті” – з новацтвом, на вишколах. Чл. ред. журналу для новац. виховників “Вогонь Орлиної Ради”; автор публікацій.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

КУЛЬБА

Володимир Іванович (01. 11. 1937, с. Забойки, нині Терноп. р-ну) – інженер, громадський діяч, меценат. Грамоти, відзнаки. Депутат Терноп. міськ. ради (1990–94). Закін. Львів. політех. ін-т (1968, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Від 1956 працював муляром, інж., ст. інж., виконробом, ст. виконробом, ст. інж. головою правління ВАТ РБУ-4 (1977–99), приват. підприємцем (2000–09). Від 2009 – дир. ПП “Вік-Буд”. Жертводавець та співініціатор відновлення пам’ятників у родин. селі.

Л. Горшко.

КУЛЬПА

Петро Володимирович (05. 04. 1964, с. Красносілля Збараз. р-ну) – електромонтер, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Терноп. тех. уч-ще (1982, нині тех. коледж). Від 1983 – електромонтер на Терноп. комбайн. з-ді.

В. Левицький.

КУЛЬЧІНСЬКИЙ

Богдан Георгійович (10. 08. 1943, м. Кременець) – громадсько-політичний діяч. Батько *О. Кульчинського*. Депутат Терноп. обл. ради (1990–94, 2006–09). Закін. Дніпроп. ун-т (1966, нині нац. ун-т). Працював інж.-фізиком в Ін-ті ядер. досліджень АН УРСР; інж. у Кременец. інформ.-обчислюв. центрі держ. статистики (1975–77), гол. інж. (1977–87), заст. нач. відділу статистики Кременец. р-ну; 1992 – голова Кременец. міськ. ради, 1997 – 1-й заст. голови, 1998 – нач. відділу внутр. політики Кременец. РДА. Від 1992 – голова рай. орг-ції НРУ; чл. Проводу Терноп. край. орг-ції НРУ. 1994, 2003 – пом. нар. депутатів України.

І. Дем’янова.

КУЛЬЧІНСЬКИЙ

Олесь Богданович (24. 07. 1980, м. Кременець) – перекладач, сходознавець. Син *Б. Кульчинського*. Літ. премія ж. “Всесвіт” “Ars Translacionis” ім. М. Лукаша (2005). Закін. Ін-т філології Київ. нац. ун-ту (2003). Відтоді – на творч. роботі. Автор перекладів із турец., зокрема оповідань, опубл. у ж. “Всесвіт”: Р. Х. Карая “Лахмітник” (2004), А. Несіна “Чи не парле ви, бува, по-французькому?” (2006); Р. Н. Гюнтекіна “Адвокат” (2007), романів О. Памука “Мене називають Червоний” (2005), “Сніг” (2006; обидва – у п’ятірці кращих переклад. творів номінації “Красне письменство” всеукр. рейтингу “Книжка року” (2007).

І. Дем’янова.

КУЛЬЧІЦЬКИЙ

Іван (псевдо “Сич”; 1919, с. Росохач, нині Чортків. р-ну – 24. 04. 1945, с. Садки, нині Заліщиц. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Сотенний куреня УПА “Сірівки”. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

Н. Мизак, І. Олещук.

КУЛЬЧІЦЬКИЙ

Іван Степанович (13. 02. 1883, с. Глещева, нині Тербовлян. р-ну – р. і м. см. невід.) – адвокат, громадський діяч. Д-р права. Навчався в Терноп. г-зії, Львів. ун-ті. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. Офіцер УГА. Від 1926 – адвокат у м. Збараж. Очолював у місті Укр. нар. дім, належ. до управ філій ПСК і “Просвіти”. 1936 заарешт. за політ. діяльність, засудж. 1939–41 працював учителем. Липень 1941 – березень 1942 – голова повіт. Нац. ради і староста повіту, очолював Укр. допомог. ком-т. У березні 1944 пропав безвісти; за деякими даними, К. заарешт. підрозділ Смерш; страчений.

П. Гуцал.

КУЛЬЧІЦЬКИЙ

Михайло Йосипович (02. 02. 1949, с. Ст. Брикуля, нині Тербовлян. р-ну) – художник, педагог, різьбяр, майстер декоративно-ужиткового і сакрального мистецтва. Чл. НСМНМУ (2008). Галуз. і церков. відзнаки. Закін. Львів. с.-г. ін-т (1971, нині нац. аграр. ун-т), ТДП (1976, нині ТНПУ). 1972–2007 – кер. гуртка худож. різби по дереву шко-

ли-інтернату в с. Струсів Тербовлян. р-ну. Нині – на творч. роботі. Займається різьбленням у техніці плоскої різьби, розписом на дереві, викон. у техніці точіння з елементами яворів. різьби. Від 1990-х виготовляє іконостаси (бл. 20 – у селах Бурканів, Кривки, Струсів Тербовлян. р-ну, Рівнен. та Івано-Фр. обл.). Із *Р. Вільгушинським*: спорудж. і оформл. каплиці у містах обл. та України; реконстр. колону св. Яна Непомука *І.-Г. Пінзеля* в м. Бучач (2007). Орг-тор пленерів “Струсівська осінь” (2007, 2008). Від 2001 – учасник обл. та міжнар. мист. виставок, всеукр. свят нар. ремесел і фольклору. Тв. К. зберіг. у музеях і приват. колекціях в Україні, Австралії, Аргентині, Ватикані, Канаді, США, країнах Зх. Європи.

Л. Щербак.

КУНАВІЧ

Емілія (Kunawicz Emilia; 01. 06. 1905, м. Чортків – 14. 02. 1989, м. Вроцлав, Польща) – польська письменниця. Від 1910 – в м. Закопане (Польща). Авторка 9 худож. книг, із яких 2 – твори драматургії.

С. Ткачов, В. Ханас.

КУНЕЦЬ

Ігор Степанович (29. 09. 1969, с. Слобідка-Мушкатівська Борщів. р-ну) – педагог, громадський діяч. Закін. Чернів. ун-т (1992, нині нац. ун-т), Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України (2006). Працював учителем Борщів. СШ № 2 (1992–94); митним брокером, юрисконсультом Борщів. цукр. з-ду (1994–99); нач. відділу матер.-техн. забезпечення, ст. інж. із постачання філії “Борщів” ЗАТ “Тернопільський АПК” (1999–2002); заст. голови (2002–05); головою (2005–06) Борщів. рай. ради; від квітня 2006 – заст. голови, 02. 11. 2007 – голова Борщів. РДА; 13. 12. 2007 – голова Бородян. РДА Київ. обл.

Б. Мельничук, М. Федечко.

КУНИЦЬКИЙ

Касян Михайлович (псевд. Михайло Надзбручанин; 1848, с. Медин, нині Підволочис. р-ну – 22. 10. 1918, м. Львів) – церковний і громадський діяч, літератор, меценат. Закін. духов. семінарію. Довголіт. військ. капелан для укр. вояків в австр. армії. Підтримував матеріально видавн. діяльність “Просвіти”. Автор літ. творів, опубл. “Спомини з побуту в Боснії в рр. 1879–82” (г. “Зоря” 1882, ч. 12–24).

Б. Пиндус.

КУНИЦЬКИЙ

Роман Йосипович (20. 01. 1945, с. Товстенке, нині Чортків. р-ну) – вчений-економіст. Канд.

екон. н. (1995), доц. Галуз. нагороди. Закін. Вищу школу проф. руху (1982, м. Москва, нині РФ). Нині – доц. Івано-Фр. ін-ту нафти і газу. Сфера наук. досліджень – соц. захист насел. в умовах ринк. екон., ринк. робоч. сили. Автор понад 30 навч.-метод. праць, співавт. 1-ї в Україні тритом. “Економічної енциклопедії” (2000–02).

П. Басок.

КУЇНИЧ

Гавриїл (у хрещенні – Герасим; 1707, м. Тернопіль – 1772, м. см. невід.) – релігійний діяч, літератор. До монастиря вступив 1723. 1751–69 – ігумен монастиря в с. Задарів (нині Монастирис. р-ну), котрому, як і Святоуспен. монастиреві у м. Львів заповів значні кошти.

Б. Пиндус.

КУПАЛЬСЬКІ СВЯТА

– народні дійства 7 липня на честь Івана Купала. Тісно пов’яз. з християн. святом Івана Хрестителя, в основі якого – нар. свято Купайла. Цей день майже збігається з датою літн. сонцестояння – найдовш. дня року і широко відомий слов’ян. світові й багатьом ін. землероб. народам Європи під назвами: Ігритель (Сербія), Іванье (Словенія), Купадла (Чехія), Собутка (Польща), День Сен-Жана (Франція). Осн. елементи свята: культ сонця, розклад. багаття, збір. трав і рослин, купання й облив. водою. Автентич. купал. звичаї з іграми та піснями на Тернопільщині зберег. здебільшого у волин. (Кременец., Лановец. і Шумс. р-ни) і пд. частинах області; останнім часом купал. традиції відродж. й пошир. у краї та м. Тернопіль; купал. обряд нині, втративши первіс. зміст, перетворився на молодіжні ігри та забави. Обов’язк. атрибут свята – купал. дерево або лялька зі зелені (Іван, Морена, Лопух), навколо якого водять хороводи, співають пісень, а після закін. дійства – топлять у водоймі чи розрив. на шматки. Оскільки купал. ніч вважають сприятл. для нечист. сили, щоби захистити себе, родину, домівку, домаш. худобу, хату обсівають маком, у хліві розвіш. обереги – кропиву, серп, ніж. У центр. ч. Тернопільщини зберег. окр. елементи купал. дійства: в переддень свята, під вечір, хати, ко-

мори, ворота заквітч. татар. зіллям, квітами та ін., дівчата-пастушки плетуть віночки й чіпляють їх на роги корів. У день на Івана юнаки посипають піском, встеляють цвітом калини, листям бузку стежку від власних воріт до обійстя дівчат – своїх наречених: це своєрід. знак, що час одружуватися. Вранці, коли “купається сонце”, кожен прагне це побачити, щоби “забезпечити собі на рік щастя і добре здоров’я”, також пройтися босоніж по траві, бо, за повір’ям, роса на Івана має цілющі властивості.

Л. Строчень.

КУПІЦЬКИЙ

Леонтій (1876, с. Оріховець, нині Підволочис. р-ну – 1961, м. Мостиська, Львів. обл.) – прелат, церковний і громадсько-політичний діяч. 1920-і – чл. Трудової партії, вид. г. “Нова Рада” (1919–20), “Наш Прапор” (1923–24). Співзасн. УНДО, посол польс. сойму (1928–30), голова Ком-ту допомоги політв’язням. 1945–56 – на засланні. Автор тв. “Вітер від моря”.

о. М. Шаварин.

КУПЧІНСЬКИЙ

Степан (15. 12. 1887, м. н. невід. – 30. 05. 1948, м. Ельванген, Німеччина) – громадський діяч. Нотар у м. Бучач, діяльний в “Українській бесіді”, Укр. кооп. банку, кооперативі “Поступ”, Укр. міщан. братстві; співзасн. і чл. 1-ї дирекції Повіт. союзу кооператив. Співорг-тор укр. т-в у Німеччині.

Б. Мельничук.

КУПЧІНСЬКОГО РОМАНА МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ

– культурно-освітній заклад. Відкритий 1990 у с. Розгадів Зборів. р-ну. В експозиції – фотолітопис життя, муз. і літ. творчості К., особисті речі, книги, вид. у діаспорі й на Тернопільщині.

І. Дем’янова.

КУРИЛАС

Богдан Васильович (псевд. – Ігор Калиниченко; 02. 02. 1917, с. Германів, нині Тарасівка Пустомит. р-ну Львів. обл.) – письменник, науковець, священник-редактор. **Оп. В. Куриласа.** Автор статей із історії церкви, зб. поезій, праці “З’єднання архиєпископа М. Смотрицького” (1962) та ін. Перед 2-ю світ. війною – на місій. роботі в Успен. (Монастир.) церкві м. Тернопіль. Після війни – у Бельгії.

Б. Пиндус.

КУРІЛО

Орест Степанович (13. 11. 1963, с. Трибухівці, нині Бучац. р-ну) – викладач, підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Київ. с.-г. акад. (1987, нині нац.

аграр. ун-т). 1987–91 – зав. гаражем, 1991–97 – викл. Бучац. радгоспу-технікуму (нині аграр. коледж). Від 1997 донині – приват. підприємець.

Д. Дембіцький.

КУРИЛЯК

Андрій Мирославович (28. 01. 1968, м-ко, нині смт Коропець Монастир. р-ну – 30. 12. 1987, Афганістан, похов. у родин. смт) – учасник війни в Афганістані. 2 ордени Черв. зірки (посмертно). Закін. Терноп. СПТУ № 13. У ЗС СРСР від 1986; в Афганістані – сержант, заст. ком-ра взводу. Загинув у бою від кулі снайпера. Ім’ям К. названо одну з вулиць у Коропці.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

КУРКОВ

Андрій Юрійович (23. 04. 1961, с. Будогош Кіриш. р-ну Ленінград. обл., РФ) – письменник, сценарист. Чл. Спілки кінематографістів України (1993), НСПУ (1994), Європ. кіноакадемії (1998). Премія ім. Г. Бюлля (Німеччина). Закін. Київ. пед. ін-т іноз. мов (1983, нині лінгвіст. ун-т). Викл. на кінофакульт. Київ. ін-ту театр. мист-ва (нині ун-т театру, кіно і телебачення), у Белл Коледжі (м. Кембридж, Англія), ред. у ж. “Дніпро”, сценарист на Київ. студії худ. фільмів ім. О. Довженка. Автор романів, кіносценаріїв, книг для дітей та ін. Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема 2004 – на 2-у всеукр. книж. форумі (вересень), 1-у з’їзді письменників-уродженців області (грудень). Співпрац. із вид-вом “Навчальна книга – Богдан” (м. Тернопіль), де видав романи “Остання любов президента”, “Улюблена пісня космополіта” (обидва – 2005), кн. для дітей “Школа котоповітроплавання” та “Пригоди пустомеликів” (обидві – 2007).

Б. Мельничук, Л. Щербак.

КУТОВИЙ

Степан (р. і м. н. невід. – 08. 12. 1981, м. Торонто, Канада) – громадський діяч. Працював у м. Тернопіль в “Українбанку”. Чл. ОУН. 1938 засудж. за політ. діяльність на процесі *В. Охримовича* та його товаришів. Під час нім.-рад. війни – староста у м. Скалат Підволочис. р-ну. Підтримував зв’язки з УПА. Емігрував.

Б. Мельничук.

КУХАР

Валентина Миколаївна (04. 11. 1950, смт Мельниця-Подільська Борщів. р-ну) – педагог, громадська діячка. Відмінник освіти України (1990). Почес. відзнака Федерації профспілок України (2000). “Людина року Тернопільщини” (2007). Закін. ТДП (1972, нині ТНПУ). 1972–74 учителювала в селах Грабовець, Козівка,

допомоги педагогам (1998). Засн. і ред. г. "Освітнянська профспілка" (1997).

Л. Щербак.

КУХАРЄВИЧ

Паїсій Володимирович (12. 06. 1903, м-ко, нині м. Почаїв Кременец. р-ну – 10. 12. 1983, там само) – доброчинець, жертва політичних репресій. Медаль і звання "Праведник світу" від уряду Ізраїлю (2000). Закін. реальне уч-ще в м. Вовчанськ (нині одноймен. р-ну Харків. обл.). В роки громад. війни – у ЧА. 1920–30-і – секр. Кременец. суду. Під час нім.-рад. війни (1941–44) – староста м. Почаїв. Репресований; 1944–54 відбував покарання у с. Вожаель (нині Респ. Комі, РФ). Працював на різних підприємствах у Почаєві. Реабіліт. 1997.

Р. Квач.

КУХАРСЬКА

Вікторія Богданівна (09. 05. 1962, м. Тернопіль) – вчена у галузі філології і психології. Дочка *Б. Лановика*. Канд. психол. н. (1992). Доц. (1996). Закін. Чернів. ун-т (1984, нині нац. ун-т). Працювала вчителем іноз. мови у Терноп. г-зії ім. І. Франка (1984–89); викл. іноз. мов (1989–95), від 1995 донині – зав. каф. іноз. мов Терноп. філії Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ). Авторка бл. 40 навч. метод. посібників для студентів ВНЗ.

Б. Мельничук.

КУХАРСЬКИЙ

Теодозій Васильович (15. 08. 1962, с. Застінка, нині Терноп. р-ну) – інженер лісового гос-

подарства, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Укр. с.-г. акад. у м. Київ (1984, нині нац. аграр. ун-т). Працював пом. лісничого Вишків. лісництва Хуст. міжгосподар. лісгоспу Закарп. обл. (1984–85), інж.-гідротехніком Терноп. рай. упр. с. госп-ва (1985–86), інж. Терноп. обл. вироб. тресту зелен. госп-ва (1986–87), н. сп. Терноп. дослід. пункту Вінн. ліс. дослід. станції (1987–97), н. сп. Терноп. дослід. пункту Укр. наук.-дослід. ін-ту гірс. лісівництва (1997–2006); 2006–березень 2009 – заст. голови Терноп. обл. радикар. справами викон. апарату Терноп. обл. ради. Співавт. кн. "Лісові генетичні ресурси та їх збереження на Тернопільщині" (2008), автор. наук. статей із лісівництва, агролісомеліорації та екології лісу.

Ю. Ковальков, В. Уніят.

КУХАРЧУК

Олександр Дмитрович (04. 04. 1952, м. Львів) – лікар-стоматолог, громадський діяч. Засл. раціоналізатор і винахідник СРСР (1982). Закін. Львів. мед. ін-ту (1974, нині нац. ун-т). Працював у лікарні в с. Зозулинці Заліщиц. р-ну (1974–78); асист. ф-ту вдосконалення лікарів Дніпроп. мед. ін-ту (1978–82); лікар-стоматолог (1982–83), гол. лікар (від 1983 донині) Терноп. обл. стомат. поліклініки (нині міськ. комун. поліклініка). Від 1983 – гол. позаштат. стоматолог обл. упр. охорони здоров'я, від 1992 – голова Терноп. відділ. Асоц. стоматологів України. Має 3 винаходи і 25 рац. пропозицій.

Б. Мельничук.

КУХТІН

Микола Дмитрович (27. 09. 1977, с. Заривинці Бучац. р-ну) – науковець. Канд. вет. н. (2004). Стипендіат КМ України для молодих учених (2007–08). Грант Президента України для обдаров.

молоді (2007–08). Закін. Буцац. радгосп-технікум (1997, нині аграр. коледж), Поділ. аграр.-тех. акад. у м. Кам'янець-Подільський Хмельн. обл. (2001). У Терноп. дослід. станції Ін-ту вет. медицини УААН: м. н. с. (2001), н. с. (2002), ст. н. с. (2004), зав. (2005) лаб. вет.

сан. експертизи, водночас вчений секр. Автор бл. 50 наук. праць, 5 метод. рекомендацій з контролю якості вироб-ва молока, 5 патентів на винаходи.

Л. Шербак.

КУЦАН

Іван Ярославович (01. 06. 1951, с. Дорожів, нині Дрогобиц. р-ну Львів. обл.) – діяч культури. Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1974, нині нац. ун-т). Працював учителем історії у СШ № 3, 13, 17 м. Тернопіль.

Від 1979 – у НВО “Ватра”; від 1982 – дир. ПК “Ватра”; відтоді працювали: ансамбль пісні і танцю “Ватра”, фольк-гурт “Ватрівчани”, Галиц. оркестр камер. музики, шоу-театр “Водолій”, Дит. театр естради, фольк-гурт “Веселиця”, ВІА “Квант”, 24 клуби за інтересами, дит. худож. колективи і гуртки тех. творчості. Мист. колективи, вокал.-інструмент.-хореограф. колектив “Збруч” гастролювали в містах України та майже у всіх країнах Європи.

Н. Новосядла, Б. Новосядлий.

КУЦЬ

Петро Ярославович (19. 06. 1957, с. Вел. Глибочок, нині Терноп. р-ну) – педагог, спортсмен. М. сп. із зимов. багатоборства (1985). Бронз. медаль МОК (1980). Закін. ТНПІ (1978, нині ТНПУ). Працював учителем фізкультури в школах у м. Летичів Хмельн. обл., селах Ігровиця, Біла, Плотича (всі – Терноп. р-ну), № 20 м. Тернопіль (1978–95). Факелоносець 22-х Олімпій. ігор (1980, м. Москва, нині РФ).

Займався туризмом, виходив на гору Ельбрус (1985–86, нині Карачаєво-Черкес. Респ., РФ).

М. Федечко.

КУЧАБСЬКИЙ

Нестор Іванович (псевдо “Берест”; 08. 11. 1928, с. Коршилівка, нині Підволочис. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Чл. Юнацтва ОУН (1945), викон. доручення Проводу. 1949 мобіліз. до військ. буд. батальйону в Перм. обл. (нині РФ). 1953 поверн. до родин. села; від 1963 – в смт Підволочиськ. Зібрав вел. б-ку, записав більше 600 укр. пісень. Діяльний у рай. орг-ціях НРУ, УРП, КУН; орг-тор нац.-патріот. заходів для молоді у родин. селі, насел. пунктах Підволочис. і Збараз. р-нів та обл. центрі. Ініціатор спорудж. у Коршилівці пам’ятника діячам ОУН і воякам УПА (2007). Подарував музеям Підволочиська, Тернополя та ін. більше 500 світлин чл. ОУН, вояків УПА, політ’язнів, бл. 200 газет, матеріалів, книг тощо. Співпрац. із ред. Книги пам’яті Терноп. обл., чл. редколегії “Книги пам’яті Підволочиського району” для яких надав понад 300 світлин учасників нац.-визв. змагань, підгот. більше 40 статей, упорядк. низку матеріалів, своїм коштом вигот. загалом бл. 1500 фотографій. Автор публікацій у рай. і обл. ЗМІ, матеріалів для “Літопису УПА”.

Л. Шербак.

КУЧЕР

Валерій Михайлович (10. 08. 1957, смт Ямпіль Білогір. р-ну Хмельн. обл.) – лікар-стоматолог вищої категорії. Галуз. нагороди. Закін. Одес. мед. ін-т (1979, нині ун-т). Стажувався за кордоном. Працював лікарем стоматологом-хірургом у Москві (1982–84); у Терноп. міськ. стомат. поліклініці: лікар-хірург, від 1989 – зав. ортопед. відділу. Автор статей у ЗМІ.

В. Уніят.

КУЧЕР

Михайло Михайлович (18. 03. 1955, с. Жнибороди Бучац. р-ну) – лікар, фармацевт. Канд. фарм. н. (1985).

Провізор-аналітик вищ. категорії (2002). Закін. Чортків. мед. уч-ще (1974), Львів. мед. ін-т (1982, нині нац. мед. ун-т). Фельдшер у с. Скородохи (1974), зав. ФАП у с. Миколаївка (1976–77, обидва – Бучац. р-ну); асист. (1985–2000), від 2000 – доц. каф.

токсиколог. і аналіт. хімії Львів. мед. ун-ту, де учасник хору; за сумісн. – суд.-мед. експерт-токсиколог відділ., наук. консультант Львів. обл. бюро суд. мед. експертизи (від 1998). Діяльний у ТУМ та ін. громад. орг-ціях.

М. Василечко.

КУЧЕРІШКА

Омелян (рр. н. і см. невід., м. Тернопіль – м. Харків) – учасник національно-визвольних змагань. Вояк *Легіону УСС*. Навчався у Львів. політехніці. Співініц. створ. 1911 таємн. т-ва “Пласт”. Ред. ж. “Відгуки” (1913). 1920 заарешт. більшовики, загинув у Харків. тюрмі.

М. Лазарович.

КУЧЕРСЬКА

Емілія (02. 03. 1908, м. Тернопіль – 1968, м. Броннево, Польща) – громадська діячка. Навчалася в Терноп. укр. держ. г-зії (1919–27), належала до “Молодої громади”. Активна в укр. орг-ціях.

Б. Мельничук.

КУЧЕРСЬКА

Ольга Володимирівна (монаше ім’я – Моніка; 24. 07. 1900, м. Тернопіль – 03. 08. 1986, там само) – сестра служебниці Згромадження Непорочної Діви Марії. Навчалася в приват. укр. г-зії “Рідна школа”. У монастирі в м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща) вчителька нім. мови. Заарешт. польс. поліція; депорт. на вічне поселення в Краснояр. край (нині РФ). 1957 повернулася у Тернопіль. Митрополит *Й. Сліпий* передав їй рукопис своєї праці “Історія Української Греко-Католицької Церкви”, щоб переслати її до Ватикану (Італія), але на К. донесли і заарешт., згодом відпустили. Переїхала до м. Дніпропетровськ, від 1961 – в Тернополі. Від 1968 – настоятелька Терноп. спільноти.

Б. Головин.

КУЧЕРЯВИЙ

Ярема Антонович (15. 01. 1939, с. Антонів, нині Чортків. р-ну – 23. 06. 2009, м. Бережани) –

господарник, громадський діяч. Засл. прац. с. госп-ва України (2007). Ордени “Знак Пошани” та ін. нагороди. Депутат Терноп. обл. ради 4-х склик. (від 1965). Закін. Львів. с.-г. ін-т (1963, нині нац. аграр. ун-т). Працював агрономом, головою правління колгоспу в селах Поплави і Новосілка (обидва – Підгаєц. р-ну). Від 1973 – нач. упр. с. госп-ва Бережан. р-ну, голова Бережан. райвиконкому; дир. консерв. з-ду в с. Жовнівка Бережан. р-ну.

Б. Мельничук, Я. Пархомчук.

КУЧМА

Ярослава (псевдо Ляля; 29. 10. 1949, м. Підгайці) – художник, гобеліст, фотограф. 1944 – емігр. до Німеччини (м. Регенсбург); від 1949 – у США (міста Філадельфія, Чикаго). Закін. мист. студії в Іллінойс. ун-ті в Шампейні (1967), курси в Ін-ті мист-ва у Чикаго. Працює в мист. фотографії, дереворізьбі, ткацтві гобеленів, каліграфії та іконописі. В Чикаго: співавт. розпису собору св. Володимира й Ольги, виконала для нього ікону-тканину Вишгород. Богоматері; для Укр. культ. осередку виткала образ кн. Ольги. Учасниця виставок у Чикаго (1989), комерц. галереях Америки й Канади.

В. Маркус, Б. Мельничук.

КУЧМІЙ

Микола Васильович (19. 12. 1946, с. Васильківці, нині Гусятин. р-ну) – педагог, краєзнавець, літератор,

бард, самодіяльний художник, громадський діяч. Відмінник нар. освіти УРСР (1985). Депутат Гусятин. рай. ради (1990–94, 2002–06). Закін. у м. Львів технікум легк. пром-сті (1966) та ун-т (1975, нині нац. ун-т). Учительовав у селах Га-

динківці, Крогулець (обидва – Гусятин. р-ну). 1998–2002 – сільс. голова Васильківців. Ред. (2004–06), кор. (2006–08) г. “*Вісник Надзбруччя*”. Чл. НРУ (1990–92), КУН (від 1994). Автор зб. поезій “Кредо” (Т., 2001), краєзн. нарисів про родин. село “На зламі віків” (2000), більше 100 памфлетів, нарисів, інтерв’ю, перекладів та ін. газет. публікацій. Зібрав у селах Гусятинщини й опубл. у рай. часоп. низку краєзн. матеріалів. Автор і виконавець пісень. Створив більше 50 живопис. полотен.

Л. Щербак.

КУШНІР

Володимир Миколайович (01. 06. 1929, с. Товсте, нині Гусятин. р-ну) – будівельник, господарник, краєзнавець, громадський діяч. Держ. премія України в галузі арх-ри (1993), Нац. премії в галузі ландшафт. арх-ри і дизайну “Україна квітуча 2008, 2009”. Депутат Трускавець. міськ. ради (1990–98, Львів. обл.). 1949 депортов. у Хабаров. край

(нині РФ). 1958 повернувся в Україну (м. Трускавець). Закін. Хабаров. буд. технікум (1958), Всесоюз. інж.-буд. ін-т (1963, м. Москва, нині РФ). 1958–63 – інж. у буд. орг-ціях у Трускавці; 1963–71 – заст. гол. лікаря з капітал. буд-ва санаторію “Прикарпаття”; 1971–87 – гол. інж. дирекції з буд-ва курорту Трускавець, від 1987 – заст. ген. дир. з кап. буд-ва санаторію “Карпати” (Трускавець). У цьому ж місті: ініціатор створ. істор.-культ. заповідника “Нагуєвичі”, автор ландшафт.-архіт. композицій “Стежки Івана Франка” в Нагуєвичах та “Стежка “Зів’яле листя” – за мотивами одноймен. лірич. драми І. Франка на тер. санаторію “Карпати”; співініц. спорудж. пам’ятників Т. Шевченку (1991), 2000-ліття Різдва Христового (2000); орг-тор і 1-й дир. музею нар. худож. України М. Біласа; чл. автор. групи з проект. і буд-ва Центру укр. християн. культури “Свічадо” при церкві св. Миколая, реконструкції площ Січ. Стрільців, Незалежності, спорудж. пам’ятників І. Франкові та Хресної дороги в курорт. парку. Співавт. фотоальбому “Курорт Трускавець. Санаторій “Карпати”. Автор кн. “Товсте – містечко в Медоборах” (2009).

Б. Мельничук, М. Федечко.

КУШНІР

Орест Васильович (03. 01. 1904, с. Лісники, нині Бережан. р-ну – 03. 07. 1977, м. Львів) – фахівець у галузі техніки, винахідник, раціоналізатор. “Галицький Хрест”. Доброволець УГА. Закін. пром.-мех. школу в м. Варшава (Польща), де згодом працював на з-ді фірми “Дженерал Моторс”, потім – у швед. фірмі “СКН”, після 2-ї світ. війни – в системі м’ясо-молоч. пром-сті в Україні. Тех. винаходи К. демонстр. на ВДНГ України (м. Київ).

В. Горбоватий.

КУШНІР

Роман Михайлович (03. 01. 1927, с. Плотича, нині Козів. р-ну) – науковець, педагог. Відмінник нар. освіти. Грамота Президії ВР України. Навчався у м. Бережани в г-зії (1942–44), СШ № 1, закін. Львів. ун-т (1951, нині нац. ун-т). Працював у м. Львів на з-ді “Кінескоп” (від 1965); доц. та кер. метод. семінару на каф. фізики ун-ту (до 1999); дир. фіз.-матем. школи при Львів. ун-ті. Автор понад 40 наук. праць і розробок у галузі фізич. електроніки; підготував посібник із фізики укр. мовою.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

КУШНІРИК

Богдан Євстахійович (04. 11. 1943, с. Хом’яківка, нині Чортків. р-ну) – літератор. Батько В. Кушнірика. У Перм. обл. здобув спеціальн. машиніста електроваза, навчався в ін-ті механізм. та електрифік. с. госп-ва у м. Челябінськ (нині обидва – РФ). Працював у пасажир. депо станції Пермь-2; інж.-електриком. Від 1970 – в м. Тернопіль – на різн. посадах у ВО “Ватра”; діяльний в НРУ. Автор віршів, публіц. матеріалів у ЗМІ, кол. зб. “Сонячні джерела”, альманахах “Курінь”, “Подільська толока”, зб. “Тернопілля ’95” та ін. виданнях. 2007 – співорг-тор міськ. відділ. літ. об’єдн. при ТОО НСПУ.

Л. Щербак.

ЛА́БА

Василь Павлович (22. 06. 1956, с. Серники Перемишлян. р-ну Львів. обл.) – історик, педагог, краєзнавець.

Закін. Львів. ун-т (1986, нині нац. ун-т). Від 1987 – викл. сусп. дисциплін, кер. Центру краєзн. досліджень у Львів. автодорож. технікумі. Автор бл. 300 публікацій у ЗМІ та понад 100 видань із історії окремих насел. пунктів Галичини, серед

них про села Тернопільщини: “Історія с. Мечишів від найдавніших часів до 1939 р.”, “Історія с. Конюхи від найдавніших часів до 1939 р.” (обидва – 2004), “Історія с. Оріховець” (2005), “Історія села Маркова” (2006).

Д. Дембіцький, Б. Мельничук.

ЛА́БА

Володимир Степанович (01. 12. 1966, с. Завалів Бережан. р-ну) – економіст, фінансист. Галуз. нагороди. Чл. Київ. громад. об’єдн. “Тернопільське земляцтво”. Закін. ТФЕІ (1989, нині ТНЕУ). 1989–98 – контролер-ревізор, гол. контролер-ревізор, заст. нач. відділу, нач. відділу КРУ Мін-ва фінансів України по Вінн. обл.; 1998–2000 – заст. нач., нач. упр. Гол. КРУ у Вінн. обл.; 2000–06, від 2008 донині – заст. нач. КРУ України у м. Київ; 2007–08 – голова правління Тендер. палати України. Автор публікацій у ЗМІ.

В. Барна.

ЛАВОН

Пінхас (Любнянікер; 1904, м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну – 1976, м. Гедера, Ізраїль) – правник, державний діяч. Закін. Львів. ун-т. 1949–

61 – чл. Кнесету, 1950–51 – міністр с. госп-ва, 1952–53 – міністр без портфеля, 1954–55 – міністр оборони Ізраїлю.

В. Уніят.

ЛАВР

(в миру Шкурла Василь Михайлович; 01. 01. 1928, м. Ладимирово, нині Словаччина) – релігійний діяч, митрополит. Від 1939 проживав при монастирі Іова Почаївського. Послушник Почаїв. лаври (1944–46). Від 1946 – у США. Архімандрит (1966–67), єпископ Манхеттенський (1967–76), архієпископ (1981–2001) РПЦ за кордоном. Від 27. 10. 2001 – першоієрарх РПЦК, митрополит Східноамерикан. та Нью-Йоркський.

А. Дячун, Вас. Ханас.

ЛАВРІВСЬКИЙ

Юрій Володимирович (23. 03. 1909, м. Ніско, Польща – р. см. невід., м. Боффало, США) – актор, співак. Медаль Св. Архістратига Михаїла. Закін. Бережан. г-зію, студіював у Львів. консерваторії. Займався пед. практикою у Львові, Грубешові, Томашеві Любельському (обидва Польща) та Бережанах. 1939 вступив до Бережан. театру; від 1941 – у Львів. опер. театрі; 1942 – співзасн. театру “Веселий Львів”, із яким через міста Відень (Австрія), Берлін, Мюнхен (Німеччина) і вишкіл. табори дивізії “Галичина” переїхав до Зх. Німеччини, де працював у театрі “Камерна сцена” (спадкоємця “Веселого Львова”). 1949 переїхав до США (м. Боффало), де засн. укр. радіопрограми. Діяльний у громад. житті міста, орг-тор і кер. чол. квартету “Трубадури з Наєгра”, після відновл. роботи театру “Веселий Львів” гастролював із ним в осередках укр. поселень у США й Канаді. Від 1959 – диригент хору “Бурлака” (створ. у Боффало при станиці Братства колиш. вояків 1-ї Укр. дивізії УНА).

Н. Волинець, Я. Мазурак.

ЛАВРУК

Марина Вікторівна (03. 05. 1985, м. Чернівці) – спортсменка (волейбол). М. сп. України (2007). Сріб. призерка чем-ту України серед команд Суперліги в сезоні 2005–06. Виступала за команди “Рось” (м. Біла Церква Київ. обл.), “Хімволокно” (м. Черкаси), “Галичанка” (м. Тернопіль, 2005–08), молодіж. і нац. зб. команди України.

І. Дем’янова.

ЛАДЮК

Іван Тимофійович (25. 05. 1948, с. Лідихів, нині Кременец. р-ну) – військовик. Полковник. Орден “За службу Батьківщині в ЗС СРСР”, медалі. Закін. Перм. авіац.-техн. уч-ще (1971),

політех. ін-т у м. Куйбишев (1987, нині Самара, РФ). Технік, нач. групи регламент. робіт ПрикВО (1971–79). Перебував в Іраку, навчав місц. військовиків освоювати вертольоти Мі-24 (1979–81). Заст. нач. бази і нач. бази Приволз.-Урал. ВО (1981–86), нач. бази авіац.-тех. майна ПрикВО (1990–2001).

Б. Головин.

ЛАЗАР

Петро Данилович (15. 09. 1963, с. Голendra, нині Підгаєц. р-ну) – економіст, фінансист. Галуз. нагороди. Закін. ТФЕІ (1984, нині ТНЕУ). У Закарп. обл.: економіст Рахів. рай. фінанс. відділу; контролер-ревізор, заст. нач. КРУ; провід. бух.-експерт, нач. відділу обл. фінанс. упр. (1993–2001), заст. нач. упр. з питань бюджету – нач. відділу фінансів соц.-культур. сфери і програм соц. захисту населення; заст. нач. (2001–05); від 2005 – нач. Гол. фінанс. упр. Закарп. ОДА. Співавт. кн. “Фінансові органи Закарпатської області в історичному розвитку” (2007), автор монографії “Демократичні стандарти врядування й публічного адміністрування” (2008), публікації у ЗМІ та фах. виданнях.

В. Барна.

ЛАЗАРЕНКО

Євген Костянтинович (26. 12. 1912, м. Харків – 01. 01. 1979, м. Київ) – вчений у галузі мінералогії, педагог, громадський діяч. Д-р геол. н. (1947), проф. (1948), акад. АН УРСР (1969). Засл. діяч н. (1961). Держ. премія УРСР (1983). Закін. Харків. ун-т (1934, нині нац. ун-т). 1938–41 – доц. Воронеж. ун-ту, 1942–44 – ст. н. с. Гірничо-геол. ін-ту Урал. філії АН СРСР (нині обидва – РФ). Засн. (1945), 1-й декан геол. ф-ту (до 1969), проректор (від 1949), ректор (1951–63), зав. каф. мінералогії (1963–69) Львів. ун-ту. Дир. Ін-ту геол. н. АН УРСР (1969–72); від 1972 – в Ін-ті геохімії і фізики мі-

нералів АН УРСР у м. Київ. Автор наук. праць, монографій: “Курс мінералогії” (ч. 1–3, 1958–61 і неоднораз. перевидання), “Основы генетической минералогии” (1963), “Мінералогія Поділля” (1969) та ін. Часто перебував на Тернопільщині: вивчав мінерал. ресурси краю на наук. конференціях, на святк. 150-річчя *Ю. Словацького* у м. Кременець (1959) та ін.

Й. Свинко, О. Турик.

ЛАЗАРЕНКО

Юрій Вікторович (20. 04. 1969, м. Бодайбо, нині Іркут. обл., РФ) – підприємець. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Терноп. приладобуд. ін-т (1995, нині ТНТУ), ТНЕУ (2009). Працював у м. Тернопіль інж. обчислюв. техніки в кооперативі “Планета” (1990–91), дир. приват. підпр-в “Нічлава” (1991–2003) і “Сектіна” (від 2003). Від 2009 – заст. голови правління кредит. спілки “Юніон” (м. Тернопіль).

В. Левицький.

ЛАЗАРОВИЧ

Микола Васильович (17. 03. 1963, с. Баня-Березів Косів. р-ну Івано-Фр. обл.) – вчений у галузі історії, педагог, громадський діяч. Канд. істор. н. (1996). Почес. грамота Мін-ва освіти і науки України (2006). Засл. прац. освіти України (2008). Закін. Кам’янець-Поділ. пед. ін-т Хмельн. обл. (1989, нині ун-т). Прац. зав. б-ки в мед. уч-щі у смт Чемерівці Хмельн. обл. Від 1989 – викл. Кременец. пед. уч-ща (нині обл. гуманіт.-пед. ін-т). Від 1993 – в ТІНГ (нині ТНЕУ): доц. (1998, від 2008 донині), зав. каф. українознавства (2005–08). Досліджує історію укр. нац.-визв. руху 1914–1921. Автор і співавт. понад 100 наук. праць, зокрема “Українські Січові Стрільці: національно-політична та культурно-просвітницька діяльність” (2000), “Чорна тінь Голодомору 1932–1933 років над Тернопіллям”, “Культурно-просвітницька діяльність Українських Січових Стрільців у роки Першої світової війни” (обидві – 2003), “Гей ви, стрільці січові” (2004), “Легіон Українських Січових Стрільців: формування, ідея, боротьба” (2005), підруч. “Економічна історія України” (2004), “Історія України”, “Історія економіки та економічної

думки” (обидві – 2008), кн. “Ілюстрована історія України”, “Не погасне біль Голодомору” (обидві – 2007) та ін., метод. посіб., статей.

Л. Щербак.

ЛАЗАРЧУК

Олександр Васильович (02. 04. 1972, смт Козова) – інженер, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Львів. житл.-комунал. технікум (1998), Київ. нац. ун-т буд-ва та арх-ри (2007). Працював у Козові столяром у міжрайбуд. орг-ції (1989–91) та упр. з експлуатац. газ. госп-ва (від 1993). Від 1999 – інж. з охорони праці в Козів. упр. з експлуатац. газ. госп-ва ВАТ “Тернопільгаз”.

В. Левицький.

ЛАМАГА

Євгеній Юрійович (25. 07. 1943, с. Рожиськ, нині Підволочис. р-ну) – лікар-хірург. Засл. лікар України (1998). Відмінник охорони здоров’я СРСР (1980). Галуз. нагороди. Закін. мед. ін-т у м. Кемерово (1967, нині РФ). Працював хірургом-консультантом план. і екстреної допомоги в м. Кемерово (1967–76). 1976–84 – хірург Кременец. центр. рай. лікарні, водночас – викл. Кременец. мед. уч-ща (1976–79). Від 1984 – зав. хірург. відділ. Збараз. центр. рай. лікарні. Автор наук.-практ. праць.

В. Левицький.

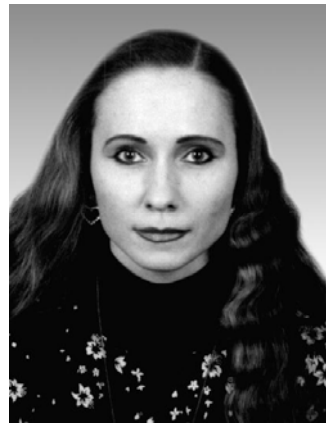
ЛАНДЯК

Петро Дмитрович (25. 06. 1961, с. Кошилівці, нині Заліщиц. р-ну) – господарник, економіст, громадський діяч. Депутат Терноп. міськ. ради (1998–2006). Закін. Львів. торг.-екон. ін-т (1982, нині комерц. акад.). Ст. бух. ПМК, нач. відділу КРУ Терноп. облспоживспілки; від 1989 – ведучий спец. із торгівлі Терноп. облвиконкому, 1992 – дир. ТОВ “Універсам Текстерно”, згодом – кер. торг. дому “Універсальний”. Голова ТМГО “Асоціація споживачів житлово-комунальних послуг” (2006). Меценат культ.-просвіт. проектів.

В. Барна, Б. Мельничук.

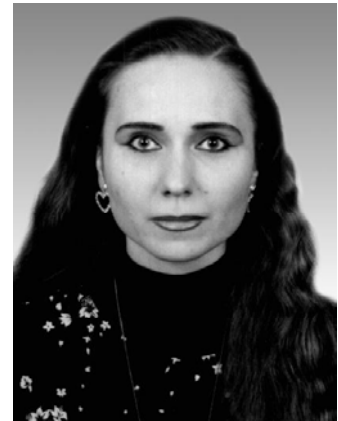
ЛАНОВІК

Зоряна Богданівна і Мар’яна Богданівна (11. 04. 1972, м. Тернопіль) – сестри-близнюки, філологи-літературознавці, фольклористи, перекладачі. Дочки *Б.*, онучки *Д. Лановиків*. Д-ри філол. н. (2007). Галуз. нагороди. Закін. філол. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1994, нині ТНПУ). Від 1997 – асист. каф. історії укр. літ-ри, 1998 – перекладачі й викл. Терноп. біблій. семінарії, 1998–2003 – доц. каф. іноз. мов ТАНГ (нині ТНЕУ). У ТНПУ: **З. Л.** – проф. каф. теорії літ-ри та порівнял. літературознавства. Авторка мо-

нографій “Остап Тарнавський” (1998), “Семіотичні коди Біблії: від дискурсивних практик до теорії універсального символізму” (2003), “Старозавітна поезія і література мудрості: теоретичні аспекти біблійної генології і поетики сакральних текстів” (2007),

“Роль біблійної екзегези у формуванні національних літературних традицій” (2008), “Біблія в герменевтичному універсумі філологічної гуманітаристики і актуальні проблеми біблійної герменевтики” (Люблін, 2008) та ін. **М. Л.** – проф. каф. теорії і практики перекладу. Авторка праць із перекладознавства, зокрема монографій “Художній переклад як моделювання образної ієрархії літературного твору” (2006), “Антропологічні матриці в інтерпретації текстів національних культур”

(2008). Авторки праць із літературознавства, серед яких посіб. “Українська народна словесність” (Л., 2000), підручн. “Українська усна народна творчість” (К., 2001, 2003, 2005, 2006), посіб. “Антична література” (Т., 2007); співавт. посіб. “Історія української еміграції” (К., 1997), “Внесок української еміграції в розвиток національної та світової культури” (2000) та ін.

Л. Щербак.

ЛАПУНЬКА

Омелян Федорович (псевдо “Чабан”; 19. 08. 1914, с. Потутори, нині Бережан. р-ну – 27. 11. 1942, м. Львів) – учасник національно-визвольних змагань. Брат. *С. Лапуньки*. Закін. Бережан. г-зію (1932). Діяльний у “Пласті” та ін. т-вах. Чл. Окруж. проводу ОУН на Бережанщині (від 1934). Від 1932 працював у читальні “Просвіти” в Потуторах: кер. театр. гуртка і хору; засн. руханк. т-ва “Луг”, співзасн. кооперативи, 1936 вивісив синьо-жовтий прапор на церкві, за що ув’язн. на 2 р. у Березі Картузькій. Від верес-

ня 1939 – чл. Край. екзакутиви ОУН на ЗУЗ. Після поч. 2-ї світ. війни – лідер ОУН на Холмщині (Польща), від червня 1941 – у родин. селі; 19. 08. 1941 Л. заарешт. гестапо; заморд. у Львів. тюрмі.

В. Окаринський, Є. Семчук-Лапунька.

ЛАПУНЬКА

Стефанія Федорівна (26. 06. 1918, с. Потутори, нині Бережан. р-ну – 1944, с. Тростянець, нині Бережан. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. **Сестра О. Лапуньки.** Закін. Бережан. г-зію, вчит. семінарію у м. Рогатин (1940, нині Івано-Фр. обл.). Чл. Юнацтва ОУН (1932), ОУН (1934). Від 1940 – дир. Плотич. школи (нині Терноп. р-ну), згодом – Саранчуків. школи (нині Бережан. р-ну). Зв'язкова ОУН і УПА (1943–44). Загинула від ворожої кулі.

Є. Семчук-Лапунька.

ЛЕБЕДЕВА

Галина Михайлівна (25. 09. 1947, м. Львів) – графік, живописець. Мати *Н. і О. Яковенко.* Закін. Львів. худож. школу (1965), Москов. ун-т мист-в (1969, нині РФ), Львів. політех. ун-т (1975, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працювала худож.-оформлювачем у Львові, в Терноп. філії Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ) та худож.-оформл. комбінаті (1972–91). Від 1978 – учасниця худож. виставок у містах Київ, Тернопіль, Вроцлав (Польща); персон. – у Тернополі (1978, 2007). Твори зберіг. у приват. колекціях в Україні й за кордоном.

А. Гриб.

ЛЕБЕДІНСЬКА

Людмила Іванівна (21. 09. 1946, м. Прилуки Черніг. обл.) – математик, економіст. Дружина *Г. Лебединського.* Канд. екон. н. (1985). Галуз. нагороди. Закін. пед. ін-т в м. Ніжин Черніг. обл. (1972, нині пед. ун-т). 1964–72 працювала у різн. галузях нар. госп-ва, в т. ч. інж.-технологом на з-ді

“Сільгоспмаш” у Прилуках. Від 1972 – в ТФЕІ (нині ТНЕУ): ст. н. с. (1972–74), математик-програміст ЕОМ, нач. бюро інформ.-обчисл. центру (1977–85), асист. (1985–88), ст. викл. (1988–89), доц. (від 1989) каф. автоматиз. систем і програмув.; 1996–2009 – дир. центру підгот. магістрів, зав. магістратури ф-ту довуз., післядиплом. та магістер. підготовки. Чл. наук.-метод. (1998) і громад. (2000) рад Головдержслужби України. Автор понад 50 наук. праць, ін. публікацій.

Л. Щербак.

ЛЕБЕДІНСЬКИЙ

Геннадій Якович (14. 03. 1930, с. Пастирське, нині Смілян. р-ну Кіровогр. обл. – 25. 09. 2002, м. Тернопіль) – вчений у галузі економіки. Чоловік *Л. Лебединської.* Канд. екон. н. (1966), доц. (1971). Галуз. нагороди. Закін. Київ. ун-т (1954, нині нац. ун-т). Від 1967 – у Терноп. відділ. фінанс.-екон. ф-ту Київ. ін-ту нар. госп-ва (нині ТНЕУ): ст. викл. (1967–68), зав. каф. фінансів (1968–71) і каф. екон. аналізу (1971–74), орг-тор каф. бух. обліку в с. госп-ві та бух. обліку в пром-сті; 1974–77 – декан облік. ф-ту, 1977–78 – доц. каф. екон. аналізу, 1978–2002 – доц. каф. політекономії, екон. теорії. Співзасн. наук.-дослід. сектору ТАНГ (нині ТНЕУ); під кер-вом Л. викон. 10 госпдоговір. тем для нар. госп-ва. Автор понад 50 наук. праць, у т. ч. 4 монографій та брошур, публікацій у фах. виданнях.

Л. Щербак.

ЛЕВАНДОВСЬКИЙ

Олександр Анатолійович (02. 01. 1951, с. Ліпине, нині Дунаєв. р-ну Хмельн. обл.) – лікар, організатор охорони здоров'я. Вища категорія з орг-ції та упр. охороною здоров'я (2003). Галуз. нагороди. Закін. Вінн. мед. ін-т (1975, нині ун-т). Працював у Терноп. обл. дит. клініч. лікарні (1975–76); педіатр

у Великобірків., Баворів., Мишковиц. дільн. лікарнях (1977–87; усі – Терноп. р-ну), дільнич. педіатр дит. міськ. лікарні, педіатр виїзн. лікарні Терноп. станції швидк. допомоги (1987–92). Від 1992 – гол. лікар Терноп. обл. Буд. дитини.

І. Дем'янова.

ЛЕВЕНЕЦЬ

Григорій Антонович (1924, с. Багатківці, нині Тереховлян. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах. Чл. ОУН (1939), від 1941 виконував бойові завдання. 1944 потрапив у полон; ув’язн. у ВТТ у Сибіру (нині РФ) і в м. Брест-Литовський (нині Брест, Білорусь). Згодом поверн. у родин. село. Військ. політреферент, чл. Братства ОУН і УПА “Лисоня”.

М. Федечко.

ЛЕВИЦЬКИЙ

Борис Модестович (06. 08. 1912, м. Чернівці – 11. 10. 1990, с. Брюховичі Перемишлян. р-ну Львів. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Син *М. Левицького*. Проживав у с. Романівка, нині Тереховлян. р-ну. Закін. Тереховлян. г-зію (1930), навчався в Львів. політехніці (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Діяльний в укр. просвітн. орг-ціях. 1938 Л. заарешт. за членство в ОУН. 1939–41 – вчитель у селах Долина та Романівка Тереховлян. р-ну. Воював у дивізії “Галичина”. Після боїв біля м. Броди Львів. обл. (1944) ув’язн. у тюрмі в с. Струсів Тереховлян. р-ну, звідки визвол. вояки УПА. Згодом працював у м. Тереховля, Казахстані, де ув’язн. на 25 р., покарання відбував там само. Повернувшись в Україну, проживав у Брюховичах.

А. Субчак.

ЛЕВИЦЬКИЙ

Віталій Орестович (09. 02. 1978, м. Броди Львів. обл.) – вчений-історик, педагог, журналіст, краєзнавець, громадський діяч. Канд. істор. н. (2007). Чл. НСЖУ (2007), Асоц. краєзнавців-енциклопедистів Тернопільщини (2008). Закін. ТДПУ (2000, нині ТНПУ). Працював учителем історії в ЗОШ № 3 м. Броди (2000–01). Від 2002 – в ТДТУ (нині ТНТУ): асист. каф. маркетингу на вироб-ві (2002–07), 2007 – доц. каф. пром. маркетингу, 2009 – екон.

теорії. Від 2008 – голова ТОО партії “Нова демократія”. Автор більше 50 наук.-метод. праць, ін. публікацій.

В. Уніят.

ЛЕВИЦЬКИЙ

Володимир (р. н. невід., м-ко Глиняни, нині м. Золочів. р-ну Львів. обл. – 31. 01. 1929, м. Зборів; похов. у Глинянах) – правник, громадський діяч. Д-р права. Навчався на правн. ф-ті Львів. та Віден. (Австрія) ун-тів. Під час 1-ї світ. війни – ком-р сотні в *Легіоні УСС*, пройшов із ним бой. шлях від Карпат у Сх. Україну, в т. ч. воював на Тернопільщині. Від листопада 1918 – поручник УГА, ком-р окрем. куреня 2-го корпусу. Навесні 1920 інтернов. у польс. таборях. 1922 відкрив адвокат. канцелярію в м. Копичинці (нині Гусятин. р-ну). Від 1926 – адвокат у Зборіві, діяльний в укр. т-вах і орг-ціях.

П. Гуцал.

ЛЕВИЦЬКИЙ

Йосип Степанович (1839, с. Дибше, нині Козів. р-ну – 08. 10. 1905, м. Відень, Австрія, похов. у м. Львів) – правник, громадський діяч. Батько *В. Й. Левицького*. Дит. роки минули у с. Олів (нині Зборів. р-ну). Навчався в г-зіїх у містах Бережани та Львів, закін. Львів. ун-т. Працював у судах міст Тернопіль, Заліщики, Золочів (від 1878, нині Львів. обл.), Львів (від 1889). В останньому обраний радником міста, очолював т-во “Руська бесіда”, чл. Ставропігій. братства й ін. укр. орг-цій. 1900 признач. суддею Найвищ. держ. трибуналу Австрії.

П. Гуцал.

ЛЕВИЦЬКИЙ

Петро Ростиславович (11. 06. 1970, с. Лисин Млинів. р-ну Рівнен. обл.) – фахівець у галузі медицини, спортсмен, підприємець. Канд. мед. н. (2006). М. сп. України з контакт. карате (1994). Чемпіон України, чл. зб. команди України (1994–96), учасник і призер чем-тів Європи та світу. Голова Терноп. обл. федерації кікбоксингу (версія IAKSA), суддя нац. категорії, чл. Гол. суддів. колегії, голова мед. комісії з контакт. карате та кікбоксингу. Закін. Ківерців. мед. уч-ще (1989, Волин. обл.), Терноп. мед. ін-т (1998, нині ТДМУ). Працював фельд-

шером терапевт. відділ. Луцьк. лікарні, фельдшером швидкої допомоги, масажистом (1991, с. Ліпіни Луцьк. р-ну Волин. обл.). Від 1992 – масажист фізіотерапевт. відділ. Терноп. клініч. лікарні № 2. 1998–99 – лікар-рефлексотерапевт у смт Березне Рівнен. обл., лікар-терапевт Терноп. обл. орг-ції сх. бойов. мист-в. Від 2000 – в ТДМА (нині ТДМУ): асист. каф. фіз. виховання, каф. медицини катастроф та військ. медицини, заст. зав. каф. (від 2006). 2001 засн. підпр-во “Інтекс”. Автор більше 20 наук. праць.

Б. Мельничук.

ЛЕВКО

Григорій (псевда: “Шепель”, “Цвях”, “Шум”, “Богдан”, “Свген”; 1926, с. Новосілка, нині Підгаєц. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1943). Навчався в учит. семінарії у м. Рогатин (1943, нині Івано-Фр. обл.). Станичний ОУН родин. села (1944). Проїшов вишкіл у підстаршин. школі в УПА (хутір Камінка Перемишлян. р-ну Львів. обл.). Від 1944 – рай. провідник Юнацтва ОУН Підгаєччини, 1947–48 – куц. провідник, 1948–50 – голова Підгаєц. рай. проводу ОУН; від 1951 – кер. бойової групи ОУН. Подальша доля невідома.

Н. Мизак, М. Федечко.

ЛЄВЧЕНКО

Олександр Степанович (06. 10. 1942, с. Вел. Будища, нині Дикан. р-ну Полтав. обл.) – політолог, публіцист, краєзнавець, фахівець соціальної сфери. Чл. НСЖУ (1991). Галуз. нагороди. Переможець всеукр. конкурсів публікацій із проблем безробіття (2001, 2003, 2005). Закін. Кременчуц. тех. уч-ще № 2, Львів. ун-т (1968, нині нац. ун-т), ВПШ у м. Київ (1972), Ін-т підвищ. кваліфікації Акад. сусп. н. у м. Москва (1984, нині РФ). Працював у ред. газет у містах Одеса, Хмельницький. Від 1969 – на Тернопільщині: в адмін. органах (1969–75), на парт. роботі (1975–91), викл. Терноп. муз. уч-ща, дир. Київ. держ. театру істор. портрета; заст. дир. фірми, від 1996 – ред. г. “Ринок праці”, нач. оргвідділу обл. центру зайнятості. Автор кн. “Диверсія без динаміту” (1981), “Українські Січові Стрільці в історії рідного краю” (1990); моно-

графій “Тернопільський літопис” (1640–2007), “Нобелівська інтелектуальна еліта й Україна” (2000, 2003, яку використ. у Нобелів. Фонді, посольствах України, Міжнар. Інформ. Нобелів. Центрі); наук. статей із нобелістики, політології, історії, опублік. в Україні й за кордоном; сценарію 2-серій. т/ф “І України син”. Виступає з лекціями, веде автор. телепрограму “Генії першого роду” на ТТБ. Співорг-тор “Українського громадського комітету підтримки Нобелівського руху” (Київ) і “Тернопільських нобелівських читань”. Біографія Л. занес. до “Міжнародного словника біографій” (2004) та “Хто є хто в сучасному світі” (2005). Експерт Америк. біограф. ін-ту, консультант Міжнар. біограф. ін-ту в м. Кембридж (Вел. Британія).

Г. Івахів, Г. Яворський.

ЛЄВЧИК

Наталія Стефанівна (22. 03. 1976, м. Тернопіль) – педагог, бард. Гран-прі 2-го молодіж. фест. сучас. духов. пісні “Відлуння” (2003, м. Львів), лауреат міжнар. та всеукр. фест.-конкурсів автор. пісні. Закін. ТДПУ (1998, нині ТНПУ). Відтоді – викл. каф. практики англ. мови цього ВНЗ; водночас – аніматор (координатор) у благодій. фонді “Карітас”. Авторка і виконавиця пісень. Записала аудіоальбом “Милосердна мати” (2003).

Л. Щербак.

ЛЄВЧУК

Олександр Петрович (06. 01. 1964, с. Згорани Любомл. р-ну Волин. обл.) – господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Галуз. нагороди Закін. Львів. лісотех. ін-т (1990, нині нац. лісотех. ун-т України). Контролер, гол. інж. мебл. ф-ки (1990–91); дир. Потур. деревооброб. з-ду (1991–94); голова правління ЗАТ “Потурторський ДОЗ” (1994–2005). Від 2005 – дир. держ. підпр-ва “Бережанське лісомисливське господарство”.

І. Дем’янова.

ЛЄВЧУК

Сергій (псевдо “Бора”; 1925, с. Малі Фільварки, нині Підлісне Кременец. р-ну – 19. 09. 1946,

там само) – учасник національно-визвольних змагань. Воював у курені “Сторчака” УПА. Учасник *Гурбів. бою* з частинами ЧА та внутр. військами НКДБ (21–25. 04. 1944). Згодом – у диверсій. відділі “Герасима” УПА, бойовик охорони. Загинув у бою з підрозділом військ МДБ.

М. Баканчук.

ЛЕВЧУК

Степан Петрович (10. 06. 1952, с. Улашківці, нині Чортків. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Чортків. райради 3-х склик, Терноп. обл. ради (від 2009). Почес. грамота КМ України (2003). Закін. Копичинец. технікум бух. обліку (1971, Гусятин. р-ну), ТФЕІ (1978, нині ТНЕУ). Працював нормувальником у колгоспі в с. Свидова (1971–72), гол.

економістом у колгоспі в с. Росохач (1978–82, обидва Чортків. р-ну); головою рай. план. комісії, заст. голови Чортків. райвиконкому-головою райплану (1982–84); від 1986 – інструктор Терноп. ОК КПУ; 1988 – заст. голови РАПО Чортків. райвиконкому–нач. відділу екон. розвитку АПК; 1989 – заст. ген. дир. АПК “Чортківський”; 1991 – заст. нач. упр. с. госп-ва, нач. упр. с. госп-ва Чортків. РДА; 1993 – заст. голови Чортків. рай. ради; 1994 – заст. голови, 1-й заст. голови РДА–нач. упр. с. госп-ва та продовольства; 1998 – заст. нач. упр. АПК Чортків. РДА; 1999 – нач. ДПП в Чортків. р-ні; 2001 – голова Чортків. РДА; 2005 – кер. робочої групи упр. розвитку та підтримки інфраструктури Терноп. філії АКБ “ТАС-комерцбанк”; 2006 – дир. Чортків. відділення Терноп. філії АКБ “ТАС-комерцбанк”; заст. нач. ДПП в Чортків. р-ні; від 2007 – дир. Чортків. відділення ВАТ “Swedbank”.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЛЁГКИЙ

Петро Йосипович (02. 09. 1933, с. Слов’ятин, нині Бережан. р-ну) – літератор. Брат *Г. Легкого*. Закін. Бурштин. енерготехнікум (нині енергетич. коледж, Галиц. р-ну Івано-Фр. обл.). Працював у шахті, на буд-ві, згодом – в експлуатації Бурштин. ДРЕС. Автор кн. про рідного брата “Лицар нескореної України” (2006).

Я. Шургот.

ЛЕГОНЬКОВІ

Дмитро Сергійович (01. 09. 1984, м. Актау, нині Казахстан) і **Наталія Сергіївна** (27. 12. 1982,

там само) – спортсмени (легка атлетика, біг на середні й довгі дистанції). Канд. у м. сп. України (Д. Л. – 2007, Н. Л. – 2008). Від 1997 – в м. Бережани. Багатораз. чемпіони Терноп. обл. Учасники Всесвіт. факельних естафет (марафон. команда Шрі Чинмоя) в Європі (2005 проходила через м. Бережани, учасник Д. Л.), Австралії (2008) та США. Д. Л. – переможець міжнар. змагань у м. Алушта (Крим. АР), Туреччині, Малайзії. Навчається в Бережан. агротехн. ін-ті й ТНПУ. Н. Л. закін. Бережан. агротехн. ін-т (2006). Переможниця забігів у містах Чикаго (США), Лондон (Вел. Британія), Алушта, в Македонії, Туреччині. Рекордсменка Терноп. обл. з марафон. бігу (2008).

В. Левицький.

“ЛЕПОНЕР”

– військово-патріотичний табір (клуб) ім. *Р. Шухевича* в Бережанському районі. Програма табору складена на основі шкіл. навч. курсу “Захист Вітчизни”, охоплює такі заняття: ідеолог. підготовка (темат. пісні, ватри, вшанування нац. героїв), спілкування зі священниками, вояками УПА, екскурсії у військ. ч. і міліц. відділ, ознайомлення з пожеж., водолаз.-рятувал., мед. діями, фізична та військ. підготовка. Дітей у таборі ознайомл. із історією нац.-визв. б-би УСС, УГА, ОУН, УПА та ін.

В. Левицький.

ЛЕЖАК

Павло Іванович (09. 04. 1931, с. Білокриниця, нині Зборів. р-ну) – працівник культури, літератор, громадський діяч. Закін. Тереховлян. культ.-освіт. уч-ще (нині вище уч-ще культури). Понад 20 р. – зав. клубу в родин. селі, працював у ін. установах культури. Автор оповідань,

документ. повісті про вояків УПА, есе, поезій, пісень у всеукр., обл. і рай. ЗМІ, збірниках.

Б. Мельничук.

ЛЕКАРЬ

Сергій Іванович (08. 07. 1959, с. Нелипівці Кельменец. р-ну Чернів. обл.) – фахівець у га-

лузях економіки й оподаткування, громадський діяч. Почес. прац. податк. служби України (1999). Засл. економіст України (2000). Галуз. нагороди. Закін. ТФЕІ (1985, нині ТНЕУ). Працював у фінанс. органах Чернів. обл. У ДПА України (м. Київ): від

1998 – кер. департаменту оподатк. фіз. осіб, від 2003 – заст. голови ДПА. Автор публікацій на теми оподаткув. у фах. вид. і ЗМІ. Підтримує ділові контакти з податк. службами Терноп. обл.

Л. Щербак.

“ЛЄЛІЯ”

– жіноче вокальне тріо у м. Бережани. Створ. 1997 при школі мист-в і рай. буд. нар. творчості. У репертуарі – укр. нар. та сучас. пісні. Дипломанти фестивалів у містах Київ, Тернопіль, Копичинці, Золочів (Львів. обл.), Ключборк (Польща) та ін. Твор. вечори-звіти: “Це танго для тебе” (2000), “З піснею до серця” (2007).

Н. Волинець.

ЛЕНАРТОВИЧ

Богдан Іванович (14. 03. 1929, с. Саранчуки, нині Бережан. р-ну – 03. 01. 2006, м. Збараж) – учитель, громадський діяч. Почес. громадянин м. Збараж. Навчався у Бережан. г-зії (1941–44), закін. Львів. ін-т фіз. культури (1952, нині ун-т фіз. культури). Працював учителем шкіл у містах Рівне (1952–57), Збараж (1957–89): засн. і дир. дит. та юнац. спорт. школи; долучився до буд-ва стадіону, облаштування спорт. майданчиків, розвитку волейболу; діяльний у “Просвіті” (деякий час – голова) та ін. укр. т-вах; співзасн. ТУМ, НРУ.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

“ЛЄНІНЕЦЬ”

– газета. Орган політвідділу Мушкатів. МТС Борщів. р-ну. В ДАТО – номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЛЄНІНСЬКА ЗІРКА”

– газета. Орган Золотників. РК КП (б)У і рай. ради депутатів трудящих (нині с. Золотники належ. до Тербовлян. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1948–61.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЛЄНІНСЬКА ПРАВДА”

– газета. Орган Шумськ. РК КП (б)У і рай. ради депутатів. Вих. від 1945; від 1991 – “Новини Шумщини”. В ДАТО – номери за 1945–62.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЛЄНІНСЬКЕ СЛОВО”

– газета. Орган Козлів. РК КПУ і рай. ради депутатів трудящих (нині смт Козлів належ. до Козів. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1958–62.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЛЄНІНСЬКИЙ КЛІЧ”

– газета. Орган Микулинець. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих (нині смт Микулинець належ. до Тербовлян. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1945, 1947–61.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЛЄНІНСЬКИЙ ПРАПОР”

– газета. Орган політвідділу Трибухів. МТС Буцац. р-ну. В ДАТО – номери за 1950, 1952–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЛЄНІНСЬКИЙ ПРОМІНЬ”

– газета. Орган Монастирис. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих. В ДАТО – номери за 1946–62. Під цією назвою вих. від лютого 1945 до серпня 1990.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЛЄНІНСЬКИМ ШЛЯХОМ”

– газета. Орган Тербовлян. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих. Вих. як орган Тимчас. Управління м. Тербовля (1939), від 1940 – орган РК КП(б)У і Викон. Ком-ту, 1941 – орган РК КП(б)У і Виконкому рай. Ради. В ДАТО – номери: 1940 – № 50, 1941 – № 1, 1947 – 62.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ЛЄНІНСЬКІ ВСХОДИ”

– газета. Орган Монастирис. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих. Засн. 1941; до війни – 14 номерів. У ДАТО зберіг. номери за 1945. Від лютого 1945 – “Ленінський промінь”.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ЛЕНЧУК

Іванна Андріївна (16. 05. 1949, м-ко, нині смт Козова) – громадська діячка. Депутат Козів. селищ. (1990–94) і Терноп. обл. рад (від 2009). Закін. Бережан. технікум механізації та електрифікації с. госп-ва (1983, нині агротех. ін-т), Хар-

ків. фінанс.-екон. ін-т. Працювала контролером із енергонагляду в Козові (1969–2004).

В. Левицький.

ЛЕО́НОВ

Валерій Павлович (20. 10. 1942, м. Уральськ, Казахстан, нині РФ) – вчений, культурно-громадський діяч. Д-р пед. н., проф. Засл. прац. культури РФ (2000). Чл. президії Наук. центру Рос. акад. наук, чл. редколегії ж. “Бібліографія”, “Наукові та технічні бібліотеки”. 1949–58 проживав у м. Почаїв Кременец. р-ну. Закін. бібліот. ф-т Ін-ту культури в м. Ленінград (1969, нині Санкт-Петербург, РФ). Стажувався у Мериленд. ун-ті (США). Від 1988 донині – дир. б-ки Рос. акад. наук. Працював 17 р. в Ін-ті культури (м. Ленінград). Автор більше 150 наук. праць.

Р. Квач.

ЛЕО́НОВ

Едуард Володимирович (03. 02. 1974, м. Євпаторія, Крим. АР) – педагог, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Голова Крим. респ. орг-ції Всеукр. об’єдн. “Свобода”. Заст. голови Укр. управи Укр. світ. спілки професій. учителів (1999). Закін. Сімфероп. ун-т (1996). Учитель укр. мови та літ-ри у ЗОШ № 7 Євпаторії (1994–98), водночас – вихователь у дит. санаторії. 1999–2000 – учитель Стівів. ЗОШ (Джанкой. р-ну Крим АР). Від 1999 – голова, 2000 – дир. молодіж. громад. орг-ції “Всесвіт”. Водночас – викл. у Крим. інж.-пед. ун-ті (2001–03). Від 2006 – заст. дир. ІВВЦ “Медіа-Крим”, 2007 – підприємець. Автор “Концепції інтеграції в українське державницьке середовище його кримської частини”.

В. Левицький.

ЛЕО́НТИЙ

(у миру – Туркевич Леонід Ієронімович; 08. 08. 1876, м. Кременець – 14. 05. 1965, м. Сайсет, США) – церковний діяч, православний митрополит. Д-р богослов’я (1954). Закін. духов. уч-ще, Волин. духов. семінарію (1895) у Кременці, Київ. духов. акад. (1900). Пом. інспектора Єкатеринослав. і викл. Обоянськ. духов. уч-щ. 1905 рукопоклад. у сан священника. Служив у Кременці священником Миколаїв. собору, викл. у міськ. уч-щі та жін. уч-щі. Від 1906 – ректор новоствор. Північноамер. духов. семінарії (м. Міннеаполіс, від 1912 – м. Тенафлай, США). Одночасно 1914–30 – ред. г. “Американський православний вісник”. Настоятель Свято-Миколаїв. (1915–26) і Покров. (1926–33) соборів у м. Нью-Йорк. 1933 хіротонізований, обійняв Чиказ. єпархію. Від 1945 – архієпископ, 1948 – місцеблюс-

титель, 1950 – митрополит усієї Америки і Канади Русько-Правосл. Греко-Кафолічної церкви; одночасно від 1963 обіймав Нью-Йорк. кафедру. Провів реформи, що привели до проголош. 1970 автокефалії Амер. правосл. церкви.

П. Гуцал.

ЛЕО́НТИЙ

(у миру Філіпович Василь; 07. 08. 1907, м. н. невід. – 02. 07. 1971, м. Буенос-Айрес, Аргентина) – церковний діяч. Архімандрит Києво-Печер. лаври. 1941 прийняв хіротонію в Почаїв. Свято-Успен. лаврі. Єпископ Бердичів. (1941), кер. Житомир. єпархією (1941–42). Перейшов в УАПЦ. Після 2-ї світ. війни – архієпископ Сантьяг. та Чилій. Рос. правосл. церкви.

Вас. Ханас.

ЛЕПКИХ РОДИНИ МУЗЕЇ

– літературно-меморіальний музейний заклад у с. Жуків Бережанського району. 1991 в місц.

школі відкр. експозиц. розділ. Фундатори: *В. Подуфалий* і д-р *Р. Смик* (США; надав архів. матеріали). 28. 08. 1995 – офіцій. відкриття музею в адмін. будинку с. Жукив. Експозиція розміщ. у 5-й залі 2-го поверху. Зав. музею: *В. Подуфалий* (до 2000), від 2000 донині – його доньки *М. Волошук* і *Н. Павлюк*. В експозиції – матеріали про *Б., Л.* та *С. Лепких*.

Н. Волинець, В. Левицький.

ЛЕПКОГО БОГДА́НА-НЕСТО́РА МІЖНАРО́ДНА ЛІТЕРАТУ́РНА ПРЭ́МІЯ

– щорічна відзнака. Засн. літ.-мист. часопис українців Європи “Зерна”, вид-во “Зерна” (Гогенштайн-Ернсталь, Німеччина), “Українське видавництво” (Париж, Франція–Львів–Цвікау, Німеччина), Баварська орг-ція НСПУ (м. Мюнхен, Німеччина), Просвітян. т-во ім. *Богдана-Нестора Лепкого* (м. Краків, Польща). Засн. 2000. Нагороджують за неопубл. твори. Серед лауреатів – *Л. Сенік* (2000), *М. Ільницький* (2001).

В. Левицький, Б. Мельничук.

ЛЕСІВ

Іван Костянтинович (псевда “Олег”, “Кривоніс”; 1920, с. Садки, нині Заліщиц. р-ну – 11. 08. 1945, біля с. Бабіне, нині Вишниц. р-ну Чернів. обл.) – учасник національно-визвольних зма-

гань, педагог. Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах. Повіт. провідник Юнацтва ОУН. Окружний пропагандист ОУН Буковини. Загинув у бою.

І. Олешук.

ЛЕСІЦЬКИЙ

Іван Степанович (05. 06. 1959, с. Бурдяківці, нині Борщів. р-ну) – літератор, художник. Закін. Бучац.

худож. школу, навчався у худож.-реставрац. уч-щі в м. Ленінград (1976–78; нині Санкт-Петербург, РФ). Працював художником у містах Рівне, Борщів. Від 1996 – повністю незрячий. Автор літ. творів та

ін. публікацій у ЗМІ. Картини зберіг. у Борщів. краєзн. музеї, приват. колекціях.

Л. Любарська.

ЛЕСНЯНЬСЬКИЙ

Вацлав (Leśniański Waclaw; 28. 09. 1886, м. Тереховля – 14. 11. 1956, м. Глівіци, Польща) – вчений у галузі хімії. Д-р тех. н. (1914), проф. Ордени Польщі. Навчався в школі у м. Тереховля, у м. Львів в г-зії та політехніці (1905–09). 1914–17 проживав у Тереховлі. Від 1917 – співроб. хім. лабораторії Львів. ун-ту, 1920 – у Львів. політехніці: асист. відділу хімії, доц., проф. надзвич. (1923), проф. звич. (1929), кер. каф. (1926–28), декан хім. ф-ту (1933–35), викл. (1939–41). Від 1945 – проф. політехніки в Глівіцах, одночасно працював в НДІ. Автор понад 50 наук. праць.

П. Гуцал.

ЛЕСЬКІВ

Микола (25. 10. 1921, м. Бучач) – громадський діяч, меценат. Працював у Бучачі в Повіт. союзі кооператив, діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах. Під час 2-ї світ. війни виїхав на Захід; 1954 емігр. у США (м. Філадельфія). Активний в укр. громад. та реліг. орг-ціях. Із дружиною Софією – жертводавці на видання кн. “Бучач і Бучаччина” (1972) та ін. укр. потреби.

Б. Мельничук.

ЛЕСКО́ БІЛИЙ

(Leszek Biały Leszko; бл. 1186 – 23. 11. 1227, м. н. і см. невід.) – князь сандомирський (від 1194) і краківський (1194–98, 1201, 1202–27). Союзник *Д. Галицького*. Навесні 1214 “пусто-

шив він довкола Тереховля, і довкола Моклекова, і Збаража, а Биковен узятий був ляхами і руссю. І взяв він здобич велику, і вернувся в Ляхи”. Уклав угоду з угорс. королем *Андрієм II* (1214, м. Спиш), за якою угорс. королевича Коломана, одруженого з дочкою Л. Б., проголосили королем Галича. Кілька разів пробував підкорити галиц.-волин. землі, але зазнавав невдачі.

П. Гуцал, С. Синюк.

ЛЕЩІШИН

Богдана Матвіївна (17. 06. 1945, с. Червоне Золочів. р-ну Львів. обл.) – музикант, вокалістка.

Дружина *О. Юрика*. Закін. Донец. муз.-пед. ін-т (1977, нині консерваторія). Працювала викл. гри на ф-но (1977–78), солісткою хор. капели “Трембіта” (1978–79, м. Львів), солісткою-вокалісткою муз. лекторію Терноп. обл. філармонії (1979–2000).

У репертуарі – твори укр. і зарубіж. класики, нар. і сучас. пісні.

Л. Дунець.

ЛЕЩІШИН

Василь Степанович (27. 05. 1961, с. Рожанівка Заліщиц. р-ну) – підприємець, громадський діяч, меценат. Закін.

Товстен. СПТУ № 9 (Заліщиц. р-ну). Учасник війни в Афганістані; ліквідації наслідків землетрусу (м. Ленінакан, нині Гюмрі, Вірменія). Засн. і кер. фірми “Шураві” (м. Тернопіль). Голова Терноп. обл. об’єдн. ветеранів афган. війни (1989–96). Засн. Терноп. обл. благодій. фонду “Лешишина Василя Степановича “Шураві” і побратими та “чорний тюльпан” (2008), жертводавець на реліг. та культ.-мист. потреби. Автор публікацій у ЗМІ.

М. Федечко.

ЛЕЩІШИН

Дмитро (1899, с. Рожанівка, нині Заліщиц. р-ну – 30. 07. 1985, м. Клівленд, США, похов. у Баунд-Бруку) – церковний діяч. Протопресвітер УГПЦ.

Від 1924 – у Канаді. Учитель “Рідної школи”. 1926 рукопоклад. у сан священника. Служив душпастирем у містах Торонто, Віндсор (від 1936; як перший парох церкви св. Володимира). Від 1937 – у США, парох на кількох парафіях. 1939–50 – секр. консисторії. Згодом працював у м. Арнолд.

Б. Мельничук.

ЛЕЦІШИН

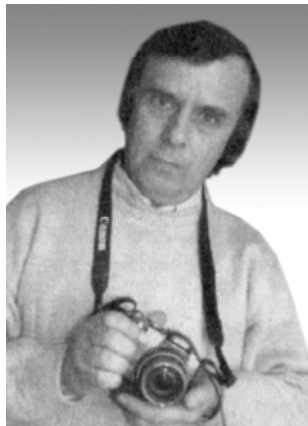
Олексій Федорович (01. 05. 1960, с. Рекшин Бережан. р-ну) – музикант, поет-пісняр. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1978, нині вище уч-ще культури), Київ. ін-т культури (1987, нині нац. ун-т культури і мист-в). Учасник бойов. дій в Афганістані (1980). Працював у культ.-освіт. закладах у Бережан. р-ні (1978). Кер. дит. дух. оркестру в с. Гнильче Підгаєц. р-ну (1981–82). Від 1987 – провід. методист муз. жанру в Терноп. обл. метод. центрі нар. творчості. Із ансамблем нар. музики “Тернове поле” концертував в Україні, країнах Європи, Канаді. Учасник квартету “Доля”. Автор зб. поезій “Вже ніколи...” (2009, Т.), музики і текстів пісень на слова *М. Супінки*, *І. Чуйко* та власні; віршів у колект. зб., альманахах, часописах. Драм. твір Л. “Театр” – переможець обл. літ.-мист. конкурсу “Голос серця” (2007, м. Тернопіль).

Б. Мельничук, Б. Петраш.

ЛИЖЕЧКА

Орест Францович (22. 10. 1958, м. Чортків) – фотохудожник, фотокореспондент. Чл. НСФХУ (1996), НСЖУ (2007). Сріб. (2006) та бронз. (2008) медалі Міжнар. федерації фотомиства (Туреччина), медаль Європ. спілки фотохудожників (2006, Франція), відзнаки 12 країн світу. Закін. відділ технології фотографії Респ. технолог. технікуму (1984). Працював на підприємствах, у навч. закладах, держ. установах міст Тернопіль, Чортків. Від

1977 – учасник понад 120 колект. виставок фотохудожників у більш як 30-и країнах світу. Персон. виставки у містах Тернопіль (1986, 1987, 1988), Чортків (1980, 2007), Кременець (1986) та ін. Від 1992 – фотокор. чортків. рай. г. “Голос народу”.

І. Дем’янова.

ЛИЗАНІВСЬКИЙ

Іван Миколайович (1892, с. Заріччя, нині Золочів. р-ну Львів. обл. – січень 1938, Іванов. обл., нині РФ) – громадський діяч. Навчався у Львів. ун-ті (1910–12), тоді ж – секр. *І. Франка*. 1912 переїхав у м. Київ, працював під кер-вом *М. Грушевського* у ред. “Літературно-наукового вістника”. Діяльний в Укр. партії соціалістів-революціонерів. Чл. УЦР у Києві. 16–30. 05. 1919 перебував у м. Тернопіль, в. о. держ. секр. УНР. 1921 заарешт. у рад. Україні, згодом амністований. Працював у видавцях “Рух” (Харків) і “Книгоспілка” (Київ). 1931 заарешт. у справі т. зв. Укр. Нац. Центру, засудж. на 5 р. ВТТ. 1936 засудж. на ще 5 р. 09. 09. 1937 засудж. до розстрілу.

П. Гуцал.

ЛИЗОГУЇ

Микола Якович (ймовірно 1900, с. Седнів, нині Черніг. р-ну одноймен. обл. – 29. 01. 1918, с. Крути, нині Ніжин. р-ну Черніг. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався у Київ. ун-ті св. Володимира (нині нац. ун-т). Бував у с. Горинка, нині Кременец. р-ну, де прож. його сестра. Чл. таєм. орг-ції “Братство самостійників”. Учасник бою під Крутами, там і загинув. Похов. на Аскольд. могилі в м. Києві.

Г. Чернихівський.

ЛІЛО

Василь Йосипович (28. 12. 1957, м. Стрий Львів. обл.) – господарник, громадський діяч. Засл. будівельник України (2002). Знак “Лідер України” (2006). Депутат Терноп. міськ. ради 2-х склик. Закін. Львів. політех. ін-т (1981, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Від 1981 працював на різних посадах у БМУ “Машбуд”, від 1988 – нач. БМУ “Промбуд”. Після реорганізації (2001) – голова правління, нині – ген. дир. ТОВ “Тернопільбуд”. Спонсор віднов. та буд-ва храмів, допомагає у провед. культ.-мист. заходів. Чл. опікун. ради, яка діє при Терноп. обл. дит. лікарні в рамках міжнар. благод. проекту.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЛІНДА

Марія Володимирівна (22. 05. 1951, с. Дмухівці Козів. р-ну) – управлінець, меценат, громадська діячка. Закін. Терноп. технікум рад.

торгівлі (1970, нині комерц. технікум), Київ. торг.-екон. ін-т (1977, нині ун-т). Працювала у м. Тернопіль: майстром-викл. виробн. навчання торг.-кулінар. уч-ща, торг. інспектором міськкоопторгу, гол. держ. інспектором по цінах у Терноп. ОДА (1994–2000);

за сумісн. – кер. аграр. ТОВ “Кунинець” Збараз. р-ну (2000–04). Представниця Міжнар. благодій. асоціації “Ветеран” у м. Тернопіль та Терноп. обл. (від 2006). Заст. нач. Департаменту в Терноп. обл. Нац. ком-ту по б-бі з корупцією (від 2006). Кер. Спільки громад. орг-цій “Рада Народу України” в Терноп. обл. (від 2003), голова правління обл. громад. орг-ції жінок-інвалідів “Донна”. Матеріально допомагає малозабезпеч. сім’ям Тернопільщини, Петриків. інтернату для престарілих (Терноп. р-ну), дітям-сиротам Збараз. р-ну, інвалідам війни, лікарні Черв. хреста (с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну) та ін.

І. Дем’янова.

ЛИМОНОВ

Валерій Леонідович (27. 08. 1962, м. Перм, нині РФ) – художник. Закін. Перм. худож.-граф.

уч-ще (1981), навчався у приват. студіях при Акад. худож. мист-в (1986–90, м. Ленінград, нині Санкт-Петербург, РФ). Працював викл., дир. худож. школи у м. Пологи Запоріж. обл. (1981–86). Від 1993 – на творч. роботі в м. Тернопіль. Виставки: персон. –

у містах Тернопіль (1995, 1999), Збараж (1997), смт Гусятин (1998). Автор понад 200 картин, інтер’єру готел.-ресторан. комплексу “Тернозавр” у м. Тернопіль (2008). Твори – у приват. колекціях в Україні й за кордоном. Картину “Україна” Л. подарував *В. Ющенкові*.

Б. Мельничук.

ЛІПКА

Василь Богданович (27. 12. 1972, м. Копичинці Гусятин. р-ну) – підприємець, громадський

діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Нар. партії. Закін. Кам’янець-Поділ. с.-г. ін-т (1995, нині Поділ. аграр.-тех. ун-т; Хмельн. обл.). Орг-тор із збуту (1995–2001), приват. підприємець (2001–04) у с. Котівка (Гусятин. р-ну). 2004–05 – дир., голова правління підпр-ва “Копичинецька агропромтехніка”. Від 2005 – дир. ПП “Масар-Агро” в с. Котівка.

В. Левицький.

ЛІПКА

Йосип Петрович (17. 11. 1894, с. Рожиськ, нині Підволочис. р-ну – 14. 02. 1945, м. Дніпропетровськ) – педагог, громадсько-освітній діяч. Д-р філософії (1932). Навчався в г-зії у м. Тернопіль, на філос. ф-ті Львів. ун-ту, закін. студії у Краків. ун-ті (Польща). Воював в УГА. Від 1933 – проф. г-зії у м. Ковель (нині Волин. обл.). 1939–41 викл. у СШ, 1941–44 – в г-зії у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ); 1944 очолював у цьому місті Укр. допомог. ком-т. Восени 1944 Л. заарешт. органами НКВС, закатов. у тюрмі.

П. Гуцал.

ЛІПКА

Катерина Володимирівна (з дому – Кравчук; 14. 06. 1951, с. Антонівці Шумс. р-ну) – педагог. Засл. вчитель

України (2008). Відмінник освіти України (2001). Медаль “За трудову відзнаку” (1986), галуз. нагороди. Закін. ТДПІ (1977, нині ТНПУ). Працювала ст. піонервож. шкіл у селах Людвище (1968), Соснівка (1969), Цеценівка (1969–70), Кордишів (1970–71), Сураж (1971–73), у м. Шумськ (1973–79), учителем почат. класів у с. Биківці (1968–69, усі – Шумс. р-ну). 1979–98 – заст. дир. з вихов. роботи, від 1998 – дир. Шумс. ЗОШ № 1. Автор наук.-практ. праць.

Б. Петраш.

ЛИПКІВСЬКИЙ

Василь Костянтинович (07 (19). 03. 1864, с. Полудні, нині Черкас. обл. – 27. 11. 1937, м. Київ) – релігійний діяч. Закін. бурсу в м. Умань (1885, нині Черкас. обл.), Київ. духов. акад. (1889). Від 1892 – настоятель Липовец. собору, повіт. інспектор церк.-парафіял. шкіл Липовец. пов. (нині Вінн. обл.). Від 1903 – у м. Київ: дир. церк.-учит. школи, настоятель Києво-Солом’я-

нец. Покров. церкви; очолив рух за визв. Укр. церкви з-під влади Москов. патріархату (1917); орг-тор Всеукр. Правосл. Церк. Ради; 09. 05. 1919 відправив першу службу укр. мовою в Миколаїв. соборі; настоятель Софій. собору. Від 1921 – митрополит Київ. і всієї України УПЦ; від жовтня цього ж р. очолив УАПЦ. 1927 Л. заарешт. ДПУ, розстріл. у Лук'янів. тюрмі. Автор низки теолог. праць. 2000 у м. Тернопіль біля церкви Різдва Христового спорудж. пам'ятник Л. (скульптор *О. Маляр*).

Л. Левенець, Л. Щербак.

ЛІПНИЙ

Михайло (1925, с. Козівка, нині Козів. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. За співпрацю з ОУН депорт. у Середню Азію. Учасник польс. легіону В. Андерса. Проживав у Польщі. Працював у ред. часопису “Рідне слово”.

О. Івахів, Н. Мизак.

ЛИПОВЕЦЬКИЙ

Василь Романович (14. 01. 1961, с. Доброводи Збараз. р-ну) – інженер-електрик, педагог, громадський діяч.

Закін. Львів. політех. ін-т (1983, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Від 1984 – в Терноп. філіалі Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ): інж. наук.-дослід. ч., н. сп., асист., ст. викл. Співініц. і співзасн. громад. об'єдн. “Фонд ім. проф.

О. Смакули” (1996), від 1996 донині – його дир., чл. ради, правління (від 1999). 2000 – співзасн., голова правління кредит. спілки “Кредит-ФОС” (створ. на основі членства у “Фонді ім. проф. О. Смакули”). Від 1997 – ред. наук.-освіт. ж. “Вісник Фонду ім. проф. О. Смакули”. 1998–2000 – секр. уряд. оргком-ту з підготовки й святкування 100-літ. ювілею О. Смакули. Автор понад 50 наук.-метод. праць.

В. Левицький.

ЛІПСЬКИЙ

Богдан Михайлович (09. 04. 1903, м. Львів – 22. 10. 1969, м. Торонто, Канада) – релігійний діяч. Д-р богослов'я (1927). Прелат Папи Павла VI (1963). Закін. г-зію в м. Перемишль (1921,

нині Пшемисль, Польща), студіював у Орієнт. ін-ті в м. Рим (1923–27, Італія); 1926 рукопклад. у сан священника. 1927–29 – проф. теології в Богослов. студії ЧССВ у м. Кристинополь (нині м. Червоноград Львів. обл.). Вересень 1930–серпень 1931 – сотрудник церкви Різдва Христового в м. Тернопіль. Від 1932 – проф. Богослов. акад. у Львові, водночас – капелан політ. в'язнів, 1939 – канцлер Апостол. адміністрації Лемківщини в м. Сянок (нині Санок, Польща), 1944 – душпастир у м. Відень (Австрія), 1946 – проф. Укр. катол. семінарії в містах Гіршберг (Німеччина) та Кулемборг (Голландія). 1951 емігр. до Канади, де від 1952 – парох у м. Торонто, 1958 – протопресвітер Торонт. протопресвітерату, 1959 – голова Кураторії укр. катол. шкіл Торонт. єпархії. Автор богослов. праць.

Б. Головин, Л. Щербак.

ЛІСА

Наталія Степанівна (01. 08. 1971, м. Тернопіль) – науковець. Канд. філол. н. (2003), доц. (2005). Закін. Чернів. ун-т (1993, нині нац. ун-т), ТАНГ (2004, нині ТНЕУ). Стажув. у Данії (2003) та Вел. Британії (2004). У ТНЕУ: викл., ст. викл., доц. (1993–2006), зав. (від 2006) каф. іноз. мов для зовнішньоекон. діяльності ф-ту міжнар. бізнесу та менеджменту. Автор і співавт. бл. 50 наук. праць, у т. ч. 4 навч. посібн., статей.

Л. Щербак.

ЛІСАК

Віталій Франкович (23. 10. 1967, м. Борщів) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Від 2005 – голова Борщів. рай. орг-ції Партії регіонів. Закін. Борщів. технікум механізації та електрифікації с. госп-ва (1987, нині агротех. коледж). Робітник у місц. агрофірмі “Вікторія” (1990–92). 1993–2005 – приват. підприємець. Від 2006 – заст. голови правління ВАТ “Борщівська агропромтехніка”.

В. Левицький.

ЛІСЕНКО

Григорій Миколайович (02. 02. 1912, с. Олександрівка, нині Кіровоград. обл. – 29. 10. 2000, м. Тернопіль) – фізик-методист, педагог. Канд.

фіз. н. (1964). Учасник нім.-рад. війни. Закін. Київ. ун-т (1937, нині нац. ун-т). 1937–40 – викл. фіз.-матем. дисциплін пед. ін-ту в м. Лубни Полтав. обл. 1940 – співорг-тор Кременец. учит. ін-ту (від 1969 – Терноп. пед. ін-ту, нині ТНПУ), де викл. фізики та методики її вивч. (1940–41, 1944–69), доц., зав. каф. фізики (1969–82). Автор наук. праць, метод. посіб., статей.

Г. Чернихівський.

ЛІСЕНКО-ДНІСТРОВСЬКИЙ

Михайло Васильович (26. 03. 1929, м. Харків – 12. 02. 1990, м. Рівне) – педагог, музикант, диригент, композитор.

Канд. мистецтвознавства (1977). Закін. у м. Львів муз. уч-ще (1955), консерваторію (1960, нині нац. муз. акад.), навчавсь у Кременец. пед. ін-ті, Львів. ун-ті (нині нац. ун-т). Працював викл.: Терноп. муз. уч-ща (від 1960), Кременец. пед. уч-ща (від 1972), Рівнен. ін-ту культури (від 1973, нині гуманітар. ун-т). Від 1967 співпрац. як композитор із Терноп. обл. муз.-драм. театром (нині акад. обл. драм. театр), нар. театрами міст Чортків, Підволочиськ; автор музики до 21-го спектаклю і кінофільмів “Чарівна сопілка”, “Незабутнє”. Співініц. створ. експеримент. укр. нар. оркестру, яким керував.

В. Войтко, Б. Мельничук.

ЛІСЬКИЙ

Михайло Іванович (12. 04. 1911, с. Жизномир, нині Бучац. р-ну – 14. 06. 1970, Канада) – підприємець, громадський діяч. Після закін. школи у м. Бучач навчався в учит. семінарії у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Від 1927 – у Канаді (м. Віндзор). Працював у торгівлі; згодом провадив власне торг. підпр-во. Діяльний в Укр. стрілец. громаді, Укр. нац. об'єднанні, Укр. нар. союзі, Клубі укр. професіоналістів і підприємців та ін.

Б. Мельничук.

ЛІСЬКИЙ

Федір Іванович (1880, с. Вербовець, нині Лановец. р-ну – 1952, там само) – селянин. Дід *С. Лисого*. Георгіїв. Хрести (3), бойові медалі. Учасник 1-ї світ. війни (1914–16); воював у рос. армії (полк графа Ревуцького). Після поверн.

у родин. село працював у приват. с. госп-ві (1920–30). Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах. 1950 (у віці 70 р.) на фестивалі у м-ку, нині м. Ланівці отримав приз за бойовий гопак.

М. Федечко.

ЛІСИНЕЦЬКА

Климентина (псевд. “Туцулка”; 15. 04. 1851, с. Бабинці, нині Борщів. р-ну – 05. 09. 1938, с. Космач, нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл.) – етнограф, публіцист, громадська діячка. Деякий час проживала у с. Васильківці, нині Гусятин. р-ну. Співзасн. “Жіночої громади” – предтечі “Союзу Українок”. Від 1896 – у с. Космач. Діяльна у “Просвіті”. Засн. громад. т-в, створ. курси для неграмотних, де викладала. Опікувалася знедоленими, сиротами. Дослідж. гуцул. мист-во; популяриз. гуцул. звичаї. Співорг-тор мист. виставки у м. Коломия (1912, нині Івано-Фр. обл.); збирала мист. вироби, у т. ч. на Тернопільщині, орг-тор їх експонування в країнах світу. Автор різножанр. матеріалів на виховні теми у г. “Діло”.

Б. Мельничук, В. Яцишин.

ЛІСОБЕЇ

Мирослав (02. 08. 1921, с. Стриївка, нині Збараз. р-ну) – інженер-електронік, громадський діяч. Навчався в г-зії “Рідної школи” у м. Тернопіль (1934–39), студіював у Львів. політех. ін-ті (1940–41, 1942–44, нині нац. ун-т “Львів. політехніка”), закін. Вищу тех. школу (1947, м. Мюнхен, Німеччина). 1949 емігр. до Канади, 1959 – до США (м. Черрі Гілл). В Канаді й США працював у корпорації “Radio Corporation America”. Діяльний в укр. орг-ціях діаспори. Жертводавець на “Ювілейну книгу Української гімназії в Тернополі. 1888–1998” та ін. Автор публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук.

ЛИСТОПАД

Антоніна Іванівна (справж. прізви. – Нікітіна; 08. 10. 1941, с. Перекалі, нині Демидів. р-ну Рівнен. обл.) – поетеса, перекладач, громадська діячка. Премії ім. В. Стуса (1993), *О. Пчілки* (1994), фонду Воляників-Швабінських (2001, Нью-Йорк, США); лауреат Міжнар. конкурсу Шашкевичів (1994, Вінніпег, Канада). Чл. НСПУ (1991). Закін. Дубнів. мед. уч-ще (1959), Івано-Фр. мед. ін-т (1968, нині мед. акад.). Працювала медсестрою в м. Верба (Рівнен. обл.). Від 1968 – в м. Краснодар (Луган. обл.). Орг-тор і кер. Укр. культ. центру “Калина”. Автор роману у віршах “Почаїв” (2005), книг “Свшан-провидіння” (1992), “Маніфест Національної Єдності” (2002), “Самі Україною станете” (2006)

та ін. Неодноразово перебувала на Тернопільщині: в містах Кременець, Почаїв, Бучач, Тернопіль, с. Зарваниця Тереховлян. р-ну.

Г. Чернихівський.

ЛИСІЮК

Михайло Кирилович (17. 04. 1941, с. Білозірка, нині Лановець. р-ну) – правник. Ст. радник юстиції (1992). Орден Андрія Первозван. (2002). Закін. юрид. ф-т Львів. ун-ту (1973, нині нац. ун-т). 1974–79 – слідчий прокуратури Бережан. р-ну; прокурор: Гусятин. (1979–84), Козів. (1984–88), Терноп. (1988–92) р-нів, м. Тернопіль (1992–97). Нині займ. адвокат. практикою.

Б. Мельничук.

ЛИТВІН

Омелян Павлович (29. 10. 1884, с. Супранівка, нині Підволочис. р-ну – 27. 01. 1969, там само) – військовик, педагог, громадсько-культурний діяч. Нагорода Укр. Бойов. Управи, медаль Уряду ЗУНР “За бойові заслуги”. Закін. Львів. учит. семінарію, вищу офіцер. школу. Під час 1-ї світ. війни – хорунжий *Легиону УСС*, згодом – четар УГА. 35 років учителював у с. Жалибори, нині Галиц. р-ну Івано-Фр. обл.; діяльний у читальні “Просвіти” й кооперативі “Самопоміч”. Зазнав переслідув. польс. властей та органів НКВС.

В. Горбоватий, Р. Матейко.

ЛИТВІНОВА

Ольга Несторівна (21. 03. 1958, с. Петриків, нині Терноп. р-ну) – науковець, громадська діячка. Канд. мед. н. (2001). Чл. УЛТ. Закін. Терноп. мед. ін-т (1984, нині ТДМУ), ТАНГ (1992, нині ТНЕУ), Укр. акад. держ. упр. при Президентові України (нині акад. муніципал. упр.). Доц. каф. соц. медицини, економіки та орг-ції охорони здоров'я Терноп.

мед. ін-ту. Голова міськ. орг-ції Христ.-Демокр. партії України (1990-і). Співавт. Основ законодавства України про охорону здоров'я (1992). Авторка більше 100 наук. публікацій.

Ю. Лоза, Л. Філінська.

ЛИТВИНЧУК

Віктор Юхимович (07. 01. 1950, с. Острожець Млинів. р-ну Рівнен. обл.) – управлінець, громадсько-політичний діяч, літератор. Орден Д. Галицького (2009). Академік Акад. буд-ва України (1997). Депутат Терноп. обл. ради (1990–94). Разом з родиною висел. у Хабаров. край (нині РФ). Після повернення сім'я переїхала в м. Кіровоград, від 1960 – в м. Тернопіль. Закін. Львів. політех. ін-т (1973, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював майстром, інж.-механіком, гол. інж. з-ду, заст. гол. інж. Терноп. обл. вироб. об'єдн. буд. матеріалів. Від 1992 – заст. голови облвиконкому. Заст. представника Президента України в Терноп. обл. (1992–94). Очол. відділ з екон. розвитку Тернополя, водночас прац. в амер. програмі USAID “Муніципальне фінансування і управління” (1995–96). Від 1996 – заст. голови Терноп. ОДА, 2002 – радник голови Терноп. обл. ради, 2004 – заст. дир. Терноп. об'єдн. “Облавтодор”, 2006 – радник кер. держ. упр. справами в Секретаріаті Президента України, 2007 – заст. дир. Департаменту, 2009 – нач. упр. реконструкції забудови, реставрації та збереж. істор. спадщини Мін-ва регіон. розвитку та буд-ва України. 1-й голова Терноп. міськ. орг-ції ТУМ (1989–91), голова обл. орг-ції ДПУ (1994–96). Заст. голови край. орг-ції НРУ (1997–99). Автор публіцист. і фах. статей; поезій та перекладів творів польс. літераторів, опубл. у кол. зб. і ЗМІ.

І. Дем'янова.

ЛИТВИНЧУК

Людмила Адамівна (02. 01. 1958, с. Маринин Березнів. р-ну Рівнен. обл.) – поетеса, публіцист. Чл. НСПУ (2003). Закін. ПТУ. Працювала на домобуд. комбінаті в м. Костопіль Рівнен. обл., у тресті “Ялтакурортбуд” (АР Крим). 1990–95 проживала в м. Почаїв Кременец. р-ну. Нині – на творч. роботі. Автор зб. поезій, кн. прози. Тв. опубл. в терноп. період. виданнях.

Л. Щербак.

ЛИТОВСЬКІ СТАТУТИ

– кодекси середньовічного права *Великого князівства Литовського*. Діяли 16–1-й пол. 19 ст. на укр. землях, які воно захопило. Протягом 16 ст. видано три Л. с.: 1529 (“Старий”), 1566 (“Волинський”) і 1588 (“Новий”, діяв на тер. сучас. Збаражчини, Кременеччини, Лановеччини і Шумщини до 1840). Уклад. на основі поточ. законодавства, суд. постанов, нім., польс., рим. і звичаєв. права Литви, Польщі, України. Норми Л. с. спрямовані на захист приват. власності (особливо земельної), закріплювали станові привілеї землевласників, визначали правові підстави феод. експлуатації селянства, спадкові права, покарання за злочини (смертна кара, штраф, головщина). Юрид. впровадили кріпосне право, оформлення договор. зобов’язань (купівлі-продажу, позики, майн. найму).

В. Левицький.

ЛИХОЛАТ

Богдан Іванович (псевдо “Дудар”; 22. 09. 1927, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 25. 05. 2008, м. Ольштин, Польща) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Під час 2-ї світ. війни – у нім. армії, після закін. – у Вел. Британії. 1951 за завданням Проводу ОУН переїхав до Польщі для орг-ції підпіл. б-би з прокомуніст. режимом. Заарешт., 1955 засудж. до смерт. кари, замін. на довічне ув’язнення; через 12,5 р. звільнений. Діяльний у Спілці укр. політв’язнів і репрес. у Польщі, ін. орг-ціях. Автор спогадів.

Б. Мельничук.

ЛИЧКОВЕЦЬКИЙ ЗАМОК

– оборонна споруда в с. Личківці Гусятинського району. Збудув. 17 ст. Я. Каліновський на

Замкове дворище у с. Личківці.

вис. пагорбі при злитті річок Тайни і Гнилої. Конфігурація повторювала обриси місцевості. Оборонні мури під гострим кутом сходилися над урвищем зі сх. боку й увінчув. оборон. вежею. В’їзд із зх. боку боронили в’їзна вежа і викопаний глиб. рів. 17 ст. Л. з. не раз руйнували, він втратив оборон. значення і почав занепадати. 1708 в центрі фортеці спорудж. костюл, на буд-во якого використ. камінь із замку. Рештки пе-

ребуд. на капличку. На колиш. замк. дворі є 2 незвичних пам’ятники-фігури – “Тіням померлих душ” та “Людина без щелепи”. Нині майже повністю зруйнований; під охороною костюл – пам’ятка арх-ри місц. значення.

В. Бойко.

ЛИЧУК

Зіновій Миколайович (24. 09. 1949, с. Стецева, нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл.) – педагог.

Відмінник освіти України (1983). Грамота Мін-ва освіти і науки України, ін. галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1973, нині нац. ун-т), Львів. консерваторію (1971). Працював у м. Тернопіль: учителем географії, заст. дир. з вихов., навч.-вихов., наук.-метод.

роботи у СШ № 1, 11; дир. Укр. г-зії ім. І. Франка, заст. зав. міськ. відділу освіти. 2002–06 – нач. упр. освіти і науки, від 2006 – нач. служби у справах дітей Терноп. міськ. ради.

М. Ханас.

ЛІ

Світлана Денхаківна (02. 04. 1957, с. Андреево Янгіюл. р-ну Ташкент. обл., нині Узбекистан) – громадсько-політична діячка. Дружина *Б. Тернопільського*. Засл. прац. культури України (2000). Галуз. нагороди. Закін. Укр. с.-г. акад. (1979, нині нац. аграр. ун-т). У м. Київ: інж. ВО “Агропромсистема”, нач. упр. Держ. ком-ту у справах національностей та міграції (1994–2000); від 2000 – нач. упр. з міжнар. зв’язків європ. та євроатл. інтеграції Держ. ком-ту телебач. і радіомовл. України. Від 1989 – чл. ТУМ; 1989–93 – чл. Ради національностей НРУ. Від 1998 – президент Асоц. корейців України, 2000 – чл. консулт. ради з питань об’єдн. та миру при Президентові Респ. Корея. Автор наук. публікацій. Співініціат. створ. Духов. центру Патріарха *Й. Сліпого* в с. Заздрість Тереховлян. р-ну (2005), співорг-тор всеукр. прощ від Заздрості до с. Зарваниця Тереховлян. р-ну (від 2006); буває в м. Тернопіль і селах Тереховлян. р-ну.

Л. Щербак.

ЛІБАЦЬКИЙ

Анфір Сергійович (09. 09. 1926, с. Мусорівці, нині Збараз. р-ну – 19. 07. 2002, м. Нью-Йорк,

США) – вчений у галузі хімії, педагог. Син *С. Лібачького*. Д-р хімії (1965). Чл. УВАН у США. Закін. фіз.-хім. ф-т ун-ту в м. Льеж (1954, Бельгія). Під час 2-ї світ. війни емігр. у Зх. Європу. Від 1955 – у США: працював на хім. ф-ті Бруклін. політех. ін-ту; викл. богослов. семінарії (Баунд-Брук). Автор книг про історію монастирів давньої Руси-України (1978), особливості літургій. текстів візантій. традиції (1977) та публікацій у наук. журналах. Має патенти на винаходи.

В. Шевчук.

ЛІВІНСЬКИЙ

Олег Миколайович (17. 12. 1969, м. Новоград-Волинський Житомир. обл.) – журналіст, публіцист. Чл. НСЖУ (1995). Син *М. Лівінського*. Галуз. нагороди. Закін. ТДПУ (1992, нині ТНПУ). Працював у ред. г. “Селянська доля” (1995–1997), “Чарівниця” (1997–98); водночас у вид-ві “Економічна думка”, 1999–2000 – у ред. г. “Тернопіль-бізнес”, від 2001 – в облтелерадіокомпанії, зав. редакцією інформ. програм обл. радіо. 2003–05 – власкор. “Радіо-Ера ФМ” в Терноп. обл. 2005–06 – дир. радіо-програм “Джерело”. Призер міжнар. телерадіо-конкурсу “Телерадіо-програми”.

Г. Івахів, І. Максимлюк.

ЛІНЧІВСЬКА

Софія Богданівна (26. 02. 1973, с. Гнилиці Підволочис. р-ну) – педагог, журналіст. Галуз. нагороди, відзнаки творч. конкурсів. Закін. ТДП (1996, нині ТНПУ). У м. Тернопіль: вчитель укр. мови та літ-ри ЗОШ № 27 (1996–97), у ліцеї при ТЕСПО (2000–02); від 2006 – журналіст; 2008 – гол. ред. г. “Місто”. Автор публікацій у всеукр. і зарубіж. ЗМІ.

Б. Мельничук.

“ЛІРА ГІППОКРАТА”

– всеукраїнський фестиваль-конкурс мистецтв студентів медичних навчальних закладів та працівників лікувальних установ. Започат. 2005 у м. Тернопіль. Орг-тори: МОЗ України, Асоц. діячів естрад. мист-ва України, Мін-во культури і туризму України, ТДМУ, Терноп. ОДА, обл. та міськ. ради, Нац. радіо- і телекомпанії України. Гол. реж.-постан. – *Є. Ваврик*, ведуча –

Л. Недін. Серед чл. журі – *А. Авдієвський, Р. Бабич, М. Болотний, С. Галябарда, В. Феленчак*. Учасники – з усіх регіонів України. Творчі змагання в номінаціях: вокал, хореографія, розмов. та оригін. жанри, команди КВК. **1-й фест.** – 2005, ТДМУ. Серед лауреатів – команда КВК ТДМУ. **2-й фест.** – 2006, Чортків. мед. коледж. Серед лауреатів – жін. вокал. тріо ТДМУ. **3-й фест.** – 2007, ТДМУ. Гран-прі – Ю. Футуйма, дипломанти – солісти-вокалісти, студія естрад. танцю і шоу-балет “Фієста” (всі – ТДМУ). **4-й фест.** – 2008, м. Дубно Рівнен. обл.

Л. Щербак.

ЛІСНА

Іванна Стефанівна (07. 07. 1952, с. Червоне Золочів. р-ну Львів. обл.) – правник. Канд. юрид. н. (1999). Закін. Львів. ун-т (1987, нині нац. ун-т). Стажув. у Європ. ун-ті за грантом Міжнар. фонду “Відродження” (1990-і, м. Будапешт, Угорщина). Працювала юрисконсультом (1972), адвокатом (1988), ст. викл. каф. історії й теорії держави та права Прикарп. ун-ту (1991–2000, м. Івано-Франківськ), доц. каф. історії держави і права юрид. ін-ту ТАНГ (2004–06, нині ТНЕУ), від 2007 – заст. зав. каф. історії та теорії держави і права, доц. Чорномор. ун-ту (м. Миколаїв). Автор бл. 50 наук. праць.

С. Осадчук.

ЛІСНІЧУК

Ігор Захарович (25. 07. 1963, с. Града, нині Кременец. р-ну) – підприємець, громадський діяч. Депутат Кременец. рай. ради (1998–2006), Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Терноп. пед. ін-т (1984, нині ТНПУ). Працював викл. загально-тех. дисциплін і праці у с. Пустомити Гоцан. р-ну Рівнен. обл. (1984–86); на громад. роботі (1986–92); заст. голови Кременец. рай. ради та РДА (1993–2002). Від квітня 2003 – зав. магазину ТЗОВ “Поступ АТД” у м. Кременець.

І. Дем’янова.

“ЛІСОВА КАЗКА”

– дитячий оздоровчий табір. Функціон. від 1985 у літ. період. Розташ. побли. с. Борщівка Лановец. р-ну. Щороку оздоров. школярі з Терноп. обл. На тер. “Л. к.” – 9 дерев. спал. корпусів, адмінбуд. із їдальнею, мед. пункт, спорт. майданчики, стадіон, відкр. басейн та ін. Провод. спорт. і турист. змагання, щоріч. збір молодіж. учнів. орг-цій “Козацьке коло” (учасники – бл. 250 підлітків).

Л. Щербак.

“ЛІСОВИЙ”

– оздоровчий комплекс. Розташ. pobl. с. Скоморохи Буцац. р-ну. Функціон. від 1970. Дир. – І. Кіндрат. Щороку тут відпоч. понад 1000 осіб із м. Тернопіль і Терноп. обл., міст Дніпропетровськ, Київ, Кривий Ріг (Дніпроп. обл.) та ін. На тер. табору – 3 житл. корпуси, кафе, ігрові й спорт. павільйони і майданчики та ін. Організ. тури вихід. дня, спец. турист. маршрути (сплав р. Дністер, екскурсії у Почаїв. Свято-Успен. лавру, Зарваниц. духов. центр, печеру “Кришталева”) й мальовн. місцями Терноп., Івано-Фр. та Хмельн. обл., спартакиади держ. службовців із Тернополя, працівників рай. рад області.

Л. Щербак.

“ЛІСОВИЙ ДЗВІНОЧОК”

– дитячий оздоровчий заклад. Розташ. pobl. с. Скоморохи Буцац. р-ну. Функціон. понад 30 р. Щороку улітку тут відпочив. 150 дітей віком 7–16 р. із Терноп., Львів., Чернів. і Хмельн. областей. На тер. – побут. корпуси, спал. павільйони, спорт. майданчики та ін. Проводять дит. мист. конкурси, спорт. змагання, організ. екскурсії.

Л. Щербак.

ЛІСТОВСЬКИЙ

Петро Іванович (справж. прізви. – Ставничий; 1890, м. Шостка, нині Сумс. обл. – 1975, м. Тернопіль) – учасник національно-визвольних змагань. Офіцер (поручник; 1914). Служив у військах УНР. Інтернов. 1921 у м. Каліш (Польща). Від поч. 1930-х – у м. Тернопіль, працював бух. на підпр-ві “Заготзерно”. 1964 адрес. владн. структурам анонім. листа з критикою соц. способу господарювання й життя. 1965 – викритий; піддався публіч. обструкції; не ув’язн. через поважний вік (75 р.). Автор нарису (у рукописі) “Відношення гітлерівської влади до українського населення” (1944).

о. М. Шаварин.

“ЛІТЕРАТУРА ЗЕМЛІ ЗБАРАЖСЬКОЇ”

– бібліографічний посібник. 1-й випуск (1995) – 3 розділи, в яких видрукув. основ. твори авторів, котрі нар. чи прожив. у регіоні: “Історія Збаражчини”, “Художня література Збаражчини”, “Літературознавство Збаражчини”; 2-й випуск (2005) охоплює період від вересня 1995 до вересня 2005, має 6 розділів: “Природа Збаражчини”, “Історія рідного краю”, “Культура”, “Літературознавство”, “Художня література”, “Письменники діаспори – наші земляки”. Подані бібліограф. довідки про авторів. Упоряд. – М. Дем’янюк.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

“ЛІТЕРАТУРНА БЕРЕЖАНЩИНА”

– науково-літературне видання. Вип. 2005 у м. Бережани. Підгот. викл. каф. українознавства Бережан. агротех. ін-ту Нац. аграр. ун-ту. Книгу склали виклади лекцій про відомих укр. письменників та громад. діячів, життя і творчість котрих пов’яз. з Бережанщиною – М. Кічуру, Ф. Коковського, Р. Купчинського, Б. Лепкого, Л. Лотоцького, М. Рудницького, А. Чайковського. Упоряд. – І. Продан.

Л. Щербак.

“ЛІТЕРАТУРНА КРИНІЦЯ”

– газета. Видання Терноп. літ. об’єдн. при обл. орг-ції НСПУ. Вих. раз на місяць від 24. 02. 2008. Ред. і видавець М. Балицька. Наклад – 50 прим.

І. Дем’янова.

“ЛІТЕРАТУРНЕ ТЕРНОПІЛЛЯ. 1984–2007”

– літературно-художнє видання, антологія творів авторів із Тернопільщини. Охоплює період від засн. ТОО НСПУ (1984) до 2007. Вміщено тв. 60 чл. обл. орг-ції. Вид. ТзОВ “Терно-граф” (2007) за сприяння Терноп. ОДА та обл. ради. Наклад – 2000 прим.

Б. Мельничук.

“ЛІТЕРАТУРНИЙ ТЕРНОПІЛЬ”

– літературно-мистецький і громадсько-політичний журнал. Вих. у м. Тернопіль від березня 2008; створ. на основі ж. “Тернопіль”. Засн. – Терноп. обл. орг-ції НСПУ і видав. дім “Вільне життя” (П. Федоришин). Гол. ред. – Б. Мельничук. Осн. рубрики: “Велика проза: першодрук”, “Золота сурма: поезія”, “Літературна критика”, “Мала проза”, “Переклади”, “Подільський віночок. Сторінки для дітей”, “Поличка бібліофіла”, “Постаті”, “Тернопілля у дзеркалі часу: події, факти, імена”, “Художник номера”, “Війсьтавай!” та ін. Наклад (2009) – 500 прим.

Л. Щербак.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО**НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ**

– філологічна наука у краї. Вивчає основні закономірності худож. літ-ри, її суспіл., вихов. та пізнавал. значення, естет. функції худож. слова, розвиток методів літ-ри, її стилів, жанрів, а також творчості окр. письменників. Як система гуманіт. знання про худож. літ-ру постало з роз-

витком духов. культури й освіт.-навч. закладів. Серед передумов розвитку літ-рознавства – поява серед автохтон. населення краю таланов. осіб, котрі в різні істор. періоди стали письменниками (поети, прозаїки, драматурги, журналісти-публіцисти). Їхній літ. і наук. доробки потребували належ. сприймання, тлумач., осмисл. й оцінки. Літератори автохтон. походж. з Тернопільщини, зокр. *В. Гнатюк, Б. Лепкий, А. Музичка, В. Сімович, К. Студинський*, працюючи в різн. родо-жанр. гатунках, внесли у культуру краю значні літ-рознавч. надбання, що дали змогу наступ. поколінням науковців-філологів та літераторів підтримув. й розвивати літ-рознавч. традиції у краї. Усталення осн. і допоміж. галузей літ-рознавства відбул. після відкр. 1940 у м. Кременець 1-го в обл. вчит. ін-ту, де функціон. мовно-літ. ф-т. Від 1979 професій. і наук. школи діють на філол. ф-ті ТНПУ: каф. теорії літ-ри і порівнял. літ-рознавства (зав. *Р. Гром'як*), каф. історії укр. літ-ри (зав. *М. Ткачук*). Перші з уродж. Тернопільщини літ-рознавці – д-ри філол. н. – *О. Веретюк, В. Гладкий, О. Куца*; 2008 докт. дис. захистили *З. і М. Лановики, Н. Поплавська*. Зростанню наук. кадрів із літ-рознавства у ТНПУ сприяють аспірантура, докторантура, спеціаліз. рада зі захисту канд. дис. із порівнял. літ-рознавства і теорії літ-ри. Нині зусилля літ-рознавців Тернопільщини зосередж. на розробл. комплекс. тем у сферах історії укр. літ-ри, літ. критики, фольклористики, теорії літ-ри, перекладознавства, літ. компаративістики, літ. антропології.

Р. Гром'як, Л. Щербак.

ЛІТІНСЬКИЙ

Володимир Ярославович (р. і м. н. невід. – 2005, м. Віндзор, США) – громадсько-культурний діяч. Навчався в Бережан. г-зії (1928–34), брав приват. уроки музики. Діяльний у культ.-освіт. житті г-зії (1932 з братом Миколою, *Б. Крушельницьким* та *Б. Левицьким* створ. струн. квінтет, із яким виступав у селах; диригував чол. хором); у с. Божиків (нині Бережан. р-ну), в с. Носів (нині Підгаєц. р-ну) 1933 навчав чол. церк. хор. Під впливом виступу хору *Д. Котка* створ. у Божикові церк. чол. хор. Емігр. до США (м. Віндзор), працював на з-ді, організ. при церкві хор; згодом – худож. кер. хору в м. Детройт, працював хормейстером.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

“ЛІТОНІС”

– театр пісні в м. Тернопіль. Створ. 1989 у Терноп. ін-ті нар. госп-ва (нині ТНЕУ). Від 1993 – народний. Засн. і худож. кер. – *Р. Іщук*.

Лауреат понад 50 міжнар. та всеукр. фестивалів-конкурсів. Гран-прі міжнар. конкурсу “Шанс” (1999, м. Львів), всеукр. конкурсів “Кришталевий жайвір” (1999, м. Тернопіль), “Пісенні Медобори” (2006–08, смт Гусятин), “Закарпатський едельвейс” (2006, 2009, м. Ужгород), “Київська студентська весна” (2006, 2008, 2009). У колективі – 17 учасників, зокрема *В. Трач, Л. Чермак*. У репертуарі – понад 50 тв.: обробки укр. нар. пісень і тв. сучас. укр. композиторів, у т. ч. *В. Івасюка*. Нац. телекомпанія України (м. Київ) та обл. держтелерадіокомпанії (м. Тернопіль, Ужгород, Чернівці) відзняли 5 муз. фільмів про “Л.”; пісні у його викон. – в радіоефірі України.

Л. Щербак.

ЛІЦЕЇ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– середні загальноосвітні навчальні заклади в Тернопільській області, де поглиблено вивчають окремі дисципліни. Перший у краї – Кременец. ліцей (1819–31, 1921–40). 2009 в Терноп. обл. діяли 9 ліцеїв: тех. ліцей ім. *О. Смакули* у с. Доброводи Збараз. р-ну (від 1998), Кременец. ліцей ім. *У. Самчука* (від 1994), ліцей у м. Бучач (від 1999), медико-біол. ліцей при Чортків. мед. коледжі (від 1998), Шумс. ліцей (від 1996); у Тернополі: ліцей при Галиц. ін-ті ім. *В. Чорновола* (від 1992), пед. ліцей при ТНПУ (від 1996), тех. ліцей (від 1991), гуманіт. ліцей із поглиб. вивч. іноз. мов при ТЕІПО (від 2001). Заг. к-сть учнів – понад 1000, навч. і вихов. процес забезп. більше 200 пед. працівників. Залежно від профілю у Л. на Т. поглиб. вивчають основи економіки, інформатику, фізику, математику, філол., природ. науки, право, медицину, іноз. мови та ін. дисципліни.

Л. Щербак.

“ЛИЧНАЯ ДРАМА” (“Особиста драма”)

– “єдина газета за листами читачів”. Вих. у м. Тернопіль від 2003 рос. мовою раз на місяць. Засн. І. Тріль. Видавці: видав.-інформ. дім

“Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Шеф-ред. І. Тріль. Ред. Т. Грисюк. Наклад (2009) – 17770 прим. Від 2007 вих. 6 разів на рік додаток. “Личная драма “мини”. Наклад – 27770 прим.

Б. Мельничук.

ЛОБАР

Андрій Григорович (псевда “Ле”, “Марко”; 1914, с. Вел. Бережці, нині Кременец. р-ну – літо 1944, нині Шумс. р-н) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався у Львів. ун-ті. Чл. Юнацтва ОУН на Кременеччині. За громад.-політ. діяльність 1933–35 заарешт. у містах Рівне й Кременець, засудж. до кількомисяч. ув’язн. і поміщ. у виправ. дім. 1939 висел. із Кременец. пов., перебрався до м. Львів; згодом заарешт. і засудж. до 4 р. ув’язнення. Провідник Угор. надрайону (1941; нині с. Угорськ Шумс. р-ну) і Кременец. округи (1942–43) ОУН. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ЛОБАС

Віктор Володимирович (18. 08. 1927, с. Гельмязів, нині Золотоніс. р-ну Черкас. обл.) – вчений у галузі філософії, педагог. Батько *О. Лобаса*. Канд. філос. н. (1973), проф. (2003). Відмінник освіти УРСР (1962). Засл. прац. освіти України (1997). Довіч. стипендіат КМ України (2006). Почес. проф. ТДТУ (2004, нині ТНТУ). Учасник нім.-рад. війни.

Ордени Вітчизн. війни 2-го ступ. (1985), “За мужність” 3-го ступ. (1999), 12 медалей. Закін. Львів. ун-т (1957, нині нац. ун-т). Працював дир. СШ у с. Ігровиця, нині Терноп. р-ну, зав. Великоглибочец. райвно (нині с. Вел. Глибочок належ. до Терноп. р-ну). Від 1964 – в Терноп. філіалі Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ): викл., ст. викл., доц. (1975) каф. філософії; 1993–2006 – зав. каф. українознавства і філософії; 1985–2003 – вчен. секр. цього ВНЗ. Автор понад 140 наук. праць, у т. ч. 4 монографій (співавт.), підручн. “Логіка” (2006), статей у фах. журналах та ЗМІ.

Л. Щербак.

ЛОБАС

Олександр Вікторович (03. 02. 1958, м. Хмельницький – 03. 05. 2006, м. Тернопіль) – лікар, науковець. Син *В. Лобаса*. Канд. мед. н. (1990). Закін. Терноп. мед. ін-т (1981, нині ТДМУ).

Працював лікарем-невропатологом Хмельн. обл. лікарні (1981–83), ЦРЛ в смт Заложці, нині Залізіці Зборів. р-ну (1983–85); від 1985 – ст. лікар-ординатор відділ. інтенс. терапії Терноп. обл. психоневрол. лікарні. Автор і співавт. наук. праць.

Л. Щербак.

ЛОБАТНИЙ

Петро Данилович (01. 04. 1949, с. Мшанець Тербовлян. р-ну) – хормейстер, оперний, камерний співак (тенор), педагог. Засл. арт. України (1983). Лауреат Респ. конкурсу вокалістів (1980). Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (нині вище уч-ще культури), Львів. консерваторію (1973, нині нац. муз. акад.). Працював у с. Підгайчики (1967–68,

Тербовлян. р-ну); від 1975 – соліст Донец. держ. акад. опер. театру, за сумісн. – викл. вокалу Донец. консерваторії. Серед ролей: Ленський (“Євгеній Онєгін” П. Чайковського), Володимир Ігорович (“Князь Ігор” О. Бородіна) та ін. Гастролював у РФ, Німеччині, Італії, Іспанії.

Н. Лобата, Б. Мельничук.

ЛОБОДА

Валентина Федорівна (07. 10. 1945, м. Рига, нині Латвія) – вчений у галузі медицини, педагог, громадська діячка. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Канд. мед. н. (1982), проф. (1995). Закін. Крим. мед. ін-т (1969, нині мед. ун-т). Працювала педіатром, зав. дит. поліклініки Ново-волин. медсанчастини Волин. обл.; асист., доц. (1984–

95), проф. (1995–97) каф. педіатрії, зав. (1997–2002), доц. (2002–03) каф. педіатрії ФПО, зав. каф. (від 2003), доц. (від 2004), проф. (від 2005) каф. педіатрії мед. ф-ту ТДМУ. Автор і співавт. більше 100 наук. і навч.-метод. праць, навч. посіб. “Практична педіатрія” (1994). 1-а в області впровадила ендоскоп. обстеження травн. каналу в дітей.

І. Сміян.

ЛОБУНЬ

Віктор Іванович (21. 08. 1961, с. Ванжулів Лановец. р-ну) – економіст, банкір, громадський діяч. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1983, нині ТНЕУ). Працював бух. Харків. з-ду залізобетон. конструкцій ВО “Харківзалізобетон”; економістом Терноп. міськфінвідділу (1985), ст. економістом, нач. відділу, заст. нач. Терноп. обл. фінупр. (1986–96); заст. нач. Упр. Держказначейства в Терноп. обл. (1996–2001); заст. голови-нач. Гол. упр. економіки Терноп. ОДА (2001–03); заст. дир. КБ “Хрещатик”; від 2004 – заст. дир. обл. дирекції ВАТ “Райффайзен Банк Аваль”.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЛОБУНЬ

Іван Маркович (05. 04. 1962, с. Ванжулів Лановец. р-ну) – педагог, літератор, громадський

діяч. Закін. Терноп. пед. ін-т (1983, нині ТНПУ). Депутат Лановец. рай. ради (1998–2002). Учитель у м. Жданов (1983, нині Маріуполь, Донец. обл.); заст. дир. Вишгород. СШ (1985–87); від 1988 – учитель Буглів. ЗОШ (обидві – Лановец. р-ну). Співзасн. літерат.-мист. альманаху “Лан” (2000–03, м. Ланівці). Автор зб. поезій “Пташина планета людей” (2002), “Глеки дерев” (2006); ред.-упоряд. читанки для дітей “Бедрик. Літературна Тернопільщина” (2005).

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЛОБУР

Богдан Богданович (11. 09. 1938, с. Гарбузів, нині Зборів. р-ну) – літератор. Брат *Т. Лобура*.

Працював столяром у СШ с. Перепельники Зборів. р-ну та в м. Тернопіль. Засудж. за антирад. дії; покарання відбував у м. Тайшет Іркут. обл. (1960–61, нині РФ). Писар Зборів. козац. січі ім. *І. Богзана*, діяльний у т-ві “Просвіта” в м. Зборів (1990). Автор

зб. поезій, публікацій у ЗМІ. Вірші Л. покладали на музику *М. Болотний*, *Б. Андрусишин*.

І. Дем’янова.

ЛОБУР

Вірослав Васильович (25. 03. 1938, с. Гарбузів, нині Зборів. р-ну – 21. 06. 2008, м. Клівленд, США) – науковець, громадський діяч, меценат. Канд. біол. н. (1971). Орден св. Володимира 3-го ступ. УПЦ КП (2004). Закін. Львів. зоовет. ін-т (нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Працював н. сп. у біохім. лаб. Ін-ту землеробства (нині Укр. НДІ фізіології і біохімії с.-г. тварин) під кер-вом *С. Гжицького*. 1979 емігр. до США (м. Клівленд). Прац. хіміком у дослід. лаб. департаменту вод. ресурсів. За сценарієм Л. створ. відеофільм “Козацькі Могили” (1993), сприяв вид. кн. “Національний Пантеон “Козацькі Могили” (Луцьк, 2003). Приїжджав до родин. села, де за фінанс. допомоги Л. спорудж. іконостас, встановл. систему опалення й огорожу в місц. школі, створ. духов. комплекс “Цілюще джерело”. Співініц. і спонсор 2-том. вид. тв. *С. Гжицького* і докум. фільму про нього. Долуч. до вид. істор. нарису про Гарбузів *Н. Камениук* “По забутих стежках” (2002).

Л. Шербак.

ЛОБУР

Зеновій Володимирович (25. 03. 1949, с. Гарбузів, нині Зборів. р-ну) – підприємець, меценат, громадський діяч. Засл. прац. с. госп-ва України (2009). Депутат Зборів. рай. ради (від 1990 донині). Закін. Львів. зоовет. ін-т (1972, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Працював гол. зоотехніком у колгоспах Зборів. р-ну (1972–82). Від 1989 очолює кол. с. госп-во ім. *Т. Шевченка* (2000 – реорганіз. у ПАП ім. *Т. Шевченка*) в смт Залізці

– одне з найрентабельн. с.-г. підпр-в Тернопільщини. Діяльний у громад. житті, меценат.

І. Дем'янова.

ЛОБУР

Тарас Богданович (10. 01. 1947, с. Гарбузів, нині Зборів. р-ну) – правник, управлінець, громадський діяч. Брат *Б. Лобура*. Отаман Зборів. козац. січі ім. І. Богуна. Генерал-хорунжий Укр. козацтва. Ордени “Козацький хрест” 4-го ступ., “Віра” 4-го і 3-го ступ., Архістратига Михайла 5-го ступ. Закін. Львів. ун-т (1976, нині нац. ун-т). 1976–92 – юрис-консулт Зборів. виробн. упр. с. госп-ва; 1992–94 – заст. голови Зборів. РДА; 1994–97 – голова секретаріату Зборів. рай. ради. Від 1989 до нині – голова т-ва “Просвіта” у м. Зборів.

І. Дем'янова, Б. Лобур.

ЛОГВИН

Григорій Никонівч (09 (22). 05. 1910, с. Косівка, нині Олександрій. р-ну Кіровогр. обл. – 07. 03. 2001, м. Київ) – мистецтвознавець. Д-р мистецтвознавства (1968). Засл. діяч арх-ри України. Почес. акад. Укр. акад. арх-ри. Держ. премія України ім. *Т. Г. Шевченка* (1993), премія ім. *В. Антоновича*. Навчавсь у Харків. худож. ін-ті (1931–34), закін. Москов. ін-т образотв. мист-ва (1941, нині РФ). Не раз із наук. метою перебував на Тернопільщині: у містах Бережани, Бучач, Збараж, Кременець, Підгайці, Терехівля, Тернопіль, Чортків та ін. насел. пунктах, архіт. пам'ятки яких, зокрема церкви і замки, описав у кн. “По Україні” (К., 1968).

П. Гуцал, І. Дуда, Г. Чернихівський.

ЛОГУШ

Володимир Іванович (1904, с. Передмістя, нині Бучац. р-ну – 1979, м. Хабаровськ, нині РФ) – адвокат, громадський діяч. Д-р права (1937). Навчався в г-зії у містах Бережани та Львів, закін. Краків. ун-т (1929, Польща). Відтоді працював у Бережанах пом. адвоката в канцелярії *М. Західного*, від 1934 – самост. адвокат. практика. Голова місц. “Просвіти” (від 1938), чл. кер. органів ін. укр. орг-цій. Восени 1939 – заст. ред. г. “*Червона Бережанщина*”. 24. 12. 1939 Л. заарешт. органи НКВС; 23. 12. 1940 засудж. на 5 р. ВТТ. Ув'язн. відбував у м. Плесець Архангел. обл.,

РФ. Від грудня 1944 воював на фронтах в Прибалтиці та Пруссії, в бою під м. Кенігсберг (нині Калінінград, РФ) у квітні 1945 важко поранений; у серпні поверн. в родин. село. 1950 зі сім'єю вивез. у Хабаров. край (РФ), звільн. 1956, оселився в м. Хабаровськ, працював бухгалтером. Реабілітов. 1967.

П. Гуцал.

ЛОЗІНСЬКИЙ

Ярослав Йосипович (11. 01. 1950, с. Яблунів Гусятин. р-ну) – господарник. Галуз. нагород. Депутат Бережан. рай. ради 2-х склик. Закін. Львів. лісотех. ін-т (1974, нині Нац. лісотех. ін-т України). Працював пом. лісничого, лісничим Чортків. лісгоспзагу (1974–85), дир. Бережан. ДЛГО (1985–2000), заст. ген. дир. “Волхонтет-Банчі ЛТД” (2001–06); від 2006 донині – зав. відділ. лісопарк. госп-ва Бережан. агротех. ін-ту. За час його кер-ва провед. повну механіз. на лісоз-ді, створ. 2 лісництва, посадж. більш як на 2870 га цінні лісонасадження; надано допомогу школам, лікувал. закладам, соц. незахищ. людям, на буд-во церков у регіоні. 1985–2000 – концертмейстер чол. аматор. нар. хор. капели “*Діброва*” Бережан. ДЛГО.

Г. Івахів, Я. Пархомчук.

ЛОЙКО

Ігор Кирилович (22. 06. 1939, м-ко, нині м. Ланівці) – науковець. Канд. мед. н. (1970). Закін. ТДМІ (1963, нині ТДМУ). 1963–65 – хірург Хмельн. обл. лікарні. У Терноп. мед. ін-ті: викл. (1965–73), доц. каф. операт. хірургії і топограф. анатомії (1973–74), доц. каф. факультет. хірургії (1975–85), доц. каф. хірургії ф-ту післядиплом. освіти (1986–98), доц. каф. заг. хірургії (від 1998 донині). Автор і співавт. майже 100 наук. і навч.-метод. праць, 3 винаходів, 19 рац. пропозицій. Опубл. низку статей у ЗМІ.

І. Дем'янова, О. Кіт.

ЛОКАЗІЮК

Віктор Миколайович (24. 08. 1945, с. Ільчівка Узген. р-ну, нині Киргизстан) – вчений у галузі комп'ютерних технологій. Д-р тех. н. (1995), проф. (1996). Акад. Міжнар. акад. інформатизації (1997, м. Москва, нині РФ), Міжнар. акад. комп'ют. наук і систем (2002). Відмінник нар. освіти УРСР (1977). Закін. Кам'янець-Поділ. пед. ін-т (1970, нині ун-т, Хмельн. обл.). Працював дир. шкіл на Хмельниччині, інж., нач. лаб. на підпр-вах у м. Хмельницький; від 1992 – у Хмельн. нац. тех. ун-ті: ст. н. с., зав. лаб., доц., зав. каф. комп'ют. систем та мереж, від 2005 – зав. каф. систем. програмув. ф-ту комп'ют. систем та програмування. Від 2002 – в ТАНГ (нині ТНЕУ): проф. каф. інформ.-обчислюв. систем і управління, чл. спеціаліз. вчен. ради зі захисту канд. дисертацій, чл. ред. колегії ж. *“Комп'ютинг”* (2003). Автор більше 150 наук. і навч.-метод. праць; має 11 автор. свідоцтв і 3 патенти на винаходи.

Л. Щербак.

ЛОНКЕВИЧ

Петро-Олександр (12. 07. 1884, с. Войнилів, нині смт Калус. р-ну Івано-Фр. обл. – 20. 02. 1968, м. Рочестер, США) – священник. Закін. Бережан. г-зію та Львів. богослов. акад. Від 1913 – сотрудник (пом. священника) у церкві в м. Бережани, 1914–19 – священник у с. Княжолука (нині Долин. р-ну Івано-Фр. обл.). Від 1919 – в с. Потуртори (нині Бережан. р-ну); понад 10 р. із парафіянами відбудовував церкву, орг-тор крамниці-кооперативи, буд-ва читальні *“Просвіта”*, влаштовував концерти та ін. імпрези. Зазнав утисків польс. влади. Емігр. до м. Відень (Австрія), де служив священником, 1943 – до США (м. Рочестер), де сотрудник у церкві св. Йосафата.

Н. Волинєць, Я. Мазурак.

ЛОПУШАНСЬКИЙ

Микола (02. 10. 1870, с. Берездівці, нині Миколаїв. р-ну Львів. обл. – січень 1949, м-ко Нові Стрілища, нині смт Жидачів. р-ну Львів. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Батько *В. Лопушанського*. Золотий хрест на стрічці та медаль хоробрості (1917). Навчався в г-зії у м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.), у військ. акад. у м. Відень (Австрія); закін. фінанс. школу. Працював дир. скарб. контролю в Львів. обл. Від 1914 – на Італ. фронті. Воював в УГА (1918). 1919 з воїнами, хворими на тиф, повернувся в м. Збараж, де на ратуші вивісив синьо-жовтий прапор. Засудж. до смертної кари, яку потім замінили на заслання; ув'язнення відбував у м. Домб'є (Польща), відтак перевед. у табір

для інтернованих у м. Краків (Польща), де пробув 2 роки. Після повернення зі заслання працював гол. дир. *“Контролі скарбової”* в м. Львів. Від 1932 проживав у смт Нові Стрілища, де голова *“Просвіти”*, діяльний в ін. укр. орг-ціях.

Б. Мельничук, Я. Полатайчук.

ЛОПУШНЯК

Владислав (Владіслаш; 27. 06. 1904, м. Тернопіль – 16. 09. 1995, м. Париж, Франція) – художник-модерніст. Від 1926 навчався в АКМ у м. Краків, удосконалював майстерність у м. Варшава (обидва – Польща). Від 1938 жив у Парижі, за винятком 1942–44, коли перебував в Іспанії. Учасник виставок у Польщі, Франції, Німеччині, Швейцарії, США. Картини Л. зберіг. у галереях і музеях багатьох країн.

П. Гуцал.

ЛЮСИК

Павло Степанович (15. 06. 1956, с. Ромашівка Чортків. р-ну) – правник. Генерал-майор внутр. служби. Галуз. нагороди. Закін. Львів. школу міліції (1980), Київ. вищу школу міліції (1984). Працював дільн. інспектором у м. Тернопіль (1988–89), заст. нач. установки ВК–112 УВС Терноп. обл. (1989–96), заст. нач., нач. Тербовлян. рай. відділу міліції (1998–2001), нач. Чортків. міжрегіон. відділу ОБОЗ (2000–01), нач. упр. Держ. департаменту в Терноп. обл. (від 2001 донині).

В. Залецький, Г. Івахів.

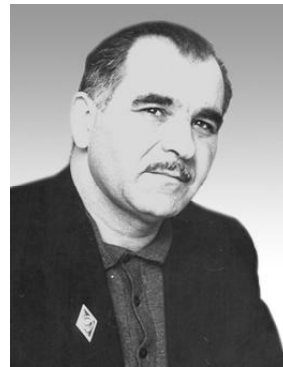
ЛЮЦМАН

Іван Юхимович (20. 06. 1920, с. Новопетрівка, нині Ширяїв. р-ну Одес. обл. – 08. 08. 1979, м. Тернопіль) – журналіст, редактор, громадський діяч. Чл. НСЖУ. Орден Слави 3-го ступ., медалі СРСР. Закін. Укр. поліграф. ін-т (1964, нині акад. друкарства, м. Львів). Кор., випуск. ред., відп. секр. г. *“Вільне життя”*; відп. секр. г. *“Шляхом Ілліча”* (нині *“Подільське слово”*); ред. багатотираж. г. *“Текстильник”*; ред. видавн. відділу Терноп. реклам. комбінату.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЛЮШНІВ

Іван Павлович (01. 11. 1856, с. Дубківці, нині в складі с. Раштівці Гусятин. р-ну – 09. 02.

1895, м. Тернопіль) – адвокат, громадський діяч. Д-р права. Навчався в г-зіях у містах Тернопіль і Львів, право студював у Львів. і Віден. (Австрія) ун-тах. Працював пом. адвоката в Тернополі, 1889 відкрив влас. канцелярію. Чл. т-ва “Просвіта”, заст. голови Поділ. ради. Співзасн. “Руської бесіди” 1883 (її голова від 1893) і “Міщанського братства” 1890.

П. Гуцал, Б. Пиндус.

ЛУБКОВИЧ

Ігор Маркіянович (07. 04. 1952, м. Заліщики) – журналіст, соціолог, педагог. Канд. філол. н. (1982), проф. (2008). Відмінник освіти України (2008). Закін. Львів. ун-т (1974, нині нац. ун-т). Від 1974 – кор. Збараз. рай. г.; 1976 – викл., 1987–91 – заст. декана ф-ту журналістики Львів. ун-ту. Орг-тор і голова правління 1-го незалеж. інформ. агенства “Інтелект” (1991). Від 2005 – декан ф-ту масової комунікації та інформ. технологій, зав. каф. теорії та методик журналіст. творчості Рівнен. міжнар. економіко-гуманітар. ун-ту. Автор монографій, навч. посіб. “Соціологія і журналістика” (Л., 1997), співавт. підручника “Теорія і практика радянської журналістики” (Л., 1989, 2005, 2008), наук. статей та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ЛУБ'ЯНЄЦЬКИЙ ЛІС

– ботанічна пам'ятка природи в Збаразькому районі. 22. 05. 1944 в Л. л. відбувся бій між загонами УПА (бл. 1,5 тис. вояків) під проводом курінного Я. Белінського (“Бистрий”) із регуляр. ч. ЧА, котрі застосув. танки й авіацію. Осн. сили повстанців прорвали оточення й відійшли на Шумщину, ін. – на пд. (вивів М. Дереворіз (“Орлик”). Втрати УПА – 3 чоти, які прикривали відступ, ЧА – 300 осіб. Останки вояків перезахоронили 1990 на цвинтарі в с. Шили (Збараз. р-ну).

В. Левицький, І. Олещук.

ЛУБ'ЯНЄЦЬКИЙ

Петро Андрійович (псевдо “Лобода”; 1916, с. Коршилівка, нині Підволочис. р-ну – 17. 12. 1944, побл. с. Турівка Підволочис. р-ну, там похов.) – учасник національно-визвольних змагань. Від 1939 – в ОУН: район. провідник (1942), орг-тор і ком-р терен. боївки УПА

(1943–44), згодом – сотник УПА. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

Н. Кучабський.

ЛУГОВА

Любов Петрівна (25. 05. 1950, м-ко, нині смт Золотий Потік Бучац. р-ну) – педагог, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. Чернів. ун-т (1981, нині нац. ун-т). Працювала учителем Барш-Гутин. школи (1967–68), Сновидів. школи (1968–69), ст. піонервожатою Дуліб. школи (1969–70); вихов. інтернату (1970–94), від 1997 – дир. ЗОШ 1–3 ступ. у с. Язловець (усі – Бучац. р-ну).

М. Федечко.

ЛУГОВИЙ

Іван Петрович (1902, с. Устечко, нині Заліщиц. р-ну – р. і м. см. невід.) – майстер із виготовлення надгробних пам'ятників, каменеріз. 1907–19 проживав у Румунії. 1920–40 – в Устечку добував черв. пісковик, із якого виготовляв пам'ятники (встановл. у навколиш. селах, у м. Заліщики (9 надгробків із черв. пісковика і 1 – з білого; на постаментах надгробків є написи укр. або польс. мовами “Іван Луговий. Устечко”). 1940 Л. заарешт. органи НКВС; засудж. на 4 р. ВТТ. Покарання відбував у м. Архангельськ (нині РФ). Подал. доля невід.

В. Олійник.

ЛУГОВИЙ

Ярослав Максимович (18. 09. 1907, м. Тернопіль – р. см. невід., м. Монреаль, Канада) – підприємець. 1920–27 навчався у г-зії в м. Тернопіль. Власник крамниці “Базар” у цьому місті. 1943–50 – на еміграції у Бельгії, від 1950 – в Канаді. Діяльний в укр. т-вах у Тернополі й діаспорі. Автор спогадів.

Б. Мельничук.

ЛУЖЕЦЬКА-ВОВК

Катерина (10. 06. 1922, с. Вербів, нині Бережан. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Діяльна у “Соколі” та ін. укр. т-вах, зв'язкова ОУН. Заарешт. 1949, засудж. на 10 р. ВТТ, ув'язн. відбула у м. Іркутськ (нині РФ). Від 1956 проживала в Миколаїв. обл., згодом – у родин. селі. Представл. у біограф. довіднику “Українська жінка у визвольній боротьбі 1940–1950 рр.” (2004).

В. Штокало.

ЛУЖНИЙ

Василь Михайлович (04. 04. 1931, с. Петрилів Тлумац. р-ну Івано-Фр. обл.) – науковець, педагог. Доц. (1977). Відмінник нар. освіти УРСР. Закін. Львів. консерваторію (нині нац. муз. акад.). Працював учителем співів у Станіслав. ЗОШ № 2 (1957–60, нині м. Івано-Франківськ).

1961–75 – асист., ст. викл.; 1976–88 – зав. каф., 1989–2002 – доц. каф. музикознавства Івано-Франк. пед. ін-ту (нині Прикарп. нац. ун-т). 2003–06 – зав. каф. муз. дисциплін, від 2007 – доц. каф. мист. дисциплін Кременец. обл. гуманітар.-пед. ін-ту. Автор і співавт. більше 50 наук.-метод. праць, підручників, посібників, навч. програм, автор. творів та обробок нар. пісень.

Б. Петраш.

ЛУКАСЄВИЧ

Прокіп Петрович (20. 10. 1878, с. Кокошинці, нині Гусятин. р-ну – р. і м. см. невід.) – педагог. Навчався у Віден. ун-ті (1901–03, Австрія), закін. Львів. ун-т (1905). 1906–09 – викл. у Терноп. укр. держ. г-зії, 1909–14 – викл. укр. держ. г-зії у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща). Учасник 1-ї світ. війни, потрапив у рос. полон, де перебував до 1918. 1918–22 – викл. Перемишлян., 1922–30 – Терноп. г-зій, одночасно – викл. г-зії УПТ “Рідна школа” у м. Тернопіль (1922–24, 1927–28). Після закриття польс. владою укр. г-зій 1930 – на пенсії. Автор наук.-практ. праць та ін. публікацій.

Б. Головин.

ЛУКАСЄВИЧ

Володимир Стефанович (08. 07. 1860, Голошинці, нині Підволочис. р-ну – 17. 02. 1924, м. Львів) – лікар, науковець, педагог, творець львівської дерматологічної школи, колекціонер. Чл. Австр. Найвищої ради здоров'я (від 1896), Віден. лікар. і дерматолог. т-в (від 1890), кер. Львів. лікар. т-ва, чл.-кор. Франц. т-ва дерматологів (1921), орг-тор 1-х польс. з'їздів дерматологів (1921, 1923), учасник міжнар. з'їзду в м. Лондон (1923, Вел. Британія). Закін. Березан. г-зію (1876), Ягеллон. ун-т в м. Краків (1883, Польща). Працював у м. Відень (до 1894), надзвич. проф. нім. ун-ту в м. Інсбрук (до 1898, обидва – Австрія), проф. каф. шкір. і венер. хвороб Львів. ун-ту (до 1924). Збудував дерматолог. клініку європ. зразка. Автор бл. 60 наук. праць. Колекцію живопис. і скульптур. творів, що зібрав Л., зберіг. у Музеї народовому в Кракові.

Н. Волинець, О. Зайченко.

ЛУКАЩУК-ФЕДІК

Світлана Володимирівна (19. 05. 1962, м. Львів) – вчена в галузі медицини. Канд. мед. н. (1994), д-р філософії (2004). Лікар акушер-гінеколог вищої категорії (1998). Доц. (2001). Академік міжнар. акад. безпеки життєдіяльності (2005), міжнар. акад. культури безпеки, екології та здоров'я (2007). Чл. Європ. асоц. з Безпеки (2003, Польща). Галуз. нагород. Закін.

Терноп. мед. ін-т (1985, нині ТДМУ), Терноп. ін-т економіки і підприємництва (2002). Працювала у Дніпроп. мед. акад. (1991–97); зав. центру корекції репродукт. культури молоді ТАНГ (від 1998), зав. каф. безпеки життєдіяльності людини ТДЕУ (2002–07), де розробила і запровад. нові навч. дисципліни. 1999–2000 – в. о. гол. позаштат. спеціаліста при гол. упр. охорони здоров'я Терноп. ОДА. 1999–2001 – співпрац. із Київ. НДІ “Проблем людини”. Автор циклу радіопередач “Підкоряючи без слів...” (2000–02, обл. держ. радіокомпанії); понад 160 наук. та метод. публікацій, навч. посібників “Репродуктивна культура особистості” (2004), “Валеологія” (2006), “Проблеми сексуальної та репродуктивної поведінки молоді” (2007), “Безпека життєдіяльності: соціально-економічний аспект” (2008; диплом 1-го ступ. Всеукр. конкурсу “Краща робота з безпеки життєдіяльності та основ здоров'я” (2009).

Г. Івахів, Б. Мельничук.

ЛУКІВ

Слава Володимирівна (12. 05. 1948, с. Пеньківці Підволочис. р-ну) – майстер декоративно-ужиткового мистецтва (народна художня вишивка). Гран-прі Терноп. обл. літ.-мист. конкурсу “Голос серця” (2007). Закін. Київ. ін-т нар. госп-ва (1974, нині нац. екон. ун-т). Працювала бух. Підволочис. консерв. з-ду (1974–89), рай. лікарні (від 1989). Від 1997 – учасниця збір. худож. виставок (міста Київ, Тернопіль, смт Підволочиськ), персон. – у Тернополі (2007). Вироби зберіг. у музеях і приват. колекціях в Україні й за кордоном.

А. Гриб.

ЛУКІЯНОВИЧ

Антін Якович (13. 06. 1875, с. Городниця, нині Гусятин. р-ну – 22. 01. 1938, м. Львів) – правник, громадський діяч. Брат *Д. Лукіяновича*. Навчався в г-зіях у містах Тернопіль та Львів, закін. правн. ф-т Львів. ун-ту. На Львівщині працював суддею у м. Турка; президент повіт. суду в м. Бібрка, де очолював філію “Просвіти” і гурток “Рідної школи”. 1914–16 – в Австрії. Від літа 1916 – суддя окруж. суду у Львові; 1920-і продовжував обіймати цю же посаду.

П. Гуцал.

ЛУК'ЯНСЬКИЙ

Богдан Богданович (30. 03. 1956, с. Білоголови Зборів. р-ну) – правник. Полковник міліції. Чл. Спільки юристів України. Галуз. нагороди. Закін. Кременец. пед. уч-ще (1975, нині обл. гуманіт.-пед. ін-т), Львів. ун-т (1984, нині нац. ун-т). Працював учителем Кудобин., Кабаровец. ЗОШ (1975–78, Зборів. р-ну); від 1984 – в органах внутр. справ: інспектор відділу б-би з розкрат. соц. власності Золочів. р-ну Львів. обл.; на кер. посадах у Залізнич. РВ м. Львів й апарату Упр. МВС України у Львів. обл. Від 2003 – заст. нач. Упр. держ. служби б-би з екон. злочинністю Гол. упр. МВС України у Львів. обл.

О. Мицишин, М. Федечко.

ЛУПІЙЧУК

Галина Савеліївна (12. 01. 1920, с. Каширівка Казанків. р-ну Микол. обл. – 02. 10. 1982, м. Коломия Івано-Фр. обл.) – журналіст, редактор. Чл. СЖ СРСР (1972). Навчалася в Олександрій. пед. технікумі (1935–38, нині пед. коледж Кіровогр. обл.). Працювала вчителем у с. Миколаївка (до 1941, нині Казанків. р-ну Миколаїв. обл.), дир. школи в с. Кабарівці (1944–47, нині Зборів. р-ну), заст. дир. школи у с. Біла (нині Терноп. р-ну), ред. рай. г. у смт Підволочиськ (1950–59). Від 1960 – в м. Коломия: у ред. г. “Червоний прапор” (1960–63, 1964–76), ред. рай. радіомовлення (1963–64).

М. Васильчук, Б. Мельничук.

ЛУЦЕНКО

Юрій Віталійович (14. 12. 1964, м. Рівне) – державний і політичний діяч. Закін. Львів. політех. ін-т (1989, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював нач. тех. бюро, гол. конструктором з-ду “Газотрон” (1989–94, м. Рівне); від 1994 – заст. голови Рівнен. обл. ради, 1995 – голова ком-ту економіки Рівнен. ОДА; 1996 – нач. упр. регіон. наук.-техн. політики та підпоряд. орг-цій Мін-ва України у справах науки і технологій, 1997 – заст. міністра України у справах науки і технологій; 1998 – пом. Прем'єр-міністра України, **1999 – пом. консулг. нар. депутата О. Мороза**; 2002–05 – нар. депутат України; 2005–06, від 2007 – міністр МВС України. Неоднораз. пе-

ребував у Терноп. обл.: вересень 2005 з роб. візитом, жовтень 2006 – в Терноп. обл. упр. внутр. справ, де зустрівся з предст. місц. ЗМІ, жовтень 2007 – з журналістами, членами Терноп. координ. ради руху “Народна самооборона”, громад. міста та області, у вересні 2007 – з виборцями у рай. центрах та Тернополі; 21. 04. 2008 відкрив у Тернополі мемор. дошку пам'яті *І. Кіналя*, побував на освяч. пам'ятника на честь прац. ДАІ, які загинули при викон. служб. обов'язків та ін.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЛУЦИК

Ієронім Якович (псевд. Р. Сурмач; 1870, м-ко, нині смт Залізці Зборів. р-ну – після 1907, США) – поет, драматург. П'єси Л. були в репертуарі профес. і аматор. колективів; вірші Л. поклад. на музику; для композиторів *О. Ніжанківського, В. Мотюка* та М. Копка писав спеціально. Автор тритом. праці “Народна історія рускої церкви”, оповідань, опублік. у період. виданнях; написав лібрето (укр. і польс. мовами) до опери *Д. Січинського* “Роксоляна”. Деякий час – чернець монастиря оо. Василян у м. Львів. 1907 емігр. до США.

Б. Пиндус.

ЛУЦИК

Роман Олегович (24. 08. 1975, м. Тернопіль) – економіст, спеціаліст із казначейської справи. Закін. ТАНГ (2000, нині ТНЕУ), студював в Ін-ті вищої кваліфікації Київ. нац. торг.-екон. ун-ту (2001), Нац. акад. держ. упр. при Президентові України (2008). 2000–02 – пров. економіст, гол. економіст відділу міжбюджет. відносин Упр. взаємозрахунків та міжбюджет. відносин, пров. казначей відділу операцій на фінанс. ринках, гол. казначей відділу ресурс. балансу, нач. відділу внутр. казнач. операцій Упр. фінанс. ресурсів Держ. казначейства України (м. Київ); 2003–05 – гол. консультант Гол. упр. з питань екон. політики Адміністрації Президента України; від 2005 донині – гол. консультант Гол. служби соц.-екон. розвитку Секретаріату Президента України.

В. Барна.

ЛУЦИК

Роман Ярославович (18. 03. 1900, с. Лука, нині Монастирис. р-ну – р. см. невід., м. Львів) – бібліотекар, книгознавець. Магістр філософії (1938). Від 1915 – у м. Ростов-на-Дону (нині РФ), де навчався у г-зії для галиц. біженців; 1917 повернувся в Галичину. 1921–22 навчався у г-зії в м. Дубно (нині Рівнен. обл.), закін. у м. Львів. ун-т (1932, нині нац. ун-т), культ.-освіт. технікум

(1950). Кер. б-ки й архіву “Общества им. Михаила Качковського” (1932–39), прац. у б-ці наук.-літ. т-ва “Талицько-Руська Матиця” (1939), учителем СШ № 43; 1942–73 – н. сп., бібліографом, гол. бібліотекарем, зав. відділу Львів. наук. б-ки. Дослідник виникнення книгодрук. в Україні. Автор праць “Слов’янські стародруки XV–XVII ст. у фондах ЛНБ” (1951) та ін., каталогу “Інкунабули ЛНБ ім. Стефаніка АН України” (1974).

Б. Мельничук, О. Пукас.

ЛУЦІВ

Анна Василівна (17. 04. 1958, с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну) – культосвітній працівник,

режисер, акторка, громадська діячка. Переможець респ. і всесоюз. фестивалів нар. творчості – краща ведуча культ.-худож. програм і худож. читання (1976–78). Навчалася в студіях Київ. драм. театру ім. *І. Франка* (1975–77, нині нац. театр), закін. Тер-

бовлян. культ.-освіт. уч-ще (1986, нині вище уч-ще культури). На Київ. кіностудії ім. *О. Довженка* зіграла епізод. ролі у фільмах. Від 1972 у Великоглибочец. нар. театрі: акторка, 2003 за влас. сценарієм і режисурою поставила виставу за твором *Т. Шевченка* “Катерина”. Автор статей та ін. публ. у ЗМІ. Від 1989 – голова Великоглибоч. осередку НРУ.

Б. Мельничук, М. Сагайдак.

ЛУЦІВ

Богдан Любомирович (22. 05. 1957, с. Жуківці Зборів. р-ну) – вчений у галузі економіки. Д-р екон. н. (2005), проф. (2006). Закін. фінанс. технікум у м. Львів (1975) та фінанс.-екон. ін-т у м. Ленінград (1980, нині Санкт-Петербург, РФ). Працював викл., зав. ден. відділ. у Львів. фінанс. технікумі (1980–90). Від 1990 – у ТАНГ (нині ТНЕУ): ст. викл. каф. грош.

обігу і кредиту, нач. навч. упр. (1993), доц. (1994), зав. каф. банк. інвестицій та обліку (1997–2001), дир. (2003) ін-ту банк. бізнесу ТАНГ (нині одноймен. ф-т); 2005 – декан ф-ту банк. бізнесу, доц. каф. банк. менеджменту та обліку, від грудня того ж р. – проректор із навч. роботи ТНЕУ; кер. упр. нових форм навчання та метод. забезпечення, координатор роботи з кредит.-модульн. системи орг-ції навч. процесу. Автор і співавт. бл. 50 наук. праць, у т. ч. монографій “Банківська діяльність у сфері інвестицій” (2001), “Інвестиційний банківський портфель” (2002), навч. посіб., підручн., статей у фах. період. виданнях.

Л. Щербак.

ЛУЦІВ

Зіновій Дмитрович (28. 10. 1928, м. Бучач) – раціоналізатор, передовик виробництва, громадський діяч. Орден Леніна (1967), медалі. Депутат ВР УРСР по Бучац. виборч. округу (1967–71). Від 1952 до виходу на пенсію – слюсар Бучац. спиртокрохмал. комбінату.

Н. Халуна.

ЛУЦІВ

Ігор Володимирович (07. 05. 1959, м. Тернопіль) – вчений у галузі інженерної механіки. Д-р тех. н. (2006), проф. (2007). Відмінник освіти України (1995). Знак “Петро Могила” (2007). Всеукр. премія ім. *І. Пулюя* (2003). Закін. Львів. політех. ін-т (1981, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). У Терноп. філіалі Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ): викл.-стажист (1981), асист. (1986), доц. (1987), зав. (1990) каф. верстатів та інструментів. Від 1994 – проректор із навч. роботи, від 2005 – 1-й проректор, проректор із навч. роботи, водночас від 2007 – зав. каф. конструюв. верстатів, інструментів та машин. Автор і співавт. понад 100 наук. праць, у т. ч. монографії “Теорія технічних систем” (1997), 3 навч. посіб., метод. розробок, статей; 10 автор. свідоцтв і патентів на винаходи.

Л. Щербак.

ЛУЦІВ

Михайло (1899, с. Нагорянка, нині належ. до м. Бучач – 21. 08. 1965, Канада) – один із українських першопоселенців у Канаді. Прибув до Канади 1910, проживав у м. Вінніпег, згодом на фермах у Ст. Мартін. Від 1929 – в Сурис, де засн. парафії УГКЦ. Діяльний в укр. громад. орг-ціях, жертводавець на громад. потреби.

Б. Мельничук.

ЛУЦІВ

Роман Олексійович (1922, с. Котів, нині Бережан. р-ну – 1952, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. 8 класів Бережан. г-зії, навчався у Львів. мед. ін-ті. З 4-го курсу приєднався до УПА; лікар у загонах повстанців на Станіславщині (нині Івано-Фр. обл.). Під час облави загинув у криївці.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

ЛУЦКІВ

Роман Петрович (16. 04. 1956, м. Тереховля) – педагог, громадський діяч. Засл. учитель України (2001). Депутат Тереховлян. міськ. ради 2-х склик. Учитель математики, кер. Тереховлян. рай. метод. об'єдн. Закін. ТДШ (1978, нині ТНПУ). Працював учителем математики Плебанів. 8-річ. школи Тереховлян. р-ну (1978–81), дир. Тереховлян. станції юних техніків (1981–87), інспектором шкіл райвно (1987–91). Від 1991 – вчитель математики у Тереховлян. ЗОШ № 1. Учасник Всеукр. з'їзду працівників освіти (2001).

Г. Кушнерик.

ЛУЦЬК

Олексій Спиридонович (20. 10. 1935, с. Огородники Високов. р-ну Брест. обл., нині Білорусь) – лікар, науковець, винахідник. Канд. мед. н. (1973), доц. (1987). Відмінник винахідництва і раціоналізації (1975) та охорони здоров'я (1980) СРСР. Засл. винахідник України (2006). Бронз. медаль ВДНГ СРСР (1984). Чл. Наук. т-ва інфекціоністів України (1980). Закін. Львів. мед. ін-т (1959, нині нац. мед. ун-т). Лікар-інфекціоніст мед.-сан. ч. Львів.-Волин. вугіл. басейну в м. Нововолинськ Волин. обл. (1959–63, 1965–73), зав. прийм. відділ. обл. лікарні в м. Луцьк (1973–81). Від 1981 – в Терноп. мед. ін-ті (нині ТДМУ): асист.,

доц. (1982) каф. інфекц. хвороб, водночас займається терапевт. проктологією. Розробив новітні способи і прилади для лікув. захворювань органів травлення. Автор понад 120 наук. публікацій у фах. вид., співавт. навч. і навч.-метод. праць, має 46 автор. свідоцтв і патентів на винаходи, бл. 50 рацпропозицій.

Л. Щербак.

ЛУЦЬКИЙ

Микола Іванович (1893, с. Дичків, нині Терноп. р-ну – 1974, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань, самодіяльний співак, педагог. Навчався в м. Тернопіль у г-зії, учит. семінарії. Орг-тор і учасник аматор. гуртка, хору, т-ва “Просвіта” у родин. селі. Від 1914 – в *Легіоні УСС*, учасник битви на г. Маківка; від 1916 – у військ. частині у с. Вел. Горожанка (нині Горожанка Монастирис. р-ну), де як соліст стрілец. хору виступав із концертами в навколиш. селах, у м. Львів та ін.; кер. хору, в якому співали *М. Гайворонський, Л. Ленкий*. 01. 11. 1918 боронив у Львові заліз. вокзал; комендант ЗУНР у м. Комарне (нині Городоц. р-ну Львів. обл.); згодом – у Вел. Україні. Після втечі з польс. полону (1922) співав у Львів. опер. театрі, через польс. переслідування залишив сцену. Працював учителем у селах Мала і Вел. Горожанка (нині Горожанка), Стриганці (нині Бережан. р-ну) та ін. селах.

Г. Івахів, В. Паучок.

ЛУЦЬКИЙ

Мирон (1891, с. Лука, нині Монастирис. р-ну – 1961, м. Торонто, Канада) – політичний і громадський діяч. 1918–20 – сотник УГА, під час облоги Львова – нач. штабу групи “Схід”, згодом – нач. операт. відділу 2-ї бригади ЧУГА. Діяльний в УНДО. 1930–39 – голова Край. т-ва “Сільський господар” у м. Львів. 1933–39 – заст. голови Львів. хлібороб. палати. 1941–43 – дир. Цукр. тресту України. Від 1944 – у Зх. Європі, від 1948 – в м. Торонто.

І. Дула.

ЛУЧАКІВСЬКИЙ

Тадей Володимирович (14. 11. 1873, м. Тернопіль – 1947, м. Львів) – правник. Д-р права.

Син *В. Лучаківського*. Навчавсь у г-зії в родин. місті, студіював право у Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. Працював у м. Відень в суді, від 1919 – адвокатом. На поч. 1930-х переїхав у Львів, деякий час займався адвокат. практикою.

П. Гуцал.

ЛУЧАНКО

Григорій Андрійович (19. 03. 1893, с. Малашівці, нині Зборів. р-ну – 01. 06. 1983, м. Філадельфія, США) – педагог, громадський діяч. Навчався в м. Тернопіль у г-зії (1905–08), закін. вчит. семінарію (1913). Відтоді працював учителем. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії на Галиц. фронті, потрапив у рос. полон, перебував у таборі в м. Тобольськ (нині РФ). В лютому 1918 повернувся у Тернопіль, учителював у с. Біла (нині Терноп. р-ну). Учасник “*Листопадового зриву*” в Тернополі. Поручник УГА, в грудні 1918 із піхот. куренем виїхав у Вел. Україну. Був в охороні Софій. площі під час проголош. *Акту Злуки УНР і ЗУНР* 22. 01. 1919; у лютому в бою побл. м. Бровари (нині Київ. обл.) потрапив у більшов. полон, з якого втік. Перебував у польс. таборі для полонених вояків УГА в Тухолі. Від 1921 вчителював у родин. селі, 1932 – на Лемківщині (нині Польща). Від 1945 – в Німеччині, від 1947 – у США.

П. Гуцал.

ЛУЧИЦЬКИЙ

Роман Мирославович (25. 07. 1952, м. Гусятин) – вчений у галузі фізики, педагог. Канд. фізич. н. (1981). Депутат Івано-Фр. обл. ради (1990–98). Закін. Чернів. ун-т (1974, нині нац. ун-т), де н. с. каф. фізики напівпровідників та діелектриків (1974–81). 1981–92 – асист., ст. викл., від 1992 – доц. каф. фізики Івано-Фр. ін-ту нафти і газу (нині тех. ун-т). Автор 2 навч. посібн., співавт. 5 книг, більше 50 наук.-метод. праць.

В. Горбоватий.

ЛУЧКА

Мар'ян Дмитрович (22. 06. 1935, с. Суходіл, нині Гусятин. р-ну) – вчений-зоотехнік, управлінець. Засл. прац. с. госп-ва України (2004). Галуз. нагороди. Закін. Бучац. зоотех.-вет. технікум (1957, нині агроколедж), Львів. зоовет. ін-т (1962, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Працював зоотехніком у родин. селі; зоотехніком-селекціонером Козів. упр. с. госп-ва; ст. зоотехніком Монастирис. станції штуч. осіменіння с.-г. тварин; дир. станції штуч. осіменіння тварин в смт Заложці (нині Залізці Зборів. р-ну, 1962–67); дир. Терноп. обл. держ. станції по племін.

роботі в тваринництві (1967–81); нач. новоствор. Терноп. облплемоб'єдн. (1981–95); гол. зоотехніком ВАТ “Тернопільплемсервіс” (1995–2005).

І. Дем'янова.

ЛУЧКІВ

Володимир (17. 07. 1906, с. Петриків, нині Терноп. р-ну – 01. 06. 1978, м. Вінніпег, Канада) – громадський діяч. 1920–28 навчався в г-зії у м. Тернопіль, належав до “*Молодої Громади*”. Діяльний в укр. т-вах. Вів хор “*Просвіти*” у родин. селі.

Б. Мельничук.

ЛУЧКО

Михайло Романович (16. 11. 1964, м. Тернопіль) – вчений у галузі економіки, фахівець із бухгалтерського обліку й аудиту. Д-р екон. н. (2008), проф. (2004). Закін. ТФЕІ (1985, нині ТНЕУ). Відтоді в цьому ВНЗ: м. н. с., ст. н. с. наук.-дослід. сектору (1986–89), асист., ст. викл., доц. каф. економіки, обліку і контролю в невироб. сфері (1992–99), доц., зав. каф. обліку та контрол.-фінанс. діяльності (1999–2005); 2003–05 – проректор із навч. роботи. Від 2006 – дир. Терноп. філії Європ. ун-ту. Від 1993 – сертифіков. аудитор; 1994 – засн. і президент аудит. фірми “*Тер Аудит*”. Автор бл. 150 наук. праць, у т. ч. 5 монографій, 1 підруч., 11 навч. посіб., статей.

Б. Новосядлий, Л. Щербак.

Б. Новосядлий, Л. Щербак.

ЛУШПІНСЬКИЙ

Іларіон (1884, м. н. невід. – р. і м. см. невід.) – священник, громадський діяч. Парох сіл Помірці та Ріпинці, нині Бучац. р-ну, де діяльний в укр. т-вах, їх співорг-тор. У період ЗУНР – капелан лічниць 1-ї бригади *Летючу УСС*.

М. Федечко.

ЛУЩИК

Уляна Богданівна (01. 02. 1964, м. Тернопіль) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (1999). Закін. Терноп. мед. ін-т (1988, нині ТДМУ). Від 1988 – у м. Київ: дільнич. терапевт, невропатолог лікарні швидкої допомоги, лікар у НДІ клініч. та експеримент. хірургії, Респ. центри матері й дитини, наук.-метод. центри “*Теоран*”. Від 1996 – наук. кер. і ген. дир. наук.-метод.

центру ультразвуку мед. діагностики “Істина”. Автор наук. праць, патентів на винаходи.

П. Гуцал.

“ЛЪВІНЕЦЬ”

– юнацько-патріотична організація у смт Підволочиськ. Створ. 1947. Діяльність – допомога воїнам УПА, антирадян. пропаганда, розповсюдження патріот. листівок. Ліквідов. більшов. владою 1949, всі учасники засуджені. Відродж. 2005 при Підволочис. г-зії. Орг-ція проводить патріот. заходи, збирає матеріали до рай. Книги пам’яті “За Україну, за її волю”, до гімназ. музею нац.-визв. змагань, видає нац. календар.

Кер. – Ю. Мокрій, Л. Плитка.

Б. Петраш.

ЛЪОТКОВСЬКИЙ

Олександр Юрійович (09. 08. 1970, смт Підволочиськ) – інженер-механік, підприємець. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Терноп. приладобуд. ін-т (1992, нині ТНТУ). Працював електромеханіком зв’язку в м. Бар (1992–94, Вінн. обл.), інж.-механіком в упр. с. госп-ва та продовольства райвиконкому (1994–95) та у РБК в смт Підволочиськ. Від 1996 – приват. підприємець (ТОВ “Тернохолод”).

В. Левицький.

ЛЪОБАРСЬКА

Леся Михайлівна (13. 06. 1964, м. Борщів) – літераторка, громадська діячка. Чл. НСЖУ. Літ.

премія ім. М. Утриска (2008, Львівщина). Закін. пед. уч-ще у м. Великі Луки (1986, нині Псков. обл., РФ), Чернів. нац. ун-т (2009). Працювала оператором локатор. станції в ЗС України. Заст. голови Терноп. обл. громад. орг-ції “Берег Єднання” ім. Р. Шухевича. У м. Борщів: голова рай. громад. орг-ції інвалідів “Тепло сердець”, літ.-мист. об’єдн. “Ліра”; прес-секр. при церкві Петра і Павла, діяльна у т-ві “Просвіта”. Автор 9 зб. поезій, виступів у ЗМІ. Співпрацює з композиторами Л. Міллером, Б. Іваноньківом, І. Островерхим, З. Присухіною.

У. Коропецька.

ЛЪОБИЧ

Володимир Миколайович (21. 06. 1938, м. Кременець) – інженер-конструктор, фахівець

у галузі будівництва. Галуз. нагороди. Закін. Львів. політех. ін-т (1962, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював інж., кер. групи, гол. конструктором, від 1989 – зав. відділом буд-ва наук.-дослід. і проєкт. ін-ту гірничо-хім. пром-сті у м. Київ. Під кер-

вом Л. спроек. і заверш. буд-во: гол. корпусів збагач. ф-к і технолог. інфраструктура Березників. калій. комбінату (РФ); калій. і сірчан. комбінатів у Львів. обл.; об’єктів сірчан. пром-сті Туркменистану; 1990-і – роботи з проєктув. фосфорит. рудника Абу-Тартур в Єгипті; Л. здійзн. автор. нагляд за виготовл. металоконструкцій його об’єктів (1994–96); учасник реконструкції станції Київ-пасажи́рський, розробив конструкції оригінал. архіт. форм міжнар. митн. автомобіл. переходу у Волин. обл., розшир. гол. офісу фарм. фірми “Дарниця” в м. Київ та ін.

О. Турк.

ЛЪОБІНСЬКИЙ

Олег Євгенович (20. 02. 1965, м. Тернопіль) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. ТАНГ (1991, нині ТНЕУ). Працював водієм АТП у м. Тернопіль (1985–87), водієм, адміністратором волейбол. команди “Галичанка” (1987–2000, нині “Галичанка-Галекспорт”), приват. підприємцем (2004–07), охоронцем у ТК “Родина” (2007). Від 2008 – комерц. дир. ТОВ “Городокконсервмолоко” у м. Городок (Хмельн. обл.).

В. Левицький.

ЛЪОБЧЕНКО

Володимир Федорович (18. 08. 1921, м. Почаїв, нині Кременец. р-ну – 01. 10. 2001, м. Львів) – науковець, педагог. Канд. мистецтвознавства (1970). Закін. Укр. поліграф. ін-т (нині Укр. акад. друкарства). Працював співроб. Львів. музею етнографії НАН України, знавець та дослідник львів. скульптури 16–17 ст.; 7 р. – у Львів. галереї мист-в; від 1970 – н. сп. Музею етнографії та худож. промислу АН УРСР. Автор експозиції худ. меблів у відкр. Фондах МЕХП. Викладав у Львів. акад. мист-в курси “Художні шрифти”, “Історія художніх меблів”.

Р. Квач, І. Корольок.

ЛЮБЧИК

Петро Федосійович (псевда “Борис”, “Максим”, “Пластун”; 1922, с. Валігури, нині Кременец. р-ну – 11. 01. 1949, pobl. с. Будки, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Рай. провідник ОУН Почаїв. р-ну (нині м. Почаїв належ. до Кременец. р-ну). Очол. загін-боївку (1948–49). Орг-тор розбудови системи криївок від с. Комарівка до с. Ст. Олексинець (обидва – Кременец. р-ну). Із 3-а побратимами загинув у бою, коли криївку оточ. загін МДБ.

І. Дем’янова.

**“LUD ROBOCZY”
 (“РОБУЧІЙ ЛЮД”)**

– часопис. Неперіод. орган соц. демократів, присвяч. “справам виборів з міського округу Бережани–Рогатин–Ходорів”; додаток до г. “Земля і Воля”. Вийшло у м. Бережани від 1907 укр. і частково польс. мовами одне число; наявне у ЛНБ.

М. Галушко, Б. Мельничук.

“ЛЮДИНА РОКУ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ”

– щорічний конкурс. Орг-тори – спорт. мист. та духов. центр “Моя Україна” і ред. обл. г. “Вільне життя”. Лауреати: 2001 – Р. Бойко, С. Дудяк, Л. Ковальчук, В. Кравець, А. Кучеренко, І. Панцьо, В. Пласконіс, С. Тарашевський, О. Устенко, В. Яцюта; 2002 – М. Баб’юк, С. Ворко, о. А. Зінкевич, Ю. Куриляк, О. Кухарчук, Б. Левків, Я. Омелян, Г. Садовська, А. Фігурський; 2003 – Б. Андрушків, А. Болтарович, А. Вавришук, О. Караванський, З. Новосельський, О. Остапчук, Й. Сагаль, П. Федоришин, В. Хомик, О. Шільман; 2004 – В. Бурма, І. Вардинець, О. Волинець, І. Дуда, В. Костевич, С. Палащук, Р. Півторак, М. Свистун, В. Собків, В. Хім’як; 2005 – Р. Заяць, В. Кубей, М. Нова, І. Підгайний, М. Свистун, Д. Теличин, М. Фортель, Д. Чубата, С. Юрій, В. Яворівський; 2006 – С. Бубка, М. Гірняк, М. Гонта, Р. Заставний, М. Люшненко, І. Марчук, Л. Островська, Р. Сауляк, З. Степчук, В. Сушкевич; 2007 – Ю. Винокур, Ю. Голуб, В. Грабовенко, Я. Гулько, І. Дзюбановський, О. Ковальчук, В. Кухар, Л. Міллер, П. Поврозник, Ю. Тимошенко; 2008 – Є. Баров, Л. Білик, М. Войтович, З. Задорожний, В. Зозуля, О. Крижовачук, М. Лукашкевич, Б. Мельничук, О. Мосійчук, В. Тригуба, В. Шкробот; 2009 – М. Андрейчин, А. Білик, В. Болещук, І. Гута, Б. Дікальчук, А. Зінкевич, Л. Ковальчук, З. Кушнірук, Р. Обшарська, В. Пласконіс, І. Починок, М. Хмурич, В. Ячмінський.

М. Федечко.

ЛЮТІНЕЦЬ

Світлана Мирославівна (25. 10. 1973, с. Гаї-Шевченківські Терноп. р-ну) – громадська діячка. Закін. Заліщиц. радгосп-технікум (1993, нині аграр. коледж), ТАНГ (1997, нині ТНЕУ). Інж. з-ду “Сатурн” (1998–99, м. Тернопіль). 1999 – секр., 2002 – сільс. голова Гаїв-Шевченківських. Діяльна у розвитку соц. структур родин. села: з її ініціативи збудов. стадіон, відкр. пам’ятник Т. Шевченку (2009), автобус. маршрут, розпоч. буд-во ЗОШ й дит. садка та ін.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

ЛЮШНЕНКО

Микола Олександрович (10. 12. 1954, с. Вел. Луг Червоноарм. р-ну Житомир. обл.) – прав-

ник, громадський діяч. Ст. радник юстиції. Полковник юстиції. Засл. юрист України (2009). Почес. прац. прокуратури (2004). Подяка ген. прокурора і КМ України (2006). “Людина року Тернопільщини” (2006). Депутат Заліщиц. та Бережан. рай. рад.

Закін. Житомир. культ.-освіт. уч-ще, Львів. ун-т (1980, нині нац. ун-т). Працював слідчим, ст. слідчим у прокуратурах Теребовлян. та Підволочис. р-нів, Терноп. обл. прокуратурі (1980–84), прокурором Заліщиц. і Бережан. р-нів (1984–92); від 1992 – 1-й заст. прокурора Терноп. обл. Віце-президент Терноп. обл. федерації греко-рим. б-би. Автор поет. і наук.-публіцист. творів.

Г. Яворський.

ЛЯНЦКОРОЇНСЬКИЙ

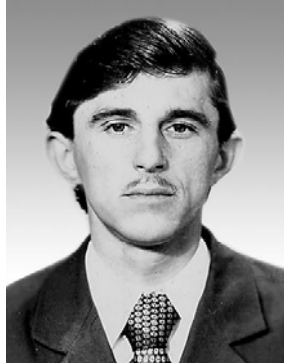
Станіслав (Lanckoroński Stanisław; р. і м. н. невід. – 1657, м. Львів) – польський державний діяч. Каштелян галиц. (1646), воєвода брацлав. (1650), руський (1651), гетьман польний коронний (1654). Учасник Збараз. облоги 1649, кер. польс. війська, яке вело бої проти козац.-селян. армії pobl. с. Красного (нині Тиврів. р-ну Вінн. обл.). 1651 загони Л. розбиті під Вінницею козац. полками під командуванням І. Богуна.

В. Левицький.

ЛЯПІН

Анатолій Якович (20. 05. 1949, с. Просівці, нині Підволочис. р-ну) – журналіст, громадський

діяч. Чл. НСЖУ (1986). Орден Рівноапост. Кн. Володимира 3-го ступ. та ін. нагороди УПЦ КП. Депутат Підволочис. рай. ради кількох склик. Закін. Львів. ун-т (нині нац. ун-т). Працював у Казахстані, на буд-ві Північнокрим. зрошувал. каналу (нині Крим. АР); у смт Підволочиськ: водій АТП; від 1984 – кор. рай. г. “Збручанська зоря” (нині “Томін волі”), 1991 – гол. ред. церк. епархіал. г. “Надзбручанські дзвони”; від 1999 – гол. спец. зі зв’язків із політ. партіями, громад. та реліг. орг-ціями рай. ради; співорг-тор буд-ва Собору Єднання християн Сходу і Заходу. Автор віршів у антології “Збручанське літо” (2005), низки публікацій у всеукр. та обл. ЗМІ.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЛЯШЕНКО

Оксана Миколаївна (04. 09. 1971, м. Тернопіль) – педагог. Д-р екон. н. (2008). Закін. Терноп. пед. ін-т (1994, нині ТНПУ), ТАНГ (1998, нині ТНЕУ). Працює математиком-програмістом наук.-дослід. центру (1992–94), викл. (1994–2002) каф. міжнар. економіки, фінанс.-кредит. відносин і маркетингу, від 2002 донині – доц., заст. нач. упр. міжнар. співробітництва ТНЕУ. Автор більше 60 наук. і наук.-метод. публікацій, у т. ч. 1 монографії.

Б. Мельничук.

ЛЯШУК

Василь Кіндратович (01. 03. 1948, с. Ст. Почаїв, нині Кременец. р-ну) – письменник. Чл. НСПУ (2006). Закін. Львів. серед. спецшколу-інтернат для незрячих дітей (1966), філол. ф-т Рівнен. пед. ін-ту (1971, нині гуманіт. ун-т). Працював на журналіст. і викл. роботі, від 1992 – в Рівнен. навч.-вироб. комбінаті УТОС. Друку-

вався у зб. “Вітрила”, ж. “Дзвін”, “Прапор” (нині “Березіль”). Автор 6 зб. поезій, зокрема “Почаївська мозаїка” (Р., 1992). Перекладає з англ., білорус., польс., рос. мов. Багато віршів Л. поклад. на музику.

Р. Квач, Г. Чернихівський.

ЛЯЦУК

Григорій (псевдо “Голуб”; 05. 05. 1923, с. Вілія, нині Шумс. р-ну – 27. 10. 2006, с. Будище Звенигород. р-ну Черкас. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1941). Воював в УПА. Зв’язковий ОУН. Від 1943 – у підпіллі. Заарешт. органи НКДБ (1945), засудж. на 15 р. ВТТ; ув’язнення відбував у м. Норильськ (РФ). Проживав у м. Кривий Ріг (1955, Дніпроп. обл.), згодом переїхав на Черкащину. Діяльний у Черкас. обл. орг-ції Братства ОУН і УПА. Автор публікацій з нац. тематики у ЗМІ.

Б. Мельничук.

МА́ГАС

Василь Михайлович (12. 08. 1943, смт Мельниця-Подільська, нині Борщів. р-ну) – журна-

ліст, редактор, господажник, громадський діяч. Військ. нагороди. Премія Мурман. обл. журналіст. орг-ції (1970, РФ). Делегат Установ. з'їзду СОУ (1991). Закін. ф-т журналістики Львів. військ.-політ. уч-ща (нині ф-т нац. ун-ту “Львівська політехніка”), ВПШ при ЦК КПРС (1980, м. Москва, нині РФ). 1960–62 – літ. прац. рай. г. “Радянське село” у Мельниці-Подільській; 1965–69 – зав. відділу борщів. рай. г. “Надзбручанська правда”; 1969–91 – зав. відділу г. “На страже Заполяр'я” (Пн. флот). Засн. і 1-й ред. г. “Українське слово” Укр. культ. т-ва (1990, обидві – м. Мурманськ, нині РФ). Від 1991 у м. Борщів: ред. рай. г. “За вільний край”, співзасн. і 1-й ред. г. “Галицький вісник”; 1994–98 – селищ. голова Мельниці-Подільської. Спізасн. і 1-й голова виконкому Військ.-морс. братства Борщівщини (1994). Автор зб. поезій “Одинокий лелека” (2008).

Б. Мельничук.

МА́ГДИЧ

Олександр Григорович (08. 08. 1949, с. Верхівня Ружин. р-ну Житомир. обл.) – правник, суддя. Галуз. нагороди. Закін. Харків. юрид. ін-т (1975, нині нац. юрид. акад.). У м. Тернопіль: розмотувальник в обл. друкарні (1967–68), вальцювальник на з-ді штуч. шкір (1970–71). 1975–76 – стажист, 1976–86 – суддя, голова рай. суду. 1986–89 – суддя обл. суду. 1989–90 – суддя Терноп. міськ. суду. Від квітня 1990 – голова міськ. суду (від квітня 2000 – безстроково).

А. Дячун, Б. Мельничук.

“МАЖОРÉTKИ”

– ансамбль барабанщиць у м. Тербовля. Нар. аматор. (від 2002). Створ. 1975 в культ.-освіт. уч-щі (нині вище уч-ще культури), від 1997 – ниніш. назва. Кер. – Г. Федчишин, балетмейстер Г. Гордій. 1-а премія фестивалю духової та естрад. музики “Таврійські сурми” (2007, м. Мелітополь Запоріз. обл.). Багатораз. призер маршпарадів у містах Київ, Тернопіль, учасник творч. звітів майстрів мист-в і аматор. колективів Терноп. обл. у м. Київ (1999, 2000, 2003). Співпрац. з “Оркестрою Волі”, військ. оркестром Терноп. гарнізону та ін. муз. колективами.

Б. Петраш.

МАЗÉПА

Микола Степанович (1904, с. Денисів, нині Козів. р-ну – 30. 12. 1980, смт Козова) – громадський діяч, актор-аматор. Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах (1920–30). Співорг-тор хору, духов. оркестру та буд-ва Нар. дому в родин. селі (1935–36). У Денисові та сусід. селах ставив із аматорами вистави, їх учасник. 1950–60 – за політ. діяльність ув'язн. у ВТТ (Сибір, нині РФ). Після повернення працював на Козів. цукр. з-ді.

М. Федечко, В. Хома.

МАЗУР

Іван Степанович (09. 02. 1892, с. Скалева, нині Новоархангел. р-ну Кіровогр. обл. – 02. 05. 1977, м. Тернопіль) – лікар-окуліст, громадський діяч. Засл. лікар УРСР. Депутат ВР УРСР (1951–59). Орден Труд. черв. прапора, Черв. зірки, медалі. Закін. військ.-фельдшер. школу (1910), Київ. мед. ін-т (1922). Працював військ. фельдшером (1910–17); від 1917 – фельдшером у мед. закладах м. Київ. Під час нім.-рад. війни – лікар у рад. військ. госпіталях. Від 1945 – зав. очним відділ. Терноп. обл. лікарні.

О. Дацко, Н. Халуна.

МАЗУР

Степан Іванович (08. 09. 1926, с. Кам'янки, нині Підволочис. р-ну – 16. 04. 2003, там само) – комбайнер. Депутат ВР УРСР (1963–67). Орден Леніна (1963). Закін. курси комбайнерів при Кременец. с.-г. технікумі (1951). Працював у родин. селі.

Н. Халуна.

МАЗУРÉНКО

Іван (1911, с. Чернихівці, нині Збараз. р-ну) – підприємець, громадський діяч, меценат. Війт у родин. селі (1930-і). 1936 емігр. до Канади, де займався підприємництвом. Фінанс. сприяв випуску г. “Українське слово”; провед. конкурсу

укр. мови ім. П. Яцика; надавав кошти Фонду ім. *О. Теліги*, громад. оргціям в Україні; оплачував навчання за кордоном укр. студентів за програмою “Україна–Канада” та ін. Неоднораз. відвідував родин. село, для якого виділив кошти на реконструкцію символ. могили Борцям за волю України (2006).

І. Дем'янова.

МАЗУРОК

Володимир Григорович (19. 02. 1959, с. Ст. Тараж Кременец. р-ну) – історик, педагог, науковець, громадський діяч. Депутат Кременец. рай. ради (1998–2002). Нагруд. знак “Василь Сухомлинський” (2005), ін. галуз. нагороди. Закін. Луцьк. пед. ін-т (1986, нині Волин. нац. ун-т). У Кременці: 1986–91 – викл. історії пед. уч-ща, 1991–2002 – викл. екон. теорії, декан пед. ф-ту обл. комун. пед. коледжу, від 2002 донині – декан філол. ф-ту, викл. екон. теорії обл. гуманітар.-пед. ін-ту. Автор понад 20 наук. праць.

Т. Присяжний.

МАЗУРЧУК

Галина Павлівна (11. 09. 1958, с. Довге Теробовлян. р-ну) – податківець. Орден “За заслуги” 3-го ступ., почес. відзнака ДПА України. Почес. галичанин (2008, м. Івано-Франківськ). Закін. Чернів. фінан. технікум (1976), ТФЕІ (1982, нині ТНЕУ), Нац. акад. держ. упр. при Президентові України (2006, м. Київ). Ст. економіст Лановец., Чортків. рай. фінанс.

відділів (1976–82); згодом – на громад. роботі у м. Могилів-Подільський Вінн. обл.; від 1991 – інспектор, нач. Могилів-Поділ. держ. об’єдн. подат. інспекції; 2001 – нач. упр. Департаменту розвитку та модерніз. ДПС ДПА України. Чл. ради земляцтва “Тернопілля” (м. Київ).

М. Федечко.

МАЙДАН

Євген Павлович (14. 10. 1930, с. Яструбове, нині Козів. р-ну – 28. 01. 1989, м. Івано-Франківськ) – науковець, педагог. Канд. тех. н. (1971). Відмінник вищої школи. Закін. Львів. політех. ін-т (1954, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Викл. (1954–60, 1963–69), заст. дир. Дрогобиц. нафт. технікуму (1960–63, 1969–70); ст. викл. Івано-Фр. ін-ту нафти і газу (1970–74), доц. (1974–89), заст. декана (1971–72), декан газопромисл. ф-ту (1972–79), зав. каф. бурінь нафти і газ. сідловин (1980–84). Автор бл. 30 наук. праць, 26 наук.-метод. робіт, 14 автор. винаходів.

Б. Савак.

МАЙКОВСЬКИЙ

Володимир Діонісійович (16. 07. 1907, с. Поручин, нині Бережан. р-ну – 29. 12. 1980, м. Сідней, Австралія) – господарник. Закін. г-зію в м. Тернопіль, у м. Львів: Вищий муз. ін-т (клас скрипки), студії з економіки в ун-ті. 1939–41 – бух., 1941–44 – інж. “Загального закладу забезпечення від війни” у Львові та м. Краків (Польща). Від 1945 – у Німеччині (м. Ульм), 1949 – в Австралії, де провадив оркестр, театр, церков. хор, “Боян”; 1953–80 мешкав у Сідней (1964–68 перебував у США).

П. Гуцал.

МАЙКУТ

Владислав (псевдо “Богун”; 1920, с. Мислова, нині Підволочис. р-ну – 04. 12. 1944, біля м. Форлі, похов. у м. Болонья, обидва – Італія) – військовик. Бойові нагороди. Воював у польс. армії ген. Андерса, зокрема в союзницьких військах в Італії. Капрал. Загинув на Італ. фронті.

Ю. Мокрій, М. Федечко.

МАЙОВСЬКИЙ

Олег Євгенович (01. 12. 1972, с. Довге Теробовлян. р-ну) – композитор, диригент, підприємець. У дитинстві – учасник нар. фольк. ансамблю “Лелюшки” під кер-вом батька в родин. селі. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1991), Київ. ун-т культури і мист-в (1996, нині нац. ун-т). Під час навчання – учасник муз. гуртів “Еверест” (м. Теробовля), “*Анна-Марія*” (м. Тернопіль), із якими концертував Україною. Співпрац. зі співаками *В. Павліком* (пісня “Солодкі мрії”), *О. Лекун* (“Дикі орхідеї”) та ін. Пише духов. музику.

Вид. альманах духов. пісень у виконанні В. Павліка (2003; більшість – на музику М.).

Л. Городиський.

МАЙОР

Григорій Іванович (16. 03. 1893, с. Рожиськ, нині Підволочис. р-ну – 16. 09. 1938, м. Мінськ, нині Білорусь) – військовик. Брат *Д. Майора*. Від 1919 – стрілець УГА, вересня 1920 – в ЧА. Навчався в Школі черв. старшин у м. Харків й артилер. школі в м. Одеса. На час арешту 27. 04. 1938 – майор, ком-р дивізіону, котрий дислокувався в м-ку Ждановичі Мінс. р-ну (нині Білорусь); розстріляний. Реабіліт. 07. 12. 1957.

Є. Гасай.

МАЙОР

Дмитро Іванович (05. 02. 1905, с. Рожиськ, нині Підволочис. р-ну – 11. 01. 1938, м. Ленінград, нині Санкт-Петербург, РФ) – військовик. Брат *Г. Майора*. 1922 нелегал. перебрався в рад. Україну. Служив у прикордон. військах і кадр. частинах ЧА. Навчався в Укр. кавалер. школі (від 1927). 1929 звільн. із військ. служби. Будучи головою рай. льоноспілки (1930) у м. Виборг Ленінград. обл. (нині РФ), засудж. на 10 р. позбавл. волі. Після звільн. переїхав у Ленінград. Заарешт. вдруге 11. 12. 1937; розстріляний. Реабіліт. 31. 05. 1989.

Є. Гасай.

МАКАР

Василь Ваврикович (псевдо “Турин”; 1915, с. Гаї-за-Рудою, нині Зборів. р-ну – 15. 03. 1944, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1934), станичний в родин. селі. Заарешт. польсь. поліція 1936, ув’язн. у тюрмі в м. Бережани. Підрайон. провідник ОУН у підпіллі (1939–41); район. військ. референт Залозеччини (1941–44). Загинув у бою з черв. партизанами.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

МАКАРЕНКО

Ольга Петрівна (25. 04. 1946, Нетайлове, нині Ясинуват. р-ну Донец. обл.) – науковець, педагог, літератор. Канд. пед. н. (1998), доц. (2005). Відмінник нар. освіти (1989). Закін. Слов’ян. пед. ін-т Донец. обл. (1972, нині пед. ун-т). Відтоді працює у Кременец. пед. уч-щі (нині обл. гуманіт.-пед. ін-т), за сумісн. – в Акад. пед. н. вищої освіти України (м. Київ). Автор понад 70 наук. праць, метод. посібн., зокрема “Українознавство у дошкільному закладі” (1997), кн. для дітей “Стежками минувшини” (2003), “В народі кажуть” (2007), “Бабуся хата” (2008) та ін. Друк. в укр. і зарубіж. період. виданнях. При Кременец. міськ. б-ці

ім. *Ю. Словацького* М. очолює клуб людей похил. віку “Кременецькі мальви”.

Т. Сеніна.

МАКАРОВА

Алла Юліївна (1894, м. Кременець – 1986, м. Москва, РФ) – російська письменниця, перекладачка. Авторка повісті “Путешествие в страну Майя” (1980) та одного з найкращих перекладів рос. мовою твору Майн Ріда “Вершник без голови”.

Г. Чернихівський.

МАКАРУХА

Іван Миколайович (05. 02. 1905, с. Устя-Зелене, нині Монастирис. р-ну – 30. 01. 1988, м. см. невід.) – господарник, громадський діяч. Чл. КПЗУ (1927). Слюсар механ. майстерні у м. Краків (1923–24, Польща; там ув’язн. за політ. діяльність); голова правління колгоспу і зав. відділу міжколгоспбуду в родин. селі (1939–41), згодом – на різн. роботах у буд. галузі. На тер. Судово-Вишнян. пов. (нині Мостис. р-ну Львів. обл.) готував селян. страйки, демонстрації робітників, антивоєн. мітинги тощо. 1932 – повтор. ув’язнений. 08. 05. 1936 обраний головою страйк. ком-ту будівельників у м. Львів.

Н. Халуца.

МАКОГІН

Олег Васильович (13. 11. 1965, смт Козова) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. міськ. ради (від 2006). Закін. Терноп. пед. ін-т (1988, нині ТНПУ). Працював учителем укр. мови та літ-ри у Кремен. школі-інтернаті (1988–90). Від 1990 – у м. Тернопіль: працював у кооперативі “Планета” (від 1992 – ТОВ): бух., юрисконсульт, дир. (від 1999). 2005 – спів-орг-тор і голова громад. орг-ції “Майдан”, голова фракції ГП “Пора”.

О. Івахів.

МАКОТЕРСЬКИЙ

Юхим Фотійович (23. 03. 1933, с. Ванжулів, нині Лановец. р-ну) – господарник, краєзнавець,

громадський діяч. Депутат Чортків. міськ. ради (1975–87, від 2006). Відмінник освіти України (1992). Чл. НСКУ (1990). Галуз. нагороди. Закін. Львів с.-г. ін-т (1958, нині нац. аграр. ун-т). Майстер, технолог, нач. відділу тех. контро-

лю Чортків. авторем. з-ду (1958–61), дир. Чортків. автомобіл. школи (1961–97). Діяльний у Чортків. рай. осередку т-ва “Просвіта”. Співініц. виготовл. мемор. таблиці *Є. Петрушевичу* (2008). Автор кн. “Роман Шухевич”, “Юрко Тютюник” (обидві – 2001), “Тигровий скок”, “Чи спокій віднайнуть невинно убієнні” (обидві – 2004), істор.-краєзн. розвідок, зокрема про *Чортків. офензиву*, т. з. “*Дванадцятку*”, понад 100 публікацій нац.-визв. тематики в періодиці України.

І. Дем'янова.

МАКСИМІШИН

Григорій Миколайович (1898, с. Голгоча, нині Підгаєц. р-ну – 1947, м. Підгайці) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався в Бережан. г-зії. Доброволець *Легіону УСС* (підстаршина). Чл. УВО, ОУН. М. двічі заарешт. польсь. влада; після звільн. з ув'язнення продовж. підпіл. діяльність. У липні 1947 заарешт. органи МДБ, застрелили дорогою до Підгайців. 1992 перепохов. у родин. селі в могилі УСС.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

МАКСИМІШИН

Оксана Ярославівна (04. 05. 1956, с. Голгоча Підгаєц. р-ну) – літераторка. Орден Княгині

Ольги 3-го ступ. (2002). Дипломи – 1-го ступ. Всеукр. літ. конкурсу інвалідів “Струни душі” (2005), Нац. Асамблеї інвалідів України (2002), міжнар. літ. конкурсу “Гранослов-2003”; переможець твор. конкурсів г. “Благовіст” (2005 – 3-е, 2006 – 1-е місця). У родин. селі закін. екстерном СШ, від 1999 – кер. учнів. літ.-твор. гуртка “Словограй”. Від 1995 – координатор громад. орг-ції “Служба спілкування між інвалідами Тернопільщини”. Твори опубл. у ЗМІ, зокрема ж. “Патріархат” (США), г. “Українська думка” (Англія). Автор кн. “Серце, сповнене любові” (1998), “Запізніле каяття” (2001).

Я. Качановська.

МАКСІМІВ

Володимир Петрович (1928, с. Шульганівка, нині Чортків. р-ну – 2003, м. Київ) – господарник. Закін. Львів. політех. ін-т (1952, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював гол. інж. (1953–56) на Опарс. газопромислі (біля м. Дро-

гобич Львів. обл.); 1-м гол. інж., дир. (1957–59) Шебелин. укрупнен. газ. промислу; нач. (1959–67) Шебелин. газопромисл. упр. (нині Харків. обл.); гол. інж. (1967–84), нач. (1984–94) об'єдн. “Укргазпром”. Під кер-вом М. введені в дію газопромисли у Криму, Полтав. та Луган. обл., нафтопромисел у Сум. обл.

Б. Пиндус.

МАКСІМІВ

Іван Михайлович (04. 07. 1959, смт Козова) – видавець, громадсько-політичний діяч, меценат. Акад. Акад. соц. упр. (2007). Ордени кн. *К. Ос-трозького*, укр. козацтва “Віра” 4-го ступ. (обидва – 2009). Диплом Міжнар. Терноп. книж. форуму “За крашу книгу року” (2005), ін. галуз. нагороди. Закін. Львів. поліграф. ін-т (1985, нині Укр. акад. друкарства). Від 1985 – інж.-технолог Козів. рай. друкарні, 1990 – гол. інж. Терноп. обл. друкарні. Від 2000 – дир. ТЗОВ “*Терно-граф*”. Під кер-вом М. вид-во започатк. серії видань “Світова духовниця українства”, “Еліта української нації”, “Джерела духовного життя”, “Коріння української нації” та ін.

В. Барна.

МАКСИМОВИЧ

Олександр Михайлович (12. 08. 1911, с. Бабушки, нині Житомир. обл. – 09. 10. 1980, смт Гусятин) – протоієрей. Хрест із оздобами, ін. церк. відзнаки. Закін. Кременец. духов. семінарію (1931), студіював на богослов. відділ. ун-ту в м. Варшава (Польща). 1935 рукопоклад. у сан ієрея; душпастир у с. Печірна, нині Лановец. р-ну. 1946 заарешт. органи НКДБ, ув'язн. на 10 р. у ВТТ. 1956–80 – священник у Гусятині.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

МАКСІЮТА

Анатолій Аркадійович (15. 06. 1963, с. Козачки Летичів. р-ну Хмельн. обл.) – економіст, фінансист. Засл. економіст України (2008). Чл. Нагляд. ради ВАТ “Державний експортно-імпорتنний банк України”, Координац. ради з питань держ. служби при Президентові України (обидва – від 2005). Закін. ТФЕІ (1984, нині ТНЕУ), Ін-т держ. упр. при КМ України (1994). Працював у Житомир. обл. 1994–96 – заст. нач. Гол. бюджет. упр.-нач. відділу з питань тер. бюджетів, нач., 1996–2001 – 1-й заст. нач., нач. Гол. бюджет. упр., нач. Департаменту з бюджету Мін-ва фінансів України, 2001–05 – 1-й заст. Держ. секр., Держ. секр., 1-й заст. міністра фінансів України, від 2005 донині – 1-й заст. міністра економіки України. Ст. н. с. Ін-ту економіки НАНУ. Учасник наук. конф. у ТНЕУ.

В. Барна.

МАЛАНЧУК

Іван (1898, с. Кабарівці, нині Зборів. р-ну – 1937, там само) – громадський діяч. Підстаршина УГА. Після повернення до родин. села діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах; чл. надзир. ради Укр. кооп. банку в м. Зборів; відомий у повіті промисловець; дописувач до часописів. За політ. діяльність зазнав переслідувань влади; 1937 М. заарешт., побили, що й спричинило смерть.

Б. Мельничук.

МАЛАНЧУК

Іван (1914, с. Трибухівці, нині Буцац. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. 16 бойов. нагород. Працював у б-ці в родин. селі. Служив у польсь. армії в м. Станіслав (1937–39, нині Івано-Франківськ). Чл. ОУН (1939). Повернувшись із війська, приєднався до укр. націоналістів. 1941 ОУН скерувала М. на військ. з-д на Урал (нині РФ), звідки невдовзі за наказом Проводу ОУН втік. Від 1942 працював у штабі ЧА в м. Москва (нині РФ); передавав секрет. інформацію командуванню УПА. Разом із ЧА дійшов до м. Берлін (Німеччина). Органи КДБ розсекретили М. в 1970-і, в документах у архіві військкомату зафікс.: М. – шпигун УПА.

М. Іжук, Б. Мельничук.

МАЛАХОВСЬКА

Регіна-Анна Євгенівна (02. 04. 1923, с. Жуківці, нині Лановец. р-ну – 23. 01. 1993, м. Сташів, Польща) – літератор. Закін. г-зію, лицей при монастирі у с. В'язовець (нині Білогір. р-ну Хмельн. обл.). Під час війни виїхала у м. Заглемб'я (Польща). Студіювала на полон. ф-ті в Ягеллон. ун-ті у м. Краків (Польща). Автор зб. “Вибрані поезії” (1982), “Кохання дерев” (1982), “Молитва вечірня” (1999) та ін. публікацій.

Н. Гергілевич.

“МАЛЕНЬКА БАТЬКІВЩИНА”

– газета. Друк. орган Терноп. обл. громад. орг-ції “Антикримінальний вибір”. Вих. від 2006 неперіодично. Ред. – *О. Смик*.

Б. Мельничук, В. Уніят.

МАЛІЦЬКИЙ

Юрій Романович (24. 03. 1979, м. Тернопіль) – менеджер, педагог. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об'єдн. “Свобода” (2006). Закін. Папські ун-ти “Урбаніана” (1998), “Григоріана” (2002), “Реджина Апостолорум” (2004, усі – м. Рим, Італія), Львів. нац. аграр. ун-т (2008). Працював викл. Терноп. ПТУ № 11 (2005–06). Від 2006 – менеджер зовнішньоекон. діяльності ТЗОВ “АГРОКАП”.

В. Левицький.

МАЛІНИК

Дмитро Іванович (псевда “Мартин”, “Потап”; 1923, с. Вовківці, нині Борщів. р-ну – грудень 1951, м. Чортків) – учасник національно-визвольних змагань. Надрайон. провідник ОУН. Повіш. на ринк. площі Чорткова.

І. Олещук.

МАЛІННИК

Марія Іванівна (псевда “Роса”, “Ворона”; 06. 01. 1927, с. Вовківці, нині Борщів. р-ну – 12. 11. 2005, м. Долина Івано-Фр. обл.) – учасниця національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1944); воювала в УПА, від 1944 – зв'язкова Борщів. округу. 1945 заарешт. органи НКДБ. Засудж. на 10 р. ув'язн. у ВТТ. 1954 звільн., була на заслани у Воркутин. обл. (1954–56, нині РФ). Від 1956 проживала в м. Долина. Реабіліт. 1991.

Б. Мельничук.

МАЛИНОВСЬКИЙ

Іван Анатолійович (1909, м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Проживав у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Працював гол. лікарем Станіслав. центр. лікарні. Під час нім. окупації – голова управи м-ка, нині смт Гусятин. Заарешт. 20. 01. 1949 за звинувач. у співпраці з фашист. владою; засудж. 30. 07. 1949 на 25 р. позбавл. волі. Реабіліт. 10. 12. 1991.

Я. Ганіткевич, О. Івахів, П. Пундій.

МАЛИНЯК-ГРИМАК

Марія Іванівна (19. 01. 1946, с. Велеснів, нині Монастирис. р-ну) – літераторка, виконавиця авторських пісень. Медалі, га-луз. нагороди. Занес. у “Книгу Слави” кооператорів Тернопільщини. До 2001 – працівник в упр. громад. харчування у м. Монастирська. Від 1992 публік. поезії у періодиці краю.

Авторка більше 130 пісень, понад 600 віршів. Окр. пісні опубл. у зб. *“Мелодії Тернового поля”* (1999).

О. Черемшинський.

МАЛИЦЬКА

Ганна Петрівна (01. 04. 1947, с. Бабинці Борщів. р-ну) – науковець. Канд. фіз.-матем. н. (1973). Закін. Чернів. ун-т (1970, нині нац. ун-т). Працювала вчителем у СШ в м. Чортків (1970). Від 1973 – в Прикарп. пед. ін-ті (нині нац. ун-т): доц. каф. матем. аналізу і приклад. математики, викл. теорії ймовірності, матем. статистики та матем. аналізу.

Доповідала на Всесвіт. конгресі математиків (2001, м. Київ). Автор понад 80 наук. праць.

Л. Щербак.

МАЛИЦЬКИЙ

Микола Михайлович (16. 12. 1886, с. Вікно, нині Гусятин. р-ну – 23. 10. 1956, Бельгія) – адвокат, громадський діяч. Магістр права (1924). Закін. Львів. і Краків. (Польща) ун-ти. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. Від поч. 1919 – офіцер УГА; ком-р підрозділу 18-ї (Терноп.) бригади, воював у Вел. Україні. Пом. адвоката в містах Чортків (від 1924) і Зборів (від 1927). 1932 відкрив власну канцелярію в м-ку Мельниця-над-Дністром (нині смт Мельниця-Подільська Борщів. р-ну). Згодом до вересня 1939 – адвокат у м. Підгайці. Навесні 1944 емігр. до Німеччини, згодом переїхав у Бельгію.

П. Гуцал.

МАЛИЦЬКИ

Анатолій Сергійович (12. 02. 1956, м. Кременець) – спортсмен, господарник. Канд. у м. сп. з легкої атлетики.

Суддя міжнар. категорії зі сан. спорту. Почес. прац. фіз. культури і спорту України (2006). Закін. ТДП (1981, нині ТНПУ). Пом. оператора дифузії Кременец. цукр. з-ду (1973–74); інструктор-методист Підволочис. ДЮСШ

“Колос” (1976–77), інструктор вироб. гімнастики в Кременец. райагробуді (1981–84), зав. відділу фіз. культури і спорту Кременец. райвиконкому (1984–87), інструктор-методист, зав. навч. частини Кременец. ДЮСШ “Колос”, від 1987 – інструктор Терноп. обл. ДЮСШ “Колос”; від 1992 – дир. Кременец. навч.-спорт. бази олімп. підготовки.

М. Федечко.

МАЛІНОВИЧ

Андрій Володимирович (26. 03. 1975, м. Тернопіль) – актор. Син. Т., чоловік О. Малинович.

Нагороди: “За кращу головну роль” (Ромео, “Ромео і Джульєтта” В. Шекспіра, 2002); “За акторський ансамбль” (Діма, “Полювання на качок” О. Вампілова, 2007; обидві – фестиваль “Тернопільські театральні вечори. Дебют”); “За кращу головну роль”

(Михайло, “Не судилося” М. Старицького, фестиваль “Прем’єри сезону”, м. Івано-Франківськ, 2006); “За кращу чоловічу роль другого плану” (Степан, “Коханий нелюб” Я. Стельмаха, фестиваль “Золоті оплески Буковини”, м. Чернівці, 2006). Закін. актор. відділ. Терноп. муз. уч-ща (1998, курс В. Хім’яка); Київ. держ. акад. кер. кадрів культури і мист-в (2008). Від 1998 – актор Терноп. обл. драм. театру (нині акад. театр). Серед ролей: Хлестаков (“Ревізор” М. Гоголя), Ламме (“Тіль Уленшпігель” Г. Горіна), Гриць (“У неділю рано зілля копала” О. Кобилянської), Едмунд (“Дами і гусари” О. Фредро), Вадим (“Квартет для двох” А. Крима) та ін. 2003 знявся у к/ф “Один у полі воїн” – Роман, кіностудія “Захід-фільм”.

Б. Мельничук.

МАЛІНОВИЧ

Оксана Андріївна (з дому – Іванів; 17. 05. 1976, м. Тернопіль) – актриса. Дружина А. Малиновича. Нагороди: “За кращий акторський ансамбль” (“Сценарій для трьох актрис” Б. Шеффера, роль Че, 2005); “За кращу жіночу роль другого плану” (Віра, “Полювання на качок” О. Вампілова, 2007; обидві – фестиваль “Тернопільські театральні вечори. Дебют”). Закін. актор. відділ. Терноп. муз. уч-ща (1998, курс В. Хім’яка); Київ. держ. акад. кер. кадрів

культури і мист-в (2008). Від 1998 – актриса Терноп. обл. укр. драм. театру (нині акад. театр). Серед ролей: Марічка (“Туцулка Ксеня” Я. Барнича), Ярися (“Коханий нелюб” Я. Стельмаха), Марія Антонівна (“Ревізор” М. Гоголя), Килина (“Лісова пісня” Лесі Українки), Анеля (“Маклена Граса” М. Куліша), Неле і Цейтл (“Тіль Уленшпігель” і “Поминальна молитва” Г. Горіна) та ін. 1994 знялась у к/ф “Час збирати каміння” – Покоївка, кіностудія Укртелефільм.

Б. Мельничук.

МАЛІНОВИЧ

Тамара Андріївна (10. 03. 1952, смт Олевськ Житомир. обл. – 04. 10. 2002, м. Тернопіль) – актриса. Мама А. Малиновича. Закін. Житомир. культ.-освіт. уч-ще (1972, нині уч-ще культури). 1972–74 – солістка ансамблю нар. танцю “Надзбручанка” Терноп. обл. філармонії; 1975–2002 – артистка балету Терноп. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). Зіграла понад 50 ролей: Фатіма і Дуняша (“Тарас Бульба” та “Одруження” М. Гоголя), Марина (“Жидівка-вихрестка” І. Тогобочного), Наталка (“Вода з отчої криниці” В. Фольварочного), Світлана (“Веселка” М. Зарудного), Болгарка (“Роксолана” П. Загребельного), Ліда (“Рядові” О. Дударева), Валерія (“Моя професія – синьйор з вищого світу” Дж. Скарначчі, Р. Тарабузі), Мері (“Блез” К. Маньє), Беттіна (“Дім божевільних” Е. Скарпетти), Ніколь (“Недоумкуватий Журден” М. Булгакова), Люсі (“Будьте здорові” П. Шено).

Б. Мельничук.

МАЛКО

Роман Андрійович (30. 10. 1976, м. Тернопіль) – фотохудожник, громадський діяч. Лауре-

ат вид-ва “Смолоскип” (м. Київ, 2-а премія, 2000). Закін. істор. ф-т Терноп. пед. ун-ту (1998, нині ТНПУ). 1999–2000 – стажув. у Центрі сучас. мист-ва в м. Київ. 2000–01 – прес-секр. Нац. скаут. орг-ції “Пласт”, 2001–02 – кор., фотограф, тех. ред. г. “Українське слово”. Від 2002 – на творчій роботі. Автор кн. “Шкіци з натури” (2001), світлин в укр. та зарубіж. фотожурналах. Продюсер телепрограми “Подорожник”.

А. Дячун.

МАЛОУРМАНСЬКІ ЧЕРЕВІЧКИ

– урочище, ботанічна пам’ятка природи. Розташ. на пд. околиці с. Урмань Бережан. р-ну в кв. 55, в. 2, 3 Урман. лісництва; у віданні ДП “Бережанське лісомисливське господарство” в межах ліс. урочища “Мала Урмань”, у межах серед. частини схилу пд.-сх. експозиції. Оголош. рішенням Терноп. обл. ради № 519 від 23. 12. 2005 “Про внесення змін та доповнень до мережі територій та об’єктів природно-заповідного фонду Тернопільської області”. Пл. 2,7 га. Під охороною – *зозулині черевички справжні*, *любка довлиста* – види рослин, занес. до Черв. книги України.

І. П’ятківський.

МАЛЬКО

Богдан Дмитрович (05. 07. 1946, с. Чистилів, нині Терноп. р-ну – 2007, м. Івано-Франківськ) – вчений у галузі машинобудування, педагог. Д-р тех. н. (1999), проф. (2000), академік Укр. нафтогаз. акад. Чл.-кор. Гірнич. акад. Закін. Івано-Фр. ін-т нафти і газу (1970, нині тех. ун-т нафти і газу; інж.-механік). Инж. наук.-дослід. сектору цього ВНЗ (1970–73), інж.-конструктор Івано-Фр. відділ. ВНДІКА “Нафтогаз” (1973–74). Від 1974 – в Івано-Фр. ін-ті нафти і газу: викл., ст. викл., доц. (1984), від 2000 – проф., 2002 – зав. каф. механіки машин та декан механ. ф-ту. Довголіт. експерт ВАК відділ. “Галузеве машинобудування”. Автор понад 100 наук. праць.

І. Дем’янова.

МАЛЬОВАНИЙ

Василь (1894, с. Звиняч, нині Чортків. р-ну – 03. 09. 1916, г. Лисоня біля м. Бережани; похов. у с. Вільховець, нині Бережан. р-ну) – учас-

ник національно-визвольних змагань. Військ. нагород. Закін. г-зіо у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Підхорунжий 3-ї сотні *Легіону УСС*. Загинув у бою.

М. Лазарович.

МАЛЬОВАНІЙ

Михайло Іванович (16. 05. 1967, с. Увисла Гусятин. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Чл. Всеукр. об'єдн. “Батьківщина”. Закін. ПТУ № 15 (1985), с.-г. ін-т у м. Кам'янець-Подільський Хмельн. обл. (1993, нині Поділ. аграр.-тех. ун-т). Зав. фермою (1993–99), заст. дир. (1999–2000) ТзОВ “Увислівське”. Від 2000 – дир. с.-г. підприємства “Хлібороб” у родин. селі.

В. Левницький.

МАЛЬСЬКИЙ

Роман Зіновійович (03. 07. 1960, с. Геленки, нині Козів. р-ну) – економіст. Брат *М. Мальського*. Канд. екон. н. (1990), доц. Лауреат Всесоюз. студент. олімпіади з кібернетики (м. Новосибірськ, нині РФ). Закін. Львів. ун-т (1982, нині нац. ун-т), навчався у Віден. екон. ун-ті (1991, Австрія). Декан ф-ту міжнар. екон. відносин Львів. торг.-екон. ін-ту (1992–96), від 1996 – в ун-ті Гулль (Вел. Британія). 1998–2001 – радник Упр. міжнар. екон. і наук.-тех. співробітництва МЗС України, радник Посольства України в Хорватії та Боснії і Герцеговині. 2002–05 – доц., зав. каф. упр. проектами Львів. регіон. ін-ту держ. упр. при Президентові України, 2005–08 – гість-проф. школи міжнар. відносин ун-ту ім. Дж. Вашингтона (США). Від 2009 донині – доц. Ін-ту післядиплом. освіти Львів. нац. ун-ту. Автор бл. 50 наук. праць.

Б. Мельничук, Ж. Романюк.

МАЛЮЖІНСЬКИЙ

Микола Олександрович (22. 05. 1903, м. Любар, нині Житомир. обл. – 15. 10. 1943, м. Рівне) – релігійний і громадський діяч, публіцист. Митрофор. протоієрей. Закін. Волин. духов. семінарію у м. Кременець (1926), ун-т у м. Варшава (1934, магістр; Польща). 1926 рукопоклад. у сан священника. Душпастир на Рівненщині, у селах Жолобки, Тилявка (від 1927, обидва

нині – Шумс. р-ну), м-ку, нині м. Ланівці, благочинний (від 1933) Лановец. деканату; засн. тут укр. добродійне т-во. 1932 М. залуч. до роботи в підкомісії з перекладу св. Письма й богослужб. книг при Укр. ін-ті у Варшаві. 1935 – учасник Волин. єпарх. збір. духовенства й мирян у Кременці. Ім'я М. стало широко відомим у зв'язку з насильн. перевед. жителів с. Гриньки (нині Лановец. р-ну) з православ'я у католицизм. За відстоюв. прав православних М. 1938 перевед. у с. Кримне (нині Старовижів. р-ну Волин. обл.); згодом – ген. вікарій Люблін. дистрикту Ген. губернії, чл. Холм. духов. консисторії (нині Польща), від липня 1941 – у Кременці, від січня 1942 – в м. Луцьк (чл. Луцьк. духов. консисторії, адміністрації УАПЦ, пом. митрополита Полікарпа). Автор наук. праць із богослов'я. Закат. фашисти в тюрмі, труп спалили.

У. Хаварівський.

МАМАЛІГА

Розалія Михайлівна (16. 10. 1905, с. Серафінці, нині Городенків. р-ну Івано-Фр. обл. – 13. 01. 2007, м. Заліщики) – педагог, літератор. Навчалась у г-зії в м. Городенка (1918–20), закін. Коломий. учин. семінарію (1924, нині Івано-Фр. обл.). Вчителька у с. Печорна, нині Заліщиц. р-ну; інспектор, зав. Заліщиц. райвно. Голова Заліщиц. рай. ком-ту профспілки працівників освіти (1940–64). Діяльна у Пласті, Союзі українок та ін. т-вах. Автор кн. про *М. Шашкевича* “Шукаю своїх слідів”, віршів у ЗМІ.

Б. Головин.

МАМАЛІГА

Стефан (17. 12. 1922, м. Заліщики – 17. 12. 1990, м. Торонто, Канада) – громадський діяч. У родин. місті закін. пром. школу, працював на пошті та в театрі (1939–41). Від 1943 – у дивізії “Галичина”. Закін. підстаршин. школу, в 31-у полку – учасник бою біля м. Броди (нині Львів. обл.) у липні 1944. 1944–45 в 1-й Укр. дивізії Укр. Нац. Армії воював у Сх. Словаччині, Словенії й Австрії. 1945–48 перебував у таборах військовополон. у Вел. Британії, де актор табор. театру під кер-вом реж. С. Солярчука. 1948–

51 працював у текстил. пром-сті в м. Дестер (Вел. Британія), де чл. СУБ, Об'єдн. колишніх вояків-українців. 1951–90 – у м. Торонто, працював у різн. фірмах, згодом створив влас. підпр-во. Багаторіч. співак укр. хору “Прометей”.

Б. Мельничук.

МАНЧАК

Іванна (08. 05. 1900, м. Тернопіль – р. см. невід., Австралія) – педагог, громадський діяч. Закін. г-зію в м. Тернопіль. Працювала вчителем фіз. виховання в школах м. Львів. Діяльна у т-ві “Луг” та ін. укр. об'єднаннях. Від 1944 – в Зх. Європі, 1951 – Австралії, де вчитель в укр. субот. школах у містах Аубурн, Сафтон, Лідкомб, Мельбурн. Діяльна в Союзі українок та ін. громад. орг-ціях в Австралії.

Б. Головин.

МАНАЦЬКИЙ

Євстахій Степанович (1901, с. Біще, нині Бережан. р-ну – 22. 03. 1982, США) – громадський діяч. До 1-ї світ. війни навчався в Бережан. г-зії. Політв'язень польсь. тюрем. 1938 – засн. і заст. голови філії “Союзу українських купців” у Бережанах, де засн. крамницю кухон. посуду. 1944 емігр. до Німеччини, згодом – до США. Голова видавн. ком-ту “Бережанська Земля”, секр. 194-го відділу Укр. Нар. Союзу, чл. гол. управи т-ва “Самопоміч” та ін. укр. орг-цій.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

МАНАЦЬКИЙ

Олександр (р. н. невід., с. Біще, нині Бережан. р-ну – 1946, м. Бад-Пірмонт, Німеччина) – лікар. Д-р медицини. Закін. Бережан. г-зію, Віден. ун-т (Австрія). Начальник шпиталів у містах Перемишль (нині Пшемисль, Польща) і Мукачеве (нині Закарп. обл.), командант військ. шпиталів у м. Перемишляни (1918–19, нині Львів. обл.). Переїхав до м. Бережани, згодом – до м-ка, нині смт Козова. 1944 емігр. із родиною до Німеччини. Автор наук.-практ. праць.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

МАНДЗІЙ

Павло Іванович (04. 06. 1937, с. Новосілка, нині Підгаєц. р-ну) – господарник, громадський діяч.

Депутат Підгаєц. міськ. ради (2002, від 2007 донині). Медаль “Ветеран праці” (1985). Закін. Львів. політех. ін-т (1969, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Нач. Підгаєц. електростанції (1959–63), Підгаєц. електродільниці (1963–69), тех. відділу Бережан. РЕМ (1969–71), Підгаєц. РЕМ (1993–2006); гол. інж. Підгаєц. комбікорм. з-ду (1971–93). Чл. НРУ (від 1990). Від 2000 донині – голова Підгаєц. рай. відділ. Всеукр. об'єдн. ветеранів. Співорг-тор побудови пам'ятника *Лесі Українці* у Підгайцях (2006, скульп. *Б. Дячун*).

Г. Івахів, Л. Крамарчук.

МАНДЗІЙ

Андрій (псевдо “Байда”; 1914, с. Ценів, нині Козів. р-ну – 1972, м. Каракас, Венесуела) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН, перебував у підпіллі через вбивство польсь. поліція 1937. Скеров. на Полісся (літо 1939), співорг-тор “Поліського Лозового Козацтва”. Вояк дивізії “Галичина”. Після війни – на еміграції в Італії, Австрії, Німеччині, від 1948 – у Венесуелі.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

МАНДЗЮК

Михайло (15. 11. 1895, Борщів. пов. – 1975, Канада) – громадський діяч, меценат. Від 1912 – в Канаді (Форт Вілліям). Голова місц. “Просвіти”, діяльний у Т-ві українців-самостійників, Ком-ті українців Канади та ін. Засн. Т-ва сприяння УНРаді у Форт Вілліямі. Жертводавець на громад. і церков. об'єднання.

Б. Мельничук.

МАНДЗЮК

Наталія Михайлівна (23. 07. 1977, м. Збараж) – педагог, громадська діячка. Галуз. нагороди. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Дубнів. пед. уч-ще (1996, Рівнен. обл.), ТДПУ (2003, нині ТНПУ). Від 2000 – муз. кер. і вихователь дошкіль. навч. закладу № 2 “Дзвіночок” у м. Збараж.

В. Левицький.

МАНДЗЮК

Феодосій Григорович (псевд. Кость Волиняка; 25. 09. 1951, с. Гектари Горохів. р-ну Волин. обл.) – журналіст, редактор, літератор. Чл.

НСЖУ (1980). Закін. Львів. ун-т (1977, нині нац. ун-т). Працював кор. Горохів. та Луцьк. рай. газет, зав. відділу обл. г. “Радянська Волинь” (м. Луцьк), влас. кор. г. “Молодь України” (м. Київ) у Волин., Рівнен., Терноп. обл., де багато разів перебував у журналіст. відрядженнях; у м. Луцьк: ред. гумор. г. “Нате”; від 1995 – гол. ред. вид-ва “Надстир’я”. Автор зб. гумору, кн. для дітей та ін.

Б. Мельничук.

МАНДИБУР

Тимофій-Людовік (08 (20). 06. 1826, м. Підгайці – 23. 09. 1908, м. Перемишль, нині Пшемисль, Польща; похов. у м. Львів) – педагог, освітній діяч. Закін. Львів. ун-т. Проф. г-зій у містах Бережани і Бохня (Польща), дир. г-зій у м. Тарнов (1866–70, Польща). Від 1870 – у Львові: чл. Край. шкіл. ради, край. інспектор нар. шкіл, президент Пед. т-ва Галичини.

П. Гуцал.

МАНДРАЖЕЇВА

Тетяна Олександрівна (23. 05. 1988, м. Галич Івано-Фр. обл.) – спортсменка (волейбол). М. сп. України (2005). Чемпіонка Європи (2005, м. Таллінн, Естонія), світу серед молоді (2006, Китай; 2007, Таїланд), України (2004, м. Запоріжжя, Суперліга), Сріб. призер чем-ту України (2007), бронз. призер чем-тів Європи (2006, Франція) та України (2008). Учасниця чем-ту України (2007, Суперліга). Навчається в ТНЕУ.

В. Левицький.

“МАНДРІВЕЦЬ”

– видавництво, приватне підприємство. Засн. **1994 в м. Тернопіль Дир. Б. Фенюк.** Спеціаліз. на випуску навч. і метод., наук., довідк., реліг. літ-ри. Вид. всеукр. наук. ж. “Мандрівець” (від 1993), ж. “Перехід-IV” (від 1999), для дітей молод. шкіл. віку – “Мандрівець-газету” (2001–04); започатк. культуролог. проект “Золота стежка”, у рамках якого опубл. низку видань, зокрема ілюстр. дослідж. історії від найдавніш. часів до 10 ст. “Українська нація” (2005), істор. дослідж. “Наш український Крим” (2007); автор обох *М. Гринчак* – псевд. Галичанець; друкує переклад. літ-ру (італ. – Умберто Еко “Як написати дипломну роботу”; нім. – Р. Юнкер, З. Шерер “Еволюція”); розвиває тему арійської раси (І. Каганець “Пшениця без куколю”, О. Мандзяк “Бойові традиції аріїв”).

Б. Мельничук.

“МАНДРІВЕЦЬ-ГАЗЕТА”

– газета для дітей, “для тих, хто вміє думати, але ще не вміє швидко читати”. Вих. у м. Тер-

нопіль 2001–04. Засн. і вид. – вид-во “Мандрівець”. Шеф-ред. – *Б. Фенюк*, гол. ред. *Т. Ухіна*. Наклад – 3000 прим.

Б. Мельничук.

МАНЬОВСЬКИЙ

Микола (псевдо “Соловій”; 1921, с. Угринь, нині Чортків. р-ну – 1989, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1938). Пройшов військ. вишкіл в УПА (1943). 1944 мобіліз. до ЧА. В серпні 1944 повернувся у рідн. село, вступив до Самооборон. куш. відділу. Прожив нелегалом 45 р. Помер після хвороби; дружина поховала його вночі на городі. 02. 07. 1992 перепохов. із почесністю.

Н. Мизак, М. Федечко.

МАНЮК

Богдан Іванович (25. 07. 1965, с. Носів, нині Підгаєц. р-ну) – педагог, літератор, громадський діяч. Закін. філол. ф-т Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ). Працював заст. дир. Підгаєц. ЗОШ, нині – дир. Підгаєц. істор.-краєзн. музею. Голова рай. орг-ції Спілки політв’язнів і репресованих. Переможець обл. конкурсу поет. творів освітян (1986). Автор понад 100 публікацій у ЗМІ, зб. “Освітняська скриня”, кн. поезій “Між зорями і хрестами” (1998), “Михайло Фурда – патріот, лідер СУМ Америки” (2003).

Б. Мельничук.

МАРҐУЛІС

Самуель Гірш (1858, м. Бережани – 12. 03. 1922, м. Флоренція, Італія) – іудейський теолог, проповідник, педагог. Д-р філософії (1884). Навчався в іудей. духов. семінарії у м. Бреслау (нині Вроцлав, Польща), ун-тах Бреслау та м. Лейпциг (Німеччина). Рабин міст Гамбург (1885–87) та Гессен (1887–90) у Німеччині, від 1890 – Флоренції. У цьому місті 1899 засн. й очолив духов. навч. заклад – Італій. колегію рабинів. Автор зб. проповідей і теолог. трактатів.

П. Гуцал.

МАРИНОВСЬКИЙ

Володимир Миколайович (26. 10. 1958, с. Біла Терноп. р-ну) – громадсько-політичний діяч, економіст, бізнесмен. Канд. екон. н. Закін. ТФЕІ

(1980, нині ТНЕУ). Працював ст. бух. тресту “Ялтабуд” (1980–82, нині АР Крим), у м. Тернопіль: на комсомол. роботі (1982–91), засн. і президент фірми “МВМ” (1991–99, 2001–06); доц. каф. обліку та аудиту Терноп. ін-ту економіки та підприємництва (1999–

2001), від 2006 – доц. каф. економіки та менеджменту Терноп. філії Європ. ун-ту. 1996–98 – президент Терноп. футбол. клубу “Нива”. Від 2001 – голова обл. федерації футболу, чл. виконкому Федерації футболу України. Від 2009 очолює громад. раду Тернопільщини.

Г. Яворський.

МАРИНЬЯК

Ольга (07. 09. 1904, м. Тернопіль – р. і м. см. невід.) – художниця. Закін. вчит. семінарію в Тернополі (1926), Варшав. акад. мист-в (1932, Польща). Учасниця виставок Укр. т-ва артистів “Спокій” у містах Варшава (1929, 1935, 1937–39), Львів, Луцьк, Рівне, Кременець (усі – 1935); Т-ва приятелів красних мист-в у Львові (1931), Ін-ті пропаганди штуки (1937, 1938) та Ресурсі обивательському (1939) у Варшаві.

І. Дуда.

МА́РИШЕВ

Віктор Володимирович (14. 07. 1959, м. Горький, нині Нижній Новгород, РФ) – педагог, спортсмен. Ордени “За мужність” 3-го ступ. (2005), Б. Хмельницького (2009). Засл. прац. культури України (2009). Депутат Терноп. обл. ради (1990–95). М. сп. з вільної б-би (1975). Призер чем-тів України та СРСР. Лауреат Всеукр. та міжнар. фестивалів патріот. пісні, володар Гран-прі 5-го міжнар. фест. у м. Харків (2004). Учасник бой. дій в Афганістані. Закін. Чернів. ун-т (1985, нині нац. ун-т). Тренер-викл. з вільн. б-би (від 1985), дир. (1996–2000) Чортків. ДЮСШ, нині – заст. голови Тер-

ноп. обл. орг-ції ветеранів війни в Афганістані. Як тренер зб. України учасник чем-ту світу з вільної б-би у м. Чикаго (1994, США). Кер. нар. аматор. колективу воїнів-афганців “Долг”.

В. Залецький.

МАРК

Авраам-Яків (09. 03. 1887, с. Устечко, нині Заліщиц. р-ну – липень 1941, м. Чернівці) – іудейський проповідник, теолог. Д-р філософії. Закін. Чернів. ун-т. Гол. рабин Чернівців. Розстріл. нім.-фашист. окупанти.

П. Гуцал.

МАРК

(в миру – Петровцій; 06. 12. 1951, с. Приборжавське Іршав. р-ну Закарп. обл.) – церковний діяч, архієпископ УПЦ МП. Канд. богослов’я. Закін. у м. Москва (нині РФ) духов. семінарію (1973) і духов. акад. (1978). Благочинний Троїце-Сергіїв. лаври. Від 1985 – намісник *Почаїв. Свято-Успен. лаври*; в липні 1988 хіротоніз. на єпископа Кременец., вікарія митрополита Львів. і Терноп.; в грудні цього ж р. очолив відновлену *Терноп.-Кременец. єпархію*. Від 1989 – єпископ Аргентин. та Південноамер., патріарший екзарх Центр. і Пд. Америки, 1993 – управитель Патріарших приходів РПЦ у Канаді. Від квітня 2005 – на Сумс. кафедрі.

П. Гуцал.

МАРКЕ́Л

(в миру – Попель Маркіян Онуфрійович; 31. 12. 1825, м. Галич, нині Івано-Фр. обл. – 19. 09. 1903, м. Санкт-Петербург, нині РФ) – церковний діяч, єпископ РПЦ. Навчався в г-зіях міст Бучач і Станіслав (нині Івано-Франківськ), Чернів., Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. 1850 висвяч. в греко-катол. обряді. Служив священиком у Бучачі, катехитом г-зіі в м. Тернопіль (1851–59). Викл. укр. мову та літ-ру в акад. г-зіі і науку релігії в нім. г-зіі у м. Львів. 1865–66 вид. г. “Неділя”. Належав до москвофілів. Наприкін. 1866 переїхав у Росію. Катехит г-зіі і викл. греко-катол. духов. семінарії в м. Холм (нині Хелм, Польща). Від березня 1871 – адміністратор Холм. греко-катол. єпархії; 1875 прийняв акт приєдн. своєї єпархії до РПЦ. Хіротонізований; єпископ Люблін., вікарій Холмс.-Варшав. єпархії; єпископ Поділ.-Брацлав. (1878–82), Полоцький (1882–89). Від 1889 – у Синоді РПЦ. Автор трагедії “Немира” (1848), кн. “Моральне богослов’я” (1857), “Літургика” (1862), “Сто образків” (1865).

П. Гуцал.

“МА́РКЕТ”

– інформаційно-рекламна газета. Засн. – ДП “Торговий світ”; вих. у м. Тернопіль від 01. 04.

2002. Гол. ред. – Н. Китай. Наклад – 14 тис. прим. Пошир. безкоштовно.

Б. Мельничук.

МА́РКІВ

Василь Петрович (01. 01. 1930, с. Капустинці, нині Чортків. р-ну) – лікар. Чл. УЛТ, т-ва “Просвіта”, НРУ (від 1989). Закін. Чернів. мед. ін-т (1958, нині Буковин. мед. акад.). Працював у Косів. рай. лікарні (Івано-Фр. обл.): хірург, заст. гол. лікаря з лікув. роботи (1959–60), звільн. за відмову вступати в КПРС, згодом – уролог. Учасник 1-го Європ. з’їзду укр. лікар. т-в, нар. хор. капели “Гуцульщина” та чол. нар. хору “Томін” при Косів. нар. домі.

Я. Ганіткевич, П. Пундій.

МАРКІ́ЗА

Степан (псевдо “Тордій”); 1909, с. Довжанка, нині Терноп. р-ну – 29. 11. 1945, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Очільник надрайон. військ. референтури. 1934 засудж. до 2 р. ув’язнення. Військ. референт повіт. проводу ОУН (1943). Співорг-тор, ком-р сотні УПА “Буйні” (кін. 1943–поч. 1944); згодом – чотовий (1944–45). Застрілився в криївці.

М. Бігус, М. Федечко.

МАРКО́

Левко Семенович (10. 06. 1903, с. Вишатичі Перемишл. пов., Польща – 1976, м. Тернопіль) – актор. Працював актором у західноукр. мандрів. трупах; 1939–48 – актор Терноп. драм. театру ім. *І. Франка*, 1948–64 – актор Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). Ролі у театрах: Микола Задорожний (“Украдене щастя” *І. Франка*), Ходкевич (“Наливайко” *В. Григача* і *В. Серпкова*), дід Семен (“Незабутнє” за *О. Довженком*), Цимбаліст-циган (“У неділю рано зілля копала” за *О. Кобилянською*) та ін.

Б. Мельничук.

МАРМО́РЕК

Олександр (1865, м-ко Мельниця-над-Дністром, нині смт Мельниця-Подільська Борщів. р-ну – 1923, м. Париж, Франція) – французький бактеріолог, громадський діяч. Орден Почес. легіону. Закін. Віден. ун-т (1887, Австрія). Від 1893 – асист. кер. дослід. лаб. ін-ту Л. Пастера в Парижі. Чл. викон. ком-ту Всесвіт. орг-ції сіоністів (1897–1913). Співзасн. щоміс. “Еко сіоністе” та Єврей. нар. ун-ту в Парижі. Автор кн. “Досвід теорії септичних захворювань” (1900). Започатк. широкомасштаб. дослідження у сфері сивороток, що стали основою сучас. методів лікування тифу, діабету та ін. захворювань. Іменем М. назвали поселення Кфар-Марморек (нині – квартал міста, Ізраїль).

В. Уніят.

МАРМО́РЕК

Оскар (1863, м-ко Мельниця-над-Дністром, нині смт Мельниця-Подільська Борщів. р-ну – 1909, м. см. невід.) – архітектор, діяч сіонізму. В червні 1897 із Т. Герцлем засн. сіоніст. щотижневик “Ді Вельт” (“Світ”; вих. до липня 1914).

В. Уніят.

МА́РМУС

Микола Васильович (01. 04. 1947, с. Росохац, нині Чортків. р-ну) – громадсько-політичний діяч. Брат *В. Мармуса*. Орден “За мужність” (2006). Чл. Укр. Гельсін. спілки (1988), Всеукр. т-ва політв’язнів та репрес., “Меморіалу”. Працював столярем Чортків. “Міжколгоспбуду” (1963–73). Співініц. створ. (1972) нац.-патріот. підпідл. орг-ції, учасники якої – *П. Вітвів, А. Кравець, М. Лисий, В. Мармус, С. Сапеляк, В. Сеньків, М. Слободян*; 05. 11. 1972 М. із *П. Винничуком* та *В. Сеньківим* зірвав 2 черв. прапори; учасник встановл. у м. Чортків 4-х укр. нац. прапорів та розклеюв. 19 листівок 21. 01. 1973 на честь 54-ї річниці *Акту Злуки УНР і ЗУНР*. У квітні того ж року *В.* заарешт. органи КДБ, у вересні засудж. до 5 р. позбавл. волі у ВТТ та 3 р. заслання; покарання відбував у Перм. та Тюмен. обл. (нині обидві – РФ). Листувався з *В. Чорноволом*. Після звільн. 1981 – на сезон. роботах. Від 1991 працював у колгоспі в родин. селі. Наприкін. 1980-х–поч. 1990-х – активіст руху за незалежність України. Реабіліт. 1991. Автор кн. “Друже зверхнику!” (2001). Про М. та чл. Росохац. підпідл. орг-ції вид. кн. “Юнаки з огненої печі” (2003, 2008).

В. Овсієнко, В. Ханас.

МАРТИ́НЧУК

Севастьян Андрійович (20. 09. 1937, с. Малинівка, нині Гошан. р-ну Рівнен. обл.) – лікар, педагог, науковець. Канд. мед. н. (1974). Галуз. нагороди. Закін. Рівнен. мед. уч-ще (1954, нині коледж), Терноп. мед. ін-т (1965, нині ТДМУ). Працював лікарем у Рівнен. обл., клініч. ординатором каф. очних хвороб Терноп. мед. ін-ту. Від 1972 – в м. Кременець: лікар-офтальмолог рай. лікарні, заст. гол. лікаря р-ну (1978–90), дир. мед. уч-ща (1991–95); від 1995 – лікар-офтальмолог рай. лікарні.

Г. Чернихівський.

МАРТИНЮК

Йосип Васильович (06. 11. 1950, с. Ценів, нині Козів. р-ну) – фольклорист, краєзнавець, літератор, художник, педагог. Закін. Івано-Фр. пед. ін-ту (1975, нині Прикарп. нац. ун-т). Працював учителем образотв. мист-ва та фіз. виховання в родин. селі (1968–73). Від 1973 донині – в с. Конюхи Козів. р-ну: вчитель історії, дир. ЗОШ (1976–78), викл. образотв. мист-ва в школі мист-в (1994–98). Автор істор. балад “Крок у безсмертя”, “В бишківській долині”, “Надходив празник...”, документ. нарису “У Бишках, край лісу...”, гуморесок, зб. поезій, пісень, живопис. портретів *С. Бандери*, *М. Грушевського*, *Л. Лепкого*, *І. Франка*, *Т. Шевченка*, триптиха “Слава Україні”. Розмалював каплицю й альтанку в с. Конюхи. Фольклор. записи *М.* опубл. у зб. *В. Подуфалого* “Повстанські пісні”, “Ой, їдуть стрільці з Бережан”, “Лисоня” (всі – 1996) та ін.

В. Левницький.

МАРТИНЮК

Лілія Петрівна (03. 09. 1962, м. Тернопіль) – вчений у галузі медицини. Дочка *О.* і *П. Мартинюків*. Д-р мед. н. (2004), проф. (2006). Закін. Терноп. мед. ін-т (1985, нині ТДМУ). 1985–92 – лікар обл. лікарні фізіотерапії і реабілітації в смт Микулинці Тербовлян. р-ну; згодом – дільн. терапевт Терноп. міськ. поліклініки № 1. У ТДМУ: асист. каф. терапії ф-ту післядиплом. освіти (ПДО), асист. каф. пропедевтики внутр. хвороб (1995–2001), доц. каф. терапії та сімей. медицини ф-ту ПДО (2001–05), від 2006 – проф. каф. внутр. медицини. Автор понад 200 наук. праць, у т. ч. 2 монографій, навч. посіб., метод. розробок та ін.

Л. Щербак.

МАРТИНЮК

Олена Степанівна (01. 10. 1941, с. Бовіно Калачев. р-ну Воронеж. обл., нині РФ) – лікар-нефролог вищої категорії, громадська діячка. Дружина *П.*, мати *Л. Мартинюків*. Відмінник охорони здоров'я СРСР (1987). Закін. Терноп. мед. ін-т (1967, нині ТДМУ). 1967–72 – лікар обл. лікарні фізіотерапії і реабілітації у смт Микулинці Тербовлян. р-ну. В Терноп. обл. клініч. лікарні: від 1972 – лікар-гастроентеролог, 1976 – зав. нефролог. відділ., обл. позаштат. нефролог. Автор більше 40 наук. праць, у т. ч. з новіт. методів лікув. захворюов. нирок.

Л. Щербак.

МАРТИНЮК

Сергій (псевдо “Граб”); 1921, с. Оришківці, нині Гусятин. р-ну – 09. 07. 1994, м. Варшава, Польща) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. г-зію в м. Кременець, навчався Львів. і Варшав. політех. ін-тах. 1940-і – в УПА, воював на Холмщині (нині Польща). Засудж. на 6 р. ВТТ, покарання відбув. у Сибіру (РФ). Після звільн. – електронік-конструктор у Варшаві.

М. Ткаченко.

МАРТЮК

Хома Петрович (псевда “Охрім”, “Алکید”, “А-9” та ін., літ. псевд. і крипт. – Денис Гафійчин, Д. Гафійчин, Д. Г.; 1923, м-ко Скала-над-Збручем, нині смт Скала-Подільська Борщів. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань, літератор. 1943 – вояк дивізії “Галичина”. 1944–45 – у групах референтів Борщів. повіт. провідника “Калини” та *І. Стецька* (“Меткого”). 1945–47 – канцелярист, друкар референта пропаганди Чортків. надрайон. проводу ОУН *М. Чорпіти* (“Зір”). Від 1948 – на підпіль. роботі у р-нах Кам'янець-Поділь., нині Хмельн. обл. 1949 – надрайон. провідник УПА у Вінн. обл. *М.* заарешт. підрозділ МДБ 30. 09. 1951 в с. Балин (нині Дунаєвц. р-ну Хмельн. обл.). Автор листівок, оповідань, віршів.

В. Левницький, Н. Мизак.

МАРУГА

Валерій Михайлович (04. 07. 1948, м. Збараж) – історик, правоохоронець, літератор. Закін. істор. ф-т Луцьк. пед. ін-ту (1976, нині Во-

лин. нац. ун-т). Працював у комсомол. і парт. органах; 1984–96 служив в УВС Волин. обл.; від 1999 – зав. музеєм історії органів внутр. справ Волин. обл. Автор і упоряд. істор.-краєзн. зб. “Нарис історії органів внутрішніх справ Волині” (два видання), “На сторожі закону”, “МВС очима історії. Поліція і міліція Волині у XIX–XXI століттях”, літ.-худож. зб. “Коротше кажучи” (1989), “Колесо фортуни” (1991), “Дневник инопланетянина” (1993), “Сто днів в СИЗО” (1998), “Кримінальні історії” (2005), “Приречені на кару”, “Шлях до істини” (2008).

В. Олійник.

МАРУНЯК

Олена Степанівна (04. 10. 1989, м. Тернопіль) – бандуристка, краєзнавець, хоровий диригент. 1-а віце-міс конкурсу “Я народилась українкою на світі” (2001, Тернопіль); приз глядач. симпатій Терноп. обл. конкурсу “Надія” у грі на бандурі (2004, м. Теревовля); дипломант 5-го Міжнар. конкурсу знавців укр. мови ім. П. Яцика (2006), лауреат ін.

конкурсів. Закін. Терноп. муз. уч-ще (2008), навчається у Нац. муз. акад. у м. Київ (від 2008). Акторка молодіж. театру “Сузір’я” (мист. кер. *О. Савка*). Власні колекц. виставки нар. пісень, одягу, писанок у Терноп. і Бережан. краєзн. музеях (2004). Автор і ведуча передач “Народознавчі студії” (Терноп. обл. радіо), культ.-мист. публікацій, гасел до ТЕС, ЕСУ, “Музичної енциклопедії”. Діячка “Молодої просвіти”. Учасниця Патріаршого хору св. В. Великого (м. Київ).

Б. Головин, Я. Павлів.

МАРУШЕВСЬКИЙ

Артур-Томаш (Maruszewski Artur Tomasz; 21. 12. 1886, м. Варшава, Польща – 06. 12. 1945, Кіркальді, похов. у м. Единбург, обидва – Вел. Британія) – військовик. 7 польс. орденів. Закін.

г-зію у м. Керч, навчався в ун-тах міст Казань (нині РФ), Київ, Краків (Польща). Пройшов парт. та військ. підготовку в Кракові (1910), в Росії – заарешт. і засланий углиб країни, повернувся в Краків. Належ. до бригади легіонів *Ю.-К. Пілсудського*. Від листопада 1918 – у ВП; водночас навчався у Вищій офіцер. школі, після її закін. – у Мін-ві військ. справ (1921–26). Від 1926 – нач. штабу Корпусу охорони пограниччя, 1929 – ком-р полку цього корпусу у м. Чортків. 1933–34 – воєвода терноп., 1935–39 – воєвода познан., від 1939 – воєвода віленський. Із поч. війни перейшов через кордон у Литву зі запасом золота і валюти Польс. банку у м. Вільно (нині Вільнюс) яке передав польс. консулу у м. Ковно (нині Каунас). Автор кн. “Охорона кордонів у давній Польщі і зараз” (1936).

С. Ткачов.

МАРУШІЙ

Олег Олексійович (01. 06. 1958, м. Коломия Івано-Фр. обл.) – управлінець, медик, педагог. Відмінник освіти України (2004). Закін. Львів. ун-т (1980, нині нац. ун-т). Від 1980 – в м. Тернопіль: на станції швидкої мед. допомоги, 1987 – викл. мед. справи в міжшкіл. навч.-вироб. комбінаті, 1993 – заст. дир. Терноп. ЗОШ № 23, 1995 – інспектор шкіл 1-ї категорії в Терноп. міськ. упр. освіти. 1996–99 – в упр. освіти Терноп. ОДА: провід. спеціаліст, 1-й заст. нач. 1999–2000 – в Терноп. міськ. упр. освіти. 2000–02 – асист. каф. проф. навчання ТДПУ (нині ТНПУ). Від 2002 донині – заст. Терноп. міськ. голови з гуманіт. питань.

В. Левицький, Г. Яворський.

МАРУЩАК

Орест Михайлович (26. 01. 1952, с. Манама, нині Нанай. р-ну Хабаров. краю, РФ) – військовик. Капітан 1-го рангу. 12 медалей, у т. ч. “За бойові заслуги”. Закін. Вище військ.-мор. політ. уч-ще в м. Київ (1979), Військ.-гуманіт. акад. у м. Москва (1989, нині РФ). Понад 20 р. служив на Тихоокеан. флоті. 1992–94 – заст. військ. комісара в смт Гусятин. Від 1994 – у штабі ВМС України, згодом – заст. ком-ра походу 1-го в історії укр. флоту далеких плавання на фрегаті “Гетьман Сагайдачний”.

1996 – заст. кер. перших в незалеж. Україні навчань кораблів ВМС України “Море-96”. Від 2002 – заст. головнокомандувача ВМС України з вихов. роботи, нач. упр. вихов. роботи. 2004 донині – зав. сектору режим.-секр. роботи апарату Терноп. ОДА.

В. Левницький.

МАРЦЕНЮК

Андрій (літ. псевд. – “Селяни”, “Яндрульський хлоп”, “Сумовитий Гриць” та ін.; р. н. невід., с. Добромірка, нині Збараз. р-ну – р. і м. см. невід.) – громадський діяч. Працював ковалем у родин. селі. Записував укр. нар. пісні і надсилав до ж. “Народ” (м. Львів). Автор статей, оповідань та новел, зокрема про життя українців у Галичині на поч. 20 ст., опубл. у львів. часописах “Народ”, “Хлібороб”, “Літературно-науковий вістник” (1913–14) та ін., г. “Червоний прапор” (м. Тернопіль). Підтримував зв’язки з *М. Павликом*, *І. Франком* та ін.

Б. Мельничук.

МАРЦЕНЮК

Василь Петрович (16. 04. 1971, с. Вел. Дедеркали Шумс. р-ну) – вчений у галузях медичної інформатики та кібернетики, системного аналізу і теорії оптимальних рішень. Д-р тех. н. (2005). Закін. Київ. нац. ун-т (1993). Від 1997 – у ТДМУ: асист. (1997–2001), доц. (2001–05), зав. (від 2001), проф. (2005) каф. мед. інформатики з біофізикою; 1-й проректор (2006), від 2008 – проректор із наук.-пед. роботи з впровадж. нових технологій. Автор і співавт. бл. 140 наук. праць, публікацій у всеукр. і зарубіж. фах. виданнях; має 4 патенти на винаходи.

Л. Ковальчук, Л. Щербак.

МАРЦЮК

Зиновій (псевда: “Улас”, “Омелян”; 22. 10. 1910, с. Озерна, нині Зборів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. г-зію в м. Тернопіль (1929); пластун. 1941 – фінанс. референт Край. проводу ОУН, відтак Проводу ОУН; учасник 3-го Надзвич. вел. збору ОУН (21–25. 08. 1943). Емігр. у м. Мюнхен (1943, Німеччина); фінанс.-госп. референт Проводу ЗЧ ОУН, провів три збори на фонд УПА. Від 10.

01. 1947 – в опозиції до *С. Бандери*. Виключ. із ЗЧ ОУН на Надзвич. конференції в серпні 1948. Від 1954 – чл. Політ. ради ОУН-з, ЗП УГВР.

Б. Мельничук.

МАРЧУК

Євген Васильович (06. 02. 1964, с. Токи Підволочис. р-ну – 08. 09. 1984, Афганістан, похов. у родин. селі) – військовик. Орден Черв. зірки (посмертно), медалі. У м. Тернопіль закін. ПТУ № 2, працював зварювальником у побутокомбінаті. Від вересня 1982 – у ЗС СРСР, травня 1983 – в Афганістані (мол. сержант, ком-р БМП). Учасник бой. операцій; помер від важкого поранення. На буд. СШ в родин. селі М. встановл. мемор. таблицю.

Б. Мельничук, В. Погорельський.

МАРЧУК

Петро Петрович (18. 05. 1963, с. Іванківці, нині Лановец. р-ну) – журналіст, сценарист, правознавець. Ордени: Св. рівноапостол. кн. Володимира 3-го ступ., Архістратига Михаїла, ін. нагороди. Чл. НСЖУ (1994). Закін. Київ. ун-т (1994, нині нац. ун-т), Акад. адвокатури України (2007). Працював на Терноп. бавовн. комбінаті; секр. Лановец. рай. орг-ції Т-ва охорони пам’яток; у системі держ. телебачення: ред., зав. відділу, дир. Творч. об’єдн. Засн. серії культуролог. програм із реліг. тематики “Релігія в особах”, “Оранта”, “Вірую”. Автор коментов. супроводу візиту в Україну Папи Рим. Івана Павла II. Автор та ред. понад 20 істор. відеофільмів, публікацій у рай. г. “Голос Лановеччини”, обл. г. “Вільне життя”, респ. г. “Молода гвардія”, “Говорить і показує Україна”, часописі “ПНК”.

О. Івахів, Б. Мельничук.

МАСЛÓВСЬКИЙ

Михайло Авер’янович (1911, с. Заслучне, нині Красилів. р-ну Хмельн. обл.) – господарник, громадський діяч. Ордени Вітчизн. війни 2-го ступ., “Знак Пошани”, медалі. Депутат ВР УРСР (1963–67). Закін. Вінн. Вищу парт. і с.-г. школи (1939), Мелітопол. ін-т механізації с. госп-ва (1959, Запоріз. обл.). Дир. Денисів. МТС (1953–57, нині Козів. р-ну), від 1960 – дир. Бучац. РТС, 1961 – голова виконкому Великодедеркал. райради (нині с. Вел. Дедеркали належ. до Шумс. р-ну), 1962 – нач. Бучац. виробн. кол-госп.-радгосп. управління.

О. Дацко, Н. Халуна.

МАСЛЮК

Степан Олексійович (1932, с. Вікно, нині Гусятин. р-ну – 1989, м. Северодонецьк Луган. обл.) – господарник, громадський діяч. Ордени

і медалі. Закін. Київ. політех. ін-т (1957, нині нац. тех. ун-т “Київський політехнічний інститут”). Працював механіком дільниці шахти “Горська” (1957–58; комбінат “Луганськвугілля”); гол. енергетиком, гол. механіком шахти “Карбоніт” (1958–61); конструктором, кер.

групи проект.-конструкт. бюро Ворошиловградхімбуду (1961–65); від 1965 – ст. інж., зав. відділ., заст. ген. дир. НВО “Імпульс” (Северодонецьк), де робота була пов’язана з АЕС, Центром упр. польотами в космос.

Г. Чемера.

МАСЛЯК

Іван Степанович (21. 08. 1867, с. Липиця Гірна, нині Верхня Липиця Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл. – 03. 02. 1925, м-ко, нині смт Козова) – правник, громадський діяч. Батько *В. Масляка*. Дитинство минуло в м. Бережани, де навчався в г-зії. Закін. Львів. ун-т (1895). Працював у судах в м-ках Обертин (нині смт Івано-Фр. обл.), Козова. Від 1908 – радник окруж. суду в Бережанах; належ. до управ. провідних укр. т-в у місті й повіті. 1915 вивез. у м. Київ, звідти – в Сибір. Повернувся в Бережани наприкін. 1917, працював суддею; учасник “*Листопадового зриву*”. Повіт. комісар Бережанщини період ЗУНР. 1919 із УГА перейшов у Вел. Україну. Навесні 1920 поляки зарешт. у м. Кам’янець-Подільський (нині Хмельн. обл.). Звільн. 1921, поселився в Козові, де займався адвокат. практикою.

П. Гуцал.

МАТВІШИН

Анатолій Йосипович (12. 04. 1972, смт Заложці, нині смт Залізці Зборів. р-ну) – педагог, науковець. Канд. тех. н. (2007). Закін. Бережан. технікум механізації та електрифікації с. госп-ва (1991, нині агротех. ін-т), Львів. с.-г. ін-т (1996,

нині аграр. акад.). Механік, майстер вироб. навчання в Зборів. СПТУ № 30 (1998–2005); від 2005 – викл. спец. дисциплін, 2009 – дир. Зборів. коледжу ТДТУ; за сумісн. – доц. каф. тех. механіки та с.-г. машинобудув. ТДТУ (нині ТНТУ). Автор більше 20

наук. статей; співавт. 4-х патентів на винаходи.

Б. Мельничук, М. Федечко.

МАТВІЙКІВ

Микола Михайлович (01. 08. 1954, с. Годів Зборів. р-ну) – педагог, громадський діяч. Депутат рай., обл. рад. Закін. Кременец. пед. уч-ще (1973, нині обл. гуманіт.-пед. ін-т), ТДПІ (нині ТНПУ), Акад. упр. при Президентові України. Працював у ЗОШ в селах Ласківці та Долина; 1983–86 – дир. Буданів. міжшкіль. навч.-вироб. комбінату, 1986–94 – дир. Кобиловолоц. ЗОШ (усі – Тереховлян. р-ну). Від 1994 – голова Тереховлян. рай. ради, 1995 – голова Тереховлян. РДА, 1998 – зав. відділом виконавч. апарату Терноп. обл. ради, 2004 – заст. голови Тереховлян. РДА. Від 2006 – голова сільс. ради в с. Кобиловолоки.

В. Левицький, Г. Яворський.

МАТЕВАЩУК

Віктор Ростиславович (17. 01. 1965, с. Радосівка Шумс. р-ну – 25. 06. 1984, Афганістан, похов. у с. Вел. Дедеркали Шумс. р-ну) – військовик. Орден Черв. зірки (посмертно). Працював трактористом у колгоспі. Від березня 1983 – у ЗС СРСР, серпня – в Афганістані (водій). Учасник бой. операцій; помер від важкого поранення.

Б. Мельничук, В. Погорєцький.

МАТІЙЧУК

Михайло Іванович (22. 02. 1937, с. Більче-Золоте, нині Борщів. р-ну) – вчений у галузі математики. Д-р фіз.-матем. н. (1980), проф. (1982).

Закін. Чернів. ун-т (1960, нині нац. ун-т). Працював учителем математики СШ у м. Герца Глибод. р-ну Чернів. обл.; від 1963 – на каф. диференц. рівнянь Чернів. ун-ту: асист., ст. викл., доц. (1966), проф. (1982), від 1969 донині – зав. кафедри. Автор більше 140 наук. і наук.-метод. праць, у т. ч. монографій, статей у фах. період. виданнях.

Л. Щербак.

МАТІЯЩУК

Микола Миколайович (1925, с. Мушкатівка, нині Борщів. р-ну – 1942, м. Кам'янець-Подільський, нині Хмельн. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. Похід. групи, провідник Летичів. надрайону ОУН (нині Хмельн. обл.). Заарешт. гестапо. Розстріл. у тюрмі.

М. Федечко.

МАТКОВСЬКА

Віра Григорівна (з дому – Наконечна, 26. 07. 1954, м. Гайсин Вінн. обл.) – хімік-технолог, колекціонерка української народної вишивки. Дружина *А. Матковського*.

Закін. Київ. хіміко-технол. ін-т харч. пром-сті (1978, нині нац. ун-т харч. технологій). Працювала хіміком-технологом на спирт. з-ді у с. Ковалівка Монастирис. р-ну (1978–83), у м. Борщів – зав. кадрами рай. об'єдн. “Лісгоспзаг” (1983–89), інструктором райвиконкому (1989–91), зав. відділом кадрів рай. податк. адміністрації (1991–96). Від 1996 – приват. підприємець у м. Тернопіль. Зібрала унік. приват. колекцію вишивок укр. нар. одягу, скатертин, рушників та ін. творів із сіл Борщів. і Заліщиц. р-нів, деяким із виробів – по кілька сотень років. Вишивки неоднораз. експон. на всеукр. святкуваннях, виставках у містах Борщів, Тернопіль та ін. Одну з вишитих сорочок М. подарув. *К. Ющенко*. Автор кн. “Борщівські сорочки” (Т., 2008).

Б. Мельничук.

МАТКОВСЬКА

Марія (псевдо “Колоча”; 1920, с. Росохуватець, нині Козів. р-ну – 1999, м. Бучач) – учасниця національно-визвольних змагань. Підпільниця, зв'язкова Край. проводу ОУН (1937). 1939–40 перебувала в містах Чортків, Борщів, Залішки, селах Товсте Заліщиц., Гадинківці Гусятин., Біла Чортків. р-нів. Діяльна у “Просвіті” та ін.

громад. орг-ціях. 1940 М. заарешт. органи НКВС; засудж. на 25 р. ВТТ; ув'язнен. відбувала в Казахстані. 1974 повернулася в Україну. До остан. днів працювала у т-ві “Меморіал”.

Н. Мизак, М. Федечко.

МАТКОВСЬКИЙ

Анатолій Борисович (14. 01. 1951, с. Дубинка, нині Кам'янець-Поділ. р-ну Хмельн. обл.) – господарник, громадський діяч. Чоловік *В. Матковської*. Засл. прац. пром-сті України (2007). Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Львів. технікум харч. пром-сті (1970), Київ. хіміко-технол. ін-т харч. пром-сті (1978, нині нац. ун-т харч. технологій). Працював налагоджувальником Харчопрому в м. Кишинів (1972–73, нині Молдова), інж.-технологом (1978–84), гол. інж. (від 1979) Ковалів. спирт. з-ду Терноп. спиртоб'єдн., дир. Бучац. спирт. з-ду (1984–87), гол. інж. Довжоц. спирт. з-ду Вінн. спиртоб'єдн. (1987–88), дир. Борщів. тютюн.-ферментац. з-ду (1988–99), дир. ТОВ “Сировинна компанія” (1999–2002), заст. ген. дир. ЗАТ “Тютюн Імпекс” (2002–05); в. о. ген. дир., ген. дир. (2005–07), від 2007 – радник ген. дир. ДО “Тернопільспирт”.

Г. Івахів.

МАТКОВСЬКИЙ

Северин Петрович (02. 11. 1861, с. Горожанка Велика, нині Миколаїв. р-ну Львів. обл. – 13. 08. 1935, м. Тернопіль) – священник, громадський діяч. Почес. чл. “Просвіти” (1925). Навчався у Львів. ун-ті, в духов. семінарії у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), студював філософію у Віден. ун-ті (Австрія). Від 1886 – катехит і парох у м. Снятин (нині Івано-Фр. обл.), у с. Босири (1893, нині Чортків. р-ну). Голова повіт. філії “Просвіти”, співзасн. нар. дому “Воскресіння” і т-ва “Згода” в м. Копичинці (нині Гусятин. р-ну), т-ва “Збруч” у м-ку, нині смт Гусятин. У грудні 1918 обраний від Гусятин. пов. делегатом УНРади ЗУНР. Автор кн. “Три синодальні архіреї: Спомини з життя і діяльності преосвящених о. Юліана Куїловського, д-ра Юліана Пелеша і д-ра Сильвестра Сембратовича” (1932), статей.

П. Гуцал.

МАХНО

Ігор Андрійович (13. 06. 1959, м. Чортків) – військовий журналіст. Брат *О. Махна*. Нагороди ЗС СРСР та України. Закін. ф-т журналістики Львів. вищого військ.-політ. уч-ща (1980, нині ф-т нац. ун-ту “Львівська політехніка”), Військ. політ. акад. (1991, м. Москва, РФ). Кор. дивізій. г. мотострілець. дивізії (1980–82, Афганістан), відп. секр. дивізій.

газети (м. Овруч Житомир. обл.), ред. дивізій. газет ПрикВО (1982–85, м. Яворів Львів. обл.) та у 3х. групі військ (1985–90, Німеччина), кор., нач. відділу ред. окруж. газети ПрикВО (1990–95). Від 1995 – кор. у 3х. операт. командуванні г. “Народна армія” – центр. друк. органу МО України.

Б. Головин.

МАХНО

Олег Андрійович (10. 09. 1955, м. Чортків) – **військовий журналіст. Брат І. Махна.** Полковник запасу. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1974), ф-т журналістики Львів. вищого військ.-політ. уч-ща (1978, нині ф-т нац. ун-ту “Львівська політехніка”). Кор., відп. секр. та ред. дивізій. г. Серед.-азіат. ВО (1978–87), ред. дивізій. г. Центр. групи військ (1987–90, Чехословаччина), ред. гарнізон. г. Москов. ВО (1991–92), заст. ред. відділу, ред. відділу, 1-й заст. гол. ред. (1993–2003), від 2004 – гол. ред. г. “Народна армія” – центр. органу МО України.

Б. Головин.

МАХОВСЬКА

Олександра Степанівна (13. 08. 1971, смт. нині м. Ланівці) – лікар. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1994, нині ТДМУ). 1996–2000 – ревматолог Підволочис. центр. рай. клін. лікарні. Від 2000 – лікар, від 2006 – зав. відділення ревматолог. відділ. Терноп. обл. клін. лікарні.

В. Залецький.

МАХОВСЬКИЙ

Іван Іванович (10. 05. 1946, с. Веснянка, нині Старокостянтинів. р-ну Хмельн. обл.) – госпо-

дарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради 3-х склик. Закін. Кременец. с.-г. технікум (1968), Укр. с.-г. акад. (1975, нині нац. аграр. ун-т, м. Київ). Працював гол. агрономом у колгоспі “10-річчя Жовтня” (Хмельн. обл.), ст., гол. агрономом у с. Старий

Скалат (1968–70); головою правління колгоспу в с. Іванівка, головою райвиконкому, нач. райдержнаслідництва, нач. упр. с. госп-ва і продовольства, 1-й заст. голови РДА (1975–97, усі – Підволочис. р-ну); нач. упр. агропром. розвитку (1997–2000, м. Тернопіль); пом. заст. голови-кер. секретаріату, заст. нач. упр. с. госп-ва і продовольства, зав. відділу викон. апарату обл. ради, заст. голови-нач. Гол. упр. с. госп-ва і продовольства Терноп. ОДА (2000–04).

М. Федечко, Г. Яворський.

МАЦ

Михайло Йосифович (15. 03. 1954, с. Галушчинці Підволочис. р-ну) – фінансист. Засл. економіст України (2004). Галуз. нагороди. Закін. ТФЕІ (1975, нині ТНЕУ). Працював ревізором-інспектором Волин. обл. фінвідділу в м. Луцьк (1975). Ст. контролер-ревізор КРУ Мін-ва фінансів УРСР у Терноп. рні (1977–82), інструктор Терноп. райкому КПУ (1982–84), контролер-ревізор апарату гол. контролера-ревізора КРУ в Терноп. обл., зав. фінвідділу Терноп. райвиконкому (1985–92), зав. фінвідділу (1992–2000), нач. фінанс. упр. (2000–01) Терноп. РДА; від 2001 – нач. упр. Держ. казначейства у Терноп. обл., 2006 – нач. Гол. упр. Держ. казначейства України у Терноп. обл. Співавт. навч. посібн. “Казначейська система” (1999), автор публікацій у ЗМІ.

Л. Щербак, Г. Яворський.

МАЦІЇВСЬКИЙ

Михайло Йосипович (04. 10. 1957, с. Чагарі Гусятин. р-ну) – господарник, музикант, співак.

Галуз. нагороди. Дійс. чл. Міжнар. асоц. будівельників. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1978), Київ. консерваторію (1992, нині нац. муз. акад.). Лауреат міжнар. конкурсів, провід. соліст чол. гурту “Лемки Києва”. Голова правління ЗАТ “Житлово-будівельний комплекс “Митець” (м. Київ). Працював вчителем музики та співав у Бутин. школі Збараз. р-ну. Співав у засл. акад. капелі “Думка” (від 1984), засл. хорі ім. Г. Верьовки (нині обидва колективи – нац.). Від 1986 – в акад. хорі “Хрещатик”, його. дир. Сприяв газифікації (2003) і буд-ву клубу в родин. селі.

Б. Мельничук.

МАЦІПУРА

Володимир Костянтинович (03. 06. 1954, м. Бережани) – педагог, господарник, меценат, громадський діяч. Син *Г. і К.*, чоловік *Н.*, батько *К. Маціпурів*. Галуз. нагороди. Закін. Чернів. ун-т (1976, нині нац. ун-т). Працював учит. Заліщиц. СШ (1976); на громад. роботі (1976–91); заст. дир. СМП “Квант” (1991–97); від 1997 – дир. ТОВ “Реал” (обидва – м. Тернопіль). Разом із тим від 2008 – пом.-консультант нар. депутата України; Голова президії Терноп. обл. відділ. Федерації водно-мотор. спорту України. Матеріально допомагає будинкам інвалідів, перестарілих, лікарням, церквам.

Б. Мельничук, М. Федечко, Г. Яворський.

МАЦІПУРА

Ганна Михайлівна (25. 12. 1932, с. Баранівка, нині Бережан. р-ну) – економіст, громадська діячка. Дружина *К.*, мати *В.*, бабуся *К. В. Маціпурів*. Галуз. нагороди. Депутат Бережан. рай. і Заліщиц. міськ. (4-х склик.) рад. Закін. ТФЕІ (1973, нині ТНЕУ). Працювала у Бережан. рай-виконкомі: ділово-

дом, в. о. секр. (1951–52), зав. заг. відділом (1951–55); секр. виконкому сільради у с. Котів Бережан. р-ну (1955–56); касиром Бережан. автотранспорту (1958–62); інспектором Копичинец. (1962–63) і Чортків. (1963–65) райсоцзабезів; зав. Заліщиц. райсоцзабезу (1965–79); інструктором відділу соц. страхування Терноп. обл-профради (1979–80); заст. зав. Терноп. облсоцзабезу (1980–90); заст. голови (1990–92), голова правління (від 1992 донині) Терноп. обл. фонду милосердя і здоров'я.

Б. Мельничук, Г. Яворський.

МАЦІПУРА

Костянтин Володимирович (09. 10. 1977, м. Тернопіль) – економіст, підприємець, громадський діяч. Син *В. і Н.*, внук *Г. і К. Маціпурів*. Закін. ТАНГ (1998, нині ТНЕУ). 1997–98 – комерц. дир. ПП “Практика”; 1998–2002 – підприємн. діяльність; 2002–04 – дир. Терноп. філії ТОВ “ТД “Західна молочна група” (ТМ “КОМО”); від 2004 – дир. ТОВ “Захід ТМ”. Від 2008: пом.-консультант нар. депутата України; кер. громад. орг-ції “Ініціатива молодих”; чл. президії Терноп. обл. відділ. Федерації водно-мотор. спорту України.

Б. Мельничук, М. Федечко.

МАЦІПУРА

Костянтин Іванович (10. 02. 1928, с. Губин, нині Старокостянтинів. р-ну Хмельн. обл. – 14. 08. 2008, м. Тернопіль) – господарник, громадський діяч. Чоловік *Г.*, батько *В.*, дід *К. Маціпурів*. Орден Труду, черв. прапора (1971), медалі. Депутат Заліщиц. рай. ради 7-и склик. Закін. Кутковец. с.-г. школу полеводів Терноп. обл. (1948), Львів. ВПШ (1961), Кам'янець-Поділ. пед. ін-т Хмельн. обл. (1965, нині ун-т). Працював у колгоспі в родин. селі, агрономом Бережан. рай. відділу с. госп-ва (1951–53), інструктором Бережан. РК КПУ (1953–54, 1961–62), головою правління колгоспу в с. Котів Бережан. р-ну (1954–55), від 1955 – інструктор райкому партії по зоні МТС, 1962 – секр. Копичинец. РК КПУ (нині м. Копичинці належ. до Гусятин. р-ну), 1963 – голова ком-ту парт.-держ. контролю; 1965 – 2-й секр., 1969 – 1-й секр. Заліщиц. РК КПУ; 1978 –

нач. інспекції, 1-й заст. гол. інспектора (1988–91) з охорони природи Терноп. облвиконкому.

Б. Мельничук, Г. Яворський.

МАЦІПУРА

Надія Степанівна (14. 04. 1955, с. Винятинці, нині Заліщиц. р-ну – 13. 04. 2008, м. Тернопіль) – лікар. Мати *К.*, дружина *В. Мацінурів*. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1979, нині ТДМУ). Працювала лікарем-педіатром Терноп. дит. поліклініки (1979–89); лікар, зав. відділ. Терноп. обл. санепідемстанції (СЕС) (1989–2002); згодом – лікар Терноп. рай. СЕС. Автор публікацій у фак. виданнях та ЗМІ.

Б. Мельничук, М. Федечко, Г. Яворський.

МАЦКО

Ірина Олександрівна (21. 05. 1978, м. Тернопіль) – літератор, видавець, художник. Фіналістка 1-го всеукр. конкурсу малої прози “Сила малого” (2008). Закін. ТАНГ (2000, нині ТНЕУ), навчається в Укр. акад. друкарства (від 2007, м. Львів). Від 2002 – художник, дизайнер комп’ют. верстки у ПП “Видавництво Карп’юка”; від 2007 провадить власне вид-во “ІрМа”; 2009 – гол. ред. г. “Історії кохання” (всі – Тернопіль). Авторка книг для дошкільнят “Цифри та лічба”, “Букви”, “Копієчка” (2007), “Фігури, простір, розмір” (2008), фотоальбому-казки для новонароджених “Казка твого народження” (2007). Пише дит. казки, оповідання та новели й есе для дорослих; ілюструє, укладає хрестоматії і розвиваючі зошити для дошкільнят. Літ. тв. опубл. у ж. “Літературний Тернопіль”, “Найкращі жіночі історії”, “Життя”, “Ангелятко” (всі три – Львів).

Б. Мельничук.

МАЦЬКІВ

Леся Степанівна (сценіч. псевд. – Леся Горлицька; 12. 06. 1978, с. Підлісся Бучац. р-ну) – співачка, педагог, диригент, композитор, ведуча концертних програм. Лауреат всеукр. та міжнар. пісен. конкурсів лемків. культури України і Польщі (2005–08). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1997), Київ. нац. ун-т культури і мист-в (2003), Рівнен. гуманіт. ун-т (2004). Учитель музики і співів у школах сіл Медведівці та Підзамочок (обидва – Бучац. р-ну). Від 2005 – артистка

Терноп. обл. філармонії, водночас – регент дорослого та дит. церков. хорів у с. Серединки Терноп. р-ну; від 2006 – солістка ВІА Терноп. РБК, викл. вокалу та хор. класу, орг-тор і кер. дит. естрад. ВІА Терноп. дит. муз. школи № 1, водночас – учитель музики в Терноп. ЗОШ № 8; 2007 – провід. методист Бучац. РБК. Автор бл. 50 пісень на слова *М. Балицької*, *Б. Мельничука*, *В. Хом’яка* й ін.; пісні звучали у передачах Нац. радіо України, обл. радіо і радіо Польщі, опубл. у зб. “Мелодії Тернового поля” (2006) та ін. Пісні *М.* “Юж сонечко зійшло”, “Ой чия ж то хижка” ввійшли до зб. найрейтинг. пісень муз. радіо-шоу “Шукаю продюсера” (2008). Вид. аудіодиск пісень “З лемківського краю” (2008; під псевд. *Леся Горлицька*).

Б. Мельничук.

МАЦЬОПА

Омелян Васильович (29. 04. 1954, с. Мішкова-Погореловка Жовтн. р-ну Миколаїв. обл.) – журналіст, літератор, господарник. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1977, нині вище уч-ще культури), Львів. ун-т (1982, нині нац. ун-т). Працював кор. у ред. рай. газет у містах Жовква (Львів. обл.), Бережани, смт Козова. Нині – фермер у с. Шибалин Бережан. р-ну. Автор зб. поезій “Кохання земного тонка акварель” (1997), “Мрій стрункі морелі” (1999), “Янголи відкритих почуттів” (2001), публікацій у ЗМІ.

Я. Шургот.

МАЦЮК

Галина Петрівна (22. 06. 1957, х. Вибранівка, нині належ. до м. Хоростків Гусятин. р-ну) – вчений у галузях мовознавства, історії літературної мови, лексикографії, діалектології, соціолінгвістики. Д-р філол. н. (2002), проф. (2004). Закін. Львів. ун-т (1979, нині нац. ун-т), стажувалася в Ін-ті славістики Віден.

ун-ту (1998, Австрія). Працювала учителькою укр. мови у СШ № 52 у м. Львів (1979–82), викл. укр. мови на каф. славістики в ун-ті ім. Я. Панноніуса (Угорщина), від 2004 – проф. каф. заг. мовознавства Львів. ун-ту. Чл. редколегії мовознавч. журналів. Автор понад 120 наук. праць, у т. ч. монографії “Прескрептивне мовознавство в Галичині (перша половина XIX ст.)” (2001).

Г. Черняхівський.

МЕГЕДІН

Іван Володимирович (07. 07. 1943, с. Касперівці, нині Заліщиц. р-ну) – господарник, педагог. Засл. прац. с. госп-ва (1996). Канд. екон. н. (1999). Закін. Кіцман. зоовет. технікум Чернів. обл. (1960, нині аграр. технікум), Львів. зоовет. ін-т (1970, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Працював зоотехніком у с. Заболоть (1960–62, Володимирец. р-ну Рівнен. обл.). У Заліщиц. р-ні: дир. Заліщиц. станції птахівництва та інкубації (1971–73); гол. зоотехнік: у селах Блищанка, Торське, інкубатор. станції; за сумісн. – голова агропром. об’єдн. “Заліщицьке” (1988–91), голова правління колгоспу в селах Торське, Іване-Золоте, Глушка (1994–98), голова сел. спілки “Заповіт” у Касперівцях (1998–2000); дир. Заліщиц. центру зайнятості (2000–06). Від 2006 донині – викл. Заліщиц. агроколеджу НАНУ.

О. Тракало.

МЕДВЕДИКА ПЕТРА ЕТНОГРАФІЧНО-МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ

– культурно-освітній заклад. Відкр. 01. 12. 2007 у с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну в приміщ. найдавніш. у селі будинку (1773), поруч із мемор.-музей. комплексом Я. і С. Стецьків. У експозиції – особисті речі, рукописи, світлини, книги. Створ. з ініціативи Великоглибочец. осередку “Просвіти”, зокрема його голови М. Сагайдака. Кошти на відкриття та облаштув. музею надіслав Б. Говда (США).

Б. Мельничук, Г. Яворський.

МЕДВІДЬ

Володимир Станіславович (01. 01. 1951, м. Тернопіль) – військовик, державний діяч. Генерал-лейтенант. Орден “За службу Батьківщині”, медалі. Засл. машинобудівник України. Закін. Київ. військ. інж.-танк. уч-ще (1972), Москов. військ. бронетанк. акад. (1974, нині РФ). Служив у Пд. групі військ РА в Угорщині. 1974–88 – заст. ком-ра батальйону, заст. ком-ра дивізії у Примор. краї (нині РФ). 1988–89 – заст. ком-ра 25-ї Чапаєв. дивізії, заст. нач. бронетанк. служби Київ. військ. округу. 1991 прийняв присягу на вірність Україні. Під кер-вом М. створ. Гол. бронетанк. упр. МО України (його кер. 1991–2003), танк Т-84, БТР-3Е, танк. постріл із керов. ракетою “Стунга”, модерніз. військ. техніку ЗС України. Від 2003 – нач. упр. тех. супроводж. договорів та виробн. кооперації Держ. компанії “Укрспецекспорт”.

Б. Мельничук.

МЕДЕЦЬКИЙ

Андрій Степанович (29. 09. 1961, с. Буданів Тербовлян. р-ну) – педагог, хореограф. Галуз. нагороди. Закін. Київ. ін-т культури (1988, нині нац. ун-т культури і мист-в), хореограф. курси при Люблін. ун-ті (2006, Польща). Працював кер. ансамблю пісні й танцю “Славноцвіт” у с. Славне Раздольнен. р-ну АР Крим, викл. хореограф. дисциплін школи мист-в у м. Ігарка Краснояр. краю (1988–91, нині РФ). Від 1991 – в м. Кременець: викл. обл. комунал. пед. коледжу (нині гуманіт.-пед. ін-т). 1996 – засн. і кер. танц. ансамблю “Горлиця” (від 1999 – нар.). 1993–2008 – балетмейтер-постановник ансамблю пісні й танцю “Кременецькі барвінки”; 2006 – засн. і кер. дит. хореограф. колективу “Барвінок” при Кременец. РБК.

Б. Петраш.

“МЕДИЧНА ОСВІТА”

– науково-практичний журнал. Вих. щокварталу від 1999 у м. Тернопіль. Засн.: Мін-во охорони здоров'я України, ТДМУ, Київ. мед. акад. післядиплом. освіти. До ред. ради та колегії, крім науковців ун-ту-засн., належ. низка провід. учених ін. мед. закладів України. ВАК України внесла журнал до переліку фах. видань.

Л. Ковальчук.

МЕДОБОРСЬКЕ РОДОВИЩЕ ВАПНЯКУ

– природне скупчення корисної копалини. Розташ. на тер. Гусятин. р-ну. Розташ. за 7 км на пн. сх. від смт Гримайлів, за 2 км на пн. сх. від с. Вікно і за 32 км на пн. зх. від смт Гусятин. Детально розвідав 1983 ін-т “Укрремдорпроект”. Серед. потужність – 67,4 м. Сировина придатна для вироб-ва бутов. каменю і буд. щебеню. Родовище не розробляють. Запаси пром. категорій – бл. 3000 тис. м³.

В. Кітура, М. Сивий.

МЕЛЬНИК

Анатолій Гордійович (13. 01. 1954, м. Зборів) – музикант, композитор. Учасник і переможець

всеукр. фестивалів, 2 Гран-прі всеукр. фестивалів “Пан+Пані” (м. Тернопіль). Закін. джаз. уч-ще у м. Ленінград (1978, нині Санкт-Петербург, РФ). Працював артистом Ленінград. філармонії та “Ленконцерту” (1977–83), у рос. гуртах “Факел” (1983–85), “Електроклуб” (1989–92), “Любе” (всі – м. Москва, РФ). Виступав із рос. виконавцями – І. Алегровою, В. Салтиковим та ін. Учасник телепрограм *А. Пугачової* “Різдвяні зустрічі” (1990–93). Автор понад 50 пісень, муз. оформлень до вистав у театрах міст Тернопіль та Львів. Пісні М. виконують *І. Бердей, В. Павлік, О. Пеун, Л. Чермак* та ін. Автор аудіоальбому “Ветренная женщина” (2006, Київ). Співвласник із М. Здоровцевим більярд. клубів “Массе” і “Хелсон” у м. Тернопіль.

Б. Петраш.

МЕЛЬНИК

Галина Петрівна (08. 12. 1926, м. Кременець – 15. 08. 1994, м. Бережани) – вчитель, громадський діяч. Депутат ВР УРСР (1959–67). Відмінник нар. освіти УРСР. Закін. Кременец. пед.

ін-т (нині ТНПУ). Від 1953 – учитель, дир. Урман. 7-річ. школи Бережан. р-ну.

Н. Халупа.

МЕЛЬНИК

Георгій Харитонович (19. 04. 1933, с. Буглів, нині Лановец. р-ну) – господарник, громадський діяч. Орден Вітчизн. війни 1-го ступ. (1985), “За мужність” 1-го ступ. (1999), медаль “За відвагу” (1974) та ін. Почес. Грамота КМ України (2008), нагруд. знаки. 1943–44 – наймолодший розвідник окр. розвід. роти партизан. з’єдн. *С. Ковпака*. Закін. залізн. техні-

кум (1954, м. Ковров, нині Володимир. обл., РФ). 1949–50 – токар паровоз. депо у м. Тернопіль, від 1954 – майстер БМУ № 5 у смт, нині м. Ланівці; 1957 – майстер, нач. цеху з-ду Ю. Є. № 312/87 (ст. Нікітовка Донец. обл.); 1958 – нач. цеху гол. упр. шлях. доріг № 2 (м. Умань Черкас. обл.); 1962 – ст. інж.-інспектор “Держсільтехнагляду” (с. Вел. Дедеркали Шумс. р-ну, смт, нині м. Шумськ), 1972 – інж. із охорони праці й тех. безпеки Шумс. райсільгоспупр.; 1985 – інспектор із кадрів Лановец. з-ду залізобетон. виробів; 1986 – зав. юрид. консульта., прав. інспектор із праці Лановец. райкому прац. АПК; 1994–98 – інж. із експорту-імпорту фірми “АРОР Лімітед” (м. Мукачеве Закарп. обл.). Багаторіч. громад. кор. газет “*Вільне життя*”, “*Свобода*”, “*Голос Лановеччини*”. Автор кн. “Першому карпатському рейду – 60. Погляд крізь роки” (Т., 2006), “Від розпачу – до порятунку” (2009). Від 2006 – голова правління ради Всеукр. орг-ції “Союз організацій інвалідів України” (м. Ланівці).

Б. Мельничук, М. Федечко.

МЕЛЬНИК

Зеновій Володимирович (25. 03. 1954, с. Вишнівчик Тербовлян. р-ну – 12. 03. 1981, Афганістан; похов. у родин. селі) – військовик. Працював трактористом у колгоспі “Правда”. Від 1972 – у ЗС СРСР, 1980 – в Афганістані; прапорщик, ст. механік окр. аеродром.-експлуатац. роти. Загинув при викон. служб. обов’язків. У родин. селі його ім’ям назв. вулицю.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

МЕЛЬНИК

Михайло Павлович (11. 11. 1927, с. Білокриниця, нині Кременец. р-ну) – господарник, громадський діяч. Ордени Леніна, Труд. черв. прапора. Закін. Кременец. лісотех. технікум (1947), ВПШ у м. Київ (1969). Працював у Кременец. та Бережан. ліс. госп-вах (1947–54), головою правління колгоспу в с. Урмань Бережан. р-ну (1954–73). У м. Бережани – голова виконкому рай. ради (1973–82), дир. відгодів. радгоспу (1983–92).

Н. Халуца.

МЕЛЬНИК

Михайло Романович (1892, с. Глинна, нині Козів. р-ну – 21. 01. 1938, м. Медвеж'єгорськ, нині Респ. Карелія, РФ) – правник, військовик. Д-ра права (1924). Навчався в Бережан. г-зії, у Львів. ун-ті, закін. офіцер. школу (1915), Карл. ун-т в м. Прага (1924, Чехія). Воював в австр. армії. Згодом – поручник УГА. Від весни 1920 – в таборі у м. Йозефов (Чехословаччина). Від 1925 – в рад. Україні; економіст-плановик на підпр-ві в м. Харків. 1931 заарешт., ув'язн. на 5 р. на Соловках (нині – РФ). Від 1936 проживав на засланні в пос. Уросозеро Медвеж'єгор. р-ну Архангел. обл.; заарешт. 1937, розстріл. Реабіліт. 1989.

П. Гуцал.

МЕЛЬНИК

Петро Михайлович (12. 07. 1886, с. Косів, нині Чортків. р-ну – 12. 12. 1943, м. Едмонтон, Канада) – громадський діяч. Від 1898 – у Канаді (околиця Стар). Згодом – в укр. колонії Мирнам, де засн. читальню “Просвіта”, amator. гурток. Від 1926 – в Едмонтоні, де діяльний в емігр. т-вах, жертводавець на укр. потреби. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук, М. Федечко.

МЕЛЬНИК

Роман Олексійович (06. 09. 1951, м. Зборів) – вчений-економіст. Канд. екон. н. (1985), доц. (1989). Чл.-кор. Міжнар. кадрової акад. (2001). Закін. ТФЕІ (1973, нині ТНЕУ). Заст. гол. бух. скляного з-ду в Астрахан. обл. (1973, нині РФ), економіст-контролер Терноп. облкомунгоспу (1975). Від 1976 – асист., ст. викл., доц. каф. економіки, обліку

і аналізу в буд-ві (нині каф. обліку й аудиту в інвестиц. сфері), голова профкому ф-ту економіки і менеджменту інвестицій (2007–08) ТНЕУ. За сумісн. – гол. бух. кількох малих підприємств (1990–94); заст. дир. (1994–98), дир. (від 1998 донині) аудит. фірми “Консул”. Сертифіков. аудитор (1994). Автор більше 70 наук. і наук.-метод. праць, у т. ч. 2 підручн., 3 навч. посібників.

В. Дерій.

МЕЛЬНИК

Степан Михайлович (псевда “Ат”, “Клим”, “Максим”; 1912, с. Потік, нині Козів. р-ну – 23. 01. 1947, с. Жуків, нині Бережан. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Від 1930 – чл. ОУН. В'язень польс. тюрем. Кер. відділу зв'язку Бережан. окруж. проводу ОУН (1-а пол. 1939). Співроб. референтури СБ Проводу ОУН (1942–47).

О. Івахів, Н. Мизак, М. Посівнич.

МЕЛЬНИК-ХОВАНЕЦЬ

Ярослава Михайлівна (01. 04. 1947, с. Цигани Борщів. р-ну) – актриса. Почес. відзнака

Мін-ва культури і мист-в України “За досягнення в розвитку культури і мистецтв” (2005); ін. галуз. нагороди. Закін. театр. відділ Тербовлян. культ.-освіт. уч-ща (1968, нині вище уч-ще культури). Відгоді – актриса Терноп. муз.-драм. театру

(нині акад. обл. драм. театр). Ролі: Аліна (“Балладина” Ю. Словацького), Олеся (“Незабутне” за О. Довженком), Марта (“Таке довге, довге літо” М. Зарудного), Оксана (“Дівчина з легенди” Л. Забайти), Анна, Іваніха Дубиха (“Земля”, “В неділю рано зілля копала” за О. Кобилянською), Оленка (“Голубі олені” О. Коломійця), Палажка, Павлина, Явдоха, Наташа (“Мартин Боруля”, “Хазяїн”, “Безталанна”, “Житейське море” І. Карпенка-Карого), Одарка (“Сватання на Гончарівці” Г. Квітки-Основ'яненка) та ін.; роль Оксани (телефільм “Чарівна сопілка” за М. Кропивницьким).

Б. Мельничук.

МЕЛЬНИКОВИЧ

Володимир Антонович (28. 01. 1959, с. Дібрівськ Зарічнен. р-ну Рівнен. обл) – правник, державний діяч. Генерал-майор. Галуз. нагоро-

ди. Закін. Рівнен. пед. ін-т (1984, нині гуманіт. ун-т), юрид. ф-т Волин. ун-ту (2002, нині нац. ун-т). 1985–91 – в органах держ. безпеки у Донец. обл. 1991–2000 – на кер. та операт. посадах в упр. СБУ в Рівнен. обл. 2000–04 – нач. відділу б-би з корупцією та організ. злочинністю упр. СБУ в Сум. обл. 2004–05 – заст. нач. упр. СБУ в Терноп. обл. 2005 – на кер. посадах в Гол. упр СБУ. 2005–07 – нач. упр. СБУ в Терноп. обл., 2008–09 – нач. упр. СБУ в Чернів. обл.

Г. Яворський.

МЕЛЬНИЧЕНКО

Віталій Васильович (15. 09. 1938, м. Знаменка, нині Кіровогр. обл.) – управлінець, педагог, громадський діяч. Депутат Лановец. рай. (1965–69), Терноп. міськ. (1970–73) рад. Відмінник освіти України (1988). Галуз. нагороди. Закін. Кіровогр. пед. ін-т (1960, нині пед. ун-т). Працював у молодіж. орг-ціях Терноп. обл. (1965–73), нач. відділу культури Терноп. міськвиконкому (1973–75), головою ком-ту з фіз. культури і спорту облвиконкому (1975–85), заст. нач. обл. упр. проф.-тех. освіти (1985–88), гол. спеціалістом упр. освіти і науки ОДА (1988–99). Спів-орг-тор відродж. у м. Тернопіль нар. свята “Івана Купала”, свят Зими, квітів. Співавт. енцикл. видання “Профтехосвіта України: ХХ ст.” (2004). Автор 50-и метод. розробок.

М. Кришук.

МЕЛЬНИЧУК

Борис Леонтійович (29. 07. 1943, с. Грибова Лановец. р-ну) – вчений у галузі радіофізики. Канд. фіз.-матем. н. (1995). Закін. фізич. ф-т Львів. ун-ту (1969, нині нац. ун-т). 1969–71 – зав. метод. кабінетом каф. заг. фізики, 1971–96 – інж., ст. інж., м. н. с., ст. н. с., від 1996 донині – доц. каф. заг. фізики, 1996–99 – заст. декана каф. заг. фізики Львів.

нац. ун-ту. Автор та співавт. бл. 80 наук. праць, опубл. в укр. і закордон. наук. виданнях.

Г. Івахів.

МЕЛЬНИЧУК

Євген Іванович (1921, с. Гнилички, нині Підволочис. р-ну – 1950, м. Фастів, Київ. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН, вояк УПА (1942). Поранений у Луб’янец. лісі (1944, нині Збараз. р-ну). Заарешт. органи МДБ (1950); закат. у тюрмі.

Г. Кичук, М. Федечко.

МЕЛЬНИЧУК

Іван Іванович (30. 04. 1957, с. Оріхівка Старокостянтин. р-ну Хмельн. обл.) – правник. Почес. прац. прокуратури України. Закін. Харків. юрид. ін-т (1981, нині нац. юрид. акад.). Працював пом., ст. пом. прокурора з нагляду за дотрим. законів при виконанні суд. рішень у кримін. справах, прокурором Ізяслав., потім – Хмельн. р-нів, заст. прокурора Хмельн. обл. Від червня 2004 – прокурор Хмельн. обл., липня 2008 – прокурор Терноп. обл.

Б. Мельничук.

МЕЛЬНИЧУК

Ірина Миколаївна (28. 10. 1955, м. Калінінград, нині РФ) – педагог. Учитель-методист. Канд. пед. н. Доц. (2002). Закін. Терноп. пед. ін-т (1978, нині ТНПУ). Працювала учителем Верховин. СШ (Івано-Фр. обл.), викл. Бережан. технікуму механ. та електр. с. госп-ва (нині агротех. ін-т), Терноп. комерц. технікуму (нині комерц. коледж). Від 2003 – викл., доц., заст., зав. каф., від 2007 донині – в. о. зав. каф. соц. роботи ТАНГ (нині ТНЕУ). Автор наук. праць.

Б. Мельничук.

МЕЛЬНИЧУК

Олег Богданович (11. 08. 1977, м. Тернопіль) – економіст, фінансист, громадський діяч. Син *Б. і Х. Мельничуків*. Закін. ТАНГ (1997, нині ТНЕУ). Працював у м. Тернопіль: від 1999 – контрактер Світ. банку (Агентство міськ. розвитку), 2000 – ред. відділу г. “Тернопіль-бізнес”, 2001 – дир. магазину “Магія кави”; від 2004

займається страх. діяльністю зі СК “ТАС”. Від 2007 – нац. дир. всеукр. компанії Ассіс ТАС – наймолодший у системі; 2003–07 – у десяти кращих страх. консультантів у компанії. 1999–2001 – голова обл. орг-ції політпартії “Молода Україна”.

Автор більше 100 наук. праць, публікацій у ЗМІ.

М. Федечко.

МЕЛЬНИЧУК

Олександр Васильович (09. 08. 1944, с. Мартишківці, нині Лановец. р-ну – 11. 02. 1997, м. см. невід.) – філософ, науковець. Канд. філос. н. (1993). Доц. Закін. філос. ф-т Москов. ун-ту (1971, нині РФ). Відтоді – викл. Хабаров. філії Всесоюз. юрид. заоч. ін-ту, Якут. ун-ту (нині РФ). Автор наук. статей, публікацій у ЗМІ.

М. Федечко, А. Янков.

МЕЛЬНИЧУК

Петро Миколайович (12. 07. 1949, с. Новий Кокорів Кременец. р-ну) – господарник, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. Львів. зоовет. ін-т (1981, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Працював обліковцем, зав. фермою, бригадиром, заст. голови правління колгоспу в с. Попівці (1966–75). 1975–2000 – голова правління колгоспу в селах Попівці, Новий Кокорів, Ст. Кокорів (всі – Кременец. р-ну); від 2000 – голова Кременец. рай. ради, 2006–07 – заст. голови Кременец. РДА-нач. упр. АПК; від 2008 – заст. дир. Кременец. ПТУ № 6.

М. Федечко.

МЕЛЬНИЧУК

Феодосій Дмитрович (25. 04. 1942, с. Кімнатка, нині Кременец. р-ну) – господарник, громадський діяч. Держ. премія УРСР. Ордени Труд. слави 2-го і 3-го ступ. Депутат ВР УРСР (1985–89). Закін. Кременец. уч-ще механізації с. госп-ва (1960). Працював трактористом у радгоспі “Киргизія” в Карагандин. обл. (1960, нині Казахстан). Від 1961 – тракторист, комбайнер, ланковий із вирощ. цукр. буряків мех. способом у колгоспі в с. Гаї Кременец. р-ну.

Н. Халуца.

МЕЛЬНИЧУК

Ярослав Іванович (25. 07. 1958, с. Молотків Лановец. р-ну) – публіцист, журналіст, редак-

тор, продюсер. Син *І.*, брат *Б. Мельничуків*. Галуз. нагороди. Чл. НСЖУ (1983). Закін. Львів. ун-т (1982, нині нац. ун-т). У м. Хмельницький працював кор. г. “Корчагінець” (1982–87), “Радянське Поділля” (1987–91, нині “Подільські вісті”), засн. і гол. ред. г. “Ва-банк” (1990–92), “Погляд на Поділля” (1999), нині – заст. дир. Хмельн. філії ЗАТ “СК “Провідна”; від 2009 – нац. дир. всеукр. компанії Ассіс ТАС; очолює продюсер. центр “Княжич”. Автор статей у ЗМІ, збірниках. Співавт. (із Б. Мельничуком) п’єси “Мазепа” (моновистава *В. Смотрича* у м. Хмельницький, 2009). Орг-тор концертів естрад. виконавців і театр. вистав; співпрацює з акторами *Б. Бенюком*, *Н. Сумською*, *А. Хостікоєвим* та ін.

В. Уніят.

МЕНДРУНЬ

Богдан Романович (07. 04. 1946, с., нині смт Вел. Березовиця Терноп. р-ну) – релігійний діяч, поет, бандурист. Чл. НСПУ (2002).

1967 склав монаші обіти в с. Малехів (нині Жовків. р-ну Львів. обл.). У м. Львів закін. муз. уч-ще, навчався у консерваторії (виключ. за реліг. переконання), закін. підпіл. духов. семінарію. 1971 руко-

поклад. у сан священника (м. Івано-Франківськ); провадив душпастир. працю підпільно. Від 1988 – протоігумен ЧСВВ в Україні. 1996–2004 – магістр новіціату в монастирі св. Миколая у с. Крехів Жовків. р-ну, від 1996 донині – орг-тор і регент парафіял. хору; від 2007 – 3-й Консультор і Адміністратор Протоігумена Провінції Найсвятіш. Спасителя в Україні ЧСВВ. 1997 – орг-тор літ. гуртка “Крехівські дзвони”. Автор 6 зб. поезій, 7 зб. пісень, кн. для дітей “Святе джерельце” (2006). Пісні запис. на аудіокасету “До Христа” (2002) та компакт-диск “Дарунок неба”

(2004). Представл. у антології укр. реліг. поезії “Слово благовісту” (Львів, 1999).

Л. Щербак.

МЕРЕНА

Ігор Семенович (02. 12. 1966, м. Підгайці) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Підгаєц. СПТУ № 24 (1985), навчався в Москов. політех. ін-ті (від 1991, нині РФ). Від 1987 працював водієм у місц. колгоспі, 1994 – дир. підпр-ва “Райдуга” (м. Підгайці), 1997 – приват. підприємець.

В. Левицький.

МЕТЕЛЬСЬКИЙ

Василь (псевдо “Пік”; 1920, с. Вікно, нині Гусятин. р-ну – 1944, с. Козина, похов. у м-ку, нині смт Гримайлів Гусятин. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Після закін. нар. школи працював у с. госп-ві. Чл. ОУН. Від 1939 – у підпіллі. Під час нім.-рад. війни діяльний у культ.-освіт. т-вах родин. села. Від 1943 – в УПА, воював у Карпатах; загинув у бою.

Л. Щербак.

МЕТЕЛЬСЬКИЙ

Петро (1922, с. Вікно, нині Гусятин. р-ну – 1945, Зборівщина) – учасник національно-визвольних змагань. Після закін. нар. школи прац. у с. госп-ві. Чл. ОУН. Від 1944 – в УПА. Загинув у бою.

Л. Щербак.

МИГАЛЬ

Павло Ілліч (псевда “Борис”, “Зеніт”, “Мармиш” та ін.; 13. 07. 1908, с. Шмитків, нині с. Гута Сокал. р-ну Львів. обл. – травень 1950, Козів. р-н) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався на юрид. ф-ті Краків. ун-ту (Польща). Рай. провідник ОУН на Сокальщині, орг-тор осередків ОУН на Волині. Чл. КЕ ОУН ПЗУЗ (1936–37). Заарешт. 1932, 1936 засудж. до 8 р. ув’язнення. Окруж. провідник Сокальщини (1943–44), підобл. провідник Сокал. та Холм. округів (1944), чл. обл. проводу ОУН Львівщини, окруж. провідник ОУН Золочівщини (поч. 1945), Чортківщини (1945–49).

Б. Мельничук, М. Посівнич.

МИГАЛЬ

Роман (14. 03. 1910, м. Коломия, нині Івано-Франківської обл. – вересень 1939, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Прес. референт, заст. референта пропаганди Край. ексекутиви ОУН; очільник відділу бой. розвідки Край. проводу ОУН. Закін. семінарію в м. Заліщики; навчався у Львів. і Ягеллон. м. Краків (Польща) ун-тах. 1932 заарешт.; 1936 засудж. на пожиттєве ув’язн.

Б. Мельничук.

МИГОЦЬКИЙ

Михайло (р. н. невід., с. Ішків, нині Козів. р-ну – 1932, там само) – військовик. Вояк *Легіону УСС*. Учасник боїв біля с. Семиківці на Теребовлянщині (жовтень 1915). Під час 1-ї світ. війни бл. 2 р. – у полоні в Італії. Після повернення в родин. село діяльний в укр. т-вах. 1927 – орг-тор зведення могили для УСС в Ішкові.

В. Левицький.

МИКІТИН

Микола Іванович (07. 01. 1961, с. Хоми Зборів. р-ну – 10. 11. 1981, м. Термез, Узбекистан; похов. у родин. селі) – військовик. Працював механізатором у колгоспі. Від травня 1980 – в ЗС СРСР, серпня – в Афганістані (рядовий, водій). Працював на відбудові військ. об’єктів. Помер у військ. госпіталі після тривал. хвороби. Іменем М. назв. вул. в його родин. селі.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

МИКІТІВ

Григорій Федорович (09. 12. 1883, с. Денисів Козів. р-ну – 1980, там само) – самодіяльний актор, режисер, суфлер. Закін. школу в родин. селі. Учасник 1-ї світ. війни; 1918–19 – в УГА. 1919 потрапив у більшовиц. полон, звідки втік 1920. Відтоді – діяльний у культур. житті краю. Проживав на х. Веснівка (нині – село у Козів. р-ні), де був суфлером, актором, реж. у місц. аматор. гуртку. У рад. період працював на різних посадах у колгоспах у Веснівці та Денисові.

В. Хома.

МИКИТЮК

Любов (27. 11. 1912, м. Бучач) – учасниця національно-визвольних змагань, громадська діячка. Почес. чл. Союзу українок Австралії. Чл. Союзу українок у Галичині. Зазнала переслідувань більшовиц. та нім. влад (1941). В Австралії: співзасн. Орг-ції укр. жінок у м. Портгем, шт. Зх. Австралія; культ.-освіт. референт Край. управи (1950). Голова Союзу українок ім. *О. Кисілевської* (до 1991). Видала твори і наук. праці Н. Полонської-Василенко, М. Зерова, Є. Плужника.

Б. Головин.

МИКИТЮК

Надія Ярославівна (01. 09. 1951, с. Храбузна Зборів. р-ну) – економіст, педагог. Канд. екон. н. (1984). Закін. ТФЕІ (1972, нині ТНЕУ). Асист. (від 1973), доц. каф. бух. обліку (від 1986) цього ВНЗ. Автор і співавт. більше 50 наук. праць, 10 метод. розробок, навч. посібників.

П. Медведик, Б. Мельничук.

МИКОЛА

(в миру – Шкрумко Микола Якович; 22. 05. 1927, с. Кізя Кам’янець-Поділ. р-ну Хмельн.

обл.) – релігійний діяч. Канд. богослов'я. Закін. у м. Москва (нині РФ): духов. семінарію (1970), духов. акад. (1973). 1948 заарешт. і засудж. Священнослужитель у Новгород., Калінін., Тульс. єпархіях (від 1954; всі нині – РФ). 1969 рукопоклад. у сан ієромонаха. 1973–82 – чл., заст. глави, глава Рос. Духов. Місії в Єрусалимі. 1974 звед. у сан ігумена, 1977 – архімандрита. 1982–85 – намісник *Почаїв. Свято-Успен. лаври*. 1985–87 – єпископ Звенигород., вікарій Москов. єпархії, представник Патріарха Москов. і Всія Русі при Патріархові Антиохійс. та Всього Сходу в Дамаску (Сирія); кер. Патріарш. парафіями в Канаді 1987–91 – єпископ; від 1991 – архієпископ Орехово-Зуєвс., Владивостоц. і Приморс., Іжевс. і Удмуртський (всі – РФ).

Б. Петраш, В. Ханас.

МИКОЛА I

(Ніколай I, Микола Павлович Романов; 25. 06 (06. 07). 1796, Царське Село, нині м. Пушкін – 18. 02 (02. 03). 1855, м. Санкт-Петербург, нині обидва РФ) – російський імператор. 1833 і 1842 перебував у містах Кременець та Почаїв (нині Кременец. р-ну).

П. Гуцал, Г. Івахів.

МИКОЛА II

(Микола Олександрович Романов; 06. 05. 1868, м. Петроград, нині Санкт-Петербург – 17. 07. 1918, м. Єкатеринбург, обидва нині РФ) – російський імператор. Від 23. 08. 1915 – Верхов. головнокомандувач рос. армії. 02 (15). 03. 1918 М. II зрікся престолу. Разом зі сім'єю стратили більшовики. 1890 та в квітні 1915 перебував у *Почаїв. Свято-Успен. Лаврі*; 1916 – в містах Тербовля і Чортків відвідав частини рос. 7-ї армії.

П. Гуцал, В. Левицький.

МИКОЛАЄВИЧ

Лідія Іванівна (08. 06. 1932, с. Гиновичі, нині Бережан. р-ну) – народна майстриня-вишивальниця, лікар. Майстер традиц. нар. творчості (1992). Відмінник охорони здоров'я УРСР (1980). Закін. Львів. мед. ін-т (1957, нині нац. мед. ун-т). 1957–58 – педіатр центр. рай. лікарні в м. Бережани, від 1995 – рай. окуліст. Займається вишивкою в різноманіт. техніках (хрестик, гладь, рішельє), плетінням

із бісеру (гердани, силянки, ажур. комірці тощо). Учасниця виставок у містах Бережани і Тернопіль.

З. Бойко.

МИКОЛЕНКО

Михайло Архипович (30. 01. 1951, с. Якимівка, нині Оратів. р-ну Вінн. обл.) – педагог, громадсько-політичний діяч. Батько *О. Миколенка*. Депутат Терноп. рай. (3-х склик.) і обл. (2006–09) рад. Відмінник нар. освіти УРСР (1987). Галуз. нагороди. Закін. с.-г. технікум в с. Комаргород Томашпіль. р-ну Вінн. обл. (1970), Терноп. пед. ін-т (1980; нині ТНПУ). Працював бригадиром комплекс. бригади, агрономом у колгоспі в с. Тополівка Теплиц. р-ну, дир. БК в родин. селі, вчителем у СШ у с. Якимівка Оратів. р-ну (всі – Вінн. обл.). Від 1974 проживає в с. Товстолуг Терноп. р-ну; вчитель труд. навч., біології та хімії у с. Баворів, дир. школи в селах Козівка (1988), Товстолуг (1989–91, 1995–2005; всі – Терноп. р-ну); заст. голови Терноп. рай. ради (1991), нач. упр. освіти (1992–94), нач. упр. освіти і науки Терноп. ОДА (березень 2005–квітень 2006); згодом до березня 2009 – голова Терноп. обл. ради.

В. Левицький.

МИКОЛЕНКО

Олег Михайлович (18. 09. 1975, с. Товстолуг Терноп. р-ну) – лікар, громадський діяч. Син *М. Миколенка*. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. Чортків. мед. уч-ще (1993), ТДМА (1999, нині ТДМУ). Працював лікарем-терапевтом, зав. лікар. амбулаторією в с. Настасів Терноп. р-ну (2000–01). 2001–03 – лікар-реабілітолог Терноп. центр. рай. лікарні, ст. лаборант каф. анатомії людини ТДМА. Від 2003 – торг. представник у ТОВ “АНТ”; 2008 – пом.-консультант нар. депутата, нач. Держ. упр. охорони навкол. природ. середовища у Терноп. обл.

В. Левицький.

МИКУЛИНЕЦЬКА ОБЛАСНА ФІЗИОТЕРАПЕВТИЧНА ЛІКАРНЯ РЕАБІЛІТАЦІЇ

– бальнеологічний заклад, оздоровниця санаторного типу. Діє в смт Микулинці Тербовлян. р-ну. Відкрита 01. 07. 1967 як обл. водогрязелікарня з ініціативи і стараннями лікарів-науковців

В. Апостолюка, В. Титаря, О. Яроша. Розташ. у реставр. старовин. палаці графині Л. Потоцької (архіт. пам'ятка 18 ст.). Згодом прибуд. ще один корпус; навколо закладу – 5 га парку, неподалік – *Микулинець. замок.* У закладі лікують унікал. торфогрязями й високоюякіс. сірководн. водою з джерела с. Конопківка (див. “*Медобори*”). Функціон. дит. і відділ. для дорослих; лікують захворювання шкіри, ортопед.-травматолог., невролог., хірург., педіатр., гінеколог., наслідки опіків, ожиріння тощо. Концентрація мінерал. речовин у лікувал. воді в 3 рази вища, ніж століття тому. У лікарні оздоровлюють жителів Тернопільщини та ін. обл. України.

І. Дем'янова.

МИКУЛИНЕЦЬКИЙ ЗАМОК

– оборонна споруда в смт Микулинці Тербовлянського району. Пам'ятка арх-ри нац. значення. Розташ. на пн. схід від м-ка на вис. пагорбі

Фрагмент Микулинецького замку.

над р. Серет. Замок має форму чотирикутника, довж. стін – 75 м, товщ. – до 2 м, по всьому периметру – бійниці для ручної зброї, на кутах – круглі вежі, з трьома ярусами бійниць для гармат. Одну з веж знищ. турки 17 ст., її замін. на ескарпове укріплення. Із зх. боку, що не мав природ. захисту, був прокопаний глибок. рів, через який проклад. звідний міст, що вів до брами. Ще один в'їзд був зі сх. боку. В середині розташ. житл. будівлі, під ним – глибок. льохи, звідки починалися підземні ходи. Муров. замок – із місц. червон. каменю-пісковіку; збудувала на місці дерев. фортеці у 2-й пол. 16 ст. *А. Сенявська-Йорданова* для захисту від татар. нападів. Наступ. власники замку Зборовські та Конецпольські підтрим. його обороноздатність і успішно відбивали численні татар. напади. 1675 протягом 15 днів оборонці замку витрим. облогу турків, погодилися на капітуляцію в обмін на свободу, але турки вбили більшість з них, решту забрали до неволі. До кінця 17 ст. замок відігравав значну роль у польс.-турец. війнах, в ньому утримував. сильний гарнізон; із поч. 18 ст. почав занепадати. На поч. 19 ст. барон

Я. Конопка розмістив ф-ку сукна, що швидко занепадала і була закрита. Нині від замку зберег. мури, дві напівзруйн. круглі вежі з бійницями та дві арочні брами.

В. Бойко.

МИКУЛЯК

Володимир Григорович (15. 02. 1921, с. Шулганівка, нині Чортків. р-ну – 13. 10. 1995, м. Тернопіль) – вчений у галузі хірургії, педагог, громадський діяч. Д-р мед. н. (1972). Закін. Чортків. г-зію, Львів. мед. ін-т (1947, нині нац. ун-т). Працював пом. лікаря у військ. госпіталі, гол. лікарем дільн. лікарні у селах Ягільниця, Товстенське (обидва – Чортків. р-ну), рай. хірургом у м. Бережани (1953–62); асист. каф. факультет. хірургії (1962–68), доц., зав. курсом дит. хірургії (1968–72), зав. каф. хірургії ф-ту вдосконал. лікарів (1980–85). Від 1983 – проф. каф. хірургії Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ). Автор більше 70 наук. робіт; 12 автор. свідоцтв на винаходи.

І. Дзюбановський.

МИРОНЮК

Богдан Степанович (08. 07. 1954, м. Заліщики) – педагог. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Грамота ВР України (2007). Закін. географ. ф-т Чернів. ун-ту (1977, нині нац. ун-т). Працював учителем географії (1977–80), інспектором райвно (1982–96) в м. Заліщики. Від 1996 донині – дир. обл. комунал. школи-інтернату в Заліщиках.

В. Левицький.

МИСАК

Михайло Васильович (02. 01. 1954, с. Лопушани Зборів. р-ну) – фахівець у галузі зв'язку. Закін. у м. Львів електротехнікум зв'язку (1973) та політех. ін-т (1982, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). У м. Тернопіль: 1973–80 – електромеханік, інж. телеграф.-телефон. станції, від 1980 – ст. інж. із те-

леграф. зв'язку, провід. інж. із міжміськ. зв'язку, 1992 – нач. служби електрозв'язку, від 1998 – заст. дир. із питань маркетингу та продажу послуг Терноп. філії ВАТ “Укртелеком”. 2007–08 – дир. Терноп. дирекції Держ. підпр-ва пошт. зв'язку “Укрпошта”.

Л. Щербак.

МИСІЧКО-КОПЧАК

Олена Володимирівна (18. 10. 1935, с. Вуйковичі, нині Мостис. р-ну Львів. обл.) – лікар-офтальмолог, громадська діячка. Від 1944 проживала в м. Кременець, де закін. мед. школу (1954, нині мед. уч-ще), навчалась у Донец. мед. ін-ті (1957–60), закін. Терноп. мед. ін-т (1963, нині ТДМУ). Працювала медсестрою в дит. яслах у м. Збараж, згодом – у Казахстані; у м. Амвросіївка (нині Донец. обл.) в інфекц. лікарні. Від 1963 – лікар-офтальмолог, рай. офтальмолог Млинів. лікарні (нині Рівнен. обл.), від 1966 – офтальмолог Кременец. рай. лікарні. Від 1972 – в Чехословаччині (нині Словаччина, м. Пряшів): лікар-офтальмолог амбулаторії, консультант лікарні; чл. “Союзу Русинів-Українців”, виступ. по укр.-русин. радіо; співорг-тор об'єдн. “Тарасова Україна” (одноймен. альманах, ред. – у помешканні М.-К.). Автор статей на мед. теми. Від 1993 щорічно приїжджає до Кременця, Тернополя.

Я. Ганіткевич, Г. Івахів, П. Пундій.

МИСУЛА

Борис Антонович (27. 06. 1930, м. Тернопіль) – лікар, громадсько-культурний діяч. Відмінник

охорони здоров'я УРСР (1970). Подяки Мін-ва охорони здоров'я. Закін. мед. ін-т у м. Станіслав (1956, нині мед. акад., м. Івано-Франківськ). Працював гол. лікарем: 1956–58 – Буданів. райсанепідемстанції, згодом – райлікарні (нині с. Буданів належ. до Теребовлян. р-ну), Самолусків. туберкульоз. лікарні (1958–61, нині Гусятин. р-ну), Сущин. облтублікарні (1961–67, Теребовлян. р-ну), заст. гол. лікаря з мед. ч. (1967–75), гол. лікарем (1975–92), лікарем-фтизіатром (1992) Терноп. обл. протитуберкульоз. диспансеру. Орг-тор культ.-мист. заходів у родин. місті й обл. Автор наук.-практ. праць.

Н. Пелехат, Б. Петраш.

МИСЬКІВ

Іван Ілліч (01. 09. 1940, с. Нові Петликивці, нині Бучац. р-ну) – педагог, композитор. Закін. Теребовлян. культ.-освіт. уч-ще (1964, нині вище уч-ще культури), Терноп. муз. уч-ще (1970), Київ. ін-т культури (1974, нині нац. ун-т культури і мист-в). Від 1964 – викл. класу баяна в Бережан. муз. школі. Автор муз. творів; підготував до друку 2 зб. обробок нар. пісень для баяна й акордеона для учнів муз. шкіл.

Б. Тихий.

МИСЬКО

Василь Антонович (20. 04. 1951, с. Устечко Кременец. р-ну) – педагог. Засл. прац. соц. сфери України (2006).

Галуз. нагороди. Закін. Терноп. пед. ін-т (1976, нині ТНПУ). Працював на громад. роботі, заст. голови правління колгоспу в с. Попівці Кременец. р-ну, від 1983 донині – дир. Почаїв. психо-невролог. інтернату. З ініціативи й стараннями М. у закладі побудов. капличку Св. Миколая, налагоджено належні умови проживання та лікування підопічних.

І. Дем'янова.

МИСІЮК

Лариса Володимирівна (01. 03. 1965, с. Снігурівка Лановец. р-ну) – медик, громадська діячка. Депутат Лановец. рай. (2006–09) і Терноп. обл. (від 2009) рад. Чл. Правління Нац. ком-ту Т-ва Черв. Хреста, президії Правління Терноп. обл. орг-ції цього Т-ва (обидва – 2005), Нар. партії України. Закін. Кременец. мед. уч-ще (1983). Працювала медсестрою в мед. закладах у смт, нині м. Ланівці (1983–96). Від 1996 донині – голова Лановец. рай. орг-ції Т-ва Черв. Хреста.

В. Левицький.

МИТРОГА

Василь Юхимович (20. 04. 1949, с. Ридомиль Кременец. р-ну) – художник, майстер декоративно-прикладного і сакрального мистецтва, дизайнер інтер'єрів. Закін. ПТУ в смт Вишнівець Збараж. р-ну (1968), Львів. ін-т приклад. і декор. мист-ва (1981, нині нац. акад. мист-в). Прац. на буд-ві у м. Львів (1971–74), худож.-оформлювачем у м. Дніпрорудне Запоріз. обл. (1974–

76); від 1981 – художник Терноп. худож.-вироб. комбінату НСХУ. Працює в галузях монумент. і станк. живопису, декор.-приклад. мист-ва, проект. інтер'єрів. Автор розписів та рельєфів у с. Краснопуца Бережан. р-ну (1981), у при-

міщ. швейн. ф-ки (1982), дит. садках № 1, 2 (1985; усі – м. Тернопіль), дит. дошкіль. закладах у містах Зборів (1989), Збараж (1990) та ін. Серед живопис. робіт: “Андрей Шептицький” (1996), “Спас” (2002). Від 1986 розписує храми, займ. іконописом, оздобл. церк. атрибутики; від 1991 оформив церкви в селах Мовчанівка, Полупанівка (1991, обидва – Підволочис. р-ну), Почапінці (1994), Скоморохи (1996), Красівка (2000), Застінка (2002; усі – Терноп. р-ну), смт Гримайлів Гусятин. р-ну та ін.

Т. Удіна.

МИТРОФАНОВ

Павло Іллєч (21. 06. 1857, м. Архангельськ – 16. 12. 1920, м. Ростов-на-Дону, нині обидва – РФ; похов. у с. Білозірка, нині Лановец. р-ну) – вчений у галузях зоології, ембріології, гістології. Д-р біол. н., проф. Дійс. статськ. радник. Навчався в Архангел. класич. г-зії, на фіз.-матем. ф-ті Москов. ун-ту (1877–81; нині РФ). Працював викл. природ. історії в серед. навч. закладах (1881–86). 1885 – магістр зоології Москов. ун-ту; 1886 – приват-доц., від 1889 – проф., ректор Варшав. ун-ту (Польща). Від 1908 – 1-й ректор Самар. політех. ін-ту (нині – РФ); 1919–20 – ректор Донс. ун-ту (м. Ростов-на-Дону). Автор 110 наук. праць, понад 20 статей.

Є. Гасай.

МИХАЙЛІВСЬКИЙ

Олександр Вікторович (18. 04. 1948, с. Перехрестове Фрунзів. р-ну Одес. обл.) – інженер-будівельник, фахівець у галузі фітотерапії, громадський діяч. Закін. Одес. буд. ін-т (1976, нині акад. буд-ва й арх-ри). Працював інж. на підприємствах Одеси. Від 1982 проживає в с. Стриганці Бережан. р-ну; працював будівельником у місц. колгоспі. Від 1987 займ. підприємн. діяльністю. Від 1983 упорядк. “Енциклопедію народної медицини” у 3-х тт. (2005, 2006, 2009; СПД Михайлевський, м. Бережани) – 1-го в Ук-

раїні такого вид. укр. мовою. Загалом у ньому – бл. 9 тис. рецептів нар. медицини, бібліограф. розділ – відомості про травників та фітотерапевтів. 2008 засн. благодій. фонду “Наш Дім” (с. Стриганці), мета якого – створ. будинку для сиріт (більше 30 осіб) із висок. рівнем виховання та догляду за дітьми від 3-х років.

Л. Щербак.

МИХАЙЛІЦЬКИЙ

Юрій (1924, с. Рукомиш, нині Бучац. р-ну – вересень 1967, там само) – учасник національно-визвольних змагань, жертва політичних репресій. Закін. школу в родин. селі; рільник. У липні 1944 як червоноармієць поран. під м. Бережани. Після одужання – в УПА, воював у сотні “Тура” в Карпатах. 1957–67 переховувався у печері “Явір” поблиск. церкви Св. Онуфія у родин. селі. Жаживо спалили в кривіці кадебісти.

І. Дем'янова.

МИХАЙЛІШИН

Михайло Стахович (26. 10. 1946, с. Цебрів, нині Зборів. р-ну) – науковець, педагог. Канд.

фіз.-матем. н. (1975). Закін. Львів. ун-т (1968, нині нац. ун-т). Відтоді – в Терноп. філіалі Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ): асист. (1968–75), ст. викл. (1975–79), доц. (1979) каф. теор. механіки; від 2006 – проф. каф. інформатики і матем. моделюв. ф-ту електрон. апаратів і комп'ют. систем. Автор бл. 90 наук. і навч.-метод. праць із матем. моделювання, приклад. математики, теор. механіки, економетрики, у т. ч. більше 40 публікацій у фах. період. виданнях.

Л. Щербак.

МИХАЙЛЮК

Дмитро Васильович (08. 11. 1955, с. Діброва, нині Калус. р-ну Івано-Фр. обл.) – педагог, літератор, громадський діяч. Депутат Тербовлян. рай. ради 4-х склик. Засл. прац. освіти України

(2009). Галуз. нагороди. Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1981, нині Прикарп. нац. ун-т). 1981–94 – дир. ЗОШ у селах Застіноче та Бурканів Теребовлян. р-ну. Від 1994 – на різн. посадах у Теребовлян. рай. раді й РДА, від 2001 – зав. райво, нині – нач. відділу освіти РДА. Співініц. створ. у м. Теребовля істор.-краєзн. музею та спорудж. пам'ятника князеві *Васильку*, насип. могил УСС у селах Бурканів і Золотники Теребовлян. р-ну. Автор і співавт. наук.-краєзн. вид., у т. ч. до 900-річчя Теребовлі, історії міст і сіл Теребовлянщини (чл. редколегії), історії с. Бурканів, статей у ЗМІ.

Л. Щербак, Г. Яворський.

МИХАЇЛЬСЬКА

Лариса Романівна (15. 09. 1965, с., нині смт Золотий Потік Буцац. р-ну) – телерадіожурналіст, редактор, публіцист. Галуз. нагороди. Лауреат фестивалів телерадіопрограм “Калинові острови” (1-е місце; 2001, 2007), “Перемогли разом” (2-е місце; 2007), “Професіонал року” (2005). Закін. Сімфероп. ун-т (1987, нині Крим. нац. ун-т). Працювала учителем укр. мови і літ-ри Добровс. ЗОШ Сімфероп. р-ну (1986–87); у ред. теребовлян. рай. г. “Трудова слава” (1987–91) і ж. “Тернопіль” (1991–95), укладач його окремих тем. чисел; ред. радіо Терноп. обл. ТРК (1999–2002); гол. ред. ТТБ (2002–03). Від 2003 – дир. телебачення Терноп. обл. телерадіокомпанії.

Л. Щербак, Г. Яворський.

Б. Мельничук.

МИХАЇЛЬЧУК

Ігор Богданович (30. 11. 1984, м. Тернопіль) – менеджер, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Партії регіонів. Закін. ТНЕУ (2007). Від цього ж р. – гол. менеджер ТЗОВ “Телерадіокомпанія “Тернопіль”.

В. Левицький.

МИХАЇЛЬЧУК

Ольга Михайлівна (07. 10. 1972, с. Турильче Борщів. р-ну – 11. 11. 2009, там само) – літераторка. Чл. літ. об'єдн. Терноп. обл. орг-ції НСПУ, Борщів. літ. об'єдн. “Ліра”. У 8 р. повністю осліпла; незабаром почала писати вірші. Авторка понад 300 поет. творів, співавт. (із чернів. композитором К. Смалем) зб. пісень “Мамині рушники” (2004).

На слова М. написали музику *Я. Злонкевич* й ін. композитори. Пісні М. виконують *П. Дворський*, *Н. Шестак* та ін. виконавці. Італ. мовою твори М. переклав *І. Труш*.

Л. Любарська.

МИХАНЧУК

Світлана Миколаївна (05. 07. 1955, м. Борщів) – педагог. Дружина *С. Миханчука*. Відмінник освіти України (1999). Звання “Корифей позашкільної освіти” (2007), ін. галуз. нагороди. Делегат 2-го Всеукр. з'їзду працівників освіти. Закін. Терноп. пед. ін-т (1977, нині ТНПУ). Працювала в громад. орг-ціях, учителем Терноп. СШ № 12. Від 1983 – заст. дир., дир. Терноп. міськ. центру творчості дітей та юнацтва. Чл. оргкомітету міжнар. фестивалю “Кришталевий жайвір”, всеукр. фестивалю танцю “Галицькі фрески” (обидва – м. Тернопіль), чл. журі міжнар. фестивалю “Кримська хвиля” (м. Феодосія, АР Крим).

Б. Мельничук.

МИХАНЧУК

Сергій Степанович (10. 02. 1954, м. Львів) – діяч культури, господарник. Чоловік *С. Миханчук*. Галуз. нагороди. Закін. у Львові ПТУ радіоелектроніки (1972) та політех. ін-т (1981, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Від 1981 у м. Тернопіль: голова об'єдн. профкому “Укр-

міжколгоспдобр-буду”, інж. на радіо-заводі “Оріон”. Музикант ВІА “Оріон” (1983–2006). Дир. БК “Оріон” (1988–2007); від вересня 2007 до нині – дир. ПК “Березіль” ім. *Леся Курбаса*. Автор ідеї та орг-тор (1999) і дир. фестивалю-конкурсу дит. та юнац. пісен. мист-ва “*Кришталевий жайвір*” (обл., від 2000 – всеукр., 2007 – міжнар.)

Б. Мельничук.

МИХЛИК

Зенон Левкович (17. 07. 1949, м. Ходорів Львів. обл.) – журналіст, літератор. Чл. НСЖУ (1985). Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1972, нині нац. ун-т). Працював кор. г. “Молодь Закарпаття” (1974–76, м. Ужгород); ст. ред. Терноп. обл. держ. телерадіокомпанії (1976–95); зав. відділу г. “*Західна Україна*” (1995–96, м. Тернопіль); від 1996 – власкор г. “Сільські вісті” (м. Київ). Автор публікацій у ЗМІ, радіо- і телепередач, сценаріїв докум. кіно- і телефільмів.

Б. Мельничук, М. Федечко.

МИХНО

Наталія Володимирівна (25. 06. 1973, м. Івано-Франківськ) – педагог, літераторка. Премії всеукр. літ. конкурсів. Закін. Терноп. пед. ін-т (1995, нині ТНПУ). Працювала вчителькою у Теребовлян. г-зії (1994–2004), одночасно – в Теребовлян. істор.-краєзн. музеї. Від 2005 – на громад. роботі. Авторка кн. худож. прози “*Марево ду-*

ху” (2005), “*Аристократи духу*” (2008; обидві – Т.), роману “*Звільнення*” (2009), публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук.

МИГОЦЬКИЙ

Лонгин Іванович (28. 10. 1905, с. Ішків, нині Козів. р-ну – 29. 05. 1978, м. Бережани) – лікар, самодіяльний композитор, громадський діяч. Батько *З. Мігоцького*. Чл. УЛГ (1935). Закін. Бережан. г-зію (1926), мед. ф-т Львів. ун-ту (1932, нині нац. ун-т). Провадив приват. практику в Бережанах, де від 1935 – кер. хору “*Боян*”. 1950 – репрес., 1957 повернувся до Бережан. Працював у місц. протитуберкульоз. диспансері. Здійснив муз. обробку багатьох нар. пісень, автор муз. творів (втрачені під час репресій).

Б. Пиндус.

МИДІОН

Корнило (24. 09. 1892, с. Трибухівці, нині Буцац. р-ну – 25. 04. 1969, м. см. невід.) – військовик, інженер. Закін. Буцац. г-зію, військ. старшин. школу. Ком-р куреня УГА.

В. Уніят.

МИЗИНЧУК

Степан Іванович (16. 03. 1977, с. Кудринці Борщів. р-ну) – інженер-землевпорядник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода” (2005). Навчався у Кам’янець-Поділ. індустр. технікумі (1996, Хмельн. обл.). Закін. Львів. аграр. ун-т (2006). Працював техніком-геодезистом “Вінницяводпроект” (2000–03), інженером-землевпорядником СГП ТОВ “*Геоатлас*” (2000–03, обидва – м. Вінниця). 2004–05 – інж.-землевпорядник Борщів. рай. відділу Терноп. регіон. філії ДП “*Центр ДЗК*”. Від 2005 – дир. ПП “*Збруч*”, водночас – інж.-землевпорядник у м. Борщів.

В. Левицький.

МИЗОЦЬКИЙ

Олег Сергійович (27. 12. 1960, с. Чугалі Кременец. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Кременец. рай. ради (2002–06), Терноп. обл. ради (2006–09). Закін. ТДГУ (нині ТНТУ). Від 1976 працював у місц. колгоспі, 1978 – водієм у “*Райсільгосптехніці*” в с. Вел. Бережці Кременец. р-ну, 1981 – на *Терноп. комбайн. з-ді*, 1982–2002 – водієм на підпр-ві “*Ватра*”, бригадиром трактор. бригади в колгоспі, змінним майстром, заготовачем, фермером (усі – Кременец. р-ну), оператором у “*Тернопільтеплокомуненерго*”.

В. Левицький.

МИКОЛАШЕК

Йозеф (1876, Осік, нині Чехія – 1920-і, ймовірно, м. Теребовля) – лікар. Д-р медицини. Закін.

Карлов. ун-т у м. Прага (1902, Чехія). Від 1904 – лікар у містах Львів, Тереховля.

В. Барна.

МІЛЬКЕВИЧ

Людмила Петрівна (з дому – Штольберт; 12. 09. 1948, с. Вел. Дедеркали Шумс. р-ну) – працівник культури, літератор, громадська діячка. Сестра *А. Штольберта*.

Галуз. нагороди. Закін. Львів. кіно-технікум (1970), Всесоюз. заоч. нар. ун-т мист-в (м. Москва, нині РФ). Працювала тех. кер., в. о. дир. кінотеатру (1970–79, м. Миколаїв Львів. обл.);

худож. кер., зав. мас. сектором Миколаїв. цементно-гірн. комбінату (1979–95). 1995–2007 перебувала в Греції. Співініц згуртування емігрантів у громад. орг-ції, чл. Ради громади “Український журавлиний край” (Греція). Літ. та публіцист. тв. опубл. в російськомов. г. “Омонія” (м. Афіни), укр.-грец. г. “Вісник-Аггеліафорос” та ін. виданнях у Греції. Автор зб. віршів “І знову вітер з України” (Т., 2004).

Б. Мельничук.

МІНЧУК

Борис Антонович (01. 01. 1929, м. Кременець – 06. 08. 2007, м. Тернопіль) – залізничник, інженер, політв’язень.

Чоловік *В. Мінчук*, батько *Н. Каліщук*. Закін. Здолбунів. залізн. уч-ще (1947, нині Рівнен. обл.). Працював пом. машиніста, монтажником “Стальмонтажу” (м. Дніпро-дзержинськ Дніпроп. обл.). Зазнав переслідувань за політ. діяльність, за-

арешт., покарання відбував у м. Воркута (1949–54, нині РФ), працював на шахтах. Реабіліт. 1954. Згодом – гол. механік “Цукробуду”, “Агробуду”. Від 1957 – у м. Тернопіль. Учасник буд-ва цукр. з-дів та ін. об’єктів на Тернопільщині.

В. Баран, В. Уніят.

МІНЧУК

Валентина Миколаївна (18. 11. 1921, м. Кривий Ріг, нині Дніпроп. обл. – 01. 03. 1991, м. Тернопіль) – економіст. Галуз. на-

городи. Дружина *Б. Мінчука*, мати *Н. Каліщук*. Учасниця нім.-рад. війни. Закін. Львів. торгово-екон. ін-т (1946, нині комерц. акад.). Працювала в планово-екон. відділі Терноп. облспоживспілки (1946–54), зав. сектором товарообігу Терноп. облплану (1954–64), економістом Терноп. статуправління (1964–66). Від 1966 – гол. бух. Терноп. з-ду мінерал. води.

В. Баран.

МІСЄВИЧ-БОНО

Маргарита Петрівна (19. 05. 1895, с. Вілія, нині Шумс. р-ну – 12. 12. 1951, с. Млинівці, похов. у с. Підлісці, обидва – Кременец. р-ну) – співачка, бандуристка, громадська діячка. Дружина *К. Місевича*. Дит. роки минули в Млинівцях. Навчалася у г-зії в м. Кременець, Київ. консерваторії. Товаришувала з *Р. Бжеським* (згодом – її чоловік), *М. Рильським*, *П. Тичиною*; співала в опер. спектаклях, хорі К. Стеценка. 1920 поверн. до Млинівців, де організ. б-ку читальні “Просвіти”. 1928 з К. Місевичем виступала із хором *Д. Котка*; співпрац. із *Б. Козубським*. 1939 – у м. Холм (нині Хелм, Польща); спів-орг-торка й учасниця мандрів. театру “Заграва”. На поч. 1941 поверн. у Млинівці; зазн. утисків нім. влади; 1943 перехов., змінюючи місця проживання. Похов. біля могил родини Боно.

Л. Щербак.

“МІСІОНЕРСЬКІ БЕСІДИ ВОЛІНСЬКОЇ ЄПАРХІЇ”

– газета. Вих. у м. Кременець (у вих. даних – Крем’янець) від 1923 укр. мовою. Вип. 1 – 1923. Ред. не подано. Опис: в бібліограф. виданнях.

М. Галушко, Б. Мельничук.

“МІТЛА”

– газета шкільної молоді (гектографований учнівський часопис). Вих. у м. Бережани від 1900 укр. мовою. Ред. ком-т: *В. і А. Лотоцькі, О. Гайдукевич, Я. Струхманчук, В. Кулматицький*. Через постійні конфіскації кілька разів змін. назву: первісна – “*Муха*”, згодом – “*Баба*”.

М. Галушко, Б. Мельничук.

МІХАЛОВСЬКИЙ

Еміль (Michałowski Emil; р. і м. н. невід. – 05. 02. 1919, м. Тернопіль) – педагог, громадський діяч. **Батько** К. Михаловського. Від 1880-х – у м. Тернопіль. 1905–10 – дир., викл. Терноп. учит. семінарії. Бургомістр Тернополя (1915–17). Депутат Краєв. сейму. Дир. учит. семінарії, шкіл. інспектор. Співініц. створ. Т-ва вчителів. Довголіт. голова “Товариства друзів музики”. 1-й голова т-ва “Тернопільський науковий гурток” (1892). Учасник спорт. т-ва “Сокіл” (від 1892). Автор нарисів “Чоловіча вчительська семінарія в Тернополі. 1871–1896” (1897), наук. праць.

І. Дем’янова.

МІШКО

Богдан Стефанович (13. 05. 1936, м. Тербовля) – інженер, громадський діяч. Після нім.-рад. війни емігр. у США. Закін. тех. коледж у м. Нью-Йорк (1956), політех. ін-т у м. Бруклін (1962). Провід. інж. в “Отіс Елеватор Со” (1970). Чл. Укр. студент. т-ва (1952–56), Амер. асоц. розвитку науки, Укр. інж. т-ва в Америці; голова ради укр. школи “Озон парк” у Нью-Йорку (1970), діяльний в громад. житті діаспори.

Л. Щербак.

МОВЧАН

Степан Петрович (08. 11. 1937, с. Городниця, нині Підволочис. р-ну) – науковець. Канд. істор. н. (1970), доцент. Закін. Львів. ун-т (1962, нині нац. ун-т). Працював учителем у с. Новий Витків Радехів. р-ну Львів. обл. Від 1965 – у м. Львів: наук. прац. істор. музею, Ін-ту сусп. наук (нині Ін-т українознавства НАНУ; 1968–70), ст. викл., доц. каф. нової і новіт. історії ун-ту (від 1970). Автор наук. праць, підручників із історії пд. і зх. слов’ян.

П. Гуцал, В. Уніят.

МОГИЛЮК

Антон Іванович (26. 01. 1933, с. Слобідка, нині Заліщиц. р-ну) – історик, педагог. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1952), Івано-Фр. пед. ін-т (1956, нині Прикарп. нац. ун-т). Учитель у Переволоц. ЗОШ (1952–61, Буцац. р-ну), дир. Садків. СШ та Поділ. ЗОШ (обидві – Заліщиц. р-ну). Один із звинувач. на Чортків. процесі над чл. ОУН-УПА (1951). Учасник ар-

хеол. досліджень у Заліщиц. р-ні: села Буряківка (1970) та Слобідка (2002). Автор монографії “Червоногород: історична правда і домисли”, більше 50 статей із краєзнавства.

Я. Павлик.

“МОКРА ЯМА”

– печера, карстовий провал, активний понор *Бабинецького менгіру*. Розташ. біля с. Худиківці Борщів. р-ну. Дослідж. 2002. Потужність надгіпсовощі – до 15 м. Перед понором – водозбір. долина 320x80 м. Перекриваючі відклади характерні літологічною однорідністю (переважає глина). Гіпс покритий півметр. шаром щільних хомогенних вапняків. Поглинає багато води під час повеней і дощів. Повністю не досліджений.

М. Бойко, О. Дудар, М. Сохацький.

МОКРІЙ

Марія Миколаївна (01. 09. 1924, с. Рожиськ, нині Підволочис. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Почес. звання “Учасник бойових дій Української Повстанської Армії” (2002). Чл. ОУН (1943). Розвідниця і медсестра УПА в своєму р-ні та в селах Мала Лука, Кокшинці, Саджівки, Лежанівка, Білінівка (1943–46; усі нині – Гусятин. р-ну). Заарешт. органи НКДБ (1943, через місяць звільн.), МДБ (1946); засудж. на 15 р. ВТТ. Після звільн. прожив. у м. Осінники Кемеров. обл. (нині РФ). Згодом поверн. у смт Підволочиськ. Реабілітована.

М. Федечко.

МОКРІЙ

Юрій Мар’янович (20. 02. 1955, смт Підволочиськ) – педагог, літератор, громадський діяч. Закін. істор. ф-т Івано-Фр. пед. ін-ту (1982, нині Прикарпат. нац. ун-т). Голова ред. колегії Книги пам’яті Підволочис. р-ну “За Україну, за її волю!” (2006–07). Автор кн. “Підволочиськ” (2001), публікацій у ЗМІ з питань політ. життя і краєзнавства.

М. Федечко.

“МОНАСТІРИСЬКИЙ ТЮТЮНОВО-ФЕРМЕНТАЦІЙНИЙ КОМБІНАТ”

– відкрите акціонерне товариство. 1775 отримано дозвіл на фундацію (буд-во) 1-ї тютюн. мауфактури в м. Монастирська. Введ. в експлу-

атацію 1777. 1809 перевезена з обслуговуючим персоналом (436 осіб) у м. Снятин, нині Івано-Фр. обл. Виробляли цигарки, курил. і нюхал. тютюн. Від 1849 – в Монастирських. Сировиною для підпр-ва був тютюн, вирощ. у поміщиц. та селян. госп-вах навколиш. округи. 1995 підпр-во приватизовано.

М. Федечко.

МОНАСТІРІОК

– урочище в с. Лісники Бережан. р-ну. Духовне місце від отців Василян (17–20 ст.). 1980 церква у М. згоріла; 2008 її віднов. жителі села (координатор В. Дзюб, с. Лісники, художник І. Крук, м. Бережани). На свято Преображення Господ. (Спаса) у М. щороку – відпусти.

М. Федечко.

МОНАСТІРСЬКА ГОРА

(ін. назви – “Веселенська”, “Весела”) – геоморфологічне утворення в с. Старий Збараж Збаразького району. Висота – 700 м, із зх. і пд. оточує р. Гнізна. З’єднується на пн.-сх. з Бабиною горою, а вона – з ін. пагорбами гір *Медобори*. Святість М. г. – від дотатар. погрому (1240) монастиря, який засн. ченці-коліоти, ймовірно, і частина іноків із Святоонуфріїв. обителі, котрі вели відлюд. спосіб життя. Сліди монастиря збереглися.

Б. Мельничук, В. Рожко.

МОНАСТІРСЬКИЙ

Володимир Анатолійович (17. 04. 1930, с. Киданів, нині Буцац. р-ну) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (1973), проф. (1986).

Навчався у г-зії в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), закін. Львів. мед. ін-т (1953, нині нац. мед. ун-т). Працював терапевтом у Бережан. рай. лікарні (1954–58); зав. обл. кардіоревматол. центром Львів. обл. клініч.

лікарні (1958–62); у Львів. НДІ гематології та переливання крові: м. н. с., ст. н. с., (1962–72), проф., кер. наук. лаб. (1975–94); у Львів. мед. ін-ті: кер. (1972–75), проф.-консультант (1994–2003) Центр. наук.-дослід. лабораторії. Автор понад 200 наук. праць, 2 відкриттів, 7 автор. свідоцтв, 1 патента на винаходи.

В. Гайда.

МОНАСТІРСЬКИЙ

Григорій Леонардович (26. 06. 1978, с. Ягільниця Чортків. р-ну) – науковець. Син *Л. Монастирського*.

Канд. екон. н. (2003), доц. (2006). Стипендіат КМ України (2004–06). Грант Президента України (2009). Галуз. нагороди. Закін. ТАНГ (2000, нині ТНЕУ). У цьому ВНЗ: асист. (2001–03), ст. викл. (2003–04), доц. (2004), докторант (2007) каф. держ. і муніципал. упр.; від 2004 – голова Ради молод. учених, 2006–07 – заст. проректора з наук. роботи. 2007 – заст. голови Президії Західноукр. регіон. ради молод. учених. Автор і співавт. понад 160 наук. праць із питань упр. розвитком муніципал. утворень.

Л. Щербак, Г. Яворський.

МОНАСТІРСЬКИЙ

Леонард Євстахійович (25. 07. 1942, с. Пастуше, нині Чортків. р-ну) – культурно-освітній працівник, військовий моряк. Батько

Г. Монастирського. Капітан 3-го рангу. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (нині вище уч-ще культури); військ.-морське уч-ще (1968, м. Владивосток, нині РФ). Працював зав. клубом у с. Давидківці Чортків. р-ну (1961); 20 р. служив на бойових кораблях Пн. флоту. Учасник 9-и арктичних переходів кораблів по трасі Мурманськ–Владивосток Пн.-морс. шляхом.

Б. Мельничук, М. Федечко, Л. Щербак.

МОНАСТІРСЬКІ

– творча сім’я. Батько: **Арсен Ярославович М.** (1957, с. Котівка Гусятин. р-ну – 24. 10. 2005, м. Тернопіль) – підприємець, майстер фото- і поліграфічної справи. Закін. ПТУ Терноп. облпобутупр., Київ. технолог. технікум. Працював у фотоательє (м. Копичинці, смт Гусятин); методистом із фотокіноаматор. справи Терноп. обл. наук.-метод. центру нар. творчості; від 1987 – дир.

вид-ва “Горлиця” (м. Тернопіль). 2006 у Тернополі створ. обл. благодій. фонд ім. А. Монастирського.

Мати: Зоя Анатоліївна М. (11. 08. 1958, м. Горлівка Донец. обл.) – режисер, видавець, громадська діячка. Закін. культ.-освіт. уч-ще в м. Калуга

(1978), ін-т культури в м. Москва (1982, обидва нині – РФ). Працювала в Донец. обл. наук.-метод. центрі (1982–84); від 2005 – кер. вид-ва “Горлиця”. Очільник благодій. фонду ім. А. Монастирського (2006). Дочка: **Христина Арсенівна М.** (19. 05. 1985, м. Тернопіль) – режисер, музикознавець, літераторка. Закін. Держ. акад. кер. кадрів культури і мист-в (2008, м. Київ). Реж. вистави “Вона одна” (2007, Київ. молодіж. абстрактно-реаліст. театр “М-Арт”), благодій. акції “Даруй світло”, яку проводив Терноп. обл. благодій. фонд ім. А. Монастирського. Сценарист вечора пам’яті батька (2007). Автор кн. худож. прози “...чернетки” (2007). Син: **Артем Арсенович М.** (16. 12. 1986, м. Тернопіль) – співак. Лауреат конкурсів і фестивалів в Україні й за кордоном: “Шанс” (2000, м. Львів), “Золота рибка” (2002, Болгарія), “Медобори” (сміт Гусятин), “Сім, сім” (1998, 1999, 2000, 2001, м. Київ), “Шанс” (м. Варшава, Польща) та ін. Закін. Терноп. муз. уч-ще (2006), відтоді навчається у Нац. муз. акад. України. Випустив сольний магнітоальбом та концерт “Листок осені” з відом. виконавцями: “Світозари”, І. Рудий, О. Тищенко. Автор музики на слова Б. Гуменюка, С. Сірого та ін. терноп. авторів. Підтримує благодій. фонд імені батька.

Б. Мельничук, М. Федечко.

МОРҒЕНШТЕРН

Сома (Соломон; 03. 05. 1890, м-ко Будзанів, нині с. Буданів Тереховлян. р-ну – 17. 04. 1976, м. Нью-Йорк, США) – єврейський письменник, журналіст, критик. Навчався в єврей. школі у м. Тернопіль, на правн. ф-ті Віден. ун-ту (від 1912, закін. 1921; Австрія). Кор. “Франкфуртської газети”. 1938 переїхав у Францію, звідси 1941 – у США. Автор оповідань, новел, статей; видані трилогія в новелах “Проблиск у безодні” (1996), спомин “Втеча у Францію”, зб. новел “Смерть є злочино́м” й ін.

П. Гуцал.

МОРО́З

Володимир Діонісійович (1911, с. Заставче, нині Підгасц. р-ну – 1937, м. Варшава, Польща) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН, провідник Пласту в родин. селі, діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах. 1933 М. заарешт. польс. поліція в с. Пнів, нині Надвірнян. р-ну Івано-Фр. обл. 1934 засудж. на 11 р.; ув’язн. у м. Варшава (Польща); помер у тюрмі.

М. Федечко.

МОРО́З

Володимир Романович (26. 04. 1982, с. Нижчі Луб’янки Збараз. р-ну) – історик, журналіст. Закін. ТНПУ (2005). Працював вчителем історії Збараз. ЗОШ № 1 (2005). Від 2005 кореспондент газет “*RIA плюс*” та “*20 хвилин*”, регіон. корес-

пондент Релігійно-інформ. служби України у Терноп. області. Автор книги “Замки Тернопілля” (2009), статей з історії замкобудування, релігійнознавства, громадсько-політ. та культ. життя Тернопільщини.

Б. Мельничук, В. Уніят.

МОРО́З

Григорій Якович (24. 01. 1931, с. Воротнів, нині Луцьк. р-ну Волин. обл.) – живописець, інженер, учасник національно-визвольних змагань. Навчався в Луцьк. худож. школі (до 1949), закін. Дніпроп. гірн. ін-т (1970, нині нац. гірн. акад.). Зв’язковий підпілля ОУН; 1949 М. заарешт.; 9 р. ВТТ відбув. у м. Інта (нині Респ. Комі, РФ). Працював на шахтах Волині (до 1972), інж. Терноп. упр. будматеріалів (1972–91). Учасник зб. виставок (від 1970), персон. – у м. Тернопіль (1986, 1997). Малює в жанрах пейзажу, натюрморту, істор. живопису. Твори зберіг. у музеях міст Львів, Київ, у ТОХМ, приват. колекціях у Німеччині, Польщі, США.

А. Гриб.

МОРСЬКА́

Лілія Іванівна (25. 12. 1974, м. Тернопіль) – вчена у галузі педагогіки. Д-р пед. н. (2008). Стипендії для найталановитіших молод. вчених КМ України (2007–08), ВР України (2009). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. пед. ін-т (1996, нині ТНПУ). Асист. (1996–2003), доц. (від 2003 донині) каф. іноз. мов ТНПУ. Автор більше 80 наук.-метод. праць, у т. ч. 4 підручників з англ.

мови для учнів ЗОШ, 9 посібників із англ. мови та методики її викладання для студентів ВНЗ, 3 монографій, статей у фах. виданнях.

Г. Івахів.

МОСЕЙКО

Володимир Олексійович (11. 12. 1967, с. Молотків Лановец. р-ну) –

інженер-електрик, спортсмен. Канд. у м. сп. з легк. атлетики (1987). Закін. Кременец. уч-ще № 6 (1986, монтажник-електрик), ТДТУ (2006, нині ТНТУ). Працював інструктором зі спорту; при школі – орг-тор дит. спорт клубу “Юний десантник” в родин. селі. Від 1990 – в м. Тернопіль: електрик у рефрижератор. депо ст. Тернопіль (1990–92). Від 1994 – в Терноп. приладобуд. ін-ті: електрик, бригадир, механік, інж., гол. електрик; кер. спорт. клубу адмін. госп. ч. Орг-тор щоріч. спорт. свят у родин. селі.

Б. Мельничук.

МОСКАЛІК

Онуфрій Миколайович (псевдо “Онуферко”; 03. 12. 1928, с. Кам’янки, нині Підволочис. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Знаки “60 років ОУН-УПА”, “Захисник Вітчизни”, ін. відзнаки. Депутат Збараз. міськ. ради 4-х склик. 1943–45 – вояк УПА. Працював механізатором, будівельником. 1945 засудж. на 15 р. ВТТ; ув’язн. у містах Воркута, Нижня Тула, на Уралі (всі нині – РФ); у Казахстані, Молдові. 1954 звільн. за амністією. Очільник первин. орг-ції ТУМ Збараз. РЕС (1984–90).

М. Федечко.

МОСКАЛЬ

Геннадій Геннадійович (11. 12. 1950, с. Задубрівка Застав. р-ну Чернів. обл.) – правник, державно-політичний діяч. Нар. депутат України (від 2007). Канд. юрид. н., доц. Засл. юрист України (1997). Ордени “За заслуги” 2-го і 3-го ступ. Закін. Чернів. технікум залізн. транспорту (1970), Київ. вищу шк. міліції МВС СРСР (1976), Акад. МВС СРСР (1982). Працював оглядачем вагонів відділу вагон. госп-ва Терноп. відділ. Львів. залізниці (1970). 1975–95 – у карн. відділеннях у Чернів. і Закарп. обл. МВС України; заст. міністра ВВС-нач. Гол. упр. МВС України в АР Крим (1997–2000), Дніпроп. обл. (2000); голова Закарп. ОДА (2001); у м. Київ:

від 2002 – голова Держ. ком-ту України у справах націонал. та міграції, 2005 – заст. міністра внут. справ України-нач. кримінал. міліції; голова Луган. ОДА (2005–06); пост. представник Президента України в АР Крим (2006); заст. голови СБУ (2007); 2009–10 – нач. Гол. упр. МВС у АР Крим.

Б. Мельничук, М. Федечко.

МОСТОВИЙ

Віталій Васильович (20. 08. 1949, с. Сокиринці Чортків. р-ну) – економіст, громадський діяч. Депутат ВР АР Крим (2002–06), Ялтин. міськ. ради (1990–95). Ордени “За заслуги” 3-го і 2-го ступ. Закін. ТФЕІ (1974, нині ТНЕУ). Відтоді – в м. Ялта: інструктор, ревізор, ст. ревізор тер. ради з упр. курортами, гол. контролер-ревізор Контрол.-ревиз. упр. Мін-ва фінансів УРСР (2005), нач. ДПІ (1990–2002), заст. нач. ДПА в АР Крим (2002), заст. Ялтин. міськ. голови (2002–06), голова правління буд. компанії “Артекс” (2006).

Л. Щербак.

МОСТРЯНСЬКИЙ

Іван Степанович (Мострянський; 16. 07. 1921, с. Мечищів, нині Бережан. р-ну – 16. 01. 1995, м. Бережани) – педагог, композитор, диригент хорів, художник, різьбяр, громадський діяч. Чоловік *Г. Мострянської*. Закін. у м. Львів вищий муз. ін-т (1939, нині нац. муз. акад.), ін-т приклад. та декор. мист-ва (1949, нині нац. акад. мист-в). Працював у м. Бережани: викл. музики, малювання і каліграфії пед. уч-ща (1945–51), від 1951 – вчителем малювання, креслення, кер. хор. гуртків у СШ № 1, за сумісн. – у СШ № 2, позаштат. інспектором райвно. Орг-тор хор. колективів у селах Бережан., Козів., Підгаєц. р-нів; у Бережанах – кер. хорів у торг. школі, мед. уч-щі, технікумі механізації с. госп-ва (нині БАТІ); соліст учит. хору, з якими не раз виступ. у Тернополі та ін. містах. Автор різьбл. тетрапетів для церков у селах Куропатники, Мечищів, Потутори (всі – Бережан. р-ну).

Б. Бич.

МОХОВИЧ

Ганна-Надія Миколаївна (з дому – Маланчук,

20. 05. 1957, с. Біла Чортків. р-ну) – журналіст, публіцист. Чл. НСЖУ (1981). Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1979, нині нац. ун-т). Працювала у ред. терноп. обл. г. “Ровесник” (1979–90). 1990–98 – кер. і ред. прес-центру інформ. вісника обл.

ради профспілок “Профспілкове життя”. Від 1998 – зав. відділом зв’язків із громадськістю та ЗМІ Терноп. обл. ради профспілок. 2000–06 – за сумісн. кер. і ред. інформ. бюлетеня “Охорона праці”, ініціатор і ред. бюлетеня Терноп. міськ. орг-ції профспілки прац. освіти і науки “Освітнянська профспілка”. Автор брошур, буклетів, публікацій у всеукр. і обл. ЗМІ; співавтор 5-и книг.

Б. Мельничук.

МОЧУЛА

Ігор Богданович (30. 09. 1965, м. Кременець) – радіофізик, мистецтвознавець. Закін. радіофізич. ф-т Київ. ун-ту (1989, нині нац. ун-т). Працював інж.-технолог.

на Терноп. радіозді “Оріон”; від 1991 – підприємець. 2004 відкрив у м. Тернопіль виставку-продаж живопису художників України; 01. 11. 2008 – першу приватну АртГалерею в обл. центрі.

Б. Мельничук.

МОШАК

Мирослав Іванович (02. 05. 1958, с. Юр’ямпіль Борщів. р-ну) – господарник. Депутат Кам’янець-Поділ. міськ. ради (2002–06, Хмельн. обл.). Закін. Миколаїв. суднобудів. уч-ще (1976), Борщів. с.-г. технікум (1983), Хмельн. технол. ін-т побут. обслуговування (1988, нині нац. ун-т “Поділля”). Працював технологом на приладобуд. з-ді у м. Кам’янець-Подільський Хмельн. обл. Голова громад. істор.-культ. т-ва “Подільське братство” (від 1989); упоряд. і вид. ж. “Вісник Подільського Братства” (1991). Від 1997 – дир. поліграф. підпр-ва “Художньо-виробничі майстерні ім.

В. Гагенмейстера”. Від 2006 – дир. приват. видав. “Медобори-2006”, що спеціаліз. на випуску навч. та краєзн. літ-ри, турист. путівників; серед тих, у яких йдеться про Тернопільщину – кн. В. Степанова “Розвідка і контррозвідка Богдана Великого (1648–1657 рр.)” (2008). Автор 2-х книг.

Г. Івахів, Б. Мельничук.

МОЩЕЙ СВЯТИХ МІСЦЕЗНАХОДЖЕННЯ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– храми, які віруючі відвідують із особливою шаную та увагою. Мощі в Терноп. обл. є: Преподоб. *Іова Почаїв.* – у Печер. церкві Свято-Успен. Почаїв. Лаври; Преподоб. *Амфілохія* – ченця-зцілителя в Печер. церкві біля мощей Іова Почаїв.; Блажен. *Марцеліни Даровської* – засн. і настоятельки монастиря сестер Непороч. Зачаття Пресвят. Діви Марії у с. Язловець Буцац. р-ну; частина мощей Іоанна Хрестителя – в Троїц. соборі у м. Бережани; Ікона Великомучениці Святої угодниці Божої Варвари з частинкою мощей – у Свято-Троїц. соборі у м. Тернопіль та ін.

В. Кізілов.

“МОЯ УКРАЇНА”

– спортивно-мистецький та духовний центр. Діє у м. Тернопіль від 2000 як громадська орг-ція. Президент – *В. Пласконіс*. Серед акцій – конкурс “Людина року Тернопільщини” (від 2001); “Краща газета краю”. Встановл. стипендії відомим громадянам-пенсіонерам м. Тернопіль у галузях освіти, культури, спорту, охорони здоров’я.

Б. Мельничук, М. Федечко.

МРИЦ

Володимир Іванович (11. 08. 1875, с. Горуцко, нині належ. до смт Меденичі Дрогобиц. р-ну Львів. обл. – 1937, м. Львів) – правник, громадський діяч. У м. Львів закін. г-зію і правн. ф-т ун-ту. Працював в установах скарбу (фінансів), зокрема в містах Чортків, Борщів (від 1906). В останньому – учасник “*Листопадового зриву*”, комісар Борщів. повіту (03. 11. 1918 – кін. січня 1919), згодом працював у Держ. секретаріаті фінансів ЗУНР у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Від 1922 – у м. Тернопіль, працював в окр. скарб. уряді; діяльний в укр. громад. житті. Після виходу на пенсію переїхав до Львова.

П. Гуцал.

МРИЧКО

Віктор Володимирович (20. 09. 1961, с. Товстолуг, нині Терноп. р-ну) – еколог, громадський діяч. Депутат Терноп. міськ. ради (від 2006). Закін. Кам’янець-Поділ. с.-г. ін-т Хмельн.

обл. (1985, нині Поділ. аграр.-тех. ун-т). Працював юрисконсультком Терноп. ВО з вироб.-тех. забезпеч. госп-ва (1985–86), ст. бух. Терноп. рем.-транс. підпр-ва (1986–87, обидва – смт Вел. Бірки Терноп. р-ну); інж.-технологом Терноп. рай. підпр-ва з матеріал.-тех. забезпеч. (1987–89); інспектором, зав. сектору, нач. відділу, заст. нач. упр. Держ. упр. охорони навколиш. природ. середовища в Терноп. обл.; від 2008 – нач. Терноп. обл. держ. інспекції з охорони навколиш. природ. середовища.

Б. Мельничук, М. Федечко.

МРИЧКО

Ярослав Степанович (12. 10. 1934, с. Нове Село Любачів. пов., нині Польща – 12. 05. 2009, с. Гаї-Шевченківські Терноп. р-ну) – господарник, громадський діяч. Ордени Труд. черв. прапора (2). 1940-і пересел. із батьками в с. Застав'є, нині Терноп. р-ну. Неоднораз. депутат Терноп. рай. ради. Закін. Бучац. радгосп-технікум (нині аграр. коледж), Львів. зоовет. ін-т (нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Працював зав. клубу; ветфельдшером, головою правління колгоспів у селах Шляхтинці, Лозова (обидва – Терноп. р-ну). За сприяння М. споруд. школу, 5 буд. для спеціалістів, реконстр. амбулаторію в Шляхтинцях; БК, СШ, адмін. буд., церкву в Лозові; ФАП у с. Курники; адмін. буд. і магазин у с. Стегниківці; тварин. приміщ., майстерні та ін., збуд. дороги, газифік. села (всі – Терноп. р-н).

Б. Мельничук, М. Федечко.

“МРІЯ”

– група компаній; селянсько-фермерське науково-виробниче господарство. Створ. 1992 (центр. офіс – с. Васильківці Гусятин. р-ну). Кер. – *І. Гута*. Площа ріллі (2008) – понад 70 тис. га. Підпр-ва групи компаній вирощують насіння картоплі та зерн. культур, є елітн. госп-вами, мають сучас. матер.-тех. базу, у т. ч. цукр. з-ди, наук.-дослід. установи, вдосконал. вітчизн. й зарубіж. сорти с.-г. культур і технології їх вирощування. Структур. підрозділи “М.” для вирощ. осн. с.-г. культур діють у Терноп., Хмельн., Чернів. та Івано-Фр. областях. Створ. логіст. підрозділ із влас. автопарком. Збуд. су-

час. елеватор. комплекси.

М. Федечко.

“МРІЯ”

– тріо бандуристок: Л. Атаманчук (сопрано), О. Марчило (мец-сопрано), М. Ціж-Євгенєва (альт). Утвор. в м. Тернопіль. Творч. діяльність – 1991–2000. У репертуарі – колядки, великод., духов. та маловід. стрілец. пісні. Учасник кобзар. свят, Шевченків. днів, різдв. програм, творч. звіту-концерту майстрів мист-в і amator. худож. колективів Тернопільщини (1991; телепрогр. “Сонячні кларнети”), 5-го Міжнар. фестив.-конкурсу “Золоті трембіти” (Т., 1992). Записи на студіях обл. держ. телерадіокомпанії (1991, 1993, 1995–98). Вид. аудіокомпакт-диск “Свою Україну любіть... за неї Господа моліть!...” (2007).

І. Дем'янова.

МУЗЕЙ ІСТОРІЇ УНІВЕРСИТЕТУ ТА ГОСПОДАРСТВА КРАЇО

– громадський, освітньо-культурний і навчальний заклад у м. Тернопіль. Відкр. 2004 з ініціат. працівників каф. українознавства ТАНГ (нині ТНЕУ), зокрема зав. каф. проф. *Б. Лановика*. В експозиції – взірці нац. одягу, в т. ч. вишиванки, старовин. предмети побуту, книги, світлини та документи з історії краю й навч. закладу тощо. Худож. оформлення – Б. Божко, Р. Гудима. Музей постійно поповнюють раритет. експонатами студенти та викладачі ун-ту.

І. Дем'янова.

МУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ (УПА)

– громадська культурно-освітня, краєзнавча установа в м. Підгайці. Утвор. 06. 03. 1994 з ініціативи і стараннями *О. Букавин* у приміщ. колиш. тюрми. Зав. музею – Б. Манюк. В експозиції – речі вояків УПА, друкар. машинка, ліхтар, знайд. у криївці в с. Литвинів Підгаєц. р-ну, фляги, телефон. апарат, серветка з образом Матері Божої, вишита в Терноп. в'язниці 1949, вишиті сорочки повстанців, світлини, документи, книги тощо. Стенди оформив С. Дудар.

О. Буковин, І. Дем'янова.

“МУЗЕЙНА”

– геоморфологічне утворення, карстова печера на Тернопільщині. Відкр. 2007 на тер. заповідника карст. печер у межиріччі Дністра, Збруча, Серету на тер. Борщів. р-ну. За припущенням фахівців, “М.” – найдовша в Україні та світі з виявлених природ. порожнин-лабіринтів такого типу. Виявлена завдяки знайд. вузьк. коридору, через який потрапл. у надзвич. красиву печеру.

Спелеолог. дослідження об'єкта тривають.

І. Дем'янова.

МУЗЕЙНА КІМНАТА БОРЦІВ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ

– музейний заклад у м. Копичинці Гусятинського району. Засн. 1974, реекспозицію здійсн. 2000, від 2005 – зразк. музей. Дир. – О. Ухач. Підпорядк. відділу освіти РДА. На пл. 44 м² розташ. 240 експонатів, які розповід. про бойов. шлях 6-го гвард. механіз. полку 4-ї гвард. танк. армії, яка визв. Копичинці у березні 1944, про ветеранів війни, воєнків УСС, УГА, Армії УНР, Гетьманату, УПА та ін.

О. Гофман, Б. Мельничук.

МУЗЕЙНА КІМНАТА ІСТОРІЇ СЕЛА

– музейний заклад у с. Гадинківці Гусятин. району. Засн. 1992, від 2005 – зразковий. Дир. – Б. Ухач. Підпорядк. відділу освіти РДА. На пл. 58 м² розташ. 430 експонатів, у т. ч. ті, що висвітлюють етнограф. особливості й побут місцевості, арх. знахідки; стародав. документи, зокрема Йосифин. і Францискан. метрики, маєтку Целеських, матеріали т-ва “Просвіта”, буд-ва залізн. станції у селі. Частина експозиції присвяч. відомим уродж. села *Б. Базиликуту, П. Липинському, В. Сімовичу, М. Соневицькому, Г. Хомішину.*

О. Гофман, Б. Мельничук.

МУЗЕЙНА КІМНАТА НАРОДОЗНАВСТВА

– музейний заклад у м. Копичинці Гусятинського району. Засн. 1992, від 2005 – зразковий. Дир. – О. Кавун. Підпорядк. відділу освіти РДА. Фундатор – Р. Островський. На 42 м² розташ. 195 експонатів: унікал. колекція одягу та речей домаш. вжитку серед. 19–поч. 20 ст.

О. Гофман, Б. Мельничук.

МУЗЕЙНА КІМНАТА “ПАМ'ЯТЬ”

– музейний заклад у с. Раштівці Гусятинського району. Засн. 1994. Дир. – М. Томчишин. Підпорядк. відділу освіти РДА. На пл. 18 м² розташ. 54 фотодокументи про людей, які творили історію села, України; унікал. експонати, зокрема вишита хоругва, якою 1918 благослов. юнаків, які йшли воювати у Січ. Стрільці й не повернулися.

О. Гофман, Б. Мельничук.

МУЗІКА

Ірина Василівна (24. 08. 1976, с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну) – співачка, діяч культури. Закін. муз.-пед. ф-т Терноп. пед. ун-ту (1997, нині ТНПУ), магістратуру при цьому ВНЗ (2006, магістр мист-в, викл. вокалу). Від 1997 – артистка камер. ансамблю Терноп. обл. філармонії,

де виступає у тріо “Солов’ї Галичини”. Водночас – вокалістка Терноп. муз. гурту “Джасзова фіра”. Авторка пісень та ін. літ. і муз. творів.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

МУЗІКА

Юліан Іванович

(02. 07. 1934, с. Котів Бірчан. пов. Перемишл. воєв-ва, Польща) – громадсько-культурний діяч. Депутат Тербовлян. рай. (1961, 1969) і Терноп. міськ. (1973, 1975, 1977) рад. Орден “Знак Пошани” (1971), галуз. нагороди. 1945 пересел. із родиною в с. Дарахів Тербовлян. р-ну. Закін. Львів. гірнич. технікум (1954), ВПШ (1966, м. Київ). Від 1956 – зав. Дарахів. сільс. б-ки, 1957 – інструктор Струсів., 1959 – Микулинец. райкомів ЛКСМУ (нині Тербовлян. р-ну), 1960 – дир. Струсів. Буд. культури, секр. Микулинец. райкому ЛКСМУ, 1966 – інструктор Тербовлян. райкому КПУ, 1967 – зав. відділу культури Тербовлян. райвиконкому. У м. Тернопіль: від 1972 – дир. обл. Буд. нар. творчості, 1976 – зав. відділу культури міськвиконкому, 1982 – дир. обл. муз.-драм. театру, 1986 – заст. нач. упр. культури облвиконкому, 1988 – дир. худож.-вироб. комбінату Худож. фонду України, 1994–2001 – заст. дир. ТОВ “Техсервіс”.

Л. Щербак.

МУЛЛЯР

Інна Борисівна (24. 11. 1941, м. Чебоксари, нині РФ – 23. 09. 1998, м. Тернопіль) – фахівець у галузі санітарної медицини. Засл. лікар України (1998). Галуз. нагороди. Закін. лікув. ф-т Терноп. мед. ін-ту (1968, нині ТДМУ). В Терноп. обл. сан.-епідем. станції (СЕС): лікар із комунал. гігієни (1968–75), зав. сан.-гігієн. відділу (1975–78), заст. гол. лікаря (1978–84), гол. лікар обл. СЕС – гол. держ. сан. лікар Терноп. обл. (1984–98). Автор наук.-практ. праць.

Л. Щербак.
МУЛЯРЧУК
Павло Матвійович (08. 01. 1934, с. Островець, нині Млинів. р-ну Рівнен. обл.) – журналіст, літератор. Брат *І. Мулярчука*. Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1967, нині нац. ун-т). Від 1967

працював ред. Терноп. облдержтелерадіокомітету; інж. з пропаганди Терноп. облагропрому (1978–84); ред. із пропаганди передов. досвіду в с. госп-ві у прес-центрі Укрінформагропрому (1984–92). Автор зб. віршів “Шевченкова пагінь” (2008); істор. поеми “Вівтар Волі” (2009), публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук.

МУСИЄНКО
Микола Тимофійович (02. 03. 1947, смт Шрамківка Драбів. р-ну Черкас. обл.) – фахівець у галузі ветеринарної медицини, громадський діяч.

Засл. прац. вет. медицини України (2006). Канд. вет. н. (2003). Орден. св. Архистратига Михаїла “За віру і вірність” 2-го ступ. УПЦ КП (2005). Галуз. нагороди. Від 1947 проживав у м-ку, нині с. Струсів Тербовлян. р-ну. Закін. Львів. зоовет. ін-т (1971, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Працював лікарем-епізоотологом Лановец. рай., заст. нач. обл. станцій б-би з хворобами тварин. Від 1973 – зав. бактеріолог. відділу, 1987 – нач. Терноп. обл. вет. лабораторії. Кер. б-и міжрай. вет. лабораторій, орг-тор обл. школи лікарів-бактеріологів. Автор публікацій у фах. виданнях.

Л. Щербак.

МУШІЙ

Роман (05. 04. 1932, м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну – 05. 04. 2000, м. Северодонецьк Луган. обл.) – хімік, науковець. Канд. хім. н. Закін. Чернів. ун-т (нині нац. ун-т). Працював у НДІ азот. пром-сті в Северодонецьку. Кер. і учас-

ник комплексу наук.-дослід. робіт, що використ. при проект., буд-ві та освоєн. вироб-в ацетилену в Україні, РФ, Вірменії, Узбекистані та Китаї. Наук. роботи М. дали змогу створ. технології, що не мають аналогів у світі. Співучасник налагодж. випуску субстанцій для вигот. лікар. засобів із використ. вітчизн. сировини. Автор 120 наук. робіт, 7 патентів у кількох країнах; отримав 50 автор. свідоцтв на винаходи.

Б. Савка, М. Федечко.

М'ЯГКОТА

Степан Васильович (15. 06. 1954, с. Кобиловолоки Тербовлян. р-ну) – науковець. Д-р фіз. н. (2004). Індивід. Соросів. грант із фізики (1995). Закін. фіз. ф-т Львів. ун-ту (1976, нині нац. ун-т). 1976–78 працював на з-ді “Полярон” у м. Львів. 1980–84 – наук. прац. каф. експеримент. фізики Львів. ун-ту. Від 1988 – доц. каф. фізики Львів. акад. вет. медицини (нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Автор і співавт. більше 50 наук. праць.

Г. Кушнерик.

М'ЯКУШ

Ігор Михайлович (18. 04. 1962, с. Новосілка Підгаєц. р-ну) – педагог, громадський діяч. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009). Закін. Чернів. ун-т (1989, нині нац. ун-т), Львів. регіонал. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України (2005). Працював пресу-вальником у цеху пластмас. виробів у с. Білокриниця (1979–80); водієм у колгоспі “Росія” в с. Новосілка (1980–81, обидва – Підгаєц. р-ну); кер. військ. підготовки Новосілк. СШ (1989–94); головою Новосілк. сільс. ради (1994–2000); нач. відділу освіти Підгаєц. РДА (2000–05); від 2005 – голова Підгаєц. РДА.

Б. Мельничук, М. Федечко.

“НА ВИХІДНІ ВІДПОЧИВАЙТЕ!”

– газета. Вих. у м. Тернопіль від березня 2009 укр. мовою раз на тиждень. Засн. і видавець – ТзОВ “Торгпреса”. Ред. – С. Ніколюк. Наклад (2009) – 15000 прим.

Б. Мельничук.

НАВОЛЬСЬКИЙ

Ярослав Михайлович (25. 03. 1958, с. Бедриківці Заліщиц. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Заліщиц. рай.

(2006–09), Терноп. обл. (від 2009) рад. Закін. Борщів. технікум механізації та електрифікації с. госп-ва (1977, нині агротех. коледж), Львів. політех. ін-т (1985, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Від 1973 працював

у Шумс. р-ні, згодом – інж. Заліщиц. райсільгосптехніки, нач. відділу Заліщиц. “Райагропостачу”. 1994–2001 очолював МПП “Арма”, 2002–08 – дир. МПП “Роммар” (обидва – м. Заліщици). Від серпня 2006 – голова Заліщиц. РДА.

Н. Новосядла, Б. Новосядлий.

НАВРОЦЬКИЙ

Михайло (15. 03. 1884, с. Гадинківці, нині Гусятин. р-ну – 08. 01. 1937, с. Горохів, біля м. Соколів Підляський, нині Польща) – педагог, громадсько-освітній діяч. Навчавсь у г-зії в м. Тернопіль, закін. Чернів. ун-т. Викладав у г-зіях у містах Городенка (нині Івано-Фр. обл.), Чортків (1913–14, 1922–35), Коломия (нині Івано-Фр. обл., 1912–13, 1935–36). Офіцер УГА. Чл. гол. управ т-в “Бесіда”, “Рідна школа”, “Родина”.

П. Гуцал.

НАВРОЦЬКИЙ

Роман Ярославович (24. 09. 1982, с. Токи Підволочис. р-ну) – педагог, громадський діяч.

Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Голова Підволочис. рай. орг-ції Всеукр. об’єдн. “Свобода”. Закін. Львів. нац. ун-т (2005). Спеціаліст (2007), від 2008 – кер. відділу з питань логістики ТзОВ “Дахцентр-Урус” (м. Львів).

В. Левицький.

НАГАЙ

Євгенія Василівна (06. 03. 1924, с. Гори-Стрийовецькі, нині Збараз. р-ну – 06. 07. 2008, м. Тернопіль) – учасниця національно-

визвольних змагань, громадська діячка. Закін. Терноп. г-зію “Рідна школа” (1939), навчалась у Бережан. пед. школі (1939–41), на філол. ф-ті Львів. ун-ту (1944–46, нині нац. ун-т). Під час нім. окупації – зв’язкова-інформатор підпілля ОУН, працювала у збір. управі в с. Максимівка Збараз. р-ну; у с. Лозівка (Підволочис. р-ну): друк. листівки, відозви, прокламації та ін. Від 1946 – в м. Стрий Львів. обл.: бібліотекар у СШ, продовж. підпіл. діяльність. 1948 Н. заарешт. органи МДБ; засудж. до 10 р. ВТТ; покарання відбув. у м. Інта (нині Респ. Комі, РФ). Реабіліт. 1956. Працювала в ін-ті “Діпроцивільпроект” (м. Тернопіль), діяльна в Спілці політв’язнів і репресованих, Братстві ОУН-УПА та ін. т-вах.

Б. Головин.

НАГАЧЕВСЬКИЙ

Іван Андронович (09. 10. 1948, с. Пішатинці Шумс. р-ну) – педагог. Відмінник нар. освіти УРСР (1987). Галуз. нагороди. Закін. Кременец. пед. ін-т (1971, нині ТНПУ). 1971–75 – вчитель СШ у с. Кобиловолоки Теребовлян. р-ну. Від 1975 донині – нач. навч. відділу Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ).

Г. Котенко.

НАГОРНИЙ

Олександр Лукич (04. 02. 1941, с. Космачів Костопіл. р-ну Рівнен. обл.) – журналіст, публіцист, громадський діяч. Чл. НСЖУ. Закін. Львів. ун-т (1968, нині нац. ун-т). Галуз. нагороди. Почес. зн. НСЖУ (2004). Працював будівельником на Донбасі; власн. кор. терноп. обл. г. “Вільне життя” (1968–76); від 1976 – ред. відділу волин. обл. г. “Радянська Волинь” (нині “Волинь-нова”, м. Луцьк).

Б. Мельничук, М. Федечко.

“НАД СТРІПОЮ”

– база відпочинку. Засн. 2001; розташ. в еколог. чистій зоні на березі р. Стрипа, посеред невел. озера, неподалік від с. Скоморохи Бучац. р-ну, за 25 км від м. Бучач. Тер. бази – бл. 4 га. Комфорт. номери з усіма зручностями; широкий спектр послуг; дискотеки та вечори відпочинку “Українські вечорниці”, базов. на нар. звичаях та обрядах Зх. України, де гості є безпосеред. учасниками. Власник бази – В. Юрків.

Б. Мельничук, М. Федечко.

НАДАЛ

Сергій Віталійович (01. 01. 1975, м. Тернопіль) – податківець, громадський діяч. Акад.

Укр. тех. акад. (2007). Депутат Терноп. обл. ради (від 2009), голова постій. комісії з питань соц. екон. розвитку, пром. політики, транспорту та зв’язку, інвестицій, підприємництва, зовнішньоекон. діяльності. Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода”. Закін. Терноп. комерц. ін-т (1995), ТАНГ (2001, нині ТНЕУ). 1994–2005 – податк. інспектор, нач. упр. Держ. податк. інспекції м. Тернопіль. Від 2005 – в Держ. податк. адміністрації в Терноп. обл.; від 2007 – 1-й заст. голови. Голова громад. ком-ту “Українці допомагають Українцям” (Тернопіль), орг-тор багатьох громад.-політ. та літ.-мист. заходів.

В. Левицький, Г. Яворський.

НАЗАР

Марія Іванівна (31. 01. 1956, с. Доброводи Збараж. р-ну) – педагог, краєзнавець, публіцист. Галуз. нагороди.

Учитель-методист (1995). Відмінник нар. освіти УРСР (1982), освіти України (2006). Закін. Кам’янець-Поділ. пед. ін-т Хмельн. обл. (1979, нині пед. ун-т). У с. Доброводи – учитель укр. мови та літ-ри у ЗОШ (1979–98), тех. ліцеї (від 1998).

Автор кн. “Слово про Бориса Харчука” (1991),

“Доброводи” (1997), “Автографи одкровення” (2002), “Слово про Осипа Роздольського” (2004, усі – Збараж), “Франкові зерна” (2006), “Село Доброводи у пам’ятниках” (2008, усі – Т.) та ін.; публікацій в альманахах “Освітнянська скриня”, “Подільська толока” та у ЗМІ.

Б. Петраш.

НАЗАРКІВ

Андрій Петрович (псевдо “Зелений”; 1909, с. Гермаківка, нині Борщів. р-ну – 12. 05. 1952, попл. сіл Бабинці та Шупарка того ж р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Рай. провідник Мельнице-Поділ. р-ну (1941–52, нині смт Мельниця-Подільська належ. до Борщів. р-ну). Загинув у бою.

Н. Мизак, І. Олещук.

НАЗАРКІВ

Ганна Володимирівна (з дому – Медвідь, 20. 03. 1969, с. Вікторівка, нині Козів. р-ну) – ме-

дик, літератор, публіцист. Премія ім. В. Вихриця (2002). Лауреат “Жіночих історій-2005”. 1-а премія 3-го всеукр. фестивалю “Ліра Гіппократа-2007”.

Чл. літ. об’єдн. при Терноп. обл. орг-ції НСПУ (від 2006). Закін. Кременец. мед. уч-ще (1987). Від 1987 працює медсестрою у Козів. рай. лікарні. Автор зб. поезій “Кольорові сни” (2001), “На вершині літа” (2006). Твори Н. опубл. в обл. і рай. газетах, альманасі, “Подільська толока”, зб. “Літературна творчість працівників охорони здоров’я України” (2008), ж. “Літературний Тернопіль” та ін.

Б. Савак, Я. Шургот.

НАЗАРОВ

Анатолій Анатолійович (12. 04. 1952, с. Вел. Гаї, нині Терноп. р-ну) – економіст, правник, державний діяч. Генерал-майор СБУ (2005). Експерт-аналітик вищої категорії (2001). Галуз. нагороди. Закін. ТФЕІ (1975, нині ТНЕУ), Вищу школу КДБ (1980). Від 1975 – ст. бух. геолог. партії у м. Чернівці, 1977 – ст. економіст-ревізор Терноп. облшляхбуду. Від 1980 – в органах держ. безпеки – оперуповноваж.: 1983 – Чортків. міськрай. відділу, упр. КДБ у Терноп. обл., 1985 – 2-го упр. КДБ України у м. Київ; 1991 – нач. відділу контррозвідки Упр. СБУ в Терноп. обл.; 1997 – ст. інспектор інспектор.

упр. СБУ в Києві; 1999 – нач. відділу контррозвідки Упр. СБУ у Вінн. обл.; 2000 – нач. фінанс.-екон. упр. СБУ в м. Київ; 2003 – радник-консультант СБУ, від 2005 донині – нач. Упр. СБУ в Івано-Фр. обл.

В. Барна.

НАЙДЬОНОВ

Олег Петрович (28. 07. 1947, м. Тернопіль – 22. 05. 2002, м. Мурманськ, РФ) – громадсько-політичний діяч. Орден Дружби народів (1989), медалі. Засл. будівельник РФ, почес. громадянин м. Мурманськ (2004). Віце-президент Союзу міст Заполяр'я і Крайн. Півночі (нині РФ). Закін. Бережан. технікум механізації с. госп-ва (1966, нині агротех. ін-т), ін-т інженерів залізнич. транспорту в м. Ленінград (1988, нині Санкт-Петербургу, РФ). Від 1969 – у Мурманську працював у буд. орг-ціях, заст. голови виконкому Первомайск. рай. ради (1987–90), голова Первомайск. райвиконкому (1990–91). Від 1991 – міськ. голова Мурманська.

В. Уніят, В. Ханас.

НАКЕЛЬСЬКИЙ

Богдан Ярославович (01. 01. 1953, с. Колтів Золочів. р-ну Львів. обл.) – правник. Галуз. нагороди. Закін. Львів. технікум харч. пром-сті (1977, нині коледж харч. та перероб. пром-сті), юрид. ф-т Львів. ун-ту (1987, нині нац. ун-т). 1977–80 – технолог Глібів. пивзаводу (Гусятин. р-ну). У м. Тернопіль: від 1987 – юрисконсульт Терноп. житл.-експлуатац. об'єдн., 1988 – ст. юрисконсульт об'єдн. “Тернопільплодоовоч-госп”, 1991 – гол. юрисконсульт Асоц. селян. (фермер.) госп-в Терноп. обл., 1993 – провід. спеціаліст упр. юстиції Терноп. ОДА, 1993 – заст. нач. Терноп. упр. юстиції, 2004 – заст. нач. Терноп. обл. упр. юстиції–нач. відділу реєстрації нормат.-прав. актів, прав. роботи та систематизації законодавства; від 2007 донині – 1-й заст. нач. Гол. упр. юстиції у Терноп. обл. Чл. кваліфікацій.-дисциплінар. комісії адвокатури Терноп. обл. (2007).

В. Левицький.

НАКОНЕЧНИЙ

Василь Омелянович (1907, с. Кудинівці, нині Зборів. р-ну – червень 1944, біля с. Тустоголови одноймен. р-ну, похов. у родин. селі) – рільник, пасічник, учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Голова місц. т-ва “Просвіта”, діяльний в ін. укр. орг-ціях. Під час фашист. окупації вивезений як оstarбайтер у Німеччину. Після повернення (1944) Н. заарешт. органи НКДБ; закат. у Зборів. тюрмі.

М. Білий.

НАКОНЕЧНИЙ

Роман Іванович (23. 09. 1954, с. Бариш Буцац. р-ну) – контролер, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об'єдн. “Свобода”. Закін. ТФЕІ (1980, нині ТНЕУ). Працював ревізором-інспектором упр. культури Терноп. облвиконкому (1980–82), спеціалістом, гол. спеціалістом відділу держ. доходів Терноп. райфінвідділу (1982–92), заст. нач. держ. контролю Терноп. ОДА (1992–94), нач. інспекції з контролю за цінами у Терноп. обл. (1994–2004); нач. відділу контролю апарату (2005–08), від 2008 – гол. спеціаліст заг. відділу Терноп. ОДА.

В. Левицький.

НАЛИВАЙКО

Дмитро Сергійович (06. 11. 1929, с. Поборниця, нині Кород. р-ну Черніг. обл.) – вчений у галузі літературознавства. Д-р філол. н. (1987), проф. (1990). Чл.-кор. НАНУ (1992). Чл. НСПУ. Нац. премія України ім. Т. Шевченка (1999). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2007). Закін. Сум. пед. ін-т (1953, нині ун-т). 1954–56 учителював у м-ку, нині смт Скала-Подільська Борщів. р-ну. Викладав у пед. ін-тах (нині ун-ти) в містах Ніжин Черніг. обл. (1957–71) та Київ (1971–82), Київ. нац. ун-ті (1982–94), Нац. ун-ті “Києво-Могилянська Академія” (1994–2004), від 2005 – зав. відділу компаративістики Ін-ту літератури ім. Т. Шевченка НАНУ. Автор і співавт. статей, підручн. та посібн., більше 10 монографій.

О. Астаф'єв, Л. Щербак.

НАЛУКОВИЙ

Лука Антонович (30. 10. 1886, с. Вікно, нині Гусятин. р-ну – квітень 1940, м. Самбір Львів. обл.) – правник, громадський діяч. Навчався в укр. г-зі у м. Тернопіль, закін. Львів. ун-т (1910). Працював у судах різних міст Сх. Галичини. Під час 1-ї світ. війни воював в австр. армії на Італ. і Серб. фронтах. Згодом – сотник УГА, від травня 1919 – інтендант штабу 18-ї (Терноп.) бригади. Навесні 1920 інтернували поляки. Від 1923 працював у суд. установах, 1930-і – суддя окруж. суду в Самборі. Восени 1939 Н. заарешт. органи НКВС; страч. без суду.

П. Гуцал.

“НАМІСТО”

– аматорський обрядово-фольклорний колектив. Лауреат всеукр. фест. козац. пісні “Байда” (2005), дипломант обл. конкурсу ім. В. Гнатюка, ін. нагороди. Створ. 1986 при Теревовлян. культ.-освіт. уч-щі (нині вище уч-ще культури), від 2003 – нар. Співорг-тор. і кер. – відмінник

освіти України, ст. викл. Т. Виннічак. Репертуар – пісні й танці місц. фольклору, веснянки, гавітки, ігри, забави.

І. Дем'янова, Б. Петраш.

“НАРЕЧЕНА”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2006 укр. мовою раз на квартал. Засн. і видавець – ПП “І. Слободян”. Ред. – Т. Слободян. Наклад (2009) – 4000 прим.

Б. Мельничук.

“НАРОДНА”

– газета. Вих. у м. Тернопіль 2005–06 укр. мовою раз на тиждень. Ред. – І. Єлагін. Наклад (2005) – 10000 прим.

Б. Мельничук.

“НАРОДНА ОПОРА”

– газета. Вих. у м. Тернопіль від 2008 укр. мовою раз на тиждень. Засн. – С. Тарашевський. Гол. ред. – П. Вибираний. Наклад (2008) – 25000 прим. Пошир. безкоштовно.

Б. Мельничук.

“НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР НА РІК”

– періодичне видання журнального типу. Вих. раз на рік у м. Тернопіль від 2006 укр. і рос. мовами. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – Т. Грисюк. Вид. “Діана плюс” і ПП “Максимів”. Наклад (2009) – 27770 прим.

Б. Мельничук.

НАЦІОНАЛЬНІ ПРИРОДНІ ПАРКИ

(Див. *Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва*).

“НАША ГАЗЕТА”

– інформаційний вісник. Видає сільрада с. Вел. Гаї Терноп. р-ну. Вих. від 2006. Шеф-ред. – О. Білик. Наклад (2009) – 200 прим.

Б. Мельничук.

“НАША ДУМКА”

– періодичне видання. Започатк. як газета, часопис для громадян. справ (ч. 1–5); орган для громадян. справ (ч. 6–8). Вих. у м. Тернопіль від 01. 02. 1930 2 рази на місяць. Вид. і ред. – С. Брикович (ч. 1–3), І. Решетука. Обсяг – 4 стор. Від 6-го числа – у книжк. вигляді. Останнє 8-е число – 20. 06. 1930.

М. Галушко, Б. Мельничук.

“НАША ОСЕЛЯ”

– спеціалізований торговий центр товарів ремонтно-будівельної групи. Організ. 2007 виробн.-торг. фірма “Ексінтер” під кер-вом П. Литвина. Кер. – співзасн. цієї торг. марки М. Коваль. Пл. – 3,5 тис. м². Представл. високоякісна продукція укр. і зарубіж. фірм.

Н. Новосядла, Б. Новосядлий.

“НАША СПАДЩИНА”

– періодичне видання. Вісник Держ. істор.-архит. заповідника у м. Бережани, додаток до літ.-мист., істор.-краєзн. альманаху “Жайвір”. Вих. від жовтня 2004. Шеф-ред. – Б. Тихий, ред.-упор. – Н. Волинець, художник – О. Шупляк.

І. Дем'янова.

“НАШЕ МІСТО”

– журнал-каталог. Створ. на базі групи бізнес-довідки “Алло, 053?” за сприяння ред. г. “У кожен дім”. Вих. у м. Тернопіль від 2005 укр. мовою. Шеф-ред. – В. Перець. Вид. – медіагрупа “Дім реклами”. Наклад (2009) – 9150 прим.

Б. Мельничук.

НЕБАБА

Мартин (кін. 16 ст., м. Коростишів, нині Житомир. обл. – 06. 07. 1651, біля с. Ріпки побл. м. Лоїв, нині Білорусія) – військовик. Учасник нац.-визв. війни 1648–57. 1648 – орг-тор і 1-й полковник Борзнен. полку, 1649–51 – полковник чернігівський. Учасник Пилявець. битви та походу козац. військ на Тернопільщину, в Галичину та Польщу (1648). На поч. 1649 – наказ. полковник лівобереж. полків. На чолі полку – учасник *Збараз. облоги* та *Зборів. битви 1649*. Виступав проти укладення *Зборів. договору 1649*. Загинув у бою з військами литов. князя Я. Радзивілла.

В. Левицький, Б. Пиндус.

НЕВІСТЮК

Іван Васильович (14. 06. 1955, с. Трибухівці Буцац. р-ну) – лікар, господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради 3-х склик. (1990–2002). Закін. Івано-Фр. мед. ін-т (1978, нині акад.). Працював хірургом, зав. хірург. відділ., заст. гол. лікаря, гол. лікарем Мельнице-Поділ. рай. лікарні № 2 (1978–96, Борщів. р-ну); від 1996 – гол. лікар Борщів. ЦРЛ. Орг-тор буд-ва корпусу лікарні в смт Мельниця-Подільська.

Г. Костів-Гуска, Г. Яворський.

НЕГРЕБЕЦЬКИЙ

Богдан Васильович (02. 02. 1948, с. Плотича, нині Козів. р-ну) – лікар. Відмінник охорони здо-

публікацій про бальнеотерапію на Тернопільщині.

Б. Мельничук, Ж. Романюк.

НЕГРЕБЕЦЬКИЙ

Іван (1853, м. Тернопіль, за ін. даними м. Перемишль, нині Пшемисль, Польща – 25. 05. 1927, с. Ясениця-Сільна, нині Дрогобиц. р-ну Львів. обл.) – священик, видавець, публіцист, редактор. Навчався у гім-зії в м. Тернопіль, студіював богослов'я у Віден. ун-ті (Австрія). Служив священиком у с. Залісся біля м. Рясів (Польща). Від 1908 – парох у родин. селі, спів-орг-тор мережі філій т-ва “Сільський господар” у Дрогобиц. повіті. Учасник Львів. синоду (собо-ру, 1891). Автор публікацій у часописах “Письмо з “Просвіти”, “Нива”, “Діло” (1893–96). У вид-вах “Просвіта” і “Батьківщина” ви-дав для селян книжки просвіт-госп. тематики. Ред. часописів “Прапор” (1897–1900), “Господар” (1911, обидва – Перемишль).

М. Романюк, М. Федечко.

“НЕЙМЛЕС” (“NAMELESS”)

– рок-гурт. Створ. 1992 в м. Тернопіль. Засн. – *З. Безкоровайний*. Учасник і лауреат (від 1997)

всеукр. муз. фе-стивалів. Альбо-ми та компіляції: “Трип” (1996), “Апокаліпсис Артіма” (1998), “Повний ...” (2000), “Живий в Довженка” (2002), “Шось сталося у лісі...” (2007). Окр. пісні – у зб. “Перлини сезону-98”, “Переможці” (1998), “Рок-Екзистенція-2000”, “Українська готика” (2002, Німеччина), “Українське інді” (2006), DVD “Високосний Неймлес” (2008). Сер-ред колиш. музикантів “N.” – *І. Пелих*.

Л. Щербак.

“НЕОПАЛІМА КУПИНА”

– збірник легенд і переказів Тернопільщини. Вип. 2007 вид-во “Джура” (м. Тернопіль). Упо-ряд. – *П. Медведик, П. Ктитор, У. Ванчура*. Кн. склали 263 укр. нар. легенди та перекази апо-криф., топонім., міфолог., соц.-побут. та істор.-ге-роїч. змісту, запис. у 2-й пол. 20 ст. на тер. області. Наклад – 1000 прим.

Б. Мельничук.

“НЕОПАЛІМА КУПИНА!”

– художній театр фольклорного танцю. Лауре-ат 5-го Всеукр. фестивалю аматор. мист-ва сис-теми профспілок (2007). *Всеукр. літ.-мист. пре-*

мія ім. Братів Б. і Л. Лепких (2009). Від 2008 – народний. Балетмейстер-постановн. – *В. Починок* (від 2001). Засн. 1978 як худож. самодіял. ко-лектив Терноп. МПТУ № 21 (нині ВПУ № 4 ім. *М. Паращука*). Спочатку 8–10 пар викон. здебільш. хоровод. танці й твори з робітн. те-матики. Нині в “Н. к.” – 85 учнів уч-ща. У ре-пертуарі – танц. копозиції різн. тематики, зокр. “Великодні дзвони дзвонять”, “Повзунець”, “Ой у лісі на поляні”, “Льон, льонок”, “Ми славні нащадки українського козацтва”. “Н. к.” виступ. у сільс. клубах та БК, на майданах і стадіонах області, Співоч. полі у м. Тернопіль, у театрі ім. *М. Заньковецької* (2007, м. Львів), м. Венго-жево (2008, Польща). Учасник Всеукр. конкур-сів козац. пісні й танцю “*Байда*”, обл. оглядів-конкурсів, щорічн. звітів колективів худож. са-модіяльності системи проф.-тех. освіти.

О. Івахів, В. Кулявий.

НЕПРИЦЬКОГО-ГРАНОВСЬКОГО ОЛЕКСАНДРА ЛІТЕРАТУРНО- МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ

– культурно-освітній, історико-краєзнавчий за-клад. Відкритий 1996 у приміщ. ЗОШ с. Вел. Бе-режці Кременец. р-ну з ініціат. *Г. Чернихівсько-го*. Еспозиція – у 2-х залах тематично розділ. на укр. (1887–1913) і амер. (1913–76) періоди

життя й творчості Н.-Г. Про заклад вид. нарис-путівник Г. Черніхівського (2006).

І. Дем'янова.

НЕРУЧКА

Василь Петрович (23. 01. 1961, смт, нині м. Ланівці) – педагог, громадсько-політичний діяч. Депутат Лановец. селищ. ради (1990–95). Закін. Бережан. технікум механізації та електрифікації с. госп-ва (1980, нині агротех. ін-т), Терноп. пед. ін-т (1991, нині ТНПУ). Працював водолазом-рятівником (1983), на Лановец. хлібозаводі (1983–88). Від 1988 – викл. укр. мови та літери у Лановец. філії Збараз. ПТУ № 31, 1994–2000 – дир. цього навч. закладу. Діяльний у створ. НРУ на Лановеччині. Очолював штаб із орг-ції та провед. *Всеукр. референдуму 1 грудня 1991* в Лановец. і Теофіпіль. (Хмельн. обл.) р-нах. 1992 засн. мист.-спорт. клуб “Тризуб”.

Б. Мельничук.

НЕСТАЙКО

Всеволод Зіновійович (30. 01. 1930, м. Бердичів Житомир. обл.) – письменник. Чл. НСПУ (1958). Почес. грамоти ВРУ. Респ. літ. премія ім. *Лесі Українки* (1982). Закін. філол. ф-т Київ. ун-ту (1952, нині нац. ун-ту). Прац. у ред. ж. “Барвінок”, у вид-ві “Молодь” (1952–56, усі – м. Київ); від 1956–87 – зав. ред. вид-ва “Веселка” (м. Київ). Автор зб. оповідань, повістей, трилогії “Тореадори з Васюківки” (1973), зб. п’єс “Слідство триває”. Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема в м. Бучач.

Б. Мельничук, М. Федечко.

НЕСТОР

(в миру – Писик Андрій Анатолійович; 22. 05. 1979, смт Підволочиськ) – релігійний діяч, єпископ УПЦ КП. Канд. богослов’я (2003). Навчався в м. Київ у духов. семінарії та духов. акад. (1996–2003). 2000 прийняв чернецтво і признач. намісником Свято-Михайлів. Золотоверх. монастиря. 2003–05 – секр. Патріарха *Фларета*. Від лютого 2005 – намісник Свято-Феодосіїв. монастиря (всі – м. Київ); 05. 03. 2006 – єпископ Терноп. і Бучацький.

П. Гуцал.

НЕСТОРОВИЧ

Емілія Дмитрівна (05. 08. 1949, с. Шипівці, нині Заліщиц. р-ну) – актриса. Дружина *Я. Несторовича*. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1968, нині вище уч-ще культури); театр. відділ на базі Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. драм. театр; клас *А. Бобровського* і *П. Загребельного*). Відтоді працює у цьому театрі. Зіграла бл. 100 ролей, серед яких Харитина

(“Наймичка” І. Карпенка-Карого), Ксеня (“Ціною любові” *О. Корнієнка*), Русалка (“Лісова пісня” *Лесі Українки*), Назарікан (“Роман Міжгір’я” *П. Ластівки* за *Іваном Ле*), Одарка (“Сльози Божої Матері” *О. Мосійчука* за *У. Самчуком*), Амаля (“Летюча миша” *Й. Штрауса*). Знім. у кіно. Авторка рецензій та ін. публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук.

НЕСТОРОВИЧ

Ярослав Михайлович (22. 02. 1942, с. Рудава Бірчан. повіту Перемишл. воєв-ва, Польща) –

лікар, громадський діяч. Чоловік *Е. Несторович*. Канд. мед. н. (1978). Закін. Терноп. мед. ін-т (1971, нині ТДМУ), де працює від 1974: асист., доц. (від 1988) каф. неврології, психіатрії, наркології та мед. психології. Автор і співавт. більше 100 наук. праць, 4-х підручн. для ВНЗ, 1 монографії, наук.-практ. статей.

Б. Мельничук.

НЕЧАЙ

Євген Омелянович (08. 01. 1937, м. Зборів) –

лікар. Канд. мед. н. (1968). Батько *Н. Нечай*. Закін. Терноп. мед. ін-т (1961, нині ТДМУ). Працював гол. лікарем дільнич. лікарні с. Олів Зборів. р-ну; від 1968 – асист. каф. нерв. хвороб ТДМУ. Автор понад 60 наук. праць та метод. посібників, раціоналізатор. пропозицій з лікування хворих судин. патологією головного мозку та розсіяного склерозу.

В. Залецький, Б. Мельничук.

НЕЧАЙ

Наталія Євгенівна (02. 09. 1969, м. Тернопіль) – лікар. **Дочка Є. Нечая.** Закін. лікув. ф-т Терноп. мед. ін-ту (1992, нині ТДМУ). Галуз. нагороди. Від 1992 – лікар-невролог відділ. інтенс. терапії Терноп. обл. комун. психоневролог. лікарні. Автор наук.-практ. праць.

В. Залецький.

НЕЧАЙ

Олесь Федорович (1929, с. Чагарі, нині Збараз. р-ну – 17. 03. 2006, м. Тернопіль, похов. у с. Байківці Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань, громадсько-політичний діяч.

Чл. ОУН. 05. 02. 1946 Н. заарешт. органи НКДБ; засудж. на 10 р. ВТТ; покарання відбував у м. Воркута (нині РФ). Звільн. 10. 08. 1954. Реабіліт. 17. 04. 1991. Діяльний у НРУ (1989), *Спілці політ. в'язнів і репресов.* (1990), раді Терноп. обл. т-ва "Меморіал". Для істор.-мемор. *Музею політ. в'язнів* виготовив стенди, автор унікал. речей побут. вжитку, що використ. в'язні ВТТ.

І. Олешук.

НЕЧИПОРУК

Віктор Матвійович (08. 11. 1919, с. Кульчини, нині Красилів. р-ну Хмельн. обл.) – лікар, громадський діяч. Д-р мед. н. (1969). Проф. (1972). Учасник нім.-рад. війни. Закін. Вінн. мед. ін-т (1941, нині нац. мед. ун-т). 1945–46 – нач. мед. служби МЗС СРСР у містах Москва, Тула (нині РФ); 1946–50 – ординатор хірург. відділ. рай. лікарні у м. Скалат (нині Підволочис. р-ну); від 1951 – ординатор, зав. відділ. хірургії Терноп. обл. лікарні, 1957 – асист., доц. каф. госпіт. хірургії Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ); від 1970 – зав. каф. хірургії педіатр., лікувал. ф-тів Вінн. мед. ін-ту. Автор більше 150 наук. праць. Чл. правління Наук. т-в хірургів СРСР та УРСР.

М. Федечко.

НЄДЗВЄЦЬКИЙ

Миколай Петрович (Niedźwiecki Mikołaj; 06. 12. 1865, с. Бекерсдорф, нині с. Новосілка Підгаєц. р-ну – р. і м. см. невід.) – польський педагог, краєзнавець. Учитель у м. Підгайці, цісар.-королів. інспектор шкіл у м. Жовква (нині Львів. обл.). Автор 1-ї ґрунт. розвідки про Підгаєччину "Повіт Підгаєцький під поглядом іс-

торичним, географічним та статистичним" (1896), кн. "Про нашого найбільшого поета Адама Міцкевича", "З воєн татарських" (1910) та ін. публікацій.

С. Колодницький.

НИЖАНКІВСЬКИЙ

Юліан (1838, м. н. невід. – 1891, м. Львів) – актор. Навчавсь у Бережан. г-зії (від 1849). Переїхавши до Львова, працював актором у театрі т-ва "Руська Бесіда" (від 1864). Учасник його 1-ї вистави "Маруся", згодом влаштував аматор. вистави та переробляв п'єси для укр. сцени.

Н. Волинєць, Я. Мазурак.

НИКІФОРЧИН

Зіновій Дмитрович (16. 08. 1957, с. Іване-Пусте Борщів. р-ну) – економіст, фахівець у галузі банківської справи, громадський діяч. Засл. економіст України (2006). Орден Св. Рівноапостол. кн. Володимира 3-го ступ. (2008), галуз. нагороди. Закін. ТФЕІ (1982, нині ТНЕУ). У м. Хмельницький: ст. економіст обл. контори Будбанку СРСР (1982), заст. гол. бух. (1983), гол. бух. (1985) Хмельн. обл. упр. Промбудбанку СРСР; від 1992 – заст. нач. обл. упр. Промінвестбанку України, від 1995 – нач. Упр. НБУ в Хмельн. обл. Стажує. у центр. банках Єгипту (2000), Німеччини (1999–2004), Італії, Франції (обидва – 2004). Меценат дит. буд.-інтернату в Чемеровец. р-ні, спорудж. 2 церков у Хмельн. обл.

Л. Шербак.

НИКОЛАЙЧУК

Матвій Михайлович (09. 08. 1974, с. Лисівці, нині Заліщиц. р-ну) – спортсмен (футбол). Син *М. Николайчука*. Сріб. призер чем-ту України (1997). Закін. Терноп. худож. школу, Львів. спорт. інтернат (нині уч-ще олімпій. резерву); навчається в ТАНГ (нині ТНЕУ). Граєць юнац. збірної

СРСР. Від 1978 – у м. Тернопіль. Виступав за команди вищої ліги першості України з футболу: “Нива” (1992–95, м. Тернопіль), “Динамо” (1996–2001, м. Київ), “Чорноморець” (1997, м. Одеса), “Металург” (м. Маріуполь); Німеччини: “Варен” (2002–04, м. Мюріц), “Пройсен” (2004–07, м. Магдебург); на Кубок УЄФА – “ХТК” (Фінляндія), “Національ” (Румунія). Нині виступає в чем-ті Терноп. обл.

Б. Мельничук.

НИКОЛІН

Василь (псевда: “Мороз”, “Богдан”, “Хмель”; 1924, с. Олексинці, нині Борщів. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Очільник Віньковец. (нині Хмельн. обл.) надрайон. проводу ОУН.

М. Федечко.

НИКОЛІШИН

Олег Михайлович (28. 05. 1960, м. Зборів) – лікар, науковець. Закін. Терноп. мед. ін-т (1983,

нині ТДМУ). Працював у відділ. патології кульш. суглоба в клініках ін-ту Всерос. наук. центру “Відновна травматологія та ортопедія” (1983–89, м. Курган, РФ). Від 2001 – лікар-травматолог у Козів. рай. лікарні. Автор 18 наук. робіт, більше 10 публ.

у фах. виданнях, 6 рац. пропозицій, 2 патентів на нові методи лікування хворих із травмами го-мілково-ступн. суглоба.

Б. Мельничук, Ж. Романюк.

НИКОН

(в миру – Бессонов Микола Миколайович; 10. 07. 1868, Могильов. губ., нині Білорусь – 1919, м. Одеса) – церковний і громадський діяч. Канд. богослов'я. Закін. духов. акад. у м. Москва (нині РФ). 1892 прийняв чернеч. постриг. Викл. у Новгород. і Москов. духов. семінаріях, ректор Благовіщен. та Иркут. духов. семінарій. Від 1906 – єпископ Балтський, вікарій Поділ. єпархії. Лютий 1909–січень 1913 – єпископ Кременец., 1-й вікарій Волин. єпархії. Депутат 4-ї Держ. думи Росії (1912–17). 1913–17 – єпископ Єнісей. і Красноярський. У липні 1917 відмовився від єпископ. сану. Наприкінці 1917–на поч. 1918 – в Мін-ві віросповідань УНР у м. Київ.

П. Гуцал.

НИКОНІВ

Наум Архипович (01. 11. 1873, с. Варварівці, нині Красноград. р-ну Харків. обл. – 07. 11. 1925, с. Щепюрно біля м. Каліш, Польща) – військовик. Генерал-хорунжий Армії УНР (1919). Від червня 1916 до липня 1917 воював на Тернопільщині у рос. армії як ком-р дивізії 34-го корпусу під команд. П. Скоропадського. Навесні 1919 командував в Армії УНР 1-ю Волин. дивізією, що вела бої з більшовиками на Кременеччині. Влітку–восени 1920 очолював резерв. війська Армії УНР, котра в липні та вересні того ж року воювала проти більшовиц. частин на пд. Тернопільщини. Наприкін. листопада 1920 інтернували поляки біля м-ка, нині смт Підволочиск.

П. Гуцал, М. Литвин.

НИКОНЕНКО

Сергій Петрович (16. 04. 1941, м. Москва, нині РФ) – актор, режисер, сценарист, телеведучий. Нар. артист Росії (1991). Орден “Знак Пошани” (1971). Лауреат Держ. премії Росії (1970), Ленін. комсомолу (1976). Нагороди кінофестивалів. Закін. актор. (1964) і реж. (1972) ф-ти Всесоюз. ін-ту кінематографії (м. Москва). 1964–74 працював у Театрі-студії кіноактора (м. Москва). Ролі в укр. к/ф: “Серце не прощає” (1961), “Шурка обирає море” (1964), “Білий вибух” (1969) та ін. В квітні 1999 зустрічався з творч. громадськістю в Тернополі в театрі актора і ляльки.

О. Доля, В. Левицький.

НІМЕК

Семен (08. 06. 1901, с. Зозулинці, нині Заліщиц. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Вояк УГА. Від 1923 – в Канаді. Проживав у м. Ванкувер. Діяльний в укр. т-вах, провід. чл. Укр. стрілець. громади.

Б. Мельничук, М. Федечко.

НІМЕЦЬ

Роман Федорович (20. 04. 1953, м. Бучач) – ветеринарний лікар, громадський діяч. Полковник мед. служби. Закін. Львів. зоовет. ін-т (1977, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Працював нач. вет. пункту відділу тилу Чорномор. флоту (м. Феодосія). Від 1981 – вет. лікар тилу окр. бри-

гади мор. піхоти, нач. вет.-епізотич. загону контрол. пункту і нач. відділу с. госп-ва ЧФ. Від 1993 – нач. вет. служби ВМС України, 1997 – нач., гол. інспектор служби вет. медицини командування ВМС ЗС України.

Б. Головин.

НІМЦІВ

Юрій Михайлович (29. 04. 1935, м. Тернопіль) – фармацевт, громадський діяч.

Від 1944 – у Німеччині, де проживав у таборі для переміщ. осіб “Нова Говерля” біля м-ка Ноймаркт. 1949 емігр. до Австралії. Закін. фармацевт. ф-т Сідней. ун-ту (1958). Відкрив власну аптеку в м. Лавсон. Співзасн. УЛТ Сх. Австралії, діяльний в ін. орг-ціях.

Б. Головин.

НІТЕФОР

Михайло (1901, с. Гаї Розтоцькі, нині Зборів. р-ну – 27. 02. 1955, м. Торонто, Канада) – інженер-агроном, учасник національно-визвольних змагань. Старшина УГА. Вищу освіту здобув у м. Прага (нині Чехія). Від 1952 – в Канаді. Діяльний в укр. орг-ціях. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук, М. Федечко.

“НОВА ЕРА”

– обласна газета. Вих. у м. Тернопіль від 2006 укр. мовою раз на тиждень. Засн. – ТзОВ “Телерадіокомпанія “Нова ера””; вид. – колектив газети. Гол. ред. – *Ю. Олійник*, від 2008 – А. Дудка. Наклад (2009) – 20000 прим.

Б. Мельничук.

НОВА

Марія Антонівна (21. 08. 1956, м. Самбір Львів. обл.) – педагог, громадський діяч. Вчитель-методист. Засл. вчитель України (2006). Відмінник освіти України (2003). Галуз. нагороди. Лауреат конкурсів “Стратег освіти” (2003), “Людина року-2005” (м. Тернопіль). Закін. Львів. ун-т

(1978, нині нац. ун-т). Працювала вчителем Дроздян. СШ Білоцерків. р-ну Київ. обл. (1978–81); учителем, заст. дир. Терноп. СШ № 11 (1981–99); від 1999 – заст. дир., вчитель Терноп. укр. г-зії. Діяльна у “Просвіті” та ін. т-вах. Координатор наук. т-ва “До глибин” (від 1999, м. Тернопіль). Співавт. 6 метод. посібників.

Б. Мельничук, М. Федечко.

НОВАЦЬКА

Стефанія Антонівна (14. 01. 1928, с. Бібрка Сяноц. пов., нині Польща) – вишивальниця, публіцист, громадська діячка. 1946 депортов.; проживає в с. Слобідка Козів. р-ну. 1944 ув’язн. за зв’язки з УПА. Вишиває костюми різних регіонів України, блузки, рушники, головні убори, хоругви, килими, покривала, занавіски, салфетки. Учасниця виставок нар. вишивки. Діяльна у громад. житті. Автор кн. “Недописана книга” (2003).

У. Коропецька, Б. Петраш.

“НОВЕ ЖИТТЯ”

– газета. Орган окруж. езекутиви ОУН у м. Скалат (нині Підволочис. р-ну). Вих. від 01. 08. 1941. Обсяг – 4 стор. Редагувала колегія. У логотипі видання зображ. тризуб. Наявність у фонді ЛНБ: 1941 – Р. 1, ч. 1.

М. Галушко, Б. Мельничук.

“НОВЕ ЖИТТЯ”

– газета. Орган Терноп. обкому КПУ і обл. ради депутатів трудящих при Бережан. тер. виробн. колгосп.-радгосп. управлінні. У ДАТО зберіг. номери за 1962.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“НОВЕ ЖИТТЯ”

– газета. Орган Тимчас. упр. м. Борщів; вих. від жовтня 1939 укр. мовою 2 рази на тиждень. У надзагол. гасло: “Пролетарі всіх країн, єднайтеся!”. В. о. ред. – Поліщук (1939). Наклад – 2100 прим. Від № 19 вих. під н. “Червоний Жовтень”. У ДАТО зберіг. номери: мф № 9: 1939 – № 10–17; № 17: 11. 12. 1939.

М. Галушко, Б. Мельничук,

Б. Хаварівський.

“НОВЕ ЖИТТЯ”

– газета. Орган Чортків. повіткому КП(б)У та політвиконкому (1939–40, № 18); Чортків. РК КП(б)У і райвиконкому (1940, № 19–195); Чортків. міськкому, райкому КП(б)У і рай. ради (1941); вих. укр. мовою, щоденно. Ред. М. Панченко (1940). Обсяг – 2–4 стор. Від серпня 1941 не виход.; вихід поновл. 10. 01. 1945. Нині вих. під назвою “Голос народу”. У ДАТО зберіг. номери за 1945–62; окр. номери за 1940 є у НДБ ДАЛО.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“НОВЕ ПОКОЛІННЯ”

– газета. Лауреат Всеукр. конкурсу шкіл. газет “Голоси молодих” (2006). Вих. у г-зії-спецшколі-інтернаті в м. Терехівці від 2001 укр. мовою раз на місяць. Засн. і вид. – старшокласники навч. закладу. Наклад (2009) – 200 прим.

Б. Мельничук.

НОВЕЛА

– невеликий прозовий твір. У ньому висвітл. незвич. життєва подія або переживання, настрої персонажа. Заверш. несподіваним фіналом, має напруж. дію. Персонажі Н. – люди переважно сформов., які потрапили у складні життєві обставини. Н. властиві лаконізм, економність, точність зображал.-виражал. засобів, глб. психологізм і настроєвість; її композиція може обмеж. кульмінацією за усічених зав’язки та розвитку дії. Має одноліній. сюжет, мінімум персонажів та подій. Серед тв. авторів із Тернопільщини пошир. від кін. 19 ст. Н. є у доробку *І. Демчишина, Ф. Коковського, Р. Купчинського, Б. і Л. Лепких, Б. Харчука, Б. Хижняка.* Серед сучас. письм.-новелістів краю: *З. Замкова, В. Корнієнко, Б. Мельничук, В. Присяжний, Ж. Юзва.*

Б. Мельничук, Л. Щербак.

НОВІЦЬКА

Надія Семенівна (25. 05. 1962, с. Вишгородок Лановец. р-ну) – бібліотекар-бібліограф. Галуз.

нагороди. Закін. Рівнен. ін-т культури (1984, нині гуманітар. ун-т). Працювала бібліотекарем Вишгород. б-ки (1979); методистом, провід. методистом, зав. наук.-метод. відділ. Терноп. обл. універсал. наук. б-ки (1984–93); від 1993 – заст. дир. з наук. роботи, 1994 – дир.

Терноп. обл. б-ки для дітей, де з її ініціативи 2002 створ. центр доступу і навчань в інтернеті. Чл. Президії асоц. дит. б-к України, очолює секцію “Соціальний захист бібліотекарів”.

Б. Мельничук.

НОВОСА́Д

Євгенія Іванівна (03. 03. 1928, с. Вербоваць, нині Лановец. р-ну) – педагог, громадська діячка. Закін. у м. Кременець пед. уч-ще і учит. ін-т (нині ТНПУ), Рівнен. пед. ін-т (нині ун-т).

Працювала вчителем укр. мови та літ-ри у Вербоваць. ЗОШ. Співорг-тор “Просвіти” в родин. селі (1990), діяльна в ін. т-вах. Авторка кн. “Вербоваць” (Т., 2005), краєзн. публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук.

НОВОСА́Д

Світлана Гнатівна (20. 07. 1941, с. Вільшаниця, нині Білогір. р-ну Хмельн. обл.) – вишивальниця, літератор, фольклорист.

Нар. майстриня України (1999). Засл. майстер нар. творчості (2009). Дипломи: Держ. упр. справами (2006), Мін-ва праці та соц. політики України (2008), ін. нагороди. Почес. чл. “Просвіти” (1995). Закін. Кременец.

мед. уч-ще (1958). Працювала акушеркою, мед. сестрою у Лановец. ЦРЛ (1958–92). У доробку – килими, рушники, портрети, обруси, серветки, картини, нар. одяг та ін. Вишивки – у фондах ТОКМ, приват. колекціях в Україні й за кордоном. Учасн. та переможець всеукр., обл., рай. виставок; 3 персон. – у м. Київ. На ТТБ знято 3 т/ф про творчість Н. Автор поезій, гуморесок у ЗМІ.

Б. Мельничук.

НОВОСЕ́ЛЬСЬКИЙ

Зіновій Мар’янович (18. 01. 1955, с. Підгайчики Зборів. р-ну) – економіст, управлінець, громадський діяч.

Депутат Терноп. міськ. ради (2006). Галуз. нагороди. Закін. ТФЕІ (1977, нині ТНЕУ). Працював на різних посадах у фінанс. відділі Терноп. рай. ради; від 1979 – в Терноп. міськ. фінанс. відділі: економіст, ст. економіст, ст. ревізор, нач.

штат. відділу, заст. зав.-нач. бюджет. відділу, зав. фінанс. відділу. Від 2002 – нач. фінанс. відділу, 2003 – нач. фінанс. упр. Терноп. міськ. ради, 2005 – заст. міськ. голови – нач. упр. фінансів та бюджету. Чл. викон. ком-ту міськ. ради 3-х

склик. (від 1998). Чл. правління Всеукр. громад. орг-ції “Асоціація фінансистів України” (від 2000), голова Терноп. обл. орг-ції цієї структури (від 2004).

І. Дем’янова, Г. Івахів.

НОВОСІЛКІВСЬКЕ РОДОВИЩЕ ПІСКУ

– природне скупчення корисної копалини на території Заліщицького району. Розташ. за 16 км на пн. схід від м. Заліщики, біля пд. околиці с. Новосілка. Пл. родовища – 84 га. Детально розвід. ДГП “Західукргеологія” (1982). Корис. копалина – пісок серед. потужністю 13,3 м, придатний як сировина для буд. розчинів. Затвердж. запаси за пром. категоріями – більше 5000 тис. м³. Родовище не розробляють.

В. Кітура, М. Сивий.

НОВОСІЛКІВСЬКИЙ ЗАМОК

– оборонна споруда в с. Новосілка (колиш. Новосілка-Костюкова) Заліщиц. р-ну. Пам’ятка арх-ри місц. значення. Від замку зберег. одна напівзруйн. двохярус. т. зв. “Вежа Володимирівського”. Назви села і вежі пов’язані зі шляхет. родом Костюків-Володимирівських, які були власниками Новосілки

від 1547 протягом тривалого часу і заклали замок. Замок збуд. 17 ст. на узвишші, що з трьох боків оточ. невел. потічок Хромова. Мури фортеці, завтовшки 1,5 м, у плані утвор. прямокутник із чотирма баштами на кутах. Окрім того, для зміцнення обороноспроможн. з трьох боків були викопані глиб. рови. На замок напад. татари, 1672 його зруйнували турки, від кінця 17 ст. він втратив оборон. значення і занепав. Від серед. 19 ст. мури і вежі замку почали розбирати на мощення дороги та місц. будинків. Помітні залишки валів і ровів.

В. Бойко.

НОВОСІЛКІВСЬКИЙ СПІРТОВИЙ ЗАВОД

– промислове підприємство у с. Новосілка (нині Підволочис. р-ну). Засн. 1905 поміщик Й. Таненбаум. Працювали тоді 7 осіб по півдня; випуск. 30 дал спирту з картоплі, брагу як відходи вироб-ва використ. у тваринництві. Нині

“Н. с. з.” – одне з найрентабел. підпр-в спирт. галузі України. Виробляє спирт етил. неденатурований із зерн. сировини; щодоби 190 осіб у дві зміни випускають понад 2500 дал спирту, який реаліз. в Україні й за її межами; горілку “Золоте поле”, “Міленіум” тощо. Партнери – підпр-ва “Шустов”, “Олімп”, “Хортиця” та ін. Дир. – Д. Андрійчук, М. Гуменюк, нині – В. Кривонос. Діють мед. профілакторій, спортзал, їдальня.

І. Дем’янова, Г. Івахів.

НОВОСТАВСЬКЕ РОДОВИЩЕ КРЕЙДИ

– природне скупчення корисної копалини. Розташ. за 1 км на пд. від с. Новостав Шумс. р-ну, на пр. березі р. Влія. Обстеж. 1986 ДГП “Західукргеологія”. Корис. копалина – крейда біла серед. потужністю 24 м, придатна для вироб-ва природ. кускової, дробл. та молотої крейди та отрим. вапняк. муки для мінерал. підгодівлі с.-г. тварин і птиці, для отрим. буд. вапна тощо. Запаси сировини – понад 100 тис. м³.

В. Кітура, М. Сивий.

“НОМЕР ОДИН”

– газета. Вих. у м. Тернопіль від 2005 укр. мовою раз на тиждень. Засн. і вид. – ПП “Агентство тернопільських новин”. Гол. ред. – В. Попович. Наклад (2009) – 18200 прим.

Б. Мельничук.

НОСКОВСЬКИЙ

Роман Володимирович (13. 03. 1893, с. Сорочки, нині Бучац. р-ну – 02. 04. 1917, м. см. невід.) – лікар, громадський діяч. Навчався в г-зіях у містах Бучач та Львів, на мед. ф-ті Львів. ун-ту (1912–14; під час навчання – співзасн. акад. спорт. т-ва “Україна”, чл. т-ва “Сокіл-батько”, університет. т-ва “Медична громада”). Закін. мед. студії в ун-ті у м. Відень. Працював лікарем у таборі для полонених у м. Кніттільфельд (обидва – Австрія), від 1916 – з батальйоном польов. стрільців учасник бой. дій на Італ. фронті.

Я. Ганіткевич, Г. Івахів, П. Пундій.

ОБОРОТОВ

Юрій Миколайович (14. 09. 1946, с. Лави Єлец. р-ну Липец. обл., нині РФ) – правник, педагог. Д-р юрид. н. (2003), проф. закін. Засл. юрист України. Відмінник освіти України. Закін. юрид. ф-т Одес. ун-ту (1973). Працював асист., ст. викл., доц. каф. теорії та історії держави і права (1973–98), від 1998 – дир. Ін-ту європ. права, зав. каф. теорії держави і права, проректор з наук. роботи (усі – Одес. нац. юрид. акад.). Автор більше 100 наук. праць, у т. ч. 5 монографій. Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема підтримує наук. зв'язки з юрид. ф-том ТНЕУ; 2005 – голова держ. екзамен. комісії зі спеціальності “Правознавство”.

М. Кравчук.

ОБУХОВСЬКА

Світлана Володимирівна (10. 04. 1966, м. Тернопіль) – актриса. Галуз. нагороди. Закін. Теробовлян. культ.-освіт. уч-ще (1989, нині вище уч-ще культури). 1983–85 – солістка нар. ансамблю танцю “Червона калина”; від 1986 – актриса Терноп. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). Зіграла понад 100 ролей, у т. ч. (“Блез” К. Маньє), Друзіла (“Калігула” А. Камю), Оляна (“Коханий нелюб” Я. Стельмаха), Мері (“Туцулка Ксеня” Я. Барнича), Джени (“Нічні дебати” Р. Куньї), Юстя (“За двома зайцями” М. Старицького) та ін. Знім. у к/ф “Іван та кобила” й ін.

Б. Мельничук.

ОБШАРСЬКА

Раїса Володимирівна (з дому – Федчишин; 09. 08. 1964, с. Устечко Кременец. р-ну) – педагог,

літераторка. Чл. НСЖУ (2009). Дипломантка обл. конкурсу “Голос серця” (2001), диплом 1-го ступ. 2-го обл. конкурсу пам'яті В. Вихруща (2002). Чл. літ. об'єдн. при Терноп. обл. орг-ції НСПУ. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1983) та Рівнен.

пед. ін-т (1995, нині гуманіт. ун-т). Від 1996 – зав. дошкіль. навч. закладом № 1 у м. Чортків. Автор зб. поезій, прози та пісень “Краплини серця полум'яні” (2001), “Місто нев'янучих квітів” (2002), “Цілунокки диких перехресть”, “Арія синички” (обидві – 2003), “Сповідь червоної нитки” (2008) та ін.

Б. Мельничук, Я. Чорпіта.

ОВЕРКО

Омелян Степанович (03. 02. 1951, с. Нові Петликивці Бучац. р-ну) – господарник, громадський діяч. Подяка КМ України (2007). Депутат Бучац. рай. ради 2-х склик. (від 2002). Закін. Львів. лісотех. ін-т (1975, нині нац. лісотех. ун-т України). Працював верстатником (1968–70), майстром цеху (1975), ст. інж. (1975–85), гол. інж. (1985–2002, усі – Бучац. лісгоспаг); від 2002 – міський голова Бучача. Ініціатор і орг-тор реставрації ратуші та істор.-культур. пам'яток міста. Голова рай. орг-ції Конгресу укр. інтелігенції (м. Бучач).

Б. Мельничук, М. Федечко.

ОВСІЙЧУК

Володимир Антонович (28. 07. 1924, с. Мал. Скнит Славут. р-ну, нині Хмельн. обл.) – мистецтвознавець. Д-р мистецтвознавства (1990). Засл. діяч мист-в України (1989). Проф. (2001). Чл. НСХУ. Чл.-кор. Акад. мист-в України (2000). Орден: Черв. зірки, Вітчизн. війни 1-го ступ., Слави 3-го ступ., “За мужність”, кн. Я. Мудрого 5-го ступ. (2009). Держ. премія України ім. Т. Шевченка (1994), Премія НАН України ім. І. Франка

(2000). Учасник 2-ї світ. війни. Закін. Львів. ун-т (1952, нині нац. ун-т). Працював у м. Львів: зав. відділу картин. галереї (1952–79), н. с., зав. відділу Ін-ту мистецтвознавства, фольклору та етнографії (1979–86); 1965–79, від 1986 – викл. Львів. ін-ту приклад. та декор. мист-ва. Під кер-вом *Б. Возницького* збирав твори образотв. мист-ва на Тернопільщині. Автор книг, статей.

Б. Мельничук.

ОГИР

Олександр Володимирович (24. 10. 1958, с. Плетений Ташлик Маловисків. р-ну Кіровоград. обл.) – вчений у галузі філософії, педагог. Канд. філос. н. (1987). Доц. (1988). Депутат Терноп. обл. ради (1990–94). Закін. Київ. ун-т (1981, нині нац. ун-т). Від 1985 – у м. Тернопіль: асист., ст. викл., доц., зав. каф. філософії та економіки, логіки і соціології, ст. н. с. ТДПУ (1985–96, нині ТНПУ). 1996–2000 – нач. відділу менеджменту ПМП “Водолій”. 2000–01 – викл. Терноп. ін-ту економіки та підприємництва. Від 2001 – зав. каф. соціал.-гуманіт. дисциплін Терноп. філії Європ. ун-ту. Співзасн. громад.-політ. клубу “Дума” (1987), чл. НРУ. Автор більше 50 наук. праць, публікацій на політ. та екон. теми.

Б. Мельничук.

ОГНІСТІЙ

Андрій Володимирович (27. 05. 1971, м. Тернопіль) – викладач, спортсмен. Канд. н. з фізич.

виховання і спорту (1999), доц. М. сп. зі спорт. гімнастики. Відмінник освіти України. Закін. Терноп. пед. ін-т (1992, нині ТНПУ). У цьому ВНЗ: 1999–2000 – асист., від 2000 донині – зав. каф. фіз. виховання. Автор 50 наук.-метод. праць, у т. ч. “Оздоровчі види гімнастики”, “Основи професійної прикладної фізичної підготовки”.

Я. Пархомчук, Л. Шеремет.

ОДЖІНСЬКИЙ

Олег Ростиславович (16. 01. 1970, м. Бучач) – правник, податківець. Підполковник податк. міліції. Галуз. нагород. Закін. Львів. політех. ін-т (1993, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), Нац. акад. внутр. справ України у м. Київ (1999). Від 1998 – на операт. роботі у карн.

розшуку при Терноп. Упр. внутр. справ, зав. операт. сектору відділу б-би з корупцією в органах ДПС ДПА; від 2009 – 1-й заст. головинач. упр. податк. міліції Терноп. обл.

Б. Мельничук.

“ОДНОДНІВКА БЕРЕЖАЊСЬКА”

– газета. Вид. у м. Бережани 02 (14). 02. 1886 для збору коштів на руську (укр.) бурсу в цьому місті. Відп. видавець – *С. Ленкий*. Обсяг – 4 стор. Віддрук. у “Печатні А. Ціхоцького”.

М. Галушко, Б. Мельничук.

ОДРЕХІВСЬКИЙ

Петро Михайлович (16. 07. 1968, с. Золота Слобода Козів. р-ну) – музикант (баяніст-акордеоніст), педагог. Прем’єр-прі Паризької нац. консерваторії (2001, Франція). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1987), Львів. консерваторію (1994, нині нац. муз. акад.). 1993–2000 – артист Львів. фольклор. оркестрів “Горицвіт”, “Львівські музики”, з якими виступав на гастролях у Бельгії, Голландії, Люксембурзі, Німеччині, Польщі, Франції, Швейцарії. Від 2000 – у м. Париж. Виступав із сольн. концертами у Франції, учасник міжнар. фестивалів у містах Авіньйон, Канни. Від 2004 – проф. муніцип. консерваторій у містах Вільпан, Монтарж (Франція), водночас – соліст Брістон. симфон. оркестру. 2006 – сольний концерт у “Цуда-хол” (м. Токіо, Японія).

В. Шкільний.

ОДРІНСЬКИЙ

Володимир Леонідович (07. 03. 1976, м. Тернопіль) – актор, співак. 3-я премія міжнар. конкурсу мист-в 21 ст. (2005, м. Ворзель, Київ. обл.), дипломант міжнар. конкурсу ім. Бюль-Бюля у м. Баку (2007, Азербайджан), учасник міжнар. конкурсу тенорів ім. Л. Паваротті у м. Санкт-Петербург (2008, РФ; увійшов у 30-у найсильніших). Закін. театр. відділ. Терноп. муз. уч-ща (1998, кер. курсу *В. Хім’як*), Київ. консерваторію (2002, нині нац. муз. акад.). Працював у Терноп. обл. драм. театрі (1998–99, нині акад. обл. драм. театр), від 2002 – соліст Київ. акад. театру оперети. Серед партій: Андрій (“Запорожець за Дунаєм” С. Гулака-Артемовського), Директор театру (одноймен. опера В.-А. Мо-

царта), Альфред (“Летюча миша” Й. Штрауса), Фреді (“Моя чарівна леді” Р. Лоу), Рауль (“Фіалка Монмартру” І. Кальмана) та ін.

Б. Мельничук.

ОЖОГАН

Василь Михайлович (19. 08. 1959, с. Шишківці Борщів. р-ну) – педагог, науковець, мовознавець. Д-р філол. н. (1998), проф. (1999). Відмінник освіти України. Закін. Одес. пед. ін-т (1982, нині Південноукр. нац. пед. ун-т). Працював учителем Озерян. СШ Борщів. р-ну (1982–83); у Кіровоград. пед. ін-ті: асист. каф. філол. дисциплін (1983–86), 1989–94 – ст. викл. каф. укр. мови, доц. каф. філол. дисциплін, 1997–2003 – доц., проф. каф. укр. мови, декан філол. ф-ту, 2003–04 – проректор, від 2004 до нині – проф. каф. укр. мови. Автор більше 100 наук. праць. Чл. координац. ради з питань мовознавства, експерт. комісії Мін-ва освіти і науки України, відп. секр. наук. зб. “Актуальні проблеми граматики”, окр. вид. “Наукових записок. Серія “Філологічні науки”, наук. зап. “Студентський вісник”, ред. рад альманахів “Рідний край” (м. Полтава), “Філологічні студії” (м. Луцьк).

В. Барна.

ОЗЕРНЯНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ТЕАТР

– аматорський драматичний колектив. Діє в с. Озерна Зборів. р-ну при сільс. БК від 1960-х, від 1972 – нар. У репертуарі – п’єси вітчизн. і зарубіж. авторів, зокрема, “Веселка” *М. Зарудного* (запис респ. телебачення), “Трибунал” А. Макайонка (золота медаль на Всеукр. огляді (1972), “Поки гарба не перекинулася” О. Йоселіані (бронз. медаль на цьому ж огляді), “Як наші діди парубкували” *В. Канівця* (кубок ім. *Леся Курбаса*), “Мартин Боруля” І. Карпенка-Карого, “Украдене щастя” *І. Франка*, “У неділю рано зілля копала” *О. Кобилянської*, “Повернися, сину!” *Б. Мельничука*, “Сватання на Гончарівці” *Г. Квітки-Основ’яненка*, “Піти й не повернутись” *В. Бикова* та ін. Гастролі у Болгарії (1980) з виставою “Люди в шинелях” *І. Рацади*. Реж. – *М. Коцюлим* (1970–2005, поставив понад 40 вистав), *Н. Бобко* (від 2005).

Б. Мельничук, Б. Петраш.

ОКАЛЬСЬКА

Тетяна Володимирівна (28. 02. 1974, м. Борщів) – художниця, вишивальниця. “Людина року” Борщівщини в номінації “Надія року” (2000). Майстер сучас. образотв. та декор.-приклад. мист-ва (2006). Дипломи 2-го і 3-го ступ. мист. премій ім. Я. Музики (2006, 2008). Закін. Москов. агро-інж. ун-т (1996, РФ), Борщів. школу мист-в (1998). Працює в крапковій гра-

фіці (храми, фортеці, дерева), вишиває ікони. Персон. виставки у Тернополі: 1999, 2000 (“Храми Борщівщини”), 2003 (“Світ графіки Тетяни Окальської”), 2009 (всі – ТОХМ); 2004 – в с. Бурдяківці Борщів. р-ну (мемор. обл. музеї

Л. Левицького); у м. Рівне – 2001 (“Мовчазні свідки минулого”). Проілюстр. книжку-розмальовку для дітей “Моя маленька Батьківщина” (2002), кн. *Н. Стрепко, М. Довгошій, Я. Злонкевича* та ін. Чл. творч. об’єдн. “Потік” при Борщів. краєзн. музеї. Роботи зберіг. у приват. колекціях у Вел. Британії, Польщі, РФ, США.

Г. Івахів, Г. Костів-Гуска.

О’КОННОР

Бернард (бл. 1667, Ірландія – р. см. невід., Вел. Британія) – лікар, мандрівник. Ірландець за походженням. Проф. медицини. Чл.-кор. Лондон. королів. т-ва. Від 1693 – у Польщі, лікар королів. двору. Подорожі тер. Речі Посполитої, зокрема побував у містах Бережани, Бучач, Гусятин, Підгайці, Тереховля, Чортків, м-ку Золотий Потік (нині смт Бучач. р-ну), про що видав “Історію Польщі” у 2-х т. (1698).

П. Гуцал.

ОКОПІВСЬКА ФОРТЕЦЯ

– оборонна споруда, пам’ятка архітектури національного значення. Розташ. у с. Окопи Борщів. р-ну, при злитті рік Збруч та Дністер на вис. скеляст. узвишші, що домінує над довколиш. місцевістю. 12–13 ст. тут було давньорус. сели-

Східна Кам’янецька брама.

ще. Фортецю 1692 побуд. поляки зі стратег. метою – заблокувати туркам захоплення м. Кам’янець-Подільський (нині Хмельн. обл.), яке тоді неможливо було здобути штурмом; тому назвали “Окопи Гори Святої Трійці, блокада Кам’янець-Подільського”. Орг-тор побудови укріплення – корон. гетьман С. Яблоновський. Буд. роботи, якими кер. київ. воєвода М. Концький, викон.

Західна Львівська брама.

за 6 тижнів. Гарнізон фортеці громив турецький конвой з припасами, робив вилазки до околиць міста і водночас відбив усі спроби нападників захопити твердиню. Бойові дії тривали до 1699, коли турки, за Карловицьким трактатом, залишили Кам'янець-Подільський. Тоді у фортеці були 3 великі вежі, сполучені між собою мурами, окопані ровами й обладнані підйомними мостами; з півдня та східних боків – стрімкі береги річок Дністер і Збруч, з півночі й заходу – насипані потужні вали. Після закінчення польсько-турецької війни фортеця втратила стратегічне значення і почала занепадати. Проте 1711, коли виникла загроза нападу турків і шведів із боку Волощини, муровані стіни зміцнили, збільшили чисельність гарнізону, завезли додаткові гармати. 1769 тут – один із пунктів оборони так званого Барського конфедерату. Російське військо, взявши фортецю в штурм, значно пошкодило її. Після переходу під владу Австрії фортеця була опорним пунктом під час підготовки до війни з Туреччиною. Згодом у твердині тривалий час розміщувалася митниця. 1905 Польське товариство шанувальників старовини реставрувало брами, що засвідчує мармурова пам'ятна таблиця. 1915 росіяни почали прокладати залізницю до Кам'янець-Подільського і розібрали для залізничного насипу значну частину фортечних валів. Донині зберегли дві брами: західну – Львівська та східну – Кам'янецька, є руїни дозорної вежі на стрімкій скелі над Збручем, рештки валів та ровів.

В. Бойко.

“ОКТАВА”

– чоловічий вокальний аматорський ансамбль у м. Тербовля. Створено 1967 при культурно-освітній установі (нині вище навчальний заклад культури). Від 1995 – народний. Переможець Всеукраїнського фестивалю “Байда” (м. Тернопіль); Всеукраїнського фестивалю-конкурсу “Стрілець та повстання” (пісні “Дзвони Лисони” (м. Бережани) та ін.) У репертуарі – твори українські та зарубіжні класики, українські народні, козацькі, стрілецькі, повстанські та пісні, записані у селах Тернопільської обл.

Б. Петраш.

ОЛЕКСІШИН

Іван Федорович (01. 12. 1933, с. Шибалин, нині Бережан. р-ну) – бібліотекар, літератор. Закін.

Тербовлян. культ.-освіт. технікум (нині вище навчальний заклад культури). Працював зав. б-ки у родинному селі, дир. БК у смт Товсте (нині Заліщицький р-н), літпрацівником у редакції газети, в системі зв'язку (1963–92). Автор збірок гуморесок “Сміх сміхом” (1999), “Усмішки” (2001), “Сміхомовки” (2003), “Хоч стій, хоч падай” (2004), “Жменя сміху – всім на втіху” (2006), “І жартома, і всерйоз” (2008). Поезії опубліковані у Тербовлянській, Бережанській і Заліщицькій районних газетах; гумор. й сатирич. вірші – від 1980-х – у г. “Сільські вісті”, “Радянська Україна”, ж. “Перець” (усі – м. Київ).

Г. Яворський.

ОЛЕКСІВ

Ірина Степанівна (12. 08. 1936, с. Лісники, нині Бережан. р-ну) – вишивальниця. Чл. НСНМУ (2000). Закін. Бережан. мед. уч-ще (1956). Працювала зав. ФАП у с. Посухів, фельдшером в с. Літятин (обидва – Бережан. р-ну), на Бережан. склозаводі. Від 1986 – чл. клубу вишивальниць при Бережан. краєзн. музеї. Твори: жіночі та чоловічі сорочки, рушники, обрус, серветки, пошивки на подушки. Роботи експонувалися на виставках у Канаді (1987), містах Київ, Тернопіль, Бережани та ін.

З. Бойко, А. Гриб.

ОЛЕКСІВ

Тарас Миколайович (19. 09. 1937, с. Дубівці, нині Терноп. р-ну) – лісівник, науковець. Канд. с.-г. н. (1987). Чл. Кор. Лісів. АН України (2001). Закін. Кременецький лісотех. технікум (1956), Львів. лісотех. ін-т (1966, нині нац. лісотех. ун-т України). Від 1959 – майстер лісозаготівель у Кемеров. обл. (нині РФ); десятник, технік-лісівник, пом. лісничого, лісничий та інж. ліс. культур Надвірнян. лісокомбінату, заст. дир. Ворохтян. лісокомбінату. Спі-

ворг-тор природ. заповідника “Горгани” (1996), від 1997 донині – ст. н. с.; співініц. створ. держ. дендролог. парку “Високогірний” (1967; пл. 124 га), одночасно – лісничий Бистриц. лісництва (всі – Івано-Фр. обл.). Досліджує біол. та екол. властивості й методи розмнож. сосни кедрової європейської та ін. Автор понад 60 наук. праць і 50 статей у ЗМІ.

М. Ханас.

ОЛЕКСІЇВ

Олександра Олександрівна (01. 07. 1944, с. Слобідка Кузьминська, нині Городец. р-ну Хмельн. обл.) – економіст,

правник, громадська діячка. Почес. грамоти, нагороди. Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1972, нині ТНЕУ). 1975–2004 – економіст Терноп. обл. відділу соц. забезпечення, заст. гол. бух., агроном будинків-інтернатів, нач. сектору труд. та побут. влаштування інвалідів, заст., нач. обл. упр. соц. захисту Терноп. ОДА. Від 2004 донині очолює Терноп. обл. орг-цію профспілок працівників соц. сфери України.

Б. Мельничук, Я. Пархомчук.

ОЛЕКСЮК

Василь Степанович (28. 12. 1926, с. Загір'я, нині Зборів. р-ну) – педагог, краєзнавець, публіцист, громадський діяч. Закін.

Кременец. учит. ін-т (1946, нині ТНПУ), Львів. пед. ін-т (1962). 1948 заарешт. органи МДБ за зв'язки з підпіллям ОУН і УПА. Працював учителем у школах Зборів., Кременец., Золочів. (Львів. обл.) р-нів, викл. у Золочів. с.-г. технікумі (нині коледж Львів. нац. аграр. ун-ту), Бучац. радгосп-технікумі (нині аграр. коледж). Співзасн. рай. орг-цій НРУ, НТШ, голова Стебниць. міськ. ТУМ (1991–95, Львів. обл.). Автор монографії про с. Загір'я (2001), істор.-краєзн. зб. “Залозецький край” (2004), кн. “Новосели-

ще – 60-х років буття”, статей у ЗМІ. Збирав відомості до Мартирології замучених греко-католических священників.

О. Козубський, Б. Мельничук.

ОЛЕКСЮК

Іван Прокопович (29. 03. 1928, с. Загір'я, нині Зборів. р-ну – 16.

03. 1989, м. Тернопіль) – педагог, культурно-освітній діяч. Галуз. нагороди. Закін. Кременец. учит. (1950) і пед. ін-ти (1964, нині обидва – ТНПУ). Працював дир. ЗОШ у с. Качанівка (Підволочис. р-ну). 1954–88 – голова Терноп. обл. ком-ту профспілки працівників культури.

В. Олексюк, Г. Яворський.

ОЛЕСНІЦЬКИЙ

Ярослав Іванович (25. 02. 1875, с. Зарваниця, нині Тереховлян. р-ну – 15. 07. 1933, м. Золочів, нині Львів. обл.) – правник, громадсько-політичний діяч, дипломат УНР. Д-р права (1904). Дитячі роки минули у селах Велеснів (нині Монастириск. р-ну), Переволока (від 1882, нині Бучац. р-ну). Навчався в г-зіях у містах Бучач, Бережани і Львів, студіював право у Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. Працював пом. адвоката у м. Стрий, 1904 відкрив канцелярію в м. Дрогобич (нині обидва – Львів. обл.). Від 1912 – у м. Львів. Належ. до кер-ва УНДП; чл. гол. виділів т-в “Просвіта”, “Народна гостиниця”, “Земля”, “Народна торгівля”. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. В період ЗУНР – у Держ. секретаріаті закорд. справ, із урядом перебував у м. Тернопіль 23. 11.–31. 12. 1918. Учасник *Акту Злуки* (зачитував фр. мовою грамоту-ухвалу УНРади ЗУНР про злуку з УНР), делегат Труд. конгресу України. Від березня 1919 – радник дипломат. місії УНР у Вел. Британії (м. Лондон); згодом очолив укр. представництво в цій країні. 1921 повернувся до Львова, викладав в Укр. таємн. ун-ті. Від 1924 – адвокат у Золочеві. Чл. гол. виділу Союзу укр. адвокатів. Співзасн. УНДО (1925), чл. його ЦК. 1930 обраний у Підгаєц. пов. послом сейму Польщі.

П. Гуцал.

ОЛЕСЬКІВ

Василь Романович (02. 01. 1968, с. Бишки Козів. р-ну) – підприємець, меценат, громадський

діяч. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. кооперат. технікум (1988, нині коопер. торг.-екон. коледж). Працював товарознавцем загот.-збут. бази Терноп. облспоживспілки (1988–96), відтак – підприємцем. Засн. (2007) і власник фірми “Ланівці-хліб”, що відновила пром. випікання хліба у райцентрі. Жертводавець на реліг. та культ.-мистец. потреби.

М. Федечко.

ОЛІЙНИК

Богдан Степанович (31. 03. 1967, с. Новосілка Підволочис. р-ну) – підприємець, громадський діяч. Депутат Скалат. міськ. (2002–06), Підволочис. рай. (2006–08), Терноп. обл. (від 2009) рад. Закін. Одес. технолог. ін-т харч. пром-сті (1991, нині акад. харч. пром-сті). Працював гол. механіком Скалат. комбінату хлібопродуктів (1991–93). Згодом – приват. підприємець. Жертводавець на церкви в м. Скалат, селах Іванівка, Митниця (всі – Підволочис. р-ну).

В. Левницький.

ОЛІЙНИК

Ігор Мирославович (01. 04. 1955, м-ко, нині смт Козова) – інженер-будівельник, громадський діяч, бібліофіл. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2005), Данила Галицького (2008), ін. нагороди. Засл. будівельник України (1998). Депутат Івано-Фр. міськ. (1988–90, 1994–98) та обл. (1998–2002, від 2002) рад. Чл. Нац. конституційної ради (2008). Закін. Львів. політех. ін-т (1978, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював різноробочим у Козів. рай. об’єдн. “Сільгосптехніка”. У м. Івано-Франківськ: майстер буд. упр. “Житлобуд-2” тресту “Прикарпатбуд” (1978–79), буд. майстер, виконроб (1981–83), гол. інж. (1983–86), нач., дир. буд. упр. “Житлобуд” (1986–2005), голова правління ВАТ “Житлобуд” (2005–06). Від

2006 – голова Івано-Фр. обл. ради. Від цього ж р. – представник України в Конгресі місц. і регіон. влад Ради Європи. Чл. Нац. конституц. ради (від 2008). Автор низки публікацій у ЗМІ. В особистій книгозбірні О. – прижиттєві видання *Б. Лепкого, В. Стефанюка, І. Франка* та ін.

В. Барна, Г. Івахів, Б. Мельничук.

ОЛІЙНИК

Ігор Ярославович (10. 05. 1941, с. Нише Зборів. р-ну) – лісівник, науковець, громадський діяч. Канд. с.-г. н. (1974). Доц. (1986). Чл.-кор. Лісівн. АН України (2001). Відмінник освіти України. Закін. Львів. лісотех. ін-т (1964, нині нац. лісотех. ун-т України). Ст. інж. Остків. держлісгоспу (1964, Рокитн. р-ну Рівнен. обл.); викл. Золочів. с.-г. технікуму (1966–71, Львів. обл.); від 1975 – ст. н. с. каф. дендрології і ботаніки, асист., ст. викл. каф. економіки й орг-ції ліс. пром-сті та ліс. госп-ва, доц. Львів. лісотех. ін-ту. Учасник та співорг.-тор. наук. експедицій (Карпати, Кавказ, Поділля). Автор більше 100 наук. праць; 2 патенти на винаходи.

І. Зілінко, О. Зілінко.

ОЛІЙНИК

Марія Леонівна (26. 10. 1912, м. Санок, нині Польща – 10. 07. 1987, м. Тернопіль, похов. у смт Гримайлів Гусятин. р-ну) – літераторка, громадська діячка. Закін. г-зію “Рідної школи” у м. Тернопіль (1930). До 1938 прожив. у Гримайлові, діяльна в “Союзі молодих українок”; виїхала до Польщі. Повернувшись, викладала у школі нім. мову, від 1948 – на Гримайлів. і Скалат. консерв. з-дах: рахівник-касир, гол. інж. Автор неопубл. спогадів, повістей. Оповідання, нариси, вірші надрук. 1993 в ж. “Тернопіль”, у рай. та обл. пресі.

Б. Головин, Б. Пиндус.

ОЛІЙНИК

Михайло Іванович (12. 03. 1958, с. Білокриниця Зборів. р-ну) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Почес. грамоти Кабміну. Закін. Львів. с.-г. ін-т (1988, нині нац. аграр. ун-т), Нац. акад. держ. упр. при Президентові України (2005, м. Київ). Працював гол. інж. (1982–91) колгоспу в с. Олів Зборів. р-ну; гол. інж. (1991), дир. (1991–97)

Зборів. райагропостачу; гол. інж. (1997–98), заст. голови правління (1998–2002) Терноп. ВАТ “Агроспецпостач”; заст. голови, 1-й заст. голови (2002–03) Зборів. РДА; нач. упр. пром-сті, енергетики, транспорту та зв’язку (2005), нач. гол. упр. пром-сті та розвитку інфраструктури (2005–09) Терноп. ОДА; від 2009 донині – заст. нач. Держ. житл.-комун. інспекції України у Терноп. обл.

О. Біла.

Олійник

Олександр Валентинович (19. 08. 1962, м. Тернопіль) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (2006), доц. (2005). Закін. Терноп. мед ін-т (1985, нині ТДМУ). Лікар у рай. лікарнях у Хмельн. і Терноп. обл. (1986–88), згодом – лікар-анестезіолог Терноп. обл. онколог. диспансеру. Від 2000 – в ТДМА (нині ТДМУ): асист., доц. курсу анестезіології при каф. шпитал. хірургії, від 2006 – зав. каф. заг. догляду за хворими Навч.-наук. ін-ту медсестринства. Автор наук. праць; 4 патенти на винаходи.

Л. Ковальчук.

Олійник

Степан Романович (10. 12. 1962, с. Золотники Тербовлян. р-ну – 27. 09. 1983, Афганістан; похов. у родин. селі) – військовик. Орден Черв. зірки (посмертно). Навчався в Терноп. СПТУ № 4. Від 1981 – в ЗС СРСР, 1982 – в Афганістані (ст. сержант, ком-р танка). Загинув у бою. Ім’ям О. назв. одна з вул. у Золотниках.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

Олійник

Юрій Володимирович (22. 07. 1965, с. Богутин Золочів. р-ну Львів. обл.) – інженер-будівельник, спортсмен, журналіст.

М. сп. з боксу (1984). Чл. НСЖУ (2006). Закін. ПТУ № 10 у м. Золочів (1982), ун-т “Львівська політехніка” (1994, нині нац. ун-т). Працював в упр. “Сургутгеологія” Тюмен. обл. (1986–89, нині РФ), Терноп. домобуд. комбінаті (1989–2000), комерц. дир. ПП “Тернопільська фірма “Будівельник”. Від 2006 – ген. дир. ТОВ “Західноукраїнський Соціо-Центр” і дир. ТОВ “Телерадіокомпанія “Нова Ера”, яка

видає г. “Нова Ера”. Від 2008 – нач. упр. кап. буд-ва Терноп. ОДА. Президент Терноп. обл. федерації регбі.

В. Уніят.

Омельяненко

Володимир Григорович (15. 01. 1964, м. Горлівка Донец. обл.) – педагог, науковець. Канд. пед. н. (1997). Відмінник освіти України. Закін. Терноп. пед. ін-т (1985, нині ТНПУ). 1985–91 – вчитель фіз. виховання Козів. 8-річн. школи. Від 1991 – в ТНПУ: асист., ст. викл., доц. (1998) каф. теорет. основ і методики фіз. виховання; від 2006 донині – декан ф-ту фіз. виховання. Автор бл. 50 наук. і наук.-метод. праць.

Б. Мельничук, Я. Пархомчук.

Онішко

Валентина Василівна (10. 02. 1916, м. Краснопілля, нині Сумс. обл.) – актриса, педагог. Дружина С. Онішка. Закін. Кадіїв. пед. ін-т (1939, Луган. обл.). Працювала вчительською (1938–39), артисткою Театру ляльок (1939–41, обидва – м. Артемівськ, нині Донец. обл.); акторкою в театрах міст Сталіно, нині Донецьк (1946–48), Полтава (1948–56), Вінниця (1956–60); 1960–70 – у Терноп. муз. драм. театрі (нині акад. обл. театр). Серед ролей: Одарка (“Запорожець за Дунаєм” С. Гулака-Артемівського), Терпилиха (“Нагалка Полтавка” І. Котляревського), Мати (“Катерина” М. Аркаса), Грохольська (“Оборона Буші” М. Старицького), Донна Консельнсьон (“Кам’яний господар” Лесі Українки) та ін. 1964 з групою акторів Терноп. театру організувала театр ляльок, який виступав із виставами у м. Тернопіль та в інших області.

Б. Мельничук.

Онишків

Антін (1876, с. Блищанка, нині Заліщиц. р-ну – 24. 11. 1922, м. Роттердам, Голландія) – правник, громадський діяч. Закін. правн. ф-т Чернів. ун-ту (нині нац. ун-т); виїхав на роботу до США, згодом – у Голландії (м. Роттердам): юрист у пароплав. компанії, засн. власну експорт. фірму; підтрим. укр. дипломат. місію, фінансово допомагав укр. артистам, які гастролюв. у Голландії.

П. Сіреджук.

Онищенко

Володимир Анатолійович (24. 03. 1949, с. Телешівка, нині Рокитнян. р-ну Київ. обл.) – художник, керамік. Чл. НСХУ (2000), НСМНМУ. Закін. Львів. ін-т приклад. і декор. мист-ва (1972, нині нац. акад. мист-в). Відтоді – у Київ. комбінаті монумент. та декор. мист-ва. Працює

в техніці димленої “сивої” кераміки. Від 1972 – учасник худож. виставок, персон. – у містах Київ (2004, 2005), Тернопіль (2008), Чернівці (2009), смт Опішня Зіньків. р-ну Полтав. обл. (2009). Автор бл. 700 публікацій у фах. виданнях та ЗМІ України. Тв. зберіг. у музеях України, приват. колекціях в Україні й за кордоном.

П. Шпорчук.

ОНИЩЕНКО

Петро Родіонович (1915, с. Вел. Снітинка, нині Фастів. р-ну Київ. обл. – 19. 05. 1978, м. Боярка, Київ. обл.; похов. у родин. селі) – журналіст, редактор, діяч ОУН. Закін. Ін-т хутра у м. Ленінград (нині Санкт-Петербург, РФ). Працював журналістом на Донбасі, у ред. житомир. обл. г. “Червоне Полісся”, ред. г. “Більшовицька будова” (м. Фастів), у ред. терноп. обл. г. “*Вільне життя*” (1939–41). Від 1941 – чл., кер. ОУН на Фастівщині, де вид. г. “Українське слово”. О. неоднораз. заарешт. фашисти; у кін. 1943 заарешт. органи НКДБ. Засудж. 06. 05. 1944 на 10 р. ВТТ. Покарання відбував на Колімі. Від 1963 – комірник Бояр. обл. лікарні. Автор повстан. листівок, пісень, віршів та ін.

Б. Уніят, В. Уніят.

ОНИЩУК

Данило Павлович (24. 08. 1946, с. Солоне, нині Заліщиц. р-ну) – педагог, літератор. Відмінник освіти України. Закін. Чернів. ун-т (нині нац. ун-т). Учитель-методист, дир. ЗОШ у смт Товсте Заліщиц. р-ну. Автор статей, поезій, слів пісень, кн. “*Літературна Заліщицщина*” (2003).

І. Дем’янова.

ОНИЩУК

Никифор Юрійович (14. 06. 1883, с. Шидлівці, нині Гусятин. р-ну – 1937, РРФСР, нині РФ) – правник, громадський діяч. Д-р права (1914). Навчався в г-зіях у містах Коломия (нині Івано-Фр. обл.) та Львів, закін. Львів. ун-т (нині нац. ун-т). Пом. адвоката у м. Борщів. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. У період ЗУНР – сотник УГА, з нею перейшов у Вел. Україну. Згодом – в ЧУГА. Перебував у м. Тернопіль в серпні–вересні 1920, працював у військ. відділі *Галревкому*. Разом із ЧА відступив на схід. У рад. Україні працював у парт.-держ. органах. 1933 заарешт., за сфабриков. звинувач. ув’язнений у ВТТ. Розстріляний.

П. Гуцал.

“ОНОВЛЕНЕ ЖИТТЯ”

– газета. Орган політвідділу Дарахів. МТС Струсів. р-ну (нині с. Струсів належ. до Тербовлян. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ОНУК

Павло Семенович (29. 06. 1922, с. Старий Почаїв, нині належ. до м. Почаїв Кременец. р-ну – 25. 11. 1974, Тернопільщина) – священник. Протоієрей. Закін. г-зію в м. Кременець. 1940–41 – вчитель у с. Будки (нині Кременец. р-ну); на поч. 1944 закін. пастир. курс при *Почаїв. Свято-Успен. лаврі*, рукопоклад. у сан ієрея. На поч. 1945 О. заарешт. органи НКДБ, засудж. на 15 р. ВТТ і 5 р. позбавл. громадян. прав. 1955 – столяр у Почаєві, від 1956 – настоятель парафії в с. Черкавщина (нині Чортків. р-ну). Кін. 1950-х–поч. 1970-х – душпастир у селах Біла (нині Чортків.), Комсомольське (нині Гадинківці Гусятин.), Ласківці (нині Тербовлян. р-нів), м. Збараж.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ОНУФЕРКО

Антін (23. 01. 1872, м. Тернопіль – 28. 07. 1952 (за ін. даними 1953), м. Філадельфія, США) – священник, педагог, громадський діяч. Закін. Терноп. г-зію, теолог. ф-т Львів. ун-ту (нині нац. ун-т). Студював теологію у м. Рим (Італія). 1901 рукопоклад. у сан священника. Парох у с. Криве (1907–26), м. Скалат (1901–07, 1926–44; обидва нині – Підволочис. р-ну). Голова “Просвіти” і “Сільського господаря” в Скалат. пов.; інспектор шкіл цього повіту.

П. Гуцал, І. Дем’янова.

ОНУФРІВ

Юліан Олексійович (псевдо “Пісня”; 1923, с. Гуштин, нині Борщів. р-ну – травень 1945; похов. у смт Скала-Подільська Борщів. р-ну) – військовик ОУН. Чл. ОУН, район. референт пропаганди. Загинув у бункері в Гуштин. лісі.

Н. Мизак, І. Олещук.

ОНУФРІЙЧУК

Адріана Романівна (21. 07. 1959, смт Підволочиськ) – співачка, діячка культури. Засл. арт. України (2006). Закін. відділ нар. інструментів (бандура) Терноп. муз. уч-ща (1978). Відтоді – в обл. філармонії: солістка-вокалістка вокал.-інструмент. ансамблю “Дністер” (1978–80), “*Медобори*” (1981–83), *симфо-джаз оркестру* (2000–03), від 2003 – артистка розмов. жанру, ведуча концерт. програм. 1984–2000 – солістка-вокалістка, бандуристка фоль-

клар. гурту “Ватрівчани”. У репертуарі – пісні укр. композиторів, нар. пісні та ін. вокал. твори.

Л. Щербак.

ОПАНАЦЬУК

Микола Олександрович (1947, с-ще, нині смт Червоноармійськ одноймен. р-ну Житомир. обл.) – живописець, графік. Засл. діяч мист-в України (2007); чл. НСХУ (1992). Закін. Львів. ін-т приклад. та декор. мист-ва (1971, нині нац. акад. мист-в); проф. цього ВНЗ. Учасник понад 170 худож. виставок, із них 36 – персон., зокрема у м. Тернопіль (2006), 83 – міжнародні. Твори – у приват. колекціях та музеях в Україні й за кордоном.

П. Шпорчук.

ОПАРІВСЬКИЙ

Василь (1890, с. Красне Короснян. пов., нині Польща – 22. 06. 1919, м. Підгайці) – священник. Тесть *С. Бандери*. Закін. г-зію в м. Сянок (нині Санок), де керував таєм. укр. гуртком; греко-катол. духов. семінарію в м. Перемишль (нині Пшемисль; обидва нині – Польща). Душпастир у с. Трепча pobl. Сянока. Від 1919 – капелан, польов. духівник 8-ї Самбір. бригади 3-го корпусу 2-ї стрілец. дивізії УГА. Учасник *Чортків. офензиви*. Загинув від вибуху гранати.

С. Жибак, С. Колодницький.

ОПОВІДАННЯ

– невеликий за обсягом прозовий твір. Фабула обмеж. одним (інколи кількома) епізодами з життя персонажа чи персонажів. Має нерозгалуж., зазвичай одноліній., чіткий за будовою сюжет, що розгорт. від зав’язки до розв’язки. Характери персонажів змальов. як сформовані, шир. мотивації подій, як правило, нема, описи стислі, їх мало. Розповідь – від особи оповідача. Майстерність автора О. полягає в умінні на матеріалі однієї чи кількох житт. подій яскраво відтвор. важл. сусп. закономірності, типове в житті. О. вважають проміж. формою між *повістю* й *новелою*. У літ-рі Тернопільщини від кін. 19 ст. в жанрі О. творили *І. Демчишин*, *Ф. Коковський*, *Б. Лепкий*, *Д. Лукіянович*, *Юліан Опільський*, *Б. Харчук*, *Б. Хижняк* та ін. Серед сучас. письменників краю, котрі працюють у жанрі О. – *Б. Андрушків*, *Л. Балюк*, *О. Волков*, *Б. Мельничук*, *В. Присяжний*, *А. Сивирин*, *Д. Сивицький*.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ОРГАНІЗАЦІЇ ГРОМАДСЬКІ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

– вид соціальних утворень, структури, що об’єднують людей для виконання певних завдань на основі спільності інтересів і законодавчо або

іншим чином встановлених правил та процедур. Серед орг-цій, зареєстр. у Терноп. упр. юстиції за станом на грудень 2009: орг-ція “Служба спілкування між інвалідами”, *Орг-ція творчої інтелігенції “Світ культури”*, відділ. Укр. еколог. Акад., Спілка молоді Тернопільщини, відділ. Т-ва зв’язків із українцями за межами України “Товариство “Україна”, орг-ція Т-ва книголюбів України, Благодій. християн. асоц. “Надія”, орг-ція Т-ва винахідників та раціоналізаторів України, відділ. Укр. Фонду миру, *Літ.-просвітниц. об’єдн. “Галицько-Волинське братство”*, орг-ція Спілки офіцерів України, орг-ція УЛТ, Молодіж. орг-ція Спілки офіцерів України “Сокіл”, орг-ція Т-ва сприяння обороні України, *орг-ція Нац. спілки журналістів України*, Територ. еколог. орг-ція “Зелена планета”, Орг-ція ветеранів Терноп. обл., центр собаківництва Кінолог. спілки України, Фонд соц. захисту і реабілітації інвалідів по зору, *Сусп.-культур. т-во “Надсяння”*, *орг-ція Спілки фотохудожників України, об’єдн. Всеукр. т-ва “Прогресивна” ім. Т. Шевченка*, відділ. Укр. Фонду культури, спілка бездомних військовослужбовців запасу та у відставці, *історико-просвіт. т-во “Меморіал” ім. В. Стуса*, громад. фонд сприяння діяльності правоохорон. органів, *спілка політв’язнів та репресованих, орг-ція Укр. спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів)*, Край. орг-ція Всенар. руху України, орг-ція Укр. еколог. асоц. “Зелений світ”, *федерація зимових видів спорту, Кооператив.-профспілк. фізкульт.-спорт. т-во “Колос”*, *орг-ція Укр. т-ва охорони пам’яток історії та культури*, ком-т захисту УГКЦ, *добровіл. громад. орг-ція “Спілка “Чорнобиль”*, *Т-во “Лемківщина”*, орг-ція Укр. т-ва глухих, спілка багатодітних, благодій. фонд захисту і допомоги психічно хворим, т-во голубин. спорту Укр. федерації голубин. спорту, ком-т УНА, т-во “Любачівщина”, орг-ція нар. медицини, діабет. асоц., дит. фонд здоров’я, орг-ція Т-ва “Знання України”, *літ.-просвіт. т-во ім. Б. Лепкого*, ОУН, Тер. відділ. Спілки аудиторів України, орг-ція Укр. т-ва мисливців та рибалок, Край. братство Св. Апостола Андрія Первозванного УАПЦ КП, *Край. кіш Укр. козацтва, Орг-ція Нац. спілки архітекторів України*, федерація волейболу, відділ. “ВайВам”, *сусп.-культур. т-во “Холмщина”*, галуз. фізкульт.-оздоров. спортклуб “Харчовик”, Асоц. спорт. танцю Терноп. обл., фонд неординар. ідей та проєктів, асоц. опікунів та батьків дітей-інвалідів, Польс. культур.-освіт. т-во Терноп. обл., християн. благодій. т-во “Бетес-

та”, громад. орг-ція “Комітет виборців Тернопільщини”, молодіж. пошук. орг-ція “Обеліск”, рада Всеукр. спілки автомобілістів, *Станиця Галиц. братства колиш. вояків 1-ї Укр. Дивізії “Галичина” Укр. Нац. Армії*, Відділ. Союзу українок, фонд сприяння правов. реформам, об’єдн. Т-ва батьків дітей хворих на цукр. діабет “Буратіно”, громад. орг-ція “Пошук”, *управа Всеукр. братства ОУН-УПА ім. Генерала Р. Шухевича-Чупринки “Лисоня”*, асоц. виробників, фонд ім. професора О. Смакули, Тер. відділ. Всеукр. наук. та професій. т-ва ім. М. Міхновського, Федерація аматор. боксу та кикбоксингу Терноп. обл., відділ. Всеукр. муз. спілки, Регіон. відділ. Укр. союзу промисловців та підприємців у Терноп. обл., Край. орг-ція Нац. ліги укр. композиторів, орг-ція фізкульт-спорт. т-ва “Динамо” України, громад. орг-ція “Християнська єдність”, відділ. Конгресу укр. інтелігенції, громад. об’єдн. “Альянс молоді Тернопільщини”, *громад. орг-ція “Футбольний клуб “Нива”*, орг-ція “Відлуння війни”, Представництво Асоц. студентів-медиків України, молодіж. наук.-пошук. т-во “*Обереги*”, відділ. Асоц. фахівців із нерухомості (ріелтерів) України, *об’єдн. Асоц. фермерів України*, орг-ція схід. єдиноборств, фонд ім. *І. Пулюя*, *орг-ція Т-ва Черв. Хреста України*, *т-во міжнар. громад. орг-ції Т-ва німців “Відергебурт”*, орг-ція Ліберал. молодіж. об’єдн., відділ. *Всеукр. об’єдн. ветеранів*, молодіж. орг-ція “Молодіжний рух Тернопілля”, християн.-молодіж. духов.-реабілітац. центр “Просвітитель”, федерація футболу України, спілка Всеукр. об’єдн. (спілки) “Соціальна справедливість”, *орг-ція Всеукр. ліги укр. жінок*, об’єдн. ділових людей “Господар”, автомобілі. клуб, т-во дітей політ’язнів і репресованих, філія громад. орг-ції “Християнсько-демократична молодь України”, орг-ція “Здоров’я жінки”, відділ. Нац. Олімп. Ком-ту України, орг-ція Нар.-демократ. об’єдн. “*Нова Україна*”, т-во філателістів Асоц. філателістів в Україні, орг-ція Спілки наук. та інж. об’єдн. України, *орг-ція “Волейбол. клуб “Галичанка”*, Асоц. приват. нотаріусів Терноп. обл., орг-ція Укр. т-ва природи, орг-ція “Європейська община”, орг-ція фізкульт-спорт. т-ва “Україна”, громад. спорт.-патріот. орг-ція “Тризуб” ім. *С. Бандери*, осередок *Всеукр. еколог. ліги*, орг-ція ветеранів-учасників миротвор. операцій, *орг-ція Укр. т-ва сліпих (УТОС)*, орг-ція Нар.-демокр. ліги молоді, осередок Асоц. спорт. танцю України, осередок Всеукр. орг-ції “Україна. Порядок денний на XXI століття”, т-во “Гедеон”, орг-ція

Всеукр. жін. нар.-демокр. об’єдн. “Дія”, асоц. жінок, Асоц. платників податків Терноп. обл., Громад. орг-ція “Дослідницький центр соціальних технологій”, федерація вільної б-би, орг-ція Всеукр. об’єдн. демократ. сил “Злагода”, осередок Галиц. автомобілі. клубу, громад. орг-ція “Укр. соціал-демократична молодь”, еколог. клуб “Каскад”, орг-ція студентів-правників та молодих юристів, осередок міжнар. громад. орг-ції Автомобілі. федерації України, орг-ція землевпорядників, осередок Асоц. стоматологів України, Асоц. молодих депутатів Тернопільщини, орг-ція міжнар. орг-ції “Жіноча громада”, відділ. Всеукр. асоц. “Укр.молодьжитло”, Відділ. Всеукр. громад. орг-ції “Руський Рух України” у Терноп. обл., молодіж. орг-ція “Асоціація молодих підприємців”, *рада профспілок*, орг-ція Укр. асоц. нейрохірургів, орг-ція добровіл. пожеж. т-ва України, осередок Всеукр. асоц. жінок “Славія”, асоц. фармацевт. працівників, осередок ліги соц. працівників України, орг-ція Всеукр. орг-ції інвалідів “Союз організацій інвалідів України”, молодіж. громад. орг-ція “Спілка молодих журналістів Тернопілля”, громад. орг-ція “Спілка власників землі”, федерація нац. лицар. єдиноборств, Відділ. міжнар. асоц. ветеранів підрозділів “Альфа” в Терноп. обл., осередок Всеукр. громад. орг-ції “Комітет виборців України”, Асоц. суддів Терноп. обл., осередок Асоц. спеціалістів вет. медицини України, орг-ція “Ліга українських жінок Тернопільщини”, Відділ. Соціолог. асоц. України, асоц. молодих медиків Тернопілля, шахова федерація, Регіон. орг-ція Конгресу азербайджанців України, громад. орг-ція “Тернопільська Аграрна палата”, відділ. Спілки працівників житлово-комунал. госп-ва України, молодіж. громад. орг-ція “Інсайт”, Регіон. (обл.) орг-ція Всеукр. союзу жінок-трудівниць “За майбутнє України”, орг-ція Всеукр. молодіж. громад. орг-ції “Демократичні перетворення України”, громад. орг-ція “*Кришталевий жайвір*”, орг-ція аграр. інж., федерація Федерації спорт. туризму України, молодіж. т-во “Лицарська школа козацької січової боротьби “*Хрест*”, *асоц. краєзнавців-енциклопедистів України*, Адаптац. чол. центр, відділ. Всеукр. громад. орг-ції “Антикорупційний форум”, федерація культуризму, Орг-ція роботодавців Терноп. обл., Громад. орг-ція “Фонд соціального розвитку Тернопільщини”, профес. спілка працівників держ. установ, орг-ції та ін. форм власності, Відділ. міжнар. Асоц. ветеранів спец. підрозділів б-би з організ. злочинністю “Центр” у Терноп. “Центр-Збруч”, орг-ція

молодіж. громад. орг-ції “Спілка молоді регіонів”, молодіж. громад. орг-ція “Терра”, осередок Всеукр. спілки “Громадський Парламент жінок України”, округа “Молодіжної організації “Пласт – Національна скаутська організація України”, орг-ція спорт. т-ва “Спартак” профспілок України, осередок Всеукр. молодіж. громад. орг-ції “Молодий Народний Рух”, відділ. Всеукр. громад. орг-ції “Асоціація споживачів послуг монополій”–Антимонопольний союз, орг-ція Укр. союзу наук.-тех. інтелігенції, орг-ція Укр. світ. спілки профес. учителів, громад. орг-ція “Паросток”, орг-ція Всеукр. молодіж. громад. орг-ції “Молодий Рух”, Т-во вкладників Тернопільщини, осередок Спорт. федерації глухих України, Відділ. Укр. секції Міжнар. поліцей. асоц., асоц. розвитку туризму, відділ. Всеукр. асоц. “Укржитлоексплуатація”, турист. асоц., спілка “Об’єднання інвалідів Тернопільщини”, козац. т-во Всеукр. громад. орг-ції “Українське Реєстрове Козацтво”, відділ. Асоц. платників податків України, Орг-ція роботодавців с.-г. машинобудування Терноп. обл., громад. орг-ція “Благодійність”, Молодіж. громад. орг-ція “Творче молоде об’єдн. “Ніпроку”, осередок “Асоціації трудових об’єднань молоді України”, громадська рада Тернопільщини та ін.

І. Дем’янова.

ОРДА

Наполеон (19. 02. 1807, родовий маєток Воропечичі поблизу Янів, нині Іваново Брест. обл., Білорусь – 26. 04. 1883, м. Варшава, нині Польща; похов. у Іваново) – композитор, музикант, ху-

Орда Наполеон. Замок Сєнявських в Бережанах. 1878.

дожник, літератор, педагог. Навчався в ун-ті в м. Вільно (нині Вільнюс, Литва). Учасник Польс. повстання 1830–31 (золот. хрест “Військова доблесть”). 1833–56 – у м. Париж (Франція), від 1843 – дир. театру італ. опери. Від 1856 – в Польщі. У доробку – понад 2000 живопис. робіт (донині зберег. понад 1000) із зображ. арх-ри міст та містечок, літографії замків,

у т. ч. міст та містечок Бучач, Кременець, Почаїв, Тернопіль, Гусятин (“Руїни замку Калиновських”), Скала-над-Збручем (нині Скала-Подільська), Вишнівець (нині три останніх – смт), сіл Язловець (нині Бучац.), Чайчинці (нині Лановець.), Щепанів (нині Козів. р-нів) та ін. Автор “Граматики польської мови” (1856, Париж), “Граматики музики” (1873, Варшава), муз. творів, “Альбому видів Польщі” (8 серій, 1873–83).

В. Горбоватий, П. Гуцал, О. Ткачова.

ОРИЩУК

Микола Іванович (псевда “Дяк”, “Кобзар”, “Крук”; 19. 04. 1914, с. Васильківці, нині Гусятин. р-ну – 1949, м. Копичинці Гусятин. р-ну; за ін. даними – 1952, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань, поет. Чл. ОУН. 1930–40-і на Гусятинщині: кер. самодіял. хорів у селах Васильківці та Нижбірок, драм. гуртка й сокільн. руху. В’язень польс. концтабору Береза Картузька (1939). 1942 – орг-тор загонів УПА з місц. чл. ОУН; кер. СБ район. проводу, район. і надрайон. провідник ОУН і УПА. Автор повстан. пісень.

В. Горбоватий, М. Кучмії.

ОРИШКІВСЬКЕ РОДОВИЩЕ ПІСКУ

– скупчення корисної копалини. Розташ. за 4 км на пд. сх. від м. Ланівці, поблизу Оришківці Лановець. р-ну. Обстеж. 1986 ДПГ “Західукргеологія”. Пісок серед. потужн. 6,5 м, придат. для буд. розчинів. Запаси – понад 100 тис. м³. Родовище розробляють.

В. Кітура, М. Сивий.

ОРИЩУК

Марія (1925, с. Винятинці, нині Заліщиц. р-ну – 02. 06. 2003, м. Кривий Ріг Дніпроп. обл.) – учасниця національно-визвольних змагань. Дружина *М. Орищука*. Чл. ОУН (1940), від 1943 – в УПА. 1944 військ. трибунал військ МВС у Терноп. обл. засуд. О. до розстрілу; перебувала 40 діб в камері смертників у Чортків. тюрмі. Розстріл замінили на 20 р. ВТТ у м. Магадан (нині РФ). Звільн. 1955. Діяльна у Криворіз. станиці Братства ОУН-УПА.

Б. Мельничук.

ОРИЩУК

Михайло (псевдо “Жар”; 25. 05. 1923, с. Вигода, нині Заліщиц. р-ну – 31. 12. 2005, м. Кривий Ріг Дніпроп. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Чоловік *М. Орищука*. Чл. ОУН, воював в УПА. Діяльний у “Просвіті”, “Лузі” та ін. т-вах. 1944 військ. трибунал військ МВС у Терноп. обл. засуд. О. на 15 р. ВТТ

і 5 р. позбавл. прав; ув'язн. у м. Магадан (нині РФ). Звільн. 1955. Голова Криворіз. міськ. Т-ва політ. в'язнів і репресованих.

Б. Мельничук.

ОСАДКО

Ганна Володимирівна (04. 06. 1978, м. Тернопіль) – філолог, літератор, редактор, художник. Канд. філол. н. (2006). Чл. НСПУ (2009). Закін. Терноп. школу мист-в (1994) і філол. ф-т ТДПУ (2000, нині ТНПУ). Працювала викл. укр. мови для іноз. студентів у ТДМА (2002, нині ТДМУ). Від 2003 донині – літ. ред. вид-ва “*Богдан – навчальна книга*” (м. Тернопіль). Автор 8 зб. загадок (2007–08), кн. для дітей, зб. поезій для дорослих. Проілюструв. понад 20 книг терноп. авторів. Твори опубл. у всеукр. альманахах, ж. “*Золота Пектораль*” та “*Літературний Тернопіль*” (обидва – 2008) та ін.

Г. Івахів, Л. Щербак.

ОСАДОВСЬКИЙ

Веніамін Євгенович (01. 04. 1900, с. Матвіївці, нині Шумс. р-ну – 09. 05. 1960, Кременец. р-н) – священник. Протоіерей. Після закін. Кременец. правосл. духов. семінарії (1925), рукопоклад. у сан священника, відтоді – душпастир у с. Вел. Загайці (нині Шумс. р-ну). Від осені 1942 – благочинний Катербурз. деканату (нині – с. Катеринівка Кременец. р-ну); 1944 поверн. на парафію у Вел. Загайці. 1950 О. заарешт. органи МДБ, ув'язн.; 1955 звільн.; священник у селах Башуки й Кокорів (всі – Кременец. р-ну).

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ОСАДЦА

Аполінарій Іванович (24. 10. 1891, с. Волощина, нині Бережан. р-ну – 1943, радгосп Пахта-Арал Іллічів. р-ну Шимкент. обл., нині Казахстан) – священник, громадський діяч. Брат *М. Осадци*. Закін. Бережан. г-зію (1909), Львів. духов. семінарію. 1913 рукопоклад. у сан священника. Душпастирював у селах Тростянець (нині Золочів р-ну Львів. обл.), Новосілка (1921–31, де ініціатор і кер. буд-ва церкви за власним проектом), Литвинів (від 1932, обидва нині – Підгаєц. р-ну). Бух. молочар. кооперати-

ви. 21. 05. 1941 депортов. із родиною в Казахстан, де відправляв Богослужіння, сповідав, хоронив за греко-католич. обрядом, за що влада не раз попереджала. 1943 О. побили у райвідділі НКВС, через кілька днів помер.

Б. Головин.

ОСАДЦА

Йосиф Миронович (13. 06. 1950, с. Вівся Козів. р-ну) – музикант, диригент. Закін. Львів. муз. уч-ще (1970). Працював учителем музики в Козів. ЗОШ № 2 (1970–71). Під час служби у ЗС – диригент військ. хору (1971–73). Від 1973 – викл. Козів. муз. школи (нині школа мист-в). Від 1976 – кер. хору в родин. селі.

Б. Петраш.

ОСАДЦА

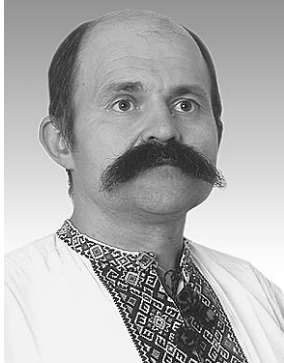
Михайло Іванович (1887, с. Волощина, нині Бережан. р-ну – 14. 11. 1951, с-ще Абезь, нині Респ. Комі, РФ) – священник, культурно-просвітницький діяч. Брат *А. Осадци*. Закін. Бережан. г-зію, студіював теологію у Львів. семінарії (1909–13). Душпастирював у селах Задвір'я і Половичі (нині Буськ. р-ну Львів. обл). Після поч. 1-ї світ. війни (1914) евакуюв. у м. Сатмарнемет (Угорщина). Від 1921 – парох у с. Мал. Ходачків (нині Терноп. р-ну), де відремонт. церкву, облашт. парафіял. обійстя, відновив осередок “Просвіти” (його голова); кер. просвітян. хору, ініціатор спорудж. “Народного дому” (1924–27) із кооп. крамницею, молочарнею. 27. 04. 1945 О. заарешт. за відмову перейти до РПЦ; засудж. на 10 р. ВТТ; в ув'язненні помер.

Б. Головин.

ОСАДЦА

Ярослав Володимирович (06. 03. 1962, м. Львів) – майстер народної творчості, педагог, етнограф. Нар. майстер із писанкарства (1999). Від 1970 проживає у с. Біла Терноп. р-ну. Закін. у м. Львів ПТУ № 2 (1978, токар), ПТУ № 48 (1981, майстер квітникар-декоратор), Харків. технікум зел. буд-ва (1990). Працював на Львів. інструмент. з-ді (1978–80), в Терноп. обл. тресті зел. буд-ва (1981–90); від 1990 донині – кер. гуртків “Зелена архітектура” в Терноп.

обл. еколого-натураліст. центрі учнів. молоді. Проводить семінари-навчання, майстер-класи (плетіння з роги та лози, аплікації з соломки). Від 1985 – учасник експедицій громад. орг-цій “Ноосфера” та “Зелений світ” ріками Дністер і Збруч, етнограф. експедицій. Чл. т-ва “Вертеп” (1989). Роботи зберіг у ТОХМ, Центрі нар. творчості (м. Тернопіль).

І. Дем'янова.

ОСАДЧУК

Володимир Іванович (30. 11. 1956, с. Гермаківка Борщів. р-ну) – управлінець, громадський діяч. Депутат Борщів. рай. ради (1990–92). Почес. грамота Мін-ва культури України (1995). Закін. Чернів. муз. уч-ще (1976), Львів. консерваторію (1981, нині нац. муз. акад.), Нац. акад. держ. упр. при Президентові України (2000). Дир. Товстен. муз. школи (1982–88, Заліщиц. р-ну), дир. Борщів. школи мист-в (1989–94), заст. голови Борщів. РДА (1994–98), віце-президент Адвокат. компанії (2003), пом.-консультант нар. депутата України (2004–06). Від березня 2006 – нач. відділу звернень громадян Мін-ва праці та соціал. політики України (м. Київ). Голова Борщів. рай. орг-ції НРУ (1990–92).

Г. Костів-Гуска.

ОСАДЧУК

Юліан Миколайович (03. 04. 1948, с. Староміщина, нині Підволочис. р-ну) – інженер, громадсько-політичний діяч. Депутат Терноп. міськ. ради (1990–94). Делегат Світ. Конгресу Вільних Українців (1990, Канада). Закін. Львів. політех. ін-т (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював на будовах Тернопільщини; 1-м заст. голови міськвиконкому, нач. упр. економіки, нач. упр. капіт. буд-ва. Від 1989 – чл. НРУ.

В. Залецький, Б. Мельничук.

“ОСВІТЯНСЬКА ПРОФСПІЛКА”

– періодичне видання в м. Тернопіль. Засн. 1997 рада міськ. профспілки працівників освіти і науки. Вих. двічі на рік. Ред. – В. Кухар. Наклад – 3000–4000 прим. Від 2003 – Інформ. вісник профспілки працівників освіти і науки м. Тернополя.

Л. Шербак.

“ОСВІТЯНСЬКА СКРІНЯ”

– літературний альманах учителів Тернопільщини. Засн. 2004 Рада обл. орг-ції профспілки працівників освіти і науки. Вих. раз на два роки. Ред. вид-ва – В. Барна. Серед авторів – І. Бережний, Ю. Дзюла, О. Жук, Б. Манюк, М. Назар, Р. Расевич, Р. Обшарська, Ж. Юзва.

Б. Мельничук.

ОСЕНЯК

Орест Костянтинівич (16. 01. 1929, с. Устя-Руське Горлиц. пов. Краків. воев-ва, Польща – 03. 04. 1993, м. Дніпропетровськ) – хірург вищої категорії. Засл. лікар УРСР (1984). Галуз. нагороди. Закін. Чернів. мед. ін-т (1954, нині Буковин. мед. акад.). Працював зав. Товстен. рай. відділом охорони здоров'я (нині смт Товсте належ. до Заліщиц. р-ну), гол. лікарем дільн. лікарні у с. Ягільниця Чортків. р-ну, зав. хірург. відділ. лікарень у Дніпропетровську (1967–93).

С. Буберняк.

ОСЕЦЬКИЙ

Віталій Андрійович (28. 01. 1962, с. Кинахівці Збараз. р-ну – 19. 03. 1985, Афганістан; похов. у с. Бутин Збараз. р-ну) – військовик. Орден Черв. зірки (посмертно). Закін. вище військ.-політ. уч-ще в м. Новосибірськ (лейтенант; нині РФ). У ЗС СРСР – від 1979, від 1984 – в Афганістані, заст. ком-ра роти з політ. ч. Загинув при викон. бой. завдання.

Б. Мельничук, В. Погорелький.

ОСІНЧУК

Зиновій Петрович (18. 11. 1934, с. Козярі, нині Підволочис. р-ну) – науковець, господарник, громадський діяч. Канд. тех. н. Чл. Президії і кер. відділ. Укр. нафтогаз. акад., чл.-кор. Гірн. акад. України. Засл. прац. пром-сті України. Галуз. нагороди. Закін. Львів. політех. ін-ту (1957, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював у Долин. конторі

буріння (Івано-Фр. обл.); 1964–68 – н. с. Ін-ту нафтовидобувної пром-сті (м. Київ); від 1968 – в об'єдн. “Укргазпром”, від 1972 – кер. тех. відділу (після реорганіз. – упр. перспектив. розвитку, наук.-тех. прогресу та інформації); від 1998 – в НАК “Нафтогаз України” – заст. нач. упр. техн. політики Деп. науки і техніки. 1970–80-і – декан ф-ту газ. пром-сті Київ. нар. ун-ту тех. прогресу. Чл. Роб. групи з газу Ком-ту зі стабільної енергетики Європ. екон. комісії ООН та ін. Автор понад 100 статей, книг, монографій; 7 патентів на винаходи. Відп. вчений секр. ред. колегій Укр. нафтогаз. енциклопедії, чл. редколегій галуз. видань.

В. Барна.

ОСОСТОВІЧ

Станіслав Вітольд (Osostowicz Stanisław Witold; 03. 05. 1906, м. Тернопіль – 25. 09. 1939, м. Варшава, Польща) – польський живописець, графік. Закін. г-зію у м. Тернопіль, 2-річ. школу декоратив. малярства у м. Львів (1923), навчався у держ. промисл. школі у м. Львів у К. Сіхульського (1923–27), у Краків. АММ (1927–32, Польща). Разом із *Л. Левицьким*, *Г. Віцінським*, *Я. Стерном*, *С. Блонделем* засн. т-во “Zuwi” (“Журавлі”, від 1933 – Краків. група). 1935–37 жив у м. Кременець, мав свою кав'ярню. Від 1937 – у м. Варшава (Польща), де займався реклам. графікою. Працював у галузі олій. живопису, акварелі, пастелі, гуаші; створив власн. експресив. мист. стиль; малював багатофігур. вулич. сцени, мітинги, демонстрації. Учасник збір. виставок у містах Краків (1931, 1935), Варшава (1938, 1939), у Швеції (1936–38); персон. – у містах Кременець (1935, разом із *С. Блонделем*), Львів (1937, із *Л. Левицьким*), посмертна – у Нац. музеї у Варшаві (1967). Загинув під час бомбардування.

П. Гуцал, І. Дуда.

ОСТАПІШИН

Михайло Миколайович (02. 01. 1945, с. Боківка Волочис. р-ну, нині Хмельн. обл.) – майстер декоративно-ужиткового мистецтва (художнє плетіння з лози). Закін. у м. Львів с.-г. ін-т (1974, нині нац. аграр. ун-т) та зоовет. ін-т (1974, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Працював викл. у радгоспі “Тернопільський” (1978–82); головою правління колгоспу “Москва” Терноп. р-ну (1982–90); дир. АТ “Весна” (1990–92); дир. фірми “Лоза” (1992–2002). Від 1999 – учасник худож. виставок у містах Київ, Лейпціг (Німеччина) і Тернопіль. Виготовляє крісла-гойдалки, столи, стільці, вази,

у т. ч. на замовлення экс-Президента України *В. Ющенко*. Вироби зберіг. у Лейпціг. музеї нар. мист-ва, приват. колекціях в Україні, РФ, Польщі.
А. Гриб.

ОСТАПОВИЧ

Пантелеймон (1880, м-ко Скала-над-Дністром, нині смт Скала-Подільська Борщів. р-ну – 1953, Канада) – меценат. Один із українських першопоселенців у м. Торонто. 43 р. працював у компанії “Канада Пекінг”. Меценат на побудову двох церков у Канаді (у Зх. Торонто, Укр. католич. школи при кафедрі УГКЦ).

Б. Мельничук.

ОСТАПЧУК

Олександр Миколайович (17. 07. 1958, с. Рисвянка Рівнен. р-ну Рівнен. обл.) – педагог.

Відмінник освіти України (1991). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. пед. ін-т (1979, нині ТНПУ). Працював учителем у Свобідській ЗОШ (1979–85, Берегів. р-ну Закарп. обл.). Від 1985 – в м. Тернопіль: інж. автобази “Турист”, згодом – на авторем. з-ді; 1986 – вчитель труд. навчання; 1991 – заст. дир. з вихов. роботи в ЗОШ № 22, 1993 – дир. ЗОШ № 6. Від 2006 – нач. упр. освіти Терноп. міськ. ради.

В. Левицький.

ОСТАП'ЮК

Володимир Олександрович (08. 04. 1949, с. Потуторів, нині Шумс. р-ну) – господарник, літератор. Чл. НСЖУ (2006). Депутат Кременец. міськ. ради (1975–76). Закін. Львів. політех. ін-т (1980, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), Міжнар. ін-т менеджменту у м. Київ та США (1998). Працював інж. Кременец. р-ну електромереж, інспектором Держенергонагляду Терноп. обл. підпр-ва електромереж; нині – заст. дир. з охорони праці ВАТ “Тернопільобленерго”. Чл. ЦК

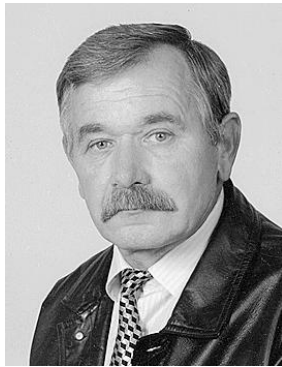

профспілки України, її президії (1986–94), голова Терноп. обкому профспілки прац. електростанцій та електротех. пром-сті України. Чл. літ.-мист. студії “Сонячні джерела”, вірші опубл. в альманахах цієї студії та ін., обл. ЗМІ. Автор зб. поезій “Пори року любові” (1994), “Симфонія душі” (1998), “Від Чорного моря – до моря любові” (2009), кн. “Чотирологія душі поета про жінку на святій землі”, “Монографія життя” (обидві – 2006).

Г. Івахів.

ОСТАП'ЮК

Петро Олексійович (19. 08. 1954, с. Велеснів Монастирис. р-ну) – педагог, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. у м. Львів. поліграф. технікум (1973, нині поліграф. коледж), ун-т (1981, нині нац. ун-т). Працював складачем Вінн. обл. друкарні (1973); друкарем Львів. вищ. військ. політ. уч-ща (1975); майстром комбінату побут. послуг “Юність” (1975–78, м. Львів); учит. Устя-Зелен. ЗОШ; дир. Добровод. ЗОШ (1981–83); інспектор. шкіл Монастирис. райво; заст. правління голови колгоспу “Дружба” в с. Велеснів (1984–87); дир. Дубенк. ЗОШ; від 1998 – дир., учит. Велесн. ЗОШ (усі – Монастирис. р-ну). Автор зб. поезій “Мелодії душі”, публікацій у ЗМІ.

М. Федечко.

ОСТАП'ЮК

Теофіл (18. 01. 1888, м. Тернопіль – р. і м. см. невід.) – педагог, громадський діяч. Закін. Терноп. вчит. семінарію (1913). Від 1912 – учитель у Тернополі. Викл. в учит. семінарії в м. Кам'янець-Подільський (нині Хмельн. обл.), 1921–29 – в Терноп. укр. держ. г-зії, водночас 1921–26 – в Терноп. г-зії “Рідної школи”, де 1-й опікун хлопчачої пластун. орг-ції.

1929 переведений до м. Ярослав (Польща). Перед 1-ю світ. війною діяльний у т-ві “Сокіл”; учасник всеслов'ян. злету “Соколів” у Празі (1912, Чехія). Автор статей.

Г. Івахів.

ОСТРІВСЬКА

Людмила Іванівна (14. 09. 1955, с. Медведівка Чигирин. р-ну Черкас. обл.) – журналіст, редактор радіограм. Засл. журналіст України (2009). Журналістка десятиріччя (1999–2009) в Україні. Галуз. нагороди. Лауреат конкурсу “Людина року-2006” Тернопільщини. Чл. НСЖУ (1987), почес. знак НСЖУ (2006). Закін. Львів. ун-т

(1978, нині нац. ун-т). Працювала кор. рай. г. “Зоря комунізму” (Черкас. обл.), в Черкас. НДІ хім. пром-сті сценаристом слайдів і діафільмів (1979–84), лаборантом ТДП (1985, нині ТНПУ), позаштат. кор. г. “Вільне життя”. Від 1987 – в Терноп. обл. держ. телерадіокомпанії: ред., ведуча програм, від 2005 – гол. ред. обл. радіо. Ініціаторка створ. програм “Акорд”, “Випробування”, “Десять по восьмій”, “Зустрічі зблизька”, “Поміркуємо разом”, “Стосунки” та ін., що перемагали на всеукр. конкурсах.

Б. Мельничук, В. Уніят.

ОСТРІВСЬКА

Марія Степанівна (17. 08. 1924, с. Вербів, нині Бережан. р-ну – 25. 03. 2003, там само) – учасниця національно-

визвольних змагань. Закін. курси військ. кер. у м. Бережани (1940-і). Працювала військ. кер., у ч и т е л ю в а л а в с. Потутори, нині Бережан. р-ну. Зв'язкова район. проводу, станична провідниця ОУН і УПА. Учасниця *Вел. збору (3-го надзвич.)*

ОУН повл. м. Бережани (21–25. 08. 1943). 1946 О. заарешт. органи НКДБ, до 1955 ув'язн. у ВТТ Мордовії, у містах Іркутськ, Норильськ

(усі нині – РФ), повернулася інвалідом. Працювала в колгоспі.

Я. Павлів.

ОСТРОВСЬКИЙ

Максим Андрійович (25. 06. 1895, с. Настасів, нині Терноп. р-ну – 29. 01. 1945, м. Дніпропетровськ) – військовик, педагог. Від 1914 – ~~воєнний~~ **воєнний** *Legionu USS* (сотня А. Мельника). 1915 воював на Тернопільщині побл. с. Завалів (нині Підгаєц. р-ну), учасник *Семиків. битви*, бою за г. Лисоню, де 03. 09. 1916 поранений, потрапив у рос. полон, відправл. у Сибір. Після 1-ї світ. війни поверн. в Настасів. Закін. Терноп. учит. семінарію. Вчителював у воєн-вах Польщі. 1939 заарешт., ув'язн. у концтаборі Береза Картузька (Польща). 1940–44 – дир. школи в с. Синява (нині Збараз. р-ну). 19. 03. 1944 заарешт. органи НКДБ; засудж. на 10 р. позбавл. волі; ув'язн. у тюрмах міст Збараж, Кременець, Дубно (Рівнен. обл.), Дніпропетровськ (де загинув). Реабіліт. 1982.

Б. Головин, В. Левицький.

ОСТРОВСЬКИЙ

Ян (Ostrowski Jan; 12. 06. 1947, м. Краків, Польща) – польський історик мистецтва. Д-р істор. н., проф. гуманіт. н. (1992). Польс., франц., австр., італ., литов. нагороди. Закін. Ягеллон. ун-т у Кракові (1970); багаторіч. наук. прац. Ін-ту історії мист-ва цього навч. закладу. Від 1989 – дир. нац. істор.-архіт. комплексу Королів. замку “Вавель” у Кракові. Опікується цін. мист. колекціями, кер. інвентаризац. колективу сакрал. мист-ва на сх. землях колиш. Речі Посполитої; результати праці опубл. у 16-том. вид. “Костьоли і монастирі римо-католицькі давнього Руського воєводства” (1993–2008). Автор наук. публікацій, розвідки про парафіял. костьол у м. Бучач. Неоднораз. бував на Тернопільщині, зокрема у м. Тернопіль, Бучач, 1993 – у м. Підгайці, де обстежив костьол Св. Трійці, видав про нього монографію (1996).

С. Колодницький, П. Сіреджук.

ОСТРОЖІНСЬКИЙ

Василь (1912, с. Голгоча, нині Підгаєц. р-ну – 26. 05. 1983, м. Вінніпег, Канада) – громадський

діяч. Чл. ОУН (від 1930), вояк дивізії “Галичина”. Активіст т-в “Просвіта” і “Сокіл” у рідн. селі. 1951 емігр. до Канади. Діяльний в укр. т-вах: Братстві дивізійників, “Рідній школі” ім. М. Шашкевича, ЛВУ та ін.

Б. Мельничук.

ОСУХОВСЬКИЙ

Вацлав (Osuchowski Wacław; 26. 01. 1906, м. Тернопіль – 23. 11. 1988, м. Замосць, Польща) – польський правознавець. Закін. г-зію у м. Тернопіль, правн. ф-т Львів. ун-ту (1930, докторат), студіював у містах Рим (Італія), Мюнхен (Німеччина), Париж (Франція). 1937 – кер. каф. рим. права у Львів. ун-ті. Після війни працював у Ягеллон. ун-ті (м. Краків, Польща).

С. Ткачов.

ОСЬМАК

Кирило Іванович (псевд. “Горянський Марко”, “Псельський”; 27. 04 (09. 05). 1890, м., нині смт Шишаки Полтав. обл. – 16. 05. 1960, м. Владімір, нині РФ) – політичний і державний діяч. Голова УГВР (1944). Закін. с.-г. ін-т у м. Москва (1916, нині РФ). Як представник Всерос. земс. союзу 1915 працював зав. харч. пункту в м. Збараж і зав. пекарні у м. Скалат (нині Підволочис. р-ну). На Тернопільщині нелегал. перебував 1943–44. Коли О. заарешт. органи НКДБ 12. 09. 1944 в с. Дорожів побл. Дрогобича на Львівщині, мав документи на ім'я уродж. Скалата, жителя Тернополя Ковалю Івана Пилиповича. Помер в ув'язненні.

П. Гуцал, І. Олещук.

ОСЬМАКОВ

Олексій Федорович (13. 01. 1912, с. Гусівка, нині Ольхів. р-ну Волгоград. обл., РФ – 07. 08. 1971, м. Тернопіль) – журналіст, редактор. Батько Т. Удіної, дід О. Арутюнян, В. Удіної. Чл. СЖУ. Учасник нім.-рад. війни (1941–45), майор. Ордени Вел. Вітчизн. війни 1-го та 2-го ступ., Черв. зірки, медалі. Робкор., кор., ред. фронт. г. “На страже Родины” дивізії 3х. фронту. Працював ред. Христинів. рай. г. (1945–46, Київ. обл., нині м. Христинівка належ. до Черкас. обл.), від 1946 – ред. Чортків. рай. г., 1950 – Зборів.

рай. г., 1953 – дир. Терноп. обл. газет. вид-ва, 1957 – кор. обл. г. “Вільне життя”, 1969 – журналіст г. “Текстильник”.

І. Дем’янова, Т. Удіна.

ОСЬМАКОВА-РЇДНИК

Тетяна Савівна (15. 12. 1917, с. Папужинці, нині Тальнів. р-ну Черкас. обл. – 07. 06. 1980, м. Тернопіль) – пе-

дагог. Дружина *О. Осмакова*, мати *Т. Удіної*. Відмінниця нар. освіти України. Під час нім.-рад. війни – зв’язкова партизан. загону проф. Буйка. Від 1933 працювала вчителькою на Київщині: у с. Папужинці, містах Тальне і Христинівка Черкас. обл. (1945–46). Від 1946 – на Тернопільщині: методист Чортків. пед. уч-ща (1946–50), вчителька Терноп. СШ № 2 і 4 (1950–78). Тривалий час – провід. методист молодших класів при Терноп. обл. відділі нар. освіти.

Т. Удіна.

“ОТАВА”

– чоловічий вокально-інструментальний квартет у м. Тернопіль. Створ. 2003. Учасники – М. Кліщ (клавішні інструменти, вокал), І. Артем’як (гітара, вокал), Б. Губ’як (удар. інструменти), М. Негодін (бас-гітара, вокал). Кер. – Р. Рудий. Від 2004 реж. – Г. Руда, від 2008 –

В. Мельниченко. У репертуарі – естрад., автор., укр. нар., духов. пісні, колядки й гаївки у сучас. аранжуванні; в акапел. виконанні та з інструм. супроводом. У твор. доробку – 2 магнітоальбоми і компакт-диски: “Великодні дзвони”, “Моя Україно”, “Божественна літургія” (2008, аранж. Р. Рудого, служить ієромонах Й. Савран). У 2005 відзнято низку відеокліпів для телебачення. Квартет представляв укр. мист-во в Україні й за кордоном – у Бельгії, Іта-

лії, Канаді, Німеччині, Польщі, Франції; у червні 2007 брав участь у міжнар. фестивалі “SUQ” (м. Генуя, Італія).

Б. Мельничук, Б. Петраш.

ОТРУЙНІ РОСЛИНИ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

– види вищих рослин, поширених на території області, вживання котрих небезпечно для здоров’я та життєдіяльності людей і тварин (див. *Беладонна звичайна*, *Вовчі ягоди звичайні*, *Вороняче око*, *Конвалія звичайна*). До рослин, що містять отруй. речовини, належ. також блекота чорна, наперстянка, дурман звичайний, кікіль,

Конвалія звичайна.

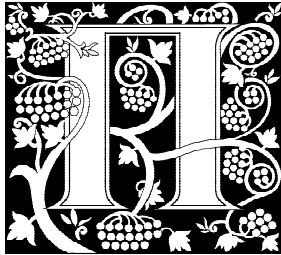

Вороняче око.

борщівник, молочай, паслін. У світі їх – понад 10 тис., в Україні, зокрема на тер. Тернопільщини – бл. 15 видів. Ці рослини у певних дозах, як правило, ще й цінна лікарська сировина.

К. Векірчик, І. Дем’янова.

ПАВЛИК

Іван Михайлович (27. 07. 1895, с. Слобідка, нині Теробовлян. р-ну – 14. 01. 1956, с. Попівці, нині Заліщиц. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат *Нар. зборів Зх. України* (жовт. 1939). Від 1915 – учас. 1-ї світ. війни; 1918 потрапив у полон; звільн. 1921. Працював у м. Львів, там вступив у КПЗУ. За політ. діяльність кілька разів заарешт., 4 роки – у львів. тюрмі. Через заборону проживати у Львові оселився 1934 в с. Попівці. 1939–41 – зав. шлях. відділом Товстен. райвиконкому (нині смт Товсте належ. до Заліщиц. р-ну). В липні 1941 ув'язн. у нім. концтаборі в м. Вінниця, з якого втік. У червні 1942 – орг-тор підпіл. антифашист. орг-ції. Від 1945 – зав. шлях. відділ. Товстен. райвиконкому, дир. промкомбінату, голова правління колгоспу.

Н. Халуца.

ПАВЛІШИН

Володимир Степанович (15. 02. 1938, с. Вербівці, нині Теробовлян. р-ну) – військовик. Льотчик-пілот 1-го класу. Відомчі нагороди. 1950 пересел. у Хабаров. край (нині РФ). Закін. Бугуруслан. льотне уч-ще Оренбурз. обл. (1958, нині РФ). Служив у Вінн. авіазагоні, Рівнен. авіаескадрильї, від 1960 – ком-р АН-2 Житомир. ескадрильї, 1967 – ком-р Терноп. авіаланки літаків АН-2, ком-р авіаланки гелікоптерів Мі-2 (1977–83); 1983–95 працював на підпр-вах Тернопільщини, від 1995 до нині – ст. черг. інж. у Терноп. обл. спілці автолюбителів. Від 2006 – заст. голови т-ва “Зоря”. Меценат на культ.-мист. акції Теробовлянщини.

М. Носатий.

ПАВЛІШИН

Галина Андріївна (22. 09. 1964, м. Тернопіль) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (2007), проф. (2008). Закін. Кременец. мед. уч-ще (1983), Терноп. мед. ін-т (1992, нині ТДМУ). Працювала мед. сестрою Терноп. міськ. лікарні № 1 (1983–86); 1994 – асист. каф. педіатрії, 2004–05 – зав. каф. шпитал. і факультат. педіатрії; від 2008 – проф. каф. педіатрії з дит. хірургією (всі – ТДМУ). Очільник обл. осередку Асоц. неонатологів України (2003). Автор більше 120 наук. публікацій, статей.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ПАВЛІВСЬКА

Віра Несторівна (06. 10. 1925, х. Чернолози, нині належ. до с. Оришківці Гусятин. р-ну) – громадська діячка. Дружина *Б. Павлівського*. Титул “Українська Мадонна” (2006). Навчалась у Теробовлян. і Чортків. г-зіях, на фармацевт. ф-ті Львів. мед. ін-ту (1945–48, від 1958; нині нац. мед. ун-т). 1948 заарешт.; засудж. на 25 р. ВТТ; покарання відбувала у Магадан. обл. (нині РФ); 1956 реабіліт. Поверн. в Україну 1957. Працювала в аптеці у с. Буданів Теробовлян. р-ну. Допомогала чоловікові впорядк. твори, напис. в неволі. Діяльна в культ.-просвіт. заходах та громад. орг-ціях Теробовлянщини.

Я. Гевко, І. Дем'янова.

ПАВЛОВ

Валерій Трохимович (16. 05. 1956, с. Бережанка Лановец. р-ну) – лікар, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. Кременец. мед. уч-ще (1975), Терноп. мед. ін-т (1978, нині ТДМУ), Харків. ін-т післядиплом. освіти (1991). Працював зав. амбулаторією Забайкал. залізниці (1984–89, Читин. обл., нині РФ), зав. кардіолог. диспансер. відділ. Терноп. обл.

комун. клін. лікарні (1996–2004), обл. неврологом (2004–08). Автор наук.-практ. праць.

В. Залецький, Б. Мельничук.

ПАВЛІВСЬКА

Надія Григорівна (14. 12. 1935, с. Плоска, нині Дубнів. р-ну Рівнен. обл.) – педагог. Засл. вчитель України (1977), га-луз. нагороди. Закін. природн. ф-т Кременец. пед. ін-ту (1958, нині ТНПУ). 1958–62 – вчитель біології і хімії СШ № 3 у м. Кременець. 1962–95 – викл. Кременец. лісотех.

технікуму (нині коледж). Автор метод. праць.

О. Чайка.

ПАВЛІВСЬКИЙ

Станіслав Іванович (20. 02. 1904, м. Бердичів, нині Житомир. обл. – липень, 1941, м. Кременець) – педагог. Батько *Я. Павловського*. Закін. учит. ін-т у м. Варшава (Польща). Працював дир. школи в с. Обич (нині Шумс. р-ну); в м. Кременець: від 1937 – викл. фізики та географії г-зії, від 1939 – вчитель СШ № 3. Вивчав природу Кременеччини. Автор підручника для г-зій “Географія Польщі” (1934; польс. мовою), статей. П. заарешт. гестапо; розстріляний.

О. Чайка.

ПАВЛІВСЬКИЙ

Ярослав Станіславович (25. 01. 1934, с. Обич, нині Шумс. р-ну) – лісівник, педагог. Син *С. Павловського*.

Засл. прац. с. госп-ва України (1995). Закін. Львів. лісотех. ін-т (1957, нині нац. лісотех. ун-т України). Працював у Кременец. лісотех. технікумі (нині коледж): викл. спецпредметів (1962–67), заст. дир. з навч. роботи (1967–72), дир. (1972–99), заст. дир. (1999–2002). Заст. голови Ради директорів уч-щ і технікумів Терноп. обл.

О. Чайка.

ПАВЛЮК

Андрій Севастьянович (02. 05. 1924, с. Лідихів, нині Кременец. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань, колекціонер. Воював в УПА (1942–45) на Кременеччині та Рівненщині. 1945 заарешт.; репресований. Покарання відбув. у ВТТ у м. Воркута (РФ); повернувся 1956. Працював на різ. роботах у м. Почаїв Кременец. р-ну. Зібрав унікал. б-ку стародруків, старовин. книг та рідкісн. видань з історії Волині 18–20 ст.

Р. Квач.

ПАВЛЮК

Мирослав (21. 02. 1926, м-ко, нині смт Коропець Монастирис. р-ну – кін. 1998, м. Чикаго, США) – громадський діяч. Діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах у родин. м-ку. Доброволець дивізії “Галичина”. У полоні – в м. Ріміні (Італія), згодом – у Вел. Британії. Від 1951 – в Німеччині (м. Нюрнберг); США (м. Чикаго) – чл. Братства 1-ї Укр. дивізії Укр. Нац. Армії, голова батьків. ком-ту, активний в укр. громад. орг-ціях. Виступав у хорах “Славута”, “Сурма”, “Прометей” та ін.

Б. Мельничук.

ПАВЛЮК

Петро Макарович (08. 12. 1918, с. Криволука, нині с. Сошне Ізяслав. р-ну Хмельн. обл. – 02. 07. 1977, м. Тернопіль) – журналіст. Засл. прац. культури УРСР (1976). Чл. СЖУ (1958). Учасник нім.-рад. війни.

Ордени Вітчиз. війни (2), Черв. зірки (2), медалі. Закін. ВПШ при ЦК КПУ в м. Харків (1952), ВПШ при ЦК КПРС у м. Москва (1963, нині РФ). Від 1936 – на журналіст. роботі: інструктор, відп. секр., ред. рай. газети; влас. кор., зав. відділу пропаганди, від 1958 – заст. ред. г. “Вільне життя”. Заст. голови обл. орг-ції СЖУ.

Б. Мельничук, Г. Садовська.

ПАВЛЮК-ГРИГОРЕНКО

Павло Григорович (05. 01. 1897, с. Чайчинці, нині Лановец. р-ну – р. і м. см. невід.) – священник. Протоіерей. Закін. двоклас. шк. у с. Білозірка (1913, нині Лановец. р-ну), духов.

уч-ще в м. Кременець (1916). Від 1928 – псаломщик у родин. селі. 1943 рукопоклад. у сан ієрея, признач. у с. Сандраки (нині с. Широка Гребля Вінн. обл.). 1945–50 – настоятель у селах Ключівка, Малі Юначки (обидва нині – Красилів. р-ну), Нове Поріччя (нині Городоц. р-ну; всі Хмельн. обл.). 1951 П.-Г. затрим. органи МДБ, 3 місяці провів під слідством – провини не довели. 1953–81 – на парафіях у селах Башуки, Бакоти (обидва – Кременец.) та Бутин Збараз. р-нів.

В. Боршевич, Б. Мельничук.

ПАВЧУК

Дмитро (1890, с. Вільхівчик, нині Гусятин. р-ну – 13. 07. 1966, Вінніпег, Канада) – підприємець, громадський діяч. Брат *І. Павчука*. У Канаді студював у вчит. семінарії в м. Брендон та ін. закладах. Займав чільні пости в управі м-ка Врокстон; фундатор церкви. Тут та в м-ку Росбурн (від 1941) діяльний в укр. орг-ціях. Автор спогадів та ін. публікацій.

І. Гаврильцьо.

ПАВЧУК

Іван (1884, с. Вільхівчик, нині Гусятин. р-ну – 1966, Канада) – підприємець, літератор. Брат *Д. Павчука*. Від 1900 – в Канаді (околиця Овкбурн, пров. Манітоба). Автор поезій (від 1908 друк. у г. “Народна воля”, “Український голос”), оповідань та ін. публікацій.

І. Гаврильцьо.

ПАЗДРО

Збігнєв-Валенти (Pazdro Zbigniew Walenty; 09. 02. 1873, с. Переволока, нині Буцац. р-ну – 13. 09. 1939, м. Львів) – польський правник, педагог. Д-р права (1901), проф. Закін. у Львові класич. г-зію (1893) та ун-т; поглиблював знання в ун-ті Монако. Працював концепт. ад’юнктом у Край. виділі Галичини (м. Львів). Зав. каф. економіки і проф. правн. н. Акад. рільництва у м. Дубляни (1909–22, нині Жовків. р-ну Львів. обл.); за сумісн. – приват. доц. Львів. політехніки та доц. (до 1914) Вищої ліс. школи. Під час 1-ї світ. війни – у рос. полоні. Від 1919 – проф.-д-р Львів. політехніки та ун-ту. Автор наук. праць.

Б. Головин, Б. Пиндус.

ПАЇСІЙ

(р. і м. н. невід. – 1931, м. Кременець) – релігійний діяч. 1912–20, 1931 – архимандрит Почаїв. лаври.

Вас. Ханас.

ПАЙОНЧКІВСЬКИЙ

Володимир Михайлович (1933, с. Ценів, нині Козів. р-ну – 1999, м. Тернопіль) – фольклорист, культурно-громадський діяч. Депутат

Терноп. міськ. ради 3-х склик. Навчався в пед. уч-щі у м. Бережани. 1950–56 – на виселенні в Сибіру (нині РФ). Працював у ВО “Тернопільський комбайновий завод”. Діяльний у роботі з репресов. громадянами Тернопільщини. Збирав і уклав зб. патріот. пісень “Нам пора для України жить”, “Повік не забути”, лір. пісень “Цвіте терен, цвіте терен” (1987, усі – Тернопіль).

Г. Івахів, В. Хома.

ПАЙОНЧКІВСЬКИЙ

Михайло Антонович (1910, с. Ценів, нині Козів. р-ну – 1942, м. Львів) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Повіт. пропагандист на східноукр. землях. Загат. гестапо.

Н. Мизак, М. Федечко.

ПАКУЛЯК

Михайло Іванович (псевда “Віг”, “Юрій”; 16. 11. 1913, с. Іванків, нині Борщів. р-ну – 1940-і, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1937). Навчався у Терноп. укр. г-зії (до 1930), закін. польс. г-зію у м. Броди (1934, нині Львів. обл). Львів. ун-т (1939, нині нац. ун-т). Провідник ОУН у м. Львів (1940). Заарешт. органи НКВС 10. 10. 1940; засудж. 15–18. 01. 1941 до смерт. кари, страчений.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ПАЛАМАРЕНКО

Анатолій Нестерович (12. 07. 1939, смт Макарів, нині одноймен. р-ну Київ. обл.) – актор. Нар. арт. УРСР (1979). Герой України (2009). Держ. премія України ім. Т. Шевченка (1993). Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1961, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Від 1962 – артист Київ. філармонії. Проф. Нац. муз. акад. і Нац. пед. ун-ту ім. М. Драгоманова. Не раз виступав на Тернопільщині: в містах Борщів (1968–69), Заліщики (1975), Збараж (1972), Кременець (1980, 1985), Ланівці (1975), Тернопіль: на вечорі укр. сатири і гумору (квітень 1968), на концертах майстрів мист-в (вересень 1969) і солістів Київ. філармонії (листопад 1976), в акад. обл. драм. театрі (січень 2006); у смт Підволочиськ (1972), м. Хоростків Гусятин. р-ну, в с. Ягільниця Чортків. р-ну (жовтень 2005) та ін.

В. Барна, І. Дула.

ПАЛАМАРЧУК

Іван Васильович (23. 04. 1948, с. Новоселиця Кельмонец. р-ну Чернів. обл.) – господарник, громадський діяч. Засл. прац. сфери послуг України (2006). Депутат обл., Підволочис., Зборів. рай. рад кількох склик. Закін. Чернів. кооп. технікум (1966), Львів. торг.-екон. ін-т (1970, нині комерц. акад.). Працював заст. дир.; дир.: гурт.-

торг. бази райспоживспілки, продторгу, об'єдн. громад. харчування, райзаготконтори, рай. спожив. т-ва (1970–1987, усі – смт Підволочиськ); головою правління Зборів. рай. спожив. т-ва (1987–89); у м. Тернопіль: головою об'єдн. “Продторг” (1989), дир. плодоовоч. комбінату (1989–90), нач. упр. торгівлі облвиконкому (1990–92), нач. упр. торгівлі міськвиконкому, дир., головою правління “Галицького торгового дому” (1992–98), 1998–2009 – 1-м заст. голови правління обл. спілки спожив. т-в.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ПАЛАЦ КУЛЬТУРИ “ВАТРА”

– відомчий культурно-освітній заклад. Засн. 1982 в м. Тернопіль при НВО “Ватра”, від 2003 – ТзОВ “Ватра-Арс”. Від 1982 донині – дир. *І. Куцан*. У ПК діяли: ансамбль пісні й танцю “Ватра”, фольк-гурт “Ватрівчани”, Галиц. оркестр камер. музики, шоу-театр “Водолій”, укр. нац. театр під орудою *П. Загребельного*, дит. театр естради, фольк-гурт “Веселиця”, ВІА “Квант”, 24 клуби за інтересами, дит. худож. колективи і гуртки тех. творчості. Худож. і тех. творчістю щороку займ. бл. 1000 дітей і 600 дорослих. 1980–90-і відбув.: дійство “Дзвони Чорнобиля гудуть над світом”, композиція “Червона калина на жовтому листі” (з історії ЗУНР), фестиваль “Чуєш, брате мій!” (за участю *Т. Гунчака* і *Р. Воронки* зі США), театр. дійство “Гетьмани України” (сценарій *Б. Мельничука*), “Тернопільські фестини”; діяли – неділ. дит. школа християн. моралі, світський салон (серед гостей – *Л. Костенко*). Мист. колективи й артисти ПК гастрол. в Аргентині, Бразилії, Китаї, Німеччині, Польщі, Росії, Японії та ін. У ПК виступали: Держ. капела бандуристів України, хор *О. Кошиця* з Канади, танц. колективи зі Сербії і Польщі, України, ряд театрів України, відомі артисти.

Н. Новосядла, Б. Новосядлий.

ПАЛАШЕВСЬКИЙ

Петро (16. 01. 1920, с. Івачів Долішній, нині Терноп. р-ну – 22. 03. 1988, м. Черрі Гілл, шт. Нью-Джерсі, США) – інженер-архітектор, громадський діяч. Закін. г-зію у м. Тернопіль (1938), навчався у містах Берлін (1939–41, Ні-

меччина) і Грац (1945–47, Австрія). Архітектор у Швейцарії (1947–48), Аргентині (1948–63), США (міста Гаррісонберг і Скрантон). Автор та співавт. багатьох споруд. Діяльний в укр. т-вах.

В. Уніят, В. Ханас.

ПАЛІЙ

Андрій Михайлович (01. 12. 1893, с. Нові Кривотули, нині Тисмениц. р-ну Івано-Фр. обл. –

10. 05. 1961, м. Торонто, Канада) – кооперативний і громадський діяч. Чоловік *А.*, батько *Л. Паліїв*. Чл. НТШ. Навесні 1915 мобіліз. до австро-угор. армії; від 1918 – воєн. УГА. Закін. Вищу тех. школу в м. Прага (1922, нині Чехія). Від 1923 працював у молочар. відділі Повіт. союзу кооператив у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). 1924–39, 1941–44 – дир. “Маслосоюзу” в м. Стрий (нині Львів. обл.; від 1927 – у м. Львів). Ініціатор створ. організац.-торг. відділу “Маслосоюзу” у м. Тернопіль (1927). Не раз бував у с. Терпилівка, нині Підволочис. р-ну. Від 1933 належ. до Львів. хлібороб. палати. Кілька років – заст. голови укр. фізкульт.-спорт. т-ва “Сокіл”, очолював “Карпатський лещетарний клуб”, т-во “Молода громада”. 1944 емігр. до Німеччини, згодом – до Канади, де створ. Братерство маслосоюзників.

Р. Матейко.

ПАЛІЙ

Анна Іванівна (з дому – Паляниця; 28. 08. 1898, с. Терпилівка, нині Підволочис. р-ну – 06.

07. 1998, м. Торонто, Канада) – громадська діячка. Дружина *А.*, мати *Л. Паліїв*. Навчалася у дів. ліцеї в м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), Укр. таєм. ун-ті (м. Львів), закін. Карл. ун-т у м. Прага (1924, Чехія). 1920–30-і діяльна у громад. житті в м. Львів: кур’єр УВО, працювала в Союзі ук-

раїнок, секр., чл. надзир. ради кооперативу “Українське народне мистецтво”. Від 1944 – у Німеччині, від 1948 – в Канаді. Авторка спогадів.

Р. Матейко.

ПАЛІЙ

Ліда Андріївна (11. 04. 1926, м. Стрий, нині Львів. обл.) – українська письменниця, публіцистка, перекладачка, графік, громадська діячка.

Дочка *Анни й Андрія Паліїв*. Чл. НСПУ (1993). Літ. премія ім. П. Тичини (1995). Закін. Віден. ун-т (Австрія); на емігр. в Канаді – спец. мист. школу, Торонт. ун-т. У дитинстві часто відвідувала с. Терпилівку (нині Підволочис. р-ну).

Очолує об’єдн. укр. письменників “Слово” у зх. діаспорі (від 1993). Займалася графікою. Авторка кн. прози “Мандрівки в часі і просторі” (1973), “Світла на воді” (1985), зб. поезій “Дивовижні птаці” (1989), кн. подорож. нотаток “Без вітчизни”, “Сон-країна” та ін.

Р. Матейко.

ПАЛІЙ

Наталія Віталіївна (03. 11. 1959, м. Тернопіль) – педагог, музикант. Канд. пед. н. (2000). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1980), Рівнен. пед. ін-т (1987, нині гуманіт. ун-т). Працювала викл. гри на ф-но в Микулинець. муз. школі Тербовлян. р-ну (1980–84), концертмейстером у ТДП (1984–87, 1994–96, нині ТНПУ), заст. дир. Маневиц. муз. школи (1987–92, Волин. обл.), викл. Кременец. обл. комунал. пед. коледжу (1992–94). Від 2000 – у ТНПУ: викл., від 2001 – доц. Автор наук. праць.

Б. Петраш.

ПАЛІЙ

Семен Пилипович (справж. прізвище Гурко; 1640-і, м. Борзна, нині одноймен. р-ну Черніг.

обл. – січень 1710, похов. у Межигір. монастирі побл. м. Київ) – козацький ватажок. Полковник фастів. (1684–1704) і білоцерківський (1709–10). У серпні 1686 полк П. прибув до м-ка Язлівець (нині с. Язловець Буцац. р-ну), звідти з польс. армією на чолі з *Я. Собеським* вирушив у Молдавію. 1702–04 П. очолив нац.-визв. повстання проти польс. влади у Правобереж. Україні. В липні 1704 заарешт. за наказом *І. Мазепи*, 1705–08 – на засланні у м. Тобольськ (нині РФ). На поч. 1709 повернувся в Україну.

П. Гуцал.

ПАЛІЙ

Юрій Олексійович (04. 04. 1908, м. Почаїв, нині Кременец. р-ну – 03. 01. 1971, м. Вінниця) – священник. Протоієрей. Закін. Волин. духов. семінарію (1929), богослов. ф-т Варшав. ун-ту (1933, нині Польща). 1932 рукопклад. у сан ієрея. Працював учителем у приват г-зії і торг. школі у м. Кременець. Від 1934 – тимчас. адміністратор у с. Полиці (нині Володимирец. р-ну Рівнен. обл.), 1935 – заштат. пом. настоятеля парафії у м. Сарни (нині Рівнен. обл.). 1948 заарешт.; засудж. на 7 р. 1955–59 – секретар епархіал. упр. Служив на ін. парафіях Рос. церкви.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ПАЛІЙ

Ярослав (псевдо “Ланківський”; 1919, м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну – 1940, м. Чортків) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. Копичинец. повіт. провуду, провідник міськ. ОУН (1939–40). Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах. Розстріл. у Чортків. тюрмі.

М. Федечко.

ПАЛІЙ-СИДОРЯНСЬКИЙ

Михайло Дмитрович (08. 11. 1895, м. Біла Церква, нині Київ. обл. – р. і м. см. невід., за ін. даними – Чехословаччина) – військовик, громадсько-політичний діяч. Полковник Армії УНР. Закін. Укр. госп. акад. у м. Подебради (1932, Чехія), навчавсь у Петербург. гірн. ін-ті (нині Санкт-Петербург, РФ). 1914–15 – юнкер Михайлів. артилер. уч-ща (Петербург). Від липня 1919 – ком-р 4-го кін. полку в 4-й Київ. стрілец. дивізії Армії УНР, який від січня 1921 діяв на Рівненщині та Тернопільщині. У жовтні 1921 в р-ні м-ка, нині смт Гусятин сформував Поділ. групу (Групу особл. призначення) Укр. повстан. армії для 2-го Зим. походу (520 бійців), яка розгромила кілька загонів ЧА і пройшла через Поділля. Від 1945 проживав у м. Прага (Чехія); того ж року П.-С. ув’язнили рад. спецслужби.

О. Клименко, Б. Мельничук, В. Уніят.

ПАЛІЙЧУК

Борис Дмитрович (04. 06. 1913, м. Вільно, нині Вільнюс, Литва – квітень 1995, м. см. невід.) – письменник. Чл. СПУ (1939). Орден Вітчизн. війни 2-го ступ. (2), Черв. зірки, медалі. Учасник нім.-рад. війни. Закін. Харків. авіац. уч-ще (1935). Кор. респ. газет, ред. ж. “Советская Украина”. Автор кн. віршів, поем, повістей, романів. Співавт. (із *О. Твардовським*), кн. “Иван Гвоздєв на фронті”, гол. герой якої – літ. попередник Василя Тьоркіна з одноймен. тв. *О. Твардовського* (написаної по бл. м. Тернопіль 1941).

Є. Гасай, Б. Мельничук.

ПАЛІЙЧУК

Микола Васильович (17. 08. 1971, смт Ворохта Надвірнян. р-ну Івано-Фр. обл.) – економіст, правник, громадсько-політичний діяч. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2007). Закін. ТАНГ (1995, нині ТНЕУ), Прикарп. ун-т в м. Івано-Франківськ (2004, нині нац. ун-т), Нац. акад. упр. при Президентові України (2005). 1990–91 – гол. механік навч.-спорт. т-ва “Авангард”. 1996–2002 – підприємець (обидва – м. Яремча). 2002–07 – Яремчан. міськ. голова. Від 2007 – голова Івано-Фр. ОДА.

Б. Мельничук, Г. Яворський.

ПАЛІНКА

Олекса (1890, с. Стрільківці, нині Борщів. р-ну – 06. 03. 1937, там само) – громадський діяч. У родин. селі – співзасн. і командант (ком-р) т-ва “Січ” (1914), співорг-тор т-в “Луг”, “Рідна школа” (обидва – 1925), “Сільський господар” (1928), кооперативу “Праця” (її голова до серед. 1930-х); відновив роботу т-ва “Просвіта”, започатк. буд-во читальні (згодом – Нар. дім). Доброволець *Легіону УСС*; воював в УГА. Автор спогадів та ін. публікацій у пресі.

Б. Мельничук.

“ПАЛІТРА”

– жіночий мистецький гурт у м. Кременець. Створ. у вересні 2003. До гурту належ. *Т. Бал-*

бус (кер.), Н. Білецька, Н. Волощук, З. Мацішина, О. Панфілова, І. Погонєць. Виставки: 2003, 2005, 2006 (усі – м. Кременець), 2004 (м. Тернопіль) та ін. Дипломанти фестивалю нар. мист-ва “Карпатський вернісаж” (2005, 2006, обидва – м. Івано-Фр.). 5 чл. гурту працюють у Кременец. обл. гуманіт.-пед. ін-ті.

А. Гриб, Є. Удін.

ПАЇЛКА

Іван (09. 09. 1901, с. Соснів, нині Теребовлян. р-ну – 25. 02. 1992, м. Клівленд, США) – військовик, громадський діяч. Доброволець *Легіону УСС* (від 1916, приписав собі 2 р.), хорунжий Армії УНР. Чл. УВО, ОУН; співорг-тор цих т-в у родин. селі. Від 1944 – у Німеччині, 1947 – в США. Чл. управи Гол. ком-ту підгайчан, голова його відділу в Клівленді. Діяльний у Братстві УСС, Об’єдн. колиш. вояків Укр. армії та ін. т-вах. Автор спогадів й ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ПАЇЛЬЧИК

Микола Михайлович (01. 05. 1944, с. Борщівка Лановец. р-ну – 19. 07. 1998, смт, нині м. Ланівці) – музикант, хоровий диригент. Галуз. нагороди. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1965), Дрогобиц. пед. ін-т Львів. обл. (1970, нині пед. ун-т). Працював учителем музики: у ЗОШ с. Передмірка Лановец. р-ну (1961–62), Збараз. школі-інтернаті (1965–66); викл. Бродів. пед. уч-ща (1970–72, Львів. обл.), дир., заст. дир., викл. Лановец. муз. школи (1972–98). Одночасно – кер. акад. хор. капели “Волинь” у Ланівцях, хорів у селах Лановец. р-ну.

Б. Петраш.

ПАЛЯНИЦЯ

Григорій Іванович (23. 03. 1895, с. Терпилівка, нині Підволочис. р-ну – 01. 06. 1974, м. Коломия Івано-Фр.

обл.) – кооперативний і громадський діяч. Закін. укр. держ. г-зію в м. Тернопіль. Від 1914 – в *Легіоні УСС*, 1919 – в УГА. Навчався у Вищій школі с. госп-ва в м. Відень (1921–25, Австрія). Працював повіт. агрономом філій т-в “Сільський господар” і “Маслосоюз” у м. Стрий (нині Львів. обл.), дир. молочарні в м-ку Рожнятів,

нині смт Івано-Фр. обл. (1930–39). Від 1943 – дир. с.-г. підпр-ва у Польщі. 1945 оселився в м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.), працював бух. комунгоспу, згодом – у будинкоуправлінні. Автор кн. “Жито. Про його управу та угноювання”, наук.-попул. статей.

Р. Матейко, С. Матейко.

ПАЛЯНИЦЯ

Іван Іванович (06. 07. 1945, с. Ленківці, нині Шепетів. р-ну Хмельн. обл.) – громадський діяч. Засл. прац. культури України (2002). Почес. грамота КМ України (2004). Закін. філол. ф-т Кзил-Ордин. пед. ін-ту (1971, нині м. Кзилорда, Казахстан). Працював 1-м секр. Терноп. РК ЛКСМУ; від 1977 – у виконав. органах держ. влади; 1984–2003 – нач. упр. у справах релігій Терноп. ОДА. Нині – на громад. роботі.

Г. Моліцька, Г. Яворський.

ПАМ'ЯТНИК ЖЕРТВАМ

ГОЛОДОМОРУ 1932–33 РОКІВ

– перший у Західній Україні символічний знак (хрест) у с. Біла Тернопільського району. Встановл. 1993. Ініціатори С. Проць, чл. місц. “Просвіти”. Щороку відбувається пам'ят. хід до хреста.

М. Сагайдак.

ПАНАС

Іван (16. 07. 1900, с. Лежанівка, нині Гусятин. р-ну – 16. 08. 1981, м. Вінніпег, Канада) – військовик, громадський діяч. Навчався в Терноп. укр. держ. г-зії, ун-ті у м. Познань (Польща). Сотник УГА. 1930-і – співорг-тор націоналіст. руху на Скалатщині (нині належ. до Підволочис. р-ну); чл. ОУН. 1939–44 – учитель у СШ і торг. школі в м. Тернопіль; водночас продовжував громад. та підпіл. діяльність, за що заарешт. німці. 1944 виїхав на Захід, відтак – до Канади (м. Вінніпег). Співорг-тор Укр. кредит. банку, діяльний в ОУН.

Б. Мельничук, Б. Пиндус.

ПАНАС

Петро Васильович (28. 06. 1933, с. Жуличі Томашів. пов. на Холмщині, нині Польща – 24. 01. 1999, смт Микулинці Теробовлян. р-ну) – жур-

наліст, публіцист, літератор. Чл. СЖУ (1972). 1945 з батьками пересел. у с. Лошнів Теробовлян. р-ну. 1949 призван. до РА, де заарешт. за читання заборон. літ-ри; покарання відбував у містах Воркута і Сиктивкар (нині Респ. Комі, РФ). Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1970, нині нац. ун-т). Працював у ред. Струсів., Микулинец., Теробовлян. рай. газет, кор. радіомовлення, позаштат. кор. обл. г. “Вільне життя”. Автор поезій, нарисів, статей та ін. публікацій у рай., обл. та всеукр. періодиці.

І. Дем'янова, Г. Кушнерик.

ПАНАС

Теодор (05. 07. 1910, с. Лежанівка, нині Гусятин. р-ну – 14. 11. 1936, Береза Картузька, нині м. Береза Брест. обл., Білорусь) – діяч ОУН. Навчався в Терноп. укр. держ. г-зії, яку не закін. через арешт (1929) за націоналіст. діяльність. 1930-і студювався на кооп. курсах у м. Львів; повернувшись, продовжив діяльність в ОУН. Чл. Скалат. повіт. проводу, орг-тор бойов. вишколу, пропагандист, співініціатор створ. легал. орг-ції “Українська студентська секція”. 1932 за політ. діяльність засудж. до 2-х р. ув'язнення. Від серпня 1934 – у концтаборі Береза Картузька; помер від тортур.

Л. Левенець, Б. Пиндус.

ПАНЕЙКО

Олександр Лукич (1891, Львівщина – 1950, м. Мюнхен, Німеччина) – мовознавець, педагог. Вчитель стенографії в укр. г-зіях міст Львів, Коломия (нині Івано-Фр. обл.), Тернопіль. Під час 2-ї світ. війни емігр. до Німеччини. Перевідав “Правописний словник” О. Ізюмова (1941) із деякими змінами, що враховували особливості зх.-укр. говірок; ред. розділу “Куток мови” у г. “Львівські вісті” (1943). Автор підручників “Українська стенографія” (1922), “Грамматика української мови” (1950).

І. Дем'янова, Б. Пиндус.

ПАНКРАТІЙ

(рр. і м. н. та см. невід.) – релігійний діяч. 1941–43 – архимандрит *Почаїв. лаври*.

Вас. Ханас.

ПАНКРАТІЙ

(у миру – Кашперук; рр. і м. н. та см. невід.) – релігійний діяч. 1943–46 – архимандрит *Почаїв. лаври*.

Вас. Ханас.

“ПАНТАЛА́ХА”

(справж. ім'я та прізви. невід.; 2 пол. 19 ст., с. Романівка, нині Теробовлян. р-ну – 1885,

м. Львів) – народний месник. Діяв на Тербовлянщині та Чортківщині. Мав криївку під дерев. мостом на р. Гнила Рудка майже в центрі родин. села. Забрані у торговців і поміщиків гроші роздавав бідним селянам та міщанам. “П.” не раз заарешт. австр. власті; перебував у тюрмах, звідки втік; при останній невдалій спробі кинувся з даху в’язниці на бруківку.

А. Субчак.

ПАНЧАК

Василь Дмитрович (28. 03. 1937, с. Хлібичин, нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл.) – художник, літератор. Закін. Косів. уч-ще приклад. і декор. мист-ва Івано-Фр. обл. (1957, нині коледж). Від 1957 – в м. Заліщики, викл. у ЗОШ малювання та креслення. Учасник виставок від 1958: в містах Тернопіль, Київ, Москва (РФ). Тв.: декор. тарелі, живопис, ікони. Роботи зберіг. в ТОКМ, музеях міст Кременець, Москва. Автор філософ. книг-трактатів “Падіння апостола Павла”, “Таємниця і потуга людської мислі, людського духу”. Кількараз. лауреат конкурсів худож. читання виконавців із Терноп. і Чернів. обл.; нині, незважаючи на втрату слуху, виступає з лекціями перед студентами ВНЗ та учнями.

А. Гриб, І. Дем’янова.

ПАНЧІШИН

Андрій Дмитрович (06. 11. 1966, с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну) – педагог, художник. Закін. Терноп. пед. ін-т (1992, нині ТНПУ). Працює вчителем ЗОШ № 14 м. Тернопіль. Учасник всеукр. та міжнар. худож. виставок. Серед робіт – портрети письменників, художників, діячів науки і культури, краєзнавців: *А. Горчинського, Б. Демків, С. Крушельницької, П. Медведика, П. Тимочка* та ін. Безкоштовно допомагає в худож. оформленні істор.-мемор. музею *Я. і С. Стецьків* у с. Вел. Глибочок. Діяльний у т-вах “Просвіта” та ім. *Б. Лепкого*.

М. Сагайдак.

ПАНЧІШИН

Володимир Григорович (09. 05. 1950, с. Вороняки Золочів. р-ну Львів. обл.) – економіст, господарник. Засл. економіст України (1993). Канд. екон. н. (1994). Депутат Зборів. рай. ради (1974–90). Закін. Львів. ун-т (1972, нині нац. ун-т).

Працював ст. економістом план. комісії Кременец. райвиконкому, головою план. комісії, 1-м заст. голови Зборів. райвиконкому, зав. відділ. соц.-екон. розвитку, заст. голови виконкому Золочів. райради, нач. Гол. упр. зовнішньоекон. зв’язків і міжнар. відносин, заст. нач. Гол. упр. зовн. відносин, зовнішньоекон. діяльності та іноз. інвестицій Львів, 2002–05 – 1-й заст. голови Волин. ОДА. Від 2005 – доц. каф. обліку й аудиту Волин. ін-ту економіки і менеджменту (м. Луцьк).

Б. Петраш.

ПАНЬКЕВИЧА ЮЛІАНА

ІВАНОВИЧА МУЗЕЙ

– художньо-меморіальний заклад. Діє в с. Устя-Зелене Монастирис. р-ну. Відкр. 27. 11. 1992. Ініціатор і співзасн. – *О. Черемшинський*.

Р. Черемшинська.

ПАНЬКІВ

Богдан Михайлович (25. 07. 1935, с. Саранчуки, нині Бережан. р-ну) – науковець, педагог. Канд. істор. н. (1983), доц. (1986). Чл. НТШ (2005). Навчався у м. Бережани в г-зії (1944), закін. пед. уч-ще (1948), Львів. ун-т (нині нац. ун-т). Учитель у с. Верхня Липиця Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл., у с.-г. технікумі у м. Рогатин. Від 1971 – в Івано-Фр. ін-ті нафти і газу. Від 2002 – зав. каф. філософії та політології Бережан. агротех. ін-ту. Автор понад 50 наук. публікацій, у т. ч. кн. “Золотого вересня гіркі плоди” (у 2-х ч.; про злочини комун. режиму на Тернопільщині та Прикарпатті у 1939–50), кн. “Нарис про село Саранчуки” (1990), опубл. архів. матеріали історії міст і сіл Рогатинщини у 2 т. “Рогатинської землі”.

Н. Волинець, П. Гуцал.

ПАНЬКІВ

Василь (12. 01. 1889, с. Більче-Золоте, нині Борщів. р-ну – р. см. невід., Канада) – громадський діяч. Від 1908 – в Канаді. Співорг-тор і активіст Т-ва ім. М. Заньковецької, Укр. нар. дому, ін-ту “Просвіти” й ін. орг-цій у м. Вінніпег.

Б. Мельничук.

ПАНЬКІВ

Володимир (22. 06. 1935, м. Заліщики) – художник-конструктор. Відзнаки Ради індустр. естетики Польщі (1966), Мін-ва культури та мист-ва Польщі (1969), Золота відзнака Спілки польс. артистів і пластиків (1980). У Польщі: закін. серед. пласт. школу в м. Наленчів, АМ у м. Варшава (1963). Працював у Дослідно-констр. центрі металоріз. верстатів у м. Прушков (Польща). Автор розробок із худож. оформлення телевізорів, годинників, меблів та ін.

М. Ониськів.

ПАЊЬКІВ

Олександр Петрович (17. 09. 1934, м. Бережани) – механізатор, громадський діяч. Орден

Труд. черв. прапора (1958), Жовтн. революції (1976). Закін. Львів. школу кіномеханіків (1951). Працював у Бережанах обліковцем (1951–60, з перервою), майстром кахел. цеху склозаводу (1960–64), трактористом райоб'єдн. “Сільгосптехніка” (1964–79), райсільгоспхімії (1979–94). 1956–58 – у с. Новокудриха Петропавлов. р-ну Алтай. краю (нині РФ); ризикуючи життям, урятував від пожежі хлібне поле і село; цьому подвигу поет *Р. Братунь* присвятив “Алтайську бувальщину” (1974). Був довір. особою *О. Покришкина*; чл. кер. органів громад. орг-цій.

Я. Павлів, Б. Паньків.

ПАПІРОСКА

Іванна Йосипівна (з дому – Пожернюк; 07. 07.

1972, м. Тернопіль) – журналіст. Закін. філол. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1994, нині ТНПУ). Працювала коректором, відп. секр. г. “Народна трибуна” в м. Глухів (1995–97, Сумс. обл.). Від 1997 – відп. секр., 2000 – ред. ж. “*Освітнянин*”. Авторка худож. і публіцист. творів.

Б. Мельничук.

ПАПШ-ЧЕРЕВІК

Докія (Доротєя) Пантелеймонівна (02. 03. 1921, с. Горошова, нині Борщів. р-ну) – педагог, літератор. Від 1925 – в Канаді. Закін. учит. коледж та ун-т у м. Саскатун (магістр). 16 р. учителювала, 4 – прац. у б-ці Колегії св. Андрея. Президент Укр. Нар. Фонду (1971–83); голова Ком-ту українок Канади, ради укр. “Рідних шкіл” при відділі КУК у м. Вінніпег, чл. Край. ексекютиви Союзу українок Канади, ді-

яльна в Клубі Могілянок, Асоц. модерн. мов та ін. Авторка віршів, оповідань, нарисів, статей.

Б. Мельничук.

ПАПУША

Олександр Володимирович (02. 01. 1975, м. Тернопіль) – актор, автор і виконавець співа-

ної поезії. Нагороди всеукр. фестивалів. Закін. Терноп. пед. ін-т (1997, нині ТНПУ); актор. відділ. Терноп. муз. уч-ща (1998, курс *В. Хім'яка*). Від 1998 – актор Терноп. обл. драм. театру (нині акад. театр). Ролі: Юліос (“Казка про Моніку” С. Шальтяніса, Л. Яцінавічуса), Граф (“Коханий нелюб” Я. Стельмаха), Тіль і Менахем (“Тіль Уленшпігель” і “Поминальна молитва” Г. Горіна), Яго (“Отелло” В. Шекспіра), Месія (“Ціною крові” *Лесі Українки*), Лука (“Патетична соната” М. Куліша), Корній (“Сльози Божої Матері” *О. Мосійчука* за *У. Самчуком*). Знявся у к/ф “Один у полі воїн” – Кривий, телестудія “Західфільм” (2003); “Повернення Мухтара-3” – Вітьок, Київ. кіностудія ім. *О. Довженка* (2006).

Б. Мельничук.

ПАРАНДЮК

Тетяна Станіславівна (13. 04. 1960, с. Шкроботівка, нині Шумс. р-ну) – правник. Засл. юрист України (2007). Закін. Львів. ун-т (1985, нині нац. ун-т). Працювала слюсарем-складальницею Терноп. з-ду “Світлоприлад” НВО “Ватра”, стажистом міськ. нар. суду, нар. суддею, заст. голови Терноп. міськ. суду (1986–98), суддею Терноп. обл. суду. Від 2001 донині – суддя апеляц. суду Терноп. обл.

І. Дем'янова.

ПАРАНІЮК

Любомира Дмитрівна (10. 11. 1947, с. Боришківці Борщів. р-ну) – журналістка. Чл. НСЖУ.

Засл. прац. культури України (2001); відмінник освіти України. Орден Архістратига Михаїла. Лауреат міжнар. та всеукр. конкурсів радіограм. Закін. Чернів. ун-т (1965, нині нац. ун-т). 1965–70 – кор. г. “Прапор перемоги”, від 1975 – співроб., ред. відділу Чернів. держтелерадіокомпанії. Авторка кн. “Мистецтво бути жінкою” (2004).

Т. Сулятицький.

ПАРАЦІЙ

Зеновій Захарович (16. 02. 1947, с. Горішня Слобідка, нині Монастирис. р-ну) – вчений у галузі медицини. Канд. мед. н. (1986). Закін. Чернів. мед. ін-т (1972, нині Буковин. мед. акад.). Працював хірургом ЦРЛ у м. Новоселиця Чернів. обл. (1972–75). 1978–89 – асист., від 1989 донині – доц. каф. хірургії Київ. ін-ту вдосконал. лікарів. Автор понад 250 наук. праць, співавтор 1 монографії; має 16 винаходів.

Г. Костів-Гуска.

ПАРАЦІЙ

Йосиф Львович (псевдо “Петрик”; 1900, с. Купчинці, нині Козів. р-ну – 1956, м. Спаськ, нині Примор. край РФ) – військовик, самодіяльний актор і музикант. Воював у *Легіоні УСС*. 1920 поверн. до родин. села, діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах; учасник вистав, духов. оркестру. Чл. УВО, ОУН. Від 1944 – в УПА (старшина), нач. польової жандармерії в сотні “Гонти” на Станіславщині (нині Івано-Фр. обл.). 1947 заарешт., за судж. на 25 р. ВТТ. Помер у концтаборі.

Б. Мельничук, **В. Хома**.

ПАРАЦУК

Ярослав Броніславович (17. 10. 1925, с. Струсів, нині Теребовлян. р-ну – 07. 04. 2000, м. Гамільтон, пров. Онтаріо, Канада) – громадський діяч. Перебував на примус. роботах у Німеччині. 1947 емігр. до Канади (м. Гамільтон). Працював машин. оператором у Канад. рудній фундації, діяльний у громад. житті. 1953 вступив до Королів. канад. армії, від 1955 – офіцер. 1957 відкрив магазин у Гамільтоні, сформував мережу торг. закладів. 25 р. займався реалізацією автомобілів у компанії “Дженерал Моторс”. Активіст Гамільтон. відділу Т-ва українців-самостійників (1968–70 – його президент), за сприяння П. т-во пожертвувало кошти на ювілей. фонд УГКЦ, Ін-т св. Володимира, закуп. обладнання для “Рідної школи”. В Укр. т-ві взаєм. помочі в Канаді 10 р. працював добровіл. агентом, протягом тривалого часу – заст. голови, голова Гамільтон. відділу. Тричі побував у м. Тернопіль і родин. селі.

І. Романець.

ПАРІБУС

Микола Степанович (04. 12. 1895, с. Котузів, нині Теребовлян. р-ну – 1966, там само) – військовик, громадсько-політичний діяч. Доброволець *Легіону УСС*, воював на Тернопільщині. Від 1918 – в УГА. 1920–21 – розвідник 1-ї сотні 402-го стрілец. полку 45-ї Волин. стрілец. дивізії 14 армії ЧА. Після де мобілізації 1922 працював у с. госп-ві на

Вінничині. Восени цього ж року разом із ком-ром загону “Дванадцятки” (50 осіб) П. Шереметом, заст. С. Мельничуком та І. Цепком – учасник бой. рейду тер. Борщів. і Заліщиц. повітів та Львів. воев-ва проти польс. терору в Галичині. Після поверн. у родин. село 1925–37 працював у сільс. крамниці. 1939–41 і після 2-ї світ. війни – голова сільради, згодом – голова, заготовач сільс. спожив. т-ва.

В. Левицький, В. Олійник.

ПАРІЙ

Михайло Петрович (21. 11. 1961, с. Білоголови Зборів. р-ну) – економіст-фінансист. Галуз. нагороди. Закін. у м. Тернопіль кооп. технікум (1980, нині торг.-екон. коледж), ТІНГ (1992, нині ТНЕУ). Працював товарознавцем, інж. Терноп. гурт.-торг. бази обл. споживспілки (1980–94); нач. відділу Терноп. обл. тер. відділ. Антимонопол. ком-ту України (1994–98); заст. голови представн. Ліценз. палати України у Терноп. обл. (1998–2000); від 2000 – заст. голови представн. Держ. комітету України з питань регулятор. політики та підприємництва у Терноп. обл.

О. Мицишин, М. Федечко.

ПАРНАС

Яків (28. 01. 1884, м. Тернопіль – 29. 01. 1949, м. Київ) – біохімік, академік. Д-р філософії (1907).

Закін. г-зію у м. Львів, Вищу тех. школу в м. Берлін (Німеччина). Працював у Страсбур. ун-ті (Франція), від 1914 – в ун-ті у м. Кембридж (Вел. Британія), 1916–18 – проф. Варшав. ун-ту (Польща). 1920–41 – дир. Ін-ту мед. хімії у Львів. ун-ті. Автор підручн. “Фізіологічна хімія” (1922). Помер у Лук’янів. тюрмі від катувань. Реабіліт. посмертно.

Б. Мельничук, В. Пилипів.

ПАРУБОЧИЙ

Іван (липень 1923, с. Гончарівка, нині Монастирис. р-ну) – громадський діяч, меценат. Воював у 1-й Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. Від 1946 – у Вел. Британії (м. Фелістоуе). Діяльний в укр. громад. орг-ціях. Автор спогадів та ін. публікацій у пресі. Кілька разів приїжджав в Україну; пожував значну суму на спорудж. в родин. селі церкви, ін. потреби українців.

Б. Мельничук.

ПАСІКА

Богдан Андрійович (1900, с. Ласківці, нині Тербовлян. р-ну – 23. 08. 1937, м. Харків) – педагог. У період ЗУНР – в УГА. Закін. Харків. ін-т нар. освіти. У м. Харків працював викл. нім. мови у ВНЗ. 1934 зазнав переслідувань влади, змушений виїхати з України, працював учителем у с. Борки Липец. обл. (нині РФ). 1936 поверн. у Харків, де викл. у СШ № 50. 1937 заарешт., розстріл. Реабіліт. 1958.

Є. Гасай.

ПАСІКА

Йосип Андрійович (21. 09. 1925, с. Лошнів, нині Тербовлян. р-ну – 16. 07. 1996, м. Маріуполь Донец. обл.) – учасник національно-визвольних змагань, літератор. Багаторіч. політ’язень. Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах. Чл. ОУН (1941), вояк УПА (1943). У травні 1944 П. заарешт. органи НКДБ; засудж. на 15 р.; ув’язн. відбував у ВТТ на Колимі (нині РФ). Після звільн. оселився в Донбасі. Писав патріот. поезії.

Г. Кушнерик.

ПАСІЧНИК

Іван (17. 10. 1922, с. Москалівка, нині Полон. р-ну Хмельн. обл. – 14. 01. 1994, м. Київ) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (1969), проф. (1971). Учасник нім.-рад. війни. Закін. Львів. мед. ін-т (1953, нині нац. мед. ун-т). 1957–70 – на викл. роботі в Терноп. мед. ін-ті (нині ТДМУ), від 1959 – доц. каф. фармакології. Від 1970 – зав. каф. фармакології Луганськ. мед. ін-ту. Автор понад 200 наук. праць.

М. Андрейчин.

ПАСІЧНИК

Йосип Васильович (псевда “Сірий”, “Панас”; 1922, с. Зелена, нині Буцац. р-ну – травень, 1945, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Рай. провідник ОУН, ком-р боївки. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

І. Олещук.

ПАСІЧНИК

Наталія Іванівна (03. 07. 1984, м. Тербовля) – філолог, поетка. Чл. НСПУ (2009). Лауреат кон-

курсу “Поетичні майстерні” (2003), вид-ва “Смолоскип” (2005, 2008), літ. премії ім. Б.-І. Антонича (2005), премії “Гранослов” (2008). Навчалася в ТНПУ (2002–06), Чернів. нац. ун-ті (2006–08). Авторка зб. поезій “Елегія печалі” (2002), “Портрети доби Ренесансу” (2006), “Граф в три руки” (2009), публік. у ж. “Літературний Тернопіль” та ін. Перекладає з англійської.

Б. Мельничук.

ПАСЛІВСЬКИЙ

Андрій Васильович (17. 06. 1932, с. Млини, Засяння, нині Польща – 26. 06. 1997, м. Березжани) – журналіст, публіцист, літератор. Чл. СЖУ (1958). Закін. Київ. ун-т (нині нац. ун-т). Працював на пед. роботі. Згодом – відп. секр. Золотників. рай. г. (нині с. Золотники належ. до Тербовлян. р-ну). Від 1970 – власкор. г. “Вільне життя” у Березжан. та Козів. р-нах. Літ. твори опубл. у ЗМІ, кол. збірниках.

П. Ктитор, Б. Мельничук.

ПАСТЕЛЬ

(франц. *pastel*, із італ. *pastello*, від *pasta* – тісто). 1) малювання кольор. олівцями (без оправ), виготов. зі сухих порошкоподіб. тонкотерт. барвників із домішкою скріплюючих або розб’люючих речовин (клей, крейда, гіпс, тальк тощо). П. малюють на шорсткому (білому чи кольор.) папері, картоні, замші, ґрунтов. й тонов. полотні, іноді розтушовуючи штрихи пальцями чи спец. розтушовкою. П. дає змогу застос. різноманіт. живопис. й графіч. прийоми. Малюнки мають оксамит. поверхню, але фарбовий шар дуже тендітний, легко осипається. П. відома з 16 ст., розквіту досягла у 18 ст., широко за-

стос. у 19–20 ст. (в Україні у техніці П. працювали О. Мурашко, О. Шовкуненко, Й. Бокшай та ін.); нині у м. Тернопіль ці традиції продовжують *М. Дирбавка, В. Купецький, С. Удін, П. Шпорчук* та ін.; 2) окремих твір, викон. технікою пастилі.

П. Шпорчук.

ПАСТУШЕНКО

Василь (псевдо “Кальба”); 1910, с. Шили, нині Збараз. р-ну – 1944, біля с. Дермань, нині Здолбунів. р-ну Рівнен. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Сріб. Хрест заслуги УПА. За належн. до УВО – в’язень табору Береза Картузька (1934), згодом – Чортків. тюрми; засудж. 1935 до 9 р. ув’язн.; звільн. 1939. Учасник Похід. груп ОУН (1941). Провідник Запоріж. обл. ОУН (1942–43), обл. провідник Полтавщини та Київщини (1943). Загинув у бою з рад. партизанами.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ПАСТУШЕНКО

Володимир Степанович (1912, с. Розношинці Збараз. р-ну – квітень 1991, там само) – громадський діяч. Засл. діяч культури Казахстан. РСР. Закін. г-зію в м. Тернопіль, Львів. богослов. акад. (1939). Діяльний у т-ві “Сокіл”. 1939 П. зарешт. органи НКВС, до 1949 – в ув’язненні. До 1969 проживав у Казахстані, згодом – у Розношинцях. Учасник УНР. Колекціонував муз. інструменти, рідкіс. книги. Приятелював із *Б. Ленким, І. Крип’якевичем* та ін. діячами культури. Реабіліт. Автор кн. “Спогади” (1991, посмертно).

П. Сорока.

ПАСТУШЕНКО

Іван Андрійович (1891, с. Гнилиці, нині Збараз. р-ну – 22. 11. 1921, с. Базар, нині Народиц. р-ну Житомир. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. 1918 служив у 16-й бригаді 6-ї Січ. дивізії Армії УНР. Інтернов. у табір в м. Александров Куявський (нині Черніг. обл.). Під час Другого зимов. походу УНР – ройовий 4-ї Київ. дивізії. Розстріляний. Реабіліт. 1998.

Ю. Макотерський.

ПАСТУШЕНКО

Роман Іванович (1894, с. Вищі Луб’янки, нині Збараз. р-ну – 1929, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Стрелець УГА (1918). У родин. селі: голова т-ва “Просвіта” (1920–26), кер. сільс. хору і драмгуртка, ініціатор створ. Нар. дому.

П. Гудима, М. Федечко.

ПАТІЙ

Володимир-Леонід (псевда “Троян”, “Шпак”); 1918, м. н. невід. – 01. 08. 1949, м. Ганновер,

Німеччина) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. г-зію у м. Кременець, навчався в ун-ті у м. Варшава (Польща), вчителював. Чл. ОУН (1941), провідник повіт. езекутиви. 1943 – співучасник створ. повстан. групи під кер. “Хрона”. Учасник бой. дій УПА; важко поранений. Від 1944 – в еміграції: командант (ком-р) укр. пересел. таборів у містах Зальцбург (Австрія) і Ганновер (Німеччина). Діяльний в укр. орг-ціях; автор спогадів та ін. публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

ПАТРА

Анна (р. н. невід., с. Котузів, нині Тереховлян. р-ну – 1983, м. Детройт, США) – громадська діячка. Від 1913 – у США (міста Фултон, Детройт). Голова жін. орг-ції “Молода Україна”, яка 1933 започаткувала 5-й відділ СУА. Діяльна в укр. школі, Укр. нар. домі та ін. Авторка публікацій у пресі, жертводавець на доброд. потреби.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ПАТРИЇЛО

Роман Петрович (15. 06. 1906, м. Тернопіль – травень 1983, м. Нью-Йорк, США) – лікар, громадський діяч.

Навчався в ун-тах у містах Грац (Австрія) і Краків (Польща). Перед 2-ю світ. війною працював у лікарні в м. Хшанів (Польща), згодом провадив приват. практику в Краківі. Після війни – лікар у Ганновері, допомагав укр. пацієнтам із переселен. табору. 1952 емігр. до США, де провадив приват. лікар. практику. 1962–77 працював у лікарні Лечворт-Вілледж (м. Нью-Йорк). Діяльний в укр. громад. орг-ціях. Автор наук.-практ. праць, спогадів та ін. публікацій.

Б. Головин.

“ПАТРИОТ БАТЬКІВЩИНИ”

– газета. Орган політвідділу Вишнівець. МТС (нині смт Вишнівець належ. до Збараз. р-ну). У ДАТО зберіг. номери за 1950, 1952–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ПАХАРУК

Петро Феодосійович (17. 06. 1956, м. Чортків) – економіст, науковець, фінансист. Почес. працівник Держ. казначейства України (2008).

Галуз. нагороди. Закін. ТФЕІ (1981, нині ТНЕУ). Відтоді – заст. кер. з питань економіки Козів. рай. сільгосптехніки; ст. економіст, інж. із техніки безпеки і пожеж. охорони, дир. госп-ва Передкарпат. с.-г. дослід. станції Ін-ту землеробства і тваринництва зх. регіонів

України Пд. відділ. Акад. с.-г. н. СРСР у с. Лішня Дрогобиц. р-ну Львів. обл.; 1986 – ревізор, інспектор, заст. зав. відділу, зав. фінанс. відділом Трускавець. міськ. ради; 1996 – нач. відділ. ДКУ в м. Трускавець; 2006 – заст. міськ. голови Трускавця; від 2007 донині – нач. упр. ДКУ в Трускавці. Від 2006 – ст. викл. Міжрегіон. акад. упр. персоналом, Прикарпат. ін-ту (нині нац. ун-т, м. Івано-Франківськ).

В. Барна.

ПАХОМІЙ

(р. і м. н. невід. – 1720, м. Почаїв, нині Кременец. р-ну) – релігійний діяч. 1716–20 – архімандрит *Почаїв. лаври*.

Вас. Ханас.

ПАЦАГАН

Оксана Вадимівна (15. 02. 1956, м. Кременець) – вчений у галузі фізики. Дочка *В.*, внучка *О. Вітенків*. Д-р фіз.-матем. н. (2009). Чл. фізич. комісії НТШ, Укр. фізич. т-ва. Закін. Львів. ун-т (1978, нині нац. ун-т). Від 1987 працює в Ін-ті фізики конденсов. систем НАНУ в м. Львів, від 1995 – ст. н. с. Від 1997 – відп. секр. англомов. фіз. ж. “Condensed Matter Physics”. Автор понад 100 наук. праць.

О. Турник.

ПАЦЛІВСЬКИЙ

Омелян Едмундович (1891, м. Чортків – 23. 01. 1959, м. Нью-Йорк, США) – правник, громадський діяч. Д-р права. Закін. г-зію у м. Бережани та Львів. ун-т. У період ЗУНР – в УГА.

Від 1922 – суддя в містах Стрий (нині Львів. обл.), Калуш (нині Івано-Франк. обл.) і Станіслав (нині Івано-Франківськ). 30 вересня 1939 П. заарешт. органи НКВС; за сфабрик. звинувач. за судж. на 6 р. ВТТ. Після звільн. 1946 виїхав у Польщу, звідки емігр. до США. Реабіліт. 1994.

П. Гуцал.

ПАЧКАРІ

– контрабандисти, які 19–на поч. 20 ст. таємно переносили товари, заборонені для легального переміщення через прикордонну річку Збруч. Вона після розподілів Польщі (1793–95), за винятком 1809–15, розмежов. Рос. й Австрій. (зі серед. 19 ст. – Австро-Угор.) імперії. Довж. Збруча становила 235 км, із них 227 припадало на її прикорд. частину. П. знали місця таєм. переходу кордону, мали схованки та спільників на обох берегах. Серед заборон. товарів перевозили з рос. боку тютюн, із австр. – горілку й хустки, до Росії – заборон. літ-ру, зокрема рос. революц. книги та журнали, укр. позацензур. зібрання. В результаті цього у книгарнях у м. Житомир та ін. містах продавали “Кобзар” *Т. Шевченка*, вид. у Галичині. П. переправляли також г. “Искра” 2-м шляхами: 1-й: Львів–Тернопіль і далі, через Збруч у р-ні м-ка, нині смт Підволочиськ, села Фащівка, Токи і Мислова (нині Підволочис. р-ну) – до Росії (серед. 1901–травень 1902); 2-й: м. Львів–м. Копичинці–м-ко, нині смт Гусятин, далі до міст Чернівці й Кам’янець (нині Кам’янець-Подільський; жовтень 1902–березень 1903). 1905–07 значно зросло ввезення до Рос. імперії вогнепал. зброї, яку закуповували в австр. та угорс. столицях і переправляли через міста Чернівці й Тернопіль на схід. Після березня 1921 рад. і польс. прикордонники посилили контроль за насел. цього регіону, тому умов для розвитку “пачкарства” не було, з часом зникло й саме поняття.

В. Парацій.

ПАЧОВСЬКИЙ

Микола Ярославович (22. 01. 1894, с. Вел. Березовиця, нині смт Терноп. р-ну – 17. 07. 1968, м. Вашингтон, США) – військовик, кооперативний діяч. Племянник *В. Пачовського*. Навчався у м. Львів в укр. г-зії і торг. школі. Від серпня 1914 – в *Легіоні УСС*, відзначився в боях біля с. Семиківці (нині Тереховлян. р-ну) і на г. *Лисоня*, побл. с. Конюхи (нині Козів. р-ну), де потрапив у рос. полон. Восени 1917 повернувся у Галичину, знову служив в УСС (сотня *Д. Вітовського*). Був у групі стрільців, які 01. 11. 1918 підняли укр. прапор на ратуші Львова. Воював в УГА (хорунжий), у т. ч. на Тернопільщині. Від 1920 – в Чехії. Від 1926 –

в м. Чортків; працював у Поділ. союзі кооператив, чл. управ повіт. філій “Просвіти”, “Рідної школи”. Від 1944 – на еміграції в Угорщині, Австрії та Німеччині, від 1950 – у США, де чл. Укр. нар. союзу, Братства УСС та ін. орг-цій.

П. Гуцал.

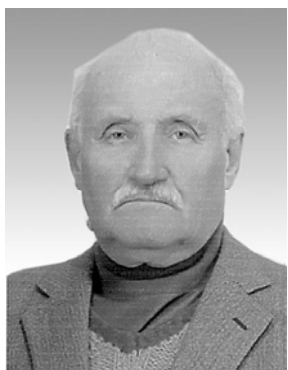
ПАШЕЧКО

Михайло Іванович (01. 02. 1957, с. Острів'я Шацьк. р-ну Волин. обл.) – науковець, педагог. Д-р тех. н. (1992), проф. (2001). Чл.-кор. Укр. акад. нац. прогресу. Лауреат премії ім. М. Островського (1986). Закін. Львів. ун-т (1979, нині нац. ун-т). 1979–97 – інж., м. н. с., н. с., ст. н. с., зав. відділу зносостійких покриттів Фіз.-механ. ін-ту АН України. 1997–2007 – проф. каф. фізики металів та матеріалознавства ун-ту “Львівська політехніка”. Від 2009 – проф. каф. методики труд. навчання і тех. дисциплін Кременец. обл. гуманітар.-пед. ін-ту. Чл. ред. колегій фах. ж., а також “Наукових праць Товариства ім. Т. Шевченка” (м. Львів). Автор понад 200 праць, у т. ч. 13 монографій. Має 28 патентів й автор. свідоцтв.

Т. Присяжний.

ПАШІНСЬКИЙ

Леонід Миколайович (справж. Тибольшук Леонід Хомович; 15. 05. 1934, с. Юськівці, нині

Лановец. р-ну) – педагог, науковець, літератор. Канд. тех. н. (1989). Закін. фіз.-матем. ф-т Кременец. пед. ін-ту (1955, нині ТНПУ). Відтоді – учитель ЗОШ у с. Струсів Теремовлян. р-ну, від 1960 – асист. Карагандин. політех. ін-ту (м. Балхаш, нині Казахстан), 1964 – Кременец. пед. ін-ту; у м. Луцьк: від 1965 – методист Волин. ін-ту удосконал. кваліфікації вчителів, 1967 – викл. тех. ун-ту. Від 2005 – доц. каф. матеріалознавства, в. о. проф., зав. каф. методики труд. навчання і тех. дисцип-

лін Кременец. обл. гуманіт.-пед. ін-ту. Автор понад 70 наук. праць, кн. про визвол. б-бу УПА, у т. ч. зб. худож. тв. “Стояли на смерть... і вистояли” (2005), “Повстанські оповідання” у 2-х ч. (2008, усі – Кременець) та ін.

Б. Петраш.

ПАШКЕВИЧ

Олександр Вікторович (псевда “Гіз”, “Том”; 05. 04. 1908, м. Тернопіль – р. і м. см. невід.) – Чл. Пласту. Закін. Львів. політехніку. Чл. УВО, ОУН, референт розвідки КЕ ОУН ЗУЗ (1933–34). 1934 П. заарешт. польс. поліція, 1936 за судж. до 5 р. ув'язн., після 2,5 р. звільн.; 1941 заарешт. органи НКДБ, розстріляний; за ін. відомостями помер у таборах 1945.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ПАШКО

Атена-Святомира Василівна (10. 10. 1936, с. Пруси, нині Бистриця Дрогобиц. р-ну Львів. обл.) – громадсько-політична діячка, літератор. Дружина *В. Чорновола*. Орден Свободи (2009). Закін. Львів. лісотех. ін-т (нині нац. лісотех. ун-т України). Від 1970 зазн. переслідувань рад. влади за зв'язки з укр. правозахис. рухом; 1971 змуш. звільн. з роботи, працювала інж. у лаб. геолог. експедиції. Після проголош. незалежн. України – голова Союзу українок. Авторка зб. поезій “На перехрестях” (1989, США; 1991, м. Дрогобич) та ін. книг. Не раз перебувала на Тернопільщині: 1994 в обл. центрі на літ.-мист. вечорах (ведучий *В. Чорновіл*): у філармонії репрезент. свою зб. “Вірую” (читець – нар. арт. України *Б. Козак*), у ПК “*Березіль*” – вірші репрес. поетів. Тв. П. опубл. у зб. “*Богославень*” (1994).

Б. Мельничук.

ПАШКО

Костянтин Олександрович (13. 02. 1945, с. Ново-Нікольське Красногор. р-ну Москов. обл., нині РФ) – вчений у галузі медицини. Канд. мед. н. (1993), доц. (1995). Закін. військ.-мед. ф-т Саратов. мед. ін-ту (1968, нині РФ), навчався на ф-ті кер. складу Військ.-мед. акад. у м. Ленінград (нині Санкт-Петербург, РФ). Від 1985 – в Терноп. мед. ін-ті (нині ТДМУ): нач. навч. частини військ. каф. (до 1992), нач. військ. каф. (1992–94), від 1994 – нач. навч. відділу, доц. каф. заг. гігієни.

М. Андрейчин.

ПАШКОВИЧ

Федір (р. н. невід., м-ко Сатанів, нині смт Городоц. р-ну Хмельн. обл. – р. см. невід., найімовір., с. Угриньківці, нині Заліщиц. р-ну) – переписувач книг, писар. 1592 в Угриньківцях

разом із місц. жителем Д. Гриневським виконав рукопис “Список “Евангелія учительного” – понад 300 стор. тексту. Численні заставки відтворюють предмети нар. побуту Галичини.

В. Барна.

ПАШКОВСЬКА

Юлія Максимівна (12. 05. 1936, м. Воронеж, нині РФ) – естрадна співачка. Дружина *Ю. Тимошенко* (“Тарапуньки”). Родинне коріння батька П. – з Чортківщини. Лауреат всесоюз. і всеукр. муз. конкурсів. Закін. Львів. муз. уч-ще (1958), Київ. естрадно-цирк. уч-ще (1964). Перша виконавиця пісень “Червона троянда”, “Троянди на пероні” *А. Горчинського*, з яким від кін. 1950-х підтрим. твор. й друж. стосунки. Від 1960 виступ. із Ю. Тимошенкою і *Ю. Березиним*. Знялась у худож. і муз. фільмах. Голова благодій. орг-ції “Фонд ім. актора Юрія Тимошенка (Тарапуньки)” (2003, м. Київ). Виступала в містах Тернопіль, Чортків та ін. насел. пунктах Тернопільщини 1961, 1964, 1975; у липні 2009 перебувала в смт Гусятин.

Л. Щербак.

ПЕДАГОГІЧНЕ ТОВАРИСТВО

– громадська організація. Засн. 28 червня 1868. Об'єднувала вчителів шкіл та г-зій м. Тернопіль.

Вас. Ханас.

“ПЕКТОРАЛЬ”

– журнал. Літ.-мист. та громад.-публіцист. часопис пд.-зх. Поділля і Терноп. обл. орг-ції НСПУ. Вих. у м. Чортків від 2007 укр. мовою раз на два місяці. Від 2008 – “*Золота пектораль*”. Гол. ред. – *В. Погорецький*.

Б. Мельничук.

ПЕЛЕНСЬКИЙ

Зиновій Андрійович (25. 01. 1890, с. Боднарів, нині Коломий. р-ну Івано-Фр. обл. – 28. 10. 1943, м. Львів) – правник, громадсько-політичний діяч. Студював право у Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах; навчався у Віден. торг. академії. Від грудня 1918 – радник з госп. питань в уряді ЗУНР. Червень–липень 1919 як старшина УГА воював на Тернопільщині, з армією перейшов у Вел. Україну. 1920–30-і працював у Львові в Укр. земел. банку та Ревіз. союзи

укр. кооператив; чл. гол. виділу “Просвіти” і гол. ради т-ва “Сільський господар”. Від 1929 – чл. ЦК УНДО. Від 1930 – посол сейму Польщі, 1935 обраний послом в окрузі Бучач–Монастирська. 1939–41 – у м. Люблін (Польща); в липні 1941 повернувся до Львова.

П. Гуцал.

ПЕЛІХ

Богдан Любомирович (28. 10. 1940, м. Сянок, нині Санок, Польща – 09. 07. 1995, м. Івано-Франківськ, похов. у м. Калуш Івано-Фр. обл.) – вчений у галузі фізики. Д-р фіз.-матем. н. (1971), проф. (1973). Закін. Львів. ун-т (1962, нині нац. ун-т). Від 1965 працював у Терноп. філії Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ); асист. каф. тех. механіки, ст. викл., від 1967 – доц. каф. теор. механіки. Від 1969 – ст. н. с., кер. відділу Львів. фіз.-мех. ін-ту АН УРСР.

Х. Весна, М. Ониськів.

ПЕЛІХ

Модест-Михайло (11. 11. 1883, с. Лука, нині Золочів. р-ну Львів. обл. – 27. 06. 1955, м. Львів) – священик, публіцист, журналіст. 1908 склав чернечі обітниця, 1912 рукопоклад. у сан священика. Проф. і префект місії. ін-ту в м. Бучач. 1921–26 – ігумен монастиря ЧСВВ у Бучачі, 1928–35 – у с. Лаврів (нині Старосамбір. р-ну), від 1935 – у м. Жовква (обидва – Львів. обл.). Співробітник ж. “Місіонар”, започатк. серії видань: “Бібліотека релігійної освіти”, “Бібліотека релігійної драми”, “Католицьке читання”. Автор статей. Заарешт. органи НКДБ, 1945 засудж. на 10 р. ВТТ; відбувши покарання, повернувся до Львова.

Б. Мельничук.

ПЕЛІХ

Петро Михайлович (13. 01., за ін. даними 12. 03. 1887, с. Доброчин, нині Сокал. р-ну Львів. обл. – 15. 10. 1961, м. Київ) – педагог, вчений-психолог. Закін. Бучац. г-зію (1905), філос. ф-т Львів. ун-ту (1913). 1913–14, 1916–17 – викл. укр. г-зії в м. Тернопіль. Від літа 1917 – у Києві, працював в ун-ті, ін-ті нар. освіти, психолог. лабораторіях; 1945–59 – співроб. НДІ психології АН УРСР. Автор праць із психології; співавт. кн. “Нариси з історії вітчизняної психології XVII – XVIII ст.” (1952).

П. Гуцал.

ПЕЛІШОК

Софія Іванівна (11. 05. 1953, с. Цеценівка Шумс. р-ну) – господарниця, громадська діячка. Орден “Знак пошани” (1980). Депутат ВР УРСР (1985–90), У родин. селі: оператор машин.

доїння корів (1973–92), обліковець; від 2003 – приймальниця молока (Шумс. маслозавод).

Н. Халуца.

ПЕЛИХ

Ігор Дмитрович (03. 02. 1974, м. Тернопіль – 08. 05. 2009, м. Київ) – радіо- і тележурналіст, продюсер. Закін.

Терноп. ПТУ № 3 (1991), Київ. ун-т (2003, нині нац. ун-т). Працював ведучим Терноп. ТРК “Такт”, обл. держ. телерадіомов. компанії, FM-станцій “Радіо “Тернопіль”, “Столиця” (м. Київ), всеукр. телеканалу “1+1”. Автор-ведучий програм “Галопом по Європах” (2001–04), “На свою голову”, “Лабіринт” (телеканал ICTV). Від 2004 – продюсер студії “Роги і копита продакшн” (м. Київ). Загинув у автокатастрофі.

О. Домбровський, В. Ханас.

ПЕРВОМАЇСЬКИЙ

Леонід Соломонович (справж. Гуревич Ілля Шльомович; 04 (17). 05. 1905, м. Костянтинград, нині Красноград Харків. обл. – 09. 12. 1973, м. Київ) – письменник. Держ. премія СРСР (1946). Ордени Черв. прапора, Вітчизн. війни 1-го ступ. та ін. нагороди СРСР. Чл. СП СРСР (1934). Працював у вид-вах, ред. газет і журналів, на кіностудії. Автор зб. поезій, оповідань, повістей, романів, драм. та ін. тв., статей, кн. для дітей, перекладів; тв. у 7 тт. (1968–70). Перебував на Тернопільщині з групою укр. письменників у червні 1941 як прац. ред. г. Пд.-Зх. фронту “Красная Армия” (поїзд-друкарня – біля м. Тернопіль) і ред. фронт. радіомовлення; у післявоєн. період приїждав до м. Кременець.

Є. Гасай, Б. Мельничук.

“ПЕРВОЦВІТ”

– зразковий дитячий танцювальний ансамбль. Створ. у м. Копичинці Гусятин. р-ну 1990. Хореограф Р. Буртник; кер. – Г. Заверач, О. Дереворіз. Гран-прі обл. конкурсу “Тернопільська танцювальна весна–2004”, обл. конкурсу-фестивалю “Червона калина-2004”, лауреат всеукр. фестивалю дит. і юнац. мист-ва “Медобори-2005” та ін.

Б. Мельничук.

ПЕРЕБІЙНІС

Володимир Кирилович (15. 07. 1896, с. Бережанка, нині Лановец. р-ну – 1943, м. см. невід.) –

священик. Протоіерей. Закін. Волин. духов. семінарію в м. Кременець. 1923 рукопоклад. у сан диякона та ієрея. Служив у с. Замшани (нині Ратнів. р-ну Волин. обл.); від 1926 – в с. Городно, згодом – у с. Куснища Любомл. р-ну Волин. обл.; чл. повіт. сеймику та гмінної ради у Головно. 1934–43 – настоятель у селах та містах Рівнен. обл.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

“ПЕРЕМО́ГА”

– газета. Орган Заліщиц. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих. У ДАТО зберіг. номери за 1945, 1947–61.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ПЕРЕМО́ГА СОЦІАЛІЗМУ”

– газета. Орган політвідділу Копичин. МТС (нині м. Копичинці належ. до Гусятин. р-ну). У ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ПЕРЕМО́ЖЕЦЬ”

– газета. Орган політвідділу Кошилів. МТС Товстен. р-ну (нині с. Кошилівці належ. до Заліщиц. р-ну). У ДАТО – номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ПЕРЕПЕЛІЦЯ

Михайло Петрович (05. 08. 1956, м. Городенка Івано-Фр. обл.) – педагог, викладач. Відмінник освіти України та ін. галуз. нагороди. Навчався у Терноп. мед. ін-ті (до 1979, нині ТДМУ), закін. Саратов. мед. ін-т (1981, нині РФ). Працював на офіцер. посадах в ЗС СРСР у Сибір. військ. окрузі, на Край. Пн.; у Київ. військ. окрузі – нач. лазарету, нач. мед. частини, нач. мед. служби військ. гарнізону. 1984 пройшов інтернатуру з авіац. медицини та військовольт. експертизи в Ін-ті авіац. і косміч. медицини у м. Москва (нині РФ). Від 1995 – у м. Тернопіль: дир. ТОВ “Атлант”, від 2002 – викл. військ.-мед. підготовки ТДМУ. Від 2003 до нині – дир. приват. ВНЗ “Медичний коледж”.

Б. Мельничук, Ж. Романюк.

“ПЕРЛІНА”

– дитячий ансамбль класичного танцю в м. Тернопіль. Створ. 1996 в обл. експеримент. школі мист-в, від 2001 – зразковий. Лауреат міжнар.,

всеукр. і обл. конкурсів. Орг-тор і худож. кер. – С. Рудак. У колективі – понад 50 учасників. У репертуарі – більше 70 постановок: класич. варіації з балетів “Лебедине озеро” та “Спляча красуня” П. Чайковського, “Марна пересторога” Ф. Герольда та ін.; хореогр. композиції “Вальс квітів” із балету “Лускунчик” П. Чайковського, “Дівочий танець” на муз. М. Скорика, “Арагонська хота” М. Глінки та ін.; балети “Лускунчик” (2002), “Снігова королева” (2006). Учасник благодій. концертів, святк. імпрез.

Л. Щербак.

ПЕРОЖАК

Богдан Григорович (20. 07. 1925, с. Денисів, нині Козів. р-ну – 24. 07. 1968, м. Бруклін, США) – співак. Закін. бух. курси у м. Тернопіль. Працював у млині в с. Яструбово Козів. р-ну. Від 1944 – в дивізії “Галичина”, воював у Словаччині й Австрії. Проживав у м. Дахау (Німеччина). Від 1950 – в США (м. Бруклін, біля м. Нью-Йорк). 18 років – співак, соліст укр. хор. капели “Думка”, з якою виступ. у США, Канаді.

Б. Мельничук, **В. Хома**.

ПЕРША СВІТОВА ВІЙНА

І ТЕРНОПІЛЬЩИНА

– військово-економічне протистояння країн світу на території краю. Тривало 1914–19, учасники – блоки найбільш. держав: т. зв. Троїст. союз (австро-угор.-нім.) й Антанта (Франція, Вел. Британія, Росія); загалом – 38 держав із насел. бл. 1,5 млрд. осіб; до ЗС мобіліз. понад 73 млн. осіб. Одна з найважл. тер., де відбув. воєн. дії – Україна (Сх. Галичина, Пн. Буковина, зх. ч. Волині, Закарпаття). **1914.** 24. 07. (06. 08.) *Австро-Угорщина* оголосила війну Росії, цього ж дня Англія оголосила війну Німеччині. Тернопільщина опинилась у смузі дій Пд.-Зх. фронту рос. армії, які зосередились у наступ. р-нах – 3-я армія з 4-х корпусів (9–11-ї, 21-ї) і 4-а кавалерій. дивізія (11-а, 9-а, 10-а, 3-а Кавказ. казарми) – в районі Луцьк–Дубно–Кременець. Командарм – ген. М. Рузський, наштарм ген. А. Драгоміров. Штаб – у містах Рівне, потім Дубно. 8-а армія з 4-х корпусів (7-ї, 8-ї, 12-ї, 24-ї), 3-я та 4-а стріл. бригади, 3-я кавалерій. дивізія (12-а, 2-а Звед. козац., 1 Кубан. козац.) в Проскурів. р-ні – виступом зліва за 3-ю армією. Командарм – ген. О. Брусилов, наштарм – ген. П. Ломновський. Пд.-Зх. фронтом командував ген. М. Іванов, нач. штабу – ген. М. Алексеев. Штаб у Києві, потім – Бердичеві, до поч. операцій – Рівному. Разом в арміях Пд.-Зх. фрон-

Зруйнована вул. Тернополя
(тепер вул. Сагайдачного).

ту на поч. серпня – 15 корпусів, 13 кавалерій. дивізій, або 734 батальони, 603 ескадрилі і сот., 2666 гармат. Австр. армія мала 12 корпусів, кілька окр. піхот. дивізій і 11 кавалерій. дивізій, об’єдн. у три армії (1-а, 4-а, 3-я і Окр. загін). Австро-угор. арміями командував ерцгерцог Фридрих, нач. штабу – ген. Конрад фон Гетцендорф. Гол. квартира – у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща). Армії зосередж. від Дністра до нижнього Сану. В Чернівцях – 35-а ландштурм. бригада, у Заліщиках – 43-я піхот. дивізія, 11-а піхот. дивізія зайняла Бережани і була підтримкою кавалерії, яка підійшла до Збруча. Далі на напрямку зі сходу до Львова – 3-я армія ген. Брудермана, з 11-м і 14-м корпусами у р-ні м. Самбір. На фронті від гирла р. Збруч до м. Сокаль – частини 11-го корпусу. Крім цього, тут була зосередж. кіннота: 1-а австр. кавалерій. дивізія на схід від Чорткова, 9-а кавалерій. дивізія у р-ні Збаража, більша частина 8-ї кавалерій. дивізії – у р-ні Тернополя, 4-а кавалерій. дивізія – на пд. захід від м. Броди (нині Львів. обл.). У р-ні Тернополя – частини 11-го корпусу. До 27. 07. військ. ч. було мало, охорону міста забезп. ландштурм і жандарм. пости. Пд.-Зх. фронт діяв згідно з планом розгортання 1912: наступ 3-ї та 8-ї армій мав приверн. до себе увагу в Галичині, щоби відверн. увагу австрійців від планован. наступу 1-ї та 2-ї рос. армій і не дати розгорн. наступ на лів. березі р. Вісла проти 4-ї та 5-ї рос. армій, які запізн. у розгортанні. Заг. наступ 3-ї і 8-ї армій запланув. на 19-й день мобілізації. Обидві армії розташув. однією лінією корпусів на фронті – рос. армія майже 500 верств, австро-угор. – бл. 300 верств без стратег. резервів. Почалась Галицька битва. Її можна поділити на три періоди: 1-й –

від поч. наступу армій Пд.-Зх. фронту до 17 (30). 08., характериз. атаками австро-угор. проти рос. 4-ї і 5-ї армій; 2-й – з 18 (31). 08. до 21 (03). 09., коли австр. війська намагалися прорватись між 4-ю і 5-ю арміями і потіснили на північ 5-у армію. Цей період закін. взяттям Львова рос. 3-ю армією, Галича – 8-ю та переходом у наступ 5-ї армії. Австрійці чинили невел. опір у р-нах Тернопіль–Острів і Чортків. Австр. командарм 3-ї армії ген. фон Брудерман 11 (24). 08. отримав наказ виступити назустріч росіянам, які наступали через Броди й Тернопіль. З цією метою йому надали 12-й корпус і 8-у кавалерій. дивізію. Ця армія розташув. так: 12-й корпус 12 (25). 08. на лінії Болотня–Перемишляни, утворюючи правий фланг; у центрі 13-й корпус займав лінію Гологори–Бортків; лівий фланг – 11-й корпус, по обидва боки – залізниця Львів–Броди. Біля Бережан – 11 піхот. і 8-й кавалерій. дивізії. Рос. 8-а армія мала сприяти 3-й армії, 10 (23). 08. вона займала фронт по р. Серет (Тернопіль–Теребовля); 11 (24). 08. по р. Стрипа на лінії Медова–Бучач; 13 (26). 08. вела бої у містах Підгайці та Монастирська, після чого австрійці відійшли в напрямку Галича. Штаб 8-ї армії – у с. Бурканів. Армія вела бої pobl. р. Гнила Липа. 24-й корпус із двома стріл. бригадами розташ. у р-ні м. Монастирська, прикрив напрям від Галича і Нижніва до Бережан, контролюючи Дністер від Нижніва до р. Збруч. Дністр. загін мав очистити правий берег Дністра. Кавалерій. загони скерув. на Заліщики. Після боїв на Золотій і Гнилій Липі австр. 18 (31). 08. почали відступ до Львова; третій – з 21–30. 08. (03–12. 09.) – контрнаступ австрійців проти 3-ї та 8-ї армій. Після втрати Львова австр. командування вирішило: залиш. проти рос. 5-ї армії два слабких корпуси (2-й і 14-й) із двома кавалерій. дивізіями під команд. ерцгерцога Йосифа, скерувати 4-у, 3-ю та 2-у свої армії так, щоби ними завдати удару в лівий фланг 3-ї і 8-ї рос. арміям. Невдача операцій 4-ї, 3-ї та 2-ї австр. армій у зв'язку з критич. становищем 1-ї австр. армії і центр. групи ерцгерцога Йосифа Фердинанда змусила австр. головкома 28. 08. (11. 09.) віддати наказ про заг. відступ. Із Галич. битвою пов'яз. період 30. 08. (12. 09.)–09 (22). 09. – переслідування розбитих австро-угор. армій і вихід росіян на р. Сан. 1915. У травні австро-нім. війська розпоч. Горлиц. прорив. Росіяни втратили не тільки окупов. тер., а й австр. 23. 06. відбили у них Львів. Хід подій 1915 на Тернопільщині активізувався восени. Проти ночі на

03. 09. 11-й корпус ген. В. Сахарова (дві піхот. дивізії та одна кавалерій. бригада), що станов. пн. крило 9-ї армії ген. П. Лечицького, залишили позиції на р. Стрипа. Вони здійснили перехід на 20 км

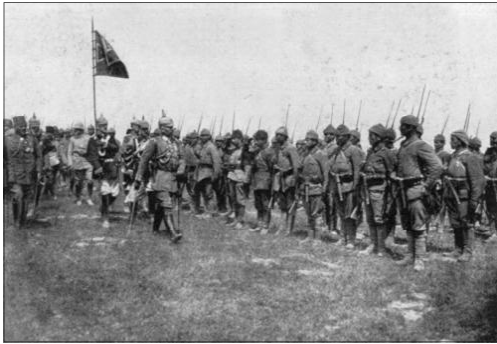
Зруйнований міст у Потуторах.

і вийшли за р. Серет на ділянці від Струсова до Буданова (28 км). На прав. фланзі – 11 піхот. дивізія ген. Бачинського – від Струсова до Залав'є (14 км); північ. – 22-й корпус 11-ї армії, півден. – 32 дивізія. Цей наступ зупинили в р-ні Бережани–Потутори підрозділи *Укр. Січових Стрільців*. Своїми діями вони врятували від розгрому австро-угор. Пд. армію. 1916. Наступ Пд.-Зх. фронту рос. армії в травні–листопаді увійшов в історію під назвою Луцьк. прорив, пізніше переймен. на Брусилів. прорив – за прізви. головкома арміями Пд.-Зх. фронту ген. О. Брусилова. Прорив фронту – 04.–15. 06. 1916, розвиток прориву в б-бі з резервами австр. – 16. 06.–08. 07., перенес. гол. удар на Пд.-Зх. фронт – з 09. 06. до поч. вересня. Всього до початку наступу в 7-й, 8-й, 9-й та 11-й арміях Пд.-Зх. фронту – 603184 багнети, 62836 шабель, 223 тис. бійців навченого запасу і 115 тис. беззброй. бійців (не вистачало гвинтівок).

Позиція російської артилерії в Плотичі.

На озброєнні – 2480 кулеметів, 221 бомбомет (тільки в 9-й армії, за ін. армії даних нема), 2017 гармат польов. і важк. артилерії. Війська фронту мали 2 бронепоезди, 1 дивізіон і 13 взводів броневих автомобілів, 20 авіац. загонів і 2 бомбардувальники “Ілля Муромець”. Австр. армія групи ген. Х. Фата і Л. фон Хауера, 4-а австр. армія групи армій. ген. від інфантерії А. фон Лінзінгена з нім. Сх. фронту, австр. Пн. фронт у складі 1-ї, 2-ї і 7-ї австр. і Пд. нім. армій мали 592330 бійців піхоти і 29764 бійці в кавалерії, 757 мінометів, 107 вогнеметів, 2731 гармату польов. і важк. артилерії, 8 бронепоездів, 11 авіац. дивізіонів і рот. Отже, наступ поч. за умов переваги австр. військ у артилерії. Австро-угор. командування перехопило наказ Брусилова про перехід у наступ, але вжити контрзаходів не змогло. 11-а рос. армія не змогла прорвати австро-угор. позиції. Тільки на пд. успіх мали 7-а армія – біля Язлівця, 9-а – на Буковині. Війська ген. П. Лечицького розкололи

Вільгельм II приймає парад турецьких військ.

навіл 7-у армію австрійців і змусили її відступати до Станіслава й Карпат. Якби 7-а і 9-а армії продовжили наступ вздовж Дністра, весь фронт у Галичині зламався б. Однак Брусилов наказав зупинитися. На поч. липня тільки 9-а армія Лечицького продовж. наступ і відкинула противника за р. Серет. Нім. і австр. дивізії Лінзінгена відтіснили 8-у рос. армію до Луцька. Очікувався новий великий наступ рос. армій. Пд.-Зх. фронт після значн. втрат поповн. до 880066 бійців, у т. ч. 76404 у кавалерії. і 120250 у запас. полках, 3187 кулеметів, 485 бомбометів (без 7-ї, 8-ї й 11-ї армій), 2637 гармат. Австро-угор. війська змогли протиставити тільки 506,6 тис. багнетів, 29,9 тис. шабель і 2972 гармати. Успіх мали лише рос. 3-я і 9-а армії. Битва під Ковелем привела тільки до частк. успіху, а на берегах р. Стохід поліг увесь цвіт рос.-імператор.

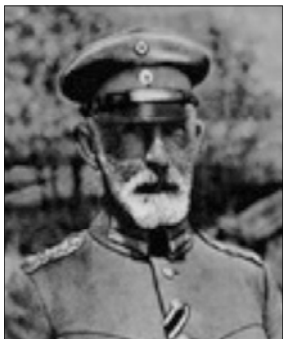
Літак “Моран” Л третього загону.

гвардії. Успіх мали тільки армії в Галичині: 11-а армія пробилася до Заложців, 7-а оволоділа Монастирськими і просунулась по Дністру, 9-а – 29. 07. (11. 08.) взяла Надвірну і Станіслав. В операціях 1916 в Галичині рос. армія використ. важку бомбард. авіацію – загін “Муромців” (ІМ). ІМ-Київський базувався в с. Колодівка. Перша ескадрилья ІМ-2 (ком-р – штабс-капітан Панкратьєв), розташ. у Тернополі. Ці літаки надали суттєву допомогу 7-й армії розвідкою і бомбардуванням Бучача, Язлівця, Монастирська, Підгайців, Бережан, Рогатина, розбомбили штаб 22-ї турец. піхот. дивізії в Гутиську. В Монастирських бомби зруйнув. місто, дні цих нальотів описані як найстрашніші за всю війну. Бомбардування і кулемет. вогонь з ІМ-2 змусили австр. війська залишити Язлівець, який взяли війська ген. Д. Щербачова. З аеродрому біля Вербовця льотчики 3-го загону вели розвідку Бурканова, Старих Петликівців, Бучача, Монастирська, Озерян; найкращ. льотчиком був Д. Макійонок. У лютому 1916 здійсн. ніч. нальоти на станцію і м. Бучач. Під час одного з бомбардувань використ. заряди зі задушлив. газами. **1917.** На Тернопільщині діяв 7-й авіазагін під команд. корнета Ю. Гільшера (загинув 07. 07. 1917 у повітр. бою над Тернополем, після нього загін очолив Д. Макійонок). У боях біля Тернополя здійсн. 1-й в рос. армії стрібок із парашутом із прив’язаного аеростата штабс-капітан Соколов (04. 05. 1917). Червневий наступ росіян заверш. їх відступом на лінію Броди–Збараж–Гримайлів. З мільйона пораних у травні–жовтні 1916 в стрій поверн. тільки 204 тис. осіб, тобто рос. армія була знесилена. Від осені почали мобіліз. 16–17-річн. підлітків, які 1917 склали ядро запас. полків. Події липня побл. Тернополя у військ. історії назив. *Тернопільський наступ*. Після закликів *О. Керенського* вести війну до перемож. кінця, Брусилов спланував наступ. операцію за схемою Луцьк. прориву, але на цей час війська фронту були деморалізов. революц. подіями. Вирішальними для рос. армії під час цього наступу були дії *Чехословац. стрілец. бригади* і лейб-гвардії

Німецький імператор Вільгельм II приймає парад артилерії в Тернополі.

Преображен. та Семенів. полків. 11. 07. 1-й гвардій. корпус, який обороняв Тернопіль, залишив свої позиції і самовільно відійшов у Вишнівець. Уже надвечір 08. 07. німці захопили передмістя Тернополя – Загребелля. Демораліз. частини рос. 11-ї армії, які мали перевагу сил і техніки, з великими втратами відійшли на схід за Серет. Ген. Е. Бем-Ермолі гол. сили скерував на південь, між Серетом і Стрипою. Виникла загроза відрізати 7-у рос. армію, скинути її в Дністер. Це саме могло статися і з 8-ю рос. армією. 09. 07. австро-нім. війська вийшли до Микулинців. Армії ген. А. Селиванова і Черемисова потрапили у важке становище. 7-а армія відступала під двійним натиском – з фронту – корпусів ген. Фелікса фон Ботмера, з півночі – військ удар. групи Е. Бем-Ермолі. 10. 07. австро-нім. війська вийшли на лінію Микулинці–Підгайці–Станіслав. Цього дня під с. Хмелівка 104-а дивізія ген. Я. Гандзюка і 153-а дивізія ген. Ольшевського з корпусу ген. Скоропадського стримували наступ австр.-нім. військ. 11 (24). 07. німці зайняли Тернопіль, а наступного дня прорвали рос. позиції на р. Гнізна і Серет (південніше Теревовлі); того ж дня, переслідуючи 7-у і 8-у армії, австро-нім. війська вийшли на лінію Серета між Теревовлею і Чортковом. У цей час на пропозицію ген. Корнілова ген. Скоропадський розпочав роботу з українізації свого 34-го корпусу, штаб якого був спочатку в селах Мужилів, Бурканів. Росія вийшла з війни після підписання 20. 11. 1917

Генерал Ф. фон Ботмер.

перемир'я з німцями у Брест-Литовському. Надалі Тернопільщина стала театром бой. дій польс.-укр., укр.-більшовиц., польс.-більшовиц. війн. 1-а світ. війна закін. підписанням 28. 06. 1919 Версал. миру.

С. Ткачов.

“ПЕРШІ КРОКИ”

– газета. Вид. гуртка учнів 4-го класу Кременец. укр. школи (1921–22). Вийшло: 1921/1922 – Р. 1 № 1, 2/3, 4, 5; наклад 15–20 прим.; обсяг 20 стор.; (№ 2/3, 5), 12 стор. (№ 4). У ЛНБ зберіг. № 2/3 – 5.

М. Галушко, Б. Мельничук.

ПЕТЕР

Костянтин Кирилович (псевдо “Сокил”; р. н. невід., с. Пилипи, нині Тульчин. р-ну Вінн. обл. – 1953, побл. х. Копачівка, неподалік с. Грабовець, нині Богородчан. р-ну Івано-Фр. обл.) – військовик, політичний діяч. Сотник *Армії УНР*, майор УПА; чл. УВО, ОУН. Закін. Вінн. духов. і Київ. учит. семінарії. 1920 як прац. штабу *С. Петлюри* з укр. делегацією виїхав до м. Варшава (Польща) для налагодж. умов розміщ. військ УНР на польс. території. Заарешт. і ув'язн. у м. Тернопіль; звільн. за допомогою митрополита *А. Шенцицького*. Згодом у с. Грабовець, нині Терноп. р-ну – орг-тор читальні “Просвіти”, драмгуртка, хору та ін. Під час 2-ї світ. війни – комендант укр. поліції у містах Богородчани і Тисмениця (нині Івано-Фр. обл.); в УПА очолював військ. розвідку Коломий. і Станіслав. округ (нині Івано-Фр. обл.), воєн. округи “Говерла”, не раз перебував на тер. ниніш. Буцац. і Монастирис. р-нів. Застрелився у бою з підрозділом МДБ. 2003 у м. Івано-Франківськ вид. кн. М. Возняк “Костянтин Петер”.

Б. Мельничук, Д. Чубата.

ПЕТЛЮК

Микита Михайлович (псевдо “Богун”; р. н. і см. невід., с. Білозірка, нині Лановец. р-ну – Хабаров. край, нині РФ) – священник, учасник національно-визвольних змагань. Сотник *Армії УНР*. Чл. ОУН, воював в УПА. Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах. Служив священником у с. Шибено, нині Теофіпіль. р-ну Хмельн. обл. 1946 П. заарешт. органи НКДБ; засудж. на 10 р. ВТТ; ув'язнення відбував у м. Красноярськ (нині РФ); відтак на поселенні у Хабаров. краї, де помер у 62 роки. Брати: Анатолій, Микола, Михайло Петлюки – члени ОУН, воєки УПА – засудж., закат. органи НКДБ.

Л. Галкіна, М. Федечко.

ПЕТРЕНКО

Катерина Анатоліївна (1898, м. Калінін, нині м. Твер, РФ – р. см. невід., м. Чортків) – педагог, громадський діяч. Ордени Леніна, Труд. черв. прапора. Депутат ВР УРСР 3-х склик. (1947–59). Засл. вчителька УРСР (1946). Закін. Твер. г-зію (1919). Працювала вчителькою на Луганщині, Чернігівщині, в Мордовії (нині РФ). Від 1945 – на Тернопільщині, 30 р. працювала вчителькою у Чортків. СШ.

Н. Халуца.

ПЕТРЕНКО

Сергій Петрович (22. 07. 1973, м. Вінниця) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Київ. військ. ін-т управління і зв'язку (1996). Працював у ЗС України (1996–98). Від 1998 – приват. підприємець.

В. Левницький.

ПЕТРИК

Стефанія (24. 01. 1926, с. Розношинці, нині Збараз. р-ну) – громадська діячка. Чл. ОУН (1944). Від 1950 – в Австралії (м. Ньюкастел). Референтка осередку СУМ, т-ва “Українська громада”. Голова Сестринства греко-католи. парафії. Займається малярством. Належ. до т-ва “Жінки милосердного серця”, яке матеріал. допомагає жителям України. Авторка спогадів та ін. публікацій у пресі.

Б. Мельничук.

ПЕТРИКЕВИЧ

Віктор (13. 01. 1883, м. Дрогобич, нині Львів. обл. – р. і м. см. невід.) – філолог. Закін. г-зію в Дрогобичі (1902), філол. ф-т Львів. ун-ту (1907). 1908–12 – викл. укр. держ. г-зії в м. Тернопіль. 1925–29 – дир. г-зії “Рідна школа” в м. Чортків, орг-тор буд-ва її приміщення, згодом – викл. у польс. г-зії в м. Бучач. Автор наук. досліджень “Літопис С. Величка...” (опубл. у звіті г-зії за 1909–10), “Історія культу Шевченка серед гімназійної молоді” (1914).

Б. Головин.

ПЕТРИНЕНКО

Тарас Гаринальдович (10. 03. 1953, м. Київ) – естрадний співак (тенор), громадський діяч. Син *Д. Петриненко*. Нар. арт. України (1999). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009). Міжнар. премія ім. П. Орлика (1993), Всеукр. премія “Золота Жар-птиця” (1997, фестиваль “Таврійські ігри”). Співав у ансамблі “Еней”; кер. ансамблів “Мрія”, “Троно” (всі – м. Київ), “Червоні маки” (м. Москва, нині РФ), соліст-вокаліст концерт.-творч. орг-ції “Київщина”. Автор числ.

пісень, зб. поезій “Там, за обрієм” (1993). Не раз бував із концертами у Тернополі: на святкуванні Дня міста 28. 08. 2004, як учасник мист.-політ. передвибор. акції “З Україною в серці” 11. 03. 2006 в ПК “Березіль”.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ПЕТРИЦІН

Тарас Йосипович (07. 08. 1955, с. Нагусевичі, нині Дрогобиц. р-ну Львів. обл.) – лікар, літератор, громадський діяч. Депутат Трускавець. міськ. ради (1990–94). Закін. Борислав. мед. уч-ще (1974, Львів. обл.), мед. ін-т у м. Ленінград (1982, нині Санкт-Петербург, РФ). Працював у Ярослав. обл. (РФ). Від 1986 – лікар-консультант курорт. об'єдн. у м. Трускавець (Львів. обл.), 1994 – лікар-інфекціоніст Козів. центр. рай. клін. лікарні. Автор кн. худож. прози “Стигле літо” (2009), понад 200 статей у ЗМІ, літ. творів, новел опубл. у зб. “Літературна творчість працівників охорони здоров'я України” (2008).

Я. Шургот.

ПЕТРИЦЯ

Богдан Петрович (30. 12. 1896, м-ко, нині смт Журавне Жидачів. р-ну Львів. обл. – 10. 09. 1937, м. Київ) – військовик. Брат *В. Петриці*. Від 1914 проживав у с. Токи, нині Підволочис. р-ну. Навчався в г-зії у м. Золочів (нині Львів. обл.). Учасник 1-ї світ. війни, згодом – в УГА, ЧА. Навчався в школі черв. старшин у м. Харків. Від 1922 – комісар загону курсантів Київ. школи черв. старшин, ком-р роти Харків. школи черв. старшин. Ком-р навч. батальйону 4-ї окр. танк. бригади, майор. 1937 заарешт., за-судж. до смерт. кари. Реабіліт. 1957.

Є. Гасай.

ПЕТРИЦЯ

Володимир Петрович (01. 02. 1897, м-ко, нині смт Журавне Жидачів. р-ну Львів. обл. – р. см. невід., м. Чикаго, США) – філолог, педагог. Брат *Б. Петриці*. Д-р філософії. Від 1914 проживав у с. Токи, нині Підволочис. р-ну. Закін. укр. держ. г-зію у м. Тернопіль (1921), студював філософію в ун-ті у м. Грац (Австрія). Викл. нім. та укр. мови, історію в Терноп. г-зії “Рідна

школа” (1930–39). Працював у Терноп. облвно (1939–41), згодом – дир. торг. школи в Тернополі. 1944 виїхав до Німеччини, потім – до США.

Б. Головин.

ПЕТРИШИН

Богдан Іванович (03. 02. 1957, с. Забойки, нині Терноп. р-ну – 30. 03. 2008, м. Тернопіль) – підприємець, меценат. Батько *О. Петришин*. Медаль Понтифікату Папи Бенедикта за значний вклад у розвиток церкви (2008, посмерт.). Закін. ТФЕІ (1987, нині ТНЕУ). 1991 засн. і дир. фірми “ТЕСА”, де вигот. ексклюзив. продукцію з натур. деревини. Виділяв кошти на буд-во і реставрацію храм. споруд, зокрема церкви Всіх святих укр. народу в с. Петриків Терноп. р-ну.

І. Дем’янова, Н. Срібна.

ПЕТРИШИН

Іван (23. 05. 1898, с. Дзвинячка, нині Борщів. р-ну – 31. 08. 1985, м. Торонто, Канада) – священик, інженер. Доброволець УГА (хорунжий). Закін. Гірничі академії у містах Пшібрам (нині Чехія) і Краків (Польща), навчавсь у Львів. богослов. акад., 1945 заарешт. органи НКДБ; ув’язн. у тюрмі в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). 1946 в м. Червоноград Львів. обл. рукопклад. у сан священика. Проживав у Югославії, Італії, від 1979 – в Канаді, де служив у церквах у містах Вінніпег і Торонто. Автор наук. праць з гірництва та богослов’я, спогадів.

Б. Мельничук.

ПЕТРИШИН

Олекса (31. 03. 1919, м-ко, нині смт Коропець Монастирис. р-ну) – громадський діяч. Закін. нар. школу і кооп., город. та секретар. курси. Від 1949 – в Канаді. Діяльний у т-вах “Просвіта”, “Луг”, Укр. нац. об’єдн., Укр. нар. союзи та ін. Чл. Ради нар. мист-ва етніч. груп.

Б. Мельничук.

ПЕТРИШИН

Оксана Богданівна (06. 07. 1980, м. Тернопіль) – радіожурналістка, підприємець. Дочка *Б. Петришина*. Закін. Терноп. г-зію (1997), ф-т лікув. хірургії ТДМУ (2003). Працювала на радіо “Тон” ведучою психол. програми “Історії цікавих знайомств” (1998–2002), автор постійної рубрики

у г. “Високий замок” (2000–02). Займалася підприємн. діяльністю у Канаді (2002–08); працювала пом. власника компанії “Боїнг-727”. 2008 очолила фірму “ТЕСА”, розробляє дизайн меблів.

І. Дем’янова.

ПЕТРИШИН

Роман Антонович (17. 08. 1957, с. Озеряни Буцац. р-ну) – громадський діяч, підприємець, книговидавець. Закін. Львів. політех. ін-т (1979, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). У м. Тернопіль: 1979–83 – інж. Всесоюз. проєкт.-конструкт. технолог. ін-ту світлотех. пром-сті; 1993–94 – ст., гол. інж. Держ. ін-ту цивіл. і пром. буд-ва; співзасн. обл. відділ.

Всеукр. т-ва “Просвіта”, голова ТУМ у Діпроцивільпромбуді. 1990-і – співініціатор відновл. книговидання у Тернополі, засн. ПП “Чумацький шлях”, яке спеціаліз. на випуску кн. укр. мовою на теми нац. відродж., у т. ч. посібників для шкл.

Б. Мельничук.

ПЕТРИШИН

Стефанія Євстахівна (27. 09. 1938, с. Войтівка, нині Пшемисл. пов. Польща) – передовик

сільського господарства, громадська діячка. Орден Леніна (1971). Депутат Чортків. рай. ради 5-и склик. 1946 із сім’єю депортов. у с. Ягільниця Чортків. р-ну. Працювала в ланці з вирощ. і обробітку цукр. буряків, яку очолила 1960. Від 1967 – учасниця ВДНГ СРСР, продукція удостоєна сріб. і золот. медалей.

С. Бубернак.

ПЕТРИВ

Володимир Юліанович (29. 01. 1962, с. Старий Мартинів Галиц. р-ну Івано-Фр. обл.) – актор театру і кіно, режисер, педагог. Засл. арт. України (1997). Нац. премія України ім. Т. Шевченка

(2008). Закін. Кременец. пед. уч-ще (1981, нині обл. гуманітар.-пед. ін-т), Київ. ін-т театр. мист-ва (1985, нині ун-т театру, кіно і телебачення), Акад. держ. упр. при Президентові України (2001). У Рівнен. обл. укр. муз.-драм. театрі: актор (1985–96), від 1997 – до нині актор і дир.-худож. кер. Ролі: Б. Хмельницький (“Берестечко” за Л. Костенко), Голохвостий, Михайло (“За двома зайцями”, “Не судилось” М. Старицького), Лаерт (“Гамлет” В. Шекспіра), Корній (“Сльози Божої Матері” за У. Самчуком), Гнат (“Безталанна” І. Карпенка-Карого), Князь Вишневецький (“Гальшка Острозька” О. Огоновського), Михайло (“Украдене щастя” І. Франка) та ін. Знімався у к/ф “Ще до війни”, “Вир”, “Купальські бувалиці”, “Україна в вогні” та ін. Реж. роботи: “Суперники” М. Манохіна, “Марія Тюдор” В. Гюго, “Одкровення від Івана” А. Крима та ін. Започаткував в Україні “Театр просто неба”. Викладає театр. дисципліни в Рівнен. гуманіт. ун-ті, проф. Словац. акад. мист-в (Банська Бистриця, Словаччина). Неоднораз. перебував із театром у Тернополі, де відзнач. нагородами на фестивалях.

Б. Мельничук.

ПЕТРИВ

Всеволод Миколайович (справж. прізвище – Вернер-Петров; 02 (14). 01. 1883, м. Київ – 10. 07. 1948, м. Аугсбург, Німеччина) – військовик, генерал-хорунжий *Армії УНР* (1920). Закін. у м. Санкт-Петербург (нині РФ) військ. школу (1912) і акад. генштабу (1914). Від серпня 1914 до липня 1917 в рос. армії воював на Тернопільщині. Від кінця 1917 – в Армії УНР, де займав командні пости. У березні–травні 1919 – ком-р Волин. армій. групи, яка вела бої проти ЧА на Шумщині та Кременеччині. Від липня 1919 – військ. міністр Уряду УНР, з армією перебував на Тернопіль-

щині під час боїв із більшов. військами в липні та вересні 1920. Після війни жив у Польщі, Чехії, Німеччині. Автор споминів, наук. праць із воен. стратегії та історії.

М. Литвин (м. Львів).

ПЕТРИВ

Дмитро (28. 08. 1922, м-ко, нині смт Коропець Монастириск. р-ну) – громадський діяч. Навчання в ун-ті перервала 2-а світ. війна. Старшина УПА. Від 1947 – в Канаді (м. Едмонтон). Працював у провінц. уряді Альберти. Діяльний в Укр. стрілец. громаді й ін. орг-ціях. Автор спогадів та ін. публікацій у періодиці.

Б. Мельничук.

ПЕТРО І ПАВЛЮ (апостоли)

– дерев’яні скульптури 17 століття з первісного іконостасу Успенської церкви м. Підгайці. Роботи нар. майстрів. Вивезли з міста 1961 учасники експедиції під кер-вом Г. Логвина (Л. Міляєва та Л. Членова). Ознаки нар. естетики – в спрощ. обробці обличчя, тіл, у глибинно підкреслених емоціях. Скульптури зберіг. у Нац. худож. музеї України в м. Київ.

С. Колодницький.

ПЕТРОВСЬКИЙ

Володимир Михайлович (12. 09. 1962, с. Саранчуки Бережан. р-ну) – історик, педагог, громадський діяч. Засл. прац. освіти України (2009). Депутат Бережан. рай. (кількох склик.) і Терноп. обл. (від 2009) рад. Чл. Нар. Союзу “Наша Україна”. Закін. Кам’янець-Поділ. пед. ін-т (1984, нині ун-т). Працював учителем історії та суспільствознавства в Нараїв. ЗОШ (1984–88, Бережан. р-ну), учителем історії в Саранчуків. ЗОШ (1988–90), від 1990 – голова виконкому, голова сільради в Саранчуках: кер. спорт. гуртків ЗОШ, дир. ТОВ “ВКФ Рутенія” (1999–2005). Від 2005 – 1-й заст. голови Бережан. РДА.

В. Левицький.

ПЕТРОГЛИФИ

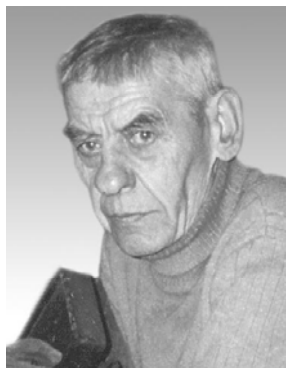
(від грец. *petra* – камінь і *glyphe* – різьблення) – наскельні малюнки чи написи, виявлені на території Тернопільщини. Пошир. на всіх континентах, де посел. люди. Осн. мотиви зображень –

звір. та люд. фігури, символи (солярні, астральні тощо). На Тернопільщині відомі П. язичн. і християн. змісту в печерах, гротах, травертин. скелях Подністров'я, зокрема pobl. сіл Космирин та Стінка Бучац., Лисичники Заліщиц. р-нів. Представлені на камені "Турецький мечет", або "Довбушева печера" в с. Щитівці Заліщиц. р-ну. П. нашої обл. датов. переважно 11–19 ст. Системат. дослідж. П. вчені тільки розпочали.

В. Мороз.

ПЕТРУХ

Григорій Аверкійович (20. 11. 1936, с. Вел. Іловиця, нині Шумс. р-ну) – краєзнавець, культурно-освітній діяч. Закін. Дубнів. с.-г. технікум (1963, нині Рівнен. обл.). Працював учителем у с. Майдан Дубнів. р-ну. 1999 передав Шумс. краєзн. музею предмети побуту, знаряддя праці, вишивки, вироби з лози, нумізмат. добірку, документи, фотографії, що розкривають різні періоди історії Шумщини; зібрав тисячі експонатів про історію родин. села. Кер. гуртка ТУМ; ініціатор спорудж. храму УАПЦ; створ. осередку т-ва "Просвіта". Записує та опрацьовує фольклор. оповідки, казки. Автор статей у ЗМІ, істор.-краєзн. нарису про Вел. Іловицю (рукопис).

І. Дем'янова.

ПЕТРУСЕНКО

Оксана Андріївна (справж. прізви. Бородавкіна; 05 (18). 02. 1900, м. Балаклія, нині Харків. обл. – 15. 07. 1940, м. Київ) – співачка. Нар. арт. УРСР (1939). Закін. Київ. муз.-драм. ін-т (1925). Солістка театру "Січ" (1924–25), 1927–34 – в опер. театрах Росії, Київ. театрі опери та балету (1934–40). Виконувала арії з опер, укр. нар. пісні, романси. 1-й концерт у м. Тернопіль – 26. 09. 1939 в театрі "Сокіл" (нині кінопалац ім. І. Франка), потім

співала на сценах кінотеатру "Аполло" (перебудований) та "Міщанського Братства" (нині обл. філармонія). Вперше у Тернополі виконала "Пісню про Україну" (сл. В. Лебедева-Кумача, муз. Д. Покрасса). Про перебування у Тернополі залишила спогади в щоденнику.

В. Барна, І. Дуда, Б. Пиндус.

ПЕТРУХ

Василь Миколайович (28. 01. 1929, с. Лапшин Бережан. р-ну – 01. 04. 2008, м. Львів) – нау-

ковець. Навчався у Бережан. г-зіі (1941–44), закін. ф-т іноз. мов Львів. ун-ту (нині нац. ун-т). Працював доц. каф. іноз. мов Львів. мед. ін-ту, співроб. Ін-ту мовознавства НАНУ України. Разом із Л. Петрух підготував і видав "Українсько-латинсько-англійський словник" у 2 т., "Орфографічний словник медичних термінів", кн. "Історія Львівського медичного інституту за 215 років" та ін.

Б. Головин.

ПЕТРУШЕНКО

Микола Володимирович (01. 12. 1958, с. Козин Миронів. р-ну Київ. обл.) – актор, режисер. Закін. театр. студію при Київ. театрі ляльок (1978), Київ. ін-т театр. мист-ва (1984, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Від 1984 – у Терноп. муз.-драм. театрі (нині акад. обл. драм. театр). У творч. доробку – понад 150 ролей, серед них: Малюк ("Затюканий апостол" А. Макайонка), Кочкар'єв ("Одруження" М. Гоголя), Микола ("Нагалка Полтавка" І. Котляревського), Стефан ("Циганський барон" І. Кальмана), Короленко ("Суєта" І. Карпенка-Карого). Від 1984 – кер. театр. колективів у Терноп. ЗОШ № 5, 6, 22, 27, 28, 29, де зрежис. 15 вистав; прац. у Терноп. центрі дит. творчості (2002) і дит. школі мист-в (2005); вів

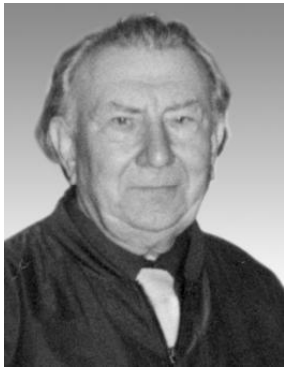

танц. гурток у с. Вел. Гаї (1986) і нар. театр у с. Вел. Глибочок (1989; обидва – Терноп. р-ну). Від 2005 – викл. сцен. мови у ТНПУ і муз. уч-щі. Від 2004 за сумісн. – ведучий програми “На добраніч, діти!” на ТТБ, де запис. бл. 120 казок.

Б. Мельничук.

ПЕЧЕНЮК

Богдан Михайлович (14. 06. 1933, с. Смиківці, нині Терноп. р-ну) – педагог, столяр-декоратор,

різьбяр. Почес. житель Смиківців. Працював учителем труд. навчання у Великобірків. СШ Терноп. р-ну (1957–73), столярем-декоратором у виробн. майстернях Терноп. худож. фонду (1973–2003). Виготовляє іконостаси з худож. різьбою, ексклюзив. різьбл. меблі, сход. марші та ін. Художньо оформив експозиції мемор. музею *С. Крушельницької* у с. Біла Терноп. р-ну, музею *Леся Курбаса* в с. Ст. Скалат Підволочис. р-ну, музею театр. мист-ва в м. Копичинці Гусятин. р-ну, Почаїв. і Кременец. краєзн. музеїв та ін. Худож. роботами П. оздоблені окр. храми у насел. пунктах Терноп. р-ну, зокрема церква у родин. селі – плащаницею, престолом, шопкою, хорами, мист. твором “Розп’яття Ісуса Христа на Голгофі”. Співініц. встановл. пам’ятника *Т. Шевченку* (скульп. *І. Мердак*, арх. *І. Маркевич*) у родин. селі.

І. Дем’янова.

ПІДА

Світлана Василівна (07. 07. 1959, с. Ішків Козів. р-ну) – педагог, науковець. Д-р с.-г. н.

(2007), проф. Відмінник освіти України. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. пед. ін-т (1982, нині ТНПУ). Працювала пакувальницею, учнем ливарника у ВО “Ватра” (1976–77, м. Тернопіль); від 1982 – лаборант, викл., проф. каф. ботаніки ТНПУ. Автор більше 160 наук. праць; співавт. 2-х навч. посібн. для

учнів ЗОШ. Чл. спец. вченої ради Уман. держ. аграр. ун-ту (Черкас. обл.), вченої і метод. рад хіміко-біол. ф-ту ТНПУ. Викл. Терноп. обл. тер.-комунал. відділ. МАН України.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ПИЛИПІШИН

Богдан Андрійович (31. 05. 1961, смт Гримайлів Гусятин. р-ну) – військовик, педагог, господарник. Орден Черв. прапора, ін. нагороди. Навчався в Кам’янець-Поділ. вищому військ.-інж. команд. уч-щі (1978–82, Хмельн. обл.). Ком-р взводу в Туркестан. воєн. окрузі, ком-р взводу, сапер. роти в Афганістані (1983–85). 1985–88 – ком-р роти в Далекосхід.

воєн. окрузі. Згодом – слухач Військ.-інж. акад. (м. Москва, нині РФ). Викл. (1991–93), нач. циклу (1993–98) вибух. справи та інж. загороджень Вищого військ.-інж. уч-ща (м. Кам’янець-Подільський). 1997 – зареєстр. патент на винахід “Здовжений заряд мінування”. Після звільнення в запас – дир. ДП “Подільський вибухпром”. Від 2001 – ген. дир. Укр. спец. підпр-ва “Професіонал”, Фонду військовослужбовців, пенсіонерів та працівників ЗС України “Співчуття”.

Б. Головин.

ПИЛІПІВ

Василь Петрович (31. 01. 1932, м. Хоростків, нині Гусятин. р-ну) – краєзнавець, громадський діяч. 1950 із політ. мотивів виселений в Иркут. обл. (нині РФ), 1957 поверн. у Хоростків. Працював арматурником, слюсарем на буд-ві місц. цукр. заводу. Після закін. Сторожинец. лісотехнікуму (Чернів. обл.) – технік-лісівник Заліщиц. р-ну. Від 1970 – пом. дир. Хоростків. ПТУ механізації с. госп-ва, 1973 – бригадир Терноп. с.-г. дослід. станції. Після проголош. незалеж. України – діяльний у громад. орг-ціях. Автор кн. “Хоростків та його округа на тлі історичних подій” (Т., 2008), публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук.

ПИЛИПЧУК

Роман Володимирович (21. 03. 1949, с. Добромірка Збараз. р-ну) – господарник, дослідник у галузі світлотехніки. Закін. Львів. ун-т (1972, нині нац. ун-т). Відтоді працює у НВО “Ват-

ра”, де став гол. світлотехніком корпорації. Одночасно від 1997 – ст. викл. каф. світлотехніки ТДГУ (нині ТНТУ), де створив, за оцінками експертів, найкращу на теренах СНД фотометричну лабораторію. Має 5 патентів на винаходи, автор 25 наук.-тех. статей, кн. “Ефективне промислове освітлення” (2004), “Енергоефективне промислове освітлення” (2005), “Промислове освітлення” (2006), “Освітлення промислових об’єктів” (2008).

Н. Новосядла, Б. Новосядлий.

ПИЛИПЧУК

Семен Якович (Севастіан; 07. 05. 1914, с. Вел. Фільварки, нині с. Плоске Кременец. р-ну – 03. 02. 1992, м. см. невід.) – релігійний діяч. Єпископ. Закін. Одес. духов. семінарію (1966), духов. акад. у м. Москва (1973, нині РФ). 1933 – послушник у Свято-Духів. скиті Почаїв. лаври. 1938 прийняв чернеч. постриг. Згодом служив у св. Георгіїв. скиті на Козац. Могилах (нині с. Пляшева Радивилів. р-ну Рівнен. обл.). 1942 рукопоклад. у сан ієромонаха. Після 2-ї світ. війни – у Почаїв. лаврі: пом. економа, економ, в. о. чл. Духов. собору. Згодом – намісник лаври із возвед. у сан архімандрита. 1962 П. заарешт. органи КДБ. Після звільн. служив у Псково-Печерс. монастирі, від 1966 – в Одес. Успен. обителі. 1969–71 – економ патріарш. резиденції. Від 1971 – духівник братії монастиря. 1976 – настоятель Успен. собору в м. Умань (Черкас. обл.) й благочинний одноймен. округи, потім – на Кіровоград.-Миколаїв. кафедрі. 1977 рукопоклад. у сан архієрея.

В. Боршевич, Б. Мельничук.

ПИЛИП'ЮК

Василь Васильович (10. 01. 1950, с. Новоселиця, нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл.) – фотохудожник, громадський діяч. Засл. діяч мист-в України (1998). Держ. премія України ім. Т. Шевченка (1993), міжнар. премія М. Стріхаржа “Золотий Ікар” (2004, Німеччина) та ін. Ордени “За заслуги” 3-го ступ. (2000), “За трудові досягнення” 4-го ступ. (2001). Почес. д-р Укр. акад. друкарства (1999, м. Львів). Чл. НСЖУ (1984), Нац. спілки фотохудожників України. Закін. Львів. ун-т (1973, нині нац. ун-т). Працював

у ред. г. “Світанок” у м. Верховина Івано-Фр. обл. (1967–69), Івано-Фр. обл. молодіж. г. “Комсомольський прапор” (1969–72). У м. Львів: фотокор. г. “Львівський залізничник” (1972–73), власкор. ж. “Україна” та його англомов. вид. “Ukraine” (1973–89). Від 1990 – засн. і гол.

ред. ж. “Світло й Тінь”, президент одноймен. видав. підпр-ва, заст. президента Світ. об’єдн. фотографів-українців (США). 1999 у Львові засн. 1-у в Україні фотогалерею. Від 2007 – художник Міжнар. федерації фотомист-ва FIAF, проф. каф. теорії і методики журналіст. творчості Міжнар. гуманіт. ун-ту (м. Рівне). Автор більше 60 фотоальбомів. Учасник числен. фотовиставок в Україні та за кордоном. Неоднораз. був на Тернопільщині, зокрема у м. Тернопіль: 2006 збирав матеріали про перебув. І. Франка на Тернопільщині для фотоальбому “Іван Франко – завжди вчитель”; у травні 2007 – учасник Шевченк. днів; 2008 зробив світлини замків Тернопільщини для фотоальбому “Замки України” та ін.

Л. Щербак.

ПИНДУС

Євген Теодорович (18. 08. 1900, с. Ладичин, нині Теребовлян. р-ну – 06. 05. 1970, м. Гаррісбург, США) – інженер, кооперативний і громадський діяч. Дит. роки минули в с. Зелена, нині Гусятин. р-ну. 1917–20 – учасник Визв. змагань в УСС і УГА. Тех. студії закін. у м. Данціг (нині м. Гданськ, Польща), де чл. студент. т-ва “Основа” та корпорації “Галич”. Кооп. діяч Станіславщини (нині Івано-Фр. обл.); від 1938 – дир. Буд. спілки Левитських у м. Львів. 1943–45 – чл. Військ. управи 1-ї дивізії Укр. Нац. Армії, її секретар. Від 1947 – у Вел. Британії, від 1959 – в США, де інж. фірм у Гаррісбурзі.

Б. Пиндус.

ПИНДУС

Ярослав Антонович (псевдо “Вій”; 18. 08. 1922, с. Настасів, нині Терноп. р-ну – квітень 1944, с. Добромірка, нині Збараз. р-ну) – діяч ОУН і УПА. Закін. укр. г-зію в м. Тернопіль (1944), де належ. до Юнацтва ОУН. Від 1943 – в підпіллі; референт пропаганди у Збараз. р-ні. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

І. Миколів.

ПИНЗЕНИК

Віктор Михайлович (15. 04. 1954, с. Смологвиця Іршав. р-ну Закарп. обл.) – вчений у галузі економіки, громадсько-політичний діяч. Депутат ВР України 1–4 склики. Д-р екон. н. (1989), проф. (1990). Почес. д-р ТАНГ (1996, нині ТНЕУ). Засл. економіст України (2004). Закін. Львів. ун-т (нині нац. ун-т), де працював ст. н. с., доц., проф., зав. каф. економіки і упр. нар. госп-ва. Засн. і 1-й дир. Львів. ін-ту менеджменту. 1992–93 – міністр економіки України, одночасно – віце-прем’єр-міністр України з питань екон. реформи. Від вересня 1993 – голова Укр. фонду підтримки реформ. 1994–95 – 1-й віце-прем’єр-міністр України, 1995–96 – віце-прем’єр-міністр України. Від 1994 – голова Ради з питань екон. реформи, від 2005 – голова Нац. ради з питань статистики при Президентові України. Позаштат. радник Президента України з питань екон. політики (1994–2000). 2005–09 – міністр фінансів України. Автор понад 400 статей, 6 книг. Не раз бував на Тернопільщині, зокрема 1996 (ТАНГ); 1998 (Терноп. ін-т економіки і підприємництва, ТАНГ, ТДПУ), 2002 (м. Чортків); 2006 (ф-ка меблів “Нова”).

Б. Мельничук.

ПИРІГ

Богдан Франкович (1950, м. н. невід.) – діяч культури і української діаспори, режисер. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2004). Лауреат 1-го Респ. фест. мист-в “Молоді голоси” (1978). Закін. Київ. ін-т культури (1974, нині нац. ун-т культури і мист-в). 1974–82 – дир. Підволочис. РБК та реж. нар. театру ім. Леся Курбаса. Від 1982 – нач. відділу культури, заст. голови РДА Хасин. р-ну, дир. Магадан. обл. театру ляльок; від 1983 – орг-тор укр. діаспори в Магадан. обл.; хору укр. пісні, відділу укр. літ-ри в обл. б-ці україномов. г. “Гомін Колими” у м. Магадан (усі – нині РФ). Діяльний у реабіліт. репресов. українців.

Я. Павлів.

ПИРІЖОК

Ярослав (14. 07. 1915, с. Зарваниця, нині Тербовлян. р-ну – 08. 02. 1987, м. Брізбан, Австралія) – диригент. Грав на багатьох муз. інструментах, співав у хорах в Україні й Німеччині, до якої виїхав навесні 1944. 1951 емігр. до Австралії. Працював у Пн. Квінсленді, від 1954 – в Брізбані. Учасник, від 1960 – диригент хору Укр. т-ва Квінсленду. Автор обробок пісень для хорів та ін. муз. творів.

Б. Головин, Б. Мельничук.

ПИХ

Рудольф (Rösch Rudolf; 17. 04. 1870, м. Тернопіль – 04. 05. 1921, м. Інсбрук, Австрія) – австрійський етнограф, антрополог. Один із зачинателів австр. фотографії, кінематографії і фонографії. Закін. ун-т у м. Відень (Австрія). Здійснив кілька наук. подорожей, зокрема в Нігерію (1901–06), Пд. Африку (1907–09), де вивчав, фотографував та фільмував життя корін. жителів. Матеріали, що зібрав П., зберіг у Нац. істор. музеї та Архіві фонограм у Відні. Автор наук. і наук.-попул. праць.

П. Гуцал.

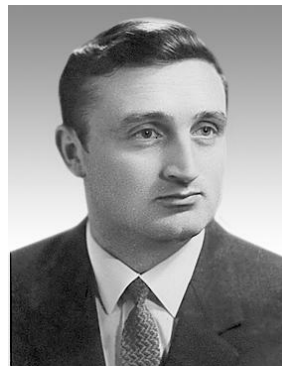
ПІЙШНИЙ

Андрій Григорович (26. 10. 1974, с. Доброводи Збараз. р-ну) – правник, фінансист, громадський діяч. Канд. юрид. н. (2008). Закін. Чернів. ун-т (1996, нині нац. ун-т), Укр. акад. банк. справи НБУ (2005, м. Київ). 1996–2000 – асист. каф. конституц., адмін. та фінанс. права Чернів. ун-ту; 2000–01 – в. о., нач. юрид. упр., 2001–03 – дир. департаменту прав. забезпечення; 2003–04 – 1-й заст., 2004–05 – в. о. голови правління ВАТ “Ощадбанк”; 2007 – 1-й заст. голови правління ВАТ “Укрексімбанк”; чл. нагляда. ради обох банків (2007); 2007–09 – заст. секр. Ради нац. безпеки й оборони; від 2009 – кер. громад. руху “Фронт змін” (усі – м. Київ).

В. Барна, М. Ониськів, М. Федечко.

ПІВСЕТОК

Євген Михайлович (17. 10. 1936, хутір, нині с. Веснівка Козів. р-ну) – педагог, лікар, літератор. Батько *Л. Півсетка*. Від 1948 проживав у с. Яструбове Козів. р-ну. Закін. с.-г. технікум, Кременец. пед. ін-т (нині ТНПУ), Івано-Фр. мед. ін-т (1969, нині нац. мед. ун-т). Працював учителем ЗОШ у селах Купчинці, Вівся (Козів. р-ну); гол. лікарем у Мли-

нів. р-ні Рівнен. обл. (1969–74); лікарем Борщів. ЦРЛ (1974–76), від 1976 – провід. лікар-гінеколог, зав. відділу в Козів. ЦРЛ. Автор зб. поезій “Над Стрипою” (2000), “Моя рідна Веснівка”, публікацій у пресі.

Б. Мельничук, В. Шкільний.

ПІВСЕТОК

Любомир Євгенович (19. 06. 1968, м. Івано-Франківськ) – культурно-громадський діяч. Син

Є. Півсетка. Медалі до 100-річчя *Р. Шухевича* і *С. Бандери* (обидві – 2008). Від 1978 проживає в смт Козова. Ініціатор відкриття мемор. табл. та знаку *В. Чорновола* в Козові, виданню ювілей. пошт. конвертів і штампів спец. поштення до ювілеїв, спорудж. пам’ятників

Т. Шевченку в Козові, *І. Блажкевич* в с. Денисів (Козів. р-ну), спорудж. храму в с. Комарівка (Бережан. р-ну), випуску нагруд. значків із зображ. *Т. Шевченка*, мемор. знаків *І. Білозіра*, *Й. Вітошинського*, *О. Гончара*, *О. Довбуша*, медалі на честь відкриття собору св. Павла і Петра в Козові та ін.

Б. Савак.

ПІГОВСЬКИЙ

Антон Петрович (29. 04. 1947, с. Почапинці, нині Терноп. р-ну – 03. 09. 2007, м. Тернопіль) – педагог, госп. подарник. Закін. Терноп. пед. ін-т (нині ТНПУ). Працював учителем шкіл на Тернопільщині (1966–80), дир. Терноп. СПТУ № 2 (1980–90), гол. спец. із питань освіти Терноп. облвиконкому (1990–91); дир. спільн. укр.-австр. підпр-ва “Едланд” (1992–2000); від 2000 – дир. спільн. укр.-угорс. ТОВ “Ласер Текс” (обидва – м. Тернопіль). Розробив методику викладання за кабінет. системою зі застосуванням автоматизов. контролю за якістю знань учнів. Автор посібника з математики, переклад. рос. мовою.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ПІГУТ

Дмитро Андрійович (05. 11. 1872, м. Тернопіль – грудень 1947, м. Чортків) – педагог, громадський діяч. Закін. Терноп. вчит. семінарію, Львів. ун-т (нині нац. ун-т). Працював у Чорткові в школі, приват. укр. г-зії, держ. чол. школі (1909–29), кер. укр. г-зії (1929–34). Діяльний у громад. і культ.-освіт. житті міста й повіту.

П. Гуцал, Я. Чорніта.

ПІДГАЄЦЬКА БИТВА 1698

– остання битва між польським військом і татарськими загонами за весь період нападів ординців на українські та польські землі 1450–1699. Наприкін. серпня 1698 чамбули на чолі з калгою-султаном Каплан-Гіреєм пройшли *Чорним шляхом* у Сх. Галичину, після погрому краю підступили до м. Підгайці, де оборонялося військо на чолі з Г. Потоцьким. Йому на допомогу прибув загін кам’янець. каштеляна Н. Жабокліцького. 8 вересня pobl. міста відбулася битва. Татари не змогли взяти укріпл. табір і замок. Наступ. дня вони прорвалися до обозу й почали його грабувати; в цей час польс. військо перегрупувалося і контратакувало, в результаті чого татари відступили. Польс. загопи почали переслідування, однак ординці зуміли перейти через р. Дністер і повернулись у Крим.

П. Гуцал, С. Колодницький.

ПІДГАЄЦЬКІ ДОГОВОРИ 1667

– дві угоди, що Річ Посполита уклала з Кримським ханством та Військом Запорізьким поблизу м. Підгайці після закінчення воєнних дій. Козац. військо гетьмана *П. Дорошенка* разом із крим. татарами на чолі з калгою-султаном Керім-Гіреєм мало значну перевагу над польс. армією під проводом *Я. Собеського*, який загрожував розгром. Однак кошовий Запорізі. Січі *І. Сірко* за домовленістю з *Я. Собеським* напав на беззахис. Крим, тому турки і татари, уклавши з *Я. Собеським* перемир’я у місц. костьолі, вирушили до Перекопу. 16. 10. *Я. Собеський* і Керім-Гірей підписали договір, згідно з яким між їхніми державами віднов. мир і встанов. військ. союз; знову набували чинності *Зборів. договір 1649* і Чуднів. договір 1660. Річ Посполита зобов’язалася виплач. ханству щорічну данину, обмін. полоненими. Окр. пунктом польс. сторона дозволяла татарам грабувати укр. землі під час повернення в Крим. 19. 10. *П. Дорошенко* змушений був укласти договір із Річчю Посполитою. За угодою тер. Війська Запорізі. належ. до Польс. держави, між воююч. сторонами встановл. мир, козакам – учасникам антипольс. б-би оголош. амністія, укр. гетьман поз-

бавл. права вести самостійну зовн. політику та ін. П. д. знаменували військ.-політ. перемогу Речі Посполитої і водночас – невдачу гетьмана П. Дорошенка в його держ. політиці об'єдн. всіх укр. земель під своєю владою. Я. Собеському ця перемога допомогла стати королем Польщі.

П. Гуцал, С. Колодницький.

ПІДГАЙНА-ГУЛЯК

Теодозія Несторівна (псевдо “Дарка”; 1921, с., нині смт Вел. Березовиця Терноп. р-ну – 21. 01. 1947, с. Гаї Шляхтинецькі, нині Гаї Шевченківські Терноп. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Дружина *Ю. Гуляка*. Навчалась у г-зії в м. Тернопіль. Чл. ОУН. 1942–44 допомог. у підпіл. роботі чоловікові; після його смерті – друкарка воєн. округи “*Лисоня*”. Коли криївку її командувача *В. Якубовського* оточив загін МДБ, застрелилася, спаливши документи і друкар. машинку.

Х. Весна.

ПІДГАЙНИЙ

Ігор Васильович (02. 12. 1955, с., нині смт Вел. Березовиця Терноп. р-ну) – спортсмен, громадський діяч. Засл. прац. фіз. культури і спорту України (2004). Відмінник освіти України (1999). “Людина року” (2005, м. Тернопіль). Закін. Терноп. пед. ін-т (1977, нині ТНПУ). Працював зав. відділу учнів. і студент. молоді Ком-ту з фіз.

культури та спорту Терноп. ОДА (1980–85); нач. відділу з питань фіз. культури і спорту (1985–2006), від 2006 донині – заст. нач. упр. сім’ї, молоді та спорту Терноп. міськ. ради. Чл. колегії упр. з питань фіз. культури і спорту ОДА.

Г. Гунтік.

ПІДГІРНА

Стефанія Іванівна (01. 01. 1946, м. Борщів) – лікар-педіатр. Галуз. нагороди. Закін. Вінн. мед.

ін-т (1970, нині ун-т). Працювала у Монастириск. центр. рай. комун. лікарні (ЦРКЛ): дільнич. педіатром, рай. педіатром (1978–88), заст. гол. лікаря з лікувал. роботи (1988–95), від 1995 донині – гол. лікар. За час її кер-ва відкрито відділ інтенсив. терапії й анестезіології, полог. відділ. сімей. типу, 2 амбулаторії та 17 дільниць лікаря заг. практики при ЦРКЛ. Від 1997 в р-ні функціонують 3 цілодоб. пункти невідклад. швидк. допомоги. Учасниця наук.-практ. конференцій.

В. Залецький, Б. Мельничук.

ПІДЗЕМНІ ХОДИ У ТЕРНОПІЛІ

– штучні тунелі в центральній частині обласного центру. Зафікс. низка спогадів людей, які бачили фрагменти П. х. і залів, побували у них, але через різні причини (звали, стінні перешкоди, застереж. влади, нестачу повітря тощо) не змогли належно їх обстежити. Дослідження з використанням методу біолокації підтвердили наявність тунелів. У ряді випадків лінії їхнього простягання збігаються з даними будівельників, а також назем. спостереж. за деформаціями зем. поверхні та будівель, що зводять на стародав. П. х. Особливо виразна їх наявність між найдавні. спорудами міста: церквою Воздвиж. Чесн. Хреста над ставом, церквою Різдва Христового, катедр. собором Непороч. Зачаття Пресв. Богородиці, замком і на вул. Ст. Ринок. За даними біолокації – шир. кожного з підзем. ходів за даними біолокації 2,5–4,5 м. Геофіз., геолог. та гірничотех. дослідження ходів потрібні не лише будівельникам і експлуатаційникам житл. фонду для застереження техноген. катастроф, а й археологам, історикам, комунальникам; могли б стати екскурсійн. маршрутами.

Й. Свинко.

ПІДЛІСЄЦЬКИЙ

Теодфіл Миронович (11. 01. 1948, с. Камінь Рожнятів. р-ну Івано-Фр. обл.) – лікар-артролог, науковець. Засл. лікар України. 1950 з батьками депортов. у Хабаров. край (нині РФ), 1958 поверн. в Україну, посел. у Хмельн. обл., згодом – у м. Кременець. Закін. Івано-Фр. мед. ін-т (1972, нині нац. мед. ун-т). Працював у 8-й клініч. лікарні в м. Львів: у відділ. політравми,

дит. ортопедії-травматології (1974–93). 1992 супровод. хворих дітей із Чорнобил. зони до США. У Львові – орг-тор і кер. 1-го центру артрології у Львів. обл. шпиталі інвалідів війни та репрес., позаштат. спеціаліст-обл. ортопед-травматолог.

Я. Ганіткевич, П. Пундій.

ПІДЛІСНИЙ

Степан Павлович (03. 12. 1898, с. Прошова, нині Терноп. р-ну – 11. 03. 1940, м. Ленінград, нині Санкт-Петербург, РФ) – військовик. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії, від 1918 – в УГА, згодом – у ЧА. 1920 *Галревком* признач. П. ст. міліціонером у родин. селі. Закін. Київ. школу черв. старшин (1922), в м. Москва (нині РФ): навчавсь у Вищій прикордон. школі, закін. Військ. акад. ім. М. Фрунзе (1939). Рекомендований зав. каф. Ленінград. ін-ту залізн. транспорту. Восени того ж року – ком-р полку на Фінськ. фронті. Помер від ран, отрим. у бою.

Б. Пиндус, Н. Халуца.

ПІДЛУЖНА

Ірина Михайлівна (псевдо “Ольга”; 18. 11. 1923, м. Бережани – весна 1943, м. Вінниця) – учасниця національно-визвольних змагань. Зв’язкова, кер. жін. сітки ОУН (м. Вінниця). Навч. у Бережан. г-зії (1934–39), у Кременец. пед. ін-ті. 1941 П. заарешт. органи НКВС; із початком війни зуміла втекти з в’язниці. Розстріл. гестапо у Вінн. тюрмі.

К. Завальнюк, Н. Мизак.

ПІДМОГІЛЬНИЙ

Сергій Борисович (01. 05. 1972, м. Тернопіль) – фахівець у галузі туризму і краєзнавства, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. ТДПУ (1998, нині ТНПУ). У м. Тернопіль: секр.-референт Ін-ту нац. від-родж. України при Терноп. Край. раді Руху (1992–93), н. сп. відділу мист. збірок ТОКМ (1998–2000), водночас викл. в фінанс.-екон. ін-ті (1997–

98), зав. екскурс. відділом турист. фірми ПП “Оксамит-КЛ” (2000–03). Чл. істор. секції т-ва “Вертеп”, чл. СНУМ (від 1989), УНА-УНСО (1992–93), співорг-тор Терноп. міськ. орг-ції СУМ (1995), згодом – СУМ в Україні; чл. Терноп. міськ. еколог. орг-ції “Зелений простір” (від

2002). Учасник археолог. експедицій (від 1985 разом з *I. Геретою*), 1996–98 – міжнар. археолог. експедицій Ін-ту археології Ун-ту ім. М. Кюрі-Склодовської в м. Люблін (Польща). У м. Київ: 2003 – орг-тор Укр. турист. т-ва “Рутенія”, від 2004 – співорг-тор і дир. турист. фірми ТОВ “Туристична агенція “Терра Інкогніта”. Автор і співавт. турист. путівника “Дністер. Подорожі каньйоном” (К., 2007), статей у всеукр. період. виданнях, коментарів на радіо й телебаченні на турист. теми. 2002–07 – орг-тор еколог. акцій на Тернопільщині, в т. ч. очищ. берегів і річища Стрипи, очищ. водоспадів.

Л. Щербак.

ПІДРҀЧНА

Марія Василівна (24. 03. 1944, с. Іванків Борщів. р-ну) – вчений у галузі педагогіки. Канд.

пед. н. (1975). Закін. Кременец. пед. ін-т (1967, нині ТНПУ). Вчитель математики Висоц. ЗОШ Дубровиц. р-ну Рівнен. обл. (1967–68), Мельнице-Поділ. ЗОШ Борщів. р-ну (1968–69). 1969–72 – асист. каф. елементар. математики Кременец., згодом – Терноп. пед. ін-тів. Від 1975 – асист., ст. викл., доц., зав. каф. математики та методики її викладання ТНПУ. Автор понад 100 наук., наук.-метод. публікацій, співавт. підручників із алгебри та ін.

Б. Мельничук, Н. Моховик.

ПІДРҀЧНИЙ

Василь-Микола Васильович (30. 01. 1900, с. Іванків, нині Борщів р-ну – 23. 11. 1959, Канада) – агроном, громадський діяч. Від 1900 – в Канаді (побл. м. Етелберт). Серед. освіту здобув у м. Тюлон, закін. Манітоб. ун-т (1928), одночасно вчителював. Від 1928 – округ. агроном у м. Вегревил (пров. Альберта). Діяльний в Укр. Греко-Правосл. церкві, Союзі українців-самостійників та ін. орг-ціях. Автор спогадів та ін. публікацій у пресі.

Б. Мельничук.

ПІЗНИК

Пантелій Стефанович (23. 08. 1923, с. Хвостянівка Старобіл. р-ну Луган. обл. – 08. 04. 2008, м. Тернопіль) – військовик. Генерал-майор (2005). Понад 20 орденів, у т. ч. Вітчизн. війни

1-го ступ. (1985) та Б. Хмельницького (1995), медалей. 1941 мобіліз. до ЧА. Закін. Військ. акад. тилу і транспорту у м. Калінін (1949, нині Твер, РФ). Після закін. командир. курсів – ком-р міномет. взводу на Воронежськ. фронті, після поранення лікувався у військ. шпиталі на Уралі (м. Камішлов, нині РФ). 33 р. прослужив у ЗС СРСР.

І. Максимлюк.

ПЛІЦЬКИЙ

Дмитро (20. 10. 1925, м-ко Коропець, нині смт Монастирис. р-ну – 09. 02. 1973, США) – інженер, громадський діяч. Навчався у містах Бучач, Станіслав (нині Івано-Франківськ), Авсбург (Німеччина). За членство в ОУН заарешт. гестапо. Від 1950 – в США. Закін. університ. студії з інженерії. Багатораз. голова Союзу укр. студ. т-в Америки, діяльний в Орг-ції держ. відродження України, Укр. видав. спілці, Пласті та ін. т-вах.

Б. Пиндус, Х. Весна.

“ПІЛГРИМ”

– аматорський експериментальний театр студентів. Створ. 2005 у Кременец. обл. гуманіт.-пед. ін-ті. Реж. – *В. Скоропляс*. У репертуарі: “У неділю рано зілля копала” *О. Кобилянської*, “Лише прапам’ять долітає звідси і омиває золотий пісок” (про *В. Чорновола*), “Легенди про Кременець”, “Ромео і Джульєтта” *В. Шекспіра* (укр. і англ. мовами). У містах Катовіце, Жожув (2008, Польща) “П.” репрезент. поет. виставу “Крем’янець – колиска духа Ю. Словацького” (польс. та укр. мовами).

Б. Мельничук.

ПНДІРА

Віктор Йосипович (02. 07. 1964, с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну) – спортсмен (армспорт). Канд. у м. сп. з веслування на байдарках і каное (1980), з армспорту (1995). Закін. Пушкін. вище інж.-буд. уч-ще (1987, нині РФ). 1982–2002 служив у ЗС (підполковник). Бронз. призер чемпу України з армспорту (1994), чемпіон сухопут. військ ЗС України (2001). Президент Терноп. обл. асоц. армспорту.

Г. Гунтік, В. Ігнатенко.

ПНІАЗЬ

Іван Олексійович (псевда “Око”, “Сівач”; 11. 11. 1924, с. Голгоча, нині Підгаєц. р-ну – 2001,

м. Одеса; похов. у родин. селі) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. Бережан. г-зію (1943). Пройшов військ. підстаршин. вишкіл на х. Кам’янки (нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл.). Квартирував у печерах “*Вертеба*” та “*Озерна*”. Референт, надрай. референт СБ збройн. підпілля ОУН і УПА Чортків. (1944–49) та Копичин. (1949–52, нині Гусятин. р-нів). 1948 поранений. 08. 11. 1952 п. заарешт. органи МДБ; засудж. на 25 р. ВТТ. Повернувшись, працював на будовах у Одесі.

Н. Волинець, Я. Мазурак, Н. Мизак.

ПІРУС

Василь Луцевич (псевдо “Кучар”; 22. 07. 1921, с. Заривинці, нині Бучац. р-ну) – учасник на-

ціонально-визвольних змагань, літератор. Чл. ОУН (від 1941), вояк УПА (від 1944), кушований СБ (травень–серпень 1948). Учасник т-ва “Сокіл”, аматор. театр. і хор. гуртків. Від 1935 – у Юнацтві ОУН. 1944–48 – учасник бой. операцій. 22. 12. 1948 заарешт., у квітні 1949 засудж. на 25 р. ВТТ і 5 р. позбавл. громадян. прав. Повернувся з ув’язн. 1974; працював на різ. роботах. Автор кн. спогадів “Плата за волю” (Т., 2005), “Іскра з некутого копита” (Л., 2006), низки неопубл. поезій.

І. Олещук.

ПНСНІ-ТАНКІ

– традиційні народні танці зі співами, що побутували чи побутують на Тернопільщині. Серед них: аркан, “Гандзя”, голубка, волох, каперуш, кивун, козачок, коломийка, млин, “Микита”, подолянка, “обертас”, три кроки, чабан, швець, хороводи. Запис. в усіх р-нах області, найбільше – у Борщів. і Чортків. Більшість П.-т. запис. зі співу, окремі – з інструмент. одноголосся. Крім загальноукр. і танців місц. походження, побутували інонародні: полька, вальс, фокстрот, танго, краков’як; запозич. з міськ. середовища 1920-і, вони частк. витіснили з ужитку давні укр. танки. На основі власних фольклор. записів нар. танців Тернопільщини, зокрема П.-т., балетмейстер *О. Данічкін* поставив хореогр. картини “Обжинки”, “Подільське весілля” та ін.; їх виконує ансамбль “*Надзбручанка*”.

М. Кришук, С. Стельмащук.

ПІСТУН

Петро Федорович (12. 09. 1937, с. Лозівка Полтав. р-ну одноймен. обл.) – педагог, фахівець у галузі теоретичної фізики. Чоловік *Т. Пістун*. Засл. вчитель України (2007). Закін. Полтав. пед. ін-т (1960, нині ун-т). 1969–96 – викл. каф. фізики Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ). Від 1996 – викл. фізики пед. ліцею ТНПУ. Автор більше 10 зб. задач із фізики, статей у фах. виданнях.

Л. Щербак.

ПІСТУН

Тамара Василівна (12. 04. 1939, м. Карлівка Полтав. обл.) – педагог, народознавець, громадська діячка. Дружина *П. Пістуна*. Відмінник освіти України (2008). Галуз. нагороди. Закін. Полтав. пед. ін-т (1965, нині ун-т). Від 1969 – в м. Тернопіль: викл. каф. фізики пед. ін-ту (нині ТНПУ), заст. дир. ПТУ № 11; вчитель народознавства ПТУ № 9 (нині тех. коледж ТНТУ), де 1992 організ. центр нац. та культур. відродж. “Просвіта”, в 10 експозиціях котрого збір. бл. 1000 експонатів. Активістка міськ. т-ва “Просвіта”. Автор посіб. “Свою Україну любіть” (2003), “Душі криниця”, “Сльози твої, Україно” (обидва – 2007), зб. “Українські прадавні обереги” (2008), “Народні свята українців” (2009).

Л. Щербак.

ПІТУШІВСЬКИЙ

Володимир Семеонович (1880, м. Золочів, нині Львів. обл. – 30. 10. 1943, м. Чортків) – військовик, громадський діяч. Четар УГА (1919). Закін. Золочів г-зію. Учасник 1-ї світ. війни у *Legioni USS*. 1917 в м. Київ разом із *М. Тарнавським* формував загони Січ. Стрільців, про що йдеться у спогадах останнього. Згодом працював у Чортків. старостві, домігся дозволу на спорудж. у місті нової будівлі “Рідної школи”; 1941–43 – в Укр. округ. ком-ті референтом відділу, що координував роботу сільс. ком-тів у Чортків. повіті, сприяв порятунку українців та євреїв.

А. Базалінський, Б. Мельничук.

ПІХ-ТЮМА

Мірослав (р. і м. н. невід. – 1889, м. Трутнов, Чехія) – військовий і громадський діяч. 1939 через політ. переслідування емігр. із Чехословац-

чини до СРСР. 1940–41 проживав у м-ку, нині м. Підгайці, про що опубл. спогади у кн. “Втеча і повернення” (1987).

С. Колодницький.

ПІЩАН

Роман Михайлович (19. 02. 1926, с. Шибалин, нині Бережан. р-ну – 30. 07. 2003, м. Львів) – вчений у галузі електрики. Канд. тех. н., доц. (1976). Закін. Бережан. г-зію (1944), Львів. політех. ін-т (1955, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). В цьому ВНЗ: нач. н.-д. центру (1958–59), зав., доц. каф. електроприводу (1959–99). Автор навч. посібника (1997), наук. праць.

Б. Головин.

ПІЩАНО-ГРАВІЙНІ СУМІШІ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– скупчення корисних копалин на території області. Заст. як заповнювачі бетонів, а також при буд-ві залізниць і шосей. доріг. Родовища сконц. вздовж долини р. Дністер, його надзаплав. терас, рідше – терас його лівих допливів. У петрограф. складі піщано-гравійно-галечникових сумішей переважають поділ. та карпат. матеріали, уламки пісковиків, кременю, міцних вапняків, роговиків, яшми, кварцу та ін. порід. На заплавах вони залягають безпосередньо під ґрунт. покривом, на давніх терасах глибина залягання – 5–25 см. Геолог. вивчення покладів недостатнє. Розробляють єдине розвід. родовище – Богданівське у Заліщиц. р-ні. Гравій родовища відповідає вимогам стандартів як заповнювач бетонів, окрім вмісту пилюватих, мулистих та глибинистих часток, і потребує відмивання. Родовище вважають комплексним (враховані також запаси пісків для буд. розчинів), його експлуатує Заліщиц. заводоуправління ВО “Тернопільбудматеріали”. Залишок запасів – бл. 7 млн. м³. Три родовища з незнач. запасами (Городоцьке, Нирківське, Литячинське) обстежені.

В. Кігура, М. Сивий.

ПЛАВ'ЮК

Микола Васильович (05. 06. 1927, с. Русів, нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл.) – громадсько-політичний діяч. Ордени “За заслуги” 3-го ступ.

(1996), кн. Я. Мудрого 1-го ступ. (2008). Навчався в ун-ті Л. Максиміліана в м. Мюнхен (1946–1949, Німеччина), закін. ун-т Конкордія в м. Монреаль (1951–54, Канада). Від 1949 – працював у м'ясн. пром-сті Канади та США (1955–90). 1956–66 – прези-

дент Укр. нац. об'єдн. в Канаді. Співорг-тор 1-го Світ. Конгресу вільних українців (СКВУ, 1967), на якому обраний Ген. секретарем; на 2-у Конгресі СКВУ (1973) – ексекут. віце-президентом, на 3-у (1978) – президент СКВУ (до 1981). Від 1979 – голова Провод. ОУН. Від 1989 – віце-президент УНР в екзилі, від грудня того ж року – кер. Держ. центру (ДЦ) УНР як президент УНР в екзилі. 22. 08. 1992 в м. Київ П. урочисто передав Грамоту ДЦ УНР Президентові України Л. Кравчуку зі взаємоузгодж. твердженням, що Укр. незалеж. держава, проголошена 24. 08. 1991, є правонаступницею УНР. Від травня 1993 П. – громадянин України, проживає у Києві; голова правління Фондації ім. Олега Ольжича, орг-тор вид-ва ім. Олени Теліги. Не раз перебував на Тернопільщині: в м. Кременець у липні 1993 на відкритті церкви св. Трійці, вручив 6 імен. премій учням пед. коледжу; у Тернополі: в березні 1995 виступив у ПК “Березиль” на уроч. зібранні до 78-річчя створ. ЦР, на засід. Координ. ради політ. партій і громад. орг-цій, мав зустрічі в ТДП, ТДТІ, ТАНГ, прес-конференцію для ЗМІ; в лютому 1999 провів нараду з кер. обл. і міськ. орг-цій ОУН; у квітні 2005 зустрічався з головою ОДА І. Стойком, представниками громад. орг-цій.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ПЛАКИДА

Григорій (1878, с. Сороки, нині Пустомитів. р-ну Львів. обл. – 19. 04. 1937, с. Ст. Скалат, нині Підволочис. р-ну) – священник, громадсько-освітній діяч, редактор, публіцист. Навчався в укр. акад. г-зі та духов. семінарії у м. Львів, на теол. ф-ті Інсбруц. ун-ту (Австрія). 1904–07 – ред. ж. “Католицький Вихід” (м. Львів). Від 1907 – священник у Ст. Скалаті. 1920–30-і – голова повіт. філії “Просвіти” і “Сільського господаря”, діяльний в ін. т-вах. Автор віршів, статей.

П. Гуцал, Б. Мельничук.

ПЛАСКОНІС

Василь (26. 11. 1897, с. Дичків, нині Терноп. р-ну – р. см. невід., Канада) – громадський діяч. Воював в УГА, в *Армії УНР*. Від 1925 – у Канаді: вуглекоп у пров. Онтаріо, фермер у м. Ст. Катеринс. Секр. Укр. нац. об'єдн. в м. Тиммінс (Онтаріо); голова Укр. стрілец. громади в Ст. Катеринс, де 1956 – голова ком-ту будови пам'ятника воякам, полеглим за Канаду й Україну. Автор кн. “З рідного краю в широкий світ” (1975), де опубл. спогади про Дичків.

Б. Мельничук.

ПЛАСТУН

Оксана Яківна (23. 12. 1943, с. Солоне, нині Заліщиц. р-ну) – вчений у галузі економіки, громадська діячка. Канд. екон. н. (1975). Відмінник освіти України (1998). Закін. Київ. с.-г. акад. (1966, нині нац. аграр. ун-т). У Чернів. обл.: гол. економіст у колгоспі в с. Берегомет Кіцман. р-ну (1966–69), 1-й секр. райкому ЛКСМУ в м. Сокиряни (1969–72). У м. Київ: від 1975 до нині – викл., доц. нац. аграр. ун-ту. Автор бл. 40 наук. публікацій. Від 1967 приятельноє зі *С. Ротару*, як прес-аташе супроводж. її у всеукр. концерт. передвибор. турах, зокрема в м. Тернопіль 2001, 2006; підтримує дружні взаємини з *В. Дерієм, І. Прокопою*.

Л. Щербак.

ПЛАТОН

– див. *Артем'юк Павло Федорович*.

ПЛЕТЕНЧУК

Олексій Миколайович (17. 01. 1927, с. Лядське, нині Монастирис. р-ну) – педагог. Засл. вчитель України. Орден Труд. черв. прапора (1981). Відмінник нар. освіти УРСР (1981). Галуз. нагороди. Навчавсь у Торг. школі в м. Бучач (1943–44), закін. Чортків. пед. уч-ще (1952). Від 1944 – на примус. роботах у Німеччині. Від 1947 – вчитель у селах Монастирис. р-ну: Лядське, Залісся; 1950 – Дубенківки; 1951 – Вістря, 1952 – зав. Бобрівниц. почат. школи.

Р. Черемшинська, О. Черемшинський.

ПЛИСКА

Михайло Іванович (28. 01. 1881, с. Задарів, нині Монастирис. р-ну – 14. 03. 1961, с. Джурин

Чортків. р-ну) – громадський діяч. Навчався в г-зії у м. Бережани, агроном. школі в м. Дубляни (нині Жовків. р-ну Львів. обл.), однак студій не завершив. Провадив у родин. селі власне госп-во. Діяльний у громад. житті: чл. виділу повіт. філії “Просвіти”, повіт. ком-ту УНДП. 1914–18 воював в австр. армії на Італ. фронті. 06. 11. 1918 обраний до повіт. Нац. ради в м. Бучач. Наступного місяця – делегат УНРади ЗУНР від Бучац. повіту. У липні 1919 перейшов із УГА у Вел. Україну. Повернувся додому 1920, згодом перебрався з сім’єю в с. Джушин. Очолював ком-т із буд-ва Нар. дому, деякий час – чл. повіт. ком-ту УНДО.

П. Гуцал.

ПЛИСЮК

Олена Ігорівна (05. 12. 1967, смт Підволочиськ) – громадська діячка. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Голова Підволочис. рай. орг-ції Партії регіонів (від 2007). Закін. Терноп. кооп. технікум (1987, нині кооп. торг-екоп. коледж). Працювала в об’єдн. з торгівлі непродовол. товарами Підволочис. рай. споживч. т-ва. 1988–91 – служба в РА (м. Зуєвка, нині Кіров. обл., РФ). 1994–96 – заст. нач. Підволочис. відділ. зв’язку.

В. Левицький.

ПЛІТКА

Андрій Володимирович (14. 11. 1944, с. Росохач Чортків. р-ну) – хоровий диригент, педагог. Галуз. нагороди. Закін. Чернів. муз. уч-ще, Львів. консерваторію (нині нац. муз. акад.). Працював худож. кер. чол., студент. хор. капели Чернів. ун-ту, дит. зразк. хору хлопчиків, церков. хору. Учасник телетурніру “Сонячні кларнети”. Автор пісень та ін. муз. творів.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ПЛИЩУК

Ярослав Іванович (12. 03. 1963, с. Біла Чортків. р-ну – 09. 09. 1984, Респ. Афганістан, похов. у родин. селі) – військовик. Орден Черв. зірки (посмертно). Працював монтажником на з-ді “Більшовик” у м. Одеса. Від 24. 09. 1982 – у ЗС СРСР; в Респ. Афганістан – від січня 1983; розвідник; загинув у бою. Іменем П. назв. одна з вулиць у родин. селі.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ПЛОНКА

Роман Іванович (15. 09. 1935, м. Бережани) – хоровий диригент. Засл. прац. культури України (1993). Закін. Львів. культ.-освіт. технікум (1954). Кер. хору церкви Св. Трійці в м. Бережани (1955), хору й ансамблю військ. частини

(1960–88), худож. кер. і диригент засл. хор. капели “Боян” при Бережан. БК (від 1977 – нар. капела), худож. кер. хорів Бережан. автотіпр-ва (1965–93), рай. лікарні (1966–67), рай. підпр-ва електромереж (1970–72). Від 1989 – регент церкви Св. Миколая в м. Бережани. Автор муз. творів та обробок.

Б. Петраш.

ПЛЮЩ

Іван Степанович (11. 09. 1941, м. Борзна Черніг. обл.) – державний діяч. Канд. екон. н. (2001). Герой України (2001). Ордени Труд. черв. прапора, “Знак Пошани”, Князя Ярослава Мудрого 5-го ступ. (1996). Нар. депутат ВР України 1–4, 6 склик. (1990–2004, від 2007). 1-й заст. Голови ВР України (1991), голова ВР України (1991–94, 2000–02). Закін. Борзнян. с.-г. технікум (1959), Укр. с.-г. акад. у м. Київ (1962, нині нац. аграр. ун-т), Акад. сусп. наук (1979, м. Москва, нині РФ). Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема на фермі “Айова” (1992, Лановец. р-ну), зустрічався з виборцями в Зборові, Козові, Тербовлі, Тернополі (1994), під час передвибор. туру В. Ющенко (2004), приїжд. до Тернополя у січні 2006 як голова передвибор. Укр. нар. блоку Костенка і Плюща та ін.

Б. Петраш.

ПЛЮЩ

Надія Іванівна (10. 10. 1943, с. Смиківці, нині Терноп. р-ну) – громадська діячка. Закін. Львів. Терноп. р-ну) – громадська діячка. Закін. Львів.

політех. ін-т (1967, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). 1959–62 – лаборант Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ). 1967–74 – інж. Терноп. експеримент. з-ду, від 1974 – провід. інж. Терноп. обл. санепідемстанції. Від 1990 – в “Союзі українок”: чл. Кординац. ради, заст. голови, від 2001 – голова обл. орг-ції.

Б. Головин.

“ПО БЛАТУ”

– щомісячний інформаційно-рекламний повноколірний журнал. Вих. від січня 2005 в м. Тернопіль. Засн. і вид. – В. Столярик. Наклад – 10 тис. прим., супутній веб-сайт. Подає відомості про товари та послуги компаній, агенцій, магазинів, приват. осіб і орг-цій Тернопільщини.

І. Дем’янова.

ПОБЕР

Богдан Миколайович (09. 07. 1959, с., нині смт Вел. Бірки Терноп. р-ну) – учитель, краєзнавець. Закін. істор. ф-т Вінн. пед. ін-ту (1980). Учитель у селах Сушин (1980–82, Тербовлян. р-ну), Грабовець (1982–88), від 1988 – завуч Дичків. СШ (обидва села – Терноп. р-ну). Автор краєзн. статей у ЗМІ, кн. “Історія сіл Дичкова і Красівки” (2001), “Великі Бірки – з глибини віків до наших днів” (2005, співавт.).

Б. Головин.

ПОБЕРЕЖНИЙ

Йосип (1895, с. Застіноче, нині Тербовлян. р-ну – 09. 02. 1951, м. Іркутськ, нині РФ) – церковний діяч. Закін. г-зію в м. Тербовля і духов. семінарію у м. Львів (1927). Учасник 1-ї світ. війни; 1918 як стрілець *Легіону УСС* важко поран. у боях поблизу м. Львів. Після рукопоклад. у сан священника – парох у Скалат. деканаті (нині м. Скалат належ. до Підволочис. р-ну), від 1937 – в с. Острівець (нині Тербовлян. р-ну). 1946 не підписав рішення Собору щодо ліквідації УГКЦ, продовж. душпастир. працю. 29. 04. 1950 П. заарешт. органи МДБ, засудж. на 25 р. ув'язн.; покарання відбував у Сибіру (нині РФ); 1993 реабілітований.

М. Лазарович.

ПОБИГУШКА

Филимон (03. 12. 1893, с. Базаринці (за ін. даними Мала Березовиця), нині обидва – Збараз. р-ну – 05. 11. 1953, м. Нью-Йорк, США) – священник. Д-р теології. Закін. г-зію у м. Тернопіль (1915), Львів. духов. семінарію (1923), навчався в богослов. академії. Рукопоклад. у сан священника. Катехит у містах Золочів (1921–23, 1925–33, Львів. обл.), Бережани (1933–36). Від осені 1939 – у м. Познань (Польща), в переселен. таборах Німеччини (1945–49), від 1949 – в США. Діяч повіт. “Просвіти” й ін. укр. т-в.

П. Гуцал, Н. Волинець, Я. Мазурак.

ПОВІСТЬ

– прозовий твір. Більший за обсягом від *оповідання*, менший від *роману*. Має розгорнутіш. сюжет, незнач. к-сть епізодів, більшу к-сть другоряд. персонажів, повніш. їх характеризує, ширше охопл. події із життя гол. персонажа, відносно простішою композицією. У літ-рі Тернопільщини пошир. від кін. 19 ст. Серед письменників-уродженців, котрі творили у жанрі П., – *В. Барвінський, І. Демчишин, Б. Лепкий, Д. Лукіянович, Б. Харчук, Б. Хижняк*. Нині традиції цього жанру продовжують *Б. Андрушків, О. Волков, Л. Різник, А. Сивирин* та ін.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

“ПОВІСТЬ МИНУЛИХ ЛІТ”

– найвидатніша пам'ятка літописання Київської Русі (див. *Літописання і Тернопільщина*). Укладена на поч. 12 ст. У первіс. вигляді “П. м. л.” до нас не дійшла, перепис. на поч. 15 ст. і зберег. у кількох копіях. Відомо три редакції “П. м. л.”. Першу склав бл. 1113 чернець Києво-Печер. монастиря Нестор, 2-у редакцію – 1116 ігумен Видубиц. монастиря (м. Київ) Сильвестр, третю – бл. 1118 невід. автор у Києво-Печер. монастирі. Попередники “П. м. л.” – кілька київ. і новгород. зведень. Осн. увага – політ., воєн. та династич. подіям. У “П. м. л.” згад. м. Тербовль (1097, нині м. Тербовля): “... Кожен хай одержить отчину свою ... двом Ростиславичам: Перемишль – Володареві, а Тербовль – Василькові” (див. *Любецький з'їзд*).

Б. Мельничук, В. Уніят.

“ПОВІТ ПІДГАЄЦЬКИЙ ПІД ПОГЛЯДОМ ГЕОГРАФІЧНИМ, СТАТИСТИЧНИМ ТА ІСТОРІЧНИМ ІЗ ДОДАТКОМ КАРТИ”

(“Powiat Podhajecki pod względem geograficznym, statystycznym i historycznym z dołączeniem mapy”) – перша відома книга про Підгаєччину. Написав і видав (1896) за влас. кошт вчитель із м. Підгайці *М. Недзвецький*.

С. Колодницький.

ПОВРІЗНИК

Михайло Васильович (псевдо “Райський”; 21. 10. 1921, с. Гукалівці, нині Зборів. р-ну – 26. 07. 1998, м. Лондон, Вел. Британія) – громадсько-політичний діяч. Чл. ОУН (від 1938). До 1944 – станичний ОУН у Гукалівцях; діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах. 1944–45 – у 1-й Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. Від 1950 – у Вел. Британії (міста Бранфорд, Лондон): 10 р. – секр. відділу СУБ, чл. управ. відділу Об'єдн. колиш. вояків-українців, згодом – в Гол. управі СУБ, секретаріаті Гол. Проводу ОУН (1968–77), референт зовн. зв'язків у станич., рай. та обл. проводах ОУН. Прац. у ред. ж. “Визвольний шлях” (від 1978 – заст. відп. ред.), “Бюлетеня Проводу ОУН”. Укл. і ред. “Альбому Українських Церков” (1989).

Х. Весна, Б. Мельничук.

“ПОВСТАНЕЦЬ”

– журнал. Орган Гол. Військ. штабу УПА. Вих. у Галичині (листопад 1944–1946) під ред. сотника *М. Дужого* (“Вирового”).

Х. Весна.

ПОГЛЮД

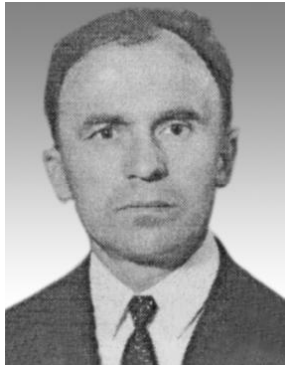
Ігор Михайлович (16. 04. 1944, смт Нові Стриліща, нині Жидачів. р-ну Львів. обл. – 02. 04.

1984, там само) – актор, театральний діяч. Чл. СТДУ (1979). Закін. Львів. культ.-освіт. уч-ще (1964), Київ. ін-т культури (1969, нині нац. ун-т культури і мист-в). Від 1969 – артист Держ. засл. ансамблю танцю УРСР. Від 1972 – актор, адміністратор, заст. дир. Львів. акад. драм. театру ім. М. Заньковецької, від 1976 – заст. дир. Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. театр). Зіграв понад 20 ролей, у т. ч. в м. Тернопіль – Молодого Цигана у виставі “Грушенька” І. Штока.

В. Барна, Є. Корницький.

ПОГЛОД

Яким Михайлович (14. 06. 1927, с. Рибники, нині Бережан. р-ну) – електрик, краєзнавець,

громадський діяч. Навчався в Бережан. г-зії (1941–42), закін. торгов. школу (1944). Чл. ОУН. Вивез. на примус. роботи до Німеччини. Після повернення – орг-тор і електрик трансформатор. майстерні, майстер рай. електрич. мереж. 1-й чл. Укр. Гельсін. спілки (УГС)

на Бережанщині. Досліджував замчища в селах Литвинів і Вільховець (обидва Бережан. р-ну), дерев. церкви. Ініціатор встановл. пам’ят. таблиці *О. Кульчицькій* та передачі погруддя *М. Шашкевича* зі Львова до краєзн. музею в Бережанах, фундатор цього музею, передав раритет. книги з влас. б-ки до його фондів. Автор краєзн. статей.

Н. Волинець, Б. Головин, Я. Мазурак.

“ПОГЛЯД МОЛОДІХ”

– суспільно-політичний бюлетень. Від 2004 вид. неперіод. Терноп. обл. орг-ція Молодіж. партії України. Гол. ред. – І. Псалмістер.

Б. Мельничук.

ПОГОРІЛИЙ

Ігор Миколайович (04. 04. 1953, с. Слов’ятин, нині Бережан. р-ну – 24. 06. 1986, Респ. Афганістан, похов. у с. Нараїв Бережан. р-ну) – військовик. Майор. Орден Черв. зірки (посмертно). Закін. Сум. вище артилерійське командне уч-ще. Від лютого 1986 – в Афганістані; ком-р артдивізії; підірвався на міні.

В. Погорецький.

ПОГРЕБЕННИК

Федір Петрович (23. 06. 1929, с. Рожнів, нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл. – 20. 01. 2000,

м. Київ) – історик української літератури, фольклорист, письменник, громадсько-культурний діяч. Держ. премія УРСР ім. Т. Г. Шевченка (1988), *премія ім. Братів Богдана і Левка Лепких* (1996). Д-р філол. н., проф. Чл. НСПУ (1993). Закін. Чернів. ун-т

(1953, нині нац. ун-т). Працював відп. секр. у ред. газети цього ВНЗ, заст. дир. Чернів. обл. краєзн. музею, н. с. Ін-ту літ-ри ім. Т. Шевченка НАНУ (1959–2000). Автор понад 500 наук. праць; підготував до друку понад 50 томів укр. класики, написав до них вступ. статті. Не раз бував на Тернопільщині: з творч. групою на зйомках телефільму “*Стежками Богдана Лепкого*” – в містах Тернопіль і Бережани, селах Крогулець Гусятин., Поручин та Жуків Бережан. р-нів (1984–90); як чл. орг. ком-ту з провед. наук.-практ. конф. до 120- і 125-річчя від дня нар. Б. Лепкого – у Тернополі та ін. насел. пунктах краю (1992, 1997). Автор публікацій у ж. “*Тернопіль*” і г. “*Русалка Дністрова*”, творчі зв’язки з *Н. Білик, Б. Мельничуком, М. Ониськівим* та ін.

Б. Головин, Б. Кусень, Б. Петраш.

“ПОДІЛЛЯ”

– кінотеатр у м. Тернопіль. Працював від грудня 1910. Приміщення для нього побуд. подружжя Шидловських на подвір’ї готелю “Подільський” (згодом – ч. готелю “Україна”). Репертуар двічі на тиждень замінювали прокат. контори. Перед кіносеансами учасники “*Тернопільських театральних вечорів*” із *Лесем Курбасом* 1915–17 ставили одноакт. побут. вистави, влаштовували концерти.

Х. Весна, Б. Мельничук.

“ПОДІЛЛЯ”

– скорочена форма назви Подільського краю – території, на якій діяла 3-а Подільська воєнна округа УПА “*Лисоня*”. Поділ. край був утвор. під час реорганізації підпіл. адміністрації наприкін. 1944 на базі Терноп. обл. З інформ. у підпіл. публікаціях можна зробити висновок, що до цього краю належ. деякі округи Кам’янець-Поділ. обл. (нині Хмельн. обл.) і Рогатинщина (нині Івано-Фр. обл.). Кер. Поділ. краю –

Ю. Гуляк (1943), І. Шанайда (1943–45), О. Безпалько (1945–47), В. Бей (1947–52).

Б. Мельничук.

ПОДІЛЬСЬКА ГРУПА

– тактично-оперативний підрозділ Повстанської армії. У листопаді 1920 частини Армії УНР, які перейшли р. Збруч, інтерновані за наказом польс. уряду в таборах для військовополонених. Тут таємно від влади створ. Повстан. армію (ін. назва – Укр. повстан. армія) з 3-х груп – Волин. (800 бійців, ком-р Ю. Тютюнник), Бесараб. (бл. 300 бійців, ком-р А. Гулий-Гуленко) і Поділ. (400 бійців, ком-р підполк. М. Палій, згодом – полковник С. Чорний); заг. командування армією – Ю. Тютюнник. П. г. вируш. у похід 25. 10. 1921 з м-ка, нині смт Гусятин. Вояки з боями, розбивши кілька загонів ЧА, пройшли Поділлям, у т. ч. тер. ниніш. Терноп. обл., для об'єдн. з Волин. групою. Оскільки цього не відбулося, П. г. змушена повернути на зх. і 29. 11. 1921 перейшла кордон із ниніш. Польщею.

Б. Мельничук, А. Сенік.

ПОДІЛЬСЬКА

Марія Іванівна (17. 12. 1921, с. Цапівці, нині с. Поділля, Заліщиц. р-ну – 22. 05. 2001, с. Дарахів Тербовлян. р-ну) – актриса, працівник культури. Дружина А. Подільського, мати Н. Цибульської. Медаль “За трудову доблесть”, галуз. нагороди. Дитинство та юні роки минули у м. Чортків. 1938–41 – актриса у театрі Когутяка і П. Карабінєвича. Зіграла багато ролей у виставах за укр. класич. п'єсами. Від 1941 – зав. клубом (згодом – БК) в с. Дарахів.

Б. Мельничук, Н. Цибульська.

“ПОДІЛЬСЬКА

ТЕАТРАЛЬНА БІБЛІОТЕКА”

– кооперативне видавництво. Діяло в м. Тернопіль 1926–38. Видавець і гол. ред. – В. Мартиневич – ред. терноп. вид-ва “Поділля”, котре прац. на тій самій орг. основі, що й “Подільська театральна бібліотека”, і де вийшли друком видання: М. Коцюбинський “Тіні забутих предків” (1925); А. Чайковський “Панич: Повість з галицького життя” (1926) та ін. Основне завдання вид-ва – публікація та розповсюдж. драм. творів для аматор. театрів. Друкували клас. п'єси, твори малознаних авторів та ін. В. Мартиневич опубл. власні драм. твори: “Мішане” (1925), “Досиджувала посагу (Весілля з поправками)” (1927), “Живі покійники (З тамтого світа)”, “Трьох до вибору” (обидва – 1928) та ін. Накладом “П. т. б.” вид. твори М. Старицького “Маруся Богуславка”, Я. Ко-

совського “Заклятий яр”, “Вовкулака”, “Довбуш”, інсценізації П. Франка за повістями І. Франка “Захар Беркут” (1928) і “Борислав сміється” (1930), твори В. Чубатого, І. Мілковського, С. Бучака, Я. Водяного, С. Білої, Б. Грінченка та ін. Вид-во мало серію видань “Діточий театр”, в якій випуст. п'єси Є. Рудого: “Ще ся той не вродив, щоб усім догодив” за С. Воробкевичем (1927); “Русалка-бджілка” – драма на три дії за Ф. Томеком (1928) та ін. Розповсюдж. книги укр. вид-в: книгарні й антикварні ім. Лесі Українки, книгарні “Будучність” (усі – м. Тернопіль), НТШ, вид-ва “Русалка”, “Просвіти” (всі – м. Львів), “Українського слова” (м. Берлін) та ін. На багатьох виданнях “П. т. б.” місцем публ. зазнач. Львів–Тернопіль–Нью-Йорк, Львів–Тернопіль–Провіденце, Львів–Тернопіль–Майдан, Львів–Тернопіль–Коломия – залежно від адреси друкарні; більшість видань – із друкарень Салевича і С-ки та В. Крелля (обидві – м. Тернопіль).

С. Когут.

ПОДІЛЬСЬКИЙ

Андрій Миколайович (12. 12. 1912, с. Дарахів, нині Тербовлян. р-ну – 28. 10. 1992, там само) – актор, музикант, працівник культури. Чоловік М. Подільської, батько Н. Цибульської. Галуз. нагороди. 1938–41 – актор і музикант (флейта) у театрі Когутяка і П. Карабінєвича. Від 1941 – худож. кер. Буд. культури; очолював духов. оркестр у родин. селі.

Б. Мельничук, Н. Цибульська.

ПОДІЛЬСЬКИЙ

Мирослав Дмитрович (06. 02. 1922, м. Борщів) – лікар, громадський діяч. Д-р медицини. Дитинство минуло в с. Денисів (нині Козів. р-ну). Закін. г-зію у м. Тернопіль, навчався у Львів. мед. ін-ті. Емігр. 1944 до Німеччини, згодом – до Канади, де у м. Торонто закін. мед. студії, переїхав у м. Саскатун. Провадив власну клініку. Автор наук. праць, вид. у Канаді й США. Діяльний в укр. громад. орг-ціях.

Б. Мельничук.

ПОДІЛЬСЬКИЙ НАРÓДНИЙ БАНК

– українська фінансова установа у м. Тернопіль. Організ. 1924 з ініціативи УРП. Фінанс. операції базув. на коштах укр. громадянства, вступні внески – 10 золотих. Дир. – І. Посмітюх. 1939 річний оборот – 0,5 млн. золотих.

Б. Мельничук.

ПОДІЛЬСЬКИЙ

Мирослав (29. 08. 1895, с. Кобиловолоки, нині Тербовлян. р-ну – 20. 08. 1967, м. Оттава,

Канада) – протоієрей УГКЦ. Серед. освіту здобув у Галичині, закін. ун-т у м. Кенігсберг (Сх. Пруссія, нині м. Калінінград, РФ). У Канаді продовж. освіту в Емануел. коледжі в м. Саскатун. 1926 рукопоклад. у сан священника. У Канаді служив на парафіях у містах Гудів, Форт Вільям, Сарнія й Оттава. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ПОДОЛЮК

Богдан-Андрій Львович (30. 11. 1935, с. Переволока, нині Буцац. р-ну) – інженер, громадський діяч. Чоловік *Х.-Д. Подолук*. Закін. ун-ти в містах Бріджпорт (1965) та Нью-Йорк (1968, обидва – США). Працював у “Дженерал Електрик Компані” (1949–62), провід. інж. у “Сікорські Еаркрафт Компані” (1962–65), аерокосміч. корпорації (1965–72). Чл. Амер. ракетокосміч. т-ва, Укр. інж. т-ва в Америці, Пласту (від 1949).

Л. Щербак.

ПОДОЛЮК

Христина-Діана Атаназіївна (18. 06. 1939, м. Тернопіль) – громадська діячка. Дружина *Б.-А. Подолука*. Закін. ун-т у м. Нью-Йорк (1966) та Сент-Джонс ун-т (1967, США). Від 1962 – у вищій школі в м. Гіксвілл. Діяльна у Пласті, учасн. укр. хорів “Думка” та “Гомін України”, чл. Укр. конгрес. ком-ту Америки, Укр. нац. жін. ліги Америки, кер. культур. відділу (1970–73).

Л. Щербак.

“ПОДСНІЖНИК”

– журнал-альманах. Вид. рос. мовою учнів Кременец. укр. г-зії (1919–20). № 1 зберіг. у відділі рукописів ЛНБ.

М. Галушко, Б. Мельничук.

ПОДЧАШІНСЬКИЙ

Міхал (*Podczaszyński Michał*; 29. 09. 1800, м. Кременець – 04. 07. 1835, м. Париж, Франція) – польський журналіст, літературний критик. Від 1820 – у м. Варшава (Польща), де працював у ред. газет. 1829 у Парижі засн. 1-й польс. журнал в еміграції. Автор праці “Про дух та джерела поезії в Польщі” та ін. публікацій.

С. Ткачов, В. Ханас.

ПОЕМА

– переважно віршовий, значний за обсягом твір, у якому зображені особливі події та яскраві характери. Жанр. різновиди П. – ліро-епіч., лірич., сатир., дидакт., бурлеск., драм., романтироніч., філос. та ін. Інколи П. назив. вел. проз. роман чи повість, яким, крім глб. змісту й шир. охопл. подій, властиві пафос, сатира, тонк. ліризм тощо. У літ-рі Тернопільщини пошир.

від кін. 19 ст., серед письменників – *Б. Лепкий*. Шир. резонанс виклик. поема *В. Вихруща* “Молотківська трагедія”, нац.-героїч. поема *Г. Петрука-Попика* “Полум’я Волині” (у Копичинец. нар. театрі ім. Б. Лепкого поставив за власн. інсценіз. *О. Савка*). Із сучас. письменників, життя і творчість яких пов’яз. з Тернопільщиною *О. Астаф’єв* (крім власн. П. переказав *А. Міцкевича*), *А. Дністровий*, *В. Савчук*.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ПОЙДІНЕЦЬ

Іванна (19. 11. 1913, м. Чортків – р. см. невід., м. Канберра, Австралія) – культурно-освітня і громадська діячка. Закін. учит. семінарію в м. Самбір (нині Львів. обл.). Вчителювала на Лемківщині. Від 1949 – в Австралії. Діяльна в громад. житті укр. діаспори; орг-тор укр. шкіл, хорів, танцюв. груп в містах Вуллонгонг і Канберра.

Б. Мельничук.

ПОКАЛЬЧУК

Володимир Феофанович (22. 03. 1875, м. н. невід. (за ін. даними – 01. 07. 1886, с. Вел. Фосня, нині Овруц. р-ну Житомир. обл.) – 05. 01. 1983, м. Луцьк Волин. обл.) – діалектолог, краєзнавець, педагог. Батько *Ю. Покальчука*. Воював в *Армії УНР*. Закін. Київ. ін-т нар. освіти. 1920-і – кор. етнограф. комісії АН УРСР. 1930 П. заарешт. органи ДПУ. Працював викл. Полтав. пед. ін-ту, 1940–41 – викл., проректор Кременец. вчит. ін-ту (нині ТНПУ), після 2-ї світ. війни до 1980-х – викл. Луцьк. пед. ін-ту. Дослідж. житт. творч. шлях *Лесі Українки*. Автор наук. праць “Надсарнинський говір на Волині та його фонетичні особливості” (1956), “Волинізми у творах *Лесі Українки*” (1957), “З історії етнографії Волині” (1965) та ін.

А. Якуб’юк.

ПОКОТИЛО

Олег Степанович (01. 09. 1970, с. Староміщина Підволочис. р-ну) – вчений у галузі біохімії, літератор. Д-р біол. н. (2008, біохімія). Закін. Хмельн. мед. уч-ще (1989), Львів. акад. вет. медицини (1995, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Працював ст. н. с. в Ін-ті фізіології і біохімії (1999–

2001), від 2001 – викл., проф. каф. мед. біохімії ТДМУ. Автор бл. 100 наук. праць, зб. поезій “Усі світи породжені словами” (Т., 2005), друк. в обл. ЗМІ; має патенти з розробки біологічно активних добавок.

І. Дем’янова, В. Залецький.

“ПОЛЕЗНАЯ КОЛЛЕКЦИЯ” (“КОРИСНА КОЛЕКЦІЯ”)

– серія журналів. Вих. у м. Тернопіль від 2006. Склад із 17 ж., кожен із яких вих. 4 р. на рік: “Гадание на будущее” (ред. – О. Танасійчук; рос.), “Декоративное садоводство” (ред. – Т. Грисюк); “Диеты” (ред. – О. Танасійчук; рос.), “Домашние питомцы” (укр. і рос.), “Жизнь после смерти”, “Комнатные растения” (ред. обох – Т. Грисюк; укр. і рос.), “Лунные дни” (ред. – О. Танасійчук; від 2007; рос.), “Малыш” (ред. – Т. Грисюк; рос.), “Приметы на каждый день”, “Пчеловодство” (від 2007), “Таро. Теория и практика” (ред. усіх – О. Танасійчук; рос.), “Тесты” (рос.), “Тосты” (укр. і рос.), “Травник: Исцеление без лекарств” (ред. усіх – Т. Грисюк; укр. і рос.), “Фен-шуй” (ред. – О. Танасійчук; рос.), “Цветник” (ред. – Т. Грисюк; укр. і рос.), “Ангел-хранитель” (ред. – О. Танасійчук; рос.), “Сад-огород” (ред. – Т. Грисюк; рос.) Наклад (2009) – 27770–17770 прим. Засн. – О. Танасійчук. Шеф-ред. – І. Тріль. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”.

Б. Мельничук.

ПОЛІНСЬКА

Віра Констянтинівна (30. 09 (13. 10). 1913, м. Иркутськ, нині РФ – 08. 06. 1994, м. Львів) – актриса. Нар. арт. УРСР (1972). Закін. Київ. театр. ін-т (1936, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Відтоді – у Запоріж. театрі ім. М. Заньковецької (від 1944 цей колектив – у Львові). Із Львів. театром перебувала на Тернопільщині (липень 1955, червень 1960 і 1965, вересень 1966).

І. Дуда, Б. Мельничук.

ПОЛІХА

Теодор Сафатович (1884, с. Жабче, нині Сокал. р-ну Львів. обл. – 15. 02. 1963, м. Чортків) – педагог, громадський діяч. Воював в УГА, учасник *Чортків. офензиви*. Закін. Львів. ун-т. Викл. (до 1913) у г-зії м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.); у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща) – у чол. г-зії (1913–39), в Укр. ін-ті для дівчат, ректор бурси св. Миколая; викл. укр. г-зії в м. Ярослав (1940–41, Польща), 1941–44 – дир. укр. г-зії у Чорткові. Діяльний в УВО, т-вах “Пласт”, “Сокіл”, “Учительська громада”, “Рідна школа”.

Б. Головин, П. Гуцал, Б. Пиндус.

ПОЛЩУК

Анатолій Михайлович (12. 10. 1948, с. Залізне, нині Калінінград. обл., нині РФ – 18. 01. 1998, м. Тернопіль) – хореограф, діяч культури. Закін. Київ. ін-т культури (1970, нині нац. ун-т культури і мист-в). Викл. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ща (1974–80, 1987–88); у м. Тернопіль: кер. ансамблю танцю комбайн. з-ду, кер. хореограф. гуртка ЗОШ № 16; від 1991 – кер. зразк. дит. ансамблю танцю “Сонечко”, від 1992 – гол. балетмейстер ПК “Березіль”, кер. нар. ансамблю танцю “Червона калина”.

Х. Весна.

ПОЛЩУК

Анатолій Олексійович (05. 08. 1951, с. Тинівка Жашків. р-ну Черкас. обл.) – лікар, громадський діяч. Лікар вищої категорії (1991). Галуз. нагороди. Закін. Львів. мед. ін-т (1974, нині мед. ун-т). Працював заст. (1974–75), гол. лікарем Кельменец. рай. сан.-епідем. станції Чернів. обл. (1975–81). Від 1982 – у м. Тернопіль: лікар і зав. оргвідділу облсанепідемстанції, від 1983 – гол. лікар міськ. дезинфекц. станції; 1986–2003 – голова Терноп. обл. орг-ції Т-ва Черв. Хреста України. Від 2003 донині – лікар міськ. санепідемслужби.

Г. Івахів.

ПОЛЩУК

Василь Кіндратович (15. 02. 1958, с. Писарівка Калинів. р-ну Вінн. обл.) – правник, громадський діяч. Генерал-лейтенант міліції (2010). Відзнаки МВС України. Закін. Саратов. серед. спец. шк. міліції (1981, нині РФ), Київ. вищу шк. міліції (1987), Акад. внутр. справ МВС РФ (1994). Працював у Вінн. обл.: держ. інспектором спец. постів (1981–82), інспектором із дізнання окремого дивізіону, ком-ром взводу окремого дивізіону (1982–87), ком-ром окремої роти (1987–90), окремого батальйону (1990–93, усі – ДПС ДАІ УВС), заст. нач. упр.-нач. відділу орг-ції дорож. руху упр. ДАІ УВС (1993–94), заст. нач. упр. ДАІ УВС Вінн. обл. (1994–97), нач. упр. ДАІ Упр. МВС (1997–2002), нач. відділу ДАІ Упр. МВС (2002–04), заст. нач. УМВС-нач. міліції громад. безпе-

ки Упр. МВС (2004–07), нач. УМВС України. Від 2010 – нач. УМВС України у Терноп. обл.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ПОЛІЩУК

Клим Лавринович (25. 11. 1891, с. Краснопілля, нині Чуднів. р-ну Житомир. обл. – ймовірно березень 1937, Соловецькі острови, нині РФ) – письменник, публіцист, редактор. Чоловік *Г. Орлівни*. Від 1909 – в м. Петербург (нині Санкт-Петербург, РФ), навчався в Худож.-рисувац. уч-щі при АМ. 1915 за участь у нац. русі П. заарешт. Працював на залізниці в м. Курськ (нині РФ), зав. 1-ї укр. книгарні у Петербурзі. Під час 1-ї світ. війни – на фронті. Від 1920 – в Галичині, зокрема на Тернопільщині: міста Тернопіль, Бережани, Збараж, Терембовля, Чортків та ін. 1925 поверн. до родин. села, згодом перебрався до м. Лубни (нині Полтав. обл.), потім – до м. Харків. 1929 за причетність до СВУ за судж. до 10 р. ВТТ у Перм. обл. (нині РФ), Казахстані, від 1935 – на Соловках. Автор зб. поезій, повістей, мемуарів, зб. волин. нар. пісень, статей та ін.

М. Ониськів.

ПОЛОВЕЦЬКИЙ

Ісаакій (рр. і м. н. та см. невід.) – переписувач духовних творів, книжник, ієромонах. 1759 у монастирі в с. Задарів (нині Монастирськ. р-ну) переписав “Ірмологіон” – кн. церков. співу. Нині оригінал цього тв. – у ЛНБ.

В. Барна.

ПОЛОТНЮК

Осип Васильович (10. 01. 1897, с. Трибухівці, нині Буцац. р-ну – 12. 04. 1919, с. Ставчани, нині Пустомитів. р-ну Львів. обл.) – військовик. Закін. г-зію у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Від 1915 – в *Легіоні УСС*, воював у сотні *С. Горука*. Того ж року в бою потрапив у рос. полон, звідки повернувся в кінці 1917. Від грудня 1918 – підхорунжий, потім поручник УГА. Загинув у бою.

П. Гуцал.

ПОЛТАВА

Петро (справж. – Федун Петро Миколайович; псевда – “Волянський”, “Север”; 24. 02. 1919, с. Шнирів, нині Бродів. р-ну Львів. обл. – 22. 12. 1951, Рогатин. або Долин. р-н, нині Івано-Фр. обл.) – діяч ОУН і УПА, публіцист. Срібн. і Зол. Хрести Бой. заслуги УГВР (1947, 1950). Гол. ідеолог Зброй. підпілля ОУН-УПА. Майор УПА. Край. провідник Юнац. референтури ОУН ЗУЗ, ред. підпіл. ж. “Юнак” (1942–43). Закін. г-зію у м. Броди (1938), навчався на мед.

ф-ті Львів. ун-ту (1942–44). 1940–41 – офіцер ЧА. 1944 – комендант Школи кадрів Юнацтва ОУН у Карпатах. 1944–46 очолював політвідділ Край. військ. штабу УПА-Захід, 1946–49 – нач. політвиховн. відділу Гол. військ. штабу УПА, 1946–51 – кер. бюро інформ. Укр. Гол. Визв. Ради (чл. УГВР від 1950). 1948–51 – чл. Проводу ОУН. 1950–51 – заст. голови Ген. секретаріату УГВР (підпіл. уряд). Учасник боїв проти нім. і рад. карал. органів у Галичині, у т. ч. на Підгаєччині. Автор публіцист. статей, вид. окремо “Збірка підпільних писань” (1959). У Бродях встановлено пам’ятник П.

І. Ганчова, Г. Івахів.

ПОЛУБ’ЯК

Антон Петрович (1901, с. Соколів, нині Буцац. р-ну – 09. 02. 1944, м. Львів) – революціонер, підпільник. Чл. КПЗУ (1928). За участь в революц. русі 11 разів заарешт. і ув’язн. польсь. влада. Чл. підпіл. антифашист. орг-ції “Народна гвардія ім. *І. Франка*” в м. Львів. Від вересня 1939 – лінотипист у Львів. друкарні. Співзасн. підпіл. друкарні, випускав антифашист. газети і листівки. Заарешт. гестапо, засудж. до страти.

Н. Халуца.

“ПОЛУМ’Я”

– часопис Тернопільської організації “*Пласт*”. Вих. 1996–98 в м. Тернопіль. Засн. – упр. у справах сім’ї та молоді Терноп. ОДА. Наклад – 1000 прим. (1998). Гол. ред. – М. Окаринський.

Л. Марціяш.

ПОЛЬОВИЙ

Федір (псевдо “Поль”; р. і м. н. невід., за ін. даними 1913, Кременеччина – 15. 10. 1944, побл. с. Липа, нині Долин. р-ну Івано-Фр. обл.) – діяч ОУН і УПА. Зол. Хрест бой. заслуги УГВР (посмертно). Ув’язн. за приналеж. до ОУН (1937–38). 1940–41 на Холмщині відповідав за край. зв’язок ОУН під проводом *А. Мельника*. Заарешт. гестапо в м. Здолбунів, нині Рівнен. обл. (1943), утік до УПА, в якій воював на Тернопільщині. Ком-р підстаршин. школи, нач. вишкіл. відділу КВШ УПА-Північ (1943), ком-р куреня старшин. школи “*Олені*” (1944). Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

Б. Мельничук.

ПОЛЬСЬКО-РАДЯНСЬКА ВІЙНА 1920

– війна між Польщею і Українською Народною Республікою, з одного боку та Російською Федерацією й Українською Соціалістичною Радянською Республікою – з іншого, у квітні–жовтні 1920. На підставі Варшав. угоди 22. 04. та військ. конвенції 24. 04. 1920 між УНР і Польщею відбувся похід за визволення Наддніпрян. України та проти більшовиц. експансії на захід. 25. 04. 1920 об'єдн. польсь.-укр. військ. сили (20 тис. польс. і 15 тис. укр. вояків) форсували р. Збруч. Наступ підтримали 2 бригади ЧУГА, які 23. 04. перейшли на сторону *Армії УНР* під команд. *М. Омеляновича-Павленка*. 07. 05. війська Польщі й УНР вступили у м. Київ. У червні військ. ініціатива перейшла до ЧА. В липні–серпні бої на Тернопільщині, 26. 07. ЧА зайняла м. Тернопіль, де 01. 08. утвор. *Галиц. Соц. Рад. Республіку*. У вересні польс. та укр. війська розпоч. наступ. Відчут. поразки від укр. військ у р-ні міст Галич (нині Івано-Фр. обл.)–Бучач–Чортків зазнала більшовиц. 14-а армія. Підписавши 12. 10. 1920 перемир'я з рад. Росією, Польща залишила свого укр. союзника напризволяще. 21. 11. під натиском ЧА Армія УНР перейшла р. Збруч на лінії Підволочиськ–Токи і на тер. Тернопільщини її інтернували поляки. У березні 1921 у м. Рига (Латвія) між Польщею, з одного боку, та рад. Росією і УСРР – з іншого підписано *Ризький мирн. договір*, за яким Тернопільщина увійшла до Польщі.

В. Левницький.

ПОЛ'ЯНКИН

Микола Якович (16. 02. 1905, с. Єлшанка, нині Саратов. р-ну Куйбишев. обл., РФ – 1974, м. Белгород, РФ) – вчений у галузі анатомії. Д-р мед. н. (1968), проф. (1969). Закін. мед. ф-т Саратов. ун-ту. Працював у Куйбишев., Саратов. і Волгоград. мед. ін-тах (всі нині – РФ). 1959–71 – зав. каф. норм. анатомії Терноп. мед. ін-ту, від 1971 – проф. каф. анатомії та фізіології Белгород. пед. ін-ту. Автор наук. праць.

М. Андрейчин.

ПОЛ'ЯНСЬКИЙ

Федір Іванович (27. 07. 1977, с. Висічка Борщів. р-ну) – науковець, громадський діяч. Канд. істор. н. (2009). Депутат Борщів. рай. ради (2002–06). Закін. ТДПІ (2000, нині ТНПУ). Працював дир. школи у с. Турильче Борщів. р-ну (2000–02), від 2002 – радник голови Борщів. рай. ради, згодом – гол. спеціаліст викон. апарату Борщів. рай. ради. 2003–04 – дир. Терноп. центру дозвілля і молодіж. ініціатив. Від 2004 – гол. ред. всеукр. наук. ж. “*Мандрівець*”; одночасно від 2005 – викл. ТДТУ (нині ТНТУ). Голова Терноп. молодіж. наук.-пошук. т-ва “*Обереги*” (1998–99), кер. наук.-пошук. експедиції “*Рейдами Шумщини-1998*”. 2002 – засн. громад. орг-ції “*Ліга молоді Борщівщини*”. Автор наук., фак. публікацій.

Б. Петраш.

“ПОЛ'ЯРІС”

– газета. Вих. як тижневик від 05. 12. 1997 у м. Тернопіль. Засн. ТОВ “АМБЕР” (дир. М. Россоха). Наклад – 10000 прим. Гол. ред. – О. Сорока. Рубрики: “*Події тижня*”, “*Погляд у світ*”, “*Портрети Тернопілля*”, “*Невигадані історії*”, “*Жіночий погляд*”, “*На дозвіллі*” та ін.

І. Дем'янова, Б. Мельничук.

ПОМЕР

Стефан (Pomer Stefan; справж. прізвищ., ймовірно, Померанц; р. н. невід., м. Бучач – перед 22. 06. 1941, м. Львів) – польський письменник, перекладач. Закін. філол. ф-т Львів. ун-ту. Чл. літ. групи, пов'язаної з літ. течією “*Chwila*”. Від 1930 – в м. Варшава (Польща). Ред. польс.-еврей. г. “*5 Rano*” (1931–39). Автор “*Елегій подільських*” (1931), перекладів. Окр. тв. П. залиш. в рукописах.

В. Ханас.

ПОМОР'ЯНСЬКА-САМОЇЛОВА

Оксана Антонівна (13. 10. 1927, м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну – 20. 03. 1994, м. Черкаси) – учасниця національно-визвольних змагань. Чл. Юнацтва ОУН, діяльна у Пласті та ін. укр.

орг-ціях. Навчалася у Львів. вет. ін-ті (1945, нині нац. ун-т медицини та біотехнологій). 1948 заарешт. органи МДБ; засудж. на 25 р. ВТТ; ув'язнення відбувала в м. Балхаш (нині Казахстан). Після звільнен. проживала в м. Черкаси. Представл. у кн. "Українська жінка у визвольній боротьбі" (Л., 2004).

М. Федечко.

ПОМОРЯНСЬКИЙ

Мирослав Антонович (20. 10. 1925, м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну – 16. 02. 2002, м. Чернівці) – хореограф, етнограф. Засл. прац. культури УРСР (1967). Закін. Чортків. г-зію (1943). Солоїст балету Гуцул. та Буковин. ансамблю пісні й танцю (1947–57). 1957–99 – зав. хореогр. відділом Чернів. обл. Буд. нар. творчості. 1999–2002 – кер. концерт. відділу Чернів. обл. філармонії. Вивчав гуцул. та буковин. хореогр. фольклор. Записав нар. буковин. танці "Верховинське коло", "Крючок", "Лісоруби", "Рогізнянські коломийки"; опубл. у кн. "Українські народні танці" (під ред. П. Вірського; 1962, 1969). 1960 у Нац. держ. ансамблі танцю України ім. П. Вірського поставив оригінал. танець "Буковинський весільний". Автор кн. "Буковинський танець".

Т. Сулятицький.

ПОНОМАРЕНКО

Євген Порфирівич (24. 02 (09. 03). 1909, м. Херсон – 04. 08. 1994, м. Київ) – актор. Чоловік *Н. Ужвій*. Нар. арт. СРСР (1960). Держ. премія УРСР ім. Т. Шевченка (1971). Закін. драм. студію при Одес. муз.-драм. театрі (1928), працював у цьому колективі (1926–36). Від 1936 – у Київ. драм. театрі ім. І. Франка, із яким перебував на Тернопільщині під час його гастролей, зокрема у червні 1971, липні 1974, 1978 (вистава "Пора жовтого листя" М. Зарудного). Ролі у к/ф Верба ("Калиновий гай", 1953), Садалій ("Іванна" 1960) та ін.

І. Дуда, Б. Мельничук.

ПОНЯТІШИН

Марія Петрівна (псевдо "Леся", 1924, с. Підгора, нині Тербовлян. р-ну – 1945, с. Більче-

Золоте Борців. р-ну, перепохов. у м. Тербовля) – діячка ОУН. Навчалася у г-зії в м. Тербовля. Від 1942 – чл. Юнацтва ОУН; того ж року її заарешт. гестапо, зміла втекти. Переховуючись, припинила навчання у г-зії. Від 1944 за завданням ОУН – надрайон. провідниця УЧХ у Борців. і Чортків. р-нах. Загинула в бою з підрозділом НКДБ.

Б. Мельничук.

ПОПАДЮК

Володимир (псевдо "Гуртак"; 07. 05. 1901, м. Хоростків, нині Гусятин. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. У м. Львів: заарешт. польс. поліція 1928 за напад на пошту на вул. Глибокій, прац. бой. референтури Край. команди УВО (1929), за деякими даними – комендант УВО (1929).

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ПОПАДЮК

Олексій Васильович (30. 08. 1933, с. Кабарівці, нині Зборів. р-ну) – слюсар, літератор. Закін. Львів. залізн. уч-ще (1959). Працював у депо станції "Тернопіль", від 1960 – у ВО "Ватра". Підтрим. зв'язки і листувався з укр. правозахисниками, зокрема *В. Чорноволом*, *Ю. Базьом*, *А. Пауко*. Автор кн. літ. мемуарів "Літературна партизанка" (2005, перевид. 2006, 2008), публікацій у ЗМІ, зокрема ж. "Літературний Тернопіль" (2009).

Б. Мельничук.

ПОПЕЛЬ

Іван (1892, с. Бобулинці, нині Буцац. р-ну – 1943, м. Братислава, Словаччина) – військовик, правник. Д-ра права (1925). Навчався в Березан. г-зії та Львів. і Карл. (м. Прага, Чехія) ун-тах. Від поч. 1-ї світ. війни – в австр. армії, воював на Італ. фронті. Від кінця 1918 – поручник УГА, ком-р батареї арт. полку 8-ї (Самбір.)

бригади; у таборі для інтернов. укр. вояків у Чехословаччині. Працював адвокатом, суддею. Від 1938 – чл. Найвищ. суду Словац. Республіки.

П. Гуцал.

ПОПЕЛЮК

Михайло Васильович (10. 09. 1958, с. Вел. Кам'янка Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.) – педагог, композитор, співак (баритон). Засл. арт. України (2000). Лауреат міжнар. та всеукр. пісен. фестивалів. 1974 навчався у Терноп. муз. уч-щі, закін. пед. уч-ще в м. Коломия (1976), Івано-Фр. пед. ін-т (1984, нині Прикарп. нац. ун-т). 1996–2002 – викл. постановки голосу в Коломий. пед. уч-щі. Від 2002 – доц. каф. співу і диригування Ін-ту мист-в Прикарп. нац. ун-ту. Автор музики до пісень на слова *С. Галябарди*, *Б. Мельничука*, *С. Пушика* та ін. авторів; вип. 2 аудіоальбоми і 2 компакт-диски. Неоднораз. виступав із концертами на Тернопільщині, зокрема учасник та лауреат Всеукр. фестивалів “*Зустрічі друзів*” в обл. центрі.

Б. Мельничук, Б. Петраш, М. Ханас.

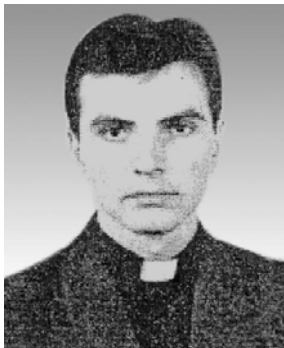
ПОПЕРЕЧНИЙ

Дмитро (28. 01. 1911, с. Ласківці, нині Теребовлян. р-ну) – релігійний діяч. Навчався в духов. акад. у м. Львів (1936–39) і Карл. ун-ті в м. Прага (1940–43, Чехія). Рукопоклад. у сан священника 1943. Служив пастором у Німеччині (1945, 1972–81), Франції (1946), Бразилії (1946–47), Аргентині (1947–72), Венесуелі (1972). Автор теолог. праць.

Г. Кушнерик.

ПОПІК

Володимир Миколайович (13. 10. 1972, с. Хмелева Заліщиц. р-ну) – теолог, релігійний діяч, педагог. Закін. Івано-Фр. теолог.-катехит. духов. ін-т (1995, нині теолог. акад.), де 1995–96 працював перфектом (вихователем); Варшав. ун-т теології (1999, Польща). Від 1998 – викл.

місіології та історії Церкви в Україні, водночас – секр. вченої ради Івано-Фр. теолог. академії. Автор наук. праць.

Б. Головин.

ПОПІК

Григорій Іванович (псевдо “Бистрий”; 25. 04. 1925, с. Вербовець, нині Лановец. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1942). 1943 вивез. на роботу до Німеччини, повернувшись в Україну, працював на шахті в Донбасі. Після хвороби – в родин. селі. В УПА займався підпл. роботою, розносив листівки, газети. 1948 засудж. на 25 р. ув’язнення, покарання відбував на Колимі (нині РФ). Звільн. 1955; проживає в с. Діброва Збараз. р-ну.

П. Вольвач, Б. Мельничук.

ПОПКОВ

Володимир Олександрович (07. 02. 1953, с. Городниця Гусятин. р-ну) – журналіст, публіцист. Навчався на філол. ф-ті Львів. ун-ту (нині нац. ун-т), закін. ф-т журналістики ун-ту в м. Красноярськ (1980, нині РФ). Учасник дисидент. руху в Україні. Працював кор. край. г., нині – заст. гол. ред. громад.-політ. г. “Красноярський робочий”.

Автор публікацій у кол. зб., період. виданнях.

В. Горбоватий.

ПОПЛАВСЬКА

Галина Мефодіївна (18. 03. 1956, с. Москалівка Лановец. р-ну) – педагог. Засл. вчитель України (2009), відмінник освіти України (2003). Вчитель-методист (1998). Закін. Чортків. пед. уч-ще (1975), філол. ф-ти Чернів. ун-ту (1981, нині нац. ун-т) та Терноп. пед. ін-ту (1995, нині ТНПУ). У Лановец. р-ні: вчитель початк. класів ЗОШ у с. Білозірка (1976–84), від 1984 – вчитель укр.

мови та укр. й зарубіж. літ-ри Москалів. ЗОШ I–II ступ. Автор метод. праць.

Б. Мельничук.

ПОПЛАВСЬКА

Наталія Миколаївна (30. 10. 1957, м. Копичинці) – вчений у галузі літературознавства, педагог. Д-р філол. н. (2008). Закін. Кам'янець-Поділ. пед. ін-т Хмельн. обл. (1979, нині ун-т). Від 1988 – у Терноп. пед. ін-ті (нині ТНПУ): викл., доц. каф. історії укр. літ-ри. Викладає давню укр. літ-ру, фольклор, спецкурси; фахівець у галузі укр. літ. медієвістики, теорії та історії журналістики. Автор теор. і метод. розвідок, зокрема монографії “Полемісти. Риторика. Переконування (Українська полемічно-публіцистична проза кінця XVI – початку XVII ст.)” (2007), 3 наук.-метод. посіб., більше 50 статей у фах. виданнях.

Л. Щербак.

ПОПЛАВСЬКИЙ

Юліан Вікторович (09. 04. 1909, с. Волиця, нині Бережан. р-ну – 06. 07. 1981, м. Бережани) – адвокат, видавець, редактор. Закін. Бережан. г-зію (1926), правн. ф-т Ягеллон. ун-ту (1931, нині Польща). Стажувався в Бережан. суді. Керував молодіж. хором у родин. селі. 1935–36 – вид. та відп. ред. г. “Бережанські вісти”. 1938–40 – вчитель у м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.). Після 2-ї світ. війни працював адвокатом у Бережанах і Козові.

Н. Волинцев, Б. Головин, Я. Мазурак.

ПОПОВИЧ

Андрій Якович (12. 12. 1927, с. Вишгородок, нині Лановец. р-ну – 30. 01. 2009, там само) – лікар-терапевт. Депутат Терноп. обл. ради (1963–67). Канд. мед. н. (1967). Відмінник охорони здоров'я УРСР. Орден “Знак пошани”, га-

луз. нагороди. Закін. Кременец. фельдшер.-акушер. школу (1947, нині мед. уч-ще), Чернів. мед. ін-т (1952, нині Буковин. мед. акад.). Лікар-терапевт у Новосілкв. р-ні (нині с. Нове Село належ. до Підволочис. р-ну), зав. Вишнівец. рай. відділу охорони здоров'я (нині смт Вишнівець належ. до Збараз. р-ну), гол. лікар Збараз. р-ну, гол. терапевт Терноп. обл. відділу охорони здоров'я (1966–89). Автор бл. 40 наук. робіт, 7 рац. винаходів.

Б. Мельничук.

ПОПОВИЧ

Віталій Іванович (23. 05. 1975, м. Тернопіль) – редактор, журналіст, футбольний статистик, діяч спорту. Закін. Терноп. радіотехнікум (1994, нині тех. коледж), Терноп. тех. ун-т (1999, нині ТНТУ). Працював електромеханіком у ДП “Тернопільліфт”. 2003–05 – гол. ред. додатку до г. “Репортер” – “Світ футболу”, 2006 – заст. гол. ред. г. “Репортер”, від серпня 2006 – гол. ред. Інтернет-газети “Репортер”; від грудня 2006 – заст. гол. ред., від квітня 2007 – гол. ред. г. “Номер один”. Від 2004 – президент Терноп. рай. громад. орг-ції “Клуб любителів футболу “Репортер-Колос”, від 2005 – голова Терноп. рай. федерації футболу.

Б. Мельничук.

ПОПОВИЧ

Іван Дмитрович (22. 04. 1949, с. Осій Іршав. р-ну Закарп. обл.) – естрадний співак (баритон), композитор. Нар. арт. України (1990). Закін. Львів. консерваторію (1974, нині нац. муз. акад.). 1975–79 – худож. кер. ВА “Ватра” (м. Львів). 1979–88 – соліст Київ. мюзик-холу. Засн. (1995) і кер. муз. центру “Іванко” (м. Київ), зав. каф. естрад. співу Київ. коледжу естради і цирку. Від 1970-х ба-

гатораз. виступав на Тернопільщині, зокрема в м. Тернопіль – у ПК “Березіль”, на Співоч. полі, Театр. майдані, з нагоди Дня міста: квітень 1991, червень 1997, липень, серпень 2004; 23. 04. 2009 – на ювілей. концертах *Г. Драпака*, у м. Збараж на відкритті після реконструкції комплексу “Зимовий сад” та ін. Підтримує творчі зв’язки з терноп. митцями *А. Качалою*, *Я. Лемішкою*.

Б. Мельничук.

ПОПОВИЧ

Омелян Олександрович (1856, с. Сергії, нині Путил. р-ну Чернів. обл. – 1930, м. Заліщики) – громадсько-політичний діяч, педагог, літератор, публіцист. Інспектор серед. шкіл у містах Серет і Кіцмань (1892–95, нині Чернів. обл.), референт нар. шкіл при Край. шкіл. раді Буковини (1895–1906), 1-й край. інспектор укр. нар. шкіл (1906–12); посол до Буковин. сейму (1911–18), чл. буюков. Край. виділу і Край. шкіл. ради (1912–18); доц. голова “Руської бесіди” в Чернівцях (від 1878); співред. і ред. г. “Буковина” (1885–92), “Бібліотеки для молодежи, селян і міщан” (1885–94), календарів “Руської бесіди” (1885–1918). Голова Укр. край. ком-ту і президент укр. частини Буковини (листоп. 1918); віце-президент УНРади ЗУНР і голова її Шкіл. комісії. Інспектор “Рідної школи” у м. Львів. Автор шкіл. підручників, кн. для дітей, статей, зб. віршів “Буковина” (1875), “Думка” (1886), перекладів, спогадів, укр.-нім. словника та ін. Часто бував на Тернопільщині, зокрема в м. Залішки, де мешкали дві його доньки; раптово помер.

Б. Пиндус.

ПОПОВИЧ

Петро Ярославович (15. 02. 1952, с. Осташівці Зборів. р-ну) – науковець, економіст. Канд. екон. н. (1984). Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1974, нині ТНЕУ). Працював у Закарп. і Терноп. обл. Від 1979 – викл., 1985 – доц. каф. екон. аналізу ТФЕІ. Автор понад 160 наук. праць, у т. ч. монографій та підручників.

Ю. Ковальков.

ПОПОВСЬКИЙ

Володимир (20. 08. 1923, с. Угринь, нині Чортків. р-ну) – громадський діяч. Діяльний у т-вах

“Пласт”, “Сокіл”, “Просвіта” й ін. Від 1943 – у дивізії “Галичина”. 1949 емігр. до Австралії (м. Перт). Чл. управ. Укр. громади Зх. Австралії; співорг-тор субот. укр. шкіл, буд. ком-тів УГКЦ. Голова Ком-ту 1000-ліття Хрещення України і Клубу старших громадян у Перті.

Б. Мельничук.

“ПОРАДНИК”

– настільний календар. Вих. у м. Тернопіль від 2005 укр. і рос. мовами раз на рік. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – Т. Грисюк. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 27770 прим.

Б. Мельничук.

ПОРОДКО

Володимир (15. 01. 1899, с. Струмилів, нині Івано-Фр. обл. – 14. 10. 1962, с. Глівіце, Польща) – церковний діяч. Від 1917 навчавсь у Львів. духов. семінарії, семінарії оо. Редemptористів у м. Боплато (Бельгія). 1923 повернувся в Галичину. Від 1924 – священник на парафії у Сх. Галичині й на Лемківщині. 1933–39 – парох та ігумен монастиря при церкві Успіння Пресв. Богородиці в м. Тернопіль; співорг-тор перебудови храму. 1939–44 проживав у с. Збоїська побл. м. Львів; виїхав на Захід. Служив у монастирі оо. Редemptористів у Глівіце. Автор праць “Апостол любови – св. Альфонс Лігорій” (1929), “Місія серед недовіроків” (1935), “Мати Божа з Люрду” (1939) та ін., статей.

В. Барна, о. О. Башлей, І. Дуда.

ПОРТЯК

Василь Васильович (31. 03. 1952, с. Кривопілля Верховин. р-ну Івано-Фр. обл.) – прозаїк, сценарист. Чл. НСПУ (1983). Літ. премії ім. П. Усенка (1983), “Благовіст” (1996), міжнар. “Корона Карпат” (2005), відзнака “Нестор Літописець” (2006). Закін. Київ. ун-т (1977, нині нац. ун-т), Вищі курси реж. і сценаристів Держкіно СРСР у м. Москва (1986, нині РФ). Від 2005 – вчен. секр. Нац. музею Т. Шевченка в Києві. Автор зб. новел, сценаріїв докум. і худож. фільмів. Під час роботи над фільмом “Вишневі ночі” за тв. *Б. Харчука* працював у знімал. групі в Чортків., Борщів. та

ін. р-нах Тернопільщини, співпрац. із терноп. акторами – виконавцями ролей. Підтрим. творчі взаємини з *І. Геретою, В. Махном, Р. Харчук.*

Л. Щербак.

“ПОСВІТ”

– часопис Тернопільського культурно-просвітницького т-ва “*Вертеп*” (самвидав). Постійно вих. 1989 (№ 1, грудень)–92. 1-й ред. – І. Зелена, чл. редкол.: Н. Гуглевич, Р. Крамар, О. Стасишин. Нині вих. неперіодично.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

“ПОСМІХНІСЬ”

– журнал, розважально-пізнавальне видання для школярів. Вих. із лютого 2006. Засн.– О. Саз (м. Скалат Підволочис. р-ну). Розрах. на учнів 1–11 кл.; пошир. через школи. Кольор. друк – ВАТ ТВПК “*Збруч*” (м. Тернопіль). Наклад – 2000 прим.

Б. Мельничук.

“ПОТІК ІРВИ”

– симпозиум-плєнер у м. Кременець. 1-й “П. І.” відбув. 6–21 липня 2005; учасники – скульптори, які творять із каменю: О. Гордієць, В. Корчовий, В. Онищенко, О. Соловей, В. Шолудько (всі – м. Київ), М., Н. і Т. Ковалі (м. Львів) та ін. Орг-тор і меценат – *О. Смик*, база – його приват. Буд. творчості “Потік Ірви”. Результат 1-го симпозиуму-плєнеру – 6 скульптур, пам’ят. знак *В. Бессеру*, живопис. полотна. “П. І.” – став традиційним.

Б. Мельничук.

“ПОТІПА”

(місцева назва) – найсильніша злива, що сталася 13 червня 1957 в м. Підгайці. За 12 год. випало 276 мм опадів. Стихія завдала значних збитків госп-вам Підгаєччини. “П.” зафікс. у Книзі рекордів України.

С. Колодницький.

ПОТІЦЬКИЙ

Микола (Potocki Mikołaj; 1594, м. н. невід. – 10. 11. 1651, м. Хмільник, нині Вінн. обл.) – польський магнат, військовий і державний діяч. Володів маєтками на Тернопільщині. Восвода брацлав. (1636), польний гетьман (1637), староста в містах Остер (1642, нині Черніг. обл.), Черкаси (1643), Бар (нині Вінн. обл.), каштелян у м. Краків (1646, нині Польща). Від 1646 – вел. корон. гетьман. 22. 10. 1633 з *Я. Вишневецьким* розбив татарів під с. Панівці (нині Борщів. р-ну). Придушував козац. повстання 1630-х. У ході Корсун. битви (16. 05. 1648) козаки взяли П. в полон разом із *М. Калиновсь-*

ким і віддали татарам; відправлений до Криму; 1650 викуплений із полону. Командував корон. військами в *Берестець. битві 1651*. Після битви перебував на нараді в короля Яна II Казимира (15–17 липня) в маєтку біля с. Орля (нині с. Вірлів Зборів. р-ну). Згодом побував у містах Почаїв і Кременець.

М. Шаварин.

ПОТІЦЬКИХ СКАРБ

– коштовності, втрата котрих довгі десятиліття була в центрі уваги у середньовічній Речі Посполитій. 1612 *С. Потоцький*, власник м-ка Золотий Потік (нині смт Бучац. р-ну) вирушив у похід на Молдову, який виявився невдалим. Його дружина *М. Могилянка-Потоцька* та її приятелька *Мавроїна* здали для зберіг. у Підгаєц. замок (власник *С. Гольський*) свої коштов. речі та гроші, довіряючи йому, оскільки той був далеким родичем *С. Потоцького*. Тим часом *С. Гольський* помер, підгаєц. дббра перейшли у власність брата Яна та його дружини *Софії* зі *Замехова*. Коли *Марія Могилянка-Потоцька* звернулася до *Гольських*, щоби віддали скарби (70.000 зол. дукатів, біжутерію, 10 зол. ланцюгів завдов. 1,5 м, золото, самоцвіти, срібло та ін.), вони відповіли, що речі начебто зникли. Суд. суперечки, зброй. б-ба тривали багато років. *С. Гольська* 1634 заклала костюл, в якому добудувала каплицю і наказала себе там поховати (померла 1635). Потоцькі стали власниками Підгайців і замку й володіли ними до пол. 18 ст.

С. Колодницький.

ПОТІЮК

Петро Григорович (псевдо “Усай”; 1922, с. Трибухівці, нині Бучац. р-ну – травень 1946, с. Новоставці Бучац. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Рай. провідник СБ.

Н. Мизак, І. Олещук.

ПОХОВАЛЬНІ ПАМ'ЯТКИ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– кінцевий продукт, речовий результат поховального ритуалу, спеціально оформлені місця поховання людей, знайдені на території краю. За ступенем складності П. п. поділяють на поховання та поховал. комплекси (кургани, мавзолеї), поховал. групи могильники, цвинтарі). Знайдені 169 grunt., 152 курган. могильників та окр. курганів. Більшість належ. носіям давньорус. культури (10–13 ст.) – 64 grunt. могильників і поховань та 39 курган. могильників; черняхів. культури (2–4 ст.) – 35 grunt. могильників і поховань; скіфам – 33 курган. могильників і поховань.

М. Ягодницька.

ПОХОДИЛО

Євген Володимирович (09. 05. 1946, с. Токи, нині Підволочис. р-ну) – вчений у галузі технічних наук. Д-р тех. н. (2004), проф. (2005). Закін. Львів. політех. ін-т (1969, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). У м. Львів: інж.-дослідник у НВО “Термоприлад” (1969–70); в політех. ін-ті – ст. інж., м. н. с., ст. н. с., зав. н.-д. лабораторії, доц. (1970–2005), від 2005 – проф. каф. метрології, стандартизації та сертифікації. Автор понад 130 наук. публікацій, 30 автор. свідоцтв і патентів.

Р. Баран.

ПОЧАЇВСЬКИЙ ІСТОРИКО-ХУДОЖНІЙ МУЗЕЙ

– науковий культурно-освітній заклад. Створ. у м-ку, нині м. Почаїв Кременец. р-ну 1959 в період антиреліг. пропаганди як відділ атеїзму ТОКМ; займав дві кімнати Буд. культури. Після приїзду до Почаєва *М. Хрущова* перевез. у приміщ. колиш. лаврс. аптеки. В жовтні 1975 заклад отримав статус самост. Почаїв. музею атеїзму. 1981 музей розмістили в колиш. лавр. готелі (сучас. семінарія), під експозицію виділ. 7 залів. 1992 музей перенесли у колиш. приміщ. синагоги, він отримав назву “Музей духовної культури”, від 2000 – історико-худож. відділ ТОХМ; від 2002 – ниніш. назва. Від 2005 – музей у приміщ. колиш. Укр. кооп. банку. В експозиції – розділи: історія виникн. Почаїв. монастиря, культур., громад. та екон. життя Почаєва 20–поч. 21 ст.; космонавтики; виставк. зал. Від 16 серпня 2006 – філія П. і.-х. м. – мемор. худож. музей *І. Хворостецького*, побуд. 1989 до сторіч. ювілею художника, раніше – філія Кременец. краєзн. музею. Має понад 40 тис. експонатів: документи, стародруки, іконописи, живопис, скульп. твори тощо.

Р. Квач.

ПОЧАЇВСЬКИЙ МОНАСТІР

(див. *Почаївська Свято-Успенська Лавра*).

ПОШВА

Богдан Миколайович (15. 07. 1959, с. Мшанець Зборів. р-ну) – правник, суддя. Закін. Львів ун-т (1988, нині нац. ун-т). Від 1982 – нач. бюро кадрів, нач. відділу кадрів, нач. юрид. відділу ВО “Тернопільський комбайновий завод”; 1988 – пом., ст. пом. прокурора м. Тернопіль, 1993 – суддя Терноп. міськ. суду, 1998 – суддя Терноп. обл. суду, 2001 – суддя Апеляц. суду Терноп. обл.; від 2004 донині – суддя Судової палати у кримінал. справах Верх. суду України.

В. Барна.

“PRAWDA BOLSZEWIĆSKA”

(“Більшовицька правда”)

– газета. Орган Терноп. обл. і міськ. ком-тів КП(б)У і обл. ради. Вих. від 23. 05. 1941 польс. мовою щоденно.

М. Галушко, Б. Мельничук.

ПРАВОБЕРЕЖНА УКРАЇНА

(ПРАВОБЕРЕЖЖЯ)

– історично-географічна назва частини території України на правому березі р. Дніпро. Займала тер. сучас. Вінн., Волин., Житомир., Київ., Кіровоград., Рівнен. й частково Черкас. та Терноп. областей. Термін “П. У.” використ. в істор. документах від 2-ї пол. 17 ст., зокрема за *Андрусів. перемир'ям 1667* П. У. (крім м. Київ та округи) залиш. у Речі Посполитій. У жовтні 1672 землі Правобережжя поділ. на 3 частини (див. *Буцац. мир. договір*). 1663–81 гетьманами на тер. П. У. були: П. Тетеря, П. Дорошенко, Ю. Хмельницький, М. Ханенко. За Бахчисарай. мир. договором 1681 кордон між Москов. державою і Туреччиною встанов. по Дніпру; Туреччина приєднала пд. Київщину, Брацлавщину і Поділля. Після поразки турец. армії під м. Відень (1683, Австрія) та укладення Карловиц. миру (див. *Карловиц. конгрес 1698–99*) П. У. знову передана до Речі Посполитої. На тер. П. У. відбувалися вел. нац.-визв. повстання – під кер. С. Палія 1702–04, гайдамац. повстання 1734 (під проводом *Верлана*) і 1750, *Коліївщина*. Внаслідок 2-го поділу Речі Посполитої (1793) П. У. захопила Рос. імперія. За умовами *Ризьк. мир. договору 1921* ч. земель Правобережжя (тер. сучас. Волин., Рівнен. та ч. Терноп. обл.) анексувала (до 1939) Польща. Згодом П. У. належ. до УРСР, від серпня 1991 – ч. тер. України.

В. Уніят.

“ПРАВОСЛАВНИЙ КАЛЕНДАР”

– настільний календар. Вих. укр. і рос. мовами раз на рік від 2007. Засн. і шеф-ред. І. Тріль, ред. О. Танасійчук. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана” і ПП “Максимів” (м. Тернопіль). Наклад (2009) – 23777.

Б. Мельничук.

“ПРАПОР ЖОВТНЯ”

– газета. Орган політвідділу Шумс. МТС. УДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ПРАПОР КОЛГОСПНИКА”

– газета. Орган політвідділу Соснів. МТС Золотників. р-ну (нині села Соснів і Золотники належ. до Теребовлян. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ПРА́ПОР КОМУНІЗМУ”

– газета. Орган політвідділу Темногаєц. МТС Великодедеркал. р-ну (нині села Темногайці та Вел. Дедеркали належ. до Шумс. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1953.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ПРЕДИМІРСЬКА

Ольга Казимирівна (19. 08. 1940, с. Коршилівка Підволочис. р-ну) – вчитель, громадський діяч. Закін. ТДП (нині ТНПУ). Працювала вчителькою у школах Козів. р-ну та Козів. СШ № 1. 1990–2000 – вчителька християн. етики і моралі. 1990 – співзасн. неділ. школи в смт Козова. 1991 – співорг-тор Христ.-демокр. партії України. Сприяла створ. на Козівщині молодіж. орг-ції “Українська молодь-Христові”. Співпрац. із “Просвітою” м. Севастополь, для неї збрала укр. літ-ру, вишиванки для ансамблю “Червона калина”; 1999 збрала кошти на випуск зб. поезій “Севастопольські проліски”.

Я. Пархомчук.

ПРЕ́СОВА КВАТІ́РА (КВАРТИ́РА) УГА

– підрозділ Начальної команди Української Галицької Армії. Діяла від січня 1919 до січня 1920, у т. ч. на Тернопільщині, мала 7 відділів: організ., видавн., вічовий, істор., інформац., бібліотеч., театр.-муз., якому підлягав Новий Львів. театр. Кер. П. к. (к.) УГА – І. Ерденбергер, І. Герасимович, О. Левицький, від квітня 1919 – О. Назарук.

Б. Мельничук.

ПРИДАТКЕ́ВИЧ

Антон Володимирович (15. 08. 1930, с. Конюхи, нині Козів. р-ну) – лікар, художник-аматор. Канд. мед. н. (1970). Чл. Президії Всесвіт. федерації вертебрологів. Дипломи і премії виставок. Закін. Львів. мед. ін-т (1954, нині нац. мед. ун-т). Працював викл. каф. травматології та ортопедії Терноп. мед. ін-ту (нині

ТДМУ). Автор наук. праць, понад 100 картин. Учасник 15-и виставок у містах Тернопіль, Київ, Москва (нині РФ). Тв. зберіг. в музеях, приват. колекціях.

А. Гриб.

ПРИЙДУ́Н

Іван (18. 02. 1915, с. Лісники, нині Бережан. р-ну – 21. 10. 1994, м. Болтон, Вел. Британія) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Воював в УПА, 1-й Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. Від 1950 проживав у м. Болтон (Вел. Британія). Діяльний у СУБ, ОБВУ, КУПО та УТК. Фінанс. підтримував добродійні заходи, потреби громад. життя, укр. пресу: “Шлях перемоги”, “Визвольний шлях”, “Патріархат” й ін.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ПРИЙМА

Теодор Михайлович (09. 10. 1926, с. Заднишівка, нині належ. до смт Підволочиськ) – священник, громадський діяч. Крилошанин (від 1973). Зол. медаль і грамоти м. Судбури. Довголіт. почес. голова КУК у м. Судбури, чл. Капітули і Шкіл. ради Сх. Єпархії, чл. дорадч. Комісії Лаврент. ун-ту. Навчався у г-зіях міст Бережани, Авгсбург та Воршіфен (Німеччина), філософію і теол. студіював у містах Гіршберг (Німеччина) і Кулемборг (Голландія). Рукопоклад. у сан священника 1949. Від цього ж року – душпастир у Канаді: Едмонтон, Карвел, Чергил, Ванкувер, Онтаріо, Кінгстон, Судбури. Від 1965 – декан Судбур та Пн. Онтаріо, 1983 – митрофор. протоієрей. Капелан Канад. Королів. легіону, виховник молоді (СУМ, Пласт та ін.). Автор статей.

Б. Мельничук.

ПРИЙМАК

Віктор Адамович (06. 02. 1964, м. Скалат Підволочис. р-ну) – педагог, фізик. Відмінник освіти України (2004). Закін. фіз. ф-т Одес. ун-ту (1986, нині нац. ун-т). Від 1988 – викл., зав. відділ., декан ф-ту електрон. апаратів Терноп. технікуму радіоелектрон. приладобуд. (нині тех. коледж ТНТУ). Автор числен. наук. і наук.-практ. праць та монографій.

І. Федечко.

ПРИЙМАК

Теодор (Федір) Павлович (23. 03. 1876, с. Малий Ходачків, нині Терноп. р-ну – після 1934, м. см. невід.) – педагог. Д-р філософії, проф. Закін. г-зію у м. Тернопіль (1898), навчався у Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. Від 1905 – викл. укр., латин. і нім. мов у г-зії в м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.). Під час 1-ї світ. війни – офіцер австр. армії на фронті; потрапив у рос. полон, із якого повернувся 1917. Спів-орг-тор “*Листопадового зриву*” 1918 у Коломиї, 1-й комендант Коломий. військ. округи. У липні 1919 перейшов із УГА у Вел. Україну. Після 1920 – доц. у Кам’янець-Поділ. ун-ті, викл. у ВНЗ міст Харків, Луганськ, Полтава. Заарешт. 1934, ув’язн. у ВТТ, де загинув.

П. Гуцал.

ПРИЙМАК

Феодосій Якович (02. 02. 1942, с. Москалівка, нині Лановец. р-ну) – господарник, громадський діяч. Засл. прац. с. госп-ва України (1988). Депутат Лановец. рай. ради 3-х склик. Закін. Львів. зоовет. ін-т (1965, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Від 1977 – вет. лікар колгоспу, на громад. роботі; 18 р. – голова правління колгоспу в селах Москалівка і Плиска (нині ПП “Агрофірма “Збруч”), де ініціатор буд-ва БК, 2 медпунктів, 4 торг. точок, адмін-будинків колгоспу та сільрад, благоустрою села, що сприяло визначенню Москалівки рішенням Терноп. облвиконкому “селем зразк. порядку”.

В. Барна, Б. Мельничук.

ПРИМАЧЕНКО

Віктор Васильович (21. 06. 1938, м. Вінниця) – скульптор, графік. Закін. Одес. худож. уч-ще (1960). Від 1965 – в м. Тернопіль, працює у сфері монум.-декор. пластики, оригін. графіки. Учасник виставок у містах Тернопіль, Київ, Львів, Москва (нині РФ), Слівен (Болгарія). Скульп. тв.: “Провідник” (1972), “Портрет С. Мострянського” (1973), “Скрипаль” (портрет *В. Лотоцького*; 1974). Автор пам’ятників воїнам, полеглим у 2-й світ. війні.

І. Дуда.

ПРИСІЧ

Наталія Орестівна (01. 10. 1975, м. Хоростків Гусятин. р-ну) – співачка (лірико-драматичне сопрано). Закін. вокал. відділ. Терноп. муз. уч-ща (1996) і Львів. муз. акад. (2002, нині нац. муз. акад.). Від 2003 – солістка-вокалістка Терноп. обл. філармонії. Працювала артисткою хор. і мас. сцен Терноп. акад. обл. драм. театру. У репертуарі – опер. партії: Мадам Батерфляй (“Чіо-Чіо-Сан”), Тоска (“Тоска”), Мімі (“Богема”, всі –

Дж. Пуччіні), Оксана, Одарка (“Запорожець за Дунаєм” С. Гулака-Артемовського), Наталка (“Наталка Полтавка” *М. Лисенка*), Кармен (одноймен. опера Ж. Бізе) та ін.; камер. твори Й.-С. Баха, Г. Генделя, Г. Доніцетті, цикл духов. музики Ф. Шуберта, триптих романсів *М. Лисенка*, солоспіви *Н. Нижанківського*, Р. Сов’яка та ін., укр. нар. пісні, тв. сучас. укр. композиторів та ін.

Л. Щербак.

ПРИСЛІВСЬКИЙ

Роман Васильович (06. 04. 1954, с. Глібів, нині Гусятин. р-ну) – політичний і культурний діяч. Від 1966 – у Канаді (м. Торонто), де здобув вищу освіту. Діяльний в укр. т-вах. Меценат на відродження і розвиток родин. села.

Є. Заплітний.

ПРИСТАЙКО

Василь (р. н. невід., с. Космирин, нині Буцац. р-ну – квітень 2004, м. Буффало, США) – військовик, громадський діяч. Після вересня 1939 емігр. до Німеччини, звідки 1941 з похід. групами укр. патріотів повернувся в Україну; згодом на Бучаччині – в СБ УПА. Від 1944 – в 1-й Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. У США – орг-тор і голова, почес. голова укр. молодіж. патріот. орг-ції в Буффало, діяльний в ін. орг-ціях. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ПРИСТАШ

Іван (1888, с. Велика Лука, нині Терноп. р-ну – р. і м. см. невід.) – військовик. Із проголош. у листопаді 1918 ЗУНР – орг-тор кінної сотні, в якій воював у 10-й бригаді УГА (бунчужний), у т. ч. на Тернопільщині. Від 1924 – у Канаді. Діяльний в укр. громад. орг-ціях, автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ПРИСЯЖНІЮК

Людмила Іванівна (08. 03. 1951, м. Заставна Чернів. обл.) – педагог. Дружина *Ю. Присяжнюка*. Галуз. нагороди. Закін. Чернів. ун-т (1972, нині нац. ун-т). Відтоді – вчитель, від 2007 – вчитель-методист, кер. літ.-мист. клубу “Парнас”, ЗОШ № 16 м. Тернопіль. Авторка сценарію “О слово рідне, слава України”

(кн. “Вертайсь, рідне слово, у серце народу”); співавт. кн. “Уроки майстерності вчителів української літератури”, “Тестування з української мови в 5 класі” (обидві – 2009). Досліджувала творчість *В. Вихруща, Л. Крупи, Б. Мельничука, В. Ярмуша* та ін.

терноп. письменників; розробки уроків опубл. у ж. “Літературний Тернопіль”, *Освітнянин*”.

Б. Мельничук.

ПРИСЯЖНЮК

Микола Степанович (1918, с. Лідихів, нині Кременец. р-ну – 2007, м. Почаїв, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Чоловік *Р. Присяжнюк*. Закін. у м. Кременець г-зію, комерц. школу. Працював в Укр. кооп. банку (м. Почаїв). Чл. ОУН; вояк УПА. Діяльний в Укр. культ.-освіт. т-ві. 1939 виїхав у Польщу; 1941 поверн. в Почаїв. 1944–45 – вояк Польс. людової (нар.) армії. Закін. військ. шк. поручників у м. Сопот (Польща). 1945 поверн. до Почаєва; 06. 01. 1946 заарешт. органи НКДБ; засудж. на 15 р. ВТТ; покарання відбував у м. Іркутськ, на Колимі (нині Магадан. обл., РФ). 1957 поверн. додому. Працював будівельником, експедитором овочесуш. з-ду, робітником ф-ки “Пластик” (усі – м. Почаїв). 1980–90-і діяльний у ТУМ, НРУ, співзасн. Всеукр. т-ва політв’язнів та репресованих, г. “Зона”. Реабіліт. 1991.

Р. Квач, Б. Мельничук.

ПРИСЯЖНЮК

Раїса Василівна (1924, м. Почаїв, нині Кременец. р-ну – 2005, там само) – педагог, учасниця національно-визвольних змагань. Дружина *М. Присяжнюка*. Закін. Кременец. пед. ін-т (1954, нині ТНПУ). Вчитель у м. Деражня (нині Хмельн. обл.), с. Комарівка Кременец. р-ну, Почаєві. Кер. драмгуртка, орг-тор творчих загальношк. та міськ. вечорів, солістка нар. хору. 1980–90-і – чл. ТУМ, НРУ, співзасн. Всеукр. т-ва політв’язнів та репресованих, г. “Зона”.

Р. Квач, Б. Мельничук.

ПРИСЯЖНЮК

Юрій Костянтинівич (11. 11. 1948, с. Осітна, нині Христинів. р-ну Черкас. обл.) – господарник. Чоловік *Л. Присяжнюк*. Дійс. чл. Акад. буд-

ва України (1999). Галуз. нагороди. Закін. Львів. політех. ін-т (1979, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював майстром (1971–75), ст. виконробом (1975–79), гол. інж. і нач. (1979–84) пересув. колони тресту “Тернопільськбуд”; від 1984 – заст. голови буд. об’єдн. “Облміжколгоспбуд”, кер. трестів “Облміжколгоспшляхбуд” і “Агропромбуд”; гол. інж. (1991–98), від 1998 донині – голова правління Терноп. обл. асоц. “Облагробуд”. Під кер-вом П. у селах обл. збуд. лікарні, ФАП, житл. будинки, серед. пром. об’єктів – Терноп. з-д м’ясокістков. борошна, Терноп. птахоф-ка, Лановец. з-д залізобетон. конструкцій, Дружбів. (Теребовлян.) і Березовиц. (Терноп. р-нів) комбінати будіндустрії та ін.

Б. Мельничук, Я. Пархомчук.

ПРИГУЛА

Сергій Дмитрович (псевдо – Тернопільський Сірий; 22. 06. 1981, м. Збараж) – телерадіожурналіст. Закін. ТАНГ (2002, нині ТНЕУ).

Дир. центру молодіж. ініціатив ТАНГ; ведучий прям. ефіру “Радіо Тернопіль” (1999–2005); в м. Київ: від 2004 – автор і ведучий програми “Було ваше – стало наше”, від 2005 – діджей на “Мюзік-радіо”, від 2006 – резидент “Comedy Club

Ukraine”, ведучий ранк. шоу “На роботу – як на свято”, актор Київ. драм. театру; актор і ведучий інтелект.-розваж. шоу “Чи розумніший ти за п’ятикласника?” і ранк. програми “Підйом”, журналіст у ред. ж. “Профіль” та ін.

О. Івахів.

ПРИШЛЯК

Антоніна Михайлівна (з дому – Лагойко; 28. 09. 1954, с. Вертіївка Ніжин. р-ну Черніг. обл.) – лікар, науковець. Дружина *І. В.* і мати *В. І. Пришляків*. Д-р мед. н. (2009). Закін. Тер-

ноп. мед. ін-т (1979, нині ТДМУ). Працювала у м. Тернопіль: санітаркою облсанепідстанції (1971–72); лікарем швидкої допомоги (1979–91), за сумісн. – асист. каф. паталог. фізіології; 1994–2009 – асист., ст. викл., доц. каф. анатомії людини, від березня 2009 – зав. каф. філософії, сусп. дисциплін та іноз. мов ТДМУ. 2008–09 – заст. дир. з навч. роботи Наук.-навч. ін-ту морфології. Чл. наук. т-в АГЕТ, норм. фізіологів і патофізіологів. Автор близько 100 наук. праць і навч. посібників.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ПРИШЛЯК

Василь Володимирович (29. 02. 1956, с. Городище Козів. р-ну) – громадський діяч, видавець. Закін. Івано-

Фр. пед. ін-т (нині Прикарп. нац. ун-т). Учителював у школах Козів. р-ну. Від 1976 працював інструктором, 1-м секр. Козів. і Монастирис. РК ЛКСМУ, секр. Терноп. обкому комсомолу, відповід. орг-тором ЦК ВЛКСМ. Від 1991 – заст. ген. дир. вид-ва

“Віче” (м. Київ). Від 2002 – приват. підприємець.

Б. Мельничук.

ПРИШЛЯК

Володимир (12. 10. 1908, с. Рай, нині Бережан. р-ну – 05. 10. 1964, м-ко Гілсайд, шт. Нью-Джерсі, США) – громадський діяч. Закін. Бережан. г-зію. Зав. адвокат. канцелярією у м. Бережани. Діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах. 1941–44 – укр. посадник у м. Бережани. Емігр. до Авст-

рії (м-ко Шердінг), 1948 – в США. У м-ку Гілсайд: співзасн., чл. проводу відділу Орг-ції оборони чотирьох свобод України; співорг-тор, секр. відділу Укр. нар. союзу; чл. вихов. ради СУМ Америки. У м. Ньюарк: діяльний у відділі Антибільшов. блоку народів, Укр.-амер. респ. клубі та ін. Співзасн., заст. голови ком-ту “Видавництво “Бережани”.

Б. Мельничук.

ПРИШЛЯК

Володимир Іванович (18. 09. 1977, м. Тернопіль) – лікар, психіатр-психотерапевт. Син *А.* та *І. В. Пришляків*. Канд. мед. н. (2000). Закін. Терноп. мед. акад. (2000, нині ТДМУ). 2001–02 – лікар Турійс. ЦРЛ (Волин. обл.); від 2003 – лікар спец. амбулаторії ТОВ “Астра МІА” (м. Тернопіль). Автор наук. і наук.-попул. статей.

Б. Мельничук.

ПРИШЛЯК

Іван Васильович (1898, с. Стриганці, нині Бережан. р-ну – 1953, там само) – військовик. Дід

І. Вас. і *В. Вас. Пришляків*. Доброволець *Легіону УСС*, старший стрілець УГА. 1919–21 перебував у військ. таборі Укр. бригади для інтернов. УСС і старшин УГА в м. Німецьке Яблонне (Чехія). Від 1926 – у селі та околицях орг-тор і провідник т-ва “Луг”.

Львів. часопис “Вісти з Лугу” 25. 11. 1926 повідомляв, що стриган. “Луг”, де “інструктором Пришляк Іван – має курс з відзначенням”. До вересня 1939 – голова читальні “Просвіти”, 1940–41 – 1-й голова правління колгоспу (кооп. спілки) ім. І. Франка в родин. селі.

В. Пришляк.

ПРИШЛЯК

Іван Васильович (05. 06. 1960, с. Рекшин Бережан. р-ну) – працівник культури, народний майстер (плетіння з лози). Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1978, нині вище уч-ще культури). Працював худож. кер. Буд. культури в с. Жуків (від 1982), зав. клубом у с. Підлісне (від 1985; обидва – Бережан. р-ну). Від 1986 займається плетінням виробів із соломи. Учасник виставок у Тернополі, Києві та ін. містах.

А. Гриб.

ПРИШЛЯК

Осип Євгенович (09. 09. 1909, с. Заставче, нині Підгаєц. р-ну – літо 1941, с. Угринів, того ж р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. УВО, ОУН. Організ. референт повіт. проводу ОУН Підгаєччини (1932–33).

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ПРИШЛЯК

Сергій Миронович (02. 05. 1983, м. Борщів) – спортсмен (волейбол). Закін. Дніпроп. ін-т фіз. культури (2005, нині ін-т фіз. культури і спорту), навчався в Харків. школі олімп. резерву. Виступав за волейбол. клуб вищої ліги “Надзбруччя” (м. Тернопіль).

У юнац. збірній області – двічі зол. і сріб. призер першості України, учасник міжнар. зустрічей у Латвії, Словаччині, м. Київ. Від 2001 – у команді “Дніпро-Динамо” (м. Дніпропетровськ). Виступ. в осн. складі молодіж. збірної України.

Г. Гунтік, В. Ігнатенко.

ПРИШЛЯК

Ярослав Іванович (псевда “Братчик Славко”, “Лук”; 09. 10. 1918, м. Бережани – 24. 03. 2001, м. Боффало, США) – громадський діяч. Навчався в Бережан. г-зії. Чл. ОУН; заст. повіт. провідника ОУН Бережанщини (1937); Сеньйор Пласту, співав у хорі “Боян”. Політв’язень польсь. тюрем та нім. концтабору. На еміграції в США – виховник укр. молоді, орг-тор пласт. таборів; діяльний в ін. т-вах. Автор спогадів та ін. публікацій. Після проголош. незалеж. України відвідав Бережани.

Г. Гунтік, В. Ігнатенко.

Б. Мельничук, В. Савчук.

ПРИЗВИЩА ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

– складова української антропонімії. На сучас. стан вчення про влас. імена, прізвища, прізвиська, що побутують на тер. області, вплинули лін-

гвіст. та позалінгвіст. чинники. На Тернопільщині – волин., поділ. й наддністрян. говори; їх особливості відображ. у П. корін. населення. Крім цього, на них позначилися міграц. рухи, зокрема мас. переселення укр. людності з Лемківщини, Надсяння, Підляшшя і Холмщини. Відомо, що П. як клас обов’язк. спадк. назв у Центр. Європі закріпилися бл. 200 р. тому. Отже, від часу їх юрид. стабілізації у нашому регіоні змінилося понад 10 генерацій. У зв’язку з цим сучас. П. типу Турок не завжди вказують на нац. приналежність особи. Венгрин, Литвин, Лях, Мазур, Москаль, Поляк тощо на Тернопільщині в одnorід. укр. середовищі є нині прізвищами українців. Проте такі антропоніми натякають на можливе походж. фундаторів відповід. родів. У нашому регіоні – чимало П., значення баз. назв яких вказує на давні племена, етнограф. групи, окр. ч. укр. етніч. території Бойко, Гуцул, Волинець, Поліщук та ін.). Хоч окремі з них типу Бойко нині інтерпретують як відіменні (від варіанта давньослов’ян. двоосн. імені Борислав). Про “зайшлих” людей у нашому краї свідчать прізвища з чужомов. словотворч. елементами (прізвище Параскевопуло кінцівкою вказує на привнесення подіб. утворень із Греції та їх адаптацію у місц. мов. середовищі). Пошир. П. у формі повних чол. імен, зокрема, Богдан, Макар, Максим, Пилип, Ярема та ін. Однак у місц. антропонімії виявилися активними емоційно-експрес. імена усіченої, усіч.-суфікс. чи суфікс. форм, що ілюструють живе нар. мовлення. Більшість із них мають здрібноло-пестл. значення: Андрусик, Василик, Демидась, Луцик, Петричко, Савчик, Сенник, Юрик та ін. Є чимало П. від імен. походження, співзвуч. із чол. іменами зі збільшено-згрубіл. суфіксами: Ванюга, Грицай, Мисюра, Юзьва та ін. Вони відображають мов. середовище, в якому формувалися спочатку як прізвиська. Такого типу антропоніми не мають особливих діалект. рис, хоча на Кременеччині, Шумщині побутують П., в яких є характерні для волин. говору суфікси: Матюха (від Матвій), Митроха (від Дмитро). П., співвідносні з особов. іменами, становлять, як правило, набір чол. імен, тому що в українців, як і в ін. слов’ян. народів, є традиція йменувати нащадка за батьком. Це означає, що жін. імен, співзвуч. із П., порівняно мало – Ксеняк, Кулина (Кременеччина), Параска (Теребовлянщина), Парасочка та ін. Багато імен служать базою актив. прізвищотворення, тобто 10–20 і більше словотвір. варіантів, напр., ім’я Іван на Тернопільщині дає гніздо з 24 прізвищ. Побутують

П., утвор. від давньослов'ян. нехристиян. імен: Дорош (від Дорослав), Собко (від Собеслав), Стойко (від Стоимир). В основі багатьох П., зокрема на -ський, -цький, – назви насел. пунктів. Вони свідчать про походж. носія, отже, відображають міграц. рухи: Бінцаровський, Делявський, Керницький, Тилявський та ін. вказують на переселенців із Лемківщини (села Криниця, Делява, Бінцарева, Тилява). Крім цього, основи П. засвідчують внутріш. міграц. процеси: на Монастирищині – Біловодський, Коропецький, Тернопільський та ін., на Шумщині – Борщевський, Лановецький, Лозовецький та ін., на Кременеччині – Заліщицький, Вишневецький, Соколівський (с. Соколів, Теробовлянщина) та ін., на Теробовлянщині – Бережанський, Шумський, Могильницький (с. Могильниця), Будзанівський (с. Буданів), Сороцький (с. Сороцьке) та ін. Є П., основи яких вказують на походж. з ін. областей: Перегінський (м. Перегінськ Івано-Фр. обл.), Бориславський, Подільський та ін. Часто твір. основами П. ставала топограф. лексика, що, виконуючи роль П. (первісно прізвиська), свідчила про місце проживання носія (Зарічний, Заплітний, Нижник, Наконечний, Підгурський, Заболотний). Серед антропонімів пошир. найменування, основи яких вказують на зовнішність людини, зокрема на недоліки, фіз. вади: Безушко, Білоус, Головатий, Горбань, Лабатий, Лисий, Пелехатий, Тригуба, Щербань та ін. Вел. групу становл. П., базові назви яких розкрили характер людини: Благий, Галайко, Крикун, Мудрик, Поцтивий, Швидкий та ін. Багато П. відображ. види діяльності людини, розвиток промислів: Бондар, Будняк (від “буда” – поташний з-д), Вівчар, Водовіз, Ворожбит, Дудар, Коберник (від “кобер” – килим), Коваль, Колісник, Кравець, Крамар, Кушнір, Мельник, Олійник, Пасічник, Решетняк, Смоляр, Стельмах, Трач, Фурман, Швець та ін. Соціал.-політ., адмін., культ. та військ. сфери життя породили П. Біскуп, Возний, Гарматій, Каштелян, Кметь, Папіш (від папіш – “католик”), Писар та ін. Базові назви П. – іменування (здебільшого прізвиська), утвор. від назв предметів, продуктів харчування тощо: Бовт, Гелета, Кужель, Коцюба, Кучма, Підкова, Лемішка, Сметана. Твірні основи П. – назви птахів, звірів, домаш. тварин, комах, риб, город. культур, трав, квітів, дерев, кущів, що первісно були прізвиськами людей: Бугай, Береза, Голуб, Деркач, Заєць, Кіт, Кукіль, Кукурудза, Перець та ін. Цікавими є моделі т. зв. вторин. П., тобто похідних, що мають спец. прізвищеворчі засоби (зокрема, су-

фікси), котрі в науці кваліфікують як патроніми (в т. ч. матроніми), тобто утворення за батьком чи матір'ю. На теренах сучас. Тернопільщини виявл. відомі загальноукр. моделі прізвищеворення. Вони відрізняються від ін. регіонів тільки продуктивністю окр. словотвір. типів прізвищ чи активністю прізвищевор. суфіксів, а також частково географією пошир. певних типів. Висока продуктивність прізвищ. суфікса -ів (-ов) – вони в Терноп. обл. стан. 4%. Суфікс -ів первісно вказував на приналеж. до особи. Власні найменування на -ів первісно були живими формами присвій. прикметників, що утвор. від назви батька до назви сина (чий? Кузьмів Іван). Твір. основи П. на -ів – ім'я чи прізвисько батька: Адамків, Гриняків, Костів, Кравців, Лучків, Матвійків, Федорів та ін. Цей тип продуктивний в окр. селах, напр., на Теробовлянщині (Дарахів, Долина, Ілавче) зафікс. понад 10 прізвищ, на Підволочичині (с. Іванівка) – 12 прізвищ та ін. З-поміж ін. у нашому регіоні виділяють антропоніми з характер. для Зх. України суфіксами -ук, -чук. Первісно їх вживали в заг. назвах, які позначали молод., неповноліт. осіб. Суфікси -ук, -чук у прізвиська, а потім у П. проник. через посередництво влас. імен, яким вони надавали зменш.-пест. значення, додав. здебільшого до імені чи прізвиська батька, рідше – матері: Андрійчук, Антонюк, Василюк, Горпинюк, Дем'янчук, Дмитрук, Захарчук, Іванюк, Ковальчук, Кондратюк, Левчук, Максим'юк, Назарчук, Павлюк, Панасюк, Петрук, Тарасюк, Федорук, Щербатюк та ін. П. на -ук, -чук найпродуктивніші у волин. ч., зокрема на Кременеччині та Шумщині, де ці моделі – на 1-у місці за продуктивністю. Взагалі, подібні П. пошир. в усіх регіонах краю, а в окр. селах становл. понад 20 утворень. П., що закін. на -ський, -івський, -овський, -инський, -цький побутують на всій тер. області, зокрема Іванський, Ковальський (у 15-и селах Теробовлянщини), Михальський, Романський. Сучас. П. на -ак, -чак (займають 6-е місце серед ін. обл. України) зумовл. привнесенням із Лемківщини й Надсяння. Пошир. у Підволочис. р-ні, мало – в Кременец. і Шумс. р-нах, частіше трапл. в місцевостях компакт. проживання переселенців (окр. села Теробовлянщини, Бучаччини, Чортківщини, Гусятинщини, Борщівщини). Найменування на -ич, -ович, -евич – один із найстаріших типів укр. П., на Тернопільщині він стан. 3,78%. Баз. назви П. цього типу – імена батька, рідше матері, напр., Адамович, Кулинич, Лукасевич, а також прізвиська, напр., Козакевич, Котович, Шахович

та ін. Однаковою мірою пошир. на всій Тернопільщині. П. на -ин, -ишин типові для зх. ч. України. У Терноп. обл. їх – 4,2%, тобто найбільше, напр., Дмитришин, Євчин, Миколин, Мотрин, Степанишин. Інші прізвищ. моделі малопродуктивні: на -ко (Воронко, Горошко), -ик (Кухарик, Німчик), -ець (Галанець, Кулинець), -ян, -ан (Кобилян, Куцан), -енко (Антоненко, Фісенко), род. відмінок однини (Давидова, Цимбаліста) та ін. Трапл. порівняно багато складних П., що теж вирізняє край із-поміж ін. зх. областей України. Вони виникали часто як насмішливі прізвиська, але, закріпившись у функції П., втратили цей відтінок і первіс. значення: Дарморост, Замрикіт, Тихоліз, Щевовк, Цаплар, Чотиригодина та ін. П. Т. містять діалект. особливості 3-х типів говорів: волин., поділ. і наддністрян., а також риси говорів переселенців, зберігають загальнонац. риси укр. антропонімії.

С. Панцьо.

“ПРО...”

– двомовна (українсько-російська) газета у м. Тернопіль. Вих. від 1998, від 1999 – нерегулярно. Засн. і вид. – корпорація “Тернокорс” (президент *М. Білик*). Ред. *В. Фроленков*.

І. Дем’янова, Б. Мельничук.

ПРОКЇП

Мирослав-Андрій (псевда: “Володимир”, “Орлович”, “Радович”, “Гармаш”, “Остап”; літ. псевд. – М. В. Вировий, О. С. Садовий, В. В. Садовий; 06. 05. 1913, м. Перемишль, нині Пшемисль, Польща – 07. 12. 2003, м. Нью-Йорк, США) – політичний діяч. Д-р права (1949). Дійс. чл. НТШ. Студіював у Львів. ун-ті. Окруж. провідник ОУН у Перемишлі (1932–39), політв’язень польсь. тюрем (1933–37), ред. Укр. прес. служби (1939–41), край. референт пропаганди Пн. СУЗ у м. Київ (1942), референт пропаганди ОУН, ред. ж. ОУН “Ідея і Чин” (1943–44). Чл. ініціат. ком-ту для створення УГВР, учасник Вел. Збору УГВР (1944), чл. Президії цієї Ради, заст. голови ЗП УГВР (1946–83), голова Середовища УГВР (1987–95). Заст. голови фірми-корпорації “Пролог” (Нью-Йорк, 1952–74), її голова (1974–81), чл. ради її директорів (1981–92); ред. англ. місячника

цієї фірми “Огляд української радянської преси” (1957–77, м. Мюнхен, Німеччина). Співзасн. і довголіт. чл. редколегії, згодом – ред. ради ж. “Сучасність”; ред. і дорадник вид-ва “Літопис УПА”. Автор книг і статей. Не раз перебував на Тернопільщині для політ. кер-ва укр. визв. б-бою, учасник *Вел. збору (3-го надзвич.) ОУН 21–25 серпня 1943* неподалік від с. Золота Слобода (нині Козів. р-ну).

Б. Мельничук.

ПРОКЇПОВА

Світлана Анатоліївна (11. 01. 1980, м. Тернопіль) – актриса. Нагороди фестивалів. Закін.

актор. відділ. Терноп. муз. уч-ща (2002, худож. кер. курсу *В. Хім’як*); Рівнен. гуманіт. ун-т (2009). Від 2002 – актриса Терноп. акад. обл. драм. театру. Ролі: Джульєтта (“Ромео і Джульєтта” В. Шекспіра), Роксана (“Сірано де Бержерак” Е. Ростана), Настка (“У неділю рано зілля копала” *О. Кобилянської*), Зося (“Дами і гусари” О. Фредро), Марина (“Патетична соната” М. Куліша). 2003 знялась у к/ф “Один у полі воїн” – дочка лісничого Марія, кіностудія “Захід-фільм”.

Б. Мельничук.

ПРОКЇФ’ЄВА

Олена Юрїївна (14. 08. 1979, м. Київ) – спортсменка. Чемпіонка Європи з лиж. гонок (інва-спорт) – 2 зол., 1 бронз. медалі (1996, Словенія). Закін. Бережан. спец. школу-інтернат (1995). Відтоді – у м. Тернопіль. Учасниця зим. Параолімпій. ігор у м. Нагано (Японія, 1998). У зб. команді України – учасниця 11-ї Всесвіт. зим. спец. Олімпіади в м. Торонто (1997, Канада): 1 зол., 2 сріб., 1 бронз. медалі. На чем-ті Європи з баскетболу (Швейцарія) в зб. команді України завоювала сріб. нагороду.

О. Юзчишин.

“ПРОЛІСКИ”

– рукописне періодичне видання в м. Кременець. Вип. від 1924 гурток укр. молоді. Започатк. як просвіт. зб. на противагу колонізації шкіл. і громад.-культур. життя Волині. Вміщені дит. твори – вірші, оповідання, репортажі, худож. оформлення – автор. малюнки. Обсяг – 12 стор. Наклад невід.

І. Павлюк.

“ПРОЛІСОК”

– дитячий аматорський ансамбль бального танцю в м. Тернопіль. Від 1993 – зразковий. Створ. 1982 у БК цукр. з-ду “Поділля”, від 1996 діє у РБК Терноп. р-ну. Засн. і кер. – О. Полатай, від 2003 – худож. кер. Н. Шпачук. У колективі – 45 учасників молод. і старш. груп. Учасник святк. імпрез у насел. пунктах Терноп. р-ну й обл., Днів міста, благодій. акцій, творч. звіту Терноп. р-ну в ПК “Березіль” (серпень 2008); щороку виступають у Польщі.

Л. Щербак.

“ПРОЛОГ”

– науково-методичний збірник. Вих. у Підволочис. загальноосвіт. школі-гім-зії від 2004 укр. мовою раз на рік. Ред. *Б. Береза*, від 2005 – Л. Папіровська. Матеріали у збірнику згруп. за розділами: “Реорганізація: мовою документів”, “Підсумки і перспективи”, “Зростаємо в творчості: статті, реферати, дослідження, сценарії”, “РОЕТА SEMPER TIPO – поет завжди учень”.

Б. Мельничук.

ПРОНІШИН

Василь Богданович (25. 01. 1966, с. Богатківці Тербовлян. р-ну – 07. 07. 1985, Афганістан, похов. у родин. селі) – військовик. Орден Черв. зірки (посмертно). Працював у колгоспі “Іскра”. Від 15. 04. 1984 – у ЗС СРСР; в Афганістані – від листопада 1984; радіотелефоніст; загинув у бою. Іменем П. назв. одна з вулиць у родин. селі.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ПРОНЧУК

Марія Володимирівна (17. 07. 1932, с. Березжанка, нині Лановец. р-ну) – фольклорист, педагог. Закін. Кременец. пед. ін-т (1956, нині ТНПУ).

Вчителька ЗОШ у с. Обич Шумс. р-ну (1952–89), орг-тор і кер. дит. фольклор. ансамблю “Струмок” – багатораз. призера творчих конкурсів. Від 1966 збирає фольклор. матеріали; запис. кілька тис. зразків

регіон. усної нар. творчості: пісні, обряди, казки, приказки, прислів’я, загадки та ін.; збирає багато предметів селян. побуту 1-ї пол. 20-го ст.: знаряддя праці, одяг, вишивки, рушники тощо. Матеріали, експонати П. передала в ІМФЕ

(1974), Шумс., Кременец. краєзн. музеї. Низка пісень, що запис. П., опубл. у зб. “Пісні Тернопільщини” (1989). Автор публікацій у ЗМІ.

М. Бесараб, Б. Петраш.

ПРОЊЬ

Ігор Іванович (21. 11. 1942, с. Старе Село Любачів. р-ну Рясів. обл., нині Польща – 29. 07.

1984, м. Чернігів, похов. у м. Тернопіль) – диригент, композитор. Закін. у м. Львів муз.-пед. уч-ще (1962) і консерваторію (1969, нині нац. муз. акад.). Учитель, зав. навч. частини Шумс. муз. школи, викл. Бродів. пед. уч-ща Львів. обл. (1963), кер. хору і худож.

самодіяльності в Кременец. пед. ін-ті (1964, нині ТНПУ), вчитель у Нововолин. школі-інтернаті Волин. обл. (1965–68), диригент хорів Львів. політех. та Кременец. пед. ін-тів (1968), учитель Кременец. школи-інтернату (1969), викл. Кременец. пед. уч-ща (1970), кер. вокал. квартету “Кремінь”, ансамблю “Гусяри” Кременец. РБК (1969–74), ст. викл., кер. хор. капели, ансамблю кобзарів Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ), хор. капели мед. працівників (1974–84), зав. каф. музики Чернігів. пед. ін-ту (1984). Автор пісень на слова *І. Блажкевич, В. Вихруща, Б. Демківа, Д. Павличка* та ін., симф.-хор. поеми “Князь Ігор” (незакін.), обробок нар. пісень, аранжувань.

Б. Петраш.

ПРОПНІАЦІЯ

– монопольне право магнатів і шляхти на виробництво і продаж горілки в своїх маєтностях. Було поширене у Польщі, Литві й на підвлад. їм укр. і білорус. землях 15–18 ст. У Галичині, в т. ч. частині Тернопільщини, П. скас. 1889.

В. Уніят.

ПРОТЕСТАНТИЗМ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

(від лат. protestans – незгідний, той, що заперечує) – напрям у християнстві, загальна назва релігійних течій, які витокami пов’язані з Реформацією. Термін утвор. через “протестацію” представників 14 нім. міст і 6 князів лютеран (“Ми протестуємо...”) із причини незадоволення катол. партією легал. віровизнанням лютеран (віросповіданням) на Шпейерському рейхстазі 1529. П. поділ. на ранній (16 ст.) і пізній (17–20 ст.). Це були течії раннього П.: лютеранство,

кальвінізм, унітаризм (соціняни), чеські брати, які пошир. у Галичині, на Волині, Підляшші, Холмщині. Перші реліг. громади раннього П. на Тернопільщині: в м. Бережани – утвор. М. Синявський 2 пол. 16 ст., припинила діяльність у кін. того ж ст. або на поч. 17 ст.; в м. Бучач – утвор. М. Бучацький у 2 пол. 16 ст., припинила діяти на поч. 17 ст.; в м. Зборів – засн. М. Зборівський у 17 ст. і в тому ж ст. припинила існування; в с. Язловець Бучац р-ну – засн. Ю. Язловецький, віддавши костюл лютеранам, але 1549 його син припинив діяльність цієї громади. Актив. поширення римо-католицизму на укр. землях, особливо після *Люблін. унії 1569* обмежило тут розвиток і географію раннього П. Спалах лютеранства на Тернопільщині відбувся після патенту 1781 цесаря Йосифа II, на підставі якого поч. переселення близько 20 тис. нім. людності у Сх. Галичину. В контексті сучас. адм. поділу Терноп. обл. лютеран. громади були в селах Конопківка (Теребовлян.), Полівці, Ягільниця (Чортків. р-нів), м. Чортків. Третій спалах П. – лютеранства, баптизму, п'ятидесятництва й адвентизму припадає на поч. 20 ст. Утвор. перші євангел. громади: в селах Озерянка Зборів. (1920), Очеретне Кременец. (1921), Печірна Лановец. (1921), Костантинівка (1922) і Вел. Глибочок Терноп. (1923) р-нів, в містах Кременець (1921), Тернопіль. Євангел. рух широко охопив Тернопільщину 20 ст. В с. Іванків (нині Борщів. р-ну) народ. орг-тор євангел.-лютеран. громад Т. Ярчук – видавець євангел.-лютеран. часописів “Стяг”, “Прозри”, “Новий світ”. 1945 в обл. – 126 громад ЄХБ (баптистів) і ХВС (п'ятидесятників). Це – укр. і польс. громади; коли остан. виїхали в Польщу, то 45 їхніх реліг. громад перестали існувати. На 01. 04. 1946 уповноваж. Ради у справах реліг. культів у Терноп. обл. зареєстр. 47 реліг. громад ЄХБ і 23 реліг. громади ХВС. 1945 сталін. режим об'єднав їх в єдин. центр – Всесоюзну Раду Євангел. християн-баптистів (ВР ЄХБ). 01. 10. 1947 в обл. була 81 реліг. громада ЄХБ (3753 віруючих), котрих обслугов. 76 пресвітерів. Географія П. громад (за тодіш. адмін. поділом): Почаїв. р-н (20), Кременец. (7), Шумс. (10), Великодєдеркал. (9), Лановец. (10), Вишнівець. (8), у Збараз., Новосіл., Підволочис., Гримайлів. і в м. Тернопіль (разом) – 13 реліг. громад. У пд.-зх. р-нах обл.: Бережан., Підгаец., Золотників., Зборів., Микулинец. та ін. було разом 9 громад. Не всі громади п'ятидесятників злилися з ЄХБ, тому на 01. 01. 1948 громади ВР ЄХБ налічували 76, а вже через рік таких громад було 72 зі заг. чисельністю 3520 вірую-

чих. В обл. була зареєстр. 1 громада Адвентистів сьомого дня (АСД) у с. Богданівка Підволочис. р-ну 1948 налічув. 75 віруючих. На поч. 1960 П. напрями в обл. відображали таку триадність: зареєстр. й діючі громади – ЄХБ (44) і АСД (1); незареєстр., але легал. або нелегал. діючі громади – ЄХБ (2) і ХВС (42); незареєстр. і повністю нелегал. громади – ХВС-сіоністів (7), ХВС-суботників (4) й АСД (1). Від 1970 почався наростаюч. процес міграції протест. насел. із сіл у міста, що привело до укрупнення громад. Демократизація рад. сусп-ва сприяла тому, що поч. актив. реєстрація нелегал. громад, у результаті чого 1989 в обл. зареєстр. 7 громад АСД, 7 громад ХВС, а зі 46 зареєстр. громад ЄХБ 41 вступила до ХВС. 2005 в Терноп. обл. П. налічував: ВУ союз об'єднань ЄХБ – 15 громад, 15 священнослуж., 1 єпархію (управління), 6 неділ. шкіл; ін. громади баптистів – 2 громади, 2 священнослуж., 1 неділ. школу; ВУ союз ХВС – 1 єпархія (управління), 94 громади, 2 духов. навч. заклади, де навч. 86 студентів, 200 священнослуж., 58 неділ. шкіл; ін. громади п'ятидесятників – 10 громад, 1 єпархія (управління), 10 священнослуж., 3 неділ. школи; Укр. конф. АСД – 12 громад, 14 священнослуж., 2 неділ. школи; Укр. лютеран. церква – 4 громади, 1 богослов. семінарія Св. Софії, в котрій навч. 24 студенти, 8 священнослуж., 4 неділ. школи, літня Бібл. школа, благодій. фонд “*Дар життя*”, мед. клініка на колесах. 01. 01. 2008 в Україні П. церкви налічували: ВУ союз об'єднань ЄХБ – 2487 громад; ВУ союз ХВС – 1433 громади; ін. об'єдн. ЄХБ і ХВС – 434 громади; ін. п'ятидесятниц. громади – 647; АСД – 1025 громад; Закарп. Реформатор. церква – 114 громад; лютерани – 95 громад; ін. П. громади і центри – 198 громад. Протестанти Терноп. обл. – учасники культ.-нац. відродження краю, розвивають книговидав. справу, дієві у благодійництві, реліг. просвітництві.

Т. Коковський, Я. Стоцький.

“ПРОФЕСІЙНЕ ДОСЬЄ БІБЛІОТЕКАРЯ”

– інформаційний бюлетень Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки. Започат. у січні 2002. Вих. щоквартально.

Г. Молицька.

ПРОЦИК

Іван (21. 02. 1924, с. Саранчуки, нині Бережан. р-ну – 07. 03. 2004, м. Мюнхен, Німеччина) – діяч ОУН. Від 1951 – в Мюнхені. Працював у ред. укр. г. “Шлях перемоги”. Діяльний в укр. т-вах. Учасник хору “Україна”, з яким гастрол. в Україні.

Б. Петраш.

ПРОЦИК

Ігор Васильович (02. 11. 1966, м. Хмельницький) – військовик. Полковник. Дитинство минуло у с. Конюхи Козів. р-ну. Закін. вище загальновійськ. політ. уч-ще у м. Мінськ (1987, нині Білорусь), Київ. нац. ун-т (1998), Нац. акад. оборони України. Служив у ПрикВО (1987–89), у 3х. групі військ (1989–93), Ген. штабі ЗС України (1993–97), ст. офіцером відділу координації співробітн. у рамках програми “Партнерство заради миру”, нач. групи координації військ. співробітн. у воєн. сфері УКС ГШ ЗС України (1997–2000), офіцер, нач. групи офіцерів зв’язку в Координац. центрі партнерства при НАТО (2000–04), нач. груп планування та координації заходів військ. підготовки та освіти, від 2005 – нач. групи планування та координації військ. навчань – заст. нач. відділу військ. співробітн. з НАТО Упр. євроатлант. інтеграції Ген. штабу ЗС України.

Г. Івахів.

ПРОЦИК

Марія (12. 03. 1898, м. Зборів – 18. 01. 1977, м. Філадельфія, США) – громадська діячка, меценатка. Дружина *М. Процика*. Серед. освіти здобула у м. Тернопіль, вищу – в м. Відень (1924, Австрія). Діяльна в громад. житті Зборова; згодом – викл. у г-зії “Рідної школи” в м. Золочів (нині Львів. обл.). Від 1944 – в Німеччині. Від 1949 – в США; у Філадельфії вчителювала в школі українознавства; діяльна в “Марійській дружині” та ін. т-вах. Активістка мирян. руху за патріархат укр. церкви, фундаторка кн. “Зборівщина. Над берегами Серету, Стрипи і Золотої Липи” (1985).

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ПРОЦИК

Микола (18. 12. 1899, с. Млинівці, нині Зборів. р-ну – лютий 1983, м. Філадельфія, США) – громадський діяч, меценат. Чоловік *М. Процик*. Навчався в г-зіях у містах Золочів (нині Львів. обл.) і Тернопіль. Від 1924 – дир. Повіт. союзу кооператив у м. Зборів, співорг-тор т-ва “Хліборобський вишкіл молоді” у Зборів. повіті. 1944 емігр. до Німеччини, 1949 – у США. Діяльний у громад. житті укр. діаспори у Філадельфії. Активіст мирян. руху за патріархат укр. церкви, фундатор кн. “Зборівщина. Над берегами Серету, Стрипи і Золотої Липи” (1985).

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ПРОЦЬКІВ

Надія Федорівна (08. 06. 1945, с. Красне Коснян. р-ну, нині Польща – 12. 10. 2002,

м. Чортків) – педагог, громадська діячка. Відмінник нар. освіти України (1989). Галуз. нагороди. Від 1945 – в с. Ягільниця (нині Чортків. р-ну). Закін. Дрогобиц. пед. ін-т (1968, нині пед. ун-т). Працювала вожатою в Скородин. ЗОШ (1961–63, Чортків. р-ну), вчителем ЗОШ у селах Смільна (1966–68, Дрогобиц. р-ну Львів. обл.) та Колиндяни (1968–70, Чортків. р-ну). 1970–71 – на громад. роботі в м. Чортків. 1971–90 та від 1994 – викл. Чортків. пед. уч-ща. 1991–94 – заст. голови Чортків. РДА з гуманіт. питань. Співініц. і орг-тор встановл. пам’ятників *С. Чарнецькому* в с. Шманьківці (Чортків. р-ну), *К. Рубчаковій, Т. Шевченку* (обидва – м. Чортків).

В. Левицький.

ПРОЦЮК

Олена (1917, м. Тереховля) – громадська діячка, журналістка. Від 1950 – в Австралії, де діячка Союзу українок. Від 1957 – у США: референтка зв’язків Світ. федерації укр. жін. орг-цій (СФУЖО), уповноважена СФУЖО на міжнар. конгресах жін. орг-цій, ред. її англомов. “Бюлетеня”.

Б. Мельничук, Б. Пиндус.

ПРУСЬКА

Анна (за ін. даними Пруска; псевд. – Подолянка; 10. 03. 1895, с. Михалків, нині Борщів. р-ну – 21. 07. 1947, м. Ванкувер, Канада) – літератор, публіцист. Від 1902 – у Канаді, від 1947 – у Ванкувері. Авторка поезій, статей у часописах “Український голос”, “Канадійський фермер” та ін. Учасниця театр. гуртків, діяльна в громад. житті.

Б. Мельничук.

ПУГАЧ

Василь Миколайович (о. Вассіан; 09. 04. 1897, с. Миклашів, нині Пустомитів. р-ну Львів. обл. – р. і м. см. невід.) – релігійний діяч. Архімандрит. Нагородж. набедреником (1934). Закін. лавр. іночесько-богослов. шк. (1934). 1915–50-і – у Почаїв. лаврі. 1922 рукопоклад. у сан ієродиякона; 1932 – ієромонаха. 1941 – ігумен. 1954–57 – зав. лавр. св. Духів. скитом. Зазнав переслідувань. Признач. у міста Чортків, Здолбунів, с. Городище (обидва – Рівнен. обл.). У березні 1964 у П. відібрали довідку про реєстрацію за постриг послушниць у чернецтво. Наприкін. 1960-х поверн. до Почаїв. лаври.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ПУГАЧ

Іван Романович (19. 05. 1931, с. Гаї-за-Рудою, нині Зборів. р-ну – 30. 05. 2009, м. Тернопіль) – педагог, літератор, краєзнавець. Почес. чл. Всеукр. т-ва “Просвіта”, чл. обл. т-ва ім. *Б. Лепкого*. Закін. Кременец. пед. ін-т (1955, нині

ТНПУ). Учитель початк. школи в с. Чорний Ліс, нині Зборів. р-ну (1950–51), укр. мови та літ-ри (1955–56), заст. дир., дир. (1957–59) ЗОШ у с. Королівка Борщів. р-ну; від 1959 – ст. вихователь Підгаец. ЗОШ, 1962 – вчитель, 1965 – заст. дир.

Чортків. школи-інтернату, 1967 – заст. дир. Терноп. рай. заоч. школи, 1969 – лектор, 1975 – секр. Терноп. райвиконкому. 1975–92 – дир., учитель ЗОШ у с. Вел. Гаї Терноп. р-ну. Автор кн. “Борозна життя” (1992), “Родинне коріння” (2000), “Терези долі” (2005), “Трагедія ночі” (2007, усі – Т.); публікацій у ЗМІ.

Б. Головин, Б. Петраш.

ПУДЛИК

Юрій Йосипович (06. 04. 1972, смт Козова) – господарник, громадський діяч. Закін. Львів. с.-г. ін-т (1994, нині нац. аграр. ун-т). Депутат Козів. рай. ради 5-го склик. Працював агроном.-технолог., мікробіолог., гол. агроном., заст. ген. дир. Козів. цукр. з-ду (1994–2000, згодом ВАТ “Козівський цукровий завод”); заст. ген. дир. філії Козів. ЗАТ “Тернопільський агропромисловий комплекс”, заст. ген. дир. ТОВ “Козовацукор” (2000–05); ген. дир. ТОВ “Борщів-цукор” (2005–08); радником голови патронат. служби апарату ТОДА (2008); липень–вересень 2008 – заст. голови, від грудня 2008 – голова Козів. РДА.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ПУЛАСЬКИЙ

Отто-Казімеж (Pułaski Otto Kazimierz; 1745, м. н. невід. – 1779, м. Саванна, США) – польський військовик. Генерал. Нац. герой США. Один із кер. Барської конфедерації (1768–72). 1768–69 обороняв із гарнізоном конфедератів фортецю Окопи Святої Трійці (нині с. Окопи Борщів. р-ну) від рос. військ ген. Ізмайлова. Від 1777 – в Пн. Америці: орг-тор польс. легіону, командир амер. кавалерії, переможець англійців біля м. Чарльстон.

О. Клименко.

ПУЛЬКА

Чеслав Вікторович (02. 01. 1944, с. Байківці, нині Терноп. р-ну) – вчений у галузі електрозварювання, педагог. Д-р тех. н. (2006), доц.

(1995). Закін. Терноп. філіал Львів. політех. ін-ту (1971, нині ТНТУ). Працював слюсарем-сантехніком у рем.-буд. упр. сантехробіт № 3 в м. Тернопіль (1961–64). Від 1965 – в Терноп. філіалі Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ): слюсар, лаборант, ст. лаборант, ст. інж., асист., ст. викл. (1965–93), доц. (1993–2006), проф. (від 2007) каф. теор. механіки (1968–76), енергетики (1976–88), металорізал. верстатів та інструментів (1988–89), технології та обладнання зварювал. вироб-ва (від 1989 донині). Дир. Центру трансферних зварювал. технологій ТНТУ. Автор і співавт. 110 наук. праць; 20 автор. свідоцтв і патентів в винаходи.

В. Левицький.

ПУЛЮЙ

Олександр Іванович (12. 05. 1901, м. Прага, Чехія – 31. 12. 1984, м. Атгельдорф, Німеччина) – військовик, інженер. Син *І. Пулюя*. Хорунжий УГА; учасник боїв за м. Львів, служив у кавалер. полку 8-ї (Самбір.) бригади; в червні–липні 1919 воював на Тернопільщині. Перейшов із УГА у Вел. Україну, побував у більшов. полоні, з якого втік. 1920 повернувся у Прагу. Завершив студії у Вищій тех. школі в м. Бреслау (нині Вроцлав, Польща), працював інженером. Після 2-ї світ. війни – співроб. нім. фірми в Баварії.

П. Гуцал.

ПУЛЮЯ ІВАНА ІМЕНІ ПРЕМІЯ

– обласна премія в галузі науки і техніки. Засн. в м. Тернопіль 2001 з ініціативи обл. ради профспілок.

Г. Івахів, Н. Моховик.

ПУЛЮЯ ІВАНА ЛІТЕРАТУРНО-

МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ

– музейний заклад у смт Гримайлів Гусятинського району. Створ. 1990 в ЗОШ, від 1997 – нар.; підпорядк. відділу освіти РДА. Дир. – О. Ющишин.

О. Гофман, Б. Мельничук.

ПУЛЯК

Йосиф Андрійович (04. 12. 1896, с. Гермаківка, нині Борщів. р-ну – 18. 08. 1985, м. Вінніпег, Канада) – релігійний діяч, священник УГКЦ, митрат. Від 1913 – в Канаді. Богослов. науки

студював у Колегії св. Йосифа в м. Йорктон і семінарії св. Йосифа в м. Едмонтон. Служив у м. Брендон, на парафіях у пров. Манітоба і св. Андрея у Вінніпезі, де побудував церкву та центр молоді; вінніпез. декан. На освіт. та громад. потреби пожертв. бл. 25 тис. дол.; за його кошти засн. фундацію для виховання кандидатів у священники; фінанс. підтримував Ін-т заповідника ім. *М. Шайкевича*.

Б. Мельничук.

ПУХОНСЬКА

Оксана Ярославівна (16. 07. 1988, с. Конюхи Козів. р-ну) – літераторка. Дипломант міжнар.

конкурсу кращих творів молод. літераторів “Гранослов” (2007, 2008), лауреат Всеукр. літ. конкурсу “Витоки” у номінаціях “Поезія” (2007) та “Літературна критика” (2008). Навчалася у ТЕІПО (від 2005), від 2006 – у нац. ун-ті “Острозька академія”.

Учасниця Всеукр. наради молодих літераторів (2007, м. Ірпінь Київ. обл.). Авторка зб. поезій “Крізь вени Всесвіту” (2008), “Вогонь” (2009), низки публікацій у ж. “Літературний Тернопіль” та ЗМІ.

Б. Мельничук.

ПУШИК

Степан Григорович (26. 01. 1944, с. Вікторів, нині Галиц. р-ну Івано-Фр. обл.) – письменник. Держ. премія УРСР ім. Т. Шевченка. Чл. НСПУ (1971). Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1964, нині Прикарпат. нац. ун-т), Літ. ін-т (1972, м. Москва, нині РФ). Автор збірок поезій, повістей, романів, публіцистики, перекладів. Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема, 1976 у м. Тернопіль і Гусятин. р-ні дослідж. місцерозташ. *Збруц. ідола*, 1993 – у м. Бучач, 1995 – в с. Торське Заліщиц. р-ну на святкуванні 555-річчя, 2003 і 2004 – у м. Тернопіль на Всеукр. книжк. форумах.

В. Барна, Б. Мельничук.

ПУШКА

Степан (псевдо “Сад”; 1923, с. Носів, нині Підгаєц. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Працював у родин. селі, м. Львів. Чл. ОУН (1942), станичний у Носові, від 1946 –

куш. провідник; у грудні того ж року заарешт.; 1947 засудж. на 15 р. ув’язнення і 5 р. невізду. Покарання відбував у містах Воркута і Новокузнецьк (нині РФ). Від 1966 прац. у м. Івано-Франківськ, 1968 поверн. в родин. село. Діяльний у НРУ; автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ПШЕНИЧНЯК

Михайло Тарасович (11. 01. 1925, с. Лиса, нині Підгаєц. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. Юнацтва ОУН (1939), вояк УПА. 1943 – вишкіл у підстаршин. школі в с. Романів (нині Перемишлян. р-ну Львів. обл.), скеров. у відділ курін. “Шугая”. Воював на Волині, Львівщині. 1944 попл. с. Пеняки (нині Бродів. р-ну Львів. обл.) потрапив у засідку НКДБ; відправл. у Львів. тюрму, де перебував у одній камері з *Й. Сліпим*. 1945 засудж. на 20 р. ув’язнення; покарання відбув. у містах Норильськ та Іркутськ (обидва нині – РФ); 1956 звільн., 1958 засудж. повторно на 4 р. 1964 повернувся додому. Реабіліт. 1991.

П. Мандзин.

ПШЕНИЧНЯК

Надія Ярославівна (25. 03. 1960, м. Монастирська) – педагог, журналіст. Чл. НСЖУ (1995).

Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1984, нині нац. ун-т), Київ. ін-т політології і соціал. упр. (1991). Працювала бібліотекарем СШ (1977–79, м. Зборів); учителем Великомихайлів. СШ (1984–85, Одес. обл.); на громад. роботі; кор., заст. ред. зборів. рай.

г. “*Прапор волі*”, відп. секр. (1987–99); від 1999 – ред. зборів. рай. г. “*Зборівська дзвіниця*”.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ПШЕНИЧНЯК

Петро Данилович (1932, с. Лиса, нині Підгаєц. р-ну) – громадський діяч. Чл. Юнацтва ОУН. 1948 заарешт., засудж. на 10 р. ув’язн., звільн. 1954. Закін. Львів. політех. ін-т (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював майстром електродільниці в м. Підгайці, діяльний у НРУ, очолював підгаєц. міськ. осередок Руху. Від 1992 – голова Підгаєц. рай. спілки політв’язнів і репресов., 1994 – голова Підгаєц. рай. упра-

ви *Братства вояків ОУН і УПА Поділ. краю "Лисоня"*. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

П'ЯЛА

Ярослава Павлівна (22. 05. 1961, с. Кровинка Тереховлян. р-ну) – громадська діячка. Сестра *О. Муца*. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Терноп. кооп. технікум (1984, нині кооп. торг.-екон. коледж), Київ. торг.-екон. ін-т (1990, нині ун-т). Працювала оператором Тереховлян. інформ.-обчислюв. станції (1979–80), на Микулинець. консерв. з-ді (1981, Тереховлян. р-ну), зав. торг.-роздріб. підпр-в у Терноп. рай. споживч. т-ві (1984–92), на підпр-вах "Галактика" (1992–96), "Залізничник" (1996–99). Від 1999 – дир. телерадіокомпанії "Тернопіль". Співзасн. Терноп. обл. громад. орг-ції "Репортер" (2004). Заст. голови Терноп. обл. орг-ції Партії регіонів (2006).

В. Левицький.

П'ЯСЄЦЬКА

Ангеліна Володимирівна (псевдо "Зухра"; 12. 02. 1927, Угорщина, за ін. даними Бережан. р-н – 04. 11. 1948, біля с., нині смт Великий Любін Гордоць. р-ну Львів. обл.) – учасниця національно-визвольних змагань, літераторка. Від 1928 проживала в с. Жуків, нині Бережан. р-ну. Навчалась у м. Бережани, в пром.-торг. школі у м. Золочів (нині Львів. обл.). Чл. Юнацтва ОУН (1942). Від 1944 – у підпіллі, кущова ОУН на Золочівщині. Зв'язкова провідника ОУН "Федора" (З. Терашковця), Край. провідника ОУН на зх. землях *Д. Мирона*. Авторка віршів та ін. літ. творів. Загинула у бою з підрозділом МДБ.

Б. Мельничук.

П'ЯСЄЦЬКИЙ

Андрій Львович (псевд. Дусько, крипт. Д.; 27. 08. 1909, с. Реклинець, нині Сокал. р-ну Львів. обл. – 25. 11. 1942, м. Львів) – вчений-лісівник, громадський діяч. Канд. біол. н. (1941). Закін. у Львові г-зію (1927), політехніку (1933, нині нац. ун-т "Львівська політехніка"). У серпні 1929 перебував із куренем Пласту "Лісові чорти" кілька днів у с. Більче-Золоте (нині Заліщиц. р-ну), де з *О. Кандибою-Ольжичем* проводив археол. розкопки печер. храм. поселення. 1940–41 – доц. Львів. політех. ін-ту. Міністр лісів в уряді *Я. Стецька* в липні 1941. Згодом – співорг-тор. Укр. ліс. НДІ у м. Львів. Автор наук. праць, монографії "Загальний нарис природно-історичної районізації західних областей України" (1941).

П. Бабій, Б. Мельничук.

"50 КРОСВОРДІВ"

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 рр. мовою раз на місяць. Засн. і шеф.-ред. *І. Тріль*. Видавці: видавн.-інформ. дім "Діана плюс" і ПП "Бялас Т. В.". Наклад (2009) – 27770 прим.

Б. Мельничук.

П'ЯТКІВСЬКА

Дарія Іванівна (31. 03. 1930, с. Денисів, нині Козів. р-ну) – громадська діячка. Дочка *І. та І.*, сестра *Б. Блажкевичів*. Працювала мед. сестрою. Співзасн. рай. осередку т-ва "Просвіта" (1989), орг-торка і кер. (від 1990) осередку Союзу українців у родин. селі. Збирала і пропагувала взірці укр. нац. одягу, характер. для Тернопільщини. Її стараннями родин. осідку Блажкевичів надано статус музею-садиби (1988). П. упорядкувала архів *І. Блажкевич*, опубл. низку спогадів про неї.

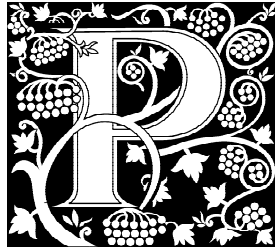
Я. Федик.

П'ЯТИЙ (ЧОРТКІВСЬКИЙ) КОРПУС УГА

– одне з п'яти вищих військових з'єднань УГА. Наказ про його формування на базі частин *Чортків. окруж. військ. команди* і новобранців видав начальний вождь УГА *О. Греков* 14. 06. 1919. Ком-р Чортків. корпусу – полковник *Г. Косак*. Штаб розташ. у м. Чортків. До корпусу мали належ. новосформ. за неповним штатом *16-а (Бучац.)*, *17-а (Чортків.)*, *19-а* і *20-а* бригади. Чортків. корпус створ. під час *Чортків. офензиви*, його бригади в оператив. плані підпорядков. 1-у і 2-у корпусам. Унаслідок польс. наступу формування 5-го корпусу не завершено; після переходу УГА за р. Збруч розформований.

М. Литвин (м. Львів).

РАВЕР

Кароль (Rawer Karol; 1852, м. Бережани – р. і м. см. невід.) – польський історик, педагог. Учительював у г-зії в м. Львів. Автор праць “Про методи та форми шкільної науки” (1879), “Назви та джерела Дунаю” (1880), “Про польську педагогічну літературу” (1881) та ін. публікацій.
С. Ткачов.

РАВЛЮК

Руслана Ярославівна (17. 04. 1968, с. Сверхівці Заліщиц. р-ну) – майстер народної творчості, вишивальниця. Нагороди міжнар. та всеукр. виставок. Закін. відділ. вишивки Вижницьк. уч-ща приклад. мист-ва (нині коледж, Чернів. обл.); навчалася у Вижницьк. філії Чернів. нац. ун-ту. Веде гурток вишивки в Будит. та юнац. творчості “Сузір’я” (м. Бучач). Роботи: ікони, одяг, нанно, рушники. Серед замовників – М. Сікора, І. Рудий, Р. Рудий.
Б. Мельничук.

РАГОЗА́

Михайло (справж. – Рогоза; бл. 1540, Волинь, за ін. даними Білорусь – 1599, м. см. невід.) – релігійний діяч. Перебував на Тернопільщині як православ. митрополит Київ., Галиц. і всієї Русі (від 1589), митрополит греко-катол. (від 1596). Дружні зв’язки з кн. К. Острозьким.
Б. Мельничук.

РАДЗІВОНЬСЬКИЙ

Ян (Radziwoński Jan; 17. 05. 1796, м-ко Будзанів, нині с. Буданів Тербовлян. р-ну – 25. 07.

1866, м. Краків, Польща) – польський лікар-офтальмолог. Д-р медицини (1824). Навчавсь у г-зії в м. Львів, медицину студював у Віден. ун-ті (1816–24, Австрія). 1825–66 – родин. лікар кн. *Потоцьких*. Учасник польс. повстання 1830–31. Зібрав вел. колекцію європ. живопису, яку заповів Ягеллон. ун-ту в Кракові. Автор наук. праць.

П. Гуцал.

РА́ДЗИХ

Надія Ярославівна (15. 02. 1974, с. Шельпаки Підволочис. р-ну) – майстер декоративно-ужиткового мистецтва (художня вишивка). Дочка С. Луків. Чл. НСМНМУ (2008). Гран-прі Терноп. обл. літ.-мист. конкурсу “Голос серця” (2007). Закін. Терноп. пед. ін-т (1997, нині ТНПУ). Працює в ЗОШ у с. Оріховець Підволочис. р-ну. Від 1997 – учасниця

худож. виставок у містах Київ, Тернопіль, смт Підволочиськ; персон. – у Тернополі (2007). Роботи: рушники, подушки, серветки, одяг й ін. Вироби Р. зберіг. у музеї в м. Чернівці, приват. колекціях в Україні й за кордоном.

А. Гриб.

“РАДІСТ”

– газета трудового колективу Тернопільського ВАТ “Оріон”. Вих. із січня 1989, згодом – неперіодично. Наклад у травні 1993 – 1000 прим.

Б. Мельничук.

РАДКОВСЬКИЙ

Євген Михайлович (04. 01. 1950, с. Клебанівка Підволочис. р-ну – 11. 11. 2005, там само) – журналіст. Закін. Львів. ун-т (1975, нині нац. ун-т). Учитель Клебанів. ЗОШ (1967–69); коректор, фотокор. підволочис. рай. г. “Збручанська зоря” (1969–71, нині “Гомін волі”); фотограф Терноп. міськпобуткомбіна-ту (1971–72); інструктор Терноп. обл.

ком-ту ДТСААФ (1972–74); кор., зав. відділу терноп. рай. г. “Шляхом Ілліча” (1974–84, нині “Подільське слово”); фотограф Терноп. райпо-буткомбінату (1984–90); від 1990 – випусковий, заст. відп. секр., зав. відділ. терноп. обл. г. “Відродження” (нині “Свобода”).

Б. Мельничук, М. Федечко.

РАДЬО

Людмила Несторівна (15. 08. 1976, с. Чернелів-Руський Терноп. р-ну) – педагог, філолог. Канд. філол. н. (2004). “Вчитель року Тернопільщини” (2007). Закін. філол. ф-т Терноп. пед. ун-ту (1998, нині ТНПУ). Від 1997 – вчитель укр. мови та літ-ри, 2007 – заст. дир. з наук.-метод. роботи школи-гімназії у смт Вел. Бірки Терноп. р-ну.

Б. Мельничук.

“РАДЯНСЬКЕ ЖИТТЯ”

– газета. Орган політвідділу Вичулків. МТС (Вичулки нині переймен. у с. Гончарівка Монастирис. р-ну). У ДАТО збір. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“РАДЯНСЬКЕ СЕЛЮ”

– газета. Орган Терноп. обл. ком-ту КПУ та обл. ради депутатів трудящих при Зборів. тер. виборч. колгосп.-радгосп. управління. У ДАТО збір. номери за 1962.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

РАДЯНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ДОГОВІР 1945

– угода про кордон між цими двома державами. Уклад. 16 серпня 1945 в м. Москва (нині РФ). Польс. уряд визнав факт приналежн. до СРСР західноукр. земель (Галичина, Зх. Волинь, у т. ч. тер. сучас. Терноп. обл.) і західнобілорус. земель. Однак у польс. державі залиш. споконвічні укр. землі – Лемківщина, Надсяння, Холмщина, Підляштя і невел. ч. пн.-зх. Галичини (тут кордон 1951 дещо змінений).

Б. Мельничук.

РАЙЗ

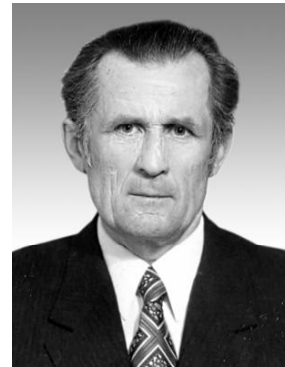
Тойвіз Хаймбейрович (07. 05. 1920, м. Кременець – 1982, м. Москва, нині РФ) – військовик. Учасник нім.-рад. війни. Орден Слави 3-го ступ. (1945). Закін. Кременец. 8-річну школу (1933). Працював у виконкомі Кременец. міськради. Від липня 1941 –

у ЧА; відзнач. в боях у Сх. Пруссії (нині Калінінград. обл., РФ) – закрив собою амбразуру нім. дзоту; важко поранений. Лікувався у Москві, де згодом працював у НДІ вірус. препаратів.

А. Пасько, Н. Халупа.

РАЙТЕР

Володимир Михайлович (псевда “Гнучкий”, “Тонкий”; 03. 05. 1921, с. Старичі, нині Яворів.

р-ну Львів. обл. – 29. 03. 2001, смт Козова) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Чоловік *М. Райтер*. Закін. семиріч. школу в с. Кальне, нині Козів. р-ну (1934). Діяльний у т-вах “Рідна школа”, “Пласт”, “Сільський господар”, “Союз українок”; приятелював зі *З. Штокалком*. Від 1938 – чл. ОУН (за реком. *М. Галаси*). 1939 в’язень Берези Каргузької. 1940–41 працював у Козові секр. у суді й прокуратурі, під час нім. окупації сприяв постач. прод. і пром. товарів для УПА на Волині. Від 1944 – у підпіллі як політвиховник і референт із пропаганди обл. Проводу ОУН і УПА. В січні 1946 Р. заарешт. органи НКДБ, ув’язн. у Чортків. тюрмі; засуд. до смерт. кари, яку замін. на 15 р. каторж. робіт. Покарання відбував у м. Норильськ (нині РФ), учасник повстання політв’язнів (1953); звільн. 1956. 1956–92 – виконроб на Козів. цукр. з-ді. Співавт. із *М. Райтер* кн. спогадів “Ми з трагічного покоління” (2004).

М. Райтер, Л. Щербак.

РАЙТЕР

Мирослава Петрівна (25. 05. 1926, с. Криве, нині Козів. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань, громадська діячка. Дружина *В. Райтера*. Навчалася у Бережан. г-зії (1939–44), де належ. до Юнацтва ОУН. Від 1944 учителювала в родин. селі, згодом – у с. Ценів (нині Козів. р-ну); допомогала бійцям УПА,

співпрац. з *І. Прокопишиним*. 1950 Р. заарешт. органи МДБ; засудж. на 10 р. В ув'язненні перебувала у Казахстані, прац. на проклад. колій, навантаж.-розвантаж. роботах, цегел. з-ді; звільн. 1956. Після поверн. додому – на Бережан. овочесуш. з-ді, згодом – бібліотекар у школі в смт Козова. Активістка нац.-патріот. заходів. Чл. Всеукр. братства вояків ОУН і УПА (2002). Співавт. з В. Райтером кн. спогадів “Ми з трагічного покоління” (2004).

Л. Щербак.

РАЙХ

Осип (1890, с. Вел. Глибочок, нині Терноп. р-ну – 14. 04. 1944, с. Бурачівка, нині належ. до м. Тербовля) – священник, громадський діяч. Закін. Терноп. укр. держ. г-зію, Львів. духов. семінарію. 1919 рукопоклад. у сан священника. 1919–25 – душпастир у с. Чернихівці, нині Збараз. р-ну. 1925–44 – парох в с. Ілавче, нині Тербовлян. р-ну, де створив Братства – Апостол. молитви, Щасливої смерті, Тверезості й Марій. союз. Катехит у місц. школі, голова осередку “*Просвіта*”, ініціатор спорудж. пам’ятника борцям за волю України (1929). 14 квітня 1944 Р. заарешт. органи НКДБ, розстріл. 1992 в с. Ілавче встановл. пам’ятник Р. і трьом ін. мешканцям села, розстріл. із ним.

Б. Головин.

РАКОЧА-БЛІНЬСЬКА

Ганна (02. 11. 1904, с. Настасів, нині Терноп. р-ну – 16. 11. 1961, м. Філадельфія, США) – педагог, громадська діячка. Навчалась у г-зії в м. Гмнд (Австрія), закін. г-зію сестер Василянок і ун-т у м. Львів. Учителювала в укр. г-зії у м. Чортків. Зібрала матеріали про говірку с. Струсів (нині Тербовлян. р-ну). 1944 виїхала до Австрії, вчителювала серед укр. переселенців у м. Зальцбург. Від 1959 – в США (міста Нью-Йорк, Філадельфія). Пед. діяльність (30 р.) спрямов. на зміцнення укр. нар. шкіл. Належала до Союзу українок, очолювала 43-й Відділ цієї орг-ції у США. Чл. Гол. ком-ту тербовлян із підготовки до вид. істор.-мемуар. зб. “*Тербовельська Земля*” (1968).

Г. Кушнерик.

РАКОЧІЙ

Йоан-Іван (06. 01. 1906, с. Настасів, нині Терноп. р-ну – 14. 09. 1999, м. Філадельфія, США) – кооператор, громадський діяч. Урядовець “Маслосоюзу” в м. Львів. Політв’язень польс. і нім. тюрем та концтабору Береза Картузька. Вояк 1-ї Укр. дивізії Укр. Нац. Армії, учасник боїв біля м. Броди Львів. обл. Після 2-ї світ. війни емігр. у США; проживав у Філадельфії. Діяльний у т-ві Броди-Лев і Укр. нар. союзу, довголіт. секр. його 371-го відділу.

Б. Пиндус.

РАКОЧІЙ

Михайло Миколайович (23. 03. 1898, с. Настасів, нині Терноп. р-ну – 24. 03. 1954, США) – громадський діяч. 1912 емігр. до США. Діяльний у робітн. русі. Чл. Соц. (1915) та Комуніст. (1919) партій США. Проводив організ. роботу в Союзі укр. робітників (від 1932) у містах Гудзон, Скрентен, Клівленд. Від 1934 – край. секр. Ліги амер. українців, заст. ред. г. “Українські щоденні вісті”. Під час 2-ї світ. війни – кер. Укр. ком-ту мед. допомоги СРСР у США.

Б. Головин, Б. Мельничук.

РАКУШ

Дмитро Васильович (псевдо “Сокіл”; 22. 02. 1924, с. Серединки, нині Терноп. р-ну – 04. 11. 1947, pobl. с. Довжанка, нині Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Брат *М. Ракуша*. Навчався в м. Тернопіль у г-зії “Рідна школа” (від 1937), 1941–43 – в укр. держ. г-зії. Чл. ОУН (1942), від 1943 – в УПА. Із сотнею “Буйні” УПА перебував у рейді за межами Тернопільщини. 1944 повернувся на рідні терени, де бойовик СБ; від 1945 – референт СБ Козлів. р-ну (нині належ. до Козів. р-ну). Оточ. підрозділ МДБ, застрелився після 9-год. бою.

Б. Пиндус.

РАКУШ

Ірина (09. 03. 1921, с. Слобідка Струсівська, нині с. Кам’янка Тербовлян. р-ну) – педагог, громадська діячка. Дружина *М. Ракуша*. Вчителювала у с. Буданів (нині Тербовлян. р-ну) і м. Тернопіль. Від 1944 – в еміграції у Зх. Європі, від 1948 – в США (міста Чикаго, Маямі). Діяльна в Укр. нар.

союзи, Укр. конгрес. ком-ті Америки, США, Укр. клубі в Маямі та ін. громад. орг-ціях. 1993 разом із чоловіком відвідала Україну, де пожертв. кошти на вид. укр. книг для дітей; орг-тори благодій. фондів.

Б. Пиндус.

“РАМПА”

– театр-студія у м. Тереховля. Створ. 1988 при культ.-освіт. уч-щі (нині вище уч-ще культури). Від 2002 – нар. аматор. колектив. Лауреат 1-го міжнар. та всеукр. театр. фестивалів. Серед етап. робіт – театралізов.-худож. дійства *А. Нечая* “Ісповідник віри”, присвяч. 110-й річниці від дня народження *Й. Сліпого*; “Земля, розп’ята на хресті”, приуроч. 60-річчю депортації українців із етніч. земель на тер. Польщі. Реж.-постановник – засл. діяч мист-в України *А. Нечай*.

Б. Петраш.

РАНЕВСЬКА

Фаїна Георгіївна (Григорівна; 27. 08. 1896, м. Таганрог – 19. 07. 1984, м. Москва, обидва нині – РФ) – російська актриса театру і кіно. Нар. арт. СРСР (1961). Держ. премія СРСР (1949, 1951). Сцен. діяльність від 1915. Працювала в москов. театрах. Знялась у кіно. 1948 приїжджала в м. Тернопіль на прем’єру в 3х. Україні х/ф “Мрія” (реж. М. Ромм), де грала гол. роль, зустріч. із глядачами.

Б. Мельничук, В. Сушкевич, Л. Щербак.

РАПА́ТІЙ

Дмитро Лукович (1906, с. Денисів, нині Козів. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Здобував у м. Львів пед. освіту. У родин. селі: кер. і орг-тор молодіж. т-в “Луг”, “Каменярі” та гуртка пластунів, діяльний у “Просвіті”. Працював фотографом, столяром, малярем, шевцем, пасічником. 1939 заарешт. польсь. влада. Від вересня 1939 – нач. терноп. міськ. міліції; відтак – нач. торг. бази. 1941 заарешт. органи НКВС. Перебував у тюрмі, в ув’язненні у Сибіру (нині РФ), де й помер.

Б. Мельничук, В. Хома.

РАСС

Теодор Саулович (03. 12. 1904, м. Кременець – 12. 11. 2001, м. Москва, РФ) – вчений-біолог, іхтіолог. Д-р біол. н. (1941), проф. Засл. діяч науки РРФСР. Почес. чл. Рос. акад. природ. наук. Держ. премія СРСР, чл. консультат. бюро ЮНЕСКО, Всесоюз. гідробіолог. т-ва, Географ. т-ва СРСР, Москов. т-ва дослідників природи, Морського біол. т-ва Індії, Географ. т-ва Перу. Від 1914 – у Москві, де закін. ун-т (1925). Працював н. сп. у Держ. океанограф. ін-ті, від

1948 – в Ін-ті океанології АН СРСР, одночасно – викл. Москов. міськ. пед. ін-ту, Акад. харч. пром-сті, на біолог. ф-ті Москов. ун-ту. Учасник наук. всесоюз. та міжнар. експедицій у Тихому, Атлант. та Індій. океанах (1938–65). Автор понад 350 наук. праць. Іменем Р. названі 4 види мор. риб.

П. Гуцал.

РА́ТИЧ

Володимир Пилипович (20. 10. 1892, с. Вербиця, нині Жидачів. р-ну Львів. обл. – 07. 01.

1969, м. Львів) – релігійний діяч. Брат *С.*, батько *Л. Ратичів*. Закін. Бережан. г-зію (1912), Львів. ун-т (1918). 1923 рукопклад. у сан священника. Пом. священника в с. Охримівці (нині Збараз. р-ну), згодом – у с. Грабовець, від 1933 – парох у селах Ступки та Романівка (всі нині – Терноп. р-ну). При церквах створ. б-ки, церк. братства, Марії. дружини, викл. релігію в школах. Декан Терноп. деканату УГКЦ. Переїхав до м. Львів, проживав нелегально; 1949–56 – діловод у СШ № 10. Таємно провадив душпастир. діяльність у катакомб. УГКЦ, за що зазнав переслідувань органів КДБ.

Б. Головин.

РА́ТИЧ

Орест Володимирович (16. 02. 1930, с. Грабовець, нині Терноп. р-ну) – інженер, науковець. Брат *Л. Ратича*. Закін. Львів. політех. ін-т (1953, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював механіком цеху, механіком, енергетиком корпусу з-ду “Львівсільмаш” (1953–57); ст. лаборантом, асист. каф. деталей машин (1957–62), ст. груп. інж. наук.-досл. лаб. (1962–67), асист., ст. викл. (1967–71), від 1971–96 – доц. каф. приладів точної механіки Львів. політех. ін-ту. Автор наук. статей, 2-х винаходів.

В. Барна.

РА́ТИЧ

Степан Пилипович (07. 08. 1890, с. Вербиця, нині Жидачів. р-ну Львів. обл. – 31. 07. 1968, м. Львів, похов. у м. Тернопіль) – священник, громадський діяч. Брат *В. Ратича*. Дитинство минуло у с. Лісники, нині Бережан. р-ну. Закін. Бережан. г-зію (1910), Львів. семінарію.

Рукопоклад. у сан священника 1919. У м. Тернопіль: со-трудник (пом. пароха, 1919–38), парох (1938–45), катехит г-зії “Рідна школа” (1933–39), де створ. Марій. дружину, співзасн. (із Ю. Крихом) та 1-й кер. духов. оркестру і хору. 1945 Р. заарешт. органи НКДБ, 1946 засудж. до 8 р. ув’язн. і 3 р. позбавл. прав із конфіскацією майна. Звільн. 1956, переїхав на поселення до м. В’яземськ Хабаров. краю (нині РФ), де відновив зв’язки з греко-катол. священниками, митрополитом Й. Слітим, який призначив Р. підпл. адміністратором Сх. Сибіру. Від 1960 – душпастирював у Львові та Тернополі. Реабіліт. 1991.

Б. Пиндус, о. М. Шаварин.

РАФАЇЛ

(рр. і м. н. і см. невід.) – релігійний діяч. Архімандрит. Ректор Волин. духов. семінарії в м. Кременець (1860–72).

Вас. Ханас.

РАХМІЛЬ

Віктор Григорович (06. 10. 1965, с. Горожанка Монастирис. р-ну) – економіст, податківець. Закін. Одес. ін-т нар. госп-ва (1988, нині екон. ун-т). Працював нач. ДПП Тисмениц. р-ну Івано-Фр. обл., нач. ДПП м. Івано-Франківськ (1990–2003), 1-й заст. голови, голова ДПА Івано-Фр. обл. (2003–05), головою правління ВАТ “Івано-Франківськгаз” (2005–07); від 2007 – голова КРУ в Івано-Фр. обл.

В. Барна.

РАЧКЕВИЧ

Олександра Григорівна (20. 01. 1938, с. Королівка, нині Борщів. р-ну) – педагог. Дочка Г. Ковпака. Відмінник нар. освіти (1979). Вих. методист (2006). Закін. Чортків. пед. уч-ще (1960), Рівнен. пед. ін-т (1971, нині гуманіт. ун-т). Від 1972 – викл. психології Чортків. пед. уч-ща. Автор навч.-метод. посібників і рекомендацій із психології школярів.

Г. Івахів.

“РЕАБІЛІТОВАНИ ІСТОРІЄЮ. КНИГА ПАМ’ЯТІ ЗБАРАЗЬКОГО РАЙОНУ”

– видання, що містить інформацію про людей цього краю та події на його теренах, які протягом тривалого часу були невідомі громадсь-

кості. Вид. 2006. Належ. до серії видань *Книги Пам’яті Тернопільщини*. 5 розділів: у 1-у – інформація про відомих людей краю; 2-у – спогади уродженців ниніш. р-ну; 3-у – матеріали про УСС із Збаражчини; 4-у – про чл. ОУН, вояків УПА, 5-й – світлини.

Б. Петраш.

“РЕАБІЛІТОВАНИ ІСТОРІЄЮ. ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ”

– видання, що містить інформацію про політичні репресії в краї впродовж усього періоду існування комуністичного тоталітарного режиму, архівні документи, спомини очевидців репресій і тих, хто був несправедливо засуджений і пережив жахи тюрем чи таборів. Вид. 2008. 5 розділів: 1-й – репресії комуніст. режиму Тернопільщини; 2-й – мовою документів; 3-й – спогади очевидців; 4-й – статті і нариси, 5-й – біограф. довідки про репресованих.

О. Івахів.

РЄБРИК

Михайло (10. 03. 1897, с. Беримівці, нині Зборів. р-ну – 23. 06. 1974, м. Торонто, Канада) – педагог, громадський діяч. 1917 замість батька вивез. у Сибір (нині РФ). Після повернення, 1918 – доброволець УГА. Навчався в г-зіях у містах Тернопіль (до 1917) та Золочів (нині Львів. обл.), в Львів. Укр. таєм. ун-ті (1925), після його ліквідації закін. Львів. польсь. ун-т. 4 р. вчителював у м. Калуш (нині Івано-Фр. обл.), від 1936 – у Бережан. г-зії: учитель класич. мов і зав. бурси. 1944 виїхав до м. Відень (Австрія); 1948 – до США (м. Торонто), де інспектор укр. шкіл; діяльний в УНО та Стрілец. громаді. 1973–83 з дружиною внесли пожерт. Укр. Канад. Фондації ім. Т. Шевченка, на буд-во храму св. Софії та Укр. Католич. ун-ту в м. Рим (1972, Італія), церкву св. Миколая в Торонто, на Патріарший Фонд у Римі та ін.

Н. Волинець, Б. Головин, Я. Мазурак.

РЄВА

Ігор Петрович (22. 11. 1952, с. Токи Підволочис. р-ну) – журналіст, публіцист, редактор. Чл. НСЖУ (1981). Закін. Київ. ун-ту (1981, нині нац. ун-т), ВПШ (1989, м. Київ). Від 1981 – ст. кор., зав. відділу економіки, заст. ред., 1995 – ред. г. “Наддніпряньська правда” (м. Херсон).

В. Барна.

РЄВАК

Василь (20. 09. 1968, с. Улашківці Чортків. р-ну) – різьбяр по дереву. Чл. НСМНМУ. Закін. Вишніц. вище уч-ще приклад. мист-ва (Чернів. обл.). Живе і працює у м. Чернівці.

Учасник виставок у містах Дубаї (Об'єдн. Араб. Емірати), Санкт-Петербург (РФ), Піла (Польща) та ін. Серед творів – плакетки, тарелі та ін.

Х. Весна.

РЕГЕЙ

Василь (04. 07. 1915, с. Мечищів, нині Бережан. р-ну – 06. 10. 1986, м. Калуш Івано-Фр. обл.) – діяч ОУН, політичний в'язень. Навчався в г-зіях у містах Бережани і Станіслав (нині Івано-Франківськ), у Варшав. ун-ті (Польща). Чл. ОУН (1936). Від осені 1939 – у Польщі, належ. до кер-ва ОУН у Варшаві. Влітку–восени 1941 в Пд. похід. групі ОУН діяв на Дніпропетровщині. Заарешт. гестапо, зумів утекти; надалі діяв нелегально. Від 1948 працював у Дрогобиц. пед. ін-ті на Львівщині. Заарешт. 1951, засудж. на 25 р. ув'язнення. Звільн. 1958. Від 1978 – в Калуші. Посмертно 1998 у Львові вийшла кн. Р. “Про себе і свій час”.

П. Гуцал.

РЕґА

Лев Іванович (26. 11. 1914, с. Дибще, нині Козів. р-ну – 12. 11. 2003, м. Бережани) – громадський діяч. Чл. ОУН (1933). Закін. Бережан. г-зію, навчався у Львів. богослов. акад. За політ. діяльність заарешт. 1933, 1938. Від вересня 1939 за завданням ОУН діяв у м. Краків (Польща), повернувшись до Бережан, переправив за кордон польс. секретні архіви, що здобули бойовики ОУН. Заарешт. гестапо. Від 1946 – на пед. роботі в с. Добросин (нині Жовків. р-ну Львів. обл.). 1949 заарешт., засудж. за політ. діяльність на 25 р. ув'язнення. Після звільн. проживав у Бережанах; автор спогадів.

Б. Мельничук, М. Пахолок.

“РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ І РОЗМІЩЕННЯ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ УКРАЇНИ”

– збірник наукових праць кафедри управління трудовими ресурсами і розміщення продуктивних сил Тернопільського національного економічного університету. Вих. щорічно з 1997 у вид-ві “Економічна думка”, введ. у перелік фахових із екон. наук. Голова редколегії – С. Качан; наклад – 300 прим.

Б. Мельничук, В. Файфура.

РЕГІОНАЛЬНІ ЛАНДШАФТНІ ПАРКИ

– природоохоронні рекреаційні території, виділені з метою збереження типових або унікальних природних комплексів та об'єктів, забезпечення умов для організованого відпочинку населення. Створ. рішенням Терноп. обл. ради, як

правило, без вилучення земель. ділянок, вод. та ін. природ. об'єктів у їхніх власників або користувачів. У Р. л. п. зберіг. цін. природ. та істор.-культур. комплекси й об'єкти, створ. умови для ефектив. туризму, відпочинку та ін. видів рекреац. діяльності в природ. умовах із дотриманням режиму охорони заповід. природ. комплексів та об'єктів. На тер. Р. л. п. проводять зонування з урахуванням властивостей природ. комплексів та об'єктів, їх особливостей. У Терноп. обл. функціон. три Р. л. п.: “Дністровський каньйон”, “Загребелля” і “Зарваницький”.

І. П'ятківський.

РЕДЛІХ

Францішек-Фридерик (Redlich Franciszek Fryderyk; 12. 02. 1896, м. Бережани – 13. 05. 1964, м. Лодзь, Польща) – польський лікар, вчений у галузі педіатрії. За походж. єврей. Д-р медицини (1921), проф. (1951). Навчався в г-зіях родин. міста та м. Відень (Австрія); 1914–15 вивчав медицину у Віден. ун-ті; мед. студії продовж. у містах Краків (Польща) та Рим (Італія). 1922–39 – асист. клініки у Львів. ун-ті. Від 1945 – у м. Лодзь, викл. в ун-ті, від 1951 – у мед. акад., 1958 – зав. каф. педіатрії.

П. Гуцал.

РЕДЬКО

Юліан Костянтинович (21. 05. 1905, с. Дернів, нині Кам'янсько-Буськ. р-ну Львів. обл. – 27. 05. 1993, м. Львів) – вчений-мовознавець, перекладач. Д-р філол. н. (1969), проф. (1971). Почес. чл. НТШ. 1918–19 проживав у м. Тернопіль. Закін. г-зію в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), Львів. ун-т (нині нац. ун-т), навчався в Укр. таєм. ун-ті в м. Львів. Від 1931 працював учителем укр. мови. Від 1945 – декан філол. ф-ту, 1959–63 – доц., проф. каф. укр. філології Львів. пед. ін-ту. Автор повісті “Дурні діти”, “Словника українських прізвищ” та ін.

В. Горбовий.

РЕЕМИГРАЦІЯ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– процес повернення людей у містя попереднього проживання. Істор. особливості екон. розвитку Тернопільщини зробили її традиц. джерелом труд. імміграції; 20 ст. виїждж. на сезон. заробітки в Німеччину, Литву, Францію, Канаду, Аргентину. Ситуація змінилась із поч. нім.-рад. війни. Для Тернопільщини характер. приклад рееміграції – повернення 1946–48 під впливом рад. агітації труд. емігрантів із Франції, куди вони виїхали у пошуках роботи 1920–30-ті. За станом на 01. 12. 1947 на Тернопільщині прожив. 657 реемігрантів: 47 родин і 99 одиниць

(363 чоловіків, 294 жінок та 176 дітей). Із середовища реемігрантів – актор *М. Безпалько*, літератор *М. Білий*, вчений-мовознавець *В. Матвійшин*, мистецтвознавець *О. Федорук*.

С. Ткачов.

РЕЙСС

Гнат (Ігнац) Станіславович (справж. Порецький Натан Маркович; 1899, м-ко, нині смт Підволочиськ – 04. 09. 1937, побл. м. Лозанна, Швейцарія) – радянський розвідник. Капітан держ. безпеки (1935). Орден Черв. прапора (1928). Навчався в г-зії у м. Львів, 1913 змушений був її залишити, працював на залізниці у родин. м-ку. Від 1919 – у м. Відень (Австрія), де закін. ф-т права ун-ту; тут Р. завербували представники Комінтерну, отримав псевдонім Людвіг. Чл. Компартії Австрії (1919). Вів розвід. діяльність у Польщі, був ув'язнений. 1914–25 пройшов у СРСР спец. курси при військ. академії. Працював у Німеччині, Австрії, Чехословаччині, Голландії. Від 1931 – співроб. іноз. відділу ОДПУ СРСР. 1932 очолив резидентуру рад. розвідки у Франції та Швейцарії. 1937 відмовився повернутися в СРСР. Вбила за наказом Й. Сталіна спец. чекіст. група. Після смерті Р. опублік. його лист у ЦК ВКП(б) від 17. 07. 1937, в якому Й. Сталіна звинувач. в узурпації влади і масовому терорі в СРСР.

П. Гуцал, С. Ткачов.

РЕЙХЕНБЕРГ

Антоній (07. 06. 1825, м-ко Горлиця, нині Польща – 23. 01. 1903, м. Тернопіль) – священник. Студіював теологію в м. Мюнхен (Німеччина), навчався тут в АМ; закін. духов. семінарію в м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща). 1867 рукопоклад. у сан священника; вступ. до монастиря Т-ва Ісуса (Орден єзуїтів). Від 1885 – в Тернополі. Опікувався хворими в лікарнях, убогими в сиротинцях, допомагав їм харчами, ліками. 1907 вдячні тернополяни споруд. на честь о. Р. будинок, в якому згодом був костюль отців єзуїтів (нині вул. Юліана Опільського).

Х. Весна, Г. Мельниченко.

РЕЛІГІЙНІ КОНФЕСІЇ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

(конфесія від лат. *confessio* – визнання, сповідь) – релігійні організації зі своїм віровченням, культурною практикою та організаційною структурою. Серед. 1930-х у Терноп. воєв-ві за конфес. приналежністю населення: 60,3% – греко-католики, 36,2% – римо-католики, 2,9% юдеї, 0,25% – лютерани, решта – п'ятидесятники, баптисти, свідки Єгови, бл. 400 осіб – православні. 1950 РПЦ наліч. 812 храмів, стільки

№	Назва церков та реліг. орг-цій	К-сть реліг. громад	К-сть монастирів	К-сть духов. навч. закладів	К-сть Священнослужителів	К-сть культ. будівель, крім орендов.
1	УПЦ МП	117	3	1	123	131
2	УПЦ КП	207	2	2	243	222
3	УАПЦ	286	1	1	72	258
4	УГКЦ	755	18	3	406	672
5	РКЦ	79	7	–	30	71
6	ВСОЄ християн-баптистів	15	–	–	15	16
7	Інші реліг. орг-ції християн-баптистів	2	–	–	2	1
8	ВСЦ ХВС (п'ятидесятники)	94	–	2	200	66
9	Інші реліг. орг-ції ХВС	10	–	–	10	–
10	Харизмат. реліг. орг-ції	7	–	–	7	5
11	Укр. конференція АСД	12	–	–	14	13
12	Свідки Єгови	21	–	–	42	7
13	Новоапостол. церква	1	–	–	4	1
14	Укр. лютер. церква	4	–	1	8	2
15	Об'дн. іудей. реліг. орг-цій	2	–	–	2	1
16	Реліг. орг-ції прогрес. іудаїзму	1	–	–	1	–
17	Т-во свідомості Крішні	1	–	–	1	–
	Усього в області:	1614	31	10	1180	1466

ж реліг. громад, де служили 389 священників, у т. ч. 150 громад і стільки ж священників із т. зв. волин. регіону обл.; римо-католики – 11 парафій, 6 священників; ЄХБ (баптисти) – 51 громада і майже стільки ж пресвітерів; ХВС (п'ятидесятники), які не визнали об'єднання 1944 ЄХБ з ХВС в єдину Всесоюзну Раду ЄХБ, мали 7 реліг. громад і стільки ж пресвітерів; число громад свідків Єгови через конспіративність неточне, могло бути понад 30. За даними Держ. архіву РФ, у березні 1951 з Тернопільщини вивезли в Іркут. обл. (нині РФ) 987 віруючих свідків Єгови. Тоді ж в обл. залишилося тільки 11 священників УГКЦ (для порівн.: 1945 – 339), нелегал. жін. чернецтва УГКЦ – майже 100 осіб, одна громада Адвентистів сьомого дня. 2006 в Терноп. обл. діяло бл. 20 різних конфесій:

Я. Стоцький.

РЕМЕЗА

Сильвестр Іванович (1914, м. Тернопіль – 30. 09. 2002, м. Оттава, Канада) – інженер. Картограф у штабі артилер. полку дивізії “Галичина”; учасник боїв на Сх. фронті та в Австрії. Від 1952 – в Канаді. Працював інж.-землеміром у федерал. уряді. Діяльний у Братстві колиш. вояків 1-ї Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. Як племінник *Б. Лепкого* створив при Альберт. ун-ті Вічний фонд С. Ремези (100 тис. дол.), признач. для підтримки музею Б. Лепкого, вид. його творів. Жертводавець на фонд “Діти Чорнобиля”, ж. “Вісті комбатанта” та ін. потреби.

У. Скальська.

**РЕПРЕСІЇ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ
В 20 СТОЛІТТІ**

(пізньюлат. *repression* – придушення, від лат. *gergere* – придушувати, приборкувати, стримувати, зупиняти) – каральні примусові заходи, що застосовують спеціально уповноважені державні органи (судові та позасудові). Вживають для б-би з політ. противниками (політ. репресії). Відповідно до Закону України “Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні” (1991) і постанови ВР України “Про тлумачення закону України “Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні” (1993) політ. репресії – це застос. держ. органами на підставі антигуман. й антидемокр. законів і внаслідок прямого беззаконня та свавілля примус. заходи, судові й позасуд. розправи та переслідування осіб за їх політ. діяльність, висловлювання та реліг. переконання. 1-й етап репресій на Тернопільщині – у період 1-ї світ. війни, з боку Австро-Угор. імперії, потім цар. Росії. Для українців війна була братовбивчою, адже наддніпрян. і зх. українцям довелося воювати у чужих їм арміях, за чужі для укр. народу цілі. Це сповна стосувалося і мешканців Тернопільщини, які змушені були нести армій. службу, дотримуючись присяги на вірність рос. цареві й австр. цісарю. На поч. війни австр. армія свої військ. невдачі приписувала зраді укр. народу. Його винищ. розстрілами, шибеницями та інтернували в табори на тер. Австрії, спалювали села. За твердж. сотника австр. армії О. Кузьми у кн. “Листопадові дні 1918 року” (Л., 1931), дуже постраждала Зборівщина, де залишилися 10 сіл, а населення змушене було жити в землянках. “Це, мовляв, щоби російським військам затруднити шлях”. Австрійці палили наші церкви, грабували безборонних мешканців. У пам’ять жителів рос. окупація краю 1914–17 увійшла під назвою “перші москалі” (“другі” – радянські, 1939). Після перемоги у галиц. битві 1914 рос. уряд вважав, що західноукр. землі приєдн. до імперії “навечно”. Тому вже наприкін. 1914 тут сформов. Терноп. губернію, що належ. до військ. генерал-губернаторства Галичини. Окупац. влада закрила всі газети, т-ва, культур. заклади і школи, вороже ставилася до укр. інтелігенції і УГКЦ, депортувала відомих людей у віддал. р-ни Росії, зокрема, в Росію – художника *М. Бойчука*, священника *В. Громницького*, дир. т-ва “Народна торгівля” *М. Турина*. 28. 06. 1919 польс. армія під команд. *Й. Пілсудського* розпочала контрнаступ, у ході якого захоплено значну тер. ЗУНР. Тисячі лю-

дей заарешт. й кинуті до в’язниць та конц. таборів. Лише в терноп. тюрмі у серед. серпня 1919 – бл. 1000 заарештованих. Протягом 05. 10. 1919 з Терноп. пов. потрапили за ґрати 2 тис. селян. У вересні 1920 Тернопільщину окупов. польс. війська. Нова влада відкривала правду про злочини, які чинила у липні–вересні 1920 карал. орган ГСРР “ГанКа” (“Галицька надзвичайна комісія”). Так, у Тернополі на цвинтарі, городах і в садах знайдено чимало трупів невинно замордов. жертв. Польс. влада провела мас. арешти серед тих, хто розбудовував ЗУНР, воював в УГА, був причетний до ГСРР. Репресії спрямов. насамперед проти старшин УГА та укр. інтелігенції. Їх вивозили з Тернополя до м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), де “судив” польовий суд. 01. 10. 1920 заарешт. укр. послі до польс. сейму *Д. Ладика* і *Л. Куницький*. Наприкін. листопада у Тернополі заарешт. 5 укр. адвокатів. До кримінал. відповідальності притягув. осіб, які працювали в ревкомах ГССР, навіть прибиральниць рад. установ. 2-й етап репресій – 1921–39. Розвиток польс.-укр. взаємин 1930-і характерний складними і трагіч. проблемами. Польс. уряд здійснив систему жорстких карал. заходів у відповідь на зростання нац. свідомості зх. українців, посилення їх визв. змагань. Одним із методів провед. репресій стала політика пацифікації (див. *Пацифікація*). Приводом були пожежі у госп-вах польс. поміщиків, колоністів та осадників, антидерж. протест. акції (поліція зафікс. 89 підпалів). 1932 в Тернополі засудж. на смерть *П. Голояда* і *Я. Пришляка* – за вбивство провокатора *В. Затирки*. 1938 відбувся суд. процес *В. Охримовича*, *С. Кутового* та ще 20 осіб за приналежність до ОУН. Нові хвилі репресій прокотилися Тернопільщиною 17. 09. 1939–22. 06. 1941, липень 1941–липень 1944. Взимку 1939–40 органи НКВС репресували, незалежно від нац. приналежності, службовців, діячів політ. партій та орг-цій, підприємців, інтелігенцію, замож. селян, учасників націоналіст. підпілля і тих, хто йому допомагав або співчував. Стали мас. депортації до Сибіру та ін. віддал. регіонів, арешти, катування й розстріли. Місц. тюрми переповнювали в’язнями (на 23. 06. 1941 в терноп. тюрмі – 1790 осіб). За різн. даними, жертви репресій (вбиті та ув’язнені) в Зх. Україні – від 10 до 20% населення. Тільки за ніч 12 на 13. 04. 1940 з Тернополя вивез. 2 тис. осіб. У ніч із 21 на 22. 06. 1941 НКВС проводило останню “чистку” неблагонадійних. До серед. липня німці окупували всю тер. області, запро-

вад. режим кривавого терору і свавілля: створ. концтабори і гето в містах Бережани, Тернопіль, Чортків й ін. насел. пунктах краю, де жорстоко катували і розстріл. непокірних та політ. неблагонадій. осіб. Особливо жорстоко фашисти поводилися передусім із євреями. У Петриків. і Янів. лісах побл. Тернополя закатували тисячі осіб. За даними Надзвич. держ. комісії з розслідування воєн. злочинів, тільки в Тернополі фашисти замордували 28 тис. осіб, а всього в області – понад 256 тис. мирних жителів і майже 23 тис. військовополонених. Циркуляром від 09. 06. 1942 губернатор “дистрикту Галичина”, який дислок. у Львові й управляв Тернопільщиною та Станіславщиною (нині Івано-Фр. обл.), суворо вимагав протягом року відправити до “фатерлянду” ще 25 тис. тернополян. І хоча молодь усіяла уникала неволі, тисячі осіб вимушено стали “остарбайтерами”. У результаті Проскурів.-Чернівців. і Львів.-Сандомир. воєн. операцій навесні та влітку 1944 ЧА вела бої на Зх. Україні. 15. 04. 1944 рад. війська здобули Тернопіль. У містах і селах обл. запрацювала на всю потужність репрес. машина НКВС, винищуючи насамперед еліту укр. нації. У краї розгорнулася насильн. колективізація селян. госп-в, за неприйняття якої майно конфісковували, родини відправляли на каторжні роботи в Сибір. Безневинним хліборобам інкримінували найтяжчі злочини – від звинувачень в укр. буржуаз. націоналізмі до підступного моделювання ворогів і колгосп. ладу – “злісних одноосібників” та “куркулів”. Масові депортації населення стали однією з гол. складових сталін. режиму в Зх. Україні. Під час однієї з таких акцій 26. 10. 1947 з Терноп. обл. виселено 5001 сім’ю (13508 осіб), а протягом 1944–50 – засудж. і висел. 110694 осіб. Масовим стало вербування західноукр. молоді для роботи на сході та півдні України. В березні 1949 на шахти Донбасу відправлено з Тернополя 600 юнаків. У зворот. напрямку їхали кер. парт. рад. працівники, російськомовні робітники, вчителі, які мали сприяти русифікації краю. Непоправних втрат зазнали ОУН та УПА (див. *Організація українських націоналістів на Тернопільщині (ОУН), Українська Повстанська Армія на Тернопільщині*). Хоча офіційно вважали, що після Львів. псевдособору (08–10. 03. 1946) УГКЦ не діє, на Тернопільщині духовну працю у підпіллі продовжували священники, які не перейшли на правосл. обряд (див. *Українська греко-католицька церква на Тернопільщині*). Їх переслідували, ув’язнювали, висилали у концтабори. 1946 к-сть

заарешт. священників досягала 800 осіб, тільки однієї ночі з в’язниць Тернополя вивез. до таборів праці понад 150 осіб. У рай. центрах та більших селах для б-би з “бандформуваннями” створ. “истребительные батальоны” (в народі їх прозвали “стробками”, “ястробками”). Криваву діяльність під виглядом вояків УПА продовж. підрозділи НКВС і МДБ. Про звірства “спецгруп” (вбивства, катування, гвалтування, граббежі мирн. населення) йшлося у “Доповідній записці про факти грубого порушення радянської законності в діяльності так званих спецгруп МДБ”, яку в лютому 1949 прокурор військ МВС відправив секр. ЦККП(б)У *М. Хрущову*. На тер. Тернопільщини населення підтримувало УПА. 1947 зафікс. 204 акції, 1948 – 282 збройні та збройно-політ. акції повстанців у Терноп. області. Мас. репресії проводили проти родин, запідозр. у співпраці з бандерівцями. Так, улітку 1948 наказом НКВС/КДБ за зв’язок із бандерів. підпіллям заарешт. Є. Карп’як – 10 р. ув’язнення; її родину 03. 03. 1950 висел. в м. Нижнеудинськ Іркут. обл., під постій. нагляд КДБ. Ще одна хвиля репресій – 2-га пол. 1960-х–70-і. У рамках б-би з дисидентами та правозахисниками тривали пошуки “антирадянських елементів”. 1961 за спробу організувати в с. Золотники (нині Тереховлян. р-ну) Укр. нац. партію (ініціатор створ. – Є. Богусь, колиш. “остарбайтер”, вояк дивізії “Галичина”), всіх учасників групи засудж. до максим. терміну ув’язнення. 1965 заарешт. *І. Герету*, *М. Чубатого* (за “антирадянську пропаганду й агітацію”; засудж. 5 і 4 р. (умовно), 1967 – *Б. Штойко* (за складене пародійне продовження до пісні “Черемшина”), 1972 – *С. Шабатуру*. 1969 органи КДБ викрили у м. Тереховля нелегал. групу учнів СШ № 1; підлітків звинуват. у пошир. антирад. листівок. Від 1972 навіть святкування ювілеїв *Т. Шевченка* перебувало під контролем органів КДБ. 22. 01. 1973 синьо-жовті прапори над м. Чортків підняли *В. Мармус*, *М. Мармус*, *П. Винничук*, *В. Сеньків*, *М. Лисий*, *М. Слободян*, *А. Кравець*, *С. Сапеляк* із с. Росохач. У вересні їх засуд. на різні терміни ув’язнення у політ. таборах Уралу і Мордовії. Репресії посилили спротив насел., зумовили громадян. активність (див. *Національно-визвольний рух на Тернопільщині (1956–91 рр.)*).

Н. Засць.

РЕРІХ

Микола Костянтинович (27. 09 (09. 10). 1874, м. Петербург, нині Санкт-Петербург, РФ – 13. 12. 1947, Нагар, долина Кулу, шт. Пенджаб,

Індія) – російський живописець, археолог, мандрівник, громадський діяч. Навчався в АМ у Петербурзі. Добре знав укр. мист-во, музику й театр; побував у м. Київ. Від 1916 – за кордоном, зокрема в Індії (від 1936). За ескізами Р. виконано мозаїки Троїц. собору *Почаїв. лаври* (1910).

Л. Щербак.

“РЕЦЕПТИ ВІД ОКСАНИ”

– серія журналів і тематичних випусків. Вих. у м. Тернопіль від 2003 рос. і укр. мовами. Належ. ж. “Выпечка”, “Консервирование”, “Торты”, “Салаты” (всі – 4 р. на рік, рос.), випуски “Анекдоти”, “Страви із фаршу”, “Страви наших читачів”, “Олив’є”, “Різотто”, “Салати і закуски” (всі – 2 р. на місяць; укр. і рос.). Наклад усіх ж. і вип. (2009) – 27770 прим. Засн. і ред. – О. Танасійчук. Шеф-ред. – І. Тріль. Вид.: вид.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”.

Б. Мельничук.

РЕШЕТУХА

Ірина Іванівна (07. 17. 1922, с. Байківці, нині Терноп. р-ну – 03. 03. 2009, с. Вел. Гаї Терноп. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Мати *Р. Решетухи*. Чл. ОУН. 23. 06. 1941 Р. заарешт. органи НКВС, перебув. у тюрмах у містах Тернопіль, Волочиск (нині Хмельн. обл.), Челябінськ (нині РФ). 1944 засудж. на 5 р. ув’язнення, 1946 звільн.; переїхала до Сталін. обл. (нині Донец. обл.); потім поверн. додому. 1950 заарешт. вдруге, вивезена у Томс. обл. (нині РФ). 1956 повернулася у Вел. Гаї. Працювала на цукр. комбінаті “Поділля”, в аптеці.

Б. Головин.

РЕШІТНИК

Дмитро (12. 09. 1923, с. Ценів, нині Козів. р-ну) – громадський діяч. Учасник нім.-рад. війни. Перебував у нім. полоні.

Від 1947 – у Вел. Британії. Діяльний у СУБ, Об’єдн. колиш. вояків-українців, СУМ, підрай. ексекутиві ОУН у м. Манчестер. Від 1951 – в м. Аделаїда (Австралія): 20 р. – виховник осередку СУМ, учасник хору “Гомін”. Чл. Укр. громади в Австралії та ін. орг-цій. Учасник добродій. акцій для допомоги Україні. Автор спогадів та ін. публікацій.

Х. Весна, Б. Мельничук.

РЖЕГОРЖ

Франтішек (15. 12. 1857, с. Стежери поблизу м. Градець-Кралове, нині Чехія – 06. 10. 1899, м. Прага, там само) – чеський етнограф і фольклорист. Дійс. чл. НТШ (1895) та ін. наук. т-в. 1877–90-і проживав у Галичині, де вивчав побут, гуцулів, бойків, лемків. Влітку 1897 побував у с. Денисів (нині Козів. р-ну) в *Й. Вітошинського*, зробив фото хору і духов. оркестру (за твердж. *І. Блажкевич*, уклав альбом зі світлинами), описав репертуар, жін. і чол. одяг хористів та місц. жителів. Автор бл. 120 праць і статей про нар. звичаї укр. населення Галичини. У Праз. пром. музеї створив укр. відділ, що згодом належ. до етнограф. відділу Нац. музею в Празі, де зберіг українознав. б-ка Р. Зустрічався й листувався з *В. Герасимовичем*, *В. Гнатюком*, *О. Кобилянською*, *Д. Лукіяновичем*, *І. Франком* та ін. 1890 передав б-ці т-ва “Просвіта” в м. Львів колекцію цінних книг.

О. Цуп.

РЖЕПЕЦЬКА

Марія (р. і м. н. невід. – 21. 05. 1987, США) – громадська діячка. Закін. Львів. ун-т. Співзасн. Пласту в учит. семінарії у м. Тернопіль. Вихл. в г-зі “Рідна школа” у м. Чортків. Перебув. в пересел. таборах у Німеччині; емігр. до Австралії (м. Сідней). Працювала в “Союзі українців”. Від 1954 – у США. 1955 вступила до СУА, 1959–62 – його голова, 1963–64 – голова Контрол. комісії, 1959–71 – референт нар. миства Гол. управи, згодом – прес. референтка, 1977–78 – секр. Округ. управи, від 1975 – секретарка. Від 1976 працювала в Укр. музеї (ред.), його меценат. Орг-тор мист. виставок, навчала вишиванню.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

РИБАК

Амвросій Миколайович (бл. 1860, с. Шумляни Вел., нині Шумляни Підгаєц. р-ну – 1927, с. Соснів, нині Тербовлян. р-ну) – громадський і церковний діяч, співак. Закін. Бережан. г-зію (1880). Студював теологію у м. Львів (1880–84); рукопоклад. у сан священника. Пом. пароха (1884–1908), парох (1910–27) у с. Соснів, нині Тербовлян. р-ну, у с. Утіховичі (1903–10), м. Перемишляни (обидва нині – Львів. обл.) 1903 орг-тор т-ва “Боян”. Учасник концерту в м. Львів 1904 на честь *М. Лисенка*. Співав у багатьох хорах, як соліст викон. тв. *Д. Боршнянського*, *Г. Генделя*, *В. Матюка*, *С. Монюшка* та ін. Підтримував творчі зв’язки зі *С. Крушельницькою*, *Д. Січинським*.

Н. Волинець, С. Колодницький.

РИБАК

Норберт (1897, м. Монастириська – 02. 07. 1975, м. Чикаго, США) – журналіст, публіцист, громадський діяч. Воював у *Легіоні УСС*, *Армії УНР*, УПА. Закін. г-зію в м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.), Карл. ун-т у м. Прага (1930, Чехія). Співзасн. т-в “Просвіта”, “Луг” у Монастириськах, інструктор “Просвіти” в містах Бучач і Сокаль (нині Львів. обл.), вів гуртки, диригував хорами, засн. духов. оркестру. Чл. УВО, ОУН. Політ. в’язень Берези Картузької (1934). 1944 виїхав до Німеччини (м. Равенсбург), де засн. укр. громаду, хор, театр. гурток, культ.-освіт. т-во; згодом – до США (м. Чикаго). Співред. тижневика “Українське життя”. Автор публікацій у періодиці, спогадів.

І. Гулей, Б. Мельничук.

РИБАК

Петро Іванович (12. 05. 1956, с. Денисів Козів. р-ну) – музикант, педагог, діяч культури. Засл. прац. культури України (2009). Галуз. нагороди. Закін. диригент.-хор. відділ Тербовлян. культ.-освіт. уч-ща (1974, нині вище уч-ще культури), Київ. ін-т культури (1978, нині нац. ун-т культури і мист-в). Працював у Тербовлян. культосвіт. уч-щі, обл. центрі нар. творчості, Козів. муз. школі. Від грудня 1994 – зав. відділу культури Козів. РДА. Автор і співавт. сценаріїв, метод. розробок.

Б. Савак.

РИБАК

Теодор Павлович (23. 10. 1886, с. Прошова, нині Терноп. р-ну – 1945, м. см. невід.) – інженер-залізничник. Навчався у Терноп. г-зіі, закін. Вищу залізнич. школу в м. Відень (Австрія). Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії на Італ. фронті. 1919 з УГА перейшов у Вел. Україну. Серпень–вересень 1920 в м. Тернопіль – заст. голови Галревкому з питань залізниці. Від 1921 – на різні інж. посадах на залізницях в Криму та м. Харків, 1929 – пом. нач. відділу експлуатації правління Омс. залізниці, 1937 – нач. план. відділу Воронеж. відділ. залізниці (нині РФ). Заарешт. органи НКВС, ув’язн. на 10 р. у ВТТ. Після серпня 1945 – доля невідома, найімовір., загинув. Реабіліт. 1989.

Є. Гасай.

РИБАК

Ярослав (псевдо “Дон”; 1928, с. Кривки, нині Тербовлян. р-ну – 1948, Підгаєщина) – учасник національно-визвольних змагань. Бронз. Хрест бойов. заслуги УГВР. Від 1944 – в УПА; учасник багатьох боїв. Працював при повіт. референтурі СБ, бойовик надрай. СБ. Загинув.

Б. Мельничук.

РИБАЧЕК

Михайло (20. 02. 1874, с. Оріховець, нині Підволочис. р-ну – 22. 05. 1926, м. Львів) – математик, педагог. Закін. г-зію в м. Тернопіль (1882), навчався в Краків. ун-ті (Польща). Викладав фізику і математику в г-зії у м. Коломия (1898–1907, нині Івано-Фр. обл.), згодом – в акад. г-зії у Львові. Від 1916 – дир. філії акад. г-зії, через відмову підписати заяву лояльності до Польщі переведений із посади дир. (1920) на посаду вчителя. Автор розвідок і рецензій у галузі математики.

Б. Пиндус.

РИБЦҀНИК

Ганна Михайлівна (06. 10. 1957, с. Блищанка Заліщиц. р-ну) – педагог, літераторка. Галуз. нагороди. Закін. Чернів. ун-т (1979, нині нац. ун-т). Працює вчителькою у с. Садки Заліщиц. р-ну. Авторка зб. поезій “На крилах радості і болю”, текстів пісень, зокрема на муз. *Т. Хмурича*. Вірші публікує з 1974 – в г. “Колос”, “Вільне життя”, ж. “Українська мова і література в школі”, “Тернопіль”, поет. альманасі “Вітрила-94”, антолог. вчител. поезії “Самоцвіти” та ін. виданнях.

В. Барна, Б. Мельничук.

РІДЕЛЬ

Іван (монаше – Йосиф; 13. 02. 1909, с. Вел. Глибочок, нині Терноп. р-ну – 1984, с. Вел. Гаї, там само) – священник. Закін. духов. семінарію ЧСВВ у Бучац. монастирі 1936. Висвяч. на ієрея, прийняв монашество. 1-у Службу Божу відслужив у Вел. Глибочку (1936). Не перейшов на рос. православ’я, за що був висланий у Сибір. Повернувшись, працював на асфальт. з-ді у Вел. Глибочку; таємно відправляв богослужіння. У *Медведика П. мемуар. музеї* зберіг. особисті речі о. Йосифа.

М. Сагайдак.

РИДЛІЦЬКИЙ

Теодозій Миколайович (05. 12. 1937, с. Вел. Березовиця, нині смт Терноп. р-ну) – спортсмен (греко-римська боротьба). М. сп. СРСР (1966). Закін. Львів. ін-т фіз. культури (1959). Багато-раз. переможець турнірів ДСТ “Спартак” та Всеукр. змагань із зим. плавання.

Г. Гунтік, В. Ігнатенко.

РИЖАК

Надія Василівна (08. 10. 1918, с. Митки Барс. р-ну, нині Вінн. обл.) – лікар, громадська діячка.

Засл. лікар УРСР (1964). Орден Труд. черв. прапора (1971), медалі. Депутат Копичинец. рай. (1950–54), Терноп. міськ. (1957–64) рад. Закін. Вінн. мед. ін-т (1945, нині ун-т). Від 1944 – зав. дит. консулт. в м. Чермерівці, нині смт Хмельн. обл.; 1945–

47 – гол. лікар Гусятин. р-ну; 1947–52 – зав. поліклініки Копичинец. рай. лікарні (Гусятин. р-ну); 1952–53 – гол. лікар Терноп. полог. будинку; 1953–80 – асист. каф. акушерства та гінекології ТДМІ; гол. акушер-гінеколог Терноп. обл. відділу охорони здоров'я. Автор наук. праць та ін. публікацій.

Л. Гута.

РІМАР

Лариса Іванівна (29. 05. 1971, с. Вел. Дедеркали Шумс. р-ну) – диригент, педагог, менеджер-економіст,

правозахисниця, громадська діячка. Почес. прац. туризму України (2003). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1990), Рівнен. ін-т культури (1995), ТАНГ (2002, нині ТНЕУ). 1995–97 – викл., згодом – дир. муз. школи у родин. селі, 1997–2001 – викл. Терноп. муз. школи № 2, 2002–03 – кер. відділу зовнішньоекон. діяльності ВАТ “Тернопіль-готель”, 2003–07 – дир. Західноукр. регіон. філії держ. підпр-ва “Національна туристична організація”. Від вересня 2009 – дир. комунал. підпр-ва Терноп. обл. ради “Тернопільський обласний інформаційно-туристичний краєзнавчий центр”. Від 2003 – голова Терноп. обл. громад. орг-ції “Спілка власників землі”. Чл. робочих груп із розроблення Статуту територіал. громади м. Тернополя, Координац. ради з питань розвитку підприємництва при ОДА. Автор та співавтор.

просвітниц. брошур “Влада і корупція. На допомогу сільським головам”, “Щоб контролювати, треба знати!” (обидві – 2008). Співавтор циклу навч. тренінгів для представників місц. самоврядування та громад. орг-цій. Автор статей у місц. та всеукр. ЗМІ.

Б. Мельничук.

РИМАРУК

Ігор Миколайович (04. 07. 1958, с. М'якоти Ізяслав. р-ну Хмельн. обл. – 03. 10. 2008, м. Львів) – журналіст, письменник. Чл. НСПУ (1984), АУП (1996), кер. цієї асоціації. Нац. премія ім. Т. Шевченка (2002), літ. премії. Закін. Київ. ун-т (1979, нині нац. ун-т). Працював у ред. газет та вид-вах у м. Київ. Автор низки зб. поезій. Тв. переклад. багатьма європ. мовами. Уклав антологію нової укр. поезії “Вісімдесятники” (1990, м. Едмонтон, США). Не раз перебував на Тернопільщині, учасник зльоту творчої молоді України 1985 в м. Тернопіль, всеукр. свята літ-ри “Прикарпатська мозаїка” в грудні 1989 у Монастирис. р-ні; мав творчі зустрічі з читачами у м. Кременець; після 2000 приїжджав до Буд. творчості *О. Смика* у Кременці. Обвинчався з Л. Андрієвською в церкві у с. Підлісці Кременец. р-ну.

В. Барна, Б. Мельничук.

“РІДНЕ ГНІЗДІЧКО”

– журнал. Вид. гуртка “Дитячий клуб”, створ. при Кременец. філії т-ва “Просвіта”. Вийшло: ч. 1, 1922; зберіг. у відділі рукописів ЛНБ.

М. Галушко, Б. Мельничук.

“РІДНЕ СЕЛЮ”

– газета. Вих. у м. Тернопіль 1990–93 укр. мовою двічі на місяць. Засн. – Терноп. обл. спілка спожив. т-в. Ред. – *С. Сірий*. Наклад (1993) – 15000 прим.

Б. Мельничук.

РІЗНИК

Іванна Павлівна (1915, с. Нараїв, нині Бережан. р-ну – 1941, там само) – учасниця національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Працювала вчителькою. 1941 Р. заарешт. органі НКВС; закат. у тюрмі в м. Бережани.

Б. Мельничук, Н. Мудра.

РІЗНИК

Степан Васильович (03. 12. 1953, с. Нараїв Бережан. р-ну) – громадський діяч. Закін. Львів. політех. ін-т (1975, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював ст. майстром у ВО “Запоріжтрансформатор” (1975–78), згодом – у ВО “Оріана” в м. Калуш Івано-Фр. обл. Від 1998 – міський голова Калуша.

В. Ханас.

РІЙ

Марцеля (псевд. – Галя Черноока; 1897, с. Юр'ямпіль, нині Борщів. р-ну – 07. 07. 1939, м. Вінніпег, Канада) – літераторка, громадська діячка. З дитинства – в Канаді (м-ко Гедешвил). Після переселення до Вінніпега діяльна в громад. житті: провід. чл. Жін. т-ва ім. Ольги, Жін. т-ва при соборі УПЦ, т-ва “Взаємна поміч”. Писала вірші-коломийки; авторка ін. публікацій.

Б. Мельничук.

“РІПА”

– газета. Рукопис. прес. орган Нового Львів. театру (“Інтимний орган домашнього тепла і розваги...”). Вих. від 1918. Ред. колегія редакторів: із міст Тернопіль, Борщів, Кам'янець-Подільський, Проскурів (нині Хмельницький), Вінниця. У фонді ЛНБ наявні ч. 1–7 за р. 1.

М. Галушко, Б. Мельничук.

“РОБІТНИЧА ГРОМАДА”**(Товариство українських робітників)**

– культурно-освітнє товариство в м. Тернопіль. Активно діяло 1930-і. Офіц. т-во утвор. у лютому 1930, однак є підстави вважати, що існує. 1920-і. В цей час “Р. Г.” – прокомуніст. орг-ція. Під впливом нац. пропаганди, зокрема завдяки І. Шиманському, І. Мітринзі та Р. Паладійчуку, 1928 націоналіст. рух молоді охопив “Р. Г.”. Голова “оновленої” “Р. Г.” – Д. Ладика, згодом – А. Клубок, І. Шумський, С. Козуб. Т-во влаштов. фестини, аматор. вистави, танц. вечори, функціон. б-ка, діяла футбол. секція. Найбільше чл. – 150.

В. Окаринський.

РОГ

Віктор Олександрович (21. 05. 1970, с. Погожа Криниця Ромен. р-ну Сум. обл.) – педагог,

громадський діяч. Закін. Сум. пед. ін-т (1993). Від 1990 – голова СУМ “Сумщина”, ред. г. “Троно”. Від 1994 – голова Сум. обл. орг-ції КУН, Молодіж. Нац. Конгресу (2001). Віце-президент істор. клубу “Холодний Яр”. Депутат молодіж. парламенту України, в молодіж.

уряді – міністр освіти та науки (1998–2000). Гол. ред. г. “Шлях Перемоги”. Заст. дир. Центру нац. відродж. ім. С. Бандери. Автор кн. “Не даймо

загубити майбутнє” (1999, 2000), “Молодь і націоналізм” (2003), “Життя для України” (2004), “Українофобія: п'ята колона та її ляльководи” (2008, 2009, всі – К.). Неоднораз. перебував на Тернопільщині, співпрац. з Б. Мельничуком, В. Уніятюм.

Б. Петраш.

РОГАЛЬСЬКИЙ

Войцех (Rogalski Wojciech; 10. 04. 1868, м-ко, нині смт Скала-Подільська Борщів. р-ну – 1940, м. Львів) – польський військовик, лікар. Закін. г-зію у м. Львів і мед. ф-т Ягеллон. ун-ту (м. Краків, Польща). 1897–1918 служив у австр. армії. Від грудня 1918 – у ВП, орг-тор сан. служби. 1920 – генерал-підпоручник, 1927 – генерал дивізії. Жив у м. Варшава (Польща). 2-а світ. війна застала у Львові, де заарештований.

С. Ткачов.

РОГОВСЬКИЙ

Василь (псевда “Варнак”, “Ганжа”; 1910, нині Терноп. обл. – 17. 02. 1944, між с. Слобідка та м. Стрий Львів. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1930-і). Ком-р рейдувочого відділу УПА та СУЗ. Окруж. провідник ОУН Тернопільщини, округ. проводу ОУН Стрийщини. Загинув від рук нім. жандарма.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

РОГОВЦЕВА

Ада Миколаївна (16. 07. 1937, м. Глухів Сум. обл.) – актриса театру і кіно, громадська діячка,

літераторка. Дружина К. Степанкова. Нар. арт. СРСР (1978) та України (1997). Герой України (2007). Ордени “За заслуги” 3-го ступ. (1997), Княгині Ольги 3-го ступ. (2002), Дружби народів (2007, РФ). Держ. премія України ім. Т. Шевченка (1981), театр.

премії та відзнаки. Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1959, нині ун-т театру, кіно і телебачення). 1958–95 – актриса Київ. нац. акад. театру рос. драми ім. Лесі Українки, з колективом якого гастролювала на Тернопільщині. Нині виступає з концерт. програмами. 1980–89 – викл. Київ. ін-ту театр. мист-ва; проф. Київ. нац. ун-ту культури і мист-в. Автор зб. поезій “Мамині молитви” (1996), кн. спогадів “Мій Костя”.

Л. Щербак.

РОГОЖІНСЬКИЙ

Василь Михайлович (1949, с. Вікно Гусятин. р-ну – 29. 10. 1998, там само) – журналіст, літератор, публіцист.

Закін. Львів. ун-т (1978, нині нац. ун-т). Працював на Львівщині ред. г. “Старосамбірський кур’єр”, відп. секр. г. “Прикарпаття”. Зазнав утисків рад. властей за зв’язки з родиною, яку за участь у нац.-визв. русі в Зх. Україні рад. влада вислала

до Сибіру. Змуш. виїхати зі сім’єю у Хабаров. край (нині РФ), де прац. на різн. роботах, згодом – заст. ред. г. “Рабочее слово” в м. Чегдомин. 1992 поверн. на Тернопільщину, прац. за спеціальністю. Автор віршів, нарисів (зокрема про *І. Франка*), оповідань, рецензій у ЗМІ. 2006 в м. Тернопіль вид. зб. віршів Р. “Журавлині ключі”.

Л. Легкий, Г. Чемера.

РОДЗІНСЬКИЙ

Херман-Юзеф (Rodziński Herman Józef; 06. 03. 1862, Скалат. пов., нині Підволочис. р-ну – 17. 12. 1925, м. Львів) – польський військовик, лікар. Генерал бригади (1921). Закін. г-зію у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), мед. відділ. Віден. ун-ту (Австрія). 1887–1918 служив у австр. армії, від 1914 – полковник. Від 1918 – у ВП.

С. Ткачов.

“РОЖЕВА ПАНТЄРА”

– дитячий танцювальний колектив, шоу-балет у м. Тернопіль. Створ. 2000 в ТАНГ (нині ТНЕУ) як підгот. група ексцентрик-балету “Т.А.Н.Г.о”, від 2004 – самост. танц. колектив; до 2008 назив. “Атеш” (з турец. мови – “полу-м’я”). Від 2005 – зразк. худож. колектив. Кер. – Л. Гриневич. Лауреат чем-ту України “Прем’єр-ліга 2006”, дипломант Всеукр. фестивалю сучас. хореографії “Червона калина” (2006), 5-го всеукр. фестивалю аматор. мист-ва (2007) та ін. Учасник понад 150 концертів і святк. дійств у Тернополі й області; гастролі у Польщі; записи у мист. телепрограмах, телеверсіях концертів.

Л. Щербак.

РОЖКО

Михайло Михайлович (ймовірно 1891, с. Васильків, нині Шполян. р-ну Черкас. обл. – 03.

02. 1963, с. Костомаровка Кокчетав. обл., нині Казахстан) – учасник національно-визвольних змагань. Хрест *С. Петлюри*. Офіцер *Армії УНР*. Учасник боїв, зокрема під Крутами (1918); 1-го та 2-го зимов. походів (1919–21). Закін. г-зію (1915), навчався на мед. ф-ті Київ. ун-ту (1916–18). 1926–40 мешкав у м. Почаїв, працював у *Свято-Успен. лаврі*, згодом відкрив медпункт у с. Лосятин (обидва нині – Кременец. р-ну). Чл. пасіч. кооперативи “Рожевий гай”, касир Укр. споживч. кооперативу Почаєва (1936-і). Зазнав утисків польс. влади. 1940 Р. заарешт. органи НКВС, засудж. на 25 р. ув’язнення; покарання відбув. у м. Ухта (нині Респ. Комі, РФ). В Казахстані: 1948 звільн., поселився у с. Усаковка (Кокчетав. обл.), 1949 заарешт. вдруге, покарання відбував у Карагандин. обл., де учасник *Кенгір. повстання* (1954); під час хрущов. “відлиги” звільн., оселився у с. Костомаровка, працював зав. медпунктом. 1961 відвідав родичів у Почаєві. Реабіліт. 1991.

Р. Квач, Н. Петровська.

РОЖУК

Олег Степанович (08. 09. 1960, Казахстан – 06. 10. 2006, м. Тернопіль) – підприємець, громадський діяч. Депутат міськ. ради

(1998–2002). Лауреат Всеукр. програми “Лідери регіонів” (2002). Канд. у м. сп. з баскетболу. Закін. Львів. політех. ін-т (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював на Терноп. комбайн. з-ді 1982–91: майстер,

в. о. нач. цеху. Від 1991 – у приват. бізнесі. Створив фірми: “Момент”, “МіФ”, “Поступ”, “Крок”, “Енігма”, “Ремеді ЛТД”, “Ремеді РК”, “Ремеді Р”. Ген. дир. і власник ТОВ “Ремеді Р” – мережі фірм. аптек “Гедеон Ріхтер”.

І. Дем’янова.

РОЗВАДОВСЬКИЙ

Олег-Григорій (11. 01. 1938, м. Тербовля) – художник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (1990–94). Закін. Тербовлян. школу робітн. молоді (1955), худож.-пром. уч-ще ім. Калініна у м. Москва (1967, нині РФ). Працював на будовах Тернополя, у шахтах Донбасу, на

цілині, на лісозаготівлі у Сибіру, понад 30 р. – у текстил. пром-сті Тернополя. Займався станк. малярством, графікою, геральдиком, розробл. сцен. костюми для хор. і муз. колективів. Учасник зб. кол. виставок, персон. – у містах Гавардо (2005, Італія), Київ

(2008). Картини Р. зберіг. у музеях і приват. колекціях в Італії, США, Франції, Швейцарії.

Б. Уніят, Г. Яворський.

“РОЗМАЛЬОВКИ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2002 укр. і рос. мовами раз на місяць. Засн. – І. Тріль. Ред. – О. Танасійчук. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

РОЗУМ

Руслан Іванович (13. 06. 1978, м. Бережани) – фахівець у галузі мобільних транспортних систем, винахідник.

Канд. тех. н. (2005). Кращий винахідник Терноп. обл. (2005). Закін. мех.-тех. ф-т ТДТУ (2001, нині ТНТУ). Від 2004 – інж.-програміст каф. машин та обладнання в АПК, 2005 – ст. викл., 2007 – доц. каф. інж. менеджменту ф-ту аграр. економіки і менеджменту ТНЕУ. Автор бл. 30 наук. праць, метод. посіб., статей. Має 14 патентів на винаходи в галузі с.-г. техніки. Кер. студ. загону ТНЕУ з ліквідації наслідків повені в смт Коропець Монастирис. р-ну (2008).

Л. Щербак.

РОЙ

Федір-Теодор (25. 02. 1874, с. Забойки, нині Терноп. р-ну – 19. 01. 1943, м. Бережани) – пасічник, публіцист. Останній із трьох сеньорів укр. пасічників. Закін. г-зію, учит. семінарію в м. Тернопіль. До 1919 – нач. скарбов. уряду

в Бережанах; від 1904 займався бджолярством. Від 1913 – чл. Ради Край. т-ва укр. пасічників у Тернополі. Ув’язн. за політ. діяльність. 1920 виїхав у Сх. Україну, 1921–35 – в м. Вінниця: лектор із бджільництва в с.-г. школі, 1931–35 – в обл. школі бджільництва, де організ. навч.-дослід. пасіку. Від 1935 – н. сп. с.-г. дослід. станцій у м. Москва (нині РФ). Перед 2-ю світ. війною повернувся до Бережан, працював у скарбов. уряді. Автор кн. “Порадник пасічника” (1929); дописував до ж. “Український пасічник” та ін. період. видань.

Б. Рудка, М. Рудковський.

“РОКСОЛАНИ”

– аматорський колектив, тріо бандуристок-сестер Віри, Надії та Любові Лобурів. Засн. 1996

при Зборів. дит. муз. школі, вдосконал. майстерність гри в колективі бандуристів під керівм. О. Мочули у ТНЕУ. Переможець 2-го обл. фестивалю-конкурсу кобзар. мист-ва “Кобза” (травень 2008), дипломи 18-го Всеукр. фестив. кобзар. мист-ва “Дзвени, бандуро!” та фест. “Музична весна в Артеці” (обидва – 2009, м. Ялта, АР Крим), Всеукр. фест. пісні “Байда” (2009). Учасник ляльк. вертепу, який організ. парафіяни греко-катол. храму Новомучеників укр. народу (від 2004, м. Зборів) та ін. У репертуарі – обробки укр. нар. пісень, інструмент. композиції, духов. музика, пісні сучас. авторів.

М. Євгенська.

РОМАН

– великий за обсягом, складний за побудовою епічний прозовий чи віршований твір. Для нього характерні панорам. зображ. дійсності, багатоплановість на фабул. та сюжет. рівнях розвитку конфлікт. ліній, ускладненість простор.-час. взаємозалежн., поліфоніч., часто уповільн. розповідь, котра супроводж. худож. висвітл. актуал. проблем зовн. і внутр. світу. У Р. широко охопл. події певн. епохи та багатогранно й у розвитку змальов. вел. к-сть персонажів. Автор докладно розкрив. історію формув. характерів героїв твору, описує їхній побут і психологію, працю, б-бу в складн. житт. ситуаціях за тривалий проміжок часу, важл. істор. події, соц.-клас.

й нац. відносини тощо. Р. має кілька гол. сюжет. ліній, що взаємопереплітаються. Іноді кілька Р. одного автора пов'яз. ідей. задумом, сюжетом, образами персонажів, тоді розрізн. дилогію, трилогію, тетралогію і цикл романів. За тематикою Р. – соціальні, соц.-побут., родин.-побут., істор., военні, філос., психол., фантаст., сатир., пригодниць., утопіч. та ін. За типом написання виокремл., наприклад, бальзаківський, фолкнерівський, самчуківський Р. У літ-рі Тернопільщини пошир. від кін. 19 ст. Серед письменників-уродженців краю, котрі творили у жанрі Р., – Ш.-Й. Агнон, Р. Андріяшик, І. Гермаківський, В. Гжицький, І. Демчишин, П. Ковальчук, Юліан Опільський, Ю. Покальчук, Б. Хижняк. Нині традиції жанру продовжують О. Волков, Л. Гонтарук, А. Дністровий, Л. Різник, Л. Романчук, Д. Сивицький, В. Тракало, В. Фольварочний та ін.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

РОМАН МСТИСЛАВИЧ

(бл. 1152, м. н. невід. – 19. 06. 1205, м. Завихвост, нині Польща; похов. у м. Володимир-Волинський, нині Волин. обл., за ін. даними – у м. Галич, нині Івано-Фр. обл.) – полководець, політичний діяч. Князь володимир-волин. (1170–87, від 1188), галиц. (1188, від 1199). Після смерті Я. Осмомисла (1187) передав Володимир.-Волин. княз-во братові Всеволоду, прилучився до б-би за Галиц. престол. 1188 оволодів м. Галич, згодом під натиском військ угор. короля Бели III залишив галиц. землі. 1195–96 приєднав до Волині Болохівську волость (землі у верхів'ях річок Пд. Буг та Случ). 1199 об'єднав галиц. та волин. землі в *Галиц.-Волин. державу*, до якої серед ін. належ. *Теребовльське* і *Шумське* удільні княз-ва. 1202 поширив вплив на Київ. землю, від його імені 1201–04 (з перервами) в Києві правив *Інґвар Ярославич*. Ініціатор реформ т. зв. доброго порядку, що мали зупинити процес розпаду *Київ. Русі* на удільні княз-ва, однак через опір ін. князів пропозиції Р. М. не були реалізовані.

В. Левицький.

РОМАНІК

Мирон Романович (03. 08. 1954, с. Забойки, нині Терноп. р-ну) – економіст. Галуз. нагород. Закін. ТФЕІ (1975, нині ТНЕУ). Працював контролером-ревізором, ст. контролером-ревізором, гол. контролером-ревізором, нач. відділу КРУ (1975–95, усі – Мін-во фінансів України); нач. упр. внутр. ревізій (1995–99), від 1999 – дир. ревіз. департаменту НБУ (м. Київ).

В. Барна.

РОМАНИШИН

Ольга Михайлівна (17. 09. 1964, с. Ставки Підволочис. р-ну) – лісівник, педагог. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об'єдн. “Свобода” (2006). Закін. Кременец. лісотех. технікум (1981–84), Укр. агротех. ун-т у м. Київ (1991, нині нац. аграр. ун-т), Нац. аграр. ун-т (2001). Працювала техніком, пом. таксатора на лісовпоряд. підпр-ві “Ліспроект” (1984–86), комірником у лісомислив. госп-ві в м. Бережани. Від 1989 – в Бережан. агротех. коледжі (нині агротех. ін-т): лаборант (1989–91), викл. (від 1991).

В. Левицький.

РОМАНИШИН

Петро (02. 10. 1910, м-ко, нині с. Старий Миллятин Буськ. р-ну Львів. обл.) – композитор, релігійний діяч. Д-р філології (1980). Студював у Богослов. акад. у м. Львів (1929–35), Вищій муз. школі у м. Відень (1942, Австрія) і церк. музику в м. Берлін (Німеччина). 1935 рукопоклад. у сан священника. Душпастир у селах Озерна (нині Зборів. р-ну), Миллятин (нині Городец. р-ну Львів. обл.) та м. Тернопіль. Соліст хору семінаристів Львів. Богослов. акад. Під час 2-ї світ. війни – священник у Відні, 1941–45 – орг-тор і парох укр. парафії у Берліні, де заарешт. органи НКДБ. Від 1947 – священник в Канаді (міста Вінніпег та ін.), диригент хорів. Від 1985 – духівник Духов. семінарії в м. Оттава. Автор церк. музики, зб. “Марійські проповіді” (1949), “Недільні і святочні проповіді” (1968, англ.), статей.

Б. Мельничук.

РОМАНИШИН

Роман Прокопович (06. 05. 1914, с. Рибники, нині Бережан. р-ну – 21. 02. 2000, м. Норт Порт,

США) – педагог, громадський і церковний діяч. Навчався в г-зії у м. Бережани, вчит. семінарії у м. Тернопіль. Працював учителем у родин. селі, селах Саранчуки і Котів (обидва нині – Бережан. р-ну). Після 2-ї світ. війни емігр. до Австрії, відтак – у таборах для переміщ. осіб у Німеччині. Від 1949 – в США (міста Вермонт, Гартфорд). Від 1970 – вчитель, проф. Малої духов. семінарії у м. Стем-

форд; 1985 переїхав до Норт Порту, де співзасн. парохії УГКЦ, голова місц. відділу Укр. Патріарх. т-ва. У Гартфорді – співорг-тор і дир. школи українознавства, діяльний у т-вах емігрантів, кер. відділу Укр. конгрес. ком-ту Америки; чл. Ком-ту побудови пам'ятника *Т. Шевченкові* у Вашингтоні.

Б. Пиндус, Ю. Романишин.

РОМАНКО

Іван Миколайович (20. 01. 1930, с. Добрівляни, нині Заліщиц. р-ну) – диригент, педагог. Брат *М. Романка*. Закін. Чернів. обл.-кредит. технікум (1949), Київ. консерваторію (1955, нині нац. муз. акад.). Працював у м. Заліщики, кер. хору “Добровляни”. У м. Тернопіль: викл. муз. школи (1955–59), муз. уч-ща, 1968–89 – диригент ансамблю пісні й танцю ВО “Ватра”. Не раз кер. звед. хорами Тернополя під час свят. імпрез. 1990–2003 – диригент нар. хору в с. Біла Терноп. р-ну. Автор муз. творів.

І. Дула.

РОМАНКО

Михайло Миколайович (26. 09. 1935, с. Добрівляни, нині Заліщиц. р-ну) – хоровий диригент, педагог. Брат *І. Романка*. Закін. Львів. консерваторію (нині нац. муз. акад.). У м. Чернівці: викл. хор. дисциплін муз. уч-ща; кер. хору пед. уч-ща (1959–63), самодіял. нар. ансамблю пісні й танцю мед. ін.-ту (1964–80), хору “Барвінок” (1984). Концерт. поїздки з худож. колективами у міста Москва, Твер (обидва нині – РФ), Вінниця, Хмельницький та ін. Учасник обл. конкурсів, фестивалів. Автор муз. творів.

Б. Мельничук, М. Федечко.

РОМАНОВИЧ

Андрій Васильович (06. 09. 1972, с. Колиндяни Чортків. р-ну) – спортсмен (волейбол), тренер. Тренував команди “*Галичанка-Галекспорт*” (м. Тернопіль), яка здобула сріб. нагороди чем-ту України серед жін. команд (2006); “*Осмос-Дніпро*” (м. Могилів), “*Атлант*” (м. Барановичі, обидва – Білорусь). Від 2005 – пом. гол. тренера нац. зб. України, 2007 – гол. тренер молодіж. зб. України.

В. Левицький.

РОМАНОВИЧ

Григорій (рр. і м. н. та см. невід.) – переписувач духовних творів, книжник. Служив при церкві св. Архистратига Михаїла у с. Влащинці, нині Лановец. р-ну. 1726 переписав кн. духов. співів “Ірмологіон”. Нині оригінал рукопису – в Держ. б-ці РФ (м. Москва, нині РФ).

В. Барна.

РОМАНОВИЧ

Роман Теодорович (10. 08. 1942, с. Голешів Жидачів. р-ну Львів. обл.) – скульптор. Чл. НСХУ (1977). Закін. вище худож.-пром. уч-ще в м. Ленінград (1978, нині Санкт-Петербург, РФ). Не раз перебував у творчих поїздках на Тернопільщині; автор пам'ятника *Т. Шевченку* в смт Коропець Монастирис. р-ну (1990).

Б. Мельничук.

РОМАНОВИЧИ

– династія (див. *Данило Галицький, Лев Данилович, Лев Юрійович, Юрій І Львович, Шварно Данилович*).

РОМАНСЬКИЙ

Іван Васильович (02. 10. 1960, с. Стрілківці Борщів. р-ну) – педагог, краєзнавець. Закін. філол. ф-т ТДП (1989, нині ТНПУ). Від 1985 – вчитель укр. мови та літ-ри Стрілковец. ЗОШ. Автор краєзн. статей та ін. публікацій у ЗМІ. Співавт. кн. “Село на нашій Україні. До 600-річчя першої писемної згадки про село Стрілківці” (2009).

Б. Рокочий, В. Уніят.

РОМАНСЬКИЙ

Ізидор Володимирович (23. 03. 1947, с. Струсів Тербовлян. р-ну) – фотокореспондент, громадський діяч. Чл. НСЖУ (1986). Делегат 6-го з'їзду НСЖУ. Закін. Терноп. ПТУ облпобутупр. (1969), Буцац. радгосп-технікум (нині аграр. коледж), нар. ун-т у м. Москва (нині РФ). Працював фотографом у райпобуткомбінаті (1969–71, м. Тербовля); від 1971 – фотокор. тербовлян. рай. г. “*Трудова слава*” (нині “*Воля*”). Фотографії Р. опубл. в обл. і рай. ЗМІ, книгах, альманахах, фотоальбомах.

Г. Миколаєнко.

РОМАНЦІВ

Олександр Степанович (11. 02. (за паспортом – 12. 08.) 1965, с. Берем'яни Буцац. р-ну) – громадський діяч. Депутат Терноп. міськ. ради (1990–94, 2002–06). Закін.

Бережан. технікум механізації та електрифікації с. госп-ва (1984, нині аграг. техн. ін-т Нац. аграр. ун-ту), ТАНГ (1996, нині ТНЕУ). У м. Тернопіль: слюсар-монтажник, інж.-технолог ВО

“Ватра”, пом. голови Терноп. міськ. ради (1992–94), спеціаліст інформ.-аналіт. відділу обл. центру соц. служб для молоді (1994–95), дир. міськ. центру соц. служб для молоді (1995–97), нач. відділу у справах сім'ї та молоді міськ. ради (1997–2006). Від 2008 – кер. окруж. секретаріату Терноп. обл. орг-ції “Єдиний центр”. Голова міськ. орг-ції націоналіст. Спілки Укр. Молоді (СУМ, 1990–92), міськ. орг-ції СУМ (1995–96).

Г. Івахів.

РОМАНЧУК

Марія Михайлівна (15. 09. 1953, с. Жнибороди Буцац. р-ну) – журналіст, педагог, господарник. Чл. НСЖУ (1994). Депутат Лановец. рай. ради (від 2008). Закін.

Львів. ун-т (1978, нині нац. ун-т), Івано-Фр. пед. ін-т (1986, нині Прикарпат. нац. ун-т). Працювала коректором, літ. прац., відп. секр. буцац. рай. г. “Перемога” (нині “Нова доба”);

вчителем, зав. дитсадка, заст. голови правління колгоспу; на громад. роботі (1970–90); кор. лановец. рай. г. “Будівник комунізму”, від 1990 – зав. відділ. радіоінформації г. “Голос Лановеччини”; 1995 – дир. рай. радіомовлення (м. Ланівці); 1994–2000 – учитель Печірнян., Молотків. ЗОШ 1–2 ступ. (Лановец. р-ну, за сумісн.). Учасниця нар. хор. капели “Волинь”. Автор публіцист. статей у рай. і обл. ЗМІ.

Б. Мельничук.

РОМАНІЮК

Августин (1902, с. Мишків, нині Заліщиц. р-ну – 21. 10. 1967, Канада) – громадський діяч. Від 1912 – в Канаді (ферма в окрузі Ледвин, пров. Манітоба). Згодом – власник готелю в м. Рівертон. Діяльний в укр. громад. орг-ціях. Автор кн. “Мої піонерські пригоди в Канаді”.

Б. Мельничук.

РОМАНІЮК

Анатолій Миколайович (26. 02. 1955, с. Миньківці, нині Дунаєвец. р-ну Хмельн. обл.) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (1994). Закін. Терноп. мед. ін-т (1980, нині ТДМУ). Працював у цьому ВНЗ асист. каф. патол. анатомії. Від 1994 – зав. каф. патол. анатомії мед. ф-ту Сум. ун-ту. Автор бл. 100 наук. і навч.-метод. праць.

І. Квік.

РОМАНІЮК

Антін (рр. і м. н. та см. невід.) – громадський діяч. Брат *Я. Романюка*. Закін. Терноп. укр. г-зію. Пластун-розвідувач 28-го куреня пластунів-юнаків ім. *Д. Байди-Вишневецького* в м. Тернопіль. Співзасн. куреня старших пластунів “Могікани” (1927). Активіст націоналіст. гуртків у г-зії, чл. Юнацтва ОУН. Діяльний у підпіл. Пласті, молодіж. орг-ції “Орли”. Співорг-тор літніх вихов. таборів для молоді. В'язень польсь. концтабору Береза Каргузька (липень 1934–березень 1935). Подал. доля невідома.

В. Окаринський.

РОМАНІЮК

Богдан Васильович (15. 06. 1946, с. Голотки, нині Підволочис. р-ну) – правник. Генерал-майор міліції. Канд. юрид. н. Відзнака МВС України – “Хрест слави”. Закін. Львів. ун-т (1971, нині нац. ун-т). Працював в органах міліції: від слідчого РВВС до 1-го заст. нач. гол. слідч. упр. МВС України в м. Київ. 1994–97 – нач. УМВС України у Львів. обл., згодом – 1-й заст. кер. Міжвідом. НДІ з проблем б-би з організов. злочинністю. Автор і співавт. наук. праць, монографії “Сучасні теоретичні та правові проблеми використання спеціальних знань у досудовому слідстві”, посібників.

П. Гуцал.

РОМАНІЮК

Іван Семенович (21. 02. 1902, с. Новий Тараж, нині належ. до м. Почаїв Кременец. р-ну – 30. 10. 1995, м. Почаїв) – кооператор, громадський діяч. Навчався в Кременец. г-зії. Волос. писар, пом. адвоката. Чл. надзир. ради кооперативів краю, Укр. банку. Діяльний у “Просвіті”, драмгуртку. Співорг-тор у Почаєві Укр. культ.-ос-

віт. т-ва (1936), засн. книгарні “Громада” (діяла до 1939). Заарешт. 1940, засудж. на 8 р.; ув’язн. відбував у м. Норильськ (нині РФ). Звільн. 1946; реабіліт. 1991. Повернувшись до Почаєва, працював бух. плодоовоч. комбінату. Спів-орг-тор цегельні, взут. ф-ки. Автор спогадів, статей про кооп. рух.

Г. Чернихівський.

РОМАНІЮК

Ксеня Микитівна (1914, м. н. невід. – 1986, с. Голотки Підволочис. р-ну) – майстриня-килимарниця. Сріб. медаль ВДНГ у м. Москва (1975, нині РФ). Ткац. мист-ва навчалася від брата. Працювала у колгоспі та килимарницею-надомницею від Терноп. худож.-майстерень Худож. фонду України (1970–80). Від 1975 – учасниця виставок у містах Тернопіль, Київ, Львів, Москва. Вигоовляла декор. квітк.-геометр. килими. Тв. зберіг. у приват. колекціях.

А. Гриб.

РОМАНІЮК

Людмила Мусіївна (23. 08. 1947, м. Тернопіль) – викладач, концертмейстер, концертний виконавець. Викл.-методист (2004). Лауреат конкурсу піаністів-викладачів Західносибір. регіону (1974; м. Свердловськ, РФ). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1966), Львів. консерваторію (1971, нині нац. муз. акад.). Працювала викл. Терноп. муз. уч-ща (до 1973, від 1975), 1973–75 – викл. муз. уч-ща в м. Тюмень (РФ). Підготувала понад 100 піаністів. Автор наук.-метод. статей, опубл. в Україні й за кордоном. Від 1963 виступала на сцені філармонії й акад. драм. театру, зокрема: сольний концерт у Терноп. філармонії (1996): тв. Л. Бетховена, Ф. Шопена, М. Колесси; благодій. концерт, ювілею Дж. Верді (2004), цикл концертів із творів Ф. Шопена в музеї Ю. Словацького і в залі обл. гуманіт.-пед. ін-ту (обидва – 2006, м. Кременець), тв. Г. Генделя, Ф. Мендельсона, Ф. Шопена – в ТОКМ (2007) і Терноп. обл. б-ці для юнацтва (2008).

Т. Сеніна, Є. Удін.

РОМАНІЮК

Микола (15. 04. 1892, с. Розношинці, нині Підволочис. р-ну – 16. 11. 1950, м. Торонто, Канада) – правник. Від 1914 – в Канаді (м. Ед-

монтон), де долучився до розбудови Ін-ту ім. М. Грушевського. 1916 – настоятель Бурси ім. А. Коцька у м. Вінніпег. 1925 закін. правн. студії; прийнятий до адвокат. палати. Провадив адвокат. канцелярію у м. Вегревил; згодом переселився до м. Торонто. Діяльний в укр. громад. орг-ціях, автор публікацій у періодиці.

Б. Мельничук.

РОМАНІЮК

Михайло Іванович (25. 03. 1968, с. Хмелева Заліщиц. р-ну) – релігійний діяч. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1987), Івано-Фр. духов.-катехит. ін-т (1992), Франц. духов. акад. (2002). Від 1992 – на духов. службі у Чехії, 1998 – священник Кафедр. собору св. Ольги і Володимира у м. Париж (Франція). Автор наук. праць реліг. тематики.

В. Барна.

РОМАНІЮК

Ярослав (рр. і м. н. та см. невід.) – діяч національно-визвольного руху. Брат А. Романюка. Закін. Терноп. укр. г-зію. Пластун-розвідувач, зв’язковий 28-го куреня пластунів-юнаків ім. Д. Байди-Вишневецького в м. Тернопіль. Засн. і 1-й курінний (вождь-батько) куреня ст. пластунів “Могікани” (1927). Обозний (бунчужний) обл. низ. табору в Якторові-Уневі (1930). Зазнав переслідувань за пласт. працю, заарешт. Активіст націоналіст. гуртків у г-зії, чл. СУНМ. Засудж. за політ. діяльність на 1,5 р.; в’язень концтабору Береза Картузька (1934–35).

В. Окаринський.

РОМАНІЮТА

Едуард Едуардович (23. 10. 1992, м. Тернопіль) – співак, телеведучий, композитор. Номінант Зол. книги України “Юне обдарування року” (2003). Медаль і Почес. грамота КМ України “За вагомий особистий внесок у розвиток української культури” (2005). 4 міжнар. Гран-прі, 7 перших міжнар. і 24 перших всеукр. премій у престиж. конкурсах вокалістів. У концертах (бл. 700) виступає з 4 років. Ведучий телепрограм “Крок до зірок” (від 2001), “Подорож у дитинство” (2002–05). Виступав у палаці Україна (м. Київ; понад 400 збір. концертів), сольний концерт із нагоди 10-річчя

творч. діяльності в ПК “Березіль” (м. Тернопіль) 10 березня 2006. Учасник дійства у м. Київ “Золота шарманка” (найкращі виконавці планети; 2006). Запис. компакт-диски, власний DVD диск (2003–06).

І. Дем’янова.

РОМАХ

Петро (1925, м. Бережани) – громадський діяч. Закін. укр. г-зію в Бережанах. Від 1951 – в Канаді. Студіював у Торонт. ун-ті (бакалавр, 1964, магістр хімії, 1966). Працював у фармацевт. лаб. (м. Торонто) Федерал. департаменту охорони здоров’я. Протягом 7 р. – голова філії Торонто-місто Укр. нац. об’єдн. (УНО), кілька каденцій – заст. голови, згодом – голова президії і край. ексекютиви УНО Канади. Чл. дирекції вид-ва “Новий Шлях” і дирекції Укр. кредит. кооперативи. Автор публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук.

РОМАШЕВСЬКИЙ

Володимир (псевдо “Сумний”; р. н. невід., с. Вел. Фільварки, нині с. Плоске Кременец. р-ну – 1945, побл. смт Демидівка Млинів. р-ну Рівнен. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Від 1943 – у терен. мережі ОУН. Діяв у диверсій.-розвід. групі куреня “Ясеня” (1944–45). Загинув у бою із загоном НКДБ.

М. Баканчук.

РОНДЗІСТІЙ

Іван (псевдо “Борич”; 16. 06. 1924, с. Раковець, нині Теребовлян. р-ну – 28. 08. 2006, м. Переяслав-Хмельницький Київ. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. Юнацтва ОУН (1941), працював під опікою *Я. Старуха*. Навчався в Холм. г-зії (1939, Польща), Бережан. г-зії (1942–44); 1945 вступ. до Одес. мед. ін-ту (закін. 1969). Продовж. підпіл. діяльність. 1948 Р. заарешт. органи МДБ; засудж. до смерт. кари, замін. на 25 р. ВТТ; ув’язнення відбував у містах Інґа, Абезь (нині РФ). Проживав у містах Троїцько-Печорськ (1956–78, нині Респ. Комі, РФ), Переяслав-Хмельницький (від 1978).

Б. Головин, Б. Мельничук, М. Федечко.

“РОСІНКА”

– дитячо-юнацький ансамбль танцю. Утвор. 1986 на базі гуртків нар. танцю Козів. рай. Будинку піонерів. Від 1996 – зразковий. Почес. грамоти Мін-ва освіти УРСР (1985), Мін-ва культури України (2006); дипломи 1-го міжнар. дитячого фольклор. фест. (1997, м. Слівен, Болгарія), міжнар. фест. ансамблів нар. танцю “Червона калина” (1997), Всеукр. фест. “Тернопільська танцювальна весна” (2002, обидва – м. Тернопіль), 1-а премія Всеукр. фестивалю “Пісенні

Медобори” (2005, смт Гусятин), лауреат, дипломант Всеукр. фестивалів “Таланти твої, Україно”. Незмін. кер. – Г. Данилів. У колективі – 114 учасників віком від 6 до 18 р. У репертуарі – укр. нар., клас. бальні, дит. танці, понад 100 хореограф. постановок. “Р.” концертувала у містах області, м. Хмельницький та Польщі.

В. Шкільний.

РОСТОВСЬКА-КОВАЛЄВСЬКА

Марія Гаврилівна (08 (20). 11. 1886, с. Пастирське, нині Смілян. р-ну Черкас. обл. – 18. 09. 1974, м. Одеса) – оперна співачка, актриса, педагог. Співу навчалася в студії Київ. опери. Від 1902 – в хор. капелі *М. Лисенка*. Від 1912 – солістка опер. театру в м. Єкатеринбург (нині РФ). Працювала в опер. трупах у містах України, Узбекистану, СРСР, Азербайджану, Білорусії, Латвії та ін.; викл. в муз. уч-щі у м. Миколаїв, Вищій муз. акад. в Одесі. 1947 – поч. 1950-х – в м. Бережани: кер. драм. гуртків у Буд. культури, США, пед. уч-щі; виступ. з концертами. Викон. бл. 30 вокал. партій, зокрема провідні в операх “Запорожець за Дунаєм” *С. Гулака-Артемовського*, “Нагалка Полтавка” *М. Лисенка*, “Євгеній Онегін”, “Пікова дама” *П. Чайковського*, “Кармен” *Ж. Бізе*, “Іван Сусанін” *М. Глінки*. Авторка спогадів.

В. Гуль, Б. Мельничук.

“РОТАРІ-КЛУБ”

– громадська благодійна організація на Тернопільщині, структурний підрозділ всевітньої організації. Засн. у жовтні 1995 в м. Тернопіль. Президенти – Б. Штонь (2003), П. Задворняк (2004), І. Цепенюк (2005), *С. Данилюк* (від 2009). Чл. клубу впровадж. соц. проекти: лікування мешканців Тернопільщини за кордоном, отрим. гуманіт. вантажі (ліки та мед. устаткування) для мед. установ, літ-ру, комп’ютери для навч. закладів краю. Серед акцій: “Громадянин майбутнього”, святк. дійства на канікулах та відпочинку школярів міста, безкошт. навчання групи студентів за кордоном. Із допомогою “Р-к.” в Терноп. області працюють 7 апаратів штуч. нирки, апарати ультразвуку. діагностики, завезені багатофункц. ліжка тощо. 2005 вперше в державі у м. Тернопіль відб. конф. клубів “Ротар-акт” (понад 25 клубів) із України, Білорусі, Німеччини, Польщі.

І. Дем’янова.

РОШКЕВИЧ-ОЗАРКЕВИЧ

Ольга Михайлівна (11. 02. 1857, побл. м. Станіслав, нині Івано-Франківськ – 30. 05. 1935, с. Миклашів, нині Пустомит. р-ну Львів. обл.) –

перекладачка, фольклористка, діячка жіночого руху. Перекл. укр. мовою тв. франц. письменника Е. Золя, роман “Анна Кареніна” Л. Толстого та ін., опубл. свої фольклор. записи “Обряди і пісні весільні в селі Лолін Стрийського повіту” у виданнях Краків. АН (1886) та в “Етнографічному збірнику” (1901–05, Львів). І. Франко відтворив образ Р. у деяких віршах зб. “Зів’яле листя”, циклі поезій “Картки любові”. Проживала на Тернопільщині у селах Вел. Плавуча (1920–22, нині Козів.) та Беримівці (1923–32, нині Зборів. р-нів). Приятельювала з *Н. Кобринською*, *М. Павликом* та ін. діячами.

Л. Щербак.

РОЩИНСЬКІ

– лікарі, громадські діячі, подружжя. Розстріляли німці за співпрацю з УПА.

Ганна Іванівна (1893, м. Дубно, нині Рівнен. обл. – 23. 02. 1943, м. Кременець). Закін. г-зію у Кременці (1909), жін. мед. ін-т у м. Петербург (1914, нині Санкт-Петербург, РФ), студіювала медицину в ун-ті у м. Вільно (нині Вільнюс, Литва). Працювала у військ. шпиталі

Армії УНР, згодом – у Рівнен. шпиталі. Діяльна у громад. житті. 1924–38 з чоловіком провадили приват. практику в м-ку Костопіль (нині м. Рівнен. обл.); організ. тут осередок “Союзу українок”. Від 1938 – у Кременці, де за нім.

окупації – голова т-ва “Жіноча служба України”.

Петро Федорович (18. 03. 1890, м. Глухів, нині Сумс. обл. – 23. 02. 1943, м. Кременець). Закін. Черніг. духов. семінарію, мед. ф-т ун-ту в м. Москва (1916, нині РФ). Військ. лікар в Армії УНР, працював у містах Рівне (від 1921), Костопіль (1924–38), Львів (1939–40), Холм (1939–41, нині Хелм, Польща). Політв’язень Берези Картузької (1938–39). 1941 повернувся до Кременця, гол. лікар р-ну. При-

ятельював із *М. Вороним*, *М. Коцюбинським*, *П. Тичиною* та ін. діячами.

Г. Чернихівський, Д. Чубата.

РУБІНШТЕЙН

Гедалія Цебі (1865, м. н. невід. – р. і м. см. невід.) – талмудист і проповідник. Від 1893 – равин у м. Збараж. Автор зб. теол. творів – реєспонсів. Представлений у “Еврейской энциклопедии” за ред. А. Гаркаві та Л. Кацнельсона.

Б. Пиндус.

РУДА-КРІМСЬКА

Віра (10. 03. 1959, м. Бережани) – науковець. Канд. біол. н. (1990). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1980), ін-т нар. госп-ва у м. Москва (1986, нині РФ). Працювала у Москов. кардіолог. центрі. Від 1996 – в США: н. сп. біол. лабораторії, згодом – проф. Пенсильван. ун-ту. В партнерстві з Асоціацією Ланг отримала грант 180 тис. дол. (2004). Авторка наук. праць з онкології та ін.

Г. Мострянська.

РУДАКЕВИЧ

Василь (псевдо “Горобець”; 1928, с. Глядки, нині Зборів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Медаль “60 років УПА”. Чл. ОУН; вояк сотні *П. Чорного*. Заарешт. 18. 05. 1945, засудж. на 10 р. Звільн. 1956.

В. Левицький, Д. Чернихівський.

РУДАКЕВИЧ

Марія Іванівна (01. 08. 1950, с. Рокосів Хуст. р-ну Закарп. обл.) – фахівець у галузях педагогіки, психології та державного управління. Дружина *О. Рудакевича*. Канд. пед. н. (1987). Д-р н. із держ. упр., проф. (2007). Закін. Ужгород. ун-т (1971, нині нац. ун-т), Вищу комс. школу при ЦК ВЛКСМ у м. Москва (1977, нині РФ). Працювала вчителем СШ № 2 у м. Сквиря Київ. обл.; на громад. роботі в м. Ужгород (1973–75). У м. Тернопіль: асист. каф. педагогіки та психології, ст. викл., доц. (1990) каф. пед. майстерності пед. ін-ту (нині ТНПУ); від 1994 – зав. каф. теор. і приклад. педагогіки ТЕІПО; 1995 – зав. каф. педагогіки і психології упр. обл. ін-ту вдосконал. вчителів; зав. каф. соц. і гуманіт. дисциплін Ін-ту економіки і підприємництва (1997–99); доц. каф. держ.

і муніципал. упр. ф-ту економіки і упр. (2003–07), проф. каф. ділов. комунікації та орг. поведінки Укр.-Нідерланд. ф-ту (2007–08) ТНЕУ. Від 2008 – проф. каф. менеджменту у вироб. сфері ТДТУ (нині ТНТУ). Засн., голова Центру громадян. культури і ділов. етики “Еліта” (1997, м. Тернопіль). Автор бл. 200 наук. праць, 3 монографій. Співавт. кодексів профес. етики ДПС та службовців КРУ (обидва – 2006).

Л. Щербак.

РУДАКЕВИЧ

Олег Михайлович (30. 03. 1950, с. Кудинівці Зборів. р-ну) – вчений у галузях філософії

і політології. Чоловік *М. Рудакевич*. Канд. філос. н. (1987), доц. (1992). Чл. НТШ (1998). Закін. Львів. ун-т (1972, нині нац. ун-т) і Вищу комсомол. школу при ЦК ВЛКСМ у м. Москва (1976). Працював учителем СШ у с. Нараїв Бережан. р-ну; на громад. роботі; у ТФЕІ (нині ТНЕУ): асист. каф. філософії і наук. комунізму доц. каф. філософії та історії (1991–94), від 1997 – доц. каф. філософії та політології. Автор і співавт. понад 90 наук. праць, 3 монографій, 5 навч. посіб. із політології; статей. Чл. Укр. асоц. політологів (1994), заст. голови Терноп. центру громадян. культури та ділов. етики “Еліта” (1997).

Л. Щербак.

РУДЕНКО

Бела Андріївна (18. 08. 1933, м. Боково-Антрацит, нині Антрацит Луган. обл.) – оперна і концертно-камерна співачка (колоратурне сопрано). Нар. арт. СРСР (1960). Держ. премія СРСР (1971). Закін. консерваторію в м. Одеса (1956). 1956–73 – солістка Київ. театру опери і балету (нині нац. театр), 1973–88 – Вел. театру СРСР (м. Москва, нині РФ), від 1995 – худож. кер. опер. трупи. Від 1977 – викл. (від 1988 – проф.) Москов. консерваторії. Виступ. в м. Тернопіль на центр. стадіоні (1964); у залі обл. філармонії в концерті-дуеті з К. Огневим (1966) та ін.

В. Барна, І. Дуда, Л. Щербак.

РУДЕНКО

Василь Ілліч (20. 04. 1941, с. Пологи-Чобітки Переяслав-Хмельн. р-ну Київ. обл.) – спортсмен, тренер (вільна боротьба). Засл. тренер України

(2001). Канд. у м. сп. УРСР. Закін. Львів. ін-т фіз. культури і спорту (1969). Працював тренером у Терноп. школі вищої спорт. майстерності.

Г. Гунтік, В. Ігнатенко.

РУДЕНКО

Лариса Архипівна (15 (28). 01. 1918, м. Макіївка, нині Донец. обл. – 19. 01. 1981, м. Київ) – співачка (меццо-сопрано). Нар. арт. СРСР (1960). Викл. (1966–70), проф. (від 1978) Київ. ін-ту театр. мист-ва. 1939–70 – солістка Київ. театру опери і балету (нині нац. театр). Виступ. у м. Тернопіль у травні 1965.

В. Барна, І. Дуда.

РУДИЙ

Іван (рр. і м. н. та см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Сотник теребовлян. повст. загону, який приєднався під с. Пилявці неподалік м-ка, нині м. Старокостянтинів Хмельн. обл. до війська *Б. Хмельницького*. Звинувачений у польс. суді як один із бунтівників.

Вас. Ханас.

РУДИЙ

Петро Дмитрович (02. 12. 1902, с. Шершенівка, нині Борщів. р-ну) – громадський діяч. Від 1918 – в УГА. Від 1926 – у Канаді (м. Руан-Норанда, пров. Квебек). Працював у копальні золота. Співзасн. філії Укр. нац. об’єдн., представник Визв. фонду, голова КУК в Руан-Норанда. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

РУДИК

Борис Степанович (20. 04. 1920, с. Москалівка, нині Лановец. р-ну) – вчений у галузі хімії. Д-р хімії (1969). Закін. Вищу тех. школу в Німеччині (1945), студії продовжив в Укр. техн.-госп. ін-ті у м. Мюнхен (1948, Німеччина). У Канаді: дослідник-хімік у т-ві “Шерит Гордон Майнс” ЛТД у м. Форт Саск. Секр. Альберт. відділ. Укр. технол. т-ва (1962–67), чл. і касир НТШ. Автор наук. статей.

Б. Мельничук.

РУДИК

Вадим Дмитрович (01. 02. 1958, с. Буданів, нині Теребовлян. р-ну) – лікар-хірург, науковець. Галуз. нагороди. Навчавсь у Львів. мед. ін-ті (1975–79), Терноп. мед. ін-ті (1979–81, нині ТДМУ). Працював лікарем-анестезіологом, від 1983 – торакал. хірургом Терноп. обл. тубдиспансера, від 1991 – обл. клініч. лікарні, де 1996–2001 – зав. відділ. груд. хірургії, від 2001 – гол. лікар Терноп. обл. комун. протитуберкульоз. диспансера; за сумісн. – торакал. хірург.

І. Дем’янова.

РУДИК

Захар (1989, с. Садки, нині Заліщиц. р-ну – 1961, м. см. невід.) – кооператор, громадський діяч. Закін. Вищу торг. школу у м. Відень (Австрія). Працював гол. бух. “Центросоюзу” в м. Львів, де ввів нову, до того незнану на теренах Польщі, систему діловодства.

Б. Пиндус.

РУДИК

Ольга Іванівна (14. 01. 1937, с. Буданів, нині Теребовлян. р-ну) – лікар-хірург вищої категорії. Відмінник охорони здоров'я УРСР (1989). 35 р. – єдина жінка-торакал. хірург на Тернопільщині. Закін. Чортків. мед. уч-ще (1956) і Терноп. мед. ін-т (1967, нині ТДМУ). Працювала акушеркою в с. Попівці, нині Заліщиц. р-ну, мед. сестрою у Терноп. обл. клін. лікарні. 1967–75 – ординатор торакал. хірурга в Терноп. обл. протитуберкул. диспансері. 1975–98 – зав. відділ. груд. хірургії Терноп. обл. клініч. лікарні, водночас – обл. торакал. хірург. 1998–2003 – викл. ТДМУ. Співорг-тор (із *Л. Ковальчуком*) і дир. (1989–2002) консульт.-лікувал. центру ТДМУ. Автор наук. статей.

Л. Щербак.

РУДНИК

Андрій Григорович (30. 10. 1952, с. Доброводи Збараз. р-ну – 12. 09. 2004, м. Тернопіль) – вчений у технічній галузі, педагог. Канд. тех. н. (1982), доц. (1991). Закін. Терноп. філіал Львів. політех. ін-ту (1975, нині ТНТУ). Працював інж.-конструктором, ст. інж. н.-д. ч. ВО “Ватра” у м. Тернопіль (1975). Викл., доц. (1976–91), зав. каф. приладобудування (1991–2004) ТДТУ. Автор 40 наук. праць, низки патентів.

Б. Петраш.

РУДНИК

Василь (04. 01. 1927, с. Доброводи, нині Збараз р-ну – 09. 12. 1981, м. Вінніпег, Канада) – громадський діяч. Під час 2-ї світ. війни – в 1-й Укр. дивізії Укр. Нац. Армії (УД УНА); згодом – в Англії; діяльний у СУМ, Союзі укр. Вел. Британії, Об'єдн. колиш. вояків-українців. Від 1951 – в Канаді (м. Вінніпег): чл. управи станиці Братства 1-ї УД УНА, Запомог. т-ва ім. М. Шашкевича; учасник хорів “Сурма” і “Думка”, драм. гуртків.

Б. Мельничук.

РУДНИЦЬКИЙ

Анатолій Партенович (15. 08. 1965, с. Підзамочок Бучач. р-ну) – художник. Закін. худож. школу в м. Бучач (1980), уч-ще декор.-приклад.

мист-ва в м. Вижиця Чернів. обл. (1984, нині коледж), Львів. ін-т приклад. і декор. мист-ва (1988, нині нац. акад. мист-в). Проживає в Бучачі. Творч. діяльність розпочав 1997 в Бучач. краєзн. музеї. Працює у галузі станк. живопису (пейзаж, натюр-морт).

Учасник кол. мист. виставок у містах Львів (2003), Київ (2006); персон. – в містах Бучач (1999, 2001, 2004), Тернопіль (НСХУ, 2004; ТОХМ, 2006), Суха-Бескидська (2005, Польща), Портсмут (2006, Вел. Британія). Тв. Р. зберіг. у музеях і приват. колекціях в Україні, Вел. Британії, Німеччині, Польщі, РФ, США, Узбекистані; диптих “Біложовтень” (2003) – у ТОХМ.

І. Дула, Л. Щербак.

РУДНИЦЬКИЙ

Василь Степанович (09. 03. 1956, с. Бібшани Золочів. р-ну Львів. обл.) – вчений у галузі економіки, аудитор, фінансист. Д-р екон. н. (1999), проф. (2000). Відмінник освіти України (2007). Закін. ТФЕІ (1979, нині ТНЕУ). Працював ст. бух., екон.-ревізором Львів. трамвай.-тролейбус. упр. (1979–82); асист. каф. ТФЕІ (1982–83); асист. каф., ст. викл., доц. каф., декан ф-ту (1983–94), від 1994 – зав. каф. Львів. торг.-екон. ін-ту (нині комерц. акад.); проф. (2002), зав. каф. Малопольс. вищої школи економіки в м. Тарнів (2008, Польща). Автор більше 200 наук. праць, метод. розробок, монографій, підручників, посібників. Чл. Вченої ради Львів. комерц. акад. (1994–2007), спеціаліз. ради із захисту дисертацій ТНЕУ (від 2001).

Б. Мельничук.

РУДНИЦЬКИЙ

Віталій Павлович (04. 1964, м. Луганськ) – спортсмен (футболіст), педагог. Закін. Смолен. пед. ін-т (1986, нині РФ). Грав за команди “Зоря” (Луганськ), СКА (м. Київ), “Нива” (м. Тернопіль); провів 11 сезонів, зіграв 302 матчі, забив 29 м'ячів). Від вересня 2002 – викл. каф. спорту ТАНГ (нині ТНЕУ). Тренер жін. футбол. команди “Іскра” у цьому ВНЗ.

Г. Гунтік, В. Ігнатенко.

РУДНИЦЬКИЙ

Володимир Іванович (1890, м. Зборів – 04. 08. 1974, м. Філадельфія, США) – нотар, громадсь-

кий діяч. Навчався у г-зіях міст Самбір (Львів. обл.), Бережани, Львів; належав до гуртка “Молода Україна”. Чл. Гол. управи УСС, Круга правників. Учасник 1-ї світ. війни як поручник австр. армії. У м. Броди розпочав нотаріал. практику; голова Повіт. нар. ком-ту політ. партії УНДО, голова т-ва “Українська бесіда”. Переїхавши до м. Городенка (нині Івано-Фр. обл.), співпрац. із т-вом “Рідна школа”; в с. Обертин (нині смт Тлумац. р-ну Івано-Фр.) – голова Надзир. ради повіт. складу і рай. молочарні. У Німеччині – учасник Т-ва укр. ветеранів і Край. Укр. ком-ту на франц. зону. Емігр. до США – голова відділу Об’єдн. колиш. вояків у Філадельфії, голова (16 р.) літ.-мист. клубу. Автор спогадів про *А. Шептицького* та ін.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

РУДНІЦЬКИЙ

Іван Михайлович (20. 02. 1856, с. Дунаїв, нині Перемишлян. р-ну Львів. обл. – 19. 12. 1906, м. Бережани) – нотаріус, громадський діяч. Закін. Бережан. г-зію (1874), Львів. ун-т (1880). Від 1882 – учасник воен. кампанії у Боснії та Герцоговині. Працював нотаріал. кандидатом у містах Підгайці, Зборів, Золочів, Ходорів, Миколаїв (всі три нині – Львів. обл.); нотарем у с. Луки (від 1892, нині Самбір. р-ну Львів. обл.), у Бережанах (від 1902). Голова муз. т-ва “Боян” у Бережанах, співорг-тор святкування ювілею *М. Лисенка* у м. Львів. Заст. голови оргком-ту з підготовки й відзнач. 100-річчя Бережан. г-зії (1906).

Н. Волинець, Б. Головин, Я. Мазурак.

РУДНІЦЬКИЙ

Лев Денисович (бл. 1851, м. н. невід. – р. см. невід., ймовір., м. Львів) – громадський діяч, педагог. Батько *С. Дністрянської, Л. і С. Рудницьких* та *Юліана Опільського*. Закін. Бережан. г-зію (1869). Гімназ. учитель у містах Перемишль (нині Пшемисль, Польща) і Тернопіль (опікувався гімназ. хором), де діяльний у громад.-культ. т-вах. Як чл. терноп. філії “Просвіти” їздив селами Терноп., Збараз., Скалат., Терребовлян. повітів, із *О. Барвінським* та ін. діячами культури виголошував реферати про значення читальень “Просвіти”, сприяв їх відкриттю в насел. пунктах краю; у вересні 1883 Р. – співініц. засн. 1-ї на Галиц. Поділлі читальні в с. Староміщина (нині Підволочис. р-ну). На поч. 20 ст. переїхав до Львова.

Б. Пиндус, Л. Щербак.

РУДНІЦЬКИЙ

Лев Львович (1876, м. Перемишль, нині Пшемисль, Польща – 02. 07. 1930, м. Сянок, нині

Санок, Польща) – правник. Син *Л. Рудницького*, брат *С. Дністрянської, С. Рудницького* та *Юліана Опільського*. Дит. роки минули в м. Тернопіль, де закін. г-зію. Навчався на правн. ф-ті Львів. ун-ту, студії продовжував у м. Відень (Австрія). Від 1899 – суддя в м-ках Щирець (нині смт Пустомитів.) і Куликів (нині смт Жовків. р-нів Львів. обл.), згодом – у м. Бучач. Від 1920 – суддя повіт. суду в Сяноку.

П. Гуцал, Л. Щербак.

РУДНІЦЬКИЙ-ЛИСЯК

Іван Павлович (27. 10. 1919, м. Відень, Австрія – 25. 04. 1984, м. Едмонтон, Канада) – вчений у галузі східноєвропейської та української історії. Проф. Син *М. Рудницької*. Чл. НТШ, УВАН (чл. президії). Студіював право і сусп. науки у Львів., Берлін. (Німеччина), Праз. (Чехія), Женев. (Швейцарія) та Колумбій. (США) ун-тах. Викл. історії у Висконсіс., від 1971 – в Алберт. ун-тах (США). Уклав зб. документів і матеріалів з історії України, автор статей; видав листи *О. Назарука* до *В. Липинського*. Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема у м. Зборів, звідки родом його мати.

Б. Мельничук.

РУДЬ-ГОНЧАРОВА

Тетяна Федорівна (07. 02. 1955, м. Тернопіль) – художниця, громадська діячка. Депутат ВР УРСР

(1980–85), чл. комісії з питань охорони материнства і дитинства при ВР УРСР. Медаль “За трудову доблесть” (1981). Закін. відділ живопису і графіки нар. ун-ту мист-в у м. Москва (1992, нині РФ). Працювала намотувальницею у ВО “Ватра” (1972–2002, м. Тернопіль). Автор картин, худож. вишивок.

Н. Халуца.

РУЖИЦЬКА-ІВАХНЮК

Надія Юліянівна (12. 07. 1908, с. Язловець, нині Буцац. р-ну – 03. 11. 1987, м. Торонто, Канада; 2006 перепохов. у родин. селі) – лікар-гінеколог. Закін. жін. г-зію у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), ун-т у м. Прага (Чехія), студіювала медицину у м. Загреб (Хорватія; закін. 1934). Працювала окруж. лікарем у Югославії; у Хорватії: лікарем-хірургом в м. Осіек (1939–41), від 1941 – у м. Загреб: мобіліз. до війська зав. хірург. відділ. у військ. шпиталі. 1946 емігр. в Італію, 1948 – у Канаду. Працювала лікарем у жін. шпиталі в Торонто. Співорг-торка студій. фонду 150 тис. доларів при Оттав. ун-ті (1974).

Б. Головин, І. Ружицький.

“РУКОДІЛІЕ + БІСЕР”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 рос. мовою 2 р. на рік. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – О. Коломієць. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.” Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

“РУКОДІЛІЕ + ПЭЧВОРН”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 рос. мовою 2 р. на рік. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – О. Коломієць. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.” Наклад (2009) – 17700 прим.

Б. Мельничук.

“РУКОДІЛЛЯ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2004 укр. і рос. мовами 10 р. на рік. Засн. О. Танасійчук. Шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – Н. Пархомчук. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.” Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

РУНІКІВСЬКИЙ

Еміль (13. 12. 1855, с. Тустань, нині Галиц. р-ну Івано-Фр. обл. – р. і м. см. невід.) – геолог, педагог. Закін. Бережан. г-зію (1883), Віден. ун-т (1877, Австрія). Проф. Львів. ун-ту (від 1880). Чл.-кор. Віден. геол. закладу та геолого-палеонтол. т-ва в м. Брюссель (Бельгія). Автор праць із геології Карпат.

В. Горбоватий.

РҮНЬКА

Іван (1896, с. Кобиловолоки, нині Тереховлян. р-ну – прибіл. 1960, там само) – церковний маляр, різьбяр. Жив і творив у родин. селі. Серед робіт: іконостаси у дерев. церкві с. Косів Чортків. р-ну та у церкві с. Папірня Тереховлян. р-ну.

Г. Кушнерик.

РУСАНОВ

Георгій Олександрович (1904, с. Слобода Томаровка Белгород. обл., нині РФ – р. і м. см. невід.) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (1964), проф. (1965). Ордени Леніна, Черв. прапора, Вітчиз. війни 1-го ступ., Черв. зірки (2), медалі СРСР. Закін. Воронеж. ун-т (1929, нині РФ). 1929–61 – військ. лікар, зав. каф. хірургії ТДМІ (нині ТДМУ). Автор бл. 100 наук. праць.

Б. Пиндус.

РУСАНОВА

Ірина Петрівна (22. 04. 1929, м. Москва, нині РФ – 22. 10. 1998, там само) – археолог. Дружина *Б. Тимощука*.

Д-р істор. н. Закін. Москов. ун-т (1953, нині РФ). Працювала в Ін-ті археології АН СРСР. Досліджувала слов'ян. і давньорус. культури України, зокрема, Тернопільщини (1984–89). 1984 розпочала вивчення Збруц. язичес. комплексу, що склад.

з 3-х городищ-святилищ (Богит, Звенигород, Говда), 13 поселень-супутників, ґрунт. могильника з трупоспаленням і 2 курган. груп; результатом стали наук. праці “Язычество древних славян”, “Збруцкое святилище”, “Второе Збруцкое (Крутиловское) святилище”, “Язычники на Збруче” та ін. Всі знахідки з археол. досліджень об'єктів Збруц. святилищ передані у ТОКМ.

М. Ягодінська.

“РУСЛАН”

– щоденна газета. Вих. під кер-вом *О. Барвінського* у м. Львів 1894–1914. Надрук. матеріали про діяльність *Галиц. сейму*, Австр. парламенту, худ. твори, переклади з польс., чеськ., угорс. та ін. мов; новели *Б. Лепкого*, спогади й листи *О. і В. Барвінських*; ст. *О. Барвінського* “Матеріали до національного-політичного і культурного руху русинів”.

Б. Мельничук, А. Сенник.

РУСНАК

Володимир Петрович (04. 03. 1946, с. Світанок, нині Різдвяни Тереховлян. р-ну) – комбайнер, громадський діяч. Орден “Знак Пошани”, медаль “За доблесну працю”. Володар призу “Золотий штурал”. Депутат ВР УРСР по Тереховлян.

бовлян. вибор. окрузі (1975–80). Закін. Буданів. ПТУ (1965). Працював комбайнером у колгоспі.

Н. Халуца.

РҮСОВА

Софія Федорівна (18. 02. 1856, с. Олешня, нині Ріпкин. р-ну Черніг. обл. – 05. 02. 1940, м. Прага, Чехія) – педагог, громадсько-освітня діячка. 1917–18 – чл. УЦР, за Гетьманату очолювала департамент дошкіль. та позашкіль. освіти, орг-торка укр. шкіл. У травні–червні та жовтні 1919 перебувала на Тернопільщині. У вересні 1921 біля м-ка Скала-над-Збручем (нині смт Скала-Подільська Борщів. р-ну) з дочкою нелегально перейшла кордон з Рад. України і Польщі, деякий час жила в м. Борщів. Від 1922 – у Чехії, проф. Укр. пед. ін-ту в м. Прага. Від 1934 – почес. голова Всесвіт. союзу українок. Автор праць із педагогіки, мемуарів.

П. Гуцал, Л. Щербак.

“РҮСЬКІ РАДИ У ГАЛИЧИНІ”

– громадсько-політичні організації Східної Галичини. Діяли від 1848, в т. ч. на Тернопільщині, як окружні ради, філії Гол. Руської Ради. Заг. к-сть – 37; зокрема Чортків. раду засн. *Я. Головацький* та *І. Борискевич*. Парох *о. М. Білинський* очолював Терноп. окружну раду. До “Р. у Г.” належ. селяни, міщани, вчителі, літератори та ін. Проводили пропаганд., культурно-просвіт. діяльність, вид. г. “Зоря Галицька”, укр. книги. Діяльність була під наглядом австр. влади; до 1851 перестали існувати.

Б. Мельничук, А. Сенник.

РҮЧЬКА

Ганна Семенівна (18. 12. 1913, с. Мшанець, нині Тереховлян. р-ну – 03. 07. 1988, там само) – господарниця, громадська діячка. Депутат ВР УРСР (Тереховлян. вибор. округ; 1951–63). Закін. с.-г. триріч. школу (1955). Працювала ланковою, головою правління колгоспу ім. Хрущова Буданів. р-ну (нині с. Буданів належ. до Тереховлян. р-ну).

Н. Халуца.

РУЩАК

Михайло (1905, м. Тернопіль – 1944, біля м. Броди Львів. обл.) – громадський діяч. Навчався в Терноп. укр. держ. г-зії. Пластун (зв’язковий) 28-го юнац. куреня ім. *Д. Байди-Вишневецького* і 11-го ремісн. куреня у Тернополі. Орг-тор ремісн. відділів Пласту (1927–28). 1934 – політв’язень польс. концтабору Береза Каргузька. Студент Торг. акад. у м. Познань (1939–43, Польща). Із приходом рад. вла-

ди – вчитель фізкультури в Терноп. г-зії. Доброволець дивізії “*Галичина*”. Загинув у бою.

В. Окаринський.

РУЩАК

Тарас Михайлович (15. 12. 1950, с. Міжгір’я Монастирис. р-ну) – інженер-механік, підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода” (2008). Закін. Івано-Фр. ін-т нафти і газу (1972, нині тех. ун-т). Інж.-механік Коростятин. відділ. “Сільгосптехніка” (Косів. р-ну Івано-Фр. обл.). Від 1974 – в м. Івано-Франківськ: нач. зміни арматур. з-ду, майстер, нач. цеху з-ду “Позитрон” (1978–88), голова кооперативу “Інтер’ер” (1988–91), дир. ТзОВ “Агротекс” (1992–94), менеджер ТзОВ “Техноком”. 1998–2008 – у підсобн. госп-ві у м. Монастириська. Від 2009 – приват. підприємець.

В. Левицький.

РЯСНИЙ

Іван Олексійович (09. 02. 1927, с. Слов’ятин, нині Бережан. р-ну) – інженер. Навчався у Бережан. г-зії (1941–43). 1943 поверн. в родин. село. Чл. Юнацтва ОУН. Від 1944 – у сотні УПА, поранений. Закін. Львів. політех. ін-т (1960, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював у підпіл. друкарні у родин. селі, в школах у селах Скоморохи (1946, нині Бучац. р-ну), Більшівці (Галиц.), Гвізд (Надвір’ян. р-нів, обидва – Івано-Фр. обл.). 1954 Р. заарешт. органи КДБ; засудж. на 25 р. ВТТ, ув’язн. відбував у м. Воркута (нині РФ). Після реабілітації (1955) проживав у Кемеров. обл. (нині РФ), від 1957 – у родин. селі. Згодом працював на Донбасі, інж.-конструктором на гірн.-хім. комбінаті у м. Роздол Миколаїв. р-ну Львів. обл. Від 1989 – в родин. селі. Голова осередку Братства вояків УПА.

Н. Волинець, Б. Головин, Я. Мазурак.

САБАЛА

Петро Гнатович (07. 03. 1958, с. Більче-Золоте Борщів. р-ну) – лікар. Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (нині ТДМУ). Ординатор у Чортків. центр. рай. лікарні; 1979–82 – онколог у Терноп. міськ. лікарні № 1; від 1983 – у Терноп. обл. онкодиспансері; від 1985 донині – зав. хірург. відділенням.

Ж. Романюк.

САБАТ-СВІРСЬКА

Марія (22. 03. 1895, с. Помонята, нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл. – 06. 04. 1983, м. Рівне) – оперна і камерна співачка (сопрано), педагог. Навчалася в м. Львів у Вищому муз. ін-ті (1912–14), консерваторії (1922–26). Солістка театру “Олімпія” в м. Варшава (Польща). 1921–41 – учасниця Шевченків. вечорів; виступала у Тернополі та ін. містах краю; ювілей. свят до 100-річчя альманаху “Русалка Дністровая” (1937), 30-річчя композитор. діяльності *В. Барвінського* (1938), 20-річчя від дня смерті *О. Нижанківського* (1939). 1932 співпрац. у Львові з естрад. групою “Богема”, яку очолювали *В. Балтарович* і *Н. Нижанківський*. Врятувала і повернула *В. Барвінському* ноти його творів (1958).

Г. Івахів, П. Медведик.

САБОТАЖНІ АКЦІЇ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– навмисно зорганізовані дії, що спричиняли підрив економіки окупантів. С. а. щодо нищення майна польсь. осадників-колоністів та держ. установ і дезорг-ції комунікацій на західноукр. землях здійсн. укр. зброй. підпілля УВО з метою викликати мас. революц. зрив укр. нар. мас і продемонструвати протест проти польсь. шовініст.-колоніал. держ. політики стосовно українців після окупації ЗУНР. **Перша С. а.**, скеров. проти держ. об’єктів, почалася в Зх. Україні навесні 1922. Найбільш. пошир. влітку–восени 1922, коли діяльністю УВО на західно-

укр. землях кер. *С. Коновалець*: підпали фільварків польсь. поміщиків, замах на держ. органи, покарання провокаторів і зрадників та нищ. держ. майна. Прокотилася переважно тер. Львівщини та Станіславщини (нині Івано-Фр. обл.). На Тернопільщині підпалювали фільварки польсь. дідачів і колоністів, підривали залізнич. рейки на шляху Вигнанка–Іване Пусте та ін. В межах 1-ї С. а. слід розглядати відомий партизан. рейд у жовтні 1922 групи бл. 50 бойовиків під команд. колиш. чотарів УГА *С. Мельничука* і *П. Шеремети* (Див. *Дванадцятка*). Група прибула у Зборів. пов. 15. 10., руйнувала і палила фільварки й оселі польсь. колоністів, вбиваючи та проганяючи польсь. поліцію й жандармерію, перейшла Бережан., Підгаєц., Буцац., Перемишлян. (нині Львів. обл.), Борщів. та Чортків. повіті. Одночасно така ж група прямувала зі Сокальщини (нині Львів. обл.) на Тернопільщину, третя – діяла на Бродівщині (нині Львів. обл.) та Збаражчині (на шляху об’єдн. з 1-ю). Ці групи ділилися на малі гуртки, що несподів. діяли в різн. місцевостях та сіяли паніку між польсь. дідачами і жандармами, які втікали до міст. Повстанці закликали бойкотувати вибори. Відділи польсь. піхоти, кінноти й змобілізовані жандарми вирушили проти повстанців. Пobl. сіл Осівці та Бобулинці Буцац. пов. (нині Буцац. р-ну) відбулися бої, що закін. втечею поляків. 1-а повстан. група спалила фільварки в більш як 10 селах Зборівщини і Козівщини: Ярчівці, Яцківці, Августівка, Плавуча (нині Вел. Плавуча), Конюхи та ін.; у селах Плавуча і Горожанка вбили комендантів польсь. жандармерії і двох жандармів, Дунаїв – поранили кількох колоністів. Телеграф. сполуч. між містами Львів, Підгайці та Бережани було перерване, призупинився залізн. рух на галиц. Поділлі. Від 25. 10. 1922 повстанці, поділившись на гуртки по 5–10 осіб, почали діяти в Терноп., Борщів., Буцац., Заліщиц. пов. і на Львівщині. 31. 10. відбулися бої між поляками і повстанцями pobl. міст Чортків, Заліщики та с. Осівці, під час яких схопили *С. Мельничука* та *П. Шеремету*. Внаслідок акції укр. населення відмовлялося від участі у виборах до польсь. сейму. **Друга С. а.** здійсн. Край. провід УВО-ОУН на західноукр. землях 1930. Акція наклалася на ін. бой. акції УВО, й мала загострити ситуацію на ЗУЗ, і згідно з пануючою в УВО-ОУН теорією перманен. революції викликати рев. зрив укр. нар. мас, привести до відновлення зброй. шляхом укр. державності. Приводом до С. а. стало надання земел. наділів польсь. колоністам-осадникам (із числа переважно ветеранів-пілсудчиків

з Польщі) на укр. теренах, незважаючи на гостру нестачу землі для місц. укр. населення. На Тернопільщині 1919–30 поселил. бл. 10 тис. родин польс. колоністів, які створ. шовініст. воєніз. формування “Стшелєц”, мали дозвіл носити зброю, тероризували українців. Дії УВО-ОУН підтримали укр. селяни, які брали участь в акції. Вона була вигідна шовініст. колам Польщі, які напередодні парламен. виборів 1930 хотіли скорист. антиукр. риторикою, що їм було досягнуто. Натомість ОУН також прагнула продемонструвати світові протест проти колонізац. шовініст. політики польс. уряду і залякати колоністів. С. а. проявлялись у підпалах майна польс. осадників, скрут сина, збіжжя, госп. будівель, пошкодж. ліній зв’язку, розгромах поліцій. станиць, відплат. акцій проти польс. “Стшелєців” тощо. Влітку–восени 1930 акція набула великих масштабів; про неї писали у закордон. пресі; дії українців виправдали у США, Чехії, Франції. Влітку і восени 1930 за участь у С. а. заарешт., за офіцій. заниж. даними, 1777 укр. громадян, із яких 600 звільнено. На Тернопільщині під час С. а. засудж. низку українців за приналежність до УВО і “таємних орг-цій”, зневагу польс. держави. Суди відбувалися не лише на теренах краю, вихідців із Тернопільщини заарешт. у Львові, Станіславі (нині Івано-Франківськ) та ін. містах. Мас. арешти вплинули на ще більше розгорнення С. а. У жовтні 1930 Команда УВО видала наказ припинити С. а., про що укр. громадянство повідомили окр. відозвою. С. а. спричин. репресії щодо укр. населення, викликали *пацифікацію*. Серед. ін. ліквід. молодіж. т-ва “Пласт” і “Луг”.

В. Окаринський.

САВА

Антін (1886, с. Стрийка, нині Збараз. р-ну) – 1971, США) – педагог, військовик. Доброволець *Легиону УСС* (1914), сотник. Емігр. до США.

Б. Мельничук, М. Федечко.

САВАЛЬСЬКА

Ольга Петрівна (21. 01. 1990, смт Микулинці Теробовлян. р-ну) – літераторка. Переможець всеукр. творч. конкурсів школярів (2006–08). Від 2008 навчається на ф-ті журналістики Львів. нац. ун-ту. Автор зб. поезій та прози “На межі...” (2008), публікацій у ж. “Літературний Тернопіль”, г. “Вільне життя”, “Свобода” та ін.

Б. Мельничук.

САВАРІН

Ольга Йосипівна (06. 04. 1930, с. Жизномир, нині Бучац. р-ну) – громадська діячка. Дружи-

на *П. Саварина*. 1948 емігр. до Канади (м. Вінніпег). Закін. Альберт. торг. коледж. Діяльна в укр. громад. орг-ціях: Лізі укр. катол. жінок, хорі “Дніпро”, т-вах “Добра воля”, “Пласт” та ін. Жертводавець на укр. громад. потреби.

Б. Мельничук, Б. Пиндус.

САВИЧ

Олег Андрійович (08. 02. 1957, с. Кривчики Збараз. р-ну) – військовик. Полковник. Орден Черв. Зірки, медалі, нагруд. знак “За розмінування”. Закін. вище військ. команд. уч-ще в м. Кам’янець-Подільський Хмельн. обл. (1978), Військ. інж. акад. (1989). Ком-р взводу керован. мінування, заст. ком-ра роти, ком-р роти, нач. штабу батальйону розгородж. (1978–86). 1989–92 – ком-р окрем. батальйону в Туркестан. військ. окрузі, 1993–2005 – військ. комісар Чортків. рай. військкомату. Від 2005 – нач. мобілізац. відділу-заст. нач. упр. особов. складу Зх. операт. командування. Учасник бой. дій, миротвор. операцій; викон. завдання з розмінув. у Лівані, Сирії, окр. р-нах колиш. Рад. Союзу.

Б. Головин.

САВІЦЬКИЙ

Ян (Sawicki Jan; 25. 12. 1859, м. Бережани – 15. 03. 1940, м. Варшава, Польща) – польський правник, державний діяч. Д-р права. Навчався у Бережан. г-зії, Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. 1883–87 працював у м. Львів у намісництві, 1887–92 – в м. Краків (Польща) мін-ві фінансів. Від 1892 – в мін-ві фінансів у м. Відень. 1909–18 – президент сенату Адм. трибуналу Австрії. 1920 – голова колегії Найвищ. суду Польщі, 1922–28 – 1-й президент Найвищ. адм. трибуналу країни.

П. Гуцал.

САВКА

(*Oxyura leucocephala*) – птах. Належ. до ряду Гусеподібні (Anseriformes), родини Качкові (Anatidae). Занес. до Європ. черв. списку (1991) та Черв. книги України. Серед. качка з клиноподіб., загнутим догори хвостом. Маса тіла – 0,4–0,9 кг.

довж. – 45 см. На голові у самця – біла пляма, на ший – чорне кільце. Дзьоб біля основи здутий, блакитний. Самиця – сіро-бура. На Тернопільщині – перелітний птах. Гніздиться на сплавинах очерету поруч із колоніями мартинів.

В. Кваша.

САВКА

Богдан-Теодор Теофілович (псевдо “Софрон”; 1904, с. Річиця Рава-Руськ. пов., нині Замос.

воев-ва, Польща – 18. 11. 1980, с. Зятківці Гайсин. р-ну Вінн. обл.) – лікар, учасник національно-визвольних змагань. Закін. г-зію в м. Сокаль (нині Львів. обл.), мед. ф-т Краків. ун-ту (1929, Польща). Лікар у м. Кристинополь (нині Червоноград Львів. обл.).

1942–44 співпрац. із укр. підпіллям, навчав мед. сестер і санітарів для УПА в селах Сокальщини й Радеківщини (нині Львів. обл.). 1944–46 – гол. лікар Край. військ. штабу УПА “Захід”, водночас – кер. мед.-сан. відділу при Край. проводі УЧХ, співпрац. із *К. Зарицькою*. 1944 – кер. хірург. перевишколу для лікарів і студентів-медиків у селах Сільце (нині Підгаєц.) і Поручин (нині Бережан. р-нів), серед них – *І. Бабуняк*, *Г. Друль*, *І. Оберішин*. 1946 за доруч. УЧХ легалізувався, під фіктив. іменем Петро Загойський працював санітаром ФАП у Монастирис. р-ні. 1947 С. заарешт. органи МДБ, засудж. на 25 р. Ув’язн. відбував у тюрмі в м. Львів, потім – у ВТТ у м. Омськ (нині РФ) та ін., де згодом працював лікарем; звільн. 1956. Працював гол. лікарем дільн. лікарні в с. Зятківці.

Л. Ганіткевич, П. Пундій, Л. Щербак.

САВКА

Руслана Мирославівна (31. 03. 1967, м. Копичинці Гусятин. р-ну) – режисер, актриса, діячка культури. Закін. Рівнен. ін-т культури (нині гуманітар. ун-т). Працювала методистом театр. жанру Гусятин. РБК (1989–91); ст. н. с. (1991–97), від 1997 донині – дир. Копичинец. музею театр. мист-ва. Кер. нар. аматор. театру поезії “Слово” Копичинец. Центру культури та дозвілля, з яким поставила спектаклі “Полум’я Волині” (*Г. Петрука-Попика*), “Республіка Янголів” (*Р. Лубківського*), “Мойсей” (*І. Франка*), “На свій шлях” (*С. Васильченка*), “Казка про

Ксеню і Дванадцять місяців” (*Б. Лепкого*), муз.-поет. феєрії “Богиня сцени” (про *С. Крушельницьку*) та ін. Автор сценаріїв, реж. фольклор. свят, вечорів-репрезентацій і святк. концертів. Ролі у виставах Копичинец. нар. драм. театру ім. Б. Лепкого:

Кшися Потоцька (“*Легенди Тернового поля*” *Л. Крути*), Мотря, Магдалена (“*Мазепа, гетьман український*”), “Сотниківна” *Б. Мельничука* за *Б. Лепким*), Галина Дидик (“*Зв’язкова генерала*” *Ю. Карася*) та ін.

Б. Мельничук.

САВКА

Юзефа Іванівна (16. 12. 1937, с. Драганівка, нині Терноп. р-ну) – монахиня. Закін. семиріч. школу в родин. селі (1945). 12 р. працювала в місц. колгоспі. Від 1961 – монахиня під іменем Йосифа; 1980 – настоятелька монастиря сс. Василянок у м. Тернопіль. 1994 – в с. Вишнівчик; монахині цього монастиря обслуговують Марій. духов. центр у с. Зарваниця (обидва Тербовлян. р-ну).

Б. Головин.

САВКІВ

Петро Михайлович (10. 10. 1924, с. Августівка, нині Козів. р-ну) – громадсько-культурний

діяч. 4 медалі Гол. управи Централі СУБ, Хрест Заслуги Гол. управи колиш. вояків-українців (США). 1944 – вояк дивізії “*Галичина*”. Від 1945 – в м. Аштон (Вел. Британія), де співзасн. відділ. СУБ. Чл. контрол. комісії СУБ, від 1960 – чл. управи Об’єдн. колиш. вояків-українців, 1985 – голова Аштон. відділу цієї орг-ції. Багатоліт. учасник чол. хору СУБ “*Гомін*” (м. Манчестер), із яким у червні 1995 виступав в Україні, у т. ч. в містах Тернопіль, Бережани, Київ, с. Вербів Бережан. р-ну.

О. Маруняк, Я. Павлів.

САВУЛА

Оливін (1853, м. Дрогобич, нині Львів. обл. – 1944, м. см. невід.) – церковний і громадський діяч. Товариш *І. Франка* у нар. школі та в г-зі Дрогобича; сотрудник церкви св. Миколая і катехит у м. Терехів, диригент церк. міш. хору, діяльн. чл. укр. громад. т-в. У м. Львів – соліст (бас) у хорі богословів на репрезент. концертах.

Г. Кушнерик.

САВЧАК

Володимир Іванович (01. 11. 1938, с. Бобрівка Ярослав. пов., Польща – 01. 06. 2005, м. Тернопіль) – лікар-дерматовенеролог. Канд. мед. н. (1970), доц. (1979). Закін. Івано-Фр. мед. ін-т (1962, нині нац. мед. ун-т). Працював гол. лікарем Мехедів. сільс. дільнич. лікарні Драбів. р-ну Черкас. обл., згодом – у Скалат. рай. лікарні № 2 Підволочис. р-ну (1963–66), у Терноп. мед. ін-ті (нині ТДМУ): асист., доц., проф., зав. курсу дерматовенерології. Автор понад 160 наук. праць, підручників та посібників.

М. Андрейчин.

САВЧИН

Марія (псевдо “Марічка”; 1925, с. Задвір’я, нині Буськ. р-ну Львів. обл.) – учасниця національно-визвольних змагань. Дружина *В. Галаси*. Від 1926 проживала з родиною в с. Олесине (нині Козів. р-ну). Чл. Юнацтва ОУН (1939). 1944–53 – у підпіллі ОУН і УПА на Львівщині, в Закерзонні (нині Польща), Польщі, Карпатах, Поділлі, Волині, Поліссі. 1953 в лісі поближ. м. Кременець С. захопила спецгрупа МДБ. Двічі втікала з ув’язнення. Згодом – в еміграції. Автор кн. “Тисяча доріг. Спогади жінки – учасниці підпільно-визвольної боротьби під час і після Другої світової війни” (2003).

В. Левницький.

САВЧІНСЬКА

Ольга Олімпіївна (березень 1916, с. Задарів, нині Монастирис. р-ну – 09. 01. 2008, м. Коломия Івано-Фр. обл.) – педагог, учасниця національно-визвольних змагань, громадська діячка. Внучка *Г. Савчинського*. Від 1930-х – у Коломиї. 1945–47 вчителювала у с. Спас, нині Коло-

мий. р-ну. За сприяння воякам УПА заарешт.; засудж. 1947; покарання відбув. у Магадан. обл. (нині РФ). Проживає в Коломиї. Авторка віршів, спогадів та ін. публікацій у пресі. Діяльна у Коломиї. орг-ції політ. в’язнів і репрес. й ін. громад. орг-ціях. Реабіліт. 1992.

Г. Івахів, Б. Мельничук.

САВЧІНСЬКИЙ

Микола Васильович (р. н. невід., с. Дуплиська, нині Заліщиц. р-ну – р. см. невід., ймовірно, м. Львів) – громадський діяч, редактор. Двоюрід. брат *Г. Савчинського*. Співред. (1854–56) і гол. ред. (1857) провід. тижневика українців Австро-Угорщини “Зоря Галицька”, що вих. у Львові 1848–57.

Б. Пиндус.

САВЧУК

Іван (21. 09. 1889, с. Довге, нині Терехівлян. р-ну – 12. 11. 1935, Канада) – педагог, громадський діяч. Підхорунжий УГА. В’язень польс. тюрем. Чл. Укр. пед. т-ва, Т-ва допомоги укр. воєн. інвалідам. Від 1923 – в Канаді (м. Торонто). Діяльний в Укр. стрілец. громаді та ін. орг-ціях. Автор спогадів, краєзн. матеріалів, статей.

Б. Мельничук.

САВЧУК

Ігор Семенович (29. 05. 1967, м. Бучач) – підприємець, меценат, громадський діяч. Працював на підпр-вах міста. 1997 відкрив приват. фірму “Автосервіс” у Бучачі, яка надає послуги з ремонту автомобілів. Фінансово сприяє у відбудові храмів, книговидавництву.

Б. Мельничук, В. Тракало.

САВЧУК

Людмила Павлівна (30. 03. 1937, м. Пологи, нині Запоріж. обл.) – інженер-агрометеоролог. Д-р с.-г. н. (1990). Закін. Одес. гідрометеорол. ін-т (1959, нині еколог. ун-т). 1959–65 працювала в Гідрометеорол. службі України (міста Тернопіль, Хмельницький, Сімферополь); від 1965 – в Ін-ті ефіроолій. та лікар. рослин УААН (Сімферополь).

О. Пехова (ЕСУ).

САВЧУК

Микола Васильович (псевд. – Пилип Задюганний з-під Коломиї; 14. 07. 1959, с. Вел. Ключів, нині Коломиї. р-ну Івано-Фр. обл.) – письменник, журналіст, краєзнавець, артист естради. Засл. арт. України (2000). Всеукр. літ. премія ім. П. Сагайдачного (2000). Закін. Львів. ун-т (1987, нині нац. ун-т). Працював у коломиї. часописах (1987–94), влас. кор. г. “Молодь України”

(1994–2000, м. Київ). Від 2003 займ. підприємн. діяльністю: видавець, артист естради. Автор понад 20 книг і брошур (гумор, поезія, краєзнавство); 8 аудіокасет автор. гумору та 2 компакт-дисків, у т. ч. “Золоті коломийки” (2004); пісень, фейлетонів, гумор.

оповідок, бл. 100 актуал. коломиенок. Від 1992 – кер. ред.-видав. ком-ту “Енциклопедія Коломиїщини”, котра містить статті про відомих осіб, життя і діяльність яких пов’яз. з Тернопільщиною. До Веселої Укр. Енциклопедії підготував довідки про літераторів і артистів Тернопільщини. Опубл. матеріали про громад., наук. і культур. діячів укр. діаспори – уродж. Тернопільщини, зокрема *В. Веригу*. Співпрац. з краєзнавцями м. Заліщики, де 1987 – учасник відкриття музею “Дванадцятки”. Добірку гумор. тв. С. опубл. 1992 г. “Західна Україна”. Виступ. із концертами гумору для укр. діаспори багатьох країн світу, від 1999 – у м. Тернопіль та р-нах обл., учасник святк. концертів, Днів міста, лемків. фестивалів, профес. свят та ін. Тв. С. – у репертуарі *Г. Драпака*; учасник його ювілей. творч. вечора у Тернополі (2009).

Б. Мельничук.

САВЧУК

Михайло (р. і м. н. невід. – 1975, м. см. невід.) – інженер, педагог, громадський діяч. Під час 1-ї світ. війни – в *Легіоні УСС*. Закін. Вищу політех. школу в м. Данціг (1928, нині Гданськ, Польща). Працював на ф-ці двигунів “Бенц” у м. Мангайм (Німеччина), у буд. спілці *І. Левинського* та в електротех. закладах у м. Львів. Від 1933 – викл. у фах.-доповн. школі учнів ремісн. майстра у Тернополі. 1936–39 – кер. майстерні Терноп. г-зії т-ва “Рідна школа”. Діяльний у кооперативі “Самопоміч” та ін. укр. т-вах. 1941–44 – орг-тор, дир. ремісн.

фах. школи, голова Об’єдн. інженерів і техніків при Укр. окруж. ком-ті в Тернополі.

Л. Шербак.

САГАНІВ СІМ’Я

– національно свідома родина. **Степан Васильович С.** (07. 01. 1877, с. Тур’є, нині Буськ. р-ну Львів. обл. – 24. 03. 1967, м. Борщів) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Батько *З.*, *Г.* і *Т. Саганів*. Підпоручник австр. армії. 1914 евакуйов. у м. Відень (нині Австрія). Після поверн. в Україну пройшов вишкіл в УГА побл. м. Тернопіль. Учасник боїв УГА, поранений. Працював у Борщеві на буд-ві тютюн. з-ду. 1938 за політ. діяльність звільн. польс. влада. Під час нім. окупації фашисти затрим. як заручника, звільн. стараннями сина *Зенона*. 25 р. С. – секр.-касір церкви у Борщеві. **Зенон Степанович С.** (12. 11. 1910, м. Золочів, нині Львів. обл. – 10. 07. 1988, м. Боффало, США) – громадський діяч. Син С., брат *Г.* і *Т. Саганів*. Чл. ОУН і УПА. Закін. Віден. (Австрія) та Львів. ун-ти. 1941–44 працював в Укр. допомог. ком-ті у м. Львів. Від 1944 – у Німеччині, 1950 – у США. Не раз приїжджав до батьків у м. Борщів. Соротник *С. Бандери*, 1959 виступ. на його похороні. Працював проф. Гарвард. ун-ту, політ. оглядачем радіо “Свобода”. Автор спогадів, наук. праць. **Ганна Степанівна С.** (15. 05. 1922, м. Борщів – 20. 07. 1941, м. Умань

Черкас. обл.) – громадська діячка. Дочка С., сестра З. і Т. Саганів. Чл. Юнацтва ОУН. 1941 заарешт. з 22-ма учнями Борщів школи за політ. діяльність; розстріляна. **Теофіл Степанович С.** (19. 03. 1926, м. Борщів – 06. 12. 1994, там само) – громадський діяч. Від 1943 – чл. ОУН і вояк УПА. Син С., брат З. і Г., чоловік С. Саганів. 1948–49 – у підпіллі. Співорг-тор підпіл. молодіж. орг-ції “Наша зміна” у містах Золочів та Львів. 1949 заарешт.; засудж. на 25 р.; ув’язн. відбував у м. Львів і таборах м. Воркута (нині – РФ). Навчався у м. Краснодар (нині РФ). Від 1956 – економіст на тютюн. з-ді у м. Борщів. 1992 – реабіліт. **Софія Михайлівна С.** (27. 03. 1928, м. Борщів) – громадська діячка. Дружина Т. Сагана. Чл. ОУН та вояк УПА. 1948–49 – у підпіллі. Співзасн. підпіл. молодіж. орг-ції “Наша зміна” у містах Золочів і Львів. 1949 заарешт.; засудж. на 10 р., ув’язн. відбувала у м. Львів, у таборах “Абезь” (Комі АРСР) і м. Воркута (обидва нині – РФ). Закін. Борщів. с.-г. технікум (1956, нині агротех. коледж). Працював економістом автопідпрва у м. Борщів. Від 1991 – заст., від 1999 – голова Борщів. рай. орг-ції Спілки політв’язнів і репресов. України. 1992 реабілітована. Чл. координац. ради нац.-демокр. сил Борщівщини. Ініціаторка відкриття мемор. таблиць, пам’ят. знаків діячам ОУН і воякам УПА. Частина матеріалів, що збрала С., використ. у кн. *Н. Мишака* “За тебе, свята Україно” (1998).

Б. Мельничук, С. Саган, В. Уніят.

САГАШ

Володимир Юліянович (20. 06. 1923, м. Монастирська) – громадський діяч. Закін. г-зіно у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Учасник націоналіст. руху. Орг-тор і чл. т-ва “Відродження”, чл. Укр. допомог. ком-ту, орг-тор та кер. самоосвіт. і драм. гуртків у Монастирських. Під час 2-ї світ. війни – в 1-й Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. Від 1950 – в Канаді (м. Ріджайн). Тричі голова відділ. ком-ту “Рідна школа”, голова Ком-ту курсів українознавства, голова відділу та чл. Контрол. комісії Централі КУК. Співзасн. 37 відділу Братства св. Миколая, чл.-засн. і заст. голови ЛВУ (1955–57).

Б. Мельничук.

“САД-ГОРІД”

– настільний календар. Вих. у м. Тернопіль від 2007 укр. і рос. мовами раз на рік. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – Т. Грисюк. Видавці: видав.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 27700 прим.

Б. Мельничук.

САДІВНИЧІ

ТОВАРИСТВА ТЕРНОПЛЬЩИНИ

– добровільні об’єднання громадян, землевласників, землекористувачів (орендаторів) та їх земельних ділянок в єдину територію зі збереженням меж індивідуальних ділянок. Створ. для садівництва, обробітку землі та орг-ції актив. відпочинку на тер. Терноп. обл. В Україні відзначено 75 р. з часу створ. 1-го С. т., на Тернопільщині – діють 39 р. До 1987 було 7 С. т., які об’єдн. 1,8 тис. родин. Нині міськ. жителі області створ. 158 С. т., які об’єднують 26,3 тис. родин, або бл. 80 тис. мешканців краю, зокрема у м. Тернопіль – 17,3 тис. родин, або бл. 55 тис. мешканців. Інфраструктура С. т. Терноп. обл.: 360 км під’їзд., 380 внутріш. доріг, із них 48% з тверд. покриттям, 137 км центр. водогонів, 73 водонапірні вежі зі свердловинами, 89 трансформатор. підстанцій, 327 км електроліній. Із 26,3 тис. чл. С. т. 12,6 тис. звели садові будинки, з них 6,8 тис. – пл. понад 20 м², що дає змогу при потребі у них проживати. В м. Тернопіль діє обл. спілка садівниц. т-в (кер. – Р. Гевко).

Р. Гевко.

САДЛІЙ

Володимир Володимирович (28. 10. 1951, с. Пробіжна Чортків. р-ну) – лікар-хірург. Медаль “За бездоганну службу” 2-го ступ., ін. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1974, нині ТДМУ). Працював хірургом у Підволочис. рай. лікарні та довіреним лікарем Терноп. обл. профради (1974–77). Згодом – лікар військ.-буд. загону Головспецбуду в Карачаєво-Черкес. АО, Ставропол. краї (всі нині – РФ), Казахстані. 1981–88 – ком-р взводу-бригад. епідеміолог, лікар-спеціаліст пересув. відділ., ст. лікар-спец. бактеріолог. відділ. Прикарп. ВО (м. Львів). Від 1988 – у Львів. мед.

ін-ті (нині нац. мед. ун-т): викл. військ. каф. циклу орг-ції мед. забезпеч. військ, від 1993 – ст. викл. каф. військ. підготовки, 1997 – ст. викл.-нач. предм.-метод. групи, 2002 – викл., каф. екстремал. та військ. медицини, 2005 – ст. викл. – нач. предм.-метод. групи. Автор наук.-метод. статей, посібників.

Б. Головин.

САДЛІЙ

Леонід Володимирович (28. 08. 1960, смт Заложці, нині Залізці Зборів. р-ну) – лікар-кардіолог. Галуз. нагороди. Закін. лікувал. ф-т Терноп. мед. ін-ту (1983, нині ТДМУ). Працював лікарем у Микулинець. обл. фізіотерапевт. лікарні (1983–86); 1986–98 – лікар-кардіолог, від 1998 – ст. лікар блоку інтенсив. терапії Терноп. обл. лікарні. Автор наук.-практ. праць, у т. ч. в закордон. виданнях.

Б. Мельничук.

Б. Мельничук.

САДЛЯКІ

– підприємці, подружжя. Ініціатори створ. творч. об'єдн. вишивальниць “Світ рукоділля” (2002). **Світлана Андріївна** (02. 07. 1965, смт Степань Сарнен. р-ну Рівнен. обл.). Закін. Рівнен. пед. ін-т (1986, нині гуманіт. ун-т), Терноп. ін-т економіки і підприємництва (2005). **Володимир Михайлович** (13. 04. 1959, с. Дарахів Терехівлян. р-ну). Закін. Рівнен. ін-т культури (1986); працював дир. муз. школи на Рівненщині. У м. Тернопіль – диригент нар. хору “Заграва” (від 1991) й ансамблю “Аура” при обл. об'єдн. т-ва “Просвіта” (від 1996), який співпрац. зі “Світом рукоділля”.

І. Дуда, Г. Івахів.

САДОВСЬКИЙ

Валентин Васильович (1886, Волинь – 24. 11. 1947, м. Київ) – вчений-економіст, журналіст, громадський і державний діяч. Дійс. чл. НТШ (1935). Закін. Київ. ун-т (1909), навч. на екон. ф-ті ун-ту в м. Санкт-Петербург (нині РФ). Працював адвокатом у м. Київ. Співзасн. УСДРП (1905). Чл. УЦР і Малої Ради, міністр суд. справ Ген. секретаріату в уряді *В. Винниченка* (1917), міністр праці УНР (1920–22). Від 1925 – доц. Укр. госп. акад. в м. Подебради (Чехія). Автор наук. і наук.-популяр. праць. Не раз гос-

товав у Кременці у *М. Черкавського*; їх дружини-сестри з цього міста. 1945 С. заарешт. органи НКДБ у м. Прага (Чехія); помер у Лук'янів. в'язниці.

Б. Мельничук, Г. Чернихівський.

САДОВСЬКИЙ

Євген-Орест Іванович (05. 05. 1913, с. Ріпнів, нині Буськ. р-ну Львів. обл.) – диригент, співак (тенор), композитор, музикант, діяч культури. 1920-і студіював музику та гру на скрипці в м. Золочів, нині Львів. обл. 1930-і – актор, співак у мандрів. театрах *П. Карабіневича*, *Б. Сарамати*, *Й. Стадника*, з якими виступ. на Тернопільщині; від 1940 – хормейстер, соліст театру в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). 1942–44 – кер. гімназ. хору в м. Золочів (нині Львів. обл.) і хору “Дніпро” у Станіславі. 1946 – спів-орг-тор хору “Ватра” в м. Брегенс (Австрія). У США керував укр. хорами в містах Філадельфія (1951–55), Клівленд (1956). Автор муз. творів. 1993 побував у с. Ценів Козів. р-ну, де служив парохом його дід і народилася мати.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

САДОВСЬКИЙ

Олег Григорович (30. 10. 1964, м. Тернопіль) – підприємець, громадський діяч. Закін. Терноп. філіал Львів. політех. ін-ту (1986, нині ТНТУ). Працював інж. на Терноп. комбайн. з-ді (1986, 1988–90). 1990 розпочав бізнес. діяльність. Від 1991 – власник приват. фірми “Сервер” у Тернополі. Віце-президент міжнар. благодій. фонду “Здоров'я майбутнього” (м. Київ). Від 2005 – шеф-ред. г. “Тернопільська газета”; кер. проєкт. інформац. довідника “Футбол Тернопільщини” (2005). 2005–08 – президент, від 2008 – віце-президент Терноп. обл. орг-ції “Футбольний клуб “Нива”.

І. Дем'янова, Б. Петраш.

САЙ

Тадей (1905, м. Тернопіль – після 1972, там само) – лікар, громадський діяч. Батько *Ю. Сая*.

Чл. УЛТ (1933), т-ва “Просвіта”. Навчавсь у Львові в Укр. тасм. ун-ті (1924–25), закін. ун-т (1931). Під час навчання чл. громад. укр. студент. в Тернополі та мед. у Львові; культ.-освіт. референт. Лікар у селах Івачів Горішній (1933–38, нині Тер-

ноп.), Озерна (1938–39, нині Зборів. р-нів); зав. терапевт. відділ. Терноп. обл. лікарні (1939–41). Заарешт. органи НКВС; засланий у Сибір (1941–46). Після звільн. примусово працював вільно-найман. лікарем у системі ВТТ (1946–56). 1956–72 – у Тернополі: лікар у протитуберкульоз. диспансері, зав. відділ. протитуберкульоз. лікарні.

Д. Чубата.

САЙ

Юрій Тадейович (06. 12. 1939, м. Тернопіль) – вчений у галузі медицини, громадський діяч.

Син *Т. Сая*. Д-р медицини (1966). Чл. УЛТ, амер. хірург. т-ва. Від 1944 в Зх. Європі, 1949 – у США. Закін. коледж при Колумбій. ун-ті (м. Нью-Йорк). Спеціаліз. із заг. хірургії. 1973 розпочав лікар. практику. Чл. Ради директорів Колегії амер. хірургів у шт. Нью-

Джерсі (1979–88); від 1992 – президент цього т-ва. 1985–91 – дир. хірург. відділу Маунтен-чайлд шпиталю, згодом – його віце-президент, від 1995 – президент мед. відділів цієї лікарні. Від 1994 – очільник Колегії амер. хірургів.

Б. Головин.

САЛАЙДА

Микола Олександрович (16. 12. 1928, с. Лози, нині Збараз. р-ну) – лікар, педагог. Канд. мед. н. Закін. мед. ін-т у м. Станіслав (1954, нині Івано-Франківськ). 1960–2004 – викл. каф. заг. хірургії Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ). Вирізн. патріотизмом, знанням історії України, нац. визвол. змагань. У роки незалежності – діяльний у т-ві “Просвіта”,

Конгресі укр. інтелігенції, Всеукр. об’єдн. ветеранів.

Г. Івахів, М. Ханас.

САЛАНДЯК

Ярослав Володимирович (02. 06. 1955, с. Сільце Підгаєц. р-ну) – художник, різьбяр, літератор.

Навчався в Івано-Фр. ПТУ № 1 (1972–74). Працював на підприємств у Підгайцях (1976–94). Від 1994 – викл. різьби Підгаєц. дит. худож. школи. Учасник виставок від 1994, індивід. виставки живопису, рисунка та різьби у Підгайцях, ТОХМ (обидві – 2005). Творить

“рядами” – “Містечкові історії”, “Світоглядний ряд”, “Колекція дерева”. Поеднує у творах живопис, різьбу і поезію. Під псевд. Я. Анонім випустив зб. поезій “Мотлох” (2000), ілюстровану власн. малюнками.

А. Гриб, І. Дула.

САЛАТИ

– настільний календар. Вих. укр. і рос. мовами раз на рік від 2007. Засн. і шеф.-ред. – І. Тріль; ред. – О. Танасійчук. Вид. – видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Максимів”. Наклад (2009) – 23777 прим.

Б. Мельничук.

САЛЄВИЧ

Василь Миколайович (02. 09. 1952, с. Костільники, нині Виноградне Заліщиц. р-ну) – диригент, композитор. Брат *І. Салевича*. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. у-ще (1976, нині вище уч.-ще культури), Харків. ін-т культури (1980, нині акад. культури). У м. Харків: худож. кер. вокал.-інструмент. ансамблів “Юність”, “Мелодія” (1978–80), клуб. об’єдн. “Металург” (1980–87), хору укр. нар. пісні “Світанок” (від 1990; від 2003 – нар.), хор. колективів системи профтехосвіти, церков. хору. Автор зб. пісень (2002).

Б. Петраш, О. Тракало.

САЛІЙ

Олександр Орестович (02. 09. 1969, м. Тернопіль) – спортивний діяч (футбольний суддя, тренер). Закін. ТАНГ (1992, нині ТНЕУ), курси рефері-інструкторів (2003, Вел. Британія).

1998 як арбітр обслуговував матчі першості обл. та команд 2-ї ліги України з футболу. Від 1999 – у Великобританії. Працював у транспорт. компанії (1999–2001), розпочав влас. бізнес (2001). Одночасно асистував арбітрам під час ігор дублююч.

складів команд Прем'єр-ліги чем-ту Англії з футболу. Орг-тор і тренер команди з міні-футболу "USSR", у якій грали вихідці з СНД, зокрема колишні тернополяни І. Біскуп та М. Дем'янчук; 2004 ця команда – чемпіон Англії з футзалу. Орг-тор турнірів із міні-футболу ім. В. Лобановського, учасники – команди укр. та рос. посольств, вихідців із України, РФ, Прибалтики. С. – єдин. іноземець у списку 400 кращ. арбітрів Англії.

Б. Петраш, Л. Хоміцька.

САЛІЦЬКИЙ

Якуб (Salicki Jakub; 19. 11. 1865, м. Бучач – 21. 11. 1947, Вел. Британія) – польський військовик. Закін. юрид. ф-т Львів. ун-ту. Від 1919 – у ВП: кер. упр. польов. пошти, згодом – військ. пошт. комісар Ген. штабу. Від 1923 – у відставці в чині титуляр. генерала бригади; проживав у м. Львів. 1940 С. заарешт. органи НКВС; перебував у тюрмі до серпня 1941. Відтоді – в польс. ЗС у СРСР, на Близ. Сході.

С. Ткачов.

САЛҮК

Стефанія Іванівна (15. 07. 1930, с. Стубно, нині Пшемисл. пов., Польща) – релігійна діячка. Закін. початкову школу у родин. селі. Після пересел. (1945) у с. Драганівка (нині Терноп. р-ну) працювала в місц. кюгоспі. Від 1961 – монахиня (монаше ім'я Сільвія) підпіл. монастиря сестер Василянок; від 1969 працювала санітаркою інфекцій. відділу міськ. лікарні. Від 1996 – настоятелька монастиря сестер Василянок у м. Тернопіль.

Б. Головин.

САЛВІЦЬКИЙ

Олексій Климентійович (1854, с. Малковичі, нині Пшемисл. пов., Польща – 20. 12. 1920, м. Тернопіль) – правник, громадський діяч. Закін. г-зію у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), право студіював у Львів. та Віден. ун-тах. Працював суд. урядником в містах Ярослав (нині Польща) та ін. 1890-і – в м. Борщів.

Від початку 1900-х – суддя окруж. суду в м. Тернопіль, потім – президент Терноп. повіт. суду. Діяльний у УНДП, "Руській бурсі" та "Руській бесіді". На поч. 1-ї світ. війни виїхав в Австрію, де перебував до осені 1917. У листопаді–грудні 1918 – комісар уряду ЗУНР у Терноп. повіті. Зазнав переслідувань. Помер від тифу.

П. Гуцал.

САЛЯК

Василь Якимович (21. 07. 1929, с. Мужилів, нині Підгаєц. р-ну) – лікар, громадський діяч.

Д-р медицини. Навчався у Бережан. г-зі (1941–44). Від 1944 – в Німеччині; закін. г-зію у м. Регенсбург (1948), мед. студії в м. Мюнхен (1954). Діяльний у Пласті, "Студентській громаді" та ін. т-вах. 1955 емігр. до США; в м. Філадельфія (шт. Пенсильванія)

в мед. коледжі закін. курс із хірургії (1960), у шт. Теннессі – з радіоізотоп. діагностики та радіоактив. матеріалів. Понад 30 р. працював хірургом. Автор наук. праць. Голова УЛТ Пн. Америки в Пенсильванії, чл. кількох америк. мед. т-в. Меценат кн. "Підгайчани в боротьбі за волю України" (2000).

Б. Головин, Б. Мельничук.

САЛЯК

Петро Якимович (1927, с. Мужилів, нині Підгаєц. р-ну – 1994, м. Глен Спей, США) – інженер, громадський

діяч. Навчався у Бережан. г-зі. Від 1944 – в Австрії. Після війни переїхав до Німеччини, навчався в Укр. тех.-господар. ін-ті. 1950 емігр. до США, прац. інж. у м. Нью-Йорк (США). Секр. Укр. Братс. союзу в Глен Спей, Нью-Йорку. Діяльний у церк.-громад. роботі, співпрац. з Ком-том підгайчан. Автор спогадів та ін. публікацій. Меценат кн. "Підгайчани в боротьбі за волю України" (2000).

Г. Івахів, Б. Мельничук.

САЛЯТИЦЬКИЙ

Іван-Володимир-Зіновій Онуфрійович (29. 09. 1927, с. Старе Місто, нині Підгаєц. р-ну) – інженер-будівельник, господарник. Закін.

Львів. політех. ін-т (1952, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). 1952–57 – інж., ст. інж. у проєкт. ін-ті “Татнафтапроєкт” у м. Бугульма (нині Респ. Татарстан). 1957–61 – ст. інж., кер. групи відділу проєкт. контори “Укрзахідшахтобуд” у м. Сокаль Львів. обл.

Ум. Тернопіль: ст. інж. проєкт. відділу буд. упр. облспоживспілки; від 1965 – кер. проєкт. відділу “Центросоюзпроєкт”; 1967 – кер. проєкт. відділу “Укоопспілки” (від 1971 – “Укооппроєкт”), 1982 – на кер. посадах у цій установі. Автор індивід. проєктів та співавт. розроблення технолог. частини проєктів пром. об’єктів облспоживспілки. Серед них: ресторан “Хутір” (індивід. проєкт гол. корпусу), адмін. корпус та приміщення “Укооппроєкту” (нині – банк “Аваль”, вул. Січинського; обидва – 1967, м. Тернопіль), суміс. торг. підпр-во “Золота Липа” (1969, м. Бережани; нині – комплекс громад. харчування); проєкти торг. і пром. об’єктів Тернополя й області, інших регіонів України.

І. Дем’янова, Д. Лукач.

САМЕЦЬ

Петро (04. 06. 1893, с. Глешава, нині Теребовлян. р-ну – 08. 02. 1985, м. Ніагара-Фоллс, Канада) – релігійний діяч. Почес. д-р Колегії св. Андрея. Навчався в г-зіях у містах Теребовля та Львів. Від 1910 – в Канаді. Студіював у протестант. колегії в містах Вінніпег та Саскатун; учителював. 1920 рукопоклад. у сан священника УГПЦ, один із трьох її перших священників у Канаді, місіонер в її зх. провінціях (1920–38). 1938–64 служив на парафіях у м. Торонто; діяльний у громад. житті. Автор богослов. праць.

Б. Мельничук.

“САМОВАР”

– газета кулінарних рецептів і порад. Вих. у м. Тернопіль від 2007 рос. мовою раз на місяць. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – О. Танасійчук. Видавці: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.” Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

САМОГАЛЬСЬКА

Олена Євгенівна (03. 05. 1958, м. Харків) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (2008). Чл. Укр. та Європ.

клубів панкреатологів, Інтернац. асоц. панкреатологів (усі – 2008). Закін. Терноп. мед. ін-т (1981, нині ТДМУ). 1982–91 – терапевт мед.-сан. частини Рівнен. АЕС у м. Кузнецовськ. У ТДМУ: від 1993 – асист., 1999 – доц.; від 2008 – проф. каф. терапії і сімей. медицини ф-ту післядиплом. освіти. Водночас – гастроентеролог у Терноп. міськ. комун. лікарні № 2 і поліклініці та консульт.-лікув. центрі ТДМУ. Автор і співавт. понад 130 наук. праць, монографії “Проблеми остеопорозу” (2002), 3 навч. посіб., у т. ч. “Сімейна медицина” (2005), статей; компакт-диска “Хвороби органів травлення”; має 3 патенти на винаходи, 2 рац. пропозиції.

Л. Шербак.

“САМОДОПОМОГА”

– обласна громадська організація. Утвор. 20. 12. 2008 у м. Тернопіль. Засн. *З. Щепановський*, голова – *Ю. Семенюк*. Мета – захист конституц. прав, гарантованих соц. і прав. захист інтересів чл. орг-ції, сприяння підвищ. рівня життя й добробуту, громад. активності населення у розбудові відкрит. громад. сусп-ва. Безкоштов. юрид. консультаціями “С.” скористалися понад 3 тис. осіб з обмеж. можливостями, багатодіт. сім’ї, діти-сироти, лікувал. заклади. Меценат провед. числ. благодій. акцій.

Г. Івахів.

САМОЙЛЮВИЧ

Іоан (рр. і м. н. та см. невід., найімовір., с. Остапівці, нині Зборів. р-ну) – переписувач духовних творів, книжник, дидаскал. 1741 в Остапівцях переписав кн. духов. співів “Ірмологіон”. Нині оригінал рукопису – в Нац. музеї у м. Львів.

В. Барна.

“САМОРОБКО”

– всеукраїнський журнал для творчих дітей. Вих. у м. Тернопіль від 2006 укр. і рос. мовами 6 разів на рік. Засн. – О. Танасійчук. Шеф-ред. – І. Тріль. Вид.: видавн.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.” Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

САМОФАЛ

Ярослав Васильович (14. 07. 1933, с. Саранчуки, нині Бережан. р-ну) – науковець, педагог. Канд. пед. н. (1985). Засл. вчитель УРСР (1983). Орден “Знак Пошани” (1976). Закін. Львів. ун-т (1958, нині нац. ун-т). Працював учителем на Львівщині, інспектором (1961–63), зав. Сокал. райвно (1963–65, Львів. обл.), дир. школи-інтернату (1965–67), Львів. обл. ін-ту вдосконалення вчителів (1969–88), ст. викл. (1988). Від 1991 – доц. Дрогобиц. пед. ін-ту (нині ун-т, Львів. обл.). Чл. навч.-метод. ради при Мін-ві освіти СРСР. Автор понад 50 наук. і метод. праць. Чл. т-ва “Тернопільщина” (1999, м. Львів).

Р. Баран.

САМПАРА

Павло Петрович (12. 09. 1896, с. Прошова, нині Терноп. р-ну – 07. 12. 1937, м. Житомир) – військовик. Доброволець *Легіону УСС*. Влітку 1915 потрапив у рос. полон, перебував у таборі в Поволжі (нині РФ). У період ЗУНР воював в УГА. Від літа 1920 – в ЧА. Навчався в школах черв. старшин у містах Київ і Харків; обіймав офіцер. посади в армії. До арешту 04. 09. 1937 – експедитор на 118-й буд. дільниці військ. буд-ва в м. Бердичів (нині Житомир. обл.). Розстріляний; реабіліт. 1960.

П. Гуцал.

САМСОНЕНКО

Олександр Феодосійович (10. 09. 1960, м. Потсдам, Німеччина) – господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. партії “Єдиний Центр”. Закін. філію Київ. політех. ін-ту в м. Чернівці (1990, нині технол. ун-т). 1980–89 працював на Черніг. радіоприлад. з-ді. 1989–95 – представник фірми МЕНАТЕП в Зх. Сибіру (нині РФ). 1995–2004 – кер. ЗАТ ВТФ “Сіверська Рось”, яке 2002 засн. с.-г. т-во “Агро-Рось” в с. Качанівка (Підволочис. р-ну), від 2004 – ген. дир. т-ва.

В. Левицький.

САМЧУКА УЛАСА**ІМЕНІ ЛІТЕРАТУРНА ПРЭМІЯ**

– відзнака Тернопільської обласної організації НСПУ. Нагороджують письменників краю за проз. твори. Засн. 1999. Лауреати: *І. Гермаківський* (1999), *Р. Гром’як*, *Г. Петрук-Попик*, *П. Тимочко* (2000), *Б. Бастюк*, *Б. Мельничук*, *О. Корнієнко* (2002), *Л. Романчук*, *С. Синюк* (2006).

І. Дем’янова.

САМЧУКА УЛАСА**ЛІТЕРАТУРНО-МЕМОРІАЛЬНИЙ МУЗЕЙ**

– науковий, культурно-освітній заклад. Відкр. 27. 09. 1993 в с. Тилявка Шумс. р-ну. Експо-

зиції, що створ. науковці *Г. Чернихівський* і *П. Панасюк*, розташ. у 4-х кімнатах школи. Оформ. художники під кер-вом *В. Підгірного*.

Г. Чернихівський.

САНГУШКИ (СЕНДЮШКИ)

– український князівський рід. Родовід вів від Гедиміновичів (Ольгердовичів). Володіли маєтками та посідали уряди на Волині. Найвідом. представники: **Олександр Федькович** (р. н. невід. – 1491) – володимир. староста (1480), крем’янец. намісник (1484–90); **Андрій Олександрович** (р. н. невід. – 1534) – крем’янец. намісник (1498–1502), володимир. староста (1508–31), маршалок Волин. землі (1522–34); **Роман Федорович** (1537–71) – польн. гетьман *Вел. князівства Литов.* (1567–71).

П. Гуцал.

САНДАРМОХ (САНДОРМОХ)

– урочище на півночі Республіки Карелія (РФ). Розташ. на 19 км шосе Медвеж’єгорськ–Поневець. 27. 10.–04. 11. 1937 тут розстріляли 1111 в’язнів Соловец. тюрми особл. призначення (СТОН), у т. ч. 290 українців. Серед них – бл. 30 уродженців Тернопільщини: *М. Білий* – службовець із с., нині смт Вел. Березовиця Терноп. р-ну; *С. Вовк* – викл. хімії зі с. Теляче, нині Мирне Підгаєц. р-ну; *М. Баран* – військ., громад.-політ. та освіт. діяч; *В. Гоца* – педагог, диригент, громад.-політ. діяч; *П. Коренківський* – лікар; *М. Кузняк* – науковець, педагог; *В. Олійник* – військовик, педагог та ін. Також розстріл. відомі особи, життя і діяльність яких пов’язані з Тернопільщиною: *В. Атаманюк* – письменник, літературознавець; *Мирослав Ірчан* – письменник, публіцист, драматург, перекладач; *А. Крушельницький* – письменник, журналіст, педагог, громад.-політ. діяч; *Лесь Курбас* – режисер-новатор, теоретик театру, драматург, публіцист, перекладач; *С. Рудницький* – вчений-географ, картограф, історик. 16. 10. 1937 основним виконавцем розстрілів був капітан НКВС *М. Матвеев*. С. ідентифікували на місцевості 01. 07. 1997 Карел. і Санкт-Петербурз. т-ва “Меморіал” (Ю. Дмитрієв, В. Йоффе). За кошти *В. Трохименка* (США), блоку “Наша Україна”, приват. осіб у С. 06. 10. 2003 встановл. козац. хрест 3х1х1 м з граніту (скульп. *М. Малишко*, *Н. Білик*).

Є. Гасай, І. Олещук.

САНДБЕРГ-МЭСНЕР

Амалія (Міла; 22. 11. 1923, м. Заліщики) – музезознавець, громадська діячка. Навчалася у м. Заліщики в г-зії (1935–39), укр. школі (1940). Під

ках пам'ят. знака євреям-жертвам нім. фашистів. 2008 відвідала Заліщики.

В. Олійник.

САНДІЦЬКА

Ірена Ришардівна (11. 04. 1912, м. Умань, нині Черкас. обл.) – педагог, культуролог, літератор, громадська діячка.

Медаль “Pro Memoria” (2007, Польща). Від 1921 прожив. у м. Варшава (Польща), навчалася у школі ім. Емілії Платер; згодом із родиною перебралася до м. Кременець. Закін. г-зію ім. Т. Чацького при Кременец. ліцеї (1929), Ягеллон. ун-т в м. Краків (1936, Польща). Вчителювала у містах Рівне і Кременець, працювала у літн. польс. дит. таборі в Бельгії (1939); повернулася до Кременця: секр. у лісотехникумі, від 1943 – лаборантка в протитуберкульоз. лікарні; від 1944 опікув. бідними і знедолен. мешканцями; 1945–47 – органістка парафіял. костьолу св. Станіслава; організ. школу, де понад 50 р. викл., прилучала учнів до нац. і культур. традицій. Автор “Кременецького букваря” – польс. абетки з власн. ілюстраціями (вид. 2002, м. Кельце, Польща); віршів, споминів, опубл. у польс. виданнях. Активістка відродж. Т-ва польс. культури ім. Ю. Словацького у Кременці. Учасниця формув. фондів музею Ю. Словацького.

Л. Щербак.

САНДՕЗ

Адольф-Кароль (Sandoz Adolf Karol; 1845, с. Трибухівці, нині Буцац. р-ну – 1927, Франція) – польський художник. Від 1866 вивчав

арх-ру і живопис у м. Париж (Франція). Майстерність удосконалював у Австрії, Німеччині, Італії. Автор картин побут. та істор. тематики, пейзажів. Від 1925 жив у Франції.

П. Гуцал.

САНДРՕВИЧ

Наталія Вікторівна (13. 01. 1961, с. Новосілка, нині Підволочис. р-ну) – журналістка. Чл. НСЖУ (2003). Засл. прац. культури; відмінник нар. освіти України (обидва – 2005). Закін. ф-т журналістики Київ. ун-ту (1984, нині нац. ун-т). Від 1984 працює в ред. г. “Сільські вісті”, 2003 – ред. відділу культури та освіти.

Г. Івахів, Н. Миколок.

САНՕЦЬКИЙ

Євген Іванович (17. 07. 1924, м. Львів) – лікар-невропатолог. Дит. роки минули у смт Золотники (нині Тереховлян. р-ну). Закін. Львів. мед. ін-т (1949, нині нац. мед. ун-т). 1949–59 – обл. невропатолог Терноп. обл., зав. відділу неврології обл. лікарні. Співініц. буд-ва обл. псих. лікарні, орг-тор відділів неврології у мед. закладах Тернопільщини. Від 1959 працював за фахом у Львів. обл. лікарні.

І. Дем'янова.

САПЛІВІЙ

Дмитро (1891, с. Кобиловоки, нині Тереховлян. р-ну – 06. 02. 1961, м. Форт Вільям, шт. Онтаріо, Канада) – учасник національно-визвольних змагань. Старшина УГА. Закін. Тереховлян. г-зію. Студював в ун-тах у містах Відень (Австрія), Львів, Прага (Чехія). Від 1924 – у Канаді. Діяльний в укр. орг-ціях, жертводавець на благодійні потреби.

Б. Мельничук, М. Федечко.

САРАНЧՕК

Михайло Йосипович (02. 12. 1933, с. Козаччина, нині Борщів. р-ну) – культурно-громадський діяч. Медалі, галуз. нагороди й ін. відзнаки. Закін. філол. ф-т Чернів. ун-ту (1957, нині нац. ун-т). Працював у Чернів. обл. ком-ті ЛКСМУ. Від 1959 – в м. Київ: у ЦК ЛКСМУ, 1963 – в респ. держ., творч. і громад. орг-ціях, що здійсн. кер-во творч. спілками, театрами, концерт. орг-ціями, виконав. колективами; спів-орг-тор та учасник обл. мас. культ.-громад. заходів на Тернопільщині. 1974–79 – дир. і голова худож. ради Київ. акад. рос. драм. театру ім. Лесі Українки (нині нац. театр рос. драми). Від 1979 – кер. справами Мін-ва культури України. Автор статей у ЗМІ.

Л. Щербак.

САРАНЧУК

Петро Стефанович (псевда “Карпо”, “Зенко”, “Малий”); 26. 10. 1926, с. Конюхи, нині Козів. р-ну – 10. 09. 2008, м. Миколаїв, похов. у родин. селі) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2005). Чл. ОУН. Від 1944 – в УПА (куринь “Романа”). 1946 заарешт., засудж. на 15 р. ув’язнення. 1950 потрапив до Горлагу в м. Норильськ (нині РФ), учасник повстання політ’язнів. 1956 звільн., працював на вільному поселенні. За політ. переконання засудж. 1970 до 8 р. ВТТ сувор. режиму; 1981 ув’язн. на 5,5 р.; за 10 днів до закін. терміну (поч. 1986) засудж. до 3 р. ув’язн. за непокору; усього перебував у неволі 28,5 р. (30 таборів і 14 тюрем). Після повернення до м. Миколаїв діяльний у т-ві “Меморіал”, обл. Братстві ОУН і УПА.

Б. Мельничук.

САРМАТ-СОКОЛОВСЬКИЙ

Микола Олександрович (справж. прізви. Соколовський, літ. псевд. – Сарма; 23. 05. 1910, с. Хороше, нині Покров. р-ну Дніпроп. обл. – 2000) – письменник, релігійний і громадський діяч. Навчався в Київ. худож. ін-ті (нині нац. акад. образ. мист-ва і арх-ри). Працював у Полтав. обл. Буд. нар. творчості. 1930 С. заарешт. органи ДПУ; 5-річне ув’язн. відбував у конц-таборах на о. Соловки (нині РФ). Після звільн. співпрац. із Проводом ОУН, С. Скрипником (*Мстиславом*); окруж. провідник ОУН у Полтав. обл. Після закін. курсів із підготовки священників УАПЦ – на парафії у с. Ріпинці, нині Кам’янець-Поділ. р-ну Хмельн. обл., 1944 – в Терноп. обл., згодом – священник на парафіях у Чернів. обл. В м. Коломия, нині Івано-Фр. обл., налагодив зв’язок із ОУН і очолив боївку. За антирад. пропаганду С. заарешт. органи МДБ; засудж. до страти, яку замін. на 25-річне ув’язнення у Воркуті та Мордовії (нині РФ). Автор зб. поезій і прози; автобіогр. повісті-хроніки “Моя причетність до ОУН” (2000), де є спогади про перебування на тер. Терноп. обл.

Б. Мельничук.

САРМАТСЬКА КУЛЬТУРА

– група археологічних пам’яток древніх сарматів (іраномовних племен). Прийшли у Пн. Причорномор’я зі сходу у 2 ст. до Р. Х. одночасно зі спадом скіф. могутності. Сармати зайняли простори степ. та лісостеп. зон і частк. передгір’я Карпат. Крайня пн.-зх. група сармат. пам’яток – могильники біля сіл Острівець Городенків. р-ну Івано-Фр. обл.; Киселів Кіцман. р-ну, смт Кель-

менці, с. Ленківці Кельменец. р-ну Чернів. обл.; с. Буряківка, смт Товсте Заліщиц. р-ну. Усі поховання – трупокладення пд. орієнтації у випростан. положенні на спині. Як правило, їх супроводжували культові глин. ліпні посудинки-курільниці з отворами у стінках, гончар. посудини; знаряддя праці – пряслиці біконіч. форми; прикраси – бронз. відерцеподіб. підвіски, бронз. дзеркала. В чол. похованнях знаходять, окрім посудин, заліз. ножі, намистини, кістки тварин. Про кочівництво сармат. племен свідчить відсутність поселень. На Тернопільщині: поховання язигів – вел. сармат. племені, яке просунулося на захід.

Ю. Малєєв, М. Ханас.

САРМАТСЬКЕ МОРЕ**НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ**

– велика водойма неогенового періоду. Утвор. бл. 14 млн. р. тому. Назва – від давн. племені сарматів, які жили на пд. України. На поч. сармат. віку неоген. періоду на зх. України відбувались опускання тер. і наступ моря на сушу (трансгресія). На Тернопільщині море було мілким. У ньому нагромадж. переважно кварц. піски. В р-ні Кременця нагромадж. рослин. матеріал, із якого згодом утвор. буре вугілля. У сх. ч. моря продовжували розвиватися рифові споруди на торгон. рифах сучас. *Товтр. гряди ділянки*. В кін. серед. сармату, внаслідок підняття тер., море відступ. на пд. сх., і тер. ниніш. Терноп. обл. стала суходолом.

Й. Свинко.

САРМАТЮК

Степан Миколайович (псевдо “Летучий”); 1901, с. Чернилівка, нині Підволочис. р-ну – 16. 12. 1946, біля с. Городище, нині Козів. р-ну) – громадсько-політичний діяч. 1923 заарешт. при переході укр.-польс. кордону. Ув’язн.; на примус. роботах в м. Харків і на вугіл. копальнях. Згодом – чл. УВО, ОУН. 1931 за доруч. ОУН – у Сх. Україні; заарешт.; засланий на о. Соловки (нині РФ). Після повернення заарешт. повторно, з в’язниці втік, поверн. в Галичину. До кін. 1939 напівлегально проживав у Козлів. р-ні. Згодом у підпіллі: рай. провідник ОУН, від 1944 – кущовий. Загинув трагічно при облаштуванні криївки. 1931 в часописі “Літопис Червоної каліни” опубл. спогади С. “Соловки, острови смерти і страждань” (частк. передрук. у підволочис. рай. г. “*Томін волі*”).

Є. Гасай, І. Дем’янова.

САРНІЦЬКИЙ

Климентій (світс. – Касіян Валентинович; 31. 10. 1832, м. Львів – 08. 10. 1909, там само) –

педагог, чернець. Чл. ордену ЧСВВ. Д-р теології (1863), проф. (1867). Від 1850 – у василіян. монастирі в м. Бучач, де 1853 прийняв чернечий постриг. 1854–58 навчавсь у духов. семінарії в м. Відень (Австрія). Від 1861 – викл., 1880–81, 1889–90 – ректор Львів. ун-ту. Автор теолог. праць.

П. Гуцал.

САС

Михайло Григорович (13. 08. 1947, с. Дубровка Починков. р-ну Смолен. обл., нині РФ) – льотчик, пілот 1-го класу (1980). Галуз. нагороди. Закін. льотне уч-ще у м. Кременчук (1971, Полтав. обл.), Київ. ін-т інженерів цивіл. авіації (1981), курси бухгалтерів у ТАНГ (1996, нині ТНЕУ). Працював у Вінн. авіазагоні: пілотом, ком-ром літака, авіаланки, заст. ком-ра авіазагону; у Терноп. авіазагоні: ком-р авіазагону – нач. аеропорту (1984–88), пілот вертольота Мі-2 (1988–92); після виходу на пенсію за вислугою років – бух. у приват. фірмах (1996–2006), ком-р відділ. воєніз. охорони в Терноп. обл. вузлі спецв'язку (2006–07).

Г. Івахів.

САСКА

Анатолій Теофілович (29. 03. 1952, с. Пробіжна, нині Чортків. р-ну) – господарник, громадський діяч. Закін. у м. Львів технікум радіоелектроніки (1971), політех. ін-т (1976, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Від 1989 – учасник створ. підприємн. бізнесу через орг-цію спеціалістів у тимчас. творчі колективи, орг-тор МПП. Дир. обл. центру сервіс. обслуговування “Теркон” (від 1991). Чл. ради Асоц. “Українська електроніка, комп’ютери, касові апарати” (УкрЕККА). Голова обл. орг-ції партії “Прагматичний вибір”.

І. Дем’янова.

САФІЯН

Лука Олександрович (27. 06. 1869, м-ко, нині м. Копичинці Гусятин. р-ну – 03. 03. 1926, м. Львів, похов. у родин. місті) – лікар, громадський діяч. Д-р медицини (1895). Навчався в г-зії у м. Тернопіль, на мед. ф-ті Краків. ун-ту (Польща); стажувався в м. Берлін (Німеччина). Від 1895 – лікар у Кам’янці-Струмилової (нині м. Кам’янка-Бузька Львів. обл.), 1896–1914 – у Копичинцях. Діяльний у роботі укр. орг-цій і т-в; зокрема, співзасн. і чл. гол. управ “Народного дому”, кредит. т-в “Згода” і “Своя сила”. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії у Чехії. Учасник “Листопадового зриву” в Копичинцях, чл. повіт. комісаріату. Старшина, лікар військ. шпиталю УГА; в липні 1919 перейшов із армією у Вел. Україну. Від 1920 – лікар у Львові, продовжував громад. діяльність.

П. Гуцал.

САФОНОВ

Юрій Пилипович (01. 08. 1934, м. Нижнеудінськ Іркут. обл., нині РФ – 11. 08. 2003, м. Тернопіль) – військовик. Генерал-майор авіації (1987). Закін. Київ. інж.-буд. ін-т (1965). 1953–92 служив у РА. Від 1987 – заст. командуючого – нач. тилу 14-ї повітр. армії військ.-повітр. сил ПрикВО. Від 1992 – зав. відділу з оборон. роботи і надзвич. ситуацій Терноп. обл. ради. Автор худож. і докум. книг, у т. ч. зб. детектив. повістей “Золотая осень” (1996).

Б. Мельничук.

САЧКО

Володимир Петрович (11. 06. 1954, с. Лавочне Сколів. р-ну Львів. обл.) – архітектор. Брат Я. Сачка. Чл. Спілки дизайнерів України. Подяки і нагороди від Братства вояків УПА. Закін. Львів. політех. ін-т (1976, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Арх., худож.-мистецтвознавець Львів. худож. комбінату (1978–91); худож. дир. МП “Край” (1991–94, м. Львів); художник-дизайнер церкви Покрови Пресв. Богородиці в м. Клівленд (1994–96, США); від 2001 – гол. архітектор ТзОВ “УРА” “Галицькі контракти”. У м. Тернопіль: автор проекту реконстр. будинків центр. частини, за

проектами С. спорудж. фонтан посеред озера, світлодинаміч. дах. реклам. конструкції з програм. упр. та ін. Худож. роботи С. використ. при оформленні кн. Я. Сачка “Сигла”.

Б. Мельничук, М. Федечко.

СВЕРЛЮК

Василь Миколайович (21. 12. 1926, с. Вибудів, нині Козів. р-ну) – громадсько-культурний діяч, співак. Від 1944 – в дивізії “Галичина”. У таборах військовополон. у м. Ріміні (Італія) навчався на дяк-диригент. курсах, у Вел. Британії отримав диплом кер. хору. Від 1953 – соліст (баритон, бас) у хорі “Гомін” під кер. Я. Бабуняка, 1-й заст. гол. диригента. 1972–74 – соліст Ювілей. Пласт. хору під орудою Я. Бабуняка, з цим колективом у червні 1995 виступав у містах Бережани, Тернопіль, Київ. Служив дяком у м. Рочдейл на парафії ген. вікарія УГКЦ у Вел. Британії.

Б. Мельничук, Я. Павлів.

СВЕРЛЮК

Ярослав Васильович (09. 02. 1963, с. Вибудів Козів. р-ну) – музикант, диригент, педагог. Канд. пед. н. (1999). Чл. НСКУ (1992). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1982), Львів. консерваторію (1990, нині нац. муз. акад.). Артист оркестру Львів. театру опери і балету (1986–89). У м. Рівне: викл. (1990–99), доц. (від 2000), зав. каф. духових та удар. інструментів (2001–04), від 2004 – проф. ін-ту культури (нині Рівнен. гуманітар. ун-т). Автор посібн. “Основи знань керівників дитячих музично-аматорських колективів” (2002), 2 монографій, більше 50 наук. праць.

Б. Савак.

СВЕРЧОВСЬКИЙ (СВИРГОВСЬКИЙ)

Іван Іванович (р. н. невід., ймовірно, м-ко, нині смт Гусятин – 1574, м. Стамбул, нині Туреччина; за ін. даними, 1575, м. Кілія, нині Одес. обл.) –

козацький гетьман. Від 1573 – ген. обозний, 1574 – гетьман (за ін. даними – 1567–74). 1574 втрутився у б-бу за молдав. престол, схоплений у полон; страчений.

В. Горбоватий.

СВЕНЦІЦЬКИЙ

Іларіон Семенович (07. 04. 1876, м. Буськ, нині Львів. обл. – 18. 09. 1956, м. Львів) – філолог, мистецтвознавець, музеєзнавець, бібліограф, громадський діяч. Чл. НТШ (1914). Д-р філол. н. Закін. Львів. ун-т (1899) і Археол. ін-т у м. Петербург (1900, нині Санкт-Петербург, РФ), Віден. ун-т (Австрія). За доруч. А. Шенцицького – засн. і дир. Нац. музею у Львові (1905–52, 1939–91 – Львів. держ. музей укр. мист-ва). Працював у Львові бібліотекарем Нар. дому. 1913–14, 1933–39 – доц., 1940–50 – проф. Львів. ун-ту; 1921–25 – проф. Укр. таєм. ун-ту; 1939–41 – співроб., 1944–52 – кер. відділу мовознавства Ін-ту сусп. наук АН України у Львові. Сприяв поповненню експозиції музею тв. живопису О. Кульчицької, Ю. Панькевича, О. Шатківського. У комплектув. музею брали участь М. Бойчук, Я. Музика, К. Студинський; О. Маковей і С. Крушельницька. Вивчав Бучацьке Євангеліє, з В. Гнатюком – ред. 31 і 32 тт. “Етнографічного збірника”. Автор праць із мовознавства, мистецтвознавства, літературознавства, славістики.

Б. Пиндус, Л. Щербак.

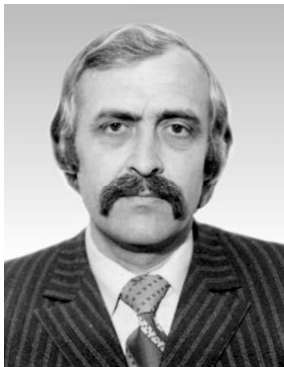
СВЄШНИКОВ

Ігор Кирилович (19. 10. 1915, м. Київ – 20. 08. 1995, м. Дубно Рівнен. обл.; похов. у смт Івано-Франкове Яворів. р-ну Львів. обл.) – археолог, історик. Д-р істор. н. (1972). Чл. Польс. АН (1995). Закін. Львів. ун-т (нині нац. ун-т). Працював у Львів. істор. музеї, від 1959 – Львів. ін-ті сусп. наук: від мол. до провід. н. сп. На Тернопільщині досліджував пам’ятки бронз. і ран. заліз. доби, зокрема гробниці культури кулястих амфор побл. міст Заліщики й Терембля, 1956 проводив розкопки побл. с. Федорівка Гусятин. р-ну та досліджував печеру “Вертеба” Борщів. р-ну, проаналіз. символ. зміст пам’яток фракій. гальштату – Михалків. золот. скарбів, про що опубл. працю “О символике вещей михалковских кладов”. Завдяки С. відома подал. доля скарбів із с. Михалків Борщів. р-ну.

Ю. Малєв, Б. Пиндус.

СВИДУН

Олег Іванович (06. 07. 1944, м-ко, нині смт Мельниця-Подільська Борщів. р-ну) – художник. Дипломи, премії. Закін. уч-ще приклад.

мист-ва у м. Вижиця Чернів. обл. (1966, нині коледж. декор.-приклад. мист-ва). Від 1968 – художник-оформлювач у різних установах Тернополя. Учасник виставок у містах Тернопіль (1987, 1989–94), Київ (1987, 1993), Москва (нині РФ). Тв. зберіг. у ТОКМ

та приват. колекціях. Автор ілюстрацій та худож. оформлення книжок, повісті “Сотниківна” *Б. Лепкого* (1991, ред. *Б. Мельничук*), романів і повістей *І. Гермаківського*.

А. Гриб, І. Дуда.

СВИСТУН

Богдан Пилипович (1892, Тербовлянщина – 1954, м. Тернопіль) – лікар-фтизіатр, громадський діяч. Д-р медицини (1917). Навчавсь у г-зіях міст Тернопіль і Варшава (нині Польща), закін. Київ. ун-т (1917, нині нац. ун-т). Працював терапевтом, інфекціоністом, фтизіатром у Терноп. міськ. лікарні. З “Міщанським братством” – співзасн. лічниці “Заведеніє князя К. Острозького” для вбогих, самотніх, хворих на туберкульоз. 1936 студіював в м. Рим (нині Італія) методику штучн. пневмотораксу; імпортував до Тернополя 2 рентген. апарати. 1941–54 – гол. лікар Терноп. обл. протитуберкульоз. диспансеру. Автор наук. статей. Вивчав історію рідного краю; мав вел. колекцію гончар. виробів.

С. Біліхар, А. Сенник.

СВИСТУН

Емілія (р. н. невід., с. Пробіжна, нині Чортків. р-ну – р. і м. см. невід.) – громадська діячка. Від 1926 – в Канаді. Навчалася в школі “Сейкрет Гарт” у м. Едмонтон, працювала на ф-ці “Грейт Вестерн Гармент”. Чл.-засн., голова епарх. управи Т-ва “Добра Воля” при Лізі укр. катол. жінок. Учасниця аматор. драмгуртка й хору в Едмонтоні.

Б. Мельничук.

СВИСТУН

Іван Васильович (25. 11. 1894, с. Сорочьке, нині Тербовлян. р-ну – 13. 08. 1983, м. Тербовля) – вчитель, селекціонер-аматор. Д-р природ. н. (1932, м. Львів). Нагороди виставок. Відмінник нар. освіти УРСР. Закін. Ягеллон. ун-т (1925, м. Краків, Польща). Викл. біологію

в г-зіях у м. Ланцут (1925–34, Польща), у Тернополі в польс. г-зії № 2 (1934–39), СШ № 1 (1939–41) та укр. держ. г-зії (1941–44). 1944–46 – дир., 1944–60 – учитель природознавства Тербовлян. СШ № 1. На навч.-дослід. ділянках вивів нові сорти куку-

рудзи, пшениці, проса, буряків, моркви, цибулі, 42 сорти помідорів. Здобутки юннатів демонстр. на обл. і респ. с.-г. виставках; 1954–60 – постій. учасник ВДНГ СРСР.

Б. Головин, Г. Кушнерик.

СВИСТУН

Петро Михайлович (30. 05. 1954, с. Целіїв Гусятин. р-ну) – художник декоративно-прикладного мистецтва. Закін. Ужгород. уч-ще приклад. мист-ва (1975, нині коледж мист-в), Львів. ін-т приклад. та декор. мист-в (1981, нині нац. акад. мист-в). Від 1981 – художник Рівнен. худож.-виробн. майстерень Худож. фонду України, від 1993 – у м. Львів. Учасник всеукр. та міжнар. виставок.

В. Барна.

СВДЗІНСЬКИЙ

Михайло (1824, с. Таурів, нині Козів. р-ну – 1857, м. Нерчинськ; похов. у с-щі Брозінський Пост, обидва нині – РФ) – громадський діяч. Закін. г-зію в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). 1840–42 вивчав філософію в ун-тах міст Братислава (Словаччина) та Львів; навчався в духов. семінарії у Львові. Емігр. до Вел. Британії, де працював у Британ. музеї. Діяльний у громад. житті, обстоював ідею політ. незалежності України; налагод. зв'язки з польс. емігрантами в Англії для б-би проти царськ. Росії. Від 1845 – в м. Таганрог (нині РФ): художник у театрі, викл. нім. мову. Заарешт. за звинувач. у підготовці плану війни з поляками проти Росії; військ. трибунал засудж. до каторж. робіт на Нерчин. руднику в Забайкаллі (нині РФ); помер в ув'язненні.

А. Сенник, Ф. Стеблій.

СВІЖАК

Йосип Дмитрович (01. 06. 1955, м. Скалат Підволочис. р-ну) – лікар, поет, перекладач. Чл.

НСПУ. Закін. Терноп. мед. ін-т (1982, нині ТДМУ). Від 1983 – лікар-психіатр Чортків. ЦРЛ. Відп. секр. ж. “*Золота пектораль*” (від 2008, м. Чортків). Автор збірок поезій “На зламі тисячоліть” (1999), “Нижній манускрипт” (2004), “Пізні кетяги” (2006), публікацій в альманахах, ЗМІ.

Б. Мельничук.

СВІРСЬКИЙ

Никон-Микола Олексійович (03. 03. 1918, м-ко Товсте, нині смт Заліщиц. р-ну) – релігійний діяч. 1936 в м. Мондер (Канада) вступив до ордену ЧСВВ. Студіював у м. Рим (Італія; бакалаврат, 1941; ліценціат сх. наук, 1948–49). 1941 рукопоклад. у сан священника; 1950 поверн. до Канади. 1953–61 – адміністратор у вид-ві “Світло” в м. Торонто. Душпастир у містах Мондер (1950–53, 1961–64), Оттава (1964–75), Грімсбі (1975–76), Едмонтон (1976–78). Від 1979 в Торонто: парох церкви св. Василя, управитель друкарні “Світло”, парох церкви св. Володимира в Торнгил (1982–86).

Б. Мельничук.

СВІСТЕЛЬ

Данило (псевдо “Веселий”; 1921, с. Нирків, нині Заліщиц. р-ну – 02. 04. 1945, с. Ветлин Ліс. пов. Краків. воев-ва, нині Польща) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. Чортків. г-зію (1941), учителював у с. Солоне (нині Заліщиц. р-ну). Під час. нім. окупації краю працював у філії УЦК у Чорткові. Згодом – доброволець дивізії “Галичина”. Після старшин. вишколу в Померанії (Німеччина) – учасник боїв біля м. Броди, нині Львів. обл. На тер. Лемківщини перейшов до УПА, очолив сотню “Ударники-1” (1944–45 належ. до куреня *М. Мізерного*), яка вела бої з рад. військами на тер. ниніш. Івано-Франківщини, Лемківщині (нині Польща). Загинув під час бою зі загonom ЧА.

М. Ханас.

“СВІТ РУКОДІЛЛЯ”

– творче об’єднання вишивальниць м. Тернопіль. Створ. 2002. Об’єднує понад 50 майстрів худож. вишивки. Мета “С. р.” – відродж. збереж. та розвиток традиц. і сучас. вишивал. мист-ва, популяризація терноп. вишивки в ін.

регионах України. Ініціатори створ. “С. р.” – підприємці-подружжя *Садляки*. Вишивальниці працюють за відом. зразками та за влас. розробками. Від 2002 – виставки у містах Київ, Тернопіль, Ялта та ін.

І. Дуда.

“СВІТАНОК НАЦІЇ”

– газета. Засн. у липні 1995 в м. Тернопіль обл. орг-ція УКРП. Гасло – “Шляхетність, мудрість, відвага”. Наклад – 5000 прим.; вийшло кілька чисел. В. о. ред. – М. Новосільський.

І. Дем’янова.

СВІТЕНЬКИЙ

Михайло (1858, м-ко, нині смт Козова – 1936, м. Львів) – священник, громадський діяч. Закін. Бережан. г-зію, студіював теологію у м. Львів. Від 1884 – військ. духівник у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), від 1892 – сотрудник, від 1896 – парох у селах Ладичин, Кривки, Конопківка та Людвиківка, нині Дворіччя (всі нині Теробовлян.), Настасів і Мишковиці (обидва нині – Терноп.) р-нів. Діяльний у громад. орг-ціях Терноп. і Теробовлян. пов., знаний у Галичині промовець і проповідник. Проповіді С. звучали на похоронах *М. Каганця* (м-ко, нині смт Коропець Монастирис. р-ну) та *А. Коцка* (м. Львів). Засн. у навколиш. селах читальні “Просвіти”, с.-г. гуртки і кооперативи. Орг-тор буд-ва церков у Кривках та Людвиківці, ремонту храму в Ладичині.

І. Ганчова, Г. Кушнерик, Б. Пиндус.

СВІТЛІКОВСЬКИЙ

Михайло Зиновійович (10. 02. 1957, с. Семенів Теробовлян. р-ну) – журналіст, публіцист, редактор. Чл. НСЖУ (1988). Журналіст. премії. Закін. Львів. ун-т (1982, нині нац. ун-т). Працював зав. відділу с. госп-ва в ред. луцьк. рай. г. “Слава праці” (Волин. обл.), ред. відділу екон. г. “Народна трибуна”, ред. інформ.-аналіт. г. “Бізнес-аналіз” (м. Луцьк). Нині – ред. відділу екон. г. “Луцький замок”. Автор статей у ЗМІ, на сайтах укр. і закордон. агентств.

Б. Мельничук.

“СВІТОВІД”

– спортивно-туристичний клуб у м. Тернопіль. Створ. 2004. Засн. – А. Антонов, В. Гладкий, О. Погрібний, Р. Рига. Перші чл. “С.” – учасники турист. секцій Тернополя, які припин. діяльність після розпаду СРСР. До клубу належ. велоклуб “Торнадо”, який створ. 1976 в м. Чирчик (нині Узбекистан) чл. укр. земляцтва. Різн. часу колектив об’єдн. від 20 до 40 осіб. Учасники “С.” побували в тур. походах на Алтай,

Уралі, Камчатці, у Тянь-Шяні (нині РФ), Криму, Польщі, Словаччині та ін. Коло інтересів: сплави на байдарках і катамаранах гірськ. й рівнин. ріками, складні велопоходи в Україні й за її межами; краєзн. робота та ін.

Л. Щербак.

“СВІТОЗАРИ”

– вокально-інструментальний ансамбль у м. Тернопіль. Створ. 1986 в м. Підгайці при міськ. БК. Нар. самодіял. колектив (1987). Лауреат і дипломант міжнар., всеукр. конкурсів. Худож. кер. – *І. Яснюк*, учасники – *Р. Рудий*, *О. Хрипливий*. Від 1995 – в м. Тернопіль: при ПК “Текстильник”, від 2002 – при ПК “Березіль”. Концертував в Україні, Польщі, США, Росії, Чехії. Видав 5 магнітоальбомів.

Б. Петраш, І. Яснюк.

“СВІЧАДО”

– мультимедійна студія в м. Тернопіль. Засн. 2005 при одноймен. вид-ві. Дир. – *П. Скворонський*. Мета – створ. високоякісн. мультимедій. продукції для просвітництва на засадах християн. етики. Удоровку “С.” – аудіо- та відеокасети і компакт-диски реліг. тематики, зокрема наук.-пізнав. фільм у 10 ч. “Слідами Христа”, мультфільми для дітей про 10 заповідей Божих, біблій. притчі, аудіозбірка казок “Ойкумена” *О. Небесної* та ін.

Л. Щербак.

“СВОЯ МУЗИКА”

– 1-й всеукр. муз. журнал. Вих. від грудня 2007 у м. Тернопіль раз на 1–2 місяці. Засн. – *Л. Громадська*. Голова редколегії – *О. Смик*; гол. ред. – *О. Юхим*. Часопис популяризує весь спектр музики. Рубрики: новинки муз. життя, репрезентація дисків, автентика, етнічна пісня тощо. Наклад (2009) – 5000 прим.

Б. Мельничук, В. Уніят.

СВЯТА ГОРА

– місце культового поклоніння Матері Божій. Розташ. у природ. заповіднику “Медобори” в с. Полупанівка Підволочис. р-ну. Із заглибини у камені, що має форму ступні, – цілюще джерело. На цьому місці 18 ст. споруд. капличку (нині церква). Відпуст (проща) – 2-го дня Зелених Свят.

М. Кришук.

СВЯТІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ЗЕМЛІ

– особи, котрі відзначалися найбільшими чеснотами християнської побожності та ще за життя чи після смерті були, як правило, прославлені чудами. Одна з рис катол. і правосл. церков – пошанування святих, що прижилося і в традиціях укр. народу. Перші святі укр. церкви, визнані й шановані вселен. церквами здебільшого у Сх. Європі – свв. Борис і Гліб, згодом – рівноапостол. князі Ольга і *Володимир*, свв. Теодосій (Феодосій) і Антоній Печерський, ще пізніше – св. князь М. Чернігівський, К. Турівський, Д. Туптало (Д. Ростовський) та ін. Після Берестей. унії процедура канонізації дещо відрізн. в новопосталій греко-катол. і правосл. церквах. Порівняно зі святими є ін. угодники з обмеженим шануванням, що не характер. культ. поклонінням. Їх проголошують блаженними і Слугами Божими, які після процесу беатифікації можуть бути також канонізованими. Блаженство вважають 1-м ступенем визнання святості. З Тернопільщиною пов’язане життя кількох святих укр. церков. Ігумен *Іов Почаївський (Залізо)*, який запровадив сувор. чернечий лад, подвижн. аскет. життя, відзначався чудами за життя й після смерті. 24. 04. 2001 в присутності Його Святості Папи Івана Павла II у Ватикані (м. Рим, Італія) проголош. декрети мучеництва, героїч. чеснот та чуд 52 Слуг Божих. Декрети стосувалися 28 Слуг Божих УГКЦ. Визнано мучениц. смерть Слуги Божого єпископа *М. Чарнецького* та його 24 соратників – жертв комуніст. переслідування в Україні, а також мучеництво о. *О. Ковча*, єпископа Т. Ромжі й сестри *Й. Гордашевської*. Всіх їх урочисто проголош. блаженними священомучениками під час Апостол. візиту в Україну Папи Івана Павла II 27. 06. 2001. Окремі з цих новопроголош. блаженних катол. церкви народилися, жили, здійснювали духов. подвиг на Тернопільщині, а згодом зазнали мучениц. смерті, зокрема, Слуга Божий єпископ *Г. Хомишин* (уродженець с. Гадинківці, нині Гусятин. р-ну), Блаженний великомученик еп. *Н. Будка* (уродж. с. Добромірка, нині Збараз. р-ну), Слуга Божий отець-василіянин ієромонах *І. (Я.) Сеньківський* (уродж. с. Вел. Гаї), Слуга Божий о. *З. Ковалик* (уродж. с. Івачів Горішній, нині обидва Терноп. р-ну), священомученики отці *М. Конрад* і *М. Цегельський* (обидва – уродж. с. Струсів, нині Тербовлян. р-ну), Слуга Божий отець-василіянин *В. Байрак* (нар. у с. Швайківці, нині Чортків. р-ну), Блаженні священомученики – ігумени монастиря в Тернополі о. *І. Зятик* та єпис-

коп *В. Величковський*. 09. 07. Церква вшановує всіх святих укр. народу. З Тернопільщиною пов'язані й святі вселен. католич. церкви неукр. походження: отець-єзуїт *Ян Бейзім* (1830–1912); єзуїт о. Антоній Райхенберг, який мешкав у Тернополі 1875–1903 і заслужив ім'я вел. приятеля бідноти; щодня о 19 год. молився біля фігури св. Теклі при вул. Панській (Мицкевича).

В. Окаринський.

“СВЯТО КОЖЕН ДЕНЬ” (“Праздник каждый день”)

– настільний календар. Вих. у м. Тернопіль від 2006 укр. і рос. мовами раз на рік. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – О. Танасійчук. Видавці: видав.-інформ. дім “*Діана плюс*” і ПП “Максимів”. Наклад (2010) – 33777 прим.

Б. Мельничук.

СВЯТООНУФРІВСЬКИЙ МОНАСТІР

– осередок духовності та подвижництва на території сучасної Збаражчини. Засн., найімовір., 12 ст. З часом зруйнов. унаслідок інозем. вторгнень. Матеріал. свідчень не залиш., документ. нині невідомі. Кам'яна таблиця, вмуров. над входом до церкви Спаса в с. Залужжя Збараз. р-ну, засвідчує, що вона збуд. 1600 на місці стародав. монастиря. Преподоб. Онуфрія Великого, єгипет. подвижника-пустельника, у середньовіччя вважали покровителем Збараз. земель. За переказами, він засн. pobl. м. Збараж скит, що згодом переріс у невел. монастир, від якого – назва гори Монастирок. Під час татар. набігу під проводом хана Айдори 1474 місто загинуло, монастирок зазнав нищів. руйнації. Згодом відбудов., знову зруйн. татари 1589; тоді кер-во монастиря загинуло, дехто покинув це місце. 1600 за сприяння князя Збараз. Єжи (Юрія) Янушовича на місці монастиря збуд. храм РКЦ. Наприкін. 17 ст. князь Ю. Вишневецький, якому тоді належав Збараж, відбудував правосл. монастир.

о. М. Найко, Б. Петраш.

СГЕЙБАЛ

Йозеф (квітень 1818, Опатовіце, Чехія – м. см. невід.) – інженер-будівельник. За походж. – чех. Закін. у м. Прага (Чехія) політех. ін-т, вивчав економіку в Карл. ун-ті. 1841–51 працював на буд-ві доріг, 1861 – комісар доріг у м. Тернопіль. Від 1868 – окруж. комісар у м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.).

В Барна.

“СЕ БОРДНЕТЦЕ-УКРАЇНА”

– товариство з обмеженою відповідальністю на Тернопільщині. Зареєстр. у червні 2006. Засн.

нім. фірма “Сумітомо електрик Борднетце”. Підпр-во спеціаліз. з виготовл. кабел. мереж до автомобілів “Фольксваген”. 2007 у приміщ. з-ду “Оріон” (м. Тернопіль) відкрито навч. центр т-ва. У с. Байківці Терноп. р-ну розпочато буд-во ф-ки. Заг. сума інвестицій – 15 млн. євро. Спеціалісти т-ва підготовлені на підпр-вах компаній у Марокко, Польщі, Словаччині.

І. Дуда, Б. Петраш.

СЕГАН

Роман (1904, м-ко, нині смт Підволочиськ – 14. 05. 1993, с. Петриків, нині Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. Терноп. пром. школу. В 1930-х – голова т-ва “Просвіта” в Підволочиську. 1939 – у концтаборі Береза Каргузька. 1941–42 – урядовець на пошті, 1942–43 – на біржі праці. Допомогавав націоналіст. підпіллю. Заарешт. у м. Скалат, нині Підволочис. р-ну. Покарання відбував на Колимі (РФ). Згодом працював на цукр. з-ді “Поділля” в смт Вел. Березовиця, нині Терноп. р-ну. Кілька рукопис. зб. поезій утрачені в Петриків. геріатрич. буд.-інтернаті, де С. проживав (1990–93).

І. Дем'янова, о. М. Шаварин.

СЕЙМ

– найвищий орган державної влади, за юридичним, економічним та політичним змістом запозичений від Сенату Стародавнього Риму. За юрид. моделлю цього Сенату будували владу в країнах Європи, Азії й Америки, видозмінюючи назву на сейм або парламент, зокрема в Польщі, Литві, Чехії. В Австро-Угорщині сейм як орган держ. влади запровадж. після *революції 1848*, в т. ч. у Галичині, яка належ. до згадан. імперії. На перших виборах до сейму обрано 126 депутатів від Галичини і Буковини, з них – 35 українців. Від Тернопільщини до сейму увійшли *І. Федорович* (округ м. Тернопіль), який наприкін. 1848 зрікся мандата; *о. Г. Шашкевич* (м. Монастирська), признач. міністер. радником, із його ініціативи 21. 01. 1849 видане розпорядж. про навчання укр. мовою в школах 12 сх. округів Галичини; *О. Колесса* – посол сейму від округи Тербовля–Чортків–Буданів–Микулинці (1907–18). Двічі (1907, 1913) послом австр. С. обраний *Я. Старух* – від округи Бережани–Рогатин. 1911 послом парламенту обрано *С. Голубовича*. У польс. парламенті 1922–39 засід. 26 українців. Посли до сейму від Тернопільщини: *С. Баран* (1928–39), який обстоював права рідної мови, інтереси селянства, правосл. церкви і захищав учасників нац.-визв. руху в політ. суд. процесах; *В. Боллох* (1935–39), *Д. Герштанський* (1922–28), *М. Галуцинський*

(1926, 1930), *М. Кузьмин*. Сенаторами від УНДО обрані: *М. Галушинський*, віце-президент польсь. сенату 1928; *А. Горбачевський* як засл. діяч УНДО (1927, прац. 3 кадеції), очолював Укр. парламент. клуб; *О. Кисілевська* (1929–35).

О. Потіха, А. Сенік, Н. Совінська.

СЕЙНЕР

Христіан (рр. і м. н. та см. невід.) – скульптор львівської мистецької школи. 1726–52 прац. на Тернопільщині та Львівщині. 1730-і творив при дворі князів *Вишневецьких* у м-ку Вишнівець (нині смт Збараз. р-ну); викон. тут замовлення для костюлу Архангела Михаїла монастиря оо. кармелітів, зокрема вітвар св. Михаїла та св. Яна Непомука.

В. Стецько.

СЕЛЬСЬКИЙ

Роман (псевда “Мундзьо”, “Семен”; 1915, м. н. невід. – 27. 11. 1942, с. Ст. Ягільниця, нині Чортків. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань, господарник. Чл. ОУН (1930-і). Дир. мех.-ливар. з-ду в м. Коломия (1941–42, нині Івано-Фр. обл.). Окруж. провідник ОУН. Заарешт. нім. фашисти 05. 02. 1942; розстріляний.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

“СЕЛЯНСЬКО-РОБІТНИЧА ОДНОДНІВКА”

– газета. Вид. 29. 02. 1928. Видавець: Окружний Комітет “Сель-Роб”-лівиці у м. Тернопіль.

М. Галушко, Б. Мельничук.

СЕМА́К

Параскевія (22. 11. 1922 с. Вел. Плавуча, нині Козів. р-ну – 11. 11. 2007, м. Ноттінгем, Вел. Британія) – громадська діячка. У родин. селі діяльна у “Просвіті” та ін. т-вах. 1942 примус. вивезен. на роботу до Німеччини. Після війни переїхала до Вел. Британії. Працювала в центральній ОУЖ, виховниця в СУМ, діяльна в ін. орг-ціях укр. діаспори. Авторка спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

СЕМАНІ́ШИН

Борис Васильович (17. 01. 1980, с. Золотники Теробовлян. р-ну) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода” (2006). Від 2003 – підприємець. Навчається в Терноп. комерц. коледжі.

В. Левницький.

СЕМАНЧУ́К

Олександр Михайлович (02. 02. 1974, с. Возилів Бучац. р-ну) – господарник. Галуз. нагород. Закін. Кременец. лісотех. технікум (1993), Львів. лісотех. ун-т (1994, нині нац. лісотех. ун-т

України). Працював майстром лісу Чортків. держлісгоспу (1993–2002), лісничим Теробовлян. лісництва Терноп. держлісгоспу (2002–03), гол. інж. Терноп. лісгоспу (2003–07), від 2007 до нині – дир. ДП “Бучацьке лісове господарство”.

Г. Івахів.

СЕМА́ШКИ

– український магнатський рід. 15–16 ст. займали уряди і володіли маєтками на Волині. Найвідом. представники: **Богдан Михайлович** (рр. і м. н. та см. невід.) – писар канцлера *Вел. княз-ва Литов.* (від 1536), староста Козельс. волості – володіння королеви *Бони*; **Петро Михайлович**, його брат (р. і м. н. невід. – 1560, м. см. невід.) – королів. писар 1554–60; **Андрій-Олександр** (р. і м. н. невід. – 1597, м. см. невід.) – володимир. підкоморій 1582–97, луцьк. староста 1588–97; **Криштоф** (рр. і м. н. та см. невід.) – крем’янец. підсудок 1609–13. У 1-й чверті 17 ст. С. втратили вплив на волин. землях.

П. Гуцал.

СЕМБА́Й

Сидір Тимотейович (01. 07. 1910, с. Городилів, нині Золочів. р-ну Львів. обл. – 09. 05.

1975, м. Кордоба, Аргентина) – лікар. Син *Т. Сембая*, брат *О. Сембай-Галицької*. Д-р медицини. Закін. нар. школу і г-зію у м. Тернопіль, Ягеллон. ун-т у м. Краків (1930), пройшов вишкіл у мед. військ. школі у м. Варшава (обидва – Польща). Після закін. шпитал.

практики у Тернополі відкрив лікар. практику в с. Івачів Горішній (нині Терноп. р-ну). На поч. 2-ї світ. війни мобіліз. до польсь. війська. В роки більшовиц. влади – дир. залізн. поліклініки у Тернополі. Наприкін. війни працював у протитуберкульоз. санаторії в Судетах (Чехословаччина). З Німеччини виїхав до Бельгії, звідти – до Аргентини (м. Арболедас, пров. Буенос-Айрес), де провадив приват. лікар. практику, зав. місц. лікарні. Від 1931 займався філателією (укр. тематика); відзнач. медаллю; автор статей.

Б. Мельничук, Д. Чубата.

СЕМБА́Й

Тимотей (14. 11. 1884, с. Городилів, нині Золочів. р-ну Львів. обл. – 02. 03. 1963, м. Львів;

похов. у м. Тернопіль) – релігійний діяч. Батько *С. Сембая* та *О. Сембай-Галицької*. Закін. Золочів. г-зію, Львів. ун-т. 1909 рукопоклад. у сан священника *А. Шептицьким*. Душпастир у м. Тернопіль, катехит у школах, г-зіях та вчит. семінарії. Під час 1-ї світ.

війни – капелан в УГА. У Тернополі: 1920-і викл. релігію в укр. держ. г-зіі, 1926–30 – в г-зіі “Рідна школа”, 1941–44 – катехит укр. держ. г-зіі, сприяв відновл. діяльності гімназ. бурси. Чл. міськ. управи, правління “Української бурси” і “Захоронки”, орг-тор “академічних вечорів” – богослов. читань. 1944 виїхав до м. Сянок (нині Санок, Польща), де адміністратор місц. парафії. У м. Львів – робітник на склзаводі, бух. б-ки.

Б. Головин, Б. Пиндус.

СЕМБАЙ-ГАЛИЦЬКА

Оксана Тимотеївна (1919, м. Тернопіль) – лікар, літератор. Дочка *Т.*, сестра *С. Сембайв*. Закін. Терноп. г-зію “Рідної школи” (1938), студіювала медицину в м. Львів. 1944 емігр. до Німеччини, звідти – до Бельгії. 14 р. прожив. у м. Буенос-Айрес (Аргентина). Від 1961 – у США. Статті та вірші опубл. від 1964 в г. “Українське життя” (м. Чикаго, США), ж. “Світло” (м. Торонто, Канада) та ін., в антології Марії. поезії (м. Рим, Італія, 1991). 1997 вид. у м. Детройт (США) кн. “Весна навіки” – зб. свого листування з *Є. Маланюком*, де згадується про перебування поета у нашому краї, зокрема в *М. Малицького* та його дружини *Д. Віконської* у с. Шляхтинці, нині Терноп. р-ну.

Б. Мельничук.

СЕМБРАТ

Степан Андрійович (09. 02. 1933, с. Боднарка Горлиц. пов. Краків. воев-ва, Польща – 09. 08. 1993, м. Бучач) – живописець, графік, писанкар, різьбяр по дереву. 1946 депорт. із Лемківщини до м. Бучач. Закін. Тербовлян. культ. освіт. технікум (1950, нині вище уч-ще культури), дворіч. Терноп. школу худож.-оформлювачів (1966). Працював завклубом у с. Підзамочок (від 1950), зав. б-ки, зав. чит. зали Бучач. рай. б-ки (від 1952). Учасник худож. виставок у містах Тернопіль (1967–94), Київ (1975, 1991), персон. – в Бучачі (1985, 1987, 1989),

Бережанах (1990). Тв. зберіг. у музеях Тернополя, Бережан, Києва, приват. колекція.

А. Гриб.

СЕМБРАТОВИЧ

Йосиф (08. 11. 1821, с. Криниця Сандец. пов., нині Польща – 23. 10. 1900, м. Рим, Італія) – релігійний та освітній діяч. Д-р теології (1844), граф (1870). Закін. теолог. ф-т ун-ту в м. Відень (Австрія); 1845 рукопоклад. у сан священника. Викл. теологію, служив на парафіях; від 1869 – проф. Львів. ун-ту. Від 1865 – архієпископ, 1867–70 – адміністратор Перемишл. єпархії греко-католич. церкви, 1870–82 – Галиц. митрополит. Неоднораз. перебував на Тернопільщині, зокрема в о. *І. Барвінського* у с. Нестерівці, нині Зборів. р-ну, в містах Тернопіль (1871), Збараж (1879); 1881 відвідав василіян. монастир в м. Бучач, селах Михайлівка (нині Борщів.) та Улашківці (нині Чортків. р-нів); 1882 побував у Скалат. та Збараз. повітах, с. Гнилички (нині Підволочис. р-ну). Серед причин, що призвели до усунення *С.* з митропол. каф., – перехід на православ'я о. *І. Наумовича* і парафії с. Гнилички. Від 1882 *С.* – архієпископ Теодозіопол.; у м. Рим працював у Конгрегаціях пропаганди віри, надзвич. справ, очолював комісію з ревізії церков. книг. Автор богослов. праць.

П. Гуцал, Б. Пиндус, Л. Щербак.

СЕМБРАТОВИЧ

Сильвестр Антонович (03. 09. 1836, с. Дошниця Ліськ. пов., нині належ. до Польщі – 04. 08. 1898, м. Львів) – релігійний, громадський діяч. Теолог. студії закін. у м. Рим (Італія). Рукопоклад. на священника 1860. Пом. пароха у Перемиській єпархії, катехит і капелан у монастирі сс. Василіян у Словітті. Від 1863 – префект духов. семінарії у Львові, 1868 – проф. догматики у Львів. ун-ті, 1878 – архіпресвітер митропол. капітули та єпископ-пом. митрополита *Й. Сембратовича*; 1882 – львів. адміністратор, 1885 – митрополит УГКЦ, 1894 – кардинал. Із ініціативи *С.* 1885 утвор. Станіслав. єпархію, до якої належ. значна к-сть парафій пд ч. сучас. Тернопільщини. 1879 видав 1-й молитовник нар. мовою. Як єпископ-пом., відтак галиц. митрополит побував із візитацією (перевір-

кою) у ряді церков. громад Тернопільщини, зокрема в усіх парохіях Кудринец. деканату (1883, центр – с. Кудринці, нині Борщів. р-ну), селах Гнильче (нині Підгаєц.), Горожанка, Дрищів (нині Підлісне), Товстобаби (нині Високе; всі нині – Монастирис. р-нів; 1886), 09–21. 06. 1888 – у Зборів. (м. Зборів, села Нише, Озерна, Присівці, Сировари), Збараз. (м. Збараж, с. Базаринці) та ін. деканатах. У Сироварах здійснив архієрей. свячення наріж. каменю під буд-во церкви, в Базаринцях освятив новозбуд. церкву св. Михаїла.

Б. Пиндус.

СЕМДОР

Семен (Семен Дорошенко; справж. – Гольдштейн Симон Зіновійович; 1888, Херсонщина – 12. 08. 1938, м. Сімферополь) – актор і режисер. Від 1913 – актор Львів. театру т-ва “Руська бесіда”, з яким 1914 гастролював на Тернопільщині. Після поч. 1-ї світ. війни з *Г. Юрою* проживав у родичів *Леся Курбаса* в с. Старий Скалат, нині Підволочис. р-ну. Як рос. підданого С. заарешт. австр. влада, ув’язн. в тюрмі у м. Тернопіль. Після звільн. виїхав у Сх. Україну, актор у театрах.

Б. Пиндус.

СЕМЕНЕНКО

Василь Сидорович (03. 03. 1942, с. Сподахи нині Немирів. р-ну, Вінн. обл.) – вчений агроном-економіст, господарник.

Засл. прац. с. госп-ва України (2001). Орден, медалі. Закін. Чернів. фінанс. технікум (1962, нині фінанс.-екон. ін-т), Київ. ін-т нар. госп-ва (1973, нині нац. екон. ун-т). Працював у колгоспі в родин. селі (1958–60), у фінанс. органах Шумс. і Лановец. р-нів, на громад. роботі (1962–71), ст. економістом Терноп. обл. об’єдн. “Міжколгоспвідгодівля” (1971–73), на громад. роботі (1973–84), дир. радгоспу “Тернопільський” (1984–94), головою Терноп. обл. об’єдн. “Тернопільплодовочпром” (1994–96). Від 1996 – ген. дир. корпорації “Тернопільсадвинпром”.

В. Баран, В. Уніят.

СЕМЕНОВ

Юрій Володимирович (20. 07. 1927, м. Новгород-Сіверський, нині Черніг. обл. – 06. 05. 1992,

м. Тернопіль) – політичний і господарський діяч. Орден Труд. черв. прапора (3), медалі. Неоднораз. депутат Терноп. обл. ради. Закін. Кременчуц. залізн. технікум (1948), навчавсь у Мелітопол. ін-ті с. госп-ва (1957–59). Працював інж. Тростянец. МТС (1953–57, нині Зборів. р-ну), дир. Коростятин. МТС Житомир. обл. (1960), кер. Монастирис. рай. відділ. “Сільгосптехніки” (1961), на парт. роботі у Терноп. обл. (1962–88, з перервами), нач. Чортків. вироб. колгосп.-радгосп. упр.; 1988–91 – голова Терноп. обл. ком-ту з охорони природи.

Н. Халуца.

СЕМЕНЮК

Віталій Степанович (24. 05. 1963, с. Гайворонка Тербовлян. р-ну) – господарник, громадський діяч. Закін. Львів. технікум харч. пром-сті (1982, нині коледж харч. та перероб. пром-сті), Київ. ін-т харч. пром-сті (1992, нині ун-т харч. технологій). Працював на Хоростків. цукр. з-ді (1984–2003). 2003–04 – заст. дир. Хоростків. з-ду “Укрполітекс”. 2005–07 – виконав. дир. підпр-ва “Аско” (смт Гусятин). Від 2008 – заст. віце-президента корпорації “Укрбудінвест”. Голова Терноп. обл. громад. орг-ції “Самодопомога”. Дир. Терноп. обл. відділ. міжнар. центру впровадження програм ЮНЕСКО.

В. Левицький.

СЕМЕНЮК

Ніна Миколаївна (19. 06. 1936, смт Попільня Житомир. обл.) – педагог, громадська діячка. Канд. істор. н. (1974). Засл. прац. освіти України. Міжнар. премія “Дружба”. Орден Кн. Ольги 3 ступ. Почес. грамота Президії ВР України. Закін. Київ. ун-т (нині нац. ун-т). Працювала вчителькою, 1-м секр. Скалат. РК ЛКСМУ (нині м. Скалат належ. до Під-

волочис. р-ну). 1962–71 – на громад. роботі в м. Тернопіль. Згодом працювала в м. Київ. Від 1988 – голова Київ. дит. фонду.

І. Дем'янова, В. Крошко.

СЕМЕРКО

Роман Романович (30. 05. 1968, с. Вел. Глибочок Терноп. р-ну) – спортсмен, меценат. Галуз. нагороди. Закін. ТАНГ (нині ТНЕУ). Працював монтажником радіоапаратури на радіоз-ді “Оріон” (1985–86), контролером-ревізором Львів. відділ. Львів. залізн. дороги (1989–90). Від 1996 донині – засн. і кер. ПП “Привокзальний майдан”; дир. ПП “Околиця-Тернопіль”, дир. ПП “Околиця”, співзасн. “Асоціації ринків Тернополя”. Допомагає у розвитку пауерліфтингу на Тернопільщині.

В. Залецький.

СЕМИНЮЖЕНКО

Володимир Петрович (09. 06. 1950, м. Київ) – громадсько-політичний діяч. Д-р фіз.-матем. н. (1984), проф. Академік НАНУ (1992). Нар. депутат України 3-х склик. (1994–2006). Держ. премії України в галузі н. і т. (1992, 2000), Міжнар. премія в галузі ядер. фізики. Ордени “За заслуги” 1–3-го ступ. Закін. фіз.-тех. ф-т Харків. ун-ту (1972, нині нац. ун-т). Від 1985 – ген. дир., від 1996 – наук. кер. Всесоюз. НВО “Монокристалреактив” Мін-ва хім. пром-сті СРСР (від 1995 – наук.-технолог. концерн “Інститут монокристалів” НАНУ). Від 1992 – чл. Президії НАНУ, голова Пн.-Сх. наук. центру НАНУ. 1996–98 – міністр Мін-ва у справах науки і технологій. 1999, 2001–03, від 2010 – Віце-Прем’єр-міністр України. Від 2003 – ген. дир. наук.-тех. комплексу “Інститут монокристалів” НАНУ. 2003–05 – радник Президента України. Голова Нац. фонду “Україна-дітям” та фонду “Нові імена України”. Автор понад 500

наук. праць. 2002 та 2009 С. перебував на Тернопільщині: в ТДПУ (нині ТНПУ) зустрівся зі студентами, ректорами терноп. ВНЗ, заст. голів РДА, побував на відкритті виставки “Товари Тернопільщини”; в м. Чортків провів регіон. нараду.

Б. Мельничук.

СЕМКІВ

Юрій (06. 02. 1929, м. Львів) – програміст, громадський діяч. Зол. орден Св. Юрія. Від 1937 – у м. Бережани, де навчався у “Рідній школі” та г-зії. Емігр. 1944, від 1949 – в Австралії. Закін. Мельбурн. технолог. ін-т (1956, Австралія). Працював у галузі комп’ют. технологій. Чл. Пласт. проводів станиці й краю, голова Пласт. станиці у м. Вікторія, кілька каденцій – голова Пласт. край. старшини в Австралії, голова Край. Пласт. ради; чл. контрол. комісії Союзу укр. орг-цій в Австралії, Укр. громади м. Вікторія. Від 1986 – голова край. координац. ком-ту Фондації Укр. енциклопедії та видавн. ком-ту австрал. тому Енциклопедії укр. діаспори.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

СЕМКУЛІЇ

– подружжя, громадські діячі, меценати. **Глейн Максиміліанівна** (1940, Канада). **Мирослав Васильович** (1939, нині Козів. р-ну). Почес. громадяни Козів. р-ну (2006). Чл. Канад. міжнар. орг-ції “Медичне милосердя”. Від 2002 – жертводавці мед. закладам та їх пацієнтам у Івано-Фр., Львів. і Терноп. обл., зокрема, лікарням, ФАП та ін. соціал. закладам Козів. р-ну надали матеріал. допомогу більш як 500 тис. грн.

Б. Петраш, В. Шкільний.

СЕМЧІШИН

Микола Володимирович (01. 01. 1973, с. Кобиля Збараз. р-ну) – фінансист, науковець, меценат. Канд. екон. н. (1999). Галуз. та церков. нагороди. Закін. ТІНГ (1994, нині ТНЕУ), Київ. вищу банк. школу (1999). У м. Збараж: держ. податк. інспектор-ревізор відділу аудиту юридич. осіб РДА (1994–95), нач. валют. відділу (1995–96), дир. філії АТ “ВА Банк” (1996–2000). 2000–02 – нач., заст. нач., нач. операц. упр., заст. дир. філії акціонер. банку “Свроцентр” у м. Тернопіль. Від 2002 – дир. Терноп. філії, в. о. дир. територіал. упр. ВАТ “Універсал Банк”.

В. Барна.

СЕМЧІШИН

Надія Михайлівна (02. 10. 1950, с. Колиндяни Чортків. р-ну) – музикант, педагог. Дружина *В. Семчишина*, мати *Н. Семчишин-Жак’є*. Галуз. нагороди. Закін. пед. ін-т в м. Дрогобич Львів. обл. (1974, нині пед. ун-т). Працювала викл. кл.

бандури в дит. муз. школі в м. Червоноград Львів. обл. (1971–92), водночас – кер. ансамблю бандуристів, хору, фольклор. ансамблю, учасниця тріо бандуристок, солістка естрад.-симф. оркестру. Від 1992 – в Терноп. дит. муз. школі № 1: викл. кл. бандури, зав. відділу нар. інструментів, заст. дир. з навч.-вихов. роботи, від 2001 – директор. Солістка естрад.-симф. оркестру ПК “Березіль” (м. Тернопіль), учасниця тріо бандуристок.

Б. Мельничук.

СЕМЧІШИН-ЖАК’Є

Галина Володимирівна (10. 01. 1971, м. Червоноград Львів. обл.) – піаністка, педагог. Дочка *В. і Н. Семчишиних*. Закін. у м. Львів: спец. муз. школу (1989), консерваторію (1994, нині нац. муз. акад.); аспірантури при консерваторіях у містах Київ (1998, нині нац. муз. акад.), Лозанна (2003), Нашатель (2006, обидві – Швейцарія). У м. Тернопіль: концертмейстер у муз. уч-щі та пед. ін-ті (1994–95, нині ТНПУ); у м. Київ: викл. у муз. школах, концертмейстер у консерваторії (1995–98). Від 1999 – у Швейцарії: викл. муз. шкіл, концертмейстер консерваторій у містах Лозанна, Вева та ін. Як соліст-виконавець концертує, учасниця міжнар. конкурсів, проводить майстер-класи в Італії, Німеччині, Україні, Франції, Швейцарії.

Б. Петраш.

СЕНА

Ярослав (13. 09. 1909, м. Підгайці – р. і м. см. невід.) – співак, громадський діяч. Чл. ОУН. За політ. діяльність – в’язень польсь., більшовиць. та нім. тюрем. У молодості – співак хорів у Підгайцях. На еміграції в Канаді – соліст Капели укр. бандуристів ім. Т. Шевченка, хорів.

Б. Мельничук.

СЕНДІЦЬКИЙ

Володимир Олексійович (17. 03. 1954, м. Заліщики) – військовик. Полковник запасу. Орден Черв. зірки, медалі. Закін. Кам’янець-Поділ. вище військ. інж.-команд. уч-ще (1976, Хмельн. обл.). Працював робітником на Заліщиц. ф-ці госп.-побут. виробів (1971–72). Ком-р взводу та інж.-сапер. роти в Ленінград. ВО (1976–83), ком-р роти польов. постачання (м. Сайшанд, Монголія), нач. інж. служби Забайкал. ВО та МНР (1983–88), ст. пом. нач. штабу, нач. мобілізац. групи та механізов. відділу в Київ. ВО (1988–99). Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС (1988–89), де нач. інж. служби бригади.

Б. Головин.

СЕНДІЦЬКИЙ

Ігор (17. 06. 1904, с. Золотники, нині Теребовлян. р-ну – 19. 01. 1963, м. Оснабрюк, Німеччина) – священник, літератор. Закін. г-зію в м. Бережани (1923), богослов. студії у м. Львів (1927). Душпастирював у селах Бурканів, нині Теребовлян. (до жовтня 1934), Турівка, нині Підволочис. р-нів, від 1942 – в с. Заднишівка (нині належ. до смт Підволочиськ) і Слобідка (нині Стрий. р-ну Львів. обл.). 1944 емігр. до Німеччини (м. Оснабрюк), де служив священником. Автор поет. творів духов. тематики.

Я. Мазурак, Б. Мельничук.

СЕНДУЛЬСЬКИЙ

Апполоній Дорофійович (07. 10. 1830, с. Садки, нині Шумс. р-ну – 1882, с. Сивки, нині Остроз. р-ну Рівнен. обл.) – церковний і громадський діяч, історик, краєзнавець, фольклорист. Навчався у Загаец. церков.-приход. уч-щі (нині Шумс. р-ну), в м. Кременець у повіт. уч-щі та Волин. духов. семінарії. Від 1854 – священник у Сивках. Автор більше 40 істор., краєзн. і фольклор. розвідок, статей про нар. традиції, з історії міст та містечок Вишнівець, Кременець, Шумськ й ін., у часописі “*Волинські єпархіальні відомості*” (від 1868). Чл. Правління Волин. духов. семінарії. У рукописах – праця “Із спостережень сільського священника” та деякі істор. розвідки (окремі з них опубл. 1880–90-і в “*Київській старовині*”). Посмертно вийшла друком його “*Автобіографія*”.

П. Гуцал, Г. Черняхівський.

СЕНИК

Данило Михайлович (22. 12. 1886, с. Гнилички, нині Підволочис. р-ну – після 1943, РРФСР, нині РФ) – правник, громадський діяч. Чоловік *С. Сенік-Данилович*. Д-р права. Навчався в г-зії у м. Тернопіль та Львів. ун-ті. Від 1912 – пом. адвоката у Львові. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії на Італ. фронті. Від 1919 – заст. повіт. комісара ЗУНР у м. Збараж, згодом – комісар повіту. З УГА перейшов у Вел. Україну. Від 1922 – адвокат у с. Нове Село (нині Підволочис. р-ну); очолював т-во “Просвіта” (від 1923). Від осені 1939 – вчитель у місц. школі. 1941 С. заарешт. органи НКВС; етап. на Урал. 1943 засудж. на 10 р. ув’язнення, обставини смерті невідомі. Реабіліт. 1993.

П. Гуцал.

СЕНИК

Марія Петрівна (22. 03. 1938, с. Лагодів, нині Перемишлян. р-ну Львів. обл.) – економіст, релігійна діячка. Закін. Львів. с.-г. ін-т (1967, нині нац. аграр. ун-т). Працювала бух. колгоспу в родин. селі (1958–63), викл. с.-г. технікуму в с. Крукеничі Мостис. р-ну Львів. обл. (1969–72), викл. бух. курсів у м. Львів (1972–93). 1966 вступила у монастир сс. Василянок у Львові, де обрала ім’я Модеста. 1996–98 – настоятелька монастиря сс. Василянок в с. Брюховичі. Зазнала переслідув. КДБ. Від 1998 – зав. музей.-комплекс. садиби Патріарха Й. Сліпого у с. Заздрість Тербовлян. р-ну.

Б. Головин.

СЕНИК

Микита Олегович (09. 02. 1990, с. Андреево Судогод. р-ну Владимир. обл., нині РФ) – спортсмен (легка атлетика, “Інваспорт”). М. сп. України (2006), міжнар. класу (2007). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2008). Чемпіон світу (2006, Швеція), 2-е команд. місце на чем-ті світу (2006, Нідерланди), 2 бронз. медалі на 13-х літ. Паралімп. іграх (2008, Китай); абсолют. чемпіон та рекордсмен світу на міжнар. турнірі (2008, Хорватія), чемпіон України серед спортсменів із ураженням опор-рух. апарату (2005). Закін. Терноп. ЗОШ № 9, навчається у Дніпроп. ін-ті фіз. культури і спорту.

Б. Петраш, О. Юзчишин.

СЕНИК

Михайло Михайлович (29. 12. 1901, м. Тернопіль – 19. 03. 1960, похов. у м. Київ) – військовик. Полковник. Ордени Леніна, Черв. прапора, Вітчизн. війни 2-го ступ. Грудень 1918–жовтень 1919 – воював в УГА, потрапив у денікін. полон. Від 1921 – ком-р відділ. і секр. комісара Галиц. полку в м. Умань (нині Черкас. обл.). Навчавсь у Київ. і Харків. школах черв. старшин (1921–24), у Військ. акад. ім. М. Фрунзе (1935–38, м. Москва, РФ). Від 1939 – викл. Київ. піхот. уч-ща. Під час 2-ї світ. війни воював на Сталінград. і Воронеж. фронтах.

Є. Гасай, Н. Халуца.

СЕНИК

Петро Дмитрович (30. 10. 1954, с. Пилатківці Борщів. р-ну) – лісівник, еколог. Золота медаль ВДНГ УРСР (1985), галуз. нагороди. Закін. Львів. лісотех. ін-т (1976, нині Укр. нац. лісотех. ун-т). Працював майстром, пом. лісничого в Луган. обл. (1976–82); прові. інж., зав. теплич. госп-ва Терноп. обл. упр. ліс. госп-ва; дир. Галиц. ботаніч. парку лікар. рослин при Терноп. мед. ін-ті (1982–94, нині ТДМУ); від 1994 донині – 1-й заст. нач. Держ. упр. охорони навколиш. природ. середовища, нач. Держ. еколог. інспекції в Терноп. обл. Діяльний у Клубі органіч. землеробства; основне завдання – вироб-во органіч. продукції без застос. отрутохім. та мін. добрив.

Ж. Романюк.

СЕНИК-ДАНИЛІВІЧ

Стефанія Северинівна (08. 04. 1891, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл. – 18. 05. 1964, с. Нове Село Підволочис. р-ну) – педагог, громадська діячка. Дочка *С. Даниловича*, дружина *Д. Сеніка*. 1896–1907 проживала у м. Тернопіль, 1907–09 – у м. Бучач. 1909 екстерном склала матуру в укр. г-зії в Тернополі. Навчалася

у Львів. ун-ті, закін. Віден. ун-т (1915, Австрія). 1917–18 – вчителька у м-ку, нині м. Комарне Городен. р-ну Львів. обл., 1918–19 – у с. Гнилички (нині Підволочис. р-ну). Від 1923 – в Новому Селі. Співорг-тор укр. громад.-культ. життя в Збараз. повіті: голова філії “Союзу Українок” (до вересня 1939), чл. виділу філії т-ва “Рідна школа”, концертмейстер хору “Просвіти” й ін. Автор статей, споминів про *І. Франка, В. Стефаника, С. Крушельницьку*.

П. Гуцал.

СЕНИЦЬ

Павло Миколайович (28. 06. 1959, с. Нивра Борщів. р-ну) – економіст. Засл. економіст України (1998). Канд. екон. н. (1999). Закін. Кам’янець-Поділ. с.-г. ін-т (1985, нині Поділ. аграрно-тех. акад.). Працював гол. бух. у колгоспі в с. Веселець Городец. р-ну Хмельн. обл. (1985–90), Терноп. облплемоб’єдн. у с. Підгородне Терноп. р-ну (1990–92); заст. гол. бух., гол. бух. Терноп. обл. упр. НБУ, 1995–2000 – гол. бух.-дир. департаменту бух. обліку НБУ, від лютого 2000 – заст. голови НБУ, чл. правління НБУ.

В. Барна, П. Гуцал.

СЕНКІВСЬКИЙ

Петро Васильович (11. 06. 1922, м. Тернопіль – 1979, там само) – лікар-фізіатр. Навчався у г-зії “Рідна школа” (1932–39), СШ № 1 (1939–41), закін. г-зію в м. Тернопіль (1942). 1945–50 – навчався Львів. мед. ін-ті (нині нац. мед. ун-т); заарешт. за зв’язки з укр. підпіллям, із родиною висел. до Сибіру (нині РФ). До 1958 прац. на лісоповалі в Томс. обл., після звільн. – сільс. фельдшером; навч. продовжив у Томс. мед. ін-ті (закін. 1961). Повернувшись до Тернополя, прац. лікарем у протитуберкульоз. диспансері.

Я. Гавіткевич, Б. Головин, П. Пундій.

СЕНЬ

Тамара Миколаївна (29. 06. 1966, м. Андрушівка Житомир. обл.) – науковець у галузі сільського господарства, підприємець. Дружина *Т. Сень*. Канд. с.-г. н. (1992). Закін. Житомир. с.-г. ін-т (1989, нині Нац. агроєколог. ун-т). Працю-

вала викл. Нац. аграр. ун-ту (1992–93, м. Київ); згодом (1994–2002) – ст. н. сп. Терноп. відділу Ін-ту вет. медицини НАН України (нині дослід. станція); від 2002 – приват. підприємець, співвлас. і кер. вет. та мед. аптек “Збруч” (м. Тернопіль). Автор більше 20 наук. праць, опубл. в Україні, Іспанії, Чілі.

Б. Мельничук.

СЕНЬ

Тарас Михайлович (08. 04. 1964, с. Новосілка Підволочис. р-ну) – вчений у галузі ветеринарної медицини, підприємець. Чоловік *Т. Сень*. Канд. біол. н. (1993). Закін. Бучач. с.-г. технікум (1983, нині агроколедж), Укр. с.-г. акад. (1988, нині Нац. аграр. ун-т України). Від 1994 – зав. лабораторії нових ветпрепаратів, заст. дир. Терноп.

відділу Ін-ту вет. медицини АН УРСР (нині дослід. станція); 1998 – приват. підприємець, співвлас. вет. та мед. аптеки “Збруч” (м. Тернопіль), лікар-консультант. Автор більше 30 наук. робіт, одна з них відзн. премією на конкурсі молодих вчених ім. *З. Гжицького* (1995, м. Львів).

Б. Мельничук.

СЕНЬКІВ

Іван Йосафатович (03. 05. 1959, с. Росохач Чортків. р-ну) – релігійний діяч. Отець-митрат (1992). Закін. ПТУ в м. Калущ Івано-Фр. обл. (1977), Івано-Фр. духов. катехит. ін-т (1995). 1977 в буд. сестер-монахинь у м. Бучач склав вступ. іспит із богослов’я о. *П. Василюку*. Навчався у підпіл. гре-

ко-католическої семінарії (м. Бучач, с. Надорожна Тлумацького району Івано-Франківської області). 1982 прийняв чернечий постриг у с. Білобожниця Чортківського району рукопокладанням священика. Обслуговував церкву громади понад 30 сіл у Борщівському, Бучацькому, Гусятинському, Заліщицькому, Монастирському, Терехівському, Чортківському районах, смт Гусятин і бл. 10 – в Івано-Франківській області. 1988: співавтор заяви щодо легалізації УГКЦ, котру надіслав до міст Москва (нині РФ) і Рим (Італія); співініціатор і співорганізатор урочистих відправ на честь 1000-ліття Хрещення України-Руси в с. Зарванець Терехівського району. Зазнав утисків органів КДБ. Від кінця 1989 – парох у селах Мухавка Чортківського, Мушкатівка та Вовківці Борщівського районів, м. Борщів і декан Борщівського деканату УГКЦ. Від 2005 – ректор *Чортківської духовної академії ім. Блаженної Г. Хомішчини*. Від 2008 – синкел у справах духовенства Єпархії упр. Бучацької єпархії УГКЦ.

Л. Щербак.

СЕНЬКІВ

Михайло Богданович (01. 03. 1958, с. Яструбове Козівського району) – дипломат. Кандидат філології (1984). Закінчив Московський університет Дружби народів (1983, нині РФ). Протягом тривалого часу працював у м. Москва в одному з консульств. Згодом – у рос. консульстві РФ у м. Мадрид (Іспанія).

М. Ткаченко.

СЕНЬКІВ

Олександр Олексійович (1889, с. Новосілка, нині с. Збручанське Борщівського району – 04. 08. 1971, там само) – господарник. Був батраком. У жовтні 1939 – депутат Нар. зборів Зх. України у м. Львів. Після війни працював у колгоспі.

Н. Халуца.

СЕНЬКІВ

Тарас Іванович (07. 01. 1931, с. Котузів, нині Терехівського району) – хоровий диригент, співак. Лауреат всеукраїнського конкурсу вокалістів (1958, м. Київ). Навчався вокалу в проф. Ардера (1952–53, м. Таллін, нині Естонія), закінчив Тернопільський муз. уч-ще (1967). Соліст Тернопільської обл. філармонії (1954–63), Тернопільської обл. муз.-драм. театру (1964–65, нині акад. обл. драм. театр), артист Гуцульського ансамблю пісні й танцю (1965–68, м. Івано-Франківськ), диригент (1968–78), гол. хормейстер хор. капели

“Кооператор” одною профспілкою. БК (1978–94, м. Тернопіль). Від 1994 – кер. нар. хору птахофабрики “Тернопільська”. Організатор і кер. хор. колективів, у т. ч. церков. й світ. хорів у селах Вел. Гаї та Смиківці Тернопільського району. Автор пісень.

Б. Петраш.

СЕНЬКІВ

Теодор (13. 03. 1883, с. Гермаківка, нині Борщівського району – 06. 04. 1974, шт. Саскачеван, Канада) – педагог. Від 1900 – в Канаді. Закінчив Манітобський коледж та вчителював курси. Працював учителем в округах Калієнто, Вайта, Ман. Засн. читальню ім. Т. Шевченка. Учасник 1-ї конвенції укр. канад. учителів (1907). Діяльний в укр. орг-ціях. 1921 поселився на фермі в шт. Саскачеван.

Б. Мельничук, М. Федечко.

СЕНЬКО

Ярослав Петрович (11. 12. 1928, с. Завадка Рясівського району воеводинського воєводства – 15. 11. 2001, м. Хімкі Московської області, РФ) – науковець,

державний діяч. Заслужений економіст РСФРР (1990), канд. екон. н. (1968). Навчався у Криницькій семінарії (1943, нині Польща). 1945 депортований у смт Товсте Заліщицького району. Закінчив Львівський лісотех. ін-т (1954, нині Укр. нац. лісотех. ун-т). Від 1954 – нач. відділу, заст. дир., дир. Оленинського дослідн. ліспрому Калінінської області (РФ), від 1965 – нач. відділу, заст. дир. Центр. наук.-дослідн. і проект.-конструктор. ін-ту механізації та енергетики ліс. пром-сті Мін-ва ліс. пром-сті СРСР. Від 1980 – ст. експерт відділу ліс. пром-сті, гол. спеціаліст хім.-ліс. комплексу Держплану СРСР, 1991 – гол. спеціаліст гол. упр. ліс. комплексу Мін-ва економіки РФ. Чл. Тернопільського т-ва “Лемківщина” (1991–2001). Неодноразово відвідував міста Тернопіль, Заліщики, смт Товсте, підтримував творчі контакти з поетом і господарником В. Вихрущем, допомагав Тернопільській обл. у забезп. лісоматеріалами.

В. Барна.

СЕРАФІМ

(в миру – Дем’янів Володимир Васильович; 09. 07. 1953, с. Зозулинці, нині Заліщицького району) – релігійний діяч, єпископ УПЦ МП. Навчався в кооп. технікумі в м. Тернопіль, закінчив Київський духов. акад. (2000). Працював у м. Чернівці. 1976

рукопоклад. у сан священника. Був настоятелем Спасо-Преображен. храму в м. Бахмач Черніг. обл. 1979 прийняв чернецтво. Від 1989 – намісник Гошів. монастиря в Івано-Фр. обл., від 1990 – настоятель Свято-Пантелеймон. жін. монастиря у Феофанії (м. Київ). Хіротоніз. 16. 11. 2007; признач. єпископом Яготинським, вікарієм Київ. митрополії.

П. Гуцал.

СЕРАФІМОВИЧ

Олександр Серафимович (справж. – Попов; 07. (19). 01. 1863, станиця Нижньокурмоярська, нині Цимлян. р-ну Ростов. обл., РФ – 19. 01. 1949, м. Москва, нині РФ) – російський письменник. Автор романів, оповідань, нарисів та ін. тв. 28. 05. 1915 під час 1-ї світ. війни як санітар лікув.-харчув. загону Т-ва рос. лікарів ім. М. Пирогова перебував у м. Бережани та с. Нараїв, нині Бережан. р-ну, виїхав у с. Доброводи, нині Монастириськ. р-ну; згодом через міста Підгайці та Монастириська до м. Тисмениця, нині Івано-Фр. обл.; відтак 03. 06. того ж року саніт. поїздом із важкопораненими – до м. Тернопіль, звідки 04. 06. – до м. Львів; залишив про це спогади.

Б. Мельничук.

СЕРГІЙЧУК

Володимир Іванович (13. 03. 1950, с. Прибережне Ружин. р-ну Житомир. обл.) – вчений у галузі історії. Д-р істор. н. (1992), проф. (1996). Акад. АН ВШ України (1996). Премія НСЖУ (1992), Фонду ім. *І. Мазени* (1995).

Закін. Київ. ун-т (1972, нині нац. ун-т), Укр. с.-г. акад. (1977). 1972–87 – літ. прац., зав. відділу ред. г. “Сільська вісті”. Від 1987 –

у Київ. нац. ун-ті: асист., викл., ст. викл., доц., проф.; від 2000 – дир. Центру українознавства. Автор числен. публікацій у періодиці, монографій із історії України. Співпрац. з вид-вом “Тернопіль”. 2006 у м. Тернопіль репрезентував книгу-збірку архів. матеріалів “Поділля. Всенародний здвиг у 1939–1955 роках”, де подані відомості про нац. підпілля Терноп. краю.

М. Лазарович, Р. Матейко.

СЕРГІЙЧУК

Петро Іванович (26. 11. 1931, с. Борщівка, нині Лановец. р-ну) – господарник, громадський

діяч. Племінник *П.*, брат *Т. Сергійчуків*. Від 1947 навчався у Кременец. лісотехнікумі, який не закін. 1951 заарешт. органи МДБ за звинувач. у нац. підпіл. діяльності, засудж. на 25 р. ув’язнення, покарання відбував у м. Інта (нині Комі, РФ). Закін. Інтин. гірнич. технікум, Москов. енергет. ін-т (1964, обидва нині – РФ). Співорг-тор та учасник акцій протесту в таборах. Працював робітником шахти. 1976–90 – нач. вироб.-техн. відділу, гол. технолог шахти, згодом – об’єдн. “Інта-вугілля”. Від 1990 – в м. Бердянськ Запоріж. обл.

О. Пальчик, А. Сенік.

СЕРГІЙЧУК

Петро Якович (04. 10. 1899, с. Борщівка, нині Лановец. р-ну – травень 1985, там само) – педагог, ботанік, громадський діяч. Засл. учитель УРСР. Орден Леніна та ін. нагороди. Закін. учит. школу в с. Білозірка Лановец. р-ну (1913). Учителював у селах Раковець-Чеснівський, нині Чеснівський Раковець Збараз. і Жолоби Кременец. р-нів. 1916–20 навчався з *У. Самчуком* в учит. семінарії у с. Дерманка, нині Корець. р-ну Рівнен. обл.; на учит. курсах у м. Рівне (1927) і вищих курсах біології в м. Кременець (1929). 1920–23 – учитель у родин. селі. 1923–41 – зав. поч. школи у с. Печірна, нині Лановец. р-ну. За підпільну діяльність не раз ув’язнений. Від 1945 – дир. школи у с. Печірна; відновив і розбуд. її власним коштом, збирав із учнями експонати і книги до шкіл. музею та б-ки; займався селекцією, вивів багато сортів плодів. і декор. дерев. Серед учнів *С.* – астроном *І. Климишин*.

О. Пальчик, А. Сенік.

СЕРЕБРЯКОВ

Володимир Петрович (21. 01. 1942, м. Кам’янка Черкас. обл.) – музикант, диригент, педагог. Чоловік *С. Пінчук-Серебрякової*. Почесні грамоти КМ України (1999, 2001). Засл. прац. культури України (2004). Закін. Терноп. муз. уч-ще (1966), консерваторію у м. Новосибірськ (1973, нині РФ). 1967–84 – диригент, зав. муз. частиною обл. муз.-драм. театру в м. Суми; співпост. понад 100 вистав. 1981–2002 – худож. кер. Сум. обл. філармонії; співзасн. і від 1993 кер. камер. оркестру старов. та сучас.

музики “Ренесанс”. Викл. Сум. вищого уч-ща мист-ств та культури, диригент його симфон. оркестру. Автор музики до 20 вистав, понад 10 концерт. програм.

Б. Мельничук.

СЕРЕДА

Михайло (1907, с. Петрики, нині Терноп. р-ну – 07. 10. 1990, м. Філадельфія, США) – громадський діяч. Навчався у родин. селі (1920–28), Терноп. укр. держ. г-зії (від 1928). Працював книговодом (бух.) т-ва “Народна торгівля” в м. Тернопіль. Після 2-ї світ. війни емігр. у США. Співзасн. (1957) і чл. кер. органів земляц. об’єдн. “*Тернопільщина*” у Філадельфії, від 1979 – скарбник цього об’єднання.

Б. Пиндус.

СЕРЕДА

Петро Миколайович (12. 07. 1927, с. Киданці нині Збараз. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань, літератор. 1941–44 навчався в г-зії у м. Тернопіль. Чл. ОУН (зв’язковий). Від осені 1944 – вчитель поч. школи у с. Охримівці (нині Збараз. р-ну). 12. 10. 1944 С. заарешт. органи НКДБ; 1945 засудж. на 15 р. ув’язн., покарання відбував у м. Воркута (нині РФ); звільн. 1954. Автор віршів, текстів пісень.

Б. Головин.

СЕРЕДНІЦЬКИЙ

Ярослав Антонович (02. 02. 1942, м. Кременець) – вчений у галузі матеріалознавства, корозії та протикорозійного захисту металів, громадський діяч. Син. *Я. Середницького*. Канд. хім. н. (1971). Дійс. чл. НТШ (від 2002), заст. голови комісії матеріалознавства (від 1989). Медалі ВДНГ СРСР. Закін. Львів. політех. ін-т (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”).

1965 – асист. Львів. політех. ін-ту; 1971–81 – зав. лаб. УкрНДІ поліграф. промс-ті; 1982–98 – ст. н. с. Фіз.-мех. ін-ту НАН України, 1998–2006 – дир. Центру сертифікації покриттів трубопроводів Держстандарту України, 2006–08 – заст. дир. з наук. роботи ПП “Інжинірингові технології”, зав. лаб. ДП “Інж. Центр “Техно-Ресурс” НАН України. Автор і співавт. 3 монографій, довідника, понад 180 наук. праць і винаходів.

Б. Пиндус.

СЕРЕДЮК

Василь Ігорович (15. 01. 1982, м. Тернопіль) – спортсмен (гирьовий спорт). М. сп. України (2000). Закін. Терноп. комерц. технікум (2001, нині кооп. торг.-екон. коледж). Двораз. призер першості світу серед юніорів, чемпіон України серед юніорів. Виступає за фізкульт.-спорт. т-во “Колос”.

Г. Гунтік, В. Ігнатенко.

СЕРЕДЮК

Макар Филимонович (13. 03. 1911, с. Крупа, нині Луцьк. р-ну Волин. обл. – 24. 08. 1982, м. Кременець) – краєзнавець, фольклорист. Навчався в Луцьк. (1928–32) та Кременец. (1932–34) укр. г-зіях, закін. Варшав. ун-т (1938, Польща) і Київ. ун-т (1962, нині нац. ун-т). Учитель, викл. нім. мови у Кременец. с.-г. технікумі; від 1972 – у Кременец. краєзн. музеї. Записав кілька сотень укр. нар. пісень; окремі опубл. у зб. “*Пісні Тернопільщини*” (К., 1982), решта – у фондах Кременец. краєзн. музею. Дослідник творчості *Ю. Словацького*, *Лесі Українки*, *Т. Шевченка*, історії книгодрукування на Волині. Твори опубл. у г. “Наше слово”, “Українському календарі” у м. Варшава.

Г. Чернихівський.

СЕРЕДЮК

Юліян Миколайович (псевдо “Ярема”; 1913, с. Шляхтинці, нині Терноп. р-ну – 03. 11. 1946, х. Чагарі Білецькі повл. с. Чистилів Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. 7-кл. нар. школу. Від 1933 – чл. ОУН; кілька разів С. заарешт. поліція. 1939–42 – в Німеччині. До 1944 – рай. провідник ОУН на Збаражчині. Від березня 1944 – політвиховник, сотенний, курінний куреня “Бондаренка” УПА. Загинув у бою з підрозділом МДБ.

І. Дуда, Б. Мельничук.

СЄДІЄР

Мірослав (Siedler Mirosław; 02. 01. 1961, м. Ольштин, Польща) – польський актор театру і кіно, режисер. Театр. та ін. нагороди. Закін. актор. відділ. Держ. вищої фільм., телевіз. і театр. школи в м. Лодзь (1983). Від 2002 – актор, реж., згодом – дир. і худож. кер. драм. театру в м. Ельблонг. Зіграв понад 50 театр. ролей, знявся у більш як 20 х/ф та

ін.; співреж., співсценар., ведучий телепрограм на польс. телебаченні. Орг-тор числен. фестивалів. Ініціатор створ. при Ельблонг. театрі молодіж. студії, провадить курс актор. майстерності та ін. Театр під кер-вом С. гастролюв. у м. Тернопіль у 2004; учасник 6 (2005; нагорода за вис. мист. рівень вистави “Сон літньої ночі” В. Шекспіра), 7 (2006), 8 (2007) фест. “Тернопільські театральні вечори. Дебют”. Реж. роботи С. у Терноп. акад. обл. драм. театрі: “Сценарій для трьох актрис” Б. Шеффера, “Танго” С. Мрожека (обидві – 2005); співпрац. із В. Жилою та ін. театр. митцями. 2009 запросив групу терноп. акторів в Ельблонг для участі у виставі “Танго”.

Л. Щербак.

СЕРОБ

Олександр Миколайович (24. 03. 1954, с. Ковалівка, Миколаїв. р-ну Миколаїв. обл.) – естрадний співак, музикант. Засл. арт. РРФСР (1991).

Премія Ленін. комсомолу (1988). Лауреат міжнар. муз. фестивалів у містах Ялта, Прага (нині – Чехія), Будапешт (Угорщина) та ін. Закін. Миколаїв. муз. уч-ще (1970). 1973–84 – соліст-вокаліст, худож.

кер. муз. колективів у містах Миколаїв, Луцьк (ВІА “Світязь”), Чернівці (ВІА “Черемош”). 1984 працював у Терноп. обл. філармонії. Від 1986 – в м. Москва (нині РФ).

Л. Щербак.

СИВАК

Василь Юліанович (16. 05. 1928, с. Ласківці, нині Тербовлян. р-ну – 11. 01. 2005, там само) – педагог, громадський діяч. Галуз. нагороди. 1947–50 навчався у Тербовлян. культ.-освіт. технікумі (нині вище уч-ще культури), закін. Чернів. ун-т (1959, нині нац. ун-т). Працював механізатором, учителем школи в с. Вербівці Тербовлян. р-ну. У Ласковец. СШ: вчит. історії, орг-тор позакл. роботи, дир. школи.

М. Ониськів.

СИВАК

Михайло Антонович (псевдо “Шведь”; 17. 07. 1911, с. Ласківці, нині Тербовлян. р-ну – 24. 01. 1946, с. Завадка Морохівська, нині Сяноц. пов., Польща) – учасник національно-визвольних змагань. Хрест Бойов. заслуги 1-го рангу.

У родин. селі діяльний у т-вах “Просвіта”, “Луг”. Від 1943 – в УПА: виступ у сотні “Веселого”, ком-р роя “Лемківські потоки” 4-ї чоти “Прикуя” в сотні “Хріна”.

Б. Мельничук, М. Петрик.

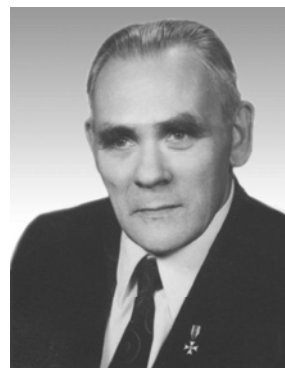
СИВАК

Порфирій-Петро (1909, с. Ласківці, нині Тербовлян. р-ну – 1951, м. Вінніпег, Канада) – релігійний діяч. Після закін. почат. школи в родин. селі вступив до монастиря ЧСВВ у м. Бучач; новіціят у с. Крехів (нині Жовків. р-ну), містах Кристинополь (нині Червоноград, обидва – Львів. обл.) та Львів, де 1932 закін. духов. семінарію. Душпастирював у с. Полівці, нині Чортків. р-ну. 1940 за виголош. патріот. проповіді С. заарешт., у м. Тернопіль засуд. на 10 р. ув’язн.; покарання відбував на Крайн. Півночі (нині РФ). Після звільн. 1946 виїхав до Польщі, того ж року емігр. до Канади. У Вінніпезі провадив душпастир. працю, займ. просвітництвом укр. громади.

о. І. Сивак.

СИВІЦЬКИЙ

Микола Костьович (20. 03. 1917, с. Підлужжя Дубнів. р-ну Рівнен. обл. – 2003, м. Варшава, Польща) – вчений у галузі літературознавства, публіцист. Д-р філології (1983, Польща), дійс. чл. НТШ (1990, Нью-Йорк, США). Премія ім. Братів Лепких (1996). Закін. Варшав. ун-т (1956).

1939 С. заарешт. органи НКВС, ув’язн., згодом репресов., покарання відбував у концтаборах біля міст Куйбишев і Воркута (1939–44, обидва – нині РФ). Співорг-тор Укр. сусп.-культур. т-ва в Польщі, україномов. г. “Наше слово”, її ред. (1956–60) у Варшаві; коректор у ред. польс. газети (1960–82). Досліджував творчість укр. письменників, зокрема Б. Лепкого. Автор кн. “Лемківщина” (1988, Бостон, США), “Богдан Лепкий. Життя і творчість” (К., 1993), “Записки сірого волиняка” (Л., 1996), “Парадокси доби” (К., 2003); 3-х т. дослідження з історії польс.-укр. відносин. 1991 відвідав Тернопільщину; учасник відкриття пам’ятника Б. Лепкому в с. Жуків Бережан. р-ну.

Б. Кусень, Б. Петраш.

СИ́ДОР

Олег Федорович (20. 10. 1945, с. Хлоп'ятин, нині Польща) – мистецтвознавець. Чл. НСХУ (1988). 1952–63 проживав у с. Ступки і смт Вел. Бірки Терноп. р-ну, до 1977 – в м. Тернопіль. Закін. Ін-т живопису АМ у м. Санкт-Петербург (нині РФ). Від 1977 – ст. н. с. картин. галереї, зав. відділу графіки Нац. музею в м. Львів. Автор дослідниц. праць.

І. Дуда.

СИ́ДОР

Павло Михайлович (29. 08. 1915, с. Мала Лука, нині Гусятин. р-ну – 17. 06. 1992, м. Чикаго, США) – лікар, культурний і громадський діяч, меценат. Чоловік Ю. Берестянської-Сидор. Д-р права. Чл. УЛТ Пн. Америки. Закін. г-зіо у м. Тернопіль, студіював право у м. Рим (Італія). Від 1943 – доброволець дивізії “Галичина”, в липні 1944 – учасник боїв біля м. Броди (нині Львів. обл.). Виїхав до Австрії, де студіював медицину в ун-ті м. Інсбрук. Емігр. до США, оселився в м. Глен-Еллін; працював лікарем. Діяльний в Ін-ті модерн. мист-ва, шкіл. раді Школи українознавства при катедрі св. Миколая, Укр. музеї, Пласті. 1988 з нагоди 1000-ліття хрещення Руси-України подружжя С. пожегтв. 100 тис. дол. у Фонд каф. українознавства Гарвард. ун-ту.

Б. Головин, Л. Щербак.

СИ́ДОРЕНКО

Борис Петрович (13. 12. 1935, с. Седнівка, Устинів. р-ну Кіровоград. обл.) – громадський діяч,

господарник, вчений-агроном. Орден і медалі. Закін. Кам'янець-Поділ. с.-г. ін-т (1959, нині аграр.-тех. акад., Хмельн. обл.). Працював гол. агрономом у с. Ігровиця Терноп. р-ну, Терноп. райсільгоспінспекції та Зборів. тер. упр. с. госп-ва, нач. Зборів. упр. с. госп-ва, 1-м заст. нач. Терноп. обл. упр. с. госп-ва, нач. Терноп. рай. упр. с. госп-ва, 1-м секр. Бережан. РК КПУ. 1986–90 – на Кіровоградщині: нач. відділу облагропрому, голова обл. об'єдн. плодоовочпрому. Від 1997 – дир. корпорації “Кіровоградвинпром”. Автор кн. “Живу надією, що нам всімається доля” (2003).

В. Бич, Я. Павлів.

СИ́ДОРЕНКО

Іван Андрійович (31. 05. 1912, с. Юр'ївка, нині Примор. р-ну Запоріз. обл. – вересень 1981, м. Київ) – громадсько-політичний діяч. Ордені Леніна, Черв. зірки, медалі. Учасник нім.-рад. війни. Закін. учит. ін-т, ВПШ у м. Москва (1952, нині РФ). Учитель у селах Запоріз. обл., голова Чортків. райради (1939–41), міськради (1944–53), інструктор Терноп. міськомкму КПУ, голова міськради (1953–63), голова Терноп. облспоживспілки (1963–71). Від 1971 – в м. Київ, працював в Укркоопспілці.

Б. Петраш.

СИ́ДОРКО

Віктор Кирилович (25. 10. 1935, с. Кобижча, нині Бобровиц. р-ну Черніг. обл.) – історик, педагог, громадський діяч. Чоловік Г. Сидорко. Медаль “За мужність” (1970). Галуз. нагороди. Закін. Чернів. ун-т (1959, нині нац. ун-т). Працював учителем історії, дир. школи у с. Чугалі Кременец. р-ну. Від 1966 – в м. Тернопіль: учитель історії та орг-тор позакл. і позашк. роботи СШ № 3; дир. СШ № 8 (1968–76) і СШ № 11 (1976–2003). Від 2003 – вчитель історії класич. г-зії у м. Тернопіль, орг-тор козац. осередку “Гімназійна Січ”. Автор наук.-практ. праць, ініціатор випуску книги-літопису “40 років... До дитячих сердець” (2002).

Б. Мельничук, А. Сенік.

СИ́ДОРКО

Ганна Дмитрівна (16. 03. 1937, с. Зеленче, нині Дунаєвц. р-ну Хмельн. обл.) – педагог. Дружина В. Сидорка.

Відмінник освіти УРСР (1966). Відмінник освіти СРСР (1986). Учитель-методист (1982). Медаль, ін. галуз. нагороди. Закін. Чернів. ун-т (1959, нині нац. ун-т). Працювала учителем Чугалів. ЗОШ (1959–66, Кременец. р-ну);

від 1966 – учит. СШ № 3, СШ № 11 (м. Тернопіль). Автор 2-х навч. посібників для школярів, студентів, учителів; наук.-практ. праць.

Б. Мельничук.

СИДОРОВИЧ

Савина (Єлизавета) Осипівна (05. 05. 1895, м. Монастирська – 25. 11. 1972, м. Львів) – етнограф, педагог, громадська діячка. Навчалася в м. Львів у г-зії сс. Василянок (1906–10) та учит. семінарії Укр. пед. т-ва. Діяльна в т-вах “Сокіл” і “Пласт”. Працювала в б-ці НТШ (1915–16), займалася орг-цією шкіл на Волині (1916–18), вчителювала у м. Коломия (1918–20, нині Івано-Фр. обл.), у Львові в укр. семінарії (1920–34) та г-зях, ремісн. школі (1940–44). Від 1944 – н. с. Музею етнографії і худож. промислу АН УРСР у Львові. Автор розвідок про нар. ткацтво, співавт. альбомів “Українські вибійки” (1950), “Тканини і вишивки” (1960) й ін.

Б. Пиндус.

СИДЯГА

Віталій-Роман Томкович (04. 01. 1941, смт Великі Бірки, нині Терноп. р-ну) – громадсько-політичний діяч, педагог. Хрест Івана Мазепи (2009). Закін. Бучац. уч-ще механізації с. госп-ва (1960, нині аграр. коледж), Київ. ун-т (1975, нині нац. ун-т). Працював трактористом, водієм, лісорубом, будівельником, учителем, консультантом Терноп. облвиконкому, представником Президента України в Терноп. р-ні, дир. Великобірків. ЗОШ. 1959, 1962, 1965–79 – орг-тор та учасник укр. антирад. підпілля; за що 1980 засудж. на 2 р. позбавл. волі; покарання зняли. 1982–89 працював у Читин. та Новгород. обл. (нині РФ). Від 1989 – секр. організац.-мас. роботи УГС в Терноп. обл. 1990–91 – заст. голови, від 2001 – голова секретаріату Терноп. обл. орг-ції УРП.

В. Левицький.

СИДЯГА

Володимир Володимирович (14. 10. 1958, смт Підволочиськ) – правник, полковник міліції. Галуз. нагород. Закін. ТДП (1981, нині ТНПУ), Укр. акад. внутр. справ у м. Київ (1995). Працював слюсарем ремонт.-буд. упр. міськкомунгоспу в м. Львів, учителем фіз. виховання ЗОШ № 2

в м. Збараж (1981). Від 1983 – в Заліщиц. рай. відділі УМВС у Терноп. обл.: в підрозділі карного розшуку, заст. нач. рай. відділу. Очолював Збараз. і Терноп. рай. відділи УМВС. Від 2000 – в податк. міліції ДПА Терноп. обл.: заст. голови, нач. упр. роботи з персоналом; 2006 – гол. консультант відділу регіонал. представництва у Держкомрезерві України держ. підпр-ва “Юресурс” в м. Київ. 2007–09 – нач. Терноп. міськ. відділу УМВС України в Терноп. обл.

Б. Мельничук.

СИЛУРІЙСЬКЕ МОРЕ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

(назва походить від племені силури, котрі населяли Уельс). Силурій. період – 3-й геолог. період від початку палеозой. ери тривалістю бл. 25–30 млн. р. Море в цей час покрив. всю пд.-зх. частину України. На Тернопільщині в цьому морі відклад. товщі порід Скальс. ярусу, представл. переважно щільними голубувато-сірими вапняками потуж. до 100 м. Їх відслонення – у долині р. Дністер від гирла р. Збруч до с. Дністрове та в долині р. Збруч біля с. Кудринці, смт Скала-Подільська, с. Бурдяківці та ін. Борщів. р-ну.

Й. Свинко.

СИМЕОН

(рр. і м. н. та см. невід., найімовір., с. Вишнівчик, нині Тербовлян. р-ну) – переписувач духовних творів, книжник. 1660 у Вишнівчику переписав “Євангеліє” (нині оригінал – у Львів. істор. музеї).

В. Барна.

СИМЕОН

(рр. і м. н. та см. невід., найімовір., с. Калагарівка, нині Гусятин. р-ну) – художник, іконописець. 1730 у Калагарівці худож. оформив кн. церк. співу “Ормологіон” (нині оригінал – у ЛНБ).

В. Барна.

СИМОНОВИЧ

Володимир Семенович (18. 12. 1909, с. Тараканів, нині Дубнів. р-ну Рівнен. обл. – р. і м. см. невід.) – живописець. 1924–27 навчався в худож. школі в м. Почаїв (нині Кременец. р-ну), 1927–28 – в худож. школі *О. Новаківського* у м. Львів. Тв.: “Підпал маєтку графа Ржевського в с. Вербоваць у 1907 р.”, “Жандармська розправа над повсталими селянами” (обидві – 1956), “Визволення Крем’янця” (1967) та ін.

В. Барна.

СИМЧИШИН

Ігор Васильович (14. 09. 1965, м. Заліщики) – економіст, банкір, меценат. Закін. ТФЕІ (1989, нині ТНЕУ), ун-т у м. Прага (1993, Чехія), Акад.

упр. персоналом у м. Бонн (Німеччина), навчався в міжнар. школах у містах Торонто та Вінніпег (Канада), Ін-ті держ. упр. та самовряд. при КМ України (всі – 1995). Від 1989 – гол. спеціаліст Чортків. рай. фінанс. відділу, 1991 – заст. нач. відділу, гол. податк. ревізор-інспектор Чортків. рай. податк. інспекції; 1992 – нач. відділу Гол. план.-екон. упр. Терноп. облвиконкому; 1994 – нач. відділу Терноп. обл. упр. зовнішньоекон. діяльності; 1996 – заст. нач. відділу зовнішньоекон. діяльності та валют. операцій, заст. нач. відділу інвестицій та кредитув., нач. відділу Терноп. центр. відділ. Промінвестбанку; 2002 – заст. кер. Терноп. обл. філії, нач. Шевченків. відділ. АКБ Укрсоцбанк; 2004 – заст. нач. упр. з обслугов. клієнтів, від 2007 – нач. Терноп. тер. упр. акціонер.-комерц. інвест. банку “УкрСиббанк”. Автор публікацій у ЗМІ, фах. вид.; співавт. довідника “Впровадження бізнесу в Тернопільській області” (1995).

В. Барна.

СИНАГОГИ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– молитовні дома, осередки вивчення юдаїзму. (Див. “Євреї на Тернопільщині”). Перші синагоги на Тернопільщині збуд. 15–16 ст., зокр. у містах Підгайці (кін. 15–поч. 17), Збараж (1537, обидві – нині пам’ятка арх-ри), Кременець (відома від 1563). Зберег. С. у смт Вишнівець (нині Збараж. р-ну, перебуд. в 2-й пол. 20 ст.), Гусятин (поч. 17 ст., перебуд.), 2 в м. Чортків (“Головна” – 1680-і й “Нова” – 1909, арх. Г. Гольдкремер), у смт Гримайлів, нині Гусятин. р-ну (поч. 19 ст.), у м. Монастирська (1904), залишки С. у смт Підволочиськ, с. Пробіжна Чортків. р-ну. У м. Бережани гол. синагога збуд. 1718 (зруйн. під час 2-ї світ. війни, точну копію відтвор. єврей. емігранти у Баунд-Бруці, США), м. Бучач – 1728 (згоріла внаслідок пожежі 1865); були й менші синагоги. 1841 у м-ку, нині м. Ланівці діяли 2 синагоги. У кінці 19 ст. синагоги були також у містечках: Вел. Бережці, нині с. Кременец. р-ну, Золотий Потік нині смт Бучач. р-ну, Микулинці, нині смт Тереховля. р-ну та ін. насел. пунктах сучас. Тернопільщини. Дві синагоги діяли у Тернополі (поч. 17 ст., зруйн. під час 2-ї світ. війни) та (1813, збуд. *Й. Перль*, під час військ. дій 1944 розбита і пограбована, остат. зруйн. 1957 під час буд-ва центр. корпусу ТДМУ). У подорож. щоденнику за 1672 нім. мандрівник *У. фон Вердум*, проїжджаючи Тернополем, зафіксував, що такої гарної камін. синагоги він не бачив ніде у Польщі.

В. Парацій, В. Уніят.

СИНЕНЬКИЙ

Олексій (1876, м. Тереховля – 1944, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл.) – педагог, громадський діяч. Батько *І. Синенької-Іваницької, П. Синенького*. Учитель у с. Гадинківці (нині Гусятин. р-ну), дир. школи в с. Чорнокінці (нині Вел. і Малі Чорнокінці Чортків. р-ну). Співініц. буд-ва “Народного дому”. Від 1919 – в УГА. 1920 С. заарешт. за політ. діяльність, покарання відбував у Чортків. тюрмі. Від 1929 – в м. Коломия.

Б. Мельничук, А. Сенік.

СИНЕНЬКИЙ

Петро Олексійович (січень 1901, с. Вел. Чорнокінці, нині Чортків. р-ну – 17. 03. 1984, Старград, біля м. Щецін, Польща) – лікар, громадський діяч. Син *О. Синенького*, брат *І. Синенької-Іваницької*. Чл. УЛТ (від 1933). Закін. Чортків. г-зію, навчався у м. Львів на мед. ф-ті Укр. таєм. ун-ту, закін. ун-т (нині нац. ун-т). 1918–20 – в УГА, перебував у польс. полоні (до 1924). Практикував у м. Чортків, де гімназій. лікар, у селах повіту. 1941 С. заарешт. органи НКВС; заслани в Сибір. Після звільн. 1951 – у Польщі: хірург, дир. лікарні у Старграді.

Б. Мельничук, Б. Пиндус, Я. Чорніта.

СИНІЦЯ

Іван Томович (25. 12. 1895, с. Чернелів-Руський, нині Терноп. р-ну – березень 1970, м. см.

невід.) – педагог, громадський діяч. Навчався в укр. г-зії у м. Тернопіль (1908–14), 1923–27 студіював у Краків. ун-ті (Польща). Від 1919 – в УГА; інтернований. Викладав географію і природознавство в г-зіях у Зх. Білорусі. У м. Тернопіль: від 1939 – вчитель СШ № 1, 1941 – викл. географії держ. г-зії; 1944 – дир. СШ № 1; у м. Львів: 1947–59 – дир. СШ № 10, № 1 та № 6. Автор праць із педагогіки та ін. публікацій.

Б. Головин.

СИНІШИН

Роман Петрович (09. 02. 1944, м. Борщів – 24. 08. 2003, м. Львів) – військовик. Полковник. Ордени Черв. зірки, “За службу Батьківщині”, медалі. Закін. Ульянов. вище танк. уч-ще (1969, нині РФ). Ком-р взводу, розвід. роти, танк. батальйону в Пн. групі рад. військ у Польщі (1969–75); у ПрикВО: ком-р танк. батальйону,

заст. ком-ра полку, нач. штабу–заст. ком-ра полку (1975–84), нач. відділу–заст. нач. буд. упр. (1984–88), нач. відділу служби військ упр., заст. міністра оборони СРСР із буд-ва і розквартирування військ (1988–89); заст. нач. упр. в упр. військ-буд. частин органів Мін-ва оборони СРСР (1989–92), заст. нач. організац.-мобілізац. упр. штабу (1992–94).

Б. Головин.

“СИНЬКІВЧАНКА”

– аматорський обрядово-фольклорний колектив. Створ. 1985 у с. Синьків Заліщиц. р-ну, від 1994 –

нар. Лауреат обл. конкурсу виконавців фольклору, традиц. нар. звичаїв та обрядів (2006). Кер. – Г. Оробко. Об’єдн. бл. 20 учасників – вокал. група і тріоїсти музики. В репертуарі – традиц. муз. тв. обряд. циклу, стрілец., повстан., лірич., жарт. пісні; відтвор. місц. обряди. Виступ. на всеукр. і міжрегіон. і обласних фестивалях.

Л. Щербак.

СИНЮТКА

Олег Михайлович (14. 02. 1970, с. Куропатники Бережан. р-ну) – громадський діяч. Депутат Івано-Фр. обл. ради (від 2006). Закін. Прикарпат. ун-т у м. Івано-Франківськ (нині нац. ун-т; 1993, історія та педагогіка; 1996, економіка). У м. Івано-Франківськ: голова СТ “Маслосоюз” (1995–2001), в. о. дир. ТзОВ “Івано-Франківське АвтоЗАЗ-ДЕУ” (2001–02), заст. міськ. голови (2002–06); у м. Львів: дир.

департаменту екон. політики міськ. ради (від 2006), від 2007 – 1-й заст. міськ. голови.

Б. Головин, М. Федечко.

СИП БЛОГОЛОВИЙ

(*Gyps fulvus*) – птах із ряду Соколоподібні родини Яструбові. Занес. до Черв. книги України. Маса тіла – до 7 кг, довж. – до 105 см. Голова – жовтобіла, шия – напівгола, покрита пухом, внизу шия – біла. Спина – вохристобура. Дзьоб – жовтий, восковиця – сіра. Помічений у пд. р-нах Терноп. обл. Гнізд. у важкодоступ. скел. місцях, на поч. 20 ст. – на берегах Дністра. Чисельність зменшується через нестачу поживи.

В. Кваша.

СИПУХА

(*Tyto alba*) – птах ряду Совоподібні родини Сипухові. Занес. до Черв. книги України. Маса тіла – 0,3 кг, довж. – 28 см. Верх тіла – сизувато-сірий із рудими плямами. Низ – вохристо-рудий, дзьоб – жовтуватий, цівка вкрита пір’ям. Гніздиться на всій тер. Тернопільщини у кам’яних та дерев. будівлях, дуплах старих дерев. Чисельність зменш. через нестачу придатних для гнізд місць, к-сті поживи.

В. Кваша.

СИРИВКО

Ярослав Романович (12. 01. 1955, с. Жовтневе, нині Терноп. р-ну) – журналіст, громадський діяч. Чл. НСЖУ (1992). Почес. знак НСЖУ (2007). Закін. Миколаїв. ПТУ (1973), Львів. ун-т (1988, нині нац. ун-т). Працював бурильником Ніжин. експедиції глибок. буріння (1973, Черніг. обл.), фотокор., кор., зав. відділ. рай. г. “Збручанська зоря”; від 1996 – ред. рай. г. “Гомін волі” (всі – смт Підволочиськ). Автор публікацій у всеукр. та обл. ЗМІ.

М. Федечко.

**СИРОВИНА
ДЛЯ СКЛЯНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

– група мінералів та гірських порід на території Тернопільщини, що використовують для

потреб цієї галузі. В області є лише кварц. і карбонат. сировина. У Держ. балансі запасів врахов. єдине *Рогачин. родовище піску* в Бережан. р-ні. Пісок опільс. світи тут кварцовий, білий, світло-сірий, жовто-сірий, дрібнозернистий, використ. для вироб-ва склотари, сорт. посуду та світильників. Супутна корис. копалина – вапняк оолітово-детритовий, придат. для вироб-ва вапна 1-го сорту. Родовище експлуат. Рогачин. з-д скловиробів та фірма “*Декор*”. Залишок запасів на 01. 01. 2002 – 458 тис. т. *Завадів. родовище доломітів* девон. віку розробляє Коржів. спец. гірничо-дробарн. з-д здебільш. на бут і щебін; окр. проверстки доломітів цілком придатні для вироб-ва скла, крім того, їх можна використ. для вироб-ва соди і хлорист. магнею. Через підвищ. вміст оксидів заліза належ. до 2 та 3 сортів. Частково використ. склозаводи.

В. Кітура, М. Сивий.

СИРОТА́

Михайло Дмитрович (17. 07. 1956, м. Черкаси – 25. 08. 2008, м. Узин Київ. обл.) – громадсько-політичний діяч.

Нар. депутат України 2-го (1994), 3-го (1998), 6-го (2007) склик. Канд. тех. н. (1985). Ордени. Міжнар. премія ім. П. Орлика (1997). Закін. Черкас. філію Київ. політех. ін-ту (1980, нині Черкас. інж.-технол. ун-т). У цьому ВНЗ: інж., асист.,

доц. каф. приклад. механіки, заст. декана, декан (1986–90), заст. дир., проректор із навч. роботи (1990–94). Автор наук. праць, монографій, навч. посіб., статей. Приїждж. на Тернопільщину: лютий 2006 – в обл. центрі зустріч. із колективом комбайн. з-ду, дав прес-конф.; вересень 2007 – в Тернополі репрезент. свою книгу “Україна в геополітичному просторі третього тисячоліття” (2007); побував у м. Кременець, смт Вишнівець Збараз. р-ну. Співпрац. із *О. Долею*, *З. Крушельницьким*, *В. Уніятюм*, *Б. Хаварівським* та ін.

Л. Щербак.

СИРОТЮ́К

Василь Миколайович (15. 05. 1951, м. Кременець) – педагог, диригент. Брат *Т. Сиротюк*. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1971), Львів. кон-

серваторію (1979, нині нац. муз. акад.). Дир., диригент нар. оркестрів Кременец. муз. школи, РБК (1992–97), із якими виступав у містах України й за кордоном. Від 1997 – проректор та кер. оркестру нар. інструментів Кременец. гуманіт.-пед. ін-ту. Автор наук.-практ. статей, метод. розробок, перекладів творів для баяну, нар. оркестру.

І. Дем’янова.

СИРОТЮ́К

Олег Мирославович (18. 02. 1978, м. Тернопіль) – підприємець, громадський діяч. Депутат

Терноп. обл. ради (від 2009). Голова Терноп. обл. орг-ції Всеукр. об’єдн. “Свобода”. Закін. ТАНГ (2000, нині ТНЕУ). Працював нач. відділу збуту Терноп. філії “ВФК-Альфа”. 2005–06 – кер. відділу інформ. забезпечення ПП “Окаринський М. М.”. Серпень–грудень 2007 – комерц. дир. ПП “Видавничий дім “Панорама” (обидва – м. Тернопіль).

В. Левицький.

СИРОТЮ́К

Тетяна Миколаївна (01. 08. 1952, м. Кременець) – скрипалька, педагог. Дружина *Б.*, мати *О. Каськівих*, сестра *В. Сиротюка*. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1971), Львів. консерваторію (1976, нині нац. муз. акад.). Викл., доц. (від 2007) каф. скрипки Львів. нац. муз. акад. Ред. та упоряд. творів для скрипки та ф-но, струн. квартету. Зі струн. квартетом

Львів. муз. акад. та Дрогобиц. камер. оркестру виступ. з концертами в Україні й за кордоном.

І. Дем'янова.

СИСАК

Микола Софронович (05. 10. 1890, с. Джурин, нині Чортків. р-ну – кін. 1950-х, м. Казань, нині РФ) – вчений у галузі медицини. Канд. мед. н. (1944). Закін. г-зію у м. Станіслав (нині м. Івано-Франківськ), Віден. ун-т (1915, Австрія). Гол. лікар у таборі для військовополонених у м. Імнд (Австрія). Від 1919 працював у Віден. бактеріолог. ін-ті; в сан. місії Міжнар. Черв. Хреста виїжджав в Україну для б-би з тифом. Від 1920 – гол. лікар шпиталю ЧУГА, згодом – асист. каф. мікробіології Київ. мед. ін-ту. Від 1921 – співробіт. Патологоанатом. ін-ту в м. Прага (Чехія). Від 1924 – доц. каф. патолог. анатомії Київ. мед. ін-ту. С. заарешт. органи ДПУ (1927, 1930, 1933); 1935 засудж. на 3 р. ув'язн.; покарання відбував у концтаборі в Комі АР. Від 1939 – асист. мед. ін-ту в м. Казань.

С. Гасай, Б. Головин, А. Сенік.

СІТНИК

Михайло (29. 08. 1894, с. Іванків, нині Борщів. р-ну – 07. 08. 1959, м. Давфин, Канада) – педагог, громадський діяч. Чоловік *З. Ситник-Крип'якевич*. Від 1900 – в Канаді. Закін. учит. семінар у м. Брендон. 32 р. учителював. 1925 – голова Об'єдн. укр. учителів Канади. Від 1946 провадив квітк. крамницю. Дружина С. засн. стипендію його імені з укр. мови в Саскачеван. ун-ті.

Б. Мельничук.

СІТНИК-КРИП'ЯКЕВИЧ

Зеновія (1904, с. Залісся, нині Борщів. р-ну – 17. 08. 1994, м. Вінніпег, Канада) – громадська діячка. Дружина *М. Ситника*. Від 1922 – в Канаді. 1927 в м. Пайн Рівера організ. при Нар. домі жін. т-во, яке згодом належ. до Союзу українок Канади (СУК). При школі м. Венлов організ. хор., театр. заняття для укр. дітей. Від 1946 – в м. Давфин, належ. до відділу Союзу українок ім. Лесі Українки та Провінц. ексекютиви СУК м. Манітоба. Від 1965 – у Вінніпезі. Засн. стипендії ім. М. Ситника для студентів відділу славістики Саскачеван. ун-ту; передала збірки експонатів до Укр. музею м. Саскатун та Музею СУК.

Б. Мельничук.

СІДЛІЦЬКИЙ

Пилип Іванович (13. 06. 1940, с. Тростянець Тиврів. р-ну Вінн. обл. – 10. 11. 1993, м. Ужгород) – біолог, літератор, краєзнавець. Закін. Ужгород. ун-т (1970). Від 1971 – на Тернопільщині, працював у Гусятин. санепідемстанції, ред. Гусятин. рай. г. Від 1977 – зав. відділу Ужгород. обл. кра-

єзн. музею. Автор кн. “Сімейна іділія” (1983), “Корида в коридорі” (1988) та ін. публікацій у ЗМІ.

В. Барна.

СІКОРСЬКИЙ

Владислав-Євгеніуш (Sikorski Władysław Eugeniusz; 20. 05. 1881, с. Тушув Народови, повл. м. Мільце Сандомир. пов., нині Польща – 04. 07. 1943, повл. протоки Гібралтар, похов. у Вел. Британії; 1993 перепохов. у м. Краків, Польща) – польський військовик, державний діяч. Навчався в Бережан. г-зії (від 1892), закін. Львів. політехніку. Від серпня 1914 – в Польс. легіоні, котрий воював у австр. армії. 1916–17 – учасник бой. дій на Тернопільщині. Від листопада 1918 – в польс. армії. Червень–липень 1919 – ком-р Познан. дивізії, яка воюв. проти УГА на Тернопільщині, під час *Чортків. офензиви* зазнала поразок у боях повл. міст Копичинці (нині Гусятин. р-ну), Тербовля, Тернопіль, с. Сухостав (нині Гусятин. р-ну). 1921–22 – шеф ген. штабу. В грудні 1922–травні 1923 – прем'єр-міністр, 1924–25 – міністр оборони Польщі; 1925–28 – командувач Львів. військ. округу; 1926 – співорг-тор актив. опозиції проти *Ю. Пілсудського*. Від 1928 – у відставці. Від 30. 09. 1939 – прем'єр-міністр польс. уряду в екзилі, водночас – головнокомандувач ЗС Польщі.

П. Гуцал, Н. Волинєць, Я. Мазурак.

СІКОРСЬКИЙ

Полікарп (світське ім'я – Петро; 20. 06. 1875, с. Зеленьки, нині Миронів. р-н Київ. обл. – 22. 10. 1953, м. Париж, Франція) – релігійний діяч, митрополит УАПЦ. Закін. у м. Київ. духов. семінарію (1898) та юрид. ф-т ун-ту (1910). 1908–18 працював у Київ. духов. консисторії. 1918–19 – нач. госп. відділу Мін-ва ісповідань, 1919–21 – віце-дир. Департаменту заг. справ. Згодом оселився в м. Кременець. 1922 прийняв чернечий постриг. Намісник Дерман. монастиря, архімандрит Мелецького, настоятель *Загаєц. монастиря св. Іоана Милостивого* (нині Шумс. р-ну). 22. 04. 1932 хіротоніз. на єпископа луцьк., проте функції фактично не виконував. Перекладав укр. мовою богослужіб. книги. Від серпня 1941 – архієпископ луцьк. і ковельс. із правом керувати церк. життям зх. ч. Волині, грудня 1941 – тимчас. адміністратор (екзарх), травня 1942 – митрополит УАПЦ. 1944 виїхав до Польщі, згодом – до Словаччини та Німеччини, де очолював УАПЦ на еміграції; 1950 переїхав до Франції.

Б. Пиндус.

СІЛЬКЕВИЧ

Альфред (Антон; 1855, м. Тернопіль – р. і м. см. невід.) – фотомайстер. Навчався фотосправі

у містах Львів, Прага (Чехія). Фотосалон “Фотографія кабінетова” відкр. 1881–82 у Тернополі; наприкін. 19 ст., ймовірно, перестав функціонувати. С. – автор фотопортретів відомих людей краю, зокрема С. Крушельницької, В. Лучаківського, акторів театру “Руська бесіда”, зокрема І. Біберовичевої, К. Клішевської, А. Осиповичевої, А. Стечинського (оригінали нині зберіг. в ЛНБ у м. Львів). У липні 1887, під час 2-ї край. етнограф. виставки в Тернополі виготовив альбом із 50 світлин селян у нар. строях із різн. регіонів Галичини й Буковини. Ч. цих фотографій зберіг. у ТОКМ, Етнограф. музеї у Львові, Праз. нац. музеї (Чехія).

Л. Бойцун, І. Дем’янова, Б. Пиндус.

“СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР”

– хліборобська організація в Сх. Галичині. Засн. 1899 в м. Олеськ, нині Буськ. р-ну Львів. обл. для поліпш. добробуту селян. Від 1903 кер-во – у м. Львів. Реорганізацію “С. г.” 1909 очолив С. Олесницький, у результаті чого т-во почало представляти рільн. населення Сх. Галичини, захищати гол. вимоги хліборобів, боротися за власну аграр. політику в Австро-Угор., сприяти організац.-технол. перебудові госп-в. Від 1909 мало 3-рівневу структуру: центральн. у м. Львів, повіт. філії, гуртки у селах. Напередодні 1-ї світ. війни активно діяли філії т-ва на Тернопільщині. Заліщиц. філія (22 гуртки, 440 чл.) організ. виклади про штучні добрива, влашт. вет. курси, створ. сади, фінансув. діяльність б-ки. Осередок на Збаражчині (15 гуртків, 458 чл.) організ. лекції на теми меліорації, годівлі й страхув. худоби. Філія в Новому Селі, нині Підволочис. р-ну (7 гуртків, 115 чл.) організ. дослід. поля зі сіножатями, пшеницею. Терноп. філія (51 гурток, 1354 чл.) влашт. госп.-сад. курси, конференції. Тут були закладені дослідні поля з вирощув. буряків, кукурудзи, пшениці. Функціон. овоч. школа, пасічне т-во, Нар. дім. Події 1-ї світ. війни зруйнув. злагоджену роботу “С. г.”. На Тернопільщині віднов. діяльність 1927 з ініціативи І. Бриковича (голова філії), С. Чумака, Р. Цегельського. Від 1932 у філії прац. Б. Волинець, Р. Мамчин, М. Гринів. Організ. хлібороб. вишкіл молоді на чолі з С. Храпливим, секцію сільс. господинь, яку вела О. Кисілевська. Т-во видав. часописи “Сільський господар” (1926), “Український пасічник” (1928), “Практичне садівництво” (1933), “Хліборобська молодь” (1934), “Сад і город” (1939). Рад. влада 1939 ліквід. “С. г.” В роки 2-ї світ. війни окр. філії “С. г.” діяли на Тербовлян-

щині (47 гуртків, 2713 чл.); в містах Бережани (5720 чл.), Чортків (3956 чл.). 1944 “С. г.” повністю припинив роботу.

І. Чуйко.

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ШКОЛА

– приватний український навчальний заклад на Тернопільщині. Відкрита 28. 09. 1933 в с. Шибалин (нині Бережан. р-ну) завдяки заходам проф. М. Васьківа, уродженця цього села, випускника Бережан. г-зії. 1936 реорганіз. в одноріч. дівочу школу. Давала заг. освіту за планом вищих г-зійних класів, окрім того, тут викл. основи рільництва, городництва, садівництва, тваринництва, домаш. госп-ва та ін. До 1936 навчання тривало 2 роки. 1937–38 – із Бережан. пов. лише 9 із 28 учнів, інші – з міст Львів, Збараж, Борщів, Луцьк та ін. Оплата за навчання 1934 – 10 злотих щомісяця, 1938 – 6. В школі працювали 4–6 учителів. Орг-ція навч. процесу, методика викладання викликали зацікавлення з боку польс. держ. інституцій – шкіл. Кураторії, Хлібороб. палати, для школи з держ. бюджету надавали значну фінанс. допомогу. Польс. шкіл. влада неоднораз. намагалася перевести заклад у ранг держ. польс. школи. Вел. зусиллями М. Васьків зумів домогтися, щоби кер-во т-ва “Сільський господар” у м. Бережани взяло заклад під свою опіку. 1936 подіб. с.-г. школу організ. у с. Вербів, нині Бережан. р-ну.

О. Коковін.

“СІМ-СІМ”

– виробниче підприємство швидкого заморожування овочів, фруктів, ягід. Діє у с. Острів Терноп. р-ну від 2000. “100 краших товарів України” (2004), “Лідер харчової і переробної промисловості України” (2005, обидві – м. Київ), “Краший товар на Тернопільщині” (2005). Дир. – М. Вітенько. Підпр-во реалізує продукцію в Україні та експортує у країни Зх. Європи; фінанс. допомагає зразк. худож. фольк. гурту “Колодійські забави”.

А. Сенік.

СІМНАДЦЯТА

(ЧОРТКІВСЬКА) БРИГАДА УГА

– військова частина 5-го корпусу УГА. Створ. у червні–липні 1919 зі запас. ч. Чортків. окр. руж. військ. команди та новобранців Чортків. повіту; не сформ. через наступ польс. військ. Ком-р – отаман І. Грабовецький. Штаб розміщ. у м. Чортків. У боях участі не брала; після переходу за р. Збруч бригаду розформ., її стрільці й старшини перевед. до ін. бригад.

П. Гуцал, М. Литвин.

СІМОВИЧ

Михайло Іванович (1869, с. Гадинківці, нині Гусятин. р-ну – 1953, м. Блаж, Румунія) – релігійний діяч, педагог. Брат *В. Сімовича*. Катехит серед. шкіл у м. Чернівці; 1930–43 – ген. вікарій для греко-католиків Буковини й Марморщини. Після встановл. на Буковині рад. влади виїхав до м. Блаж.

Б. Головин, Б. Пиндус.

СІМОНОВ

Геннадій Дмитрович (30. 01. 1953, м. Тернопіль) – художник, майстер сакрального мистецтва. Закін. уч-ще

приклад. мист-ва в м. Косів Івано-Фр. обл. (1975, нині ін-т приклад. та декор. мист-ва). Працював худож.-оформлювачем, дизайнером, викл. образотв. мист-ва в м. Актюбінськ (1975–85; нині Актобе, Казахстан), у м. Красноармійськ Донец. обл. (1986–97). Від 1989 – на творч. роботі. Від 1997 – у Тернополі. Роботи С. – синтез різн. видів образотв. мист-ва, поєдн. матеріалів – дерева та металу зі живописом. Учасник обл., респ. виставок у містах Алма-Ата (1978, 1979, 1980; нині Алмати, Казахстан), Актюбінськ, Донецьк (1989, 1991, 1993), Красноармійськ, Тернопіль (1989), Київ (1989, 2007). Живопис. тв. й ікони зберіг. у приват. колекціях в Україні й за кордоном. Золотоверх. і Володимир. соборах у Києві, у глави УПЦ КП *Філарета*.

Б. Петраш, Л. Щербак.

СІМ'Я

Григорій Федорович (16. 03. 1918, с. Гаврилівка, нині Ромен. р-ну Сум. обл. – 03. 08. 1994, смт Козова) – педагог, публіцист, краєзнавець, громадський діяч. Чл. Спілок журналістів і краєзнавців, терноп. літ. об'єдн. “Сонячні кларнети”. Закін. у м. Херсон мор. технікум та робіт. ф-т с.-г. ін-ту (нині аграр. ун-т), Дрогобиц. учит. ін-т (нині пед. ун-т; Львів. обл.), Запоріз. пед. ін-т (1957, нині ун-т). Від 1947 – в Козів. р-ні: дир. ЗОШ у селах Конюхи, Мала Плавуча, Августівка, Бишки, Дибще; ред. рай. г. “Радянське слово” (нині “*Вільне слово*”), рай. радіо. Співзасн. т-ва “Просвіта” у Козові. Автор зб. поезій “На хвилях життя” (1993), понад 300 прозов. творів та віршів, у т. ч. оповідань,

істор. нарисів “Україна в найдавніші часи”, “Україна в доісторичні часи”, “Трагедія Великого Ходачкова” (зб. “Дзвони пам'яті”, 1990), нарису-спогаду про голодомор (книга-меморіал “33-й: голод”, 1991), перекладів укр. тв. С. Єсеніна, М. Лермонтова, К.

Симонова та ін., дослідниц. статей про *І. Блажкевича*, *Т. Бордуляка*, *У. Кравченка*, *П. Куліша*, *Лесю Українку*, *Т. Шевченка* та ін.

Б. Савак, **В. Хома**, В. Шкільний.

СІМ'ЯНОВИЧ

Ярослав (26. 04. 1882, с. Бобулинці, нині Бучач. р-ну – 14. 01. 1943, с. Берези на Лемківщині, нині Польща) – діяч культури. Навчався у г-зіях оо. Василіян у містах Бучач та Львів. Гімназистом організ. хор, із яким концертував Галичиною. Під час 1-ї світ. війни служив у *Легіоні УСС*. Згодом у м. Прага (Чехія) організ. хор, який популяризує укр. пісню. Співзасн. театру під кер. О. Загарова в м. Ужгород (нині Закарп. обл.). 1927–38 працював у “Центросоюзі” у Львові. Від 1942 – у с. Берези.

І. Дуда, Б. Пиндус.

СІНГАЛЄВИЧ

Йосип Захарович (псевдо “Чорний”; 1920, за ін. даними – 1922, с. Конюхи, нині Козів. р-ну – липень 1946, с. Стегниківці, нині Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Вояк дивізії “*Галичина*”. Пройшов вишкіл у Франції. Після поранення поверн. додому, доброволець місц. повстан. формування. Ком-р сотні “Бурлаки” УПА, яка стала основою воєн. округи “*Лисоня*”. Воював побл. сіл Тростянець (Бережан.), Лозова, Вел. Глибочок, Настасів (нині Терноп.), Городище (Козів.), Опрілівці, Доброводи (Збараз.), Буданів, смт Микулинці (Теребовлян. р-нів). Співорг-тор підстаршин. шкіл у лісах біля сіл Стратин та Дібринів (нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл.).

Н. Мизак, М. Федечко.

СІНГАЛЄВИЧ

Гнат (у чернецтві – Іоанн; 1773 – 1854, м. н. та см. невід.) – педагог, церковний діяч. Дир. г-зії оо. Василіян у м. Бучач, згодом – ігумен монастиря ЧСВВ у м. Львів.

І. Дуда.

СІНКЕВИЧ

Борис Якович (10. 07. 1934, с. Берестівка, нині Липовець. р-ну Вінн. обл.) – журналіст. Чл. НСЖУ (2006). Галуз. нагороди. Переможець всесоюз. та всеукр. творчих конкурсів. Закін. Київ. ун-т (1957, нині нац. ун-т). Кор. ред. Андрушів. рай. г. (Житомир. обл.); літ. працівник, зав. відділу ред. обл. г. “Вінницька правда”, власкор г. “Молодь України” (м. Київ) у Вінн. та Хмельн. обл. (1959–78); власкор г. “Радянська Україна” у Терноп. обл. (1978–98, м. Київ); кор. г. “Тернопіль вечірній”, “Свобода”.

Б. Мельничук, М. Федечко.

СІНКЕВИЧ

Кароль-Казимир (Sienkewicz Karol Kazimierz; 20. 01. 1793, с. Калинівка, поближ. м. Вінниці – 07. 02. 1860, м. Париж, Франція) – польський літератор, історик, публіцист. Навчався 1810–12 у Вищій Волин. гімназії, 1813 – в м. Київ. 1813–17 – секр. губерн. візитатора шкіл у м. Кременець, засн. та очолив Клуб кременец. літераторів (1815). 1817–22 здійснив подорож у Зх. Європу. 1822–33 – у м. Пулави (Польща), потім – рік у м. Львів, звідки виїхав у Париж. Автор “Кременецьких бесід” (3 тт., 1857–59; вид. 1958–61), “Історичних і політичних праць” (1862), “Літературних праць” (1864) та ін.

П. Гуцал.

СІНЬКОВСЬКИЙ

Стратонік Євстахійович (26. 01. 1903, м. Почаїв, нині Кременець. р-ну – 15. 08. 1986, там само) – священник. Протодиякон. Золот. хрест із рук патріарха Москов. та всія Русі Алексія І. Закін. Варшав. духов. семінарію (1925, Польща). Діяльний у т-ві “Просвіта”, в аматор. театрі. Під час нім.-рад. війни зберіг церк. цінності, зокрема чудотвор. ікону *Почаїв. Божої Матері*. Упродовж 56 р. служив у *Почаїв. лаврі*. Зібрав унікал. б-ку, вирощ. рідкіс., екзот. дерева й кущі, був благодійником. Зберігся портрет С. (роботи О. Корецького) та числен. записи його голосу.

І. Дем’янова.

СІРИК

Дмитро Іванович (24. 10. 1922, с. Луки, нині Лубен. р-ну Полтав. обл. – 01. 04. 1944, похов.

у м. Станіслав, нині Івано-Франківськ) – військовик. Герой Рад. Союзу (26. 04. 1944, посмертно). Від 1943 – учасник нім.-рад. війни, воював на 1-у Укр. фронті. Навесні 1944 танкова рота, якою командував гвардії ст. лейтенант С., брала участь у боях біля сіл Сухостав та Яблунів (нині Гусятин. р-ну); 24. 03. захоп. міст через р. Серет, повела вуличні бої, витісняючи ворожі війська з м. Чортків. Переслід. противника, танки роти С. форсували р. Дністер. Загинув у бою.

Б. Хаварівський, Н. Халуца.

СІРІОНОВ

Геннадій Андрійович (футбол. прізвисько “Моторолер”; 21. 03. 1940, м. Горький, нині Нижній Новгород, РФ – 10. 10. 2008, м. Тернопіль) – спортсмен. М. сп. СРСР з футболу (1968). 1964–66, 1968–69 – центр. нападаючий футбол. команди “Авангард”; зіграв бл. 80 матчів, забив 13 м’ячів. Працював лаборантом ВО “Ватра” (1975–87); експедитором Терноп. рефрижерат. депо (1987–2000).

Л. Легкий, Б. Мельничук, М. Федечко.

СІРОБАБА

Володимир Олександрович (17. 09. 1940, смт Черкаське Слов’ятин. р-ну Донець. обл. – 25. 07. 2009, м. Тернопіль) – радіожурналіст. Переможець творч. конкурсів, ін. галуз. нагороди. Закін. Дніпроп. театр. уч-ще (1962, нині уч-ще культури). Працював у Терноп. обл. буд. нар. творчості (1966–70), диктором і муз. ред. Терноп. обл. радіо. Автор радіопередач, сценарист і режисер. театраліз. дійств та ін. імпрез.

Б. Грабовський.

СІТНИЦЬКА

Уляна (20. 03. 1909, м. Тернопіль – 14. 10. 1991, м. Львів) – громадська діячка. Від 1927 навчалася в г-зії сс. Василянок у м. Львів; закін. Познан. ун-т (Польща), Львів. ун-т (1939, нині нац. ун-т). Діяльна у Пласті, після його заборони (1930) співпрац. з Т-вом охорони дітей і опіки над молоддю, співорг-тор відпоч. таборів. Викл. в Укр. ін-ті для дівчат у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща); в м. Львів у жін. школі, приват. купец. г-зії та ін.; у ЛНБ, геолог. музеї Львів. ун-ту. Автор наук. праць, публікацій у періодиці.

Б. Головин.

СІЧІНСЬКИЙ

Андрій (2-а пол. 1840-х, найімовір., с. Нижбірок, нині Гусятин. р-ну – 1893, м. Перемишль, нині Пшемисль, Польща) – громадсько-політичний діяч. Брат *М. Січинського*. Навчавсь у г-зії в м. Тернопіль, де очолював укр. учнів.-сту-

дент. т-во “Громада”. Студював право у Львів. ун-ті; 1868 з *О. Борковським, А. Вахнянином, О. Партицьким, Ю. Романчуком* – чл. організації ком-ту із засн. у м. Львів т-ва “Просвіта”. Згодом у Львові – урядовець прокуратури і скарбу. Від 1877 – адвокат у Перемишлі. Про С. як людину вел. здібностей і громад. діяча відгук. у спогадах *О. Барвінський* і *Є. Олесницький*. Автор статей у г. “Діло”.

П. Гуцал, Б. Мельничук, Б. Пиндус.

СІЧІНСЬКИЙ

Лукія́н (25. 10 1849, с. Медведівці, нині Буцац. р-ну – 23. 05. 1930, с. Мшана, нині Городоц. р-ну Львів. обл.) – священик, громадський діяч. Навчавсь у Львів. духов. семінарії. 1873 рукопоклад. у сан священика. Служив у селах Угринь, Залісся (нині Чортків. р-ну), Пилява (нині Буцац. р-ну), м. Монастирська; від 1897 – в с. Мшана. Діяльний у “Просвіті” й ін. т-вах. Співзасн. осередків “Сокіл” та “Сільський господар”. 1912 стараннями С. закін. спорудж. церкви у с. Суховоля (нині Городоц. р-ну).

Б. Мельничук.

СКАЗКО́

Степа́н Йо́сипович (13. 03. 1958, с. Геленків, нині Геленки Козів. р-ну) – господарник. Закін.

Львів. с.-г. ін-т (нині нац. аграр. ун-т). 1982–84 – агроном у колгоспі ім. М. Горького. 1984–90 – нач. станції захисту рослин. 1990–92 – гол. агроном упр. с. госп-ва у Козів. р-ні. Після півріч. стажування в Німеччині дир. т-ва “Теофіпільське”, яке очолює й донині. Вчасно сплачує дивіденди власникам земел. паїв. На 1000 га вирощує зернові (врожайність – 40–45 ц, цукр. буряки, утримує 250 голів ВРХ. Меценат соц. розвитку села: за рахунок т-ва перекрито школу, клуб, відремонт дит. садок.

Я. Пархомчук.

“С.К.А.Й”

– музичний гурт (поп-рок). Засн. 2001 у м. Тернопіль. Учасник фестивалів “Перлини сезону” (2002, м. Запоріжжя; 3-я премія), “Таврійські ігри” (2003, 2004, м. Каховка), “Рейвах” (2004, м. Євпаторія). Нині гурт працює в м. Київ. Альбоми: “Те, що треба” (2006), “Планета С.К.А.Й.”

(2007; кращий альбом року, 2008); знялись у відеокліпах, зокрема “Подаруй світло” (2008; кращий кліп року, 2009). Гастролі в Тернополі: грудень 2007; 2008: травень – тур з нагоди 1020-ліття Хрещення Русі; листопад – благодій. концерт у ТНПУ (зібрані кошти перерах. на допомогу дітям-сиротам Тернополя та області); травень 2009 – на Театр. майдані у рамках провед. Днів Європи в Україні.

Л. Щербак.

СКАКУ́Н

Володимир Кирилович (03. 09. 1949, с. Верещаки Лановец. р-ну) – економіст, правник, гос-

подарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (1990–95). Чл. Гельсін. спілки (1988), НРУ (1989). Співголова громад. організації “Наша Україна – Тернопільщина” (від 2000). Закін. ТФЕІ (1978 – економіст, 2000 – юрист; нині ТНЕУ). Працював на Терноп. текстил. комбінаті (1970–80). Від 1980 – у Терноп. хлібооб’єдн. (нині ВАТ “Тернопіль-хлібпром”): нач. відділу постачання, ген. дир. (1990–99), від 1999 – заст. дир. Генерал-хорунжий Укр. козацтва, отаман Терноп. коша (1994–96).

І. Дем’янова.

“СКАЛА́”

– товариство з обмеженою відповідальністю. Дочірнє підпр-во фірми “Кнауф Гіпс Київ”. Засн. 2007 в м. Борщів. Гіпс. камінь видобувають у Шишківцях. родовищі (Борщів. р-н), використов. для виготовл. буд. плит, сухих буд. сумішей, у цемент. пром-сті. Забезпеч. сировиною з-д дочір. підпр-ва, цемент. вироб-во Зх. України й Білорусі.

М. Федечко.

СКАЛЕЦЬКИЙ

Іван (1882, с. Більче-Золоте, нині Борщів. р-ну – 1965, м. Виндсор, Канада) – громадський діяч. Від 1904 – в Канаді, діяльний у січов. орг-ціях. Засн. “Січового Коша” у Виндсорі, згодом – Союзу гетьманців-державників. Допомогавав при буд-ві церкви; орг-тор відділу запомогов. Братства св. о. Миколая. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

СКАМОЇЦІ

Вінченцо (1552, м. Віченца, нині Італія – 07. 08. 1616, м. Венеція, там само) – італійський архітектор і теоретик архітектури. За його проєктом у м. Збараж спорудж. замок (1621–31), відбуд. після 1675, реставр. 1903; нині триває нова реставрація.

І. Дуда, Б. Пиндус.

СКАРЖІВСЬКИЙ

Олег Костянтинович (30. 10. 1935, с. Старий Олексинець, нині Кременец. р-ну) – інженер, самодіяльний художник. Дипломи та премії. Закін. Львів. політех. ін-т (1957, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював інж. у Терноп. обл. шлях. упр. (1957–65), на провід. посадах у Терноп. філіях проєкт. ін-тів “Укрдипроводгосп”, “Укржитлоремпроєкт”, “Укркомундорпроєкт” (1965–94). Учасник респ., всеукр. виставок у м. Київ (1976, 1985, 1987, 1988, 1993); персон.: у м. Тернопіль (1989, 1992, 1993), смт Вишнівець Збараж. р-ну (1992). Тв. збір. у ТОКМ, ТОХМ, приват. колекціях в Україні й за кордоном.

А. Гриб.

СКАСКІВ

Галина Онуфрїївна (12. 05. 1928, с. Божиків, нині Бережан. р-ну – 11. 03. 2001, м. Тернопіль) – педагог. Відмінник нар. освіти. Навчалася в Бережан. г-зії (1941–44), Львів. ун-ті (від 1949, нині нац. ун-т), звідки виключ. за націоналіст. діяльність; на філол. ф-ті (від 1952). Від 1952 працювала учителем, завучем у Пониковец. школі Бродів. р-ну Львів. обл., 1965–90 – в Терноп. школах № 11 та № 1, в остан. створ. кімнату-музей *І. Франка*.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

СКАСКІВ

Григорій (10. 01. 1883, с. Голгоча, нині Підгаєц. р-ну – 1957, м. Детройт, США) – релігійний та громадсько-освітній діяч. Крилошанин. Церк. нагород. Закін. г-зію в м. Березани (1902) і духов. семінарію в м. Львів (1907). 1908 рукопоклад. у сан священика. Душпастирював у селах Божиків (нині Бережан. р-ну), Кутківці (1913–21), водночас – катехит у тер-

ноп. школі. 1914 С. заарешт. цар. спецслужби, завдяки мас. протестам звільн.; у листопаді 1918 в Тернополі проголосив утвор. ЗУНР. Чл. *Укр. Ради* у м. Тернопіль (квітень–липень 1917), діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах. Співпрац. із *А. Шенцицьким*; радник Митропол. консисторії. Священик у селах Княжа Лука (1921–23, нині Долин.) та Добринів (1923–44, нині Рогатин.) р-нів Івано-Фр. обл.). Навесні 1944 емігр. до Австрії, душпастир у таборі біженців, 1948 – до Аргентини, де священик в містах Буенос-Айрес і Кордоба; від 1951 – у США, пом. душпастиря в м. Гемтремк. Автор спогадів та ін. публікацій.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

СКАСКІВ

Осип (р. н. невід., с. Божиків, нині Бережан. р-ну – 1915, м. см. невід.) – учасник визвольних змагань. Хорунжий *Легіону УСС*. Загинув у бою побл. р. *Золота Луна*.

М. Лазарович.

СКЕЛЬНИЙ МОНАСТІР І ЦЕРКВА

– культові споруди. Розташ. на пд. околиці с. Сокилець Буцац. р-ну. В травертин. скелі довж. кілька десятків м, вис. 18–20 м є вузький вхід у печеру, в якій – кам’яні стілі, лава, стільці. Тут жили монахи, які збудували монастир біля скелі. Зберег. рештки фундаменту. На травертин. скелі монах Мойсей збуд. дерев. церкву Покрови Божої Матері (1360). У церкві є іконостас, Євангеліє, куплене 1631 та повторно оправлене у 1850 і 1935. Дерев. стіни, дах, купол церкви наприкін. 20 ст. покрили бляхою, ззовні видно дерев. конструкції стін; усередині обтягнута полотном. Навколо церкви споруд. мур, розташ. монастир. цвинтар, давня мурована капличка, в її підлозі є отвір, заповн. джерел. водою.

Й. Свинко.

СКИБИЛІЯК

Степан Іванович (06. 06. 1960, с. Мшанець Зборів. р-ну) – економіст-фінансист. Галуз. нагород. Закін. ТФЕІ (1981, нині ТНЕУ). 1981–83 – економіст-фінансист бухгалтерії, 1984–85 – заст. гол. бух. упр. “Тернопільпостачзбут”; 1985–2000 – ревізор-інспектор, гол. бух., нач. відділу-гол. бух. Терноп. облфінупр.; 2000–08 – нач. відділу-гол. бух., нач.

бюджет. упр. Терноп. ОДА; від 2008 – 1-й заст. нач. Гол. фінанс. упр. Терноп. ОДА. Автор наук.-практ. праць.

М. Федечко, Г. Яворський.

СКИБІНСЬКИЙ

Рудольф (1886, с. Денисів, нині Козів. р-ну – 1966, м. Львів) – адвокат, громадсько-політичний діяч, літератор. Д-р права (1925). Навчавсь у г-зії в м. Тернопіль, закін. Львів. ун-т (1908). Від 1911 працював адвокатом у м. Дрогобич (нині Львів. обл.). В січні 1919 УСДП делегувала С. до УНРади ЗУНР. Від 1923 – адвокат у Дрогобичі, де ред. г. “Голос Прикарпаття”. Співред. селян. г. “Червоний прапор” (м. Тернопіль). 1932–37 – адвокат у м. Борщів, 1937–57 (за винятком 1939–45) – у Львові. Автор статей та оповідань, зб. “3 моїх спогадів” (1913).

О. Павлишин, Б. Пиндус.

СКИДАНЧУК

Степан Михайлович (у чернецтві – Савва; 15. 05. 1924, с. Понебель, нині Рівнен. р-ну одноймен. обл. – 07. 10. 1984, с. Залісці Шумс. р-ну) – священник. Церк. нагороди. Закін. духов. семінарію в м. Москва (1967, нині РФ). Від 1948 – послушник *Почаїв. лаври*; 18. 04. 1950 прийняв постриг, цього ж року рукопоклад. у сан ієродиякона, 1958 – ієромонаха. Від 1962 – настоятель храму в Залісцях. Від 1969 – ігумен, 1980 – архимандрит. Зазнав переслідувань КДБ.

В. Боршевич, Б. Мельничук.

СКІРПАН

Ольга Петрівна (01. 02. 1950, с. Підгайчики, нині Теребовлян. р-ну) – науковець. Канд. екон. н. (1982), доц. (1984). Закін. Терноп. фінанс.-екон. ін-т (1972, нині ТНЕУ). Від 1972 – у ТНЕУ: економіст, м. н. с., викл., ст. викл., доц. каф. бух. обліку й аудиту в агропром. вироб-ві. Автор і співавт. 80 наук. і метод. праць, у т. ч. 4 навч. посібників, 2 підручників із бух. обліку для ВНЗ України, метод. рекомендацій.

Б. Мельничук.

СКИБІНСЬКИЙ

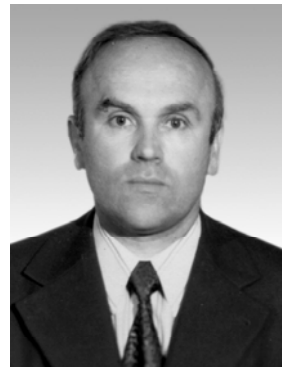
Мечислав (Skibiński Mieczysław; 12. 01. 1874, м-ко Язловець, нині с. Бучац. р-ну – 11. 10. 1956, м. Краків, Польща) – польський історик.

Д-р історії (1913). Після закін. Львів. ун-ту учителював у школі та г-зії в м. Самбір (нині Львів. обл.). Від 1910 – в Ягеллон. ун-ті у м. Краків. Автор наук. праць.

С. Ткачов.

СКІЛЬСЬКИЙ

Дмитро Михайлович (12. 03. 1933, с. Березів Верхній, нині Березів Вижний Косів. р-ну Івано-Фр. обл.) – педагог, науковець. Канд. пед. н. (1974). Учасник б-би ОУН і УПА (1948–51). Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1963, нині Прикарпат. ун-т). Працював учителем у ЗОШ в Луган. обл., згодом – у Косів. р-ні Івано-Фр. обл. 1973–96 – викл., ст. викл., доц.

Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ). Від 1999 – доц. каф. педагогіки Прикарпат. ун-ту, 2002 – проф. каф. заг. педагогіки і психології Кременец. гуманіт.-пед. ін-ту. Автор понад 130 наук. праць і статей, у т. ч. 9 навч. та метод. посібників, співавт. 8 наук.-метод. посібників.

І. Дем'янова.

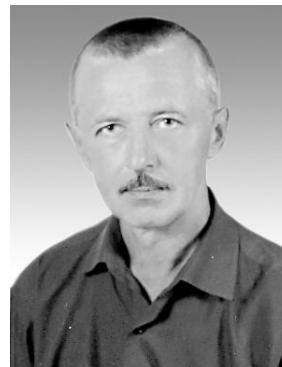
СКІПО МІХАЛ ДЕЛЬ КОМПО

(рр. н. і см. невід.) – італійський льотчик. 1912 вперше у м. Тернопіль здійснив політ літаком із тер., де нині розташ. вид-во “Збруч”.

В. Левицький.

СКЛАДАН

Михайло Дмитрович (21. 09. 1956, с. Більче-Золоте, нині Борщів. р-ну) – актор, літератор. Галуз. нагороди. Закін. Теребовлян. культ.-освіт. уч-ще (1976, нині вище уч-ще культури). 1980–81 працював танцівником ансамблю Терноп. обл. філармонії “Надзбручанка”, 1977–80, 1981–96 – артист балету Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). Зіграв понад 100 ролей, у т. ч. у виставах “Троянди юності” *О. Корнієнка*, “Ве-

селка" М. Зарудного, "Кайдашева сім'я" за І. Нечуєм-Левицьким, "Мартин Боруля" І. Карпенка-Карого. Автор поезій та ін. публікацій у г. "Русалка Дністрова", ж. "Тернопіль" та ін. ЗМІ.

Б. Мельничук.

СКЛАДАН

Софія Ільківна (псевда "Оленка", "Орися", 1922, с. Куклинці, нині належ. до м. Зборів –

22. 09. 1945, с. Загір'я Зборів. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Закін. укр. г-зіо у м. Тернопіль. Діяльна у "Просвіті", Союзі українок, "Рідній школі", "Соколи", "Лузі" та ін. т-вах, провад. жін. курси. Після закін. пед. курсів у м. Бережани –

вчителька в с. Тростянець Зборів. р-ну. Від 1941 – в ОУН; зв'язкова між підпіллям Волині й Галичини, санітарка УПА; кушова УЧХ; провадила курси санітарок у с. Загір'я. Восени 1945 заарешт. і закатов. на х. Ліщина біля Загір'я.

Т. Коковський, Б. Мельничук.

СКЛЯРЕНКО

Семен Дмитрович (26. 09. 1901, с. Прохорівка, нині Канів. р-ну Черкас. обл. – 08. 03. 1962, м. Київ) – письменник. Ордени Вітчизн. війни 1-го ступ., Черв. зірки та ін., медалі СРСР. Чл. СПУ (1934). Автор понад 60 кн. оповідань, повістей, романів, п'єс, перекладів. Перебував на Тернопільщині з групою укр. письменників у червні 1941 як прац. ред. г. Пд.-Зх. фронту "Красная армия" (поїзд-друкарня – в м. Тернопіль).

Є. Гасай, Б. Мельничук.

СКОБЛЯК

Михайло Йосафатович (01. 04. 1903, с. Ріпинці, нині Бучац. р-ну) – громадський діяч. Брат С. Скобляка. Від 1929 – в Канаді (м. Вінніпег). Діяльний у громад. житті укр. діаспори: голова читальні "Просвіта" та відділу КУК, чл. Укр. стрілец. громади та ін. Довголіт. голова парафії св. Покрови, жертводавець на громад. потреби. Автор спогадів.

Б. Мельничук.

СКОБЛЯК

Степан Йосафатович (10. 02. 1892, с. Ріпинці, нині Бучац. р-ну) – громадський діяч. Брат М. Скобляка. Навчався в монастирі оо. Василян

у м. Бучач. Від 1911 – в Канаді (м. Вінніпег). Під час страйку 1916 заарешт.; ув'язнений. Від 1923 провадив власне підпр-во. Діяльний у громад. житті укр. діаспори: чл. Президії КУК, голова УНРади, провід. чл. читальні "Просвіта", церк. громади та ін. Автор публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук.

СКОВОРОДА

Григорій Савич (03. 12. 1722, с., нині смт Чорнухи одноймен. р-ну Полтав. обл. – 09. 11. 1794, с. Іванівка, нині Сквородинівка Золочів. р-ну Харків. обл.) – просвітитель-гуманіст, засновник української філософії, поет. Освіту здобув у Києво-Могилян. акад. Від 1769 мандрував Україною. Автор філос. трактатів, байок, притч, віршів. За твердженням краєзнавців, 1750-і перебував у м. Кременець, письменник-краєзнавець Г. Черняхівський вважає, що тоді відвідав Почаїв. лавру.

І. Дем'янова, Б. Пиндус.

СКОПІВСЬКИЙ

Борислав (Борис) Михайлович (16. 04. 1931, с. Купчинці, нині Козів. р-ну – 04. 06. 2007, смт Козова) – журна-

ліст, редактор, літератор, педагог, краєзнавець, громадський діяч. Чл. НСЖУ (1975). Відмінник преси (1986). Галуз. нагороди. Закін. Кременец. пед. ін-т (1961, нині ТНПУ). Працював учителем у селах Забойки (нині Терноп. р-ну) та Купчинці (1949–51), де діяльний у драм. гуртках; смт Козлів (1954–61), дир. СШ у с. Вел. Ходачків (1961–66, усі – Козів. р-ну), на комсомол. і парт. роботі. 1975–91 – ред. козів. рай. г. "Радянське слово", яка 1985 зайняла 2-е місце серед рай. газет СРСР. Займався живописом; ініціатор заклад. парків у Вел. Ходачкові, Козові, смт Козлів. Підготував "Альманах Козови" та "Літературну антологію Козівщини" (співавт.).

Л. Щербак.

СКОПЮК

Микола Володимирович (27. 10. 1907, м. Луцьк, нині Волин. обл. – 30. 07. 1941, поблизу Москви, нині РФ) – діяч ОУН. Брат Ю. Скоп'юка. Навчався в худож. школі в Почаєві, звідки 1927 виключ. за націоналіст. діяльність. Секр. т-ва "Відродження", діяч Пласту, повіт.

провідник ОУН на Волині. 1933 заарешт. і засудж. на 10 р. ув'язнення. Звільн. у 1939. У січні 1941 заарешт. органами НКВС, розстріляний.

П. Гуцал.

СКОП'ЮК

Юрій Володимирович (р. н. невід., м. Луцьк – червень 1941, там само) – священик. Брат *М. Скоп'юка*. На поч. 1930-х навчався у Волин. духов. семінарії в Кременець, де очолював підпіл. молодіж. орг-цію ОУН “Юнак”. Служив на парафії у с. Забороль, нині Луцьк. р-ну Волин. обл., підтрим. зв'язки з укр. націоналіст. підпіллям. 1941 С. заарешт. органи НКВС, розстріл. у Луцьк. тюрмі.

В. Боршевич, Б. Мельничук.

СКОРИК

Володимир Іванович (04. 08. 1946, с. Слобідка, нині Заліщиц. р-ну) – педагог, господарник. Галуз. нагороди. Закін. Кременец. пед. ін-т (1969, нині ТНПУ). Працював учителем. Слобід. ЗОШ (1962–69); на громад. роботі (1969–80, м. Тернопіль); дир. проф. курсів Терноп. облпрофради (1980–92); дир. садів. т-ва “Східне” (1992–93, с. Романівка Терноп. р-ну); зав. магазином ТОВ “Технотерн” (1993–96, м. Тернопіль); дир. Терноп. регіон. центру перепідготовки та підвищ. кваліфікації прац. органів держ. влади, орган. місц. самовряд., кер. підпр-в, установ і орг-цій (1996–2006). Автор публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук, М. Федечко.

СКОРИК

Мирослав Михайлович (13. 07. 1938, м. Львів) – композитор, диригент, педагог, громадський діяч. Внуч. племінник *С. Крушельницької*. Герой України (2008). Чл. НСКУ (1984), голова правління Львів. орг-ції НСКУ (від 1988), чл.-кор. АМУ (2001). Нар. арт. УРСР (1988). Засл. діяч мист-в УРСР (1969). Д-р мистецтвознавства (1983), проф. (1985). Держ. премія УРСР ім. Т. Шевченка (1987). Ордени “Знак пошани” (1971), “За заслуги” 3-го (1998), 2-го (2006) ступ., ін. відзнаки. Закін. Львів. консерваторію (1960, нині нац. муз. акад.), студював композицію в консерваторії у м. Москва (1960–63, нині РФ). 1966–89 – викл. Київ. консерваторії, від 1989 – проф. Львів. консервато-

рії. Мист. кер. і диригент Львів. камер. оркестру. Автор симф., вокал.-симф. творів, опер, балетів, концертів, інструм. п'єс, джаз. творів, музики до вистав і к/ф, попул. пісень, зокрема на вірші *В. Вихруща*; монографій, статей. Виступає як диригент і піаніст. Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема 1991 С. відвідав *мемор. музей С. Крушельницької* в с. Біла Терноп. р-ну; 1998 побував у м. Тернопіль, 2004 з *І. Пилатюком* і камер. оркестром Львів. муз. акад. дав у Тернополі благодій. концерт в обл. філармонії, зустрівся зі студентами муз. уч-ща.

Л. Шербак.

СКОРОП'ЯД

Василь Іванович (1919, с. Стрільківці, нині Борщів. р-ну) – громадський діяч. Закін. рільн. школу в м. Заліщики. Працював у Повіт. союзі кооператив у м. Борщів. Діяльний у т-вах “Просвіта”, “Рідна школа”, “Сільський господар”, спорт. т-вах “Луг” і “Хуртовина”. Від 1948 – в Канаді (м. Порт Артур), де працював на залізниці. Чл. ЛВУ, т-ва “Просвіта”, церк. громади. Голова осередку СУМ у м. Форт Вільям; у м. Тандер Бей: секр. і чл. дирекції Укр. кредит. спілки, чл. проводу КУК, Укр. шкіл. ради; коментатор укр. радіопрограми “Пісня з України”, від 1975 – голова т-ва “Просвіта”. Фінансово допомагав установам освіти і культури (Шевченків. фундація та ін.).

Б. Мельничук.

СКОРОПЛЯС

Борис Григорович (09. 02. 1929, с. Жолоби, нині Кременец. р-ну – 30. 04. 2005, с. Млинівці того ж р-ну, похов. у с. Жолоби) – музикант, педагог, громадський діяч. Дядько *В. Скоропляса*. Зв'язковий ОУН. Закін. у м. Кременець пед. уч-ще, вчит. ін-т (нині ТНПУ). Працював учителем поч. класів, укр. мови та літ-ри, музики в с. Бонівка Кременец. р-ну. За співпрацю з *С. Сверстюком* звільн. із роботи. Від 1960-х – педагог у Волин., Запоріж., Черкас. обл.; 19 разів звільняли як “укр. бурж. націоналіста”. Від 1989 – чл. УГС, у Кременці створ. її осередок. Від 1992 – станичний братства УПА “*Лисоня*” в м. Кременець.

Б. Мельничук, В. Скоропляс.

СКОРОПЛЯС

Василь Володимирович (01. 01. 1951, с. Жолоби Кременец. р-ну) – сценарист, режисер.

Племінник *Б. Скоропляса*. Зол. медаль ВДНГ (1978, м. Москва, нині РФ). Грамота Президії ВР України (1988), ін. нагороди. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (нині вище уч-ще культури), Київ. ін-т культури (нині нац. ун-т культури і мист-в). Працював у м. Кременець реж. нар. самодіял. агіт. худож. бригади, молодіж. театру при РБК, нач. відділу культури РДА; ПК “*Березіль*” (м. Тернопіль); нині – реж. студент. експеримент. театру “*Пілігрим*” Кременец. обл. гуманіт.-пед. ін-ту. Автор і постан. бл. 200 вид. дійств, вистав, у т. ч. “Ромео і Джульєтта” В. Шекспіра, “У неділю рано зілля копала” за *О. Кобилянською*, “Останній строк” (власна інсценізація за повістю В. Распутіна).

Б. Мельничук.

СКОЧИЛЯС

Василь Іванович (13. 01. 1958, с. Білоскірка, нині Терноп. р-ну) – архітектор. Закін. Львів. політех. ін-т (1981, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). 1981–83 – арх. філії ін-ту “Діпроцивільпромбуд” у м. Хмельницький. Від 1983 – гол. арх. Збараз. р-ну; нач. відділу містобудування та арх-ри Збараз. РДА. Автор культ. споруд, храмів у селах Максимівка Збараз., Білоскірка і Застав’є Терноп. р-нів та молит. дому громади СХБ у смт Вишнівець Збараз. р-ну; мемор. комплексу загиблим у нім.-рад. війні, пам’ятників *Д. Клячківському*, *І. Франку* (всі – в м. Збараж) і *Т. Шевченку* в смт Вишнівець; житл. будинків у м. Хмельницький, парку в смт Понінка Хмельн. обл.

А. Сеник.

СКРИПЕЦЬКИЙ

Степан (Стефан, у чернецтві – Самсон; 1723, м. Хирів, нині Старосамбір. р-ну Львів. обл. – бл.

1785, м. Чортків) – живописець. 1750–54 працював у Добромил. монастирі (нині Старосамбір. р-ну), де постриж. у ченці, згодом – у Чернилів. і Онуфріїв. монастирях у м. Львів. Від 1760 проживав у селах Завадів, Ясениця (нині Львів обл.), Краснопуца (нині Бережан. р-ну). Під кінець життя – монах Струсів. Святомиколаїв. і *Підгорян. Святоспас.* монастирів оо. Василян на Тербовлянщині. Малював ікони, розписував інтер’єри церков. Від 1784 – ігумен у Чорткові.

І. Дуда, Г. Кушнерик.

СКРІПНИК

Микола Іванович (01. 12. 1903, с. Волиця, нині Кременец. р-ну – 25. 08. 1979, с. Вел. Вікнини Збараз. р-ну) – священник. Хрест із оздобами (1943), ін. відзнаки. 1913–19 навчався в м. Кременець у духов. уч-щі, від 1920 – у Волин. духов. семінарії. До поч. 1929 – псаломник у с. Борщівка, нині Лановец. р-ну, згодом – у Гроднен. єпархії; після рукопоклад. у сан священника – душпастир у Слонім. пов. (обидва нині – Білорусь). Від 1934 – настоятель храму в с. Вел. Кусківці (нині Лановец. р-ну), 1941–43 – св. Покров. храму в м. Проскурів (нині Хмельницький), благочинний одноймен. деканату Кам’янець-Поділ. єпархії (нині Хмельн. обл.). Від 1943 – отець-митрат. Від 1944 – священник у с. Вел. Вікнини (нині Збараз. р-ну). 1947 С. заарешт. органи НКДБ, засудж.; ув’язн. відбував попл. м. Воркута (нині РФ), звільн. 1955. Поверн. на Тернопільщину, мешкав у с. Карначівка Лановец., від 1958 – священник у с. Жуків Бережан. р-нів.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

СКРИПЧУК

Володимир Петрович (16. 04. 1976, м. Бережани) – військовий диригент, музикант, громадський діяч. Засл. артист України (2006). Дипломант міжнар. конкурсу диригентів “Вахтанг Джорданія – ХХ століття” (2003), стипендіат Міжнар. Вагнерів. т-ва; 2005 представляв Україну на фестивалі в м. Байройт (Німеччина), лауреат регіон. рейтингу “Харків’янин року-2006”. Нагороди й відзнаки СБУ (2004, 2006–09) та ін. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1995), Військ. ін-т при ун-ті “Львівська політехніка” (2000, нині нац. ун-т), Нац. юрид.

акад. України в м. Харків (2008). Від 2000 – нач. оркестру-військовий диригент: Харків. ін-ту військ.-повітр. сил ЗС України, 2001 – духов. оркестру Ін-ту підготовки юрид. кадрів Нац. юрид. акад. України. Чл. Міжнар. Вагнерів. (2001), Всесвіт. Рахманін. (2003) т-в. Від 2005 – орг-тор міжнар. фестивалю “Сергій Рахманінов та українська культура”. У репертуарі муз. колективу під кер-вом С. – різножанр. твори (від класич. симфон. до джаз-рок.). Із ініціативи С. на базі духов. оркестру створ. джаз. “Біг-Бенд”, дискленд “Дікс-Глобус”, брас-квінтет, ансамбль “Ретро по-новому” та естрад.-симф. оркестр.

Л. Щербак.

СКУЛЬСЬКИЙ

Роман Павлович (22. 11. 1935, с. Пишківці, нині Бучац. р-ну – 2004, м. Івано-Франківськ) – педагог. Чл.-кор. АПН України (1995). Канд. пед. н., проф. (1959). Закін. пед. ін-т у м. Станіслав (нині Прикарп. ун-т у м. Івано-Франківськ). 1959–64 працював учителем у Бучац. СШ № 2. 1967–89 – ст. викл., доц. каф. педагогіки, зав. каф. наук. основ упр. школою, 1989–92 – зав. каф. педагогіки і сусп. наук, від 1992 – проф., зав. каф. народознавства та педагогіки Івано-Фр. пед. ін-ту. Від 1993 – дир. Наук.-метод. центру “Українська етнопедагогіка і народознавство” АПН України та Прикарп. ун-ту. Автор наук. праць, концепцій укр. школи Прикарпаття та співавт. регіонал. концепцій виховання учнів.

М. Железняк (ЕСУ), Г. Івахів.

СКУПЧЕННЯ КРИСТАЛІВ КАЛЬЦИТУ В С. ЛУЧКА

– пам’ятка природи місцевого значення. Розташ. у Терноп. р-ні, перебув. у віданні Миролобів. сільради. Оголош. об’єктом природ.-заповід. фонду рішенням Терноп. обл. ради № 519 від 23. 12. 2005. Пл. 0,10 га. Під охороною – відслонення потуж. товщі червоноколір. відкладів нижн. девону (пісковики, аргіліти), вкрите верхньокрейд. пісковиками й мергелями та неоген. ліготамнієв. пісковиками. У тріщинах товстошарув. девон. пісковиків трапл. скупч. дріб. кристалів кальциту натічн. утворення у вигляді кірок, рідше – невел. сталактитів. Широкі тріщини заповн. уламками пісковиків, що зцемент. таким самим кальцитом. С. к. к. – приклад інфільтрац. способу мінералоутворення.

І. П’ятківський.

СЛАБІЙ

Володимир Сергійович (10. 08. 1931, с. Остапківці, нині Городоц. р-ну Хмельн. обл. – 10. 08. 2002, м. Севастополь) – артист, виконавець пісень. Засл. артист УРСР. Золота медаль імпера-

тора Ефіопії. Працював механізатором, бригадиром трактор. бригади в селах Пробіжна (Чортків.) і Хлопівка (Гусятин. р-нів), у м. Копичинці. Від 1952 – артист, соліст Ансамблю пісні й танцю Чорномор. флоту (м. Севастополь). Гастрол. у Албанії, Бельгії, Греції, Ефіопії, Італії, Франції, Швейцарії та ін. країнах; виступав перед ліквідаторами аварії на ЧАЕС, рад. воїнами в Афганістані. Не раз бував на Тернопільщині, зокрема в м. Ланівці. 1960-і зняли в м. Одеса документ. фільм у 3 ч. про творчість С.

Б. Мельничук, В. Подунайчук.

СЛАБОШПІЦЬКИЙ

Михайло Федотович (28. 07. 1946, с. Мар’янівка Шполян. р-ну Черкас. обл.) – прозаїк, критик, літературознавець, публіцист, громадський діяч. Нац. премія ім. Т. Шевченка (2005), літ. премії. Закін. Київ. ун-т (1971, нині нац. ун-т). Працював кор. г. “Молода гвардія” (м. Київ), зав. відділу критики г. “Літературна Україна”, гол. ред. г. “Вісті з України”, ж. “Вавилон-XX”, секр. Київ. орг-ції СПУ; 1-й голова секретаріату Укр. всесвіт. координ. ради, від 1995 – викон. дир. Ліги укр. меценатів, дир. вид-ва “Ярославів Вал”; співголова координ. ради Міжнар. конкурсу з укр. мови ім. П. Яцика. Автор літ.-крит. статей; роману-есе “Марія Башкирцева” (1985, 1987, 1988 – франц. мовою; 1999, 2002 – рос. мовою); літ. портретів, роману-біографії “Поет із пекла” про Т. Осьмачку (2003), худож. і докум. повістей; оповідань та казок для дітей; з історії України “Українські меценати” (2001) та ін.; літ. портретів і нарисів про Л. Бабія, В. Веригу, Б. Лепкого, В. Федоровича та ін. письм., політ. і громад. діячів – уродж. Тернопільщини. Неоднораз. перебував у м. Тернопіль і насел. пунктах обл. з літ. виступами.

Б. Мельничук.

СЛАВУТА

Григорій (12. 10. 1885, с. Нижчі Луб’янки, нині Збараз. р-ну – 30. 11. 1970, м. Парма, США) – правник, військовик, громадський діяч. Закін. укр. г-зію в м. Тернопіль (1908), правн. студії у м. Львів (1914). Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії, від 1918 – в УГА. Працював у повіт., згодом – в окр. комісаріатах у м. Тернопіль. Нач. штабу 18-ї (Терноп.) бригади; 1919–20 – начал. інтендант при Начал. Команді УГА. На громад. засадах – суддя в м. Радехів, нині Львів. обл. Емігр. до США, де діяльний в укр. орг-ціях. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук

СЛАВУТИЧ ЯР

(справж. – Жученко Григорій Михайлович, 11. 01. 1918, х. Жученки, нині с. Благодатне Висо-

копіл. р-ну Херсон. обл.) – поет, вчений-літературознавець, перекладач. Д-р філол. н. (1955), проф. (1960). Премії літ. фонду ім. І. Франка (м. Чикаго, США), Укр. Моголян.-Мазепин. АН (м. Монреаль, Канада), ін. укр. орг-цій. Зол. медаль Шевчен. фундації КУК (Канада). Закін. Запоріж. пед. ін-т (1940). Від 1941 – у ЧА, згодом – у загоні націоналіст. підпілля “Чернігівська Січ” (псевдо Яр Славутич). 1945–50 – у Німеччині: в УВУ студював історію, класич. мови, літ-ру, вид. 4 зб. поезій. Від 1949 – в США, закін. Пенсильван. ун-т (м. Філадельфія). Викл. укр. мови у військ. школах шт. Каліфорнія. Від 1960 – в Канаді, проф. укр. мови, літ-ри і славістики Альберт. ун-ту (м. Едмонтон). Президент наук. т-в, ред., видавець, автор літ. творів, наук. праць, 7 підр. з укр. мови. Вперше відвідав Тернопільщину 1990, в с. Жуків Бережан. р-ну, звідки поход. його предки – учасник свята “Бережанської січі”; виступ. із лекціями в ТДПУ (нині ТНПУ). Газета “*Тернове поле*” 1990 видрук. драм. поему С. “Світличі”; 1992 журнал “*Тернопіль*” опубл. цикл сонетів С., напис. на Бережанщині. *П. Сорока* вперше в Україні видав монографію про С. “Поетичний світ Яра Славутича” (1995).

Б. Мельничук, А. Сенник.

СЛЕДЗІНСЬКА-АНТОНЮК

Лілія Адамівна (23. 04. 1935, с. Кімнатка, нині Кременец. р-ну) – педагог, краєзнавець, громадська діячка. Мати *Н. Крем'ячанки*. Закін. Кременец. пед. ін-т (1956, нині ТНПУ). Працювала в 7-річ. школі у с. Гаї Кременец. р-ну та Кременец. СШ № 1. 1969–2003 – викл. укр. мови та літ-ри в Кременец. пед. уч-щі (нині гуманіт.-пед. ін-т). Від 1979 – кер. літ. студії “Ломикамінь” при цьому навч. закладі. Діяльна в НРУ. Чл. рай. осередку “Просвіти”, збір. матеріали й оформ. експозицію музею цього т-ва, укомплект. б-ку, зібравши понад 10 тис. книг і журналів. Досліджує життя та діяльність діячів науки і культури Кременеччини. Авторка статей у періодиці виданнях краю. Упоряд. альманахів “Ломикамінь” (Кременець, 1999, 2000, 2002, 2003).

І. Дем'янова.

СЛІВКА

Павло Васильович (05. 09. 1949, с. Клебанівка Підволочис. р-ну) – педагог, музейник, істо-

рик, краєзнавець, громадсько-політичний діяч. Чл. ВУСК (1986) та НСЖУ (2007). Чл. НРУ (1989). Від 1994 – чл. УРП (нині УРП “Собор”). Депутат Терноп. міськ. ради (1990–98), голова її комісії з питань культури, духовного та нац. відродження. Закін.

Львів. ун-т (1971, нині нац. ун-т). Працював учителем у СШ с. Озерна Зборів. р-ну (1971–73) та м. Скалат Підволочис. р-ну (1973–74). Від червня 1974 – зав. відділу, заст. дир. з наук. роботи ТОКМ. Від вересня 1991 – уповноважений Ради у справах релігій при КМ України по Терноп. обл. Від квітня 1992 – в Терноп. ОДА: зав. відділу в справах релігій (1992–96), зав. відділу в справах національностей (1996–98), заст. нач. відділу упр. в справах національностей, міграції та релігій (1998–2000, 2004–06), нач. відділу з питань національностей та міграції (2000–04), гол. спеціаліст відділу зв'язків із громад. орг-ціями та ЗМІ (2006–07), гол. спеціаліст упр. інформації та зв'язків з громадськістю (від вересня 2007). Співорг-тор процесів нац. і духов. відродж. кін. 1980-х – на поч. 1990-х, співініц. повернення вулицям Тернополя істор. назв, імен діячів укр. нац.-визв. б-би, відновл. нац. і реліг. свят. Автор публікацій на істор., краєзн., реліг.-церк. і сусп.-політ. теми у ЗМІ, збірниках. Співавт. путівника “Тернопільський краєзнавчий музей” (1986). Чл. редколегії зб. документів і спогадів “Відродження держави” (2001).

П. Гуцал.

СЛИНЬКО

Іларіон Іларіонович (19. 06. 1912, м. Київ – 01. 01. 1994, м. Чернівці) – вчений у галузі філології, педагог. Д-р філол. н. (1971), проф. Закін. Запоріж. пед. ін-т (1936, нині ун-т). Учителював у Запоріж. обл. Викладав у пед. ін-тах у містах: Мелітополь (від 1943), Кіровоград, Глухів (нині Сумс. обл.) та Кременець (нині ТНПУ), Чернівці (1956–94), від 1963 – зав. каф. укр. мови цього ВНЗ (нині нац. ун-т). Автор більше 100 наук. праць.

Н. Гуйванюк, Б. Хаварівський.

СЛІВІНСЬКИЙ

Анатолій Антонович (07. 02. 1932, с. Мала Андруга, нині Кременец. р-ну – 24. 03. 2003,

м. Улан-Уде, нині Респ. Бурятія, РФ) – геолог. Канд. геол.-мінерал. н. (1986). Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1955, нині нац. ун-т.). Працював у Сх.-Сибір. компл. геофіз. експедиції, яка вела пошук. роботи в Харинськ. р-ні Бурят. АР. У зв'язку з ре-

організ. геолог. служби Курбінська партія С. переведена в Бурятське геолог. упр. (1957). 48 р. вивчав геологію, корис. копалини Бурятії. Під його кер-вом геолог. партії відкрили 30 родовищ заліза, марганцю, міді, золота та ін. корис. копалин. Автор понад 40 публікацій, 22 геолог. звітів.

О. Турик.

СЛОБОДІВНА-КРУШЕЛЬНИЦЬКА

Марія Степанівна (08. 12. 1876, с. Ульгівці, нині Польща – 28. 08. 1935, м. Харків) – письменниця, публіцистка, редактор, актриса. Дружина *А. Крушельницького*. Закін. актор. студії. Працювала в театрі т-ва “Руська бесіда” (м. Львів), з яким гастролювала у Польщі, Галичині, в т. ч. на Тернопільщині. Автор статей і нарисів у львів. ж. “Нова хата”, “Нові шляхи”, ред. ж. “Критика” (1933–34). Від 1934 – в м. Харків, де зазнала переслідувань рад. влади.

Б. Мельничук, А. Сенник.

СЛОБОДЯН

Богдан Євстахович (16. 06. 1952, м. Тернопіль – 27. 10. 1984, Афганістан; похов. у Тернополі) – військовик.

Орден Черв. зірки (посмерт.). Працював майстром у Терноп. обл. тресті їдалень і ресторанів. Від 1970 – в ЗС СРСР, 1979 – у Афганістані (прапорщик, радист). Із екіпажем літака неоднораз. викон. бой. завдання, під час виконання одного з них загинув. Автор поезій.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

СЛОБОДЯН

Василь Михайлович (21. 09. 1951, м. Львів) – вчений у галузі історії. Канд. істор. н. Закін. Львів. політех. ін-т (1973, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). У Львові: інж.-конструкт. електрон. систем, гол. ред. і кер. видав. відділу НДІ “Укрзахідпроектреставрація”. Від 1988 займається істор. дослідженнями, зокрема сакрал. буд-ва в Україні й на її етніч. землях за межами країни. Автор понад 120 наук. праць із історії арх-ри; біографій арх. Р. Грицяя, *О. Лушинського*, *В. Нагірного*; розвідок про церкви в м. Підгайці, селах Надрічне Бережан. і Синьків Заліщиц. р-нів, майстрів-будівничих дерев. церков Тернопільщини та ін. публікацій.

П. Сіреджук.

СЛОБОДЯН

Станіслав (28. 04. 1898, м. Заліщики – 25. 06. 1964, м. Брісбен, Австралія) – педагог, освітній та громадський діяч. 1926–44 – учитель і дир. школи в с. Корнів, нині Городен. р-ну Івано-Фр. обл. 1944 виїхав до Німеччини (м. Регенсбург), 1951 емігр. до Австралії (шт. Квінсленд). 1955–59 – учитель і кер. укр. субот. школи в Брісбені. 1957–63 – голова церк. ком-ту парафії св. Покрови УГКЦ; діяльний у громад. орг-ціях укр. діаспори в Австралії. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Головин, Б. Мельничук.

СЛОБОДЯН-РУСІН

Емілія (06. 07. 1923, с. Тростянець, нині Бережан. р-ну – вересень, 1992, м. Бредфорд, Вел. Британія) – громадська діячка. 1942–45 – на примус. роботах, 1945–48 – у таборах для біженців у Німеччині. 1948 емігр. до Вел. Британії, де від 1950 – чл., голова гуртка Орг-ції укр. жінок у Вел. Британії, чл. відділу СУБ та його управи, учасниця драм. гуртка і хору. Діяльна в орг-ціях укр. діаспори.

Б. Мельничук.

СЛОБОДЯНИК

Юрій Миколайович (30. 08. 1941, с. Самгородок Козятин. р-ну Вінн. обл.) – господарник. Орден “Знак Пошани” (1990), Архістратиґа Михаїла (1998). Лауреат Всеукр. програми “Лідери регіонів” (2002). Закін. Київ. ін-т харч. технологій (1967, нині нац. ун-т харч. технологій). Працював мех., гол. інж. Борщів. (1967–71) і Кременец. (1972–75) цукроз-дів; 1975–97 – дир. Хоростків. цукроз-ду. Від 1997 – дир. ТОВ “Укрполітекс”, 2007 – ЗАТ “ФомЛайн Галичина” з вироб-ва поролону (обидва – м. Хоростків, Гусятин. р-ну).

Б. Мельничук, А. Сенник.

СЛОБОДЯНЮК

В'ячеслав Васильович (04. 09. 1950, м-ко, нині м. Шумськ) – правник, педагог. Дійс. чл. Все-світ. Акад. наук комплекс. безпеки (2004).

Почес. працівник органів прокуратури України. Закін. Львів. поліграф. технікум (1969, нині поліграф. коледж Укр. акад. друкарства), Львів. ун-т (1978, нині нац. ун-т). Працював слідчим прокуратури Теревовлян. і Лановец.

р-нів, прокурором Лановец. р-ну. Від 1986 – нач. слідчого відділу, заст. прокурора обл.–нач. слідчого упр. прокуратури Терноп. обл., в. о. прокурора області. Від 2003 – викл., заст. дир. юрид. ін-ту ТДЕУ. Нині – викл. Київ. нац. ун-ту внутр. справ, адвокат. Автор посібника з кримінал. права, наук. і наук.-практ. праць, ін. публікацій.

М. Ханас.

СЛОБОДЯНЮК

Петро Якович (30. 05. 1948, с. Любоіванівка Арбузин. р-ну Миколаїв. обл.) – культуролог,

історик, архівіст, громадський діяч. Канд. істор. н. (1989). Засл. прац. культури України (1995). Чл. НСТДУ (1996). Орден “За заслуги” 3-го ступ., ін. нагороди. Закін. Кам’янець-Поділ. культ.-освіт. уч-ще (1967, Хмельн. обл.), Київ. ін-т культури (1977, нині нац. ун-т

культури і мист-в). У м. Хмельницький: від 1968 – методист обл. Будинку нар. творчості; 1971 – дир. обл. курсів культосвіт. працівників; 1977 – зав. відділ. культури міськвиконкому; 1984 – заст. нач., нач. упр. культури облвиконкому; 1997 – дир. Держ. архіву Хмельн. обл. Автор низки істор.-краєзн. книг, в яких використ. матеріали з Тернопільщини; опублік. більше 20 монографій і 400 наук., газет. статей. Неоднораз. перебував у м. Тернопіль, учасник

спільних культуролог. акцій двох областей. Тісно співпрацює з дир. ДАТО *Б. Хаварівським* і ВАТ “ТВПК “Збруч”; підтримував ділові зв’язки з *О. Бачинським, А. Горчинським, Ю. Кройтором, Ю. Музикою, Г. Свініних, В. Хім’яком.*

М. Федечко, Б. Хаварівський.

СЛОВІКОВСЬКИЙ

Адам (Slowikowski Adam; 1805, Волинь – кін. 19 ст., м. см. невід.) – польський літератор. Закін. Кременец. ліцей. Автор опублік. у ж. віршів та проз. тв.: “Пісеньки” (1825), “Про збирання історичних пам’яток” (1843), “Езехіл – лірична сцена” (1846), “Волинські думи і пісні, зібрані й перекладені”. С. Протягом 47 р. збирав матеріали з історії Кременец. ліцею та біографії *Т. Чацького*, що залиш. в рукописах.

І. Дуда.

“СЛОВНИК СПІВАКІВ УКРАЇНИ”

– видання, що вміщує понад 1200 гасел із біографічними відомостями про співаків, життя і творча діяльність яких пов’язані з Україною,

а також виконавців – представників української вокальної культури за кордоном. Кн. вийшла 1997 у вид-ві “Рада” (м. Київ) за сприяння Ліги укр. меценатів та Вид-ва М. П. Коць (США). Автор – *І. Лисенко*. У словнику широко представ. уродженці Тернопільщини: *Б. Базилікут, Р. Вітошинський, Я. Головчук, І. Григорович, Й. Гошуляк, О. Данильчук, Т. Дідик, М. Жилюк, В. Їжак, С. Коренець, В. Коссак, М. Костюк, Г. і С. Крушельницькі, О. Левицька, М. Левицький, А. Остапчук, Р. Росляк, І. Рубчак, К. Рубчакова, Р. Серафимович, І. Синенька-Іваницька, М. Скала-Старницький, С. Стадникова, С. Федчук, В. Чайка, К. Чічка-Андрієнко* та ін., а також співаки, життя і творчість яких пов’язана з нашим краєм: *Н., М.* та *Д. Байко, Т. Братківська, А. Гаєк, Д. Гнатюк, Н. Горницький, Є. Гушалевиц, С. Козак, Ф. Комісаржевський, О. Левицька, Ф. Лопатинська, М. Менцинський, М. Стеф’юк.*

Б. Мельничук, Л. Щербак.

“СЛОВО”

– газета. Засн. Кременец. школа-інтернат 2006. 1-й номер приуроч. творчості *Т. Шевченка*. Друк – ВАТ “Папірус” (м. Кременець).

Б. Мельничук.

“SLÓVO ZYDÓVSKE”**(“Єврейське слово”)**

– єврейський часопис. Вих. у червні–липні 1906 та у 1928 в м. Тернопіль.

В. Ханас.

СЛОТА

Павло Йосипович (1892, с. Шили, нині Збараз. р-ну – 31. 07. 1942, м. Збараж) – педагог, учасник національно-визвольних змагань. Від 1917 – старшина куреня УСС. Командант *Армії УНР* у м-ку, нині м. Ланівці. 1920 поверн. в родин. село. Чл. УВО. Засн. осередок ОУН у Шилах. Працював учителем у м. Збараж.

П. Гудима, М. Лазарович, М. Федечко.

СЛОТВІНСЬКИЙ

Юзеф (1908, м. н. невід.) – педагог. Закін. Львів. ун-т (1933). У Бережан. г-зії викл. польс. мови та літ-ри. Популяризатор гри в теніс. 1937 переїхав до м. Львів, згодом до Польщі (м. Варшава), де засн. польс. телебачення. Автор і постановщик телевіз. п’єс.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

“SLŪZBA DVÓRSKA”**(“Двірська Служба”)**

– двомовне польсько-українське видання. Вих. кілька місяців 1905 в м. Бучач. Вид. і ред. – А. Мозлер. В укр. відділ. з ред. газети співпрац. *О. Назарук*. У ЛНБ зберіг. числа 1–6/7 за листопад–грудень 1905.

М. Галушко, Б. Мельничук.

СЛУЖБА СПІЛКУВАННЯ**МІЖ ІНВАЛІДАМИ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ**

– обласна громадська організація, що сприяє духовним, творчим, спортивним та іншим контактам інвалідів. Створ. 29. 04. 1993 у м. Тернопіль з ініціативи В. та Я. Качановських. У Терноп. обл. – 4 відділ. С.: Пн. (кер. О. Резнік), Пд. (кер. М. Ковальчук), Сх. (кер. С. Бутковський), Зх. (кер. О. Максимишин); а також осередки у Борщів. та Шумс. р-нах (координатори – В. Саламон, С. Юрчук). Нині діють такі секції Служби: духов. “Ісус – наше спасіння”, журналіст., любителів есперанто, молоді сім’ї, народ. медицини, пед., худож. та ін. Служба започатк. і проводить творчі фестивалі та спорт. змагання, учасник неофіц. команд. першості України зі шахів, працює над орг-цією всеукр. змагань із шахів у рамках інваспорту. При орг-ції діє служба шлюб. знайомств, завдяки якій відсвятк. весілля понад 300 пар. За сприяння Терноп. міськ. ради, АТ “Поліграфіст” і Терноп. обл. відділ. Фонду соціал. захисту інвалідів Служба засн. ж. “Славутич” (ред. С. Шевченко; вийшли

8 чисел, згодом ж. об’єдн. із львів. г. “Благовіст”). Службі допомагають: міжнар. фонд “Відродження”, колективи Терноп. поштамту, місц. відділ. “Промінвестбанку”, “Радіо-Тернопіль”, ТОВ “Лілея” та ін.

Б. Петраш.

СЛУЖБНИЦІ СЕСТРИ

– духовний чин. Мета – благочинна праця, зокрема опіка над недужими та дітьми-сиротами. Перше згромадження сс. Службниць створ. на Львівщині наприкін. 19 ст. сестра *М. Гордашевська* (Йосафата). Стараннями сестер 10. 10. 1896 в м. Бережани засн. сиротинець, яким вони опікувалися до 1939. Перші С. с. – Йосафата, Неоніла (очол. сиротинець після 1-ї світ. війни), Агнета, Анна, Артемія, Богдана, Димитрія, Єротея, Пасива, Текля, Фільомена. 1939 з приходом у Галичину ЧА сиротинець закрито, С. с. зазнали переслідувань. Під час нім. окупації сиротинець відновлено. 1944–91 С. с. діяли у підпіллі. Нині сс. (Анна, Григорія, Надія, Тадея – настоятелька) у Бережанах допомагають священникам у катехизації дітей, готують їх до 1-го Св. Причастя, допомагають у підготовці юнаків до вступу в духов. семінарії, проводять реліг.-просвіт. роботу в школах, вихов. колонії тощо.

Б. Петраш.

СЛЮЗ

Тетяна Ярославівна (09. 04. 1965, смт Добротвір Кам’ян.-Буз. р-ну Львів. обл.) – економіст, податківець, фахівець із казначейської справи. Почес. прац. Держ. податк. служби України (2003). Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1987, нині нац. ун-т) і ТАНГ (2005, нині ТНЕУ). У м. Кам’янка-Бузька: від 1987 – економіст фінанс. упр. РДА, 1990 – держ. податк. інспектор, гол. держ. податк. інспектор, заст. нач., 1-й заст. нач. ДПІ у р-ні, 1-й заст. міжрай. податк. інспекції. 2002 – заст. нач. упр. ДПА у Львів. обл.; 2004 – заст. голови ДПА у Терноп. обл.; 2005–06 – заст. дир. Департаменту Мін-ва фінансів України в м. Київ, 2006 – нач. відділу Мін-ва фінансів України; від 2007 – голова Держ. казначейства України. Автор публікацій у ЗМІ.

В. Барна.

СЛЮЗАР

Катерина (р. н. невід., м. Бережани) – естрадна співачка, освітня діячка. Працювала в театрі під орудою Смоленського (м. Нью-Йорк, США). Від 1910 – в Канаді (м. Вінніпег, від 1926 – м. Едмонтон). Виступ. з концертами. Діяльна в укр. т-вах. Почес. чл. Укр. нар. дому.

Б. Мельничук.

СЛЮСАР

Лариса Андріївна (08. 06. 1952, с. Буцневе Деражнян. р-ну, нині Хмельн. обл.) – педагог. Засл. вчитель України (1992). Галуз. нагороди. Закін. природн. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1979, нині ТНПУ). Від 1979 – учитель хімії та біології у ЗОШ с. Ковалівка Монастирис. р-ну.

Б. Петраш.

СЛЮСАРЕНКО

Олексій Володимирович (05. 05. 1936, с. Башківці, нині Шумс. р-ну) – військовик. Генерал-майор. Орден Черв. зірки (1986), “За службу Батьківщині в Збройних Силах СРСР” (1988), медалі. Закін. уч-ще хім. військ у м. Кострома (1959) та Військ. акад. хім. захисту в м. Москва (1969; обидва нині – РФ). Ком-р взводу радіац. і хім. розвідки мотостріл. полку ПрикВО (1959–62); ком. взводу курсантів, пом., ст. нач. навч. відділу Саратов. уч-ща хім. військ (нині РФ); ст. пом. нач. навч. відділу (1967–71), заст. нач. (1979–82) Костром. військ. хім. уч-ща; нач. хім. служби танк. дивізії та хім. військ армії в 3х. групі військ у Німеччині (1971–76); нач. хім. військ армії та Прибалт. ВО (1976–79, Латвія); заст. нач. Костром. вищ. військ. уч-ща хім. захисту (1979–82); радник командувача хім. військ у В’єтнамі (1982–84); нач. хім. військ Приволз. ВО (1984–86) та ПрикВО (1986–91).

В. Барна, Б. Головин.

СЛЮСАРСЬКА

Ядвіґа (Slusarska Jadwiga; 1901, м. Тернопіль – 1971, м. Варшава, Польща) – польська акторка кіно. 1910 переїхала у село поблизу Варшави. 1939 емігр. до США. 1958 повернулася до Польщі (від 1970 – на постійно). Знялася в 25 к/ф, серед них: “Іванна” (за Ю. Германом), “Селяни” (1935), “Прокажена” (1936), “Невільниця кохання”, “Для щастя”, “Про це не кажуть”.

І. Дуда.

СЛЮСАРЧИН

Степан (10. 11. 1915, с. Ковалівка, нині Монастирис. р-ну – 17. 06. 1990, м. Торонто, Канада) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Закін. нар. школу в родин. селі, діяльний у т-вах “Просвіта”, “Луг” та ін. Зв’яз-

ковий ОУН. Від 1943 – вояк дивізії “Галичина”, згодом – 1-ї Укр. Дивізії Укр. Нац. Армії. Після 2-ї світ. війни емігр. до Канади. Чл. Орг-ції Укр. визв. фронту Консерват. партії Канади; працював в Укр. культур. центрі ім. Т. Шевченка. Довголітній голова відділу Ліги визволення України в м. Етобіко; опікун т-ва “Рідна школа” і курсів українознавства при цьому відділі.

Б. Мельничук.

СМАЛЬ

Євстахій Іванович (18. 12. 1922, с. Байківці, нині Терноп. р-ну – 02. 07. 1991, м. Львів) – священник, громадський діяч. Закін. укр. г-зію в м. Тернопіль. Від 1942 служив і навч. в монастирях у містах Станіслав (нині Івано-Франківськ) та Львів. 1950 С. заарешт. органи МДБ, вислан. на спецпоселення у м. Томськ (нині РФ). 1957 таємно прибув до м. Львів; рукопоклад. у сан священника, таємн. душпастир катакомб. УГКЦ. У м. Тернопіль співпрац. із *М. Кордубою*, *І. Пасікою*, *С. Самтарою*. Викл. у таєм. духов. семінарії в м. Тернопіль (1968). Від 1989 – душпастир у церкві Преображення Господнього у Львові.

Б. Головин.

СМАЛЬ

Кузьма Антонович (16. 10. 1935, с. Сверже Холм. пов. Люблін. воєв-ва, Польща) – композитор, фольклорист, музиколог, педагог. Засл. прац. культури України (2007). Літ.-мист. премії: В. Зубара (2000), С. Воробкевича (2003), *Братів Богдана і Левка Лепких* та *Ю. Федьковича* (обидві – 2005), Г. Гараса (2006), *В. Гнатюка* (2008).

Закін. муз. уч-ще в м. Київ (1961, нині вище муз. уч-ще), Львів. консерваторію (1971, нині нац. муз. акад.). Музикант у Черкас. нар. хорі (1961–63), Буковин. ансамблі пісні й танцю (1964–67); викл. класу контрабаса і бас-гітари Чернів. муз. уч-ща (1971–83), Кілій. муз. школи (1984–95; Одес. обл.). Записав понад 7 тис. нар. пісень з усіх регіонів України, автор музики більше 200 пісень на тексти укр. поетів; уклав бл. 30 зб. пісень. Підготував і вид. пісні на сл. Ю. Федьковича “Цвіт шовкової косиці” (2004), пісні з місць перебування *Б. Лепкого* “Пісні Золотого Поділля” (1997), кн. “Пісні над-

дністрянського села” (запис *А. Яківчука*, нотн. запис мелодій К. Смалія). Чл. *Терноп. літ.-просвіт. т-ва ім. Б. Лепкого*. Неоднораз. перебував у м. Тернопіль із нагоди творч. імпрез, ін. культ.-мист. акцій.

Б. Головин, Б. Кусень.

СМАЉ

Петро Григорович (23. 05. 1882, с. Лопатин, нині смт Радехів. р-ну Львів. обл. – червень 1941, Росія, нині РФ) – правник, громадський діяч. Д-р права (1932). Закін. г-зію в м. Броди (1904, нині Львів. обл.) та ун-т у м. Львів (1908). Від 1912, 1922–32 – суддя в м. Борщів; під час 1-ї світ. війни служив у австр. армії. Учасник *“Листопад. зриву”* в Борщеві, очолював суд. відділ у повіт. комісаріаті. Згодом – старшина УГА, з нею перейшов у Вел. Україну (1919). Адвокат у м-ку Мельниці-над-Дністром (нині смт Мельниця-Подільська Борщів. р-ну), чл. виділу повіт. філій *“Просвіти”* (від 1926), *“Сокола”* та *“Рідної школи”*; 1935–39 очолював орг-цію УНДО. 1940 С. заарешт. органи НКВС; ув’язн. на 8 р. Реабіліт. 1989.

П. Гуцал.

СМЕРЕЧАНСЬКИЙ

Антін (1883, с. Печорна, нині Заліщиц. р-ну – 13. 11. 1967, м. Малантон, Канада) – підприємець, громадський діяч. Від 1903 – у Канаді. Працював нач. пошти, провадив власні лісопильню і крамницю рільн. машин у пров. Манітоба. Війт муніципалу м-ка Кройцбург (нині – Фрейзервуд), займав провід. пости у провінц. поліції та шкіль. раді. На честь С. та ін. укр. першопоселенців у Міжозер. смузі діти С. збуд. у Малантоні пам’ятник (1984); про сім’ю С. йдеться у кн. О. Негрич (1984).

Б. Мельничук.

СМЕРЕЧАНСЬКИЙ

Емануїл (Мануїл) Андрійович (22. 12. 1888, м. Заліщики – 08. 12. 1978, м. Прага, нині Чехія) – педагог, різьбяр. Закін. г-зію

в м. Кіцмань (нині Чернів. обл.). Працював учителем у с. Вел. Березний (нині смт Закарп. обл.). Згодом переїхав до Праги; викл. нім. мови і приклад. мист-ва в технікумі у м. Колін (Чехія). 1970 гостював у ро-

дини в Заліщиках. Працював у галузі різьби по дереву, використ. різноманіт. орнаменти, декор. плос. різьбою, інкрустацією різн. породами дерева, рогом, металом, бісером тощо. Тв. зберіг. у Музеї укр. культури в м. Свидник (Словацьчина), де відбулась індивід. темат. виставка (1964–66); у краєзн. музеї в м. Заліщики, приват. колекціях в Україні й Канаді. 1979 перепохов. в Заліщиках у сімей. гробівці Мамалигів.

В. Олійник.

СМИК

Лідія (30. 12. 1921, м. Бережани – 27. 02. 1988, м. Ковл-Сіті, США) – художниця, громадська діячка. Дружина *Р. Смика*. Закін. г-зію в м. Бережани (1939), навчалася на філол. ф-ті Львів. ун-ту. Від 1941 працювала в різн. установах у м. Львів, згодом виїхала до Німеччини. Від 1950 – в США. Працювала над збереж. архіву *Б. Лепкого* і становл. патріархату Укр. Поміс. Церкви. Як художниця оформляла листівки, конверти на пошану *Й. Сліпого*, конверт із нагоди 100-річчя Б. Лепкого, дизайнер виставок із його спадщини в містах Чикаго, Едмонтон, Клівленд, Філадельфія та філателіст. і пропам’ят. виставок на пошану *Й. Сліпого* з колекції Р. Смика, які експон. у США та Канаді. 1971–86 розпис. кераміку за трипіл., петриків., косів. мотивами й зразками з ін. регіонів України. Тв. С. вперше представл. на її посмерт. виставці 1991 у Чикаго.

Н. Волинець.

СМИК

Петро (12. 07. 1883, м. Бережани – 18. 06. 1966, Канада, похов. у м. Чикаго, США) – священик, громадсько-культурний діяч. Закін. укр. г-зію в м. Бережани. Вивчав право і теологію у м. Львів. 1911 рукопоклад. у сан священика. Парох у селах Кропивники (нині Любомл. р-ну Волин. обл.), Галич (нині Підгаєц. р-ну). 1918–44 – душпастир у с. Жовчів (нині с. Жовнівка Бережан. р-ну); діяльний у *“Просвіті”* та ін. укр. т-вах. Від 1944 – в еміграції: у Німеччині, США, Канаді. Душпастир укр. емігрантів. Автор публікацій у теолог. виданнях.

Н. Волинець, Я. Мазурак, Б. Мельничук.

СМИК

Степан Михайлович (09. 01. 1923, с. Мшанець, нині Зборів. р-ну) – релігійний і громадський діяч. Крилошанин. 1946–50 студіював в Укр. вищій екон. школі у м. Мюнхен (Німеччина), де секр. студент. громади; згодом у Канаді – у Вестерн. ун-ті в шт. Онтаріо (1953), богослов’я – в Ун-ті Пошир. Віри в м. Рим (1956–60, Італія). 1960 рукопоклад. у сан священика. Від 1962 – душпастир у містах Форт-

Вільям, Ред-Лейк, Гамільтон, Тимінс (шт. Онтаріо), Кірклєн-Лейк і Вірджиніятаун (1977–83). Голова СУМ, сусп. працівник у м. Вінсор, голова КУК у Кірклєн-Лейку (1977–83). Жертводавець на громад. потреби.

Б. Мельничук.

СМИКУРЖЕВСЬКИЙ

Володимир Васильович (псевда – “Траян”, “Патій”, “Шпак”; 30. 07. 1918, м. Кременець – 01. 08. 1949, м. Ганновер, Німеччина) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Чл. ОУН. Повіт. кер. підпіл. націоналіст. орг-ції (від 1944). Закін. духов. семінарію у м. Кременець; студіював іноз. мови у Варшав. ун-ті (Польща). Працював учителем. Від 1943 – в загоні *М. Медведцького*. Влітку 1934 в бою під м-ком, нині смт Вишнівець Збараз. р-ну важко поранений. Після одужання воював у “Волинському загоні”, взимку 1943 – учасник визвол. в’язнів із Кременец. тюрми. Навесні 1944 за вказівкою кер-ва ОУН емігр. до Австрії. Командант укр. емігр. таборів у містах Зальцбург і Ганновер, де ініціював буд-во церкви, відкр. школи, г-зії, в якій викладав окр. предмети.

І. Дем’янова.

СМИРИЧІНСЬКИЙ

Валентин Васильович (24. 05. 1939, с. Володимирівка, Красноокнян. р-ну Одес. обл.) – науковець, громадський діяч. Канд. екон. н. (1983). Галуз. відзнаки. Закін. Терноп. відділ. Київ. ін-ту нар. госп-ва (1970, нині ТНЕУ). Працював зав. відділом Терноп. обл. ком-ту ЛКСМУ, обл. статуправління Терноп. обл. У ТНЕУ: ст. н. с. наук.-дослід. сектору (1978), ст. викл., доц. каф. бух. обліку в пром-сті (1984), держ. і муніципал. упр. (1991), менеджменту орг-цій та інвестицій (від 2008). Голова Терноп.

обл. осередку Укр. логістич. асоціації (2004). Автор і співавт. бл. 120 наук. праць, у т. ч. 3 монографій, 4 навч. посібників.

Б. Мельничук, О. Овсянюк-Бердадіна.

СМИРНОВ

Валерій Геннадійович (01. 08. 1961, м. Богуслав Київ. обл.) – фахівець у галузі соціальної педагогіки, громадський і культурний діяч. Чл. НСЖУ (2008). Галуз. нагороди. Закін. Київ. ін-т культури (1986, нині нац. ун-т культури і мист-в). Працював інструктором оргвідділу Богуслав. райвиконкому (1984–86); у м. Тернопіль: від 1986 – зав. сектору культмас. роботи Терноп. обл. ком-ту ЛКСМУ, 1991 – ред., дир. телекомпанії TV-4, 1994 – співзасн., дир. телерадіокомпанії “ТАКТ”, 2002 – дир. обл. молодіж. центру праці. 2004–06 працював у Міжнар. культ.-освіт. асоц. (США). 2007 – нач. відділу ТНЕУ; від липня 2007 до нині – викон. дир. Орг-ції роботодавців Терноп. обл. Від 1993 – голова обл. осередку Асоц. труд. об’єдн. молоді України. Автор наук. досліджень, телевізій. програм, статей у ЗМІ.

Б. Мельничук.

СМИГУРОВСЬКА

Ольга Михайлівна (27. 05. 1914, м. Перемишль, нині Пшемисль, Польща – 26. 02. 1991, м. Тернопіль) – фахівець у галузі медицини, громадська діячка. Орг-тор лаборат. служби при мед. закладах Тернопільщини. Навчалася в Перемишль. г-зії і Краків. університет. школі мед. сестер (Польща), закін. Львів. мед. ін-т (1950). 1950–54 – лікар-терапевт у м. Трускавець на Львівщині, 1954–88 – лікар-лаборант Терноп. міськ. лікарні № 1. Авторка статей у фах. виданнях. Вела курси лаборантів у Тернополі та рай. центрах.

Я. Омелян.

“СМІХ І ГОРЕ СІЧОВОГО СТРІЛЬЦЯ”

– журнал. 1-е число (травень 1919) вийшло в м. Кременець як “похідне видання”. Вид. – Кіш Корпусу Січових стрільців. Зберіг. у ЛНБ.

М. Галушко, Б. Мельничук.

СМІШКО

Йосип Якович (17. 05. 1932, с. Устечко, нині Заліщиц. р-ну) – релігійний і громадський діяч.

Ювілей. медаль УГКЦ “За активність у відродження греко-католицьких парафій”. 1963–65 – учитель у родин. селі. 1966–70 навч. у духов. семінарії в м. Москва (нині РФ). Священик у селах Берем’яни Бучац., Ромашівка Чортків., Кулаківці, Лисичники Заліщиц. р-нів. Засн. підпіл. т-ва Апостольства Молитви. Від 1988 – в с. Улашківці Чортків. р-ну; співорг-тор відродж. УГКЦ на Тернопільщині. За доруч. владики *П. Василика* викон. місії на користь УГКЦ в селах Бучац., Заліщиц., Чортків. р-нів. Декан Заліщиц. (1990), Товстен. (від 1994) деканатів УГКЦ. 1994–2003 – парох церкви св. Михайла в смт Товсте та св. Петра і Павла в с. Рожанівка.

В. Олійник.

СМОКТУНОВСЬКИЙ

Інокентій Михайлович (18. 03. 1925, с. Татяновка, нині Томс. обл – 03. 08. 1994, м. Москва, обидва нині – РФ) – актор театру та кіно. Нар. арт. СРСР (1974). Ленін. премія (1965). Учасник нім.-рад. війни. Працював у МХАТ (м. Москва). Як чл. партизан. загону Кам’янець-Поділ. з’єднання, куди потрапив, утікши з нім. полону, навесні 1944 перебував на тер. ниніш. Підволочис., Лановец. і Шумс. р-нів; після злиття загону з регуляр. військами – ком-р відділ. автоматників, військ. топограф.

Є. Гасай, Б. Мельничук.

СМОЛІЙ

Іван Павлович (15. 01. 1910, с. Розношинці, нині Збараз. р-ну – 09. 06. 1986, м. Тернопіль, похов. у родин. селі) – педагог, психолог, філолог, літературознавець, вчений, бібліофіл, публіцист, громадський діяч. Канд. пед. н. (1954), доц. (1962). Закін. Терноп. г-зію (1929), навчався на відділах класич. філології, класич. педагогі-

ки (1936), відділі укр. філології (1945–50) Львів. ун-ту (нині нац. ун-т). Від 1939 – зав. поч. школи в с. Синява Збараз. р-ну, інспектор шкіл Збараз. райвно. 1941 мобіліз. на буд-во військ. з-дів у м. Нижній Тагіл, шахти Челябін. вугіл. басейну; 1942–44 працював

на руднику у Челябін. обл. (всі нині – РФ). Від 1944 – зав. Залізців. (нині смт Залізці Зборів. р-ну), інспектор шкіл Білобожниц. (нині с. Білобожниця належ. до Чортків. р-ну) рай. відділів освіти. 1954–71 – викл. психології, доц., зав. каф. (1962–71) педагогіки і психології Кременец. (від 1969 – Терноп.) пед. ін-ту (нині ТНПУ). Автор наук., наук.-метод., наук.-попул. праць із укр. мови та літ-ри, мист-ва, книговид. справи, музейництва. Дослідж. творчу спадщину *С. Крушельницької, Лесі Українки, Ю. Словацького, В. Стефаніка, Т. Шевченка* й ін. Як власник дом. б-ки (понад 4 тис. кн.) долучився до збагач. книж. фондів б-к та музеїв України.

М. Тимочко (м. Львів).

СМОЛІЙ

Яків Васильович (01. 02. 1961, с. Вербовець Лановец. р-ну) – господарник, громадський діяч. Канд. екон. н. (2002). Закін. Львів. ун-т (1983, нині нац. ун-т). 1983–87 – на наук. роботі в ТФЕІ (нині ТНЕУ). 1987–91 – на Терноп. радіоз-ді “Оріон”. 1991–94 – на кер. посадах у Терноп. обл. упр. Нац. банку України. Від 1994 – в акціонер. пошт.-пенсійн. банку “Аваль” (м. Київ), заст. голови Правління банку (1996). Автор наук. праць та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

СМОЛЯНИК

Арсеній (1899, Дрогобиччина, нині Львів. обл. – 1977, с. Зарваниця Тербовлян. р-ну) – церковний діяч, ієромонах-студит. Чернець у монастирі в с. Унів (нині Перемишлян. р-ну Львів. обл.).

1920-і перевед. до монастиря Івана Хрестителя Чину Студитів у Зарваниці. Після його ліквід. 1946 С. – бух. у колгоспі, водночас підпіл. висвяч. на диякона, потім рукопоклад. у сан священника й признач. настоятелем підпіл. монастиря. Зазнав утисків рад. влади; до кін. життя провадив священничу діяльність.

о. І. Сивак.

СМОРОДІН

Віктор Олексійович (24. 11. 1914, м. Харків – 07. 10. 1990, м. Київ) – кінооператор. Засл. діяч мист-в УРСР (1988). Закін. Київ. кіноін-т (1936). Працював оператором кіностудії “Укркінохроніка”; свій 1-й репортаж зняв 1940 на Тернопільщині, де згодом не раз перебував у творчих відрядженнях. Автор і співавт. кн. “Мистецтво кінооператора” (1960), “Проміння малого екрана: Поради кіноаматорам” (1980) та ін.

Б. Мельничук, М. Ониськів.

СМОТРИТЕЛЬ

Володимир Петрович (13. 01. 1953, м. Городище Черкас. обл.) – актор, режисер, співак, композитор. Засл. арт. України (2006). Гран-прі всеукр. фест. автор. пісні “Оберіг-1992”, лаур. міжнар. фестивалю гумору й сатири на кубок А. Райкіна “Море сміху-1995” (м. Запоріжжя), Гран-прі 1-го всеукр. конкурсу гумору і сатири ім. А. Со-ви (1998, м. Одеса), Гран-прі всеукр. театр. конкурсу “Віват, актор” (2002, м. Дніпропетровськ). Закін.

В. Смотритель у ролі І. Мазепи.

Дніпроп. театр. уч-ще (1974), Київ. ін-т театр. мист-ва (1978, нині ун-т театру, кіно і телебачення). 1978–86 – актор Київ. ТЮГ; 1986–88 – кер. експер.-драм. ансамблю Чернів. обл. філармонії; 1988–92 – майстер худ. слова обл. філармонії, від 1992 донині – дир., худ. кер. і актор монотеатру “Кут” (обидва – м. Хмельницький). У доробку С. – моновистави “Прокляті роки” за творами упр. репрес. поетів, сатир. “Сало в шоколаді”, “Поет і кат” Б. Грищука, дит. “Я – клоун”, “Мазепа” Б. і Я. Мельничуків (2009), з якою виступ. у м. Тернопіль і р-нах області; компакт-диски “Ми не блудні сини”, “Фас!”. Підтримує творчі зв’язки з О. Мосійчуком, О. Савкою, О. Смиком та ін. терноп. митцями.

Б. Мельничук.

СНІГУР

Віктор Васильович (25. 10. 1939, с. Носачів Смілян. р-ну Черкас. обл. – 14. 10. 1993, м. Тернопіль) – господарник. Закін. Смілян. технікум харч. пром-сті (1958). Працював слюсарем, теплотехніком на Городенків. цукр. з-ді (Івано-Фр. обл.). 1961–66 – інж. ТЕЦ на Бучац., заст. нач. ТЕЦ на Лановец. цукр. з-дах. 1966–75 – інж. ВТВ, майстер, виконроб, ст. інж., в. о. нач., заст. ВТВ у Терноп. БУ-62 “Котломонтаж”. 1975–84 – нач., від 1984 – дир. – ВТВ “Тернопільтеплокомуненерго”.

Ю. Ковальков, В. Спісак.

“СНП”

– рукописна газета. Вид. 1876 т-во “Громада” Терноп. г-зії.

Б. Мельничук.

СНІТІНСЬКИЙ

Михайло (1878, с. Козівка, нині Терноп. р-ну – 15. 03. 1943, м. Зборів) – інженер-агроном, журналіст, редактор, громадський діяч. Закін. укр. г-зію в м. Тернопіль (1914). Від 1921 – в м. Зборів: повіт. агроном т-ва “Сільський господар”, орг-тор гуртків “Хліборобський вишкіл молоді”, диригент духов. оркестрів, учасник аматор. вистав і конкурсів укр. пісні та сільс. оркестрів. Засн. і ред. повіт. г.-місячника “Зборівські вісті” (1933–39).

П. Медведик, А. Сенік.

СНІТОВСЬКА

Галина Петрівна (27. 05. 1961, м. Теревовля) – педагог. Дружина О. Снітовського. Закін. Чернів. ун-т (1983, нині нац. ун-т). У м. Тернопіль: працювала у ЗОШ, від 2000 – дир. підгот. курсів Київ. міжнар. ін-ту. Автор літ.-мист. сценаріїв про укр. письменників та ін. публікацій. Упоряд. кн. П. Гринчишина (Канада) “Від Зарваниці – до Гарабандалу”.

Б. Мельничук.

СНЯТІНСЬКИЙ

Іван (1903, с. Мишків, нині Заліщиц. р-ну – 13. 05. 1977, м. Вінніпег, Канада) – громадський діяч. Від 1927 – в Канаді. Працював у компанії “Вінніпег Транзит”. Довголіт. голова місц. відділу т-ва “Просвіта”, діяльний в ін. громад. орг-ціях укр. діаспори. Автор спогадів.

Б. Мельничук.

СОБКІВ

Олег Володимирович (21. 06. 1952, м. Чортків) – військовик. Полковник. Орден “За службу Батьківщині” 2-го ступ., медалі. Депутат Житомир. міськ. ради (1990–94). Чл. СОУ (1992). Закін. Львів. політех. ін-т (1973, нині нац. ун-т

Житомир. обл. упр. Пенсій. фонду України. Від 1991 – генерал-хорунжий, край. писар Житомир. Укр. козац. т-ва “Поліська Січ”.

Б. Головин.

СОБКЇ

Вадим Миколайович (18. 05. 1912, м. Москва, нині РФ – 12. 09. 1981, м. Київ) – письменник. Держ. премія СРСР (1951), Держ. премія УРСР ім. Т. Шевченка (1975). Чл. СПУ (1934). Учасник нім.-рад. війни. Ордени, медалі СРСР. Закін. Київ. ун-т. Працював у ред. газет, головою правління Добровіл. т-ва книголюбів УРСР, заст. голови правління СПУ. Автор нарисів, оповідань, повістей, романів. Перебував на Тернопільщині у вересні–жовтні 1939, з ін. письменниками і митцями проводив агітац.-творчі зустрічі з громадськістю. У Терноп. обл. муз.-драм. театрі постав. п’єси С. “За другим фронтом” (1949), “Життя починається знову” (1950), “Бережи мою тайну” (1968).

В. Барна, Б. Мельничук.

СОБКЇ

Іван (р. і м. н. невід. – 1944, м. см. невід.) – священник. Протоієрей. Наприкін. 1938 – настоятель церкви у с. Татаринці, нині Лановец. р-ну. Під час нім.-рад. війни – священник УАПЦ (від 1942), декан Дедеркал. (нині Шумс. р-ну) деканату Рівнен.-Кременец. єпархії. Замордув. більшовиц. влада.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

СОБОЛІВСЬКИЙ

Федір Степанович (08. 02. 1880, с. Костюхівка, нині Маневиц. р-ну Волин. обл. – 08. 06. 1966, м. Острог Рівнен. обл.) – священник. Протоієрей. Хрест із прикрасами та ін. церк. відзнаки. Закін. Волин. духов. семінарію в м. Житомир (1904), того ж року рукопоклад. у сан священника. Служив на парафіях у селах Антонівці, Залісці (1907–22; обидва нині – Шумс. р-ну),

Грушвиця (1922–50, нині Рівнен. р-ну одноймен. обл.). Зазнав переслід. рад. властей: 1950 заарешт., ув’язн., через рік звільн. Душпастирював у містах Городок і Костопіль (обидва нині – Рівнен. обл.); 1959 – священник Богоявлен. собору в Острозі, водночас – настоятель церкви в с. Розваж Остроз. р-ну.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

СОБОР РУСЬКИХ УЧЕНИХ 1848

– перший з’їзд діячів української науки, освіти і культури Галичини під час революції 1848–49 в Австрійській імперії. Відбувся 19–26 жовтня 1848 у м. Львів. Ініціат. скликання – *М. Устиянович* та *І. Борискевич*. Учасники – 118 осіб, у т. ч. уродженці Тернопільщини *І. Борискевич*, *І. Гушалевиц*, *Р. Мох*. На засіданнях секцій вироб. пропозиції щодо засн. госп. та істор. т-в, охорони пам’яток історії та культури, вид. підручника з історії України, розробила програму розвитку укр. шкільництва, секція мови та літери – запровадж. в літ-ру мови, близької до нар., єдиної граматики і правопису. На засіданні Собору засн. Т-во нар. освіти, чл. якого належ. до правління культ.-освіт. т-ва “Галицько-руська матиця”, прийняли рішення про створ. інституції “Народний дім” та друк. книг для народу.

П. Гуцал, Л. Щербак.

СОБОТКЕВИЧ

Станіслав (Sobotkiewicz Stanisław, 28. 01. 1914, с. Бобулинці, нині Бучац. р-ну – р. см. невід., Вел. Британія) – польський письменник. Закін. г-зю в м. Тернопіль. 1943 вивез. до Німеччини. Після війни – в еміграції. Автор книг прози та поезії.

С. Ткачов.

СОБУЦЬКА

Володимира-Софія Ярославівна (11. 01. 1944, с. Нове Село Підволочис. р-ну) – перекладач, журналіст, літератор. Дочка *Я. Собуцького*. Закін. Львів. ун-т (1965, нині нац. ун-т). Працювала у м. Київ: в Укр. НДІ наук.-тех. інформації (1965–80), Радіо-телеграф. агенції України (1980–90). Від 1991 – у м. Тернопіль: зав. відділу освіти, медицини та культури в ред. г. “Свобода” (1991–2002, 2004–07), зав. літ. ч. у Терноп. обл. муз.-драм. театрі (2002–04). Співатор кн. “Два пера – одна лю-

бов”, “Краєни” (2007, 2009 з Г. Садовською), перекладів п’єс “Останній палко закоханий” Н. Саймона, “Орфей спускається в пекло” Т. Уільямса, “Сценарій для трьох актрис” Б. Шеффера, поставл. на сцені згад. театру; публікацій у ЗМІ.

Б. Петраш, Г. Садовська.

СОБУЦЬКИЙ

Ярослав Пилипович (11. 04. 1914, с. Нове Село, нині Підволочис. р-ну – 04. 11. 1985, там само) – режисер,

актор, культурно-просвітницький діяч. Батько В.-С. Собуцької. Закін. Теробовлян. культ.-освіт. уч-ще (1958, нині вище уч-ще культури), курси підвищ. кваліфік. при Київ. ін-ті культури (1962, нині нац. ун-т культури і мист-в). Працював

у трупах мандрів. театрів під кер-вом Й. Стадника і Б. Сармаги; повернувся у родин. село. Під час нацифікації потерпів за участь у спектаклі “Криваві перли”. 1950–80 – дир. Новосіл. БК, реж.-постан. самодіял. театру (від 1995 – нар.). Зіграв бл. 100 ролей (Галушка “В степах України” О. Корнійчука, Оверко “Фараони” О. Коломійця та ін.), поставив понад 50 вистав.

А. Гудима, Г. Садовська.

СОБЧУК

Михайло Макарович (21. 10. 1936, м-ко, нині м. Ланівці – 30. 06. 2001, там само) – журналіст, публіцист, громадський діяч. Чл. НСЖУ (1984). Галуз. нагороди. Закін. Чернів. ун-т (1968, нині нац. ун-т). Від 1962 – коректор лановец. рай. г. “Будівник комунізму”; 1963 – учитель Білозір. ЗОШ; 1966 – учитель, 1967 – вихователь Лановец. ЗОШ; зав. відділу, заст. ред. (1969–96), відп. секр. (1999) Лановец. рай. г. Серед учнів С. – Б. Мельничук, В. Подунайчук, В. Ясинівський. Стівпрац. із В. Вихрущем, Н. Голловко, І. Слагіним, С. Лисим, В. Фольварочним.

М. Федечко.

СОВА ДОВГОХВОСТА

(*Strix uralensis*) – осілий птах ряду Совоподібні (Strigiformes). Занес. до Черв. книги України (1994). Маса тіла – до 1,3 кг, довж. тіла – до 62 см. Верх – сірувато-бурий. Лицевий диск – сірий, низ тіла – білий, дзьоб – жовтуватий. У польоті хвіст звисає донизу. Гніздиться у пд. р-нах Терноп. обл., в старих гніздах ін. птахів – у бук., хвойн. і міш. лісах. Активна протягом доби. Живиться переважно гризунами та вел. комахами.

В. Кваша.

СОВАЛЬСЬКИЙ

Володимир Андрійович (1912, с. Козівка, нині Терноп. р-ну – 1992, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Брат І. Савальського. Чл. ОУН. Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах. Заарешт. органи НКДБ (1944); ув’язн. відбував у с. Сеймчан Магадан. обл. (нині РФ). Звільн. 1952, повернувся в родин. село. Працював у місц. колгоспі.

Б. Мельничук, М. Федечко.

СОВАЛЬСЬКИЙ

Іван Андрійович (24. 09. 1916, с. Козівка, нині Терноп. р-ну – 09. 06. 2000, м. Теробовля) – учасник національно-визвольних змагань. Брат В. Савальського, дід О. Савальської. Чл. ОУН. Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах. Заарешт. органи НКДБ (1944); ув’язн. відбував у с. Сеймчан Магадан. обл. (нині РФ). Звільн. 1956. Проживав у с. Сади Теробовлян. р-ну, працював на Теробовлян. взут. ф-ці.

Б. Мельничук, М. Федечко.

СОВЕНКО

Марія Франківна (26. 01. 1954, с. Кобзарівка Зборів. р-ну – 16. 11. 2000, м. Київ) – педагог, мовознавець, редактор, культурно-громадська діячка. Закін. Київ. ун-т (1977, нині нац. ун-т). Учитель укр. мови та літ-ри в школах на Київщині, громад. екскурсовод хати-музею І. Гончара у м. Київ, де збирач етнограф. матеріалів із Тернопільщини та ін. регіонів України. 1981–86 – н. с. ЦДАМЛМ України, 1986–93 – прац. приват. вид-ва “Довіра”, де учасник книговидав. проекту “Відродження”. 1993–2000 – ред. дит. вид-ва “Лелека” (нині ПП “Задруга”). Автор кн. “Княгиня Ольга” та ін.

Б. Уніят.

СОЗАНСЬКИЙ

Йосиф (1880, с. Вовківці, нині Борщів. р-ну – 25. 09. 1970, м. Монреаль, Канада) – громадський діяч. Від 1902 – у Монреалі. 1904 – співзасн. Т-ва опіки на переселенцями, 1907 – орг-тор Т-ва М. Драгоманова, діяльний в евангел. русі, громад. орг-ціях діаспори.

Б. Мельничук.

СОЙКО

Ігор Павлович (1916, с. Садки, нині Шумс. р-ну – р. см. невід., Калуз. обл., нині РФ) – священник. Протоіерей. Навчався у Волин. духов. семінарії в м. Кременець. Під час нім.-рад. війни – священник УАПЦ. В’язень сталін. концтаборів у Сибіру. Після звільн. – душпастир у м. Канськ Іркут. обл., 1970-і – в м. Пушкіно Калуз. обл. (нині РФ).

В. Борщевич, Б. Мельничук.

“СОКОЛИ”

– музичний гурт. Засн. 1990 у м. Дрогобич Львів. обл., нині ПП “Музичний гурт “Соколи”. Лауреати всеукр. та міжнар. муз. фестивалів. Кер. – *М. Мацялко*. 1990–91 у “С.” співав *І. Мацялко*. Не раз. виступ. у м. Тернопіль та ін. насел. пунктах області, зокрема 1992 – до 50-річчя УПА, 1994–95, 1998–99, 2009 на концертах *Г. Драпака* до його 50-річчя.

Б. Мельничук.

СОКОЛОВСЬКИЙ

Петро Семенович (справж. Наконечний Дмитро Андрійович; 28. 10. 1899, с. Буцнів, нині Терноп. р-ну – 1936, м. см. невід.) – військовик. Служив в УГА (1919), потрапив у денікін. полон, звідки втік із документами на прізви. Соколовський П. С. 1921–22 – курсант Київ. і Харків. школи черв. старшин. Від 1924 – ком-р взводу в м. Умань (нині Черкас. обл.), згодом – нач. штабу батальйону. Звільн. у запас 1933. Репрес.

Н. Халуца.

СОКОЛЬСЬКА

Анна (17. 09. 1931, с. Заставче, нині Підгаєц. р-ну – 17. 12. 1994, м. Гартфорд, США) – громадська діячка. Діяльна у Пласті та ін. укр. т-вах. Від 1949 – в США. Довголіт. чл. 93-го відділу СУА у Гартфорді, від 1984 – голова цього відділу. Чл. 56-го відділу СУА у м. Нортпорт (1993). Співала в укр. хорах у США, авторка публікацій. Не раз відвід. Україну.

Б. Мельничук.

СОКОЛЬСЬКА

Зоряна-Олександра-Марія Олексіївна (12. 09. 1931, м. Підгайці) – педагог, географ, громадська діячка. Від 1948 – у Канаді. Закін. учит. коледж (1963, шт. Онтаріо), ун-т у м. Торонто

(1967), УВУ в м. Мюнхен (1972, Німеччина). Від 1972 – учитель у м. Скарборо. Чл. профес. орг-цій, Пласту, Т-ва укр. вчителів та ін. Автор наук.-попул. ст. із укр. географії, короткометр. фільмів про укр. традиції.

Б. Мельничук.

СОКОЛЬСЬКИЙ (СОКУЛЬСЬКИЙ)

Йосиф Васильович (р. і м. н. невід. – 1861, с. Мала Лука, нині Гусятин. р-ну) – священник, громадський діяч. 1830–40 – священник на Косівщині (нині Івано-Фр. обл.), переїхав на Тернопільщину. Скопіював за доруч. *Я. Головацького* 1-й твір нової укр. літ-ри – “Енеїда” І. Котляревського з харків. видання для своєї б-ки. В остан. роки життя примкнув до москвофілів. 202 пронумер. зшитки С. зберіг. у відділі рукописів ЛНБ.

М. Ониськів.

СОКОЛЬСЬКИЙ

Петро Федорович (05. 05. 1883, с. Завалів, нині Підгаєц. р-ну – 13. 02. 1979, м. Торонто, Канада) – кооперативний і громадський діяч. Батько *О. і Р. Сокольських*. У родин. селі: співорг-тор і довголіт. голова т-в “Просвіта” (1906), “Сільський господар” (1910) та “Січове товариство” (1910); співзасн. кооперативи “Злука” (1911). Закін. госп.-агроном. курс у м. Підгайці (1911). Від листопада 1918 – доброволець УГА. Співорг-тор та діяч УНДО, чл. повіт. ком-ту. Від 1973 – у Канаді.

Б. Мельничук.

СОКОЛЬСЬКИЙ

Роман Петрович (псевдо “Ворон”; 1921, с. Завалів, нині Підгаєц. р-ну) – діяч ОУН, громадський діяч. Син *П.*, брат *О. Сокольських*. Навчався у школах міст Підгайці та Бережани. Працював на пошті в Завалові. В ОУН – підрай. провідник, навчав телефоністок для роботи в УПА. Від 1944 – у дивізії “Галичина”, згодом – 1-й Укр. дивізії Укр. Нац. Армії; після військ. вишколу пройшов бой. шлях від м. Броди (нині Львів. обл.) до Словаччини. Воював на тер. Югославії, Австрії, потрапив у амер. полон. Після війни емігр. до США, де діяльний в укр. громад. орг-ціях.

А. Сенник.

“СОКОЛЯТА”

– дитячий вокальний ансамбль. Діє від 1999 в СШ у с. Дзвиняч Заліщиц. р-ну; від 2005 – зразковий. Дипломи 2-го ступ. 3-го і 4-го Всеукр. фестивалів творчості дітей села (2003, 2004, с. Залізний Порт Голопристан. р-ну Херсон. обл.), подяка Мін-ва культури і туризму України, ін. нагороди. Засн. і кер. – *М. Бариська,*

концертмейстер – Т. Розновський. У репертуарі – духов., укр. нар., козац., січові, повстан. пісні.

Т. Розновський.

СОЛЕЦЬКИЙ

Антін (1919, с. Скородинці, нині Чортків. р-ну) – підприємець, громадський діяч. У родин. селі діяльний у “Просвіті”, “Рідній школі”, “Соколі” та ін. т-вах. 1939 С. заарешт. за нац. діяльність органи НКВС; покарання відбував у Комі АРСР (нині РФ); воював у польс. армії генерала Андерса на тер. Франції. Після поранення лікувався у Вел. Британії, де займався торгівлею. Активний в укр. т-вах, меценат на укр. потреби. Автор спогадів та ін. публікацій у вид. діаспори. Передав у НТШ (м. Львів) б-ку укр. видань.

Б. Мельничук.

СОЛОВЕЇ

Віталій Борисович (07. 03. 1984, смт Товсте Заліщиц. р-ну) – спортсмен (футбол). Брат *М. Танчика*. М. сп. міжнар. класу (2009). Чемпіон України з футболу (2005). Закін. Теробовлян. комун. спец. школу-інтернат для дітей із пониж. слухом, навчається у Нац. ун-ті фіз. виховання і спорту України (м. Київ). Від 2000 профес. займ. спортом в “Інваспорті”. Чл. зб. команди України з футболу (від 2005), яка здобула золоту медаль на літній 21-й Дефлімпій. олімпіаді (2009, м. Тайпей, Китай).

О. Юзчишин.

СОЛОВІЙОВА

Віра Йосипівна (26. 07. 1960, с. Дибще Козів. р-ну) – поліграфіст, видавець, господарник. Орден “За заслуги” 3-го ступ.; відзнака Уряду та Комісії Конгресу США за видання 4-х томів кн. про голодомор (обидві – 2007), ін. галуз. нагороди. Закін. Львів. поліграф. технікум (1979, нині коледж), Укр. поліграф. ін-т (1985, нині Укр. акад. друкарства). Працювала коректором, майстром цеху, зав. відділу Київ. ред.-поліграф. об’єдн. “Поліграфкнига” (1979–85, 1987–95); майстром цеху Київ. друкарні № 1 (1985–87); від 1995 донині – заст. дир., дир. держ. підпр-ва “Видавничий дім “Києво-Могилянська академія”.

В. Барна, М. Федечко.

СОЛОДУХА

Теодор Ілліч (02. 03. 1889, с. Вербиця, нині Жидачів. р-ну Львів. обл. – 26. 05. 1978, м. Підгайці) – педагог, громадський діяч. Відмінник нар. освіти. Закін. Львів. вчит. семінарію. Працював на Підгаєччині. 1918–19 – вояк УГА. У с. Мозолівка (1930-і) збудував приміщ. школи, в якій 16 р. учителював.

С. Колодницький.

“СОЛОМІЯ”

– жіночий вокальний ансамбль. Створ. 1994 при муз. школі в смт Вел. Бірки Терноп. р-ну; Від 2007 – народний. Дипломи, грамоти, подяки. Кер. – *В. Войнарський* (1994–2002), *І. Весна* (2002–05), *І. Малженська* (від 2005). Концертмейстер – *О. Вергун*. Учасники – викл. школи. У репертуарі – духов. музика, колядки і шедрички, нар. пісні, зарубіж. й укр. класика, твори сучас. та місц. авторів; зокрема, композиторів *В. Войнарського*, *А. Горчинського*, *Є. Корницького*, на слова *В. Вихруща*, *В. Тригуб’яка*, *М. Чопик* та ін. Виступає на обл. і рай. сценах, учасник телепередач.

Б. Петраш.

“СОЛОМІЯ”

– студія звукозапису в м. Тернопіль. Засн. 2003. Виготовляє муз. аудіопродукцію (муз. казки, саундтреки до мультфільмів), навч.-розвитк. програми для дітей дошкіль. та шкіль. віку, аудіокнижки (хрестомат. аудіопосібники – з укр. та зарубіж. літ-ри для учнів ЗОШ, для слухання музики в муз. школах) для торг. марки “Сорока-білобока”; відновлює архіви муз. спадщини України. Засн. і кер. – *А. Палиця*.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

СОЛТИС

Ярослав Андрійович (01. 09. 1948, с. Бичківці, нині Чортків. р-ну) – співак (баритон). Нар. арт. України (2008).

Засл. прац. культури УРСР (1986). Літ.-мист. премія ім. С. Воробкевича (1999). Закін. Теробовлян. культ.-освіт. уч-ще (1967, нині вище уч-ще культури), Київ. ін-т культури (1986, нині Нац. ун-т культури і мист-в). Від 1969 – соліст Держ. засл.

луж. акад. Буковин. ансамблю пісні і танцю

України, з яким виступав у м. Тернопіль на відкритті Співоч. поля (1986), на святкув. його 20-річчя (2006), Шевченків. літ.-мист. святі (2007).

О. Табачук.

СОЛУЇК (СУЛУК)

Ілько (псевдо “Рух”; 1920, с. Новосілка, нині Підгаєц. р-ну – осінь 1946, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Сріб. Хрест Бойов. Заслуги. Чл. ОУН (1936); зв’язковий при різних провадах, у т. ч. обл.; вишкіл у підстаршин. школі УПА в м. Львів; в УПА воював на Волині, у Карпатах і в Сх. Україні. Загинув у бою з підрозділом МДБ. Один із героїв пісні (разом із *М. Солуком (Сулуком)* та *І. Нагудишиним*) “Ідея в праці нас злучила”, опубл. у зб. “*Повстанський стяг*” (1947).

Б. Мельничук.

СОЛУЇК (СУЛУК)

Михайло (псевдо “Дон”; 1921, с. Новосілка, нині Підгаєц. р-ну – 23. 02. 1947, с. Загайці, того ж р-ну) – вояк УПА. Бронз. Хрест Бойов. Заслуги. Чл. ОУН; вишкіл у підстаршин. школі УПА (1943–44), чотовий УПА, булавний. Загинув у бою з підрозділом МДБ. Один із героїв пісні (разом із *І. Солуком (Сулуком)* та *І. Нагудишиним*) “Ідея в праці нас злучила”, опубл. у зб. “*Повстанський стяг*” (1947).

Б. Мельничук.

“СОНЕЧКО”

– дитячий ансамбль танцю. Засн. 1981 в м. Тернопіль із ініціативи 1-го кер., балетмейстера *О. Поліщук*; від 1991 кер. – *А. Поліщук*, від 1998 – *В. Конкульовський*, згодом *І. Козловський*, від 1991 з кол. працює *З. Бирда*. Від 1988 – зразковий. Незмін. лауреат щоріч. конкурсу “Танцювальна весна” в Тернополі; учасник мист. конкурсів і фестивалів, у т. ч. за кордоном. У колективі – понад 100 учасників. Гастрол. в Україні, Болгарії, Молдові, Німеччині, Польщі, РФ, Франції, Югославії та ін. країнах.

І. Дем’янова.

“СОНЕЧКО”

– дитячий хор. Засн. 1989 у м. Бережани при муз. школі. Від 1989 – зразковий. Лауреат 2-го Всеукр. огляду нар. творчості регіон. конкурсу “Весняні голоси” (2000, 2004, 2006, м. Тисмениця Івано-Фр. обл.), кращий дит. хор. колектив області (2000–02), обл. конкурсів дит. хор. колективів шкіл естет. виховання. У хорі – понад 60 учнів міста. Мист. кер. – *П. Макода* та *Є. Падушак*.

П. Макода.

“СОННИКИ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 рос. мовою 4 р. на рік. Засн. і ред. – *О. Танасійчук*.

Шеф.-ред. – *І. Тріль*. Видавці: видавн.-інформац. дім “*Діана плюс*” і ПП “*Бялас Т. В.*”. Наклад (2009) – 18700 прим.

Б. Мельничук.

“СОНЯЧНЕ ГРОНО”

– літературний альманах. Вих. у м. Чортків від 2007 укр. мовою раз на рік. Видавець і ред. – *В. Погорецький*. Наклад (2008) – 500 прим.

Б. Мельничук.

СОПУШКЕВИЧ

Симеон (рр. і м. н. та см. невід., найімовір., с. Оліїв, нині Зборів. р-ну) – переписувач духовних творів, книжник, дидакал, міщук Спаський. 1744 у церкві св. Миколая в Олієві переписав кн. церк. співів “Ірмологіон”. Нині оригінал рукопису – в Нац. музеї у м. Львів.

В. Барна.

СОРОКА

Олександр (10. 05. 1911, с. Теляче, нині Мирне Підгаєц. р-ну – 05. 01. 2007, м. Ноттінгем, Вел. Британія) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1930). Діяльний у “Просвіті” та ін. громад. орг-ціях. Від 1951 – у Вел. Британії. Працював у музеї Визв. б-би ім. *С. Бандери* у Ноттінгемі.

Б. Мельничук.

СОРОКА

Петро Степанович (03. 04. 1891, м. Львів – 1948, там само) – актор. На сцені – від 1908. Працював у театрі т-ва “Руська бесіда” під орудою *Й. Стадника* у Львові (1912–22, з перерв.), Терноп. укр. театрі під кер. *М. Бенцеля* й *А. Бучми* (1918–19), львів. ім. Лесі Українки (1939–41) та ім. *М. Заньковецької* (1944–46) театрах. Ролі: *Микола Задорожний* (“Украдене щастя” *І. Франка*), *Хома Брут* (“Вій” *М. Кропивницького* за *М. Гоголем*) та ін.

Л. Щербак.

СОРОКОЛІТ

Анна (21. 12. 1902, с. Домаморич, нині Терноп. р-ну) – громадська діячка. Від 1926 – в Канаді (м. Торонто). Співзасн. Ліги укр. катол. жінок (ЛУКЖ) Канади, чл. її 1-ї управи, почес. чл. (1968). Діяльна в громад. і церк. житті укр. діаспори в Торонто: чл. контрол. комісії Єпархіал. управи, довголіт. голова Відділу ЛУЖК при церкві Пресв. Євхаристії та ін.

Б. Мельничук.

СОРОТЮК

Віторіо (справж. Сиротюк; 12. 04. 1945, м. Прудентополіс, Бразилія) – адвокат, громадський діяч української діаспори. Держ. від-

знаки України, орден “За заслуги 3-го ступ.” (2007). Закін. Федерал. ун-т у м. Парана, навчався в Ін-ті досліджень розвитку Женев. ун-ту (Швейцарія). Працював у шт. Парана на різних посадах. Нині – викл. екол. права ун-ту в м. Куритаба (Бразилія). Від 2002 – гол. правління Укр.-бразил. Центр. репрезентації, заст. Президента Світ. Конгресу Українців. У серпні 2009 перебував на Тернопільщині, зустрівся з головою Терноп. обл. ради *О. Кайдою*.

Ю. Ковальков.

СОРОТЮК

Роман Євстахович (04. 01. 1948, м. Заліщики) – господарник. Засл. прац. пром-сті України (1990). Навчався в Укр. ін-ті інж. водного госп-ва (1967, нині нац. ун-т водн. госп-ва та природо-користування), Київ. технол. ін-ті (1968), Одес. технол. ін-ті (1972). Від 1972 – ст. інж.-технолог, дир. Заліщиц. ф-ки текст.-худож. виробів, 1976 – ген. дир. виробн. худож.-текстил. об’єднання. 1988 – ген. дир. Терноп. вироб. швейн. об’єдн., 1996–2006 – голова правління ВАТ “Тернопільська швейна фірма “Галія”.

В. Барна.

СОРОЧАН

Євстафій (Остап) Павлович (30. 08. 1902, м. Тернопіль – 13. 10. 1937, м. Київ) – педагог. Навчався в г-зії в родині місті, від 1921 – в Укр. таємн. ун-ті у Львові. 1923 нелегал. прибув у рад. Україну. Проживав у м. Харків, згодом – викл. укр. мови та літ-ри в 1-у Укр. ін-ті робіт. медицини та ін-ті нар. госп-ва. Від 1929 працював у РАТАУ. Заарешт. у березні 1933, невдовзі звільнений. На час 2-го арешту 15. 08. 1937 працював на Крюков. вагонобуд. з-ді в м. Кременчук Полтав. обл. Розстріл.; реабіліт. 1960.

Є. Гасай.

СОСЕНКО

Модест Данилович (11 (23). 04. 1875, с. Пороги, нині Богородчан. р-ну Івано-Фр. обл. – 04. 02. 1920, м. Львів) – живописець. Навчався в м. Бучач у г-зії оо. Василян (1887–95), АКМ у містах Краків (1899–1900, Польща), Мюнхен (1901–02, Німеччина), Париж (1902–05, Франція). Від 1906 проживав у Львові. Подорожував Україною, Росією та Італією (1908–13), Єгиптом і Палестиною (1914). Автор портретів, побут. картин, пейзажів, монумент. розпису Вищого муз. ін-ту у Львові та церков, 1912 з *І. Шухевич-Величковською* викон. розпис (не зберіг.) у візант. стилі церкви св. Михаїла в с. Більче-Золоте (нині Борщів. р-ну).

І. Дуда, Б. Пиндус.

СОСНОВИЙ

Микола Михайлович (11. 11. 1965, с. Новики Збараз. р-ну) – співак, автор пісень. Гран-прі

всеукр. муз. фестивалів “Блакитний вогник” (2006, 2007, 2008), ін. нагороди. Закін. Дубнів. культ.-освіт. уч-ще (1988, нині коледж Рівнен. гуманіт. ун-ту). Працював будівельником, муз. кер. Збараз. “Райагробуду” (1985–91), муз. кер. на Збараз. цукр. з-ді (1991–98). Від 1998 –

методист драм. жанру РБК, одночас. – худож. кер. у ВАТ “Збаражгаз”, “Тернопільгаз”. Виконавець автор. та укр. нар. пісень. Написав пісні на слова *В. Кравчука*, *Д. Павличка*, *Ю. Рибчинського* та ін. Автор аудіоальбому: “Щось, десь, колись” (2007, 2008), “Пісенний вернісаж від “Збаражгаз” (2007), “Пісня буде поміж нас” (2008).

Б. Петраш.

СОСЮРА

Володимир Миколайович (25. 12. 1897 (06. 01. 1898), ст. Дебальцеве, нині Донец. обл. – 08. 01. 1965, м. Київ) – поет. Держ. премії УРСР ім. Т. Шевченка (1963), СРСР (1968). Ордени та ін. нагороди СРСР. Чл. СПУ (1934). Автор понад 80 зб. поезій та ін. літ. тв.; тв. у 7 тт. (1969), 10 тт. (1970–72). Перебував на Тернопільщині: 1920 як співроб. г. “Красная звезда”, залиш. про це спогади в романі “Третья рота”; навесні та влітку 1944 – як військ. кор. г. “За честь Родины”, учасник наради письменників-фронтовиків і спецкорів 1-го Укр. фронту в селах Токи, Скорики (обидва нині – Підволочис. р-ну), де напис. вірш “Скорики”, присвяч. *С. Борзенку*. Підтримував тв. зв’язки з літераторами і журналістами Тернопільщини, опубл. вірші в г. “Вільне життя”, листув. з її ред. *М. Костенком*. Терноп. лікареві *І. Мазуру* присвятив вірш “Чарівник” (1961).

П. Бубній, Б. Мельничук.

СОХАНІВСЬКИЙ

Михайло (13. 06. 1915, с. Жизномир, нині Бу-чац. р-ну – р. і м. см. невід.) – актор, співак. Від серед. 1930-х працював в укр. театрах Сх. Галичини, згодом – у хорі *Д. Котка*. Після 2-ї світ. війни емігр. до Канади, де продовж. актор. діяльність. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

СОХАР

Орест Тарасович (07. 09. 1971, смт. нині м. Ланівці) – журналіст, редактор. Закін. Київ. ун-т (нині нац. ун-т). Працював зав. відділу всеукр. г. “Самостійна Україна”, “Фінансова Україна” (1993–96); зав. сектору КМУ (1996–97); заст. гол. ред. г. “Галицькі контракти” (1997–99); заст. гол. ред. ж. “ПіК” (1999–2005); гол. ред. телеканалу К1 (2005–06); від 2006 – ред. тижневика “Деловая столица”, кор. г. “Wprost” (Польща). Чл. правління Укр.-польс. журналіст. клубу “Без упереджень”.

Б. Мельничук, М. Федечко.

СОХАЦЬКИЙ

Євгеній Петрович (10. 12. 1961, с. Біла Чортків. р-ну) – військовик, підприємець. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода” (2008). Навчався в Кіров. пед. ін-ті (1979, нині РФ). 1982–2001 – військово-службовець (прапорщик) в м. Чортків. Від 2002 – приват. підприємець.

В. Левицький.

“СОЦІАЛІСТИЧНА ПЕРЕМОГА”

– газета. Орган політвідділу Загаєц. МТС Підгаєц. р-ну. В ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Хаварівський.

“СОЦІАЛІСТИЧНА ПЕРЕМОГА”

– газета. Вих. у м-ку, нині смт Микулинці Тербовлян. р-ну від 08. 06. 1941. Вид. – Микулинці. РК КП(б)У і рай. рада нар. депутатів. Із поч. 2-ї світ. війни видання г. припин. до 1944. Відновл. 10. 01. 1945 як “Ленінський клич”.

М. Галушко, Б. Мельничук.

“СОЦІАЛІСТИЧНА ПРАЦЯ”

– газета. Орган політвідділу Комарів. МТС Коропек. р-ну (нині смт Коропек належ. до Монастирис. р-ну). В ДАТО – номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“СОЦІАЛІСТИЧНИЙ НАСТУП”

– газета. Орган політвідділу Пробіжн. МТС (нині с. Пробіжна належ. до Чортків. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“СОЦІАЛЬНИЙ СПОЛОХ”

– газета (дайджест для всіх). Вих. у м. Тернопіль від квітня 2009 укр. мовою. Розповсюдж. безкоштовно. Засн. і вид. – О. Леонтєва. Наклад (2009) – 750 прим.

Б. Мельничук.

“СОЦІАЛІСТИЧНИМ ШЛЯХОМ”

– газета. Орган політвідділу Грабовец. МТС Великобірків. р-ну (нині смт Вел. Бірки належ. до Терноп. р-ну). В ДАТО – номери за 1950, 1952–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“СОЮЗ ВІЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ” (СВУ)

– політична організація. Створ. 14. 08. 1914 у м. Львів емігранти з Наддніпрян. України, з метою сприяння побудові Укр. держави. Під час 1-ї світ. війни співпрац. із державами Четвертого Союзу. Вид. тижневик “Вісник Союзу визволення України” (Відень, 1915–18). Чл. Союзу здійснив агітацію в Сх. Галичині, в т. ч. на Тернопільщині, співпрац. із Гол. укр. Радою (ГУР, від 1915 – ЗУР). “СВУ” проводив нац.-культ. та просвіт. роботу серед полонен. українців рос. армії в таборах Австро-Угорщини і Німеччини, відкрив. читальні, школи, організ. хори, кооп. і госп. курси, вид. укр. г., ж., тижневик “Рідне слово”. За його сприяння відкр. бл. 100 шкіл із укр. мовою навчання. Створ. 2 дивізії – Сірожупанників і Синьожупанників. Із “СВУ” співпрац. *М. Гайворонський, Р. Купчинський, Б. і Л. Лепкі, О. Назарук* та ін. уродженці Тернопільщини.

Б. Мельничук, А. Сенік.

СОЯ

Лідія-Олена Степанівна (28. 05. 1926, м. Тернопіль) – музикант. Закін. консерваторію в м. Мюнхен (1949, Німеччина). Мала концерт. студії з Б. Максимовичем у м. Детройт (США), де 1951–73 працювала в Укр. муз. ін-ті. Акомпанувала квартету “Роксолянки” (1947–48, Німеччина), хору “Трембіта” (1958–63). Виступала в концертах як солістка й акомпаніатор.

Б. Мельничук.

СПЕЦІАЛЬНІ СЛУЖБИ ЗУНР

– спеціальні поліцейні та розвідувальні відділи ЗУНР. До них належ. Держ. жандармерія (ДЖ; див. *Держ. жандармерія ЗУНР*), Заліз. (“Залізнодорожна”) і Польова жандармерія та Розвід. відділ Начал. Команди УГА. Діяли у Зх. Україні, у т. ч. на Тернопільщині. Від червня 1919 Корпус ДЖ підпорядк. Військ. Канцелярії Диктатора; назву змін. на “Народна Сторожа” (НС). Осн. завд. – охорона громад. порядку, пошук злочинців, б-ба зі шпигунством та дезертирством, допомога УГА при мобілізації і ревізії

харчів для війська. 24. 03. 1919 створ. **Залізнодорож. жандармерія** (ЗЖ) для дотримання порядку й безпеки у поїздах, виявл. і затримання осіб із фальш. документами, охорона уряд. транспорту та держ. майна, що перевозить залізниця. Лінійні підрозділи ЗЖ (по 8–20 осіб) створ. на 14 залізн. ст.: Бережани, Гусятин, Підволочиськ, Тернопіль, Чортків та ін. **Польова жандармерія** (ПЖ) створ. в грудні 1918 при Начал. Команді УГА. 1-й комендант – О. Красіцький, згодом – *І. Козак*. Структура ПЖ – 3-ступ.: відділ. ПЖ при НКГА, жандарм. сотні при командах корпусів та чети при командах бригад. ПЖ виконувала військ.-поліц. функції у місцях дислокації армії: збір і охорона військ. майна, безпека руху військ, попередж. диверсій на залізницях, мостах та лініях зв'язку, протидія дезертирству, супровід конвою. Від червня 1919 командант ПЖ – М. Яворський, тоді ж назву змін. на “Польова сторожа”. **Розвід. відділ** (РВ) – на поч. 1919 при Начал. Команді УГА, об'єднував розвід. підвідділи штабів корпусів, бригад, округ. військ. команд, а також групи військ. контр.- й авіарозвідки. Очол. РВ (30 осіб) Р. Ковальський, ін. відділи – В. Комаринський, *Г. Ничка*, Я. Яремчишин. Військ. авіація (авіац. ескадрилья та “літунський полк”) забезпеч. збір розвід. інформації. Злиття УГА з ЧА з часом призвело до ліквідації розвідки галиц. війська.

О. Клименко.

СПЕЦІАЛЬНІ СЛУЖБИ ПОЛЬЦІ

– таємні розвідувальні та контррозвідувальні відділи. До них належ.: відділи Ген. штабу, розвідка КоП, 5-й відділ гол. команди поліції МВС (політ. поліція). Засн. С. с. П. *Ю. Пилсудський* 1914. На тер. Галичини діяли *Zwizzek Walki Czupnej* (ZWC) для розвід.-диверс. діяльності проти Росії. Після підписання Ризьк. договору між Польщею і Рад. Росією (березень 1921) розвідбюро реформ. на 3-й розвідвідділ 2-го відділу Генштабу. Завд. – розвідка проти сусід. держав, контррозвідув. заходи. У м. Львів створ. експозитура 2-го відділу на чолі з майором К. Флореком; секції “дефензиви” у містах Тернопіль і Чортків підпорядков. кер-ву в м. Львів. Агенти 2-го відділу сприяли підготовці 2-го Зимов. походу *Ю. Тютюнника* (листопад 1921). Корпус охорони пограниччя (КОП) структурно теж належ. до 2-го відділу і зосередж. на агентур. вивченні прикордон. регіонів сусід. держав глибиною до 100 км. До цивіл. органів безпеки належ. відділ польс. жандармерії, яку очол. В. Готовський. Напри-

кін. 1918 створ. Гол. командування жандармерії Сх. Галичини у м. Львів, якій підпорядков. і польова жандармерія прифронт. р-нів Галичини, у т. ч. на Тернопільщині. В листопаді 1921 на місці Комендатури держ. поліції створ. воєводс. комендатури держ. поліції у містах Львів, Станіслав (нині Івано-Франківськ) і Тернопіль. Польс. поліція поповнилася 5-м відділом, який займався орг-цією і кер-вом польс. поліції у сфері б-би з антидерж. діяльністю. Осн. зусилля на Тернопільщині, як і в усій Зх. Україні, спрямов. проти ОУН та ін. укр. політ. партій і орг-цій, проти комун. ідеології; мала право арешту без прокурор. нагляду, під час слідства використ. систему тортур, запозич. в австр. “Кайзерштелге”.

О. Клименко.

СПЕЦІАЛЬНІ СЛУЖБИ ФАШИСТСЬКОЇ НІМЕЧЧИНИ

– таємні служби абвер, гестапо, СД та СІПО. Вони різного часу на правах відділів увійшли в Гол. упр. імпер. безпеки РСХА. **Абвер** (нім. Abwehr – оборона, відсіч) – орган військ. розвідки і контррозвідки, який 1921 уряд Веймар. респ. створ. для військ. контррозвідки в зброй. силах. У червні 1941 в А. створ. “штаб Валлі” для кер-ва розвід. діяльністю на рад.-нім. фронті, 1942 – “зондерштаб Р” для б-би з партизанами, рад. розвідниками і пропаганди серед населення окупов. тер. На Тернопільщині розвід. роботу проти ЧА та УПА в лютому–березні 1944 вела арм. розвідка на чолі з майором Шульцом, штаб якої розташ. у м. Тернопіль. У с. Смиківці Терноп. р-ну дислок. підрозділ розвідки на чолі з оберлейтенантом Кроном, якому підпорядк. 8 розвідгруп (50 агентів), завербов. військовополонені. Групи (2–3 особи) під виглядом біженців та червоноармійців спрямовували у прифронт. смугу та за лінію фронту для такт. розвідки. А. очолювали: полковник Ф. Гемп (1921–27), майор Г. Шванц (1927–29), підполковник Ф. фон Бредов (1930–32), контр-адмірал К. Патціг (1932–34), віце-адмірал В. Канаріс (1935–44; страч. після невдал. замаху на А. Гітлера). **Гестапо** (акронім від *Geheime Staatspolizei* – держ. таємна поліція) – каральна орг-ція 3-го рейху, яка займалася виявл., розслідув. та ліквідацією опозиції фашист. режиму на тер. Німеччини і в окупов. европ. країнах; провод. розвідку, контррозвідку в різних державах, скеров. й організ. діяльність концентр. і таборів смерті. Створ. Г. 1933, кер. – Р. Дільс. Від 1934 – кер. Г. Гімmlер розширив повноваження Г.: крім арештів і страч, виконув. політ. репресії при СС. Г. Мюллер – кер. Г. до 28 квітня 1945, сприяв т. зв. “остаточно-

му вирішенні єврейського питання”. СД (Sicherheitsdienst) – служба в СС, яка збирала інформацію, проводила зовн. розвідку та спец. операції у Німеччині, окупов. країнах і за кордоном. 1944 більшість агентів Абверу введені в СД. СІПО (Sicherheitspolizei) – поліція безпеки, структур. підрозділи РСХА, підпорядк. Е. Кальтенбрунерові. На тер. України – агент. мережа. **Охоронні поліц. відділи СС** (Schutz-Staffeln) викон. спец. операції та охороняли концтабори. **Охоронна поліція** (Schutzpolizei) здійсн. держ., воен., політ. та госп. заходи на окупов. тер., протистояла укр. рухові Опору (ОУН, УПА, рад. партизани). В липні 1941 на Тернопільщину спрямов. 320-й поліц. батальйон під команд. Таля, спільно з гестапівцем Дітріхом організ. перші мас. знищ. єврей. населення. Восени 1943 для б-би з УПА на Чортківщині перебувала бой. група “Беккер”. **Поліція порядку** (Ordnungspolizei) форм. і керувала карал. та охорон. поліц. відділами з місц. населення на окупов. тер., у т. ч. укр., допомаг. охорон. поліції у б-бі з партизан. рухом, охороні концтаборів, гето, таборів для військовополонених. У роки нім. окупації на Тернопільщині діяло окружене гестапо на чолі з бригаденфюрером СС фон Горбуном – Берга, Германа, Вількер, Райн, Ракіта, Пальфінгер, граф Браншвейт і міське гестапо – штурмбанфюрер СС фон Міллер, під кер-вом якого працювали Зальтнер, Райніш, Ріман, Лекс, Пойкерт, Файфер. За даними надзвич. держ. слідч. комісії, в м. Тернопіль та його околицях (Янів. і Драганів. ліси) знищ. більше 28 тис. осіб, яких вивезли переважно з Терноп. гето; в Тереховлян. р-ні – більше 3 тис., м-ку, нині м. Почаїв – більше 2 тис., м-ку, нині смт Вишнівець – 2,5 тис. Усього за час війни на Тернопільщині знищ. 278 тис. 772 особи, в т. ч. 256040 мир. жителів. Нач. жандармерії у м. Тереховля вахмістр Склярік розстріляв 997 євреїв. Кер. гестапо м. Чортків Мартіна і Краузе за жорстоке поводж. з в’язнями підпл. суди АК засуд. до страти. Військовополонених теж страчували на Тернопільщині, зокрема у таборі pobl. с. Стулки (нині Терноп. р-ну) знищ. понад 1080 осіб, а всього – 22732 осіб.

О. Клименко.

“СПІВАНОЧКА”

– дитячий театр пісні. Створ. 1983 в Терноп. міськ. центрі дит. творчості. Від 1999 – зразковий. Лауреат міжнар. і всеукр. фестивалів та конкурсів. Засн. і кер. – Л. Стельмащук. У театрі (80 учасн.) діють ансамблі: “Родзинки”, “Квіточки”, “Модерн”, “Спалах”, ансамбль хлоп-

чиків “Галичани”, трієсти музики. В репертуарі – бл. 20 тв.: аранжув. нар. пісень, пісні сучас. укр. композиторів, духов. музика.

Л. Шербак.

СРІБНИЙ

Руслан Богданович (09. 10. 1973, м. Тернопіль – 26. 09. 2005, м. Копичинці Гусятин. р-ну, похов. у м. Тернопіль) – громадсько-політичний діяч. Заліз. Хрест УНСО. Лицар. відзнака 1-го ступ. Укр. козацтва. Навчався у ТДПУ (нині ТНПУ), закін. Експеримент. школу молодих політиків при КМ України (1995), ТАНГ (2001, нині ТНЕУ). Учасник студент. страйків 1990–92; заст. голови Терноп. обл. ком-ту УНА-УНСО, чл. політради, виконкому політ. партії “Українська Національна Асамблея”. 2000–02 – дир. ПП “Рутенія”, згодом – кер. адм.-тех. інспекції деп. житл.-комунал. госп-ва Терноп. міськ. ради. Загинув трагічно.

А. Яркул.

СРІБНИЙ

Федір (крипт. Ф. С.; 22. 02. 1881, м. Надвірна, нині Івано-Фр. обл. – 1950, м. Львів) – педагог, історик літератури. Д-р філософії (1910). Дійс. чл. НТШ (1927). Закін. ун-т у м. Львів, 1907–09 студював у м. Відень (Австрія). До 1-ї світ. війни – викл. г-зії у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ); 1922–23 – викл. г-зії в м. Тернопіль, потім – у Львові. 1939–41, від 1945 – у Львові. Відділ. Ін-ту історії АН УРСР; 1942–44 – голова істор. секції НТШ. Автор наук. праць.

П. Гуцал.

“СРІБНІ СТРУНИ”

– всеукраїнський фестиваль-конкурс кобзарського мистецтва ім. З. Штокалка (*З. Бережана*) в м. Тернопіль. Ініціатор – каф. інструмент. музики ТДПУ (нині ТНПУ) за підтримки обл. упр. культури та студент. профкому ун-ту. 1-й фестиваль відбувся як міжнар. у травні 2000 в ТДПУ під егідою Мін-ва освіти і науки України. Голова журі – *І. Пилатюк*. Учасники – делегації муз. та муз.-пед. ф-тів ВНЗ (10 ансамблів та 14 солістів-виконавців на бандурі, скрипці, цимбалах). Серед переможців – ансамбль бандуристів ТДПУ (кер. *М. Євгенєва, О. Дубас*). 2-й фестиваль-конкурс “С. с.” – 26–28. 04. 2006 в Ін-ті мист-в ТНПУ. Під час “С. с.” провед. наук.-практ. конференцію “Українське бандурне мистецтво: минуле і сучасність”. Орг-тори – Нац. спілка кобзарів України (голова *М. Євгенєва*) і каф. інструмент. виконавства Ін-ту мист-в ТНПУ.

І. Дем’янова.

СРОКОВСЬКИЙ

Володимир (27. 10. 1879, м-ко Козлів, нині смт Козів. р-ну – 05. 04. 1916, м. Меран, Австрія) –

господарник, військовик. Закін. г-зію в м. Золочів (нині Львів. обл.), торг. акад. у м. Львів. Дир. банку в Золочеві; орг-тор сокіл.-січ. руху в повіті. Від серпня 1914 – у *Легіоні УСС*; ком-р чоти, від весни 1915 – сотні. В бою на г. Ключ у Карпатах поран., помер у шпиталі.

П. Гуцал.

СТАДНИК

Олександр Михайлович (09. 12. 1962, с. Буданів Тербовлян. р-ну) – громадський діяч. Депутат Чортків. рай. (від 2006) та Терноп. обл. (від 2009) рад. Чл. Нар. союзу “Наша Україна”. Закін. Кам’янець-Поділ. с.-г. ін-т (1989, нині аграр.-тех. акад., Хмельн. обл.). Працював інж., гол. інж. в колгоспах Чортків. р-ну (1989–91). 1991–97 – у кооп. “Консервний завод” в с. Росохач (Чортків. р-ну). 1997–2005 – дир. підпр-в “Терно-Балт” і “Агропродукт” (донині; обидва – с. Росохач). Від 2005 – голова Чортків. РДА; 2006 – голова Чортків. рай. ради.

В. Левницький.

СТАДНИК

Петро (р. н. невід., м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Стрілець *Легіону УСС*. Учасник Листопад. зриву 1918. Один із кер. встан. укр. влади у Копичинцях. Подальша доля невідома.

М. Лазарович.

СТАДНИЦЬКИЙ

Андрій Андрійович (17. 03. 1974, м. Тернопіль) – телевізійний та музичний продюсер, композитор, аранжувальник. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1994), ТДП (1997, нині ТНПУ). У Тернополі: муз. ред. “Радіо Тернопіль” (1996), композитор-аранжувальник студії “Вісь” (1996–97); композитор обл. театру актора і ляльки (1998–2000), де написав музику до вистав “Гусеня”, “Царівна-Жаба” (обидві – Н. Гернет), “Чарівний перстень”, “Театр Братика Кролика” (обидві – В. Лісового), “Зачаклована карета” (Н. Медведєвої), “Незвичайний маскарад” (В. Орлова, С. Когана). Від 2000 – у м. Київ; від 2002 – звукоформлювач, композитор, муз. продюсер муз. телеканалу М-1, від 2007 – дир. муз. телеканалу М2-естрада. Муз. продюсер

телепроект “Танці з зірками” (2007). Автор музики до телепроектів “Шустер LIVE” (2008), “Тільки правда?”, “Info-ШОК”, х/ф “Професор у законі” (2006), д/ф “5 хвилин” (2004); автор і продюсер телепрограм “Сторінки історії для золотої аудиторії” (канал М2-естрада), “Народні поети складають куплети”; здійсн. муз. оформл. телеканалів М1, М2-естрада, Новий канал (2004–07), СТБ (2006), ТРК “Україна”, ОРТ Group, НТН (усі – 2007).

Л. Шербак.

“СТАЛІНЕЦЬ”

– газета. Орган політвідділу Літятин. МТС Бережан. р-ну. У ДАТО – номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“СТАЛІНСЬКА ПРАВДА”

– газета. Орган. Козлів. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих (нині смт Козлів належ. до Козів. р-ну). В ДАТО – номери за 1946–57.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“СТАЛІНСЬКА ПРАВДА”

– газета. Орган політвідділу Збараз. МТС Збараз. р-ну. У ДАТО зберіг. номери за 1953.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“СТАЛІНСЬКЕ СЛОВО”

– газета. Орган політвідділу Колодіїв. МТС Скалат. р-ну (нині с. Колодіївка і м. Скалат належ. до Підволочис. р-ну). В ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“СТАЛІНСЬКИЙ ЗАКЛИК”

– газета. Орган. Заложців. РК КПУ рай. ради депутатів трудящих (нині смт Залізці належ. до Зборів. р-ну). В ДАТО – номери за 1946–48, 1950–56.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“СТАЛІНСЬКИЙ ПРОМІНЬ”

– газета. Орган. Вишнівець. РК КП(б)У і рай. ради депутатів трудящих (нині смт Вишнівець належ. до Збараз. р-ну). В ДАТО – номери за 1948–56.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“СТАЛІНСЬКИМ ШЛЯХОМ”

– газета. Вих. у м-ку, нині м. Копичинці Гусятин. р-ну від грудня 1939 раз на три дні. Видавці – Копичин. РК КП(б)У і рай. рада. Ред. – С. Веріженко (1940, 1941), М. Ладний (1940). 1941–44 – не виходила. Поновл. у серпні 1944. Наклад – 2500 прим. Зберіг. у ДАТО – номери за 1940, 1941, 1945–46, 1949–56.

М. Галушко, Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“СТАЛІНСЬКИМ ШЛЯХОМ”

– газета. Вих. у м. Кременець: 1939, № 1–43 – орган Тимчас. Упр.; 1940, № 44, № 11 – орган

Кременець повіткому КП(б)У та повітвиконкому; 1940, № 12–33 – орган Кременець. МК КП(б)У та міськради; від 1940, № 34 – орган Кременець. МК і РК КП(б)У, міськради і РВК; 1941 – орган Кременець. МК і РК КП(б)У, міськ. і рай. рад. 1939 – 15 разів на місяць, 1940 – щоденно. 1941–44 – не виходила. Поновл. 1944. У ДАТО зберіг. номери за 1945–56.

М. Галушко, Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“СТАЛІНСЬКИМ ШЛЯХОМ”

– газета. Орган політвідділу Скала-Поділ. МТС (нині смт Скала-Подільська належ до Борщів. р-ну). В ДАТО – номери за 1953.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

СТАНГЕНБЕРГ

Мар’ян (Stangenberg Marian; 12. 03. 1910, м-ко, нині смт Підволочиськ – 24. 03. 1986, м. Вроцлав, Польща) – польський учений. Закін. с.-г. ін-т у м. Варшава (Польща); докторат (1936). Після 2-ї світ. війни працював у Вроцлаві в ун-ті та політехніці. Автор понад 100 наук. праць із охорони водойм, рибиництва.

С. Ткачов.

СТАНІГРЕТ

Василь (14. 07. 1894, с. Пищатинці, нині Борщів. р-ну – 27. 08. 1971, м. Торонто, Канада) – громадський діяч. 1918–19 – учасник Визв. змагань. Від 1926 – в Канаді. У Торонто: співзасн. і 1-й голова Укр. стрілец. громади, діяльний в Укр. нац. об’єдн., т-ві “Просвіта”, ін. орг-ціях.

Б. Мельничук.

СТАНІГРЕТ

Теодор (05. 02. 1899, с. Пищатинці, нині Борщів. р-ну – 31. 01. 1970, м. Торонто, Канада) – громадський діяч. Від 1912 – у Канаді. Чл.-засн. та провід. чл. філії Укр. нац. об’єдн. в Торонто, діяльний у т-ві “Просвіта”, ін. громад. орг-ціях.

Б. Мельничук.

СТАНІМІР (СТАНИМИР)

Василь (18. 01. 1912, м-ко Микулинці, нині смт Теребовлян. р-ну – 05. 10. 1988, там само) – священик. Навчався у г-зії в м. Тернопіль, закін. Львів. духов. семінарію (1935), після висвяч. – парох церкви у с. Прошова, нині Терноп. р-ну. 1945 власті заборон. С. душпастир. діяльність, повернувся в Микулинці, працював майстром у дорож. відділі. 1950 заарешт., покарання відбував у таборах Тюмен. обл. (РФ). Від 1960 – майстер на Микулинець. залізобетон. комбінаті. Нелегально надавав душпастир. послуги, відправляв Службу Божу, навчав релігії дітей та молодь; зазнав переслід. органів КДБ.

Г. Кушнерик, о. І. Сивак.

“СТАРА ФОРТЄЦЯ”

– міжнародний історико-туристичний фестиваль середньовічної культури. Започатк. 2006 в м. Кременець. Ініціатор провед. – Кременець.

рай. молодіж. спорт. громад. орг-ція “Волинська школа лицарів”, співорг-тори – Терноп. ОДА, Кременець. РДА та міськрада. Відбув. на Замк. горі у Кременці. Серед учасників – лицар. клуби, т-ва істор. реконструкції, муз. і танц. колективи з різних міст України, Білорусі, Угорщини тощо, гості з Німеччини, Польщі та ін. країн. У програмі “С. Ф.” – лицар. турніри, показ жін. та чол. костюмів середньовіч. Європи, стародав. нар. і придвор. музика й танці, груп. бої (бургурти), середньовіч. розваги, стрільба з лука й арбалета, виставка-продаж одягу, прикрас, зброї тощо, майстер-класи (танці, ковал. ремесло, гончарство), піротех. шоу та ін.

Л. Шербак.

СТАРІЦЬКИЙ

Григорій (1875, с. Шили, нині Збараз. р-ну – 1943, м-ко, нині смт Скала-Подільська Борщів. р-ну) – хоровий диригент, громадський діяч. Батько *М. Скала-Старицького*. 1899 на запрош. о. О. Левицького очолив церков., згодом – світ. хор і драм. гурток “Просвіти” у м-ку Скала-над-Збручем (нині Скала-Подільська). Чл. 1-го повіт. ком-ту УНДО, агент асекурац. т-ва “Дністер” і “Народної торгівлі” (всі – м. Борщів). Підтримував друж. стосунки з *І. Франком*. Учасник 1-ї світ. війни, перебував у рос. полоні, після поверн. поляки ув’язн. за політ. діяльність у Чортків. тюрмі.

Б. Петраш.

СТАРОДУБЕЦЬ

Володимир Олексійович (16. 05. 1957, с. Конотоп Городян. р-ну Черніг. обл.) – філософ, політичний і громадський діяч. Канд. філос. н. (1989), доц. (1991). Депутат Терноп. обл. ради (1990–94). Закін. Київ. ун-т (1983). Працював викл. філософії у Кіровоград. пед. ін-ті.

Від 1989 – на Тернопільщині. 1980–90-і – діяльний у Край. орг-ції НРУ, співдоповідач на 1-й *Галиц. асамблеї*. Співініц. і кер. створ. у ТДПІ немарксист. каф. філософії і екон. теорії. Співініц. реорганіз. Кременец. пед. уч-ща у коледж; його ректор. 1-й заст. голови Терноп.

облвиконкому (1991–94), 1-й заст. голови Терноп. ОДА, кер. секретаріату Терноп. обл. ради. Понад 10 р. – дир. навч.-метод. центру профтехосвіти у Терноп. області. 1995–2008 – доц. Ін-ту економіки і підприємництва. Автор понад 100 наук. і навч.-метод. праць.

А. Гудима.

СТАРОДУБЕЦЬ

Галина Миколаївна (19. 02. 1964, с. Мирове Шумс. р-ну) – історик, науковець, громадський

діяч. Д-р істор. н. (2006), доц. Чл. НТШ. Галуз. нагороди. Закін. Кіровоград. пед. ін-т (1987, нині ун-т). Учитель історії в с. Андрушівка Шумс. р-ну, згодом – н. с. ТОКМ, методист Кременец. райво. Вчений секр. НДІ наук. і освіт. технологій. Нині – зав.

каф. політології і гуманітар. дисциплін Ін-ту економіки і підприємництва (м. Тернопіль). Автор навч.-метод. і наук. публікацій.

А. Гудима.

СТАРООЛЕКСИНЕЦЬКИЙ ЗАМОК

– оборонна споруда в с. Старий Олексинець Кременецького району. Побуд. на поч. 16 ст. князі *Збаразькі*. Розташ. на вершині стрімк. пагорба, що нині перебув. майже в центрі села. За легендами, в давнину на цьому місці була дерев. фортеця, знищ. в часи монголо-татар. нашествия. Для зміцн. обороноздатності замку на річці, що протік. поруч, утвор. став (майже 10 га), що оточ. усю пд.-зх. ч. фортеці. Замок мав форму трапезії з виступами на пн. кутах. Правий, найвразливіший бік додатк. захищала

кам. стіна заввишки до 10 м. Вздовж верх. ярусу стін розміщ. вузькі бійниці для вогнепал. зброї. У пд. ч. замку знах. триповерх. палац; вікна, двері й балкони були оздобл. орнаментами. З пд. боку – гол. в'їзд у вигляді вузьк. тунелю, його охорон. 2 вис. кут. оборон. вежі. Під замком було багато льохів. 1966 у центрі замк. тер. збуд. школу. Стіни замку розібр. на буд-во.

В. Бойко.

СТАРОСЄЛЕЦЬ

Михайло Іванович (12. 05. 1894, с. Ладанці, нині Перемишлян. р-ну Львів. обл. – квітень 1940, м. Тернопіль) – правник, громадський діяч. Магістр права. Навчався у м. Львів в укр. акад. г-зії, на правн. ф-ті ун-ту. В період ЗУНР – поручник УГА, з нею перебував у Вел. Україні. Згодом – пом. адвоката у м. Теребовля, мав власну канцелярію в Будзанові (нині с. Буданів Теребовлян. р-ну). Належ. до кер. органів філій “Просвіти”, “Рідної школи”, “Лугу”, “Будучності”, “Сільського господаря”; провід. діяч УНДО на Теребовлянщині. 1939 С. заарешт. органи НКВС, розстріл. без суду.

П. Гуцал.

СТАРОСОЛЬСЬКИЙ

Володимир Йоахимович (08. 01. 1878, м. Ярослав, нині Польща – 25. 02. 1942, м. Маріїнск, Новосибір. обл., нині РФ) – адвокат, соціолог, громадсько-політичний діяч. Батько *І. та Ю. Старосольських*. Д-р права (1903). Дійс. чл. НТШ (1923), чл. Адвокат. палати у м. В а р ш а в а (Польща). Навчався в ун-тах у містах Краків (Польща), Львів. (1901) та Ві-

день (Австрія). Співзасн. студент. об'єдн. “*Молода Україна*” (1898), співорг-тор (1913), 1-й голова т-ва “Січові Стрільці”; чл. Гол. Укр. Ради і Бойов. Управи УСС, її пост. представник при *Легіоні УСС* 1915–18. Співпрац. із стрілец. ж. “Шляхи”. 1918–19 – ув'язн. у польс. таборі; після звільн. – проф. ун-ту у м. Кам'янець-Подільський (нині Хмельн. обл.). 1919 – віце-міністр закорд. справ УНР. 1921–28 працював в УВУ (м. Відень), Укр. госп. акад. (м. Подебради, Чехія), адвокатом у Львові (1928), Варшаві (1939). Як ініціатор створ. Укр. Таєм. ун-ту не раз відвідував Тернопіль. Адвокат *М. Січинського* у справі вбивства

А. Потоцького; 1936 – підсуд. у *Львів. процесі*. 1939 викл. у Львів. ун-ті; 1939 С. заарешт. органи НКВС; 10-річ. заслання відбував у Казахстані. Автор наук. праць, підручників.

А. Сеник, В. Уніят.

СТАРОСЌЛЬСЬКИЙ

Ігор Володимирович (псевдо “Шані”; 08. 1908, м. Львів – 10. 02. 1988, там само) – архітектор-реставратор, громадський діяч. Син В., брат Ю. *Старосольських*. Закін. Львів. політехніку. Ст. пластун куреня “Лісові Чорти”; чл. УВО. 1940 репресов., вивез. у Казахстан. 1943–46 – в’язень таборів у Сибіру. Від 1946 – у м. Львів; 1949 С. вдруге заарешт. органи МДБ. Ув’язн. у таборах до 1957. Після звільн. – співорг-тор у Львові філії Ін-ту реставрац. робіт – Укрзахід-проектреставрації. На Тернопільщині реставр. і відновив кілька церков, зокрема церкву Різдва Христового в обл. центрі.

В. Окаринський.

СТАРОСЌЛЬСЬКИЙ

Юрій Володимирович (псевдо “Парасілюс”, журналіст. псевд. ЮСТ; 28. 02. 1907, м. Львів – 21. 10. 1991, м. Вашингтон, США) – правник, журналіст, громадський діяч. Син В., брат І. *Старосольських*. Проф. права. Дійс. чл. НТШ. Як чл. проводу Пласту не раз перебував на Тернопільщині. Голова Правн. громади й Укр. спорт. клубу. Співред. ж. для молоді “На сліді” (1936–39), ред. ж. “Дорога” (1942–45). Від 1945 – викл. права УВУ в м. Мюнхен (Німеччина) і Катол. ун-ту в м. Рим (Італія). Від 1972 – начальн. пластун (довічно). Автор статей та підручників із права; книг “Велика гра” (одне із перевид. 1996 в м. Тернопіль). Від 1993 діє курінь пластунів-юнаків ім. Ю. С. (м. Тернопіль).

В. Окаринський.

СТАРЧЕНКО

Василь Титович (1926, с. Струговка, нині Клінцов. р-ну Брянськ. обл., РФ – 09. 06. 1997, м. Тернопіль) – лікар, громадський діяч. Чоловік Г. *Шевело*. Відмінник охорони здоров’я УРСР (1965). Від вересня 1943 воював на 2-у Білорус. фронті. Орден Вітчизн. війни 1-го ступ. (1985), медалі. Закін. Львів. мед. ін-т (1957, нині ун-т). У Козів. рай. лікарні: не-

вропатолог, заст. гол. лікаря. У м. Тернопіль: 1960–86 – гол. лікар обл. психоневролог. диспансеру (від 1970 – обл. психоневролог. лікарня), 1986–95 – лікар. Із ініціативи С. збуд. нові корпуси лікарні, їх оснащ. сучас. мед. обладнанням, закладено сад. Мемор. таблицю-барельєф С. встановл. на фасаді гол. корпусу лікарні (2000).

І. Сміян, Л. Старченко.

СТАСІВ

Теодор Олексійович (17. 01. 1923, с. Лапшин, нині Бережан. р-ну – 1983, м. Ноттінгем, Вел. Британія) – громадсько-освітній діяч. 1935–36 навчався у Бережан. г-зії, зазнав утисків польсь. поліції, 1937 змуш. залиш. навчання. Чл. ОУН. Радник С. *Бандери*. 1944 виїхав до Німеччини, згодом емігр. до Вел. Британії. У Ноттінгемі: співзасн., згодом заст. дир. укр. школи, кер. драм. гуртка, дир. музею Визв. 6-би ім. С. Бандери, чл. Край. управи СУМ, СУБ, управи Спілки укр. вчителів і виховників.

Н. Волинець, Б. Головин, Я. Мазурак.

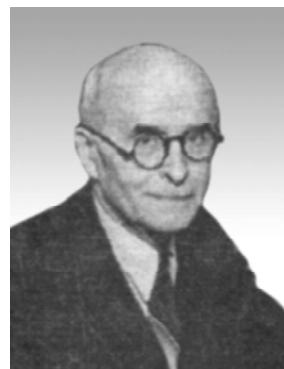
СТАСЮК

Андрій (03. 09. 1895, с. Доброводи, нині Збараз. р-ну – 02. 07. 1972, м. Боффало, США) – священник, громадський діяч. 1905–13 навчався в укр. г-зії у м. Тернопіль, закін. теолог. студії у м. Львів; 1921 рукопоклад. у сан священника. У м. Тернопіль: душпастир церкви Різдва Христового (1921–44); катехит у почат. школах; 1929–33 – викл. релігії в г-зії “Рідна школа”. 1944 емігр. до Австрії, згодом – у Німеччину. Від 1950 – в США: парох укр. парафії у м. Боффало. Діяльний в громад. орг-ціях, автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Головин, В. Чубатий.

СТАСЮК

Василь Львович (17. 08. 1887, с. Товмачик, нині Коломий. р-ну Івано-Фр. обл. – 20. 04. 1960,

м. Стрий Львів. обл.) – математик, педагог. Д-р філософії (1912). Відмінник нар. освіти УРСР (1945), засл. учитель УРСР (1957). Закін. г-зю у м. Коломия, Віден. ун-т (1911, Австрія), навчався на філос. (1912–13) і правн. (1916–17) ф-тах Львів. ун-ту.

Працював учителем в Коломий. Від 1928 – викл., дир. (1941–44) г-зії у м. Бережани. Від 1944 –

вчитель математики у Стрий. СШ № 5. Автор наук. статей із проблем статист. математики, ін. публікацій у періодиці.

Б. Пиндус.

СТАСЮК

Корній Григорович (11. 03. 1941, с. Вербів Підгаец. р-ну) – математик, громадський діяч.

Депутат Шевченків. рай. ради м. Львів (1990-і). Канд. тех. н., доц. Закін. мех. матем. ф-т Львів. ун-ту (1966, нині нац. ун-ту). Від 1967 – викл., доц. каф. математики і фізики Львів. поліграф. ін-ту (нині Укр. акад. друкарства). Діяльний у ТУМ. Відп. ред. г. “Незалежність” обл. парт. орг-ції УРП.

Депутат Шевченків. рай. ради м. Львів (1990-і). Канд. тех. н., доц. Закін. мех. матем. ф-т Львів. ун-ту (1966, нині нац. ун-ту). Від 1967 – викл., доц. каф. математики і фізики Львів. поліграф. ін-ту (нині Укр. акад. друкарства). Діяльний у ТУМ. Відп. ред. г. “Незалежність” обл. парт. орг-ції УРП.

М. Федечко.

СТАХІВ

Зіновій Михайлович (03. 01. 1932, с. Ланівці, нині Борщів. р-ну) – культурно-освітній діяч. Засл. прац. культури України (1990). Галуз. відзнаки. Закін. Тереховлян. технікум підгот. культ.-освіт. працівників (1951, нині вище уч-ще культури), Київ. ін-т культури (1968, нині нац. ун-т культури і мист-в). 1961–92 – зав. відділу культури Чортків. райвиконкому.

Л. Щербак.

СТАХУРА

Степан Михайлович (01. 05. 1943, с. Мисцова Кроснян. пов., Польща) – педагог, діяч спорту. Закін. Кременец. пед. ін-т (1968, нині ТНПУ). Працював тренером із гандболу в ДЮСШ № 1, учителем фіз. виховання в ЗОШ № 7 у м. Тернопіль (1968–69), на громад. роботі, 1973–87 – голова Терноп. ДСТ “Буревісник”, згодом – заст. голови обл. ради Всесоюз. ДСТ профспілок. Від 1990 – заст. голови обл. ФСТ “Колос”.

Г. Гунтік.

СТАХУРСЬКА

Парасковія Іванівна (1931, с. Багатківці, нині Тереховлян. р-ну) – педагог, громадська діячка. Депутат міськ. ради Костополя. Вчитель-методист. Відмінник нар. освіти УРСР. Закін. Львів. ун-т (1950, нині нац. ун-т). Працювала учителем у школі в м. Костопіль Рівнен. обл., де від 1994 – голова т-ва “Просвіта”. Автор ідеї та

співорг-тор встановл. у місті пам’ятника *Т. Шевченку* (1995). Учасник просвіт. і пропаганд. заходів “Просвіти”: концертів, лекцій; посвячень могил повстанців УПА, співініц. створ. в місті УПЦ КП. Автор істор.-краєзн. ст. у пресі.

Б. Мельничук.

СТАХУРСЬКИЙ

Ілько Володимирович (17. 05. 1965, с. Гнилиці Підволочис. р-ну) – господарник. Подяка КМ України (2007). Закін. мех. ф-т Терноп. філіалу Львів. політех. ін-ту (1989, нині ТНТУ). 1989–98 – гол. механік заводоупр. буд. майстерні в м. Волочиськ (Хмельн. обл.). Від 1998 – голова сільради в родин. селі. 2007 – найкращий сільс. голова за саніт. станом і благоустроєм Терноп. обл. серед сільс., селищ. та міськ. рад.

В. Левицький.

СТАШЕВСЬКИЙ

Станіслав Іванович (01. 08. 1933, с. Чернява, нині Волочис. р-ну Хмельн. обл. – 09. 03. 1995, м. Тернопіль) – лікар, господарник, громадський діяч.

Депутат рай. (1962–67) та обл. (1976–82) рад. Закін. Станіслав. мед. ін-т (1959, нині Івано-Фр. нац. мед. ун-т). Від 1959 – лікар-оториноларинголог, заст. гол. лікаря Великодержкал. ЦРЛ (нині Шумськ. р-ну); 1961 – гол. лікар Зборів. ЦРЛ; 1967 – гол. лікар Терноп. р-ну; 1974 – гол. лікар Терноп. обл. дит. лікарні; від 1987 – лор-лікар полклініки. Автор наук.-практ. статей.

Л. Гуга.

СТАШИН

Михайло Максимович (1888, с. Нирків, нині Заліщиц. р-ну – 1968, м. Ванкувер, Канада) – громадський діяч. Від 1896 – в Канаді. Діяльний у громад. орг-ціях укр. емігрантів. Автор спогадів про першопереселенців “40 літ життя в Канаді”, надрук. у “Календарі “Українського голосу” (1938) і г. “Український голос” (1966–67) та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

СТАШКІВ

Володимир (25. 11. 1909, м. Тереховля – 05. 07. 1993, м. Сідней, Австралія) – лікар, громадський діяч. Чл. УЛТ (1936). Закін. укр. г-зію

у м. Тербовля, мед. студії в м. Львів (1935). Від 1937 – лікар у с. Олещиці, pobl. м. Перемишль (нині м. Пшемисль, Польща), 1938 – у м. Самбір (нині Львів. обл); працював у поліклініці, згодом – залізнич. лікар. Після 2-ї світ. війни – лікар у таборах Баварії (Німеччина). 1948 емігр. до Австралії, де працював у мед. закладах міст Ньюкасл, Райд, Ферфілд. Згодом відкрив власну мед. практику в м. Бринвуд. Діяльний у громад. орг-ціях укр. емігрантів в Австралії. Автор спогадів та ін. публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук, Д. Чубата.

СТАШКІВ

Ксеня (1911, с. Голгоча, нині Підгаєц. р-ну – березень 1946, там само) – учасниця національно-визвольних змагань. Діяльна в “Просвіті” та ін. т-вах. Від 1939 – чл. Проводу Юнацтва ОУН. 1941 заарешт. органи НКВС; ув’язн. у тюрмі в м. Бережани. Районова УЧХ на Підгаєччині. Учасниця бою 21. 09. 1944 pobl. с. Загурин Підгаєц. р-ну, переносила поран. вояків УПА в мед. табір у с. Слобідка Монастирис. р-ну.

А. Сенік.

СТАШОК

Михайло Прокопович (р. н. невід., с. Поділля, нині Волочис. р-ну Хмельн. обл. – 1993, с. Вел. Гаї Терноп. р-ну) – громадський діяч. Здобув вищу освіту. Працював на громад. роботі, дир. школи у с. Буцнів (Терноп. р-ну). Від 1989 – діяльний у нац.-визв. б-бі. Чл. НРУ, УГС-УРП, КУН, “Меморіалу”. Делегат 2-го з’їзду НРУ, установ. з’їзду КУН. Учасник створ. Терноп. Братства вояків ОУН-УПА. Виступав на конф., мітингах, зборах, маніфестаціях, панахидах, у т. ч. в с. Вел. Гаї. 1991 – учасник підготовки і проведення Всеукр. референдуму.

І. Сута.

СТАЮРА

Володимир Іванович (19. 06. 1966, с. Буцнів Терноп. р-ну) – інженер, підприємець, меценат. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. Терноп. приладобуд. ін-т (1993, нині ТНТУ). Працював у м. Тернопіль слюсарем контрол.-вимірн. приладів на ВО “Оріоні” (1986–94), інж. ТОВ “Біттер” ЛТД, заст. дир. ТОВ “Озон”. Від 1997 – приват. підприємець, 1999 – дир. ПП “Партнер”, 2007 – дир. ТОВ “Тернопільська інвестиційна компанія “Галичина”, 2009 – голова благодій. фонду “Фундація українських меценатів”.

В. Левицький.

СТЕБЕЛЬСЬКА

Павлина Михайлівна (псевдо “Оля”; 1923, с. Прошова, нині Терноп. р-ну – 29. 12. 1947,

там само) – учасниця національно-визвольних змагань. Сестра *М. Яцишин*. Чл. ОУН. Закін. початк. школу в родин. селі. Діяльна в культ.-просвіт. житті села. Від 1944 – зв’язкова мережі ОУН, станична УЧХ. Від весни 1944 – у підпіллі. Потрапила в оточення загону МДБ на х. Салівка (нині належ. до с. Прошова), отруїлася ціан. калієм, щоб не захопили живою в полон.

Б. Головин.

СТЕБЛЮ

Павло Йосипович (09. 08. 1949, м-ко, нині смт. Базалія Теофіпіл. р-ну Хмельн. обл. – 23. 08.

2003, м. Тернопіль) – лікар, науковець, медичний діяч. Канд. мед. н. (1999). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1972, нині ТДМУ). Акушер-гінеколог у Борщів. ЦРЛ (1972–74); лікар-гінеколог (1974–82), ст. ординатор 2-го гінеколог. відділ. (1982–86), зав. відділами обсервації (1986–91), 1-го гінеколог. (1991–93), гол. лікар Терноп. міськ. клініч. полог. будинку (1993–2003).

Б. Петраш, С. Подсаднюк.

СТЕБНИЦЬКА-БЕЗКОРОВАЙНА

Стефанія Томівна (12. 05. 1900, с. Баворів, нині Терноп. р-ну – 15. 08. 1959, м. Буффало, США) – громадська діячка. Дружина *В. Безкоровайного*.

Закін. вчит. семінар у м. Яворів, нині Львів. обл. У м. Тернопіль: учасниця хору “Боян”, сценіч. постановок, активістка “Рідної школи”, голова “Молодої Громади”, Союзу українок та ін. т-в. Від

1938 – у м. Львів, під час нім.-рад. війни працювала у Львів. опер. театрі, підтрим. зв’язки з укр. націонал. підпіллям. У серед. 1940-х виїх. на Захід, згодом – до США (міста Ембрідж, Буффало): засн. і голова “Допомогової секції” при Укр. конгрес. ком-ті Америки, добродій. акцій, діяльна в укр. т-вах. Автор радіопрोगра-

ми “Діти дітям”, яка дала можливість утрим. школу українознавства для дітей, залишених у м. Інгольштадт (Німеччина).

**Н. Безкоровайна-Стецьків,
Г. Костів-Гуска, М. Федечко.**

“СТЕЖИНКА”

– газета. Засн. Тербовлян. центр позашкл. роботи дітей та юнацтва 2008. Ред. – С. Чихарівська.

Б. Мельничук.

“СТЕЖКАМИ СЛОВА”

– інформаційно-мистецький бюлетень Шумської центральної районної бібліотеки. Вих. 2003–04 (5 вип.). Ред. – С. Синюк, відп. за випуск – А. Гордовська. Опубл. тв. С. Бабія, Г. Петрука-Попика, І. Фарини й ін., краєзн. та фольклор. матеріали. Від 2005 функції цього бюлетеня викон. альманах “Шумщина”.

С. Синюк.

СТЕЛЬМАХ

Богдан (псевд. – Пишковецький; 1925, с. Пишківці, нині Бучац. р-ну – 14. 11. 1982, м. Гартфорд, США) – громадський діяч. Чл. ОУН. Під час 2-ї світ. війни за політ. діяльність заарешт. гестапо. Навчався у Геттінген. ун-ті (Німеччина), у коледжі в шт. Коннектікут (США). Діяльний в укр. емігр. орг-ціях. Автор публікацій у пресі, постійно співпрац. із ред. ж. “Патріярхат”.

Б. Мельничук.

СТЕЛЬМАХ

Богдан Михайлович (02. 10. 1943, с. Туркотин Золочів. р-ну Львів. обл.) – письменник. Чл. НСПУ (1977). Літ. премії ім. І. Котляревського (1992), ім. М. Шапкевича (1994), ім. Лесі Українки (1996), “Благовіст-2004”. Закін. Львів. поліграф. ін-т (нині Укр. акад. друкарства). Працював кор. Львів. обл. молодіж. газети, зав. літ. ч. Львів. обл. муз.-драм. театру в м. Дрогобич. Нині – на творчій роботі. Учасник всеукр. літ.-мист. свят, днів літ-ри у містах Тернопіль (1977, 1979, 2010), Тербовля (1978), Борщів, Бережани, Почаїв, Кременець, с. Королівка Борщів. (1980–84), смт Вел. Березовиця Терноп. р-нів та ін. У Терноп. пед. ін-ті (нині ТНПУ) 1989 поставили поему С. “Чари правдивої пісні”. Із театром “Не журись” С. виступав у м. Тернопіль (1989, 1990, 1992). На слова С. написав музику до симфонії № 2 “Ріка дружиби” (1983) і низку пісень В. Камінський.

В. Барна, Б. Мельничук.

СТЕЛЬМАХ

Денис (15. 10. 1887, м. Тернопіль – 28. 05. 1945, с. Суховоля, нині Городоц. р-ну Львів. обл.) – педагог, культурно-освітній діяч. Закін. Терноп.

учит. семінарію (1906). Учителював у с. Жабиня (1914–33, з перервами), ін. селах Зборівщини. Від 1918 – військ. комісар ЗУНР у м-ку, нині смт Поморяни Золочів. р-ну Львів. обл. 1919–20 – референт шкільництва у Мін-ві освіти ЗУНР (м. Львів). Від 1936 – дир. центр. правління “Взаємна поміч” Укр. вчит. т-ва у Львові. Засн. б-к школи і т-ва “Просвіта”, кооперативи “Рільник”; співзасн. т-в “Просвіта”, “Сільський господар”, драмгуртка у Жабині. Провадив агроном. курси для молоді, популяриз. садівництво. Реж. драмгуртка вчителів Зборів. пов. (1910–12).

П. Медведик.

СТЕЛЬМАХ

Зеновій (01. 09. 1918, с. Золотники, нині Тербовлян. р-ну) – громадський діяч. Д-р філософії. Викл. хімії у коледжі в м. Детройт (США). Від 1969 – секр. Гол. ком-ту підгаєчан, чл. редколегії зб. “Підгаєцька земля” і “Мандрівка землями Підгаєччини” (обидва – 1980).

Б. Мельничук.

СТЕЛЬМАХ

Мирон Григорович (12. 05. 1945, с. Поручин, нині Бережан. р-ну) – громадсько-політичний діяч, публіцист. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2006). Депутат Підгаєц. (1972–74), Терноп. (1994–98, 2002–06) міськ. рад. Закін. Львів. політех. ін-т (1977, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював ст. інж. (1977–79), гол. механіком (1979–86) у “Тернопільсьільбуді” й “Тернопільагрошляхбуді” (1986–98). Співзасн. НРУ на Тернопільщині (1988–89), голова Терноп. міськ. орг-ції НРУ (1992–2005, згодом – заст. голови, нині її почес. голова), голова організ. ком-ту зі спорудж. пам’ятника В. Чорноводу в м. Тернопіль (2004–08), культ.-просвіт. т-ва “Дзвін” ім. І. Герети (2008).

Я. Герета, М. Ониськів.

СТЕЛЬМАХ

Михайло Панасович (24. 05. 1912, с. Дяківці, нині Літин. р-ну Вінн. обл. – 27. 09. 1983,

м. Київ) – письменник, драматург, громадський діяч. Держ. премії СРСР (1950), УРСР (1981), Ленін. премія (1962). Герой соц. праці (1972). Ордени Леніна (3), Жовтн. революції, Вітчизн. війни 2-го ступ., Труд. черв. прапора, Дружби народів та ін. Депутат

ВР СРСР (1966–91). Акад. АН УРСР (1978). Чл. СП СРСР (1940). Закін. Вінн. пед. ін-т (1933). Автор зб. віршів, новел, романів, повістей, п'єс, тв. для дітей та ін. Не раз зустрічався з читачами на Тернопільщині, зокрема навесні 1971; в обл. муз.-драм. театрі постав. п'єси С. “Кум королю” (1970), “Чорноморці” (1976).

В. Барна, Б. Мельничук.

СТЕЛЬМАЩУК

Зіновій Миколайович (31. 10. 1956, м. Чита, нині РФ) – вчений у галузі музикознавства і педагогіки. Канд. пед. н.

(1993). Закін. Київ. ін-т культури (1978, нині нац. ун-т культури і мист-ва). Від 1983 – в м. Тернопіль: викл., ст. викл., 1994 – доц., 1998–2004 – зав. каф. теорії і методики муз. виховання, заст. декана, від 2002 – декан муз.-пед. ф-ту ТДПУ (нині ТНПУ).

Кер. студент. оркестру нар. інструментів (1994–2000). Автор наук. і навч.-метод. праць.

В. Губ'як.

СТЕЛЬМАЩУК

Людмила Володимирівна (15. 04. 1972, смт Гусятин) – педагог, науковець. Відмінник освіти України (2005). Канд. фіз.-матем. н. (2004). Закін. Терноп. пед. ін-т (1994, нині ТНПУ). Працює викл.-методистом Гусятин. коледжу ТНТУ. Автор наук. і наук.-попул. праць.

В. Горбоватий.

СТЕЛЬМАЩУК

Олекса Васильович (20. 12. 1898, с. Зелене, нині Гусятин. р-ну – 30. 06. 1969, м. Садбері, Канада) – кооперативний і громадський діяч. Від 1917 – в австр. армії, 1918 – в УГА. Після 1-ї світ. війни закін. курси книговодства (бухгалтерії), засн. спожив. кооперації в родин. селі. Від 1927 – в Канаді (м. Вінніпег). Від 1937 – в Садбері, провадив шевс. майстерню. Діяльний в ОУН та Укр. стрілец. громаді; орг-тор концертів і вистав, діяльний в орг-ціях укр. діаспори.

Б. Мельничук.

СТЕЛЮК

Степан Іванович (10. 08. 1895, с. Кровинка, нині Тербовлян. р-ну – 28. 09. 1937, м. Київ) – педагог, громадський діяч. Закін. учит. семінарію в м. Тербовля (1914), пед. ін-т в м. Умань (нині Черкас. обл.). Служив у 14-у Галиц. батальйоні ЧА. Від 1920 – на Черкащині: учитель, дир. школи в с. Осітна Христин. р-ну. 1933 – зав. відділу нар. освіти Білоцерків. р-ну Київ. обл., згодом – дир. 2-ї СШ в м. Київ. 03. 07. 1937 С. заарешт. органи НКВС; засудж. до вищої міри покарання. 1953 реабілітований.

С. Гасай.

СТЕПАНІВ

Сергій Тарасович (26. 09. 1974, с. Зелена Чортків. р-ну) – співак. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1996, нині вище уч-ще культури). Працював музикантом у м. Тернопіль. 1997 належ. до гурту *Ані Лорак*. Від 2007 – співорг-тор і худож. кер. гурту “*Джазова фіра*” (м. Тернопіль).

Б. Мельничук.

СТЕПАНКОВ

Константин Петрович (03. 06. 1928, с. Печеськи, нині Хмельн. р-ну одноймен. обл. – 22. 07.

2004, м. Київ) – актор театру і кіно, педагог, громадський діяч. Чоловік *А. Роговцевої*. Нар. артист України, СРСР (1972). Держ. премія України, премія ім. О. Довженка (2003), премії ім. Л. Бикова. Орден “За заслуги” 2-го ступ. (1998). Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1953, нині ун-т театру, кіно і телебачення), викл. цього ВНЗ. Від 1954 – актор Київ. драм. театру ім. І. Франка, 1968 –

актор Київ. студії худож. фільмів ім. О. Довженка. Зіграв понад 100 ролей у театрі й кіно. На Тернопільщині С. знімався у к/ф “Дума про Ковпака” (1975–78, м. Бучач), “Вишневі ночі” (1990, м. Чортків та його околиці).

Б. Мельничук.

СТЕПАНЮК

Олександр Сергійович (16. 10. 1960, м. Чортків) – військовий лікар. Полковник мед. служби. Галуз. нагороди. Закін. військ. мед. акад. у м. Ленінград (1983, нині Санкт-Петербург, РФ). Нач. мед. служби полку Пд. групи військ (1983–87, Угорщина), окремої військ. частини в Серед.-Азіат. ВО (1987–89), авіаполку, нач. невролог. кабінету Пн.-Кавказ. ВО (1989–92); від 1992 – нач. відділ. реанімації та інтенсив. терапії клініки нейрохірургії та неврології Центр. військ. клінік. шпиталю МО України у м. Львів.

Б. Головин.

СТЕПАНЮК

Софія Володимирівна (1912, м. Кременець) – громадська діячка. Дружина *А. Степанюка*. Навчалася в Кременец. учит. ін-ті (нині ТНПУ). Учитель у школі в м. Кременець. Чл. ОУН (1932), чл. “Союзу українок”. 1943 С. заарешт. нім. поліція за співпрацю з підпіллям, відправл. в м. Рівне (втекла і переховувалася у м. Почаїв). Від 1943 – в м. Львів, 1945–48 – в таборі для біженців в Австрії, де заприятелювала із подружжям *У. і Т. Самчуків*. Від 1948 – в Канаді від 1972 – в передмісті Торонто, де працювала в Укр. музеї. Діяльна в громад. орг-ціях українців; дописувачка до різних часописів. Автор спогадів “Українські жінки в німецьких тюрмах Крем’янця і Рівного” (“Літопис УПА”, Торонто, 1984). Жертвувала на впорядкування Преображен. церкви в м. Кременець.

Б. Мельничук, Г. Чернихівський.

СТЕПЧУК

Зінаїда Петрівна (24. 10. 1948, с. Темногайці, нині Шумс. р-ну) – педагог. Засл. вчитель України (2008), відмінник нар. освіти УРСР (1991). Людина року в м. Тернопіль (2006). Депутат Терноп. міськ. ради (1989–93). Галуз. нагороди. Чл. Громад. ради з питань освіти при міськ. голові. Закін. Рівнен. пед. ін-т

(1974, нині гуманіт. ун-т). Працювала вихователем дит. садка в смт Підволочиськ (1966–70). У Тернополі: методист дит. садка № 5 (1972–82), зав. дит. садком № 7 (1982–99), від 1999 – дир. школи-дит. садка № 14 (від 2002 – спец. загальноосвіт. школа 1-го ступ. з поглибл. вивч. основ економіки). Автор і співавтор метод. праць із педагогіки.

Б. Петраш.

СТЕТКЕВИЧ

Лев Васильович (14. 05. 1907, с. Плотича, нині Козів. р-ну – 22. 03. 2005, м. Гартфорд, США) – правник, громадський діяч. Закін. укр. г-зію в м. Березжани, правн. ф-т Львів. ун-ту (1933), Кременец. учит. ін-т (1941, нині ТНПУ). Працював адвокатом у м. Підгайці (1933–39), вчителем у родин. селі. 1941–43 – в окруж. управі у м. Березжани. 1943 вступив у дивізію “Галичина”, пройшов із нею від боїв поблизу м. Броди (нині Львів. обл.) до табору військовополонених у м. Ріміні (Італія). 1948 емігр. до Вел. Британії, згодом – у США. Діяльний в укр. т-вах у діаспорі. Автор кн. спогадів “Як з Березжан до Кадри...” (1985, Нью-Йорк; перевид. 1998 у м. Тернопіль).

Б. Мельничук, Б. Савак.

СТЕТКЕВИЧ

Микола (01. 03. 1900, с. Божиків, нині Березжан. р-ну – 16. 04. 1983, м. Торонто, Канада) – військовик, кооператор, громадський діяч. Підстаршина УГА. Працював у Повіт. союзі кооператив у м. Підгайці. Після 2-ї світ. війни – у Канаді (міста Вінніпег, Торонто). Дир. Укр. кредит. спілки; діяльний в Укр. нац. об’єдн. та ін. орг-ціях.

Б. Мельничук.

СТЕТКЕВИЧ

Осип (1895, с. Плотича, нині Терноп. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Хорунжий *Легіону УСС*. Випускник учит. семінарії. Від 1914 – в Легіоні УСС. Після війни працював учителем.

М. Лазарович.

СТЕФАН

Руді (Stephan Rudi; 29. 07. 1887, м. Вормс, Німеччина – 29. 09. 1915, с. Вел. Ходачків, нині Козів. р-ну) – німецький композитор. Навчався в муз. школі у родин. місті, продовж. фах. студії і працював у м. Мюнхен (Німеччина). Автор тв.: “Музика для семи інструментів” (1911), “Перший концерт для оркестру” (1912), опери “Перші люди” (1914), балади, композиції та ін. 1915 мобілізов. в австро-угор. армію, воював на Галиц. фронті. Іменем С. названа муз. г-зія у Вормсі.

П. Гуцал.

СТЕФАН III ВЕЛІКИЙ

(р. і м. н. невід. – 1504, Молдавія, нині Молдова) – правитель Молдавії від 1457. 1476 визнав васал. залежність від турец. султана. За його правління молд. військо не раз здійснив грабіж. походи на Зх. Поділля, 1498 – у Сх. Галичину: захоп. і зруйнував міста Зборів, Підгайці, Тереховля та ін. насел. пункти краю, взяло в полон, за істор. джерелами, понад 100 тис. населення; 2000 РПЦ зарах. С. III В. до святих.

П. Горбоватий, П. Гуцал, І. Дуда.

СТЕФАНІВ

Гнат Петрович (10. 02. 1886, с. Топорівці, нині Городен. р-ну Івано-Фр. обл. – 21. 06. 1949,

м. Регенбург, Німеччина) – військовик, генерал-хорунжий. Учасник “Листопадового зриву” в м. Золочів (нині Львів. обл.). 09. 11.–10. 12. 1918 – командант (ком-р) війська ЗУНР (його штаб після 23. 11. розміщ. у м. Бережани); від грудня – нач. постачання

Дієвої армії УНР у м. Київ. Зустрічав у м. Тернопіль 23. 02. 1919 С. Петлюру і В. Темницького. 20. 05. 1919 з генералами В. Курмановичем, О. Микиткою, М. Омеляновичем-Павленком, полковником Г. Коссаком – учасник вел. наради у Бережан. замку. Під час 1-го Зим. походу – ком-р кінного полку, який в Окр. кінн. дивізії під команд. І. Омеляновича-Павленка у липні та вересні 1920 воював на Тернопільщині, зокрема, 25. 07. учасник бою поблизу с. Кривеньке (нині Чортків.) та Сидорів (нині Гусятин. р-нів). Після 1921 – військ. аташе в м. Ужгород, згодом виїхав до Німеччини.

В. Горбоватий,

М. Литвин (Львів), Л. Щербак.

СТЕФАНОВИЧ

Роман Олександрович (26. 03. 1877, м. Львів – 22. 03. 1944, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл.) – адвокат, громадський діяч. Д-р права. Навчався у Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. Адвокат у містах Самбір (нині Львів. обл.), Заліщики в канцелярії В. Охримовича. 1908 відкрив свою канцелярію. Діяльний у громад.-політ. і культ. житті. Під час 1-ї світ. війни – офіцер австр. армії. Учасник “Листопадового зриву” в Залі-

щиках; 1918–19 – повіт. комісар. 1922 – відновив адвокат. і громад. діяльність. Чл. УНДО, Союзу укр. адвокатів. 1944 переїхав у Коломию.

П. Гуцал.

СТЕФАНСЬКИЙ

Ігор Васильович (22. 03. 1938, с. Залісці, нині

Кременец. р-ну) – вчений у галузі фізики. Канд. фіз.-матем. н. (1973). Закін. фізич. ф-т Львів. ун-ту (1960, нині нац. ун-т). Працював у цьому ВНЗ: лаборант, ст. лаборант, асист., доц. (від 1982), зав. каф. експеримент. фізики (від 1996); від 1990 – секр.

вченої ради. Автор більше 110 наук. праць, має автор. свідоцтва на винаходи.

О. Турик.

СТЕФАНІЮК

Роман Іванович (08. 06. 1939, м. Тернопіль) – інженер, громадський діяч. Від 1956 – у США. Закін. Мічиган. (1965) та Вейн. (1971) ун-ти. 1960–63 – працівник фірм із вироб-ва автомобілів “Форд Мотор К^о” і “Бадд К^о”. Співпрац. із Військ.-морс. силами США (1959–65). 1965–72 – пром. інж. у “Крайслер Корпорейшн”. Чл. Інж. т-ва у м. Детройт, Нац. асоціації з упр., Укр. інж. т-ва Америки (1966), Пласту (віцепрезидент від 1973).

Б. Мельничук, Л. Щербак.

СТЕФУРАК

Микола Григорович (02. 01. 1942, с. Залуччя-Горішне, нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл. – 08. 04. 1977, м. Луцьк;

похов. у родин. селі) – режисер театру. Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1970, нині ун-т театру, кіно і телебачення). 1970–76 – реж.-постановник. Терноп. обл. муз.-драм. театру, де зрежис. 16 вистав. Серед них: “Земля” В. Василька (за О. Кобилянською), “Іркутська історія” О. Арбу-

зова, "Безталанна" І. Карпенка-Карого, "Платон Кречет" *О. Корнійчука*, "Дороги, які ми вибираємо" *Ю. Мушкетика*. Від осені 1976 – реж.-постановник Волин. обл. муз.-драм. театру (м. Луцьк, нині акад. театр), де зреж. виставу "Майська ніч" за М. Гоголем.

Л. Приходько, В. Хім'як.

СТЕФ'ЮК

Марія Юрївна (16. 07. 1948, с. Рожнів, нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл.) – співачка (лірико-колоратурне сопрано). Нар. арт. СРСР (1985) і України (1979). Держ. премія УРСР ім. Т. Шевченка (1988). Повний кавалер ордена Кн. Ольги (1998, 2001, 2003). Закін. культ.-освіт. уч-ще в м. Снятин Івано-Фр. обл. (1967; викл. вокалу – *Б. Іваноньків*) і консерваторію в м. Київ (1972, нині нац. муз. акад.). Від 1974 – солістка Київ. театру опери та балету (нині нац. театр). Гастролі в країнах Європи, Канаді, США, Японії та ін. 1983, 1989 на фірмі "Мелодія" (м. Москва, нині РФ) запис. 2 грамплатівки укр. нар. пісень і арій з опер укр. композиторів. Не раз виступ. з концертами в м. Тернопіль: в обл. драм. театрі – квітень 1999, травень 2006 на мист. імпрезі "Тернопільська вечірка", в обл. філармонії – жовтень 1993, червень, жовтень 2005.

Л. Щербак.

СТЕЦІК-ЛИХОВІД

Оксана Михайлівна (р. н. невід., м. Копичинці) – композитор, музикознавець, журналіст, поетка, громадська діячка. Чл. НСКУ. Закін. муз. уч-ще в м. Ужгород, консерваторію у м. Київ. 11 р. – викл. історії укр. музики на каф. історії музики в цьому ВНЗ, згодом працювала у Мін-ві культури. Від 1986 – в Якутії (м. Нерюнгрі, нині РФ): викл., дир. муз. школи. Орг-тор 2 неділі. укр. шкіл і земляцтва "Кобзар"; провела щоріч. свята "Українські вечорниці". Делегат від українців Якутії Конгресу українців країн СНД (1991) і 1-го Всесвіт. форуму українців (1992). 1996 виїхала у США на пед. роботу в Укр. муз. ін-т Америки (м. Нью-Йорк). У цьому ж місті – худож. кер. ансамблю "Українська родина" (від 1997). Співорг-тор, голова 127-го відділу Союзу українок США. Муз. твори С. ("Молитва до Діви Марії" та ін.) ви-

кон. в Україні: фестиваль "Прем'єри сезону" в м. Київ, пісня "Срібна земля" – у репертуарі *І. Поповича*. Автор і ведуча передач Укр. радіо, виступів у пресі, понад 60 статей до УРЕ і УРЕС; віршів, нарисів, фейлетонів у пресі; ред. вид. "Українська енциклопедія".

Б. Мельничук.

СТЕЦЬКО

Семен Пилипович (17. 02. 1881, с. Вел. Глибочок, нині Терноп. р-ну – 05. 10. 1923, с. Кам'янки, нині Підволочис. р-ну) – священник. Батько *Я. Стецька*. Від 1904 студіював теологію у м. Львів. *А. Шептицький* 1909 висвятив С. у сан священника. Працював у м. Тернопіль, 1909–13 провадив відправи у родин. селі. 1913–23 – парох у Кам'янках, де обстоював інтереси УГКЦ проти засилля РПЦ. Зазнав утисків рад. властей.

М. Сагайдак.

СТЕЦЬКО

Павло Іванович (26. 07. 1925, с. Стрілківці, нині Борщів. р-ну – 23. 02. 1979, м. Чернівці) – літературознавець, педагог. Канд. філол. н. (1966), доц. (1970). Орден "Знак Пошани", бой. медалі. Закін. Чернів. ун-т (1955, нині нац. ун-т). Від 1944 – на Борщівщині: учитель у селах Скоров'ятин, Бабинці та Стрілківці, дир. школи в родин. селі, Скоров'ятині, селах Королівка та Вовківці. 1953–58 – зав. райвно в м. Борщів. У Чернів. ун-ті: викл. (1965–77), зав. (1977–78) каф. укр. літ-ри, водночас – декан загальнонаук. і заоч. ф-тів. Автор літературозн. праць, статей у періодиці й фах. вид. про літ. процес в Україні.

Б. Мельничук (м. Чернівці).

СТЕЦЬОК

Володимир (1909, с. Козярі, нині Підволочис. р-ну – 1945, м. см. невід.) – священнослужитель. Д-р теології (1936). Закін. укр. г-зію в м. Тернопіль (1930), навчався в Львів. богослов. акад., Інсбруц. католич. ун-ті (Австрія). Пом. священника в с. Терпилівка Підволочис. р-ну. 1938 признач. канд. на викл. теології у Львів. духов. акад. Від 1939 – священник у с. Богданівка, нині Підволочис. р-ну. 1943–44 – капелан у дивізії "Галичина".

І. Дем'янова, о. М. Шаварин.

СТЕЦЬОК

Володимир Васильович (14. 03. 1960, с. Жолоби Кременец. р-ну) – художник. Закін. Львів.

уч-ще приклад. мист-ва (1980, нині коледж декор. та ужитк. мист-ва). У м. Кременець: ст. художник у худож. майстернях (від 1983), згодом працював у парку культури, центрі дит. творчості. Чл. мист. гурту “Гладущик” (1995). Проектує та оформляє об’єкти громад. призначення. Жанри – іконопис, істор. картини, пейзаж і натюрморт. Роботи експон. у містах Збараж, Кременець, Луцьк, Тернопіль, Рівне (1995–2008).

І. Дем’янова, Т. Сеніна.

СТЕЦЬОК

Григорій Йосипович (29. 11. 1887, с. Гнилички, нині Підволочис. р-ну – 10. 12. 1971, м. Чикаго, США) – правник, громадський діяч. Д-р права (1925). Навчався в укр. г-зії у м. Тернопіль (1900–08) та Львів. ун-ті. Під час 1-ї світ. війни – у *Legioni USS*. У період ЗУНР – офіцер УГА. 1920–22 – у польс. таборах для інтернов. укр. вояків. Від 1923 – пом. адвоката у м. Підгайці, 1925 відкрив власну канцелярію. Діяльний у громад. житті, очолював повіт. “Просвіту”, чл. управи Укр. кредит. банку. 1941–44 – нотаріус у м. Бережани, голова окруж. Укр. допомог. ком-ту. 1944 виїхав у Німеччину, 1950 емігр. до США.

П. Гуцал.

СТЕЦЬОК

Олена Григорівна (19. 06. 1992, с. Білозірка Лановец. р-ну) – спортсменка (біатлон). Внучка *І. Стецюка*. Золота медаль чем-ту України (2007, м. Суми), призер спорт. змагань, спартакіад учнів. молоді. Навчається у спорт. ліцеї при ТНПУ. Тренер – І. Стецюк.

Б. Петраш.

СТЕЦЬОК

Петро Якович (02. 02. 1924, с. Козярі, нині Підволочис. р-ну) – релігійний діяч. Служив у 1-й Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. Після 2-ї світ. війни емігр. до Канади. Студював богослов. науки в Урбаніум і Колегії св. Йосафата (1963–68), в Укр. Катол. ун-ті (1969–73). Рукопклад. у сан священника 1973. Довголіт. управитель патріарших дібр у м. Рим (Італія), переїхав до Австралії. Автор теолог. праць.

Б. Мельничук.

СТЕЦЬОК

Надія Володимирівна (11. 10. 1967, м. Терехівка) – філолог, науковець. Канд. філол. н. (1997). Закін. Чернів. ун-т (1989, нині нац. ун-т). Проживає в Німеччині: викл. нім. й англ. мови, перекладає ділову інформацію для нім. фірм, співпрац. з каф. славістики ун-ту в м. Вюрцбург. Авторка наук. статей у фах. журналах.

Б. Головин.

СТЕЦЬОК

Марія (22. 05. 1892, м. Терехівка – р. і м. см. невід.) – громадська діячка. Від 1913 – в Канаді (міста Кенор, від 1919 – Вінсор), де провід. чл. т-в “Взаємна поміч”, ім. Лесі Українки, голова відділу ОУК. Авторка спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

СТІРАНКИ

– брати, учасники національно-визвольних змагань. **Євген** (псевдо “Лебідь”; 1928, с. Чабарівка Гусятин. р-ну – р. см. невід., с. Трибухівці Гусятин. р-ну). Навчався у Чортків. торг. школі (1942–44). Застрелився в оточенні загону НКДБ. **Зеновій** (псевдо “Довбуш”; 1928, с. Чабарівка – р. см. невід., ймовірно, побл. Чабарівки). Навчався у Чортків. г-зії “Рідна школа”. Убитий у бою зі загonom НКДБ. Чл. молодіж. орг-ції ОУН “Юнак”; виконували накази Гусятин. район. проводу ОУН під кер-вом П. Чорного.

М. Дейкало.

СТІБЕР

Вінценц (1802, м. Долні Бржезани, Чехія – 1872, м. Збараж) – суддя. Юрид. освіту здобув у Карлов. ун-ті в м. Прага (Чехія). 35 р. (від 1837) працював у Галичині: окруж. комісар у містах Золочів (нині Львів. обл.), Тернопіль (1840), Бережани (1856), Збараж (1856), де потім – окруж. суддя.

В. Барна.

СТІЖЕЦЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

– музейний заклад. Діє у с. Стіжок Шумс. р-ну. Засн. 1963; ініціатор створ. і зав. музеєм – педагог Н. Тимошук. У 4 кімнатах розміщ. експозиція – речі побуту, археол. знахідки, документи, світлинки та ін.

І. Дем’янова.

СТІНКА

– піщано-кам'яна гора, піщаний кар'єр. Розташ. на правому березі р. Збруч біля с. Фащівка Підволочис. р-ну. У С. прокладено низку підзем. ходів. Під час 2-ї світ. війни місц. жителі та вояки УПА використ. піщані штольні гори як сховки. В березні (за ін. даними квітні) 1945 війська НКДБ, заклавши в штольні вибухівку, знищили вояків УПА. 1991 з ініціат. Братства **Вояків УПА** “Лисоня” створ. спец. комісію для дослідж. цих подій. Того ж року на С. встановл. пам'ятник 23 загиблим воякам УПА. 1996 бригада шахтарів з м. Калуш (Івано-Фр. обл.) зробили спробу віднайти місце загибелі вояків.

В. Левицький, Я. Сиривко.

“100 КРОСВОРДІВ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 рос. мо-вою раз на 2 місяці. Засн. і шеф. ред. – І. Тріль. Видавці: видавн.-інформац. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 17700 прим.

Б. Мельничук.

СТОЙКЕВИЧ

Осип (1893, м. Зборів – лютий 1969, м. Філадельфія, США) – інженер-агроном, кооперативний і громадський діяч. Закін. г-зію у м. Тернопіль (1913), Вищу агроном. школу в м. Відень (1923, Австрія) та курси кооперації у м. Львів. 1918 – доброволець УГА. У Зборові: засн. і дир. кооперативи “Стрипа”, кер. дирекції Повіт. союзу укр. кооператив (1924) та місц. філії т-ва “Сільський господар”. Орг-тор спожив. кооперативи у селах Жабиня, Кабарівці, Кудобинці, Мшана, Присівці (всі нині – Зборів. р-ну). 1945 виїхав до Німеччини. 1950 емігр. до США (м. Філадельфія), де чл. контрол. комісії кредит. кооперативи “Самопоміч”, “Пласт-Приятю”, Т-ва за патріарх. устрій УКЦ та ін. укр. орг-цій.

Б. Мельничук.

СТОНІЦЬКИЙ

Анатолій Антонович (22. 04. 1925, с. Залісся, нині Борщів. р-ну – 02. 03. 1967, м. Київ) – науковець, педагог. Канд. фіз.-матем. н. (1962). Учасник нім.-рад. війни. У м. Чортків: навчався в г-зії, закін. пед. школу (1941). В ч и т е л ю в а в у с. Кривче, де його заарешт. рад. власті; ув'язн. у тюрмі в м-ку (нині смт)

Мельниця-Подільська (обидва нині – Борщів. р-ну); воював у ЧА. Після закін. фіз.-матем. ф-ту пед. ін-ту в м. Львів (1948): учитель СШ у м. Борщів, дир. СШ у м. Зборів, зав. заоч. відділ. Чортків. пед. уч-ща, викл. Львів. пед. ін-ту (1951–59). Від 1962 – доц. каф. диференц. рівнянь Київ. ун-ту (нині нац. ун-т). 1965 розв'язав задачу Леві-Чівіта щодо наявності хвиль скінченної амплітуди на поверхні важкої рідини. Автор наук. праць.

Г. Возняк.

СТОРОЖУК

Галина Михайлівна (28. 03. 1968, смт Козова) – журналіст, публіцист, менеджер. Чл. НСЖУ (1986). Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1993, нині нац. ун-т). Працювала кор. багатотираж. г. “Комбайнобудівник”, радіогазети “Промінь” ВО “Тернопільський комбайновий завод” (1985–1986); коректор, кор. обл. г. “Вільне життя” (1986–90); кор. обл. г. “Відродження” (1990–94, нині “Свобода”; всі – м. Тернопіль); кер. прес-служби ДПІ Терноп. обл. (1994–96); власкор. г. “Голос України”, всеукр. часопису “Юридичний вісник України” (1996–2002); стажист. апарату прес-служби КМУ, гол. спец., заст. нач. відділу взаємодії зі ЗМІ Департаменту громад. зв'язків МВС України (2002–2007); від 2007 донині – зав. відділу зв'язків із громад. і забезпеч. роботи Всеукр. прес-центру Укр. інформ. агенства (всі – м. Київ).

В. Барна, М. Федечко.

СТОРОЖУК

Григорій (03. 07. 1904, с. Манаїв, нині Зборів. р-ну – 23. 07. 1960, м. Гартфорд, США) – диригент, режисер, художник, громадський діяч. 1920-і: ініціатор буд-ва читальні “Просвіти”, орг-тор хору, драм. гуртка, б-ки в родин. селі. 1928 емігр. до Канади, де поглибив освіту, вчителював у субот. укр. школах, дириг. хорами. 1950 переїхав до США (штати Массачусетс, Коннектикут), працював диригентом, ставив спектаклі. Автор різножанр. картин, зокрема ікони “Св. Володимир Великий”.

П. Медведик, Б. Мельничук.

СТРАТІЙ

Михайло (23. 03. 1918, с. Угриньківці, нині Заліщиц. р-ну – 1969, м. Мельбурн, Австралія) – громадський діяч. Після нім.-рад. війни емігр. на Захід, згодом перебрався до Австралії. Діяльний у громад. житті укр. діаспори в шт. Вікторія. Учасник хору “Чайка” та церк. хору при укр. греко-католич. кафедрі в Мельбурні. Чл. ОУН(з), прихильник Закард. представництва УГВР.

Б. Мельничук.

СТРАТІЙЧУК

Никола (Микола) Дмитрович (16. 12. 1899, с. Пилипче, нині Борщів. р-ну) – вчитель, громадський діяч. Брат *Я. Стратійчука*. Від 1902 – в Канаді (м. Канора, пров. Саскачеван). Закін. учит. курси. Працював учителем, згодом – муніципал. секр.; під час 2-ї світ. війни служив у канад. війську. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

СТРАТІЙЧУК

Яків Дмитрович (04. 03. 1890, с. Пилипче, нині Борщів. р-ну – 19. 08. 1973, м. Канора, пров. Саскачеван, Канада) – громадський діяч. Брат *Н. (М.) Стратійчука*. Від 1902 – в Канаді. Закін. вчит. курс у м. Ріджайн (1915), учителював. Від 1916 – працівник банку в Канорі. Співзасн. (1932) і 10 р. – голова Братства українців-католиків Канади. 15 р. – дир. Саскачеван. допомог. т-ва св. Миколая.

Б. Мельничук.

СТРІЙК

Микола (1896, с. Колодіївка, нині Підволочис. р-ну – 11. 07. 1950, м. Лейдівуд, Канада) – вчитель, громадський діяч. Від 1898 – в Канаді. Після закін. студій бл. 30 р. учителював у пров. Манітоба, принципал школи в Лейдівуді. 1941, 1949 переміг на виборах до провінц. легіслатури. Діяльний в укр. т-вах. Автор спогадів та ін.

Б. Мельничук.

СТРІЛЬБИЦЬКИЙ

Ярослав Теодорович (03. 10. 1900, м. Збараж – 08. 12. 1937, м. Ленінград, нині Санкт-Петербург, РФ) – інженер-конструктор. Навчався в укр. г-зії у м. Тернопіль (до 1914), випускні іспити склав 1921; вищу освіту здобував у м. Львів, згодом – у Вищій тех. акад. у м. Данціг (нині Гданськ, Польща). 1928 переїхав у рад. Україну. На час арешту в листопаді 1933 працював інж.-конструкт. на Харків. турбогенератор. з-ді. Ув'язн. на 3 р.; під час перебування у ВТТ у м. Свободний (нині РФ) отримав ще 5 р. позбавлення волі. Відправл. на Соловки. Розстріляний. Реабіліт. 1989.

П. Гуцал.

СТРІЛЬЧИК

Микола Давидович (Феодосійович); 11. 04. 1895, с. Кривеньке, нині Чортків. р-ну – 19. 11. 1937, м. Київ) – учасник національно-визвольних змагань, педагог, художник-декоратор. Чоловік *С. Стрільчик*. Закін. г-зію у м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну, учит. семінарію у м. Коломия (1914, нині Івано-Фр. обл.). У період ЗУНР воював в УГА. Від 1920 – в Рад. Україні, про-

живав у Києві. малював декорації до фільмів, експон. у Швейцарії. 1933 заарешт., висл. з України на 3 р. 1937 заарешт. у м. Чернігів; звинувач. у шпигунстві. Розстріл. 19. 11. 1937 у Биківнян. лісі під Києвом (спорудж. символ. могила *С. Стрільчиком*). Реабіліт. 20. 06. 1989.

В. Уніят, Є. Гасай.

СТРІЛЬЧИК

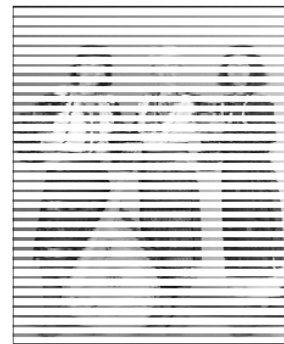
Софія Павлівна (16. 01. 1896, с. Постоївка, нині Гусятин. р-ну – 07. 12. 1937, м. см. невід.) – учасниця національно-визвольних змагань, педагог. Дружина *М. Стрільчика*. Навчалася в учит. семінарії у м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.). 1919 – медсестра в УГА. Від 1920 проживала в Рад. Україні. На час арешту в серп. 1937 працювала в м. Київ вихователкою у дит. садку. Розстріл. у Биківнян. лісі під Києвом. Реабіліт. 1989.

В. Уніят, Є. Гасай.

“СТРІТЕННЯ”

– тріо бандуристок. Утвор. 2008 при Терноп. обл. осередку НСКУ. Учасниці: *Л. Атаманчук, І. Криль, М. Євгенєва*. Делегат 4-го з'їзду кобзарів України (м. Київ, 2009). Відзнаки Всеукр. фестивалів і конкурсів. У репертуарі – стрілець, повстан. пісні, колядки, духовні та пісні сучас. авторів, у т. ч. з Тернопільщини.

І. Дем'янова, М. Євгенєва.

СТРІХОВИЧ

Василь Іванович (28. 12. 1940, с. Вербівка, нині Борщів. р-ну) – режисер, звукорежисер, культурно-мистецький діяч. Засл. діяч мист-в України (1998). Навчався у муз. уч-щі в м. Чернівці (1958–62), Львів. консерваторії (1962–65, нині нац. муз. акад.). Від 1962 – звукореж. Львів. обл. телерадіоком-ту, де запис. на радіо фонограми виступів *Й. Кобзона, Е. П'єхи* та ін. Від 1966 – у Чернів. телерадіокомпанії: звукореж. (1966–68), реж. (1968–95), 1995–2006 – гол. реж. Співпрац. і друж. із *В. Зінкевичем, В. Івасюком, С. Ротару, М. Скориком, Я. Табачником, С. Турчаком, Н. Яремчуком* та ін. У творч. доробку *С.* як звукореж. і реж.: муз. телефільми “Червона рута” (1971), “Співає “Смерічка” (1975), “Мелодії блакитних озер” (1978) та ін.; щомісяч. розваж. програма “Камертон доброго

настрою” (1968–70, 1973–75); всесоюз. програм “Пісня-71”, “Пісня-72”; передачі-портрети про *В. Гнатюка* (1990), *О. Кобилянську*, *М. Івасюка* (1992) та ін.; телепрограми “Зичимо щастя” та “Ви нам писали” (1989–95, ведучий *Н. Яремчук*), здійсн. телеверсії концерт. програм із всеукр. фестивалів (“Червона рута”, 1989; “Доля”, 1993–94; молод. виконавців ім. *Н. Яремчука* (1996), конкурсів ім. *В. Івасюка* (1993–95), творч. вечорів митців.

Л. Щербак.

СТРОНСЬКИЙ

Іван Антонович (25. 07. 1959, с. Костільники, нині Виноградне Заліщиц. р-ну) – літератор, громадський діяч. Грамота Терноп. ОДА (2008). Закін. заоч. СШ (1979). 9-річним унаслідок хвороби втратив слух і мову. Від 15 р. працював у місц. колгоспі, згодом швець-моторист на 3-ді. Проживає в родин. селі, голова тер. орг-ції УТОГ. Чл. рай. літ.-мист. клубу “Дністер” (м. Заліщики). Автор зб. поезій “Таріль соняху” (1993), “Провіяні зерна” (1999), публікацій у рай. та обл. ЗМІ.

Л. Щербак.

СТРУГАНЕЦЬ

Борис Володимирович (24. 07. 1963, м. Тернопіль) – педагог. Канд. пед. н. (1995), доц. (2001). Закін. Терноп. пед. ін-т (1989, нині ТНПУ). Працював учителем фізики у СШ № 16. Від 1990 – викл. Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ). Від 1997 – нач. соц.-гуманіт. відділу, 1998–99 – нач. обл. упр. освіти Терноп. ОДА. Від 1999 – зав. каф. профес. навчання, 2001 – декан індустріал.-пед. ф-ту, 2004 – декан інж.-пед. ф-ту ТНПУ. Автор наук. праць.

І. Дем'янова.

СТРУСІНСЬКИЙ

Іван Миколайович (11. 10. 1940, с. Шумляни, нині Підгаєц. р-ну) – громадсько-культурний діяч. Засл. прац. культури Казахстану. Галуз. нагороди. Від 1957 проживає в м. Балхаш (нині Казахстан). Працював на гірничо-металург. комбінаті. Від 1969 – балетмейстер ансамблю “Балхаські зорі”, нині одночасно – худож. кер. ПК металургів у Балхаші.

П. Гуцал.

СТРУСІВСЬКА ОБЛАСНА КОМУНАЛЬНА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ 1–3 СТУПЕНІВ САНАТОРНА ШКОЛА-ІНТЕРНАТ ДЛЯ ДІТЕЙ ІЗ ЗАХВОРЮВАННЯМ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ

– навчально-лікувальний заклад на Тернопільщині. Засн. 1959 в с. Струсів Тербовлян. р-ну як труд. політех. загальноосвіт. школа-інтернат для сиріт та дітей із малозабезпеч. сімей. Від 1975 – ниніш. назва.

Дир. – *П. Юхимич* (1959–62), *М. Сіренко* (1962–66), *І. Драган* (1966–75), *А. Тиджинський* (1975–76), *І. Ребрин* (1976–95), *В. Кирилук* (від 1995). Серед педагогів у різн. час – бандуристка *Г. Білогуб-Вернигір*, мовознавці *В.* та *О. Мельничайки*, художник, різьбяр *М. Кульчицький*, музикант, громадський діяч *Я. Рутецький*.

І. Дем'янова.

СТРУТИНСЬКИЙ

Роман Йосипович (03. 02. 1949, с. Броварі Буцац. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Івано-Фр. обл. ради. Орден “За заслуги” 3 ступ. (1998). Засл. прац. соціал. сфери України (2004). Галуз. нагороди. Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1977, нині Прикарпат. нац. ун-т). Працював у Надвірнян. рай. агентстві “Союздрук” (1966–73), інструктором, секр. Надвірнян. райвиконкому Івано-Фр. обл. (1973–86), зав. орг. відділу Івано-Фр. облвиконкому (1986–97); 1997–2005 – заст., 1-й заст. голови Івано-Фр. ОДА, згодом – у ТзОВ “Меркурій Холдинг груп” (м. Калущ, Івано-Фр. обл.).

П. Басок.

“СТУДЕНТСЬКА ЛІРА”

– фестиваль-конкурс творчо обдарованої молоді Тернопільського національного економічного університету. Започатк. 1989, провод. щорічно. Орг-тори – адміністрація, департамент

гуманіт. освіти та самореалізації молоді, первин. профспілк. орг-ція студентів ТНЕУ.

Л. Щербак.

“СТУДЕНТСЬКА МУЗА”

– збірник творів молодих літераторів Тернопільщини. Щорічник (вих. від 2003) поезії студентів серед спец. навч. закладів і ВНЗ. Орг-тор вид. – упр. у справах сім’ї та молоді ОДА.

І. Дем’янова.

СТУДЕНТСЬКА СОТНЯ

– добровільна військова частина. Сформов. у м. Тернопіль із учнів держ. укр. г-зії під час польсь.-укр. війни в листопаді 1918. Ініціатор створ. і командант (ком-р) – проф. *І. Галуцинський*. До С. с. належ. 120 юнаків, які відбували заняття з впоряду (військ. муштра) і володіння зброєю. Ст. учні здійснили варт. службу в місті та при магазинах (складах). Згодом із С. с. утвор. курс телефоністів, окремих учнів перевед. до школи підстаршин і книговодів. Військ. вишкіл проводили *Т. Сеньковський* і *С. Чумак*, зав. постачанням – *В. Заплітний*.

В. Окаринський.

СТУЛЬКІВСЬКИЙ

Михайло Андрійович (28. 05. 1958, с. Білокриниця, нині Підгаєць. р-ну) – економіст, краєзнавець. Закін. ТФЕІ (1979, нині ТНЕУ). Працює нач. держ. інспекції з контролю за цінами в Івано-Фр. області. Досліджує історію родин. села, укр.-польс. взаємини. Автор 20 краєзн. розвідок, статей на екон., еколог. та ін. теми в укр. і польс. виданнях.

С. Колодницький.

СТУПКА

Богдан Сильвестрович (27. 08. 1941, смт Куликів, нині Жовків. р-ну Львів. обл.) – актор театру і кіно, режисер, громадський діяч. Нар. арт. України (1980) і СРСР (1991). Держ. премія СРСР (1980), Держ. премія України ім. Т. Шевченка (1992). Ордени “За заслуги” 2-го ступ. (1996), Ярослава Мудрого 5-го ступ., орден Дружби (РФ; обидва – 2006), приз 3-го Римс. міжнар. кінофестив. (2008, Італія). Почес. громадянин м. Київ (2009) Театр. премії. Закін. драм. студію при Львів. укр. драм. театрі ім.

М. Заньковецької (1961, нині нац. театр, де працював до 1978), Київ. ін-т театр. мист-ва (1984, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Від 1978 – актор, від 2001 – худож. кер. Київ. укр. драм. театру ім. І. Франка. 1999–2001 – міністр культури і мист-в України. Не раз

бував у м. Тернопіль, зокрема: на гастролях із трупною заньківчан у червні 1965, вересні 1966; в лютому 2001 – з нагоди ювілею обл. драм. театру; 26. 01. 2003 грав у гастрол. виставі “Лев і Левиця” Київ. Молодого театру; зустрічався з культур. громадськістю міста, дав інтерв’ю для ЗМІ; творчі взаємини з *І. Геретою*, *П. Загребельним*, *М. Коцюлимом*, *І. Пилипцем*, *Б. Ткачиком* та ін.

Л. Щербак.

СТУП’ЯК

Дмитро Михайлович (24. 10. 1964, смт Коропець Монастириск. р-ну – 24. 03. 1985, Афганістан; похов. у Коропці) – учасник війни в Афганістані. Орден Черв. зірки (посмерт.). Працював у колгоспі. Від 1983 – у РА, служив у Афганістані (рядовий, ст. водій). Загинув під час бою, вивос. поран. товариша з-під вогню противника.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

СТУХЛЯК

Данило Бенедиктович (28. 08. 1928, с. Королева-Руська, нині Королева-Польська Краків. воев-ва, Польща – 16. 12. 2005, м. Ланівці) – господарник, громадський діяч. Батько *П. Стухляка*. Орден “Знак пошани” (1977), медалі. Депутат Терноп. обл. ради (1971–98). Засл. прац. с. госп-ва України (1998). Учасник нім.-рад. війни. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1948), Київ. ун-т (1967, нині нац. ун-т). Працював учителем, інспектором Копичинець. РВНО (1948–50, нині Гусятин. р-ну); на парт. роботі; головою Лановець. рай. ради (1971–83); головою правління колгоспу в Ланівцях (1983–98).

Б. Мельничук, М. Федечко.

СТШЕЛЄЦЬКИЙ

Зигмунд-Віктор (Strzelecki Zygmunt Wiktor, 15. 10. 1864, м. Бережани – 12. 11. 1924, м. Львів) – польський військовик. Закін. г-зію у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), військ.-тех. акад. у м. Відень (Австрія). Від 1882 – на службі в австр. армії, полковник (1915). Від листопада 1918 – на службі у Війську Польсь.: під час польсь.-укр. війни – заст. командуючого ген. Т. Розвадовського. Заст. коменданта м. Львів (1919), ком-р 5-ї Польс. дивізії, яка наступала на міста Золочів, Тернопіль. Інспектор Пн. і Пн.-Сх. фронтів, генерал бригади (1920). Від 1921 – у Львові.

С. Ткачов.

СУБЧАК

Йосип Іванович (1893, с. Романівка, нині Теробовлян. р-ну – 17. 11. 1937, урочище Биківня, Київ. обл.) – учасник національно-визвольних змагань, жертва політичних репресій. Закін. почат. школу в родин. селі. Доброволець УГА. Від 1930 проживав у с. Самгородок (нині Сквир. р-ну Київ. обл.). 1937 – заарешт. органи НКВС, розстріляний.

А. Субчак.

СУБЧАК

Ярослав Онуфрійович (13. 08. 1925, с. Романівка, нині Теробовлян. р-ну – 04. 06. 1948, м. Теробовля) – фотограф, громадський діяч. Депутат Терноп. міськ. ради. Учасник нім.-рад. війни. Навчався у Теробовлян. г-зії, фотограф. справи – у родині *Борачків*. Чл. Юнацтва ОУН. Провадив єдиний після 2-ї світ. війни фотосалон у м. Тернопіль. Переїхав до Теробовлі.

А. Субчак.

СУДОВІ ПРОЦЕСИ**ПОЛІТИЧНІ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ**

– резонансні правово-процесуальні дієства у краї 1920–80-і. Окупац. держ. влада не забезпеч. нац. прав українцям, що підіграв. револ. настрої підпіл. формувань УВО, ОУН, Зх.-Укр. револ. орг-ції (ЗУНРО). Влада здійснює репресії і судов. розправи проти учасників політ. акцій. На Тернопільщині 1930–31 – С. п. за

приналеж. до *Пласту* після його заборони (26. 09. 1930) і орг-цію акцій саботажу; в містах Зборів, Почаїв і Тернопіль, у с. Вел. Гаї (нині Терноп. р-ну) пластунів засуд. до 2 міс. арешту або штрафу 3 тис. золотих. Від 1932 укр. рух став радикальним, що відобраз. у розгляді в польс. т. зв. наглому суді справи про вбивство поліціанта В. Затирки зі с. Вікно (нині Гусятин. р-ну). (див. *“Репресії на Тернопільщині”*). Чл. УВО-ОУН П. Голояда, О. Метельського, Я. *Пришляка* засуд. до страти; О. Метельського помилували, бо викрив суду орг-торів, інших – повісили 28. 04. 1932 в м. Тернопіль. У грудні 1933 в м. Кременець розгляд. справу С. Пшеничного та чл. підпіл. Пласту і Юнацтва ОУН. Учасників справи засуд. до ув'язн.: С. *Пшеничного* – на 6 р., І. Шубського – 5 р., *“Данилка”* (можл., П. Данилевича) – на 4 р., Ю. *Козубовського*, П. Львовича, М. *Недзвецького* – на 2,5 р. 1933–34 за принадлеж. до ОУН та участь у сабот. акціях засуд. до ув'язнення 22 активісти (від 8 до 1 р. тюрми). 1934–35 розглян. справу О. Литвина і Є. Костецького про вбивство 3 березня 1934 польс. поліція; обох засуд. до повішення, згодом страту О. Литвиніві замінив. на довічне ув'язнення, Є. Костецькому – на 10 р. тюрми. 1935 відбувся т. зв. *“Процес 24-х”* – чл. Терноп. окруж. ексекутиви ОУН; за поширен. підпіл. вид. і принадлежність до ОУН притяг. до відповідальності 24 активістів, 17 засуд. до багатор. ув'язнення, 7 – звільнено. 1937–37 – Варшав. і Львів. процеси проти Крайов. ОУН – *“Процес С. Бандери і товаришів”* (І. *Малюца*, О. *Пашкевича* та ін). 1937 – суд. розгляд проти радянофілів *“Тернопільський процес 51”*, ув'язн. 36 осіб, 15 – звільн. під поліц. нагляд. 1938 – *“Процес 22-х”*, або В. *Охримовича* і товаришів за орг-цію підпіл. Юнацтва ОУН при т-ві *“Рідна школа”*. За принадлеж. до ОУН засудж. 22 особи, з них – В. *Охримовича* до 8 р. тюрми, 8 учнів г-зії *“Рідна школа”* визн. винними, суворо поперед. й віддали під нагляд батьків. 1941 – *“Процес 59-ти”*, чл. КЕ ОУН на ЗУЗ, на якому засудж. Д. *Клячківський*, Г. *Столяр*. 31 засуд. вивезли у табори м. Омськ (нині РФ), 21 – стратили. 1961–62 Терноп. обл. суд засудив за політ. діяльність групу М. Апостола (5 осіб) і групу Є. Гогуса зі с. Золотники Теробовлян. р-ну до розстрілу, Верх. Суд замінив страту на 5 р. тюрми і 10 р. таборів. 1965–66 заарешт. чл. Терноп. групи шестидесятників І. та О. *Герети*, М. *Литвин*, М. *Чубатий*; Терноп. обл. суд розглядав справу в закрит. режимі, М. Чубатого і І. Герету умовно засуд. відповідно на 4 і 5 р.

У м. Чортків 22. 01. 1973 підпіл. активісти зі с. Росохач Чортків. р-ну вивісили 4 блакитно-жовтих прапори і розклеїли листівки про 54-у річницю *Акту Злуки УНР і ЗУНР*; П. Винничок, А. Кравець, В. Мармус, С. Сапеляк, В. Сеньків, і М. Слободян засуд. до багаторіч. ув'язнення (див. *Національно-визвольний рух на Тернопільщині 1956–91 рр.*).

В. Окаринський.

СУДІОЛ

Гізеля Людвиківна (07. 04. 1916, с. Королівка, нині Борщів. р-ну) – громадська діячка. Від 1923 – в Канаді (м. Вінніпег): працювала в орг-ції скаутів, опікувалася новачками при парафії св. Покрови (1936–54). Діяльна в Укр. католич. юнацтві, від 1947 – в Лізі католич. жінок, займала вибор. пости єпарх. і домініал. засягу; секр. на пров. Манітоба і Саскачеван (1948), голова Манітоб. відділ. (1951–54), заст. голови Всеканад. ліги (1954–56), чл. Ком-ту Українок Канади (1950–60) та ін. Чл. Шкіл. ради Вінніпегу від 3-ї округи Пн. Вінніпегу (1964–71, від 1974), її голова (1978), заст. Виступала за права укр. мови в публ. школах Вінніпегу.

Б. Мельничук.

СУКІННИК

Андрій Григорович (23. 08. 1902, с. Соснівка, нині Шумс. р-ну – 05. 02. 1996, смт Вишнівець Збараз. р-ну) – священник. Протоіерей. Закін. Дерман. духов. уч-ще (1923, нині Рівнен. обл.). Від 1921 – псаломник *Загаєц. монастиря* (нині Шумс. р-ну). 1922 – уставник і регент церк. хору в Дерман. монастирі. Після 1925 – душпастир у селах Борщівка (нині Лановець. р-ну), Залісці (нині Шумс. р-ну) й на Рівненщині. Наприкін. 1940 склав іспит на священ. працю, служив на Проскурівщині (нині Хмельн. обл.). 1944 С. заарешт. органи НКДБ, засуд. на 10 р. ВТТ. Ув'язн. відбував у таборі поблизу м. Омськ; 1954 звільн., прац. обліковцем, пасічником у Краснояр. краї, згодом – священник у Ново-сибір. обл., 1962–71 – у м. Томськ (усі нині – РФ). 1980 поверн. в Україну, служив регентом у Вишнівці. Реабіліт. 1992.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

СУЛИМА

Дмитро (1920, с. Заставче, нині Підгаєць. р-ну – 1995, м. Флорида, США) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Після 2-ї світ. війни емігр. до США (м. Детройт). Співзасн. Гол. ком-ту підгайчан. Автор спогадів та ін. публікацій у періодиці діаспори.

Б. Мельничук.

СУЛЯК

Андрій Гаврилович (бл. 1707, с. Стегниківці, нині Терноп. р-ну – 1734, Черкащина) – співорганізатор антипольського, антифеодального повстання під проводом *Верлана*. Від 1722 – пастух у селах ниніш. Хмельн. обл., де 1,5 р. навчався у приход. школі. Згодом – дяк, домаш. учитель у с. Качківка (нині Ямпіль. р-ну Вінн. обл.), де познайомився з *Верланом*, якому допомагав в орг-ції зброй. повстання 1734. На пн. від м. Умань на Черкащині відділ із 12 осіб під кер-вом С. зіткнувся з польсь. вояками; 9 осіб загинуло; С. захоп. в полон, зазнав тортур у насел. пункті Вірмени (нині не існує); страчений.

о. М. Шаварин.

СУМСЬКА

Наталія В'ячеславівна (22. 04. 1956, с. Катюжанка Вишгород. р-ну Київ. обл.) – актриса. Дружина *А. Хостікоєва*, сестра *О. Сумської*. Нар. арт. України (2000). Орден Миколи Чудотворця (1999). Театр. премія “Київська лектораль” (2000), Нац. премія України ім. Т. Шевченка (2008). Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1977, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Від 1977 – актриса Київ. акад. драм. театру ім. І. Франка. Від 2003 – ведуча передачі “Ключовий момент” на телеканалі “Інтер”. Із театр. компанією “Бенюк і Хостікоєв” приїждж. до м. Тернопіль, де грала у виставах “Моя професія – синьйор з вищого світу” на сцені акад. обл. драм. театру (2003) та “Про людей і мишей” – у ПК “Березіль” (2005); творчі взаємини з *П. Загребельним*, *М. Коцюлимом*, *Я. Мельничуком*.

Л. Шербак.

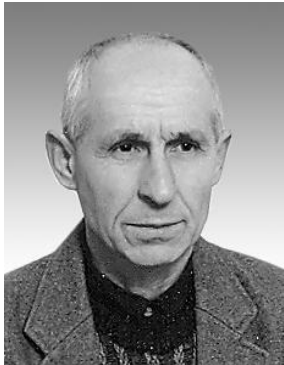
СУМСЬКА

Ольга В'ячеславівна (22. 08. 1966, м. Львів) – актриса театру та кіно. Сестра *Н. Сумської*. Нар. арт. України (2009). Нац. премія ім. Т. Шевченка (1996). Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1987, нині ун-т театру, кіно і телебачення). 1987–2006 – актриса Київ. рос. драм. театру ім. Лесі Українки (нині нац. акад. театр рос. драми). Ведуча телепрограм на каналах “1+1” та “Інтер”. Із театр. компанією “Бенюк і Хостікоєв” приїждж. до м. Тернопіль, де грала у виставі “Моя професія – синьйор з вищого світу” (2003) на сцені акад. обл. драм. театру; 2008 – ведуча бенефісу ексцентрик-балету “*Т.А.Н.Г.о.*” ТНЕУ в ПК “Березіль”.

Л. Шербак.

СУПІНКА

Микола Михайлович (28. 03. 1948, с. Самолусківці Гусятин. р-ну) – економіст, літератор. Закін. Копичинець. технікум бух. обліку (1966,

нині ін-т менеджменту та економіки), Терноп. філіал Київ. ін-ту нар. госп-ва (1973, нині ТНЕУ). Економіст у колгоспі в родин. селі, інспектор Гусятин. рай. відділу держстатистики, рай. відділу соцзабезпечення. 1973–85 – ст. економіст центр. бухгалтерії

Терноп. комбайн. з-ду, 1985–97 – бух. ТНПУ. Автор зб. поезії “Промінь роси” (1995), “Співуча абетка” (2007). Музику на слова С. написали О. Бурміцький, Ю. Кіцила, Р. Стратійчук та ін.

Б. Петраш.

СУРМ'ЯК-КОЗАРЕНКО

Олена Олегівна (13. 08. 1969, м. Підгайці) – громадська діячка, літераторка. Мати Р. Сурм'як. *Літ. премія ім. С. Будного.* Закін. Кременец. пед. уч-ще і Бучац. ін-т менеджменту й аудиту. Працювала у дошкіль. закладах на Дніпропетровщині. Від 1992 – в с. Трибухівці Бучац. р-ну. Пом. голови Бучац. рай. ради, депутат цієї ради 5-го склик., секр. комісії з охор. здоров'я та соц. захисту. Чл. літ. об'єдн. при ТОО НСПУ. Автор кн. “Наодинці з собою”, “Цвіт акації” (2006), “Сон яблуневої ночі” (2008). Багатоліт. кер. літ. об'єдн. Центру дит. та юнац. творчості “Сузір'я” (м. Бучач); за її сприяння й допомоги вийшли більше 20 кн. молод. авторів Бучаччини. 10 р. – ведуча передачі “Струни серця” рай. радіомовлення.

Б. Мельничук.

СУРМ'ЯК

Роксолана Зеновійвна (25. 07. 1990, м. Дніпропетровськ) – літераторка. Дочка О. Сурм'як-Козаренко. Від 1992 – в с. Трибухівці Бучац. р-ну. Чл. літ. об'єдн. при ТОО НСПУ. Дипломант обл. літ. конкурсу “Голос серця”, лауреат всеукр. конкурсу дит. творчості “Зелена плане-

та” в номін. “Авторська поезія”, переможець міжнар. фестив.-конкурсу дит. творчості “Чарівна книжка”, міжнар. конкурсу укр.-канад. Фонду ім. Калнишевського та всеукр. конкурсу творч. робіт “Вчитель – моє покликання”. Закін. у м. Бучач: г-зію (2006) та

муз. школу, навчається на ф-ті іноз. мов ТНПУ і правн. ф-ті Відкр. міжнар. ун-ту “Україна” (м. Тернопіль). 2005 репрезент. творчість укр. дітей у галузі літ-ри на святкув. Дня Незалежності України в Канаді. Авторка кн. поезій “В кетягах калини”, “Словом вмита душа”, “Зі мною”; віршів у ЗМІ.

Б. Мельничук.

СУС

Микола Ілярович (01. 03. 1944, с. Тростянець Бережан. р-ну) – церковний діяч. Закін. Одес. духов. семінарію (1975). Священик у с. Токи Підволочис. р-ну, від 1980 – настоятель церкви св. Трійці в с. Дзвинячка Борщів р-ну, де побуд. капличку (2006). Збирає етнограф. та ін. культур.-мистец. цінності, передає їх у фонди Бережан. краєзн. музею та ТОКМ. Автор статей.

Н. Голод.

СУШКО

Роман (псевда – “Кіндрат”, “Сич”; 1894, с. Ремєнів, нині Кам'ян.-Бузьк. р-ну Львів. обл. – 14. 01. 1944, м. Львів) –

військово-політичний діяч. У м. Львів навчався у г-зії та ун-ті (правник). Чл. Пласту. Доброволець у *Легіоні УСС*; у сотні *Д. Вітовського* – ком-р чоти, від 1915 – сотник. Учасник боїв на Тернопільщині, відзнач. побл. г. *Лисоня*. Від 1918 – у корпусі *С. Коновальця* (ком-р 1-ї сотні, 1-го піхот. курення). Від 14. 12. 1918 – полковник *Армії УНР*, 1919–20 – ком-р 16-ї стріл. бригади. Співорг-тор із *Ю. Тютюнником* 2-го Зимов.

походу (1921). 1927–30 – Крайов. командат УВО у м. Варшава (Польща). Студіював військ. справу в США. Співініц, створ. Укр. Центр. Ком-ту ОУН, від 1940 – Крайов. провідник ОУН на західноукр. землях. 1941 переїхав до м. Львів. Не раз перебував на Тернопільщині, налагоджуючи мережу УВО та ОУН.

Б. Мельничук.

СФРАГІСТИКА

– спеціальна історична дисципліна, що вивчає печатки як історичні джерела, виготовлення і правові норми застосування печаток. Започатк. – М. Гейнекцій 1709, Й. Гейманне дав їй грец. назву “С.”. Печатки довго заміняли підпис, тому застосов. різні засоби для запобігання підроб-

ки; виготовляли зі свинцю, золота, срібла, бронзи, олова, воску та сургучу. Укр. С. мала нац. стиль – восьмикутна печатка, майже невід. в ін. державах. Найдавн. княжа печатка, що зберег. до наших днів, – срібна, позолоч., зі зображ. з одного боку Ісуса Христа, з ін. – Архангела Михаїла, який убиває змія. Серед знайдених на тер. Терноп. обл. – найдавніші княжі вислі печатки поч. 18 ст. (Борщів. р-н). На гетьман. печатках зображували “лицаря-козака з мушкетом”. С. Баторій 1576 впровадив печатку, де “козак, який тримає на плечі мушкет; на голові в нього скривлена висока кучма, а при боці пороховий ріг”, використ. до 1764. Від 1766 на Малоросії використ. печатку Петра I, що складалась із гербів окремих земель: Київ. (сріб. ангел. на золот. полі), Переяслав. (срібна вежа на черв. полі), Стародубс. (зелен. дуб на черв. полі), Сіверс. (золота стіна в черв. полі) та Чернігів. (одноголов. орел на голуб. полі). УЦР 22. 03. 1918 затвердила малу і вел. печатки укр. держави. На них вміщено на центр. полі тризуб, оточен. рослин. орнаментом. Держ. пе-

чатка за Гетьманату мала на центр. полі традиц. зображення “козака-лицаря” з держ. тризубом угорі та доквіл. написом “Українська Держава”. 1925 постанова радян. уряду визначила зміст держ. печатки: в центрі герб УРСР і докільний напис, що свідчив про належність печатки. Такими печатками користувались вищі, центр. та місц. уряд. установи, решта – безгербов. печатками. Нині в Україні держ. печатки орг-цій і установ виготовляють за певними стандартами, що збіднює істор. традицію.

С. Ткачов.

СЦЕНОГРАФІЯ

– театральнo-декораційний живопис. Вид образотв. мист-ва, пов’язан. із худож. оформленням театр. дій. Осн. елементи С. – декорації, костюми, світло, бутафорія, реквізит. Залежить від мист. смаків автора і стилю епохи, змісту драм. твору, тех. можливостей сцени. Сучас. С. нерідко ігнорує натур. зображ. обстановки і використ. геометр. форми, буд. конструкції, елементи кубізму та футуризму. Серед відомих художників, які оформ. вистави у Терноп. обл. муз.-драм. театрі (нині акад. обл. драм. театр) – С. Данилишин, Г. Лоїк, К. Сікорський, М. Стецюра, О. Шатківський, В. Якубовський.

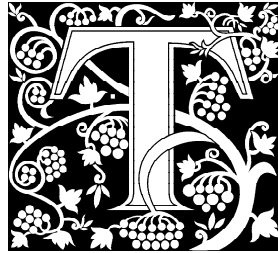
І. Дуда.

СЯМРО

Уляна Зеновійвна (10. 04. 1970, с. Вовчківці, нині Зборів. р-ну) – лікар. Галузеві нагороди. Закін. лікувал. ін-т Терноп. мед. ін-ту (1994 нині ТДМУ). Працювала лікарем-інтерном (1994–98), лікарем-отоларингологом (1998–2000), від 2000 донині – зав. приймально-діагностич. відділ. Терноп. обл. комун. клін. лікарні.

В. Залецький.

ТАЛАБАН

Віктор Васильович (16. 01. 1952, м. Кременець) – журналіст, публіцист, редактор. Чл. НСЖУ (1981). Сріб. медаль ім. А. Беккера 2-го ступ. (Німеччина) та ін. Канд. у м. сп. (самбо, парашут. спорт). Закін. Київ. ун-т (1977, нині нац. ун-т). Від 1977 – випуск., заст. відп. ред. г. “Радянська Україна”, 1980 – кор., ст. кор. відділу листів і мас. роботи г. “Прапор комунізму”, 1990 – ред. відділу права й моралі, відп. секр. г. “Профспілкова газета”. Від квітня 1992 – на роботі в апараті НСЖУ, згодом ген. дир. Міжнар. інформ. агенства “Київ-ІРМА-прес”, шеф-ред. часопису НСЖУ “Журналіст України”, ред. г. “Магістраль” (м. Київ).

Б. Мельничук.

ТАЛАЛАЄВСЬКИЙ

Матвій Аронович (28. 12. 1908, с. Мохначка, нині Попільнян. р-ну Житомир. обл. – 22. 09. 1978, м. Київ) – письменник. Закін. Київ. ін-т профосвіти. Ордени Вітчиз. війни 1-го ступ., Черв. зірки, медалі СРСР. Чл. СПУ (1934). Автор числ. зб. поезій, п'єс. Перебував на Тернопільщині як прац. ред. г. Пд.-Зх. фронту “Красная Армия” (поїзд-друкарня у м. Тернопіль).

Є. Гасай, Б. Мельничук.

ТАЛАНЧУК

Петро Михайлович (01. 07. 1938, с. Городище-Косівське, нині Володар. р-ну Київ. обл.) – вчений у галузі технічних та гуманітарних наук, педагог, громадський діяч. Д-р тех. н., проф., дійс. чл. АПН України, засл. діяч н. і т. України. Депутат ВР СРСР (1989–91). Ордени, медалі. Навчався у військ.-мор. політ. уч-щі в м. Ленін-

град (нині Санкт-Петербург, РФ). Закін. політех. ін-т у м. Київ (1965, нині нац. тех. ун-т “Київський політехнічний інститут”), 1973–85 – проректор, 1987–92 – ректор, нині – почес. ректор цього ВНЗ. 1992–94 – міністр освіти України. 1994–98 – дир.

НДІ “Спектр” при Київ. політех. ін-ті. Ініціатор створ. (1998), президент Відкрит. міжнар. ун-ту розвитку людини “Україна” (ВМУРол “Україна”, 1999) у м. Київ. Автор понад 350 наук. праць, у т. ч. 11 монографій, 50 винаходів, статей у фах. виданнях. Не раз побував у м. Тернопіль, зокрема, як канд. у Президенти України у червні 1994 в ТІНГ (нині ТНЕУ) зустрічався з науковцями та освітянами міста; в липні 2004 мав зустріч із представниками ОДА.

Л. Щербак.

ТАЛАШКО

Володимир Дмитрович (06. 03. 1946, с. Грабове Волин. обл.) – актор. Засл. арт. УРСР (1979), Нар. арт. України (2002). Чл. Нац. спілки кінематографістів України. Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1972, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Працював у Донец. муз.-драм. театрі ім. Артема. Від 1979 – актор Київ. кіностудії ім. О. Довженка. Нині викл. Київ. театр. ін-ту, кер. Фонду Л. Бикова, президент Всеукр. Благод. фонду працівників кінемист-ва. Зіграв у понад 50 худож. фільмах, зокрема: Цветаєв (“Як гартувалася сталь”), Сергій Скворцов (“В бій ідуть одні старики”), Нед Ленд (“Капітан Немо”), Басаргін (“Народжені революцією”), Орест (“Таємниці святого Юра”) та ін. Неодноразово перебував на Тернопільщині, зокрема 1999 зустрічався із глядачами у всіх райцентрах області та м. Тернопіль.

О. Доля, В. Уніят.

“ТА.Н.ГО”

– танцювальний колектив, ексцентрик-балет у м. Тернопіль. Створ. 1991 в ТАНГ (нині ТНЕУ). Від 1992 – народний. Кер. – Л. Гриневич. Галуз. і профспілк. нагороди. Учасник і дипломант фестивалів “Червона рута” (1991), “Пісенний вернісаж” (1998–99), “Слов’янський базар” (1999), “Тернопільська весна” (2000), “Пісенні Медобори” (2005), “Мистецькі барви”

(2006), 5-го всеукр. фестив. аматор. мист-ва (2007) та ін., концертів і святк. дійств у Тернополі; співпрац. із *Н. Бучинською*, *Л. Чермаком* та ін. Виступи в Україні й за кордоном.

Л. Щербак.

ТАНЧАК

Петро (1880, с. Синьків, нині с. Богданівка Заліщиц. р-ну – 13. 12. 1935, околиця Синьків, пров. Манітоба, Канада) – підприємець, громадський діяч. Від 1889 – у Канаді (Синьків, згодом – Роза). Тут провадив крамницю і пошту, заклав перший в околі телефон. Із дружиною – співорг-тори читальні (1907) та жін. т-ва, фундатори церкви св. Трійці (1911), засн. Укр. нар. дому (1919). Почес. чл. т-ва “Взаємна поміч”, чл. і дир. Ін-ту П. Могили, діяльний в ін. громад. орг-ціях укр. діаспори. Трагічно загинув.

Б. Мельничук.

ТАНЧАКОВСЬКИЙ

Осип Олександрович (02. 08. 1887, с. Дунаїв, нині Перемишлян. р-ну Львів. обл. – 27. 11. 1919, м. Вінниця) – правник, громадський діяч. Дитячі роки минули в с. Озерна, нині Зборів. р-ну. Навчався в г-зії у м. Бережани, Львів. ун-ті. В студент. роки – співзасн. т-ва “Сокіл”, діяльний у “Просвіті”. Працював нотаріусом у м. Підгайці. Під час 1-ї світ. війни воював у австр. армії на фронті. Співорг-тор “*Листопад. зриву*” в Підгайцях. Признач. комісаром Підгаєц. повіту. Від червня 1919 – поручник в УГА, з якою перейшов у Вел. Україну. Помер від тифу.

П. Гуцал.

ТАНЧИК

Мирослав Борисович (02. 08. 1985, смт Товсте Заліщиц. р-ну) – спортсмен (футбол). Брат *В. Солов'я*. М. сп. міжнар. класу (2009). Чемпіон України з футзалу (2005). Закін. Тербовлян. комун. спец. школу-інтернат для дітей із пониж. слухом. Від 2003 профес. займ. спортом в “Інваспорті”. Чл. збір. команди України з футболу (від 2005), яка здобула золоту медаль на літній 21-й Дефлімпій. олімпіаді (2009, м. Тайпей, о. Тайвань, Китай).

О. Юзчишин.

ТАРАБІЙ

Михайло Васильович (01. 02. 1946, с. Ізки Міжгір. р-ну Закарп. обл.) – педагог, культурно-освітній діяч, гос-

подарник, літератор. Козац. орден “Віра”. Закін. Дрогобич. пед. ін-т (1970, нині пед. ун-т, Львів. обл.). Працював дир. Копичинец. муз. школи (1973–98, Гусятин. р-ну), диригентом і худ. кер. Нар. акад. хор. капели Копичинец. центру культури і дозвілля (1973–78); міськ. головою Копичинців (1998–2003); заст. голови правління агрофірми “Нічлава” (с. Коцюбинці Гусятин. р-ну, 2003–08). Чл. Всеукр. спілки “Літературний форум”. Співзасн. Гусятин. козац. полку ім. *С. Наливайка*, хорунжий. Автор зб. поезій “Журавлині ключі” (2005), “Високий перевал” (2006), “Розвіяні вітром” (2007), “Джерела душі” (2008), “Шовкова косиця” (2009; усі – Т.). Літ. тв. опубл. у ж. “*Літературний Тернопіль*”, обл. та всеукр. ЗМІ.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ТАРАС

Марія Андріївна (17. 01. 1959, с. Нетерпинці Зборів. р-ну) – економіст, страховик, науковець, меценат. Галуз. нагороди. Закін. ТФЕІ (1980, нині ТНЕУ). Від 1980 – інспектор Терноп. обл. упр. Держстраху, інспектор, ст. інспектор, експерт міськ. відділення Держстраху у м. Тернопіль; 1993 – нач. Терноп. міськ. дирекції, заст. дир. Терноп. обл. дирекції нац. страх. компанії “Оранта”; згодом – дир. Терноп. обл. дирекції Нац. страх. компанії “Оранта”. Разом із тим від 2004 – викл. у Терноп. філії Міжнарод. ун-ту “Україна”.

В. Барна.

ТАРАС

Михайло Кіндратович (07. 06. 1924, с. Переволока, нині Бучац. р-ну – 20. 02. 2010, м. Тернопіль) – учасник національно-визвольних змагань. Батько *В. Тараса*. Чл. ОУН (від 1942), Всеукр. об'єдн. ветеранів, Братства ОУН-УПА. Заст. голови Галиц. братства вояків 1-ї Укр. дивізії, Укр. Нац. Армії. Голова осередку Нар. руху в Тернополі. Від 1944 – в дивізії “*Галичина*”; пройшов вишкіл у містах Нойгаммер і Лявенбург. У Словаччині потрапив у більшовиць. полон; звільнений. 1947 повернувся у родин.

село. Створ. кравец. майстерні у Переволоці та в м. Бучач. Від 1961 працював закрійником у ательє “Ромашка” в Тернополі.

О. Івахів, Б. Мельничук.

ТАРАСОВ

Віктор Степанович (02. 06. 1938, с. Фрунзе Іванів. р-ну Херсон. обл.) – полковник міліції. Галуз. нагороди. Закін. Сімферопол. автодорож. технікум (1958). Працював у м. Тернопіль: інспектор. дорож. міліції (1958–65), нач. міськ. ДАІ (1965–72), нач. обл. служби ДАІ (1972–94).

Б. Мельничук, М. Федечко.

ТАРАСЮК

Василь (1884, с. Свидова, нині Чортків. р-ну – 26. 11. 1963, м. Вінніпег, Канада) – громадський діяч. Від 1910 – у Канаді (Вінніпег), де заклав і провадив шевс. майстерню; чл.-засн. т-ва “Взаємна поміч”, діяльний у т-ві “Боян”, Укр. нар. домі, де орг-тор і кер. молодіж. струн. оркестру. Активіст ін. громад. орг-цій укр. діаспори.

Б. Мельничук.

ТАРАШЕВСЬКИЙ

Сергій Олександрович (04. 12. 1970, м. Тернопіль) – підприємець, меценат, громадський діяч. Депутат Терноп. міськ. (2006) та обл. (від 2009) рад. “Людина року” в м. Тернопіль (2001). Лауреат Всеукр. програми “Лідери регіонів” у Терноп. обл. (2002). Почес. чл. Спілки ветеранів Афганістану (Борщів. р-ну). Закін. Львів. зоовет. ін-т (1992, нині нац.

ун-т ветеринар. медицини та біотехнологій). Працював ветсанітаром у колгоспі “Грабовецький” (1992–93, Терноп. р-ну), ветлікарем у ПТ “Майя” (1993–96, Пустомитів. р-ну Львів. обл.). Від 1996 – співзасн., дир., голова правління (2000) СМП “Ровекс” (м. Тернопіль). Від 2009 – 1-й заст. голови Терноп. обл. ради. Діяльний у партії “Батьківщина” та Блоці *Ю. Тимошенко* (2006–07). Засн. обл. громад. орг-цій “За справедливу Батьківщину” (2007) і “Тернопільські законодавчі ініціативи” (2008). Чл. партії “Єдиний Центр”, голова її ТОО (2008).

В. Левницький.

ТАРДІВ

Михайло Семенович (28. 07. 1892, с. Гуляй-поле, нині Гуляйпід. р-ну Запоріж. обл. – 31. 10.

1948, м. Київ) – російський письменник. Орден, медалі СРСР. Чл. СПУ (1934). Працював у ред. газет, дир. РАГАУ, Держлітвидаву. Автор зб. оповідань, повістей і романів. Перебував на Тернопільщині з групою письменників у червні 1941 як прац. ред. г. Пд.-Зх. фронту “Красная Армия” (поїзд-друкарня у м. Тернопіль) і ред. фронт. радіомовлення.

С. Гасай, Б. Мельничук.

ТАРКОВСЬКИЙ

Андрій Арсенович (04. 04. 1932, с. Завраж’є Юр’євц. р-ну Іванов. обл., нині РФ – 29. 12. 1986, м. Париж, Франція) – кінорежисер, драматург. Закін. Всесоюз. держ. ін-т кінемаграфії (1960, м. Москва, нині РФ). Зняв х/ф “Іванове дитинство” (1961), “Андрій Рубльов” (1967), “Соляріс” (1972), “Дзеркало” (1975), “Сталкер” (1980) та ін. Влітку 1961 група кінемаграфістів під кер-вом Т. перебувала у м. Заліщики під час зйомок епізодів к/ф “Іванове дитинство” на р. Дністер.

В. Барна, Л. Щербак.

ТАРКОВСЬКИЙ

Віктор Володимирович (10. 09. 1958, с. Ольгівка Щорськ., нині Криничан. р-ну Дніпроп. обл.) – господарник, громадський діяч. Кількараз. депутат Зборів. рай. ради. Від 1972 – у с. Жолоби Кременец. р-ну. Закін. Бучац. радгосп-технікум (1977, нині аграр. коледж), Львів. с.-г. ін-т (1982, нині нац. аграр. ун-т). Працював у с. госп-ві на різних посадах.

Від 1988 – у с. Цебрів Зборів. р-ну, де голова правл. колгоспу “Зоря”, голова селян. спілки, дир. ПАП “Зоря” – одного з кращих у районі (до 2006). Від 2006 – голова Зборів. рай. ради.

В. Залецький, Б. Мельничук.

ТАРНІВСЬКА-КОСОВИЧ

Марія-Ярослава (1921, с. Мухавка, нині Чортків. р-ну) – літераторка. Серед. освіту здобула у м. Львів, де опублік. вірші в місц. журналах. Перед 2-ю світ. війною емігр. до США. Авторка зб. поезій “Горстка променів” (США), ін. публікацій у ж. “Київ”, г. “Свобода”, часописах США.

В. Барна.

ТАРНАВСЬКИЙ

Богдан Терентійович (13. 04. 1924, м. Чортків – 14. 11. 1994, с. Стемфорд, похов. у м. Темптонбург, США) – педагог, редактор, громадський діяч. Навчався в г-зії у родин. місті. Від 1943 – у дивізії “Галичина”. Від 1948 – у Вел. Британії, 1951 емігр. у США. Закін. університет. студії, секр. і дир. фонду укр. студентів при Гарвард. дослід. центрі, дир. Укр. ін-ту. 1983 висвят. у сан діякона. Від 1987 – гол. ред. спарх. двотижневика “Сіях”. Автор статей у періодиці.

П. Гуцал.

ТАРНАВСЬКИЙ

Василь (1897, с. Мушкатівка, нині Борщів. р-ну – 24. 01. 1934, м. Борщів) – громадський діяч. Навчався в укр. г-зії у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Вояк *Легіону УСС*. Полонен. у польс. концтаборі в Тухолі. Після втечі до Німеччини повернувся в Галичину. Від 1926 – орг-тор-урядовець філії т-ва “Просвіта”, працівник Повіт. союзу кооператив у м. Борщів; діяльний в ін. укр. громад. орг-ціях.

П. Довгошия.

ТАРНОВИЧ

Юліан Стефанович (псевд. – Бескид; 02. 01. 1903, с. Розстайне, Лемківщина, нині Польща – 28. 09. 1977, м. Торонто, Канада) – літератор, журналіст, редактор, історик, громадський діяч. Закін. г-зію в м. Сянок (нині Польща), Львів. ун-т. 1934–39 – засн. і ред. г. “Наш лемко”; орг-тор і провідник укр. період. видань у містах Львів і Краків (Польща). Ув’язн. у концтаборі Береза Картузька. Від 1941 – у м. Львів: ред. і вид. часописів, тижневиків. В 1940-х – засн. укр. часописів у містах Прага (Чехія), Відень (Австрія), Мюнхен і Регенсбург (Німеччина). 1945 родина Т. пересел. у м-ко, нині смт Козова. Емігр. до Німеччини, згодом у Канаду. Діяльний в укр. громад. орг-ціях, т-вах лемків Канади. Автор кн. “Історичні пам’ятки в Західних Карпатах”, “Мова століть – на Лемківщині в переказах”, “Ілюстрована історія Лемківщини” та ін. На Тернопільщині проводили заходи пам’яті Т. в смт Козова (1988) і в м. Тернопіль (1998).

Б. Мельничук, А. Сенік.

ТАРНОВСЬКОГО МИКОЛИ ЛІТЕРАТУРНО-МЕМОРІАЛЬНА МУЗЕЙНА КІМНАТА

– музейний заклад у с. Коцюбинці Гусятинського району. Засн. 1985. Дир. – Г. Юрчишин. Підпорядк. відділу культури і туризму РДА. На пл. 25 м² розташ. 230 експонатів, зокрема різні вид. творів, фотодокумен. хроніка його життя, особисті речі.

О. Гофман, Б. Мельничук.

ТАСЕНКЕВИЧ

Лідія Олексіївна (19. 02. 1948, м. Кременець) – вчена у галузі природознавства. Д-р біол. н. (2006). Чл. НТШ, Укр. ботан. т-ва, експерт Всесвіт. фонду природи. Закін. ТДП (1972, нині ТНПУ). Працювала у Львів. відділенні Ін-ту ботаники АН УРСР (1975–91): м. н. с., н. с., ст. н. с.; Ін-ті екології Карпат НАН України (1991–94): ст. н. с. Від 1994 донині – пров. н. с. Держ. природознав. музею НАН України. Вивчає рослинний світ Карпат. Чл. редколегії ж. “Nature Conservation” (м. Краків, Польща). Автор більше 100 наук. і наук.-метод. праць.

Г. Чернихівський, Д. Чернихівський.

ТАТАРИН

Богдан Павлович (10. 04. 1943, с. Плесківці Зборів. р-ну) – науковець. Галуз. нагороди. Канд. техн. н. (1979), доц. (1980). Закін. Куйбишев.-Тольят. політех. ін-т (1970, нині РФ). Викл., від 1986 – доц., від 1991 – зав. каф. технології обладнання Терноп. політех. ін-ту (нині ТНТУ). Автор понад 70 наук. праць, бл. 30 навч.-метод. розробок, 5 винаходів.

Г. Чернихівський.

ТАТАРИНИ

– брати, підприємці. **Андрій Михайлович** (09. 10. 1973, с. Слобідка Козів. р-ну). Закін. Львів. політех. ін-т (1995, нині нац. ун-т “Львівська по-

літехніка”), навчається в ТНЕУ. Працював у Козів. податк. інспекції. Займається різьбою по дереву. **Тарас Михайлович** (26. 07. 1978, с. Слобідка). Закін. ТАНГ (2000, нині ТНЕУ). Працював у Терноп. РДА (2000). 2000 з братом відкрили у родин. селі цех із вироб-ва столяр. виробів (двері, вікна, альтанки, меблі та ін.). Жертводавці на спорудж. каплички у селі, буд-во патріарш. собору в м. Київ.

Г. Івахів, Я. Пархомчук.

ТАТАРИНСЬКИЙ

Іван (1890, с. Іванівка, нині Підволочис. р-ну – 1941, м. см. невід.) – релігійний діяч. Закін. Терноп. укр. г-зію, богослов. студії в м. Львів. 1927 рукопоклад. у сан священника. Від 1932 – душпастир на парафії в с. Гаї-Дітковецькі, нині Бродів. р-ну Львів. обл. Перебував під наглядом органів НКВС, 1941 заарешт. і страчений.

о. М. Шаварин.

ТАТАРИНЦЕВ

Олександр Іванович (27. 11. 1944, м. Херсон) – музикант, педагог, громадський діяч. Засл. діяч

мист-в України (2008). Закін. муз. уч-ще в м. Миколаїв (1963) та Львів. консерваторію (1971, нині нац. муз. акад.). У Терноп. муз. уч-щі: заст. дир. з навч. роботи, водночас – викл. скрипки (1971–80), кер. відділу струн. інструментів (1980–2002; з перерв.), викл. струн.

смичок. інструментів (від 2003); співорг-тор та учасник інструм. тріо (1972), концертмейстер камер. оркестру під кер-вом Б. Дунця. Підгот. бл. 80 музикантів серед них – І. Пилатюк.

В. Хім'як.

ТАТЛЯН

Жан Арутюнович (жовтень 1943, м. Салоніки, Греція) – співак. Від 1961 – соліст Держ. джазу Вірменії. Згодом працював у Ленконцерті, створив свій оркестр. У березні 1968 гастролював на Тернопільщині, написав і виконав пісню “Весняний Тернопіль” (сл. П. Перебийноса). 1971 емігр. до Франції. Працював у м. Лас-Вегас (США). 1991 поверн. у Ленінград; концертує у РФ і за кордоном. Чл. журі “Слов’янського базару” в м. Вітебськ (нині Білорусь).

Б. Мельничук, С. Ткачов, Л. Щербак.

ТВАРДОВСЬКИЙ

Олександр Трифонович (08 (21). 06. 1910, с. Загор’є, нині Починків. р-ну Смолен. обл., РФ – 18. 12. 1971, дач. с-ще побли. Красноі Пахри Москов. обл., похов. у м. Москва, нині РФ) – російський поет, громадський діяч. Держ. премії СРСР (1941, 1946, 1947, 1971), Ленін. премія (1961), 3 ордени Леніна, ін. нагороди СРСР. Гол. ред. ж. “Новый мир” (1950–54, 1958–70). Автор поем, віршів, оповідань, нарисів, публіцист. тв. Перекл. тв. І. Франка, Т. Шевченка; товаришував із М. Бажаном, А. Малишком, М. Рильським та ін. укр. письменниками. Наприк. червня 1941 перебував на Тернопільщині, співпрацюючи з ред. г. Київ. військ. округу “Красная Армия”, поїзд-друкарня якої розташ. біля м. Тернопіль. Тут працював над поемою “Іван Гвоздєв на фронті”, на її основі написав поему “Василий Тєркін”.

С. Гасай, Б. Мельничук.

ТВАРДОВСЬКИЙ

Самуель (Twardowski Samuel; бл. 1600, м. н. і см. невід. – 1660) – польський поет і хроніст. Автор поеми “Громадянська війна з козаками, татарами і Московією, пізніше шведами і угорцями” (1660), де описав *Збараз. облогу 1649* і *Берестець. битву 1951*. С. Величко використав цю працю як джерело при написанні літопису.

С. Ткачов.

ТВЕРДОХЛІБ

Віктор Васильович (25. 09. 1965, с. Більче-Золоте Борщів. р-ну) – лікар, науковець. Канд. мед. н. (1992), доц. (1998). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1988, нині ТДМУ). Працював м. н. с. каф. шпитал. хірургії (1989–91); асист. каф. з курсу урології (1992); від 2000 – зав. курсу урології каф. хірургії з урологією, анестезіологією та малоінвазив. ендоскоп. технологіями ТДМУ. Голова асоц. урологів Терноп. обл. Автор і співавт. більше 50 наук.-практ. праць, 3-х рац. пропозицій, 4-х патентів на винаходи.

В. Залецький, Б. Мельничук.

ТВЕРДОХЛІБ

Іван (псевдо “Гордієнко”); 1915, м. Бережани – 01. 08. 1945, побли. с. Лісники Бережан. р-ну) –

учасник національно-визвольних змагань. Закін. г-зію. Служив у польс. армії. Від 1943 – в УПА, чл. штабу воєн. округи “Лисоня”, нач. відділу розвідки (ст. булавний). Курінний Чортків. куреня, який рейдував уздовж р. Дністер. Від 15. 04. 1945 – хорунжий. Загинув у засідці.

І. Олещук.

ТВОРКО

Михайло Стефанович (24. 08. 1940, м. Сент-Дені, Франція) – вчений-мікробіолог. Канд. мед. н. (1968), доц. (1971). Закін. Терноп. мед. ін-т (1965, нині ТДМУ). 1968–71 асист., від 1971 – доц. каф. мікробіології, 1971–86 – декан підготовч. відділення, 1990–98 – декан мед. ф-ту, від 1998 – доц. ТДМУ. Автор і співавт. бл. 80 наук. і навч.-метод. праць, у т. ч. 3 підручників із мікробіології.

І. Дем'янова.

“ТВІЙ ВІБІР”

– газета захисту інтересів громадян. Вих. регулярно, від 2007, 4 рази на місяць. Засн. (2001) Терноп. обл. ком-т СПУ. Видавець – ТОВ “Медіа-холдинг СПУ” (м. Київ). Ред. – В. Солтис. Наклад (2007–09) – 5000–7000 прим.

Б. Мельничук.

“ТЕАТР НА СТОЛІ”

– ігровий журнал для дітей. Вих. у м. Тернопіль від 2006 укр. і рос. мовами раз на 2 місяці. Засн. – О. Танасійчук. Шеф.-ред. – І. Тріль. Ред. – Л. Дячук. Видавці: видавн.-інформац. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 7170 прим.

Б. Мельничук.

ТЕАТРИ ДРАМАТИЧНІ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– творчі колективи краю (аматорські та професійні), які здійснювали й здійснюють сценічні вистави. 18 – поч. 19 ст. у палацах, замках поміщиків та вельмож діяли т. зв. “масткові театри” з обладнаними залами, сценою, оркестром, хором із обдаров. панщизнян. селян та освічених диригентів; на Тернопільщині, зокрема у м-ках Золотий Потік (нині смт Буцац.), Вишнівець (нині смт Збараз. р-нів). Аматор. драм. гуртки в Галичині, в т. ч. на Тернопільщині, функціон.

при г-зіях (зокрема, від 1849 – в м. Тернопіль), до 1939 – при т-вах “Руська бесіда”, “Прогресс”, “Молода Громада”, Союзі українців у Тернополі й ін. насел. пунктах краю. Театр. життя краю пов’язане з приїздами профес. театру т-ва “Руська бесіда” (м. Львів): реж. О. Бачинський (червень 1865), реж. М. Кропивницький (квітень–травень 1875 – гастролі в містах Тернопіль, Заліщики; поч. липня – в м. Борщів, с. Улашківці, нині Чортків. р-ну), реж. М. Садовський (1905 в містах Тернопіль, Заліщики, Скалат, нині Підволочис. р-ну, Чортків, м-ку Товсте, нині смт Заліщиц. р-ну; 1906, травень 1919 – у Тернополі, навесні того ж року – в ін. насел. пунктах краю) та ін. 1915 *Леся Курбас* організував колектив “Тернопільські театральні вечори”; від осені 1918 до весни 1919 в Тернополі діяв “Український театр” під кер-вом М. Бенцаля; 1920-і Б. Сарамата створ. у Тернополі мандрівну театр. трупку, що сприяло орг-ції аматор. театрів у селах Терноп. пов.; на становл. театр. мист-ва у краї вплив. Театр ім. І. Тобілевича (1928–32, м. Станіслав, нині Івано-Франківськ) та укр. пересув. профес. театр “Заграва” (1932–38). 1932–39 в Тернополі працював кооп. театр під кер. П. Карабіневича, від 1939 – Терноп. укр. драм. театр ім. І. Франка, від червня 1945 – Терноп. обл. укр. муз.-драм. театр ім. Т. Г. Шевченка, нині – акад. обл. драм. театр ім. Т. Г. Шевченка. Від кін. 1940-х аматор. театр. колективи – при міськ., рай. і сільс. буд. та палацах культури, клубах, навч. закладах, підпр-вах (вистави, участь у театраліз. дійствах та святк. заходах). Від 1987 в Тернополі – фестиваль нар. аматор. театрів області “Тернопільські театральні вечори” на приз ім. *Леся Курбаса*, від 1999 – Всеукр. фестиваль молоді режисури “Тернопільські театральні вечори. Дебют”.

Л. Щербак.

ТЕЙСЕЙР

Вавринець (Teisseyre Wawrzyniec; 10. 08. 1860, м. Краків, Польща – 02. 04. 1939, м. Львів) – польський вчений у галузі геології. Д-р філософії (1885). Чл.-кор. Польс. АН (1935). Закін. г-зію у м. Тернопіль, навчавсь у Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. До 1877 працював асист. у Ягеллон. ун-ті (м. Краків). За завданням Фізикограф. Комісії Польс. АН здійснив наук. дослідження на теренах Поділля, де з’ясував питання стратиграфії та умов формування міоцен. відкладів (зокрема Поділ. Товтр). Від 1891 – доц. каф. палеонтології Львів. ун-ту. Після 1-ї світ. війни – вице-дир. Держ. геолог. ін-ту в м. Варшава (Польща). Від 1925 – проф., 1935 – проф.

титулярний у Львів. "Політехніці". Від 1920 – чл.-кор. Польс. АН. Автор більше 80 наук. праць.

М. Сивий.

ТЕЛЕВ'ЯК

Марія Степанівна (монаше ім'я – Єремія; 21. 10. 1922, м. Тернопіль) – монахиня. Закін. у родин. місті укр. приват. г-зію "Рідна школа" (1939), курси підготовки вчителів мол. класів (під час окупації). Клас. кер. і вчитель у с. Городище (нині Козів. р-ну). 1942 вступила в монастир сестер Службениць у м. Кристинопіль (нині м. Червоноград Львів. обл.), від 1943 – монахиня. 1944 вивез. на примус. роботи в Чехію, згодом до Німеччини. Після війни поверн. до Тернополя; від 1945 – контролер у міськ. торг. відділі, 1947 – обліковець протез. цеху. 1951 – гол. бух. міськ. ради. Від 1952 навч. заочно у Київ. ун-ті (нині нац. ун-т); 1960 за вказівкою КДБ виключ. з ун-ту, згодом дозволили скласти держ. іспити. 1961–77 – викл. нім. й англ. мов у Терноп. кооп. технікумі. Водночас служила в катакомб. УГКЦ, підтрим. зв'язки з монахинями. Від часу легалізації УГКЦ навчала релігії в школах у м. Тернопіль, селах Ступки, Домаморич, Плотича, Довжанка Терноп. р-ну.

Б. Головин.

ТЕЛЕВ'ЯК

Петро Максимович (1920, с. Капустинці, нині Збараз. р-ну) – громадський діяч. Діяльний в "Просвіті" та ін. т-вах. Від 1941– чл. ОУН. 10. 07. 1941 вступив до Укр. рев. армії (УРА), де пройшов військ. вишкіл. Після розпуску УРА 3 р. виконував завдання провідників ОУН. Від 1944 – на Заході, 1947 – в Англії (м. Лондон), учасник просвіт. роботи укр. діаспори, орг-тор гуртків худож. самодіяльності. Автор кн.-спогадів "Від своєї долі не втечеш" (Лондон, 2000), публікацій у періодиці. 1992, 1994 приїжджав в Україну, зокрема на Збаражчину.

Б. Мельничук, А. Сенник.

ТЕЛІГА

Олена Іванівна (21. 07. 1907, м. Петербург, за ін. дан. 08. 09. 1906, с-ще Іллінськ, нині Тіхвін. р-ну Ленінград. обл., РФ – 21. 02. 1942, урочище Бабин Яр поблиш. м. Київ) – поетка, громадсько-політична діячка. Від 1917 – в м. Київ, де навча-

лася у г-зії Дучинської, згодом у труд. школі. 1923 переїхала до м. Тарнув (Польща), 1924 – у м. Подебради (Чехословаччина). Від 1925 студіювала в Укр. пед. ін-ті в м. Прага. 1929–39 учителювала в укр. школі у м. Варшава (Польща), друк. вірші та ст. у закордон.

вид. і "Літературно-Науковому Віснику" у м. Львів (від кін. 1920-х). Чл. ОУН (1932), діяльна в Культ. референтурі Проводу, автор програм. та ідеолог. творів. У серпні 1936 з чоловіком М. Телігою і *Д. Донцовим* відпочивала у м. Заліщики; зберігся будинок, де вона проживала. 1939–41 – в м. Краків (Польща), де очол. мист. т-во "Зарево". Влітку 1941 нелегал. переїхала до Львова, з похідн. групами ОУН – у м. Київ, де – орг-тор і голова Спілки укр. письменників, засн. та ред. літ.-мист. додатку до г. "Українське Слово" – "Літаври". За відмову співпрац. з окупац. нім. владою 07. 02. 1942 Т. заарешт. гестапо; розстріляна. Автор 4 зб. поезій, 3 – вид. посмертно.

В. Олійник, А. Сенник, Б. Уніят.

ТЕЛІЖИН

Йосиф (10. 12. 1899, с. Іванків, нині Борщів. р-ну – 18. 02. 1968, м. Брентфорд, Канада) – релігійний діяч. Закін. г-зію в м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.) та Богослов. акад. у м. Львів. Під час 1-ї світ. війни – доброволець УГА. 1930 рукопоклад. у сан священника УГКЦ, служив у Львів. архієпархії. Від 1949 – в Канаді, душпастир парафії св. Івана Хрестителя в Брентфорді. Автор теолог. праць, спогадів.

Б. Мельничук.

ТЕЛШЕВСЬКИЙ

Костянтин Гнатович (28. 08. 1851, с. Славна, нині Зборів. р-ну – 21. 04. 1913, м. Бучач) – правник, громадський діяч. Навчався у м. Львів у г-зії і на правн. ф-ті ун-ту. Нотар у м-ку Турка на Львівщині, віце-маршалок повіт. ради. 1889 обраний послом *Галиц. сейму*; секр. Руськ. (Укр.) клубу. Від 1891 – посол рейхсрату в м. Відень (Австрія) від сейму. 1897 припинив політ. діяльність. Переїхав у Бучач, де працював нотарем.

П. Гуцал.

ТЕЛШЦУК

Денис Микитович (04. 09. 1885, с. Завалів, нині Підгаєц. р-ну – 28. 01. 1952, ст. Потьма Зубо-

полян. р-ну, Мордовія, нині РФ) – громадський і релігійний діяч, педагог. Навчався в г-зії у м. Березжани (серед педагогів – *Б. Ленкий*). Закін. Львів. духов. акад.; 1911 рукопоклад. у сан священника; душпастир у с. Отиневичі, нині Жидачів. р-ну Львів. обл. (до 1920).

1918–19 – капелан в УГА. Від 1921 – священник у селах Залип'я і Потік (нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл.); учитель релігії нар. школи. За патріот. проповіді, ведення церк. звітів укр. мовою перебував під наглядом польс. влади; заарешт. 1919, 1922, 1937. Від 1941 – голова повіт. управи в м. Рогатин; виступав на захист укр. населення від неправом. дій нім. влади, за що ув'язнен. в Терноп. тюрмі. 13. 01. 1945 за звинувач. в укр. націоналізмі Т. заарешт. органи НКДБ, засуд. на 10 р. ув'язн.; покарання відбував у Мордов. таборях. Автор ст. у періодиці.

Н. Волинець, Я. Мазурак, Г. Телішук.

ТЕМНИЦЬКА

Ростислава Вігольдівна (05. 03. 1890, с. Стратин, нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл. – 26. 12. 1968, м. Філадельфія, США) – співачка (сопрано), музикант, педагог. Дружина *В. Темницького*. Від 1892 проживала у с. Коцюбинці (нині Гусятин. р-ну), від 1918 – в м-ку Скала-над-Збручем (нині смт Скала-Подільська Борщів. р-ну), згодом до 1928 – в с. Устя-Зелене (нині Монастирис. р-ну). Навчалася в дівоч. ін-ті у м. Перемисьль (нині Пшемисль, Польща), вчит. семінарії у м. Чернівці, консерваторії у м. Відень (1909–10, Австрія). 1914 склала іспит гри на ф-но в *С. Людкевича*. Концертувала, викл. філії Муз. ін-ту в м. Стрий (нині Львів. обл.), потім – у м. Львів. Від 1944 – в містах Криниця (Польща), Бертесгаден та Фельдафіз (обидва – Німеччина). 1952 емігр. до США; проф. в Укр. муз. ін-ті у Філадельфії.

П. Гуцал.

ТЕМНИЦЬКИЙ

Микола (крипт.: М. Т.; 1847, с. Хлопівка, нині Гусятин. р-ну – 10. 08. 1921, с. Устя-Зелене, нині Монастирис. р-ну) – громадсько-політичний діяч, священник, публіцист. Батько *В. і О. Темницьких*. Закін. г-зію в м. Тернопіль, Львів. духов. семінарію (1876). 1876–77 – локал. адмі-

ністратор парафій на Львівщині, 1879–86 – пом. пароха в м-ку, нині м. Хоростків, 1886 – парох у с. Шидлівці (обидва нині – Гусятин. р-ну), від 1906 – священник в Усті-Зеленому. Як довголіт. чл. “Повітового Виділу” опікув. буд-вом доріг, утриманням бурси, допомагав студент. молоді. Спів-орг-тор читалень, громад. і кооп. спілок, братств тверезості. 1900-і організ. транспортув. укр. рев. ліг-ри через р. Збруч у Наддніпрян. Україну. Автор публікацій у г. “Батьківщина”, співпрац. із ред. львів. г. “Зеркало”, “Свобода”, “Діло”.

Б. Мельничук, Б. Ревера.

ТЕМПЕРА

(італ. tempera) 1). Фарби для живопису, в яких сполучною речовиною є натуральні (з води та яєчного жовтка) або штучні (водяний розчин клею з олією) емульсії. 2). Твори, виконані цими фарбами. Т. відома з часів Стародав. Єгипту; була поширеною в середньовічному станковому живописі. Іконописці писали Т. на заґрунтованих дошках, потім їх покривали олійним лаком. Колір і тон Т. стійкіші до зовн. впливів, ніж колір і тон фарб олійного живопису. Живописом Т. займаються тернопільські худ. *С. Мамчур, Д. Стецько, П. Шпорчук* та ін.

Шпорчук П. “Студентка”. 1976, картон, темпера.

Г. Денєга.

ТЕОДОРОВИЧ

Ніна Євгенівна (1926, с. Вел. Фільварки, нині Плоске, Кременец. р-ну – 1949, с. Смига, нині смт Дубнів. р-ну Рівнен. обл.) – учасниця національно-визвольних змагань. 1943 – вишкіл в УЧХ підпілля ОУН. 1944–46 – зв'язкова-інформатор надрай. служби безпеки і зв'язку ОУН (СБіЗ). 1946–49 систематиз. й узагалн. інформацію про підпіл. боротьбу ОУН і УПА, друкарка в СБіЗ. Застрелилась у криївці, яку викрив підрозділ МДБ.

М. Баканчук.

ТЕПЛИЙ

Андрій Михайлович (17. 11. 1953, с. Ралівка Самбір. р-ну Львів. обл.) – тренер, педагог.

Відмінник освіти України (2003). Почес. прац. фізич. культури і спорту України (2006). Навчався в Київ. спортінтернаті (1968–71), закін. ТДП (1975, нині ТНПУ). Працював тренером у Самбір. ДЮСШ (1975–76). Від 1986 – в Терноп. філіалі Львів.

політех. ін-ту (нині ТНТУ): голова спортклубу, ст. лаборант, викл., ст. викл., зав. каф. (від 2001) фізич. виховання. Автор наук.-метод. праць, публікацій у ЗМІ.

В. Левицький.

“ТЕР-БАУ-ГПС”

– спільне українсько-німецьке підприємство у м. Тернопіль. Утвор. 2003. Дир. – В. Кузяк. Виробляє та реалізує сухі буд. суміші, тощо; його фахівці виконують ремонт. й оздоблюв. роботи. В місті функціон. одноймен. фірм. магазин підпр-ва. Підпр-во сприяло реставрації Збараз. замку і палацу в смт Вишнівець Збараз. р-ну, спорудж. Духов. центру ім. *Данила Галицького*, ремонту в Катедр. соборі (обидва – Тернопіль) та ін.

І. Дем'янова.

“ТЕРЕБОВЛЯНИЦІНА”

– книга-посібник із географії. Вид. 2004; автор-упоряд. – Г. Береза. У посібнику подано фізико-географ. та соц.-економ. характеристику р-ну, відомості про відомих людей краю, пам'ятки історії, арх-ри і природи. Наклад – 3 тис. прим.

А. Сенник.

ТЕРЕХОВИЧ

Влодзімеж (Terechowicz Włodzimirz, 26. 04. 1933, м. Кременець) – польський художник (графік). Навчався в Худож. ін-ті у м. Гданськ (1956–59), Акад. мист-в у м. Варшава (1959–62, обидва – Польща). Співпрац. із вид-вами Польщі.

С. Ткачов.

ТЕРЕШОНОК

Валентин Степанович (04. 05. 1952, м. Нікополь Дніпроп. обл.) – інженер. Галуз. нагороди. Закін. Дніпроп. гірн. ін-т (1975). Працював мол. спеціалістом Терноп. спецкар'єру (1975–77), ст. інж. тресту Терноп. облміжкол-

госпшляхбуду (1977–87), держ. інспектором, нач. інспекції тер. управління Держгірпромнагляду по Терноп. обл. (1987–2004). Від 2004 – донині – гол. держ. гірничотехніч. інспектор Держ. ком-ту Держгірпромнагляду України. Автор. наук.-практ. праць у фах. виданнях.

В. Баран.

ТЕРЕЦЬУК

Володимир Михайлович (01. 06. 1944, с. Семиківці Теребовлян. р-ну – 13. 03. 2005,

м. Чортків) – музикант, педагог, релігійний діяч. Медаль А. Макаренка (1990), нагороди від Патріарха Константиноп. і Папи Римського. Відмінник нар. освіти УРСР (1977), освіти України. Закін. Чортків. пед. уч-ще (1964), Рівнен. пед. ін-т (1971, нині гуманітар. ун-т), Чернів. ун-т (1987, нині нац. ун-т). У м. Чортків: учитель музики ЗОШ № 1 (1963–66), викл. (1966–85), зав. відділом (1983–85), заст. дир. (1985–97) пед. уч-ща; ректор дяків.-регент. школи (1992–2005). Автор дух. творів, хор. аранжувань.

Б. Петраш, М. Терещук.

ТЕРЛІЦЬКИЙ

Остап Степанович (псевд. – Іван Заневич, В. Кістка, В. Мак, Михалко, Патсон, Остафій Туземний; 05 (17). 02. 1850, с. Назірна, нині Коломий. р-ну Івано-Фр. обл. – 22. 07 (04. 08). 1902, м. Львів) – літературознавець, публіцист, правник, громадський діяч. Д-р права (1899). Чл. істор.-філос. секції НТШ (1899). Закін. Львів. (1872) і Віден. (1883, Австрія) ун-ти. 1874–77 очолював віден. студ. орг-цію “Січ”. Співкер. нової радикал. течії *народовців*, прихильник *М. Драгоманова*; співзасн. і провід. діяч РУРП (1890). Від 1895 – адвокат у Львові. Автор праць “Галицько-руський нарід і галицько-руські народовці” (1874), “Лихва на Буко-

вині” (1878), “Літературні стремління галицьких русинів від р. 1772–1872” (ч. 1–2; 1894, 1895), статей. Перебував на Тернопільщині, зокрема 1880-і – в с. Вікно (нині Гусятин. р-ну) у *В. Федоровича*, опрацював архів його родини; підготував до друку зб. афоризмів і працю “Організм соціальний” *І. Федоровича*.

П. Гуцал, Б. Пиндус.

ТЕРЛЮК

Петро Іванович (09. 02. 1935, с. Вівся, нині Козів. р-ну – 18. 11. 2003, смт Козова, похов.

у родин. селі) – літератор. Від 8 р. – інвалід 1-ї групи. Знання з історії, літератури, філології здобув самотужки. Від 2001 – в Денисів. геріатр. центрі реабілітації людей похил. віку. Автор проз. тв. “Галичина” (в 3-х тт.), “Завлузька січ”, зб. віршів “У краю Галицькому” (ненадрук.). У рад. період деякі рукописи вилучено. Нині частина його рукопис. спадщини – у приват. осіб та в *Денисів. краєзн. музеї*.

Б. Савак.

“ТЕРНОВЕ ПОЛЕ”

– ансамбль української пісні. Діяв від грудня 1989 до червня 2002. Засн. при Терноп. обл. ме-

тод. центрі нар. творчості. Співорг-тор – *М. Франків.* Кер. – *І. Виспінський*. Від 1991 виступав у містах України, на міжнар. фестивалях у Німеччині, Канаді, Словаччині, Польщі; учасник творч. звіту майстрів мист-в Тернопільщини у м. Київ (1999, 2001). У репертуарі – укр. нар., лемків., стрілец., повстан. й автор. пісні, колядки, щедрівки та ін. вокал.-інструм. твори.

І. Дем’янова.

ТЕРНОВИЙ

Михайло Семенович (20. 11. 1948, м. Кременець – 16. 01. 2005, там само) – художник, май-

стер сакрального мистецтва. У м. Тернопіль: працював і навчався у обл. худож. фонді (1967), працював у гарнізон. Буд. офіцерів (1968). Від 1972 – у Кременці: художник, зав. худож. майстерні. Прац. у галузях станк. і монумент. живопису та іконопису; техніки:

оля, акварель, темпера, графіка. Роботи – пейзажі Кременця та його околиць, портрети, натюрморти, жанр. картини. Здійсн. розписи храмів на Кременеччині, Волині, Донеччині, Запоріжжі, Львівщині, Рівненщині, Хмельниччині. Учасник всеукр. та міжнар. худож. виставок; персон. – 2003 у Кременці. Роботи Т. зберіг. у Польс. нац. худож. галереї (м. Краків), музеях і приват. колекціях у родин. місті, в Україні, Білорусі, Вел. Британії, Казахстані, Канаді, РФ та ін. країнах.

Л. Шербак.

“ТЕРНО-КОРС”

– архітектурно-будівельна науково-проектно-виробнича корпорація з комплексної організації та регенерації середовища. Започатк. 1944 як “Тернопільський облпроект” та ін-т “Діпроцивільпромбуд”. Від 01. 09. 1995 – ниніш. назва. Багатопроф. і структуриз. орг-ція, виконує функції Галицько-Волин. центру Укр. Акад. арх-ри та Терноп. тер. відділ. Акад. буд. України, головна територ. проектна орг-ція системи Мінрегіонбуду України з житл.-цивіл. буд-ва. Почес. президент АБ НПВ корпорації “Терно-КОРС” – *М. Білик*.

Б. Мельничук, М. Федечко.

“ТЕРНОПІЛЛЯ ПРАВОСЛÁВНЕ”

– журнал. Видання Терноп.-Кременец. єпархії УПЦ. Започат. 2008 як спецвипуск г. “Соломія”. Гол. ред. – архієпископ *Сергій*. Ред. – ієрей А. Кінашевський.

Б. Мельничук.

“ТЕРНОПІЛЬ”

– баскетбольний клуб у м. Тернопіль. Створ. у ТАНГ (нині ТНЕУ). 2-е місце на чем-ті України серед команд вищої ліги, 6-е місце на Всеукр. літ. спорт. іграх (2003). Президент – І. Комендант, тренер – І. Білоус.

Б. Мельничук.

“ТЕРНОПІЛЬ”

– гірський клуб, громадська організація у м. Тернопіль. Засн. 2004 як добровіл. об’єдн. громадян. Співпрац. з Федерацією альпінізму та скелелазіння України. Об’єднує бл. 40 чл. Голова клубу – Ю. Павкін. Серед заходів (2004–09): сходження на гір. вершини Кавказу (Пд. Домбай, Джан-Туган), Альп (Монблан), Татр (Польща), Тянь-Шаню (пік Хан-Тенгри, 7010 м), Карпат, Криму; участь у болдрінг. фестивалі на Кубок Польщі (м. Люблін) та ін.; змагання зі скелелазіння на Кубки Полісся (м. Вінниця) та Львова, Кубок Перемоги (м. Чернівці), чем-ти Тернополя, Карпат та ін. Збуд. штуч. скельн. тренажер у спорт. комплексі “Ватра” (нагорода “Золота зачіпка”, 2007).

Л. Щербак.

“ТЕРНОПІЛЬ: ПОГЛЯД КРИЗЬ СТОЛІТТЯ”

– збірник, спогадів, статей та інших краєзнавчих матеріалів. Вид. 1992 в м. Тернопіль ред.-видав. відділ упр. преси. До зб. (підзагол. “Історія міста очима емігрантів”) увійшли матеріали, опубл. у кн. “Шляхами Золото-го Поділля. Тернопільщина” (3 т., Нью-Йорк–Париж–Сідней–Торонто, 1983), Б. Остап’юка “Давній Тернопіль” (Маямі–Торонто, 1984) та ін. вид. діаспори. Ред.-упоряд. – Б. Мельничук і Б. Про-ник. Наклад вид. – 7 тис. прим.

Б. Мельничук, А. Сеник.

“ТЕРНОПІЛЬ-АВТО”

– відкрите акціонерне товариство, підприємство з надання послуг із ремонту транспортних засобів населення. 1975 здано в експлуатацію станцію тех. обслугов. автомобілів. Ген. дир. – Я. Гнатюк. Структур. підрозділи: гол. підпр-во у м. Тернопіль, Чортків., Борщів., Бережан., Вишневець. (Збараз. р-ну), Кременец. СТО, Підгаєц., дільниця. Осн. постачальники – дис-трибу’ют. компанії корпорації “УкрАВТО”.

С. Пономаренко.

“ТЕРНОПІЛЬ-БІЗНЕС”

– регіональний діловий тижневик. Засн. 2000 гол. упр. економіки Терноп. ОДА. Гол. ред. – Г. Макух (2000–01), чл. редколегії – В. Баца, Д. Бобесюк, О. Мельничук. Темат. стор. “Тиж-день”, “Троші влади”, “Час місцевий” та ін. На-клад – 10 тис. прим.

А. Сеник.

“ТЕРНОПІЛЬ-ІНФОРМ”

– газета. Вих. липень 2005–06 раз на місяць. Співзасн. ПП “Алекс і С” та Терноп. обл. громад. орг-ція “Футбольний клуб “Нива”; прези-дент – О. Садовський. Гол. ред.: О. Камінський, О. Кенс, Є. Стахов. Наклад – 10 тис. прим.

А. Сеник.

“ТЕРНОПІЛЬ ТЕЛЕКОМ”

– газета. Засн. – Терноп. дирекція ВАТ “Укр-телеком”. Вих. 2002–06. Гол. ред. – О. Гадамсь-кий (2002–06). Осн. рубрики: “Алло, це наші таланти”, “Телефон у моєму житті”, “Персо-налії”. Наклад – 3 тис. прим.

А. Сеник.

“ТЕРНОПІЛЬБУД”

– відкрите акціонерне товариство. Засн. 2001 в м. Тернопіль на базі ТОВ “Тернопільбуд ЛТД”. Гол. ген. підрядник у Терноп. регіоні – здійсн. буд-во об’єктів житла, охорони здоров’я, освіти, побут. обслугов., комун. госп-ва, транспорту, пром. підпр-в, культ. споруд та ін. об’єктів ви-роб. і невироб. признач. Охоплює 17 структур. підрозділів. Середньоріч. обсяг буд-ва житла – 38–45 тис. кв. м із комплексом соц. сфери.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА**ДИТЯЧА МУЗИЧНА ШКОЛА № 1**

– початковий навчальний мистецький заклад у м. Тернопіль. Утвор. 1929 як *Укр. муз. ін-т ім. М. Лисенка* (при Муз. т-ві ім. М. Лисенка

в Тернополі) за сприяння В. Барвінсько-го, В. Безко-ровайного та С. Людкевича. Дир. – І. Крих (1928–39). Ве-ли класи: ф-но –

І. Крих, скрип-ки – Ю. Крих, віолончелі – В. Безкоровайний, вокалу – С. Коренець. Від 1939 – укр. дит. муз. 7-річ. школа (дир. Ю. Крих), від 1944 – Тер-ноп. муз. школа; дир. – І. Чубатий, А. Шапіро, І. Каравацький, І. Костенко; Я. Яцишин (1966–86), Б. Чарнош (1986–89), І. Чижишин (1989–2001); від 2001 – Н. Семчишин. Вихованці шко-ли – майже 6 тис. випускників із 16 муз. спеці-альностей, серед них, Б. Антків, О. та С. Бо-лотні, О. Герета, І. Небесний, І. Поклад, О. Ра-піта, О. та Я. Рівняк, Р. та Я. Теленки. Діють класи-музеї В. Барвінського, В. Безкоровайного, І. Любчак-Крих; встановл. мемор. таблицю Р. та

Я. Теленкам (2004). Про історію і сьогодення школи див. кн. "Поміж минулим і майбутнім" (2009).

Л. Щербак.

"ТЕРНОПІЛЬСЬКА ЗОРІНКА"

– міжнародний хоровий фестиваль духовної музики. Започат. у м. Тернопіль 28–30. 10. 2005 до 25-річчя з часу засн. хору "Зоринка" (від 2002 – нар. хор. капела; кер. *І. Доскоц*). Відбув. під егідою Терноп. ОДА та міськ. ради. Запрош. кращ. хор. колективи України та хори з-за кордону.

О. Маруняк, Я. Павлів.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА КЛАСИЧНА ГІМНАЗІЯ

– середній загальноосвітній заклад у м. Тернопіль. Засн. 24. 08. 1997. Дир. – *В. Тригуба* (від 2003). Переможець міськ. конкурсу "Менеджер освіти" (2003), призер освіт. номінації "Школа року" (2004), "Школа-турист" (2004). 2004: підписано угоду про співпрацю з г-зією № 1 м. Тарнув (Польща). 2008: Т. к. г. офіц. статус учасника н.м. програми "Школи: партнери майбутнього". При г-зіі діють: наук. об'єдн. "Dosceno digcimus" ("Навчаючись вчимося", від 2004), гуртки: драм. ("Барвінок"), журналістики (вих. г. "Solve", від 1997), хор. співу, краєзн., військ.-патріот., спорт. клас (футбол). Викладають хореографію, культуру спілкування, етику, краєзнавство, основи наук. досліджень.

Д. Дембіцький.

"ТЕРНОПІЛЬСЬКА М'БЛЕВА ФАБРИКА"

– закрите акціонерне товариство, підприємство з виготовлення меблів. Від 1990 ниніш. назва т-ва, відтоді ж голова правління – *М. Бородюк*. Нагороди міжнар. виставок. 1998 відкрито мебл. магазин "Українська кухня" в м. Аман (Йорданія), де реаліз. тільки вироби ф-ки. ЗАТ – 1-е серед мебл. підпр-в України реалізує вироби в араб. країни.

І. Дем'янова.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ЛІГИ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК

– громадсько-політичне угруповання. Створ. 1997 в м. Тернопіль. Чл. – жінки старш. покоління, учасниці нац.-визв. змагань, молодь. 1-а голова обл. орг-ції – *Н. Гришко*, від 2001 – *Г. Шаварин*. Напрямки діяльності: робота зі шкіл. і студент. молоддю, збір матеріалів про участь жінок у нац.-визв. русі в Україні, відзнач. пам'ят. дат, вид. мемуар. літ-ри, гуманіт. допомога самотнім та літнім громадянам, депутат. праця в рай. і обл. радах. Співпрацює з КУН та ін. об'єдн. нац.-патріот. спрямування.

Г. Шаварин.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ТОВАРИСТВА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

– складова частина цієї всеукраїнської добровільної гуманітарної організації. На Тернопільщині Т-во діє від 1944. Тут уперше орган. пункт громад. харчування для дітей сиріт та інвалідів війни. Зареєст. ТОО – 1997. Нині в структурі Т-ва – обл., міс., 17 район. і 1443 первин. орг-цій. Функціонують 5 мед.-соціал. центрів, 8 мед.-соціал. кімнат, лікарня ЧХ (див. *Червоного Хреста лікарня*), 5 палат ЧХ. Очолов. орг-цію *А. Поліщук*, *Л. Захарчук*, від лютого 2007 – *О. Бригадир*. ТОО об'єднує 180 тис. чл., на обслугов. мед. служби (96 мед. і молод. сестер ЧХ і понад 400 волонтерів) – понад 12 тис. осіб. У м. Ланівці та ін. рай. центрах функціонує укр.-нім. медико-соціал. центр для безкошт. обслуговування людей похил. віку, відкрито пункти з надання першої допомоги в селах, де нема ФАП. Служби ЧХ допомагають за зверненнями громадян розшукувати могили загиблих військовослужбовців та зниклих родичів. Орг-ція спільно з ОДА щорічно проводить змагання юних інспекторів дорож. руху.

І. Дем'янова, А. Сеник.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

– структурний підрозділ цього творчого об'єднання, науково-дослідницьке угруповання краєзнавців Тернопільщини. Створ. 1991 у м. Тернопіль з ініціативи колективу ТОКМ. Засн. і голова – засл. прац. культури України *В. Лавренюк*; від 2008 голова – *С. Костюк*. Діють рай. осередки у містах Борщів, Заліщики, Кременець, Тербовля, Шумськ та у с. Денисів Козів. р-ну. У ТОО – понад 70 чл. Звання "Почесний краєзнавець України" – *І. Герета*, *А. Малевич*, *П. Медведик*, *Б. Мельничук*, *В. Уніят*, *Б. Хаварівський*, *В. Хома*, *О. Черемшинський*, *Г. Яворський*. Краєзнавці Тернопільщини вивчають, дослідж., популяриз. історію, природ. особливості регіону, нар. традиції, культ.-мист. надбання тощо (див. *Краєзнавство на Тернопільщині. Книги з історії населених пунктів Тернопільщини*).

І. Дем'янова.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОКРУГА (ЦИРКУЛ)

– адміністративно-територіальна одиниця часів австро-угорського панування у Східній Галичині. Утвор. 1774 внаслідок *поділів Речі Посполитої*. До Терноп. округи належ. землі Збараз., Скалат., Тербовлян. і Терноп. повітів. 1809–15 унаслі-

док приєднання Галиц. Поділля до Росії Т. о. разом із Заліщиц. округою утвор. *Терноп. край*.

Б. Пиндус.

“ТЕРНОПІЛЬСЬКА ПРАВДА”

– інформаційний сайт. Засн. у червні 2009 в м. Тернопіль; інтернет-видання про найцікавіші й найважл. події Тернопільщини.

Б. Мельничук, М. Федечко.

“ТЕРНОПІЛЬСЬКА ФІШКА”

– газета. Вих. у м. Тернопіль від 02. 12. 2009, укр. мовою раз на тиждень. Засн. – І. Козар. Ред. – І. Бойчук. Наклад (2009) – 4000 прим.

Б. Мельничук.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ХУДОЖНЯ ШКОЛА

– початковий навчальний заклад спеціалізованої мистецької освіти. Утвор. у м. Тернопіль в жовтні 1974; 1-й дир. – Г. Кузьменко, нині *Є. Чопик*; викл. – *С. Бутковська, М. Дмитрух, І. Зілінко, О. Зілінко, Т. Удіна, Ф. Шадрін*. 1-й набір – 55 учнів, 2009 – 190 учнів віком 9–15 р. Учні вивчають рисунок, живопис, композицію, скульптуру,

історію образотв. мист-ва, комп'ют. графіку та хореографію. Творчі роботи вихованців експон. на числен. виставках, конкурсах, фестивалях в Україні та за її межами. Школа виховала понад 900 обдаров. дітей, чимало з яких відомі художники, арх-ри, дизайнери, мистецтвознавці.

Б. Мельничук.

“ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ БРАТСТВО”

– заснували тернопільські міщани 1570, на основі “Шпитальної фундації” *кн. Острозького* при церкві Різдва Христового. Збудувало для шпиталу приміщення і утрим. сиротинець, який вели сестри Службениці.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ВІЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ

УЧІЛИЩЕ № 4 ім. МИХАЙЛА ПАРАЩУКА

– навчальний заклад у м. Тернопіль. Утвор. 26 серпня 1969 Чернів. міжобл. упр. профтехосвіти як МПТУ № 21; 1979 переймен. на МСПТУ, від 1990 – вище проф., від 2003 – ниніш. назва. Навч. база уч-ща 1969: 6 кабінетів та одна навч.-виробн. майстерня; 1-й набір – 120 учнів і 21 інж.-пед. працівників; нині – 3-поверх. навч. корпус із аудиторіями, обладн. сучас. технікою, комп'ютерами, б-кою (книжк. фонд – 36411 прим.), їдальня, вироб. майстерні, 2 гур-

тожитки. Щорічно навч. понад 1100 учнів за 15 робітн. професіями. 2000 на базі уч-ща створ. р е г і о н .

центр модул. проф. навчання. Дир.: В. Березюк, А. Александров, А. Даниленко, М. Кріль, від 1998 – *Р. Півторак*. Пед. колектив – 12 відмінників освіти України, 18 викл. вищої і 5 – 1-ї категорій, 14 ст. викл. і викл.-методистів, 53 майстри вироб. навчання. В уч-щі діють: 8 кол. худож. самодіяльності (понад 220 учнів), із них 4 – нар. худож. (хор, ансамбль нар. музики “Галицький розмай”, поет. театр “Терноцвіт”, ВІА “Юність”), театр фольклор. укр. танцю “*Неопалима купина*” (від 2008 – народний, балетмейстер *В. Починок*) – останні 5 р. займають 1-і місця серед навч. закладів проф.-тех. освіти; козац. полк ім. *М. Кривоноса* (співорг-тори Всеукр. фест. козац. пісні “*Байда*”); спорт. секції (переможці Всеукр. змагань – *П. Кардаш, І. Боднар, О. Некраш* (сріб. призер Всеукр. турнірів “Орлятко-2004, 2005”), *І. Колодій* (чл. зб. України з хокею), *А. Олексів* (греко-рим. б-ба), *О. Нечистий* (гир. спорт); літ.-мист. клуб “У світі прекрасного”, лекторій “Люби і знай свій рідний край”. Провод. темат. вечори з циклу “Державні та національні символи України”; вечори, присвяч. видат. держ. діячам України, укр. письменникам; уроки Мужності й Патріотизму (до дня створ. УПА); уроки-діалоги за участю ветеранів 2-ї світ. війни; Дні пам'яті полеглих за незалежність України та ін.

Г. Івахів.

ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ КРАЙОВЕ БРАТСТВО

СВ. АПОСТОЛА АНДРІЯ ПЕРВОЗВАННОГО

– релігійно-громадське об'єднання. Створ. 1991. Належ. до УАПЦ Київ. патріархату. Кер. – Б. Лесюк. Виступ. за об'єдн. всіх церков в єдину Укр. поміс. Церкву, з центром в м. Київ.

Д. Дембіцький.

ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ОБЛАСНЕ

ВІДДІЛЕННЯ ФОНДУ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ІНВАЛІДІВ

– структурний підрозділ всеукраїнської організації. Дир. – В. Душак. Створ. та діють за сприяння Т. о. в. Ф. – обл. центр ран. медико-соц. реабілітації дітей-інвалідів із ураженням нервов. системи і вродженою патологією; рай. центр ран. медич. реабілітації дітей-інвалідів при

обл. Заліщиц. дит. ревматолог. санаторії; центр ран. соціал. реабілітації дітей-інвалідів при Шумс. центр. рай. лікарні. На тер. обл. діє Терноп. навч.-виробн. підпр-во навч.-виробн. об'єдн. УТОС, якому відділ. Фонду надає фінанс. допомогу. Обл. відділ. Фонду виділяє кошти на створ. санітар.-гігієн. умов для праці інвалідів, придбання й забезпечення інвалідів по зору необхід. реабіліт. засобами. Обл. відділ. підтримує Терноп. обл. навч.-інформ. центр "Біла тростина" для сліпих та слабозорих, при якому створ. навч.-консультат. пункт, де отримують необхідні навички та знання незрячі люди.

Д. Дембіцький.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ АЕРОПОРТ

– авіатранспортне підприємство в м. Тернопіль. Утвор. для повітрян. сполучення між містами Донецьк, Житомир, Київ, Львів, Одеса, Рівне, Сімферополь, Ужгород, Чернігів, Чернівці та місц. лініях – до м. Борщів, смт Мельниці-Подільська (Борщів. р-ну). 1985 введена в дію нова злітно-посад. смуга, що збільшила пасажиропотік: наприк. 1990 – до 100 тис. пасажирів на рік.

Б. Мельничук, А. Сенік.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ

Богдан Йосипович (01. 03. 1957, с. Квіткове Бережан. р-ну) – громадсько-політичний діяч.

Чоловік С. Лі. Галуз. нагороди. Дитинство минуло в с. Заздрість Теребовлян. р-ну. Закін. Київ. політех. ін-т (1982, нині нац. ун-т "Київський політехнічний інститут"), Акад. держ. упр. при Президентові України (1998). Від 1977 – технік в Ін-ті фізіології рослин

АНУ, інж. Київ. спец. упр. ЕОМ, ст. інж. комп'ют. томографії Київ. НДІ нейрохірургії. Від 1987 – ст. інж., кер. комплекс. бригади, від 1988 – голова правління інж.-тех. центру "Спілка активного сприяння перебудові". Співзасн. ТУМ (1988), чл. її Гол. ради (1989). 1988 – співорг-тор. устан. з'їзду НРУ, від вересня 1989 – відп. секр., 1990 – заст. голови Секретаріату НРУ. Від 1992 – чл. Проводу УРП, 1993 – голова Секретаріату Конгресу Нац.-Демокр. Сил України. 1992–94 заст. кер. служби Президента України з питань території. 1994–97 – пом.-консультант Л. Кравчука. 1998–2005 – у ВР України.

Від 2008 – нач. відділу взаємодії з ВР України, центр. та місц. органами влади Мін-ва праці та соц. політики України. Автор наук. публікацій. Співзасн. Патріаршого т-ва св. Рівноапостол. кн. Володимира Великого (2002, м. Київ) та Духов. центру патріарха Й. Сліпого в с. Заздрість (2005), співорг-тор. всеукр. прощ. присвяч. вшанув. пам'яті Й. Сліпого, від Заздрості до с. Зарваниця Теребовлян. р-ну (від 2006 щороку).

Л. Щербак.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ

Володимир (1905, с. Заздрість, нині Теребовлян. р-ну – 19. 01. 1973, м. Стрий, Львів. обл.) – священник. Закін. Бережан. г-зію, Львів. духов. семінарію (1932). Того ж року за рекомєнд. Й. Сліпого очолив бурсу в м. Львів. Служив на парафіях на Теребовлянщині, від 1934 – у родин. селі. 1958 Т. заарешт., засудж. на 7 р. ВТТ, перебував у Мордовії, де зустріч. з Й. Сліпим. Остан. роки життя – у сестри в м. Стрий.

Д. Дембіцький, В. Тернопільський.

"ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ЕКСПЕРТ"

– газета. Вих. у м. Тернопіль від 2008 укр. мовою раз на тиждень. Засн. і вид. – П. Дроздовський. Наклад (2008) – 1000 прим.

Б. Мельничук.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ

КОНСУЛЬТАТИВНО-ЛІКУВАЛЬНИЙ ЦЕНТР (УНІВЕРСИТЕТСЬКА КЛІНІКА)

– заклад медичної допомоги. Засн. 1997 з ініціат. ректора ТДМУ Л. Ковальчука. Мета – надання висококваліфіков. консульт.-лікувал. допомоги студентам і співробітникам ун-ту та ін. категоріям населення. 2009 в цій клініці такі підрозділи: консульт. відділ з реєстратурою, лаборатор. відділ. (клін., біохім., імунолог., імунофермент., морфолог. лаб., лаб. полімераз-ланцюг реакції), діагност. відділ.: рентгенкабінет, кабінет функціон. діагностики, УЗДкабінет, ендоскоп. кабінет, денситометрія, стоматолог. відділ., ден. стаціонар.

Д. Дембіцький, Б. Мельничук.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ

КОСТЬОЛ ОТЦІВ ЄЗУЇТІВ

– храмова споруда в м. Тернопіль. Спорудж. 1901 на вул. П. Скарги (нині Ю. Опільського; арх. Д. Кричковський). Освяч. 29. 09. 1901. Довж. тринеф. споруди в роман. стилі – 42 м., шир – 17 м. Увінч. її 4-поверх. вежа й невел. дзвіниця посеред даху. В храмі було 6 вітварів і орган, привез. із Сілезії (Польща), внутр. оздоблення викон. у роман.-барок. стилі; у гол. вітварі – статуя Непороч. Зачаття Пречистої Діви Марії (привез. з м. Париж, Франція). Варгість

споруди – 90 тис. зол. ринських. Під час 1-ї світ. війни костюл закрили, звинувативши законників у переховув. в'язнів, забрали книгозбірню. Згодом храм діяв від липня 1917 до 1945. 1927 повернули б-ку. 1944 зазнав часткової руйнації. З евакуацією поляків внутр. оздоблення костюлу вивез. до Польщі. Потім вежу і дзвіницю знесли; після реконструкції в споруді розмістили Терноп. швейну ф-ку. Від колиш. храму зберег. вхідна арка.

Л. Бойцун, І. Дем'янова.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАСТУП (ПРОРИВ)

– бойова операція під час 1-ї світової війни, наступ російських і контрнаступ австро-німецьких військ улітку 1917. Військ. компанію 1917 рос. ставка планувала з урахуванням досвіду Луцьк. (Брусилів.) прориву влітку 1916. Однак боєздатність рос. армії навесні 1917 швидко посилювалося. На свідомість солдат, здебільшого селян, діяла обіцянка роздати землю, вони думали про мир.

Рос. уряд прагнув завоювати авторитет успіхами на фронті. Тому було прийняте рішення провести в червні 1917 наступ, запланов. ще до Лютн. революції. Особливо активним у підготовці наступу був військ. міністр

Виступає

Олександр Керенський.

О. Керенський. У всіх районах планованого наступу росіяни мали перевагу сил і техн. засобів над противником, зокрема у кількості важкої артилерії. 16. 06. почався наступ. Звістка про це викликала 19. 06. патріот. демонстрації в м. Петроград (нині Санкт-Петербург, РФ). Гасло “Геть війну!” змінили лозунги “Війна до переможного кінця!” і “Довіру Тимчасовому уряду!”. Поч. операції визначили датами: 16. 06. – на Пд.- Зх. фронті; 07. 07. – на Зх.; 08. 07. – на Пн. і 09. 07. – на Румун. Останні три дати май-

Кулеметний взвод 11-го Псковського полку. Тернопіль, 1917.

же збігаються з початком краху (06.–07. 07.) Пд.-Зх. фронту в Галичині. Під час наступу значних результатів досягла лише 8-а армія ген. Л. Корнілова. Вона оволоділа м. Галич (нині Івано-Фр. обл.). Просування інших армій незбаром загальмувалося через небажання солдатів іти в атаку. 02. 07. німці, прийшовши на допомогу своїм австр. союзникам, завдали контрудару. Цього ж дня міністри-кадети пішли у відставку на знак протесту проти переговорів О. Керенського з ЦР, під час яких Україна отримала обмежену автономію. 06. 07. німці здійснили Тернопіл. прорив. Наступ рос. армії, який почався успішно, обернувся катастрофою. На лінії Броди–Надвірна стояла група ген. Е. Бем-Ермолі, яка склад. з 4-ї австр. армії ген. К. Терстянського (на Буському напрямку), 2-ї австр. армії Бем-Ермолі – на Золочів. напрямку і Пд. нім. армії графа фон Е. Ботмера на Бережанському. Пд. Дністра стояла 3-я австр. армія ген.

Генерал Е. Бем-Ермолі.

Німецькі броньовики у м. Золочів.

Кірхбаха лівого крила Карпат. фронту ерцгерцога Йосифа. Три останні армії стояли навпроти рос. ударних корпусів. Ці австр.-нім. війська відбивали наступ рос. військ. влітку і восени 1916. Відтоді їх частково поповн. військами з пн., а командувати австр. частинами признач. нім. генералів. Напрямок гол. удару рос. армій Пд.-Зх. фронту під кер. ген. *О. Гутора* визначили Кам'янець-Подільський–Львів. Армії просувалися обома берегами Дністра: 11-а ген. Ерделі – на Золочів (нині Львів. обл.), 7-а ген. *В. Селивачова* – на Бережани, 8-а ген. Л. Корнілова – на Галич. Разом – 31 дивізія за підтримки 1328 гармат. Планували захопити м. Львів, розірвати фронт між військами Бем-Ермолі й ерцгерцога Йосифа, прорватися до Карпат. 16. 06. на фронті ударних корпусів 7-ї й 11-ї армій, почалась арт. підготовка, яка тривала два дні. Ніколи ще за три роки війни рос. армія не мала такої к-сті артилерії. Ефективність артпідготовки визначили результати добре провед. назем. розвідки й аерофотозйомки. Щіль-

Німці входять у Тернопіль 11 (24) липня 1917 р.

3-ї австр. армії на лінії 30 км, захопила в полон 150 офіцерів, 10000 солдатів, майже 100 гармат. Відкрився шлях до міст Долина (нині Івано-Фр. обл.), Стрий (нині Львів. обл.) в тили армії графа Ботмера. Нім. гол. штаб вважав ситуацію критичною. Ген. Е. Бем-Ермолі в цей час підтягнув свої резерви на Золочів. напрямом. Туди ж перекинули 11 нім. дивізій із зх. європ. фронту. Крім того, було терміново знято майже 5 дивізій з ін. ділянок Сх. фронту. Частину резервів перекинули за Дністер, проти 8-ї рос. армії. Зосередження нім. ударної групи між верх. Серетом і залізницею Тернопіль–Золочів, закін. 05. 06., а 06. 06., після сильної арт. підготовки, група атакувала 11-у армію, прорвавши її фронт. Ця армія, маючи величезну перевагу в людях і техніці, відходила. 08. 06. вона була вже на Сереті й не зупинилася на потужних укріплених позиціях західніше цієї річки, з яких почався рос. наступ 1916. Фронт намагалися втримати лейб-гвардії Преображен. полк, Чехословац. корпус і бельгій. броньовий дивізіон (воював зі січня 1916). В ньому було 350 осіб, 13 броньовиків (6 із 37-мм гарматами, 4 – з кулеметами, 3 – неозброєні), 26 легкових і вантаж. автомашин, 18 мотоциклів та ін. техніка. Бем-

Похорон солдатів бельгійського бронедивізіону.

ність наступаючих військ довели до 2–2,5 дивізій і 30–35 гармат на 1 км фронту, а в смузі 7-ї армії, яка завдавала гол. удару в напрямку Львова – до 44 гармат на 1 км фронту. 18. 06. (01. 07.) почалась атака піхоти, яка мала на ділянці прориву триразову перевагу в людях над противником. Фронт був прорваний між містами Зборів–Бережани; рос. війська захопили дві три лінії укріплень, 10 тис. полонених першого ж дня; найбільшу активність проявили чехословац. частини рос. армії. 19. 06. атаки повторилися на фронті між верхньою Стрипою і Нараївкою. Тут оборонялися шість сотень *Легіону УСС* під команд. *М. Тарнавського*. За два дні важкого бою росіяни взяли в полон 300 офіцерів, 18000 солдатів, 29 гармат. Найбільшого успіху досягла армія Л. Корнілова, яка прорвала фронт

Після вибиття росіяніз Тернополя.

Ермолі переслідував росіян частиною сил на Тернопіль, гол. удар спрямував на південь між Серетом і Стрипою. Цим він загрожував відрізати тили 7-ї армії, притиснути її до Дністра. Цей маневр привів би і до відрізання шляхів відступу рос. 8-ї армії. 08. (21). 07. Гутора замінив Корнілов. 09. 07. австро-нім. війська досягли м. Миклушинці, 11. (24). 07. зайняли Тернопіль. 12. 07. з огляду на безнадійність зміни ситуації рос. Гол. командування віддало наказ про відступ від Серета. 26. 07. на захоплені території приїхав кайзер. 15. (28). 07. рос. війська зупинилися на лінії Броди–Збараж–р. Збруч біля м-ка (нині смт) Гусятин. До 21. 07. рос. армії Пд.-Зх. фронту, залишивши всю Галичину і Буковину, відійшли до рос. держ. кордону. Панічний відступ супроводжувався масовою здачею у полон, мародерством, грабунками і погромами місц. населення. Загальні втрати рос. армії під час останнього наступу на всіх фронтах – понад 150 тис. осіб.

С. Ткачов.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

– навчально-виховний і дослідницький заклад. Створ. 1948 на основі обл. станції юних натуралістів у м. Заліщики. Від 1954 – у м. Тернопіль.

Дир.: П. Висоцький, Ю. Голик (1960–74), від 1981 – І. Герц. Від 1993 – сучас. назва.

Напрямки діяльності: природоохорон., дослідн.-експеримент., профоріентац., реабілітац.-оздоровчий. У Центрі створ. умови для духов. й інтелект. розвитку дітей та юнацтва, формув. їхньої нац. самосвідомості, творч. інтересів і талантів, забезпеч. змістов. дозвілля. Підтримує зв'язки з освіт., держ. та громад. орг-ціями, організ. всеукр. та регіон. семінари, конференції, виставки. Участь у міжнар. проектах: “Дослідження рослин у космосі” (Нац. косміч. агентства США й України), “Біоетика та освіта” (Нідерланд. Королів. т-во), “Жива вода” (Міжнар. ін-т води) та ін.

Л. Щербак.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ

– методико-організаційна установа Міністерства культури і мистецтв України. Утвор. 1940 як обл. Буд. нар. творчості. Після нім.-рад. війни

віднов. роботу в січні 1945. 1979–92 – обл. наук.-метод. центр нар. творчості і культ.-освіт. роботи, від 2003 – ниніш. назва. До серед. 1950-х розташ. у м. Чортків. 1945 в Терноп. обл. діяли 123 хор., 99 драм., 9 хореограф. колективів; 1947 – 250 хор., 430 драм., 110 хореограф., 312 муз., 5 акробат., 49 худож. бригад, 415 самост. виконавців. 1949 започатк. провед. обл. і рай. свят пісні, наприкінці 1960-х – марш-парадів дух. оркестрів, оглядів-конкурсів муз. колективів, аматор. фільмів, виконавців бальних танців. Центр навчав прац. культури, кер. клуб. закладів і аматор. колективів. 1986 у м. Тернопіль: відкрито *Співоче поле*, відбул. Респ. свято нар. творчості, започат. обл. конкурс робіт декор.-приклад. миства на здобуття премії ім. *О. Кульчицької*, 1987 – обл. огляд-конкурс драм. колективів “*Тернопільські театральні вечори*” та ін. 1995 встановл. призи ім. *О. Поліщук* та *О. Данічкіна* для нар. ансамблів танцю. Проводить свята духов. музики, вертепів; огляди-конкурси, фестивалі та ін.

Б. Петраш.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ “СПОРТ ДЛЯ ВСІХ”

– спеціалізована бюджетна організація. Засн. 30. 05. 2003 за розпорядж. голови Терноп. ОДА. Дир. В. Ванджура. Мета центру – створ. сприятл. умов для розвитку фізкульт.-оздоров. клубів, секцій, гуртків за місцем проживання та в місцях мас. відпочинку, формування у населення понять щодо здоров. способу життя. 2009 у структурі орг-ції: Бережан., Буцац., Гусятин., Теребовлян., Підгаєц., Чортків. і Шумс. рай. центри. Центр пров. Всеукр. велоестафету “Спорт для всіх єднає Україну”, “Рух – заради здоров'я”, “Спорт для всіх – спільна турбота”, фестиваль “Тато, мама, я – спортивна сім'я”, “Спорт для всіх – радість життя”, акцію “Спортивне літо – дітям Тернопільщини”, спартакіаду ветеранів (волейбол, шахи, шашки, дартс, легка атлетика), Тернопільська “Озеряна” та ін.

В. Ванджура, І. Дем'янова.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ “СПОРТ ДЛЯ ВСІХ”

– спортивна організація. Об'єднує фізкультурників і спортсменів-інвалідів Тернопільщини. Створ. 01. 12. 1993 як обл. центр інвалід. спорту з порушенням слуху, зору, ураженням опорно-рух. апарату та ДЦП, інтелекту, від 2003 – ниніш. назва. Займаються понад 400 осіб. Серед спортсменів: м. сп. міжнар. кл. (настіл. теніс), абсолют. чемпіон Всесвіт. ігор ДЦП

Д. Бідний; засл. м. сп. України, трираз. чемпіон зим. 10-х Паралімп. ігор (лижні гонки) *Л. Кардаш*; м. сп. України міжнар. кл. (лижні гонки), сріб. призер 15-х зим. Дефлімпій. ігор. *С. Куриляк*; м. сп. України, чемпіон світу з легк. атлетики *М. Сенник*; м. сп. міжнар. кл. з футболу, чемпіон Європи серед спортсменів із наслідками ДЦП *І. Шкварло*.

І. Дем'янова.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ

Олег Йосипович (12. 01. 1945, с. Могильниця, нині Нова та Стара Могильниця Тереховлян. р-ну) – педагог, вчитель. Відмінник освіти (1997). Засл. прац. освіти України (2004). Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1972, нині нац. ун-т). 1972–73 працював учителем укр. мови та літ-ри Баворів. школи, від 1973 – дир. Грабовец. (1973–76), Товстолуз. (1976–89; усі Терноп. р-ну), Терноп. ЗОШ № 14 (від 1989 донині).

Д. Дембіцький.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ

– приватний навчальний заклад. Створ. 27. 02. 2003 як дочір. підпр-во “Медичний коледж” ТОВ “Аверс”. 24. 01. 2005 реорганіз. у приват. ВНЗ “Медичний коледж”. Дир. – М. Перепелиця. 2009: 87 викладачів, у т. ч. 1 проф., 4 доц., 14 канд. наук, 16 викл. вищ. категорії. Готують фахівців за спеціальностями: “Лікувальна справа”, “Сестринська справа”, “Акушерська справа”, “Стоматологія”, “Стоматологія ортопедична”, “Фармація”.

Д. Дембіцький.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР СТАНДАРТИЗАЦІЇ, МЕТРОЛОГІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ (ДП “ТЕРНОПІЛЬ- СТАНДАРТМЕТРОЛОГІЯ”)

– державна установа в м. Тернопіль. Займається сертифікацією продукції, метролог. контролем і наглядом за дотрим. держ. стандартів України. Утвор. 1980 як Терноп. центр стандартизації і метрології на базі обл. лаб. держ. нагляду за стандартами та вимірн. технікою; від 1996 – Терноп. держ. центр стандартиз., метролог. та сертифікації, від січня 2004 – ниніш. назва. Дир. – *М. Тешнер* (від липня 2003). Від 1981 діє харч. лаб., від 1993 здійснює сертифікацію продукції.

І. Дем'янова.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ

Федір (Теодор; рр. і м. н. та см. невід.) – співак, хормейстер. Дит. роки минули в м. Тернопіль. Муз. освіту здобув у Києво-Могилян. коледжі, де 1630–50-і – регент хор. капели. Від 1653 – регент придвор. капели в м. Москва (нині РФ).

За істор. документами, Т. – творець т. зв. партесного співу (пошир. 17–18 ст. в укр. та рос. церк. музиці) – багатоголосся акорд. складу з поділом хору на окр. партії, що виник в Україні під впливом нар.-пісен. традицій колект. співу без солістів і супроводу й відіграв важл. роль у розвитку хор. музики.

Б. Пиндус.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

– навчальний заклад 3-го рівня акредитації в м. Тернопіль. Засн. 1966 як Терноп. уч-ще № 2 для підготовки працівників для Терноп. бавовн. комбінату. 1972 збуд. вироб. майстерні, 1974 – навч. корпус та гуртожиток. Від 1975 – ПТУ, збільш. к-сть професій, розшир. співпрацю з навч. закладами Грузії, Естонії, Болгарії, Білорусії, Латвії, Росії. Діяли нар. хор, вокал. ансамбль, театр худ. слова. Дир. – П. Ларіонов, В. Вознесенський, від 1980 – А. Піговський, 1991–2000 – дир. В. Ціхоцький, від 2000 – В. Цюх. 2004 реорганіз. в Терноп. центр проф. техн. освіти № 1. Уч-ще готує працівників таких професій: швейне і фарфор. вироб-во, худож. ткацтво, операторів комп'ют. набору та поштов. зв'язку, мол. мед. сестер, слюсарів-авторемонтників.

А. Сенник.

“ТЕРНОПІЛЬСЬКІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ РЕСУРСИ”

– довідник. Вих. від листопада 2008 у м. Тернопіль раз на рік. Засн. міжнар. молодіж. орг-ції AIESEC і ТММГО “Німецька молодь”. Мета – звернути увагу роботодавців на молодих людей, які є спеціалістами у своїй сфері; підвищити рівень працевлашт. молоді на підпр-вах Тернополя.

Б. Мельничук.

“ТЕРНОПІЛЬХЛІБ”

– відкрите акціонерне товариство, підприємство з виробництва хлібобулочних і кондитерських виробів. Медаль “Кращі товари Тернопільщини” (2003), “Кращий вітчизняний товар року” (2004); відзнака “Галицький лицар” (2003, 2005); переможець конкурсу “Українське найсмачніше” (2005). Утвор. 1997 на базі Терноп. хлібоз-ду № 2 (побудов. 1980 як гол. підпр-во Терноп. хлібооб'єдн. з потужн. 65 т хлібобулоч. і 3 т кондитер. виробів). 1980–95 там розташ. 5 хлібопекар. печей ПХС-25М, що дало змогу випускати до 50 т хлібобулоч. виробів на добу й обслугов. торг. мережу Тернополя і Терноп. р-ну. 1986–89 на підпр-ві провед. заміну печей, що дало змогу збільш. добову потужн. випуску хлібобулочн. виробів до 85 т. 2001, 2003 придбані італ. та нім. печі. Нині підпр-во виго-

товл. понад 40 видів хлібобулочн. і 60 видів кондитер. виробів. Підпр-во очолювали: С. Мусієнко (1980–81), М. Базюта (1981–85), Л. Добринчук (1985–91), В. Скакун (1991–99), О. Смушак (1999–2001), Ю. Токаренко (від 2001).

І. Дем'янова.

“ТЕРНОЦВІТ”

– вокальний ансамбль у м. Тернопіль. Створ. 1971, діє при Т-ві митців Тернопільщини “Боян”. Учасники – Р. Бойко (кер.) та Й. Сагалъ; співають у супроводі “Оркестри волі”, оркестру Терноп. муз. уч-ща та ін. муз. колективів. Лауреат міжнар. конкурсу “Золоті трембіти” в м. Трускавець Львів. обл. (1991). У репертуарі: укр. нар., козац., стрілец., повстан. пісні, твори місц. композиторів, зокрема Р. Стратійчука, автор. пісні Р. Бойка на сл. В. Вихруща, Є. Зозуляка, М. Левицького, Б. Мельничука та ін.

Л. Щербак.

ТЕРСТЯНСЬКИ ФОН НАДАС

Карл (28. 11. 1854, м. Шаколч, Угорщина – 07. 03. 1921, м. Відень, Австрія) – австро-угорський військовик. Генерал-полковник. Закін. у Австрії Терезіан. військ. акад. (1877), Акад. Генштабу (1882). Служив у 8-у драгун. полку в м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), у штабі 2-го арм. корпусу. Від 1891 – нач. штабу кавалерій. дивізії в м. Ярослав (Польща); 1896 – в офіцер. школі в Ной-Цушке, згодом – у 14-у гусар. полку в м. Ніредьгаза (Угорщина). Від травня 1897 – ком-р 1-го драгун. полку в м. Тернопіль. Від вересня 1912 – командувач 4-го арм. корпусу в м. Будапешт (Угорщина). Учасник 1-ї світ. війни в Галичині й на Балканах: 1916 – командувач 4-ї армії на Сх. фронті, 1917 очолив 3-ю армію, від серпня – капітан рейтар. ескадрону лейб-гвардії. Від 1918 – у відставці.

С. Ткачов.

“ТЕСА”

– приватна фірма. Підпр-во легкої пром-сті в м. Тернополі. Галуз. та церков. відзнаки, нагороди на всеукр. та міжнар. виставках меблів. Створ. 1992. Дир. Б. Петришин, від 2008 – О. Петришин. Спеціалізація – виготовлення

ексклюзив. сходів із деревини, еліт. меблів, іконостасів, церков. атрибутики. Продукція не має аналогів на ринках України.

І. Дем'янова.

ТЭСЛІ

– родинний вокальний дует із с. Більче-Золоте Борщівського району. Лауреат Всеукр. фести-

валю родин. творчості “Родинні скарби України” (2007, м. Київ) та ін. **Микола Романович** (20. 12. 1956, с. Дарахів Теробовлян. р-ну). Чоловік В. Теслі. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1981),

Харків. ін-т культури (1994, нині акад. культури). Від 1981 – дир. муз. школи у с. Більче-Золоте. **Віра Романівна** (09. 01. 1960, с. Тютюків Теробовлян. р-ну). Дружина М. Теслі. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1981), Харків. ін-т культури (1994). Від 1981 – викл. муз. школи в с. Більче-Золоте, водночас від 1989 – кер. нар. аматор. ансамблю “Більчанки”, солістка нар. аматор. хору Борців. центр. рай. лікарні. У репертуарі дуету – твори укр. та місц. композиторів, зокрема, Я. Злонкевича, доньки Т. Теслі на слова поетів В. Вихруща, Г. Костів-Гуски, Б. Мельничука та ін.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

ТЕСЛЮК

Володимир Степанович (1932, с. Сокільники, нині Теробовлян. р-ну – 29. 04. 2004, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався у місц. школі, згодом – у школі в с. Золотники (Теробовлян. р-ну). Орг-тор і кер. підпл. молод. націоналіст. орг-ції ім. І. Сірка; молод. політреферент СБ ОУН-УПА (1949). 03. 12. 1951 Т. арешт. органи МДБ; засуд. на 25 р. ув'язн.; покарання відбував у тюрмах міст Запоріжжя, Херсон і в Кемеров. обл. (нині РФ). 1956 звільнен., вдруге заарешт. 1962. Працював у колгоспі в родин. селі.

Б. Мельничук, А. Сенік.

ТЭСЛЯ

Роман Семенович (28. 09. 1923, с. Білоголови, нині Зборів. р-ну) – громадський діяч. Із дит. років – у Канаді, де закін. тех. школу та комерц. коледж. Служив у розвід. корпусі Канад. армії. Від 1946 – продавець нерух. майна, від 1948 провадив власне підпр-во з філіями

у містах Торонто і Гамільтон. Чл. Торонт. ради з нерухомості, Торонт. ради з торгівлі, Клубу Укр. професіоналістів і підприємців; діяльний в орг-ціях укр. діаспори. Автор спогадів та ін.

Б. Мельничук.

ТЕШНЕР

Микола Ярославович (12. 01. 1965, с. Постолівка Гусятин. р-ну) – економіст, управлінець. Галуз. нагороди. Закін. ТАНГ (2001, нині ТНЕУ), Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України (2006). Від липня 2003 – дир. ДП “Тернопільстандартметрологія”; гол. держ. інспектор Терноп. обл. з нагляду за якістю продукції, дотриманням стандартів, норм і правил. Автор фах. статей.

І. Дем'янова, Г. Яворський.

ТІБІНЬ

Микола (06. 03. 1916, с. Дибще, нині Козів. р-ну – 26. 09. 1985, м. Брентфорд, Канада) – громадський діяч. Під час 2-ї світ. війни – в 1-й Укр. дивізії Укр. Нац. Армії, згодом переїхав у м. Мюнхен (Німеччина). Від 1948 працював у копальнях золота в Канаді. 1950 оселився на фермі біля м. Брентфорд. Очолював відділ ЛВУ і Спільки укр. молоді в Брентфорді; діяльний у місц. церков. і світ. орг-ціях.

Б. Мельничук.

ТИБОЛЬЧУК

Хома Іванович (1892, с. Тишовці Грубеш. пов. Люблін. губ., нині Польща – 28. 09. 1947, м. Джеккаган, нині Казахстан) – церковний діяч. Після закін. церк.-вчит. школи та курсу українознавства – учитель церк.-парафіял. шкіл на Холмщині. 1930-і служив на парафіях у селах Юськівці, Плиска, Чайчинці (всі нині – Лановец. р-ну). 08. 09. 1937 рукопоклад. у сан диякона. Прац. дир. 7-річ. школи в Чайчинцях; під час нім.-рад. війни вчителював у с. Бутин (нині Збар. р-ну), водночас служив у церквах. 13. 03. 1945 за зв'язки з воюючими УПА Т. заарешт. органи НКДБ, засуд. на 10 р. ВТТ, де й помер.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ТИВОНЯК

Іван (01. 10. 1905, с. Базар, нині Чортків. р-ну – 04. 07. 1990, м. Ст. Катеринс, пров. Онтаріо,

Канада) – громадський діяч. Від 1930 – в Канаді (міста Вінніпег, Саскатун і Ст. Катеринс). Діяльний в укр. нац. орг-ціях у Канаді. Орг-тор парафій УГКЦ: Св. Кирила і Мефодія та Св. Івана Богослова – обидві в Ст. Катеринсі. Чл. та голова Т-ва взаємної помочі і орг-тор Клубу сеньйорів ім. *Т. Шевченка*. Автор спогадів та ін. публікацій у періодиці.

Б. Мельничук.

ТІКТОР

Іван Микитович (06. 06. 1896, м-ко Красне, нині смт Бузьк. р-ну Львів. обл. – 26. 08. 1982, м. Оттава, Канада) – редактор, видавець, громадсько-політичний діяч. Навчався в г-зіях у містах Львів та Рогатин (нині Івано-Фр. обл.). 1914–18 – доброволець *Легіону УСС*, 1918–20 – в УГА (четар); воював на Тернопільщині. Від поч. 1920-х – у Львові.

Студіював у Торг. акад. (1922), закін. Укр. таємн. ун-т (1925, правник); чл. УВО. Засн. (1923) і вид. (до 1939) тижневика (згодом щоден. часоп.) “Новий час”. 1925 на влас. кошти створив концерн “Українська преса”, видавав різдв. та великод. листівки *С. Городинського*, *О. Куриласа*, щоріч. календарі; від 1934 – кн. серію “Історична бібліотека” (праці *Б. Барвінського*, *М. Голубця*, *М. Капустянского*, *І. Крип'якевича*), кн. “Велика історія України” (1931; перевид. 1949), “Історія українського війська” (1935; перевид. 1953), “Історія української культури” (1937; перевид. 1964, всі – м. Вінніпег, Канада), “Всесвітня історія” та ін.; твори *О. Кобилянської*, *А. Лотоцького*, *У. Самчука* та ін., переклади. Як видавець не раз перебував на Тернопільщині, мав зустрічі з авторами, читачами. 1939 виїхав до м. Краків, де працював в “Українському видавництві”, згодом очолив реліг. вид-во “Нове життя”. 1941–43 – дир. вид-ва “Волинь” у м. Рівне, де, зокрема, виходила одноймен. г. (ред. *У. Самчук*). 1943 виїхав до Кракова, згодом – до Австрії (1945–48, м. Інсбрук). 1948 емігр. до Канади. Тут співпрац. із ред. тижн. “Новий шлях” (Вінніпег), очолював вид-во “Наша мета” (м. Торонто), засн. у Вінніпезі власне вид-во (1950) та “Клуб приятелів української книжки”.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ТИМКІВ

Василь Іванович (р. н. невід., м. Лішня, нині Боснія та Герцеговина) – господарник, громадський діяч. Закін. ун-т у м. Белград (нині Сербія). Від 1992 проживає в Україні (м. Київ). Очолив буд-во і роботу фабрик із розливу напоїв компанії “Кока-Кола” в містах Бровари (Київ. обл.) і Львів. Регіон. дир. кампанії в Україні та Білорусі. Займається доброчинністю: в смт Коропець Монастирис. р-ну фінан. допомагав при буд-ві храму Св. Миколая і ремонті шосейн. дороги, закупив одяг та взуття сиротам школи-інтернату; в Києві вніс внески на побудову церкви, ремонт дит. школи мист-в ім. М. Леонтовича і виготовлення мемор. таблиці на честь П. Орлика; фінан. підтримує благод. фонди, культ. заклади, школи і таланов. молодь.

Б. Мельничук, А. Сенік.

ТИМОЧКО

Богдан Ілліч (псевдо “Малий”; 08. 10. 1926, с. Чернихів, нині Зборів. р-ну) – вчитель, громадський діяч. Почес. громадянин Чернихова. Вояк УПА (1944). Чл. т-в “Просвіта”, “Сокіл”, “Рідна школа”. Медалі, грамоти. Закін. Київ. ун-т (1972, нині нац. ун-т). Працював учителем у Чернихові. 1990-і – співорг-тор (із *Д. Чернихівським*) нар. руху в навколиш. селах. Під кер-вом Т. відновл. пам’ятники Свободи, насип. символ могили Борцям за волю України, 2-х пам’ятників полеглим діячам ОУН і воякам УПА. 1991–98 – голова сільради. Т. – референт пропаганди Зборів. Братства ОУН-УПА, учасник гурту нац. пісні “Гомін над Серетом”. Автор нарису “Пам’ятники воїнам ОУН-УПА в чернихівському лісі” (2007).

О. Герман, Г. Івахів.

ТИМОЧКО

Михайло Семенович (15. 06. 1928, с. Івачів Долішній, нині Терноп. р-ну – 30. 01. 2002, м. Торонто, Канада) – громадський діяч. Брат *П. Тимочка*. Навчався у місц. школі. 1944 родина Т. виїхала до Австрії, працювали як остарбайтери у м. Відень. 1948 закін. укр. с.-г. ліцей у таборі для переміщен. осіб у м. Зальцбург (Австрія); чл. Союзу української молоді. 1948 емігр. у Канаду: працював робітником та інспектором міськ. транспорту, зав. відділу в Упр. транспорту м. Торонто. Діяльний в укр. т-вах, учасник самодіял. хорів, чл. кредит. спілки та ін. орг-цій. Фінанс. допомагав братові у виданні його творів в Україні.

Б. Мельничук.

ТИМОШЕНКО

Семен Костянтинович (06 (18). 02. 1895, с. Фурманка, нині Фурманівка Кілій. р-ну Одес.

обл. – 31. 03. 1970, м. Москва, РФ) – військовик. Маршал (1940). Двічі Герой Рад. Союзу (1940, 1965). Ордени, медалі, ін. нагороди. Від 1918 – у ЧА. Закін. Вищі військ. акад. курси (1922, 1927) в Москві. У липні 1920 – командувач 6-ї кавалерій. дивізії 1-ї Кінної армії, яка з тер. Кременец. пов. наступ. на м. Броди (нині Львів. обл.). У вересні 1939 як командувач військами Укр. фронту, котрий займав Зх. Україну, перебував у м-ку, нині смт Підволочиськ, містах Тернопіль і Зборів. 1940–41 – нарком оборони СРСР. Під час нім.-рад. війни – головнокоманд. фронтами. 1945–60 – командувач військами кількох військ. округів; від 1960 працював у Мін-ві оборони СРСР.

В. Горбоватий, П. Гуцал.

ТИМОШЕНКО

Юрій (Георгій) Трохимович (сцен. псевд. – Тарапунька; 02. 06. 1919, м. Полтава – 01. 12.

1986, м. Ужгород, похов. у м. Київ) – актор естради і кіно. Чоловік *Ю. Пашковської*. Нар. арт. УРСР (1960). Держ. премія СРСР (1950). Ордени та медалі СРСР. Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1941, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Від 1940 виступ. на естраді в дуєті з *Ю. Березіним* (псевд. Штепсель). Під час нім.-рад. війни – артист Червоноарм. фронт. ансамблю пісні й танцю. Від 1946 – в Укр. респ. естраді (від 1959 – Укрконцерт). Постановн. х/ф “Штепсель женить Тарапуньку” (1958), “Іхали ми, їхали” (1963), “Від і до” (1976), виконавець у них гол. ролей. Виступав у м. Тернопіль 1949, 1952, 1961, 1964, 1975.

І. Дуда, Б. Мельничук.

ТИМОШИК

Михайло Морозенкович (12. 06. 1978, смт Підволочиськ) – маркетолог, громадський діяч. Від 2009 – депутат Терноп. обл. ради, голова постій. комісії з питань духовності, культури, свободи слова та інформації. Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода”. Закін. Підволочис. ПТУ № 8 (1996), ТАНГ (2001, нині ТНЕУ). Працював інж. із маркетингу ТОВ “Тернопільхлібпром” (2003), консультантом із реклами ВАТ “Тернофарм” (2003–05); від 2005 – дир. ТОВ “Маркетингові технології ПБС”.

Б. Мельничук.

ТИМОЩУК

Петро (12. 07. 1922, с. Соколів, нині Бучац, р-ну) – лікар, громадський діяч. Чл. ОУН (1940). В травні 1942 вивез. на примус. роботи до Німеччини; від 1944 – в 1-й Укр. дивізії, Укр. Нац. Армії. Воював у Словаччині, Австрії, працював в Італії. Від 1947 – у Вел. Британії (м. Ноттінгем): отримав мед. освіту, 38 р. працював лікарем-психотерапевтом, секр. профспілки мед. працівників. Референт відділу Союзу українців Британії, церков. ради в укр. храмі у Ноттінгемі. 1989 домігся демонстрації на каналі Бі-Бі-Сі фільму “Жива розпачу” про голодомор в Україні 1932–33. Автор статей у періодиці про політ. переслідування в СРСР та долю політв’язнів. Фінанс. допомагав буд-ву храму в родин. селі; не раз відвідував Тернопільщину. 2005 вид. кн. спогадів і роздумів “Таке коротке довге моє життя...”.

Б. Мельничук, А. Сенік.

ТИМЧАК

Ярослав Львович (12. 08. 1945, с. Юрків Перемишл. пов. Ряшів. воєв-ва, Польща) – технік-механік, винахідник, новатор. Від квітня 1946 проживав у с. Тарнавка Чортків. р-ну. Закін. навч.-виробн. комбінат механіків рахувал.-клавіш. машин і друкар. техніки у м. Луганськ (1969), Львів. автоторож. технікум (1972). Один із 1-х на Тернопільщині інженерів із обслугов. та ремонту арифмометрів, обчисл.-клавіш., фактур., бухгалтер. друкар., 1-х комп’ютер. машин. Механік техн. відділу з ремонту техніки, згодом – нач. Чортків. рай. машинно-лічильн. станції держ. статистики (1968–83), нач. Терноп. філії Львів. з-ду з ремонту обчислюв. техніки (1983–86), нач. обчислюв. операт. техніки в польових умовах держбанків 3х. групи військ ЗС СРСР у НДР (1986–90), нач. обчислюв. та друкар. техніки на Терноп. держ. МП “Алгоритм” (1991–96). Дир. ТзОВ “ДКІ-сервіс” (1996–2005). Автор винаходів.

Б. Андрушків.

ТИМЧУК

Григорій Кифович (1839, х. Вовчків попл. с. Лисичники, нині Заліщиц, р-ну – 1911, с. Колодрібка, нині того ж р-ну) – літератор. Навчався у г-зії в м. Коломия (нині Івано-Фр.

обл.). Від 1862 – учитель у с. Колодрібка. У друкарні сім’ї Міллерів у м. Стрий видав автобіограф. зб. “Віночок на wspomин родині” (1902). Рукописи зберіг. у родичів поета на Заліщанщині та Борщівщині, у фондах *Заліщиц. краєзн. музею*.

В. Олійник.

ТИМЧУК

Марія Іванівна (1940, с. Шипівці, нині Заліщиц, р-ну) – господарниця, громадська діячка. Депутат ВР УРСР (1963–67), Терноп. обл. і Заліщиц. рай. рад. У місц. колгоспі очол. ланку, на базі якої діяла обл. школа молодих кукурудзководів.

Н. Халуца.

ТИРАНСЬКИЙ

Дмитро (1897, с. Торки, біля м. Перемишль, нині Пшемисль, Польща – поч. листопада 1918, м. Тернопіль) – військовик, учасник визвольних змагань. Пластун 2-го гуртка 6 пласт. полку ім. *І. Богуна* в Перемишлі. Доброволець УСС. Четар *Легіону УСС*.

В. Окаринський.

ТИСОВСЬКИЙ

Олександр Васильович (псевд. Дрот; 09. 08. 1886, с. Биків, нині Дрогобиц. р-ну Львів. обл. – 29. 03. 1968, м. Відень, Австрія; перепох. 2002 у м. Львів) – громадсько-політичний діяч, вчений, педагог. Зять *К. Студинського*, з яким не раз перебував у с. Кип’ячка (нині Терноп. р-ну). Д-р філософії (1909). Чл. НТШ. Закін. Львів. ун-т (1910). Засн. (1912) “Пласту”, від 1920 – голова Верх. пласт. ради, від 1926 – заст. Верхов. отамана цього т-ва; його місц. орг-ціям допомагав створювати осередки на Тернопільщині. 1910–39 – викл. у Львові в Укр. акад. г-зії, де створ. орг-цію для патріот. та всебіч. виховання, яка з часом вийшла за рамки освіт. закладів, і “Пласт” охопив широке коло учнів., студент., ремісн. та сільс. молоді 3х. України. Одночасно викл. у Львові в Укр. таємн. ун-ті (1920–24), держ. ун-ті (проф. і декан (1939–41) природн. ф-ту), на вищих агроном. курсах (1941–43). 1944 переїхав до м. Відень, де чл. президії Союзу українців Австрії. Автор слів пласт. гімну “Цвіт України і краса”, понад 100 праць із філософ. та природ. зоології, ботаніки, мінерології, на пласт. теми.

В. Слюзар.

ТІХА

Ганна Семенівна (01. 01. 1920, с. Вел. Чорнокінці, нині Чортків. р-ну – 12. 04. 2005, там само) – господарниця, громадська діячка. Депутат ВР УРСР (1963–67) по Копичинец. виборч. окрузі (нині м. Копичинці належ. до Гусятин. р-ну). Працювала в місц. колгоспі.

Н. Халуца.

ТИХАНСЬКА

Тетяна Василівна (26. 08. 1950, смт Вороновиця Вінн. р-ну одноймен. обл.) – адвокат. Засл. юрист України (1999). Закін. Київ. ун-т (1975, нині нац. ун-т). Адвокат Вінн. обл. колегії адвокатів; 1977 – юрисконсульт машинобуд. з-ду (м. Волочиськ Хмельн. обл.); 1981 – ст. юрисконсульт об'єд. “Укроптгалантерея”; 1982 – юрисконсульт радіозаводу “Оріон” (обидва – м. Тернопіль); 1986 – адвокат Терноп. обл. колегії адвокатів; адвокат адвокат. об'єд. “Тернопільська міська юридична консультація” (1994–2002). Чл. оргкомітету зі створ. Спілки адвокатів України, голова її постійної комісії. Прац. ст. викл. ТАНГ (нині ТНЕУ); ст. викл. Акад. адвокатури України.

Б. Мельничук, В. Міщенко.

ТІХИЙ

Богдан Ярославович (19. 07. 1950, м. Бережани) – інженер, краєзнавець, фольклорист, поет-пісняр, художник-аматор, літератор, видавець, громадський діяч. Депутат Бережан. міськ. ради (1998, 2002).

Почес. громадянин м. Бережани (2000). Чл. НТШ (2005). Закін. Бережан. технікум механіз. та електрифік с. госп-ва (1971, нині агротех. ін-т), Львів. політех. ін-т (1979, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). 1973–83 працював на підприємств у м. Тернопіль (ВО “Тернопільський комбайновий завод”, обл. упр. зв'язку, ВО “Ватра”), 1983–92 – на газокompресор. станціях магістрал. газопроводів “Прикарпаттрансгаз” у смт Богородчани Івано-Фр. обл., від 1993 – у ВАТ “Бережанський склозавод”. Ініціатор створ. (2001), 2002–06 – дир. Держ. істор.-архіт. заповідника (ДІАЗ) у Бережанах, від 2006 донині – дир. з наук. роботи. Співзасн. громад. об'єдн. “Центр розвитку м. Бережани” (2001), ініціатор вид. г. “Бережанська ратуша” (2002), голова Бережан. рай. відділ. т-ва “Лемківщина” (2000–04). Автор краєзн. та літературозн. публікацій, віршів, пісень, фольклор. записів, опубл. в обл. і респ. пресі та альманахах. Вид. зб. поезій “Золотий листок осінній” (2000). Упоряд. зб. “Берег моєї любові” (1995; до 620-ліття Бережан), “Лисоня. 1916–1996” (1996). Автор герба м. Бережани (1995) і прапора міськ. ради (1998),

герба і прапора Бережан. землі (2000); пам'ят. знаку (Бережани) і дуб. хрестів (села Гутиська та Урмань Бережан. р-ну; всі – 2000) на честь 2000-ліття Різдва Христового; будівничий пам'ят. знаку “50-річчя депортації українців з рідної землі 1944–47” (Бережани, 1996). Живопис. роботи, проекти гербів Т. експон. на виставках у містах Івано-Фр., Терноп., Львів. обл. Індивід. худож.-книжк. виставка у ДІАЗ (2005).

Н. Волинець.

ТІХИЙ

Спиридон (12. 06. 1888, м. Підгайці – 30. 08. 1963, США) – громадський діяч. Воював в УГА, 1918–19 – командант повіт. польов. жандармерії ЗУНР у Підгайцях. Ініціатор спорудж. в родин. місті Укр. Нар. Дому.

Б. Мельничук.

ТІХИЙ

Ярослав (1913, м. Підгайці – 26. 12. 1996, м. Львів) – священник. Навчався в Бережан. г-зії та Львів. духов. семінарії. 1942 рукопоклад. у сан священника. Від поч. нім.-рад. війни опікувався полоненими в Укр. центр. та Допомог. ком-тах у м. Львів. 1944–46 – священник церкви св. Андрія у Львові; заарешт. 1946 за відмову переходити на рос. православ'я. Ув'язн. у містах Вологда та Вітегра (нині РФ). 1954 звільн.; проживав у Львові, Підгайцях, працював на різних роботах. Духов. опікун шпиталю охорони матері й дитини, священник підпільної УГКЦ.

Б. Мельничук, А. Сенік.

ТИХОВЛІС

Ганна Михайлівна (04. 06. 1955, с. Базар Чортків. р-ну) – правник, літератор. Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1978, нині нац. ун-т). Працювала юристом у різних установах та орг-ціях, обл. прокуратурі в м. Тернопіль. Вірші пише з 1994. Авторка 2 зб. духов. поезій “З ласки Божої написано” (обидві – 2003). Окремі тексти поклад. на музику.

о. М. Шаварин.

ТІГІШКО

Сергій Леонідович (13. 02. 1960, с. Драгонешти Лазов. р-ну Молдав. РСР, нині Молдова) – фінансовий і громадсько-політичний діяч. Депутат ВР України (2000, 2002). Канд. екон. н.

(1997). Почес. знак “Острозька академія” (2003), галуз. нагороди. Закін. Дніпроп. металург. ін-т (1982). У м. Дніпропетровськ: від 1984 – секр. ком-ту комсомолу, зав. відділу, заст. дир. з навч.-вихов. роботи мех.-металург. технікуму; 1986 – зав. відділу пропаганди й агітації, 1989 – 1-й секр. обкому комсомолу; 1991 – заст. голови правління АКБ “Дніпро”, 1992 – голова правління АКБ “Приват-Банк”. У м. Київ: від 1997 – віце-прем’єр міністр з питань економіки; 1999 – міністр економіки; 2000 – голова партії “Трудова Україна”, 2009 – “Сильна Україна”; 2002–04 – голова Нац. банку України; 2005 – голова правління фінанс.-пром. групи ТАС; 2007 – голова правління ВАТ “Сведбанк”; 2008–09 – позаштат. радник прем’єр-міністра України, співголова Ради інвесторів при КМ України; 2010 – віце-прем’єр-міністр України. Автор наук. праць, у т. ч. монографій, статей. Приїжджав із робоч. візитами до м. Тернопіль: лютий 2004 – зустрічі з обл. кер-вом, прес-конф. для ЗМІ; вересень 2009 – зустрічі з громадськістю, відвідав обл. дит. лікарню.

Л. Щербак.

ТКАЧ

Анатолій Петрович (псевд. Анатолій Роздольний; 05. 04. 1961, с. Шипинки Барс. р-ну Вінн. обл.) – публіцист, редактор. Чл. НСЖУ (1992). Галуз. нагороди. Закін. Львів. ун-т (1984, нині нац. ун-т). Відтоді працює в ред. рай. г. у м. Тербовля: кор., зав. відділом г. “Трудова слава”, ред. г. “Воля” (від 1994).

І. Дем’янова.

ТКАЧ

Дмитро Володимирович (26. 02. 1959, с. Яструбово, нині Козів. р-ну) – науковець. Канд. географ. н. (1996). Закін. Київ. ун-т (1981, нині нац. ун-т). 1981–84 – інж.-геодезист Вінн. філії ін-ту “Укрземпроект”, 1985–92 – Терноп. відділ. Львів. філії Укр. держ. ін-ту інж.-тех. розшукувань, від 1992 – викл., доц. ТАНГ (нині ТНЕУ). Автор і співавт. понад 50 наук. праць, підручників і посібників.

Б. Савак.

ТКАЧ

Мирослав Петрович (04. 09. 1957, с. Ридодуби Чортків. р-ну) – господарник. Галуз. наго-

роди. Закін. школу майстрів-будівельників у м. Бучач (1976), Кам’янець-Поділ. буд. технікум (1981). Від 1981 – у Терноп. буд. упр. “Упорядбуд”; 1991 донині комерц. дир. ТОВ “Модуль”.

В. Левицький.

ТКАЧЕНКО

Тетяна Володимирівна (12. 02. 1957, с. Вілія Шумс. р-ну) – журналіст, громадсько-культурна діячка. Закін. Львів. ун-т (1980, нині нац. ун-т). Відтоді – у м. Владивосток Примор. краю (нині РФ). Працювала у ред. багатотираж. газети суднорем. з-ду. Від 1991 – чл. Т-ва укр. культури, співорганізатор г. “Українець на Зеленому Клині”, 1996 – учасниця нар. хору “Червона калина”, 2001 – Примор. укр. нар. хору “Горлиця”, співорганізатор і ведуча гала-концертів Далекосхід. фестивалю укр. культури; від 2006 – кер. Центру укр. культури ім. А. Кріля “Горлиця”. Чл. ради Асамблеї народів Примор’я; орг-тор виставок укр. літ-ри, зокрема присвяч. творчості І. Франка, П. Думки, мист-ва, нар. ремесел та ін. заходів укр. громади. Упоряд. і вид. посмерт. збірку віршів засн. і кер. хору “Горлиця” А. Кріля “Летіла горлиця далеко” (2006). Автор публікацій у ЗМІ.

Л. Щербак.

ТКАЧЕНКО

Тетяна Олександрівна (19. 10. 1945, м. Мелітополь, Запоріж. обл.) – педагог-новатор, громадська діячка. Вчитель-методист. Закін. Одес. ун-т (1967, нині нац. ун-т). Працювала викл. англ. мови в цьому ВНЗ (1967–73), у ЗОШ № 64 (1973–77) в Одесі та ЗОШ у смт Поліське Київ. обл. (1977–91). Від 1991 – в м. Тернопіль, учитель англ. мови ЗОШ № 5. Автор концепцій “Доторкнись до дитини”, “Щаслива англійська”. Учасник міжнар. конф. і конкурсів. Співзасн. клубу освітян “Жінки для майбутнього” (1997). Співзасн. і ред. ж. “Яблукова книга” (1994), “Метелик для кращого життя” (2004), автор англ. стор. у ж. “Клас”. 2003 – співзасн. і учасник проекту обміну вчителями з м. Познань (Польща). 2005 жін. громад. орг-ції Австрії, Німеччини і Швейцарії в рамках проекту “1000 жінок” серед 10 представниць із України висунули Т. на здобуття Нобелів. премії Миру.

А. Сенік.

ТКАЧИК

Василь Павлович (псевдо – Т. Василько; 13. 11. 1952, с. Бабинці Борщів. р-ну) – науковець,

педагог, літератор, поет-пісняр. Канд. біолог. н. (1992). Лауреат премії Міжнар. наук. фонду (1998). Чл. Асоц. укр. письменників (2003), всеукр. об'єдн. “Письменники Бойківщини” (2005). Закін. ТДП (1975, нині ТНПУ). Працював вчителем у селах Глина

(1975–76, Жовків. р-ну Львів. обл.), Новицька (1976–89, Калус. р-ну Івано-Фр. обл.). 1989 – відп. секр. Калус. рай. орг-ції Укр. т-ва охорони природи, співробітник наук.-дослід. лабораторії геоботан. досліджень ЛДУ. Від 1992 – н. с., ст. н. с. відділу охорони природ. екосистем Ін-ту екології Карпат Львів. відділ. Укр. ін-ту ботаніки НАНУ. Учасник тендер. проектів Міжнар. наук. фонду, ЮНЕСКО. Автор наук. праць, книг, зб. віршів, пісень, співавт. аудіоальбомів.

В. Барна.

ТКАЧУК

Вадим Миколайович (20. 03. 1977, с. Золотолін Костопіль. р-ну Рінен. обл.) – науковець, педагог. Син *М. Ткачука*. Канд. філол. н. (2002), доц. (2006). Закін. ТДПУ (1999, нині ТНПУ). Прац. асист., доц. каф. практики англ. мови ТНПУ (2002–08), нині – доц. каф. іноз. мов для зовнішньоекон. діяльності ТНПУ. Автор понад 30 наук. праць, монографій, кн. “Теорія і практика машинного перекладу” (2006), “Числівник в англійській мові” (2007), статей у фак. виданнях.

Б. Мельничук.

ТКАЧУК

Валентина Іванівна (25. 06. 1947, м. Збараж) – педагог. Засл. вчитель України (2008), Відмінник освіти України (2004). Галуз. нагороди. Закін. Львів. політех. ін-т (1970, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), ТДП (1994, нині ТНПУ). Працювала інж.-конструктором приладобудів. з-ду

в м. Умань Черкас. обл. (1970–73). Від 1973 – викл. ст. викл. Тех. коледжу ТДТУ (нині ТНТУ). Автор метод. розробок, навч. програм із тех. дисциплін; свідоцтво на винахід.

Б. Петраш.

ТКАЧУК

Василь Онуфрійович (20. 07. 1959, с. Кальне

Козів. р-ну) – науковець. Канд. екон. н. (1988). Доц. (1989). Закін. ТФЕІ (1980). У цьому ВНЗ: економіст наук.-дослід. сектору, викл., ст. викл., доц. каф. грош. обігу і кредиту, каф. банк. менеджменту та обліку, заст. дек. (1990–2005), від 2005 – декан ф-ту банк. бізнесу. Ав-

тор понад 30 наук. праць, навч. посіб., статей.

Л. Шербак.

ТКАЧУК

Лаврентій (1879, с. Ласківці, нині Теребовлян. р-ну – 16. 04. 1933, там само) – священник, громадський діяч. Навчався у Львів. духов. семінарії, кер. струн. оркестру. 1916–18 – капелан у *Легіоні УСС*, згодом ув'язнен. за політ. діяльність. Душпастир у селах Пилява (нині Бучац. р-ну) і Ласківці; діяльний у громад. житті: співорг-тор заходів т-ва “Просвіта”, орг-тор духов. оркестру, церк. хору, читальні, співзасн. молод. т-в; навчав основ катехизму та історії України.

о. І. Сивак.

ТКАЧУК

Лариса Пилипівна (27. 06. 1946, с. Люлинці Козятин. р-ну Вінн. обл.) – художниця, педагог. Дружина *І. Козлика*. Диплом міжнар. фестивалю дит. мист-ва “Чарівна книга” (2006) та ін. Закін. Львів. ін-т приклад. та декор. мист-ва (1971, нині нац. акад. мист-в). Від 1971 – в м. Тернопіль: працювала в обл. відділ. худ. фонду, згодом – в худ. лаб. фарфор. з-ду; від 1988 – на викл. роботі: засн. і кер. гуртка в школі нар. ремесел, 1989 – викл. образ. мист-ва в кооп. технікумі. Від 1994 – в Терноп. обл. експеримент. комплекс. школі мист-в; розробила і викладає навч. курс ліплення в мол. класах, рисунок і живопис на відділ. образ. мист-ва. Учасник обл. та всеукр. виставок (1968–72).

А. Сенік.

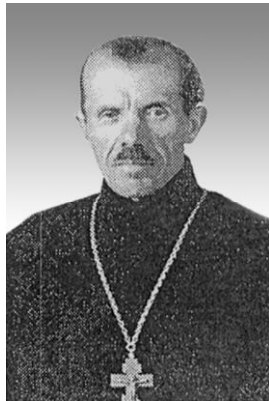
ТКАЧУК

Олексій Доментійович (24. 02. 1911, м. Кременець – 20. 06. 1995, там само) – церковний діяч, протоієрей.

У родин. місті: псалом. школу, пастир. курси (1942) при Богоявл. монастирі. 1936–44 – у церкві в с. Волиця (нині Кременец. р-ну); псаломник, диякон, ієрей (1942). 1947 заарешт. органи МДБ, засуд. на 10 р. ВТТ; ув'язн. відбував у Комі АРСР (нині РФ); звільн. 1955; реабіліт. 1991.

1960–70 душпастирював на Волині; за церк. відправи укр. мовою зазнав утисків епарх. властей. На поч. 1980-х поверн. до Кременця.

В. Боршевич, Б. Мельничук.

ТКАЧУК

Родіон (псевдо “Остап”, р. і м. народ. невід. – 1943, pobl. с. Чернилівка, похов. у с. Турівка Підволочис. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався в укр. г-зії м. Тернопіль. Від 1942 – район. референт ОУН. Поранений у бою, застрелився; перепохов. 1956.

В. Дідик.

ТКАЧУК

Роман Андрійович (15. 10. 1948, с. Костільники, нині Буцац. р-ну) – інженер-радіоелектронік, науковець,

винахідник, громадський діяч. Канд. тех. н. (1988), доц. (1990). Закін. Львів. політех. ін-т (1971, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював у Всесоюз. наук.-дослід. і конструктор. ін-ті з радіоелектрон. мед. апаратури, заст. гол.

інж. з впровадж. нової мед. техніки наук. об'єдн. “РЕМА” (1971–90) у м. Львів. Від 1990 – у Терноп. філіалі Львів. політех. ін-ту (нині ТНТУ), доц. каф. біотех. систем ф-ту електрон. систем та апаратів. Голова об'єдн. “Фонд Олександра Смакули” (1996); чл. ред. ж. “Вісник фонду О. Смакули” та ред. комісії вид. наук.

праць О. Смакули. Водночас – кер. наук.-вироб. підпр-ва “МедАп”, яке впровадж. в мед. практику електрон.-комп'ют. офтальмолог. ретинографи в містах Донецьк, Миколаїв, Одеса, Рівне, Тернопіль, Чернівці; ультразвук. системи обліку тепл. енергії та автоматиз. вимірювачі тиску і пульсу людини. Автор і співавт. наук. праць, навч. посібників, навч.-метод. розробок, статей.

Л. Щербак.

ТКАЧУК

Роман Федорович (30. 08. 1924, м-ко, нині смт Гусятин – 08. 01. 2004, м. Тернопіль) – лікар, науковець. Канд. мед. н. (1963). Доц. (1969). Закін. Львів. мед. ін-т (1949, нині нац. мед. ун-т). 1949–50 – лікар Пробіжнтян. лікарні Чортків. р-ну; 1950–58 – ординатор-хірург, ординатор-уролог Терноп. обл. лікарні; згодом – асист. каф. фак. хірургії з курсу урології; від 1969 – доц. каф. факульт. хірургії з курсу урології; 1970–87 – зав. курсом урології ТДМІ (нині ТДМУ). Голова правління обл. наук. т-ва урологів (1968). Автор бл. 30 наук. праць, 1 винаходу, 8 рац. пропозицій.

В. Кубей, В. Пришляк.

ТОВПАШ

Іван Гілярійович (псевдо “Кит”, 16. 01. 1922, м. Підгайці – 25. 01. 1945, с. Слов'ятин, нині Бережан. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався у г-зії в м. Бережани. Чл. Юнацтва ОУН та ін. молод. т-в; згодом із *О. Дяківим-Горновим* – виховник Юнацтва і кер. звен (ланок) ОУН в г-зії. Проїшов військ. вишкіл. 1941 проводив вишкіл молоді в лісі pobl. м-ка, нині м. Перемишляни (Львів. обл.), заарешт. гестапо, ув'язн. у м. Львів. Від 1942 студіював агрономію в с.-г. ін-ті м. Дубляни (нині нац. аграр. ун-т; Жовків. р-ну Львів. обл.). Референт для господар. справ при Окружній ексекутиві ОУН; вояк УПА. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

Б. Мельничук.

ТОКАРЄВСЬКИЙ

Андрій (Аліпій; 1743, м. Немирів, нині Вінн. обл. – 1773, м. см. невід.) – художник. Від 1761 – маляр *Почаїв. монастиря*, де постригся в ченці. Виконав маляр. роботи у гол. соборі. Деякий час перебував у Загорськ. монастирі (нині Москов. обл., РФ), тут розписував вівтарі. 1773 залишив обитель, подал. доля невідома.

В. Барна.

ТОКАРСЬКА

Олеся Юрївна (21. 08. 1971, м. Кременець) – педагог, писанкарка. Майстер нар. мист-в України (2005). Закін. Бродів. пед. уч-ще Львів. обл. та Рівнен. гуманітар. ун-т. Працювала вчителькою почат. класів у Кременец. школі-інтернаті, Київ.

спецшколі-інтернаті № 15. Від 2000 займається писанкарством, 2004 – учасниця всеукр. виставок, етноярмарків; персон. виставки – у містах Кременець (2005 – 202 писанки), Рівне (2008 – 405 писанок). Твори демонстр. у містах США (2004, 2005, 2005–07), Німеччина (2004), Франція (2005), Польщі, Бразилії, Швейцарії, Монголії, Австралії. З Т. Мельником створила колекцію писанок Подніпров'я (240 шт.) за зразками, що зібрав В. Мицик у серед. 1960-х. Деякі з них подані вперше до огляду шир. аудиторії в НСМНМУ у м. Київ (2006). 2008 опубл. книгу “Веселковий світ писанки. Запрошення до творчої майстерні”. Писанки Т. використ. у Великод. вітанні Президента України В. Ющенко (2008), представляли мист-во України в Китаї під час Олімп. ігор (2008).

Б. Свіргун.

ТОКАРСЬКИЙ

Степан Володимирович (01. 01. 1951, с. Малі Бірки Гусятин. р-ну) – господарник, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. Львів. політех. ін-т (1973, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), ВПШ у м. Київ (1989). Працював інж.-механіком Туркестан. комбінату буд. матеріалів і конструкцій (нині Казахстан). Від 1975 – у Бережан. р-ні: інж.-механік, гол. інж. рай. заводуупр. буд. матеріалів; від 1977 – дир. з-ду “Мікрон” Київ. ВО ім. Королюва; 1983 – дир. склос-ду в м. Бережани; заст. голови виконкому Бережан. рай. ради (1985–88); заст. голови рай. ради. Заст. представника Президента України в Бережан. р-ні (1992); дир. рай. АТП № 16137 (1992–94); голова рай. ради нар. депутатів (1994–95), голова РДА (1995–96); заст. ген. дир. ТОВ “Пол-Інвест ЛТД” (1996–2001); 1-й заст. ген. дир. СП “Волхонгет-Банчі ЛТД” (2001–05). Від 2006 – міськ. голова Бережан.

Н. Волинцев, Г. Івахів.

ТОКАРЧУК

Андрій Оксентійович (13. 10. 1925, с. Шекаринці, нині Ізяслав. р-ну Хмельн. обл.) – господарник, громадський діяч. Ордени і медалі. Депутат Лановец. рай. ради кількох склик. Закін. Укр. с.-г. акад. (нині нац. аграр. ун-т, м. Київ). Працював гол. інж., дир. Лановец. МТС (від 1952); головою Лановец. райвиконкому; дир. Борщів. тер. вироб. колгосп.-радгосп. упр. (1961); згодом – 1-й секр. Лановец. РК КПУ (1965–84).

Б. Мельничук.

ТОЛСТОЇ

Григорій Денисович (17. 08. 1928, х. Середне, нині Ізюм. р-ну Харків. обл. – 1991, м. Львів) – вчений у галузі поліграфії. Проф. 1945–47 проживав у м. Підгайці, де закін. серед. школу; згодом – Львів. поліграф. ін-т (нині Укр. акад. друкарства). Засн. каф. автоматизації і комплекс. механізації поліграф. процесів у цьому ВНЗ, його ректор (1973–89). Автор наук. праць.

С. Колодницький.

ТОМЕНКО

Микола Володимирович (11. 12. 1964, с. Малі Канівці Чернобаїв. р-ну Черкас. обл.) – історик, політолог, державний діяч. Депутат ВР України (2002, 2006, 2007). Канд. істор. н. (1992). Закін. Київ. ун-т (1989, нині нац. ун-т). Працював зав. каф. політ. наук Ін-ту держ. упр. і самоврядування при КМ України; заст. нач. Упр. Мінва у справах національностей та міграції; віце-президентом фонду “Українська перспектива”; зав. каф. політології Нац. ун-ту “Києво-Могилянська академія”; нач. Гол. упр. преси та інформації Київ. міськ. держ. адміністрації (2000–01), дир. Ін-ту політики (1998–2000, 2001–02, 2005–2006, 2007). У ВР України: голова Ком-ту з питань свободи слова та інформації (2002–05), Ком-ту з питань сім’ї, молодіж. політики, спорту і туризму (2006–07), заст. Голови ВР (лютий–червень 2006, від вересня 2008). Віце-прем’єр-міністр України з гуманіт. та соціал. питань в уряді Ю. Тимошенко (лютий – 08. 09. 2005). Автор праць, монографій, понад 100 наук. статей та публікацій у ЗМІ. Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема у червні 2004; в липні, жовтні 2005; у квітні,

жовтні 2006; у січні 2009; у квітні 2010 – презентував аудіодиски для дітей, свою кн. “Історія української конституції”.

Л. Щербак.

ТОМЧУК

Валентина Юхимівна (01. 03. 1960, м. Кременець) – майстер художньої фотографії, діяч культури. Закін. Рівнен. ін-т водн. госп-ва (1983, нині Укр. ун-т водн. госп-ва та природокористування). Займалася громад. роботою, очолювала музей *І. Хворостецького* в м. Почаїв (Кременец. р-ну), працювала в акціон. т-вах “Укрнафтогаз” у Кременці, “Укргаз” у Тернополі, від 1998 видає краєзн. літ-ру. Персон. виставки фоторобіт: м. Кременець (2005, 2006), м. Львів (2006).

І. Дем’янова, Т. Сеніна.

ТОМЧУК

Павло Антонович (01. 06. 1961, с. Борсуки Лановец. р-ну – 15. 01. 1981, м. Балган, Афганістан; похов. у родин. селі) – військовик. Орден Черв. зірки (посмерт.). Працював водієм у місц. колгоспі; від липня 1979 – в РА, служив у містах Славута Хмельн. і Рава-Руська Львів. обл., згодом – у військ. частині в Афганістані. Загинув у бою.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ТОПОЛЬНИЦЬКИЙ

Роман (16. 04. 1921, м. Тернопіль – 20. 07. 1984, м. Вільямсвіл, шт. Нью-Йорк, США) – лікар-стоматолог, громадський діяч, меценат. чл. Юнацтва ОУН. У м. Львів закін. г-зію (1939), навчався в лісотех. ін-ті; медицину студіював у м. Грац (Австрія). Воював у дивізії “Галичина”. В серед. 1940-х виїхав до м. Мюнхен (Німеччина), де 1951 закін. стомат. студії в ун-ті ім. Людвіка-Максиміліяна. Емігр. до США, закін. стомат. ф-т ун-ту в м. Нью-Йорк (1958), провадив приват. лікар. практику в м. Буффало, потім – у приміськ. околиці Вільямсвілу. Чл. УЛТ Пн. Америки (двічі – голова відділу в Буффало), кількох дантист. т-в.

Б. Головин.

ТОПОЛЬНИЦЬКИЙ

Стефан (21. 01. 1902, с. Пробіжна, нині Чортків. р-ну – 15. 11. 1983, Канада) – громадський діяч. Від 1926 – у Канаді. В м. Монреаль: провадив шевс. майстерню, чл.-засн. Укр. Стрілец. Громади та Укр. Нац. Об’єдн., діяльний у Т-ві ім. *М. Драгоманова*.

Б. Мельничук.

ТОПОРОВИЧ

Михайло (01. 05. 1898, с. Чернихівці, нині Збараз. р-ну – 03. 08. 1983, м. Клівленд, шт. Огайо, США) – правник, публіцист, громадський діяч. Навчався в укр. г-зіях у містах Збараж (1910–14)

та Тернопіль (1921). 1918–20 – хорунжий УГА. Студіював право в Укр. таємн. ун-ті у м. Львів, на філос. ф-ті в м. Грац (нині Австрія), 1925–29 – у Краків. ун-ті (Польща). Активний у “Просвіті” та ін. т-вах, Повіт. союзи кооператив; дописувач до укр. часописів. За політ. діяльність ув’язн. 1934 у концтаборі Береза Каргузька. Приват. адвокат у м. Збараж до 1939; під час нім. окупації – посадник міста. 1944 виїхав до Німеччини, комендант табору побл. м. Мюнхен. Від 1948 – в США (м. Нью-Джерсі). Діяльний у громад. т-вах укр. діаспори, голова комбатант. орг-ції в Клівленді. Автор статей про діяльність УГКЦ.

Б. Мельничук.

ТОПОРІВСЬКИЙ

Ігор Теодорович (16. 06. 1948, с. Глібів, нині Гусятин. р-ну) – літератор, видавець, діяч культури. Закін. тех. уч-ще в м. Львів. Працював токарем, обліковцем, будівельником; нині проживає в м. Хоростків Гусятин. р-ну, де орг-тор (2007) і голова літ. клубу “Жайвір”. Пише вірші, прозу, драм. та гумор. твори. Автор зб. поезій “Провесін” (2006), “Наперекір вітрам” (2009), зб. новел “Цвіт папороті” та зб. драм. тв. “День, що прийде” (обидві – 2008). Від 2008 видає літ.-худож. альманах “Жайвір”. Гумор. тв. Т. звучали в ефірі Нац. радіо України, опубл. у всеукр. г. “Веселі вісті”.

Б. Мельничук.

ТОРТОНСЬКЕ МОРЕ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– період в історії краю. Назва поход. від с. Тортона в Італії. У тортон. вік неоген. періоду море наступало на тер. Тернопільщини з пд. зх. – з боку Карпат, де відбувалися процеси горотворення. Спочатку море було неглиб., у ньому відкладалися переважно піски, відомі в р-нах міст Тернопіль, Теревовля, Чортків, Борщів, Бучач. Згодом, у пізньюортон. час, берег. лінія перемістилася далі на сх., захопивши пд.-зх. ч. Хмельниц. обл. На Тернопільщині море стало глибшим. У ньому відкладалися вапняки літотамнієві, у Придністров’ї – гіпси. У сх. ч. тортон. моря почали розвиватися риф. споруди – основа сучас. Товтр. гряди (бл. 20 млн. р. тому).

Й. Свинко.

“ТРАВНИК НАТАЛІ ЗЕМНОЇ”

– настільний календар. Вих. у м. Тернопіль від 2006 укр. і рос. мовами раз на рік. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – Н. Земна. Видавці: видав.-інформ. дім “*Діана плюс*” і ПП “Максимів”. Наклад (2009) – 27720 прим.

Б. Мельничук.

ТРАКАЛО

Василь Іванович (03. 02. 1893, с. Ангелівка, нині Заліщиц. р-ну – 04. 02. 1966, м. Львів) – науковець, педагог, громадський діяч. Депутат Львів. міськ. ради. Канд. техн. н. (1956). Навчався у г-зії в м. Чортків та учит. семінарії у м. Заліщики, в м. Львів у г-зії (1917) та політех. ін-ті (1921–26, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), у м. Київ (1918–20). Від 1920 – на виклад. роботі: у Чортків. г-зії “Рідна школа” (до 1921), у м. Тернопіль в укр. держ. г-зії та г-зії “*Рідна школа*” (1926–28). Від 1929 учителював у містах Лежайськ, Радом, Холм (нині Хелм, усі – Польща). Від 1943 – викл., доц., зав. каф. математики, каф. опору матеріалів і техн. креслення Львів. політех. ін-ту. Співзасн. ф-ту механізації Львів. с.-г. ін-ту (нині нац. аграр. ун-т). Автор наук. праць.

В. Барна, Б. Головин, Б. Пиндус.

ТРАЧ

Володимир Матвійович (16. 11. 1903, с. Козярі, нині Підволочис. р-ну – 23. 08. 1981, м. Маямі, шт. Флорида, США) – громадський діяч. Навчався у г-зіях міст Збараж і Тернопіль. Діяльний у т-вах Пласт, “Сокол” та ін. Чл. ОУН. Засн. власне торг. підпр-во, 1933 – харч. гуртовню. Співзасн. (1934), кількаріз. голова Союзу укр. купців у Тернополі. 1939 Т. заарешт. органи НКВС. Під час нім.-рад. війни виїхав до Німеччини, 1949 – в Канаду (м. Торонто), де займався підприємництвом. Від 1966 – в США: працював у турист. індустрії; діяльний у громад. житті укр. діаспори; меценат істор.-мемуар. зб. “*Шляхами Золотої Поділля*”. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ТРАЧ

Володимир Михайлович (04. 04. 1975, м. Тернопіль) – співак (тенор), диригент, актор. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1994), у м. Київ нац. ун-т культури та мист-в (1999), молодіж. театр-студію “Міст” (2009). Учасник театру пісні “*Літопис*” ТАНГ (1994, нині ТНЕУ).

Від 1997 – у вокал. секстеті “ManSound” (м. Київ), з яким гастролював у Австрії, Голландії, Естонії, Литві, Німеччині, Польщі, США, Швейцарії, Азербайджані, Білорусі, Грузії, РФ та ін. країнах; не раз виступав у Тернополі, зокрема в лютому 2006, червні 2009. Актор. роботи: Жаба (“Дюймовочка”, за Г.-Х. Андерсеном), Римський консул Гай-Юлій (“Химерна Мессаліна” Нети Нежданой).

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ТРАЧ

Мирослав Іванович (09. 05. 1942, с. Рибники, нині Бережан. р-ну) – політичний і громадський діяч. Від 1950 – в США. Закін. семінарію в м. Стенфорд (1966). Від 1968 – в Канаді. Управитель вид-ва “Поступ” у м. Вінніпег, тут рукопеклад. у сан диякона (1969); водночас – працівник федерал. департаменту поправч. служб. Діяльний у Ліберал. партії, від якої двічі – канд. до федерал. парламенту; від 1984 – віце-президент у пров. Манітоба. Активіст Пласту, Осередку укр. культури й освіти, кооп. та ін. орг-цій.

Б. Мельничук.

ТРАЧ

Плакида Степанович (1907, с. Шили, нині Збараж. р-ну – 26. 01. 1943, Челябін. обл., нині РФ) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Закін. гімназію в м. Тернопіль і 3 курси мед. ф-ту в ун-ті у м. Женева (Швейцарія). Прац. фельдшером у м. Збараж. 27. 06. 1941 Т. заарешт. органи НКВС; засудж. на 10 р. ВТТ; ув’язнення відбував у Челябін. обл. Реабілітований.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ТРАЧ

Степан Іванович (01. 11. 1918, с. Терпилівка, нині Підволочис. р-ну – травень 1945, м. см. невід.) – літератор. 1936–37 – учасник громадянської війни в Іспанії. Від 1940 – в ЧА. Загинув під час нім.-рад. війни. Автор зб. поезій “В боротьбі за сонце” (1936), “Сурмачі на Збручі” (1940).

В. Барна.

ТРАЧУК

Володимир Борисович (03. 01. 1985, м. Кременець) – спортсмен (лижне двоборство). М. сп. України (2003). Багатораз. чемпіон України. Абсолют. чемпіон 3-х зим. ігор України (2009). Учас. 20-х зим. Олімпій. ігор (2006, м. Турин, Італія), Кубка Європи (2005, м. Зельфель, Австрія), де виборов ліцензію на участь у 21-х зим. Олімпій. іграх в Канаді (2010). Закін. ТНЕУ (2007). Нині на контракт. війск. службі у СКА в с. Тисовець Сколів. р-ну Львів. обл.

Б. Білоус.

ТРЕМБА

Галина Ігорівна (27. 05. 1963, с. Вербів Бережан. р-ну) – інженер, методист, художник. Закін.

Бережан. технікум механізації та електрифікації с. госп-ва (1982, нині агротех. ін-т), Львів с.-г. ін-т (1987, нині нац. аграр. ун-т). Працювала в колгоспі “Зоря” (Зборів. р-ну). Від 1989 – методист кабінету профпідготовки Терноп. обл. ін-ту удосконал.

вчителів; 1992 – Терноп. обл. навч.-метод. центру проф.-тех. освіти. Проілюструвала 16 книг.

Н. Волинець.

ТРЕМБА-ГАНАС

Тетяна Василівна (16. 10. 1936, с. Ветлин Ярослав. пов., нині Польща) – бібліотекар-бібліограф вищої кваліфікації. 1946 депортов.

з родиною у с. Вербів Бережан. р-ну. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. технікум (1960, нині вище уч-ще культури), Київ. ін-т культури (1967, нині нац. ун-т культури і мист-в). 1956–68 – зав. б-ки с. Вербів, 1968–78 – зав. Бережан. рай. б-ки для дітей, 1978–96 – заст. дир. ЦБС, від 1996 донині працює в *Музеї Б. Лепкого* у м. Бережани. Учасниця фольклор.-етніч. гурту “Лемкиня”, гуморист. ансамблю “Сусідка”, діяльна в т-вах “*Просвіта*”, “*Лемківщина*”.

Учасниця виставок писанок, вишивок. Веде альбоми-літописи т-ва “Лемківщина” (від 1991), Музею Б. Лепкого (від 1996), оформляє “Книгу почесних громадян м. Бережани”. Автор статей краєзн. тематики, укл. бібліограф. покажчиків, записує і популяризує легенди та перекази Бережанщини. Ініціатор створ. експозиц. кімнати “Історія, культура і побут депортованих українців” при Бережан. краєзн. музеї.

Н. Волинець.

ТРЕТЬЯК

Віктор Степанович (15. 02. 1951, м. Краматорськ Донец. обл.) – спортсмен (баскетбол),

викладач, тренер. Закін. Львів. ін-т фіз. культури (1972). 1967 – чемпіон УРСР серед школярів, 1970–72 – у команді майстрів СКА (м. Львів). 1973 – тренер із баскетболу в м. Орджонікідзе Дніпроп. обл. 1976 – викл. ТФЕІ (нині ТНЕУ), 1978–98 – ст. викл.

Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ). 1999 – тренер баскетбол. клубу “*Тернопіль*”. Від 2002 – викл. ТДТУ (нині ТНТУ), викон. дир. обл. федерації баскетболу. Тренер баскетбол. команди “*Unitex*”.

Г. Гунтік, В. Ігнатенко.

ТРЕТЯК

Ігор Богданович (05. 10. 1960, м. Львів) – нейрохірург, громадський діяч. Канд. мед. н. Від

1964 – у м. Тернопіль. 1978 вступив у Терноп. мед. ін-т (нині ТДМУ), закін. Київ. мед. ін-т (1984, нині нац. мед. ун-т). 1986–88 – лікар-нейрохірург відділення нейрохірургії Київ. клін. лікарні № 14; від 1988 – в Ін-ті нейрохірургії АМН України; лікар-нейрохірург відділу віднов. нейрохірургії, 2001 – зав. відділу. Викл. Київ. нац. мед. ун-ту. Автор 80 наук. публікацій, серед них – 2 монографій; має 2 винаходи, 3 раціоналізатор. пропозиції.

Б. Мельничук.

ТРЕТЯК

Марія-Єлизавета (18. 05. 1906, нині смт Козова – 17. 08. 1991, м. Пассейк, США) – громадська діячка. Закін. учит. семінарію в м. Бережани (1928). Вчителька у школах т-ва “Рідної школи” в містах Бережани і Копичинці (Гусятин. р-ну), Коломия (Івано-Фр. обл.), Золочів і м-ку, нині смт Підкамінь (обидва – Львів. обл.). Дир. нар. школи в м. Зборів. Під час 2-ї світ. війни – в таборі для інтернов. осіб: викл. курсів, інспекторкер. дит. садків у м. Райне (Німеччина). 1955 емігр. до США. Працювала в школі українознавства, упорядник б-ки Союзу укр. молоді США.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ТРИГУБА

Віктор Костянтинович (29. 07. 1962, м. Збараж) – педагог, громадський діяч. Відмінник освіти України (2001). “Людина року-2008” Терноп. обл. Вчитель вищої категорії (2003), “Старший вчитель” (2004). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. пед. ін-т (1984, нині ТНПУ), Львів. філію Укр. Акад. держ. упр. при Президентові України (1999). Працював у м. Тернопіль: від 1983 – вчитель рос. мови та літ-ри у СШ № 15, 1984 – № 10, 1986 – № 22, 1988 – заст. дир. з навч.-вихов. роботи СШ № 7, 1990 – дир. СШ № 2; 1994 – нач. упр. освіти, 2002 – 1-й заст. нач. упр. освіти і науки Терноп. міськ. ради; згодом – комерц. дир. ТОВ “Інтеравтосервіс”; від березня 2003 донині – дир. Терноп. класич. г-зії. Заст. голови федерації футболу м. Тернополя; голова Терноп. обл. громад. орг-ції “Асоціація керівників гімназій, ліцеїв, колегіумів Тернопільщини” (2006); віце-президент Всеукр. асоц. “Відроджені гімназії України”. Автор статей на пед. теми.

Г. Івахів.

ТРИГУБ'ЯК

Василь Данилович (08. 04. 1934, с. Чортовець, нині Назаренкове Городенків. р-ну Івано-Фр. обл.) – інженер, літератор, громадський діяч. Закін. у м. Львів: електромех. технікум (1960, нині електротехнікум зв'язку), політех. ін-т (1967, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював інж. Терноп. обл. підпр-ва електромереж (1969–90). Чл. обл. ради т-ва винахідників і раціоналізаторів, вчений секр. обл. наук-тех. т-ва енергетики та електротех. пром-сті. Автор кн.-тріади (вірші, коломийки, пісні) “Проміння сонячних джерел” (2002); пісні – в репертуарі профес. і аматор. колективів України.

Л. Легкий.

“30 КРОССВОРДОВ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 рос. мовою раз на місяць. Засн. і шеф.-ред. І. Тріль. Видавці: видавн.-інформац. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 27700 прим.

Б. Мельничук.

“ТРИЗУБ”

– мистецько-спортивний клуб у м. Ланівці. Засн. 1995. Мета діяльності – орг-ція й проведення

культурно-освіт. та мистецьк. заходів серед молоді, духов. розвиток і патріот. виховання. “Т.” щорічно проводить фестивалі дух. творчості “Волинські гостини” та політ. сатири “Гарячі припарки”.

А. Сенік.

“ТРИЗУБА” ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ

– структурний підрозділ Всеукраїнської організації “Триzub” ім. С. Бандери. Засн. 14. 10. 1993 як громад. спорт.-патріот. орг-ція для ідейно-фізичн. вишколу і нац.-патріот. діяльності її членів. Завд. об'єднання – збереження, захист, утверд. і процвітання укр. нації та Укр. держави. Структура орг-ції ступенева: “Юнацтво Триzubа” (хлопці і дівчата 14–18 років) та дійсн. чл. “Т.” (від 18 років). 1994 утвор. Терноп. обл. відділення “Т.”, орг-тор і кер. – І. Сута. Нині голова Центр. проводу ВО “Триzub” – Є. Філь.

І. Сута.

ТРИЛЬОВСЬКИЙ

Кирило (літ. псевд. – Гайдамака, Приятель, Січовий батько та ін.; 06. 05. 1864, с. Богутин, нині Золочів. р-ну Львів. обл. – 19. 10. 1941, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл.) – громадсько-політичний діяч, правник, публіцист, видавець. Студіював право в ун-тах міст Львів та Відень (Австрія). чл. “Академічного Братства”, РУРП, належав до її Гол. управи. Від 1901 – адвокат у Коломійі, згодом – у м-ку Яблунів (нині смт Косів. р-ну Івано-Фр. обл.). У травні 1900 організував у с. Завалля (нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл.) перший у Галичині осередок укр. пожеж.-гімнаст. т-ва “Січ”; 1908 очолив у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ) центр. управу “Січей” – Гол. січ. ком-т. Від 1912 – ген. отаман Укр. січ. союзу, 1913 при ньому засн. військ. орг-цію УСС (одна з перших діяла в м. Заліщики). 1907, 1911 обраний до Палати послів австр. Держ. ради у Відні, від 1913 – до Галиц. сейму у Львові. Від 1915 – чл. Заг. Укр. Ради у Відні. Від 1918 – в Укр. Нац. Раді ЗУНР, 1918–19 – заст. голови відділу Окруж. нац. ради в Коломійі, чл. комісії закордон. справ, військ. та адмін. комісії УНРади. Після поразки ЗУНР засн. у м. Вінниця “Січовий комітет”. Емігр. до Відня, працював у кодифікац. комісії при екзил. уряді С. Петрушевича; 1921 засн. робітн. спорт. т-во “Січ”. Про-

вадив адвокат. практику в Коломиї та м-ку Гвіздець (нині смт Городенк. р-ну Івано-Фр. обл.). Засн. числен. осередків т-ва “Січ” та УСС на Тернопільщині, зокрема на Бережанщині (співорг-тор – *А. Чайковський*), у селах Денисів, Купчинці (нині Козів. р-ну) та ін.; обстоював у парламенті права січовиків Терноп. краю, зокрема зі с. Сухостав (нині Гусятин. р-ну). Учасник *Першого сокіл.-січ. здвигу* в м. Тернопіль 26. 06. 1910. Гість 1-го повіт. січ.-сокіл. зльоту в Бережанах у жовтні 1911. Влітку 1914 перебував у Нар. домі в м. Монастирська. Співпрац. і підтримував дружні зв’язки з *І. Блажекевич*, *В. Будзиновським*, *о. Й. Вітошинським*, *Н. Гірянком*, *П. Думкою*, *І. Кивелюком*, *Є. Левицьким*, *Б. і Л. Лепкими*, *В. Темницьким* та ін. Автор істор. нарисів, статей про стрілець рух, поезій, січ. пісень і маршів. У Коломиї – вид. і ред. г. “Громада” (1897), “Зоря” (1904), часоп. “Хлопська правда” (1903, 1909), тижнев. “Громадський голос” (1919), календарів та ін. видань.

Л. Щербак.

ТРИНЬКА

Володимир Іванович (25. 08. 1964, с. Дружба, нині Трибухівці Бучац. р-ну) – економіст, громадський діяч. Депутат Львів. міськ. ради (2002–06), голова комісії з питань фінансів та планування бюджету; Львів. обл. ради (від 2006), секр. комісії з питань комун. майна та приватизації. Почес. прац. Нац. акціонер. компанії “Оранта”, ін. галуз. відзнаки. Закін. ТФЕІ (1985, нині ТНЕУ). Ревізор в упр. держ. страхування Львів. обл. (1985–96), від 1996 донині – дир. Львів. обл. дирекції Нац. акціонер. страх. компанії “Оранта”.

І. Дем’янова, В. Палинський.

ТРИНЬКО

Анатолій Федорович (24. 09. 1924, с. Хоптинці, нині Городец. р-ну Хмельн. обл. – 14. 01. 2010, м. Тернопіль) – журналіст. Учасник нім.-рад. війни. Чл. НСЖУ (1957). Закін. Львів. ун-т (1953, нині нац. ун-т). Прац. інструктором Козлів. рай. г. (1947–49, нині смт Козлів належ. до Козів. р-ну); інструктором, відп. секр., ред. Шумс. рай. г. (1949–62); ред. Зборів. міжрай. г. (1962–65); від 1965 – у Терноп. ОК КПУ. Автор кн. “Далеке і близьке. Спогади журналіста” (Т., 2008), публікацій у ЗМІ.

Б. Мельничук.

“300 КРОССВОРДОВ”

– журнал. Вих. у м. Тернопіль від 2005 рос. мовою раз на 2 місяці. Засн. і шеф.-ред. І. Тріль. Видавці: видавн.-інформац. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 27770 прим.

Б. Мельничук.

ТРИТОН КАРПАТСЬКИЙ

(*Triturus montandoni*) – ряд хвостаті земноводні (Salamandridae). Занес. до Черв. книги України. Довжина тулуба до 4,5 см. Зверху – оливково-бур. з темн. плямами. На голові три поздовжні борозенки. Пошир. на пд. обл. у лист. лісах побли. водоїм. Живе під камінням, стовбурами повал. дерев.

В. Кваша.

ТРИФОНЯК

Віктор Васильович (30. 08. 1935, с. Тилівка, нині Шумс. р-ну) – науковець. Небіж *У. Самчука*. Канд. тех. н. (1970), проф. (1991). Закін. Київ. політех. ін-т (1963, нині нац. тех. ун-т “Київський політехнічний інститут”); працював у цьому ж ВНЗ: асист., доц. (1971), проф. каф. електроніки. Дослідження в галузі промисл. електроніки. Автор кількох підручників, у т. ч. “Промислова електроніка” (1976, 1980, 1985, 1990, 1993).

Г. Черняхівський.

“ТРОЇЦЬКИЙ ЛИСТОК”

– газета Свято-Троїцького духовного центру в м. Тернопіль. Вих. від 2004.

А. Сенік.

ТРОНЬКО

Петро Тимофійович (12. 07. 1915, с. Заброди, нині Богодухів. р-ну Харків. обл.) – вчений

у галузі історії, державний і громадський діяч. Герой України (2000). Ордени та медалі. Засл. діяч н. і т. України (1976). Держ. премії СРСР (1976). Депутат Нар. зборів Зх. України (1939), ВР УРСР 9-и склик. Д-р істор. н. (1968), акад. АН УРСР (1978, нині

НАНУ). Закін. Київ. ун-т (1948, нині нац. ун-т), ВПШ при ЦК КПРС; Акад. сусп. н. при ЦК КПРС (1951, обидві – м. Москва), курсант військ. уч-ща морських льотчиків у м. Єйськ (1936–37, Краснодар. край, обидва – нині РФ). Від 1937 – на комсомол. роботі. Учасник нім.-рад. війни. 1951–61 – зав. відділу, секр. Київ. ОК КПУ, зав. відділу ЦК КПУ. 1961–78 – заст. Голови Ради Міністрів УРСР. 1966–78 – голова правл. Укр. т-ва охорони пам’яток історії та культури. 1978–79 – віце-президент АН України. Позаштат. радник Президента України з питань істор.-культ. спадщини (1996–2000); голова Комісії з питань відтвор. видат. пам’яток

історії та культури при Президентові України (1995–2001). Голова Гол. ред. колегії 26-том. “Історії міст і сіл Української РСР” (1970-і). Голова правління Всеукр. фонду відтвор. видат. пам’ят. істор.-архіт. спадщини ім. О. Гончара (1990 донині). Голова правління Нац. спілки краєзнавців (1991 донині). Неоднораз. перебував на Тернопільщині, зокрема 1939–41, підтримував дружні зв’язки з *І. Бугайченком*; під час підготовки кн. “Історія міст і сіл УРСР. Тернопільська область” (1973). Автор і співавт. більше 600 наук. праць, зокрема 16 монографій; кер., чл. редколегій фундамент. праць: “Історія Української РСР”, “Історія Києва”, “Українська РСР у Великій Вітчизняній війні Радянського Союзу 1941–1945 рр.”, “Реабілітовані історією” та ін.

Б. Мельничук, В. Уніят.

ТРОФИМЧУК

Степан Михайлович (05. 11. 1924, с. Куснища, нині Любомльс. р-ну Волин. обл. – 11. 01. 1979, м. Львів) – літературознавець, критик, перекладач, журналіст, громадський діяч. Канд. філол. н. (1954). Чл. СПУ (1962). Навчався у Кременец. пед. уч-щі, Львів. пед. ін-ті (1946–50, нині Дрогобиц. пед. ун-т). Від 1953 – м. н. с. Ін-ту сусп. наук АН УРСР та викл. Львів. ун-ту. Від 1969 – чл. редколегії ж. “Жовтень” (нині “Дзвін”). Кер. літ. студій при Львів. ун-ті та Львів. орг-ції СПУ. 1966 виступив із відкритим листом на захист укр. дисидентів. За звинувач. у буржуаз. націоналізмі Т. усунуто від наук. життя, закрита тема його доктор. дисертації. Автор понад 200 літературозн. розвідок, статей і рецензій у наук. зб. та періодиці; перекладав із польс. мови.

Б. Мельничук.

ТРУХ

Андрій (в миру Григорій; 18. 02. 1894, с. Гірне, нині Стрий. р-ну Львів. обл. – 08. 05. 1959, м. Грімсбі, пров. Онтаріо, Канада) – військовик, релігійний і громадський діяч, редактор, публіцист. Під час 1-ї світ. війни – четар, поручник УСС, сотник УГА. Учасник битви біля с. Потутори (нині Бережан. р-ну). 1918 – командант (ком-р) корпус. команди у м. Львів. Від 1920 – у монастирі оо. Василіян. 1921–25 здобував теолог. освіту. Душпастирював у Галичині, Холмщині, від 1932 – в США, Канаді. Ред. ж. “Світло” (Канада). Співавт. зі *С. Чарнецьким* пісні “Ой у лузі червона калина...”; автор ін. стрілець. пісень, публіц., істор. та реліг. статей, підручника граматики укр. літ. мови (1947), кн. “Марія. Життя Пресвятої Богородиці” (1945), “Жит-

тя Святих” у 4 т. (1952–70), “Світила Християнського Сходу” (1968) та ін.

Б. Мельничук, Б. Пиндус.

ТУРЕЦЬКА

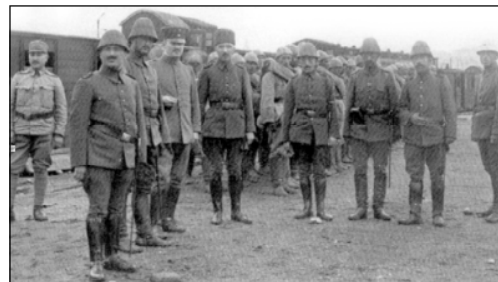
Наталія Іванівна (26. 05. 1978, м. Тернопіль) – лікар, громадська діячка. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода”. Закін. ТДМА (2001, нині ТДМУ), Львів. мед. ун-т (2003, нині нац. мед. ун-т). Працювала гол. лікарем сільс. лікар. амбулаторії у с. Стінка (Буцац. р-ну). 2004–07 – лікар-терапевт та лікар-психотерапевт у Петриків. обл. комунал. геріатр. буд.-інтернаті (Терноп. р-ну). Від 2008 – лікар-консультант із терапії та психотерапії в Регіон. центрі інтеграт. медицини; лікар-консультант із психотерапії у приват. підпр-ві “Партнер” (м. Тернопіль).

В. Левицький.

ТУРЕЦЬКИЙ

ЕКСПЕДИЦІЙНИЙ КОРПУС

– з’єднання турецької армії. Учасник боїв під час 1-ї світ. війни; виступ. на боці австро-угор.

Турецький корпус у с. Потутори.

військ. На Галиц. фронті корпус діяв від липня 1916. 15-й Т. е. к. складався з 19-ї (ком-р – підполковник М. Кемаль (Ататюрк) – засн. і 1-й президент Туреччини) і 20-ї дивізій. Ком-р корпусу – генерал С. Чобанлі. 10. 06. 1916 в Т. е. к. – 30 тис. вояків і ще 5 тис. поповнення кожна дивізія мала отримати. До корпусу належ.: 6 полків піхоти, 4 кулемет. команди, 2 ескадрони кавалерії (100 коней), 22 полки артилерії, 2 роти саперів і санітарів, 2 групи зв’язку. Т. е. к. отримав ділянку фронту вздовж р. *Золота Липа* на пд. зх. від Бережан: від с. Потутори до с. Божиків – 19-а, Божикова до г. Лисоня (всі нині – Бережан. р-ну) – 20-а дивізії. Штаб корпусу – в с. Підвисоке (нині Бережан. р-ну). Організаційно тур. ч. була підпорядкована штабу Пд. армії *Австро-Угорщини*. Поряд із турками розташ. *Легіон УСС*. 19-а дивізія воювала на Тернопільщині до червня, 20-а – до серпня 1917. Меморіал турец. воякам облашт. в Підвисокому.

С. Ткачов.

ТУРИК

Ольга Степанівна (20. 03. 1933, с. Шумбар, нині Шумс. р-ну) – вчена у галузі геології, педагог. Дочка *С. Туріка*. Занес. до Списку мікропалеонтологів світу. Закін. Львів. ун-т (1955, нині нац. ун-т). Працювала в геолог. експедиціях у Забайкаллі (1953, нині РФ), Закарпаття (1954), Серед. Азії (Тянь-Шань, 1955). Асист., ст. викл. Кременец. пед. ін-ту (1956–60, нині ТНПУ), н. с. Укр. наук.-дослід. геологорозвід. ін-ту (1960–89) у м. Львів. Дослідж. опорні та параметр. свердловини Дніпров.-Донец. западини, учасниця створення 1-го “Атласу родовищ нафти й газу України” (1971), геолого-фаціальних карт нижн. карбону ДДЗ (1976), в оцінці перспектив пошуків структурно-палеогеморфол. пасток для покладів вуглеводнів у нижньо- і середньокам’яновугіл. відкладах пн. околиць Донбасу (1980). Автор бл. 50 наук. праць, краєзн. досліджень.

У. Феношин.

ТУРКОНЯК
Роман Павлович (церк. – Рафаїл; 26. 05. 1949, м. Манчестер, Великобританія) – богослов, перекладач. Нац. премія України ім. *Т. Шевченка* (2007) за переклад Острог. біблії. Архімандрит УГКЦ, д-р теології, ієромонах Студій. уставу. Батько походить із х. Тисів pobl. с. Баріш Бучач. р-ну. Т. навчався у Ватикані, Німеччині, США, Італії. Працював секретарем *Й. Сліпого*. На поч. 1990-х переїхав до України. Зав. каф. богослов’я нац. ун-ту “Острозька академія”, від 2009 – її почес. проф. Провід. перекладач Біблій. т-ва. 2003 закін. переклад Острог. Біблій. сучас. укр. мовою; на переклад та звірку витратив понад 30 років. Створив старослов’ян. комп’ютер. шриф. Вільно володіє церковнослов’ян., давньогрец., латин., арамей., старосврей. і багатьма ін. мовами. Т. багатораз. приїжджав на родинне обійстя; за кошти Т. і його покій. батька збуд. дорогу з твердим покриттям від х. Тисів до с. Дубенка Монастирис. р-ну.

Б. Мельничук, В. Мельничук.

ТУРКЕНИЧ

Іван Васильович (03. 04. 1905, с. Новий Лиман, нині Петропавлів. р-ну Воронез. обл., РФ) – військовик. Герой Рад. Союзу (1990). Ком-р

молодіж. підпіл. орг-ції “Молодая гвардия” (м. Краснодар Луган. обл.). Учасник визволення м. Тернопіль від нім.-фашист. загарбників (1944).

Б. Мельничук, М. Федечко.

ТУРКУЛА

Михайло Григорович (03. 12. 1958, с. Деренівка Тербовлян. р-ну) – тренер (волейбол). Канд. у м. сп. Закін. Івано-Фр. технікум фіз. культури (1982), ТДП (1990, нині ТНПУ). Як учасник волейбол. команди Збараз. цукр. з-ду – чемп-н Центр. ради ФСТ “Колос” (1983). Працював учителем фізкультури у Збараз. ЗОШ № 3, тренером Збараз. ДЮСШ. Від 1989 – тренер ДЮСШ “Надія” при волейбол. клубі “Надзбруччя”. 1997–98 під кер-вом Т. зб. команда Терноп. обл. виграла першість України серед юнаків, 1999 – перші кадет. ігри України, 2000 – бронз. призер юнац. ігор, 2002 – бронз. призер. молодіж. ігор України, 2001 команда ВК “Надзбруччя” виборола 3-є місце серед команд вищої ліги. Від 2002 – гол. тренер ВК “Факел” (м. Івано-Франківськ).

Г. Гунтік.

ТУРОВИЧ

Євген (17. 11. 1920, с. Іванів, нині Калинів. р-ну Вінн. обл.) – вчений-медик. Канд. мед. н. (1962), доц. (1965). Закін. Ставропол. мед. ін-т (нині РФ). 1964–66 – зав. каф. оториноларингології Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ).

Г. Протасевич.

ТУРСЬКИЙ

Павло Зеновійович (08. 10. 1965, с. Синява Збараз. р-ну – 25. 09. 1986, Афганістан; похов. у родин. селі) – військовик. Орден Черв. зірки (посмерт.), медаль “За відвагу”. Навчався в с.-г. технікумі в м. Бучач. Від 1985 – у ЗС СРСР, служив у Афганістані. Загинув у бою.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ТУРЧИН

Володимир Васильович (23. 02. 1974, м. Тернопіль) – науковець, педагог. Син *М. Турчин*.

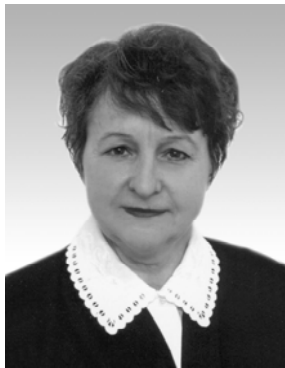
Кан. філол. н. (2001), доц. (від 2006). Навчався у Чернів. (1991–93), Прикарпат. (1993–97) ун-тах. Викл. каф. герман. філології Київ. нац. ун-ту (1999–2001). Від 2001 – в Івано-Франківську: доц. каф. мовної підготовки та юрид. документознавства в Нац. акад. внутр.

справ України (нині Прикарп. юрид. ін-т МВС України); зав. каф. нім. та франц. мов Івано-Фр. нац. техн. ун-ту нафти і газу (2004–06); доц. каф. нім. філології Прикарп. нац. ун-ту (2006–08). Автор більше 50 наук. праць, у т. ч. 8 навч. посібників, монографії “Прагматика наукового терміна” (2004).

П. Басок, Г. Івахів.

ТУРЧІН

Марія Марківна (18. 01. 1947, с. Печорна, нині Заліщиц. р-ну) – педагог, літераторка. Канд. фі-

лол. н. (1996), доц. Мати *В. Турчина*. Закін. Чернів. ун-т (1970, нині нац. ун-т). Працювала вчителем Торськ. СШ Заліщиц. р-ну (1970–72), викл. на каф. іноз. мов Терноп. мед. ін-ту (1972–74, нині ТДМУ), вчителем у Терноп. СШ № 15, 17. Від 1984 – у м. Івано-Фран-

ківськ: викл. нім. мову в СШ № 2 та № 5, від 1991 – викл. каф. нім. філології Прикарп. ун-ту. Працює в галузі лінгвіст. прагматики. Автор більше 60 наук. праць, 9 метод. і навч. посібників, публікацій із питань германістики, краєзн., статей; зб. поезій “Слова свого не остуджу” (1994), “Каштанові свічі” (2000, у співавт.), “Жар душі” (2009), кн. “Світло, що залишилось поміж нас” (2008). Діяльна в “Союзі українок”, осередку “Марійка Підгірянка”, “Просвіти” та ін. громад. орг-цій.

П. Басок, Г. Івахів.

ТУРЧІН

Степан Пилипович (псевда “Арсен”, “Клен”; 1927, с. Івачів Горішній, нині Терноп. р-ну – 19. 08. 1946, с. Купчинці Козів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. 7 кл. у г-зії в м. Тернопіль, де вступив до Юнацтва ОУН. Від 1944 – рай. референт СБ Великоглибочец. р-ну (нині с. Вел. Глибочок належ. до Терноп. р-ну); від 25. 07. 1946 – рай. референт пропаганди ОУН Козів. р-ну. Загин. трагічно.

Б. Мельничук.

ТУРЧМАНОВИЧ

Наталія Володимирівна (09. 09. 1915, м. Полтава – 16. 03. 2005, м. Міннеаполіс, шт. Міннесота, США) – літератор, громадська діячка. Дружина *М. Турчмановича*. Чл. ОУН. Від 1916 – у м. Кременець, де закін. польсь. початк.

школу, укр. г-зію. Працювала в правосл. консисторії, у ред. місц. газети. Після 2-ї світ. війни – у таборах для переміщ. осіб в Європі, 1950 емігр. до США. 12 р. працювала в орг-ції Черв. Хреста, 9 р. – у благодій. жін. орг-ції, що опікув. дітьми з незамож. родин. Авторка 3 зб. поезій для дітей, зокрема кн. “Вірші” (1995). Багато років листув. з *Г. Чернихівським*, та ін. кременчанами.

І. Дем’янова.

ТУРЧМАНОВИЧ

Михайло (псевда “Борович”, “Ворон”, “Голуб”, “Кречет”, “Лирик”; 03. 10. 1910, с. Сновидів, нині Бучац. р-ну, за ін. даними с. Лука Войнилівська, нині Калус. р-ну Івано-Фр. обл. – 1977, м. Міннеаполіс, США) – учасник національно-визвольних змагань, науковець. Чоловік *Н. Турчманович*. Чл. ГУМН, Проводу СУНМ (1928–29), ОУН (1929). Закін. філію акад. г-зії у м. Львів (1928), вивчав політологію і соціологію в м. Рим (Італія). Учасник Берлін. конф. ОУН (1933, Німеччина), 2-го ВЗУН в Римі (1939), 2-го ВЗ ОУН у м. Краків (1941, Польща), 1-й конф. ОУН у с. Сороки біля Львова (1941). В. о. секр. *С. Коновальця*, інспектор Револ. Проводу ОУН в краю (1940), чл. УНК у Кракові (1941), голова Політ. комісії Проводу ОУН (1941). Відійшов від ОУН із т. зв. групою Мітрінги (1942). На підпіл. роботі – у м. Кременець (1942–44); підтримував зв’язки з УПА. 1944 емігр. до Німеччини, чл. ЦК УРДП-лівниці; від 1947 – в США; проф. ун-ту.

Б. Мельничук.

В. Посівнич, Г. Чернихівський.

ТУРЯНСЬКИЙ

Осип Васильович (22. 11. 1880, с. Оглядів, нині Радеків. р-ну Львів. обл. – 30. 03. 1933, м. Львів) – письменник, громадський діяч. Д-р філософії. Навчався у Львів. г-зії та Віден. ун-ті (Австрія). 1914 мобілізов. до австр. армії, 1915 потрапив у серб. полон. Від 1920 – у Львові: викл. лат., нім. і франц. мови, згодом – дир. укр. г-зії. Автор повістей “Поza межами болю” (1921), “Син землі” (1933), віршів, перекладів, новел і романів, зб. прози “Боротьба за великість” та ін. тв. Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема в м. Тернопіль, гостював у родини М. і О. Солтисів.

Б. Мельничук, А. Сенік.

ТУЧАПСЬКИЙ

Ярослав Степанович (28. 09. 1936, с. Золота Слобода, нині Козів. р-ну) – редактор, літератор, художник-аматор, культосвітній діяч. Закін.

Теребовлян. культ.-освіт. технікум (1960, нині вище уч-ще культури), Львів. ун-т (1972, нині нац. ун-т). Дир. Буд. культури у Золотій Слободі; сільс. театру під кер-вом Т. присвоєно звання народного. Ред. рай. г. *“Вільне слово”*

(1991–98, смт Козова). Вид. кн. поезій, гумору, сатири, пісень *“Вистраждане на паростках надій”* (1996), *“Два голоси зради”* (2001), *“І сміх, і гріх, і сльози”* (2008) та ін. Створив низку пейзажів та етнограф. картин. У родин. селі – голова осередку ТУМ (нині *“Просвіта”*; від 1990-х), зав. музею *Т. і Я. Старухів*.

Б. Савак.

ТХІР СТЕПОВИЙ

(*Mustela evtesmanni*) – ссавець ряду Хижі звірі (Carnivora), родини Кунові (Mustelidae). Занес. до Черв. книги України. Забарвлення хутра влітку – жовто-руде, взимку – палево-жовте, черево та кінцівки – чорно-бурі. Трапл. у лісо-степ. зоні області. Живе в норах гризунів, трищипах, купах хмизу, скиргах та дуплах дерев. Активний у сутінках. Живиться переважно гризунами, рідше птахами, комахами, плодами рослин. Цінний хутровий звір.

В. Кваша.

ТЮРІНА

Інна (05. 07. 1926, м. Козлов Тамбов. обл., нині РФ – 07. 02. 1995, м. Тернопіль) – вчений-гістолог. Канд. мед. н. (1955), доц. (1961). Закін. Львів. мед. ін-т (1946, нині нац. мед. ун-т). 1957–74 – зав. каф. гістології Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ).

О. Кузів.

ТЮТЮННИК

Микола Антонович (1869, с. Ігровиця, нині Терноп. р-ну – 03. 11. 1937, урочище Сандармох біля м. Медвеж'єгорськ, нині Респ. Карелія, РФ) – громадський діяч. Старшина УГА. Закін. Праз. політех. ін-т (нині Чехія), згодом – слухач УВУ. Від 1927 – в м. Харків. Працював ст. референтом сектору кадрів Укрлісгоспу. 01. 01. 1933 Т. заарешт. органи ДПУ за сфальсифік. звинувач.; засудж. на 10 р. ув'язн., покарання відбував у Солов. концтаборі, де підтрим. зв'язки з *Мирославом Ірчаном*, *Лесем Курбасом* та

ін. політв'язнями. 09. 10. 1937 за антирад. агітацію засудж. до розстрілу. 1983 реабілітов.

Є. Гасай.

ТЮТЮННИК

Юрко Осипович (псевд. Юртик; 24. 04. 1891, с. Будище, нині Черкас. р-ну одноймен. обл. –

20. 10. 1930, м. Москва, нині РФ) – військово-політичний, державний діяч. Генерал-хорунжий *Армії УНР* (1920). *Золотий Хрест* (1920). Навчався в Уман. уч-щі землеробства і садівництва (Черкас. обл.), Київ. приват. г-зії. 1914 – унтер-офіцер рос. армії,

служив в Одес. військ. окрузі, згодом – у запас. піхотн. полку в м. Сімферополь. Від поч. нац.-визв. змагань – чл. Централ. Ради та Всеукр. ради військ. депутатів; 29. 12. 1917 обран. чл. Політ. Ради при Ген. Військ. Секретаріаті УНР. Командувач Укр. Вільн. Козацтва. В червні 1918 очолив повстання козаків і селян на Звенигородщині (нині Черкас. обл.). Від 1919 – нач. штабу в партиз. бригаді отамана Григор'єва, згодом – командувач Київ. групи армії УНР. Учасник 1-го Зимов. походу в грудні 1919–травні 1920. 21. 11. 1920 війська УНР перейшли р. Збруч поблиш. с. Токи (нині Підволочис. р-ну), 4-а Київ. дивізія під командуванням Т. стояла в м. Збараж; передислок. у р-н сіл Чистилів і Плотича (нині обидва – Терноп. р-ну). Від 1921 – кер. Партиз.-повстан. штабу (ППШ) у м. Львів, утвор. 3-а військ. групами; 1-а зосередж. в р-ні ст. Вигнанка (м. Чортків) і м. Копичинці. Учасник і ком-р 2-го Зимов. походу проти більшовиків у жовтні–листопаді 1921. Проживав у Львові та м. Варшава (Польща), від 1923 – у м. Харків: викл. у Школі червон. старшин. Ст. ред. худ. фільмів Всеукр. фотокіноуправління, співавт. із *О. Довженком* кіносценарію *“Звенигора”*. Автор спогадів *“Революційна стихія”* (1923) та *“З поляками проти України”* (1925), політ. огляду *“Зимовий похід 1919–20 рр.”* (1923, перевид. 2004 у Львові). 12. 02. 1929 Т. заарешт. органи ДПУ, 03. 12. 1929 засудж. до розстрілу; вивез. до Москви, розстріл. у Бутир. в'язниці; 1997 реабілітований.

Б. Мельничук, А. Сенік.

ТЯГНИБОК

Олег Ярославович (07. 11. 1968, м. Львів) – громадсько-політичний діяч. Депутат Львів обл.

ради (1994), ВР України (1998, 2002). Закін. у Львові мед. ін-т (1993, нині нац. мед. ун-т) та правн. ф-т ун-ту (1999, нині нац. ун-т). 1989–90 – сакнітар, 1990–92 – медбрат у Львові. обл. клініч. лікарні, 1993–96 – лікар-інтерн уролог. і 1-го хірург. відділень

Львів. клініч. лікарні швидкої допомоги. Голова Студент. братства мед. ін-ту (лютий 1990 – грудень 1991) та Студент. братства Львова (лютий 1991 – листопад 1994). Учасник та один із кер. студент. голодувань 1990, 1992 в м. Київ. Голова Львів. обл. орг-ції (1995–98) та Київ. міськ. орг-ції (1998–2003). Соціал-Націонал. партії України (СНПУ), чл. ком-ту її уповноважених (1999–2004). Від лютого 2004, після перейменування. СНПУ на Всеукр. об'єдн. (ВО) “Свобода” – його голова. У ВР України – чл. Ком-ту з питань бюджету (від 1998), чл. фракції УНР (2001) і “Наша Україна” (2002–04). Як лідер ВО “Свобода” багато разів приїжджав у Терноп. обл., зокрема, 2005: у квітні (зустрічі в обл. філармонії з громадськістю міста та в ТДМУ), у червні (зустріч із виборцями), у жовтні (участь у вічі з нагоди 63-річчя створ. УПА та мітингу на підтримку законодавч. визнання чл. ОУН і УПА); в лютому 2006 (у ПК “Березіль” представив тернополянам першу п'ятірку виборч. списку “Свободи”); мав передвибор. зустрічі в містах Бережани, Зборів, Кременець, с. Токи Підволочис. р-ну та ін. насел. пунктах; 2007: у лютому зустріч. із тернополянами у ПК “Березіль”, у серпні виступав на місц. радіо й телеканалі TV-4, у вересні організ. в обл. центрі марш-похід прихильників “Свободи”; 2008: у червні – учасник урочист. імпрези на Театр. майдані обл. центру на честь 110-річчя від дня нар. *Р. Шухевича*; в липні побував на прощі в с. Зарваниця Тербовлян. р-ну на честь 1020-річчя хрещення Руси-України; у вересні виступав на Нар. зборах “За сильну Україну” в ПК “Березіль”; у жовтні зустріч. із громадськістю в смт Гусятин, містах Тербовля, Чортків,

виступав у прямому ефірі на Терноп. радіо і телеканалі TV-4; у грудні – учасник відкр. пам'ятника *С. Бандері* в Тернополі; 2009: у січні головував на зборах чл. ВО “Свобода”, присвяч. виборам до обл. ради; березні – виступ на віче в Тернополі; серпні – участь у заходах із нагоди 360-річчя *Зборів. битви* (м. Зборів), вересні – зустріч із громадськістю в ПК “Березіль”, листопаді–грудні – як кандидат у Президенти України виступав у телеефірі та ін.

Л. Щербак.

ТЯЖКИЙ

Олекса (24. 07. 1912, с. Божиків, нині Бережан. р-ну – 10. 02. 1985, м. Емерстбург, Канада) – громадський діяч. Від 1937 – в Канаді. Голова відділу Укр. нац. об'єдн. у м. Віндзор. Ініціатор створ. і голова “Українського Села” в м. Емерстбург; голова 506-го відділу Укр. Нар. Союзу “Золота Липа”; співзасн. Гол. ком-ту підгайчан; жертводавець на видав. фонд зб. “*Підгаєцька Земля*”.

Б. Мельничук.

ТЯПУШКІН

Дмитро Альбертович (06. 11. 1964, м. Красноярськ, нині РФ) – спортсмен (футбол). Чемп. Росії (1994; у складі “Спартак”) 1982–83 виступав за футбол. клуби “Автомобіліст” (м. Красноярськ), 1984 – ЦСКА-2 (м. Москва, нині РФ), 1985–90 – “Десна” (м. Чернігів), “Металіст” (Харків), 1991 – “Хапоель” (м. Холон, Ізраїль). 1992–94 захищав ворота команди “Нива” (м. Тернопіль). Від 1994 грав у рос. футбол. клубах: “Спартак”, ЦСКА і “Динамо” (всі – м. Москва), “Сокіл” (м. Саратов), 1999–2004 – тренер воротарів у цьому клубі. 2005–08 тренував юнац. команду ЦСКА. Від 2009 – тренер по роботі з воротарями ФК МВС Росії. За зб. України зіграв 6 матчів.

Л. Легкий.

УГЛЯР

Ярослав Євгенович (21. 11. 1960, с. Оришківці Гусятин. р-ну) – господарник, підприємець, меценат. Депутат Гусятин. рай. ради (2002–06). Закін. Бучацьк. радгосп-технікум (1981, нині аграр. коледж), Кам'янець-Поділ. с.-г. ін-т (Хмельн. обл., нині Поділ. аграр.-тех. ун-т). Агроном, зав. відділом, голова КСП “Мир” Гусятин. р-ну (1990–97), підприємець.

Збудував у родин. селі турист.-готел. автокомплекс “Орія” (АЗС, кафе-бар із рестор. залом на 120 місць, готель, магазин автозапчастин, СТОА, аптеку, підсоб. госп-во), створив 50 роб. місць. Спонував газифікацію сіл Гадинківці, Оришківці Гусятин. р-ну, ремонт доріг, буд-во школи, церкви, встановлення пам’ятників *В. Сімовичу* і *Д. Січинському*; фінанс. підтримує місц. футбол. команду та ін.

М. Тарабій.

УГРИН-БЕЗГРІШНИЙ

Микола Іванович (справж. – Венгжин; псевд. та крипт.: Тарас Вірний, Микола Степовенко, Козак Нитка, М. Угрин, М. У. Безгрішний, Мубал (спільно з А. Лотоцьким) та ін.; М. У. Б.; 18. 12. 1883, с. Кутятичі Пшемисл. пов., нині Польща – 19. 01. 1960, м. Новий Ульм, Німеччина) – журналіст, публіцист, видавець, літератор, педагог, військовий і політичний діяч. Орден С. Петлюри. 1905–07 – навчався в г-зії у м. Тернопіль, де вид. учнів. ж. “Ідея” (1907), ред. зб. І. Данилова (Осадчука) “Весняні цвіти”,

випустив власну зб. оповідань і нарисів “З життя гімназистів” (1907), опублік. в учнів. альманасі “Primula Veris” свої вірші. Студював на філос. ф-ті Львів. ун-ту, де ред. літ.-наук. ж. “Бджола” (1908–09) і “Будучність” (1909 та 1923–24); залишив навчання на

знак протесту проти вбивства *А. Коцька*; навчання закон. Чернів. ун-ті. У Львові підтримував товариств. взаємини з *Д. Вітовським*, *Н. Гірянком*, *Б. Лепким*, *В. Липинським*, *О. Назаруком* та ін.; у Чернівцях – з *О. Кобилянською*, *С. Сміль-Стоцьким*, *С. Яричевським*. 1909 виїхав у Сх. Україну. Від 1911 – вчитель укр. г-зії в м. Рогатин (нині Івано-Фр. обл.). Від поч. 1-ї світ. війни – доброволець *Легіону УСС*, у вересні 1914 У. – співорг.-тор *Прес. квартири УСС* (1915 розташ. у селах Вівся, нині Козів та Соснів, нині Тербовлян. р-нів), де вид. ж. “Самоохотник” (1915), “Вісник Пресової Квартири УСС” (1916), ж. “Червона Калина”, “Самопал”, “Бомба”. Воював в УГА та ЧУГА (старшина). Від 1922 – вчитель г-зії в Рогатині, де повіт. провідник УВО, голова т-ва “Просвіта”; з *А. Лотоцьким* – ред. місячника “Рогатинець” (1923) і засн. вид-в “Журавлі” та “Сині Дзвіночки”. Після 1939 вчителював у США; під час 2-ї світ. війни – вчит. семінарії. Від 1943 – доброволець дивізії: закон. старшин. курси, служив у штабі дивізії “Галичина” (написав її гімн), згодом – у військ. управі. 1945 – у таборі в м. Байройт (Німеччина), де вчитель у школах, вид. журналів “Обрій”, “Грім” та зб. “Молитви УСС” на муз. *І. Недільського*. Згодом оселився в Новому Ульмі, тут ред. ювілей. числа “Вісника Пресової Квартири УСС” (1953–54). Навесні 1939 гостював у Тернополі в подружжя М. та О. Солтисів. Автор зб. поезій “Проби” (1905), зб. оповідань “З життя гімназистів” (1928), тв. “Нариси історії УСС”, “Етапна гімназія УСС”, “Коротка історія живця Черче”, драм “Софія Галечко” (1924, 1943) і “Лицарі Залізної Остроги” (1938) та ін.

П. Гуцал, Б. Мельничук, Б. Пиндус,
Б. Уніят, Л. Шербак.

“УДАРНИК СОЦІАЛІЗМУ”

– газета. Орган політвідділу Васильків. МТС Гусятин. р-ну. В ДАТО – номери за 1950, 1952–53.

Б. Хаварівський.

УДОВИЧЕНКО

Петро Платонович (17. 02. 1914, с. Броварки, нині Заможне Глибин. р-ну Полтав. обл. – 29. 05. 1993, м. Київ) – дипломат, науковець, педагог. Канд. істор. н. (1948), акад. АПН СРСР. Уряд. нагороди. Закін. Новомосков. пед. ін-т (1934, Дніпроп. обл.), Вищу школу при ЦК КПРС (1944; м. Москва, нині РФ). Працював учителем, дир. Терноп. пед. уч-ща (1939–41). Від 1941 – на держ. і парт. роботі, 1944–48 – пом. чл. Політбюро ЦК КП(б)У, 1948–52 – пом. заст. Голови РМ УРСР. 1952–58 – доц., проректор з навч. роботи, зав. каф., проф. (1971–84) Київ. ун-ту (нині нац. ун-т). 1958–61 – Пост. Представник УРСР при ООН (м. Нью-Йорк, США). 1967–71 – міністр освіти УРСР.

П. Гай-Нижник (ЕСУ).

УЖВІЙ

Наталія Михайлівна (27. 08 (08. 09). 1898, м. Любомль, нині Волин. обл. – 22. 07. 1986, м. Київ) – актриса театру та кіно. Нар. арт. СРСР (1944). Герой Соц. Праці (1973). Держ. премія СРСР (1946, 1949, 1951). Держ. премія УРСР ім. Т. Г. Шевченка (1984). Орден Леніна та ін. нагороди. Вчителювала на Волині й Полтавщині. Від 1918

грала у виставах аматор. драм. гуртка в м. Золотоноша (нині Черкас. обл.), який 1922 реорганіз. у пересув. театр при Наркомосі УРСР. 1922–23 – актриса Першого театру Укр. Рад. Республіки ім. Т. Шевченка в Києві, 1925–26 – Одес. держ. драми, 1926–36 – театру “Березіль” під кер. *Леся Курбаса* (від 1935 – Харків. укр. драм. театр ім. Т. Г. Шевченка; нині нац. театр). Від 1936 – у Київ. укр. драм. театрі ім. І. Франка (нині нац. акад. театр). 1954–71 – голова Укр. театр. т-ва. Не раз перебувала на Тернопільщині під час гастролей Київ. театру, зокрема: наприкін. 1940-х грала з *Б. Антківим* у виставі “Украдене щастя” І. Франка, у червні 1971, липні 1974, 1978, 1983 (грала у виставі “Пора

жовтого листя” М. Зарудного), тоді ж побувала в ред. г. “*Вільне життя*”, мала зустріч із журналістами; *М. Пишний* зробив кілька малюнків із натури.

Л. Шербак.

“УЗОРИ ВІШИВОК”

– серія журналів. Вих. у м. Тернопіль від 2002 укр. і рос. мовами двічі на місяць. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – О. Коломієць. Видавці: видав.-інформ. дім “*Діана плюс*” і ПП “Бялас Т. В.” Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

“УЗОРИ ВІШИВОК ПОШТОЮ”

– серія каталогів. Вих. у м. Тернопіль від 2005 укр. мовою двічі на рік. Засн. – О. Танасійчук. Шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – Н. Скаліш. Видавці: видав.-інформ. дім “*Діана плюс*” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

“УКРАЇНА–ЄВРОПА–СВІТ”

– міжнародний збірник наукових праць. Вих. у м. Тернопіль від 2008. Видавець – ТНПУ. Гол.

ред. *Л. Алексієвець*. Наклад (2008) – 300 прим. У зб. опубл. ориг. дослідж., що охопл. широке коло проблем світ. історії та України у всесвіт.-істор. процесі. Серед авторів: *М. Алексієвець, Н. Білик, Б. Гальчак, Н. Григоров, Т. Лахманюк, В. Ореховський, С. Ткачов, І. Федорів*. Висвітл. аспекти діяльності *І. Горбачевського, О. Кандиби-Ольжича, Б. Лепкого, М. Кордуби, В. Чубатого* та ін.

Б. Мельничук.

УКРАЇНЕЦЬ

Михайло Томович (27. 07. 1911, м. Тернопіль) – громадський діяч. Навчався в г-зії у родин. місті. Від 1928 – в Канаді; тут закін. вчит. курс у м. Едмонтон і Альберт. ун-т (1949, бакалавр). Учителював у серед. школах у містах Смокі-Лейк та Гіс-Рівер. Був радником м. Вестлок. 1930-і – секр. Укр. стрілец. громади, голова Укр. нац. об’єдн. в шт. Альберта; діяльний в ін. громад. орг-ціях укр. діаспори. Фінанс. підтримував Патріарх. рух УГКЦ та Шевченк. фундацію.

Б. Мельничук.

“УКРАЇНСЬКА БІБЛОТЕКА ЦЕРКОВНОГО З’ЄДНАННЯ”

– газета. Вих. у м. Кременець 1920 укр. мовою раз на місяць.

М. Галушко, Б. Мельничук.

УКРАЇНЬСЬКА ГЕЛЬСІНСЬКА СПІЛКА

– легальна загальноукраїнська організація. Засн. 7 липня 1988 у м. Київ. Мета діяльності: захист прав націй на самовизначення, надання укр. мові статусу держ. Голова – *Л. Лук'яненко*, чл. викон. ком-ту – *М. Горбаль, М. Горинь, С. Пронюк, С. Хмара, В. Чорновіл*. У серпні 1988 створ. Терноп. філію УГС, голова – *Л. Горохівський*. Згодом утвор. рай. філії: 1-а – у смт Підволочиськ, голова Б. Діденко. Чл. спілки – орг-тори і учасн. неформал. об'єдн.: ТУМ, “Меморіал”, *Нар. руху України*, мітингів, страйків, справи легалізації УГКЦ, ін. регіон. та всеукр. нац.-патріот. акцій.

А. Сенник.

“УКРАЇНЬСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА В ІМЕНАХ”

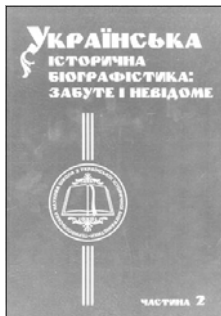
– збірник матеріалів до енциклопедичного словника. Вид. Львів. наук. 6-би ім. В. Стефаніка НАН України. 1994–2008 вип. 15 тт. Гол. ред. – *М. Романюк*, наук. консультант – *Я. Дашкевич*. У зб. подано осн. віхи біографій, профес., громад.-політ. і культ. діяльності укр. журналістів, ред. та видавців України й діаспори. Серед персоналій – числен. ст. про уродженців Тернопільщини та людей, чий життя й діяльність пов'яз. з краєм. Поміж авторів *П. Баб'як, П. Медведик, Б. Мельничук, Г. Чернихівський*; посилання на документи ДАТО, “*Журавлину*” книгу”, ін. джерела.

Б. Мельничук.

“УКРАЇНЬСЬКА ІСТОРІЧНА БІОГРАФІСТИКА: ЗАБУТЕ І НЕВІДОМЕ”

– наукове видання. Вих. у м. Тернопіль: 1 част. – 2005, 2 част. – 2008. За заг. ред. проф. *М. Алексієвця*. Вид. – ТНПУ. Наклад: 1 част. – 500, 2 част. – 300 прим. Спеціаліз. темат. монографія присвяч. дослідж. історії в особах, наук. й творч. спадщині вчених, громад.-політ., культ. та держ. діячів 17–20 ст., які зробили знач. внесок у розв. і станов. держ. України. Серед авторів: ч. 1 – *Л. Алексієвець, О. Валіон, Л. Крупа, І. Куций, О. Ятишук*; ч. 2 – *О. Гомотюк, А. Кліш, В. Окаринський, В. Погорельський, І. Чуйко*. Висвітл. аспекти діяльності: ч. 1 – *В. Гнатюка, І. Горбачевського, А. Шептицького, Й. Сліпого, М. Грушевського*; ч. 2 – *М. Драгоманова, К. Студинського, Яна Амора II Тарновського, Г. Хомішина, С. Олесницького*.

Б. Мельничук.

УКРАЇНЬСЬКА ЗАГАЛЬНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ

– наукове енциклопедичне видання у 3-х томах українською мовою. Започ. 1929 у м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.) з ініціативи В. Микитчука і С. Слюсарчука. Гол. ред. – *І. Раковський*, ред. мови – *В. Дорошенко*, ред. відділу “Україна” – *В. Сімович*. Серед співроб. “УЗЕ” – *І. Борщак, Д. Дорошенко, М. Кордуба, І. Крип'якевич, В. Кубійович, С. Людкевич, І. Огієнко, Я. Пастернак, О. Роздольський, М. Рудницький, І. Свенціцький, С. Смоль-Стоцький* та ін. Дописувачі – *І. Горбачевський, А. Крушельницький, К. Студинський* та ін. В енциклопедії загалом 34 тис. гасел, із них – бл. 8 тис. українознавчих; чимало з них стосується Тернопільщини. У вихід. даних зазначено “Львів–Станіславів–Коломия”. 1930–35 видрук. 2 тис. прим. 1939 рад. влада заборонила вид.; знищено кліше для друку, табл., карти, папір для 3 тис. прим.

Б. Мельничук, А. Сенник.

“УКРАЇНЬСЬКА КНІГА З ТЕРНОПОЛЯ”

– міжнародна виставка видань у Галереї EL міста-побратима Тернополя Ельблонг із нагоди Року України у Польщі (2005). Орг-тор-голова Терноп. літ.-мист. фундації *В. Барна*. Представл. 160 книг із м. Тернопіль: ТЕС, Екон. енциклопедію, “Підгайчани в боротьбі за волю України”, альманахи “*Подільська толока*” (2003), “Освітнянська скриня” (2004), тв. письменників краю: *Б. Андрушківа, В. Барни, І. Бережного, І. Гермаківського, Р. Гром'яка, І. Демчишина, В. Дячуна, М. Іванців, З. Кіпібіди, В. та О. Корнієнків, Б. Мельничука, Я. Сачка, М. Ткачука, Б. Хижняка, Б. Щавурського* та ін. Свою продукцію на виставці репрезентували вид-ва: “*Астон*”, “*Богдан*”, “*Воля*”, “*Джурра*”, “*Економічна думка*”, “*Збруч*”, “*Терно-граф*”, “*Рада*” та ін. Учасників міжнар. заходу Об'єдн. українців Польщі нагород. Подяч. грамотами.

У. Коропецька, Б. Мельничук.

УКРАЇНЬСЬКА ЛІТЕРАТУРНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ (УЛЕ)

– ілюстрований збірник статей, що відображають літературний процес в Україні від найдавніших часів до 1990-х. Видання підготували Ін-т літ-ри ім. Т. Шевченка АН УРСР (згодом НАНУ) і вид-во “Українська енциклопедія”. Із заплан. 5-и томів видрук. 1-й – 1988 (понад 2 тис. статей), 2-й – 1990 (2112 статей), 3-й – 1995 (1997 статей); вміщ. гасла на літери А–Н. Частина статей до видання підгот. науковці краю; шир. висвітл. інформація, пов'яз. з Тернопільщиною.

І. Дем'янова, Б. Мельничук.

УКРАЇНЬСЬКА**ТЕРНОПІЛЬСЬКА РАДА (УТР)**

– громадська організація в м. Тернопіль. Створ. 27. 04. 1917 (після поч. Лютн. в Росії й Укр. революцій 1917) представники укр. інтелігенції. Завдання УТР – орг-ція укр. громад.-політ. життя, відстоюв. інтересів укр. населення міста і Терноп. губ. перед рос. владою. Чл. УТР – 15 осіб, виділ – 5 осіб, голова – *Іл. Брикович*, його заст. – *Г. Скасків*, секр. – *С. Брикович* та *Я. Яцкевич*, касир – *І. Топольницький*. Серед проблем, що намагалася розв'язати УТР: відновл. довоєн. міськ. самоврядув., діяльн. “Просвіти” й ін. укр. т-в і поверн. ім конфісков. майна, відкриття шкіл, обмеж. реквізицій, склад. списків депорт. осіб та сприяння їх поверн., орг-ція нац.-патріот. маніфестацій, віч й ін. заходів, повіт. і край. осередків УТР, підгот. до вид. г. “Вісник Галицької України”. Припинила діяльність наприкін. липня 1917, після виходу з Тернополя рос. військ і відновл. австр. влади.

П. Гуцал.

**УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ (УВУ)**

– перший вищий навчальний заклад і наукова установа української еміграції за кордоном. Засн.

17. 01. 1921 у м. Відень (Австрія) з ініціативи Союзу укр. журналістів (*В. Кушнір*, *Олександр Олесь*), Т-ва прихильників освіти (*С. Дністрянський*), Укр. соціолог. ін-ту (*М. Грушевський*); 1-й склад УВУ: 90 слухачів, 12 проф., 3 доценти. Восени того ж року ун-т перевед. до м. Прага (Чехія). Діяли 2 ф-ти: філос. (істор.-філол. та природн. відділи) і правн. (юрид.). 1-й семестр – понад 700 слухачів. Серед викл.: *Д. Антонович*, *І. Горбачевський*, *С. Дністрянський*, *Д. Дорошенко*, *О. Колесса*, *В. Литинський*, *С. Рудницький*, *В. Старосольський*, *С. Смаль-Стоцький*. Ректори 1921–45: *О. Колесса*, *С. Дністрянський*, *І. Горбачевський*, *Ф. Щербина*, *Д. Антонович*, *А. Яковлів*, *О. Мицюк*, *І. Борковський*, *А. Волошин*. 1933–34 навч. рік – найбільша к-сть викл. – 46 (30 проф.). 1945 більшість викл. емігр. до Баварії (Німеччина); восени того ж року УВУ відновив діяльність у м. Мюнхен. 1947 викл. – 80. У післявоєн. період ректори УВУ: *В. Щербаківський*,

І. Мірчук, *Ю. Панейко*, *М. Васильїв*, *О. Кульчицький*, *В. Орелецький*, *Ю. Бойко*, *В. Янів* та ін. Серед викл.: *В. Кубійович*, *З. Кузеля*, *Я. Паддох*, *Я. Рудницький*, *Ю. Старосольський*, *М. Чубатий*, *Ю. Шевельов*, *В. Янів*. Від 16. 09. 1950 – статус приват. ун-ту з академ. правами (28. 06. 1978 підтверд. право надавати титули магістра, д-ра і габіліт. д-ра). 1956 через важке матеріал. становище ун-ту стаціонар. заняття припинили, 1965 навч. процес відновили. 1992 Мін-во освіти України визнало правочинність дипломів УВУ; ректор – *Л. Рудницький*. Нині УВУ – важл. осередок інтелект. життя українців у Німеччині та світі; співпрацює з ВНЗ в Україні. Діють ф-ти: україністики; філос.; держав. і екон. наук. Мови викл. – укр., нім., англ. Випускники отримують доктор. та магістер. дипломи. Серед почес. д-рів УВУ: *В. Барвінський*, *К. Богачевський*, *І. Горбачевський*, *О. Кобилянська*, *О. Колесса*, *О. Кошиць*, *Б. Лепкий*, *О. Неприцький-Грановський*, *Олександр Олесь*, *Р. Осінчук*, *Й. Сліпий*, *В. Стефанік*, *Г. Удовенко*, *Б. Футей*, *М. Чубатий*; почес. сенатор – *В. Леник*; медаль УВУ – *П. Гой*. Серед викладачів: *Б. Гаврилишин*, *Р. Гром'як*, *С. Злупко*, *О. Кисілевська-Ткач*, *М. Лабунька*, *М. Лесів*, *В. Пинзенік*, *Д. Степовик*, *О. Субтельний*, *Б. Футей*, *Д. Штогрин*. Кер-во УВУ (2009): ректор – *І. Мигул*, декан філос. ф-ту – *Ф. Сисин*; декан ф-ту україністики – *Я. Мельник*; декан ф-ту державознав. та екон. наук – *Я. Грицак*; дир. Ін-ту нім.-укр. відносин – *М. Шафовал*; Ін-ту соціал. та ринк. економіки в Україні – *Г. Досс*; канцлер – *М. Шафовал*. Із сучас. терноп. науковців УВУ закін. *В. Яценко*; з УВУ співпрац. *І. Герета*, *Я. Стоцький*, *Б. Хаварівський* та ін.

Л. Щербак.

**УКРАЇНСЬКИЙ (ТАЄМНИЙ)
УНІВЕРСИТЕТ (ЛЬВІВСЬКИЙ)
УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ЛУУ)**

– нелегальний вищий навчальний заклад у м. Львів. Засн. у липні 1921 на базі університет. курсів (вересень 1919), які створ. НТШ, Т-во укр. наук. викладів ім. П. Могили, Ставропіг. ін-т як відповідь на те, що польс. влада скасув. всі каф. і доцентури у Львів. ун-ті й прийняли до вищих шкіл осіб, котрі служили у польс. війську і мали польс. громадянство. Після уряд. заборони університ. курсів 1920 організ. таєм. курси з філос., правн. і мед. відділами, які за ріш. з'їзду укр. студентства у Львові реорганіз. в укр. таєм. ун-т. Діяв на громад. засадах, заняття – в приміщ. НТШ, т-ва

“Просвіта”, Нац. музею, закладах “Рідної Школи”, підвалах собору св. Юра, на приват. квартирах викладачів і студентів. Відділи (ф-ти): філос., юрид., мед., згодом – тех. відділ (1922–25 на його базі функціонував. Укр. (таєм.) Висока Політех. Школа, ректор – В. Лучків). 1924 до навч. закладу приєдн. ф-т мист-ва (під протектор. *А. Шептицького*). Ректори – *В. Щурат* (1-й), згодом – *М. Панчишин*, *М. Чайковський*, *Є. Давидяк*. Серед чл. Сенату ун-ту: *М. Кордуба* (декан філос. ф-ту), *І. Крип'якевич*, *В. Вергановський* (декан юрид. ф-ту). Серед викл.: *С. Балей*, *М. Галуцинський*, *Ю. Гірняк*, *В. Левицький*, *І. Свенціцький*, *С. Старосольський*, *К. Студинський*, *М. Чубатий*, *Й. Шимонович*, *С. Шухевич*. 1921 – 54 каф., 1260 студентів; 1922–23 – 65 каф., 1500 студентів; 1924–25 – 58 каф.: філос. – 22, юрид. – 26, мед. – 10. Філос. та юрид. ф-ти – 4 роки навч., мед. і тех. ф-ти – 2 р. навч., потім студенти продовж. студії в ун-тах міст Відень (Австрія), Гданськ (Польща), Прага (Чехія) та ін. Діяли студент. орг-ції: “Академічна громада”, “Гурток правників”, “Медична громада”, “Укр. студент. Союз”, “Крайова Студентська Рада” та ін.; вид. ж. “Історичний Вісник”. Ун-т матеріально підтримували укр. госп.-екон. т-ва та установи Галичини, емігр. громади з Чехо-Словаччини, США, Канади й ін. Навч. заклад припинив діяльність 1925 через утиски польс. властей, нестачу коштів, уряд. заборону службовцям держ. установ викладати в ун-ті й дискримін. його випускників. В ун-ті студіювали вихідці з Тернопільщини: *П. Баб'як*, *Вол. Гірняк*, *П. Герета*, *С. Гжицький*, *І. Дурбак*, *І. Зварун*, *Р. Завадович*, *Р. Карпінський*, *М. Коп'яківський*, *П. Коренківський*, *Р. Купчинський*, *П. Таращук* та ін.

Л. Щербак.

УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОНІЙ ХРЕСТ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– структурний підрозділ благодійної міжнародної громадської організації. Завдання – гуманітарна та медична допомога. Уроки бездержавності України діяли Австр.-Угор. та Рос. Черв. Хрести. 1918 на Всеукр. з'їзді у м. Київ створ. Нац. орг-цію, яка дотримув. засад Міжнар. Черв. Хреста. 1943–49 під егідою УЧХ діяла підпільна “Служба здоров'я” при УПА, яку певний час очол. *К. Зарицька*. 1945 укр. емігранти розпочали відновлення УЧХ, у м. Мюнхен (Німеччина) обрали кер. органи, однак амер.

окупац. влада під рад. тиском заборон. використ. цю назву. УЧХ перетвор. спершу на санітар.-харитатив. службу, 1949 – на Укр. мед.-харитатив. службу з осідком у Мюнхені. У роки рад. влади в Україні діяла мережа Т-ва Черв. Хреста, зокрема на Тернопільщині – обл., міс., рай. та первин. орг-ції. Вони зберег. донині як осередки Т-ва Черв. Хреста України.

П. Бубній, Ю. Ковальков, Б. Петраш.

“УКРАЇНСЬКІ ХРЕСТІВКИ”

– газета (сканворди укр. мовою). Вих. у м. Тернопіль від 2005 раз на місяць. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Видавці: видав.-інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.” Наклад (2009) – 7500 прим.

Б. Мельничук.

“УКРАЇНЦІ АВСТРАЛІЇ”

– книга, енциклопедичний довідник. Видавці – “Вільна Думка” і Т-во Збереж. Укр. Спадщини в Австралії. Ред. – В. та М. Шумські. Подано інформацію про перших укр. поселенців, короткі біограф. дані представників укр. діаспори, у т. ч. уродженців Тернопільщини, матеріали про громад. орг-ції емігрантів із України, заг. перелік 16 тис. українців Австралії і Нов. Зеландії та ін. У вих. даних – Сідней, 2001.

Б. Мельничук.

“УКРТЕЛЕКОМ”, ТЕРНОПІЛЬСЬКА ФІЛІЯ

– підприємство електрозв'язку в Тернопільській області ВАТ “Укртелеком”. Поч. електрозв'язку на Тернопільщині вважають 02. 01. 1897 (див. *Електрозв'язок на Тернопільщині*). Функціонував. як Терноп. обл. виробн.-тех. упр. зв'язку, згодом – Терноп. дирекція ВАТ “Укртелеком”, від 2004 – сучас. назва. Дир. (2009) – В. Костогриз. 2009 до філії належ.: 7 центрів та 9 цехів електрозв'язку, центри телекомунікац. послуг; інформ. технологій і тех. забезпеч.; тех. експлуатації мережі передавання даних; тех. експлуатації міжміськ. телефон.-телеграф. зв'язку; тех. експлуатації сільс. з'єднувал. ліній; механізації. Терноп. філія “У.” надає всі види сучас. телекомунікац. послуг, зокрема: міжнар., міжміськ. та місц. телефон. зв'язок; послуги мобіл. зв'язку стандарту 3G; Інтернет-послуги, в т. ч. швидкісн. та комутований доступ до мережі для

абонентів мережі фіксован. телефон. зв'язку та за технологією Wi-Fi; постійне IP-з'єднання за виділен. лінією; надання в користув. виділен. некомутов. каналів зв'язку; послуги з передав. даних та побудови віртуал. приват. мереж; телеграф. зв'язок; відеоконференцзв'язок. Нині філія обслуговує понад 228 тис. телефон. ліній, 20 тис. користувачів мережі Інтернет, володіє потуж. та розгалуж. транспорт. мережею із висок. ступенем надійності.

Л. Щербак.

УЛІШАК

Алла Кирилівна (11. 05. 1963, с. Катеринівка Кременец. р-ну) – педагог, громадський діяч. Депутат Козів. рай. ради (2006–08), Терноп. обл. ради (2008–09). Галуз. нагороди. Закін. ТДПІ (1986, нині ТНПУ). Працювала учит. укр. мови та літ-ри ЗОШ № 1 у смт Драбів Черкас. обл., СШ № 2 в смт Козова. Від 2006 – нач. заг. відділу викон. апарату Козів. рай. ради. Від 2001 – гол. Козів. рай. орг-ції УНП.

В. Уніят.

“УНІТЄХ”

– молодіжна збірна команда області з баскетболу. Створ. у вересні 2002 у Терноп. тех. ун-ті. Тренер – В. Третьяк. Команда – учасник Відкрит. чемп-ту серед команд Зх. регіону. Чемпіон обл. (2003), фіналісти Всеукр. Кубка пам'яті Р. Шухевича (2005), двічі бронз. призери чемп-ту (2006). Кращі гравці: О. Довжук, В. Зелений (від 2006 – гравець команди суперліги “Львівська політехніка”), Ю. Змієнко, С. Крамар (від 2006 – гравець БК “Тернопіль”), А. Переводник, Б. Прутко, Д. Улітін та ін.

Г. Івахів, В. Третьяк.

УПРАВЛІННЯ МВС УКРАЇНИ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ

– структурний підрозділ. Сформов. у краї в квітні 1917 як загони нар. міліції; діяли до липня 1917. 1-й нач. терноп. міськ. і повіт. міліції – П. Рибко. Після проголош. ЗУНР у повіт. центрах створ. міліцейські відділи й групи, які охороняли життя громадян і забезп. порядок в містах та селах. В міліцію переважно вступ. студент. та гімназ. молодь, патріот. інтелігенція, кол. вояки австр. армії. 23. 11. 1918 уряд ЗУНР об'єднав міліцей. частини повітів у корпус жандармерії, підпорядк. Мін-ву внутр. справ ЗУНР. Із припин. існування ЗУНР у липні 1919 заверш. діяльність нар. міліції в краї. На поч. жовтня 1939 знову організ. нар. міліцію, до якої увійшли бой. дружини, нар. гвардія, сільс. міліцей. загони. 06. 11. 1939

створ. упр. міліції (тодіш. назва – упр. нар. комісаріату внутр. справ) по Терноп. області. Невдовзі сформов. територ. та залізн. міліції як окремі структурні підрозділи. Після проголош. незалежності України 24. 08. 1991 особовий склад міліції прийняв присягу на вірність народу України. УМВС очолювали полковники міліції: М. Сюганов (очолював терноп. міліцію 1944–54), М. Коломацький (1954–59), П. Дейнекін (1959–74), В. Зоря (1974–76), І. Колесник (1987–90), М. Петрик (2000–01), генерал-майори міліції: В. Мальований (1976–83), А. Білик (1983–87), В. Хмель (1990–92), Р. Подсаднюк (1992–98), В. Максимов (1998–2000, 2001–03, 2008–10), від березня 2010 – В. Поліщук. 2001 відкрито новозбуд. адмін. приміщення Підволочис. райвідділу міліції та обл. наук.-дослід. експерт.-кримін. центру.

П. Колісник.

ЎРБАН (ГОРОДНА)

Оксана Зиновіївна (05. 07. 1955, с. Денисів, нині Козів. р-ну) – філолог, літератор. Учитель-

методист (1994), засл. вчитель України (2001). Закін. Київ. ун-т (1977, нині нац. ун-т). Працювала учителем укр. мови та літ-ри у селах Ярославка Боров. р-ну Черніг. обл. (1977–78) та Велихів Володимир. р-ну Рівнен. обл. (1978–88). Від 1988 – у смт

Володимирець: учитель, заст. дир. ЗОШ № 2 (нині колегіум). Її учні – переможці та призери всеукр. олімпіад, літ. конкурсів, конкурсу-захисту наук.-дослід. робіт чл. МАН, Міжнар. конкурсу укр. мови ім. П. Яцика (1995–2006). Авторка зб. поезій “Струни серця” (2000), метод. посібника “Літературно-критичні праці на уроках української літератури” (2004), статей у фах. журналах, періодиці.

Б. Савак.

УСЄНКО

Павло Матвійович (23. 01. 1902, с. Заочіпське, нині Царичан. р-ну Дніпроп. обл. – 04. 08. 1975, м. Київ) – поет. Ордені Леніна, Вітчизн. війни 2-х ступ. та ін., медалі СРСР. Премія ім. М. Островського (1967). Чл. СПУ (1934). Автор зб. віршів та поем. Працював у ред. газет і журналів. Перебував на Тернопільщині

з групою укр. письменників у червні 1941 як прац. ред. г. Пд.-Зх. фронту “Красная Армия” (поїзд-друкарня у м. Тернопіль).

Є. Гасай, Б. Мельничук.

ЎСИК

Григорій Дмитрович (14. 10. 1952, с. Новий Олексинець Кременец. р-ну) – економіст, інженер, господарник, громадський діяч.

Закін. Борщів. технікум механізації та електрифікації с. госп-ва (1977, нині агротех. коледж), ТАНГ (2001, нині ТНЕУ). Працював на інж.-техн. посадах у ВАТ “Тернопільський комбайновий завод” (1973–96), спеціалістом Торг. представництва СРСР в ЧССР (1983–87), пом. голови, радником 1-го заст., заст. нач. упр. пром-сті, транспорту та зв’язку, нач. відділу апарату ТОДА (1996–2005). Від 2005 – пом. заст. гол., заст. нач. і нач. відділу апарату Терноп. обл. ради. Автор 10 раціоналіз. пропозицій. Орг-тор виставок с.-г. машинобудування в Україні й за кордоном.

Є. Безкоровайний.

УСТІМЕНКО

Петро Іванович (12. 06. 1925, м. Бердичів, нині Житомир. обл. – листопад 2000, там само) – лікар, громадський діяч. 1943 вивез. на примус. роботи до Німеччини. Після закін. фельдшер.-акушер. уч-ща у м. Житомир скеров. у Зх. Україну. Від 1950 працював у селах Бедриківці, Зозулинці, Угринківці (всі – Заліщиц. р-ну), надавав мед. допомогу місц. жителям і воякам УПА. Був свідком розправ над повстанцями; враження описав у епопеї “Карнафей”; твір видав після смерті У. його брат, який побував на Тернопільщині й подарував книгу школам, музеям, т-вам “Просвіта”.

В. Олійник.

“УФОТО”

– українське фотографічне товариство в м. Тернопіль. Створ. 1931 з ініціативи вчителя г-зії “Рідна школа” Р. Миколаєвича. Сприяло розвитку фотомист-ва і допомагало фотографам-початківцям удосконалювати практ. навички. Об’єдн. від 15 до 24 чл., мало влас. майстерню. 1932 т-во отрим. офіц. дозвіл на фотографування. 1933–39 центр. представництво “У.” вид. ж. “Світло і тінь”, нині відновлений.

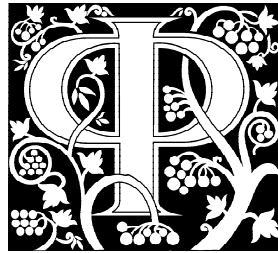
Л. Бойцун, І. Дем’янова.

УХАЧ

Василь Зіновійович (10. 01. 1973, с. Мужилів Підгаєц. р-ну) – науковець. Канд. істор. н. (1998). Закін. істор. ф-т Прикарп. ун-ту (1995, нині нац. ун-т, м. Івано-Франківськ). Від 1998 – викл., від квітня 2001 – доц., від вересня 2001 – зав. каф. філософії та українознавства ТДМА (нині ТДМУ). Від 2001 – чл. Край. Проводу ТКО НРУ. Автор більше 50 наук. праць, у т. ч. навч. посібників, монографії.

І. Дем’янова.

ФАЙНШТЕЙН

Давид Хаймович (12. 05. 1938, м. Бершадь, Вінн. обл.) – інженер, громадський діяч. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2008). Від 1950 – у м. Тернопіль. Закін. Кременець лісотехнікум (1959), Львів. політех. ін-т (1967, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював слюсарем, механіком, майстром, інж. Терноп. автошколи, гол. інж. АТП 19021, дир. Терноп. станції тех. обслуговування (1969–77), дир. ремонтно-мех. з-ду (РМЗ) Терноп. упр. харч. пром-сті (1977–80), заст. дир. Терноп. автобазу (1981–86), нач. транспорт. відділу Терноп. об’єдн. м’ясн. пром-сті (1986–88), дир., заст. ген. дир. РМЗ Терноп. обл. упр. харч. пром-сті (1988–97). Від 1998 – учасник створ. громад. орг-ції колиш. жертв нацизму, 1999 – голова Терноп. обл. орг-ції “Єврейська община”.

Ю. Ковальков.

ФАЛЕНДИШ

Дмитро Дмитрович (13. 11. 1887, м. Тернопіль – 14. 06. 1973, там само) – педагог, громадський діяч. Відзнака “Праведник світу”. Закін. Терноп. укр. г-зію. Діяльний у Пласті, “Соколі” та ін. т-вах. Учасник “*Листопад зриву*” 1918, старшина УГА. Після закін. учит. семінарії – дир. нар. школи у с. Івачів Долішній (нині Терноп. р-ну). Під час нім.-рад. війни жив і працював у с. Денисів (нині Козів. р-ну), де порятував, а згодом удочерив єврей. дівчину. Від 1944 – учитель у СШ № 3 в Тернополі.

Б. Мельничук, П. Тимочко .

ФАЛЮШ

Василь Михайлович (1921, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 1968, м. Ноттінгем, Вел. Британія) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. рай. проводу ОУН. 1944 виїхав на Захід. Діяльний в укр. емігрант. орг-ціях; доклав багато зусиль для розвитку укр. школи у Вел. Британії.

М. Федечко.

ФАРБОГА

Анатолій Іванович (15. 03. 1961, с. Вел. Загайці Шумс. р-ну) – військовик. Підполковник. Медалі та ін. нагороди. Закін. Кам’янець-Поділ.

вище військ. команд. уч-ще (1983), ТДЕУ (2005, нині ТНЕУ). 1983–89 – ком-р взводу та роти навч. полку Туркестан. ВО, ком-р інж.-сапер. роти (1989–91) в Групі військ у Німеччині, 1991–95 – ком-р роти й заст. нач. бази зберігання зеніт. ракет у Прикарпат. ВО. Учасник розмінування у Костопол. і Сарнен. (Рівнен. обл.) та Кременець. р-нах. 1995–2001 – ст. офіцер Відділення військ. підготовки при ун-ті “Львівська політехніка”. 2001–03 – заст. нач. мобілізац. групи і нач. відділу кадрів дивізії (м. Тернопіль). Від 2003 – нач. відділу кадрів Львів. військ. ін-ту нац. ун-ту “Львівська політехніка”.

Б. Головин.

ФАРДІГА

Юліян Петрович (04. 07. 1927, м. Бурштин, нині Івано-Фр. обл.) – книгознавець, краєзнавець, педагог, громадсько-культурний і освітній діяч. Відмінник нар. освіти УРСР (1977). Галуз. нагороди. Закін. Львів. пед. ін-т (1950, нині Дрогобиц. пед. ун-т). Працював завучем у школах Львівщини, заст. дир. СШ № 1, № 2 у м. Бережани (1953–88).

Автор літ.-мист., істор.-краєзн. розвідок про *О. Кульчицьку, А. Манастирського, М. Рудницького, Д. Січинського, І. Франка, А. Чайковського, М. Шашкевича, М. Яцківа* та ін., спогадів про Бережан. г-зію. Започатк. видання “Бережанщина в іменах” (1967). Самодіял. реж.-постановник; лауреат обл. конкурсу за кращу постановку “Лісової пісні” *Лесі Українки* (1971). 1960–70-і очолював рай. метод. об’єдн. учителів укр. мови і літ-ри.

Я. Павлів.

ФАРИНА

Гнат (21. 09. 1892, с. Стрільківці, нині Борщів. р-ну – 18. 03. 1966, м. Едмонтон, Канада) – громадський діяч. Від 1904 – у Канаді (міста

Стюартбурн, згодом Норден-Велл). Тут діяльний у Союзі українців-самостійників, т-ві “Взаємна поміч”, Ін-ті св. Івана, УГКЦ, активіст робіт. життя укр. еміграції.

Б. Мельничук.

ФАРІОН

Андрій (1837, с. Ридодуби, нині Чортків. р-ну – Об. Об. 1918, м. Сифтон, Канада) – громадський діяч. Батько *Т. Фаріона*. Від 1897 – у Канаді (міста Брендон, Сифтон), де займався фермерством. Діяльний в укр. емігрант. орг-ціях. Автор спогадів, зокрема про родин. село, та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ФАРІОН

Анна (23. 03. 1870, с. Ридодуби, нині Чортків. р-ну – 16. 07. 1931, м. Сифтон, Канада) – громадська діячка. Дружина *Т. Фаріона*. Від 1897 – у Канаді (міста Брендон, Сифтон), де з чоловіком провадила крамницю (від 1919). Діяльна в церк. та громад. орг-ціях, жертводавець на укр. потреби.

Б. Мельничук.

ФАРІОН

Ірина Дмитрівна (29. 04. 1964, м. Львів) – науковець, громадсько-політичний діяч. Канд. філол. н. (1996). Премія ім. О. Гірника (2004). Чл. політради ВО “Свобода” (від 2005). Депутат Львів. обл. ради (від 2006). Закін. Львів. ун-т (1987, нині нац. ун-т). Працює доц. каф. укр. мови та прикл. лінгвістики Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Автор 5-ти монографій, у т. ч. “Отець Маркіян Шашкевич – український мовотворець” (2007), “Мовна норма: знищення, пошук, віднова” (2009), бл. 200 наук. статей. 1998–2004 – очільник мовної комісії т-ва “Просвіта” нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Чл. нагляд. ради Міжнар. конкурсу знавців укр. мови ім. П. Яцика; від 1998 – ініціатор та орг-тор щоріч. мовно-мистец. конкурсу студ. і учнів “Мова – твоє життя основа”. Неодноразово перебувала на Тернопільщині: 01. 12. 2009 в обл. філармонії репрезент. свою книгу “Степан Бандера – практик, теоретик, містик націоналістичного руху”. Підтримує ділові зв’язки з *І. Дулебою, О. Кайдою, С. Надалом О. Сиротюком* та ін.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ФАРІОН

Теодор Андрійович (1868, с. Ридодуби, нині Чортків. р-ну – 21. 12. 1941, м. Сифтон, Канада) – підприємець. Син А., чоловік *А. Фаріонів*. Від 1897 – у Канаді (міста Брендон, Сифтон), де організ. “Галицьку торговельну спілку”, яку 1917 викупив і 1919 засн. власну крамницю. Побудував млин, елеватор і пекарню. Належав до перших українців-господарників провінції.

Б. Мельничук.

ФАРЦАБЕЇ

Анатолій Юліанович (03. 02. 1983, с. Велика Бурімка Чорнобаїв. р-ну Черкас. обл.) – маркетолог, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода” (2005). Навчався в Тех. коледжі ТДТУ (2000–01, нині ТНТУ), закін. Терноп. філію Європ. ун-ту (2006). Працював на фарфор. з-ді (2001–02), менеджером із реклами в “Бліц-Інформ” (2002–03), маркетологом в “Інтро-Дім” (2006–07); від 2009 – кер. відділу маркетингу ТОВ “АНТ” (усі – м. Тернопіль).

В. Левицький.

ФЕДАК

Ольга (р. н. невід., с. Вага, нині Підгаєц. р-ну) – громадська діячка. 1944 вивез. на примус. роботи до Німеччини. Після нім.-рад. війни перебувала в укр. таборі на тер. амер. окупац. зони в м. Корнберг (Німеччина). Навчалася в г-зії, чл. Пласту. 1950 емігр. до США (м. Нью-Йорк). Діяльна в громад. орг-ціях діаспори: чл. Орг-ції Оборони Чотирьох Свобід України (ОЧСУ), чл. і виховниця СУМ. Від 1967 – у м. Чикаго, де очол. відділ ОЖ ОЧСУ. Автор статті у кн. “*Підгайчани у боротьбі за волю України*”, її меценатка.

Б. Мельничук.

ФЕДЕЧКО

Йосиф Михайлович (1875, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 1947, там само) – громадський діяч. Дід *М. Федечка*. Закін. курси діловодів у м. Львів. 38 р. – секр. волості, до якої належ. села: Бишки, Вибудів, Конюхи, Потік, Ценів (усі нині – Козів. р-ну).

М. Федечко.

ФЕДЕЧКО

Федір М. (псевдо “Ярема”; 1910, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 1941, м. Львів) – учасник національно-визвольних змагань. Референт край. пров. ОУН. Політв’язень польсь. концтабору Береза Картузька. 1941 Ф. заарешт. органи НКВС; розстріляний.

М. Федечко.

ФЕДИК

Ігор Дмитрович (12. 11. 1964, смт Козова) – художник, дизайнер, підприємець. Син *Д. і Я.-Х.*, брат *П. Федиків*. Закін. у м. Львів уч-ще приклад. мист-ва (1983, нині коледж декор. і ужитк. мист-ва), ін-т декор. і приклад. мист-ва (1991, нині акад. мист-в). Працював дизайнером комп. графіки фірми “Тарнекс АРТ” (1992–93) та фірми “Ной” (1994–96), дир. фірми “Кринос” (1996–2004, від 2005 донині), гол. дизайнером ТОВ “Поліграфіст” (2004–05). Оформив інтер’єри каб. народознавства у школі (м. Львів),

барельєфів та живопис. картин реліг. тематики, що зберіг. у приват. колекціях в Україні, США та ін. країнах.

І. Дем'янова.

ФЕДИК

Марія Миколаївна (псевдо "Калина"; 1914, с. Мечищів, нині Бережан. р-ну – 03. 02. 2002, там само) – учасниця національно-визвольних змагань. Сестра *Б. і Я. Федиків*. Діяльна в юнац. мережі ОУН, від 1938 – чл. ОУН, зв'язк. район. проводу. Навч. на курсах медсестер при Укр. Черв. Хресті УПА, була зв'язк. куренів. 1951 Ф. заарешт. органи МДБ побл. с. Уїзд (Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл.), витримала 7 тижнів допитів і тортур у Бережан. тюрмі, звільн. за відсутністю доказів. Ф. та її родину вивезли у Сибір, де працювала на шпалорізал. з-ді. 1961 повернулася у родин. село, зазнала утисків від влади. Діяльна у Спілці політв'язнів і репрес. України, Всеукр. об'єдн. ветеранів, КУН та ін.

О. Гуменюк, Б. Мельничук.

ФЕДИК

Олег Володимирович (25. 06. 1964, с. Іванівка Підволочис. р-ну) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об'єдн. "Свобода" (2007). Навчався в м. Полтава (1985–88). 1981–2007 працював у містах Волочиськ (Хмельн. обл.), Київ, Тернопіль. 1995–2007 – підприємець (міста Тернопіль, Ньїредьгаза (Угорщина).

В. Левицький.

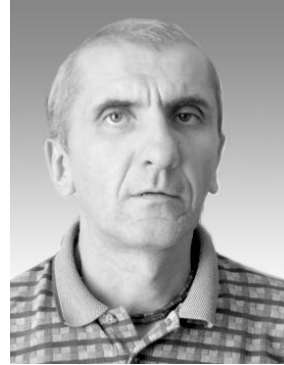
ФЕДІВ

Володимир Михайлович (17. 03. 1978, с. Косів Чортків. р-ну) – лікар-стоматолог. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об'єдн. "Свобода" (2007). Закін. Укр. мед. стомат. акад. в м. Полтава (2000). 2000–01 – лікар-інтерн у м. Вінниця. Від 2001 – лікар-стоматолог рай. стомат. поліклініки в м. Тербовля.

В. Левицький.

ФЕДОНІЮК

Ігор Ярославович (04. 07. 1962, м. Рівне) – художник. Закін. худож.-графіч. ф-т Одес. пед.

ін-ту (1987, нині Південноукр. пед. ун-т). Працював учителем у м. Одеса та Одес. обл. Нині проживає у м. Тернопіль. Учасник зб. виставок у містах Київ (1987), Москва (1998, нині РФ) та ін.; персон. – Тернопіль (2005). Роботи зберіг. в приват. колекціях у Вел. Британії, Ізраїлі, Індії, Німеччині, Польщі, РФ, США, Швейцарії.

І. Дем'янова.

ФЕДОНІЮК

Лариса Ярославівна (22. 06. 1974, м. Рівне) – науковець. Дочка *Я.*, сестра *І. Федонюків*. Канд.

мед. н. (2002), доц. (2003). Закін. Терноп. мед. акад. (1997, нині ТДМУ). Працювала асист. каф. гістології та ембріології ТДМА (1997–2003), доц. каф. мед. біології, генетики та гістології Буковин. мед. ін-ту (2003–06, нині мед. ун-т), Medical Doctor. Автор і спів-

авт. понад 200 наук. та навч.-метод. праць, 10 посібників та підручників.

І. Дем'янова.

ФЕДОРІВ

Василь (03. 06. 1924, с. Стінка, нині Бучац. р-ну – 27. 10. 1974, м. Гвельф, пров. Онтаріо, Канада) – громадський діяч. Закін. школу в родин. селі. Від 1943 – в дивізії "Галичина". Після нім.-рад. війни – в таборі військовополон. у м. Ріміні (Італія), від 1948 – у Вел. Британії. 1964 емігр. до Канади, де активіст громад. і культур. життя укр. громади.

Б. Мельничук.

ФЕДОРІВ

Ігор Володимирович (29. 05. 1971, с. Першотравневе, нині Вербів Підгаєц. р-ну) – журналіст, публіцист. Чл. НСЖУ. Закін. ф-т

нах Центр. та Сх. Європи, роль молоді у *Помаранч. революції*.

Я. Шургот.

ФЕДОРІВ

Микола (псевдо “Орлич”; 1929, с. Вербів, нині Підгаєц. р-ну – 1952, Бережанщина) – учасник національно-визвольних змагань. Доброволець УПА, політвиховник. Загинув у перестрілці з підрозділом МДБ.

Б. Мельничук.

ФЕДОРІВ

Микола Михайлович (1908, с. Криве, нині Козів. р-ну – 1996, м. Львів) – інженер. Брат *Я. Федоріва*. Закін. Бережан. г-зію. Вищу освіту за фахом інж. вод. госп-ва здобув у м. Подєбради (Чехія). Працював гол. інж. “Львівводоканалу”. 1956–64 багато уваги приділяв приборканню гірс. річок і запобіганню повеней. Вільно володів нім., польс., чеською мовами.

С. Федорів.

ФЕДОРІВ

Роман Миколайович (псевд.: Гуцул, Братишан; 01. 12. 1930, с. Братківці, нині Тисмен. р-ну Івано-Фр. обл. – 14. 03. 2001, м. Львів) – письменник, публіцист, видавець, громадсько-політичний діяч. Чл. НСПУ (1963). Депутат ВР СРСР (1979–84). Орден “Знак Пошани” та ін. нагороди. Держ. премія ім. Т. Шевченка, Міжнар. премія ім. Антоновичів та ін. Закін. Львів. ун-т (1967, нині нац. ун-т). Працював у ред. рай. г. “Вільне життя” (м. Тисменниця), обл. г. “Прикарпатська правда”, “Комсомольський прапор” (обидві – м. Івано-Франківськ); влас. кор. респ. г. “Молодь України” у зх. обл. України (1958–67) та спец. кор. г. “Радянська Україна”. Від 1968 – гол. ред. ж. “Жовтень” (нині “Дзвін”). Не раз бував на Тернопільщині, зокрема у містах Заліщики, Кременець (згод. місто у романі “Отчий світильник”, присв. Кременцеві новелу “Ворожба кременецька”), Почаїв і Тер-

нопіль, де зустрічався з читачами. Автор докум.-худож. нарисів, есе, новел, повістей, романів.

Б. Мельничук, Г. Чернихівський.

ФЕДОРІВ

Ярослав Михайлович (1920, с. Криве, нині Козів. р-ну – 1999, м. Едмонтон, Канада) – фотограф, громадський діяч, меценат. Брат *М. Федоріва*. Закін. Бережан. г-зію (1939). 1941–44 працював статистиком у кооперат. союзі в м-ку, нині смт Козова. Перекладач дивізії “Галичина” під час її формування (1943–44). 1944 проживав у Австрії, від 1946 – у Канаді, працював фотографом. Діяльний у громад.-культур. житті укр. діаспори; за фінанс. підтримки Ф. у родин. селі спорудж. пам’ятник *П. Федоріву* (1995, скульп. Р. Дяківський).

Б. Головин, С. Федорів.

ФЕДОРКІВ

Павло (1850, с. Косів, нині Чортків. р-ну – 04. 03. 1934, м. Вегревіл, Канада) – один із українських першопоселенців у Канаді. Прибув до Канади 1898, оселився в Пн. Альберті в окол. Стар. Співорг-тор греко-катол. парафії у пров. Альберта (1900). Від 1918 – активіст УГПЦ в Канаді, жертводавець на її розбудову.

Б. Мельничук.

ФЕДОРКО

Микола Максимович (06. 11. 1911, с. Смерковець Горлиц. пов. Краків. вое-ва, нині Польща – 20. 02. 1994, м. Запоріжжя) – педагог, громадський діяч. Депортов. із Лемківщини в Україну (1945). Відмінник нар. освіти (1953). Засл. учитель УРСР (1963). Медалі, галуз. нагороди. Працював завідувачем Нагірян. почат. школи, 1960-і – ініц. її добудови; від 1952 за сумісн. викладав співи в Ягільниці. СШ (обидві – Чортків. р-ну). Орг-тор хорів Ягільниці. тютюн.-фермент. з-ду та місц.

колгоспу. Автор муз. творів та обробок. Делегат 4-го Всесоюз. з'їзду вчителів (1968).

С. Бубернак.

ФЕДОРОВ

Ігор Васильович (08. 06. 1954, с. Ішків Козів. р-ну) – військовик. Генерал-майор (2002). Ор-

дени ім. Данила Галицького (2008), “Знак пошани”, св. Юрія Переможця (обидва – 2009); відзнаки, нагороди. Закін.: Київ. суворов. військ. уч-ще (1972); Київ. вище загальновійськ. команд. уч-ще (1976), Військ. акад. ім. М. Фрунзе (1989, м. Москва, РФ),

Акад. ЗС України (1999). Ком-р танк. та механіз. взводу в Київ. ВО (1976–79, м. Луганськ); ком-р взводу комендант. роти м. Мурманськ, нач. штабу-заст. ком-ра мотострілк. батальйону Ленінград. ВО (1979–86, м. Петрозаводськ; обидва нині – РФ); у ПриКВОО: нач. опер. відділ.-заст. нач. штабу мотостріл. дивізії та ком-р мотостріл. полку Пн. операт. командування (1989–94, м. Новоград-Волинський); нач. штабу-1-й заст. ком-ра танк. дивізії Північ. операт. командування (1994–97); нач. штабу-1-й заст. нач. гол. упр. бойов. підготовки (від 1999), від серпня 2006 донині 1-й заст. нач. штабу сухопут. військ ЗС України. Служив у миротворч. місіях у Косово (2003), Іраку (2003–05, періодично), Лівані (2005), Лівані (2006).

В. Барна, Б. Головин.

ФЕДОРОВИЧ

Григорій Петрович (17. 10. 1929, с. Василів Великий Люблін пов., нині Польща – 14. 10. 1989, м. Стрий Львів. обл.) – вчений у галузі геології. Канд. геолог. н. (1970). Нагороди та відзнаки Респ. Куба. Навчався у г-зії в м. Белз (нині Польща). 1946 родину Ф. депортов. з Польщі у с. Настасів (нині Терноп. р-ну). Закін. Львів. політех. ін-т (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Геофізик у м. Балаклея (Харків. обл.). Гол. геолог промисл.-геолог. експедиції у Стрию; здійсн. геолог. дослідження Прикарпаття. Від 1982 – в геолог. експедиціях у Чехословаччині й на Кубі (1985–88 – гол. геолог у м. Гавана). 1988–89 – в укр. геофізич. експедиції в м. Уренгой (нині РФ); підрахував запаси Уренг. газоконденсат. родовища. Автор наук.

праць, співавт. кн. “Схема кореляції і уніфікована синоніміка газових горизонтів нижнього сармату (Більче-Волинської) зони Прикарпатського прогину”.

М. Джинджиристий, Б. Мельничук.

ФЕДОРОВИЧ

Ірина Юрівна (05. 06. 1978, м. Одеса) – лікар-стоматолог, спортсменка (легка атлетика). Канд. у м. сп. Галуз. та спорт. нагороди. Закін. Укр. мед. стоматолог. акад. (2000, м. Полтава). Від 2004 – дир. приват. підпр-ва “Мастер-клас” (м. Тернопіль). Автор наук.-практ. статей та ін. публікацій.

В. Залецький, Б. Мельничук.

ФЕДОРУК

Ростислав Степанович (11. 08. 1949, с. Ст. Почаїв Кременец. р-ну) – науковець у галузі ветеринарної медицини і тваринництва, громадський діяч. Д-р вет. н. (2005). Проф. Чл.-кор. НААН України. Чл. відділ. зоотехнії Нац. акад. аграр. н. України. Галуз. нагороди. Закін. Львів. зоовет. ін-т (1975, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Працював

м. н. с., ст. н. с. УНДІ фізіології і біохімії с.-г. тварин (1979–90); заст. дир. з наук. роботи з питань тваринництва НДІ землеробства і тваринництва зх. регіону УААН (1990–97); в. о. зав. лаб. екології і токсикології (1997–98); заст. дир. з наук. роботи з питань тваринництва Ін-ту землеробства і біології тварин УААН (1998–2000); від 2000 – заст. дир. з наук. роботи Ін-ту біології тварин УААН (усі – м. Львів). Від 1998 за сумісн. – проф. каф. технології молока і молоч. продуктів Львів. нац. ун-ту вет. медицини та біотехнологій. Автор більше 270 наук.-практ. і навч.-метод. робіт, 5 автор. свідоцтв; 2 патентів на винахід, розробив 11 ДСТУ і стандартів Мінагрополітики України.

Л. Дубас, М. Федечко.

ФЕДОРЧУК

Богдан Петрович (16. 03. 1959, с. Ланівці Борщів. р-ну) – господарник, громадсько-політичний діяч, меценат. Чоловік *О. Федорчук*. Депутат Терноп. обл. і Борщів. рай. рад кількох склик. (від 1987). Орден Св. кн. Володимира УПЦ КП. Закін. ТФЕІ (1985, нині ТНЕУ). Працював у Борщів. райсільгоспуправлінні (1981–85); головою агрофірми “Промінь” (1987–93, с. Кривче Борщів. р-ну); ген. дир. фірми “Прометей” (1993–2004); заст. нач. ДПА в Терноп. обл. (2004–05); у м. Київ: 1-й заст. ген. дир. “Укрмедстандарт”; дир. підпрва “Державний центр стандартизації, метрології і сертифікації” (2005); голова Ком-ту держ. резерву України (2005–06); від 2006 – віце-президент фірми “Асоціація “Київ”. Меценат: буд-ва церкви у с. Тулин Борщів. р-ну, каплиці Борщів. Божої Матері, опорядж. Собору Борщів Божої Матері, кап. ремонту хірург. відділення Борщів. ЦРКЛ, вид. кн. *М. Довгошиї-Фафруник, П. Довгошиї*. Благодійник: дит. буд.-інтернату в смт Мельниця-Подільська Борщів. р-ну.

П. Довгошия.

ФЕДОРЧУК

Олександра Леонідівна (28. 09. 1962, с. Стрільківці Борщів. р-ну) – фінансист, підприємець, меценат, колекціонер. Дружина *Б. Федорчука*. Орден кн. Ольги 3-го ступ. (2009). Закін. ТФЕІ (1984, нині ТНЕУ). Працювала бух. Борщів. рай. відділу культури (1981–87); гол. бух. Кривчен. сільради (1987–92, Борщів. р-ну); гол. бух. (1992–2005), від 2005 – президент фірми “Прометей” (м. Борщів). Меценат: дит. буд.-інтернату в смт Мельниця-Подільська (Борщів. р-ну); вид. кн. місц. авторів, фольк.-етнограф. свята “В Борщівському краї цвітуть вишиванки”. Колекціонує борщів. вишиванки, антикваріат.

П. Довгошия.

ФЕДУНА

Андрій Федорович (10. 12. 1980, с. Підгородне Терноп. р-ну) – спортсмен, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Заст. голови Терноп. рай. орг-ції (2007) Партії регіонів. М. сп. з настіл. тенісу (1998). Працював у СТ “Колос” (1998). 1999–2008 – проф. спортсмен.

В. Левицький.

ФЕДУНИК

Богдан Ярославович (06. 08. 1951, с. Драгоманівка Козів. р-ну) – науковець, педагог. Канд. географ. н. (1994). Галуз. нагороди. Закін. географ. ф-т Львів. ун-ту (1973, нині нац. ун-т). Працював учителем географії ЗОШ в с. Золотники Тербовлян. р-ну (1973–76), економістом план. комісії Терноп. облвиконкому (1976–83), учителем Терноп. ЗОШ № 19 (1983–90); викл., заст. дек. географ. ф-ту Терноп. пед. ін-ту (1990–2000, нині ТНПУ). Від 2000 проживає у м. Київ, працює економістом у НАК “Нафтогаз” України.

Б. Савак.

ФЕДУНЬ

Марія Романівна (24. 02. 1957, с. Горожанка Монастирис. р-ну) – науковець, педагог. Канд. філол. н. (2001). Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1978, нині Прикарп. нац. ун-т). Працювала вчителем укр. мови і літ-ри, заст. дир. школи з навч.-вихов. роботи в ЗОШ № 14, 15, 21 м. Івано-Франківськ (1978–93). Нині – доц. каф. соціології та психології освіти Івано-Фр. обл. ін-ту післядиплом. пед. освіти. Автор монографії “Мемуарна спадщина Осипа Назарука”, 20 наук. статей, 1 наук.-метод. розробки.

П. Басок.

ФЕДУС

Збігнев (Fedus Zbigniew; 1930, с. Медведівці, нині Бучац. р-ну) – польський філолог, педагог, публіцист. Хрест сибір. висланців, Золотий Хрест заслуги, Хрест Кавалера відродж. Польщі. 1940 родину депорт. у Краснояр. край (нині РФ). У Сибіру працював на лісоповалі. Від 1944 – в Україні: пом. механізатора; 1946 репатрійов. у Польщу. Закін. Вроцлав. ун-т. Автор “Навчального російсько-польського і польсько-російського спортивного словника”, підручників “Російська мова для студентів факультетів фізкультури”, кн. спогадів “Сибір, закарбований у пам’яті дитини” (1998), більше 200 статей. Отримав патент на вироб-во чорної ікри з м’яса риб. Проживає у м. Вроцлав.

С. Ткачов.

ФЕДУЩАК

Григорій (1897, с. Нагірянкa, нині належ. до м. Бучач – 1955, м. Норд Стар, Канада) – гро-

мадський діяч. Від 1925 – у Канаді (м. Едмонтон), працював на залізниці. 1929 перебрався з родиною до Норд Стара. Активіст розбудови культур. і реліг. життя українців-емігрантів. Подарував укр. громаді земел. ділянку, де 1939 спорудж. церкву; діяльний в УГКЦ: голова церк. комітету, орг-тор церк. і громад. заходів.

Б. Мельничук.

ФЕДУЩАК

Наталія (1962, Канада) – журналістка. Закін. ф-т міжнар. відносин Колумбій. ун-ту (США), вивчала рос. мову в містах Москва (нині РФ) та Київ (1989–90). Працювала в Україні для інформ. агентства “Канадіан Прес”, європ. видання “Волт Стріт Джорнал” (1991–95). Нині – кор. г. “Вашингтон Таймс” в Україні, веде спецкурс в Ін-ті журналістики Київ. нац. ун-ту. 1974 разом із батьком відвідала м. Бучач, де він народився, 1989 – м. Підгайці, звідки родом її мати та дід О. Яворський (адвокат, посол сейму). Проживає у м. Денвер.

В. Уніят.

ФЕДЬКОВИЧ

Юрій Адальбертович (повне ім'я та прізвище – Осип-Домінік Гординський де Федькович; псевд.:

Гуцулневір Юрій Коссован, О. Ф. та ін.; 08. 08. 1834, с. Сторонець-Путилів, нині смт Путилів Чернів. обл. – 11. 01. 1888, м. Чернівці) – поет, прозаїк, драматург, перекладач, фольклорист, громадсько-культурний діяч. Навчався у Чернів. реал. школі (1845–

48), займався самоосвітою. Служив у австр. армії (1852–63), учасник походів в Італію. 1864–71 – війт у родин. селі, 1869–72 – інспектор нар. шкіл Вижниц. повіту. 1873–74 – ред. вид-ва при т-ві “Просвіта” у м. Львів; 1885–87 – ред. г. “Буковина” в Чернівцях. Автор кн. поезії та прози, драм. тв., перекладів класиків англ. і нім. літ-ри та “Слова о полку Ігоревім”; фольклор. зб., слів пісень, зокрема “Як засядем, браття, коло чари” та ін. Не раз приїжджав на Тернопільщину: в Заліщиц. пов. гостював у товаришів по службі у війську; бував у Заліщиках. Приятелював із однополчанами: С. Нарівняком зі с. Новосілка-Костюкова (нині с. Новосілка Заліщиц. р-ну), якому присвятив поему “Пуга” (1862),

двічі гостював у нього та його родини та І. Круком зі с. Шупарка (нині Борщів. р-ну), листувався з ним, у автобіограф. повісті “Штефан Славич” змалював його як одного з героїв твору. Листувався стосовно вид. власн. творів із учнями Бережан. г-зії і щодо г. “Буковина” – з учнями та викл. Терноп. г-зії (1864–66), надсилав їм свої вірші.

Л. Щербак.

ФЕДЛЕР

Мартен Давидович (21. 05. 1933, м. Ялта, нині АР Крим – 27. 02. 2004, м. Київ) – журналіст, редактор, викладач, науковець. Чоловік *Ж. Ковби*. Д-р філол. н. (1987). Працював журналістом рай. газети на Рівненщині, ред. вид-ва Львів. ун-ту. 1960–80 – зав. каф. теорії і практики редагування Укр. поліграф. ін-ту (нині Укр. акад. друкарства), 1988–2000 – проф., зав. каф. слов'ян. мов Дрогобиц. пед. ун-ту; 1997–98 – дир. пед. лабораторії Центру єврей. освіти України (м. Київ). 1990-і – проф. каф. Міжнар. Соломон. ун-ту (м. Київ), проф. каф. укр. мови і видавн. справи ун-ту “Україна” (м. Київ); 2001–04 – проф. каф. філол. ф-ту гуманітар. та сусп. н. Нац. ун-ту “Києво-Могилянська академія”. 1999–2003 – заст. дир. Ін-ту Юдаїки (м. Київ). Автор наук. статей, книг, підручників. Не раз бував на Тернопільщині, зокрема, доповідач на 1-й в Україні наук.-практ. конф. “Національна ідея – основа державотворення” (1999), учасник *Нобелів. читань* (2001).

Ю. Ковальков, Г. Яворський.

ФЕЛЬДХОРН

Юліуш (Feldhorn Juliusz; 17. 08. 1901, м. Тернопіль – серпень 1943, с. Величці, повл. м. Краків, Польща) – поет, перекладач, вчений-полоніст. Д-р філософії (1923). Закін. Ягеллон. ун-т (м. Краків). Перекладав тв. Дж. Бокаччо, Т. Манна, О. Пушкіна та ін. Розстріляли фашисти.

С. Ткачов.

ФЕНЮК

Василь Миколайович (30. 01. 1939, с. Худиківці, нині Борщів. р-ну) – правник, літератор. Закін. Чернів. електротех. уч-ще (1959), Кам'янець-Поділ. с.-г. ін-т (1970, нині Поділ. агротех. ун-т), Ризьку школу міліції (1973, нині Латвія). Служив в органах внутр. справ у р-нах Край. Півночі (1983–92, нині РФ). Про-

живає у смт Мельниця-Подільська Борщів. р-ну. Автор кн. поезії та гумору “Дністрові хвилі” (2005), “На ринок їхали зайчата” (2006), “Вовчий референдум” (2007), “Усі станемо до бою” (2008), публікацій у ЗМІ України та РФ. Чл. Борщів. рай. літ. об’єдн. “Ліра”.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ФЕНЮК

Петро Степанович (23. 12. 1930 с. Синьків Заліщицького р-ну) – господарник. Батько *Б. Фенюка*. Сріб. (1965)

і бронз. (1968) медалі Виставки досягнень нар. госп-ва СРСР та ін. Закін. Кіцман. с.-г. технікум (1956), Львів. с.-г. ін-т (1966, нині нац. аграр. ун-т). Працював агрономом у с. Таурів, головою колгоспу у селах Вел. Ходачків, Покропивна

(всі – Козів.), Вел. Глибочок (Терноп. р-нів); у м. Тернопіль: кер. відділів облсільгосптехніки (1972–73), з-ду холод. асфальтобетону (1973–75), дир. агрохімцентру (1975–78), бавовн.-прядил. комбінату (1979–84).

Г. Івахів.

ФЕРКО

Надія Василівна (08. 02. 1928, с. Климківка Горлиц. пов., Польща – 16. 03. 1996, с. Новосілка Підгаєц. р-ну) – фольклорист, педагог, культуролог. 1946 депортована з Лемківщини (нині Польща) в Новосілку.

Від 1946 – секретар Підгаєц. радгоспу, зав. магазину, дир. клубу, зав. бібліотекою, вчителем ЗОШ (1959–72) в Новосілці.

Авторка понад 100 статей у ЗМІ, збірника “Співаночки мої. Українські народні пісні з Лемківщини” (2005).

В. Барна.

ФЕРРАРІ

Джованні Батіста (1851, м. Луціно, Італія – 1905, м. Станіслав, нині Івано-Франківськ, по-

хов. у м. Бучач) – інженер-архітектор, інженер-шляховик. Навчався у м. Цюріх (Швейцарія). Працював у Румунії. Після рішення австр. уряду з’єднати коліями укр. землі прибув у Зх. Україну. Проживав із сім’єю у містах Монастирська і Станіслав. Придбавши у Потоцьких земель. ділянку в м. Бучач, споруд. тут будинок і поселився в ньому. За проектами Ф. у цьому місті збудов. залізнич. вітка, міст через р. Стрипа, будинок г-зії (з укр. арх. Топольницьким), кам’яниця – ниніш. буд. культури та ін. споруди.

Г. Мельниченко.

ФЁСИК

Любомир Іванович (28. 08. 1967, смт Заложці, нині Залізці Зборів. р-ну) – бухгалтер-економіст, господарник, громадський діяч. Засл. прац. сфери послуг України (2009). Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. партії “Єдиний центр”. Закін. Львів. торг.-екон. ін-т (нині комерц. акад.). Працював стажером гол. бух. в Лановец. рай. СТ; згодом – заст. гол. бух. рай. СТ, дир. ТВП “Прогрес” в м. Зборів. Від 1995 – приват. підприємець; 2002 – голова Залозец. селищ. ради.

В. Левицький.

ФЕСТІНИ

– народні святкування в Галичині. Започат. 1920–30-х, тоді відбувалися в майже всіх селах краю. У Ф. брали участь мешканці переважно 2–3 сіл: співали, танцювали, проводили різноманіт. забави, спорт. змагання. Особливо відзнач. виступи чл. спорт.-патріот. т-в “Луг” і “Каменяр”, які виконували на Ф. гімнаст. вправи. На поч. 1990-х Ф. відрод. на Тернопільщині. Від 2001 в м. Тернопіль заходами обл. об’єдн. Всеукр. т-ва “Просвіта” (голова правління *П. Шимків*) проводять щоріч. Ф., учасники яких – фольклор. аматор. колективи з районів. За традицією щороку Ф. присвячені найважл. із дат, що їх вшановує т-во.

Б. Петраш, П. Шимків.

ФЕЩЕНКО-ЧОПІВСЬКИЙ

Іван Андріанович (20. 01. 1884, м. Чуднів, нині Житомир. обл. – 02. 09. 1952, концтабір В’яртсил, нині АР Комі, РФ) – вчений-металознавець, політичний і громадський діяч. Дійсн. чл. НТШ (1926). Д-р політехніки (1927). Чл.-кор Акад. тех. н. у м. Варшава (1932, Польща). Закін. Житомир. г-зію, Київ. політех. ін-т (1907). Діяльний у т-вах “Просвіта”, “Українська громада” та ін. 1917–квітень 1918 – чл., згодом міністр торгівлі і промислу в ЦР, від листопада 1918 – віце-міністр, заст. та міністр нар. госп-ва УНР. На поч. 1919 як чл. уряду перебував на Тернопільщині, зокрема в містах Заліщики, Скалат (нині Підволочис. р-ну), Чортків, м-ку (нині смт)

Гусятин, про що згад. у споминах. Радник укр. диплом. місії у м. Бухарест (Румунія). Від 1920 проживав у Польщі: голова Надзвич. торговел. місії у м. Варшава, голова Ради УНР у м. Тарнув. Від 1922: проф., зав. каф. металургії і металографії Гірнич. акад. у м. Краків; радник, зав. лаб. на металург. підпр-вах у м. Катовіце (всі – Польща). 1935 Ф. придбав земел. ділянку і будинок (донині не зберігся) між селами Дзвиняча (нині Збараз.) і Млинівці (Кременец. р-нів), де певний час проживав. Під час нім. окупації Польщі – тех. консультант на металург. комбінаті “Байльдон” у Катовіце. Учасник допомог. орг-ції укр. емігрантів. Ф. двічі заарешт. нім. влада; у березні 1945 затриман. органи НКДБ, перевез. до м. Київ, засудж. на 15 р. ув’язнення. Автор бл. 140 наук. праць, із них 23 монографії.

Б. Пиндус, Б. Уніят, М. Якубчук.

ФЕЩУК

Віра Петрівна (15. 12. 1981, с. Залісці Шумс.

р-ну) – народна вишивальниця. Інвалід із дитинства (народилася без рук). Закін. 9 кл. у школі в родин. селі. Учасниця твор. виставок у містах Київ, Тернопіль. Техніка вишивання – бісер, квітк. орнамент (виконує ногами). Робить високоякіс. макіяж.

Б. Петраш.

ФИЛІМА

Йосиф (1891, с. Денисів, нині Козів. р-ну – 17. 03. 1943, м. Чикаго, США) – релігійний діяч. Після закін. теолог. студій *Н. Будка* рукопоклад. Ф. у сан священника УГКЦ (1913); душпастирював упродовж 21 р. Від 1934 – у США, де прилучився до УПЦ під юрисдикц. сп. Жука. Автор теолог. праць, спогадів.

Б. Мельничук.

ФИЛИПОВИЧ

Людмила Олександрівна (07. 08. 1956, м. Чернівці) – філософ, релігієзнавець. Д-р філос. н. (2001), проф. (2002). Закін. Омськ. ун-т (1979, нині РФ). Провід. н. сп., зав. відділом проблем релігії відділ. релігієзнавства Ін-ту філософії НАН України. Віце-президент Укр. асоц. реліг. свободи, чл. Міжнар. професій. асоц. і т-в, викон. дир. Центру реліг. інформації і свободи (Київ). Автор понад 100 наук. праць. Спів-

орг-тор Терноп. осередку Укр. асоц. релігієзнавців, учасник всеукр. і міжнар. наук. конф., симпозіумів у м. Тернопіль.

А. Гудима.

ФІГЕЛЬ

Анатолій Олександрович (07. 04. 1954, м. Монастирська) – інженер-механік, громадський діяч. Закін. Львів. політех. ін-т (1979, нині ун-т “Львівська політехніка”). Працював інж.-технологом, нач. цеху Буцац. вироб. об’єдн. металовиробів (ВОМ). 1981–85 – гол. механік, інж.-механік, інж.-технолог, в. о. гол. інженера, дир. (1987–91) Монастирис. швейн. об’єдн. 1985–87 – заст. дир. з вир-ва, дир. філіалу Буцац. ВОМ. Від 1991 – у Монастирис. р-ні: 1-й заст. голови райвиконкому, представник Президент. України (1992–94). Дир. Монастирис. дирекції підпр-в з переробки місц. ресурсів і с.-г. продукції (1995–96), дир. т-ва “Поділля” (1996–97). 2000 працював інж. з охорони праці, 2004–05 – майстер зріджен. газу ВАТ “Монастирськагаз”. 2000–02 – дир. філії ТОВ КФ “МТР” у Монастирських, 2002–04 – голова правління ВАТ “Коропець”. Від березня 2005 – голова Монастирис. РДА.

А. Сенік.

ФІГОЛЬ

Степан (07. 01. 1897, с. Звиняч, нині Чортків. р-ну – 19. 11. 1969, Канада) – релігійний, військовий та громадський діяч. Закін. г-зії в містах Тернопіль і Станіслав (нині Івано-Франківськ). Воював в УГА (підстаршина), учасник *Чортків. офензиви*. Після закін. богослов. студій рукопоклад. у сан священника УГКЦ (1928). Від 1947 – в Канаді, де працював у Торонт. єпархії, в останні роки життя – у церкві св. Юрія в м. Ошава пров. Онтаріо. Автор теолог. праць.

Б. Мельничук.

ФІГУС

Анна (10. 09. 1891, с. Гермаківка, нині Борщів. р-ну – 16. 04. 1983, посел. Вайта (колиш. Шевченкове), Канада) – громадська діячка. Мати *А. Фігус-Ралько*. Від 1896 – в Канаді. Належ. до засн. УГКЦ у Вайті. Діяльна в укр. орг-ціях діаспори. Авторка спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ФІЛАТЕЛІЯ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ

– колекціонування і вивчення знаків поштової оплати. До них належ. марки, етикетки, ярлики, різноманіт. провізорії (тимчасові випуски), пошт. штемпелі (календарні й спец. погашення), штампи, а також конверти, пошт. картки і листівки з цими знаками – надрук. (так звані цілісні речі), або наклеєними (так звані цілі речі), ін. види

пошт. документації. Терноп. обл. орг-ція Асоц. філателістів України (ТОО АсФУ) нарах. бл. 100 чл. Голови – М. Іванов, В. Куликов, В. Матвеев (від 1994 донині). За розвиток філателії, популяризацію укр. пошт. марок удостоєні почес. звань “Почесний філателіст АсФУ” – В. Матвеев; “Засл. філателісти АсФУ”: Ю. Максим’як, О. Павлов, Є. Палецький, Г. Синяк. З ініціативи ТОО АсФУ за роки незалежності України в обл. провед. понад 70 спецпогашень пошт. відправлень, у т. ч. присвяч. 450-річчю м. Тернопіль (21. 09. 1994). Філателісти обл. – орг-тори і учасники обл. і Нац. філателіст. виставок. Найбільш. успіху терноп. філателісти досягли на 11-й Нац. філателіст. виставці у м. Чернівці (2008): В. Матвеев і П. Ослянський (медаль у ранзі золотої за експонат “Тернополяни про них пам’ятають”), О. Караневич (медаль у ранзі вел. срібн. за експонат “50 років космічної ери” та медаль у ранзі срібн. за експонат “Останній шлях Кобзаря: Санкт-Петербург–Канів”), Ю. Максим’як (медаль у ранзі бронз. за експонат “Лауреати Національної премії імені Тараса Шевченка”). Обл. філателіст. виставки провед. у ДА-ТО, ТОКМ, головпоштамті. Завдяки співпраці з дирекцією обл. підпр-ва УДППЗ “Укрпошта” побачили світ пошт. мініатюри, присвяч. *Й. Сліпому, С. Крушельницькій, Байді Вишневецькому, І. Пулюю, С. Наливайку*, та Терноп. обл. та ін. Вих. худож. марковані конверти, зокрема і з оригінал. маркою, присвяч. терноп. тематиці. Філателісти з Бережан О. Караневич і О. Поливко першими з укр. колекціонерів розмістили свої експонати в Інтернеті, на одностенд. віртуал. виставці, що організ. Мін-во культури Чехії.

Ю. Ковальков, В. Матвеев.

ФІЛІК

Ігор Борисович (10. 04. 1954, м. Улан-Уде, Бурят. АРСР, нині Бурятія, РФ – 10. 02. 2008, смт Вишнівець Збараз. р-ну) – журналіст, літератор. Чл. НСЖУ. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (нині вище уч-ще культури). Працював робітником Вишнівець. шкіргалант. ф-ки; зав. б-кою в с. Мал. Вікнини (Збараз. р-ну); від 2001 – кор. збараз. рай. г. “*Нагородне слово*”. Автор зб. поезій “Поговоримо по

щирості” (1996), “На ніжних струнах серця і пісень” (2001), публікацій у ЗМІ, збірниках.

о. Р. Сливка, М. Федечко.

ФІЛІП

Володимир Миколайович (08. 08. 1944, с. Нанкове Хуст. р-ну Закарпат. обл.) – спортсмен (футбол), тренер. Відмінник освіти України. Закін. ТДПІ (1970, нині ТНПУ). Канд. у м. сп. із футболу. Пере-

можець студент. ігор України, бронз. призер Всесоюз. студент. ігор (1967). 1970–95 – тренер з футболу в Терноп. ДЮСШ № 3. 1995–2000 – дир. обл. ДЮСШ. Від 2000 – дир. Терноп. СДЮ-ШОР з футболу.

Г. Гунтік.

ФІЛІОНІК

Микола (р. н. невід., Рівнен. обл. – 05. 09. 1985, м. Рівне) – учасник національно-визволь-

них змагань. Під час 2-ї світ. війни – в УПА. 1944 заарешт. органи НКДБ; після катувань засуд. до розстрілу, покарання ін. на 20 р. концтаборів. 1955 достроково звільн. Після поверн. в Україну проживав у с. Краснолука Лановець. р-ну, де працював кер. тваринниц. відгодів. пункту. 1982 заарешт. за антирад. діяльність; 09. 09. 1984 вдруге засуд. до смерт. кари через розстріл. За офіцій. інформацією Рівнен. обл. суду, помер у камері смертників місц. тюрми.

М. Баканчук, Б. Петраш.

ФІЛЬ

Євген Васильович (27. 08. 1960, с. Росохуватець Підволочис. р-ну) – громадсько-політичний діяч, підприємець, меценат. Учасник бой. дій у Афганістані (1980–81); бой. нагороди. Закін. ТАНГ (2004, нині ТНЕУ). Чл. Укр. Гельсін. Спілки (1989). Голова профкому Терноп. хлібооб’єдн. (1991–96). Від 1994 – чл., 1999–2005 –

голова Всеукр. орг-ції “Тризуб” ім. С. Бандери (полковник); за створ. та кер-во “Тризубом” заарешт. 1997, засудж. 1998 на 1,5 р. умовно. Від 2002 – приват. підприємець, вигот. продукцію (значки, вимпели, хоругви, прапори, вишиванки, поліграф. продукцію тощо) з укр. символікою під гаслом “Свій до свого по своє”, яку реаліз. у власн. крамниці в м. Тернопіль. Фінанс. допомагає місц. молодіж. орг-ціям і авторам у вид. кн. патріот. тематики. Від 2007 – голова виконкому Координ. ради “Українська справа”, що забезп. взаємодію нац.-дем. сил Терноп. обл. Ініціатор і співорг-тор всеукр. фестив. нац. вишивки та костюма “Цвіт вишиванки” (2007–08, м. Тернопіль). Упоряд. кн. “У.В.О.” (2007), “Герої Крут – герої України” (2008).

М. Гуттор, Л. Щербак.

ФІЛЬВАРКІВ-ПРИШЛЯК

Наталія Євгенівна (22. 05. 1912, м. Львів – 14. 10. 1980, м. Монреаль, Канада) – фармацевт, громадська діячка, меценат. Закін. г-зію сс. Василіянок у Львові, фарм. ф-т Львів. ун-ту. Працювала за фахом у м. Кременець. Під час нім. окупації – зав. фармацевт. відділу Львів. шпиталю, згодом – власниця аптеки в м. Миколаїв на Львівщині. 1944 емігр. в Австралію, згодом – у Бельгію, де працювала на фармацевт. підприємстві в м. Брюссель. Діяльна в Укр. Допомог. Ком-ті, Об’єднанні українок Бельгії. Від 1957 – в м. Монреаль, жертводавець на потреби укр. громад. орг-цій Канади.

І. Дем’янова, Б. Мельничук.

ФІЛЬЦ

Богдана Михайлівна (14. 10. 1932, м. Яворів, нині Львів. обл.) – композитор, музикознавець. Канд. мистецтвознавства. Премія ім. М. Лисенка. Закін. Львів. консерваторію (нині муз. акад.). У доробку понад 300 симфон., хор., камерно-вокал., фортепіан. та ін. творів. Автор зб. муз. тв. для дітей, хор. тв. “Жива криниця” (Т., 1998; підгот. до друку *О. Смоляк*), наук. монографій, розвідок і статей, присвяч. укр. музиці. Тв. Ф. – у репертуарі дит. кол. України, зокрема “Щедрик”, “Дзвіночок”, “Вогник”, “Дударик”, Вел. дит. хору Нац. радіокомпанії України, дит. хор. капели “Зоринка” та ін. Не раз

бувала на Тернопільщині, учасниця муз. вечорів, мист. дійств, презентацій влас. тв., фестивалю духов. пісні “Тернопільська Зоринка-2005”, виступала на сценах ПК “Березіль”, обл. філармонії, акад. обл. драм. театру.

О. Маруняк, Я. Павлів.

ФІЛЮК

Алла Петрівна (12. 05. 1964, с. Мануїльське, нині Святець Теофіпіль. р-ну Хмельн. обл.) – лікар. Канд. мед. н. (2001). Галуз. нагороди. Закін. лікувал. ф-т Терноп. мед. ін-ту (1987, нині ТДМУ). Працює заст. гол. лікаря з мед. частини Терноп. обл. комунал. дит. клінічної лікарні; гол. дит. позаштат. нефролог упр. охорони здоров’я ОДА. Вища категорія з педіатрії, дит. нефрології, 1-а – з орг-ції охорони здоров’я. Автор наук.-практ. робіт.

В. Губ’як, Г. Яворський.

ФІРА

Людмила Степанівна (14. 05. 1954, смт Олика Ківерців. р-ну Волин. обл.) – вчений у галузі біології та біохімії. Д-р біол. н. (2003), проф. (2004). Чл. Укр. біохім. т-ва (1985). Закін. біол. ф-т Львів. ун-ту (1976, нині нац. ун-т), Нац. фармацевт. ун-т у м. Харків (2006). Працювала м. н. с. лаб. коригуюч. терапії злоякіс. пухлин Львів. мед. ін-ту (1976–78). Від 1978 – у Терноп. мед. ін-ті (нині ТДМУ): ст. лаборант каф. гігієни, м. н. с., ст. н. с., асист. (1996–2000), доц. (2000–03) каф. біохімії; 2003–09 – зав. каф. фармакогнозії з мед. ботанікою, від 2009 – зав. каф. фарм. хімії. Автор бл. 140 наук. праць, у т. ч. 2 навч. посіб. із біохімії (1996, 2000), статей; голова автор. колект. моногр. “Чехія: погляд на систему освіти” (2007). Від 2006 налагодила співпрацю з каф. біології Карлов. ун-ту в м. Прага (Чехія), профіл. каф. мед. ВНЗ міст Запоріжжя, Львів, Харків, Чернівці.

Л. Щербак.

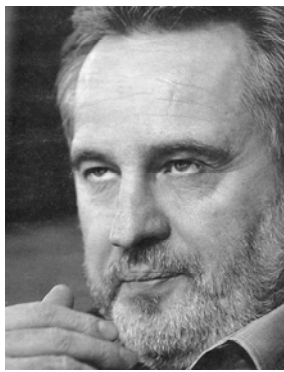
ФІРМАН

Володимир (псевдо “Залізник”; 1921, с. Мозолівка, нині Підгасц. р-ну – червень 1948, с. Киданів Буцац. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. місц. школу. Чл. Пласту та ін. т-в. Від 1943 – в УПА (старшина). Загинув під час переходу відділу на Схід.

Б. Мельничук.

ФІРТАШ

Дмитро Васильович (02. 05. 1965, с. Синьків Заліщиц. р-ну) – бізнесмен, меценат. Закін. залізничне уч-ще (1984, м. Красний Лиман Донец. обл.). Працював пожежником; співзасн. фірми “КМІЛ” (1987–90, обидві – м. Чернівці). Від 1990 – бізнесмен у м. Москва (РФ). Займався постачанням продовольства, бавовни, газу. Власник компанії “Group DF”, співвласн. “RosUkrEnergo”. Виділив кошти на соц. проекти в Терноп. обл.

П. Гуцал, М. Федечко.

ФІШЕР

Ліпа (р. н. невід., с. Озерна, нині Зборів. р-ну) – літератор. За походж. єврей. Серед. освіту здобув у м. Тернопіль. Під час нім.-рад. війни – в СРСР, де заарешт. і засудж. Після 10 р. у конц. таборах емігр. до Ізраїлю, де видав англ. мовою кн. спогадів. Автор статей про укр.-єврей. взаємини.

Б. Мельничук.

ФЛІНТА

Ярослав (20. 12. 1910, с. Токи, нині Підволочис. р-ну – р. і м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. Пласту – 28 курінь (м. Тернопіль). Студент медицини. 1933 засудж. окруж. судом у Тернополі на 3 р. за приналежн. до ОУН. Прац. ред. г. “Нове село” (1937–39), “Краківські вісті” (від 1939).

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ФЛЯК

Володимир Антонович (02. 02. 1913, м. Тернопіль) – релігійний діяч. Закін. г-зію в родин. місті й Католич. ун-т у м. Бейрут (Ліван). На поч. 1940-х зазнав переслідувань рад. властей, перебував на заслання в м. Норильськ (ни-

ні РФ). Під час нім.-рад. війни перебрався на Захід. Рукопоклад. у сан священника 1944, військ. капелан. 1948 емігр. до Канади, де священник УГКЦ у Вінніпез. архієпархії і на парафіях пров. Саскачеван.

Б. Мельничук.

ФЛЯК

Михайло (1905, м. Тернопіль – р. см. невід., Канада) – релігійний діяч. Студіював теологію в духов. семінарії у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), на правосл. богосл. ф-ті ун-ту в м. Варшава (Польща). 1938 закін. ун-т у м. Белград (нині Сербія), того ж року рукопоклад. на священника. Від 1948 – в Канаді, де душпастир УГПЦ.

Б. Мельничук.

ФОДЧУК

Дмитро (17. 07. 1892, с. Тулова, нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл. – 21. 09. 1984, м. Торонто, Канада) – громадський діяч, меценат. Навчався в школах у містах Снятин і Заліщики. Підпоручн. у австр. армії, 1914–19 перебував у рос. полоні в м. Томськ (нині РФ). Через утиски польс. влади 1925 виїхав до Канади, де орг-тор театр. гуртка в м. Сифтон. Від 1939 – в Торонто, чл. управи Укр. відділу Канад. легіону, УНО. Фінансово допомагав Укр. нац. архіву в м. Детройт, вид. “Студій до історії українців у Канаді” та ін.

Б. Мельничук.

ФОТИНСЬКИЙ

Орест Оксентійович (23. 12. 1862, с. Батьків, нині Радзівил. р-ну Рівнен. обл. – р. і м. см. невід.) – історик, археограф, архівіст, краєзнавець. Чл. Волин. істор.-археол. т-ва і губерн. статист. ком-ту, Істор. т-ва ім. Нестора-літописця, НТШ. Навчався у Кременец. духов. уч-щі, Волин. семінарії (1877–83), Київ. духов. акад. (1883–87). Працював у Волин. жін. епархіал. школі (1888–1916), духов. семінарії (1916–18), у жін. (1900–16), 1-й чол. (1907) та приват. чол. (1905–08) г-зіях, викл. істор. дисциплін у вчит. семінарії (1917–24) та проф. Волин. ін-ту нар. освіти (ІНО, 1919–29). Співзасн. і кер. Волин. епархіал. давньосховища (1899–1916), зав. істор. відділом Волин. наук.-дослід. музею (1903–24). Очолював роботу з охорони архівів Волині: зав. архів. секцією ГУБКОПМИСу (1919–22), губерн. архів. упр. (1922–23), заст. зав. губарху з наук. питань (1924–25). Від 1925 – викл. у Волин. ІНО й мед. профшколі. Співроб. Москов. археол. т-ва, т-ва любителів рос. історії і старовини та ін. Співзасн. Т-ва дослідників Волині. За пропозицією Ф. вид. накази про обо-

в'язк. реєстрацію та описування документів у повіт. архівах, що сприяло зміцненню архів. системи в губернії. Архів. секція, яку очол. Ф., започат. ведення обліку та обстеж. архівосховищ; було утвор. спец. експерт. комісії (1920–21), Особливу губерн. архів. комісію (1921–22).

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ФРАНКО

Зіновія Тарасівна (31. 10. 1925, м. Львів – 17. 11. 1991, м. Київ) – мовознавець, громадська

Дянка Онука І., племінниця *П.*, сестра *Р. Франків*. Канд. філол. н. (1954). Чл. СПУ (1990). Закін. Львів. ун-т (1949, нині нац. ун-т). 1953–87 працювала в Ін-ті мовознавства АН УРСР, від 1956 – ст. н. с. Учасниця правозахисн. руху в Україні, зазнала утисків

рад. властей. Автор праць із мовознавства, розвідок про родину І. Франка, істор.-мовознав. статей. 1980-і побувала в м. Тернопіль; ділові контакти з *Р. Гром'яком*, *М. Ониськівим*, співпрац. з *Д. Бучком*.

Л. Щербак.

ФРАНКО

Роланд Тарасович (28. 03. 1932, м. Львів) – науковець, громадський діяч. Онук *І.*, племінник

П., брат *З. Франків*. Канд. тех. н. (1967), доц. (1969). Ордени Труд. черв. прапора (1972), “Знак Пошани” (1970), “За заслуги” 3 ступ. (2006). Від 1950 – в м. Київ. Закін. гірн. ф-т політех. ін-ту (1954, нині нац. ун-т “Київський політехнічний інститут”). Працював у Ін-ті автоматики Мін-ва приладобудов.

СРСР та дир. Всесоюз. ін-ту аналіт. приладів. 1993–96 – радник із питань науки і техніки в Посольстві України у Великобританії (м. Лондон). Від 1997 – віце-президент Міжнар. наук.-

тех. ун-ту (м. Київ), від 2002 – дир. департаменту міжнар. програм цього навч. закладу. Автор і співавт. наук. праць, у т. ч. 3 монографій. Перебував у м. Тернопіль 17. 03. 2006 з нагоди підгот. до святкув. на Тернопільщині 150-річчя від дня народж. І. Франка; дав прес-конф., мав зустріч із журналістами, студентами ТНПУ, працівниками підпр-ва “Ватра”, письменниками.

Л. Щербак.

ФРАНЦИСКАНИ

– чернечий орден. Засн. 1209 в Італії святий Франциск в Італії. В Україні відомі від 13 ст. під назвою “Бернардини”, або Чин Братів Менших (ЧБМ). Після *Берестей. унії 1596* Ф. належ. до сх. обряду. На Правобереж. Україні витіснені з 19-го, на західноукр. землях діяли до 1946. Ф. відновили свою діяльність у м. Тернопіль від 1993 за дозволом єпископа Терноп.-Зборів єпархії о. *М. Сабриги*. Ініціатори і співзасн. громади Ф. – архімандрит, о. *Д. Шойта* та о. *І. Пехота*, нині протоігумен ЧБМ. На Тернопільщині діє монастир ЧБМ Різдва Пресв. Богородиці у Тернополі (1994), зусиллями священників-монахів орган. і заверш. спорудження храму Св. апостола Петра у Тернополі (2005); триває буд-во монастиря і церкви Успіння Пресв. Богородиці у с. Гаї-Шевченківські Терноп. р-ну (від 2003). Монахи проводять душпастир., освіт.-вихов. діяльність; при парафії діють дит., молод. групи, т-во для дорослих парафіян, провод. традиц. благоч. акції дітям, хворим, самотнім.

о. І. Косарев, А. Сенік.

“ФРАНЦИСКА́НСЬКА МЕТРИКА”

– перепис і економічна оцінка угідь Галичини. Здійснив 1819–20 австр. уряд за часів правління *Франца І*; названа за його іменем. “Ф. м.” описувала розміри поміщиц. маєтків і селян. громад, якість ґрунту і стан використ. земел. угідь, поземел. доходи. Матеріали “Ф. м.” – джерело вивчення продук. сил у с.-г. і пром.-сті, соц.-екон. відносин та культури Галичини.

Б. Мельничук.

ФРАНЦУЗ

Віталій Йосипович (05. 03. 1958, м. Монастирська) – правник, господарник, громадсько-політичний діяч. Брат *А. Француза*. Полковник міліції. Депутат Житомир. обл. ради (від 2008). Медалі “За відмінну службу по охороні громадського порядку”, “За бездоганну службу” 3-го ст. та ін., галуз. нагороди. Закін. Львів. пожежно-тех. уч-ще МВС СРСР (1978), Київ. вищу школу

МВС СРСР (1985). 1975–2005 – в органах внутр. справ: від курсанта до 1-го заст. нач. УМВС України в Житомир. обл.; 1991–98 – нач. відділу з питань ліквідації наслідків катастрофи на ЧАЕС УМВС України у Житомир. обл.; 2005 звільн. із органів внутр. справ. Від 01. 02. 2008 – голова Житомир. обл. ради.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ФРІЦЬКА

Любов Василівна (04. 04. 1951, с. Жуково, нині Жовтневе Терноп. р-ну) – економіст, фінансист, господарник, бухгалтер, законотворець. Відмінник енергетики України (2001), почес. енергетик України (2006). Галуз. нагороди. Закін. ТФЕІ (1973, нині ТНЕУ). Економіст, ст. економіст, нач. сектору, гол. бух. Львів. вироб.-енергет. об'єдн. “Львівенерго”, 1995 – гол. бух. Львів. ВАТ “Західенерго”, 1996 – заст. нач. упр., нач. упр. бух. обліку і звітності Мін-ва енергетики України, 2002 – заст. дир., в. о. дир. Контрол.-ревіз. департаменту Мін-ва палива та енергетики України. 2004 – заст. гол. бух., в. о. гол. бухгалтера, від 2006 донині – заст. нач. упр. бух. обліку і звітності Нац. акціонер. компанії “Енергетична компанія України”.

В. Барна.

ФРІДРІХ І БАРБАРОСА

(букв. – Фрідріх І Рудобородий; бл. 1125 – 10. 06. 1190, п-ів Мала Азія, нині Туреччина) – король Німеччини, імператор “Священної Римської імперії” (від 1155). Походив із династії Гогенштауфенів. Користувався довірою та підтримкою *Ярослава Володимировича Осмомисла*, неоднораз. гостював у Галичині, зокрема в містах Тереховля і Галич (нині Івано-Фр. обл.) із угор. королем Белою III і королевичем Андрієм, візантій. царевичем Андроніком Комніним (1183–85 – візант. імператор). За Ф. імперія досягла найвищ. розквіту. Потонув у р. Салефа (нині Туреччина) під час 3-го Хрест. походу.

М. Ханас.

ФУГ

Анатолій Несторович (03. 10. 1965, с. Кривеньке Чортків. р-ну) – економіст, громадський

діяч. Дійсн. чл. Акад. буд-ва України. Закін. ТФЕІ (1989, нині ТНЕУ). Працював у відділі матер.-тех. постачання ВО “Ватра” (м. Тернопіль); у м. Чортків: у міськ. раді, дир. фірм хімічного одягу і прання білизни. Очолював підпр-ва “Орсель”, “ФАН” та ін. Від 1999 – в системі комунал. госп-ва: кер. підпр-ва “Міжрайспецкомунгосп”; від 2002 – заст., 2003 – голова обл. ВО сільс. комунал. госп-ва Терноп. обл.

В. Залецький.

ФУРМАН

Олександр Олегович (1983, м. Борщів) – спортсмен (волейбол). Закін. Дніпроп. ін-т фізкультури (нині ін-т фіз. культ-ри і спорту). 1996–2001 – у Терноп. волейбол. клубі “Надзбруччя”. Багатораз. призер першостей України. Учасник міжнар. змагань із волейболу у юнац. збірній команді України. Від 2001 виступає за команду суперліги “Дніпро-Динамо” (Дніпропетровськ).

Г. Гунтік.

ФЬОРСТЕР

Еріх (1912, м. Ерфурт, Німеччина) – військовий злочинець, каратель. Капітан, ком-р 3-ї роти 35-го поліцей. полку. Рота під його кер-вом провела більше 15 карал. операцій – знищення сіл Молотків, нині Лановец. р-ну (загинуло 617 місц. жителів), Шпиколоси, нині Кременец. р-ну (згоріло 240 госп-в, загинуло 22 особи). Рад. спецслужби спільно зі спецслужбами НДР у рамках операт. справи “Шакали” вели розшук Ф. та його 43 спільників, як воєн. злочинців однак це дало лише часткові результати. Військ. трибунал рад. військ. адміністрації землі Тюрінгія засудив у липні 1947 15 колиш. військовослужб. з цієї роти на тривалі терміни ув'язнення.

О. Клименко.

ХАВАРІВСЬКИЙ

Устим Богданович (09. 10. 1978, м. Тернопіль) – історик, громадсько-політичний діяч.

Син *Б. Хаварівського*. Чл. Укр. геральд. т-ва. Галуз. нагороди. Закін. Чернів. нац. ун-т (2001), Львів. регіон. ін-т держ. упр. при Президентові України (2004). Від 2001 – в упр. у справах релігій Терноп. ОДА; радник голови Терноп. обл. ради; від 2005 –

заст. нач. відділу у справах релігій та національностей упр. з питань внутріш. політики, від 2008 – заст. нач. упр. з питань внутріш. політики Львів. ОДА. Автор кн. “Герби Львівських владик в Унії з Римом (1667–2007)” (2008), ст. на реліг. тематику.

Б. Мельничук.

ХАЗЗАН

Аврахам (р. і м. н. невід. – 1510, м. Кременець) – єврейський релігійний діяч. Рабин м. Кременець. Автор “Вибраних творів”.

В. Уніят.

ХАМ

Мар'ян Іванович (1919, с. Кошляки, нині Підволочис. р-ну – 1941, м. Вінниця) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався в г-зії у м. Тернопіль. Чл. ОУН (1938). Діяльний у “Просвіті”, “Луг” та ін. т-вах. Загинув у тюрмі.

М. Федечко.

ХАРЖЕВСЬКИЙ

Нестор Антонович (липень 1919, с. Колодрібка, нині Заліщиц. р-ну – весна 1941, м. Станіс-

лав, нині Івано-Франківськ) – громадський діяч, літератор. Закін. г-зію у м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.), студіював теологію. Учителював на Станіславщині (нині Івано-Фр. обл.). Діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах. Підтримував творчі зв'язки з *Б. Лепким*. 1940 Х. заарешт. органи НКВС, перебував у Станіслав. тюрмі, засудж. до страти; розстріляний. Поезії опубл. у пресі посмертно, окремі з них стали нар. піснями.

С. Костюк.

ХАРЛАН

Ольга Дмитрівна (з дому Осадчук; 09. 11. 1964, с. Іване-Золоте Заліщиц. р-ну) – педагог, учений в галузі літературознавства, громадська діячка. Д-р філол. н. (2009). Галуз. нагороди. Закін. Чернів. ун-т (1987, нині нац. ун-т). 1987–90 – учитель ЗОШ № 4 м. Бердянськ Запоріз. обл.; 1990–2001 асист., викл., доц. від 2001 – зав. каф. Бердянс. пед. ін-ту (нині ун-т). Автор монографії “Дискурс катастрофізму в українській та польській літературі 1918–1939” (2008).

Б. Мельничук.

ХАРСЄКІН

Олексій Іудович (29. 03. 1925, ст. Брюховецька Ставропол. краю, нині РФ) – науковець-єтрусознавець, педагог. Канд. істор. н. (1964). Учасник нім.-рад. війни. Закін. Ставропол. пед. ін-т інозем. мов (1953, нині РФ). Учитель нім. мови; від 1954 – викл., від 1959 – зав. каф. іноз. мови в Дагестан. мед. ін-ті (м. Махачкала). Від 1962 – ст. викл. іноз. мови (для роботи з аспірантами Дагестан. філії АН СРСР). Червень 1963 – липень 1968 – зав. каф. іноз. мов Кременец. пед. ін-ту (нині ТНПУ). 1968 виїхав у РРФСР (нині РФ). Від 1955 працював над розшифруванням єтрус. написів.

Й. Свинко.

ХАРТЛІБ

Мечислав (Chartleb Meczysław; 24. 11. 1895, м. Збараж – 01. 05. 1935, м. Варшава, Польща) – польський історик літератури. Доц. Варшав. ун-ту. Закін. Львів. ун-т. Дослідж. естет. проблеми літ. творів. Автор праць “Відбитки поезії бароко в Польщі” (1928), “Естетика Яна Кохановського” (1923), “Ян Кохановський та італійське відродження” (1931) й ін.

С. Ткачов, В. Ханас.

ХАРЧЕНКО (ПРОЦЬ)

Марія Михайлівна (01. 12. 1957, м. Комунарськ, нині Луган. обл.) – спеціаліст у галузі страхування, громадська діячка. Закін. ТФЕІ (1979, нині ТНЕУ). В м. Київ: економіст Дарниц. інспекції держстраху, заст. нач. Заліз. інспекції держстраху. Працівник міськ. дирекції Нац. акціон. страхов. компанії “Оранта” (НАСК); чл. Правління НАСК “Оранта”. Від 2003 – нач. відділу страх. компанії “Інкомстрах”. Учасник орг-ції та чл. земляцтва “Тернопілля”.

Б. Мельничук, А. Сенник.

ХАРЧУК

Роксана Борисівна (28. 04. 1964, м. Київ) – літературознавець, критик, перекладачка. Дочка

Б. Харчука. Канд. філол. н. (1992). Закін. Київ. ун-т (1986, нині нац. ун-т). Від 1993 працює в Ін-ті літ-ри НАНУ, від 2002 – ст. н. с. відділу шевченкознавства. Займається підгот. до друку “Шевченківської енциклопедії”, ред. розділу теорії літ-ри, досліджує тропи

і фігури в творчості *Т. Шевченка*. Водночас викладає курс сучас. укр. прози в Києво-Могилян. акад. Автор критич. статей; перекладів праць із англ., польс. та ін. мов. Часто приїжджає в с. Лози Збараж. р-ну, де народ. її батько, буває в Тернополі. Підтримує ділові контакти з видвом “*Джура*”. У видав. центрі “Академія” (дир. *В. Теремко*) вид. навч. посіб. “Сучасна українська проза: постмодерний період” (2008).

Л. Щербак.

ХАСИДІЗМ

(від “хасид” – “благовірний”) – релігійний напрямок в юдаїзмі. Виник 18 ст. на Поділлі та Волині, у т. ч. на Тернопільщині, на знак протесту проти формалізму й схоластики, наполягав

на пріоритеті простої і щирої віри та святості у повсякденному житті. Засн. Х. вважають *Бейшта*. Спочатку Х. сприймали як революц. течію, що з вел. швидкістю пошир. на сусід. країни. Хасиди, прихильники цього напрямку, надають вел. значення молитов. екстазу, співу, спільним трапезам. Духов. лідерів Х. – “цадики” (праведники) вважають сакрал. особистостями, на яких сходить “шхіна” (Господня присутність). Особл. авторитет. серед хасидів цадик із м. Чортків *Д.-М. Фрідман*.

В. Уніят.

“ХАТА”

– безкоштовна спеціалізована обласна газета. Вих. у м. Тернопіль від 2007 укр. мовою. Видавець: ПП Р. Тарасенко. Наклад (2009) – 16500 прим.

Б. Мельничук.

ХАЦАНОВСЬКИЙ

Іван Станіславович (20. 05. 1984, смт Козелець Черніг. обл.) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Закін. ТНЕУ (2007). Працював менеджером із продажів у ОСП “Корпорація “*Ватра*”. Від 2008 – голова Монастирис. рай. орг-ції Партії регіонів.

В. Левицький.

ХВІЛЯ-ОЛЕНТІР

Оксана Андріївна (09. 08. 1935, м. Київ) – патоморфолог, терапевт. Канд. мед. н. (1971). Від

1946 – у м. Кременець. Закін. Кременец. мед. уч-ще (1957), Київ. мед. ін-т (1964, нині нац. мед. ун-т). 1964–67 – терапевт у Київ. лікарні, 1972–2004 – в Ін-ті клініч. та експеримент. хірургії і транспатології, ст. н. с. (від 1981). Авторка 2 метод. розробок, понад 50

наук. статей, співавт. монографії “Морфология, гистохимия и щитогенетика пигментных новообразований кожи человека” (1978).

Г. Чернихівський.

ХЕРУВИМА

(в миру – Бенешук Афанасія Миронівна; 03. 12. 1918, с. Пожарки, нині Рожищен. р-ну Волин. обл. – лютий 1996, м. Кременець) – релігійна діячка. Хрест із прикрасами. 1936 вступила до Свято-Миколаїв. монастиря в с. Обич Шумс. р-ну; 1953 перейшла до Кременец. Богоявл. монастиря; 1959 – до Корец. монастиря, нині Рівнен. обл.; 07. 02. 1970 прийняла постриг у мантію;

1991 поверн. до Кременец. монастиря, призн. настоятелькою, 20. 08. 1991 зведена в сан ігумені.

В. Смакоуз, М. Федечко.

“ХЕСЕД-БЕШТ”

– благодійний фонд. Засн. амер. єврей. розподільчий ком-т у вересні 1991. Діє на тер. Терноп. та Хмельн. областей. Допомагає малозабезпеч. пенсіонерам єврей. національності, членам їх сімей, молодим єврей. сім'ям, *Праведникам народів світу*, інвалідам та ін. Фонд видає г. “Шалом Алейхем”, випустив брошуру “Шетл”. При “Х.-Б.” діє театр-студія “Рейдл”. Кер. Терноп. представництва – О. Абаєва.

В. Уніят.

ХИЖДЕУ (ХИЖДЕЙ)

Болеслав Тадейович (20. 12. 1812, с. В'язовець, нині Білогір. р-ну Хмельн. обл. – 14. 03. 1886, м. Хакінг, Австрія) – молдавський письменник. Син *Т.*, брат *А. Хиждеу*. Дит. роки минули в с. Мізюринці, нині Шумс. р-ну. Здобувши освіту, прац. у різн. установах в містах Кишинів (нині Молдова), Хотин, Новоселиця (обидва нині – Чернів. обл.). Не раз приїжджав до В'язовця та Мізюринців, де запис. пісні й перекази. Від кінця 1860-х – в Австрії. Автор легенди “Гетьман Куницький”.

Г. Галькевич, А. Пасько.

ХИЖДЕУ (ХИЖДЕЙ)

Тадеу (1769, Польща – 1835, м. см. невід.) – письменник, фольклорист. Батько *А.* і *Б. Хиждеу*. Від 1809 – у с. Мізюринці, нині Шумс. р-ну. Створив культур. осередок – місце зустрічей літераторів, учених; мав вел. наук. б-ку, якою корист. викладачі Кременец. ліцею та Остроз. академії. Володів європ. мовами, перекладав літ. твори. Автор романів, повістей; збирав пісні, легенди, з яких укомплект. збірники.

Г. Галькевич, А. Пасько.

ХИЖНЯК

Антон Федорович (25. 11. 1907, с. Зачепилівка, нині смт Харків. обл. – 12. 10. 1993, м. Київ) – письменник, публіцист. Закін. Харків. пед. ін-т (1941, нині ун-т). Від 1930 працював у пресі: кор., ред. рай. і обл. газет, гол. ред. “Літературної газети” (1950–61, нині “Літературна Україна”). Автор зб. опо-

відань, повістей, романів, кн. нарисів, п'єси, публіцистики та ін. творів. У квітні–липні 1944 працював у м. Кременець, тут написав перші розділи роману “Данило Галицький” (1951, 12 видань). Оpubлік. нарис “Крем'янець” (1944).

Г. Черняхівський.

ХИЧІЙ

Іван Дмитрович (1889, с. Потутори, нині Бережан. р-ну – липень 1958, м. Чортків) – правник, громадський діяч. Д-р права (1925). Закін. г-зю в м. Бережани. Навчався в ун-тах у містах Львів і Чернівці. Адвокат у Бережанах. Під час 1-ї світ. війни – офіцер австр. армії. Старшина УГА. Займався адвокат. практикою в Бережанах (від 1922), м-ку Гусятин (від 1925; нині смт), у Чорткові (від 1930), де чл. управ. т-в “Просвіта”, “Рідна школа”, “Сільський господар”, “Український шлях”; від 1937 – заст. голови повіт. орг-ції УНДО. В'язень Берези Картузької. 1939 Х. заарешт. органи НКВС, засудж., відправ. в Архангел. обл. (нині РФ). Звільн. 1941, від літа 1942 – в Казахстані, куди 1940 рад. власті виселили його сім'ю. 1946 повернувся додому, працював учителем. Реабіліт. 1989.

А. Базалінський, П. Гуцал, Л. Шербак.

ХЛИСТУН

Василь Петрович (02. 01. 1962, с. Криве Підволочис. р-ну) – співак, концертмейстер. Лауреат Всеукр. пісен. фестивалю “Байда” (2006). Закін. Тербовлян. вище уч-ще культури (2009). Працює концертмейстером у Терноп. рай. Буд. культури. Підгот. 2 сольних концерти (2006, 2007 – “Василь Хлестун та його друзі”). Гастролював у Бельгії, Люксембурзі, Німеччині, Польщі, Франції. Автор 8 пісень на влас. мелодії. У репертуарі – понад 70 пісень укр. авторів, серед яких *М. Балицька*, *А. Бінцаровська*, *О. Герман*, *А. Горчинський*, *Є. Зозуляк*, *В. Мацюк*, *А. Стадницький*. Випустив 3 компакт-диски – “Хлопці, будемо жити” (2006), “Вся любов земная” (2008), “Подаруй мені любов” (2010).

Б. Мельничук.

ХЛБОРІБСЬКИЙ СТРАЙК НА БУЧАЧЧИНІ 1902

– масові мирні акції протесту селян регіону під час загального страйку в Галичині. Орг-тори

страйк. руху – громад.-політ. діячі *В. Старосольський, В. Темницький, Л. Цегельський*, представники духовенства, інтелігенції, селянства. Акції непокори охопили майже всі села повіту. 17 липня у м. Бучач відбулася нарада страйк. селян. ком-тів, де проголош. про заг. повіт. страйк. Страйкарі вимагали збільшення оплати, поліпшення умов праці, норм. роб. дня.

Б. Мельничук, А. Сенник.

ХЛОПЕЦЬКИЙ

Степан (р. н. невід., с. Васильківці, нині Гусятин. р-ну – 1934, там само) – громадський діяч. Учасник 1-ї світ. війни. Від 1914 – секр. польс. консула у Швейцарії. У родин. селі – орг-тор Братства тверезості, фундатор оригін. пам'ятника на честь цього т-ва. Для місц. т-ва “Просвіта” передав власну б-ку (розграб. у роки 2-ї світ. війни).

Б. Мельничук, А. Сенник.

ХМАРОВ

Вадим Вячеславович (21. 06. 1962, м. Волочеськ Хмельн. обл.) – прикордонник, митник, правник. Почес. митник України (2002).

Галуз. нагороди. Закін. Вище прикорд. уч-ще (1984, м. Алма-Ата, нині Казахстан), Вищі курси вдосконал. і перепідготов. оператив. складу КДБ СРСР (1988, м. Київ), ін-т післядиплом. освіти Львів. нац. ун-ту (2007). Служив заст. нач. прикордон. застави, офіцер. операт. підрозділу (1984–87); на оператив. посадах у прикордон. військах (1988–92); ст. інспектор., заст., 1-й заст. нач. Терноп. митниці (1992–2004); нач. Упр. власної безпеки Департаменту кадр. забезп. та роботи з персоналом центр. апарату ДМСУ, дир. Департаменту внутр. безпеки ДМСУ (2004–08, Київ); від 2008 – нач. Терноп. митниці.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ХМІЛЬОВСЬКИЙ

Євген (24. 04. 1922, м. Зборів – 10. 09. 1972, м. Новий Ульм, Німеччина) – військовик. Хорунжий 1-ї Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. Закін. старшин. школу. Від 1943 – у дивізії, ком-дир сотні в 29-у полку. Учасник бой. дій у Словаччині, Словенії та під Фельдбахом.

Б. Мельничук.

“ХОДАКІЙ”

– дитячий фольклорний гурт у с. Малий Ходачків Тернопільського району. Створ. 1992 при сільс. БК. Орг-тор і худож. кер. – М. Полюга.

Від 1993 – зразковий.

Нагороди міжнар. і всеукр. фестивалів.

Понад 30 учасників від 6 до 16 років (вокал. та інструм. групи). У репертуарі – фольклор. композиції обряд. циклу, концерт.-мист. програми “Ходачківські молодіжні народні гуляння”, “Ярмарок”, “Стрілецькі пісні”, “Козацькі пісні” та ін. 2007–08 проводив акцію “Різдвяні дзвони” у містах Тернопіль і Радзимін (Польща). Підтрим. творчі зв'язки з мист. колективами укр. діаспори Боснії і Герцеговини, Польщі, Сербії, Хорватії та ін.

Л. Щербак.

ХОЙНАЦЬКИЙ

Андрій (1837, с. Полонне, нині Володимирец. р-ну Рівнен. обл. – 1888, м. Ніжин, нині Черніг. обл.) – священник, релігійний діяч. 1871 рукопкл. у сан священника. Протоіерей, магістр, проф. богослов'я. Золотий перстень із дорогоцін. каменями від цариці Марії Олександрівни (1867). Закін. Кременец. духов. семінарію, Київ. духов. акад. (1863). Відтоді – викл. Кременец. духов. семінарії, одночасно – законоучитель Безбородькового ліцею, від 1871 – настоятель інститут. Свято-Олександрів. церкви, викл. Ніжин. істор.-філол. ін-ту (до 1888). Автор праць “Древній замок на горі Боні в Кременці” (1869) “Преподобний Іов, ігумен Почаївський” (1871), “Історичні сказання про чудотворну ікону Почаївської Божої матері” (1873), “Православие и уния в лице двух своих защитников – преподобного Иова Почаевского и Иосафата Кунцевича” (1882), “Почаївська лавра” (1884), “Почаевская Успенская Лавра. Историческое описание” (1897) та ін. Чл. церк.-археолог. т-ва при Київ. духов. акад., істор. т-ва препод. Нестора-літописця. Співзасн. “Ніжинського братства Божої матері всіх скорботних Радості”.

М. Астаф'єва, Б. Мельничук, Г. Чернихівський.

ХОМА

Андрій Корнилович (псевда: “Орлик”, “Ярко”; 1924, с. Городище, нині Козів. р-ну – 08. 11.

1948, с. Драгоманівка Козів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Станичний; підрайон. ОУН. Від 1944 – ком-р СКВ, рай. господарник; 1946 – референт СБ Козів. р-ну.

М. Федечко.

ХОМА

Зіновій Іванович (14. 11. 1944, с. Таурів, нині Козів. р-ну – 14. 08. 2008, там само) – інженер, краснавець, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. Львів. політех. ін-т (1967, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Від 1971 працював на Терноп. комбайн. заводі: інж.-конструктором, провід. інж.-технологом. Діяльний у громад. орг-ціях. Автор статей у ЗМІ, співавт. і орг-тор збору матеріалів до кн. “Таурів: століття і люди”.

Б. Мельничук.

ХОМА

Ігор Йосипович (29. 04. 1929, м. Краків, Польща – 14. 10. 1984, м. Львів) – науковець, музикант, композитор, аранжувальник. Канд. мед. н. (1965). Від 1933 проживав у м-ку, нині смт Підволочиськ, згодом – у м. Тернопіль, де навчався в укр. г-зії (1941–44). Від 1945 – у м. Львів, де закін. мед. ін-т (1953, нині нац. ун-т). Працював н. с. НДІ мікробіології (1953–65), асист., 1970–82 – доц. каф. мікробіології Львів. мед. ін-ту. Опубл. понад 20 наук. праць; має свідоцтво на винахід. Засн. укр. школи джаз. музики; 1958 створив джаз. оркестр “Ритм”, від 1965 – естрад.-джаз. ансамбль “Медікус”; запис. 2 платівки на всесоюз. фірмі “Мелодія” (1975, 1976). Автор низки муз. композицій і джаз. п’єс та імпровізацій; попул. естрад. пісень (“Срібне коло” та ін.), музики до вистав Львів. укр. драм. театру ім. М. Заньковецької, муз. фільмів. Співпрац. із *Р. Братунем*, *М. Крих*, *М. Скориком*, *Б. Стельмахом*. Альбоми: “Ігор Хома. Український джаз” (2008), “Ігор Хома. Оркестр “Ритм”, “Пісні Ігоря Хоми”, “Ігор Хома. Ансамбль “Медікус” (усі – 2009).

Л. Щербак.

ХОМА

Михайло Томович (псевда “Довбуш”, “Старий”, “Обух”, “Юрко”; бл. 1911, х. Каменелоти, біля с. Литвинів, нині Підгаєц. р-ну – 1946, с. Котів Бережан. р-ну) – учасник національно-визволь-

них змагань. Сріб. Хрест заслуги УПА (1945). Закін. Бережан. г-зію. Служив у Польс. війську. Активіст УВО; засудж. на 4 р. тюрми. Від 1939 – повіт., окруж. провідник ОУН; у червні 1941 – комендант м. Підгайці; згодом – у військ. референтурі Бережан. округи УПА, викладав у військ. школах. Під кер-вом *В. Кука* прац. у підпіл. друкарні в селах Мужилів та Угринів (обидва нині – Підгаєц. р-ну). Орг-тор бой. відділів самооборони та загонів УПА на Волині й у Карпатах. Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

Н. Волинєць, І. Дуда, Я. Мазурак.

ХОМІК

Володимир Миколайович (06. 08. 1952, с. Оже-нин Остроз. р-ну Рівнен. обл.) – господарник,

громадський діяч. Засл. будівельник України (1997). “Людина року-2003” (м. Тернопіль). Орден “Знак Пошани” (1986), ін. відзнаки. Віце-президент Ліги підприємців Тернопільщини (1994–99). Закін. Укр. ін-т інж. вод. госп-ва в м. Рівне (1977, нині Нац. ун-т вод. госп-ва та

природокористування). Працював майстром ПМК-169 у м. Прип’ять Київ. обл., інструктором рай. ком-ту ЛКСМУ в смт Березне Рівнен. обл. Від 1979 – у м. Тернопіль: зав. сектору інформації обл. ком-ту ЛКСМУ, 1989 – голова проф. ком-ту прац. облагробуду; від 1990 – засн. і ген. дир. підпр-ва “Волхонтет”. Колектив підпр-ва під кер-вом *Х.* долучився до буд-ва *Марії. Духов. Центру* в с. Зарваниця Тербовлян. р-ну, вигот. деталей пам’ятн. *О. Польовому* в Тернополі та ін. *Х.* надав матеріал. і фінанс. допомогу для спорудж. храмів у Тернополі, с. Біла Терноп. р-ну, містах Сімферополь, Харків та ін. У м. Київ: радник Міністра КМ України (1996–97), позаштат. радник Прем’єр-міністра України (1997–99). Нині – експерт Центру інвест.-інновац. програм НІСД (м. Київ). Автор посібн. “Техніка безпеки в студентських загонах” (1984, 1986, м. Москва, нині РФ); має 2 патенти на винаходи.

Л. Щербак.

ХОМНІЄЦЬ

Василь Петрович (13. 10. 1973, с. Виноград Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.) – історик, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. НРУ (1990), КУН (1997), кер. його

молодіж. обл. реферантури, заст. голови ТОО (від 2003); Всеукр. об'єдн. "Свобода" (2009). Співініц. створ. Спілки незалеж. укр. молоді (м. Хмельницький), Терноп. обл. молодіж. орг-ції ГСПО "Тризуб", згодом – політ. референт цієї орг-ції в Терноп. обл. За-

кін. Хмельн. пед. уч-ще (1993), ТДПУ (1998, нині ТНЕУ), від 2006 навч. на ф-ті Вищих керів. кадрів Нац. акад. упр. при Президентові України. Працював учителем історії та правознавства Грушковецьк. вечір. школи (1998–99, Летичів. р-ну Хмельн. обл.), адміністратором ПП "МВМ" (1999–2000, м. Тернопіль). 2000 – політ. оглядач "Нової Тернопільської газети". 2003–05 – приват. підприємець, водночас – помічник-консультант нар. депутата (2002–05). Від 2005 – голова Лановецьк. РДА.

В. Левицький, Б. Мельничук.

ХОМІЦЬКИЙ

Сергій Ігорович (24. 10. 1975, м. Тернопіль) – композитор, піаніст. Дипломант Міжнар. конкурсу молод. композиторів у м. Гродно, нині Гродна (1996, Білорусь). Навчався у Терноп. муз. уч-щі (1990–93, клас композиції *Б. Климчука*), Львів. консерваторії (1993–98, клас *М. Скорика*, нині нац. муз. акад.). Концертував у Терноп. (1996), Львів. (1999) філармоніях, виступав з сольним автор. концертом в Париз. консерваторії (1996, Франція). Автор "концертино" для ф-но з оркестром, хор., фортепіан., камерно-інструмент. творів. Від 2003 – адміністратор комп'ютер. мережі та викл. ТІСПТ.

Б. Мельничук.

ХОМ'ЯК

Володимир Миколайович (18. 02. 1950, с. Кабарівці Зборів. р-ну) – літератор, громадський діяч. Чл. НСЖУ (2008). Почес. зв'язківець України (2002). Лауреат обл. літ. премії ім. *В. Вихруща* (2002). Закін. Львів. електротехнікум зв'язку (1970), Одес. електротех. ін-т (1980). Працював завклубом у с. Вільшанка, зав. бібліотекою у с. Кабарівці (1966–67), електромонтером (1969–70); від 1972 – електромонтером, електромеханіком, інж., 1978 – головою первин.

профспілк. орг-ції, 1988 – заст. голови Терноп. обл. ком-ту профспілки працівників зв'язку. Від 2000 донині – голова обл. орг-ції профспілки Терноп. дирекції ВАТ "Укртелеком". Автор зб. поезій "Сонцевіт" (2004), "Дивограї серця", "Трояндою любов цвіте" (обидві – 2008; усі – Т.).

Б. Мельничук.

ХОМ'ЯК

Григорій Маркович (04. 12. 1921, с. Коржківці, нині Лановецьк. р-ну) – священник. Навчався на

вчит. курсах у м. Збараж (1941); в духов. семінарії у м. Почаїв (1941–43, нині Кременец. р-ну). Прац. завідувачем шк. у родин. селі (1943–44). 1945 рукопоклад. у сан священника. Служив у селах Влащинці, Білка, Печірна (1945–75, усі – Лановецьк. р-ну); від 1975 –

настоятель Лановецьк. церкви Святої Покрови, благочинний району.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ХОПТЯНИЙ

Любомир Степанович (псевдо "Запорожець"; 20. 02. 1931, с. Кошляки, нині Підволочис. р-ну) –

учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. До 1944 навчався у Терноп. г-зії, згодом у селах Токи та Нове Село (всі нині – Підволочис. р-ну). Діяльний у Пласті та ін. т-вах. Чл. Юнацтва ОУН (1945), співорг-тор підпл. орг-ції "Дружба". 1948 за

участь у підпл. діяльності Х. заарешт. органи

МДБ; засудж. на 25 р. і 5 р. позбавл. громадян. прав. Ув'язн. відбував на Колимі, с. Ельгенуголь (нині РФ), прац. на вугіл. шахтах; 1954 звільнен. Від того ж року – в м. Львів: прац. у облспоживспілці, навч. у торг.-екон. ін-ті (1955–56; нині комерц. акад.), відрахув. за політ. неблагонадійність і виселили з міста у зв'язку з подіями в Угорщині. Від 1957 – на Донеччині, прац. шахтарем у м. Макіївка, 1966 закін. вугіл. технікум. 1983 зі сім'єю переїхав у м. Волочеськ Хмельниц. обл. Орг-тор Спілки політв'язнів, НРУ, УРП, Братства вояків ОУН-УПА, співзасн. (1992) КУН. Від 2000 – у смт Підволочиськ, голова рай. орг-ції КУН (2000–04) і рай. орг-ції Братства вояків ОУН-УПА “Лисоня”. Орг-тор й активіст нац.-патріот. заходів у Підволочиську, насел. пунктах Підволочис. і Збараз. р-нів та обл. центрі. Чл. ред. колегії “Книги пам'яті Підволочиського району” для якої підготував і упорядкував більше 50 статей. Автор публікацій у рай. і обл. ЗМІ.

Б. Мельничук, М. Ониськів,
Л. Щербак.

ХОРОЛЕЦЬ

Лариса Іванівна (25. 08. 1948, м. Київ) – актриса, драматург. Нар. арт. УРСР (1988). Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1970, нині ун-т театру, кіно і телебачення). 1970–73 – актриса-читець літ. твору “Слово” при СП УРСР. Від 1973 – актриса Київ. укр. драм. театру ім. І. Франка (нині нац. театр), з яким перебувала на Тернопільщині, зокрема у 1978 (“Пора жовтого листя”). 1991–99 – міністр культури України. Автор низки п'єс.

Б. Мельничук.

ХОСТИКІЄВ

Анатолій Георгійович (15. 02. 1953, м. Київ) – актор театру і кіно. Чоловік *Н. Сумської*. Нар. арт. України (1990). Нац. премія України ім. Т. Шевченка (1996). Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1974, нині нац. ун-т театру, кіно і телебачення). 1974–78 – актор Львів. укр. драм. театру ім. М. Заньковецької, 1978–80 – Київ. рос. драм. театру ім. Лесі Українки, від 1980 – Київ. укр. драм. театру ім. І. Франка (нині нац. акад. драм. театр). Знявся у худож. фільмах і телесеріалах. Із театр. компанією

“Бенюк і Хостікоєв” приїждж. до м. Тернопіль, де грав у виставах “Моя професія – синьйор з вищого світу” на сцені акад. обл. драм. театру (грудень 2003) та “Про людей і мишей” – у ПК “Березіль” (лютий 2005).

Л. Щербак.

ХОТКЕВИЧ

Гнат Мартинович (літ. псевд. Гнат Галайда; 31. 12. 1877, с. Дергачі, нині належ. до м. Харків – 08. 10. 1938, м. см. невід.) – письменник, бандурист, мистецтвознавець, театральний діяч. Закін. Харків. технолог. ін-т (1900). Працював інж. на залізниці. 1906–12 проживав у Галичині, зокрема у м. Львів, с. Краснолів (нині Верховин. р-ну Івано-Фр. обл.), де 1909 створ. Гуцул. театр, із яким гастролював у Галичині й Польщі. Ділові контакти з *В. Гнатюком*, *С. Людкевичем*, *Д. Січинським*, *Й. Стадником*, *І. Франком*, *Лесем Курбасом* (1912) та ін. Автор тетралогій “Богдан Хмельницький”, “Переяслав”, роману “Довбуш”, повісті “Авірон”, драм, новел, літературозн. розвідок, кн. “Підручник гри на бандурі” (1909, 1930), перекладів тв. В. Гюго, Ж.-Б. Мольєра, В. Шекспіра, статей. Не раз перебував на Тернопільщині, зокрема у м-ку, нині смт Товсте Заліщиц. р-ну (1905, концерт; 1910, із Гуцул. театром), містах Тернопіль (поч. 1900-х; концерт нар. пісень у супроводі бандури), Бережани (1911; читав повість “Камінна душа”). Події в м-ку, нині смт Коропець Монастирис. р-ну описав у оповіданні “Трое”.

І. Дем'янова, М. Клим'юк, Б. Пиндус.

ХОХІТВА

(*Tetrax tetrax*) – птах ряду Журавлеподібні (Gruiformes), родина – Журавлеві (Otidae). Занес. до Черв. книги України. Маса тіла до 0,9 кг, довжина тіла – 45 см., зверху сірувато-вохрист., боки голови і горло – сірі, шия – чорна, низ – білий, дзьоб – білувато-сір. Заліт. на тер. Терноп. обл. Гнізда влаштовує на землі в ямі. Живиться комахами і м'якими частинами рослин.

В. Кваша.

ХРАПКО

Галина Іванівна (14. 01. 1975, с. Русилів Буцац. р-ну) – журналіст. Орден “За активну громадську діяльність” (2006). Закін. Ін-т журналістики Київ. ун-ту (1998, нині нац. ун-т). Слухач і дописувач школи “Юного журналіста” при ред. обл. г. “Вільне життя”, автор публікацій у рай. г. “Нова доба” (м. Бучач). 1993–94 – кор. г. “Київські відомості”. 1994–98 – спец. кор. телевіз. передачі “Доброго ранку, Україно!” на УТ-1. Від 2001 – на телеканалі “Інтер”: автор-розробник, ред., шеф-ред. нових проєктів каналу. Автор і худож. кер. проєкту “Ключовий

момент” (2003). Від серпня 2006 – автор і худож. кер. цієї програми на рос. каналі “ТВ Центр” (РФ).

А. Сенник, В. Тракало.

ХРАПЛІВИЙ

Іван (11. 02.1895, с. Ворвулинці, нині Заліщиц. р-ну – 04. 02. 1960, м. Коломия Івано-Фр. обл.) – педагог. Засл. вчитель УРСР. Навчався в г-зіях у містах Кіцмань на Буковині й Тернопіль, на філос. ф-тах Львів. та Віден. ун-тів. 1920–39 викладав клас. мови, психологію і логіку в г-зії, від 1944 – іноземні мови у СШ в Коломиї.

П. Гуцал.

“ХРЕСТ”

– школа української козацької боротьби. 1992 засн. у м. Тернопіль як експеримент. група, від 1994 – при Терноп. край. коші Укр. козацтва. Від 2001 – самост. всеукр. орг-ція “Лицарська школа козацької січової боротьби”. В основі – один із різновидів давньоукр. бойов. вишколу, реконстр. на основі істор. джерел, аналізу етнограф. матеріалів й нац. фольклору, пошуків під час мандрівок Україною. Структура “Х.” багатоступен., передбачає поступ. оволодіння різноманіт. прийомами б-би. Вихованці “Х.” – неоднораз. переможці міжнар. та всеукр. фестивалів козац. бойов. і традиц. мист-в. Кер. – Р. Дрозд.

Б. Петраш.

ХРЕСТОВА ГОРА

– гора в орографічному районі Кременецькі гори побл. м. Кременець. Склад. крейдою, вапняками, піском. Влітку 1941 біля гори нім.-фашист. окупанти розстріляли сотні кременчан. Із ініціативи М. Осташевської на місці розстрілу встановл. пам’ят. хрест (2006).

В. Левицький.

ХРИСТІНКО

Ольга Мирославівна (17. 04. 1980, с. Жизномир Бучац. р-ну) – історик, педагог, журналіст.

Канд. пед. н. (2009). Чл. НСЖУ (2006). Переможець Всеукр. учнів. олімпіади з історії (Тернопіль, 1996). Закін. ТДТУ (2002, нині ТНПУ). Учасник і дипломант науково-практич. конференцій, переможець Всеукр. конкурсу наук. робіт “Студентська

творчість–Україні” (2001, м. Київ), дипломант Терноп. обл. конкурсу “Студент року” у номінації “Прометей науки” (2001), стипендіат Міжнар. благодій. фонду “Смолоסקип”. 2001–02 – гол. ред. г. істор. ф-ту ТДПУ “Історик”. Від 2002 донині – у прес-службі Терноп. міськ. ради. 2002–03 – заст. гол. ред. г. “Галицька брама” (Галиц. ін-т). Автор монографії “Просвітницька діяльність жіночих організацій України (кінець XIX – перша половина XX століття)” (2007), публікацій у ЗМІ.

Ж. Романюк, М. Федечко.

ХРИСТІНИЧ

Богдан Теофілович (1929, с. Озерна, нині Зборів. р-ну – 12. 05. 2007, м. Львів) – учасник національно-

визвольних змагань. Навчався у Львів. ун-ті (1947–52, нині нац. ун-т). 1952 заарешт. органи МДБ; засудж.: на 25 р. ВТГ; ув’язн. відбував у концтаборах Комі АРСР (нині Респ. Комі), Мордовії (нині обидві – РФ). У тюрмі написав “Конспект з історії Української Національної Революції” (1955). Ініціатор створ. в м. Інта (нині РФ) підпільної орг-ції “Об’єднання” (1956–59), кер. чл. якої був; змонт. підпіль. друкарню, де вид. заг. накладом 5 тис. листівок під гаслами “За Україну Самостійну Соборну Державу!”, “Воля народам!”, “Воля людям!”, пошир. у Кіровоград., Полтав., Київ. та Рівнен. обл.; за це Х. отримав новий термін ув’язн. – 10 р. в Мордовії. Після звільн. проживав у с. Зимна Вода біля Львова. Діяльний у “Просвіті”, НРУ, Спілці політв’язнів. Автор кн. “На шляхах до волі. Підпільна організація “Об’єднання” (1956–1959)” (Л., 2004).

Б. Мельничук.

ХРІН

Іван Павлович (10. 02. 1899, м. Збараж – 1979, м. Вінсор, Канада) – громадський діяч, меценат. Навчався в укр. г-зії у родин. місті. Секретар “Просвіти” і кооперативи “Сдність”, громад. писар у с. Базаринці (нині Збараж. р-ну). Від 1928 – в Канаді. Секр. Укр. нар. союзу, діяльний в Укр. Стрілец. громаді, чл. Управи КУК у Вінсорі, чл.-засн. Укр. нац. об’єдн. в м. Торонто. Меценат Шевченків. фундації.

Б. Мельничук.

ХРОМЧАК

Іван Дмитрович (21. 06. 1957, с. Буцнів Терноп. р-ну) – господарник. Закін. Львів. тех. уч-ще

прац. залізн. транспорту, ТФЕІ (1980, нині ТНЕУ). Від 1983 – ревізор пасажир. поїздів Терноп. відділку Львів. залізниці, згодом – фінанс. ревізор упр. Львів. залізниці, від 1991 – нач. відділу міжнар. перевезень валютно-комерц. упр. Держ. адміністрації залізн. транспорту України, 1994 – заст. дир. Львів. філії транспортно-експедиц. компанії “Інтертранс”, 1996 – ген. дир. транспортно-експедиц. підпр-ва “Галтранс”, 2005 – президент Європ. спілки транспортників України.

Н. Новосядла, Б. Новосядлий.

ХРОНІЦЬКИЙ

Адольф (05. 05. 1912, с. Ласківці, нині Тереховлян. р-ну – 1989, м. Глівіце, Польща) – польський актор театру і кіно, театральний режисер, громадсько-культурний діяч. Засл. діяч культури ПНР (1978). Ордени і медалі Польщі. Закін. правн. ф-т Львів. ун-ту (1934). Цього ж р. – дебют на сцені. До вересня 1939 – актор Театру муз. комедії в м. Краків. Працював у театрах у м. Лодзь (1945–47), Вроцлав (1947–70), Вальбрух (1970–74; одночасно його дир.), Ополе (1975–89). Від 1962 також ставив вистави як режисер. Зіграв у кіно понад 40 ролей.

П. Гуцал.

ХРОНОВ'ЯТ

Михайло (18. 01. 1894, с. Роботичі Добромил. пов. на Львівщині – 20. 07. 1981, м. Лос-Анджелес, США) – інженер-агроном, кооперативний, спортивний і громадський діяч. Закін. агроном. відділ Вищої тех. школи в м. Прага (1926, нині Чехія). **Доброволець** *Легіону УСС*; воював на Тернопільщині. Згодом – в австр. армії (хорунжий, чотар, поручник, сотник). Учасник “*Листопадового зриву*”. Орг-тор Самбір. куреня (згодом приєдн. до УГА), як його ком-р – учасник *Чортків. офензиви*. Був у польс. полоні, 1920 перебрався до Чехословаччини. Від 1926 – на кер. посадах “Маслосоюзу” в Галичині: кер. молочар. школи

в м. Стрий (нині Львів. обл.), у м. Львів – один із 3-х дир. (1937) цієї орг-ції; з *А. Палиєм* – співорг-тор організац.-торг. відділу “Маслосоюзу” в м. Тернопіль (1927). Чл. Гол. ради т-в “Сільський господар”, “Просвіта”, та ін., 1934–39 – голова т-ва “Сокіл-Батько” у Львові. У справах цих т-в не раз приїжджав на Тернопільщину. 1940–41 – госп. референт Укр. ЦК у м. Краків (Польща), орг-тор кооп. молочарства. 1943–45 – чл. Військ. управи дивізії “*Галичина*”. Від 1945 – в Німеччині, доц. Укр. технол.-госп. ін-ту в м. Регенсбург. 1953 емігр. до США, де очол. укр. фах. та громад.-політ. орг-ції.

Л. Шербак.

ХРЇСТАВКА

Амвросій (21. 02. 1901, с. Ягольниця Стара, нині Стара Ягольниця Чортків р-ну – 06. 09. 1981, Канада) – релігійний діяч. Навчався у г-зії в м. Чортків. У Канаді – від 1923. Серед. освіту здобув у колегії св. Йосифа в м. Йорктон, студював теологію на заочн. пастир. курсі. 1926 в м. Чикаго (США) рукопоклад. у сан священника УГПЦ. Від 1941 належав до керів. духовенства УГПЦ у Канаді. Автор проповідей і статей богослов. тематики.

Б. Мельничук.

ХРЇСТАВКА

Дмитро Семенович (24. 12. 1924, с. Стара Ягольниця, нині Чортків. р-ну – 18. 08. 2000, м. Борщів) – хоровий диригент, фольклорист. Закін. Львів. культ.-освіт. технікум. Худож. кер., диригент міш. хору Борщів. БК (1952). Орг-тор у м. Борщів ансамблю нар. пісні й танцю “Збручани” (1957, від 1970 – нар.); для нього драматизував хоровод.-танц. муз. картини “Прийшла весна красна”, “Вечір у Надзбруччі”, фрагменти з “Подільського весілля”, давні танц. пісні “Каперуш” і “Волох”. Диригент хору залізничників у м. Чортків. Записав бл. 300 мелодій нар. пісень (1953–80) у родин. селі та в селах Борщів. р-ну. 11 записів його мелодій опублік. у двотомнику “*Пісні Тернопільщини*” (1989, 1993). Автор зб. нар. пісень “На крилах пісні”.

Б. Мельничук, І. Федечко.

ХРУЩ

Михайло (15. 11. 1895, с. Полупанівка, нині Підволочис. р-ну – р. см. невід., м. Едмонтон, Канада) – громадський діяч. 1918–20 – в УГА. Від 1926 – в Канаді. Діяльний у сусп. і церк. житті, провід. чл. Укр. стрілец. громади та ін. орг-цій укр. діаспори.

Б. Мельничук.

ХРУЩІВСЬКИЙ

Іван Васильович (бл. 1850, м. Тереховля – 1926, там само) – громадський діяч. Працював секр. магістрату, заст. бургомістра (1910–14); 1-й бургомістр-українець у Тереховлі (1914–15, листопад 1918–26). Мав власний фільварок “На горі”. Діяльний у “Просвіті” та ін. т-вах; жертводавець на укр. потреби.

Б. Жеплинський, М. Ковальчук.

ХУДИК

Оксана Йосипівна (31. 07. 1972, м. Абай, нині Казахстан) – вчений у галузі медичної і загальної психології, філолог-германіст, педагог. Д-р медицини (2001, Німеччина). Закін. мед. уч-ще (1991) та ун-т (1996) у м. Караганда (нині Караганда, Казахстан). 1997–2001 – на стажуванні у Вестфал. ун-ті ім. Вільгельма та Ін-ті мед. психології в м. Мюнстер (Німеччина). Від 2002 – доц. каф. гуманіт. і фундам. дисциплін ТІСІТ (м. Тернопіль), вночас – викл. нім. мови в Малій Академії. Автор бл. 100 наук. праць.

Л. Щербак.

ХУТОРИ НА ТЕРНОПІЛЬЩИНІ

– вид сільського поселення, господарство (подвір'я) з належною до нього землею; мале сільське, часто однодвірне поселення поза селом. У багатьох європ. країнах, починаючи від Ранняго Середньовіччя. Х. виникали під час освоєння нових земель, коли творилися хутір. госп-ва з розміщенням усіх земель і госп. забудов на одному місці. Від 16 ст. на запоріж. землях, а згодом на Чорноморщині та Донщині, поставали хутори-зимовники. У 19 ст. Х. поширились, особливо у Волин. губернії, на тер. сучас. Тернопільщини. 1940-і у Зх. Україні хутори-садиби існували через обмаль житл. примі-

шень у колгосп. селах. Рад. влада намагалась ці хутори переносити в села. Причини ліквідац. Х. – пересел. поляків у Польщу, укрупнення колгоспів, виселення в табори приборчників ОУН та учасників УПА. Подібною до хуторової є система фермер. поселень і госп-в у Канаді й США. Укр. поселенці кінця 19 і поч. 20 ст. творили хутори-ферми (ферми) у трьох степ. провінціях Канади та у Пн. Дакоті, США. Нині в Тернополі нараховується понад 730 хуторів, із них об'єдн. із насел. пунктами – бл. 540, виключ. із облік. даних у зв'язку з пересел. мешканців – близько 190. Є ряд сіл, утвор. у результаті об'єдн. хуторів, зокр. с. Крижі Кременец. р-ну, куди належ. 24 хутори. Більшість Х. на Тернопільщині незаселені. Назви Х. походять від тварин – Баранівка (с. Панасівка Зборів.), Білка (с. Козина Гусятин.), Жабинці (до 1970-х Мухавка Чортків.), Зайці (с. Богданівка та с. Діброва, обидва Кременец.), Звіринець (с. Лози Збараз.), Козигора (с. Головчинці Заліщиц.), Комарі (с. Крижі Кременец.), Медведівка (с. Млинки Буцац.), Пацюки (с. Комарівка Кременец.), Солов'ї (с. Кривчики Збараз.), Худобина (с. Біла Чортків.), Цапівка (с. Глядки Зборів.) р-нів та ін. Пов'язані з лісом (найбільше) – Березина, Березівка, Вишневий, Гай, Гаї, Гайок, Грабок, Грабина, Дерилози, Діброва, Дубина, Залісся, Корчунок, Липники, Ліщина, Підгаєм, Підлісся, Поруб, Чагарі, Черемхів та ін. Із заняттям мешканців – Бондарі (с. Богданівка Кременец.), Гумнісько (с. Олишківці Збараз.), Гуральня (с. Завадівка Монастирис.), Жорника (с. Лісники Бережан.), Ковалівка (с. Вел. Вікнини Збараз.), Мельники (с. Устя-Зелене Монастирис.), Млинівський (с. Піщане Зборів.), Пасіка (с. Заставці Монастир.) р-нів та ін. Від власних імен, назв – Анастасівка, Антонівка, Вікентівка, Вікторівка, Гальчина Долина, Грицайка, Гуків Гай, Іванівка, Йосипівка (Йозефівка), Ізраїли (Котюжинський), Левковий, Мазурівка, Мартинюки, Марусії, Мар'янівка, Матвіївка, Микитівка, Михайлівка, Петруки, Софіївка, Станіславчик та ін. Є хутори, назви яких походять від гідротопонімів, географічних назв і т. д.

Б. Мельничук, В. Уніят.

ЦАЛИНЮК

Василь Андрійович (липень 1887, м. Заліщики – 23. 10. 1974, с. Слобідка Заліщиц. р-ну) – диригент, композитор, педагог, громадський діяч. Навчався у Заліщиц. учит. семінарії. 1905–06 організ. тут 1-й учнів. хор. Навчав гри на скрипці та муз. теорії двоюрід. брата *М. Гайворонського*. 1906–23 (із перервами) вчителював у селах

Кобаки, Старі Кути (нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл.). 1919–20 – викл. музики і співів, диригент учнів. хору в Заліщиц. семінарії. 1921 заарешт. за політ. діяльність, заборон. викл. у семінарії. 1923–38 – учитель у с. Воля Раніжовська поблиш. м. Жешув (Польща). 1938–44 – дир. школи у с. Нараїв, нині Бережан. р-ну, 1944–46 – учитель нім. мови у м. Бережани, 1946–48 – зав. рай. пед. каб. у смт Товсте, нині Заліщиц. р-ну. Від 1948 вчителював у Слобідці.

В. Барна, В. Олійник.

ЦАЛЬ

Микола (05. 12. 1933, Кульно, нині Польща – 13. 11. 1987, м. Львів) – вчений у галузі фізики. Д-р фіз.-матем. н. Проф. Закін. фіз.-матем. ф-т Львів. ун-ту (1958, нині нац. ун-т). Працював у с. Драганівка, нині Терноп. р-ну. Автор більше 100 наук. праць.

Б. Мельничук.

“ЦАРЬ-КУЛИНАР”

– газета. Вих. у м. Тернопіль від 2003 рос. мовою двічі на місяць. Засн. і шеф-ред. – І. Тріль. Ред. – О. Танасійчук. Видавці: видавн. інформ. дім “Діана плюс” і ПП “Бялас Т. В.”. Наклад (2009) – 17770 прим.

Б. Мельничук.

ЦАРЬОВА

Ольга Степанівна (24. 09. 1954, с. Торське Заліщиц. р-ну) – педагог, громадський діяч.

Засл. прац. освіти України (2009). Переможець конкурсу “100 кращих керівників шкіл України” (2007, у номінації “Стратегія навчального закладу”). Депутат Терноп. обл. ради (1994–2002). Закін. Львів. ун-т (1977, нині нац. ун-т), Львів. філію Укр.

акад. держ. упр. при Президентові України. Працювала вчителем на Львівщині, у школах сіл Угриньківці (1980–81), Устечко (1981–83, обидва – Заліщиц. р-ну), Заліщиц. 8-річн. школі (1983–90), інспектором шкіл Заліщиц. рай. відділу освіти (1990–93), зав. відділу освіти Заліщиц. РДА (1993–2000). 1995 – ініціатор відродження Заліщиц. г-зії, від 2000 донині – її директор.

О. Дяків, Б. Новосядлий.

ЦВЕК

Дарія Яківна (10. 10. 1909, м-ко Гримайлів, нині смт Гусятин. р-ну – 15. 05. 2004, м. Івано-Франківськ) – педагог, кулінар. Орден Кн. Ольги 3-го ступ. (2000). Закін. вчит. семінарію та Вищі біолог. курси в м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.). Викладала в г-зії “Рідної школи” в Коломиї, в школах міст Львів, Чортків, Станіслав (нині Івано-Франківськ). 1937–39 – вчителька, 1939–40 – дир. шк. у с. Солоне Заліщиц. р-ну; приїждж. сюди в жовтні 1996 на святк. 100-річчя школи. Авторка багатьох книг із кулінарії, статей на пед. та громад.-сусп. теми.

П. Гуцал, Б. Мельничук.

“ЦВІТ”

– греко-католицьке молодіжне товариство у смт Мельниця-Подільська Борщівського району. Створ. 2006. Чл. т-ва здійснюють подорожі, беруть участь у прощах, разом читають Св. Письмо, організ. зустрічі з духов. особами, науковцями та митцями, проводять імпрези, концерти тощо. Діють 6 дослід. секцій т-ва: культ.-мистец., духов., мед., спорт., муз., соціально-психолог., котрі проводять конференції, на яких висвітлюють соціальні, екон., культур. проблеми через призму християн. світогляду.

Б. Петраш, Н. Турчин.

“ЦВІТ ВИШИВАНКИ”

– всеукраїнський фестиваль народної творчості, національної вишивки та костюма. Започат. 2007 в м. Тернопіль з метою збереж., відродж. і розвитку нар. худ. промислів. Провод. раз на рік, присв. Дню незалежності України, при святк. Дня міста.

М. Федечко.

ЦЕБРОВСЬКИЙ

Віктор Васильович (03. 03. 1878, с. Романівка, нині Терноп. р-ну – квітень 1940, м. Золочів, Львів. обл.) – правник, громадський діяч. Навчався в г-зії у м. Тернопіль, Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. Від 1906 працював у суді в містах Тернопіль, Скалат (нині Підволочис. р-ну), Копичинці, с. Яблунів (обидва нині – Гусятин. р-ну), м-ку, нині смт Підволочиськ. У період ЗУНР – заст. президента округ. суду в Тернополі. Від 1921 знову працював у суді, діяльний в укр. т-вах; 1929 обраний чл. ради Тернополя. Від 1933 – у Золочеві. У жовтні 1939 Ц. заарешт. органи НКВС, страч. без суду.

П. Гуцал.

ЦЕГЛІНСЬКИЙ

Роман (1859 м. Калуш, нині Івано-Фр. обл. – вересень 1914, м. Тернопіль) – педагог, освітній діяч. Почес. звання “Радник Митрополичої Консисторії”. Здобув філол. освіту, вчителював в Акад. г-зії у м. Львів. Від 1912 – дир. Терноп. укр. г-зії. Автор та співавт. шкіл. підручників із латин. і грец. мов. Загинув трагічно, коли рос. армія зайняла Тернопіль.

Б. Пиндус.

ЦЕЛЄВИЧ

Володимир (1890 – бл. 1944, м. н. і см. невід.) – політичний і громадський діяч. За освітою – правник. 1919–22 – секр. Горожан. ком-ту в м. Львів; заарешт. після замаху на Ю. Пілсудського (1921). 1925 вийшов з УВО, співзасн. і один із кер. УНДО, 1925–28, 1932–37 – його ген. секр. 1928–30, 1935–39 – посол Варшав. сойму

(Польща), заст. гол. Укр. посол. клубу. 1929 – співорг-тор розкопув. стрілец. могил у с. Потуроти (нині Бережан. р-ну). За політ. діяльність 1930 заарешт., ув’язнений. 1932–35 – гол. ред. тижн. “Свобода”. 1935 з В. Мудрим і О. Луцьким – співініц. політики нормалізації укр.-польс. відносин у Зх. Україні. Як кер. УНДО не раз приїжджав на Тернопільщину. Наприкін. червня 1925 перебував у м. Тернопіль у шкіл. справах, учасник віча з нагоди буд-ва церкви. У вересні 1939 Ц. заарешт. рад. властї, подал. доля невід., за деякими даними, 1943 помер у тюрмі в м. Саратов (нині РФ).

Б. Луговий, Б. Пиндус, Л. Щербак.

ЦЕНЗУРА

Андрій Давидович (09. 10. 1909, м. Тернопіль) – військовик. Учасник нім.-рад. війни. Полковник. Ордени: Черв. прапора (3), Черв. зірки (2), нагороди Мін-ва оборони України. Учасник битви біля м. Сталінград і на Курській дузі (нині РФ). Після війни служив на командир. посадах в артилерії у Карелії, Литві, Латвії, Естонії, на Чукотці (нині РФ). Повернувся у родин. місто.

Б. Мельничук.

**ЦЕНТР ЄВРОПЕЙСЬКИХ
І МІЖНАРОДНИХ СТУДІЙ (ЦЄМС)
ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ (ТНЕУ)**

– навчально-науковий структурний підрозділ ТНЕУ в м. Тернопіль. Створ. 1990 за фінан. підтримки програми Tempus-Tacis у межах спіл. проекту “Європейські економічні студії та відносини у сфері бізнесу”, мета якого – впровадж. фундамент. освіти із європеєзнавства з акцентом на європ. економіку та особливості законодавства Єврсоюзу. До ЦЄМС належать магістратура з європеєзнавства, Укр.-Нідерланд. та Укр.-Нім. ф-ти, Школа європ. та польс. права. Центр готує магістрів із міжнар. економіки, держ. служби та фінансів; мови викладання – укр., англ., нім., польська. У ЦЄМС, крім аудиторій, функціон. клас відеоконференцій для спільних занять у режимі онлайн із зарубіж. навч. закладами. Партнери ЦЄМС: Ун-т ім. Й.-В. Гете (м. Франкфурт-на-Майні, Німеччина), Ун-т Ліон-2 ім. Люмієра (м. Ліон, Франція), Ун-т ім. Еразмуса (м. Роттердам, Нідерланди). У ЦЄМС вид. “Журнал європейської економіки”.

Л. Щербак.

ЦЕПКО

Андрій Іванович (13. 12. 1893, с. Коршилівка, нині Підволочис. р-ну – 01. 11. 1937, м. Житомир) – військовик, господарник. Воював на фронтах 1-ї світ. війни. Від 1918 – доброволець УГА, учасник боїв. Після закін. польс.-укр. війни проживав у м. Харків, де закін. школу червоних старшин; у ній викладав. Навчався у Харків с.-г. ін-ті, на курсах голів колгоспів у м. Київ. Від 1931 – на Житомирщині. Працював у колгосп. спілці (1931–33), головою правління колгоспу (1933–35) у Новоград-Волин. р-ні. 1935 засудж. до 10 місяців виправ. робіт. Робітник лісопил. заводу у с. Сухоколи, нині Володимир.-Волин. р-ну. Заарешт. 22. 09. 1937; засудж. до вищої міри покарання; розстріляний. Реабіліт. 1989.

С. Гасай, Б. Петраш.

ЦИБРІВСЬКА-КМЩИКЕВИЧ

Наталія Миколаївна (28. 11. 1896, с. Добромирка, нині Збараз. р-ну – 07. 03. 1986, м. Івано-Франківськ) – піаністка, педагог. Гри на ф-но навчалась у матері-піаністки К. Левицької-Кмщикиевич – сестри *І. Левицького*. Навчалася в муз. шк. при Рус. ін-ті для дівчат у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), Вищому муз. ін-ті у м. Львів (1912–14, нині нац. муз. акад.), Муз. ін-ті в м. Відень (1915–16, Австрія). Учасниця Шевченків. вечорів в Перемишлі та Львові (1910–14), Відні (1916–19), м. Надвірна (1933–49, нині Івано-Фр. обл.), концертів, присвяч. творч. *М. Лисенка* та ін. У репертуарі – тв. *Й.-С. Баха*, *Ф. Шопена* та ін. Акомпанувала *О. Бандрівській*, *О. Любич-Парахоняк*. Проводила пед. діяльність у Відні (1916–21), Надвірній (1921–58), муз. уч-щі в м. Станіслав (1958–69, нині Івано-Франківськ).

І. Лисенко, Б. Мельничук.

ЦИБУЛЬСЬКИЙ

Василь Зіновійович (15. 01. 1957, с. Загайці, нині Підгаєц. р-ну – 28. 12. 1993, м. Кременець) – лікар, літератор, виконавець власних пісень. Закін. Терноп. мед. ін-т (1980, нині ТДМУ). Працював викл. Кременец. мед. уч-ща, зав. фельдшер. відділенням. Чл. Галиц.-волин. братства

(від 1990). Вірші опубл. в періодиці Тернопільщини, альманахах “*Курінь*”. Автор кн. “Я з тими, хто пішов, і з тими, хто прийде” (Т., 2001). 15. 01. 1997 в Кременці та 21. 01. 1998 у Тернополі відбул. зустрічі літераторів із творч. інтелігенцією краю, присвяч. вшануванню пам’яті поета, крім того, щорічно (від 1992) в Кременці проходять літ.-мист. дійства під назвою “Останній день зими”, що відкрив. й заверш. піснюю на сл. Ц. “Мамо моя...”.

І. Дем’янова.

ЦИБУЛЬСЬКИЙ

Михайло Гнатович (06. 09. 1889, с. Новий Тараж, нині належ. до м. Почаїв Кременец. р-ну – 1944, м. Дубно, нині Рівнен. обл.) – священик. Закін. Волин. духов. семінарію; рукопоклад. у сан диякона, 1923 – священика. На поч. 1920-х – псаломник, від 1925 – душпастир на Дубенщині (нині Рівнен. обл.). На поч. нім.-рад. війни – священик на Проскурівщині (нині Хмельн. обл.), Теофіпол. благочинний; від 1942 – протоієрей. 1943 поверн. у Дубно, служив на парафіях Дубен. округи.

В. Борщевич,
Б. Мельничук.

ЦИВІНСЬКИЙ

Дмитро Михайлович (Гриценко Максим Іванович; 28. 10. 1901, с. Чистилів, нині Терноп. р-ну – березень 1934, м. Харків) – громадський діяч. До літа 1914 навчався в укр. г-зії в м. Тернопіль; вип. іспити склав 1922. У період ЗУНР воював в УГА. 1922–23 – студент тех. акад. у м. Данціг (нині Гданськ, Польща). Чл. Терноп. окруж. ком-ту “Сельробу”. 1928 Ц. заарешт. польс. поліція, більше року перебував у тюрмі. 1931 зі сім’єю нелегал. виїхав у Рад. Україну, тоді ж змінив прізвище на Гриценко. Працював відп. секр. Держнацменвидаву при ВУЦВК у Харкові. Заарешт. 1933; розстріл.; реабіліт. 1957.

С. Гасай.

“ЦИГАН”

– учнівський часопис. Змін. н. рукопис. органу “Баба” (№ 5), далі вих. п. н. “Бджола” (№ 6). Вих. у м. Бережани 1900 (Ч. 1.). Ред. ком-т: *В. і А. Лотоцькі*, *О. Гайдукевич*, *Я. Струхманчук*, *В. Кулматичський*.

М. Галушко,
Б. Мельничук.

ЦИГАНКОВ

Олександр Дмитрович (17. 07. 1962, смт Липовець Вінн. обл.) – футбольний суддя.

Автор спорт. коментарів у ЗМІ.

Арбітр нац. категорії (1991). Працював електромонтером Терноп. дистанції сигналізації та зв'язку (1993–92). Від 1992 – профес. арбітр. Провів більше 260 матчів – міжнар. кубкових, у вищій, 1-й, 2-й лігах чемпіонів України з футболу.

Б. Петраш.

ЦИГАНІЮК

Валерій Дмитрович (03. 09. 1963, с. Крижі Кременец. р-ну – 20. 04. 1984, Афганістан; похов. у родин. селі) – військовик. Орден Черв. зірки (посмерт.). Працював пом. машиніста електровоза в залізн. депо в м. Кривий Ріг Дніпроп. обл. Від вересня 1983 – в ЗС СРСР, від січня 1984 служив в Афганістані (ст. гранатометник). Загинув у бою.

**Б. Мельничук,
В. Погорецький.**

ЦИМБАЛА

Григорій Андрійович (10. 02. 1910, с. Багатківці, нині Тереховлян. р-ну – 28. 02. 1996, там само) – художник, актор, педагог. Навчався в учит. семінаріях у містах Тернопіль і Львів. Два роки студіював живопис в *О. Кульчицької* у Львові. Засудж., ув'язн. і виключ. із Терноп. учит. семінарії за розповсюдж. націоналіст. ж. “Сурма”. Діяльний у “Просвіті”, вів театр. гурток, хор. 1937–39 – актор і художник Укр. мандрів. драм. театру під кер-вом *І. Когутяка*. 1939–41 – вчитель у родин. селі, 1941–53 – дир. поч. школи у с. Драгоманівка (нині Козів. р-ну), провадив сільс. хор і драм. гурток, згодом – художник у Тереховлян. побуткомбінаті. Розписав храми у селах Дворіччя та Соснів Тереховлян. р-ну. Автор понад 1000 картин реліг. тематики, портретів політ. і діячів науки та культури України. Тв. зберіг. у приват. колекціях в Україні, РФ, Канаді, Бразилії, Німеччині, США.

І. Дем'янова, В. Хома.

ЦИМБАЛІСТ-КОРОЛІШИН

Стефанія (р. н. невід., Тернопільщина) – співачка (ліричне сопрано). Студювала спів і гру на ф-но у містах Детройт і Чикаго (США). Виступала як солістка на концертах,

в операх та оперетах у багатьох містах США. 1935 – солістка в Укр. павільйоні на Світ. виставці у Чикаго.

Б. Мельничук.

ЦИМБАЛІСТІЙ

Богдан (1919, м. Борщів – 16. 08. 1991, м. Нью-Йорк, США) – вчений-українознавець, психолог, соціолог. Д-р психології. Освіту здобув в ун-тах міст Львів, Берлін і Геттінген (Німеччина), Левен (Бельгія). 1951–57 працював в Ін-ті Сх. Європи у м. Мадрид (Іспанія). Від 1959 – у США. Дир. школи для дітей із хворюю психікою у м. Нью-Джерсі, співпрац. із Укр. Ін-том Америки. 1978–90 – голова управи Укр. музею в Нью-Йорку. Автор праць із етнопсихології та укр. ментальності; ст. “Родина і душа народу” у зб. “Українська душа” (К., 1992).

П. Гуцал.

ЦИМБАЛІСТІЙ

Євген (29. 01. 1909, с. Бовшів, нині Галиц. р-ну Івано-Фр. обл.) – композитор, диригент, діяч культури. Навчався у г-зіях міст Львів і Бучач. Емігр. до Німеччини (м. Мюнхен). Як диригент – кер. колективів в Україні й за кордоном. Автор муз. творів різних жанрів. Подальша доля невідома.

Б. Мельничук.

ЦИМБАЛЮК

Федір (1920, с. Обич, нині Шумськ. р-ну) – громадський діяч. Закін. реміс.-будів. школу в м. Кременець. Чл. ОУН (1939). Зазнав переслідувань від більш. влади; ув'язнений. Від весни 1943 – в УПА. Після війни – у таборі для переміщен. осіб у Вел. Британії. Працював будівельником, діяльний у громад. орг-ціях укр. діаспори – секр. управи Об'єдн. українців у Вел. Британії, окруж. провідник ОУН в діаспорі. Від 1956 – в Канаді, активіст укр. громади: чл. і голова Т-ва волинян та ін. т-в. Фінан. підтримував вид. укр. книг. У часи незалежності України відвідав родин. село, передав школі книги. Автор публіц. статей і спогадів в укр. періодиці Канади.

**Б. Мельничук,
А. Сенік.**

“ЦИМБОРИКИ”

– дитячий зразковий (від 1998) хор у смт Великі Бірки Тернопільського району. Від 1998 – зразковий. Лауреат всеукр. фестивалів. Створ. 1993 на базі дит. муз. школи. У репертуарі – духов. класич., сучас. твори зарубіж. та укр. композиторів, пісні композиторів Тернопілля,

духов. твори, укр. нар. пісні. Кер. (від дня створення) – О. Волкова, І. Весна, Н. Миськів, Р. Слободян. Концертмейстер – О. Вергун.

Б. Петраш.

ЦІВІНСЬКИЙ

Василь (1900, с. Боків, нині Підгаєц. р-ну – 1946, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Вояк куреня Січов. Стрільців Армії УНР. Чл. ОУН, виконував особл. доручення при жандармерії. Загинув під час облави підрозділу НКДБ.

Б. Мельничук, А. Сенік.

ЦДІЛО

Микола Петрович (05. 04. 1957, с. Конюхи Козів. р-ну) – господарник, громадський діяч.

Закін. Бережан. технікум механіз. та електрифік. с. г. (нині агротех. ін-т); Кам'янець-Поділ. с.-г. ін-т (1987, нині Поділ. аграрно-тех. ун-т, Хмельн. обл.). Від 1990 – сільс. голова у родин. селі. Багато зробив для соціал.-економ. розвитку сіл Конюхи, Заберізки: за його допомоги розпочав діяти дит. садок, відремонт. клуб, частину доріг, відкрито новий автобус. маршрут, газифіков. насел. пункти; започат. щоріч. фестиваль стрілец. та повстан. пісні.

Я. Пархомчук, М. Федечко.

ЦІЖ

Остап Ярославович (27. 04. 1984, м. Львів) – музикант. Син *М. Євгенєвої*. Чл. Нац. Спільноти кобзарів України (2004). Переможець всеукр. фестивалю-конкурсу кобзар. мист-ва “Струни вічності” (2005, м. Вінниця), лауреат 3-ї премії

1-го обл. фестивалю-конкурсу кобзар. мист-ва “Кобза” (2005, м. Тернопіль). Делегат 3-го, 4-го з’їздів кобзарів України (2004, 2009, м. Київ). Закін. у м. Тернопіль муз. уч-ще (2003), нац. пед. ун-т (2006), навчався у студії при Нац. засл. капелі бандуристів України ім. Г. Майбороди, від 2009 – артист цієї капели. Працював у муз. школі с. Острів Терноп. р-ну. Соліст ансамблю бандуристів “Барви”, у дуєті бандуристів – з П. Хом’яком.

Г. Івахів.

ЦІРКА

Іван (22. 11. 1884, с. Самолусківці, нині Гусятин. р-ну – 27. 01. 1973, м. Вінніпег, Канада) – громадський діяч. Від 1914 – громадянин Канади (м. Монреаль, згодом – Вінніпег). Діяльний у громад. орг-ціях і т-вах укр. діаспори: “Взаємній допоміжній”, Укр. нар. домі, Союзі укр. самостійників; сприяв у формув. славіст. колекції в Манітоб. ун-ті. Представл. у кн. *М. Марунчака* “Біографічний довідник до історії українців Канади” (Вінніпег, 1986).

Б. Мельничук.

ЦІСАРСЬКИЙ

Петро (23. 08. 1925, с. Вертелка, нині Зборів. р-ну – 2006, Великобританія) – інженер, учасник національно-визвольних змагань, меценат. Чл. юнац. орг-ції “Січ”. Від жовтня 1941 – в Німеччині; прац. у цукроварні м. Вольмірштед. 1943 – доброволець, згодом – сотник дивізії “Галичина”; воював біля м. Броди Львів. обл.; навч. в офіцер. шк.; перебував у Словаччині, Австрії, Словенії; у таборах військовополон. в Італії, Вел. Британії. Здобув вищу тех. освіту. Від 1958 прац. в компанії “Інтернаціонал Комбустіон Лімітед”; 1976–79 – на буд. в Кореї, 1979 – в Іраку, на Серед. Сході, Дал. Сході, в Африці, Японії. Діяльний у житті укр. громади у Вел. Британії, зокрема в Об’єдн. бувших вояків-українців. Від 1991 не раз відвід. родин. місця на Залозеччині. Як меценат надіслав в Україну понад 3,5 тис. кн., 1,5 тис. журналів і газет, зокрема літ-ру для б-к смт Залізці, с. Вер-

телка, м. Зборів, Львів. істор. музею. Автор кн. спогадів “Жорстокий час”.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЦІСЕЛЬСЬКИЙ

Едуард Вацлавович (06. 04. 1956, м. Хоростків Гусятин. р-ну – 12. 06. 1996, м. Чернівці) – актор. Респ. премія ім. М. Островського, обл. літ.-мист. премія ім. С. Воробкевича. Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1978, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Працював у Чернів. обл. укр. муз.-драм. театрі (1978–96, нині акад. театр). Серед ролей:

Олег Кошовий (“Запитай колись у трав...” Я. Стельмаха), Бернабо, Флоріо, Лихвар, Послушник (“Декамерон” Дж. Бокаччо), Кульбабка (“Рядові” О. Дударєва), Мирон (“Наодинці з долею” В. Босовича), Льовка (“Биндюжник і король” І. Бабеля), Мина (“Мина Мазайло” М. Куліша), Шипучін (“Дами і добродії” А. Чехова), Валентин (“Валентин і Валентина” М. Рощина), Мітчел (“Трамвай “Жадання” Т. Уільямса), Писар (“Пошилися у дурні” М. Кропивницького), та ін. Знявся у телесеріалі В. Андросюка “Час збирати каміння”.

В. Вознюк, Б. Мельничук.

ЦУРКОВСЬКИЙ

Євстахій (1847, с. Лошнів, нині Тереховлян. р-ну – 04. 08. 1925, там само, похов. у с. Настасів, нині Терноп. р-ну) – священник, громадсько-політичний і освітній діяч. Почес. чл. “Просвіти”. Закін. г-зію і Львів. духов. семінарію. 1871 рукопоклад. у сан священника. Душпастир у с. Нове Село, нині Підволочис. р-ну. Від 1883 – парох с. Настасів. Співзасн. Терноп. філії “Просвіти” (1876), 1914–21 – її голова. 1884 засн. і голова осередку “Просвіти” у с. Настасів. Співред. г. “Діло” та “Нива” (обидві – м. Львів). Засн. Нац.-Демократ. Партії (м. Львів). Вів роз’яснюв. роботу серед населення перед виборами у Галиц. сейм, що сприяло перемозі П. Думки (1903, 1913). творчі контакти з С. Бараном, Й. Вітошинським, листувався з І. Франком.

Б. Головин,
Б. Пиндус, В. Ханас.

ЦУРКОВСЬКИЙ

Маріян (30. 08. 1892, м. Борщів – 30. 10. 1968, м. Торонто, Канада) – священник. Закін. г-зію в м. Стрий на Львівщині та богослов. студії у м. Львів (1915). 1916 рукопоклад. у сан священника, парох і катехит у Стрию. Капелан укр. війська при польс. армії. Під час 2-ї світ. війни – душпастир укр. робітників у Франції та Швейцарії. 1951 емігр. до Канади. Священик укр. парафій і катехит у школах українознавства у Торонто. Автор спогадів та статей на реліг. теми. Представл. у кн. *М. Марунчака* “Біографічний довідник до історії українців Канади” (Вінніпег, 1986).

Б. Мельничук, А. Сенік.

ЦЬОХ

Володимир Ігорович (01. 09. 1961. с. Перепельники, нині Зборів. р-ну) – педагог, громадський діяч. Відмінник освіти України (2004). Засл. працівник освіти України (2007); ін. галуз. нагороди. Закін. Терноп. пед. ін-т (1990, нині ТНПУ). Працював слосарем, токарем на комбайн. з-ді, радіоз-ді “Оріон” (1982–85), майстром вироб. навчання, інж. у міжшкіль. навч.-виробн. комбінаті (1987–1994), заст. дир. (1994–2000); від 2000 – дир. ПТУ № 2 (нині Терноп. центр ПТО № 1).

М. Кришук.

ЧАБАН

Федір Степанович (24. 05. 1924, с. Лопушне, нині Лановец. р-ну – 01. 11. 1990, смт Гримайлів

Гусятин. р-ну) – лісівник, громадський діяч. Засл. лісівник України (1971). Орден Черв. зірки (1968), медалі. Закін. Чугуєво-Бабчан. ліс. технікум (1956, Харків. обл.) і Львів. лісотех. ін-т (1966, нині нац. лісотех. ун-т України). Від 1944 – учасник нім.-рад. війни, служив у ЧА. 1945 після поранення демобілізов. Працював у лісов. госп-ві обл.: об'їзжник, поміч. лісничого, лісничий у Янківц. лісництві Терноп. лісгоспзагу. Від 1960 – лісничий Гримайлів. лісництва.

І. Чабан.

ЧАЙКА

Володимир Іванович (26. 02. 1961, с. Радошин Ковел. р-ну Волин. обл.) – історик, краєзнавець.

Закін. Чернів. ун-т (1983, нині нац. ун-т). Від 1984 – в м. Збараж. Працював у органах держ. влади, громад. орг-ціях, учителем. Від 1995 – зав. наук.-дослід. відділу Держ. істор.-архіт. заповідника в Збаражі (від 2005 – Нац. заповідник “Замки Тернопілля”), де співорг-тор. науки. роботи. Автор наук. ст., публікацій із історії Збараж. та ін.

замків Тернопільщини в періодиці України та США. Ініціатор наук., у т. ч. міжнар. конф. з проблем вивчення історії краю, проведених у заповіднику. Ред. наук. видань заповідника: “Збараж – місто в Медоборах” (1999. – № 3; 2001. – № 4), ж. “Збаразький замок” (2001), г. “Вісник історії краю” (1999) та ін.

Н. Білик, Б. Мельничук.

ЧАЙКА

Володимир Мирославович (27. 04. 1960, с. Немиринці Волочис. р-ну Хмельн. обл.) – вчений

у галузі педагогіки. Д-р пед. н. (2006), проф. (2008). Відмінник освіти України (2005). Закін. муз.-пед. ф-т Вінн. пед. ін-ту (1983, нині пед. ун-т). 1983–87 – учитель СШ у с. Маначин Волочис. р-ну Хмельн. обл. Від 1990 – у ТНПУ: асист., доц. (1993)

каф. педагогіки, дир. Ін-ту педагогіки і психології (2003); від 1999 – учений секр. спеціаліз. вченої ради. Автор бл. 80 наук. праць, у т. ч. моногр. “Підготовка майбутнього вчителя до саморегуляції педагогічної діяльності” (2006), навч. посіб. “Українська етнопедогогіка” (2007; співавт.), “Основи дидактики: тести лекцій і завдання для самоконтролю” (2008) та ін., статей у фах. період. виданнях.

Л. Щербак.

ЧАЙКА

Іван (23. 05. 1892, с. Стрільче, нині Городенків. р-ну Івано-Фр. обл. – 19. 12. 1962, м. Торонто, Канада) – військовик, громадський діяч. Сотник УГА. Закін. учит. семінарію в м. Заліщики, навчався у Віден. ун-ті (1915, Австрія). Учителював у м-ку Чернелиця, нині смт Івано-Фр. обл. Під час 1-ї світ. війни в австро-угор. армії. Під час “Листопадового зриву” в м. Городенка організ. бойов. чоту і перебрав владу в місті; військ. командант (ком-р) Городенки та повіту. Ком-р 3-го куреня 5-ї Сокал. бригади УГА; учасник визволення м. Тереховля та Чортків. офензиви. Проїшов з УГА бойов. шлях до м. Київ; 1921 поверн. у родин. село, зазнав переслідувань властей. 1926 емігр. у Канаду, де відкрив книгарні у містах Вінніпег, Кенор та ін. Автор спогадів та ін. статей у періодиці.

Б. Мельничук.

ЧАЙКА

Іван Іванович (04. 04. 1930, с. Тудорів, нині Гусятин. р-ну) – педагог, краєзнавець. Закін.

філол. ф-т Чернів. ун-ту (1957, нині нац. ун-т), де навчався в одній групі з *С. Будним, А. Добрянським, П. Ковальчуком та І. Лисим*. Працював учителем у с. Радощин Ковел. р-ну Волин. обл. (1957–62), у родин. селі (1962–96). Автор ст. у ЗМІ, краєзн.

нарису “Тудорів далекий і близький” (2002; 2-е допов. вид. – 2004).

Р. Пилипчук.

ЧАЙКА

Лев Григорович (05. 01. 1923, с. Жеребки, нині Підволочис. р-ну) – священник, релігійний діяч. Д-р філософії (1986). Навчався в г-зії у м. Тернопіль (1936–39, 1941–44), Львів. богослов. акад. та Віден. (Австрія) ун-ті (1944–45). Від 1948 – в Канаді. Закін. духов. семінарію в м. Едмонтон (1950), навчався на теолог. ф-ті Монреал. (1950–52) та філол. ф-ті Оттав. (1960–63) ун-тів. Від 1952 – священник у Валдорі та Руан-Норанді. Від 1963 – радник *Й. Сліпого*, 1972 – крилошанин, 1983 – митрат-монсеньйор. 1993 – ген. вікарій парафій у пров. Квебек та Онтаріо. 1994 відвідав Україну.

П. Гуцал.

ЧАЙКА

Михайло Миколайович (10. 05. 1947, с. Містковичі, нині Самбір. р-ну Львів. обл. – 07. 12. 2008, с. Вел. Гаї Терноп. р-ну) – диригент, літератор. Викл. музики. Худож. кер. церков. (1993), сільс. (від 2007 – нар.) та дит. хорів у Вел. Гаях. Автор зб. муз. тв. “Пісенний розмай”. Учасник виставки досягнень села у ТОКМ (2006). Чл. редколегії з написання книги про село.

І. Сута.

ЧАЙКА

Юрій (1894, с. Жеребки Королівські, нині Жеребки Підволочис. р-ну – 16. 08. 1969, м. Монреаль, Канада) – громадський діяч. Від 1913 – у Канаді (м. Монреаль). Понад 50 р. працював у фірмі “Пек Роллінг Мілк”. Діяльний у т-ві “Просвіта”, співзасн. і голова т-ва “Самопоміч”. Автор спогадів та ін. публікацій у пресі.

Б. Мельничук.

ЧАЙКІВСЬКИЙ

Богдан Михайлович (1931, с. Мшана, нині Зборів. р-ну – 21. 07. 2004, м. Тернопіль) – робітник, громадський діяч. Депутат ВР УРСР (1963–67). Від 1955 – слюсар Терноп. машинобудів. з-ду.

Н. Халуна.

ЧАЙКІВСЬКИЙ

Іван Адамович (29. 05. 1972, с. Настасів Терноп. р-ну) – підприємець, громадський діяч. Депутат Терноп. рай. ради (від 2002). Медаль “За працю і звитягу” (2008), галуз. нагороди. Закін. Терноп. ПТУ № 10 (1989), ТНЕУ. Від 1998 – голова правління т-ва власників “Колос” у родин. селі, 1999 створ. і очол. ПАП “Агропродсервіс”, від 2001 – його ген. дир.; разом із тим від 2009 – перший заст. голови ради обл. об’єдн. сільгоспідприємств. За роки діяльності підприємство досягло знач. екон. успіхів; на базі госп-ва відбув. рай. та обл. семінари.

І. Дем’янова, Г. Яворський.

ЧАЙКІВСЬКИЙ

Роман (18. 03. 1923, с. Супранівка, нині Підволочис. р-ну – 31. 12. 1990, м. Скарборо, Канада) – педагог, учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Закін. учит. курси у м. Бучач (1942). Учителював у с. Магдалівка Підволочис. р-ну. 1944 – доброволець дивізії “Галичина”, воював у Югославії, Австрії. Після звільн. 1948 з таборів для полонених – у Вел. Британії: голова місц. відділу Союзу Українців, діяльний в Об’єд. колиш. вояків-українців. 1951 емігр. до Канади (м. Торонто). Працював у відділі міськ. планування у Скарборо, в буд. фірмах. Дир. і учитель “Рідної школи”, голова парафійал. ради, дир.-співзасн. Асоц. владики *І. Борецького*. Видав пам’ятну тарілку до 1000-ліття хрещення України-Русі.

Б. Мельничук.

ЧАЙКІВСЬКИЙ

Ярослав Федорович (01. 07. 1966, с. Киданів Бучац. р-ну) – лікар, громадський діяч. Брат *В. Чайківського*. Га-

луз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1991, нині ТДМУ). Від 1992 – лікар-реабілітолог Терноп. обл. МСЕК; 1995 – заст. дир. з мед. роботи Терноп. експерим. протезно-ортопед. підпр-ва; 2001 – гол. лікар Терноп. обл.

протитуберкульоз. лікарні (с. Плотича); від 2008 – гол. лікар Терноп. міськ. комун. лікарні швидкої допомоги. Кер. Терноп. міськ. громад. орг-ції підтримки інвалідів, пенсіонерів і мало-забезпечених осіб “Повір у себе”.

Б. Мельничук, Г. Уніят, М. Федечко.

ЧАЙКОВСЬКА

Катерина Миколаївна (16. 10. 1915, м. Фрайштадт, Австрія – 31. 03. 2006, м. Канів Черкас.

обл.) – громадська діячка, журналіст. Дочка *М. Чайковського*. Чл. ОУН, НРУ. Діяльна в “Союзі українок”. Навчалася в г-зіях у містах Львів, Яворів (нині Львів. обл.), Рогатин (нині Івано-Фр. обл.), Одес. технікумі зв’язку (до 1933).

Закін. Київ. ун-т (1970, нині нац. ун-т). Від 1933 – з батьками на засланні на Кольс. півострові (нині РФ). Від 1956 – в м. Дніпродзержинськ Дніпроп. обл.: працювала в буд. лабораторії (1956–59), літ. прац. ред. г. “Дніпробуд” (1959–65). 1965 з ред. газети переїхала в м. Канів. Згодом – екскурсовод у музеї *Т. Шевченка*. Учасниця Чайков. читань (1990, 1997, 2002), відкриття музею *Б. Лепкого* (1995) та погруддя (1996) *А. Чайковського* в м. Бережани.

Н. Волинєць, В. Гнуча.

ЧАЙКОВСЬКИЙ

Міхал (Czajkowski Michał; 1808, с. Гільчинець, Польща – 18. 01. 1886, с. Борки, нині Черніг. обл.) – польський письменник. Навчався у Кременец. ліцеї. Як агент франц. уряду посланий до м. Константинополь, отримав завдання створ. орг-цію Оттоманських козаків. 1851 прийняв іслам і вступив на турец. службу під іменем Садик-Паша. Деякий час – губернатор м. Бухарест (нині Румунія). 1872 отримав амністію, прийняв православ’я і виїхав до Росії. Жив у м. Київ, згодом у своєму маєтку на Чернігівщині, де закін. життя самогубством. Автор тв.: “Козацькі повісті” (1837, 1840), “Вернигора” (2 т., 1838, 1842), “Овручанин” (2 т., 1841), “Кірджалі” (2 т., 1839, 1840), “Анна” (2 т., 1840, 1841, 1851), “Гетьман України” (2 т., 1841), “Українки” (1841) та ін.

І. Дуда.

ЧАЙКОВСЬКИЙ

Роман Васильович (02. 07. 1905, с. Перемилів, нині Гусятин. р-ну – 28. 02. 1994, м. Буськ Львів. обл.) – священник, громадський діяч. Навчався у г-зії в м. Городенка, нині Івано-Фр. обл., випуск. іспити склав у г-зії в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Закін. Богослов. акад. у м. Львів (1930); того ж р. рукопоклад. у сан священника. Душпастир Катедр. собору св. Юрія у Львові, водночас – довір. особа *А. Шептицького*. Священик: 1932–44 – у с. Хащоване, нині Сколів. р-ну Львів. обл.; 1944 – у с. Підберізіці, нині Пустомит. р-ну Львів. обл., згодом – у с. Вербилівці, нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл. Зазнав переслідувань органів МДБ; 1950 Ч. зарешт., засуд. до 25 р. ВТТ; покарання відбував у Мордовії (нині РФ). 1957 звільн. без права проживати в Україні; прац. в Хабаров. краї (нині РФ). Згодом оселився у Буську, де таєм. провадив душпастир. працю до легаліз. УГКЦ 1989.

Б. Головин.

ЧАПАСВ

Василь Іванович (09. 02. 1887, с. Будайки, нині належ. до м. Чебоксари, РФ – 05. 09. 1919,

поблизу станиці Лібщенська на Уралі, нині РФ) – військовик. Георгієв. Хрести 4-го і 3-го ступ. (1915), Георгієв. медаль 4-го ступ. (1916), орден Черв. прапора (1919). Працював столяром. 04. 1914 призв. у рос. цар. армію (рядовим, мол. унтер-офіцер).

1915–16 воював на Пд.-Зх. фронті у 326-у Белгорай. полку 82-ї піхот. дивізії, що належ. до 11-ї блокад. армії. З боями пройшов теренами Тернопільщини – міста: Бережани, Чортків, м-ко Товсте (нині смт Заліщиц.), села: Білобожниця, Звиняч, Росохач (всі нині Чортків.), Більче-Золоте (нині Борщів.), Рожанівка (нині Заліщиц.), Золотий Потік (нині смт), Сновидів (обидва нині – Бучац.) р-нів. 28. 09. 1917 зарахований фельдфебелем роти 138-го запас. піхот. полку в Ча, незабаром назнач. командиром цього ж полку. Від 1918 – ком-р загону, бригади, 1919 – ком-р 25-ї стрілец. дивізії. Загинув у бою.

Л. Городиський, Б. Петраш.

“ЧАР-ЗІЛЛЯ”

– ілюстрований журнал для українських родин. Вих. у містах Львів (1927), Тернопіль (1928); ілюстр. двотижневик (1928, ч. 1–6); ілюстр. ж. (1928, ч. 7–9). Вид. двічі на місяць (1927), щотижня (1928, ч. 7–15). Р. I. Ч. I. 1927, 5 верес. Відп. ред. і вид. – В. Семчишин. Зберіг. у фондї ЛНБ: 1927 – Р. I, ч. 1–5/6, 1928 – Р. II, ч. 1–15; НБ ЛНУ: 1927 – Р. I, ч. 3, 1928 – Р. II, ч. 2–15.

М. Галушко, Б. Мельничук.

ЧАРНЄЦЬКИЙ

Богдан Васильович (15. 03. 1956, с. Чернихівці Збараз. р-ну) – керамік. Навчавсь у Львів. ін-ті приклад. та декор. мист-ва (1976–81, нині нац. акад. мист-в). 1981–85 викладав у Терноп. дит. худ. школі. Від 1982 – учасник виставок у містах Тернопіль, Івано-Франківськ, Чернівці, Київ та ін. 1991 виїхав до Канади; нині працює в м. Парма (США).

І. Дула.

ЧАРТОРИЙСЬКІ (ЧОРТОРИЙСЬКІ)

– український князівський рід, що вів родовід від Гедиміновичів (Ольгердовичів). 1433 отримав титул князів Священ. Рим. імперії. Володіли маєтками на Волині, зокрема, прародич Ч. Василь володів м. Чарторийськом на Волині (1393), на Кременеччині Ч. працювали на уряд. посадах. **Андрій Михайлович** (р. н. невід. – 1491) – кременецький намісник; **Олександр Федорович** (р. н. невід. – 1571) – волинський воєвода (від 1566); **Миколай Юрійович** (р. н. невід. – 1661) – волинський каштелян (1633–55), волинський воєвода (1657–61). Наприкінці 16 – на поч. 17 ст. перейшли у католицизм. Один із найвідом. представників – Адам-Юрій Чарторийський.

П. Гуцал.

ЧАРТОРИНСЬКИЙ

Володимир Юрійович (06. 01. 1960, с. Малашівці Зборів. р-ну) – лікар, громадський діяч. Орден “За мужність” 3-го ступ. (2009), галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1983, нині ТДМУ). Працював гол. лікарем дільн. лікарні у Городоц. р-ні Хмельн. обл. (1984–87), в упр. охорони здоров’я Терноп. міськ. ради (1989–2000; від лікаря-інспектора – до гол. спеціаліста), 2000–08 – зав. відділ. невідклад. терапевт. станів Терноп. міськ. комун. лікарні швидкої допомоги. 1986 – учасник (лікар-радіолог) ліквідації наслідків катастрофи на ЧАЕС. 1990 – співорг-тор та 1-й голова Терноп. обл. орг-ції “Спілка Чорнобиль”. Від 1995 – голова Терноп. міськ. орг-ції “Ветерани Чорнобіля”.

І. Дем’янова.

ЧАРТОРИЙСЬКА

Марцеліна (Czartoryska Marcelina, 18. 05. 1817, с. Підлужжя, нині Дубнів. р-ну Рівнен. обл. –

05. 06. 1894, м. Краків, Польща) – піаністка, меценатка. Донька М. та Емілії (з дому – Ворцель) Радзивіллів, власників м. Підгайці. Після смерті матері проживала від 5-річного віку у м. Відень (Австрія), де виховувалася у бабусі М. Ворцель. Від 1848

навчалася гри на ф-но у *Ф. Шопена*, одна з найталановит. його учениць, співіниц. створення музею композитора. Виступала на благодій. концертах для збору коштів для погорільців у Підгайцях (1889), відкрила тут захоронку для дітей.

С. Колодницький.

ЧАЧКОВСЬКИЙ

Лев (18. 09. 1865, за ін. даними 1867, м. н. невід. – 22. 05. 1933, м. Буськ, нині Львів. обл.) – правник, археолог-аматор. Чл. НТШ. Проводив розкопки княжих городів, зокрема у с. Крилос біля м. Галич (1925–30), м. Тереховля (1931), с. Звенигород (нині Бучац. р-ну) і м. Белз Сокал. р-ну Львів. обл. (1932), м. Буськ (1933). Під час археол. обстежень Тереховлі та її околиць зібрав матеріали про місц. замок, які опубл. у ст. “Княжий город Тереховля”; залишився рукопис Ч. про Тереховлю та околиці з детал. картосхемами й описом городищ у селах Довге, Семенів, Струсів, Янів (нині Долина) та урочищ біля Тереховлі.

Б. Пиндус.

ЧАЧКОВСЬКИЙ

Михайло (1844, м. н. невід. – 04. 12. 1909, м. Львів) – греко-католицький священик, громадський діяч. Почес. радник митрополит. консисторії, крилошанин. Навчавсь у г-зії в м. Тернопіль. Співзасн. (1864) і 1-й голова терноп. студент. “Громади” до якої належ. *О. Барвінський*, *Є. Олесницький*, *І. Пулюй*. Студював богослов’я у Львові. Рукопоклад. у сан священика 1869. Сотрудник (пом.) пароха у с. Кам’янки (нині Підволочис. р-ну), згодом довголіт. парох у с. Товсте (нині Гусятин. р-ну), комісар Гримайлів. шкіль. округи. Від 1909 – на парохії у с. Вікно (нині Гусятин. р-ну). Виступав за викладання предметів у школах укр. мовою. Про Ч. як громад. діяча згадали у споминах *О. Барвінський* та *Є. Олесницький*.

Б. Пиндус.

ЧАШКА

Марія Теодорівна (23. 11. 1975, м. Тернопіль) – педагог, громадська діячка. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009), голова постій. комісії соціал. політики і праці, міграції, у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів. Чл. Всеукр. об'єдн. “Свобода”. Закін. філол. ф-т ТДПУ (1999, нині ТНПУ). Працювала вихователем дошкіль. навч. закладу № 14 Львів.

залізничі (1995–98, м. Тернопіль), учителем зарубіж. літ-ри у Домабориц. ЗОШ (1998–2000, Терноп. р-ну). Від 2000 – вчитель укр. мови та літ-ри у Терноп. класич. г-зіі. Автор наук.-практ. праць. Від 1991 діяльна у культ.-просвіт. т-ві “Вертеп” (м. Тернопіль); займається бісероплетінням, вишивкою; учасниця всеукр. і обл. виставок декор.-ужитк. мист-ва; тв. зберіг. у музеях і приват. колекціях в Україні й за кордоном.

В. Левицький, Б. Мельничук.

ЧВАРТАЦЬКИЙ

Григорій (01. 09. 1900, с. Підвисоке, нині Бережан. р-ну – 04. 02. 1969, м. Йонкерс, США) – лікар, громадський діяч. Чл. УЛТ (1932). Навчався в г-зіях у містах Бережани та Рогатин (нині Івано-Фр. обл.). Воював в УГА. Закін. мед. студії ун-ту в м. Відень (Австрія), диплом nostrifik. Від 1931 лікар у м. Познань (Польща), згодом – у м-ку Вел. Любінь (нині смт Городоц. р-ну Львів. обл.) та ін. насел. пунктах. Під час нім.-рад. війни працював у відділі охор. здоров'я в м. Львів. 1944 виїхав до Відня, згодом – до м. Мюнхен (Німеччина). 1946 емігр. до США, оселився в Йонкерсі, де працював у шпиталі. 1948 відкрив приват. лікар. практику; активіст укр. громад. і церк. життя. Автор наук.-практ. праць.

Н. Волинець, Б. Мельничук.

ЧЕПЕЛЬСЬКИЙ

Ігор Станіславович (07. 09. 1950, смт Залозці, нині Залізці Зборів. р-ну) – правник, літератор. Галуз. нагород. Навчався у Львів. мед. уч-щі, закін. юрид. ф-т Львів. ун-ту (1977, нині нац. ун-т). Прац. юрисконсультантом на підпр-вах Зборів. р-ну, слідчим прокуратури Теребовлян.

(1977–78) і Зборів. (1978–79) р-нів; 1980–85 – на пед. роботі в СШ у с. Гаї-Розтоцькі Зборів. р-ну, 1985–89 – юрисконсультант шкір.-галантерей. ф-ки в Залізцях. Автор зб. поезій “Квіти на камені” (2005), кн. “Безпека суспільства і держави”, “Незвичні засоби і способи лікування” (обидві – 2006).

В. Олексюк.

ЧЕПЕСЮК

Іван Онуфрійович (01. 01. 1954, с. Турильче Борщів. р-ну) – лікар-хірург, громадський діяч. Депутат Борщів. рай. (2006–2009) і Терноп. обл. рад (від 2009). Чл. партії “Єдиний Центр” (2008). Закін. Чернів. мед. ін-т (1977, нині Буковин. мед. ун-т). Працював лікарем-хірургом у центр. рай. лікарнях у містах Олександрія (1977–90, Кіровоград. обл.), Теребовля (1990–91), Борщів (1991–96; заст. гол. лікаря з лікувал. роботи (1996–2002). 2002–05; 2006–08 – голова Борщів. рай. ради. 2005–06; від 2008 – голова Борщів. РДА.

В. Левицький.

ЧЕПІГА

Михайло Петрович (1941, с. Порохова, нині Бучац. р-ну) – вчений-біохімік. Канд. біол. н. (1973). Закін. Бучац. зоовет. технікум, Львів. зоовет. ін-т (1967, нині нац. ун-т вет. медицини та біотехнологій). Гол. зоотехнік у колгоспах Бучац. р-ну, вет. лікар у Козів. р-ні, заст. голови правління колгоспу і зав. Висоц. ветерин. дільницею у Монастирис. р-ні. Від 1973 – асист., доц., 1997 – зав. каф. органіч. і неорганіч. хімії Львів. ун-ту вет. медицини.

І. Дем'янова, В. Хома.

ЧЕРВАНЬ

Світлана Юрївна (19. 02. 1981, м. Рівне) – спортсменка (легка атлетика). М. сп. України. Закін. ТАНГ (2004, нині ТНЕУ). Багатораз. переможниця першостей України з бігу на 800 м. 6-е місце на чем-ті світу. Чл. збірн. команди України.

Г. Гунтік.

“ЧЕРВОНА КАЛІНА”

– аматорський хор. Створ. 1995 при Козів. рай. БК. Від 2001 – народний. Лауреат всеукр. та

обл. фестивалів. У репертуарі – укр. нар., духовні, повстан., стрілец. та ін. пісні. Кер. – засл. прац. культури України *З. Гнатейко*.

В. Шкільний.

“ЧЕРВОНА КНИГА ЗБАРАЖЧИННИ”

– збірник. Вид. 2003 у ТНПУ. Автори – В. та Н. Марцинишини. Містить переліки рослин. і тварин. світу, що зникають у Збараз. р-ні; ботаніч. заказників, урочищ, пам’яток природи місц. значення, ілюстрації, карти.

В. Левицький.

ЧЕРВОНА КНИГА УКРАЇНИ

– державний документ про сучасний стан видів тварин і рослин, що перебувають під загрозою зникнення, та про заходи щодо їхнього збереження й науково-обґрунтованого відтворення. В Україні перше видання Ч. к. У. – 1980, наступне – 1994 (тварини) і 1996 (рослини).

“Положення про “Червону книгу України” ВР України прийм. 1992. Види, занесені до Ч. к. У., залежно від стану популяцій та ступеня загрози зникнення розпод. на 7 категорій: зниклі, зникаючі, вразливі, рідкісні, невизначені, недостатньо відомі та відновлені види. Серед хребетних Тернопільщини значна к-сть видів, занес. у Ч. к. У., в т. ч. поміж риб: стерлядь, вирезуб, чоп вел.; із плазунів: полоз ліс., мідянка; птахів: чапля жовта, косар, каравайка, казарка червоновола, огар, скопа, глушець, журавель сірий, пугач, сипуха; серед ссавців: кутора мала, підковоніс малий, нічниця Бехштейна, вечірниця мала, вовчок ліщиновий, борсук, норка європейська. Серед рослин, занес. у Ч. к. У.: таволга польс., лещиця дністров., береза Клокова, аконіт Бессера, шавлія кремень.

нец., відкасники татарникиolistий і осотовид., шиверія поділ., астранція велика, аконіт несправжньо-протиотруйний, анемона розлога, сон великий, сонцепвіт сивий, лукарія оживаюча, молочай волинський, шолудивник високий, товстянка двоколірна, клокичка периста, скополія карніолійська, змієголовник австрій., беладона звич. та багато ін. На тер. Терноп. обл. з 429 видів судин. рослин, що будуть занес. до 2-го вид. “Червоної книги України”, зростає 99 видів. Серед упорядників – заст. відп. ред. видання проф. *Б. Заверуха*. Про більшість видів, занесених у Ч. к. У., подані окремі гасла. 2009 випущено 3-є вид. Ч. к. У. До нього внесені 22 види вищих рослин, місця зростання яких зафіксовані у межах Терноп. обл.: гронянка багатородзільна, осока Хоста (осока Госта), осока дводомна, косарики черепитчасті, півники сибірські, костриця різнолиста, язичник сивий, катран татарський, гвоздика несправжньоопізняя, сонцenasінник тасмний, чина гладенька, конюшина червонувата, змієголовник Рюйша, льон Бесарабський, шолудивник лісовий, аконіт опушеноплідний, аконіт несправжньопротиотруйний, горицвіт весняний, сон розкритий, шипшина Чацького, берека (горобина берека), вальдштейнія гравілатоподібна.

І. Дем’янова, І. Федечко.

“ЧЕРВОНА УКРАЇНА”

– армійська газета. Вих. у м. Тернопіль від 17. 09. до 02. 10. 1939.

І. Дем’янова.

“ЧЕРВОНІЙ ЖОВТЕНЬ”

– газета, орган Борщів. повіткому КП(б)У, повітвиконкому та повіткому ЛКСМУ (1939, № 19 – 1940, № 2); орган Борщів. повіткому КП(б)У та повітвиконкому Терноп. обл. (1940, № 3–7); орган Борщів. РК КП(б)У та райвиконкому Терноп. обл. (1940, № 8–36); орган Борщів. РК КП(б)У та РВК Терноп. обл. (1940, № 37–119); орган Борщів. РК КП(б)У та рай. ради (1941). Вих. двічі на тиждень. Р. 1 № 19. 1939, груд. В. о. ред. Поліщук (1939, № 19 – 1940, № 7, 1940, № 8), В. Кузенко (1940, № 9–18, 1940, № 19 – 1941). 1941 – вид. г. припин. Понов. у січні 1946 п. н. “Вільна праця”. Зберіг. у фонді ДАТО: мф № 3, 4, 13.

М. Галушко, Б. Мельничук.

“ЧЕРВОНІЙ ЗБАРАЖ”

– газета, орган тимчасового управління Збараз. повіту (1939); орган Збараз. повіт. комітету КП(б)У та повіт. виконкому (1940 № 1–17); орган Збараз. райкому КП(б)У та райвиконкому

(1940 № 18 – 1941 № 2); орган Збараз. райкому КП(б)У та рай. ради (1941 № 3–76). Вих. щодня (1940–41). Р. I. № 1. 1939, 1 жовт. Ред. – І. Стеценко (1940–41). Від липня 1941 не виходила. Віднов. 06. 03. 1945 п. н. “Червона Зірка”. Зберіг. у фондї ДАГО: мф: 1940 – Р. II № 1(40) – 18(57), 1941 – Р. III № 1(212) – 76(287).

М. Галушко, Б. Мельничук.

“ЧЕРВОНІЙ СТРЕЛЕЦЬ”

– газета Всегаллицького видавництва (Всегал-видаву). Вих. у м. Тернопіль у вересні 1920. Ред. – І. Кулик.

М. Ониськів.

ЧЕРВОНІЙ

Василь Михайлович (24. 08. 1958, с. Погорілівка (Поліське), нині Березнів. р-ну Рівнен. обл. – 04.

07. 2009, с. Деражне Костопіл. р-ну Рівнен. обл., похов. у м. Рівне) – громадсько-політичний діяч. Ордени, медалі. Депутат ВРУ 4-х склик. Закін. Київ. політех. ін-т (1981, нині нац. тех. ун-т “Київський політехнічний інститут”). Працював інж., нач. зміни, ст. апаратником цеху Рівнен. ВО “Азот” (1981–91); 2005–08 – голова Рівнен. ОДА; голова обл. орг-ції УНП. 1988 створив 1-й на Рівненщині осередок ТУМ, згодом – 1-й в обл. осередок НРУ. Чл. Руху (від 1989), голова Рівнен. край. орг-ції НРУ (1991–99); чл. Президії Центр. Проводу НРУ (1997–99). Чл. Вищої церк. ради УПЦ КП. 1-м на Рівненщині підняв нац. прапор на козац. могилах біля м. Берестечко (1989, Волин. обл.) і встановив над буд. Рівнен. міськради. Неодноразово перебував на Тернопільщині: в с. Горинка Кременец. р-ну під час перепоховання повстанців, у місцевості Гурби, де вшанов. пам’ять про полеглих воїнів; підтр. зв’язки з учасниками хору “Заграва” та ін.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЧЕРЕМШІНА

Марко (справж. – Семанюк Іван Юрійович; 13. 07., за ін. даними – 13. 06. 1874, с. Кобаки, нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл. – 25. 04. 1927, м. Снятин, нині тієї ж обл.) – письменник, громадський діяч. Д-р права (1906). Закін. г-зію у м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.), юрид. ф-т

ун-ту в м. Відень (1901, Австрія). На Станіславщині (нині Івано-Фр. обл.): від 1906 – адвокат у м-ку Ділятин (нині смт Надвірнян. р-ну), 1912 відкрив власну адвокат. канцелярію в Снятині, із В. Стефаніком провадив культ.-освіт. і громад. роботу. Автор оповідань, новел, тв. для дітей, літ.-критич. та наук.-публіцист. виступів, спогадів, перекл. з нім., угор. та ін. мов. Неоднораз. перебував на Тернопільщині; підтримував друж. й творчі стосунки і листувався з В. Гнатюком (як ред. “Літературно-наукового вістника” неоднораз. публікував тв. Ч. у цьому виданні), О. Волянським. Творчості Ч. присвяч. пр. В. Лесина, А. Музички.

Л. Щербак.

ЧЕРЕПУХА

Валерій Степанович (01. 01. 1949, м. Тернопіль) – журналіст. Чл. НСЖУ. Галуз. нагороди. Закін. Луцьк. муз. уч-ще (1970), Київ. ін-т культури (1974, нац. ун-т культури і мист-в). Працював на різних посадах у галузях культури і освіти. Від 1991 – консультант заст. голови Рівнен. ОДА; 1993 – нач., упр. у справах преси та інформації Рівнен. ОДА; 2005 – заст. нач. упр. культури Рівнен. міськвиконкому, секр. ради; 2006 – голова обкому профспілки працівників культури (м. Рівне).

В. Ханас.

ЧЕРЕТЯНКО

Василь Іванович (07. 06. 1904, м-ко, нині смт Голоби Ковел. р-ну Волин. обл. – 19. 08. 1943, с. Шепетин, нині Дубнів. р-ну Рівнен. обл.) – священник. Навчався у Волин. і Вілен. духов. семінаріях (не закін. через хворобу). Працював у скарбовому уряді в м. Кременець, у м. Луцьк, у гмінн. урядах у Ковел. пов. (нині Волин. обл.). 1935 у Кременці рукопо-

клад. у сан священника; заст. настоятеля храму в с. Вел. Бережці, від 1937 – душпастир у с. Башуки, 1938 – с. Волиця (всі нині – Кременец. р-ну). На поч. нім.-рад. війни – священник у с. Антонівці (нині Шумс. р-ну), на Рівненщині й Проскурівщині (нині Хмельн. обл.), від поч. 1943 – в с. Перенятин, нині Радивилів. р-ну Рівнен. обл. Розстріл. підрозд. НКДБ.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ЧЕРМАК

Любомир Ярославович (11. 05. 1971, с. Торговиця Городенків. р-ну Івано-Фр. обл.) – співак. Лауреат і дипломант міжн.

та всеукр. пісен. фестивалів. Закін. Івано-Фр. муз. уч-ще (1992), ТДПУ (1998, нині ТНПУ). Прац. музикантом естрад. оркестру, вчителем музики і співів на Івано-Франківщині; 1993–95 – соліст театру пісні “Літопис” ТАНГ (нині ТНЕУ); в м. Київ: кер. вокал.-інструм. ансамблю в міжн. турист. агенції “Червона Рута”, співпрац. із Арт-агенцією “Територія-А” (2004), від 2005 – соліст дуету “Анна @ Любомир” міжн. концерт. агенції “Нексі Арт”. Учасник гала-концертів в Україні й за кордоном, благодій. акцій, всеукр. муз. турів, у т. ч. в Тернополі. Співпрац. із О. Бурміцьким, Р. Іщуком, Ю. Рибчинським тощо, виступ. із Н. Бучинською, В. Павліком, О. Пекун та ін.

Л. Щербак.

ЧЕРНЕНКО

Юрій Володимирович (27. 08. 1977, м. Чортків) – актор. Нагороди фестивалю “Тернопільські театральні вечори. Дебют”. Закін. актор. відділ. Терноп. муз. уч-ща (1998, курс В. Хім’яка). Від 1998 – актор Терноп. обл. укр. драм. театру (нині акад. театр). Ролі: Юлюс (“Казка про Моніку” С. Шальтяніса, Л. Яцінавічуса), Лукаш (“Лі-

сова пісня” *Лесі Українки*), Юрко (“Гуцулка Ксеня” Я. Барнича), Панталоне (“Труфальдіно із Бергамо” К. Гольдоні), Стецько (“Сватання на Гончарівці” Г. Квітки-Основ’яненка). 2003 знявся в ролі лейтенанта Тушева у к/ф “Один у полі воїн” (кіностудія “Захід-фільм”).

Б. Мельничук.

ЧЕРНІЦЬ

Андрій Дмитрович (11. 03. 1975, с. Біла, нині Терноп. р-ну) – художник-реставратор. Від 1993 – художник, від 2001 – завідувач худож.-реставраційного відділу ТОКМ. Закін. Терноп. навч. центр (реставратор). Працює у галузі станк.

живопису і реставрації. Від 2002 – кер. реставраційної майстерні при комісії сакрал. мист-ва Терноп.-Зборів.

епархії УГКЦ. Від 1998 – учасник зб. виставок: молодіжних (Тернопіль, 1998–2003), осінніх салонів “Високий замок” (Львів, 2001, 2003–06), “Світ левкасу і емалі” (Івано-Фр., 2005; Львів, 2006); персон. – у містах Тернопіль (2001, 2004), Львів (2004), Кошалін та Каліш (обидві 2007, Польща). Автор мистец. проекту “FL”AZKARTA” (Т., 2004). Тв.: “Ридання” (2000), “Драбина” (2003), “Нарцис” та ін. Роботи зберіг. у приват. колекціях України й за кордоном.

О. Крупницька.

ЧЕРНІЦЬКИЙ

Богдан Васильович (15. 03. 1956, с. Чернихівці, нині Збараз. р-ну) – керамік. Закін.

Львів. ін-т приклад. і декор. мист-ва (1981, відділ. худож. кераміки; нині нац. акад. мист-в). Від 1982 – учасник обл., зонал., всеукр. виставок, зокрема 1986 – у містах Тернопіль, Івано-Франківськ, Чернівці. Серед тв.: композиції, вази та ін. Нині проживає у США.

І. Дем’янова.

ЧЕРНЕЦЬКИЙ

Занювій Теодорович (20. 09. 1934, с. Чернихівці, нині Збараз. р-ну) – педагог, громадський діяч. Племінник

І. Мазуренка. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009), “Золотий Хрест заслуги” (2005). Закін. фіз.-матем. ф-т Кременец. пед. ін-ту (1955, нині ТНПУ). Працював учителем шкіл, інспектором Терноп. райво, заст. дир. Терноп. рай.

заоч. СШ, у Терноп. ПТУ № 4. Делегат 1-го Установч. з’їзду НРУ (1989, м. Київ). 1990 емігр. до Канади (м. Торонто). Діяльний у культ.-громад. житті: співає у хорах “Прометей” (Торонт. осередку СУМ) і “Бурлака”, з яким виступав в Україні 1993, 2000. Ініціатор і меценат відновл. у с. Чернихівці символ. могили Борцям за волю України (2006), вид. у Тернополі книг “Спогади про Івана Гнатюка” (2007).

Я. Павлів.

ЧЕРНЕЦЬКИЙ

Олександр Андрійович (1909, с. Старий Вишнівець, нині Збараз. р-ну – 1977, там само) – художник-аматор. Малював етюди-краєвиди у м-ку, нині смт Вишнівець Збараз. р-ну. Займався іконописом та розписом храмів. Картини зберіг. у Кременец. краєзн. музеї. Серед учнів – худ. *Б. Дроботюк, О. Скаржесвський*.

І. Дула.

ЧЕРНЕЦЬКИЙ

Теодор Петрович (псевдо “Старик”; 1910, побл. с. Івашківці, нині Збараз. р-ну – 1954, Мордовія, нині РФ) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Діяльний у “Просвіті”. 1944 мобілізов. до ЧА, звідки втік. Від 1945 – в УПА, кер. повстанців у с. Чернихівці (нині Збараз. р-ну). 03. 08. 1947 Ч. заарешт. органи МДБ. Засудж. на 10 р. ВТТ. Покарання відбував у містах Воркута, Печора (Респ. Комі) та Мордовії (усі нині – РФ). Помер у ВТТ. Реабілітов. 1991.

В. Левицький.

ЧЕРНИК

Федір (Федь, Теодор); 14. 03. 1894, с. Якимчиці, нині Городоц. р-ну Львів. обл. – 18. 11.

1918, ст. Мотовилівка, нині Фастів. р-ну Київ. обл.; похов. 18. 01. 1919 у м. Київ) – військовик, громадський діяч. Закін. укр. г-зію в м. Перемишль (1913, нині Пшемисль, Польща), де навчався і приятелював із *Р. Купчинським*.

Студіював право у Львів. ун-ті. Активіст спорт. т-в “Сянова Чайка”, “Україна”, “Сокіл”, пласт. грутка *І. Чмолю*. Від серпня 1914 – доброволець *Легиону УСС* (сотня *В. Дідушка*). Від червня 1916 – ком-р сотні скоростріль (хорунжий), яка відзнач. в бой. діях побл. с. Соснів (нині Тереховлян. р-ну) і на г. *Лисоня*; у кін. вересня цього ж року біля с. Потутори (нині Бережан. р-ну) потрапив у рос. полон, перебував у м. Сибірьськ (нині Ульяновськ, РФ), тут провадив орг. і пропаганд. діяльність серед полонених українців. Після Лютн. революції 1917 в Росії влітку втік із полону до Києва, де з *Р. Дашкевичем, С. Коновальцем, В. Кучабським, Р. Сушком, І. Чмолю* та ін. в листопаді – співорг-тор Куреня Січ. Стрільців: ком-р кулемет. сотні. 1918: чл. Стрільц. ради; учасник ліквідації більшовиц. повстання в Києві та оборони міста від більшовиц. військ (січень); квітень – ком-р 2-х скоростріль. сотень полку Січ. Стрільців. Сотня під команд. Ч. зробила вагомий внесок у перемогу респ. військ у Мотовилів. бою (листопад 1918), де Ч. загинув. 1921 *Р. Купчинський* написав “Думу про Хведора Черника”.

М. Литвин (м. Львів), **Л. Щербак.**

ЧЕРНИХІВСЬКА ТРАГЕДІЯ

– кривава розправа австрійських властей над мешканцями с. Чернихів (нині Зборівського району). 25. 05. 1908 на березі р. Серет заарешт. селянку та її сина за порушення права на риболовлю місц. поміщика гр. Коритовського. Це виклик. обурення селян, які вимаг. звільн. заарештованих. Коли натовп підійшов до буд. війта і намагався звільн. односельців, жандарми відкрили вогонь; вбито 5 селян (*М. Карачко, С. Лалик, М. Мандзій, Н. Сидорак, М. Шагедін*), 2-х поранено. Згодом у Чернихів прибули загін жандармів і 2 ескадрони кінноти, які заарешт. 38 жителів села. Події в с. Чернихів розглядала Держ. дума у м. Ві-

день (Австрія). Д. *Черніхівський* вид. кн. "Черніхівська трагедія" (1999).

П. Гуцал.

ЧЕРНИШ

Іван Юрійович (31. 03. 1895, м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну – 1975, там само) – керамік. Закін. Коломий. гончар. школу (1913). Працював худож.-декоратором на ф-ці Лівінського у м. Львів, де виготовляли керам. вироби. Учитель, дир. худож.-керам. школи нар. творчості в м. Умань Черкас. обл. (1920–23). Учителював у семиріч. школах; дир. худож.-керам. технікуму в м. Запоріжжя. Працював на Харків. керам. з-ді. Учасник нім.-рад. війни (1941–45). Тв.: декор.-ужитк. посуд і скульптура. Учасник обл. та всеукр. виставок (від 1924).

А. Гриб.

ЧЕРНІЙ

Василь Васильович (03. 11. 1959, с. Ванжулів Лановец. р-ну) – економіст, громадський діяч. Орден св. Володимира 2-го ступ. (2001), ін. нагороди. Засл. прац. с. госп-ва України (2002). Закін. Уман. с.-г. ін-т Черкас. обл. (1981, нині с.-г. акад.). Від 1981 – агроном Лановец. рай. станції захисту рослин, 1983 – агроном рай. упр. с. госп-ва Лановец. райвиконкому, 1984 – ст. агроном відділу освоєння пісків та малопродукт. земель Укр. НДІ садівництва, від 1987 – м. н. с., ст. н. с., заст. дир. з наук. роботи Крим. дослід. станції садівництва, від 1992 – дир. Поділ. дослід. станції садівництва УААН, 1998 – голова Липовец. РДА Вінн. обл., від 1999 – нач. гол. упр. с. госп-ва і продовольства, 2005 – нач. гол. упр. агропром. розвитку, від 2006 донині – заст. голови з питань АПК Вінн. ОДА.

В. Барна.

ЧЕРНІЙ

Орест Васильович (16. 04. 1949, м-ко, нині м. Ланівці) – педагог, перекладач. Закін. романо-герман. ф-т Чернів. ун-ту (1971, нині нац. ун-т). Вчителював у школах Терноп. р-ну, викл. франц. мову в ТАНГ (нині ТНЕУ). Від 1996 проживає у США.

Перекладає з франц. і польс. мов, переклади опубл. у вид-вах "Молодь", "Дніпро", ж. "Всесвіт" та ін.

Ю. Ковальков, В. Ханас.

ЧЕРНІЦЬКИЙ

Роман Романович (31. 03. 1974, с. Берем'яни Буцац. р-ну) – інженер залізничного транспорту, господарник, науковець. Магістр інж.-буд. робіт на транспорті (2005). Галуз. нагороди. Закін. Чернів. технікум залізн. транспорту (1993), Дніпроп. тех. ун-т залізн. транспорту (1997), Київ. акад. залізн. транспорту (2005). Від 1997 працює на залізниці; від 2007 – гол. інж. служби колії Львів. залізниця; нині – нач. Терноп. дир. Львів. центру механіз. колій. робіт. Автор статей у фах. виданнях, краєзн. публікацій.

А. Гудима, В. Уніят.

ЧЕРНУХІН

Василь Михайлович (25. 01. 1918, с. Владимирівка, нині одноймен. р-ну Астрахан. обл., РФ – 26. 03. 2005, м. Тернопіль) – зоотехнік, господарник. Учасник нім.-рад. війни. Ордени, медалі. Закін. зоотех.-вет. ін-т у м. Саратов (1942, нині РФ). У м. Львів: ст. зоотехнік навч.-дослід. госп-ва с.-г. ін-ту (1946–47), гол. зоотехнік обл. загот. контори (1948–50); у м. Тернопіль: нач. облспожив. контори, заст. нач. з коневодства упр. с. госп-ва (1950–51), нач. обл. контори інкубаторно-птах. станції (1955–60), нач. облспожив. контори (1960–73), зав. інкубац. цехом обл. міжколгосп. птахофабрики у с. Вел. Гаї Терноп. р-ну (1973–76).

В. Баран.

ЧЕРНЬ БІЛОКА

(*Aythya nyroka*) – птах ряду гусеподібні (Anseriformes), родини качачих (Anatidae). Занес. до Черв. книги України. Маса тіла – 0,4–0,7 кг, довжина – 42 см. Голова, шия, воло, боки та черево –

рудувато-каштанові, спина й плечі – чорні; дзьоб і ноги – темносірі. Гніздиться на всій тер. Тернопільщини на глибоких заплавах озерах, ставах із заростями очерету. Прилітає в березні – на поч. квітня. Живиться водяними рослинами, комахами та їх личинками, моллюсками.

В. Левницький.

ЧЕРНЮК

Микола Федорович (22. 05. 1945, м. Коростень Житомир. обл.) – економіст. Галуз. нагороди. Закін. Львів. облік.-кредит. технікум (1970), ТФЕІ (1976, нині ТНЕУ). Від 1970 працював у системі Держбанку СРСР. Від 1988 – нач. упр. грош. обігу і кас. операцій Укр. респ. Банку Агропромбанку СРСР, 1989 – нач. упр. емісій. операцій та перевез. цінностей Укр. респ. банку, 1991 – нач. упр. еміс.-кас. операцій, дир. Держ. скарбниці, 1993 – голова правління Укр. банку екології та медицини (“Екомедбанк”). 1994 – нач. відділу, заст. нач., нач. план.-екон. упр. Держ. експорт.-імпорт. банку України. Від 1998 – дир. Центр. сховища НБУ.

В. Барна.

ЧЕРПИТЯК

Надія Миколаївна (24. 09. 1935, м-ко, нині м. Волочиск Хмельн. обл.) – бібліотекар, діяч культури. Галуз. нагороди. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1959, нині вище уч-ще культури), ін-т культури у м. Ленінград (1967; нині Санкт-Петербург, РФ). Працювала у Підволочис. СШ, від 1960 – зав. б-кою у військ. частині, від 1964 – зав. відділом Терноп. міськ. б-ки, ст. інспектор Терноп. обл. упр. культури. 1976–93 – дир. Терноп. обл. б-ки для дорослих. Заст. голови громад. орг-ції “Захист дітей війни”.

Ю. Ковальков, В. Сушкевич.

ЧЕТВЕРТИЙ КОРПУС УГА

– одне з п'яти вищих військових з'єднань УГА. Сформ. за наказом *О. Греківа* 14. 06. 1919 на базі частин *Терноп.* і *Чортків. окруж. військ. команд* та новобранців. Ком-р – ген. В. Гембачів, нач. штабу – полковн. *М. Какурін*; штаб – в с. Озеряни (нині Бучац. р-ну). До Ч. к. УГА мали ввійти новосформ. за неповн. штатом

12-а, 13-а, 15-а, 18-а (Терноп.) і *21-а (Збараз.)* бригади. Корпус створ. під час *Чортків. офензиви*, тому його бригади підпорядк. 1-у та 2-у корпусам. Унаслідок польс. наступу формування Ч. к. УГА не заверш., після переходу УГА за р. Збруч – розформовано.

М. Литвин (м. Львів).

ЧЕТВЕРТИЙ ПЕРІОД

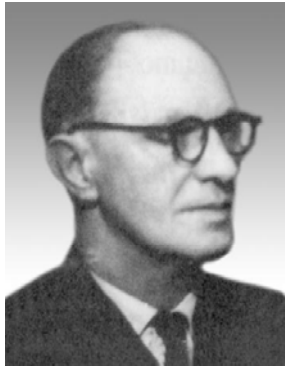
І ТЕРНОПІЛЬЩИНА

– наш край у цей період, останній період в історії Землі, що триває близько 1 мільйона років. Відрізнявся неоднораз. знач. похолоданням, яке супроводж. материков. скрижаніннями у висок. широтах і встановленням волог. клімату в позальодовик. областях. У кінці неогену тер. області була низин., слабо розчлен. рівниною. На поч. ранньочетвертин. епохи (у ран. плейстоцені) відбулося значне підняття всієї тер. України і одночасно знизився базис ерозії – рівень замкн. басейну, що був на місці ниніш. Чорного моря. Найбільші ріки почали виробляти сталі долини. У цей час формувались алювіальні відклади 6-ї і 5-ї терас Дністра. Перша з них має відносну висоту над Дністром 110–120 м, друга – 70–80 м. Серед. епоха четвертин. періоду відрізняється від поперед. різким похолоданням і розвитком материк. скрижанінь. Під час максим., дніпров., скрижаніння льодовик вкривав значні простори пн. частини України. На пд. від площі розливу льодовик. талих вод вони стікали широк. річк. долинами. Зокрема – обабіч Дністра, виробляючи глиб., каньйоноподібну долину. На межиріччях у цей час нагромаджувалася товща лесів та лесоподіб. суглинків. Середньоплейстоц. леси поширені на Тернопільщині. Вони становлять нижні частини розрізів лесів, що залягають у вигляді майже суціл. покриву на вододілах і при вододіл. схилах області. Найповніші розрізи середньо-четвертин. лесів відомі у містах Тернопіль (старий кар'єр цегел. з-ду), Тербовля, смт Гримайлів Гусятин. р-ну та ін. У пізньому плейстоцені теж відбувалось інтенсив. формування лесів. Верх. горизонт пізньоплейстоцен. лесів завершив лесову товщу Поділля і є материн. породою сучас. ґрунту. Під час остан., валдай., скрижаніння рельєф Тернопільщини в цілому мало чим відрізнявся від сучасного. Клімат був значно холодніший, як нині. Серед фауни хребет. були: мамонт, бурий ведмідь, песець, північний олень та ін. Їх рештки знайдено на горі Пустельна біля с. Пловця Шумс. р-ну, смт Вишнівець Збараз. р-ну, містах Залішки, Тербовля та в ін. місцях.

Й. Свинко.

ЧЕХОВСЬКИЙ

Андрій Степанович (1915, с. Висічка, нині Борщів. р-ну – серпень 1967, м. Івано-Франківськ) – лікар-хірург, учасник національно-визвольних змагань. Закін.

г-зію “Рідної школи” в м. Чортків (1933), Станіслав. мед. ін-т (1945, нині Івано-Фр. нац. мед. ун-т). Навчавсь у Станіслав. теолог. ліцеї (1936–38), в ун-ті у м. Данціг (Польща), згодом – у Львів. мед. ін-ті (нині нац. мед. ун-т).

За нац. переконання заарешт. (1935, 1937). Під час війни учителював. Діяльний у читальні “Просвіти” в с. Біла, нині Чортків. р-ну. У м. Станіслав: асист. каф. патолог. анатомії мед. ін-ту, хірургом в обл. лікарні; згодом – гол. лікар у лікарні с. Битків (нині смт Надвірнян. р-ну Івано-Фр. обл.). 1949 арешт.; засудж. на 10 р. концтаборів, перебував у таборах ГУЛАГу в м. Джек-казган (нині Казахстан). Звільн. 1957. Працював хірургом у с. Жовтнєве Івано-Фр. обл. 1967 реабіліт., повернувся до Івано-Франківська.

Я. Ганіткевич, П. Пундій.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКА**СТРІЛЄЦЬКА БРИГАДА (КОРПУС)**

– військова одиниця в російській армії під час 1-ї світової війни. Чес. дружини почали формувати в серпні 1914 з перебіжчиків і полонен. (майже 1 тис.) під команд. полковника Лотоцького. Підрозділ передали до Пд.-Зх. фронту, де його вкомплект. місцевими (волин.) чехами і полонен. словаками. В грудні 1915 понад 2 тис. вояків розгорнули в 1-й Чехословац. стріл. полк. Улітку 1916 створ. Ч. с. б. з 2-х полків (майже 5 тис. офіцерів і солдат) під команд. полковника Троянова. Під час наступу рос. армії у липні 1917 в Галичині бригада прорвала фронт у р-ні м. Зборів, захоп. понад 3 тис. полонених. Власні втрати – 200 загиблих і майже 1 тис. поранених. Нім. контрнаступ бригада стримувала на лінії Коршилів–Заруддя–Озерянка–Лавриківці. Після заміни 2-м Сибір. корпусом відійшла на відпочинок у с. Озерна (нині Зборів. р-ну). Бригаду розгорнули в дивізію (восени 1917 з 2-х дивізій створ. 1-й Чехословац. корпус 39 тис. солдат і офіцерів). Чеські полки захищали підступи до м. Тернопіль із пн. заходу. Під час нім. наступу 1917 більшість рос.

підрозділів, розкладених більшовиц. агітацією, втікали у напрямку Тернополя. Відступ прикривали 1-й і 2-й чес. полки, козаки, ударні частини і бельгій. експедиційний автомобіль. підрозділ. 20. 07. 1917 1-й полк організовано зі с. Цебрів через села Воробіївка, Курівці (всі нині – Зборів. р-ну) відступ. до Вел. Глибочка, а 2-й – від с. Волосівки (нині Зборів. р-ну) до с. Домаморич і Довжанка (обидва нині – Терноп. р-ну). Після боїв із німцями біля Домаморича чехи розташ. у с. Вел. Березовиця (нині смт Терноп. р-ну). 25. 07. Тернопіль захопили німці. В цих боях найтяжчі втрати мав 2-й полк – 320 воїнів. 01. 08. бригада відведена в м-ко, нині смт Підволочиськ. Восени 1917 корпус дислок. в р-ні міст Київ–Полтава, згодом через Дал. Схід (т. зв. заколот “білочехів”) поверн. на батьківщину.

С. Ткачов.

ЧЕХУНОВА

Євгенія Миколаївна (02. 02. 1952, с. Коцюбинці, нині Гусятин. р-ну) – педагог. Засл. вчитель

України (2000). Галуз. нагороди. Навчалася у Житомир. та Львів. спец. школах-інтернатах для сліпих дітей, закін. філол. ф-т Чернів. ун-ту (1983, нині нац. ун-т). Працювала у Снятин. філії Чернів. навч.-виробн. підпр-ва УТОС. 1983–84 – вчителька Мукачів., від 1984 – Терноп. навч.-консультац. пункту міжобл. спец. загальноосвіт. вечір. (змінної) і заоч. школи для сліпих та слабозорих.

Я. Павлів.

ЧИБОРАК

Дмитро Іванович (09. 08. 1957, с. Залуччя Горішнє Снятин. р-ну Івано-Фр. обл.) – діяч культури, режисер. Засл. артист України (1998). Закін. у м. Київ: ін-т культури (1979, нині нац. ун-т культури і мист-в) та ін-т театр. мист-ва (1994, нині нац. ун-т театру, кіно і телебачення). Працював

у Львів. театрі юного глядача (1978–79), реж. у м. Тернопіль у ПК “Березіль” (1979–81), у м. Рига (1981–83, Латвія), на Чернів. обл. телебаченні. Від 1985 проживає у м. Коломия Івано-Фр. обл.: кер. самод. нар. театру, орг-тор відрод. профес. Коломий. драм. театру, його 1-й дир. (1989–98), від 1998 – дир.-худ. кер. Коломий. обл. укр. драм. театру, реж.-постановник.

Б. Мельничук.

ЧИЖОВ

Макар Панасович (19. 01. 1912, с. Червоне, нині Ромен. р-ну Сум. обл. – 1964, м. Тирасполь, нині Молдова) – науковець, педагог, краєзнавець, громадський діяч. Канд. географ. н. (1957). Закін. ун-т у м. Ленінград (нині Санкт-Петербург, РФ). Учителював у м. Ромни Сум. обл. Учасник нім.-рад. війни. Від 1946 – заст. дир., згодом – дир. СШ у м. Заліщики, де створив хор учителів. Дослідник природи Терноп. обл., ініціатор заклад. парку в Заліщиках, орг-тор культосвіт. заходів у місті й р-ні. Від 1961 – у Тирасполі, де викл. на географ. ф-ті ун-ту. Автор 2-х книг про природу Тернопільщини, наук. праць та ін. публікацій.

В. Барна.

ЧИК

Тетяна Михайлівна (05. 06. 1984, м. Яремча Івано-Фр. обл.) – спортсменка. М. сп. України (1998), м. сп. міжнар. кл. з дзюдо; м. сп. України зі самбо (2000). Багатораз. чемпіонка України, сріб. призерка першості світу (2001), бронз. призерка першості Європи серед молоді (2003), 7-е місце на XXII літ. Всесвіт. універсіаді (2003, м. Дегу, Пд.

Корея). Чл. збір. команди України з дзюдо. Студентка ф-ту банків. бізнесу ТНЕУ. 1-і тренери – С. Боднарук, Р. Циквас.

Г. Гунтік.

ЧИКАЛО

Йосиф Іванович (11. 05. 1907, с., нині смт Вел. Березовиця Терноп. р-ну – 28. 12. 1976, там само) – священник. Закін. Терноп. г-зію (1927), Львів. духов. акад. (1932). Душпастирював у с. Бенева (1932–40, нині Тереховлян. р-ну). 1940 сім'ю Ч. депортовано в Сибір (нині РФ),

а він під час нім.-рад. війни переховувався в Карпатах, де працював священником. Від 1946 – священник у с. Лісники (нині Бережан. р-ну), 1956 – священник-декан у м. Бережани; 1962 – декан Терноп. обл. (м. Тернопіль). Перейшов у православ'я.

В. Левицький.

ЧИКАЛЮК

Станіслав Михайлович (12. 12. 1863, с. Супранівка, нині Підволочис. р-ну – 1926, м. Тернопіль) – правник, громадський діяч. Д-р права. Дит. та юнац. роки минули у с. Терпилівка (нині Підволочис. р-ну). Навчався у г-зії в Тернополі, закін. правн. ф-т Львів. ун-ту. Від серед. 1890-х років – адвокат у Тернополі; невдовзі відкрив власну канцелярію. Діяльний у “Просвіті”, “Міщанському братстві” та ін. 1899 – співзасн. Повіт. кредит. т-ва (1904 реорганіз. у Поділ. кредит. банк), чл. його дирекції до 1922. Учасник видання г. “Подільський голос” (1904–06) і “Подільське слово” (1910–12). 1904–14 – кошовий терноп. “Сокола”. На поч. 1-ї світ. війни виїхав до Австрії; повернувся в місто восени 1917. В період ЗУНР – заст. міськ. комісара Тернополя. Після 1920 продовж. у місті адвокат. та громад. діяльність.

П. Гуцал.

ЧИНА ГЛАДЕНЬКА

(*Lathyrus laevigatus*) – багаторічна трав'яна рослина. Внес. до 3-го вид. Черв. книги України. Заввишки 30–40 см, стебло пряmostояче, при основі безлисте, гранчасте, розгалужене у верх. ч. Віночок ясно-жовтий або оранжевий. Плід чорний біб 6–7 см завдовжки, з численними темно-корич. насінинами. Цвіте в травні-липні, плодоносить у червні-липні. Плодоношення слабке і нерегуляр. Росте переважно в тінистих букових лісах, поодинокі або невел. групами до 20 особин. Причиною зниження чисельності є вируб. лісів і слабке насін. розмноження. Ендемік флори Європи. Виявлена тільки на зх. України: Закарп., Івано-Фр., Львів., Терноп. (заповідник “Медобори”), Хмельн., Чернів. обл. Сх. межа ареалу – лінія Винники (Львів. обл.) – Бережани – Сатанів (Хмельн. обл.).

В. Левицький.

ЧИСТУХ

Володимир Ярославович (04. 07. 1957, с. Яблунівка, нині Підгаєц. р-ну) – педагог, краєзнавець. Вчитель-методист (2007). Лауреат Всеукр. конкурсів “Панорама творчих уроків” (2008), “Учитель року–2009”. Закін. Терноп. пед. ін-т (1979, нині ТНПУ), Одес. ін-т політології та соціал. упр. (1991). Працював на різних поса-

дах. 1995–2000 – дир. Завалів. ЗОШ І–ІІІ ст. Підгаєц. р-ну. Автор понад 10 публікацій у вид-ві “Шкільний світ” (м. Київ), газетах; співавт. кн. “Село Завалів в історичних подіях та біографія знаних людей” (2008).

С. Колодницький.

ЧП

Петро (псевд. “Кармелюк”, “Ярослав”; 1909, с. Оліїв, нині Зборів. р-ну – 08. 04. 1944, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1935). Кількараз. політ’язень польс. тюрем. Рай. військ. референт Залозеччини (1941–42); повітовий, відтак надрай. військ. референт Зборівщини (1942–44). Організував і вишколив сотню УПА. Важко поранений під час облави підрозділу НКДБ, застрелився.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ЧПАК

Володимир Васильович (03. 01. 1968, с. Семиківці Тереховлян. р-ну – 23. 12. 2006, смт Козова) – правник, літератор. Закін.

Терноп. ПТУ № 9 (1986), юрид. ф-т Львів. ун-ту (1993, нині нац. ун-т). Працював в органах прокуратури Козів. р-ну, м. Тернопіль (1993–2000). Від 2000 – інвалід 1-ї групи. Автор зб. поезій “Біль...” (2004), для дітей – “Пензлі-пустуни” (2007). Диплом ж. “Соціальне партнерство” за участь у літ. конкурсі (2006). Тв. опубл. в збірниках, альманахах, у ЗМІ, г. “Вільне життя”, ж. “Літературний Тернопіль”.

Г. Назарків, Б. Савак.

ЧХ

Федір-Теодор Васильович (березень 1922, с. Потутори, нині Бережан. р-ну – 11. 11. 1998, м. Ірвінгтон, США) – громадський діяч. Від 1937 навчався у Бережан. г-зії, учасник хору й драм. гуртка. Чл. Юнацтва ОУН, де займав відповід. пости. 1941 Ч. заарешт. гестапо. Від 1943 – доброволець дивізії “Галичина”. Після війни – в полоні, згодом – в Австрії зв’язковий із Провідником ОУН С. Бандерою, звідти емігр. до США (м. Нью-Йорк). Діяльний у Визв.-державниц. фронті, голова Укр. пед. т-ва; довголітній чл. ком-ту “Бережанська Земля”, учасник підготовки 2-го тому. 1993 відвідав родин.

село, Бережан. г-зію, 1995 привіз грош. пожертви укр. діаспори в Америці на придб. комп’ютерів для г-зії. Власні кошти заповів на розбудову церкви в Потуторах та буд. перестарілих.

Б. Головин, Т. Марич.

ЧОЛГАН

Зенон Степанович (20. 09. 1886, с. Чернятин, нині Городен. р-ну Івано-Фр. обл. – 15. 06.

1969, м. Коломия тієї ж обл.) – військовик, громадський діяч. Закін. Вище військ. уч-ще у м. Львів (1908). Під час 1-ї світ. війни – капітан в австр. армії; 1916 потрапив у рос. полон. 1917 повернувся в Галичину, де співорг-тор УГА. 1918–19 – сотник,

отаман УГА; учасник польс.-укр. війни. Військовополонен. побл. м. Краків (Польща), 1923 звільн., посел. у с. Синьків (нині Заліщиц. р-ну). Співзасн. осередків “Просвіти”, “Рідної школи” та ін. т-в, кооператив. Від 1965 проживав у Коломиї, де його іменем названо (1990) вулицю.

Б. Мельничук.

ЧОНКА

Іван Іванович (01. 09. 1957, с. Красна Тячів. р-ну Закарп. обл.) – лікар-хірург, науковець, літератор. Канд.

мед. н. (1996). Кращій винахідник Терноп. обл. (2008). Закін. Терноп. мед. ін-т (1981, нині ТДМУ). Під час навч. – орг-тор студент. ансамблю нар. музики “Ехо Карпат” – лауреата Все-союз. конкурсу нар. музики (1978). Від 1982 – ординатор, 1985 – зав. відділ. опік. травми та пла-

стич. хірургії обл. клініч. лікарні в м. Хмельницький. У Терноп. мед. ін-ті: від 1988 – асист. каф. заг. хірургії, 2004 – доц. каф. хірургії, водночас лікар-хірург вищої категорії Терноп. обл. клініч. лікарні. Розробив новіт. методи лікув.

трофіч. виразок, метод. операт. лікування синдрому діабет. ступні, влас. методики загартув. (контраст. вод. процедури) та дієтотерапії (при лікув. хроніч. захворювань). Автор бл. 50 наук. праць, 18 патентів. винаходів; наук.-публіцист. книг “Моя формула життя” (2004), “Моє щире бажання бачити вас здоровими” (2005), “Коли я приїжджаю у Карпати” (2009), зб. віршів “Мої Карпати” (2009; всі – Т.); на одноймен. компакт-диску – відеокліпи з піснями Ю. Футуйми на вірші Ч. (“Пісня про Тернопіль” – гран-прі фестив.-конкурсу “Ліра Гіпнократа”, 2007, м. Тернопіль; лауреат конкурсу “Пісенний вернісаж”, 2008, м. Київ).

Л. Щербак.

ЧОПЕК

Анна (16. 09. 1912, м-ко, нині смт Козова) – правник, адвокат. Громадянка США (1926). Закін. Новоангл. школу права (1935). Орган. приват. адвокат. контору в м. Бостон. Радник УГКЦ, чл. Масачусет. асоц. жінок-правників і правн. асоціації. Автор спогадів та публікацій із правн. проблематики.

Б. Мельничук.

ЧОПІК

Володимир Іванович (04. 06. 1929, с. Теремля, нині Тячів. р-ну Закарп. обл.) – вчений у галузі біології, ботаніко-географ, громадський діяч. Відмінник нар. освіти УРСР (1986). Д-р біол. н. (1973), проф. (1980). Акад. (1993), гол. вчен. секр. (2004) АН ВШ України. Сорос. проф. (1997). Учасник нім.-рад. війни. Закін. Ужгород. ун-т (1953), де прац. ст. н. с. ботан. саду цього ВНЗ. 1958–78 – ст. н. с., зав. відділу, заст. дир. з наук. роботи Ін-ту ботаніки АНУ. Від 1975 – у Київ. ун-ті (нині нац. ун-т): зав. каф., декан біол. ф-ту, проф. каф. ботаніки, провід. н. с. Від 2008 – проф. Кременец. обл. гуманіт.-пед. ін-ту, зав. каф. екології та фізіології рослин. Чл. президій Укр. ботан. т-ва і Т-ва охорони природи. Засн. сучас. наук. школи фітохорологів, дослідник флори Карпат. Автор більше 200 наук. праць, 16 монографій, 1-го вид. “Червоної книги Української РСР” (1980), навч. посіб., наук.

довідн., статей, опубл. в Україні, РФ та країнах Зх. Європи; співавт. 1-го (1978) і 2-го (1984) вид. “Красной книги СССР”; один із авторів і ред. довідн. “Визначник рослин українських Карпат” (1978) та ін.

Т. Присяжний.

ЧОРНА

Олена Євстахіївна (10. 03. 1935, с. Бернадівка, нині Терембля. р-ну) – господарниця. Депутат ВР УРСР (1959–63). Працювала у с. Струсів: на спиртозаводі, зав. клубом, зав. тваринн. фермою; згодом – голова правління колгоспу в с. Варваринці (обидва – Терембля. р-ну).

Н. Халуца.

“ЧОРНА СІТНЯ”,

“СОЮЗ РУССКОГО НАРОДА”

– масова шовіністична, монархічна організація. Виник. у жовтні 1905 в м. Петербург (нині Санкт-Петербург, РФ). Очол. О. Дубровін, М. Марков. Мета: збереж. самодержавства, неділимість Рос. імперії, війовн. православ'я, реліг. нетерпимість, великодерж. шовінізм і антисемітизм. 1905–07 нарах. до 900 відділ., найбільші з яких – у містах Київ, Одеса, Москва, Саратов (обидва нині – РФ), Почаїв. лаврі (нині Кременец. р-ну) та ін. Із провінц. органів чорносотенців найнетерпим. був “Почаєвський листок”, що виходив у Почаїв. лаврі. Після 1906 “Ч. с.” розпал. на окремі орг-ції, які провад. єврей. погроми, активно виступ. проти УГКЦ та ін. реліг. і громад. угруповань. Ліквід. 1917.

М. Ханас.

ЧОРНІЙКО

Михайло (11. 03. 1888, с. Винятинці, нині Заліщиц. р-ну – 21. 08. 1982, Канада) – учитель, громадський діяч. У Канаді – від 1901, оселився побли. м. Етелберт (пров. Манітоба). Після закін. учит. семінарії вчителював, навчався в ун-ті м. Саскатун (1925), водночас – слухач Ін-ту ім. П. Могилы. Деякий час працював поштарем, провадив крамницю в м. Поркюпайн. Діяльний у громад. і церк. житті укр. громади.

Б. Мельничук.

ЧОРНИЙ

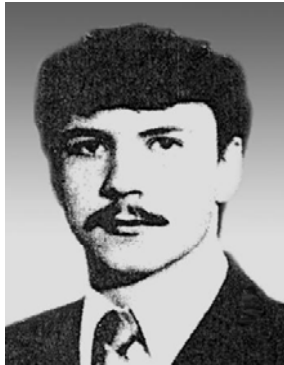
Василь Іванович (30. 10. 1987, с. Рогачин Бережан. р-ну) – спортсмен (футбол, нападник). М. сп. міжнар. класу. Віце-чемпіон студент. чем-ту України (2007, 2009), володар Суперкубка області (2008), володар Кубка області (2009); чемпіон: області (2007), Всесвіт. універсиади (Сербія), Європи серед студентів (Польща), першості України серед команд 2-ї ліги (всі – 2009). Закін. Терноп. пед. лицей, навчається

в ТНПУ. Грав за команди Тернополя: ДСЮШОР, "Педліцей", "Буревісник", "Нива" (22 матчі, забив 1 гол у чем-ті України, провів 1 поєдинок у матчі за Кубок України), ФК "Тернопіль-ТНПУ".

Г. Івахів, Б. Мельничук.

ЧОРНИЙ

Віталій Тарасович (01. 11. 1968, с. Заліське Тальнів. р-ну Черкас. обл. – 25. 10. 1988, Афганістан, похов. у м. Бережани) – військовик. Орден Черв. зірки (посмерт.). Закін. Київ. електромех. технікум (1987). Від 1987 – у ЗС СРСР, служив у Афганістані (ст. радіотелефоніст). Загинув під час снайпер. обстрілу. Похов. на батьківщині батька.

У родин. селі Ч.: на його честь назв. вул., встановл. мемор. табл. на буд. школи.

Б. Мельничук, В. Погорецький.

ЧОРНИЙ

Володимир Йосипович (14. 02. 1955, с. Озерна Зборів. р-ну) – інженер, господарник, громадський діяч. Закін. Львів. політех. ін-т (1977, нині нац. ун-т "Львівська політехніка"). Від 1977 – в Київ. НВО "Електронмаш" (нині Держ. НВО); інж., дир. підпр-ва мат.-тех. забезпеч. Активіст *Терноп. земляцтва* у м. Київ.

Л. Щербак.

ЧОРНИЙ-ДОСІНЧУК

Микола (20. 04. 1918, с. Кураш, нині Дубровиц. р-ну Рівнен. обл. – 03. 07. 1999, м. см. невід.) – бандурист, педагог, архітектор, громадський діяч, меценат. Навчавсь у г-зії в м. Кременець, Львів. політех. ін-ті (нині нац. ун-т "Львівська політехніка"). 1944 емігр. до Німеччини; архіт. студії продовж. у м. Мюнхен. Переїхавши до США, створив у м. Нью-Йорк школу кобзар. мист-ва (1973). Засн. та гол. ред. україномов. муз.-літ. ж. "Бандура" (1981–99). Орг-тор кобзар. студій у Аргентині, Бразилії, куди переслав придб. за влас. кошти майже 300 бандур, створив ансамблі бандуристів у ін. країнах, де проживають українці. Вихованці Ч.-Д. – учасники святкування 200-ліття США і 100-ліття поселення тут українців, демонстр. укр. мист-во на найпрестиж. імпрезах у багатьох містах США. Від 1991 не раз перебував в Україні, де мав зустрічі з коб-

зар. колективами та відом. бандуристами, відвід. кобзар. школи, музеї. 1996 мав зустрічі зі Струсів. капелою бандуристів "Кобзар", у Тербовлян. вищому уч-щі культури.

Б. Мельничук, Б. Петраш.

ЧОРНИЙ

Анна (02. 04. 1896, с. Вишнівчик, нині Тербовлян. р-ну – 01. 11. 1976, м. Балтимор, США) – громадська діячка. Від 1920 – в США. Співзасн. і довголіт. працівниця відділу Союзу українок Америки в Балтиморі.

Б. Мельничук.

ЧОРНИЙ

Нестор Антонович (08. 08. 1922, с. Купчинці, нині Козів. р-ну) – педагог, інженер, краєзнавець, публіцист. Чл. НСЖУ. Закін. семиріч. школу в с. Вел. Ходачків (нині Козів. р-ну), де релігію викл. *Т. Бордуляк*, Бережан. пед. школу (1942), учит. семінарію у м. Рогатин (нині Івано-Фр. обл.). Працював сільс. учителем у Тербовлян. р-ні (1942–44). 1944 виїхав на роботу до Австрії; 1945 захоп. рад. війська, засланий у Сибір. Від 1953 – в Україні. Навчавсь у Львів. автомоб.-дорож. технікумі. Працював касиром, інж.-проектантом із буд-ва автомобіл. доріг і мостів шлях.-експлуат. дільниці № 877 у м. Тернопіль. Від 1991 діяльний у громад. орг-ціях: чл. правління Т-ва "Меморіал" та ін., виступ. на багатьох нац. урочинах. Автор бл. 300 публікацій про репресов. священників, діячів ОУН і УПА, вояків дивізії "Галичина" в обл. часописах, зарубіж. пресі; серії спогадів для кн. *В. Хоми* "Герої визвольних змагань на Драгоманівці" (1989); підготував до друку кн. про воїнів дивізії "Галичина".

Б. Петраш.

ЧОРНОБАЙ

Семен Семенович (28. 11. 1907, м. Дубно, нині Рівнен. обл. – 12. 06. 1986, м. Почаїв, нині

Кременец. р-ну) – кобзар, столяр-різьбяр, культурно-громадський діяч. Закін. ремісн. уч-ще у м-ку Вишнівцеві (1932, нині смт Збараз. р-ну). Учасник фольклор. ансамблю нар. інструментів у Почаєві й нар. хору, драм. гуртка під кер-вом *С. Жука* кременец.-почаїв.

“Просвіти”. 1944 заарешт. за політ. діяльність у м. Львів; засудж.; покарання відбував у Кременецькій тюрмі, у м. Воркута (нині РФ) та ін. концтаборах. У Воркуті організ. ансамбль укр. нар. інструментів, в якому було 5 бандур, що їх виготовив Ч. за консультац. бандуриста з Полтавщини Лузана. Після повернення з таборів вчив свого сина виготовляти муз. інструменти та гри на бандурі. Працював столярем-різьблярем при Свято-Успен. Почаїв. лаврі (1954–80). Виготовляв муз. інструменти, скульптури з дерева, шкатулки, інкруст. слон. кісткою, ін. вироби з пластмаси й дерева. Мав дружні зв'язки з родинами П. і Ю. Свідерських. Бандура, яку виготовив Ч. зберіг. у кімнаті-музеї кобзар. мист-ва ТОО НСКУ.

М. Євгенєва.

ЧОРНОБАЙ

Юрій Миколайович (01. 03. 1952, м. Кременець) – скрипаль, педагог. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1971, кл. М. Присухіна). Від того ж р. у м. Рівне: концертмейстер камер. оркестру обл. філармонії, водночас – викл. муз. уч-ща. Учасник концертів Д. Гнатюка, М. Скорика та ін.; грав у дуеті з Б. Которовичем. Автор муз. творів і обробок.

І. Лисенко, Б. Мельничук.

ЧОРНОВІЛ

Дмитро Семенович (1902, с. Надєждівка, нині Барвінків. р-ну Харків. обл. – 1954, м. Київ) – архітектор. Закін. Харків. худ. ін-т (1930). Серед споруд – Терноп. обл. муз.-драм. театр (у співавт. з І. Михаленком, В. Новиковим, 1953; нині акад. драм. театр).

Б. Мельничук.

ЧОРНОДІЛЯ

Ілля (02. 09. 1878, м. Тисмениця, нині Івано-Франк. обл. – травень 1954, с. Кудринці Боршів. р-ну) – священик, громадський діяч.

Закін. богослов. ф-т Львів. ун-ту (1902, нині нац. ун-т). 1902 рукопоклад. у сан священика. 1908–22 – парох у м. Заліщики, с. Добриляни (нині Заліщиц. р-ну). Засн. у Заліщиках філії “Сільського господаря” (1909), церков. братств, зокрема: Слуги Христові під покровом Преподоб. Діви Марії, Милосердя

ім. св. І. Милостивого, т-ва “Апостольство молитви”, захоронки Сестер Службниць Преподоб. Діви Марії, повітов. Січово-Сокіл. здвигу (всі – 1911). Під час 1-ї світ. війни сповідав і лікував поранених біля с. Репужинці (нині Чернів. обл.) за що нагород. австр. командування (1916). 1920 Ч. заарешт. польс. влада, ув'язн. у м. Львів. Від 1922 – парох у с. Кудринці, голова читальні “Просвіти”. Співпрац. із УПА.

В. Олійник.

ЧОРНОМАЗ

Леонора Анатоліївна (літ. псевдонім – Ольга Чорномаз; 19. 09. 1948, м. Одеса) – журналіст, літератур.

1-а премія обл. літ.-мист. конкурсу “Голос серця” (1998). Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1971, нині нац. ун-т). Працювала зав. відділом листів у ред. рай. г. в смт Миколаївка Одес. обл. (1967–69). У м. Тернопіль: коректор, кор. г. “Вільне життя” (1969–74), “Ровесник” (1977–88); відп. секр. обл. орг-ції НСЖУ (1989–91), ст. ред. обл. телерадіокомпанії (1992–2001). Від 2001 проживає у США. Автор зб. поезій “Мить – як вічність” (К., 1988), “Голгофа” (1994), “Причастя” (1997), публікацій у ЗМІ.

У м. Тернопіль: коректор, кор. г. “Вільне життя” (1969–74), “Ровесник” (1977–88); відп. секр. обл. орг-ції НСЖУ (1989–91), ст. ред. обл. телерадіокомпанії (1992–2001). Від 2001 проживає у США. Автор зб. поезій “Мить – як вічність” (К., 1988), “Голгофа” (1994), “Причастя” (1997), публікацій у ЗМІ.

Н. Халуца.

ЧОРНОПІСКИЙ

Михайло Гнатович (17. 17. 1934, с. Вільховець, нині Городенків. р-ну Івано-Франк. обл.) – науковець, громадський діяч. Канд. філол. н. (1970), доц. (1976). Чл. НТШ (1990), Почес. чл. ВУТ “Просвіта” (1995). Закін. філол. ф-т Чернів. ун-ту (1958, нині нац. ун-т). Учителював у с. Білогородка (Ізяслав. р-ну Хмельн. обл.) та в с. Сваричів (Рожнятин. р-ну Івано-Франк. обл.). 1965–66 – ст. ред. відділу етнографії ж. “Народна творчість та етнографія”. 1966–79 – викл. укр. фольклору, методики викл. літ.-ри, історії літ.-ри в Луцьк. пед. ін-ті. 1979–95 – доц. Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ). Від 1995 – доц. каф. укр. фольклористики Львів. нац. ун-ту. Автор понад 100 наук. праць, у т. ч. 5 монографій; вид. кн. В. Будзиновського “Ішли діди на муки” (Т., 1994).

Б. Головин.

ЧОРНОПІСЬКИЙ

Василь (25. 04. 1904, с. Коршилів, нині Зборів. р-ну – 08. 10. 1984, м. Ст. Кетеринс, Канада) – громадський діяч. У Канаді – від 1928, оселився у Ст. Кетеринс. Тут співорг-тор т-в “Взаємна поміч”, “Просвіта”, УНО (1935), укр. кредитівки, Укр. Стрілец. громади, голова Укр. старшої громади “Нові обрії”.

Б. Мельничук.

ЧОРНЯК

Іван (1899, м. Чортків – р. см. невід., ймовірно, с. Соکیلники, нині Пустомитів. р-ну Львів. обл.) – релігійний діяч. Д-р богослов’я. Закін. Львів. духов. семінарію, богослов. студії продовж. у м. Рим (Італія). 1925 рукопоклад. у сан священника. Від 1934 – в колегії викл. Духов. акад. і префектів семінарії. 1939–41 – у м. Берлін (Німеччина); 1942–45 – ректор духов. семінарії у Львові. 1945–55 репресований. Після звільн. проживав у Соکیلниках.

о. М. Шаварин.

ЧОРПІТА

Іван-Орест Іванович (псевдо “Меткий”; 09. 07. 1916, м-ко Скала-над-Збручем, нині смт Скала-

Подільська Борщів. р-ну – липень 1944, с. Іванків, нині Борщів. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (1935). Закін. г-зію в м. Чортків. Навчався на юрид. ф-ті Карлов. ун-ту в м. Прага (нині Чехія), катол. ун-ті в м. Люблін (1939,

Польща). Працював у райвно в м. Скалат (1939–41, нині Підволочис. р-ну). 1941–44 – повіт. провідник молодіж. ОУН у селах Білобожн. р-ну (нині с. Білобожниця належ. до Чортків. р-ну). Загинув у бою з підрозділом НКДБ.

Я. Чорпіта.

ЧОРТКІВСЬКИЙ

Роман Володимирович (18. 06. 1953, с. Ягільниця Чортків. р-ну) – лікар, громадський діяч. Засл. лікар України (2000). Спеціаліст вищ. категорії за фахом ортопед-травматолог та з орг-ції охорони здоров’я. Депутат Чортків. рай. ради 3-х склик. Закін. Терноп. мед. ін-т

(1976, нині ТДМУ). Від 1976 – лікар-хірург Ягільниц. дільн. лікарні, 1977 – лікар-травматолог Чортків. ЦРЛ, від 1984 – заст. гол. лікаря з експертизи тимчас. непрацездатності, заст. гол. лікаря з лікувал. роботи цього ж закладу.

Від жовтня 2006 – голова Чортків. рай. ради.

С. Бубернак.

“ЧОРТКІВСЬКИЙ ЦУКРОВИЙ ЗАВОД”

– відкрите акціонерне товариство. Підпр-во почало діяти 1977 в м. Чортків. Перероб. понад 7 тис. т цукр. буряків за добу. Виробляє цукор-пісок, патоку, жом, вапно будівельне. Голова правління – С. Атаманчук (від 1996). Завод модернізований; вирішує соц. питання, допомагає храмам, школам, ветеранам та ін.

**Б. Мельничук,
М. Федечко.**

ЧУБАК

Василь Володимирович (02. 05. 1964, с. Мушкатівка Борщів. р-ну) – педагог, бізнесмен, меценат. Депутат Терноп. міськ. ради; голова обл. орг-ції партії промисловців і підприємців. Закін. Львів. ПТУ № 20; фізкульт. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1986, нині ТНПУ).

Працював викл. у Терноп. ПТУ № 4 (нині ВТУ № 4). Засн. ф-ки Торговий дім “Теркурій”, нині група компаній “Теркурій” – одна з найпотуж. в Україні, має представництва в містах Київ, Харків, Санкт-Петербург (РФ); від 2005 – співвласник торг.-розваж. центру “Подільняни” (обидва – м. Тернопіль). Підтримує дитячі, юнацькі та молодіж. орг-ції, фестивалі й програми, спорт. заходи, зокрема хок. команду “Подільняни”.

Б. Мельничук.

ЧУБАК

Євген Павлович (08. 01. 1931, с. Мушкатівка, нині Борщів. р-ну) – самодіяльний майстер ху-

дожнього ковальства. Закін. місц. нар. школу, оволодів ковал. ремеслом. Працював ковалем у родин. селі, від 1957 – в автомайстерні у м. Борщів. Виготов. бандури, інструменти для різьби по дереву, прикл.-худож. метал. вироби – декор. топірці, завіси і ручки до дверей, хвіртки у вигляді гірлянд або листків дерев, решітки, підкови, узори, квіти. Ч. – учасник респ. виставок у Музеї нар. арх-ри в с. Пирогове обл. м. Київ (1989, 1990, 1992), колект. виставок у м. Тернопіль (1991, 1992) та ін.

А. Гриб.

ЧУБАТА

Любов Володимирівна (12. 10. 1932, м. Тернопіль – 31. 07. 2003, м. Ужгород) – журналіст, громадська діячка. Закін. ф-т журналістики ВПШ (м. Київ). Працювала у молодіж. орг-ціях, ред. Тереховлян. рай. газети (від 1959), ред. г. “Закарпатська правда”, “Молодь Закарпаття” (обидві – Ужгород). 1970–87 – ред. Закарпат. обл. радіомовлення.

М. Ониськів, Г. Салій.

ЧУБАТИЙ

Атанас (1896, с. Острів, нині Терноп. р-ну – 22. 10. 1974, м. Нью-Йорк, США) – кооперативний діяч. Працював у Союзі кооператив у містах Городенка (нині Івано-Фр. обл.), Радехів, Стрий (обидва нині – Львів. обл.). Після 2-ї світ. війни – на еміграції. Працював в укр. банку “Самопоміч” у Нью-Йорку.

Б. Пиндус.

ЧУБАТИЙ

Віктор Дмитрович (12. 05. 1966, с. Снідавка Косів. р-ну Івано-Фр. обл.) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. Всеукр. об’єдн. “Свобода” (2007), заст. голови Кременец. рай. орг-ції. Закін. Львів. лісотех. ін-т (1990, нині нац. лісотех. ун-т України). Працював охоронцем у ОПБО “Львівміськбуд” (1990–94). Від 1995 – в м. Кременець: машиніст водопроводу в ЖКК (1995–2000), інж. із техніки безпеки на з-ді продтоварів (2000–02), охоронець МП “Піраміда” (2003–06), фахівець Кременец. ботаніч. саду (від 2007).

В. Левницький.

ЧУБАТИЙ

Володимир Олександрович (02. 07. 1899, с. Жуків, нині Бережан. р-ну – 15. 08. 1986, м. Вінніпег, Канада) – лікар, громадський діяч. Чл. УЛТ (1932). Навчався у Бережан. та Бродів. (нині Львів. обл.) г-зіях, закін. мед. студії

в м. Прага (Чехія). Лікар. диплом нострифік. у м. Познань (Польща), де працював акушер-гінекологом. Співзасн. і заст. голови філії УЛТ у м. Тернопіль (1938). До 1944 – приват. лікар у Тернополі. Опікувався футбол. командою “Поділля”. Від 1944 – у Німеччині: лікар УЧХ в таборі для переміщ. осіб у м. Розенгайм, гол. лікар шпиталю у м. Міттенвальд. 1948 емігр. до Канади, лікар у містах Брендон та Вінніпег.

Б. Головин, Я. Мазурак, Д. Чубата.

ЧУБАТИЙ

Іван Іванович (20. 06. 1960, с. Малашівці Зборів. р-ну) – музикант, діяч культури.

Галуз. нагород. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1983), муз.-пед. ф-т Дрогобиц. пед. ін-ту (1993, нині ун-т), юрид. ін-т ТАНГ (нині ТНЕУ). Працював у муз. школі в с. Озерна Зборів. р-ну (1983–96). Від 1996 – дир. Навч.-метод. центру при Терноп. обл. упр. культури. Автор музики до пісень.

В. Уніят.

ЧУБАТИЙ

Мефодій (1938, с. Вел. Гаї, нині Терноп. р-ну) – громадсько-політичний діяч. Закін. Тереховлян. культ.-освіт. уч-ще (нині вище уч-ще культури), оркестр. відділ Терноп. муз. уч-ща (1965). За участь у правозахис. русі заарешт. (1965). Згодом працював учителем муз. школи у м. Зборів.

Б. Мельничук.

ЧУБАТИЙ

Роман Семенович (29. 10. 1948, с. Ягільниця, нині Чортків. р-ну – 1979, там само) – мистецтвознавець, колекціонер. Закін. Косів. технікум нар. худож. промислів (1972, нині ін-т приклад. і декор. мист-ва). Працював екскурсоводом, н. сп., зав. відділу худож. обробки дерева Коломий. музею нар. мист-ва Гуцульщини та Покуття (1972–79, з перервою); викл. естетики в Коломий. мед. уч-щі (всі Івано-Фр. обл.). Автор наук. публікацій у ж. “Народна творчість та етнографія” (1977) та ін. ЗМІ. Власник вел. б-ки, зб. живопис. та графіч. робіт, листівок, предметів побуту, виробів відомих гуцул. митців.

Б. Мельничук, В. Стефанко.

ЧУБАТІЙ

Юрій Олександрович (р. н. невід., с. Жуків, нині Бережан. р-ну) – економіст, підприємець, громадський діяч. Закін. екон.-торгов. студії в Торгов. акад. у м. Львів, де активний у студент. громад. У м. Броди (нині Львів. обл.) орг-тор і голова (1927–39) спорт. клубу “Богун”, діяльний у філії “Сільський господар” та ін. т-вах, один із дир. Рай. союзу кооператив. 1950 емігр. до Канади (м. Вінніпег), де орг-тор спілки Суперіор Сасидж, власник самостій. торгов. підпр-ва. Чл. Осередку укр. культури й освіти, Пласт-приятю. Голова клубу сеньорів “Золоті ворота”.

Б. Мельничук.

ЧУБЕЇ

Маркіян Семенович (03. 10. 1940, с. Бабинці, нині Борщів. р-ну) – науковець. Канд. фіз.-матем. н. (2000). У березні 1949 вивез. із матір’ю на спецпосел. до Сибіру, проживав поближ. м. Колпашево (нині Томс. обл.), м. Чорногорськ Хакас. АО Красноярс. краю (обидва нині – РФ). Закін. матем.-мех. ф-т ун-ту в м. Ленінград (1964, нині Санкт-Петербург, РФ). Від 1968 працював у Гол. астроном. обсерваторії (ГАО) АН СРСР (т. зв. Пулковс.). Астрометрист-спостерігач, наук. кер. астроном. експедиції на о. Зх. Шпіцберген (1977–78). Від 2000 – провід. н. сп., кер. групи розробників проекту створ. “Міжпланетної сонячної стереоскопічної обсерваторії”. Запропонував спец. приладдя для астроном. досліджень, висунув ідею косміч. експерименту й керував розробленням проекту АІСТ-СТРУВЕ багатораз. сканування неба в орбітал. умовах за допомогою спеціал. інструмента. Автор бл. 100 наук. праць, співавт. опор. каталога для забезпеч. служб широти, каталогів визнач. положень тіл Соняч. системи. Співорг-тор й учасник робіт із відновл. астропункту “Гогланд” (занес. до Реєстру ЮНЕСКО “Пам’ятники науки і культури людства”, 2005).

Г. Костів-Гуска.

Г. Костів-Гуска.

ЧУВАХІН

Броніслав Васильович (26. 01. 1937, м. Москва, нині РФ) – спортсмен (футбол, хокей). 4-е

місце на 1-й зим. Спартакіаді народів СРСР. Багатораз. призер чемпіонатів УРСР. Працював пом. слюсаря в наук.-дослідн. кіно-фотоін-ті у Москві. Від 1959 – у м. Тернопіль. Виступав за команди: ФК “Спартак” (1950–53, Москва), ХК “Олімпія” (1954, Кірово-Чепетськ), ФК “Спартак” (1955–58, м. Нальчик; усі нині – РФ), ФК “Авангард” (1959–63), ХК “Авангард” (від 1964, обидва – Тернопіль). Згодом – гол. тренер ФК “Авангард” (переймен. на “Будівельник” (2-а ліга), ст. тренер із хокею з шайбою в обл. раді ДСО “Авангард”, дир. ДЮСШ облради та ДЮСШ “Авангард”, нач. навч.-спорт. відділу ФК “Нива”. Згодом – футбол. поединків чем-ту обл. з футболу.

Г. Івахів, О. Івахів.

ЧУГАЙДА

Ігор Дмитрович (09. 04. 1947, с. Буцнів, нині

Терноп. р-ну – 08. 01. 1975) – педагог, археолог. Закін. Івано-Фр. пед. ін-т (1970, нині Прикарп. нац. ун-т). Учасник розкопок стародав. Галича (1970–71), трипіл. поселення у с. Марківці Тисмениц. р-ну Івано-Фр. обл. Займався вивченням Тербовлян. замку (1972). Автор статей у періодиці краю.

Н. Новосядла, Б. Новосядлий.

ЧУДАКЕВИЧ

Павло (26. 01. 1926, с. Красносільці, нині Збараз. р-ну) – громадський діяч. 1943 виїхав до Німеччини; воював у 1-й Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. Військовополон. у таборі Вайсенбург, де очолив осередок СУМ. Від 1949 – в Австралії (табір Бервуд, де орган. спорт. дружину). Після звільнення – у м. Редферн. Діяльний у громад. орг-ціях укр. діаспори: чл. крайов. управи, голова осередку СУМ у м. Сідней (1955–58), голова управи хору “Боян” (1976–80, 1989–93) та ін. Співорг-тор спорт. клубу “Київ” у м. Камбраматт; чл. дирекції кредит. спілки “Дніпро” (від 1985), її управитель. Меценат Фондації укр. студій в Австралії.

Б. Головин, Б. Мельничук.

ЧУЙКО

Вадим Тимофійович (10. 04. 1910, с. Глодове, нині Новоукраїн. р-ну Кіровогр. обл. – 22. 11.

1994, м. Дніпропетровськ) – вчений у галузі хімії. Д-р хім. н. (1963), проф. (1964). Закін. Одес. мед.-аналіт. ін-т (1931, нині мед. ун-т). Зав. каф. заг. хімії Терноп. мед. ін-ту (1958–62, нині ТДМУ); згодом – зав. каф. аналіт. хімії Дніпроп. ун-ту. Розвинув новий напрям у хімії малих концентрацій – концентрування ультрамалих домішок співсадженьям; розробив теорет. основи високочутл. методів визначення мікродомішок металів. Автор понад 140 наук. праць.

Є. Городецький, М. Поляков.

ЧУЙКО

Остап (01. 08. 1925, с. Передмірка, нині Лановец. р-ну – 18. 03. 2005, м. Брадфорд, Вел. Британія) – громадський діяч. Доброволець 1-ї Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. Після 2-ї світ. війни – у Вел. Британії, де діяльний в укр. громаді. Голова Об'єдн. українців у Вел. Британії (ОУУВБ). Уповноважений ОУН на Європу.

Б. Мельничук.

ЧУКУР

Іван (07. 07. 1910, с. Іспас, нині Вижиц. р-ну Чернів. обл. – 01. 11. 1977, м. Борщів, похов. у м. Заліщики) – релігійний діяч. Закін. богослов. ліцей у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), 1936 рукопклад. у сан священника УГКЦ. Від того ж р. – катехит г-зії і парох у церкві Св. Трійці в м. Заліщики та селах Добрівляни й Печорна (обидва нині – Заліщиц. р-ну). Активіст громад. життя міста і повіту: опікун т-ва “Рідна школа”, засн. “Марійської дружини” в Заліщиц. г-зії (1938). Після встановл. рад. влади 1939 душпастирював підпільно. Під час нім.-рад. війни співпрац. із Укр. Край. Ком-том, постачав медикаменти, продовольство тощо для УПА; 1943 освятив новозбуд. церкву Ісуса Христа в Добрівлянах. Навесні 1945 через утиски рад. властей перебрався до м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.), де прац. у музеї. Після заборони УГКЦ змуш. тимчас. залишити душпастир. працю; наприкін. 1940-х переховувався від переслідувань влади у Станіславі, 1950-і проживав у м. Львів,

прац. кочегаром; потім – у містах Самбір і Кам'янка-Бузька, де прац. бухгалтером (обидва – Львів. обл.). Від 1973 – у м. Борщів, відправляв літургії, займався благодійництвом.

В. Олійник, Л. Шербак.

ЧУЛІЙ

Ігор Михайлович (13. 03. 1962, м. Тернопіль) – архітектор. Чл. ТНСАУ (1996). Галуз. нагоро-

ди. Закін. арх. ф-т Полтав. інж.-буд. ін-ту (1985, нині нац. тех. ун-т). Працював худож.-оформлювачем Терноп. комбінату залізобетон. виробів та конструкцій (1979–80); арх. терноп. філії прект. ін-ту “Діпроцивільпромбуд” (1985–98); від 1998 – гол. арх.

Терноп. колектив. творчо-вироб. підпр-ва “Тернопільархпроект”. Автор проектів низки житл., громад. і культов. споруд. Співавт. проектів костелу, Будинку праці, готелю “Глобус”, магазину-салону буд.-оздобл. матеріалів (усі – м. Тернопіль), греко-католиц. церкви (с. Козярі Підволочис. р-ну) та ін.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЧУМА-ЧУМАК

Ярослав-Іван Лонгинович (27. 03. 1905, с. Мильне, нині Зборів. р-ну – після 1985, Канада) – психолог, педагог, соціолог. Магістр філософії (1936). Закін. г-зію в м. Броди (1924, нині Львів. обл.). У м. Львів: студіював право в Укр. тасм. ун-ті; закін. торг. школу (1925), Богослов. акад. (1929), філос. ф-т ун-ту (1936); працював книговодом (бух.), учителем (до 1931, звільн. польс. шкіл. рада), бібліотекарем, кер. ремісн. бурси, у Львів. ун-ті (1939–41) та Богослов. акад. (1942–44). 1944 виїхав до Австрії, 1949 емігр. до Канади. Працював в укр.-канад. сусп. службі (1965–73). Діяльний у Братстві українців-като-

ликів Канади та ін. т-вах. Автор наук. розвідок, статей і перекладів.

Б. Головин, Б. Мельничук.

ЧУМАК

Степан Васильович (1883, м. Тернопіль – 19. 08. 1952, Сибір, нині РФ) – адвокат, громадський діяч. Д-р права. Закін. у Тернополі г-зію (1904). Студював право в ун-тах у містах Львів і Прага (Чехія). Пом. адвоката в Тернополі. Вояк *Легіону УСС*. У період ЗУНР – чл. міськ. комісаріату, старшина УГА. 1922–39 – адвокат у Тернополі, чл. дирекції “*Мицанського братства*”, управ “*Подільського союзу кооператив*” і “*Подільської пасічної спілки*”, співорг-тор т-ва “*Будучність*”, один із дир. ф-ки “*Калина*”. Належав до кер-ва округ. орг-ції УНДО. 1941–44 діяльний в Укр. допомог. ком-ті; липень–серпень 1941 – посажник Тернополя. Влітку 1944 Ч. заарешт. й ув’язн. органи НКДБ; загинув на засланні.

П. Гуцал, Л. Щербак.

ЧУМАК

Юрій Васильович (02. 08. 1937, м. Лозова, нині Харків. обл.) – живописець. Від 1950 – у м. Тернопіль. Навчавсь у Львів. ПТУ № 1 (1953–55), закін. худож.-графіч. ф-т Одес. пед. ін-ту (1978, нині Південноукр. ун-т). Працював худож.-оформлювачем у Тернополі. Від 1971 – учасник виставок у містах Тернопіль, Київ, Львів, Москва (нині РФ); персон. – 2004 у ТОХМ і галереї Терноп. орг-ції НСХУ (87 картин і портретів), 2005 – у Терноп. обл. б-ці для молоді, 2007 – у ТОХМ (40 картин, пейзажів, портретів). Працює в галузях станк. і монумент. живопису, проектування та оформл. інтер’єрів, рисунка.

І. Дуда, Т. Удіна.

ЧУМАКЕВИЧ

Володимир Олександрович (25. 02. 1950, с. Хотівка, нині Кременец. р-ну) – фотохудожник, мультиплікатор. Лауреат все-союз., всеукр. фестивалів. Працює у Кременец. РБК фотохудожником (від 1971). Кер. аматор. кіностуд. “Кремінь”. Автор мультфільму “*Чорна діра*”, документ. відеострічки “*Чорна рілля, ізорана...*” (присв. Голодомору в Україні 1932–33), фільму про 60-річний ювілей Кременец. нар. театру, персон. виставки “*Фарби життя*” (2010).

Р. Ленчук, Б. Мельничук.

ЧУПАШКО

Іван Петрович 11. 07. 1948, с. Дарахів Тербовлян. р-ну) – хоровий диригент, педагог. Закін. Уман. муз. уч-ще (Черкас. обл.), Львів. консерваторію (нині нац. муз. акад.). Прац. кер. нар. ансамблю пісні й танцю “*Веселка*” БК Залізн. р-ну м. Львів (1984–86); нар. хору “*Обрій*” с. Гірне Стрий. р-ну Львів. обл., хору “*Літні тони*” СПКБ м. Стрий (1981–84), курс. хору муз.-пед. ф-ту Дрогобич. пед. ін-ту (1979–84, нині ун-т), нар. хор. капели “*Мрія*” Львів. торг.-екон. ін-ту. Засн. і кер. муз.-драм. театру “*Карпатські зорі*” т-ва “*Просвіта*” (1989); кер. капели бандуристів Львів. нац. муз. академії. Диригент звед. хору Стрий. р-ну (1979–80). Із хор. колективами гастролює в містах України, зарубіжжя. Учасник телепередач Львів. ТБ. Дослідник діяльності хор. капели “*Трембіта*” (м. Львів).

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЧУПЕРЧУК

Ярослав Маркіянович (17. 03. 1911, с. Криворівня, нині Верховин. р-ну Івано-Фр. обл. – 2004, м. Львів) – діяч культури, хореограф, актор, фольклорист. Лауреат міжнар. конкурсу (1969, Франція). Навчався у школі танцю *В. Авраменка* в м. Тернопіль (1926–28), Варшав. кадет. школі (1920-і, Польща). Працював у Тернополі в капелі бандуристів “*Дніпро*”; актор постійн. і мандрів. театрів *В. Блавацького*, *П. Карбіневича*, *М. Садовського*, *Й. Стадника*. Засн. танц. гуртків при осередках т-ва “*Просвіта*”

у селах Галичини. Від 1939 – у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ): співзасн. (1939, із Я. Барничем), автор-постановник та виконавець танців, 1944–47 – гол. балетмейстер Держ. Гуцул. ансамблю пісні і танцю. 1942–44 – орг-тор і балетмейстер Укр. окруж. театру І. Когуत्याк в м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.), із яким гастрював на Тернопільщині. 1947 засн. у м. Львів ансамбль пісні й танцю “Чорногора” (згодом “Галичина”, від 1969 – засл. вокал.-хореограф. ансамбль). Знімався у кількох к/ф. 1949 Ч. заарешт. органи МДБ, засудж. до 6 р., покарання відбував у Читин. обл. (нині РФ), звільнен. 1958. Проживав у м. Львів. Автор кн. “Толубка” (К., 1972), понад 100 хореограф. картин. 2001 у Коломії про Ч. вид. кн. Д. Демків “Ярослав Чуперук – феномен гуцульської хореографії”.

Б. Мельничук.

ЧУПРЕЙ

Іван Петрович (лютий 1883, м-ко Печеніжин, нині смт Коломий. р-ну Івано-Фр. обл. – 05. 12. 1923, м. Умань, нині Черкас. обл.) – культурно-громадський діяч. Навчався у г-зії в м. Коломия, склав іспити у Львів. г-зії (1906). Студіював право у Львів. ун-ті. Активіст січ. руху, чл., провідник “Студентської громади” в місті (1906–10).

Під час 1-ї світ. війни працював в Боевій управліні над створ. *Легіону УСС*; чл. СВУ (обидва – 1914), служив у австр. армії, воював в УГА, у т. ч. на Тернопільщині. Делегат на переговорах УГА і ЧА про об’єдн. (лютий 1920). Зав. відділу націон. книги у *Всегалвидаві Галревкому* (15. 07. – 21. 09. 1920) у м. Тернопіль. Після ліквідації Галревкому поверн. у Галиц. полк в Умані. У Коломії іменем Ч. назв. вулиця.

Б. Мельничук.

ЧУХНО

Анатолій Андрійович (20. 12. 1926, смт Батурин, нині Бахмац. р-ну Черніг. обл.) – вчений

у галузі економіки. Д-р екон. н. (1963), проф. Акад. АН СРСР (1988, нині – НАН України). Засл. прац. ВШ УРСР (1976). Працював у Київ. ун-ті (нині нац. ун-т): асист., викл., ст. викл., доц., заст. зав. каф. політ. економії (1952–63), деканом ф-ту міжнар. права та міжнар. відносин (1972–73), проректором із наук. роботи (1979–85), зав. каф. екон. теорії (1963–92), зав. каф. екон. теорії та господар. практики (1992–98), від 1998 – доц., проф. каф. екон. теорії. 2002–04 – за сумісн. проф. каф. менеджменту ТАНГ (нині ТНЕУ).

Б. Мельничук, В. Письменний.

ШАБАТУРА

Ганна Михайлівна (22. 11. 1914, с. Іване-Золоте, нині Заліщиц. р-ну – 02. 09. 2004, м. Львів) – художниця-аматор. Мати *С. Шабатури*. Учасниця виставок у містах Львів та Київ. Працювала у жанрах малюнка, вишивки, писанкарства, виробів із бісеру та ін. Більшість тв. об'єдн. у мистец. серії. Серед робіт (акварель та гуаш) – “У Мордовії”, “Сибір”, “Заганяють у колгосп”.

В. Олійник.

ШАГАЙ

Іван Андрійович (25. 11. 1931, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 17. 05. 2006, м. Бережани) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Від 1948 – учасник націон. підпілля у родин. селі. У червні 1951 Ш. арешт. органи МДБ; засудж. на 15 р. концтаборів і 5 р. позбавлення громад. прав; покарання відбував у м. Інта (нині РФ). Ініціатор і співорг-тор тут підпіл. орг-ції ОУН-Північ. У часи нац. відродження – голова т-ва “Просвіта” у Бережанах та міськ. осередку НРУ, ініціатор і голова оргком-ту спорудж. меморіалу Борцям за волю України.

Б. Мельничук.

ШАГАЙ

Іван Петрович (05. 12. 1913, с. Бишки, нині Козів. р-ну – 04. 05. 2007, там само) – краєзнавець, літератор. Навчався в Бережан. нар. школі (до 1939). Закін. бух. курси пром.-торг. школи в м. Жешув (1944, Польща). Працював у колгоспі в родин. селі. Автор зб. віршів “Пориви

і біль” (1999), співавт. краєзн. кн. “Село Бишки. Історія боротьби за волю” (2000).

Б. Савак.

ШАЙДА

Пилип Антонович (1917, с. Горинка, нині Кременец. р-ну – р. см. невід., м. Сент-Пол, шт. Міннесота, США) – фольклорист, літератор, громадський і релігійний діяч, меценат. Дійс. чл. Ін-ту досліджень Волині (м. Вінніпег, Канада), почес. чл. Вченої Ради Волин. ун-ту (м. Луцьк). Від 1945 – в США. Упорядник фольклор. збірок при-

повідок “Віки говорять” (1973), приповідок і нар. пісень “З народної творчості Волині” (1978), книги “Торба сміху і мішок реготу” (1989). Автор кн. “Короткий нарис організації та розвитку УПЦ, Св. Володимира і Ольги в Сан-Павло” (1985), зб. поезій “Туга за Батьківщиною” (1997), “Любов до України” (2003) та ін. Співфундатор церкви св. Володимира і Ольги в м. Сент-Пол (1950). 1992 відвідав родинне село, міста Кременець, Луцьк, Київ. У Держ. архіві Волин. обл. відкрито фонд Ш. (1996). Жертводавець для бібліотек, ВНЗ, храмів, матер. допомагав студентам. Листувався з *Г. Черняхівським*.

І. Дем'янова, Г. Черняхівський.

ШАЙНОВИЧ

Мирослав Михайлович (21. 07. 1933, с. Вербівці, нині Теребовлян. р-ну) – композитор, диригент, педагог. Син *М. Й. Шайновича*. Закін. Київ. муз. уч-ще (1964), Львів. консерваторію (1969, нині нац. муз. акад.). Від 1960 – викл. хор. дисциплін, теорії музики, диригування Теребовлян. культ.-освіт. уч-ща (нині вище уч-ще культури). Автор пісень.

М. Ковальчук.

ШАЙНОВИЧ

Михайло Йосипович (18. 10. 1903, с. Вербівці, нині Теребовлян. р-ну – 21. 05. 1971, там само) – майстер із виробництва музичних інструментів, самодіяльний диригент. Батько *Мирослава Шайновича*. 1930-і вигот. гітари, мандоліни та ін. для струн. оркестру на замовл. кер. муз. колективів із міст Зх. України та Польщі (Краків,

у Струсів. капелі бандуристів “Кобзар”.

М. Носатий.

ШАК

Олег Васильович (23. 01. 1965, м. Кременець) – композитор, музикант, аранжувальник. Засл. арт. України (2007). Закін. Кременец. муз. школу (1980, нині Кременец. школа мист-в), Рівнен. муз. уч-ще (1984), Одес. консерваторію (1992). 1992–98 муз. кер. ансамблю “Смерічка” під орудою *Н. Яремчука*. 1998 переїхав до м. Київ на запрош. композитора

О. Злотника, працював у студіях аранжувальником, саундпродюсером, 1999–2005 – у театрі *П. Зіброва*. Створ. новий напрям у поп-музиці – сучас. міськ. романс. Автор музики до х/ф “Кактус і Олена”, “Жіночі сльози”, “Сьома пелюстка”, телесеріалів “Серцю не накажеш” (2007), “Маша і море” (2008), до звернення Папи Римс. Венедикта 14 до молоді Німеччини, муз. заставок та пісень до телепередач “Телефортуна”, “Ситуація”, “Служба розшуку дітей”, “Гордість України”, “Людина року” та ін., мюзиклу “Екватор”; із О. Злотником напис. саунд-трек до телесеріалу “Небо в горошок”. Сольні альбоми: “Незваний гість” (2006), “По облакам” (2008).

Г. Чернихівський, Л. Щербак.

ШАЛАЇ

Степан Григорович (07. 01. 1938, с. Ляшки Ярослав. повіту, Польща – 05. 12. 2008, м. Збараж) – громадський діяч. Депутат Збараж. рай. ради (від 2006). Працював на різн. роботах. Борець за відновлення укр. церков на Терно-

пільщині. Діяльний у НРУ, Укр. Християн.-дем. партії (кер. рай. орг-ції). Учасник агіт.-пропаганд. поїздок на схід та південь України.

Б. Мельничук.

ШАЛАЇСЬКИЙ

Володимир Іванович (1939, с. Старий Диків Любачів. пов., нині Польща) – журналіст, літератор.

Чл. НСЖУ. 1945 пересел. у с. Королівка, нині Борщів. р-ну. Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1961, нині нац. ун-т). Від 1955 друк. вірші, шаржі, статті в ЗМІ Тернополя, Борщева, Києва, Львова. Від 1963 працює у ред. Львів. обл. радіомовлення.

Відвідує Борщів і Королівку.

І. Дуда, Б. Мельничук.

ШАЛАЇТА

Ігор (Гаррі) Ярославович (20. 07. 1936, м. Борщів – 28. 05. 1986, м. Міссіон Гілл, шт. Каліфорнія, США) – лікар, громадський діяч. Син *Я. Шалаути*. Наприкін. нім.-рад. війни з матір'ю виїхав до Австрії, згодом емігр. до США. Закін. укр. школу в м. Детройт (шт. Мічиган), де діяльний у Пласті та ін. орг-ціях. Закін. Вейн Стейт ун-т (1958, бакалавр) та Мічиган. ун-т (1962, д-р медицини). Працював лікарем-гінекологом у шпиталі в м. Фенікс, шт. Арізона (1962–66), 1966–69 – в амер. армії (майор), від 1970 провадив лікар. практику в Міссіон Гілл. Співзасн. відділ. УЛТ Пд. Каліфорнії (голова контрол. комісії), чл. Амер. мед. асоціації, Амер. колегії акушерів-гінекологів та ін. Автор наук. статей.

С. Гасай, Л. Щербак.

ШАЛАЇТА

Ярослав Ілліч (29. 07. 1904, м. Рогатин, нині Івано-Фр. обл. – 27. 07. 1941, м. Чортків) – лікар, громадський діяч. Батько *І. Шалаути*. Чл. УЛТ (1934). Закін. г-зію у родин. місті та мед. ф-т ун-ту в м. Грац (1929, Австрія). Спеціалізувався з акушерства та гінекології, провадив приват. лікар. практику в м. Борщів. Діяльний у культур.-освіт. і сусп.-політ. житті міста й повіту, від 1935 – голова Борщів. філії “Просвіти”, чл. Укр. гігієн. т-ва; співпрац. із ОУН. На поч. нім.-рад. війни Ш. заарешт. органи НКВС; розстріл. у тюрмі.

С. Гасай, Д. Чубата.

ШАЛІМОВ

Олександр Олексійович (20. 01. 1918, с. Введенка, нині Задон. р-ну Липец. обл., РФ – 28.

02. 2006, м. Київ) – лікар-хірург, вчений, громадський діяч. Герой соц. праці (1982). Герой України (2005). Депутат 5-и склик. ВР УРСР. Засл. діяч. науки УРСР (1961). Акад. НАН (1978) і АМН (1993) України. Держ. премії України (1977) та СРСР (1985).

Людина планети (1998). Д-р мед. н. (1958), проф. (1961). Закін. Кубан. мед. ін-т (1941, м. Краснодар, нині РФ). 1957–59 – доц. факультет. хірург. Харків. клініки мед. ін-ту (нині ун-т). 1972–88 – дир. Київ. НДІ клініч. та експеримент. хірургії, від 1988 – почес. дир. Ін-ту клініч. та експеримент. хірургії АМН України. Співзасн. укр. хірург. школи, провів бл. 50 тис. операцій. Чл. Асоц. хірургів Німеччини, Австрії, Росії та України. Автор понад 800 наук. праць, 112 винаходів, створив НДІ в Харкові та Києві. Підтримував ділові й наук. контакти з науковцями Тернопільщини; 08. 04. 2005 побував у м. Ланівці (Всеукр. благодій. акція “Від серця до серця”), відвідав центр. рай. лікарню, де з мед. спеціалістами Фонду консультував хворих, зустрівся з кер. РДА й рай. ради.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ШАМА́НЕК

Альфред (22. 05. 1883, м. Львів – 20. 05. 1920, попл. м. Сороки, нині Молдова; похов. у с. Пороги біля Сорок) – військовик, політичний діяч, полковник УГА. За походж. німець. Закін. кадет. шк. у м. Відень (1903) і акад. Ген. штабу австр. армії в м. Вінер-Нойштадт (1911, обидва – Австрія). Від 1914 – у діючій армії. Учасник 1-ї світ. війни, воював у Галичині, на Італ. фронті й у Сирії, де потрапив у англ. полон, зумів перебратися в Болгарію, звідти виїхав до Австрії. В УГА – від грудня 1918: нач. матеріал. штабу *Начал. команди* (за признач. *Д. Вітовського*, м. Тернопіль), від кін. березня 1919 – нач. штабу 2-го корпусу (ком-р *М. Тарнавський*), нач. штабу УГА. Один із ініціаторів і розробників плану *Чортків. офензиви*: 05. 06. очолив делегацію старшини 2-го корпусу зі звернення до *В. Курмановича* щодо затвердж. плану цієї опе-

рації. Відзначився в боях за Бучач і Тернопіль, у серпні 1919 – у наступі об'єдн. укр. армій на м. Київ; у липні–листопаді очолював штат Начал. команди УГА, від листопада – в. о. начал. вождя УГА під час з'єдн. з ЧА. Від лютого 1920 – нач. штабу УГА, до березня воював у Вел. Україні. Трагічно загинув.

М. Литвин (м. Львів), Л. Щербак.

ШАМРАЄВСЬКИЙ

Семен Михайлович (08. 12. 1899, м. Полтава – р. і м. см. невід.) – вчений у галузі медицини.

Д-р мед. н. (1966), проф. (1967). Навчався на вищ. мед. курсах у Полтаві, у Харків. пед. ін-ті, закін. Харків. фіз.-хім.-матем. ун-т. 1937–39 – лікар Харків. окруж. військ. госпіталю. Від 1943 – у запасі, працював у Киргизії. 1957–70 – зав. каф. фізики

Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ). Автор 5 монографій, наук.-метод. посібників та ін. публікацій; 7 свідоцтв про винаходи.

В. Марценюк.

ШАНАЙДА

Василь Олексійович (16. 03. 1883, с. Криве, нині Козів. р-ну – 15. 05. 1967, м. Детройт, шт.

Мічиган, США) – диригент, педагог, бібліограф, громадський діяч. Від 1900 – пом. дяка у с. Зарваниця (нині Тербовлян. р-ну), де працював під кер-вом *П. Білинського*. Від 1902 – дяк і диригент хору в с. Купчинці (нині Козів. р-ну), де з *І. Блажкевичем*

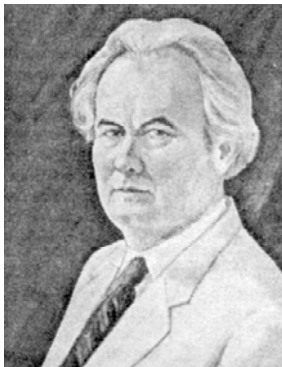
і *П. Думкою* – орг-тор культур.-громад. життя. Згодом – дяк і кер. церк. хорів на Станіславщині (нині Івано-Фр. обл.), у с. Багатківці, м-ку Микулинці (нині смт, обидва – Тербовлян. р-ну), с. Хмелиська (нині Підволочис. р-ну), провадив крамницю. 1910 виїхав до США, куди запросили на посаду вчителя укр. мови, дяка і дири-

гента хору. Дяко-вчитель у Філадельфії (місц. Авбурн, Ютика), згодом – у церкві св. Івана Хрестителя в м. Детройт. Від 1953 проживав на власн. фермі, вів аматор. гуртки, провадив сусп. роботу. Кер. укр. хорами, ставив п'єси в самодіяльності; матеріально допомагав хоріві “Трембіта”, фінан. підтримував Укр. конгрес. ком-т, пожертвував кошти на пам'ятник *Т. Шевченкові* в м. Вашингтон. Співорг-тор Злуч. Укр.-Амер. допомог. ком-ту, який опікувався укр. емігрантами.

Б. Головин, **В. Хома**.

ШАНДРУК

Анатолій Феофанович (16. 05. 1930, с. Борсуки Лановец. р-ну – 11. 11. 2003, м. Тернопіль) – педагог, художник-аматор. Відмінник нар. освіти України. Навчався у Київ. ін-ті театр. мист-ва (нині ун-т театру, кіно і телебачення), закін. Кременец. пед. ін-т (1954, нині ТНПУ). Учителював у смт Підволочиськ, вів гурток образотв. мист-ва (1955–67), кер. студії образотв. мист-ва. Терноп. міськ. центру дит. творчості, зав. відділом естет. виховання (від 1967). Відтоді – учасник худож. виставок; персон. – у Підволочиську і м. Копичинці (1986, Гусятин. р-ну), Тернополі (1990, 2005), смт, нині м. Ланівці та родин. селі (1991).

А. Гриб, І. Дула.

ШАНКІВСЬКИЙ

Лев (псевд. О. Мартович; 09. 09. 1903, с. Дуліби, нині Стрий. р-ну Львів. обл. – 25. 04. 1995, м. Філадельфія, США) – вчений, журналіст, громадський діяч. Хрест ім. С. Петлюри, Заліз. Хрест., Пропам'ят. Хрест УГА. Закін. г-зію у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). Доброволець сотні УГА (1918), підхорунжий Бережан. гармат. полку, учасник боїв на Тернопільщині. Навчався на філол. ф-ті Львів. таєм. ун-ту (1924), закін. Високу школу закордон. торгівлі. Викл. комерції у містах Станіслав, Львів, Стрий (Львів. обл.). Від 1933 – журналіст укр. г. і ж., “Літопису Червоної Калини”. Чл. ОУН, ініціатор створ. УГВР, її голова. 1946 – на еміграції в Німеччині, від 1949 – в США. Чл. редколегії

“Літопису УПА”. Автор кн. “Українська Галицька Армія”, “Похідні групи ОУН”, публікацій у періодиці.

Б. Мельничук.

“ШАНС”

– народна вокальна студія у м. Тернопіль. Створ. 1996 при ПК “Березіль”. Діяльність – підготовка молодих виконавців, орг-ція конкурсів, фестивалів, концертів. Серед вихованців – бл. 30 лауреатів всеукр., 20 – міжнар. пісен. конкурсів і фестивалів у містах Берлін (Німеччина), Будапешт (Угорщина), Москва (РФ) та ін. Найвідом. переможці – Т. Лучанко, Т. Назарко, Х. Смачило, Н. Цар. Студія – багатораз. учасник новоріч. концертів на “Президентській ялинці” у м. Київ. Орг-тор, засн. та незмін. кер. – О. Крамар.

Б. Петраш.

ШАРАНЕВІЧ

Володимир Михайлович (01. 06. 1922, с. Поручин, нині Бережан. р-ну – 1990, Канада) – священник, громадський діяч. Навчався в школах у містах Бережани і Тернопіль. Доброволець дивізії “Галичина” (згодом 1-а УД УНА), пройшов із боями до Німеччини. Богослов. студії – у містах Гіршберг (1947, Німеччина) і Кулемборг (1949–50, Нідерланди). Емігр. до Канади (м. Торонто). Від 1965 – душпастир у катедр. парафії св. Йосафата в Торонто, у церкві св. Покрови. Чл. Т-ва укр. священників св. Андрія Первозванного, чл. управи Торонт. єпархії. Автор спогадів та публікацій з історії укр. церкви у періодиці.

Н. Волинець, Б. Головин,
О. Лугова, Я. Мазурак.

ШАРАСКІН

Андрій Андрійович (20. 09. 1977, м. Тернопіль) – режисер, актор, продюсер. Закарп. обл. премія ім. братів Євгена та Юрія-Августина Шеретів (2005) у галузі театр. мист-ва. Закін. актор. відділ. Терноп. муз. уч-ща (1998, курс під кер-вом *В. Хім'яка*) та реж. ф-т Київ. ун-ту театру, кіно і телебачення (2003). У Терноп. акад. обл. драм. театрі: актор. роботи – Іван (“Ніч на

У ролі Калігули.

полонині” *Олександра Олеся*), “Кактус” (“Житейське море” І. Карпенка-Карого), Семен (“Гуцулка Ксеня” *Я. Барнича*); реж. роботи: “Морфій” за М. Булгаковим (2002, мала сцена), “Отелло” В. Шекспіра (2003, вел. сцена). 2005 у Закарп. обл. укр. муз.-драм. театрі (м. Ужгород) поставив із *М. Геляс* виставу “Калігула” А. Камю (Закарп. обл. премія в номінації “Реж.-постан. група”); 2006 представив її в Терноп. акад. обл. драм. театрі. Засн. “Театральної компанії Андрія Шараскіна” (2002). Нині працює у м. Львів як реж. і продюсер.

Л. Щербак.

ШАТКІВСЬКА

Софія Василівна (05. 10. 1954, м. Почаїв Кременец. р-ну) – художниця, майстер ужиткового мистецтва, гравер на чорному граніті, мистецтвознавець, педагог. Закін. у м. Львів худож. уч-ще ім. І. Труша (нині коледж декор. та ужитк. мист-ва) та Ін-т приклад. і декор. мист-ва (нині нац. акад. мист-в). Викл. рисунок, живопис, композицію у Львів. ін-ті архітектури. Художник-постан. вистави Ф. Г. Лорки “Криваве весілля” у Львів. акад. театрі ім. М. Заньковецької (2000). Від 1991 проживає у США (шт. Вермонт), де займ. творчістю й викладає. Учасниця худож. виставок.

Р. Квач.

ШАТКІВСЬКИЙ

Микола Мілетійович (18. 05. 1971, м. Почаїв Кременец. р-ну) – різьбяр по дереву, педагог. Майстер сучас. декор.-приклад. мист-ва (2003). Худож. різьбою займ. від 1986. Закін. Івано-Фр. ПТУ № 214, Львів. лісотех. ін-т (1995, нині Укр. нац. лісотех. ун-т). Викладав різьбу по дереву, мозаїку, рисунок, живопис у худож. ПТУ

в с. Нижанковичі Старосамбір. р-ну Львів. обл. Виговляє тарелі, полумиски, кухлі, глечики, скриньки, писанки, іконостаси та ін. Тв. Ш. зберіг. у музеях, храмах, приват. колекціях в Україні (зокрема, *Почаїв. лаврі*, Дніпроп. ОДА, *К. Ющенко*), в Італії, Німеччині, Польщі, Нідерландах, Франції. Учасник всеукр. та міжнар. виставок, ярмарків, майстер-класів.

Р. Квач, І. Королюк, Л. Щербак.

ШАТКІВСЬКИЙ

Феофан Якович (1913, м. Почаїв Кременец. р-ну – р. см. невід., м. Херсон) – хормейстер, учасник національно-визвольних змагань. Брат *О. Шатківського*. Закін. хор. ф-т Львів. муз. ін-ту (нині нац. муз. акад.). 1930-і – кер. хору т-ва “Просвіта” в Почаєві. На поч. 1940-х – кер. хор. капели обл. філармонії в м. Рівне. 1947 заарешт. як чл. УПА, засудж.; покарання відбував у м. Норильськ (нині РФ), де кер. хору ув’язнених. 1957 звільн., оселився в Херсоні, працював у обл. філармонії. Орг-тор вокал.-інструм. ансамблю “Веснянка”, з яким гастролював у Якутії, Сибіру, Україні; 1960-і цей колектив – учасник фестивалю молоді та студентів у м. Москва, де зайняв приз. місце; 1965 – гастролі в Кременці й Тернополі.

Р. Квач.

ШАФРАНСЬКИЙ

Віталій Богданович (23. 05. 1975, с. Кобиля Збараз. р-ну) – громадсько-політичний діяч. Депутат Терноп. обл. ради (2002, 2006). Закін. істор. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1997, нині ТНПУ). 1997–2004 – вчитель Микулинець. ЗОШ Тербовлян. р-ну, одночасно – дир. ТзОВ “ТВ” у м. Тербовля (2002–04). Від 2005 – заст. голови Тербовлян. РДА. Чл. КУН (від 1993). Учасник молодіж. акцій, орг-тор прощ у Маріїнський центр (с. Зарваниця Тербовлян. р-ну), молодіж. вишкіл. таборів та ін. Діяльний у т-ві “Просвіта”, Конгресі укр. інтелігенції. Від 2002 – голова Тербовлян. РО Укр. нар. партії.

І. Дем’янова.

ШАФРАНСЬКИЙ

Тарас Федорович (10. 03. 1943, с. Кобиля, нині Збараз. р-ну – 25. 03. 2006, м. Рівне) –

лікар, громадський діяч. Медаль ім. М. Стражеска (2001). Депутат Рівнен. обл. ради кількох склик. Відмінник охорони здоров'я УРСР (1986). Навчався у Терноп. (1960–62), закін. Вінниц. мед. ін-т (1966, нині мед. ун-т). Зав. терапевт. відділ., заст. гол. лікаря на Вінничині. 1975–2006 – лікар-кардіолог Рівнен. обл. кардіолог. диспансеру, позаштат. обл. кардіолог.

Б. Головин.

ШАФРАНЮК

Ярослава Ігнатіївна (1905, м. Тернопіль – 16. 08. 1996, м. Торонто, Канада) – підприємець,

громадсько-культурна діячка, меценат. Дружина *М. Шафранюка*. Медаль св. Володимира від Президії СКВУ (1995). Навчалася в укр. г-зії у родин. місті. Співзасн. єдиної в Тернополі укр. пекарні, чл. управи “Союзу українських купців та промисловців”. Від 1937 – у м. Коломия (нині Івано-Франк. обл.), де співзасн. і кер. “Подільської пекарні”; 1939 повернулася до Тернополя. 1946–49 – в Австрії (м. Інсбрук), потім – в Аргентині (м. Буенос-Айрес), від 1952 – в Канаді (м. Торонто), засн. й провадила до 1970 фірму меблів “Альфа Фирнічер”, 1975 – “Канадсько-Українську Мистецьку Фундацію”; після смерті чоловіка керувала її діяльністю. Ш. – фундатор *Музею Б. Лепкого* в м. Бережани, меценат ін. Лепків. музеїв, передала в Україну (в т. ч. у Бережани) 39 мист. творів із власн. колекції.

Б. Мельничук.

ШАХНОВИЧ

Михайло (1888, м-ко, нині смт Гусятин – 15. 09. 1964, м. Нью-Йорк, США) – адвокат, громадський діяч. Д-р права. 1912 закін. Львів. ун-т. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. Учасник “*Листопадового зриву*” в м. Копичинці (нині Гусятин. р-ну), комісар Гусятин. повіту. Старшина УГА, воював у Вел. Україні. Від 1922 – адвокат у Гусятині, співорг-тор громад. життя в місті й повіті; від 1928 – голова повіт. орг-ції УНДО. 1936–39 – адвокат у м. Бучач. 1941–44 – голова Укр. допомог. ком-ту в м-ку Кам’янка-Струмилова (нині Кам’янка-Бузька

Львів. обл.). Від 1944 – на еміграції в Німеччині, від 1948 – у США.

П. Гуцал.

ШАШКЕВИЧ

Богуслав Антонович (01. 07. 1888, с. Лолин, нині Долин. р-ну Івано-Франк. обл. – 23. 06. 1935, м. Едмонтон, Канада) – військовик, учасник національно-визвольних змагань. Внук *М. Шапкевича*. Орден Залізної корони 3-го класу з воєн. декорациєю й мечами, Хрест Заслуги 3-го кл. з воєн. декорациєю й мечами, срібн. медаль за хоробрість 1-го кл.,

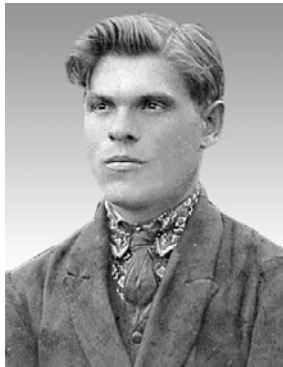
нім. Залізний Хрест 2-го кл., турец. Залізн. півмісяць 1-го і 2-го кл. та Хрест Карла. Закін. Львів. піхотин. кадет. шк. (1908), відтоді – у 58 піхот. полку в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). 1915 потрапив у рос. полон, звідки втік і через Персію поверн. до війська. Учасник “*Листопадового зриву*” в м. Станіслав. 12. 12. 1918 Ш. очолив команду 11-го Белзько-Угнів. групи Галиц. бригади УГА; в травні 1919 – 1-у дивізію УГА; в червні–липні 1919 – орг-тор *21-ї (Збараз.) бригади*, з якою – учасник *Чортків. офензиви*, захищав відхід УГА через р. Збруч; липень–серпень 1919 перебував на Тернопільщині перед походом УГА на м. Київ. Після переходу за р. Збруч – ком-р 4-ї (Золочів.) бригади, яка в лютому 1920 відмов. увійти в ЧУГА, приєдн. у м. Могилів-Подільський (нині Вінн. обл.) до *Армії УНР* під проводом *О. Удовиченка*. 1920 Ш. виїхав до Чехословаччини, де перебував у таборі інтерн. укр. воїнів, потім – у Німеччині; останні роки прожив у Канаді.

П. Гуцал, Б. Мельничук, Б. Пиндус, В. Рог.

ШВАК

Володимир Миколайович (27. 06. 1898, м-ко, нині с. Товсте Гусятин. р-ну – 29. 09. 1972, с. Кут одноймен. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань, літератор. Батько *С. Швака*. Вояк *Легіону УСС*. Учасник 2-ї світ. війни. Бойові нагороди. Закін. кооп. школу (1951, м. Бережани). Від 1921 проживав у с. Кут; прац. крамарем кооперативи “Згода” (1929–36), шлях. майстром (1936–39, Товсте), лісотехніком (1939–

44, смт Гримайлів, с. Раштівці Гусятин. р-ну), зав. сільс. спожив. т-вом, торг. базою (1949–53, Товсте); зав. складом с.-г. артілі (1954–60, Гримайлів). Автор оповідань, віршів про усусусів; збирач нар. творчості. Поезії опубл. у зб. “Наш приятель”, в укр. часописах, альманахах, календарях у м. Львів (“Народна справа”, “Золотий колос”, “Календар “Просвіти”, “Кооперативна родина”), в Канаді й США. Вірші Ш. поклав на музику композитор Б. Кудрик.

М. Федечко.

ШВАК

Іван Андрійович (08. 10. 1921, с. Тростянець, нині Бережан. р-ну) – інженер, учасник національно-визвольних змагань. Навчався у Бережан. г-зії, Львів. політех. ін-ті (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював учителем у родин. селі. Від 1942 навчався на лікув. ф-ті мед. фах. курсів у м. Львів, де вступив у ОУН. Допомогавав воякам УПА. Від січня 1944 – на нелег. становищі, згодом признач. лікарем-фармацевтом Чортків. округи. 1945 поранен., переховувався в с. Улашківці, нині Чортків. р-ну. 16 грудня 1946 прибув до Львова, де легалізов. як переселенець із Польщі, взяв прізвище Шуль Іван Михайлович. 1957 вступив на мех. ф-т Львів. політех. ін-ту, здобув фах інж.-механіка. 1947–91 працював на залізниці: лаборант-хімік, ст. лаборант, бригадир, інж., нач. бюро раціоналізації і винахідництва, оператор котельні, механік, наладчик колій. машин залізн. транспорту.

Б. Головин.

ШВАК

Степан Володимирович 01. 01. 1933, с. Кут, нині Гусятин. р-ну) – педагог, літератор. Син *В. Швака*. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (нині вище уч-ще культури (1961), філол. ф-т Львів. ун-ту (1971, нині нац. ун-т). Працював зав. клубом сіл Раштівці, Кут-Товсте, Товсте; худ. кер. Гримайлів. РБК (1956–57); учителем Раштів. (1969–80) і Товстен. СШ (1980–94, усі – Гусятин. р-ну). Засн. і кер. літ.-мист. студії “Медобори” при ред. гусятин.

рай. газети. Ред. г. “Просвіта”, відповід. секр. Гусятин. рай. орг-ції “Просвіта”. Автор зб. поезій “Медобірські гуморинки” (1999), “У плині часу” (2001), “На срібних струнах” (2005; усі – Т.). Перекл. з рос., польс., білорус., німец. мов. Літ. тв. і статті опубл. в обл., всеукр. ЗМІ й газеті “Світанок” (Польща).

М. Федечко.

ШВЕД

Андрій Миколайович (05. 04. 1977, м. Дубно Рівнен. обл.) – лікар, підприємець. Канд. мед.

н. (2006). Закін. ТДМА (2002, нині ТДМУ). 2002–08 – лікар-офтальмолог очного відділ. Терноп. обл. комунал. клініч. лікарні. 2005 – засн. лікув.-діагност. заклад “Клініка Медікус”; 2008 – “Клініки мікрохірургії ока “Медікус”, де вперше в Україні надають мед. допомогу пацієнтам з важк. супут. захворюваннями. Автор більше 40 наук. праць, співавт. 2 навч. посібн.; має 2 патенти на винахід.

Б. Мельничук.

ШВЕДІВНА (СІНІЦЬКА)

Євгенія Степанівна (псевд. Оксана Морозенко; 13. 06. 1913, с. Малі Нагірці, нині Кам’янка-Бузьк. р-ну Львів. обл. – 25. 01. 1995, м. Чернівці) – актриса і співачка, педагог. Навчалася в Укр. реформ. реал. г-зії при Укр. пед. ін-ті в м. Прага (Чехія), яка була перевед. у с. Ржевниці (1924–32), закін. Школу гри сценіч. і фільмової Г. Осорії у м. Варшава (1934, Польща), Львів. держ. пед. ін-т (1949). Знімалася в польс. фільмах, грала в Укр. нар. театрі ім. І. Тобілевича під кер-вом *М. Бенцяля* (1936), театрі *Й. Стадника* (1936–37), співала у Варшав. театрі (1938). Ролі: Ненька (“Вельможна пані Кочубеїха” С. Черкасенка), Наталка Полтавка” І. Котляревського), Ліда (“Інваліди” Г. Лужницького) та ін. Після одруження зі

священиком М. Сіницьким переїхала до с. Білозірка (нині Лановец. р-ну). Вчителювала у Лановец. та Новосільс. (нині с. Нове Село належ. до Підволочис. р-нах. 1952 переїхала до Чернівців, де працювала методистом укр. мови та літ-ри в Ін-ті післядиплом. освіти, вчителем-філологом; створ. літ. гурток, ставила п'єси.

Н. Козачук.

ШВИДКІВ

Галина Романівна (17. 11. 1970, м. Городок Львів. обл.) – солістка-вокалістка (колоратурне сопрано). Дружина *М. Швидківа*. Дипломант Міжнар. конкурсу (2002), Всеукр. конкурсів вокалістів (1993, 1995). Закін. у м. Рівне муз. уч-ще (1990) та муз.-пед. ін-т (1995, нині гуманітар. ун-т). Працює ст. викл. каф. пісен.-хор. практики та постановки голосу цього ВНЗ. Солістка Рівнен. обл. філармонії. Проживала у м. Кременець. 2000–03 гастролювала в Україні, Німеччині, Польщі, Росії, Чехії. Автор наук. статей, посібника “Українські народні пісні та романси в курсі постановки голосу” (2005).

Г. Черняхівський.

ШВИДКІВ

Микола Львович (30. 04. 1970, м. Бережани) – соліст-вокаліст (ліричний тенор). Чоловік *Г. Швидків*. Засл. арт. України (2009). Лауреат Міжнар. конкурсу опер. співаків ім. А. Дворжака (1997, Чехія). Закін. Чортків. муз.-пед. уч-ще (1990, нині пед. уч-ще), Львів. муз. ін-т (1999, ни-

ні нац. муз. акад.). Від 1999 – артист Рівнен. обл. філармонії. 2003–04 – гастролі в Україні, Австрії, Німеччині, Польщі, Росії, Швейцарії. У репертуарі – арії з опер Дж. Верді, Г. Доницетті, Дж. Россіні, С. Гулака-Артемівського, *М. Лисенка*, П. Чайковського.

Г. Черняхівський.

ШВЯГЛА

Ярослав Степанович (14. 09. 1939, с. Завадка Риманівська Сяноц. пов. на Лемківщині (нині Польща) – громадський діяч, колекціонер. 1945 з батьками депортов. у с. Свидова Чортків. р-ну. Закін. СШ у смт Товсте Заліщиц. р-ну, Львів. технікум торгівлі (1961). Працював у сфері торгівлі; від 1992 донині – голова ТОВ “Біла лілія” (Львів). Співорг-тор, чл. правління 1-го в Україні регіон. т-ва “Лемківщина” (1989, Львів). Співзасн. (1992), від 1996 – голова Фондації дослідження Лемківщини у Львові. Чл. редколегії “Лемківського календаря” (1997–99), ред. альбомів худ. В. Мужичького та М. Безпалківа до їх персон. виставок у Львові. Зібрав колекцію західноєвроп. та укр. мист-ва. Автор статей у часописах України та Польщі.

В. Барна.

ШЕВЕЛО

Ганна Сергіївна (06. 04. 1935, м. Дубровиця Рівнен. обл.) – педагог, науковець. Дружина *В. Старченка*, сестра *Л. Худаи (Шевело)*. Галуз. нагороди. Закін. фіз.-матем. ф-т Кременец. пед. ін-ту (1956, нині ТНПУ). Вчителювала у с. Висоцьк (нині Дубровиц. р-ну Рівнен. обл.), смт Козова; викл. Терноп. кооперат. технікуму (1961–66, нині кооперат. торг.-екон. коледж). Від 1966 – ст. викл. Терноп. фінанс.-екон. ф-ту Київ. ін-ту нар. госп-ва (нині ТНЕУ). Автор і співавт. наук. праць, 12 метод. посібників.

І. Дем'янова.

ШЕВЕЛЬОВ

Юрій Володимирович (псевд. Ю. Шерех, Григорій Шевчук; 17. 12. 1908, м. Харків – 12. 04. 2002, м. Нью-Йорк, США) – славіст-мовознавець, есеїст, критик, театрознавець. Дійсн. чл. УВАН (1945), дійсн. чл. НТШ (1949), почес.

д-р Альбертськ. (Канада) і Люндськ. (Швеція) ун-тів та УВУ, Президент УВАН (1956–61, 1981–86), інозем. чл. НАН України (від 1991). Закін. Харків. ін-т пед. освіти (1931). 1939–43 – викл., доц. Ін-ту журналістики і Харків. ун-ту (нині нац. ун-т). На еміграції – проф. УВУ (від 1946), в Люндськ. (1950–52), Гарвард. (1952–54), Колумбій. (м. Нью-Йорк, 1954–77, обидва – США) ун-тах. У Німеччині Ш. – заст. голови Об'єдн. укр. письменників МУР (1945–49), ред. ж. “Сучасність” (1978–81). Чл. редколегії, ред. відділу, автор гасел із мовознавства в ЕУ, дописувач до ЕСУ. Восени 1943 Ш. перебував у м. Заліщики, на весіллі в с. Добрівляни Заліщиц. р-ну, про що залишив спогади та цикл віршів “Заліщицький щоденник”. Автор понад 500 наук. праць, підручн. з укр. мови для укр. емігрантів, статей про мовознавців.

М. Клим'юк.

ШЕВЧЕНКО

Олександр Тихонович (1924, с. Ямпіль, нині Чорнобил. р-ну Київ. обл.) – громадсько-політичний діяч. Працював на різних кер. посадах, зокрема нач. гол. управління стінових і в'язучих матеріалів Мін-ва пром-сті буд. матеріалів УРСР (від 1968), заст. міністра пром-сті буд. матеріалів УРСР, нач. відділу буд. матеріалів і скляної пром-сті Держплану УРСР; від 1979 – міністр пром-сті буд. матеріалів УРСР. 1990–94 – нар. депутат України від Заліщиц. вибор. округу.

Б. Мельничук, І. Федечко.

ШЕВЧИК

Олена (1920, с. Миколаївка, нині Бучац. р-ну) – інженер-хімік, громадська діячка. 1944 емігр. на Захід, звідти – в Австралію. Працювала вчителькою укр. субот. шкіл. Орг-тор курсів українознавства. Діяльна у Союзі українок в Австралії та ін. орг-ціях діаспори. Голова Союзу українок шт. Новий Пд. Велс (1956–58) і Край. управи Союзу українок Австралії, заст. голови СФУЖО (1983–92).

Х. Весна, Б. Головин.

ШЕВЧУК

Валерій Олександрович (20. 08. 1939, м. Житомир) – письменник, перекладач. Премії

ім. Т. Шевченка, фонду Антоновичів. Закін. істор.-філос. ф-т Київ. ун-ту (1963, нині нац. ун-т). Працював у ред. г. “Молода гвардія”, н. с. істор. музею в м. Київ (нині нац. музей). Автор більше 50 книг прози. Неоднораз. перебував у Тернопіль, співпрац. з І. Геретою. 1970-і в археографіч. поїздках працював у містах Кременець, Почаїв, Тернопіль.

Б. Уніят.

ШЕВЧУК

Володимир Никоневич (12. 09. 1954, с. Радосівка Шумс. р-ну) – науковець, краєзнавець. Канд. фіз.-матем. н. (1989). Чл. Укр. фізич. т-ва, НТШ (фіз. комісія). Закін. фізич. ф-т Львів. ун-ту (1977, нині нац. ун-т). 1977–80 – вчитель фізики у с. Вел. Плавуча Козів. р-ну. Від 1980 – у м. Львів: працював у лабораторіях росту кристалів фіз. ф-ту, окисних кристалів (НДЛ-18) каф. фізики напівпровідників Львів. ун-ту; від 1998 – ст. н. с., 2000–01 – викл. каф. фізики напівпровідників цього ВНЗ. Автор понад 90 наук. і наук.-метод. праць, 2 автор. свідоцтв на винаходи; наук.-попул. та істор.-краєзн. публікацій про родинне село та сусід. насел. пункти.

О. Турик.

ШЕВЧУК

Любомира Мар'янівна (19. 07. 1956, с. Саранчуки Бережан. р-ну) – майстер декоративно-ужиткового мистецтва (в'язання гачком). Закін. Терноп. технікум рад. торгівлі (1980, нині комерц. коледж). Працювала в Тернополі у тресті громад. харчування, кооп. технікумі (до 2006, нині кооп. торг.-екон. коледж). Тв.: серветки, доріжки, сюжет. композиції. Від 2004 – учасниця худож. виставок у містах Тернопіль, Київ; персон. – у Тернополі (2004). Вироби зберіг. у ТОКМ, Бережан. краєзн. музеї, приват. колекціях.

А. Гриб.

ШЕВЧУК

Олексій Панасович (28. 08. 1949, с. Поличинці Козятин. р-ну Вінн. обл.) – господарник, громадський діяч. Галуз. нагороди. Закін. Житомир. с.-г. ін-т (нині агроєколог. акад.). Працював агрономом упр. с. госп-ва Зборів. райвиконкому;

1984–85 – заст. голови Зборів. райвиконкому; 1987–91 – секр. Зборів. райкому КПУ; 1996–2000 – заст. дир. Зборів. тех. уч-ща (нині коледж ТНТУ). Від 2000 донині – нач. упр. агропром. розвитку Зборів. РДА.

Я. Пархомчук.

ШЕВЧУК

Орест (24. 09. 1925, в Заліщиц. р-ні) – учасник національно-визвольних змагань. 1947 у родин. селі – орг-тор юнац. ОУН “Дружба”. Члени орг-ції в т. ч. Ш. заарештов. та засудж. на заслання у таборих Магадан. обл. (нині РФ).

Л. Хоптяний.

ШЕВЧУК

Ростислав Адольфович (псевдо “Чуйкевич”; 1923, с. Кошляки, нині Підволочис. р-ну – серпень 1947, х. Гуляй-Поле біля с. Богданівка, одноймен. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався в Збараз. торг. школі. Надрай. провідник ОУН Збараз. р-ну. Вояк УПА, дивізії СС “Галичина”; учасник боїв біля м. Броди Львів. обл. Діяльний у т-вах “Прогрес”, “Рідна школа”, “Луг” та культ.-освіт. гуртках. Загинув у бою з більшовиками. 1991 Ш. перепохов. на цвинтарі у родин. селі.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ШЕВЧУК

Сергій Володимирович (17. 10. 1955, м. Володимир-Волинський Волин. обл.) – лікар, громадський діяч. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2002). Депутат Волин. обл. ради (від 1994), нар. депутат України 3-го і 4-го склики. (1998–2006). Голова Ком-ту з питань охорони здоров’я, материнства та дитинства (1998–2000), чл. Ком-ту з питань закон. забезпечення правоохорон. діяльності (2000–01), голова підком-ту зв’язків із европ. країнами ВР України, Ком-ту з питань европ. інтеграції (2002), чл. політвиконкому (від 2001), заст. голови НДП. Закін. лікувал. ф-т Терноп. мед. ін-ту (1978, нині ТДМУ), Ін-т держ. упр. і самоврядування при КМ України (1994). Працював санітаром Терноп. обл. клініч. психлікарні (1977–78); психіатром-наркологом, гол. лікарем Волин. об’єдн. медико-соціал. реабілітації (1992–94), заст. голови Волин. ОДА (1995–98); держ. секр. МОЗ України (2001–02). Голова правління Благод. фонду “Здоров’я для всіх”.

В. Ханас.

ШЕВЧУК

Юрій Пилипович (22. 04. 1939, с. Бережанка, нині Лановец. р-ну) – педагог, співак, самодіяльний композитор. Лауреат і дипломат пісенних конкурсів. Навчався у Терноп. муз. уч-щі.

1947 вивез. із родиною в м. Осінники Кемеров. обл. (нині РФ). 1958 повернувся в Україну. Працював різноробочим у колгоспі в родин. селі, зав. клубу, вчителем у селах Верещаки, Юлинці, СШ № 1 м. Ланівці, викл. у місц. муз. школі.

Автор музики до пісень на сл. *І. Франка, І. Драча, В. Симоненка*, місц. авторів.

Б. Мельничук.

ШЕЙДТ

Францишек (02. 04. 1759, м. Краків, Польща – 1807, м. Кременець) – науковець, педагог. Др-філософії. Закін. Краків. ун-т. Викл. в окруж. школі у м. Люблін (Польща), віце-проф. колегіуму в Кракові, від 1787 – дир. ботан. саду й одночасно від 1790 – проф. хімії і натурал. історії Краків. ун-ту; 1803 австр. власті звільн. із роботи. Від 1805 – проф. Вищої Волинської гімназії в Кременці; читав хімію, ботаніку, зоологію, мінералогію. Займався орг-цією ботан. саду, вивчав місцеву флору. Зібрав велику б-ку, яку після смерті Ш. перейшла до г-зії.

П. Гуцал.

ШЕЙМАН

Борис Наумович (16. 06. 1922, м. Кременчук нині Полтав. обл.) – режисер, педагог. Засл. прац. культури УРСР (1967). Працював у м. Тербовля реж. театру мініатюр при рай. БК і викл. культ.-освіт. уч-ща (нині вище уч-ще культури). Лауреат всеукр. та обл. конкурсів, орг-тор мас. свят.

Г. Кушнерик.

ШЕЛЕП

Іван Васильович (13. 07. 1962, м. Заліщики) – актор, діяч культури. Закін. актор. ф-т Київ. театр. ін-ту (1983, нині ун-т театру, кіно і телебачення). 1985–88 – актор Терноп. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). Від 1988 – в Терноп. обл. театрі ляльок (нині акад. обл. театр актора і ляль-

ки): заст. дир., від 1997 – худож. кер. Ролі в драм. театрі: Борис (“Доки сонце зійде, роса очі виїсть...” М. Кропивницького), Син професора (“Наближення” Ю. Щербака) та ін. Під кер. Ш. театр актора і ляльки – переможець міжнар. фестивалів, зокрема “Інтерлялька” (Ужгород; 2002, 2004), всеукр. фестивалю “Тернопільські театральні вечори. Дебют” (2004), відзнач. на всеукр. та всесоюз. фестивалях ляльок.

Л. Щербак.

ШЕЛЕПКО

Осип (1893, м. Тернопіль – 1969, м. Вінніпег, Канада) – громадський діяч. У Канаді – від 1948, працював у міськ. установах Вінніпегу. Діяльний в Ін-ті “Просвіта” та ін. укр. орг-ціях. Автор публікацій.

Б. Мельничук.

ШЕМЛЕЙ

Марія Володимирівна (06. 01. 1934, с. Колиндяни, нині Чортків. р-ну) – робітниця, громадська діячка. Орден Труд. черв. прапора, “Знак Пошани”, медалі. Депутат ВР УРСР (1975– 85). Працювала на Колиндян. дрїждж. комбінаті.

Н. Халуца.

ШЕНДЕРОВСЬКИЙ

Василь Андрійович (22. 08. 1942, м. Заставна, нині Чернів. обл.) – вчений у галузях фізики,

історії української науки й культури, літератор, громадський діяч. Д-р фіз.-матем. н. (1984), проф. (1993). Дійс. чл. НТШ. Віце-президент Укр. фіз.-т-ва (2005). Премії Фонду Т. Шевченка (1997), ім. І. Огієнка (1999). Орден Св. Володимира Вел. 3-го ступ.

(2006). Закін. фіз.-матем. ф-т Чернів. ун-ту (1964, нині нац. ун-т). Працював інж., н. с. Ін-ту фізики АН УРСР, нині – провід. н. с. відділу теорет. фізики Ін-ту фізики НАНУ (м. Київ). Автор і співавт. бл. 500 наук. і наук.-публіцист. розвідок. За ред. Ш. вперше перевид. укр. мовою німецькомов. монографію О. Смакули “Монокристали” (2000); співініц. перевид. укр. мовою “Біблії” у перекл. П. Куліша, І. Пулюя, І. Нечуя-Левицького (К., 2000). Упоряд. і ред. книг “Іван Пулюй. Збірник праць Т. 1–2” (1996), “Іван Пулюй – Пантелеймон Куліш. Подвижни-

ки нації” (1997) та “Олександр Смакула. Збірник праць” (2001; всі – К.). Досліджує творч. доробок Т. Коструби. Автор сценаріїв наук.-попул. фільмів “Іван Пулюй. Повернення” (1-а премія на міжнар. конкурсі “Нашого цвіту – по всьому світу”, 2001), “Олександр Смакула. Історія одного відкриття” та ін. Не раз бував на Тернопільщині, зокрема як ініціатор спорудж. пам’ятника І. Пулюю в смт Гримайлів Гусятин. р-ну (1996, скульп. – М. Обезюк), на святкув. 105-ї річн. від дня нар. О. Смакули в с. Доброводи Збараз. р-ну (2005); 2007 доповідав на наук. конф. у ТНТУ, репрезент. фільм про О. Смакулу.

Л. Щербак.

ШЕНК

Оскар Володимирович (1897, с. Боків, нині Підгаєц. р-ну – 1992, шт. Квінсленд, Австралія) – правник. Брат Р. Шенкірика. Д-р права (1925). Навчався в г-зії у м. Рогатин (нині Івано-Фр. обл.). Воював у *Легіоні УСС*, УГА. Від кін. 1919 – у Чехословаччині: в таборі у м. Юзефів, закін. Карлов. ун-т у м. Прага, працював адвокатом. Після навч. у військ. акад. від 1938 – офіцер словац. армії. Від 1944 – в Німеччині. 1949 виїхав до Австралії, тут займався торгівлею; деякий час проживав у Папуа-Новій Гвінеї.

П. Гуцал.

ШЕНКІРИК

Роман Володимирович (1893, с. Боків, нині Підгаєц. р-ну – 09. 01. 1967, м. Сан-Бернардіно, США) – адвокат, громадський діяч. Брат О. Шенка. Д-р права (1932). Навчався в г-зіях у містах Бережани та Перемишль (нині Пшемисль, Польща). Закін. Львів. ун-т (1914). У період ЗУНР – старшина УГА. Після 1922 працював пом. адвоката, 1932 відкрив власну канцелярію в м. Рогатин (нині Івано-Фр. обл.). Від літа 1944 – в Німеччині, 1949 емігрував до США, де діяльний в укр. орг-ціях.

П. Гуцал.

ШЕНКЛЯРСЬКА

Неля (1961, м. Тернопіль) – художниця. Навчалася у Терноп. обл. школі мист-в. Закін. Львів. акад. мист-в (нині нац. акад. мист-в). Від 2005 – у США. Від 2002 учасниця виставок: міжнар. (Італія, США) та у м. Тернопіль (“Різдвяна”, “Пасхальна”). Тв. зберіг. у музеях та приват. колекціях в Україні та за кордоном.

Б. Мельничук.

ШЕНКЛЯРСЬКИЙ

Мирон Тимофійович (24. 02. 1937, с. Посухів, нині Бережан. р-ну) – інженер, науковець. Га-

луз. нагороди. Закін. Львів. політех. ін-т (1959, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), навчавсь у Нім. акад. м е н е д ж м е н т у (1992). Працював на Мукачев. верстагобуд. та приладобуд. з-дах (1964–70, Закарп. обл.), від 1970 – на з-ді “Електроармагура” та в об’єдн. “Ватра” (м. Тернопіль). Від 1996 – чл. наглядач. ради ВАТ “Ватра”. За сумісн. – ст. викл. ТНТУ. Автор наук.-практ. праць.

Б. Новосядлий.

ШЕПАРОВИЧ

Едмунд Феліксович (м. н. невід. 1889 – 1967, м. Відень, Австрія) – військовик. Учасник 1-ї світ. війни, ротмістр австр. кавалерії. Від 1918 – в УГА. 1919 – командант (ком-р) 1-ї кін. бригади, учасник *Чортків. офензиви*. 1920 – командир 3-го Галиц. кін. полку в ЧУГА. На поч. 1920 виступив проти більшовиків і зайняв Тернопіль, звідти вирушив у повстан. рейд, який завершився 06. 05. 1920 об’єднанням із *Армією УНР*. Емігр. до Австрії (м. Відень).

Б. Мельничук, І. Федечко.

ШЕПАРОВИЧ

Юліян (16. 02. 1886, с. Колодіївка, нині Тисмен. р-ну Івано-Фр. обл. – 28. 07. 1949, м. Мюнхен, Німеччина) – військовик, отаман УГА. Закін. г-зію в м. Станіслав (нині м. Івано-Франківськ) та Львів. ун-т. Старшина артилерії на різ. фронтах. Воював в УГА на Тернопільщині (1918–20, ком-р 3-го гармат. полку 3-ї *Бережан. бригади*). Дир. “Центрсоюзу”, голова орг-ції “Молода Громада” у Львові. Від 1944 – в еміграції.

Б. Мельничук.

ШЕПАРОВИЧ

Юрій Зеновійович (05. 05. 1897, с. Колодіївка, нині Тисмен. р-ну Івано-Фр. обл. – р. см.

невід., США) – громадський діяч, кооператор. 1916 організ. односельців до *Легіону УСС*. Закін. старшин. школу в Моравії. Після проголош. ЗУНР – доброволець УГА. Воював за м. Львів. Під час 1-го відвороту УГА – командант (ком-р) пробоевої сотні 1-ї бригади УСС. Інтернов. у польс. табір для військовополонених у Пікуличах біля м. Перемишль (1920–21, нині Пшемисль, Польща). Після війни – нач. дир. Повіт. союзу кооператив у містах Бучач, Сокаль (нині Львів. обл.), Бережани. Під час 2-ї світ. війни емігр. до Зх. Європи, згодом – до США.

Б. Мельничук.

ШЕПЕЛЬ

Володимир Григорович (1888, м. н. невід. – р. і м. см. невід.) – військовик. Генерал-хорунжий (1920). Нагородж. Золот. Георгіїв. зброєю. Закін. реал. і піхот. юнкер. (1910) уч-ща в м. Одеса. Під час 1-ї світ. війни – ком-р 366-го піхот. Архангел. полку, підполковник (1917). Від 1918 – в *Армії УНР*, відрядж. для роботи в ЗУНР, ком-р групи “Крукеничі”, що належ. до 8-ї Самбір. бригади УГА. Учасник польс.-рад. війни; у травні 1919 з групою відступив до Чехословаччини, перебував у таборі інтернов. галиц. частин. Поверн. до Армії УНР, старшина для доручень штабу Кордон. корпусу, Гол. штабу, Вишколу армії, ком-р навч. підрозділу Спільн. Юнац. школи. 1920 очолював 4-у Сіру бригаду, яка ударом із м-ка Скала-над-Збручем (нині смт Скала-Подільська Борщів. р-ну) розгром. частини ЧА; відзнач. в боях у р-ні м. Чортків. Від грудня того ж р. – у таборі для інтернов. вояків у м. Каліш (Польща); чл. правління Укр. станиці.

К. Науменко, М. Литвин (м. Львів).

ШЕПЕРТИЦЬКА

Марія Яківна (з дому – Стецюк; 19. 07. 1913, с. Козярі, нині Підволочис. р-ну – 15. 12. 1977, м. Вінніпег, Канада) – громадська діячка. Дружина *В. Шепертицького*. Навчалася в укр. приват. г-зії Укр. пед. т-ва у м. Тернопіль, працювала тут на укр. фабриці папірців “Калина”. Під час війни вчителювала у с. Богданівка (нині

Підволочис. р-ну). У Канаді – від 1949. Працювала у Вінніпезі у вид-ві “Новий шлях”, згодом у кн. кооперативі “Калина”. Активістка пласт. сеньйорату, Осередку укр. культури й освіти, Укр. нац. об’єдн., Т-ві підтримки патріархату.

Б. Мельничук.

ШЕПЕРТІЦЬКИЙ

Андріян Іванович (11. 01. 1913, с. Слобідка Струсівська, нині с. Слобідка Тереховлян. р-ну) – учитель, культурно-освітній діяч. Брат *В. Шепертицького*. Навчався в держ. учит. семінарії у м. Чортків, вищий курс учительства і дворіч. курс педагогіки пройшов в ун-ті у м. Варшава (Польща). Вчителював у різних місцевостях. Працював культ.-освіт. референтом Укр. центр. ком-ту в м. Замосць (Польща). Діяльний у Пласті (від 1930), Т-ві укр. учителів та ін. Від 1948 – у Канаді (м. Вінніпег). Голова шкільн. ради укр. рідних шкіл, управитель “Рідної школи”, читальні “Просвіта”, чл. Т-ва підтримки патріархату, Укр. нац. об’єдн. та ін. орг-цій.

Б. Мельничук.

ШЕПЕРТІЦЬКИЙ

Володимир Іванович (1906, с. Слобідка Струсівська, нині с. Слобідка Тереховлян. р-ну – 23. 08. 1971, м. Вінніпег, Канада) – учитель, культурно-освітній діяч. Брат *А.*, чоловік *М. Шепертицьких*. Закін. учит. семінарію в м. Тернопіль. Учителював у с. Соколів (нині Бучац. р-ну). Від 1947 – у Канаді. Працював у адміністрації часопису “Новий Шлях”, згодом у Вінніпез. відділі федерал. департаменту здоров’я і сусп. опіки. Активіст Укр. нац. об’єдн., осередку укр. культури й освіти та ін. т-в емігрантів.

Б. Мельничук.

ШЕПЕТА

Василь Григорович (псевдо “Чорний”; вересень 1920, с. Лісники, нині Бережан. р-ну – 12. 07.

1946, с. Стегниківці, нині Терноп. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань. Навчався в м. Бережани в “Рідній школі”, г-зії (від 1928, не закін.), де чл. ОУН. Заарешт.: польс. влада ув’язн. у Березі Картузькій (1939), з якої втік; органи НКВС, ув’язн. у Чортків. тюрмі (у січні

1941). Від квітня 1941 – на вишколі в Нойгаммері, від червня 1941 – у курені “Нахтігаль” (“Соловей”) під кер-вом *Р. Шухевича*. Від літа 1942 Ш. – на нелегал. становищі на Бережанщині; від осені 1943 – в УПА: сотенний, бойов. старшина сотні “Бурлаки”, ком-р 16-го Тактич. відтинку УПА, поручник. 1944–46 сотня “Бурлака” провела понад 150 військ. операцій, десятків пропаганд. рейдів.

О. Захарків, О. Лугова.

ШЕРЕМЕТ

Ігор Віталійович (09. 02. 1974, м. Тернопіль) – спортсмен, педагог. Канд. пед. н. Майстер спорту. Закін. Терноп. пед. ун-т (1996, нині ТНПУ). Від 2007 – асист. каф. фізич. виховання. Автор наук.-метод. посібників та рекомендацій.

Б. Мельничук, Я. Пархомчук.

ШЕРЕМЕТА

Володимир Петрович (26. 11. 1947, с. Жилинці, нині Борщів. р-ну – 12. 10. 2004, м. Борщів) – господарник, громадський діяч, педагог. Депутат Борщів. рай. ради 3-х склик. (від 1994). Відмінник нар. освіти України (1991). Закін. істор. ф-т Чернів. ун-ту (1976, нині нац. ун-т). Працював робітником, у громад.-політ. орг-ціях, дир. Товстен. ПТУ Заліщиц. р-ну; 1978–2004 – дир. табору відпочинку для дітей “Лісова пісня” Борщів. р-ну. 2002 – в. о. заст. голови Борщів. рай. ради. Президент футбол. клубу “Борщів” (2000–04). Засн. і 1-й голова громад.-політ. орг-ції “Військово-морське братство Борщівщини” (1994–2004).

Я. Павлів.

ШЕРЕМЕТА

Михайло Петрович (03. 02. 1913, с. Чесники, нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл. – 12. 10. 2004, м. Ст. Самбір Львів. обл.) – релігійний діяч, протоієрей. Реліг. нагороди. Закін. Львів. богослов. акад. (1937). Працював учителем у с. Дубринів (нині Рогатин. р-ну). 1943 *А. Шептицький* рукопоклад. Ш. у сан священника. 1943–60 – священник у с. Вербів (нині Бережан. р-ну); врятував від знищ. Краснопушен.

и́коноста́с (Успен.) іконоста́с

(18 ст.), скульптури святих, ін. сакрал. цінності. 1960 переїхав до м. Дрогобич Львів. обл., де робітник на плодоконсерв. з-ді, комендант муз. уч-ща; 1993–95 – священослужитель у церкві Пресв. Трійці. Від 1995 – священник церкви св. Миколая у Ст. Самборі.

Я. Павлів, С. Хамар.

ШЕРСТІЙ

Володимир Михайлович (11. 09. 1960, с. Гнилички, нині Підволочис. р-ну) – іконописець.

Навчався у Підволочис. худож. школі. 2000 емігр. до Аргентини, 2002 – до Бразилії (м. Курітіба). Учасник реставрації костьолів та церков. Дослідж. візант. мист-во, малює ікони у візант. стилі на замовл. церков і приват. осіб. Персон. виставки у містах Курітіба (2003), Тернопіль, Хмельницький, смт Підволочиськ (усі – 2006). Ікони зберіг. у ТОКМ, приват. колекціях.

В. Стецько.

ШЕСТЮК

Іван Теодорович (черн. – Йосип; 12. 04. 1894, с. Малів, нині Тербовлян. р-ну – 03. 03. 1978, с. Унів, нині Перемишлян. р-ну Львів. обл.) – ієромонах. Закін. г-зію та духов. семінарію у м. Тербовля. Рукопоклад. у сан священника, настоятель Студит. монастиря в Уневі. Після Львів. псевдособору 1946 Ш. зазнав переслідувань й арешту. Засуд. на 10 р. заслання на Воркуті (нині РФ), де таємно здійснював реліг. обряди. 1953 повернувся у родин. село, де таємно душпастирував. Згодом переїхав до Унева.

о. І. Сивак.

ШЕСЮК

Тамара Михайлівна (1935, с. Єлизово Турчинів. р-ну Калінін. обл., нині РФ) – педагог. Депутат ВР УРСР (1985–90). Відмінник нар. осві-

ти, засл. вчитель УРСР. Закін. Львів. ун-т (1959, нині нац. ун-т). Працювала вчителем у селах Вишнівчик, від 1960 – Золотники (обидва нині – Тербовлян. р-ну).

Н. Халуца.

ШИКЕРЯВА-ШПАК

Ірина Миколаївна (30. 07. 1940, с. Вел. Глибочок, нині Терноп. р-ну) – літераторка, бухгалтер.

Закін. Терноп. кооперат. технікум (1962, нині кооперат. торг.-екон. коледж). Працювала бух. Великоглибочец. сільс. спожив. т-ва (1958–60). Від 1962 до виходу на пенсію – на економ. роботі в системі громад. х а р ч в а н н я у м. Тернопіль. Авторка зб. поезій “Україна, мій край, я і земля” (1996), “Сійся, слово українське” (2002), “Мамо, мамо, мамусю” (2005), “Сійся вічно, слово Боже” (2008, усі – м. Тернопіль). У рукописах – зб. поезій “На Івана Купала”, “Дороги весни”, “Новорічна фантазія”, зб. пісень, книжки для дітей.

Б. Мельничук, М. Сагайдак, Я. Шепелявець.

ШИЛЕПНИЦЬКИЙ

Іван Орестович (20. 10. 1948, смт Лужани Кіцман. р-ну Чернів. обл.) – господарник, громадський діяч. Канд. екон. н. (2003). Депутат Чернів. обл. ради (від 1990). Закін. у м. Чернівці індустр. технікум (1967), екон. ф-т ун-ту (1976, нині нац. ун-т). Від 1966 прац. фрезерувальником, майстром цеху Лужан. з-ду “Металіст”; токарем Чернів. машинобуд. з-ду; токарем мех. майстерні (1970–71); бригадиром-нормувальником лінійно-монтаж. дільниці Заліщиц. райоб’єдн. “Сільгосптехніка” (1971–72); нормувальником, ст. інж. вироб.-тех. відділу ПМК № 5 тресту “Тернопільспецсільгоспмонтаж” м. Заліщики (1972–75); ст. інж., нач. спец. ПМК Чернів. облміжколгоспбуду смт Лужани; заст. голови виконкому Кіцман. райради; 2-й секр., 1-й секр. Заставн. РК КПУ Чернів. обл.; 1-й заст. голови-нач. план.-екон. упр., 1-й заст. голови, головою ком-ту з екон. та ринк. відносин виконкому Чернів. обл. ради (1991–92); представником Президента України в Кіцман. р-ні (1992–94); головою, Кіцман. рай. ради

(1994–95); головою Кіцман. РДА (1995–98); головою Чернів. обл. ради. (1998–2002); радником із екон. питань СПЗАТ “Волиньпак”, м. Чернівці (2002–06).

Б. Мельничук, М. Федечко.

ШИЛКО

Микола (28. 06. 1921, м. Дніпропетровськ – 29. 04. 1969, м. Мінськ, нині Білорусь) – вчений у галузі медицини. Д-р мед. н. (1968), проф. (1966). Закін. Казахський мед. ін-т (1942, нині нац. мед. ун-т). Зав. каф. акушерства і гінекології Крим. мед. ін-ту (1959–61). 1962–67 – зав. каф. акушерства і гінекології Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ). Автор і співавтор 70 наук. праць.

А. Франчук.

ШИМАНСЬКИЙ

Іван (01. 10. 1908, с. Вигнанка, нині Чортків. р-ну – 04. 05. 1933, м. Софія, Болгарія) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. Терноп. г-зію, студент права, студіював філософію в ун-ті в Німеччині. Чл. Пласту, ОВКУГ, СУНМ, УВО, прац. вишкіл. референтури край. команди УВО (1930). Секр. ОУН на Болгарію (1931–33). Покинув життя самогубством.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ШИМАНСЬКИЙ

Павло (20. 03. 1896, с. Залав'є, нині Тереховлян. р-ну – 05. 03. 1967, м. Парма, Італія) – релігійний діяч. Закін. Тереховлян. г-зію (1914), навчався у Терноп. учит. семінарії (1914–15), Львів. духов. семінарії (від 1915), студіював теологію та філософію у Львів. ун-ті (закін. 1922). Після проголошення ЗУНР – у комісаріаті в м. Чортків.

Із УГА перебував у Наддніпрян. Україні. 1923 рукопоклад. у сан священника; катехит у містах Бережани, Бібрка (нині Перемишлян. р-ну Львів. обл.). 1939 – секр. Апостол. Візитатури у м. Берлін (Німеччина). 1949 емігр. до США, звідти – до Італії (м. Парма).

Б. Головин.

ШИМАНСЬКИЙ

Якуб (1844, м. н. невід. – 1864, м. Бережани) – польський громадсько-політичний діяч. Учасник польс. нац.-визв. повстання (1863–64), під час

якого загинув. Могила взята на облік згідно з рішенням Терноп. облвиконкому (1988).

І. Федечко.

ШИМКІВ

Оксана Володимирівна (30. 06. 1977, с. Констанція Борщів. р-ну) – актриса. Закін. актор. відділ. Терноп. муз. уч-ща ім. С. Крушельницької (1998, курс під кер-вом В. Хім'яка). Відтоді – актриса Терноп. акад. обл. драм. театру ім. Т. Шевченка. Ролі: Марічка (“Гуцулка Ксеня” Я. Барнича), Надя, Марися (“Житейське море”, “Мартин Боруля” І. Карпенка-Карого), Оксана (“Ніч перед Різдом” М. Гоголя), Анжела (“Євангеліє від Івана” А. Крима), Маклена (“Маклена Граса” М. Куліша) та ін.

Б. Мельничук.

ШИМОНОВИЧ

Іоанікій (Йоанікій) Іванович (17. 11. 1885, м-ко, нині с. Гусятин Чемеровец. р-ну Хмельн. обл. – 09. 10. 1939, м. Донецьк) – статистик, економіст, історик-культуролог. Батько Г. Шимонович-Рудницької. Проф. (1921). Після закін. екон. ф-ту Київ. комерц. ін-ту 1914 перебрався до м. Петербург (нині Санкт-Петербург, РФ), де навчався на Вищих статист. курсах; згодом працював нач. департаменту при Мін-ві пошт і телеграфів. Наприкін. 1917 укр. громада Петербурга делегувала Ш. до ЦР, де признач. пом. міністра пошти і телеграфу. У Києві: викл. страх. справи й економіки в Укр. екон.-адміністрат. ін-ті, зав. відділу статистики с.-г. кооп. центру. 1919 із урядом УНР – у м. Кам'янець-Подільський (нині Хмельн. обл.), працював асист., приват-доцентом у Держ. укр. ун-ті. Деякий час жив у м-ку Гусятин (нині смт Терноп. р-ну), згодом – у м. Львів, де співорг-тор і проф. економіки

Укр. таєм. ун-ту (1921–25). Від 1926 – проф. Ін-ту нар. госп-ва в м. Харків. Досліджував економіку України, кооп. рухи в Галичині. 1928 Ш. заарешт. органи ДПУ, висл. до м. Казань (нині Респ. Татарстан, РФ); тут – н. сп. Казан. НДІ економіки (1929–31); 1931 вдруге заарешт., 1932 засуд. на 3 р. ВТТ, ув'язн. у Карелії (нині РФ); після звільн. поверн. в Україну, викл. у Донец. технікумі народногосп. обліку; 1938 Ш. заарешт. втретє. Загинув у тюрмі. Автор наук. праць “Українська промисловість” (1920), “Західна Україна. Територія і населення” (1926), “Галичина. Економічно-статистична розвідка” (1928), та ін.

Л. Щербак.

ШИМОНОВИЧ-РУДНИЦЬКА

Галина Іоаникійівна (03. 06. 1921, м-ко, нині смт Гусятин) – лікар-анестезіолог, громадська діячка. Дочка

І. Шимоновича. Від 1926 з батьками проживала у містах Харків, згодом – Київ. Студіювала медицину в містах Донецьк (1938–41), Вінниця (1941–42), Львів (1942–43). 1944 виїхала до Німеччини; 1947 закін. ун-т у м. Гамбург. Від того ж р. –

у м. Регенсбург працювала у нім. шпиталі, табір. клініці й лікарні. Від 1948 – в Канаді, працювала в шпиталі в пров. Онтаріо, 1950 – в м. Монреаль, після закін. Мек Гілл ун-ту (1955) – лікар у шпиталях Св. Марії та Кетрін Бут, де від 1972 – дир. клініки заг. лікування й реабілітації. Співзасн. і довголіт. чл. управи УЛТ Пн. Америки (від 1962, УЛТПА), секр., архівар., голова (1972–73) його відділу в Монреалі, почес. грамота за працю в УЛТ (1986). Делегатка кількох з'їздів УЛТПА, лікар-опікун пласт. таборів, активістка Т-ва укр. підприємців і професіоналістів, ініціатор засн. Укр. інформ. бюро в Монреалі. Чл. Канад. мед. асоц., Федерації заг. лікарів пров. Квебек, Канад. відділу Світ. федерації жінок-лікарів. Автор статей у фах. період. вид., виступів у радіопрограмах “Голос Канади” для України.

Л. Щербак.

ШИМЧІШИН

Іван Мартинович (29. 11. 1904, с. Кудринці, нині Борщів. р-ну – р. см. невід., Канада) – літе-

ратор, громадський діяч. Від 1928 – в Канаді. У пров. Альберта працював на фермі, діяльний у Лізі амер. єдності й т-ві “Укр. робіт.-фермер. дім”. Від 1940 – в м. Торонто. Співпрац. із ред. г. “Українське слово”, “Українське життя” та ін. Співорг-тор укр. нар. преси в Канаді, де друк. власні твори. У творч. доробку Ш. – понад 150 віршів, окремі з яких поклад. на музику. В Україні вірші Ш. опубл. у ж. “Жовтень” (1957, нині “Дзвін”), “Тернопіль” (1991), г. “Вільне життя”, зб. “Поети Канади” (1958).

Б. Мельничук.

ШИМЧІЙ

Тородей (Доротей) (1915, с. Старі Петликівці, нині Бучач. р-ну) – релігійний діяч. Навчався в м. Бучач у місії. ін-ті при монастирі оо. Василіян, закін. триріч. гімназ. студії в монастирях на Львівщині, студіював філософію в м. Кристинополь (нині Червоноград Львів. обл.). Під час нім.-рад. війни навчався на теолог. ф-ті ун-ту в м. Прага (нині Чехія). 1942 рукоклад. у сан священника. Душпастир у Галичині, виїхав до Праги, звідти – до м. Париж (Франція), 1947 – до Бразилії. Тут від 1949 – дир. малої семінарії в м. Прудентополь, від 1954 – ігумен, магістр новиків і парох в Іваї. 1961 виїхав до Аргентини, згодом служив у Парагваї. Від 1970 – протоігумен Василіян. М-Провінції в Аргентині. Понад 7 р. працював у папс. семінарії в м. Рим (Італія), готував промови на радіо, читав проповіді, давав реколекції. Поверн. в Україну, 5 р. викладав у Івано-Фр. духов. семінарії, потім перебрався до монастиря оо. Василіян у Бучачі.

Б. Мельничук.

ШИМЧУК

Дмитро (1855, м. н., р. і м. см. невід.) – педагог, фольклорист. 1883–85 працював учит. у с. Сапогів, нині Борщів. р-ну, там записав нар. новели, легенди, вірування, анекдоти (опубл. в ж. “Життя і слово”, 1894–95, етнограф. зб. “Галицько-руські анекдоти”, Львів, 1909), деякі з них передрук. в кн. “Легенди та перекази” (К., 1985). Записи Ш. опубл. в зб. “Колядки і шедрівки” (1914), у т. “Гаївки” (м. Львів, 1909, обидва уклад. В. Гнатюк).

Ш. Медведик, Б. Мельничук.

ШИНДИРІЙ

Іван Антонович (14. 09. 1923, м. Стародуб Орлов. обл., нині РФ – 08. 03. 1989, м. Москва, РФ) – живописець. Дипломи 1-го ступ. Всесоюз. (1961, 1974), золота медаль респ. (1972) виставок. Закін. худож. технікум у м. Иркутськ

(1941, нині РФ). Учасник нім.-рад. війни. Працював худож.-оформлювачем у м. Тербовля (1953–68) і смт Підволочиськ (1968–85). Від 1953 учасник виставок у містах Тернопіль, Київ, Москва, у Німеччині, Польщі, Чехословаччині та ін. країнах; персон. – у містах Тербовля (1958), Тернопіль (1974, 1976, 1982, 1983, 2000), смт Підволочиськ (1970), с. Кам'янки Підволочис. р-ну (1983). Картини зберіг. у ТОКМ, музеях Москви, приват. колекціях в Україні та РФ.

А. Гриб.

ШИНКАРЕНКО

Світлана Іванівна (25. 05. 1950, м. Вільнюс, нині Литва) – живописець. Закін. худож.-граф. пед. уч-ще у м. Ленінград (1969, нині Санкт-Петербург, РФ). Працювала вчителем у містах Красноярськ (1969–78, нині РФ), Прип'ять (1978–86, Київ. обл.), від 1986 – в АТП 16127 у м. Тернопіль. Учасник виставок у містах Ленінград, Красноярськ, Тернопіль, Київ; персон. – у Тернополі (2000, 2006). Тв. зберіг. у ТОКМ, приват. колекціях в Україні, Німеччині, Польщі.

А. Гриб.

ШИНКАРИК

Марія Миколаївна (11. 07. 1954, с. Городище Зборів. р-ну) – науковець, інженер, педагог. Канд. тех. н. (1986). Закін. Київ. технолог. ін-т харч. пром-сті (1977, нині Укр. ун-т харч. технологій). Працювала інж. тех. відділу Терноп. обл. об'єдн. молоч. пром-сті (1977–81, 1985–87). Від 1987 – у ТНТУ: асист., ст. викл., від 1993 – доцент. Автор понад 30 наук. праць; 4 автор. свідоцтва на винаходи, що впровадж. у вир-во.

Б. Уніят.

ШИНКАРУК

Володимир Федорович (19. 08. 1954, с. Вчорайше, нині Ружин. р-ну Житомир. обл) – пе-

дагог, співак, артист. Батько *І. Шинкарук*. Орден “За заслуги” (2009). Житомир. обл. премія ім. М. Шпака (1986), всеукр. премія ім. І. Огієнка (2008). Засл. прац. культури України (1991). Відмінник освіти України (1999). Не раз перебував у бабусі

в смт Підволочиськ. Закін. філол. ф-т Житомир. пед. ін-ту (1976, нині ун-т), де залишився викл. на каф. рос. та зарубіж. літ-ри, нині – доц. каф. укр. літ-ри. Переможець муз. фестивалів і конкурсів; виступав із концертами в Україні й за кордоном. Записав 2 магніт. альбоми, компакт-диск “Дім для душі” (2002). Автор 4 зб. поезій та пісень, кн. прози “Оповідання” (2003) та “Нестандартний підхід” (2006). Вид. біобібліограф. довідник “Літературна Житомирщина”, понад 300 літературознав. статей. Автор музики і виконавець пісень на сл. *Б. Мельничука*, *І. Потія* та ін. терноп. авторів. Від 1996 до нині – постій. ведучий і гол. реж. Всеукр. фестивалю “Зустрічі друзів”, (започатк. у м. Тернопіль ниніш. голова Терноп. філії Асоц. діячів естрад. мист-ва України *С. Бачинський*), культурно-мист. акцій.

Г. Івахів, Б. Мельничук.

ШИНКАРУК

Ганна Миколаївна (24. 02. 1944, с. Мала Вільшанка Золочів. р-ну Львів. обл.) – педагог, громадська діячка. Засл. прац. (2008), відмінник освіти України (1999). Закін. Львів. технікум легкої пром-сті (1965, нині коледж), Івано-Фр. пед. ін-т (1970, нині Прикарп. нац. ун-т). Працювала технологом на швей. ф-ці у м. Івано-Франківськ (1965–72). Від 1972 – у м. Тернопіль: майстер вироб. навчання, викл., заст. дир.; від 1985 – дир. ПТУ № 11 (одне з кращих навч. закладів проф.-тех. освіти).

М. Кришук.

ШИНКАРУК

Ірина Володимирівна (31. 07. 1979, м. Фастів Київ. обл.) – співачка, музичний продюсер, телеведуча, літератур.

тор ДюжаВ. Шинкарука. Засл. арт. України (2008). Премія ім. І. Огієнка (2008). Лауреат всеукр. та міжнар. конкурсів і фестив. сучас. пісні. Дит. роки минули в м. Житомир, де закін. філол. ф-т пед. ун-ту та хор.-диригент. відділ. уч-ща культури.

Від 1998 – в м. Київ: закін. Нац. ун-т культури і мист-в (2000), де згодом викл. естрад. спів; від 2000 – солістка ТВО “Музика”, ст. диктор телеканалу “Культура”. Гастролює у країнах СНД, Зх. Європи, Україні. Авторка 7 аудіоальбомів, кліпів, зб. поезій. Не раз була на Тернопільщині: 2005 – на Кременеччині розпоч. власн. сольн. проект “Глибокий колодязь” – запис. акапел. пісні на Божій горі поблизу м. Почаїв, у Почаїв. лаврі, на П’ятниц. цвинтарі у м. Кременець; виступ. на фестив. “Кобзарські сезони Волині”; здійснив добродійн. запис студент. мист. колективів Кременец. обл. гуманіт.-пед. ін-ту. Продюсує альбоми *О. Смика* “Маленька батьківщина”, “Україною з наплічником”, “Гомін степів”, “Всеношна для душі” та *В. Жданкіна* “Одкровення” (2006); учасниця фестив. “Зустрічі друзів” (1999–2008) у м. Тернопіль.

Л. Щербак.

ШІНКЕ

Володимир Володимирович (10. 02. 1979, м. Тернопіль) – підприємець, меценат. Меценат року (2004, м. Тернопіль). Закін. ТАНГ (2002, нині ТНЕУ). Приват. підприємець у м. Тернопіль; займається громад. харчуванням, буд-вом. Фінанс. допомагає реліг. громадам, інвалідам та літнім людям, дітям, виділяє кошти на літ. й культ.-мист. проекти; профінансував буд-во церкви Зарваниц. Матері Божої у Старому парку, відремонт. дит. садок № 5 у Тернополі.

Б. Мельничук.

ШИЦАЙЛВ

Роман Титович (1882, с. Медениця, нині Дрогобиц. р-ну Львів. обл. – 1944, м. Львів, за ін. даними, с. Серафинці, нині Городен. р-ну Івано-Франк. обл.) – військовик, педагог, громадсько-

політичний діяч. Проф. Закін. вищі пед. студії. Викл. у Бережан. г-зії. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії. Сотник УГА (1918–19), воював на Тернопільщині. У м. Коломия (Івано-Франк. обл.): викл. г-зії (1920–39), дир. школи (1939–40). Співзасн. пласт. полку учениць укр. жін. семінарії, кер. гімназ. хору. Діяльний у т-вах “Просвіта”, “Відродження” та ін., заст. голови т-ва “Сокил”; чл. УНДО, Голова Т-ва комбатантів Коломий. округи (1941–44). Сприяв формув. дивізії “Галичина” (1943). Автор публікацій у періодич. досліджен. “Новітня українська музика” (1937).

Б. Мельничук.

ШИПШІНА ЧАЦЬКОГО

(*Rosa czackiana* Besser) – невеликий кущ 45–60 см заввишки. Вид занес. до 3-го вид. Черв. книги України. Стебла тонкі, вкриті прямими рівновел. шипиками. Квітки поодинокі, діаметром 3–4 см, кулясті або овально-кулясті; достиглі – яскраво-червоні, зрідка вкриті стеблест. залозками. Цвіте в червні–липні, плодоносить у серпні–вересні. Зникає внаслідок частого випалювання схилів та випасання худоби. Зростає на Кременецькому горбогір’ї, під охроною – НПП у “Кременецькі гори”.

В. Левицький.

ШИРАЛІЄВ

Роман Ширалієвич (03. 06. 1964, с. Новосілка, нині Підгаєц. р-ну) – військовик. Полковник. Медалі. Закін. Бережан. школу-інтернат (1981), вище танкове уч-ще у м. Ташкент (1986, нині Узбекистан), Нац. акад. оборони України (1999, м. Київ). Служив ком-ром танк. взводу в навч. танк.

дивізії Київ. ВО (1986–90), заст. нач. штабу батальйону 75-ї мотостріл. дивізії Прикордон. військ СРСР у Нахичеван. АР (1990–92). Від 1992 – в Україні: нач. штабу, ком-р батальйону в Одес. і Київ. ВО (1994–97), від 1999 – офіцер, ст. офіцер нач. відділу – заст. начальника, від 2005 – начальник упр. Гол. упр. оборон. планування Ген. штабу ЗС України. Учасник розроблення Стратегіч. оборон. бюлетеня до 2015 р., Держ. програми розвитку ЗС України на 2006–11 рр.

Б. Головин, Г. Івахів.

ШИШКО

Сергій Федорович (12 (25). 06. 1911, с. Носівка, нині Черніг. обл.) – живописець. Держ. премія УРСР ім. Т. Г. Шевченка (1982). Н. х. СРСР (1974). Навчався у Київ. худож. ін-ті (1929–33), закін. Всерос. АМ у м. Ленінград (1943, нині Санкт-Петербург, РФ). 1944 відрядж. на 1-й Укр. фронт, перебував на Тернопільщині (с. Медин Підволочис. р-ну, м. Заліщики та ін.), малював етюди, залишив про це спогади.

Є. Гасай, І. Федечко.

ШИЯН

Анатолій Іванович (травень 1906, укр. слобода Борисівка, нині Білгород. обл., РФ – 1989, м. Київ) – письменник. Ордени Жовт. революції, Вітчизн. війни 1-го ступ. (2) та ін., медалі СРСР. Премія ім. А. Головка (1980). Чл. СПУ (1936). Закін. Київ. лісотех. ін-т (1929). Перебував на Тернопільщині з групою укр. письменників у червні 1941 як прац. ред. г. Пд.-Зх. фронту “Красная Армия” (поїзд-друкарня у м. Тернопіль), ред. фронт. радіомовлення. Автор зб. оповідань, нарисів, повістей, романів “Магістраль” (1934), “Гроза” (1936), п’єс, кіноповістей.

Є. Гасай, Б. Мельничук.

ШІСТНАДЦЯТА (БУЧАЦЬКА) БРИГАДА УГА

– військова частина 5-го корпусу УГА. Створ. у червні–липні 1919 зі запас. ч., *Чортків. окр. руж. військ. команди* і новобранців Бучац. повіту. Ком-р – С. Шепель. Через наступ польсь. військ. бригада не укомплектов., участі у боях не брала. Після переходу УГА через р. Збруч розформована.

М. Литвин (м. Львів).

ШКАРАБАН

Стефан Васильович (27. 03. 1958, с. Полоничне Кам’ян.-Буськ. р-ну Львів. обл.) – журналіст, громадський діяч. Чл. НСЖУ (1992).

Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1985, нині нац. ун-т). Працював кор. заліщ. рай. г. “Колос” (1985–86); кор. козів. рай. г. “Радянське слово” (1986–92, нині “Вільне слово”); ред. всеукр. г. “Тернистий шлях” (1992–95, м. Тернопіль); від 1996 – ред. козів. рай. г. “Вільне слово”.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ШКВАРКО

Симеон Іванович (чернече ім’я – Августин; 1902, с. Бережанка, нині Лановец. р-ну – 19. 02. 1975, м. Запоріжжя) – релігійний діяч. Хрести з прикрасами, орден св. Володимира 3-го ступ. (1968), ін. церк. відзнаки. Від 1921 – послушник *Почаїв. лаври*, 1926 постриж. у ченці. Від 1928 – ієродиякон, 1934 – ієромонах; від того ж р. – душпастир на Холмщині. Зазнав утисків польсь. властей. 1945 Ш. депорт. на тер. Рад. Союзу; настоятель храму в Запоріжжі, обл. благочинний, від 1949 – архимандрит. 1964–70 – намісник *Почаїв. лаври*. 1971 поверн. у Запоріжжя, де настоятель *Миколаїв. церкви*, *Покров. собору*, обл. благочинний.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ШКВАРОК

Осип (26. 09. 1896, с. Кобиловолоки, нині Тербовлян. р-ну – 11. 09. 1954, США) – лікар, громадський діяч. Чл. УЛТ (1929). Воював в УГА. Закін. г-зію в м. Тернопіль (1921), мед. студії розпочав у м. Грац (Австрія), закін. в ун-ті в м. Краків (1928, Польща). Після дворіч. практики у заг. шпиталі в м. Львів відкрив приват. ординацію в м-ку Будзанів (нині с. Буданів Тербовлян. р-ну). Під час 2-ї світ. війни – повіт. лікар у м. Тербовля. Від 1944 – табір. лікар у м. Аугсбург (Німеччина). 1950 емігр. до США, де працював у шпиталі. Автор наук.-практ. праць, спогадів. Діяльний у громад. орг-ціях.

Б. Мельничук.

ШКВАРОК

Юрій Григорович (18. 04. 1887, с. Вовківці, нині Борщів. р-ну – 03. 11. 1950, м. Едмонтон, Канада) – педагог, адвокат, громадський діяч. Навчався у школі в м. Борщів. Від 1904 – в Канаді. Тут вступив до Колегії св. Боніфатія, згодом навчався в Манітоб. (1915, бакалавр; 1918,

магістр), Альберт. (1925) ун-тах; закін. учит. курси в м. Ріджайн. 1917 – шкільн. інспектор у пров. Саскачеван, 1917–21 – дир. Ін-ту ім. митрополита *А. Шенницького* в м. Ст. Боніфас. 1925–50 провадив адвокат. канцелярію в м. Мондер. Двічі – посол. кандидат від Ліберал. партії. Засн. у пров. Альберта Братства українців-католиків Канади, його 1-й голова, спів-орг-тор КУК цієї пров. Автор брошури про укр. шкільництво в Канаді та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ШКІЛЬНЯК

Степан Ярославович (24. 01. 1929, с. Нове Село, нині Підволочис. р-ну – 17. 02. 2006, там

само) – педагог, культурно-просвітній і громадський діяч. Закін. істор. ф-т Львів. ун-ту (1952, нині нац. ун-т). Працював у дит. колонії № 5 у м. Львів, 1953–73 – вчителем історії, 1962–71 – дир. Новосіл. ЗОШ. 1973–80 – заст. голови правління

місц. колгоспу. 1980–89 – дир. Новосіл. школи-інтернату. Голова місц. орг-ції т-в “Знання”, “Університет культури”, “Просвіта”. Ініціатор відкр. пам’ятника *І. Франку* (1967), стрілець. могили, меморіалу Слави воякам УПА і репресованим. Від 1995 – реж. нар. театру в Новому Селі; зіграв понад 200 ролей у аматор. виставах. Автор кн. “Мистецькі обрії Нового Села” (2005).

М. Гудима, І. Дем’янова.

ШКЛЯР

Омелян (1901, с. Сидорів, нині Гусятин. р-ну – 31. 12. 1964, Канада) – лікар, громадський діяч. Чл. УЛТ Пн. Америки. Навчався в г-зіях у містах Городенка, нині Івано-Фр. обл. та Станіслав, нині Івано-Франківськ (1921), Укр. таєм. ун-ті у м. Львів, закін. Віден. ун-т (1928, Австрія). Лікар у Вишнівчику на Поділлі. На поч. 2-ї світ. війни виїхав на Захід. Працював лікарем в Австрії та Німеччині. 1948 емігр. до Канади, працював у лікарнях міст Торонто, де відкрив приват. клініку, та Оттава. Автор наук.-практ. праць, спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ШКОЛЬНИК

Олександра Олексіївна (з дому – Олійник; 01. 05. 1923, м. Тернопіль) – лікар-радіолог, громадська діячка. Дочка *О. Олійника*. Навчалася в г-зії у м. Тернопіль (1934–39) та мед. уч-щі в м. Львів (1942–44), закін. ун-т у м. Мюнхен (1949, Німеччина). 1950 емігр. до США. Спеціалізацію з радіології заверш. в лікарнях ун-ту Вестерн Резерв (1960). Працювала у шпиталі Гурон Роуд; від 1964 провадила приват. практику в м. Барбертон (шт. Огайо). Чл. Радіолог. т-в Клівленда, шт. Огайо та Пн. Америки, Укр. мед. асоціації Пн. Америки, активістка громад. життя в м. Акрон.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ШКОЇДНА

Алла В’ячеславівна (16. 09. 1955, м. Інгупець, нині Дніпроп. обл.) – актриса. Нар. арт. України (2005). Закін. Дніпроп. театр. уч-ще (1977). Працювала в Ніжин. драм. театрі (1977–81), Хмельн. обл. муз.-драм. театрі (1981–83). Від 1983 донині – у Львів. обл. муз.-драм. театрі (м. Дрогобич). Зіграла понад 100 ролей: Марія (“Сльози Божої Матері” за *У. Самчуком*), Ада (“Терпкий аромат трояндової ночі” А. Касона), Лаура (“Фатальна ніч” Р. Тома), Марія (“Жидівка-вихристка” А. Тогобочного), Мотря (“Мазепа” *Б. Мельничука* за *Б. Лепким*, 1-а в незалеж. Україні зіграла цю роль) та ін. Від 1996 майже щорічно гастролює з театром на Тернопільщині. Співпрац. з реж. *О. Мосійчуком*.

О. Загорюлько, Г. Івахів.

ШКРАБ’ЮК

Петро Васильович (02. 08. 1943, с. Пужники, нині Тлумац. р-ну Івано-Фр. обл.) – письменник, журналіст, історик, громадський діяч. Чл. НСПУ (1985). Канд. істор. н. (1994). Закін. Львів. ун-т (1969, нині нац. ун-т); у цьому ВНЗ – ред. університ. г. (1968–70), асист. ф-ту журналістики (1970–73). У Львові: зав. відділом у ред. молодіж. г. (1973–78), кор. ж. “Наука і суспільство” (1978–87), ст. н. с. Ін-ту українознавства ім. І. Крип’якевича (від 1997). Автор зб. поезій, нарисів, документ. повісті “Село з майбутнього” (1980), наук. статей і монографій “Виноградник

Господній” (1995), “Попід золоті ворота” (1997), “Крехів: Дороги земні і небесні” (2002); низку віршів Ш. поклав на муз. *Б. Янівський*. Не раз бував на Тернопільщині, зокрема в м. Бережани, присвятив йому та горі *Лисоня* вірші. 1989 – учасник літ. свята “Подільське намисто” в м. Зборів, де читав свої твори, зустрівся з культур. громадськістю.

Б. Мельничук, Б. Тихий, Л. Щербак.

ШКРІБЛЯК

Василь Юрійович (07. 01. 1856, с. Яворів, нині Косів. р-ну Івано-Фр. обл. – 21. 11. 1928, там само) – різьбяр. Мист-ву різьби навчився від батька. Викладав інкрустацію та різьбярство у школі худож. обробки дерева й металу в м. Вишниця (1905–18, нині Чернів. обл.). Володів усіма техніками обробки дерева. Серед робіт: архіт. оздоблення, меблі, знаряддя праці, посуд та ін. предмети госп. призначення й домаш. вжитку. Учасник виставок у містах: Тернопіль (1884; сріб. медаль), Краків (1887, Польща, бронз. медаль), Львів (1894, золота медаль; 1905), Стрий (1909, нині Львів. обл.), Київ (1912; золота медаль); диплом 1-го ступ. на 1-й Всесоюз. с.-г. виставці в м. Москва (1923, нині РФ).

Б. Мельничук.

ШКРУМЕЛЯК

Юрій Андрійович (псевд.: Максим Цимбала Гнотик, Ігор, Ю. Ігорків, Олександр Залужний, О. Підгірський та ін.; 18. 04. 1895, м-ю, нині смт Ланчин Надвірн. р-ну Івано-Фр. обл. – 20. 11. 1965, м. Львів) – письменник, редактор, перекладач, громадський діяч. Чл. СПУ (1958). Навчався в г-зії у м. Коломия (до 1914, нині Івано-Фр. обл.), на істор.-філос. ф-тах унів-тів у містах Львів (1918–24) і Прага (1924–26, Чехія). Від 1914 – доброволець *Легіону УСС* (підхорунжий, 1915); водночас ред. сатир.-гумор. стрілец. г. “Самопал” та “Самоохотник”, що вид. *Пресова квартира*, де співпрац. із А. Баб’юком (*Мирослав Ірчан*), М. Гайворонським, Р. Купчинським, О. Куриласом, Л. Лепким, А. Лотоцьким, О. Назаруком, М. Угрином-Безгрішним та ін.; не раз бував на Тернопільщині.

1920–30-і у Львові: співорг-тор (із *В. Бобинським*, Р. Купчинським та *О. Бабієм*) поет.-мист. групи “Митуса” (1922), ред. часописів “Діло”, “Батьківщина”, “Новий час”; співорг-тор із *І. Тиктором* (1931) і ред. (до 1939) дит. ж. “Дзвіночок”. 1939–41 – вчитель укр. мови і літ-ри у львів. школах. Під час нім.-рад. війни працював у пресі. 1944 Ш. заарешт. органи НКДБ, засуд. на 10 р. ВТТ. Після звільн. 1955 проживав у Коломиї та Львові. Автор нарисів, віршів, повістей, зокрема “Битва під Зборовом” (1932; польс. окруж. суд у м. Чортків конфіск. її), перекладів та ін. Вірш Ш. “Питається вітер смерти” на муз. М. Гайворонського став своєрід. стрілец. реквіємом; Ш. – автор гімну “*Молодої Просвіти*”; на Тернопільщині побутують колядки на вірші Ш. Представлений у зб. духов. поезії “*Богославень*” (Т., 1994).

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ШЛЕМКЕВИЧ

Михайло Васильович (21. 11. 1893, с. Серафинці, нині Городен. р-ну Івано-Фр. обл. – 02. 01. 1959, м. Відень, Австрія) – військовик, громадський діяч, науковець. Навчався в ун-тах у містах Чернівці (філол. ф-т), Грац (Австрія), Краків (Польща), Відень (д-р філософії). Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії, воював на Італ. фронті. Від 1918 – в УГА, ком-р похід. куреня 36-го Коломий. полку стрільців, поран. у бою з польс. військами; працював у повіт. команді в м-ку Кут (нині смт Кути Косів. р-ну Івано-Фр. обл.). 1919 Ш. потрапив до польс. полону, побл. с. Кошилівці (нині Заліщиц. р-ну) зумів утекти; згодом виїхав до Польщі, 1936 – до Відня, де викладав філософію в ун-ті. Автор праць, статей, зокрема “Анархія гологи”, опубл. 1996 у ж. “Україна”.

Б. Мельничук.

ШЛЯҒЕРИ ТЕРНОПОЛЯ

(нім. Schlager – ходовий товар) – пісні, що були популярними в різний час у м. Тернопіль. Ш. властиві мелодія і текст, що швидко запам’ятовуються, тому вони стають на певний час модними серед населення. Ш. можна вважати деякі нар. пісні, міськ. ромansi, т. зв. батяр. пісні, фрагменти яких попул. донині (“На улице Коперніка // файдюлі, файдюлі, фай”); автор. пісні кін. 19 – поч. 20 ст., зокрема “Чом, чом, чом, земле моя” *Д. Січинського* на сл. *К. Малицької*. Особл. попул. у Тернополі в різн. час були пісні *В. Толмачова* “Квіти ромену” (сл. *Б. Демківа*) та “Коріння” (сл. *В. Вихруща*), *А. Горчинського* “Червона троянда” (сл. *О. Богачука*) та “Росте

черешня в мамі на городі” (сл. *М. Луківа*), пісні ВІА “*Медобори*” (“Три дороги”), гуртів “Канікули” (*А. Крохмальний* та *М. Павлів*), “*Анна-Марія*” (“Ти подобаєшся мені” *С. Лазо* у викон. *В. Павліка*), “*Нічлава-Блюз*” (“Вставай, сонце” *А. Підлужного*); пісня “*Файне місто Тернопіль*” вик. львів. гурт “*Брати Гадюкіни*”.

В. Окаринський, Л. Щербак.

“ШЛЯХОМ ЛЕНІНА”

– газета. Орган політвідділу Дзвиняц. МТС Заліщиц. р-ну. В ДАТО зберіг. номери за 1950, 1952–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

“ШЛЯХОМ СТАЛІНА”

– газета. Орган політвідділу Михайлів. МТС Мельнице-Поділ. р-ну (нині с. Михайлівка належ. до Борщів. р-ну). У ДАТО зберіг. номери за 1950–53.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ШМАДІЛО

Микола Іванович (13. 01. 1937, с. Ридодуби, нині Чортків. р-ну) – релігійний діяч. 1959–65 навчався у Київ. ін-ті цивіл. авіації. 1965–68 – проводив духовну практику монаш. життя в місії у м. Барановичі (нині Білорусь). Навчався у підпільн. духов. семінарії УГКЦ; 1976 рукопоклад. у сан священника. Душпастир у м. Стрий (Львів. обл.). Від 1994 – ігумен Гошів. монастиря оо. Василіян (Долин. р-ну Івано-Фр. обл.).

Б. Мельничук, А. Сенник.

ШМАТА

Василь (1889, с. Кривеньке, нині Чортків. р-ну – 1956, м. Нью-Гейвен, США) – кооперативний, громадський діяч. Закін. учит. семінарію у м. Тернопіль. Учителював у м-ку Поморяни (нині смт Золочів. р-ну Львів. обл.). Мобілізував до австр. армії, згодом – командант (ком-р) скорострілн. сотні 9-ї бригади УГА, учасник оборон. боїв 1919 за м-ко, нині смт Гусятин. У родин. селі – орг-тор кооперат. руху. Дир. Повіт. союзу кооператив у м. Копичинці (нині Гусятин. р-ну), від 1930 – гол. дир. Окруж. Союзу кооператив у м. Чортків. Чл. Ради Ревіз. союзу укр. кооператив і Нагляд. ради Центросоюзу (м. Львів). Активіст т-ва “Просвіта”, голова т-ва “Рідна школа” та орг-тор приват. нар. укр. школи у Копичинцях, заст. голови цього т-ва, фундатор буд-ва г-зіі “Рідної школи”; голова т-ва “Сільський господар” у Чорткові. Емігр. до США, де діяльний у громад. орг-ціях укр. діаспори.

А. Сенник, Я. Чорпіта.

ШМИГАНОВСЬКА

Ірина Степанівна (05. 09. 1967, смт Гусятин) – спортсменка (біатлон). М. сп. СРСР (1988).

Закін. ф-т фіз. виховання ТДПІ (нині ТНПУ). Багатораз. переможниця і призерка чем-тів України та ВЦРПС. 1988 – переможець Кубка СРСР на дистанції 15 км. Бронз. призер Спартакіади народів СРСР (1990). Чл. молодіж. збірних СРСР та України. Переможниця міжнар. змагань. Виступала за спорт. т-во “*Колос*”.

Л. Никифоров.

ШНУРОВСЬКИЙ

Ігор Миколайович (15. 04. 1944, с. Висипівці Зборів. р-ну – 06. 05. 2004, смт Козова) – господарник, громадський діяч. Закін. зоотех. ф-т Кам’ян.-Поділ. с.-г. ін-ту (1970, нині Поділ. аграр.-тех. ун-т Хмельн. обл.). Працював зав. бібліотекою в родин. селі; гол. зоотех. Терноп. обл. об’єдн. “Міжколгоспвідгодівля”; дир. об’єдн. з вироб. продуктів тваринництва та комбікормів упр. с. госп-ва Терноп. облвиконкому; головою Козів. райвиконкому (1981–83); відтак – 1-й секр. Кременц., Козів. РК КПУ, голова виконкому Козів. райради (1983–91); зав. відділ. Козів. райвиконкому, заст. нач. рай. упр. с. госп-ва, дир. Козів. хлібоприйм. підпр-ва; від 2002 – 1-й заст. голови Козів. РДА.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ШОКАЛО

Олександр Андрійович (13. 01. 1949, с. Гнідинці Варвин. р-ну Черніг. обл.) – сходознавець,

літературознавець, культуролог, перекладач, історіософ, публіцист, громадський діяч. Чл. НСПУ (1979). Орден Св. Володимира Великого 3-го ступ. (2001), медаль Pro Arte Гільдії митців Німеччини (1994) та ін. Закін. Київ. та Самарканд.

(1977, нині Узбекистан) ун-ти. Працював ред., ст. ред. у вид-ві “Дніпро” (1977–82). Засн., гол. ред., шеф-ред. наук.-попул. ж. “Український Світ” (1992). 1996–2001 – голова Секретаріату Т-ва “Україна-Світ” та Укр. Всесвіт. Координац. Ради. Від 2003 – прац. Апарату ВР України, 2004 – гол. спеціаліст Нац. ін-ту стратег. досліджень, 2005 – кер. Наук.-дослід. центру сусп.-політ. проблем та Всеукр. прес-центру Укрінформу, 2006 – гол. ред. ж. “Українське образотворче мистецтво” та шеф-ред. ж. “Український Світ”. Автор понад 300 праць та есе, перекладів зі схід. мов, публіцист. праць та ін. Орг-тор вид. і автор концепції біограф. зб. “*Визначні постаті Тернопілля*” (2003) та спецвип. ж. “Український Світ” – “Від Трипілля до Тернопілля” (2005). Автор сценаріїв наук.-попул. фільмів; засн. і автор концепції Фестивалю мист-в укр. зарубіжжя “Український спів у світі” (1999).

В. Штокало, Л. Щербак.

ШОЛЬЦ

Раймонд (Szolc Rajmond; 1882, м. Бережани – 01. 09. 1939, м. Варшава, Польща) – польський юрист. Школу та г-зію закін. у родин. місті, де учасник літ. й театр. гуртків. Вивчав право та філософію у Львів. ун-ті. Віце-консул Австро-Угор. імперії у м. Чикаго (США). 1920-і – співзасн. польс. морськ. правн. інституції. Суддя Вищого Суду Польщі. Першу збірку поезій видав у Бережанах (1903). Загинув під час 1-го бомбардування Варшави.

С. Ткачов, В. Ханас.

ШОПЕН

Фридерик-Францішек (польс. Szopen Fryderyk Franciszek; фр. Chopin Frédéric François; 22. 02., за ін. дан. – 01. 03. 1810, м-ко Желязова-Воля побли. м. Варшава, Польща – 05. (17). 10. 1849, м. Париж, Франція) – польський композитор і піаніст. Від 1831 прожив. у Парижі. Розширив вираз. і тех. можливості фортепіан. гри. По-новому представив муз. жанри: відродив на романт. основі прелюдію, створив фортепіан. баладу, опоетизував і драматизував нац. побут. танц. форми – мазурку, полонез, вальс; перетворив скерцо в самост. твір. У творч. доробку: 2 концерти (1829, 1830), 3 сонати (1828–44), фантазія (1841), 4 балади (1835–42), 4 скерцо (1832–42), експромти, нокторни, етюди та ін. тв. для ф-но, пісні. Від 1848 навчав гри на ф-но *М. Чарториську*. За деяк. свідч., гостював у неї в м. Підгайці, де зберіг буд., в якому проживав Ш.

Л. Щербак.

ШОСТАК

Іван (18. 02. 1922, с. Красіїв, нині Монастирис. р-ну – 22. 05. 1984, Канада) – учасник національно-визвольних змагань. Воював в УПА на Волині та Поліссі, згодом у 1-й Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. На еміграції – чл. управи Братства колиш. вояків 1-ї Укр. дивізії УНА, довголіт. чл. хору “Прометей”, чл. хору і управи “Бурлака” в м. Торонто (Канада), адміністратор пошир. на Канаду (1961–66), гол. адміністратор (1967–69) ж. “Вісті Комбатанта”.

Б. Мельничук.

ШОСТАЦЬКИЙ

Микола Григорович (06. 12. 1945, м-ко, нині смт Летичів Хмельн. обл.) – журналіст, кінознавець. Чл. НСЖУ. Галуз. нагороди. Закін. Чортків. мед. уч-ще (1963), ф-т журналістики Львів. ун-ту (1974, нині нац. ун-т), кінознавч. ф-т Київ. ін-ту театр. мист-ва (1981, нині ун-т театру, кіно і телебачення). 1948–74 проживав у м-ку, нині смт Скала-Подільська Борщів. р-ну. 1975–83 – відп. секр. Староконстантин. рай. г. (Хмельн. обл.) 1983–95 – на різних роботах у м. Норильськ (нині РФ). 1996–2001 – оглядач обл. г. “Поділля”, від 2001 – кор. г. “Прибузька зоря” (обидві – м. Хмельницький).

І. Дем’янова.

ШПАК

Валентина Іванівна (28. 02. 1948, смт Клавдієве-Тарасове Бородян. р-ну Київ. обл.) – педагог, журналіст, літератор. Чл. НСЖУ (2006). Закін. Київ. пед. ін-т (нині пед. ун-т). Від 1970 – у м. Кременець: викл. пед. уч-ща, пед. коледжу, ст. викл. педагогіки і психології обл. гуманіт.-пед. ін-ту. Орг-тор, 1-й дир. та автор експозиції музею освіти цього навч. закладу. Працювала заст. ред. часоп. “*Кременецький вісник С*”. Автор навч. посіб. “Викладачі та вихованці Кременецької духовної семінарії (1919–1939 роки)”, “Ботанічний сад у Кременці”, “Педагогічне училище у м. Кременці (1944–1955 роки)”, “Кременецький учительський, педагогічний інститут (1940–1969 роки)” та ін.; кн. новел “Очі із зрадливою роною” (2007); статей, публікацій у ЗМІ.

Б. Свіргун.

ШПАК

Василь Федорович (12. 05. 1922, с. Поляни, нині Волочис. р-ну Хмельн. обл.) – культурно-освітній діяч. Орден Вел. Вітчиз. війни 1-го ступ., медаль “За відвагу”, галуз. нагороди. Засл. прац. культури УРСР (1973). Закін. Київ. ін-т культури (1968, нині нац. ун-т культури і мист-в). Працював зав. Підволочис. райвідділом культури (1946–84); голова рай. ради ветеранів війни і праці, відп. секр. рай. добровіл. Т-ва книголюбів.

Г. Івахів.

ШПАК

Євген Михайлович (01. 04. 1951, с. Олексинці, нині Борщів. р-ну) – художник, військовик.

Навчався у худож. студії та нар. ун-ті мист-в у м. Москва (нині РФ). Працював художником-оформлюв. худож. майстерні в м. Борщів, дир. БК в родин. селі. 1974–95 служив у війську прапорщиком на посаді художника. Від 1968 – учасник мист. виставок; персон. – у Борщеві (1986, 1989, 2001), с. Бурдяківці Борщів. р-ну (2004), м. Тернопіль (2008). Тв. Ш. зберіг. у музеях міст Борщів, Львів, Мінськ (Білорусь), Москва (РФ), Рівне, у ТОХМ, приват. колекція в Україні, Канаді, Німеччині, США, Франції.

А. Гриб.

ШПАК

Микола Іполитович (справж. прізвище – Шпаковський; 23. 02. 1909, с. Липки, нині Попільнян. р-ну Житомир. обл – 19. 06. 1942, м. см. невід.) – поет. Учасник нім.-рад. війни. Чл. СПУ. Навчався у Київ. с.-г. ін-ті; Запоріж. ін-ті нар. освіти. Автор 12 зб. поезій. Працював у ред. газет. Перебував на Тернопільщині з групою укр. письменників у червні 1941 як прац. ред. г. Пд.-Зх. фронту “Красная Армия” (поїзд-друкарня у м. Тернопіль).

С. Гасай, Б. Мельничук.

ШПАЧІНСЬКИЙ

Омелян Артемович (30. 08. 1941, с. Носів, нині Підгаєц. р-ну) – хоровий диригент, педагог. Засл. прац. культури України. Доц. Закін. у м. Миколаїв: культ.-освіт. уч-ще (1961), пед.

ін-т (1969). 1963–64 – кер. хору військ. частини у м. Могилів-Подільський (Вінн. обл.); 1967–69 – хормейстер студ. хору муз.-пед. ф-ту Миколаїв. пед. ін-ту; кер.: 1969–72 – жін. капели Кадіїв. пед. уч-ща Луган. обл., 1970–72 – капели вчит. м. Кадіївка, курс. хорів муз.-пед. ф-ту Миколаїв. пед. ін-ту; 1974 – самодіял. нар. хору “Веснянка” смт Тернівка (Миколаїв. обл.), 1975–85 – камер. хору студ. Миколаїв. ін-ту культури, 1985–89 – хор. капели вчит. м. Миколаїв. Зав. каф. нар. співу, фольклору та гри на укр. нар. інструментах Миколаїв. філії Київ. ін-ту культури (нині нац. ун-т культури і мист-в); співорг-тор (1989) тут нар. хору. Збирач фольклору Пд. України, автор хор. творів.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ШПІНДА

Марія Іванівна (05. 09. 1959, с. Піщане Зборів. р-ну) – господарник. Грамота КМ України, га-

луз. нагороди. Депутат рай. ради 3-х склик. Закін. Львів. с.-г. ін-т (нині нац. аграр. ун-т). Працювала у колгоспі в с. Озерна Зборів. р-ну: 1980–97 – бух., 1997–98 – гол. бух., 1998–2000 – головою правління колгоспу. Від 2000 донині – дир. ПАП “Озерна”. За час господарювання Ш. проклад. 5 км асфальт. покриття дороги; кер. фінанс. допомогає школі, дит. садку, церкві, 45 самот. престарілим.

Б. Мельничук, Я. Пархомчук.

ШПОДАРҀК

Ярослав Володимирович (15. 08. 1940, с. Перволока Бучац. р-ну) – військовик. Бойові

нагороди. Підполковник. Закін. танк. уч-ще у м. Ташкент (1963, нині Узбекистан), Вищу парт. школу при ЦК КПРС (1981, м. Москва, РФ). 1963–69 – на службі у Прикарп. ВО. 1969–74 – заст. ком-ра батальйону окрем. полку в Групі рад. військ у Німеччині.

Заст. нач. політ. відділу, заст. ком-ра танк. полку з політ. ч. у Забайкал. ВО. 1978–90 – заст. ком-ра полку з політ. ч., нач. Чернів. будинку офіцерів. Кількараз. депутат рай. і міськ. рад. Після звільнення у запас працював у міськвиконкомі в м. Чернівці.

Б. Головин.

“ШПИТАЛЬНА ХІРУРГІЯ”

– науково-практичний журнал. Вих. у м. Тернопіль від 1998 укр. мовою. Засн. Терноп. мед. акад. (нині ТДМУ), Ін-т уролог. і нефролог. АМН України, Ін-т хірург. і транспортолог. АМН України, Ін-т нейрохірург. АМН України, Ін-т серц.-судин. хірург. АМН України, Ін-т патолог. крові та трансфузій. медицини АМН України, Київ. мед. акад. післядиплом. освіти. Гол. ред. – *Л. Ковальчук*, заст. гол. ред. – *Ю. Коморовський*, відп. ред. – *В. Бігуняк*.

Б. Мельничук.

ШРАМА ДЕ ВЕЦКА

Марта-Анна-Марія (12. 01. 1874, с. Вецц, Зх.

Пруссія, нині Польща – 30. 05. 1904, м. Снятин, нині Івано-Фр. обл.) – польська монахиня Згромадження сестер милосердя. Працювала у шпиталях у містах Львів, Бохня (нині Польща), Підгайці (червень 1895 – 1-а пол. 1899).

24. 06. 2008 у м. Львів оголошена блаженною.

С. Колодницький.

ШТАБАЛЮК

Петро Іванович (28. 08. 1958, с. Куропатники Бережан. р-ну) – науковець. Канд. фіз.-матем. н. (1984). Доц. (1996). Закін. Львів. ун-т (1979, нині нац. ун-т). Працював н. с. в Ін-ті приклад. проблем механіки і математики АН УРСР. Від 1988 – на викл. роботі у Львів. політех. ін-ті (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), ТАНГ (нині ТНЕУ), Ін-ті економіки і підприємництва (м. Тернопіль). Автор понад 50 наук. і навч.-метод. праць, у т. ч. підручників, навч. посібників.

О. Олексюк.

ШТАНГРЕТ

Роман Миколайович (1900, с. Ішків, нині Козів. р-ну – 17. 03. 1993, м. Парма, шт. Огайо, США) – учасник національно-визвольних зма-

гань. Вояк *Легіону УСС*, УГА (учасн. *Чортків. офензиви*, походу на м. Київ), 1-ї Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. Доброволець укр. дивізії “*Галичина*” (1943), учасник битви біля м. Броди (1943, Львів. обл.). 1920–38 прац. мулярем у Словаччині, згодом повернув. в родин. село. 1939 емігр. у м. Дрезден (Німеччина). Від 1945 перебував в Італії, Німеччині; 1955 переїхав до США. Працював мулярем у м. Клівленд. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ШТЕПУЛЯК

Михайло Дмитрович (15. 02. 1932, м-ко, нині смт Коропець Монастириск. р-ну) – військовик.

Військ. медалі. Закін. Качинськ. військ. авіац. уч-ще (1956, нині РФ). 1956–60 – льотчик, ст. льотчик, нач. штабу авіаескадрильї винищ. авіаполку, 1960–67 – заст. нач. штабу винищув. авіаполку, ст. помічник нач. оператив. відділу корпусу Москов. військ. округу (ВО); 1967–79 – нач. штабу – заст. ком. винищув. авіаполку в Москов., Далекосх. і Київ. ВО. 1979 звільн. у відставку. Працював на спецбазі в м. Запоріжжя (1979–81). Від 1982 проживає у м. Івано-Франківськ; від 1987 – нач. міськ. запас. пункту упр. органів влади.

Б. Головин.

ШТІРА

Сильвестр Якович (псевдо – “Вир”; 1922, с. Росохач, нині Чортків. р-ну – 1944, с. Ланівці, нині Борщів. р-ну) – діяч учасник національно-визвольних змагань. 1942–43 – голова Проводу ОУН Чортків. р-ну.

В. Кравець.

ШТІЛЬ

Антоній (р. і м. н. невід. – 1769, м. Львів) – скульптор. Учень *І.-Г. Пінзеля*. Працював у стилі бароко. Виконав рельєф на амвоні та гол. вівтарі костюлу в м. Монастириська; 1761 з Пінзелем працював тут над двома вівтарями.

П. Гуцал, Б. Пиндус, В. Стецько.

ШТОГРИН

Ольга (20. 05. 1927, м. Теревовля) – науковець. Закін. Львів. ун-т (нині нац. ун-т). Канд. геол. н. (1958). Ст. лаборант; 1959–65 – м. н. с. від-

ділу гідрогеології та інж. геології Ін-ту геології корис. копалин АН УРСР; 1957–59 – доц. каф. геоморфології Львів. ун-ту. Ст. н. сп. відділу гідрогеол. нафтогазонос. провінцій України Ін-ту геології та геохімії горючих копалин АН

УРСР (1962–65). Від 1968 – учасник гідрогеолог. та хім. досліджень Крим.-Причорномор. нафтогаз. провінцій України. Автор 110 наук. праць, у т. ч. 6 монографій, досліджень на краєзн. теми, зокрема “Звідки назва Теробовля”, “Сади – східне передмістя Теробовлі”, “Мінеральні води Теробовлянщини”, ст. про політ’язнів та репресованих.

Б. Головин.

ШТОГРИН

Степан Іванович (12. 02. 1925, с. Висока Гребля, нині Крижопіл. р-ну Вінн. обл.) – фахівець у галузі зв’язку. Крайний електромонтер Мін-ва зв’язку СРСР. Ордені, медалі СРСР. Під час нім.-рад. війни – у ЧА, учасник визвол. Румунії, Польщі, Чехословаччини, Німеччини. Від 1945 – у м. Львів, 1946 – у м. Бережани, де до 2000 прац. у рай. відділі зв’язку. Ім’я Ш. занес. у Книгу пошани Мін-ва зв’язку СРСР.

О. Лугова.

ШТОГУН

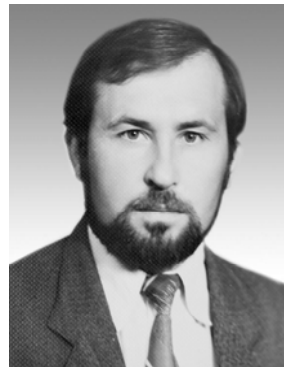
Сергій Григорович (30. 11. 1956, с. Підгайці Шумс. р-ну) – правник, викладач. Закін. Чернів. юрид. технікум (1975), Київ. ун-т (1988, нині нац. ун-т), Нац. юрид. акад. України (м. Харків). Від 1975 – ст. інспектор відділу соц. забезпечення Червоноармійс. райвиконкому (Рівн. обл.), 1977 – юрисконсульт Шумс. райсільгосптехніки; 1980–81 – в органах МВС, 1981–90 – заст. зав. відділу соц. забезпечення

Шумс. райвиконкому. Від 1990 – голова Шумс. рай. суду, 1996 – голова Збараз. рай. суду. Голова Острозьк. рай. суду (від вересня 2000), суддя (з грудня 1999 безстроково); викл. каф. історії та теорії права правнич. ф-ту Нац. ун-ту “Острозька академія” (від 2000). Стажувався в Швейцар. конфедерації (1988). Представник України на міжнар. семінарах “Доступ до судової системи” в рамках програми Ради Європи стосовно прав. співроб-ва в галузі прав людини (1998, Австрія), “Інтелектуальна власність” у рамках програми ТАСІС (2001). Автор наук.-практ. праць.

В. Ханас.

ШТОКАЙЛО

Василь Іванович (27. 05. 1948, с. Турівка Підволочис. р-ну) – інженер. Галуз. нагороди. Закін. Львів. політех. ін-т (1971, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював у проект. ін-ті “Діпрозаводтранс” (м. Харків, 1971–80), будівельником у Терноп. відділенні Львів. залізниці (1980–85), в упр. ЖКГ Терноп. міськвиконкому, нач. ЖЕД № 1 (1985–93).

В. Баран.

ШТОКАЛКО

Любомир Павлович (16. 06. 1932, с. Кальне, нині Козів. р-ну – 30. 03. 1998, м. Бережани) – інженер. Галуз. нагороди. Син *П. Штокалка*, брат *Зиновія Бережана* (Штокалка). Закін. Львів. політех. ін-т (1955, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював на Пустомитів. кераміч. з-ді Львів. обл. 1957 – гол. механік, згодом заст. гол. інж. Козів. цукроз-ду. Викл. Бережан. технікуму механізації та електрифікації с. госп-ва (1960, нині агротех. ін-т). Від 1968 – інж.-конструктор Бережан. склозаводу. Успадкував і зібрав вел. бібліотеку.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

ШТОЛЬБЕРТ

Адіслав Петрович (05. 07. 1953, с. Вел. Дедеркали Шумс. р-ну) – лікар, літератор, спортсмен, тренер. Брат *Л. Мількевич*. Канд. у м. сп. (шотокан-карате). Військ. нагороди. Закін. Каунас. полі-

тех. ін-т (1980, нині Литва); мед. освіту здобув у м. Ленінград (1982, нині м. Санкт-Петербург, РФ). Служив на офіцер. посадах у спец. військах у РА (1975–91); тренер із рукопаш. бою, лікар-травматолог (1991–97); лікар санаторію “Медобори” (2002–03, с. Конопківка Тербовлян. р-ну); лікар Терноп. міськклікарні № 3 (2003–05); від 2005 – підприємець ПП “Медичні послуги” (м. Тернопіль). Автор кн. поезії і прози “Душа – это путь к истине” (Т., 2004).

Б. Мельничук.

ШТОПКО

Валентин Васильович (23. 03. 1975, м. Тернопіль) – економіст, фінансист, менеджер, меценат. Галуз. нагороди. Закін. ТАНГ (1996, нині ТНЕУ). Прац. екон. ПП “Галіст”; екон., спец., гол. спец. кредит.

відділу Терноп. філії (ТФ) Західноукр. банку; від 2000 – спец. кредит. відділу ТФ АКБ “Надра”; 2001 – екон. опер. відділу, гол. спец. екон. відділу ТФ “Кредит Банку”; 2002 – нач. упр., нач. департ. банк. обслугов. ТФ “Приватбанку”; 2004 – дир. філії “Тернопільська дирекція” Київ. офісу фінан.-екон. департ. упр. розвитку філійної мережі АТ “ІНДЕКС-БАНК”; від 2005 – дир. філії “Тернопільська дирекція” АТ “ІНДЕКС-БАНК”.

В. Барна.

ШТУЛЬ

Василь Данилович (псевдо “Чорнота”; 22. 03. 1921, с. Жиричі, нині Ратнів. р-ну Волин. обл. – 06. 07. 1943, однойм. обл.) – журналіст, педагог. Брат *О. Штуля-Ждановича*. Навчався в духов. семінарії у м. Кременець (1930–36), згодом – у Рівнен. укр. г-зії (1936–38). 1938–39 студював у Вищій торг. школі в м. Варшава (Польща). Працював у групі журналістів і про-

пагандистів УПА. Від жовтня 1941 – чл. редколегії, заст. г. “Волинь” (м. Рівне). Загинув трагічно. **Б. Уніят.**

ШУГАЛІЙ

Юрій Семенович (29. 04. 1951, м. Черкаси) – лікар, вчений у галузі медицини. Канд. мед. н. (1991). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1974, нині ТДМУ). Працював лікарем-ординатором, зав. відділом Буданів. психіатрич. лікарні (1974–81, Тербовлян. р-ну). Від 1983 донині – гол. лікар Терноп. обл. комунал. нарколог. диспансеру. Автор більше 30 наук. праць, статей антиалкогол. тематики.

А. Сенік, Г. Яворський.

ШУЇК

Степан Несторович (19. 04. 1953, с. Байківці, нині Терноп. р-ну – 25. 07. 2000, там само) – господарник, громадський діяч. Закін. Бережан. технікум механізації та електрифікації с. госп-ва (1972, нині агротех. ін-т); Кам’янець-Поділ. с.-г. ін-т (1981, нині Поділ. аграрно-тех. ун-т Хмельн. обл.). Працював інж. із техніки безпеки, зав. автогаражем, гол. інж., заст. голови правління колгоспу в родин. селі (1972–82); інструктором, зав. відділом Терноп. РК КПУ (1982–84); зав. сектором, відповід. орг-тором, консультантом Терноп. ОК КПУ (1985–91); кер. Плотич. вироб. підпр-ва “Агропромтехніка” (1991–99); від 1999 – голова Терноп. РДА. Трагічно загинув. **М. Ониськів, М. Федечко.**

ШУЇК

Тарас Петрович (02. 03. 1956, с. Товстолуг, нині Терноп. р-ну) – педагог, скульптор. Закін. фіз. ф-т Львів. ун-ту (1882, нині нац. ун-т). Працював інж.-конструктором з-ду телевізій. тех-

ніки ВО “Електрон”, кер. гуртків із худож. обробки каменю, комп’ютер. дизайну та програмування Великоглибочец. Буд. техніч. творчості школяра на базі ЗОШ с. Товстолуг (2003–08). Від 1982 займається худож. обробкою каменю. Автор пам’ятників *Т. Шевченку* в Товстолузі (1992), “Ангел-охоронець” до 10-річчя незалежності в с. Біла Терноп. р-ну (2002), пам’ят. таблиці до 100-річчя побудови храму Св. Юрія в Товстолузі та ін.

І. Дем’янова.

ШУЛИК-ШУПА

Зіновія (19. 03. 1957, с. Голотки Підволочис. р-ну) – бухгалтер, літератор. Чл. літ. об’єдн. при ТОО НСПУ. Закін. Копичин. технікум бух. обліку (1978, нині ф-т гуманітар. і фундамент. підготовки Івано-Фр. ін-ту менеджменту та економіки; Гусятин. р-ну). Працювала бух. у Підволочис. р-ні та в с. Байківці Терноп. р-ну. Згодом – працівниця

ТОКМ. Авторка зб. оповідань “Запізніла любов” (2003), “Душі причастя” (2004), “Погляд твоїх очей” (2005), “Мрії соло”.

І. Дем’янова.

ШУЛЬ

Володимир Михайлович (13. 06. 1957, с. Новосілка, нині Підгаєц. р-ну) – священик. Закін. Івано-Фр. теолог.-катехит. ін-т (1995). Пастирську діяльність започаткував 1993 в с. Вівся Козів. р-ну, де заклав фундамент під будову церкви Архістратиґа Михаїла. Орг-тор буд-ва

церкви святого Миколая в с. Кальне (Козів. р-ну), де тепер служить на парафії.

Б. Мельничук, Я. Пархомчук.

ШУЛЬКО

Петро Іванович (1952, смт Козова – 12. 05. 2007, м. Тернопіль, похов. у смт Козова) – спортсмен. М. сп. з греко-рим. б-би. 5-е місце на абсолют. чем-ті СРСР серед борців важк. ваги (1974). Чемпіон Центр. ради ДСТ “Спартак” (1976). Багатораз. сріб. призер чемтів України, чемпіон міжвідом. чол. першості України. Закін. ф-т фіз. виховання ТДПІ (1976, нині ТНПУ). Працював інструктором Терноп. обл. ради (ДСТ “Спартак”), дир. ДЮСШ № 3, тренером-викл. спорт. шкіль Олімп. резерву з греко-рим. б-би, ДЮСШ № 3 у м. Тернопіль. Тренер – *В. Пласконіс*.

В. Пласконіс.

ШУМАНСЬКИЙ

Василь Петрович (07. 02. 1955, с. Настасів, нині Терноп. р-ну) – вчений-історик, правник. Полковник МВС України. Орден “Хрест слави” (2003), “За безпеку народу” 2-го ступ. (2005), “Закон і честь” (2004), ін. нагороди. Чл. Міжнар. інтернац. поліцей. асоц. (м. Ноттінгем, Вел. Британія). Канд. істор. н. (2004). Акад. Міжнар. акад. безпеки життєдіяльності (2005). Закін. Терноп. пед. ін-т (1988, нині ТНПУ), Львів. юрид. ін-т МВС України (1999). Від 1976 – в УВС України (від міліціонера ППС – до кер. кримін. підрозділу УМВС Полтав. обл). Працював заст. нач. УКР УМВС України в Терноп. обл. (1993–99), нач. кримінал. міліції УМВС в Івано-Фр. (2003–04) і Чернів. (2004) областях. Від 2004 – декан ф-ту громад. безпеки Прикарп. юрид. ін-ту МВС України; 2005 – 1-й заст. нач. УВС; одночасно нач. кримінал.

міліції УМВС України в Полтав. обл. Нині – 1-й заст. нач. ГУМВС в Одес. обл. Автор більше 50 наук. та публіцист. праць з історії укр. науки й техніки, монографії “Діяльність І. А. Феценка-Чопівського в контексті розвитку науки і техніки” (2005).

В. Губ’як, Ю. Храмов.

ШУМЄГА

Станіслав Степанович (08. 02. 1934, с. Лядське, нині Монастирис. р-ну) – інженер, дизайнер,

науковець, громадський діяч. Канд. пед. н. (1995), проф. (1999). Відмінник проф.-тех. освіти СРСР. Засл. вчитель України (1991). Галуз. нагороди. Кращий науковець Івано-Фр. обл. (2005). Чл. Спільноти дизайнерів України, правління і ради обл. об’єднання ВУД

“Просвіта”. Закін. Київ. технікум (1963, нині ін-т декор.-приклад. мист-ва), Львів. лісотех. ін-т (1969, нині Укр. нац. лісотех. ун-т). Працював на Львів. філії худож. меблів (від 1952). Від 1959 – викл., 1977 – заст. дир. з навч. роботи Вищ. проф.-тех. уч-ща № 3 в м. Івано-Франківськ; водночас асист. каф. образотв. мист-ва, графіки та худож. праці, 1993–99 – доц. каф. декор.-приклад. мист-ва, 1999–2005 – проф., зав. каф. образотв. мист-ва і дизайну, від 2005 – зав. каф. дизайну худож. філії Івано-Фр. пед. ін-ту (нині Прикарп. нац. ун-т). Автор навч. посібників, плакатів, статей.

П. Басок, А. Грицан, Б. Мельничук.

ШУМИЛОВИЧ

Олег Васильович (псевдо “Зелений”; 25. 07. 1928, м. Яворів, нині Львів. обл.) – бандурист, педагог, громадський діяч. Засн. нар. самодіял. капели бандуристів “Мрія” Чортків. р-ну (1960). Вояк УПА (1944–47). Закін. Львів. культосвіт. технікум (1959, нині уч-ще культури), Київ. муз. уч-ще (1968, нині вище уч-ще культури). Діяльний у молодіж. орг-ціях “Луг”, “Сокил”, “Тризуб” (1936–39); “Просвіта” (1941–42). 1950–59 – дир. БК у м. Яворів (ор-тор чол. ансамблю при “Промкооперації”), с. Рудки (1951), м. Нестерів (1952, нині Жовква) Львів. обл. Учасник ансамблю бандуристів Львів. обл.

філармонії, соліст-бандурист, виступав у дуеті з *М. Гребенюк-Дерманчук* (1959–60). Від 1960 – у м. Чортків: працював у рай. Буд. культури; започат. клас бандури в дит. муз. школі (1961); створив дит. ансамбль при Палаці піонерів та дит. студію при УГКЦ (2000); від 2001 – викл. пед. уч-ща, орг-тор студент. ансамблю бандуристів. За сумісн. працював у муз. школі в Заліщиках (1969–70) та смт Товсте Заліщиц. р-ну (1986–94), кер. дит. ансамблів бандуристів. У репертуарі Ш. – обробки укр. нар. пісень, більшість у влас. аранжуванні, та інструмент. твори укр. композиторів. Автор музики пісень на слова укр. поетів.

М. Євгенєва.

ШУМКА

Володимир Петрович (25. 03. 1948, с. Васильківці Гусятин. р-ну) – військовик. Полковник. Медалі. Закін. Чернів. фін. технікум (1965), Львів. вище військ.-політ. уч-ще (1991). Працював інспектором інспекції Держстраху в м. Чортків (1965–68), бух. у Васильків. сільраді (1970–72). Від 1972 – у ЗС СРСР: нач. фін. служби полку в Забайкал. ВО, згодом – у Групі рад. військ у Німеччині (1976–81), Прикарп. ВО (1981–87). Від 1987 донині – нач. фін. відділу Львів. вищого військ.-політ. уч-ща, згодом відділ. військ. підготовки ун-ту “Львівська політехніка” та Військ. ін-ту “Львівська політехніка”.

Б. Головин.

ШУМЛЯКІВСЬКА

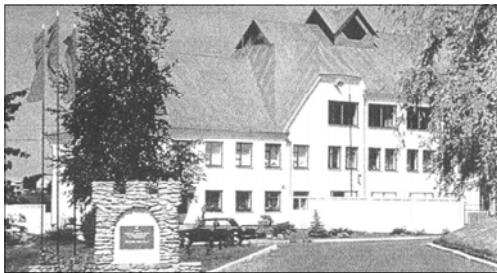
Ярослава Степанівна (14. 10. 1956, с. Храбузна Зборів. р-ну) – поетеса, прозаїк, публіцист. Чл. СП РФ (1999). Закін. Золочів. с.-г. технікум у смт Новоселище Золочів. р-ну Львів. обл.

(1975), Москов. літ. ін-т (1980, нині РФ). Від того ж року – журналіст у редакціях газет, ред. радіомовлення у Москов. обл., очол. ПП “Світ” у м. Щолково (РФ), нині – на творч. роботі у цьому місті. Автор зб. віршів “Времена перемени” (1999), “Спасенные смереки” (2008), публікацій в альманахах, ЗМІ.

В. Барна.

“ШУМСЬКАГАЗ”

– державне підприємство. Створ. в липні 1944 на базі дільниці Кременец. газ. госп-ва. Займає 1,4 га території, прац. 86 осіб; обслуговує біль-

ше 7 тис. індивід. газобалон. установок скрап. газу, 310 км газопроводів; газифіковано 23 нас. пункти, 4 тис. квартир, 59 підпр-в і орг-цій. Від 1999 – розпоч. проклад. газопроводи з поліетилену. 2000 – відкрито нове приміщення адмін. будинку з майстернями і побут. кімнатами. Дир. – О. Григоренко.

М. Фелечко.

ШУМСЬКИЙ

Петро Васильович (25. 06. 1942, с. Вербично, нині Турій. р-ну Волин. обл.) – вчений у галузі права. Канд. юрид. н. (1992), проф. (1998). Закін. юрид. ф-т Львів. ун-ту (1973, нині нац. ун-т). Працював: пом. прокурора Любомл. р-ну (1973–76); прокурором Ківерців. р-ну (1976–83, обидва Волин. обл.); ст. пом. прокурора Волин. обл. (1983–93); прокурором організ.-контрол. відділу; заст. нач. цивіл.-суд. відділу, нач. відділу з питань участі прокурорів у арбітраж. судочинстві, заст. нач. упр. нагляду за дотрим. законів у ЗС України, нач. відділу заг. нагляду, нач. Секретаріату Ген.

прокуратури України. 1999–2004 – зав. каф. правосуддя і прокурор. нагляду юрид. ін-ту ТАНГ (нині ТНЕУ). 2005–06 – дир. Терноп. філії Європей. ун-ту; згодом – декан юрид. ф-ту Європ. ун-ту (м. Київ). Автор і співавт. більше 60 наук. праць, понад 100 публікацій у фах. період. виданнях.

Б. Мельничук.

ШУМСЬКИЙ ТОРФОБРИКЕТНИЙ ЗАВОД

– підприємство паливної галузі. Розташ. в с. Кути Шумс. р-ну. Дочірнє підпр-во об’єдн. “Поділляторф” (м. Хмельницький). Засн. 1973. Створ. понад 100 робоч. місць (2007). 2006 підпр-во випустило 7 тис. тонн торфобрикетів. При з-ді діє пилорама. Дир. – В. Грицаюк (від 2002).

В. Левицький.

ШУХЕВИЧ

Наталія Осипівна (25. 02. 1922, м. Радехів, нині Львів. обл.) – громадська діячка. Правнучка *О.*, внучка *В.*, племінниця *Т.*, сестра *Р. Шухевичів*. Навчалася в мед. ін-ті в м. Львів (нині нац. мед. ун-т). 1940 заарешт. як кур’єр; 1941 засудж. на 10 р. ув’язн. і 5 р. заслання; перебувала 6 р. у таборах на Уралі (нині РФ), 10 р. – на посел. у Казахстані. 1957 поверн. до Львова, вступила в мед. уч-ще, зазнала переслідувань влади; навчання закін. на Тернопільщині. Згодом проживала на Кавказі. Від 1991 – у Львові.

Л. Щербак.

ЩАВУРСЬКИЙ

Мирон Миронович (04. 11. 1947, с. Кип'ячка, нині Терноп. р-ну) – господарник, громадський

діяч, меценат. Орден “Знак пошани” (1986), галуз. нагороди. Закін. ТФЕІ (1975, нині ТНЕУ). Працював гол. бух. у колгоспах в селах Славне Козів. р-ну, Довжанка, гол. бух., заст. голови правління колгоспу в с. Товстолуг (обидва – Терноп. р-ну); ст. н. с. ТФЕІ (1975);

ст. екон.-контролер. упр. с. госп-ва Козів. рай-виконкому (1976); гол. бух., дир. Терноп. рай-побуткомбінату (1977–87); керуючий Терноп. облпобутрембудтресту (1988–89); від 1989 – дир. АТП “Тернопільголовпостачу”. Чл. редколегії ж. “Служба побуту України” (м. Київ). Автор публікацій у ЗМІ. Благодійник дит. буд. “Малятко”, будинку престарілих (обидва – с. Петриків Терноп. р-ну).

М. Федечко.

ЩЕГОЛЬКОВ

Володимир Миколайович (01. 06. 1937, м. Одеса – жовтень 2008, м. см. невід.) – спортсмен (футбол), тренер. Засл. м. сп. СРСР (1967). Чемпіон СРСР (1961, 1966, 1967), володар Кубка СРСР (1964, 1966). Виступав за команди “Харчовик” і “Чорноморець” (1957–60, Одеса), “Динамо” (1961–67, м. Київ), “Шахтар” (1968, м. Донецьк), “Авангард” (1968–70, м. Тернопіль). У чем-тах СРСР зіграв 215 матчів, забив 5 м'ячів. За збірну СРСР зіграв 2 матчі (1962–63). У списках “33 краших” – 2 рази. 1970 – граючий тренер команди “Авангард”. Згодом тренував ін. команди.

Л. Легкий.

ЩЕПАНОВСЬКИЙ

Віктор Васильович (06. 04. 1970, смт Скала-Подільська Борщів. р-ну) – господарник, громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009), голова постій. комісії з питань планув. тер., арх-ри, буд-ва, буд. індустрії, дорож. і житл.-комун. госп-ва та благоустрою територій. Голова Терноп. міськ. орг-ції, партії “Єдиний Центр”. Закін. ф-т менеджменту та упр. орг-цій Харків. політех. ін-ту (2007, нині нац. ун-т). Працював у місц. колгоспі, на різних роботах у м. Харків (1990–2005). Від 2005 – в м. Тернопіль: заст. дир., в. о. дир. ПП “Тернопільська фірма “Будівельник” (2008). Від 2008 – 1-й віцепрезидент корпорації “Укрбудінвест” (м. Київ).

В. Левицький.

ЩЕПАНЬСЬКИЙ

Станіслав (Szczepański Stanisław; 1895, с. Ропчиці, побл. м. Ясло – 1973, м. Варшава, всі нині – Польща) – польський художник, педагог. Закін. Краків. АМ (1932) та її париз. філію. Від 1932 – проф. малюнка в Кременец. ліцеї, 1945–49 – проф. Вищої школи пластич. мист-ва у м. Познань (Польща), згодом – проф. АКМ у Варшаві. Автор мистецтвознавч. публікацій, кн. “Рисунок та малярство”.

С. Ткачов, В. Ханас.

ЩЕПАНЮК

Микола Васильович (08. 03. 1883, с. Цебрів, нині Зборів. р-ну – 27. 10. 1937, м. Магадан, нині РФ) – церковний діяч. Закін. г-зію, богослов. ф-т Львів. ун-ту, ун-т у м. Інсбрук (Австрія). 1907 рукопоклад. у сан священника. Відтоді *А. Шептицький* признач. Щ. вікарієм кафедр. собору св. Юра у м. Львів. 1915 рос. окупац. війська вивезли Щ. у м. Київ, де працював у бібліотеці. 1917 поверн. у м. Львів; признач. настоятелем УГКЦ св. Серця Ісуса в Києві. Після закриття храму – на парафіях у м. Радомишль, нині одноймен. р-ну та в с. Кримок Радомишл. р-ну (нині обидва – Житомир. обл.). Парох у селах Макарів (нині смт одноймен. р-ну Київ. обл.), Войнашівка (нині Бар. р-ну Вінн. обл.). 1929 заарешт. у с. Кримок; засудж. за звинувач. у “контрреволюц. агітації та антирад. пропаганді” до 10 р. ув'язн. у концтаборах. 1933 звільн. дострок. за станом здоров'я. Повернувся в с. Кримок, служив у храмах у селах Клавдієво (нині Клавдієво-Тарасове Київ. обл.) та Вишевичі (нині Радомишл. р-ну Житомир. обл.). 1935 вдруге заарешт.; за звинувач. у “контрреволюц. націоналіст. діяльності та антиколгосп. агітації” засуд. до 5 р. ВТТ. Покарання відбу-

вав у с. Ягодное Магадан. обл. 09. 10. 1937 заарешт. у таборі; 10. 10. 1937 засуд. до вищої міри покарання; розстріляний. Реабіліт. 1989.

С. Гасай, Б. Петраш.

ЩЕПНИЙ

Михайло Володимирович (27. 11. 1958, с. Городище-2 Жидачів. р-ну Львів. обл.) – педагог,

господарник, громадський діяч. Чл. НСЖУ (2008). Галуз. нагороди. Орден Укр. козацтва “Віра” 4-го ступ. Закін. Бродів. пед. уч-ще Львів. обл. (1978), Терноп. пед. ін-т (1983, нині ТНПУ), Бережан. агротех. ін-т (2009). Працював учит.

математики та інформатики (1983–93), дир. Почапин. СШ Терноп. р-ну (1993–98); заст. голови Терноп. РДА (1998–2005); від 2005 – зав. відділу Гол. упр. Пенсій. фонду України в Терноп. обл.

М. Фелечко.

ЩЕРБАКІВСЬКИЙ

Данило Михайлович (17. 12. 1877, с. Шпичинці, нині Ружин. р-ну Житомир. обл. – 06. 06. 1927, м. Київ) – мистецтвознавець, етнограф, історик. Почес. чл. Укр. акад. мист-в (1917). Закін. Київ. ун-т (1901). Від 1910 – зав. відділу нар. мист-ва у Київ. музеї старожитностей (від 1919 – Всеукр. істор. музей ім. Т. Шевченка). 1915–16 вивчав і фотографував на Тернопільщині архіт. пам’ятки, збирав твори мист-ва. Спів-орг-тор виставки “Народне мистецтво Буковини і Галичини” в Києві (квітень–травень 1917). 1926 вперше представив загалу наскел. горельєф. зображ. св. Онуфрія (18 ст.), розташ. pobl. с. Касперівці Заліщиц. р-ну. Автор понад 40 праць (деякі залиш. у рукописах), зокрема: “Бібліотека Вишнівецького замку” (1902), “Символіка в українському мистецтві”, “Українські дерев’яні церкви” (обидві – 1921), “Український портрет” (1925), “Буковинські і галицькі дерев’яні церкви, надгробки і придорожні хрести, фігури і каплиці” (1926), “Український килим” (1927), де використ. матеріали з Тернопільщини.

П. Гуцал, Г. Мельниченко, Л. Щербак, М. Ягодницька.

ЩЕРБАНЮК

Григорій (12. 01. 1919, с. Скоров’ятин, нині Борщів. р-ну) – лікар, громадський діяч. Навчався в укр. г-зіях у містах Чортків, Дрогобич (1937, нині Львів. обл.), студіював медицину в Познан. ун-ті (1937–39, Польща), закін. Львів. мед. ін-т (1944). Лікар у повіт. шпиталі в м. Самбір Львів. обл. Виїхав до Німеччини, 1949 емігр. до США, де закін. інтернатуру (м. Бруклін), психіатр. резидентуру у психіатр. ін-ті (1962–65, шт. Іллінойс). 1952–88 – клініч. дир. Чиказ. штат. шпиталю. Провадив приват. практику, працював у міськ. відділі здоров’я в м. Чикаго. Чл. кількох амер. мед. т-в, УЛТ Пн. Америки, 1974–75 – голова його відділу в Чикаго. Довголіт. чл. управи Укр. Конгрес. ком-ту Америки, референт сусп. опіки, голова Ком-ту громад. дії за Патріархат. Автор наук. праць, мед.-попул. статей.

Б. Мельничук.

ЩЕРБАТІЙ

Орест Йосипович (10. 08. 1948, м. Тернопіль) – диригент, хормейстер, музикант. Закін. Терноп. муз. уч-ще (1974), Львів. консерваторію (1979, нині нац. муз. акад.). Хормейстер, худож. кер. нар. ансамблю пісні й танцю “Черемош” Львів. ун-ту (1974–82, нині нац. ун-т), диригент, худож. кер. Закарпат. нар. хору (1982–92, м. Ужгород), хормейстер Піддуклян.

нар. ансамблю й театру оперети у м. Пряшів (1993–98, Словаччина). Від 1998 – соліст Галиц. камер. хору в м. Львів. Автор муз. казки “Зачарована принцеса” (лібрето Ш. Сухого, Словаччина), бл. 20 пісень та романсів на вірші укр. поетів, зокрема М. Вінграновського, В. Сосяри, понад 30 обробок укр. нар. пісень.

Б. Петраш, Л. Щербак.

ЩЕРБАТЮК

Василь (1870, с. Саджівка, нині Надвірнян. р-ну Івано-Фр. обл. – 26. 04. 1925, м. Бережани) – правник, громадський діяч. Навчався в г-зіях міст Бережани та Львів. Право студіював у Львів. та Віден. (Австрія) ун-тах. Працював у судах у містах Калуш (нині Івано-Фр. обл.), Стрий і Самбір (в останньому в період ЗУНР належ. до повіт. комісаріату). Після відступу

УГА заарешт. поляки, інтернований у таборі в Пикуличах. Від 1920 жив у Бережанах; згодом – суддя окруж. суду. Діяльний в укр. т-вах, був головою “Просвіти”, чл. управ “Української бурси” та “Рідної школи”.

П. Гуцал.

ЩЕРБАЧОВ

Дмитро Григорович (06. 02. 1857, м. н. невід. – 18. 01. 1932, м. Париж, Франція) – військовик. Два Ордени Св. Георгія (обидва 1915), Вел. Хрест Почес. Легіону. Генерал-полковник рос. армії. Закін. Орлов. військ. г-зію, Олександрів. військ. уч-ще, Михайлів. артилер. уч-ще (обидва – 1876), Миколаїв. акад. Генштабу (1884). Ст. ад’ютант 2-ї гвард. піхот. дивізії, штаб-офіцер Петербурз. ВО (нині РФ), нач. штабу піхот. дивізії. 1907–12 – нач. Миколаїв. військ. акад. Від 1912 – ком-р 9-го армій. корпусу, учасник 1-ї світ. війни, Галиц. битви (1914), від квітня 1915 – командувач 11-ї армії Пд. Зх. фронту. Воював на тер. Тернопільщини: побл. м. Збараж зупинив наступ нім. військ, у боях за села Драганівка й Острів (нині обидва – Терноп. р-ну) у вересні 1915 армія Щ. захопила бл. 54 тис. полонених, вела бої на р. Стрипа та побл. Бурканів. лісу (нині с. Бурканів Тереховлян. р-ну), під час Брусилів. прориву воювала побл. с. Коропець (нині смт Монастирис. р-ну). 13. 08. Щ. завдав поразки Пд. армії ген. Ботмера і зайняв Збараж. 1917–18 – головнокомандувач армій Румун. фронту. Від 1917 – на службу в укр. армії. Автор плану створення един. Укр. фронту, який не підтрим. уряд УНР. Чл. Ком-ту Пд. України, котрий підтримував ген. А. Денікіна, учасник *Париж. мирн. конф.* Від 1920 проживав у Чехословаччині (нині Чехія), Сербії, Франції.

Б. Пиндус, С. Ткачов.

ЩЕРБІНА

Валерій Миколайович (04. 12. 1959, м. Знам’янка Кіровогр. обл.) – військовик, правник, податківець. Генерал-майор. Закін. Воронеж. вище авіац. інж. уч-ще (1982), Акад. служби безпеки України (1998), Нац. акад. держ. упр. при Президенті України (2004). Більше 30 р. служив у ЗС та органах держ. безпеки. Закін. службу нач.

упр. Голов. упр. б-би з корупцією та організ. злочин. СБУ. 2008–10 – голова ДПА в Терноп. обл. Від квітня 2010 – 1-й заст. голови ДПА в Терноп. обл.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЩІРБА

Микола Тарасович (1902, с. Лотів Грубешів. пов., нині Польща – р. і м. см. невід.) – журналіст, громадський діяч. 1915 з батьками виїхав до м. Ташкент (нині Узбекистан). Від 1921 – чл. ВКП(б), після повернення до Польщі – чл. УСДП. 1920-і – співорг-тор КПЗУ на Грубешівщині, секр. її Окруж. ком-ту в м. Тернопіль і на Волині, виконував парт. доручення в містах Львів, Стрий (нині Львів. обл.) та ін. Кілька разів Щ. заарешт. польс. власті, бл. 10 р. перебував у тюрмі. 1938 виїхав до Чехословаччини; під час нім. окупації – в концтаборі, після війни працював в органах КП Чехословац. Республіки. Від 1949 – у Польщі (м. Варшава), де працював у вид-ві “Książka i Wiedza”, 1956 – співзасн. і ред. г. “Наше слово”.

Б. Мельничук, Б. Хаварівський.

ЩУДЛЯК

Михайло (19. 09. 1916, с. Дибше, нині Козів. р-ну – 01. 06. 2002, м. Шеффільд-Дінінгтон, Вел. Британія) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Закін. торг-кооп. курси у м. Бережани. Працював в укр. кооперації як пом. зв’язкового міст Козова, Бережани, Тернопіль та сіл, охоп. мережею крамниць. Чл. ОУН (1934), належ. до військ. вишколу. 1940 заарешт., засудж. на 15 р. ВТТ; ув’язн. у концтаборі в м. Норильськ (нині РФ). 1942 як польс. громадянин дістався до Ірану, де вступив до польс. армії; у морс. збройних силах служив до кінця війни. Від 1946 – у Вел. Британії. Закін. електроінж. курс, працював за фахом. Чл. СУБ, Об’єдн. колишніх вояків-українців і УТК “Дніпро”, 17 р. – скарбник місц. відділів СУБ і УТК. 1994 відвідав Україну; допомагав БАТІ.

Б. Мельничук.

ЩУР

Петро Григорович (25. 05. 1925, с. Волиця, нині Бережан. р-ну) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. До 1944 працював у кооперації в родин. селі; станичний Юнацтва ОУН. Від травня 1944 – вояк дивізії “Галичина”, згодом – 1-ї Укр. дивізії Укр. Нац. Армії. 1945–48 – у таборах для військовополон. у м. Ріміні (Італія) та Вел. Британії. У таборі навчався на курсах с. госп-ва, молочар., технолог., шофер. і англ. мови. Від 1949 – у Вел. Бри-

танії (м. Кіхлей) працював інспектором текстил. індустрії, перекладачем у шпиталі. 28 р. – голова відділу СУБ. Довголіт. чл. СУМ, чл. контрол. комісії Об'єдн. колишніх вояків-українців. Кер. самодіял. драм. гуртка, від 1949 – учасник самодіял. укр. хору “Дума”, від 1992 – у чол. хорі СУБ “Гомін”.

Я. Павлів.

ЩУР

Степан (14. 12. 1895, с. Котів, нині Бережан. р-ну – 31. 12. 1989, м. Гантер, США) – військовик, громадський діяч. Закін. Бережан. г-зію. Учасник 1-ї світ. війни, воював у *Леґіоні УСС*, від 1918 – хорунжий УГА. Після поверн. у родин. село від 1922 – голова осередків т-в “Просвіта” та “Сільський господар”, згодом – сільс. кооперативи; 1930-і очол. ком-т буд-ва церкви. Після проголош. незалежн. України в червні 1941 – чл. Бережан. староства, кер. земел. відділу; голова Підгаєц.-Рогатин. філії “Сільського господаря”. 1944 виїхав до Німеччини, згодом емігр. до США. Співзасн. і багатоліт. чл. ком-ту “*Бережанська Земля*”. Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Головин.

ЩУР

Степан (23. 06. 1925, с. Голгоча, нині Підгаєц. р-ну – 13. 09. 1988, м. Калгарі, Канада) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Воював у 1-й Укр. дивізії Укр Нац. Армії. 1949 виїхав до Канади на контракт. працю, згодом – у м. Вінніпег. Понад 30 р. працював на залізниці. Діяльний у Братстві колиш. вояків 1-ї УД УНА, хорі “Сурма”, т-ві “Рідна школа”. Автор спогадів та ін. публікацій. Жертводавець на реліг. та укр. громад. потреби.

Б. Мельничук.

ЩУРÓВСЬКИЙ

Володимир (1891, с. Маркова, нині Монастирис. р-ну – 1989, м. Дрезден, Німеччина) – лікар, військовик. У *Леґіоні УСС* – лікар, 1915–17 – у “Збірній станиці” УСС у м. Львів, де також лікував *І. Франка* (1916), згодом – у Коші УСС. 1918–19 – учасник польсь.-укр. війни.

Потім – у Львові: лікар, доц. Укр. таєм. ун-ту. 1940–69 – лікар шпиталю у Дрездені. Автор праці про мед. службу УСС та ін. публікацій.

М. Лазарович, Б. Мельничук.

ЩУРÓВСЬКИЙ

Микола (1882, м. н. невід. – 1919, м. Вінниця) – педагог, військовик. Учителював у г-зії м. Рогатин, нач. просвіт. відділу при Галиц. 2-му корпусі (нині обидва – Івано-Фр. обл.), м. Копичинці, нині Гусятин. р-ну. 1918–19 – сотник УГА, комендант Сколів. пов. (нині Львів. обл.). Помер від тифу.

Б. Мельничук.

ЩУРÓВСЬКИЙ

Тимофій (1740, с. Лішня, нині Млинів. р-ну Рівнен. обл. – 15. 04. 1812, м. Біллія, Польща) – поет, публіцист, релігійний діяч. Д-р теології. Освіту здобув у м. Рим (Італія). Проповідник у м. Вільно (нині Вільнюс, Литва), в остан. період життя – ігумен Біллій. монастиря. Як чл. культур. осередку в м. Почаїв (нині Кременец. р-ну) – учасник ред. і вип. зб. “*Богогласник*” (1790–91). Автор філос. поет. дедикацій, п’єс-діалогів, істор. розвідок, кн. “*Поезія дидактична*”, “*Голос похвальний неба і землі*” (обидві – 1770), “*Господар християнський*” (1772), “*Вид мудрості в образах...*” (1774; усі – Почаїв), проповідей у 4-х тт. (1780–83, Вільно) та ін.

П. Гуцал.

ЩУ́СЄВ

Олексій Вікторович (26. 09. (08. 10). 1873, м. Кишинів, нині Молдова – 24. 05. 1949, м. Москва, нині РФ) – російський архітектор. Засл. арх. СРСР (1930), акад. Петербурз. АМ (1910), акад. АН СРСР (1943). Держ. (Сталін.) премії СРСР (1941, 1946, 1948, 1952). Закін. АМ у м. Петербург (1897, нині Санкт-Петербург, РФ). За проектом Щ. побудов. Троїцька церква *Почаїв. Лаври* (1905–12).

І. Дуда, Б. Пиндус.

“ЮВІЛІЙНА КНІГА УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ В ТЕРНОПОЛІ”

– науково-популярний збірник. Вид. 1998 за сприяння НТШ та Львів. край. т-ва “Рідна школа” до 100-річчя засн. навч. закладу. Вміщ. матеріали з історії г-зії, спогади вчителів та учнів, документ. світлина. За ред. *С. Яреми*; чл. редколегії – *П. Джуль, О. Кравченко, П. Тимочко* та ін.

Б. Мельничук.

ЮЗВ'ЯК

Віктор Густавович (08. 09. 1955, м. Скалат Підволочис. р-ну – 10. 10. 1997, м. Тернопіль) – спортсмен. М. сп. СРСР (1980), суддя респ. категорії з настіл. тенісу (1986). Закін. Чернів. технікум залізнич. транспорту (1974), Терноп. філіал Львів. політех. ін-ту (1982, нині ТНТУ). Працював лаборантом у цьому ж ін-ті; зав. господарством у ред. обл. г. “*Вільне життя*”, вид-ві “*Збруч*” (усі – м. Тернопіль); відтак – приват. підприємцем. Загинув у ДТП. Пам’яті Ю. провод. традиц. всеукр. турнір із настіл. тенісу в Тернополі.

М. Федечко.

ЮЗЬКІВ

Іван Петрович (10. 09. 1950, с. Возилів Бучац. р-ну) – інженер, громадський діяч. Орден Дружби народів (1985) і “За заслуги” 3-го ступ. (2000). Депутат Львів. обл. ради (1994–98). Закін. хім.-технол. ф-т Львів. політех. ін-ту (1972, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працю-

вав заст. нач. цехів помолу та випалу, гол. механіком, від 1979 – гол. інженером Миколаїв. цементно-гірнич. комбінату Львів. обл. Від 1992 – представник Президента України в Миколаїв. р-ні. 1994–98 – голова Миколаїв. рай. ради; 1996–2004 – голова Миколаїв РДА.

Вас. Ханас.

“ЮНАЦЬКЕ БРАТСТВО”

(“*Младенцьке братство*”) – одна з перших українських молодіжних організацій Тернопільщини. Діяла при укр. церков. братствах напр. 16–на поч. 18 ст. При школі Терноп. парафіял. братства (1668) засн. “Ю. б.”, відоме під назвою “Братство благочестивих і благонадійних младенців в місті Тернополі обитаючих”. В “Ю. б.” юнаки привчалися до самоуправління, обираючи свою управу. Терноп. та ін. “младенцькі братства” – прототиби наступних студент. та гімназ. громад й ін. т-в у навч. закладах.

В. Окаринський.

ЮРЄВИЧ

Анатоль Софронович (01. 06. 1893, с. Залуччя, нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл. – 15. 12. 1945, м. Ашафенбург, Німеччина) – лікар, громадський діяч. Д-р медицини (1926). Чл. УЛТ (1929). Закін. г-зію у м. Коломия, навчався на мед. ф-ті Віден. ун-ту (Австрія), закін. мед. студії у Карл. ун-ті (м. Прага, Чехія). Підтвердив диплом у м. Вільнюс (Литва, 1928–29). Після поверн. в Україну (1929) – лікар у м-ку Болехів, нині Івано-Фр. обл.; с. Золотий Потік, нині смт Бучац. р-ну (1933–34); с. Незвисько, нині Городенків. р-ну, м. Городенка, повіт. лікар у м. Тлумач (1941–44; всі три нині – Івано-Фр. обл.). Через хворобу виїхав на лікування до Праги (1944), згодом – до табору переміщ. осіб у м. Ашафенбург (Німеччина). Голова укр. студент. громади у Празі (1920-і), очолював раду читальні т-ва “Просвіта”. Автор наук.-практ. праць, спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ЮРЄВИЧ

Лєслав (Jurewicz Lesław; 10. 02. 1929, м. Чортків) – польський юрист, публіцист. Закін. юрид. ф-т Ягеллон. ун-ту (м. Краків, Польща). Від 1945 – у м. Жешув (Польща). Працював у судах. 1965 виїхав до США. Автор мемуарів “Непотрібний” (Лондон, 1977), “Злочин чи початок громадянської війни” (1980) та ін. публікацій.

С. Ткачов.

ЮРЄЧКО

Микола (10. 08. 1928, м-ко Мельниця-над-Дністром, нині смт Мельниця-Подільська Борщів.

р-ну – 24. 06. 2009, м. Тернопіль) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. Юнацтва ОУН (1944). Заарешт. 18. 04. 1945, засудж. на 10 р. ув'язнення; покарання відбував у м. Норильськ (нині РФ). Після поверн. закін. Львів. політех. ін-т (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював інж. у Тернополі. Після проголош. незалежності України діяльний у Всеукр. т-ві політв'язнів і репресов., Братстві УПА та ін. орг-ціях.

Б. Мельничук.

ЮРИК

Євген Миколайович (06. 12. 1910, с. Коростів, нині Сколів. р-ну Львів. обл. – 01. 10. 1984,

м. Львів) – релігійний діяч. Закін. укр. г-зію в м. Станіслав (1932, нині Івано-Франківськ), навчався у Львів., закін. Станіслав. духов. семінарію (1937). Священик УГКЦ у селах Воскресинці (1938–42), Королівка (1942–44), Корнич (усі нині – Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.); викл. у Коломий. г-зії. Заарешт., під

тиском працював у ініціат. групі, яка під кер-вом КПРС і НКДБ готувала т. зв. *Львів. собор*. 1946 перейшов до РПЦ. Служив на парафіях у містах Чернівці, Львів та в с. Пробіжна (нині Чортків. р-ну). Секр. Львів. епархіал. упр. РПЦ. Прийняв чернечий постриг із ім'ям Николай (1965), відтоді – єпископ Львів. та Терноп. РПЦ (1965–71), архієпископ (1966), митрополит (1971–83).

Б. Мельничук.

ЮРИК

Олександр Вікторович (04. 10. 1947, с. Воронцівка, нині Новоодес. р-ну Миколаїв. обл.) – соліст-вокаліст. Працював зав. клубом у родин. селі. Закін. Миколаїв. культ.-освіт. уч-ще (1968, нині уч-ще культури), Донец. муз.-пед. ін-т (1978). 1978–79 – соліст-вокаліст Херсон., 1979–2000 – Терноп. обл. філармоній. У репертуарі – тв. К. Данькевича, *М. Лисенка*, В. Моцарта, П. Чайковського, “10 сонетів Шекспіра”

на муз. Д. Кабалецького. Автор сценаріїв для літ.-муз. композицій “Пісні Українських Січових Стрільців”, “Христос серед нас”, “Пісні УПА”, “Різдвяне таїнство”, “Воскресні пісні”. Учасник постановки опер *О. Білаша* “Прапорonosці”,

Д. Россіні “Шлюбний вексель” у Тернополі.

Л. Дунець.

ЮРІЙ І ЛЬВОВИЧ

(24. 02. 1252, за ін. даними 1257 – 24. 04. 1315) – галицько-волинський князь. Син *Лева Даниловича*, батько *Лева Юрійовича*. Після смерті батька об'єднав усі землі Галиц.-Волин. держави під своєю владою. Переніс столицю до м. Володимир-Волинський (нині Волин. обл.). Домігся утвор. Галиц. митрополії (1303), до якої належ.: Галицька, Володимирська, Перемиська, Луцька, Холмська, Турівська єпархії. 1312–13 угорські феодали висували Ю. І Л. претендентом на угорс. престол. Ю. І Л., бажаючи підкреслити могутність Галиц.-Волин. держави і наслідуючи свого діда Данила Романовича Галицького, прийняв титул “короля Русі”.

І. Дем'янова, М. Федечко, Р. Шуст.

ЮРКЕВИЧ

Дмитро Афанасійович (1875, с. Убині, нині Кам'яно-Бузьк. р-ну Львів. обл. – 1923, м. Тербовля) – адвокат, громадський діяч. Д-р права. Закін. г-зію та ун-т у м. Львів. Працював адвокатом у м-ку Будзанів (нині с. Буданів Тербовлян. р-ну). Під час 1-ї світ. війни – надпоручник австр. армії. Від 1917 – адвокат у Тербовлі, діяльний у громад. житті. Від листопада 1918 до березня 1919 – комісар уряду ЗУНР у Тербовлян. пов., згодом – старшина *18-ї (Терноп.) бригади УГА*. Воював у Вел. Україні. 1922 відновив адвокат. практику в Тербовлі.

П. Гуцал.

ЮРКЕВИЧ

Федір Феофілович (05. 11. 1900, Житомирщина – 07. 05. 1943, Волинь) – священик. Протоіерей. Навчався у Житомир. духов. семінарії, закін. Кременец. духов. семінарію (1924) і правосл. богослов. відділ. ун-ту в м. Варшава (Польща). 1919–21 – псаломник у церквах на

де нині?
52-47-94
2507-48
філарм.

Дубенщині (нині Рівнен.) і Ковельщині (нині Волин. обл.). 1924 рукопоклад. у сан ієрея, від того р. – душпастир у селах Жуківці (нині Лановец.) і Жолобки (нині Шумс. р-нів), згодом – на Кременеччині. Від 1935 – у м. Кременець: духівник учнів *православ. духов. семінарії*, 1938 – священник кафедр. собору, водночас – викл. ліцею; від кінця 1941 – секр. Волин. духов. консисторії. Загинув трагічно.

В. Боршевич, Б. Мельничук.

ЮРКІВ

Михайло (28. 08. 1877, с. Балічі Підгірні, нині Балічі Мостис. р-ну Львів. обл. – 21. 05. 1914, м. Тернопіль) – есперантист, літератор, громадський діяч. У Тернополі: закін. чол. класич. г-зію, службовець у намісництві, чл. *Мицан. братства*. Автор 1-го “Підручника міжнародного язика есперанто” (1907, перевид. 2007; обидва – Тернопіль; 2007 у ТОКМ відбул. виставка до 100-річчя вид. цієї книги), перекладів мовою есперанто тв. укр. класики, зокрема *В. Стефаника* (часоп. “Ukraina Stelo”, Коломия, 1912–14), рукопис. праці з монізму “З царства духу” (окр. розділи – есперанто, укр., нім., польс.; цитати – латин., старогрец. мовами). 1995 в Тернополі на буд. обл. філармонії встановл. мемор. табл. з барельєфом Ю. (скульп. – *І. Сонсядло*).

В. Паюк.

ЮРКІВСЬКИЙ

Євген Володимирович (25. 04. 1960, с. Жеребки Підволочис. р-ну – 18. 11. 2009, м. Тернопіль; похов. у родин. селі) – науковець. Канд. психол. н. (2002). Депутат Терноп. міськ. ради (1998–2002). Відмінник освіти України (2005). Чл. Ради Федерації профспілок України, ЦК профспілки прац. освіти і науки України (обидва –

від 2000), чл. Ради і Президії Терноп. обл. проф. ради; чл. Спілки вчителів Польщі (обидві – 2007). Галуз. нагороди. Закін. природ. ф-т Терноп. пед. ін-ту (1988, нині ТНПУ), Акад. Міжнар. орг-ції праці (2002, м. Брюссель, Бельгія), Праці та соц. відносин (2009, м. Москва, РФ). Працював на різних посадах у місц. колгоспі (до 1983); комендантом студент. гуртожитку (1984–87), головою студент. профкому (1987–2000), викл. каф. психології (1992–2000, усі – ТДП); 2000–09 – голова Терноп. обл. орг-ції профспілки прац. освіти і науки; одночасно ст. викл. ТІСІТ (2002–04). Співзасн. руху КВК на Тернопільщині. Автор кн. “Психологія конфлікту” (2005), 10 наук. праць.

В. Барна, Б. Мельничук.

ЮРКОВА

Ольга Анатоліївна (14. 08. 1981, м. Вінниця) – економіст, менеджер, перекладач, журналіст, редактор. Закін. у м. Вінниця тех. коледж, торг-екон. ін-т Київ. нац. торг-екон. ун-ту (2005), Київ. держ. курси інозем. мов (англ. мова), Школу газет. менеджерів при Інформ. прес-центрі АР Крим. Працювала кор. тижневика “RIA” (Вінниця); регіон. ред. г. “20 хвилин” і тижневика “RIA плюс” (м. Тернопіль).

Б. Мельничук.

ЮРКОВСЬКИЙ

Міхал (Jurkowski Michał; р. н. невід., м. Краків, Польща – 1843, м. Кременець) – польський педагог, магістр філософії, лексикограф, перекладач. Проф. грец. мови в г-зіях Кракова і Кременця. Автор кн. “Про демонів”, “Давньогрецькі філософи” (обидві – 1814), “Трецька антологія” (1915), “Трецько-польський словник” (2 тт., 1830–31, решта – в рукописі).

С. Ткачов, В. Ханас.

ЮРСА

Галина Миронівна (31. 01. 1965, м. Рудки Самбір. р-ну Львів. обл.) – журналістка. Чл. НСЖУ (2001). Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1996, нині нац. ун-т). Кор. терноп. рай. г. “Подільське слово” (1996–99), гол. ред. Терноп. рай. радіокомпанії “Джерело” (від 1999),

водночас – ведуча програми “Новини з Тернопільського району” на обл. радіо (1997–2003).

І. Дем’янова.

ЮРЧИНСЬКА

Олена Євстахіївна (1921, м. Чортків – 1993, м. Львів) – учасниця національно-визвольних змагань. Дочка *Є. Юрчинського*. Чл. ОУН (1940). Кур’єр Край. пров. ОУН. Від літа 1941 до осені 1942 виконувала завдання пров. в містах Бердичів (нині Житомир. обл.), Житомир, Полтава, Харків, наприкін. року прибула до Львова,

звідки – в діючу УПА на Волинь. Учасниця кількох рейдів на Сх. Україну. Навесні 1944 скеров. у школу парашутистів на тер. Німеччини, наприкін. того ж року з групою парашутистів із спец. завданням гол. штабу УПА скерована на Волинь. Потрапила в р-н дислокації військ НКДБ, добралася до загонів УПА. Під час виконання одного із завдань заарешт. Під чужим прізвиськом (Марія Луцак) засудж. на 20 р. каторги. Покарання відбувала в Норильс. жін. таборі (нині РФ), учасниця повстання в’язнів (1953), належ. до страйк. ком-ту 6-ї жін. каторж. зони, за що перевед. до Тайшет. концтабору (нині РФ). Після амністії проживала у Львові.

І. Дем’янова, Б. Савка.

ЮРЧИНСЬКИЙ

Євстахій (Остап) Никифорович (28. 03. 1871, с. Колодіївка, нині Підволочис. р-ну – 1943, м. см. невід.) – правник, громадсько-політичний діяч. Батько *О. Юрчинської*. Д-р права. У дитинстві проживав у с. Підгородне (нині Терноп. р-ну). Закін. г-зію в м. Тернопіль, навчався на правн. ф-тах Львів. та Віден. (Австрія) ун-тів. Працював у суд. установах, зокрема в м. Рогатин (нині Івано-Фр. обл.), про-

вадив приват. адвокат. практику. Від 1908 – адвокат у м. Чортків, де співзасн. укр. г-зії (1910). Голова повіт. філій “Просвіти” (1926–29), “Сільського господаря” (1923–30), діяльний в ін. т-вах. Учасник “*Листопадового зриву*”. У період ЗУНР – повіт. комісар, водночас чл. УНРади у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ). 1941 Ю. заарешт. органи НКВС; ув’язн. і висл. до Сибіру (нині РФ), де загинув у концтаборі.

П. Гуцал.

ЮРЧУК

Іван Юхимович (12. 08. 1947, с. Обич, нині Шумс. р-ну) – художник-графік. Чл. НСХУ (1989). Закін. Львів. уч-ще приклад. мист-ва (нині коледж декор. та ужит. мист-ва). Проживає у м. Рівне. Осн. тв.: “Це не урок – це трагедія” (1983), “Чужої біди не буває” (1986), “Нам жити, нам пам’ятати” (обидва – 1987).

Б. Мельничук.

ЮХІМ

Ольга Дмитрівна (27. 05. 1982, м. Чортків) – журналістка, редактор, фотохудожник. Чл. НСЖУ (2008). Закін. філол. ф-т Терноп. пед. ун-ту (2002, нині ТНПУ). 2003–08 – кор. редакції г. “*Вільне життя*”; від 2007 – ред. всеукр. муз. ж. “*Своя музика*”. Автор числ. публікацій у ЗМІ. Учасниця обл., всеукр. та міжнар. фотовиставок.

Б. Мельничук.

ЮХИМЄЦЬ

Ігор Олексійович (02. 01. 1947, м. Чернівці) – науковець, фахівець у галузі судово-медичної експертизи. Лікар вищої категорії зі спец. суд.-мед. експертиза й орг-ція та упр. охороною здоров’я, суд. експерт 1 кваліфікац. класу. Почес. знак “10 років МВС України” (2002), ін. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т

(1972, нині ТДМУ). Асист., ст. викл. (1982–88, 1991–92) каф. суд. медицини цього ж ВНЗ. 1988–91 – лікар, суд.-мед. експерт 277-ї суд.-мед. лаб. Центр. групи військ в Чехословаччині. Від 1992 – нач. Терноп. обл. бюро суд.-мед. експертизи, водночас – гол. спеціаліст із суд. медицини упр. охорони здоров'я Терноп. ОДА. Автор наук. і наук.-практ. праць; 3 рац. пропозиції.

Т. Уліна.

ЮХМИЧ

Петро Прокопович (07. 03. 1924, с. Трительники, нині Волочис. р-ну Хмельн. обл. – 06. 01. 1986, м. Тербовля) – педагог, громадський діяч. Учасник нім.-рад. війни. Бойові ордени та медалі. Відмінник нар. освіти УРСР (1964). Депутат Тербовлян. рай. ради (1977–82), міськ. ради (1984–89). Медаль А. Макаренка (1977), ін. відомчі нагороди. Закін. фіз.-матем. ф-т Львів. учит. ін-ту (1952), Дрогобиц. пед. ін-т (1961). 1941 – зв'язковий партизан. загону на Хмельниччині. Поранений при взятті м. Берлін (Німеччина). Від 1947 працював у м. Хмельницький, згодом – на Тербовлянщині: учитель у с. Задристь, 1959–62 – дир. Струсів. школи-інтернату. 1962–84 – зав. Тербовлян. рай. відділом нар. освіти, 1984–86 – заст. дир. з пед. роботи. Тербовлян. школи-інтернату для дітей із вадами зору.

І. Дем'янова.

ЮХНОВИЧ

Іван (псевдо “Кок”; 1908, с. Слов'ятин, нині Бережан. р-ну – 1944, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Сотенний УПА, ком-р сотні “Лісовики” Воєн. округи “Лисоня”. У родин. селі Ю. спорудж. пам'ятник.

Г. Садовська.

ЮХНОВСЬКИЙ

Яків Юрійович (23. 10. 1890, с. Лідихів, нині Кременец. р-ну – 29. 04. 1943, с. Молотків Лановец. р-ну) – священник. Протоієрей (1942). Перед поч. 1-ї світ. війни закін. духов. семінарію в м. Житомир. 1915 рукопоклад. у сан ієрея, відтоді понад 20 р. – душпастир у с. Печірна, нині Лановец. р-ну, від 1936 – у с. Липа, нині Горохів. р-ну Волин. обл., грудня 1937 – в Молоткові. Під час нім. окупації Ю. з парафіянами замордув. фашисти.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ЮЩІШИН

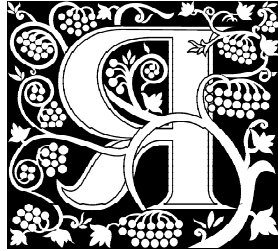
Іван Михайлович (18. 11. 1883, с. Залуж Малий, нині Залужжя Збараз. р-ну – 23. 10. 1960,

м. Львів) – педагог, журналіст, редактор, культурно-освітній і громадський діяч. Навчався в учит. семінарії у м. Тернопіль, на ф-ті слов'ян. мов Праз. ун-ту (Чехія). Понад 20 р. учителював у селах Гнилички, Лисичинці (нині Підволочис.), Черняхівці (нині Збараз. р-нів) та ін., 1910 засн. приват. нар. школу; кер. драм. аматор. гуртків, орг-тор хорів, освіт. референт в осередках “Просвіти” і “Рідної школи”, голова філії “Просвіти” в с. Нове Село (нині Підволочис. р-ну). Ред.: г. “Рідна школа” (від 1910), ж. “Учитель” (від 1911 – органу Укр. пед. т-ва) і його “Науково-педагогічного додатку” (1911–14; обидва – м. Львів), “Вісника Генерального Секретаріату України” (1917), секр. ж. “Вільна українська школа” (1917–19; обидва – м. Київ), ред. пед.-наук. додатку “Життя і праця” до ж. “Учительське слово” (1923), пед. ж. “Шлях навчання та виховання” (1927–38). Працював в установах т-ва “Рідна школа” (1920–30). Підготував 1-у в історії концепцію розв. нац. школи “Проект на зміну державного шкільного закону з дня 14 мая 1869 р.” Під час рос. окупації Галичини заарешт. і висл. у Сибір (1915); заарешт. ЧК (1920). Працював у Львові: зав. міськ. відділом нар. освіти (1939), у період нім. окупації – у відділі освіти Укр. Центр. Ком-ту, від 1944 – на каф. педагогіки ун-ту, після війни – у ЛНБ. Репрес. за участь у нац.-визв. змаганнях (1947), на засланні – у Кемеров. обл. (нині РФ). 1956 поверн. до Львова. Автор ст. і наук. розвідок.

Б. Головин, Б. Мельничук, Б. Уніят.

ЯБЛОНСЬКА-УДЕН

Софія Іванівна (1907, Львівщина – 1971, о. Нуармутъ, Франція) – письменниця, журналістка, мандрівниця. Закін. у м. Львів торг. школу, навчалася в учит. г-зіі, театр. школі, на курсах крою та шиття, де познайомилася із *О. Кислевською*. 1925–27 – кер. двох кінотеатрів у м. Тернопіль. 1927 виїхала до м. Париж (Франція), де працювала на кіностудії, звітти до Марокко, потім через Порт-Саїд, Джібуті, Цейлон у француз. Індокитай, відвідала Лаос, Камбоджу, провінцію Юннань (Китай), Сіам, Малайські острови, Яву і Балі, острів Таїті, Австралію й Нову Зеландію; про перебування на цих тер. знімала кінорепортажі. 15 р. прожила в Китаї. Від 1946 – на о. Нуармутъ. Репортажі з подорожей опубл. в ж. “Жіноча доля” (м. Коломия), “Нова хата” та “Нові Шляхи” (Львів). Праці: “Чар Марокко” (1932), “З країни рижу та опію” (1936), “Далекі обрії” (1939), оповідання й нариси “Дві ваги – дві міри” (1972), “Книга про батька” (1977). Загинула в автокатастрофі. Про Я.-У. писали *Д. Віконська, Ірина Вільде, М. Рудницький* та ін.

Б. Уніят.

ЯБЛОНОВСЬКИЙ

Олександр Валер'ян (Jablonowski Aleksandr Walerian; 09. 04. 1829, Підляшшя – 22. 08. 1913, похов. у м. Варшава, обидва нині Польща) – польський історик, етнограф. Навчався в Київ. (1847–49) та Дерптському (1849–52, нині Тартуський, Естонія) ун-тах. Від 1875 з А. Павінським вид. багатотом. серію “Zgodla dziejowe” (“Історичні джерела”), в якій поміщав віднайдені в архівах істор. документи та свої розвідки з історії Польщі; окремі томи стосуються історії України, зокрема Тернопільщини.

Б. Пиндус.

ЯБЛОНСЬКИЙ

Володимир Якович (1904, м. Зборів – 1944, концтабір у м. Освенцім, Польща) – педагог, громадський діяч. Діяльний у “Сельробі” та ін. орг-ціях. Дир. семиріч. школи (1939–41).

Під час нім. окупації вступив у “Народну гвардію ім. І. Франка” у м. Львів. 23. 04. 1944 заарешт. гестапо.

Н. Халуца.

ЯБЛОНСЬКИЙ

Пантелеймон Афіногенович (04. 08. 1953, с. Вишгородок Лановец. р-ну) – спортсмен (шахи, “Інваспорт”). М. сп. СРСР (1987). 2007 – чл. збір. команди України. Сріб. призер першості України (2007). Проживає у м. Тернопіль.

О. Юзчишин.

“ЯБЛУНЬКА”

– зразковий дитячий ансамбль. Організ. у м. Чортків 1994. Лауреат і дипломант міжнар., всеукр. та обл. фестивалів і конкурсів, у т. ч.

Гран-прі фестивалю мист-в “Українська родина” (2006, м. Київ). Кер. – Н. та В. Гудові. У колективі – 4 групи дітей віком від 5 до 16 р. У репертуарі – танці народів світу, джаз.-естрадні, укр. народні. Колектив не раз виступ. на сцені Палацу культури “Україна” (Київ), гастролював у містах України й Польщі.

Н. Чорна.

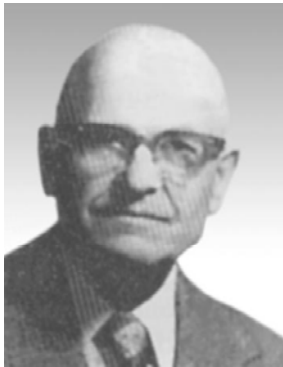
ЯВИЛЯК

Іван (1940, м. Борщів) – громадський діяч. 1977 виїхав до США (шт. Нью-Джерсі). Почес. чл. УРП. Співзасн. УХС, створ. групу сприяння демократам України, яка матеріал. допомаг. укр. родинам, студентам-українцям, сприяв укр. письменникам, зокрема *М. Горбалу*, *М. Руденку*. 1992 відвідав родин. місто, взяв участь у торжествах до 100-річчя укр. еміграції.

Н. Чорна.

ЯВНИЙ

Григорій (10. 02. 1900, с. Заруддя, нині Зборів. р-ну – 18. 03. 1990, м. Рутерфорд, США) – лікар, громадський діяч. Батько *Л. Явного*. Д-р медицини (1926). Закін. г-зію у м. Тернопіль (1921), мед. ф-т Віден. ун-ту (1926, Австрія). Працював у шпиталі в м. Коломия (нині Івано-

Фр. обл.). Від 1929 провадив лікар. практику в м. Підгайці (1929), де голова надзир. ради повіт. Союзу укр. кооператив, 1941–44 – дир. шпиталю. 1944 емігр. до Австрії, працював у різних лікарнях. Від 1949 – у США, відкрив лікар. практику в м. Джерсі-Сіті.

Гол. лікар Укр. Нар. Союзу. Автор наук.-практ. праць, спогадів та ін. публікацій.

Б. Головин, Б. Мельничук.

ЯВНИЙ

Любомир Григорович (12. 10. 1937, м. Підгайці) – лікар, громадський діяч. Син *Г. Явного*. Др медицини (1962).

Чл. УЛГ. Від 1944 – в Австрії, згодом – у США. Закін.

Сейнт Пітерс колледж (1958, шт. Джерсі-Сіті), мед. школу Джорджтаун. ун-ту в м. Вашингтон (1962). 1962–66 спеціаліз. з кардіології. Від 1969 провадив приват. мед. практику

в м. Норд-Арлінгтон (шт. Нью-Джерсі). Співпрац. із шпиталями. Кер. мед. відділу і шеф кардіол. лаб. у Вест Гадсон. шпиталі. Співроб. Сейнт Барнабас. мед. центру, асист.-проф. медицини. Гол. секр. УЛГ; чл. кількох амер. мед. т-в, молодіж. орг-ції “Пласт-Сіроманці”.

Б. Головин, Б. Мельничук.

ЯВНИЙ

Олександр (12. 02. 1895, м. Хоростків, нині Гусятин. р-ну – 25. 02. 1952, м. Детройт, похов. у м. Пітсбург, США) – оперний співак. Навчався у серед. школі та г-зії. 1914 емігр. до Канади, де орг-тор театр. гуртків та хорів, пропагував укр. муз. мист-во. Навчався співу в Італії. Повернувшись до Канади, виконував сольні партії в операх та оперетах. Виступав на концертах. Із укр. хором під кер-вом *О. Кошиця* переїхав до США (м. Детройт). Записав грамплатівки.

І. Бандурка.

ЯВНИЧ

Володимир Теодорович (25. 06. 1914, с. Ярчівці, нині Зборів. р-ну – 1940, м. см. невід.) – учасник національно-визвольних змагань. Навчавсь у Львів. торг. школі, згодом – торг. працівник. Засудж. 1932 до 6 міс. ув’язн. за приналеж. до ОУН. Заарешт. польс. поліція 1933 зі зброєю, засудж. 1934 на “Надвірнянському процесі” до 13 р. ув’язн.; застрелили більшовики.

Б. Мельничук, М. Посівнич.

ЯВНЮК

Михайло Іванович (05. 02. 1891, с. Мшанець, нині Тереховлян. р-ну – 1943, концтабір у м. Освенцім, Польща) – військовик, господарник. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії, воював на Італ. фронті. Доброволець УГА. Від 1920 – в ЧА. Навчався у Київ. школі черв. старшин (1921–22), на військ. курсах у м. Москва (1927–29, нині РФ). Від 1929 – ком-р батальйону. 1939–41 – орг-тор і голова правління колгоспу в родин. селі. Під час нім.-рад. війни – на фронті, потрапив у полон. Після поверн. до Мшанця – у підпіл. антифашист. орг-цію “Вуйко”. Влітку 1943 Я. заарешт. гестапо.

Н. Халуца.

“ЯВОРІНА”

– народний аматорський жіночий вокальний ансамбль. Створ. 1994 у с., нині смт Золотий Потік Буцац. р-ну з ініціативи викл. і дир. місц. муз. школи Г. Машталір. Кер. і аранжувальник – Р. Мартиновська. Учасники: Г. Павлюк, Л. Вуїв, Л. Павлишин, М. Парашук, В. Мартиновська, Н. Бачевська. У репертуарі: нар. укр. та польс. пісні, колядки, щедрівки й ін. твори. Колектив гастролював у насел. пунктах України, містах Польщі.

І. Дем’янова.

ЯВОРІВСЬКИЙ

Володимир Олександрович (11. 10. 1942, с. Теклівка Крижопіл. р-ну Вінн. обл.) – прозаїк, публіцист, громадсько-політичний діяч. Нар. депутат СРСР (1989–91) та України (від 2002). Чл. НСПУ (1971), НСЖУ (1969). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2005). Держ. премія України ім. Т. Шевченка (1984). “Людина року – 2005” (м. Тернопіль). Закін. Одес. ун-т (1964, нині нац. ун-т). Працював ред. Одес. радіо, кор., літ. ред. г. “Запорізька правда”, “Прапор юності” (м. Дніпропетровськ), Запоріз. радіо, г. “Ленінська молодь” (м. Львів), кіносценаристом Львів. телебачення, літ. консультантом, референтом НСПУ, заст. гол. ред. ж. “Вітчизна”; від 1989 – голова Київ. коор. ради РУХу, спів-

засн. НРУ. Співоратор і чл. (від 1990), голова ДемПУ (1992–99), голова Політради, чл. правління ПРП (1999), чл. Ком-ту Нац. премії ім. Т. Шевченка (1999–2001), чл. Ради з питань мовн. політики при Президентові України (1997–2001). Від 2001 – голова

НСПУ, від 2006 – голова Ком-ту ВР України з питань культури і духовності. Автор зб. новел, оповідань, романів, публіцист. і документ. книг. На Тернопільщині перебував 1972 на зустрічі з читачами, у грудні 2003 як учасник творч. вечора *В. Барни* у Терноп. акад. обл. драм. театрі, 2005, 2006 – на зустрічах із виборцями у смт Козова, м. Підгайці та ін. насел. пунктах, 2007 – на міжнар. Шевченків. літ.-мист. святі “В сім’ї вільній, новій” у м. Тернопіль.

В. Барна.

ЯВОРІВСЬКИЙ

Євген Несторович (19. 09. 1893, м. Коломия, нині Івано-Фр. обл. – 11. 11. 1954, м. Детройт, США) – письменник, журналіст, педагог, громадський діяч. Закін. Коломий. г-зію. 1911–14 студіював філософію, класич. і слов’ян. філології в ун-ті у м. Відень (Австрія), де чл. студент. т-ва “Січ”. Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії, учасник боїв на Італ. фронті. 1918–20 – старшина УГА. Викл. у г-зіях міст Чортків (1921–22), Яворів (1922–30, нині Львів. обл.); в остан. водночас ред. двотижн. “Українські вісті”; 1930 влада відсторон. Я. за політ. переконання від пед. праці. Переїхав до м. Львів. Працював у концерні *І. Тиктора* “Українська преса”, Нар. ун-ті самоосвіти, редакціях часоп. “Новий час”, “Наш Прапор”, г. “Львівські вісті” (1941–44), вид-ві “Самоосвіта”. Засн. осередків “Просвіти”, чл. УВО, Укр. соц.-радикал. партії, Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка у Львові (1930-і). 1944 емігр. до Австрії, де вчителював в укр. школах у переселен. таборах у м. Інсбрук, згодом – у м. Ляндек. Від 1950 – в США. Співпрацював із часоп. “Вільна Україна” і “Народна воля”, діяльний в укр. громаді шт. Мічиган. Автор кн. “Серед куль і гранат” (1922; опублік. під час праці у Чорткові), “Зрадник” (1923), “Вождь 100-тисячної армії” (1932, 1958),

“Заки море перелечу” (1938), перекладів, упоряд. зб. документів “Денікініяда” й етнограф. зб. “Яворівщина” (обидва – 1928).

М. Васильчук, М. Клим’юк, Б. Мельничук.

ЯВОРСЬКА

Лідія Петрівна (15. 12. 1944, м. Тернопіль) – провізор, педагог. Канд. фармац. н. (1970), доц. Дружина *Ігоря Яворського*, племінниця *О. Кравченко*. Закін. Львів. мед. ін-т (1965, нині нац. мед. ун-т). Працювала в аптеч. мережі Тернопільщини. Від 1967 – асист., ст. н. с., доц. каф. заг. неорганіч. та фізколоїд. хімії Львів. мед. ун-ту. Від 2003 – доц. каф. фармацевт., аналітич. і токсикологіч. хімії Терноп. мед. акад. (нині ТДМУ). Автор і співавт. бл. 100 наук. праць, монографій, навч. посібників.

Б. Пиндус.

ЯВОРСЬКИЙ

Богдан Іванович (18. 04. 1949, м. Тернопіль) – науковець. Д-р тех. н. (2007), проф. Чл.-кор. Інж. акад. України (від 1993). Закін. Львів. політех. ін-т (1971, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював інж. на радіоз-ді в м. Золочів Львів. обл. Від 1971 – у ТФЕІ (нині ТНЕУ) в лабораторії № 1 наук.-дослід. сектору на посадах: інж., ст. інж., ст. н. с. (від 1989) та викладач. Від 1991 до нині – зав. каф. біотех. систем ТДТУ (нині ТНТУ). 1998 – візит-проф. ун-ту в м. Чапел Гіл, шт. Пн. Кароліна, США. Чл. нац. та міжнар. інституцій, зокрема Укр. асоц. обробки інформації та розпізнав. образів (від 1994), Ін-ту електриків-інженерів (1999, Вел. Британія). Автор більше 200 наук. праць, у т. ч. 2 монографій, навч. посіб.; має 9 свідоцтв на винаходи, наук.-метод. розробки.

І. Дем’янова, Б. Мельничук.

ЯВОРСЬКИЙ

Василь Іванович (1854, с. Явора, нині Турків, р-ну Львів, обл. – 28. 05. 1926, м. Новий Санч, нині Нови-Сонч, Польща) – правник, громадський діяч. Посол австр. парламенту (1900–01). Навчався в г-зіях у містах Дрогобич і Самбір (обидва нині – Львів, обл.), закін. правн. ф-т Львів. ун-ту (1877). Від 1894 – президент окруж. дирекції скарбу в м. Бережани; діяльний у громад. житті міста й повіту. 1892 співзасн. із *А. Чайковським* і *Д. Січинським* т-ва “*Боян*” *Бережанський*, належав до управи місц. “*Просвіти*”. Від 1898 – у м. Краків (Польща), від поч. 1900-х – в Новому Санчі, де засн. “Української бурси” (1901) та “Лемківського банку” (1902).

П. Гуцал.

ЯВОРСЬКИЙ

Іван (1895, с. Гнилички, нині Підволочис. р-ну – р. і м. см. невід.) – лікар, громадський діяч. Закін. Терноп. укр. г-зію, мед. ф-т Львів. ун-ту. 1914 вивез. до м. Іркутськ (нині РФ). 1918 повернувся, працював у м. Тернопіль. Чл. УЛТ (1927). 1931 переїхав до с. Нове Село (нині Підволочис. р-ну), де голова філії “*Просвіти*”, співорг-тор побудови “*Народного дому*”, створ. духовий оркестр. Від 1939 – лікар поліклініки Новосіл. р-ну. Того самого р. заарешт., засудж. на 3 р. позбавлення волі. Після поверн. викл. анатомію у Львів. мед. ін-ті (нині нац. мед. ун-т). Наприк. 1948 – заарешт. вдруге, засудж., заслан. у Сибір. Подальша доля невід.

Б. Головин.

ЯВОРСЬКИЙ

Ігор Григорович (19. 03. 1938, с. Чернилівка, нині Підволочис. р-ну) – лікар-інфекціоніст, педагог. Канд. мед. н.

(1973), доц. Чоловік *Л.*, брат *Остана Яворських*. Закін. Львів. мед. ін-т (1960, нині нац. мед. ун-т). Працював лікарем-інфекціоністом у Казахстані, на Тернопільщині, у м. Львів. Від 1971 – асист., 1990 – доц. каф. інфекційних хвороб

Львів. мед. ін-ту. Автор і співавт. більше 100 наук. і навч.-метод. праць, 3 посібників для студентів, підручника “*Інфекційні хвороби*”, 2 до-

відників для лікарів і студентів; кн. “*Чернилівка. Нариси з історії села*” (2003).

Б. Пиндус.

ЯВОРСЬКИЙ

Микола (22. 04. 1912, с. Костільники, нині Буцац. р-ну – 25. 08. 1998, м. Олдгам, Вел. Британія) – диригент, громадський діяч. Навчався музики і дяківства приватно у с. Золотий Потік, нині смт Буцац. р-ну. Диригував міш. хором, служив дяком, кер. драм. гуртком у Костільниках. Чл. ОУН. Воював у дивізії “*Галичина*”, перебував у таборах полонених у містах Ріміні (Італія) і Татиршаль (Вел. Британія). Після звільн. – в Олдгамі. Диригував хорами “*Трембіта*”, ОбВУ “*Луна*”, мандолін. оркестром осередків УГКЦ. Голова контрол. комісії СУБ, діяльний в ін. громад. орг-ціях.

Б. Мельничук.

ЯВОРСЬКИЙ

Микола (псевд. “*Козак*”; 1916, Терноп. обл. – 29. 01. 1946, ліс у Карпатах між селами Космач Косів. та Микуличин Надвірнян. р-нів Івано-Фр. обл.) – учасник національно-визвольних змагань. Сріб. Хрест бой. заслуги 2-го класу. 1939–41 на вишколі за кордоном. 1941–42 – у легіоні “*Нахтіаль*”. Ком-р УНС на Гуцульщині (1943), ком-р сотні вишкіл. куреня УНС “*Чорні чорти*” (1943). Від 1943 – в УПА. Від 25 березня 1944 – ком-р усіх відділів УПА Коломий. округи; ком-р 1-го куреня, ком-р загону. Від січня 1945 – ком-р 21-го (Коломий.) тактич. відтинку “*Гуцульщина*”, який належ. до групи “*Говерля*” УПА. Ст. булавний, поручник (від 15. 04. 1945), сотник (від літа 1946); майор (посмертно). Загинув у бою з частинами НКДБ.

Б. Мельничук.

ЯВОРСЬКИЙ

Михайло (1913, с. Новосілка, нині Підгаєц. р-ну) – меценат. Воював у польс. армії. У нім. полоні – в таборах Мосбург (Австрія) та біля м. Мюнхен (Німеччина). 1949 поселився в м. Міннеаполіс (шт. Міннесота, США). Займався сусп.-громад. працею в ООЧСУ. Меценат видання кн. “*Підгайчани в боротьбі за волю України*” (2000).

Б. Мельничук.

ЯВОРСЬКИЙ

Назар Іванович (27. 10. 1981, м. Тернопіль) – громадський діяч. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Чл. “*Пласту*” (1995–99), Всеукр. об’єдн. “*Свобода*” (2005), заст. голови ТОО з молодіж. політики. Закін. ТДТУ (2003, нині

ТНТУ). Працював у м. Тернопіль продавцем у ТОВ “У Василя” (2006–07), ПП Ненашко О. І. (2007); менеджером зі збуту у ТОВ “Терко Авто Центр” (2007), комірником у ТОВ “Тернава-сервіс” (2008), від 2009 – консультант, від березня 2010 – нач. відділу зовніш. зв’язків та промоції виконав. апарату Терноп. обл. ради. Співорг-тор проведення всеукр. фестивалю молодіж. мист-ва (від 2002). Співзасн. (2006) та голова молодіж. громад. орг-ції “Патріот України”.

В. Левницький.

ЯВОРСЬКИЙ

Геофіль (27. 09. 1884, м. Бурштин, нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл. – 09. 10. 1966, м. Буллем, шт. Нью-Джерсі, США) – лікар, громадський діяч. Чл. УЛТ Пн. Америки. Навчався у Бережан. та Львів. г-зіях (матур. іспит склав 1904), закін. мед. ф-т Львів. ун-ту (нині нац. ун-т), студював хірургію у м. Відень (від 1911, Австрія). Лікар. практику розпочав у с. Яричів, нині смт Новий Яричів Кам’ян.-Бузьк. р-ну Львів. обл. Під час 1-ї світ. війни – військ. лікар у шпиталях у містах Львів, Київ, Новоград-Волинський (нині Житомир. обл.), м-ку, нині смт Щирець Пустомитів. р-ну Львів. обл. 1917–44 – в м. Ковель (нині Волин. обл.): дир. повіт. шпиталю, хірург єврей. шпиталю, потім займ. приват. лікар. практикою. 1943 нім. окупац. влада заарешт. Я. як заручника, зумів звільн. Наприкін. нім.-рад. війни виїхав до Австрії, де лікар у містах Відень і Зальцбург. 1949 емігр. до США, прац. лікарем у м. Амстердам (шт. Нью-Йорк). Діяльний у сусп. житті укр. громади.

Б. Головин.

ЯВОРСЬКИЙ

Юліан Андрійович (15. 11. 1873, с. Більче, нині Більче-Золоте Борщів. р-ну – 11. 01. 1937, м. Прага, нині Чехія) – філолог-славист, фольклорист. Від 1904 – викл. нім. мови у 1-й г-зії та ін. навч. закладах м. Київ. Автор кн. “Описание рукописей Императорской Александрьевской Киевской гимназии” (1913).

М. Ониськів.

ЯГІНСЬКИЙ

Андрій Володимирович (05. 08. 1962, м. Тернопіль) – лікар, науковець. Д-р мед. н. (2003). Закін. Київ. мед. ін-т (1985). Працював терапевтом у с. Голоби (1986–91); кардіологом (1991–94), зав. ревматолог. відділ. Луцьк. міськ. лікарні (1994–2005, усі – Волин. обл.); орг-тор і кер. Волин. обл. центру кардіоваскуляр. патології та тромболісису (від 2005, м. Луцьк), за

сумісн. асист. (1993–2004), проф. (2007) каф. терапії № 2 сімейної медицини ФПДО (Луцька філія) Львів. нац. мед. ун-ту (від 2003). Автор більше 140 наук. і навч.-метод. праць.

Б. Мельничук.

ЯГІЛЬНИЦЬКИЙ КІННИЙ ЗАВОД

– державне підприємство в с. Ягільниця Чортківського району. Організ. 1939, розміщ. у на-

Ягільницькі скакуни.

ціоналіз. панс. маєтку (894 га орної землі). Під час нім.-рад. війни госп-во зруйнов., в травні 1944 віднов. роботу (3327 га землі, 9 голів ВРХ, 56 коней). Нині в корист. 3591 га землі, з них 3216 га – орної. Дир.: В. Дудар, І. Садовський, М. Жежер та ін., гол. спец. селекц. справи П. Дейнека. Осн. виробн. напрямки – конярство, розвед. племін. коней верх. порід для нар. госп-ва, кін. спорту й на експорт, зокрема араб., нової укр. верхової породи та російських важковозів. На тер. з-ду створ. музей історії госп-ва, працює кінно-спорт. школа (очол. м. сп. О. Тригубенко). Ягільн. коні – чемпіони й рекордисти виставок нар. госп-ва СРСР і УРСР; високо оцін. на міжнар. аукціонах. Серед прац. з-ду – м. кін. сп. СРСР М. Нетяга.

С. Бубернак.

ЯГІЛЬНИЦЬКИЙ НАРІДНИЙ МУЗЕЙ

– науково-освітній заклад у с. Ягільниця Чортківського району. Відкр. 1979, від 1990 – нар. 2-е місце в Україні в номінації “Історія рідного

У залі музею.

краю” (2009). Утвор. на базі матеріалів шкіль. залу-музею (збирали від 1940-х), приват. колекції вчителів О. Карабіна (археологія), В. Ковальчу-

ка (фотоматеріали, етнографія), В. Бойчука (нумізматика) та ін. Експозиц. план склав н. п. ТОКМ О. Тарноруда. Дир. музею на громад. засадах – С. Бубернак (нині н. п.), від 1990 – Г. Перун. Нині в експозиції, розташ. у приміщ. адмін. буд. сільради, – понад 3 тис. експонатів (6 залів).

С. Бубернак, І. Дем'янова.

ЯГІЛЬНИЦЬКИЙ

ТЮТЮНОВО-ФЕРМЕНТАЦІЙНИЙ ЗАВОД

– підприємство. Започатк. 19 ст. як тютюн. ф-ка в с. Ягільниця, нині Чортків. р-ну. 2006 припинив діяльність. На його основі створ. загот. базу ЗАТ “Тютюн Імпекс”.

С. Бубернак, Б. Мельничук.

ЯГОДА

Яків Михайлович (22. 01. 1932, с. Романівка, нині Терноп. р-ну) – художник, графік, скульптор, різьбяр по дереву. Закін. курс живопису і графіки в худож. ін-ті у м. Алма-Ата (1963, нині Алмати, Казахстан). 1960–70-і працював у Львів. та Терноп. відділ. Худож. фонду. Розпис. церкви та іконостаси в сх. обл. України. Тв. на істор. теми зберіг. у приват. колекціях в Україні й за кордоном.

Р. Мацелюх.

ЯГІЙЛО (ЯГЕЛЛО)

(див. **ВЛАДИСЛАВ II ЯГЕЛЛО**).

ЯДЛІВСЬКИЙ

Анатолій Йосипович (12. 03. 1953, м. Підгайці) – господарник, літератор. Закін. ТФЕІ (1975, нині ТНЕУ). Від 1975 – в м. Івано-Франківськ: бух. в облфінвідділі, ДПП та ін. установах, від 1998 – приват. підприємець. Від 1992 публік. вірші та оповідання в періодиці України, США, Польщі; автор 3-х зб. поезій, текстів пісень.

С. Колодницький, **[Р. Матейко]**.

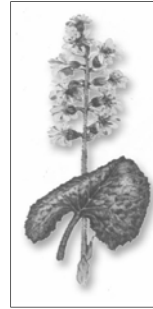
ЯЖИМІВСЬКИЙ

Стефан (Jarzymowski Stefan; 1849, м-ко, нині смт Гусятин – 15. 08. 1898, м. Львів) – польський скульптор. Навчався в Кракові. Школи красн. мист-в (1868–72, Польща), Мюнхен. АМ (1872–74, Німеччина), як держ. стипендіат студював у м. Париж (1876–76, Франція). Служив у Інозем. легіоні в Алжирі (1869–72). Проживав у містах Варшава, Краків. Наприкінці життя зайнявся рільництвом у селі pobl. Львова. Різьбив надгробки на *Личаків. цвинтарі*, виконав декор. скульптури на буд. Галиц. Край. сейму (1877–81). Учасник виставок у Кракові (1873), Варшаві (1882, 1884) та ін.

І. Дуда, Б. Пиндус.

ЯЗІЧНИКИ

– багаторічна трав'яниста рослина родини Айстрові (Asteraceae). **Буковинський** (*Ligularia bucoviensis Nakai.*; нар. назва – бузульник). Занес. до Черв. книги України (1996). Зростає на вологих луках та болотах. Рослина відома у Кременец. р-ні (Мале Полісся). Потребує уточнення ареалу, додатк. заходів охорони. Цінний для науки вид, перспективний щодо використання у медицині. **Карпатський** (*Carpatica (Schott, Nym et Kotschy) Pojark.*). Внес. до Переліку рідкіс. і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин. світу на тер. Терноп. обл. (рішення Терноп. обл. ради № 64 від 11. 11. 2002). Зростає на степ. луках, на ліс. галявинах. В обл. трапл. дуже рідко. Відомий із Тереховлян. р-ну.

Язичник буковинський.

Н. Мшанецька, Г. Синиця.

ЯЗИЧОК ЗЕЛЕНИЙ

(*Coeloglossum viride (L.) S. Hartm.*; нар. назва – сльозки) – багаторічна трав'яниста рослина родини Зозулинцеві (Orchidaceae). Занес. до Черв. книги України. (1996). Зростає у лист. та хвойн. лісах, узліссях, чагарниках, на високогір. луках. Цвіте у травні–червні, плодоносить у липні–серпні. Розмножується насінням. Дуже рідко трапл. у Заліщиц. та Борщів. р-нах.

Н. Мшанецька.

ЯЗЛОВЕЦЬКИЙ МОНАСТІР ЗГРОМДЖЕННЯ СЕСТЕР НЕПОРІЧНОГО ЗАЧАТТЯ ПРЕСВЯТОЇ ДІВИ МАРІЇ

(див. *Язловецький замок*)

“ЯЗЛОВИНА”

– карстовий понор. Природ. отвір на дні карст. лійки, що поглинає поверхн. води у підземні пустоти закарстованих масивів. Розташ. у Борщів. р-ні за 2,7 км на пд. від перехрестя доріг Юр’ямпіль–Шупарка та Королівка–Заліщики. Відкрито 1966. Відомий ще під назвою “Телячий понор”. На пн. від “Я.” під землею закінчуються пд. лабіринти печери *Оптимістична*. Від 1968 “Я.” досліджував львів. клуб спелеологів “Циклоп”, у 1977 – львів. спелеологи М. Савчин, О. Дерев’ягін, Л. Вовк, Б. Король, Л. Добролюбова. У привхід. частині – 2 невел. гроти – круглоподіб. заглиблення у моноліт. склепінні та 1 вел. У понорі – напівзатопл. сифон шир. 1–1,25 м; глибина підзем. русла – 0,5 м, повітр. прошарок між поверхнею води і кам’ян. склепінням – 10–20 см.

О. Дерев’ягін, М. Савчин.

ЯКИМІЄЦЬ

Ганна Іванівна (26. 03. 1929, с. Богатківці, нині Терехівлян. р-ну – 10. 10. 2007, там же) – педагог. Відмінник нар. освіти України. Вчитель-методист, спеціаліст вищої категорії. Закін. філол. ф-т Львів. пед. ін-ту (1954, нині Дрогобиц. пед. ун-т). Працювала вчителем: у м-ку Міжгір’я (нині с. Перемишлян. р-ну Львів. обл.), в ЗОШ у родин. селі. Активна у місц. осередку “Просвіти”.

Б. Петраш.

ЯКИМІШИН

Ілля Петрович (15. 07. 1891, с. Купчинці, нині Козів. р-ну – 03. 10. 1937, м. Харків) – правник. Навчався в укр. г-зії в м. Тернопіль, на правн. ф-ті Львів. ун-ту (1910–14). Під час 1-ї світ. війни – в австр. армії на Галиц. фронті. У лютому 1915 потрапив у рос. полон, перебував у містах Тифліс (нині Тбілісі, Грузія), Ташкент (нині Узбекистан). 1917–19 – секр. прокурор-голова Верхов. революц. трибуналу Туркестан. респ.; прокурор Сибір., потім Зх., від 1924 – Укр. військ. округів ЧА. Від 1926 прац. у Одес. обл. суді, 1932 – його голова; водночас від 1925 – чл. касац. колегії кримін. справ і Верхов. суду УРСР, 1932 – чл. його президії. 1930 – один із звинувачувачів проти членів СВУ в м. Харків. 1934 – у м. Харків, суддя Верхов. суду УРСР. 1935 звільн. з роботи за звинув. у “націоналістичному ухилі”; працював юрконсультантом Харків. обл. упр. зв’язку. 1937 заарешт., засудж. до найвищої міри покарання. Розстріл.; реабіліт. 1957.

Є. Гасай, П. Гуцал, о. М. Шаварин.

ЯКИМІШИН

Петро Назарович (03. 04. 1916, с. Преображенка, нині Дніпроп. обл. – після 1988, Рівненщина) – священик, протоієрей. 1920-і проживав на Дубенщині (нині Рівнен. обл.). Закін. ремісн. псалом. школу при Богоявлен. монастирі в м. Кременець. Від 1939 – псаломник у с. Мусорівці (нині Збараз. р-ну), 1940 – диякон у с. Печірна (нині Лановец. р-ну), 1941 – у Старокостянтинів. пов. (нині Хмельн. обл.). 1942 рукопоклад. у сан ієрея, настоятель храму в м-ку Браїлів (нині смт Жмерин. р-ну Вінн. обл.), згодом – на Проскурівщині (нині Хмельн. обл.). 1945 заарешт. органи НКДБ, засуд. на 10 р. ВТТ. Після звільн. 1955 – псаломник-регент, душпастир у селах Рівненщини.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ЯКІМІВ

Григорій (01. 12. 1901, с. Бірки Великі, нині смт Великі Бірки Терноп. р-ну – 1986, м. Вінніпег, Канада) – громадський діяч. Учасник 1-ї світ. війни та визв. змагань (1918–20). Від 1925 – в Канаді, оселився у Вінніпезі. Співорг-тор “Рідної школи”, “Народної кооперативи”, кредит. кооператив “Карпати”, “Дніпро”, працював у них; активіст ветеран. орг-цій, діяльний в ін. т-вах.

Б. Мельничук.

ЯКІМІВ

Євстахій (23. 03. 1915, м. Львів – 19. 05. 1972, м. Бережани) – педагог, культурно-освітній діяч. Закін. Бережан. г-зію (1935), торг. акад. у м. Краків (1939, Польща). У Бережанах: викл. пед. (1939–41, 1944–49) і торг.-кооп. (1941–43, 1948–49) шкіл; за сумісн. – дир. РБК, нач. рай. відділу кіномережі, працював у дит. вихов.-труд. колонії (1948–49). 1949 репресов.; до 1955 – у спецпосел. в м. Пашійськ (нині Перм. обл., РФ). Після поверн. 1956 до Бережан відродив капелу “Боян”, її 1-й диригент. 1960-і – кер. чол. вокал. колективу Бережан. лісгоспу, місц. хорів. Автор муз.-вокал. обробок.

Б. Головин, В. Парацій.

ЯКІМІВ

Любомир Миколайович (26. 02. 1913, с. Коцюбинці, нині Гусятин. р-ну – 26. 01. 2004, с. Вел.

Глибочок Терноп. р-ну) – священик, самодіяльний композитор, літератор, громадський діяч. Чл. ОУН (1936); співпрац. зі *С. Бандерою*, *Я. Стецьком*. Закін. Укр. тех.-госп. ін-т і духов. акад. у м. Львів (1943). Душпастир у селах Курівці, Воробіївка, Цебрів

(всі нині – Зборів. р-ну), працював на Львівщині, згодом – у с. Ладичин Тереховлян., м. Скалат Підволочис. р-нів, від 1958 – у Вел. Глибочку, бух. у “Сільгосптехніці” в с. Плотича Терноп. р-ну та Великоглибочец. аптеці. Зазнав утисків рад. влади. Душпастирював підпільно. 1990-і сприяв відновл. УГКЦ. Автор слів і музики духов.-патріот. пісень; кн. спогадів “Щоденник, або Літопис самовидця 1934–1941 рр.”.

М. Сагайдак.

ЯКІМІВ

Федір (Теодор; кін. 18 ст., с. Залав'є, нині Тереховлян. р-ну – серед. 19 ст., м. см. невід.) – різьбяр. Виготовляв надмогил. пам'ятники з місц. пісковика, різьбив фігурки святих із дерева. Окремі роботи зберіг. у Львів. істор. музеї.

І. Дуда.

ЯКИМЧУК

Віктор Васильович (27. 12. 1957, с. Скотарське Воловец. р-ну Закарп. обл.) – архітектор. Чл. НСАУ (1991). Закін. Львів. політех. ін-т (1980, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Від 1994 – заст. нач. упр. містобудування і арх-ри Терноп. ОДА. Осн. роботи: освіт.-вихов. центр на вул. Карпенка, аптека на вул. 15 Квітня, магазин із надбудов. адмінприміщеннями на вул. Б. Лепкого (всі – м. Тернопіль); дит. сад. із початк. школою у с. Славна Зборів. р-ну (всі – співавт.), автор реконструкції магазинів під аптеки ТзОВ “Рута-Фарм” у містах Бережани і Бучач.

І. Дем'янова, Г. Яворський.

ЯКИМЧУК

Іван Миколайович (03. 04. 1889, с. Вел. Глибочок, нині Зборів. р-ну – після 1945, за деякими даними – м. Тернопіль) – правник, громадсько-політичний діяч. Д-р права (1924). Навчався в укр. г-зії в м. Тернопіль, випуск. іспити склав 1911 в г-зії у м. Перемишль (нині Пшемисль, Польща), студіював право у Львів.

ун-ті (закін. 1918). Від 1915 – в австр. армії на Галиц. фронті. Учасник “*Листопадового зриву*” 1918 в Тернополі. У період ЗУНР – заст. комісара Терноп. повіту. 1922–24 мав суд. та адвокат. практику в м. Львів, від 1925 – адвокат у Тернополі. Діяльний у кількох укр. т-вах. У вересні 1939 Я. заарешт. органи НКВС, 1940 звільн.; подальша доля невід., за деякими даними проживав у Тернополі.

П. Гуцал.

ЯКИМЧУК

Микола (псевдо “Василь”; 1922, с. Вел. Глибочок, нині Терноп. р-ну – весна 1948, Лановец. р-н) – учасник національно-визвольних змагань. Надрайон. референт СБ ОУН. Навчався у Львів. ветеринар. ін-ті. Очолював СБ у Микулинец. р-ні (нині смт Микулинці належ. до Тереховлян. р-ну). Загинув у бою з підрозділом МДБ.

І. Федечко.

ЯКИМЧУК

Олександр Степанович (13. 09. 1899, м-ко Коцець, нині м. одноймен. р-ну Рівнен. обл. – 1970, м. Іркутськ, РФ) – живописець. Навчався живопису в приват. майстернях у м. Варшава (1921–23, Польща), Італії (1928). Викл. живопис у Почаїв. худож. школі (1925–31, нині Кременец. р-ну). Низка робіт Я. зберіг. у Кременец. краєзн. музеї.

Г. Черняхівський.

ЯКІВ

(в миру – Заїка Іван Михайлович; 25. 09. 1900, с. Косенів, нині Новоград-Волин. р-ну Житомир. обл. – 18. 03. 1983, м. Полонне Хмельн. обл.) – релігійний діяч. Єпископ РПЦ. 1920–25 – послушник Почаїв. Свято-Успен. лаври, 1925 рукопоклад. у сан ієродіякона. 20. 01. 1947 в м. Київ хіротонізов. на єпископа Вінн. і Брацлав., 1948–53 – єпископ Черніг. та Ніжинський.

Вас. Ханас.

ЯКІВЧИК

Онуфрій (1887, с. Серафінці, нині Городенків. р-ну Івано-Фр. обл. – 09. 11. 1964, м. Торонто, Канада) – громадський діяч, педагог. Закін. г-зію в м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.), мови і психологію вивчав у Чернівець. та Віден. ун-тах (1908–12). Учитель г-зії у містах Буськ (нині Львів. обл.), Чортків; учитель нім. та укр. мов, дир. (1930–39) укр. приват. г-зії т-ва “Рідна школа”, учитель СШ у м. Городенка. Виїхав на Захід. 1941 повернувся і викл. у Городенків. торг. школі, в Коломий. г-зії (1942–44). Емігр. до Австрії, де викл. в укр. г-зії для переміщ.

осіб, згодом до Канади. Автор праць із педагогіки та ін. публікацій; підготував граматику церковно-слов'ян. мови.

Б. Мельничук.

ЯКІР

Йона (Іона) Емануїлович (3 (15). 08. 1896, м. Кишинів, нині Молдова – 11. 06. 1937, м. см.

невід.) – військовик. За походж. єврей. Ордени Черв. прапора (3). Закін. реал. уч-ще, навчався в технол. ін-ті у м. Харків (від 1915). Від 1917 – чл. ВКП(б), чл. Бессараб. губревкому. Від осені 1918 – чл. Реввійськради 8-ї армії Пд. фронту.

1919 ком-р 45-ї стрілец. дивізії 12-ї армії, 1920 – груп військ ЧА; червень–липень того ж року – один із кер. Дубно-Кременец. операції (перед наступом на м. Кременець польов. штаб 135-ї бригади розташ. у м. Шумськ), ком-р Золочів. і Львів. груп військ ЧА. 1921–24 – ком-р 14-ї армії, командувач військами Крим. і Київ. військ. округів, 1925–37 – Укр. військ. округу. Автор праць із питань військ. буд-ва. 1937 заарешт., розстріляний.

Б. Мельничук, Л. Щербак.

ЯКОБЧУК

Олексій Сидорович (20. 06. 1955, с. Кудлаївка Шумс. р-ну) – педагог, господарник. Галуз. нагороди. Закін. Кременец. пед. уч-ще (1974), Терноп. пед. ін-т (1982, нині ТНПУ). Працював учителем ЗОШ сіл Рекшин Бережан., Шумбар Шумс. р-нів (1974–82); заст. голови правління колгоспу в селах Шумбар, Матвіївці Шумс. р-ну (1982–88); від 1988 – кер. сільгосп. підпр-ва (нині СТЗОВ “Агро-Лан”, с. Темногайці Шумс. р-ну).

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЯКОВЕНКО

Наталія Ярославівна (22. 02. 1972, м. Львів) – живописець, дизайнер. Дочка Г. Лебедєвої, сестра О. Яковенко.

Лауреат конкурсу-виставки “Голос серця” (2001). Закін. геолог. ф-т Львів. ун-ту (1994, нині нац. ун-т). У м. Тернопіль: працювала дизайнером у г. “Тернопільськi оголошення” (2004–05), “Студія друку” (2007–08). Учасниця худож. виставок у містах Київ і Тернопіль, зокрема обл. виставки-конкурсу на здобуття обл. мист. премії ім. Я. Музики (2008), чл. Спільк самодіял. художників Тернополя “Первоцвіт” (2009); персон. виставка живопису – в Тернополі (2007). Тв. Я. зберіг. у приват. колекціях в Україні й за кордоном.

Б. Мельничук.

ЯКОВЕНКО

Ольга Ярославівна (05. 01. 1974, м. Тернопіль) – графік, живописець. Дочка Г. Лебедєвої, сестра Н. Яковенко.

Закін. АМ у м. Вроцлав (2003, Польща). Від 2005 – викл. живопису і графіки в м. Гьорліц (Німеччина). Учасниця худож. виставок у Тернополі (2007), містах Згожелець (1997–99), Кудова (2004; обидва – Польща), Цитау (2005),

Гьорліц (2006–08), Остриг (2007; усі – Німеччина). Тв. Я. зберіг. у приват. колекціях в Україні й за кордоном.

Б. Мельничук.

ЯКОВІВ

Василь Іванович (11. 07. 1971, м. Калуш Івано-Фр. обл.) – спортсмен (легка атлетика). М. сп. України (1997). Чемпіон України з метання молота (1997). Багатораз. призер першостей та чем-тів України. Закін. ТНГ (1993, нині

ТНЕУ). Від 1993 – тренер Терноп. СДЮШОР; тренер зб. команди обл. з легк. атлетики.

В. Ігнатенко.

ЯКОВКЕВИЧ

Тит Якович (1878, м. н. невід. – 1978, Канада) – священник. Протопресвітер. Навчавсь у духов. уч-щі в м. Шаргород (нині Вінн. обл.), Поділ. духов. семінарії. Від 1896 – псаломник у церквах на Проскурівщині (нині Хмельн. обл.). 1905 рукопоклад. у сан диякона, 1914 – священника. Від 1907 служив у с. Чернелівка (нині Красилів. р-ну Хмельн. обл.), водночас – вчитель співів у місц. уч-щі; від 1914 – священник у селах Юськівці (нині Лановец.), Мала Горянка (нині Кременец. р-нів). 1920-і–1930-і служив на Волині, 1942 – настоятель храму у м. Володимир-Волинський. 1943 Я. заарешт. гестапо, згодом звільн.; виїхав до Канади.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ЯКОВЛЄВА

Яніна Сергіївна (15. 03. 1982, м. Полтава) – спортсменка (волейбол). М. сп. України (2000). Двораз. бронз. призерка чем-ту України серед команд суперліги у складі волейбол. клубу “Галичанка-Галекспорт” (м. Тернопіль). Чл. зб. команди України, з нею – переможець Європ. універсиади (2002). Закін. ТАНГ (2004, нині ТНЕУ).

Г. Гунтік.

ЯКОВЛІВ

Михайло Федорович (05. 11. 1887, м. Ревель, нині Таллінн, Естонія – 19. 06. 1942, м. Астрахань, нині РФ) – священник. Митрофор. протоіерей. Церк. нагороди й відзнаки. Закін. Ревел. г-зію, навчався на правн. ф-ті Юріїв. ун-ту. 1920 працював на ф-ці в м. Ченстохова (Польща), згодом – в. о. псаломника на Дубенщині (нині Рівнен. обл.). У м. Кременець:

рукопоклад. у сан диякона (1922), ієрея (1923); чл. духов. консисторії (1923–31), голова Волин. епарх. свічн. ком-ту (1923, 1925–26), його чл. (1923, 1926–31), чл. Кременец. повіт. місіонер. ком-ту (1923), делегат митропол. Діонісія у правлінні інтернату *Волин. правосл. духов. семінарії* (1927–29), водночас – настоятель Покров. та Чеснохрес. церков, Хрестовоздвиж. храму. Діяльний у церк.-громад. житті міста, співорг-тор відділу Г-ва ім. П. Могили, чл. його ревіз. комісії. Від 1934 – настоятель собору в м. Рівне. 1941 Я. заарешт. органи НКВС, вивезли в Астрахань.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ЯКОВЧУК

Надія Полікарпівна (01. 07. 1947, с. Теснівка, нині Новоград-Волинськ. р-ну Житомир. обл.) – вокалістка (альт). Дружина *В. Яковчука*. 2-е місце на регіон. конкурсі вокалістів у м. Львів. Галуз. нагороди. Закін. Тербовлян. культ.-освіт. уч-ще (1984, нині вище уч-ще культури). Працювала артисткою ансамблю пісні й танцю “Льонок” Житомир. філармонії (1966–71). 1971–2000 – солістка-вокалістка Терноп. філармонії. У репертуарі – нар. та пісні укр. композиторів. Учасниця муз.-лектор. бригади, концерт. програм. Гастролі в Болгарії, Казахстані, Польщі, РФ.

Л. Дунець.

ЯКОВЧЕНКО

Микола Федорович (03. 05. 1900, м. Прилуки, нині Черніг. обл. – 11. 09. 1974, м. Київ) – актор. Нар. арт. УРСР (1970). Творчу діяльність розпочав 1918. 1920–27 працював у театрах міст Дніпропетровськ, Сімферополь, Харків, Черкаси, Чернігів. Від 1927 (з перервами) – в Київ. укр. драм. театрі ім. І. Франка (нині нац. театр), з яким у червні 1971 виступав на сцені Терноп. драм. театру. Також відомий за фільмами “Ніч перед Різдвом” (1952), “За двома зайцями” (1961) та ін.

І. Дуда.

ЯКУБІШИНА

Лідія Василівна (27. 12. 1940, м. Камінь-Каширський Волин. обл.) – науковець. Канд. мед.

співавт. бл. 90 наук. і навч.-метод. праць.

О. Кузів.

ЯКУБІВ

Роман Петрович (1942, с. Вікно, нині Гусятин. р-ну) – військовик, вчений у галузі електроніки. Полковник ЗС Канади. Д-р із електроніки (1965). Навчався у Гримайлів. СШ (1948–57, нині Гусятин. р-ну). Від 1957 – в Канаді (м. Оттава). Закін. ун-ти в містах Роял-Роуд (1962) та Кінгстон (1964). Викладач школи кадетів, згодом – полковник у Мін-ві оборони Канади. Працював у секретаріаті стратег. аналізу НАТО.

Г. Чемера.

ЯКУБІВСЬКИЙ

Степан Васильович (1915, с. Кошляки, нині Підволочис. р-ну – 1944, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Служив у польс. армії. Діяльний у т-вах “Просвіта”, “Рідна школа”, “Луг”, культ-освіт. гуртках. Від 1938 – чл. ОУН. 1941 вишколював сільс. молодь військ. справи. 1944 ймовірно замордували. рад. партизани. Місце загибелі виявл. 1994.

Г. Івахів, Ю. Мокрій.

ЯКУБОВИЧ

Максиміліан Юрійович (1785, м. н. невід. – 1853, м. Житомир) – філолог, філософ, педагог. Закін. Вілен. ун-т (нині м. Вільно, Литва). Проф. латин. мови і літ-ри Кременец. ліцею, кер. нумізмат. каб. в ліцеї, згодом – у Київ. ун-ті, ун-ті в м. Москва (нині РФ), 1840-і повернувся в Ук-

раїну. Автор праць “Граматика польської мови” (1823), “Засоби викладання мови” (1826) та ін.

І. Панчук, І. Федечко.

ЯКУБОВСЬКА

Марія Степанівна (29. 08. 1959, с. Почапи Любомл. р-ну Волин. обл.) – письменниця, куль-

туролог, громадська діячка. Чл. НСПУ (2005). Канд. філол. н. (1997). Відмінник освіти України. Міжнар. літ. премія ім. Б.-Н. Лепкого (2007). Закін. Львів. ун-т (1981, нині нац. ун-т). У Львові: учитель у СШ та педколеджі, нині – доц. каф. українознавства Укр. акад.

друкарства. Від 2005 – голова Львів. обл. орг-ції НСПУ. Автор понад 30 кн. поезії, прози, публіцистики, літературозн. есе, наук.-попул. розвідки про *К. Малицьку*, 4 підручн. з історії укр. словесності (2000–02) та ін. Ред. літ.-мист. часоп. “Літературний Львів” (2006) та наук.-культурол. ж. “Чин авторського слова”. Неоднораз. перебувала на Тернопільщині: досліджує творчість її уродж. *В. Гнатюка*, *Р. Лубківського*, *Л. Різника* та ін.; 2007 – учасниця Міжнар. Шевченк. свята “В сім’ї вольній, новій” на Тернопільщині. У ж. “Літературний Тернопіль” (2009, № 1) – першодрук повісті Я. “Елегія зустрічі на вулиці кленового листа”.

Б. Мельничук.

ЯКУБОВСЬКА

Наталія Олексіївна (28. 10. 1977, смт, нині м. Ланівці) – педагог, науковець. Канд. філол. н. (2005). Доц. Закін. Чернів. ун-ту (1999, нині нац. ун-т). Після закін. працювала в цьому ВНЗ: викл., асист. каф. француз. мови, заст. декана ф-ту інозем. мов із навч.-метод. роботи. Автор наук. праць.

Б. Мельничук.

ЯКУБОВСЬКИЙ

Богдан Миколайович (01. 05. 1952, с. Рибники Бережан. р-ну) – господарник, громадський діяч. Засл. економіст України (2009). Закін. ТФЕІ (1977, нині ТНЕУ). Працював слюсарем Терноп. бавовн.-пряд. ком-ту (1969–72, нині ВАТ “Текстерно”); гол. екон. колгоспу в с. Кальне Козів. (1977), радгоспу в с. Шумляни Бережан. р-нів (1978–84); заст. голови

правління, головою правління колгоспу в с. Дунаїв Кременецького району (1984–2001); дир. міжрегіон. викон. дирекції Терноп. обл. відділ. Фонду соц. страхування (2001–02, м. Кременець); головою Кременецького рай. РДА (2002–03); про-ректором ТНЕУ (2003–07); від 2007 – заст. голови Терноп. ОДА.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЯКУБОВСЬКИЙ

Іван Гнатович (25. 12. 1911, с. Зайцево Горького району Могильовської обл., нині Білорусь – 30. 11. 1976, м. Москва, нині РФ) – радянський військовий діяч. Маршал (1967), двічі Герой Рад. Союзу (1944), Герой ЧСРСР (1970). Ордени, медалі, ін. нагороди. Депутат ВР СРСР 6–9-го скликання. Закін. Об'єдн. Білорус. військ. школу (1934), Військ. акад. Генштабу (1948). Від 1932 – у РА. 1944 танк. ч. 91-ї дивізії під команд. Я. воювала поблизу м-ка (нині смт) Скала-Подільська, у селах Лосяч та Озеряни (всі нині – Борщів. р-ну), у м. Борщів, форсував р. Збруч поблизу сіл Шидлівці (нині Гусятин.), Давидківці (нині Чортків.) р-нів, біля м. Бучач, м-ка, нині смт Гусятин, с. Романове Село (нині Збараз. р-ну), учасниця боїв за м. Тернопіль. 1944 – нач. Терноп. гарнізону. Про ці події Я. згадував у кн. “Земля у вогні”. 1944–57 – ком-р танк. дивізії, командувач бронетанк. і механ. військ у Ленінград. та Прикарпат. ВО. 1957–60, 1961–62 – 1-й заст. головнокомандувача; 1960–61, 1962–65 – головнокомандувач групи рад. військ у Німеччині; 1965–67 – командувач військами Київ. ВО; від 1967 – 1-й заст. міністра оборони СРСР, одночасно – головнокомандувач Об'єдн. зброй. силами держав-учасниць Варшав. Договору.

Є. Гасай, Б. Петраш.

ЯКУБЧУК

Микола Йосипович (14. 12. 1918, с. Погорільці, нині Дубнів. р-ну Рівнен. обл.) – фольклорист, просвітянин. Закін. Білокриницький рільн. школу (нині Кременецького району), Вищу с.-г. школу в Польщі. Працював у Дубнів. культ.-освіт. технікумі. Від 1948 – викл. Кременецької агроном. школи (згодом реорганіз. в Терноп. с.-г. школу підготовки голів колгоспу), від 1959 – гол. зоотехнік, дир. Кременецької племстанції. 1990–2006 –

учасник хору т-ва “Просвіта”. Зібрав 300 укр. колядок і щедрівок для зміш. 4-голос. хору. Автор зб. “Весілля на Дубенщині” (2003; 170 пісень; ноти – С. Турик), спогадів, ст. у ЗМІ. Передавав Кременецького району осередку т-ва “Просвіта” систематиз. фотоархів (від 1955 фіксував пам'ятки природи, культури Тернопільщини).

І. Дем'янова, Г. Чернихівський.

ЯКУБЮК

Анатолій Миколайович (11. 01. 1944, с. Воля, Верещенська Володав. пов. Люблін. воєв-ва, Польща) – журналіст, редактор, літератур. Чоловік Т. Галькун. Голова Волин. орг-ції НСЖУ (2003–05). Навчався в Луцьк. пед. ін-ті (нині Волин. нац. ун-т), Львів. ун-ті (1966–68, нині нац. ун-т), закін. ВПШ при ЦК КПРС (1974, м. Москва, нині РФ).

Працював кор.-орг-тором ред. Ратнів. радіомовлення (1966–67, Волин. обл.); кор., зав. відділ., заст. ред. луцьк. рай. г. “Слава праці” (1967–75), зав. відділ. обл. г. “Радянська Волинь” (1975–78); на громад. роботі; ст. ред. Волин. облполіграфвидаву; від 1989 донині – гол. ред. всеукр. ж. “Волинь” (м. Луцьк); нач. відділу ЗМІ, вид-в і поліграфії упр. у справах преси та інформ. Волин. ОДА (2000–04); від 2008 – ст. н. с. Волин. нац. ун-ту, гол. ред. 10-томної Волин. універс. енциклопедії. Автор путівника “Луцьк” (1983), худож.-документ. повістей “Дівчина з легенди” (1984) і “Його знали лише в обличчя” (1987), зб. публіц. статей та ін. Не раз перебував на Тернопільщині, понад 100 праць присвятив її минулому, досліджує творчість І. Гнатука, П. Ластівки, Ю. Покальчука, С. Чарнецького, М. Якубця та ін.; підтримує ділові зв'язки з ред. ТЕС, ж. “Літературний Тернопіль” та ін.

Б. Мельничук.

ЯКУТОВИЧ

Сергій Георгійович (02. 11. 1952, м. Київ) – художник. Засл. худ. України (1986). Нац. премія ім. Т. Шевченка (2004). Закін. Київ. худож. ін-т (1977), творчі майстерні при АМ СРСР (1982). Худож.-постан. к/ф “Молитва за гетьмана Мазепу”. Автор “Мазепіани” (25 полотен), понад 100 ілюстр. циклів до книжок вітчизн. і зарубіж. класики, серед яких “Три мушкетери” **О. Дюма**, “**Тарас Бульба**” **М. Гоголя**, “Пісня про Роланда”, “Тристан та Ізольда”. Картини зберіг. у музеях Іспанії, Німеччини, РФ, Франції та ін. країн. 14. 10 – 5. 11. 2004 в ТОКМ – виставка тв. Я. та його батька, на якій перший був присутнім.

І. Дем’янова, Н. Чорна.

ЯЛИЦЯ КАЛІФОРНІЙСЬКА

– екзотичне дерево, ботанічна пам’ятка природи місцевого значення. Зростає у м. Кременець на польсь. цвинтарі. Батьківщина – Пн. Америка. Оголош. об’єктом природ.-заповід. фонду рішенням виконкому Терноп. обл. ради № 829 від 28. 12. 1970. Перебуває у віданні Кременец. підпр-ва комун.-побут. обслуговування і благоустрою. Пл. 0,01 га. Під охороною – ялиця каліфорн. віком 60 р., діам. 40 см, що має наук.-пізнав., істор. та естет. цінність.

І. Леньків.

ЯЛОВЕГА

Степан Іванович (08. 11. 1936, с. Кривче, нині Борщів. р-ну) – журналіст, педагог, громадсько-політичний діяч. Почес. грамота Президії ВР УРСР (1986), медалі та ін. нагороди. Закін. істор. ф-т Чернів. ун-ту (1958, нині нац. ун-т), ВПШ при ЦК КПУ (1966). Учителював у Чернів. обл., працював у комсомол. органах на Тернопільщині (1959–64), у Чернів. обл. ком-ті КПУ, зав. сектору парт. інформації ЦК КПУ (1966–91), гол. спеціаліст Ком-ту в справах національностей КМ України (1991–92), нач. орг.-метод. відділу Пенсій. фонду України (1992–93), у Держ. ком-ті нафт., газ. і нафтоперероб. пром-сті (1993–2000). 2000–01 – гол. спеціаліст, прес-секретар, заст. нач. управління НАК “Укргролізинг”, від 2001 – прес-секретар, заст. нач. орг.-розпорядчого упр. НАК “Укргролізинг” (м. Київ). Автор кн. “Інформація у партійній роботі”.

В. Ханас.

ЯЛОВИЙ

Василь Андрійович (1926, м. н. невід. – 2004, с. Чорний Ліс, нині Збараз. р-ну) – військовик.

Герой Рад. Союзу (1946). Учасник нім.-рад. війни. Танкіст, водій-механік танка Т-34, воював у військах 1-го Укр. фронту. Представл. до нагороди за Вісло-Одер. операцію (1945, Німеччина). Проживав у Тернополі, згодом у с. Чорний Ліс, сприяв газифікації цього села.

Я. Бачинський, І. Дем’янова.

ЯМНІЮК

Григорій Дмитрович (06. 02. 1958, с. Остальці Тербовлян. р-ну) – господарник. Почес. землевпорядник України (2003). Закін. Львів. с.-г. ін-т у м. Дубляни (1985, нині нац. аграр. ун-т). Працював у Чернів. філії ін-ту “Укрземпроект”, інж. кер. групи і на ін. кер. посадах. Від 1994 – нач. Чернів. обл. гол. упр. земел. ресурсів.

Б. Мельничук, І. Федечко.

ЯМРЌЗИК

Іван (27. 04. 1902, м. Перемишль, нині Пшемисль, Польща – 12. 09. 1974, м. Нью-Йорк, США) – інженер, громадський діяч. Закін. Терноп. укр. держ. г-зію (1922), студії тех. наук у м. Данцінг (Німеччина). 1941–44 – дир. Терноп. електривні (електростанції). Після 2-ї світ. війни емігр. до США. Співзасн. у м. Філадельфія земляц. об’єдн. “Тернопільщина” (1957). Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Пиндус.

ЯН

Василь Григорович (справж. Янчевецький; 22. 12. 1875, м. Київ – 05. 08. 1954, м. Москва, нині РФ) – письменник. Держ. премія СРСР (1942). Батько Я. родом із м-ка Почаїв (нині м. Кременец. р-ну). Закін. Петербурз. ун-т (1898, нині м. Санкт-Петербург, РФ). Працював лектором, учителем, режисером. Автор істор. трилогії “Нашестя монголів” (“Чингіз-хан” (1939, перевид. 1955), “Батий” (1941, перекл. укр. 1960), “До останнього моря” (1955, перекл. укр. 1961; відобразив героїч. б-бу кременчан із ордами хана Батия), повістей, поезій, нарисів, фейлетонів. 1899 перебував у м. Кременець, Почаєві.

Г. Чернихівський.

ЯН І ОЛЬБРАХТ

(27. 12. 1459 – 17. 06. 1501, м. н. і см. невід.) – польський король (1492–1501). Син *Казимира IV Ягеллончика*. 1497 проходив із військом через м. Тербовля, перебував під Могильницею (нині села Нова та Стара Могильниця Тербовлян. р-ну). 1498 звільнив мешканців Тербовлі від податків.

В. Горбоватий, Вас. Ханас.

ЯН П КАЗИМІР ВА́ЗА

(Jan P Kazimierz Waza; 21. 03. 1609, м. Краків, Польща – 16. 12. 1672, м. Невер, обл. м. Париж, Франція) – польський король. Обран. на престол 17. 11. 1648; до цього – кардинал у Франції. Командував польс. армією в *Зборів. битві* й уклав *Зборів. договір 1649*. У вересні 1653 з польс. військом ішов через міста Підгайці, Бучач, Тереховля, м-ко (нині смт) Гусятин на м. Кам'янець-Подільський (нині Хмельн. обл.). 1668 зрікся престолу, виїхав до Франції, де обійняв абатство Сен-Жермен-де-Пре.

П. Гуцал.

ЯНІВСЬКИЙ

Богдан-Юрій Ярославович (04. 07. 1941, м. Львів – 15. 06. 2005, там само) – композитор, діяч культури. Нар. арт. України. Нац. премія України ім. Т. Шевченка (1996). Грамота від Папи Івана Павла II (2001, Ватикан). Чл. правління НСКУ. Закін. фортепіан. і теорет.-композитор. ф-ти Львів. консерваторії (нині нац. муз. акад.). Працював у м. Львів: зав. муз. частиною театру юного глядача, проректором із міжнар. відносин у нац. муз. акад. Засн. і орг-тор міжнар. фестивалю “Золоті трембіти”, Укр. асоц. твор. інтелігенції “*Світ культури*”, всеукр. Т-ва ім. Ф. Шопена. Автор опер, симфон. і камер. творів, музики до вистав (понад 100), пісень, композицій для дітей. Як голова “Світу культури” неоднораз. відвідував Тернопільщину. Підтрим. творчі зв'язки з *Р. Бойком*, *З. Гладуном*, *Б. Мельничуком*, *Й. Сагалем*, *В. Татариним* та ін.

Б. Петраш.

ЯНІВСЬКИЙ ЗА́МОК

– оборонна споруда в с. Долина (до 1960 – Янів) Тереховлянського району. Пам'ятка архіт. нац. значення. Розташ. на вузьк. скеляст. узгір'ї, оточ. петлею р. *Серет*. Збуд. на поч. 17 ст. поділ. воевода Я. Гольський. Мури товщиною до 3-х м утворювали прямокутник із вежами на кутах. Зх. бік додатково захищав потуж. висунутий наперед бастион. Під час Нац.-визв. війни проти Польщі (1648–57) замок частково зруйн. козац. військо; 1657 його здобула турец. армія І. Шишмана; 1658 – козац. загін. під проводом Сулименка. Відбуд. на поч. 18 ст., проте оборон. значення вже не мав. Деякий час тут працювала ф-ка з вироб-ва селітри. В кін. 18 – на поч. 19 ст. майже повністю зруйнований. Камінь із замку використ. на спорудж. місц. римо-катол. костюлу. Нині збереглися лише

руїни – пн. ч. замку зі залишками круглої вежі та рештки оборон. укріпленя.

В. Бойко.

ЯНІЦЬКИЙ

Єжи (Janicki Jerzy; 10. 08. 1928, м. Чортків – 15. 04. 2007, м. Варшава, Польща) – польський письменник, сценарист, журналіст. Почес. д-р Опольс. ун-ту (2006, Польща). Нагороди Мін-ва культури і мист-ва Польщі 1-го ступ. (1977, 1983), м. Варшава (1984). Від дит. років проживав у м. Львів, закін. г-зію. 1939–46 – на Заході; поверн. до Польщі. Від 1947 навчався на ф-ті польс. філології Вроцлав. ун-ту, від 1949 – у Варшаві. Співпрац. із ред. часоп. “Nowa kultura” (1950–55), від 1955 – працівник Польс. радіо. Тв. публік. від 1953. Співавт. радіоповістей “Матисяков” (від 1956), “В Озерянах” (від 1961). Автор кн. драм “Частина його пам'яті” (1961), “Враховуючи ваші гріхи” (1962), “Кланяйся деревам” (1973), “Татко” (1974) та ін., споминів “Біографія у валізі” (1966), “Гасло” (1978), “Кіно об'їзне” (1979), “Вирок смерті для коня Фараона” (1981), “Нелюдський доктор” (1983), “Будинок” (у 4-х ч., 1985); худож.-докум. кн. про Львів, зокрема трилогії т. зв. “львів. саги” (2001, 2002, 2004); сценаріїв 18 х/ф, докум. фільмів з історії Польщі 1910–30-х.

П. Гуцал, С. Ткачов, В. Ханас.

ЯНКЕВІЧ

Йосип (Осип; 05. 02. 1903, с. Петрики, нині Терноп. р-ну – 14. 12. 1991, м. Філадельфія, США) – правник, громадський діяч. Навчався у Терноп. укр. держ. г-зії (1920–25). Активіст “*Молодої Громади*”, належ. до її управи (правління); діяльний в ін. т-вах. Після 2-ї світ. війни емігр. до США. Співзасн. (1957), чл. кер. органів, від 1979 – секр. земляц. об'єдн. “*Тернопільщина*” (м. Філадельфія); учасник випуску його бюлетенів.

Б. Пиндус, В. Ханас.

ЯНКІВ

Мирон Дмитрович (25. 07. 1951, с. Лисовичі Стрий. р-ну Львів. обл.) – вчений у галузі економіки, громадський діяч. Д-р екон. н. (2000),

проф. Віце-президент Польс.-Укр. господар. палати. Закін. Львів. ун-т (1973, нині нац. ун-т). 1973–75 викл. у ТФЕІ (нині ТНЕУ). 1975–88 – аспірант, доц., ст. н. с. Львів. ун-ту. 1988–90 – кер. сектору економіки і прогрес. форм орг-ції праці аграр. відділу Львів. обкому КПУ. 1990–94 – доц., зав. каф. екон. та орг-ції сільс. вироб-ва Львів. акад. вет. медицини. 1994–95 – голова ком-ту економіки Львів. обл. виконкому, 1995–97 – нач. гол. упр. економіки, 1998–2000 – 1-й заст. голови Львів. ОДА; 2000–02 – кер. Торг.-екон. місії у складі Посольства України в Польщі. 2002–03 – голова Львів. ОДА. Від 2003 – Надзвичайний та Повноважений Посол України у Латвій. республіці. 1994–2000 за сумісн. проф. каф. маркетингу Львів. акад. вет. медицини; зав. каф. Львів. нац. ун-ту, дир. Ін-ту европ. екон. інтеграції при Львів. нац. ун-ті. Автор більше 100 наук. праць, 12 монографій.

Б. Мельничук, В. Ханас.

ЯНКОВ

Анатолій Вікторович (08. 09. 1945, с. Мартишківці, нині Лановец. р-ну) – вчений у галузі іноземної філології.

Канд. філол. н. (2004). Доц. (2008). Відмінник освіти України (1998). Закін. Київ. пед. ін-т іноз. мов (1973, нині Нац. лінгвіст. ун-т), Львів. ун-т (1979, нині нац. ун-т). 1973–80 – вчитель англ. та франц. мов у м. Кременець, 1980–83 – викл. англ. мови Терноп. пед. ін-ту (нині ТНПУ). У м. Кременець: викл. мед. уч-ща (від 1983), обл. гуман.-пед. ін-ту (від 2007), від 2008 – доц. цього ВНЗ. Автор наук. праць, підручників і посіб. із латин. і англ. мови для студентів-медиків, програм із вивч. англ., франц., нім. та латин. мов для медучилищ та коледжів України, зб. поезій “Ода березнева”, “Відрода і журба” (обидві – 1996), “Борозни” (2005; усі – Ланівці).

Г. Чернихівський.

ЯНКОВИЙ

Микола Микитович (18. 03. 1921, с. Іванівка, нині Любашів. р-ну Одес. обл. – 14. 12. 1986, м. Тернопіль) – культосвітній і громадський діяч. Ордени Черв. зірки (2), Вітчизн. війни,

медалі СРСР, галуз. відзнаки. Навчавсь у військ.-танк. уч-щі в м. Саратов (нині РФ), звідки мобіліз. на фронт. 1942–45 – заст. ком-ра 126-го танк. полку 17-ї Гвардій. танк. армії 1-го Укр. фронту; учасник боїв за міста Львів, Копичинці (нині Гусятин. р-ну), м-ко, нині смт Гусятин. 1946 поверн. в Україну; в м. Одеса закін. культосвіт. уч-ще й ун-т. Від 1951 – на Тернопільщині, прац. на мас.-політ. та орг.-госп. посадах; у Тернополі: 1958–71 – заст. нач. обл. упр. культури, від 1971 – дир. обл. муз.-драм. театру (нині акад. обл. драм. театр). Гол. реж. концертів-звітів худож. і мист. колективів Терноп. обл. у м. Київ, театралізов. фестивалів, святк. дійств.

У. Коропецька, В. Хім'як.

ЯНКОВИЧ

Дмитро Степанович (15. 09. 1929, с. Мисцово Краснян. пов., Польща) – механізатор. Герой соц. праці (1966). Закін. Борщів. с.-г. технікум (1979, нині аграр. коледж). Від 1948 – в м. Збараж: тракторист, бригадир тракторної. Від 1982 працював слюсарем ВО “Тернопільський комбайновий завод”.

Н. Халупа.

ЯНКОВСЬКИЙ

Андрій (1794, м. Тернопіль – р. см. невід., Канада) – перший український поселенець у Канаді (долина Черв. ріки). 1817 отримав від лорда Селкірка сто акрів землі як нагороду за участь в обороні шотланд. поселенців у рядах Девоттевіл. відділу; до якого вступив у Європі, та з ним прибув до Канади.

Б. Мельничук.

ЯНОВИЧ

Марія Антонівна (з дому – Лозинська; 1895, с. Заруддя, нині Зборів. р-ну – 11. 10. 1969,

с. Перерив Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.) – педагог. Закін. Золочів. вчит. семінарію (1913, Львів. обл.), курси перекваліфікації вчителів у м. Київ. Під час 1-ї світ. війни працювала в лазареті УСС в м. Золочів; вчительською школи укр. т-ва “Рідна Школа”. Із УГА опинилась у т. зв. чотирикутнику смерті. 1920–30 в Одес. та Вінн. областях, у м. Тульчин працювала педагогом. Зазнала переслід. НКВС. 1937–46 – на засланні, де згодом – медсестра в концтабір. медсанбаті (м. Челябінськ, нині РФ). Від 1946 – в с. Перерив. Вчителювала у с. Спас Рожнятів. р-ну, нині Івано-Фр. обл. (1948–61). Автор друк. спогаду “Одне літо з Франком” (1966).

Б. Арсенюк, Б. Мельничук.

ЯНОВИЧ

Микола (1879, с. Витвиця, нині Долин. р-ну Івано-Фр. обл. – 1968, м. Львів) – релігійний діяч, педагог. Закін. Львів. духов. семінарію і класич. філологію у Віден. ун-ті (1903, Австрія). 1903–08 – викл. латин. і грец. мов у Терноп. укр. держ. г-зії. Катехит у г-зіях міст Березани і Львів. 1909 рукопоклад. у сан священика, крилошанин Капітули Львів. архієпархії. 1914–18 – дир. г-зії у м. Калуш (нині Івано-Фр. обл.). 1918 – учасник встановл. укр. державності; заарешт. польс. спецслужби. 1924–35 – парох у с. Озерна (нині Зборів. р-ну), 1935–39 – в м. Галич (нині Івано-Фр. обл.), 1941–47 – у с. Малехів (нині Жовків. р-ну Львів. обл.). Через пост. переслідування 1947 переїхав до Львова; підпільно служив у катакомб. УГКЦ. Автор низки публікацій.

Б. Головин.

ЯНОВСЬКА

Зеновія (1898, с. Винятинці, нині Заліщиц. р-ну) – громадська діячка. Закін. г-зію в м. Коломия (нині Івано-Фр. обл.). Працювала вчительською; завдяки її старанням збуд. приміщ. школи в родин. селі. 1944 виїхала на Захід, згодом до Австралії, де голова Союзу українок (1957, 1962–64, шт. Вікторія). Діяльна в ін. укр. емігр. орг-ціях. Авторка низки публікацій у збірниках та ЗМІ.

Б. Головин, Б. Мельничук.

ЯНОВСЬКИЙ

Людвік (07. 03. 1878, Липовець. пов. Київ. губ., нині Вінн. обл. – 18. 09. 1921, м. Вільно, нині Вільнюс, Литва) – польський історик культури та освіти. Закін. істор.-філол. ф-т Київ. ун-ту (1903). 1909–13 працював у Ягеллон. (м. Краків, Польща), 1919–21 – у Віден. (Австрія) ун-тах. Дослідж. історію польс. культури на литов. і укр. землях, зокрема на Кременеччині. Автор праці “У проміннях Вільна і Кремен’яця” (1923) та ін.

І. Панчук, І. Федечко.

ЯНУШ

(бл. 1498, Сілезія – 18. 02. 1538, м. Познань, Польща) – польський князь. Позашлюб. син короля Сигізмунда I Старого. Луцький староста, єпископ Віленський (1519) та Познанський (1536). 1530–36 володів Кременец. староством, укріпив *Кременец. замок*.

П. Гуцал.

ЯНУШ

Богдан (Василь Карпович; 1887, м. Львів – 1930, там само) – археолог. Перед 1-ю світ. війною працював у Музеї НТШ у Львові. Від 1908 – у ред. г. “Кур’єр Львівський”. 1923 – гол. зберігач доістор. пам’яток Сх. Галичини у Львів., Станіслав., Терноп. воєв-вах. У співпраці з фахівцями Поділ. музею в Тернополі та О. Чоловським написав кн. “Історичне минуле і пам’ятки Тернопільського воєводства”, – перше узагальнення істор. пам’яток Поділля, відомих у тогочас. Польщі. Опрацював та видав доклад. звід археол. пам’яток Галичини.

Ю. Малєв.

ЯНУШ

Петро (1911, с. Новосілка, нині Підгаєц. р-ну – 1943, Волинь) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. Березан. г-зію. Навчався на правн. ф-ті Краків. ун-ту (Польща). Діяльний у “Просвіті” та ін. укр. орг-ціях. Рай. кер. ОУН. Під час нім. окупації перебував на Вінниччині, де видавав г. “Подольнин”.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

ЯНЧУК

Олесь (Олександр) Спиридонович (29. 09. 1956, м. Фастів Київ. обл.) – режисер, продюсер, сценарист. Засл. діяч мист-в України (1998). Нар. арт. України (2008). Грамоти Терноп. ОДА та обл. ради, Братства вояків ОУН-УПА Поділ. краю “Лисоня” (обидві – 2004). 1-й приз ім. Анрі Ланглуа 4-го міжнар. кінофест. у м. Венсен (2009, Франція) за х/ф “Голод-33”.

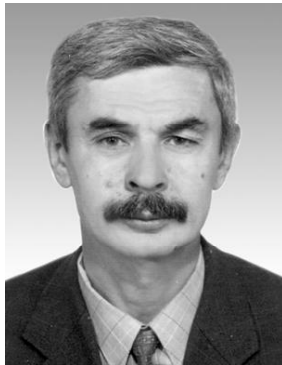
Закін. Київ. ін-т театр. мист-ва (1984, нині ун-т театру, кіно і телебачення). Прац. асист. реж. на Київ. кіностудії худож. фільмів ім. О. Довженка. Від 1995 – дир. і продюсер студії “Одеський фільм”. У творч. доробку х/ф: “Випадок у ресторані” (1985), “В далеку дорогу” (1989), “Голод-33” (1991; всі – реж.), “Атентат. Осіннє вбивство у Мюнхені” (1995; про вбивство *С. Бандери*; сценарист, реж., продюсер), “Нескорений” (2000; про *Р. Шухевича*; реж., продюсер; у гол. ролі – *Г. Гладий*), “Залізна сотня” (2004; про нац.-визв. змагання в Зх. Україні 1943–47, зокрема сотню *М. Дуди* “Громенка”; реж.; усі три – із *В. Портяком*), “Владака Андрей” (2008; сценарист, реж.); окр. епізоди фільмів знімав у Терноп. обл. 2004 приїжджав на Тернопільщину на прем’єр. показ х/ф “Залізна сотня”. Виступав у містах Тернопіль, Збараж, смт Гусятин.

Л. Щербак.

ЯРЕМА

Ігор Теодорович (05. 06. 1955, м. Збараж) – науковець, інженер-механік. Чоловік *Н. Яреми*. Канд. техн. н. (1988). Сріб. медаль Всесоюз. виставоч. центру (1991, м. Москва, нині РФ), ін. нагороди. Закін. Терноп. філіал Львів. політех. ін-ту (1977, нині ТНТУ). Працював інж.-конструктором у ВПКТІ-світло (м. Тернопіль); інж., мол. н. с., ст. н. сп., від 1995 – зав. галуз. наук.-досл. лаб. ТНТУ. Розробки з участю Я. впровадж. на імпорт. та вітчизн. обладнанні компресор. станцій магістрал. газопроводів “Союз”, “Уренгой-Помари-Ужгород”, “Прогрес-2” та сховищах підзем. зберігання газу зі значним екон. ефектом. Автор та співавт. понад 60 наук. праць; має 11 авт. свідоцтв на винаходи.

Б. Гевко.

ЯРЕМА

Казимир Петрович (08. 04. 1946, с. Йосипівка, нині Терноп. р-ну) – краєзнавець, публіцист. Чл. НСЖУ (2006). Закін. Чортків. пед. уч-ще (1966), істор. ф-т Львів. ун-ту (1973, нині нац. ун-т). Працював учителем, від 1977 – дир. Йосипів. школи. Від 1982 – дир. Острів. СШ Терноп. р-ну. Голова Терноп. правозахис. орг-ції “Спілка власників землі” (2000–04). Провід. спеціаліст Терноп. центру соц. обслуговування пенсіонерів та одиноких громадян (2005). Чл. і голова Острів. перв. осередку ТУМ (1989). Діяльний у т-вах “Просвіта” та ім. *Б. Лепкого*. Виступ. у період. виданнях від 1963. Автор кн. “Володимир Хома. Літературний портрет”, упоряд. зб. поезій *В. Ярмуша* “Україно моя барвіноква”, його пісень “Мелодії, освячені любов’ю” та повісті про нього “Життя, мов спалах зорі” (всі – 2000); кн. “Василь Подуфалий. Життя і творчість” (2005) та ін.

Б. Головин, **В. Хома**.**ЯРЕМА**

Надія Іванівна (25. 04. 1958, с. Пониква Бродів. р-ну Львів. обл.) – науковець. Дружина *Ігоря Яреми*. Канд. мед. н. (1992), доц. (1999). Галуз. нагороди. Закін. Терноп. мед. ін-т (1982, нині ТДМУ). 1984–86 працювала в лікув. закладах міста, від 1986 – в Терноп. мед. ін-ті, 1992 – викл. каф. кардіології, 1999–2002 – доцент, заст. декана ф-ту бакалаврату ТДМУ, від 2002 – доц. каф. терапії і сімей. медицини ф-ту післядиплом. освіти ТДМУ, кардіолог вищої категорії. Автор і співавт. понад 70 наук. і навч.-метод. праць, у т. ч. навч. посібника “Вибрані лекції з кардіології” (2005).

Б. Рудик.

ЯРЄМА

Петро Федорович (14. 14. 1935, с. Бабинці, нині Борщів. р-ну) – науковець, педагог. Канд. фіз.-матем. н. (1970).

Доц. (1973). Закін. фіз.-матем. ф-т Чернів. ун-ту (1959, нині нац. ун-т). Працював учителем матем. в Ягільниц. СШ (1959–61, Чортків. р-н); учителем матем. і фізики у Чортків. школі № 4 (1961–62); у Чернів. ун-ті: асист. (1962–65), викл. (1965–70), ст. викл. (1970–73). Автор понад 50 наук. статей та наук.-метод. розробок.

Г. Костів-Гуска.

ЯРЕМАК

Василь (12. 01. 1886, м-ко Лисець, нині смт Тисмен. р-ну Івано-Фр. обл. – 15. 06. 1989, США) – церковний і громадський діяч. Закін. богослов. студії в ун-ті у м. Інсбрук (1909, Австрія). 1911 рукопоклад. у сан священника. Служив сотрудиником у с. Настасів (нині Терноп. р-ну), від 1918 – парох у с. Ішків (нині Козів. р-ну), де збуд. храм і проборство,

згодом – декан Зарваниц. деканату. За політ. переконання заарешт. польсь. влада. 1924 – крилошан. відзнаки, чл. Найвищ. ради Львів. провінц. Собору. 1941 – парох у с. Скнилів, нині Пустомит. р-ну Львів. обл. Під час нім. окупації – дир. г-зії при духов. семінарії, референт Митрополит. консисторії у Львові. 1942 заарешт. фашисти. 1944 виїхав на Захід, 1944–45 – сотрудинок парафії св. Варвари у м. Відень (Австрія). Згодом – духовник-опікун хворих у лікарнях у Мюнхен-Швабінг та Гавтінг. Від 1951 – в США: сотрудинок парафії св. Михайла у Вінсокет (1951–52), парох церкви св. Миколая в Маскіген Гайт, Міш. (1952–54), сотрудинок парафії св. Івана Хрестителя в м. Детройт (1954–73).

1963 – почес. крилошанин капітули *Й. Сліного*. Чл. почес. ком-ту Підгаєччини.

Б. Мельничук.

ЯРЕМЕНКО

Василь Сергійович (01. 11. 1895, с. Рогинці, нині Ромен. р-ну Сумс. обл. – 06. 03. 1976, м. Львів) – актор. Нар. артист СРСР (1954). Творчу діяльність почав 1918. 1922–76 працював в укр. драм. театрі ім. М. Заньковецької (від 1944 – у м. Львів), з яким виступав на сцені Терноп. обл. драм. театру 1955, 1960, 1965, 1966.

І. Дуда.

ЯРЕМЕНКО

Вероніка Йосипівна (25. 12. 1948, м. Проскурів, нині Хмельницький) – живописець. У м. Тернопіль: навчалась у студії образотв. мист-ва при Палаці піонерів, закін. респ. школу декораторів (1970). Відтоді працювала художником в містах Хмельницький, Донецьк, Тернопіль. Учасниця виставок від 1964 (Канада, Тернопіль, Київ); персон. – Тернопіль (1988–90, 1997). Тв. зберіг. в ТОКМ, приват. колекціях у Німеччині, Польщі, Угорщині, Україні, Франції, Японії.

А. Гриб.

ЯРЕМЕНКО

Іван (26. 05. 1903, с. Щербакі Полтав. р-ну одноймен. обл. – 27. 12. 1978, м. Тернопіль) – вчений-біолог. Канд. біол. н. (1955), доц. (1958). Закін. біол. ф-т Харків. пед. ін-ту (1933). Викл. біологію у Бердян. (Запоріз.) і Глухів. (Полтав. обл.) пед. ін-тах, Івано-Фр. мед. ін-ті. 1957–74 – зав. каф. біології Терноп. мед. ін-ту (нині ТДМУ), де створив біол. навч. музей (понад 2000 експонатів). Автор і співавтор 70 наук. і навч.-метод. праць; має свідоцтво на винахід.

Н. Куликова.

ЯРЕМКЕВИЧ

Северин (1896, м. Львів – 12. 10. 1915, х. Тудинка біля с. Семиківці, нині Терноп. р-ну) – діяч молодіжного руху, учасник національно-визвольних змагань. Сріб. медаль 1-го класу. Закін. г-зію у м. Львів. Чл. таєм.

полягли за волю України.

М. Лазарович, В. Окаринський.

ЯРЕМІЙ

Софія Петрівна (26. 07. 1941, с. Криве Козів. р-ну) – господарниця, громадська діячка. Закін.

Заліщиц. радгосп-технікум (нині аграр. коледж), навчалася у Кам'янець-Поділ. с.-г. ін-ті (нині Поділ. аграр. тех. ун-т). Працювала агрономом у колгоспі “Правда”, бригадиром в ТзОВ “Лан”. Від 1972 – голова виконкому сільс. ради (с. Криве). 2000 –

орг-тор і кер. нар. аматор. ансамблю “Горлиця”. Дяк-регент у церкві св. Покрови у родин. селі. Авторка поет. і муз. творів та ін. публікацій у ЗМІ.

В. Дерій.

ЯРЕМІШИН

Стефан (06. 01. 1891, м. Скалат, нині Підволочис. р-ну – 02. 04. 1970, м. Амстердан, США) – військовик, громадський діяч. На поч. 1-ї світ. війни влітку 1914 мобілізов. в австр. армію, навчався в телеграф.-телефон. школі, після чого служив у полку на Галиц. фронті. На поч. 1919 на чолі сотні, сформованої із мешканців Скалат. пов., вирушив на фронт під м. Львів. Згодом – старшина-інструктор курсів зв'язку при Нач. команді УГА. Воював на Вел. Україні, в травні 1920 в м. Київ заарешт. органами ЧК, врятувався. Від 1922 – у Скалаті. Вступив в УВО, а потім – ОУН. Влітку 1939 ув'язн. в концтаборі Береза Каргузька. На поч. 1944 виїхав

до Німеччини, від 1949 – у США. Діяльний у т-вах та орг-ціях укр. діаспори.

П. Гуцал.

ЯРЄМКО

Іван (1883, с. Коршилівці, нині Підволочис. р-ну – 19. 03. 1908, там само) – редактор, публіцист, літератор, громадсько-політичний діяч. Навчався в г-зії у м. Тернопіль, закін. Львів. політехніку. Діяльний в УРП, т-вах “Основа”, “Академічна Громада”, “Академічна Поміч”; співорг-тор селян. страйків 1902. Співроб. ред. г. “Громадський голос”, від 1906 – її редактор. Від 1908 – у родин. селі. Автор статей, віршів, істор. драми “Іван Гонта” (не опубл.); записував нар. пісні.

П. Гуцал.

ЯРЄМЦЬО

Богдан Іванович (06. 04. 1947, с. Мар'янівка, нині Терноп. р-ну) – військовий диригент.

Підполковник. Медалі та ін. нагороди. Закін. Львів. культ.-освіт. уч-ще (1966), військ.-диригент. ф-т Москов. консерваторії (1973, нині РФ). Працював у Бродів. РБК Львів. обл. (1966). 1966–68 під час служби в ЗС – кер. духов. оркестром та ін. армій. муз. колективами. 1973–78 – диригент Ансамблю пісні й танцю Далекосхід. ВО, 1978–80 – нач., худож. кер. такого ж колективу військ.-повітр. сил Зх. групи військ у НДР. 1980–81 очол. військ. ансамблі в Афганістані, 1981–87 – знову в Німеччині. 1987–93 – військ. диригент 7-го полку Заліз. дивізії у м. Львів. Від 1993 працює в приват. комерц. компанії.

Б. Головин.

ЯРЕМЧУК

Ілля Петрович (01. 11. 1925, с. Красносільці, нині Збараз. р-ну) – громадський діяч, благодійник. Почес. громадянин м. Збараж (2000). Навчався у Збараз. торг. школі. Під час 2-ї світ. війни виїхав до Австрії, згодом – до Вел. Британії, Канади (м. Тандер-Бей). Діяльний у т-вах “Просвіта”; голова відділу Канад. фонду “Дітям Чорнобіля”, який допомагає укр. сиротинцям, шк.-інтернатам, лікарням у Терноп., Львів.,

Івано-Фр. та ін. областях. Я. встановив три імен. стипендії для здіб. учнів із незахищ. сімей Збараз. ЗОШ № 1, надсилав гуманіт. вантажі для Збараз. центр. рай. лікарні. Сприяв спорудж. парафіял. буд. і реставрації храму св. Дмитрія в родин. селі, опікується Красносіл. школою.

І. Дем'янова.

ЯРЕМЧУК

Любомир Антонович (15. 08. 1954, с. Судова Вишня Мостис. р-ну Львів. обл.) – скульптор. Чл. НСХУ (1984). Засл. художник України (1999). Закін. Львів. ін-т приклад. і декор. мист-ва (1978, нині нац. акад. мист-в). Автор і співавт. пам'ятників *Т. Шевченку* в м. Березжани (1993), *М. Грушевському* в м. Львів (1994), *І. Франку* в м. Відень (1999, Австрія), *С. Бандері* в м. Дрогобич Львів. обл. (2001). Працює у Львові.

Л. Щербак.

ЯРЄСЬКО

Віктор Іванович (13. 11. 1963, с. Шпитьки Києво-Святошин. р-ну Київ. обл.) – спортсмен (важка атлетика). М. сп. СРСР (1985). Чотирираз. чемпіон і трираз. призер чем-ту України у ваг. категорії до 52 кг (1985–91), багатораз. переможець всесоюз. змагань ФСТ “Урожай”, чемпіон ВЦРПС, бронз. призер чем-ту СРСР (1989). Закін. Терноп. кооперат. технікум (1987, нині кооп. торг.-екон. коледж). Заняття спортом розпочав у ДЮСШ ФСТ “Колос” під кер-вом В. Тернопільського.

Г. Гунтік.

ЯРИМОВИЧ

Богдан Іванович (1925, с. Івачів Горішній, нині Терноп. р-ну) – економіст, громадський діяч. Брат *М. Яримовича*. 1949 закін. ун-т у м. Торонто (Канада). Від 1974 – дир. Сх.-Онтаріоського регіону при Мін-ві фінансів, екон. та міжуряд. справ в м. Онтаріо (Канада).

В. Ханас.

ЯРИМОВИЧ

Дмитро Корнелевич (17. 01. 1927, м. Тернопіль) – громадський діяч. Брат *Я. Яримовича*. Закін. Терноп. укр. г-зію. Від 1943 – у дивізії

“Галичина”. Перебував у таборі полонених у м. Ріміні (Італія), де закін. г-зію. Студіював медицину в Мадрид. ун-ті (Іспанія). Емігр. до США. Мав приват. практику в Четелгеми (шт. Філадельфія). Чл. УЛТ Пн. Америки, Ради директорів у домі сеньорів “Вознесіння”.

Б. Головин.

ЯРИМОВИЧ

Йосип Лукич (червень 1882, с. Корничі, нині Самбір. р-ну Львів. обл. – 30. 06. 1946, м. Херсон) – релігійний і громадський діяч. Закін. Березжан. г-зію, філософ. ф-т Віден. ун-ту, Львів. духов. семінарію. 1909 рукопоклад. у сан священника. Катехит у м-ку, нині м. Скалат Підволочис. р-ну (1909–14), парох у с. Біще, нині Березжан. р-ну (1914–18), від 1926 – парох церкви Вознесіння Господнього у с. Настасів, нині Терноп. р-ну. Орг-тор Братства Найсвятіших Тайн при церкві, діяльний у кооперативі “Єдність”. 1930 завдяки Я. у селі не були розквартиров. польс. кіннотники, таким чином жителі Настасова unikли пацифікації. Крилошанин Митропол. Капітули, ординатор. шкіл. комісар Микулинец. деканату. 1939 Я. заарешт. органи НКВС, ув'язн. на 6 міс. у Терноп. тюрмі. Після відмови перейти в лоно РПЦ 30. 10. 1945 Я. заарешт. вдруге, ув'язн. у тюрмі в м. Чортків; 26. 01. 1946 засуд. до 7 років ВТТ. За переказами в'язнів, у Я. почалася гангрена і він помер під час етапу.

Б. Головин.

ЯРИМОВИЧ

Михайло Іванович (1934, с. Івачів Горішній, нині Терноп. р-ну) – інженер, громадський діяч. Брат *Б. Яримовича*. Чл. НАН України. Почес. чл. УВАН. Президент Амер. ін-ту астронавтики і аеронавтики (від 1982), чл. (1984), президент міжнар. акад. астронавтики. Найвища нагорода країни за особл. заслуги перед військ.-повітр. силами США. Від 1962 – в держ. адмін. аеронавтики і косміч. досліджень (США). Учасник групи з конструювання косміч. корабля “Аполлон” для польоту на Місяць. 1970–73 – дир. радників із аерокосміч. досліджень у м. Париж (Франція). Від 1973 – гол. наук. консультант при штабі Військ.-повітр. сил США. Від 1975 – асист.-адміністратор при Федерал. агентстві з питань освоєння джерел енергії. 1992–2000 – голова групи Наук.-техн. орг-ції НАТО (Париж).

В. Уніят, М. Федечко, В. Ханас.

ЯРИМОВИЧ

Осип (1897, м. Львів – 01. 07. 1917, с. Конюхи, нині Козів. р-ну) – учасник національно-виз-

вольних змагань. Навчався в укр. акад. г-зії у м. Львів. Чл. підпіл. пласт. гуртка *І. Чмоли* у філії акад. г-зії у Львові. 1914 – доброволець Легіону УСС, 1-й його прапороносець, ком-р чети, згодом – 3-ї сотні. Загинув у бою з ч. рос. армії під Конюхами. Впис. до почес. Куреня Заліз. Хреста – пластунів, які полягли за волю України.

М. Лазарович, В. Окаринський.

ЯРИМОВИЧ

Ярослав Корнелевич (17. 01. 1927, м. Тернопіль) – лікар, громадський діяч, меценат. Брат

Д. Яримовича. Навчавсь у родин. місті в укр. г-зії та СШ № 1. Від 1943 – доброволець дивізії “*Галичина*”. Перебував у таборі військовополон. у м. Ріміні (Італія), тут 1946 здобув серед. освіту. Студіював медицину в Мадрид. ун-ті (Іспанія). Емігр. до

США, де спеціаліз. з внутріш. хвороб і нострифікував диплом. Провадив приват. лікар. практику в м. Четелгем pobl. м. Філадельфія. Чл. УЛТ Пн. Америки, кількох амер. мед. т-в. Довголіт. чл. Ради директорів у домі сеньйорів “Вознесіння” та в Укр. освіт.-культ. центрі у Філадельфії. Жертводавець на укр. культ., сусп. та церк. установи, на “Поміч Україні”. Автор наук.-практ. праць та ін. публікацій.

Б. Головин, Б. Мельничук.

“ЯРИНА”

– газета. Започатк. 2000 у Бережан. г-зії. Видають випускники г-зії: щорічно 3–4 номери. Дописувачі – гімназисти, публік. твори на вільні теми.

Н. Волинець.

ЯРКОВСЬКИЙ

Павло-Осип (Jarkowski Paweł Osyp; 1781, pobl. м. Краків, Польща – 24. 05. 1845, м. Київ) – бібліотекознавець, бібліограф. Закін. повіт. уч-ще у м. Кременець (1801). У цьому місті: викл. франц. та грец. мови, від 1805 – викл. франц. мови й етики у Вищій Волин. г-зії; від 1809 водночас – бібліотекар г-зії, 1819–33 – Волин. ліцею. Запровадив уперше в Україні викладання основ книгознавства та бібліографії. Підготував посібник “Елементарний курс бібліографії Волинського ліцею”. Розробив “Правила бібліоте-

ки Волинської гімназії” (1818). Після закриття ліцею і перевез. його матеріал. бази до новоствор. Київ. ун-ту св. Володимира працював бібліотекарем цього ВНЗ (1834–45). Розробив систему класифікації книг. Серед рукопис. праць “Історія бібліотеки Кременецького Ліцею”, “Про розвій освіти у Волинській, Подільській і Київській губерніях”.

І. Дуда, Г. Чернихівський.

ЯРКУН

Андрій Романович (17. 12. 1981, с. Млинівці Зборів. р-ну) –

журналіст, редактор. Чл. НСЖУ. Закін. ТДПУ (2004, нині ТНПУ). Працював у редакціях газет “*Тернопільська газета*”, “*RIA плюс*”, “*Тернопільські оголошення*”, прес-секретарем ТОО Народного Союзу “Наша Україна”. Від 2009 – в. о. ред. г. “*Народне Слово*”.

В. Уніят.

ЯРМАШ

Григорій Петрович (04. 01. 1985, смт Заложці, нині Залізці Зборів. р-ну) – спортсмен (футбол.

захисник, півзахисник). М. сп. міжнар. класу. Сріб. та бронз. нагороди молодіж. і юніор. чем-тів Європи. 1-й тренер – М. Забитівський. Навчався у Львів. уч-щі фізкультури та Київ. футбол. акад. Виступав за команди “Борисфен-2” (Бориспіль), “Динамо-2, 3” (Київ), “Ворскла” (Полтава), молодіж. зб. України (U-17, U-19, U-21).

В. Філіп, Н. Чорна.

ЯРМОЛИНСЬКІ

Костянтин (р. і м. н. невід. – 1625, с. Шумбар, нині Шумс. р-ну) та **Ірина** (Регіна; р. і м. н. невід. – 1649, с. Шумбар) – подружжя українських шляхтичів із Волині. Володіли селами на Кременеччині з центром у Шумбарі, де над

р. Вілія збуд. палац. **Я. К.** – військовик, полковник. **Я. І.** – фундаторка монастиря Іоанна Милостивого у с. Малі Загайці (нині Шумс. р-ну). Тривал. час портрети зберіг. у церкві Загаєц. монастиря, де подружжя поховане. На стіні церкви біля вівтаря справа були дві таблички Я. Датування портретів – сер. 18 ст., очевидно, це копії (автор невід.) з прижиттєвих зображень; від 1939 зберіг. у Кременец. краєзн. музеї.

Г. Чернихівський.

ЯРМОЛЮК

Іван (р. н. невід., м. Тернопіль – р. см. невід., Канада) – фотограф. Власник фотоательє “Русалка” по вул. Руській 1а. До і під час 2-ї світ. війни – єдиний профес. фотограф у Тернополі. Бідним робив знімки безкоштовно; також розмножував фотоспособом світлини образів Матері Божої. Діяльний в укр. т-вах. 1944 виїхав у Зх. Європу, згодом емігр. до Канади.

Б. Мельничук.

ЯРМОЛЮК

Михайло Тимофійович (17. 02. 1936, с. Плоска, нині Дубнів. р-ну Рівнен. обл.) – вчений-агроном. Д-р с.-г. н. (1993), проф. (2001). Закін. Львів. с.-г. ін-т (1959, нині нац. аграр. ун-т). Відтоді працював агрономом у Терноп. обл. 1960–62 – н. с. Терноп. с.-г. дослід. станції, 1962–69 учителював, від 1969 – в Ін-ті землеробства і тваринництва Зх. регіону УААН (с. Оброшине Пустомитів. р-ну Львів. обл.): від 1972 – м. н. с., 1974 – ст. н. с.; 1989 – пров. н. с. лаб. луківництва; 1997 – зав. лаб. польового луківництва; від 1998 – пров. н. с., від 2000 – гол. н. с. лаб. кормовиробництва. Автор наук. праць. Розробив агротех. основи створ. і використання культур. пасовищ в зх. регіоні України.

О. Дябога (ЕСУ).

ЯРМУСЬ

Захарій Омелянович (чернече ім'я – Мелітон; 23. 03. 1898, с. Лідихів, нині Кременец. р-ну – 02. 08. 1942, м. Кременець) – релігійний діяч. Золот. наперс. хрест (1931). Ієродиякон (1924), ієромонах (1927), ігумен, архімандрит (обидва – 1933). Навчався в церк.-парафіял. школі та школі малюв. і живопису. Від 1922 – послушник *Почаїв. лаври*, 1924 прийняв

постриг. Студіював богослов'я у Волин. правосл. духов. семінарії в м. Кременець (1924–26); закін. богослов. відділ. ун-ту в м. Варшава (1930, Польща). Завідував Рудне-Почаїв. подвір'ям Почаїв. лаври (1926); 1927–29 служив на парафіях Варшав.-Холм. єпархії. Від 1929 – зав. Білів. скита *Кременец. Богоявл. монастиря*, 1931 – скарбник, чл. Духов. собору Почаїв. лаври, лавр. бібліотекар, законоучитель 7-клас. шк. Почаєва; того ж р. поверн. у Білів. скит, сприяв активізації духов. життя, розбудові й облаштув. церк. приміщень.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ЯРОВИЙ

Василь (1907, с. Турильче, нині Борщів. р-ну – р. і м. см. невід.) – громадський діяч. Депутат ВР УРСР (1940–47; від 1947). Закін. партшколу. Працював наймитом. 1933 польс. суд за політ. діяльність засудив на 6 р. ув'язнення. 1939–41 – заст. голови виконкому рай. ради в Скалі-Подільській (нині смт Скала-Подільська належ. до Борщів. р-ну). Учасник 2-ї світ. війни.

В. Гаврилишин.

ЯРОСЄВИЧ

Василь Романович (24. 12. 1896, м. Борщів – р. і м. см. невід.) – господарник. Від 1905 – в м. Станіслав (нині Івано-Франківськ), де закін. г-зю (1914). Від поч. 1915 – в м. Одеса: закін. реал. уч-ще (1917), навчався на фіз.-матем. ф-ті ун-ту, закін. с.-г. ін-т (1929; агроном). Скер. у м. Москва (нині РФ), прац. заст. кер. сектору вироб. відділу правління Тракторцентру СРСР. 1932 відрядж. на Дал. Схід для надання допомоги в орг-ції МТС у військ. відомстві; прац. ст. агрономом-консультантом при штабі Далекосхід. колгосп.-селян. упр. в м. Хабаровськ (нині РФ). 1933 заарешт., ув'язн. на 10 р. ВТТ; загинув у таборі; реабіліт. 1989.

С. Гасай.

“ЯРОСЛАВ МУДРИЙ”

– універсальний книжковий магазин у м. Тернопіль. Належ. вид-ву “*Підручники і посібники*”. Відкр. 2007. Дир. – Л. Гринчишин.

В. Левицький.

ЯРОСЛАВ

Осмомисл Володимиркович (прибл. 1130, м. н. невід. – 01. 10. 1187, м. Галич, нині Івано-Фр. обл.) – галицький князь. Син *Володимирка Володаревича*. Княжив 1153–87. *Галицьке княз-во* під час його правління досягло найбільшої могутності. Збудував і укріпив у княз-ві багато міст, зокрема, його вотчиною (власним маєт-

ком) було місто Бродилів (зруйн. орди хана Батия 1241), згодом на його руїнах виникло м-ко, нині с. Купчинці Козів. р-ну. Образ О. змальов. у творах *Р. Завадовича*, *А. Лотоцького*, *О. Назарука*.

І. Дем'янова, **В. Хома**.

ЯРОСЛАВЕНКО

Степан Семенович (справж. прізвищ. – Прийдун; 07. 01. 1893, с. Книжнин Станіслав. пов., нині Івано-Фр. обл. – 08. 12. 1937, РРФСР, нині РФ) – педагог, громадсько-освітній діяч. Закін. г-зію у м. Станіслав (нині Івано-Франківськ) та філос. ф-т ун-ту в м. Відень (1917, Австрія). Від 1914 – в *Летоні УСС*. У період ЗУНР – старшина УГА, комендант залізн. ст. Копичинці, Потутори, Бучач. Із УГА перейшов у Вел. Україну. В серпні–вересні 1919 перебував у м. Тернопіль як працівник відділу нар. освіти *Галревкому*. Працював у містах Полтава, Вінниця, Житомир, Київ. Ректор Херсон. ін-ту нар. освіти (ІНО) (1924–28), Всеукр. заоч. ІНО (1928–29), зав. каф. Харків. пед. ін-ту (1930–33). Автор брошур на пед. та сусп.-політ. теми. В грудні 1933 Я. заарешт. органи ДПУ, засуд. на 5 років ВТТ; розстріл. за вироком трійки Ленінград. упр. НКВС.

П. Гуцал.

ЯРОЦЬКИЙ

Микола (р. н. невід., с. Будилів, нині Козів. р-ну) – громадський діяч. Багатоліт. чл. Край. Управи СУМ, діяльний в ін. укр. емігрант. орг-ціях. 1983–98 – постій. чл. Укр. Інформ. Служби в м. Лондон (Вел. Британія). Автор спогадів та ін. публікацій.

Б. Мельничук.

ЯРОЦЬКИЙ

Петро Лаврентійович (19. 06. 1932, с. Шпанів, нині Рівнен. р-ну одноймен. обл.) – вчений у галузях філософії та релігієзнавства. Д-р філос. н. (1980), проф. (1991). Галуз. нагороди. Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1967, нині нац. ун-т). Від 1972 – м. н. с., ст. н. с. Ін-ту сусп. наук АН УРСР, від 1975 – ст. н. с.–зав. відділу релігії в Україні, зав. відділу проблем реліг. процесів в Україні (1990–2003), від 2003 – провід. н. с. Ін-ту філософії НАНУ. Автор понад 400 праць, серед них 12 індивід. монографій, співавт. академ. видань “Українська церква між Сходом і Заходом” (1997), “Історія Православної Церкви в Україні” (1999), “Історія релігії в Україні” (1999), “Академічне релігієзнавство” (2000). Співорг-тор Терноп. осередку Укр.

асоц. релігієзнавців, учасник всеукр. та між-нар. наук. конф., симпозиумів.

А. Гудима.

ЯРОЦЬКИЙ

Ростислав Юрійович (06. 01. 1943, с. Загірці, нині Шумс. р-ну) – нейрохірург, науковець. Засл. лікар України (2000). Канд. мед. н. (1991). Орден “Знак пошани” (2003), ін. нагороди. Закін. Кременец. мед. уч-ще (1963), Вінн. мед. ін-т (1972, нині ун-т). Працював фельдшером у с. Черешнівка Дубнів. р-ну Рівнен. обл. та у ЗС СРСР. Від 1972 – в Ін-ті нейрохірургії АМН України, від 1988 – зав. відділ. інтенсив. терапії; доц. каф. анестезіології та реаніматології, медицини катастроф Київ. мед. ун-ту. Автор бл. 100 наук. праць і винаходів; практик складних нейрохірург. операцій на голов. і спин. мозку, в т. ч. за кордоном.

Г. Черніхівський.

ЯРОЦЬКИЙ

Сергій Йосипович (21. 03. 1894, с. Тихомль, нині Остроз. р-ну Рівнен. обл. – 1941, с. Загірці, нині Лановец. р-ну) – священник. Золот. наперс. хрест (1933), ін. церк. нагороди й відзнаки. Закін. Волин. духов. семінарію в м. Житомир (1917). Працював у паспорт. столі київ. міліції, зав. пункту під час реєвакації біженців на лінії Бахмач–Конотоп–Гомель (1918), табельником київ. з-ду “Третера і Криванівка” (1919), згодом – комірником у залізн. батальйоні. Від 1920 – у Зх. Волині, того ж р. в м. Кременець рукопоклад. у сан ієрея; душпастир у селах Люлинці, Мал. Куськівці, Загірці (всі нині – Лановец. р-ну). Після 1939 Я. зазнав утисків рад. властей; розстріляний.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ЯРОЦЬКИЙ

Яків Васильович (1840, м. Житомир – 1915, м. см. невід.) – історик, археограф, педагог. Учителював у Житомирі, згодом – дир. г-зії у м. Кременець. Робив археол. дослідження на Волині й Правобереж. Україні. Істор. розвідки опублік. у часописах “Киевская старина”, “Світ” та ін.

Г. Черніхівський.

ЯРОШ

Борис (02. 08. 1931, м-ко Поморяни, нині смт Золочів. р-ну Львів. обл. – 08. 03. 1997, м. Новий Роздол, нині Миколаїв. р-ну Львів. обл.) – робітник, громадський діяч. 1942–44 навчався у Бережан. г-зії. Писав вірші, малював, самостійно видавав гімназ. ілюстр. тижн. журнал, де в сатир. формі, домінували теми із життя бурси. 1949 – вступив до Львів. поліграф. ін-ту, де був заарешт.; засудж. Покарання відбував у м. Воркута (нині РФ), потім на виселенні у Красноярьск. краї. Після звільнення не прописали у Поморянах, переїхав до Нового Роздолу, де працював термістом на сірчан. з-ді; згодом – на електроламп. з-ді та ремонт.-механ. з-ді “Карпати”.

Н. Волинець, Я. Мазурак.

ЯРОШ

Дмитро Анатолійович (30. 09. 1971, м Дніпродзержинськ Дніпроп. обл.) – громадський діяч. Закін. Дрогобиц. пед. ун-т (2001, Львів. обл.). Від 1988 – учасник нац.-визв. боротьби. Чл. НРУ (1989), УГС (1989). Ком-р Дніпродзерж. чоти, Дніпроп. обл. загону, Дніпров. куреня, Наддніпрян. коша ГСПО “Тризуб” ім. С. Бандери. 1996–99, від 2005 – Голова Центр. проводу ВО “Тризуб” ім. С. Бандери. 2002–05 – гол. інспектор. Орг. звання – полковник. Під час переслідування з боку влади мешкав із сім’єю у с. Вел. Гаї Терноп. р-ну в І. Суті (листопад 1996–лютий 1997), м. Тернопіль (1997–99). Неодн. перебував на вишколах, засід. Гол. Ради та ЦП ВО “Тризуба” (1994–2008, Тернопіль, Вел. Гаї, с. Слов’ятин Бережан. р-ну). Співорг. Міжнар. Антиімпер. Фронту (травень 2007, Вел. Гаї), його 1-й голова. Автор кн. “Шлях нації” (2004).

І. Сута.

ЯРОШ

Орест Петрович (псевдо “Орел”; 20. 01. 1929, с. Руське на Перемишльщині, нині Польща – 13. 06. 2006, м. Тернопіль) – учасник національно-визвольних змагань. Закін. школу в м. Перемишль (нині Пшемисль). Від 1944 – у відділі самооборони, 1945 – у курені УПА під команд. “Коника-Байди”. Учасник боїв за визв. м-ка Бірчі (1946), акції проти штабу польс. бойовиків за мордування українців у с. Павлоком (обидва – Польща). Із сотнею “Бурлаки” – учасник рейду відділів УПА до Зх. Європи. 1947 потрапив у полон до чехів; 1948 влада ЧССР передала Я. польс. репрес. органам. Засудж. до смерт. кари, яку згодом замінили на 15 р. тюр-

ми сувор. режиму. 1962 переїхав у с. Плотича. Діяльний у НРУ, Братстві ОУН-УПА “Лисоня” Поділ. краю та ін.

Б. Мельничук.

ЯРОШ

Ярослав Свєстахійович (03. 08. 1950, с. Королівка, нині Коломий. р-ну Івано-Фр. обл.) – по-

ет, прозаїк, драматург. Чл. НСПУ (1979). Засл. діяч мист-в України (2003). Літ.-мист. премії ім. М. Ірчана, Т. Мельничука, М. Старицького. Закін. ф-т журналістики Львів. ун-ту (1973, нині нац. ун-т). Працював у ред. рай. газети в м. Городенка Івано-

Фр. обл. (1968–70). Від 1970 – у м. Івано-Франківськ: зав. відділу ред. молодіж. газети, кор. ж. “Україна”, голова ради клубу твор. інтелігенції Прикарпаття, чл. контрол.-ревізій. комісії СПУ, заст. голови Івано-Фр. орг-ції СПУ. Автор зб. поезій, п’єс, пісень, низки зб. віршів для дітей. Мав зустрічі з читачами у містах Борщів, Бучач, Заліщики, Збараж, Кременець, Монастирська, Тернопіль, в селах області. У тв. Я. йдеться про Тернопільщину (п’єси “Біла лілія”, “Торда княгиня”, кіноповість “Ходить Довбуш” та ін.). На тексти Я. напис. пісні В. Подуфалій та ін. Я. упоряд. та видав буклет про Р. Купчинського (1990, м. Івано-Франківськ).

В. Барна, Б. Петраш.

ЯРОШЕВИЧ

Юзеф (Jaroszewicz Józef; 1793, м. н. невід. – 1860, м. Бельськ, біля м. Гродно, нині Білорусь) – польський вчений-правознавець. Закін. Віден. ун-т (Австрія). Викл. у Кременец. ліцеї рим. і польс.-литов. право. 1826 – проф. права у Віден. ун-ті. Автор праць: “Про герулів, родичів литовців” (1840), “Литва, з погляду її освіти і цивілізації від найдавніших часів до кінця XVIII століття” (3 т., 1844–45), ст. “Вплив християнської релігії на цивілізацію слов’ян” (1826), “Литва до прийняття християнської віри” (1844) та ін.

С. Ткачов, В. Ханас.

ЯРЧУК

Теодор (25. 05. 1896, с. Іванків, нині Борщів. р-ну – 1941, загинув у в’язниці біля м. Станіс-

лав, нині Івано-Франківськ) – душпастир, релігійний діяч. Закін. г-зію ім. Франца-Йосифа в м. Тернопіль. Студіював богослов'я у м. Рим (Італія). Співзасн. і чільний провідник Укр. Лютеран. Церкви у Галичині (1920–30-і – Укр. Єванг. Церква Аусбурзького Віросповідання (УЄЦАВ). 1926 навч. в містах Тюбінген, Ерланген, Нойє Детельсау (Німеччина). Чл. Укр. Єванг.-Аусбурз. Місій. Ради, пастир укр. лютер. громади в м. Станіслав. Вів місійну, переклад., видавн. діяльність. Орг-тор укр. єванг.-лютеран. громад у Галичині. Ред. часописів “Стяг”, “Прозри”, “Новий світ”. 1933 видав “Український Євангельський Співаник” та “Український Євангельський Службеник”. Упоряд. “Українського Лютеранського Требника”. Перекл. християн. гімнів, книг. 1941 Я. заарешт. органи НКВС у Станіславі.

Т. Коковський.

ЯСЕНІ ОДНОЛИСТІ № 1 та № 2

– екзотичні дерева, ботанічна пам'ятка природи місцевого значення. Зростають у с. Мшанець Тереховлян. р-ну (№ 1) та м. Кременець, на вул. Осовиця (№ 2). Оголош. об'єктом природ.-заповід. фонду рішенням виконкому Терноп. обл. ради № 131 від 14. 03. 1977 і № 187 від 21. 08. 2000. Перебувають у віданні місц. селян. госп-ва та Кременец. підпр-ва комун.-побут. обслуговування і благоустрою. Пл. – по 0,01 га. Під охороною – ясени однолисті віком 75 і 100 р., діам. 39 та 70 см, що мають наук.-пізн.-нав., істор. й естет. цінність.

І. Леньків.

ЯСЕНОВСЬКИЙ

Євстахій (1899, с. Кобилля, нині Збараз. р-ну – 1982, м. Джерсі-Сіті, США) – учасник національно-визвольних змагань. Доброволець 1-го Поділ. полку ім. С. Петлюри, десятник УГА, учасник *Чортків. офензиви*. 15. 09. 1942 заарешт. нім. фашисти. Перебував у концтаборі Освенцім (Польща). Звільн. 15. 04. 1945. Емігр. до США (1950).

П. Гудима, М. Федечко.

ЯСЕНЬ-СЛАВЕНКО

Ярослав (справжнє – Сеньків; кін. 19 ст., Золочів. повіт, нині одноймен. р-ну Львів. обл. – серед. 20 ст., Польща) – актор. 1915–17 – у “*Тернопільських театральних вечорах*” *Леся Курбаса* і *М. Бенцяля*, згодом – в ін. театрах. 1924 залишив сцену. Учителював у Польщі. Ролі: Пастор (“*Молодість*” М. Гальбе), Американець (“*Панна Мара*” В. Винниченка), Макар (“*Суе-*

та” І. Карпенка-Карого), Виборний (“*Наталка Полтавка*” І. Котляревського), Михайло Гурман (“*Украдене щастя*” І. Франка) та ін.

Б. Мельничук, І. Панчук.

ЯСІНСЬКИЙ

Сергій Євстахійович (07. 04. 1974, с. Чагарі-Збараські Збараз. р-ну) – політолог, громадсько-політичний діяч.

Депутат ВР України (1998, 2002). Закін. філос. ф-т Київ. ун-ту (1997, нині нац. ун-т), Центр післядиплом. освіти Полтав. нац. тех. ун-ту (2008). Працював, викл. сусп.-політ. дисциплін і філософії цього ун-ту (1997–2000); пом.-кон-

сультантом В. Чорновола (1997). Чл. Руху (1989), референт політпроводу Терноп. обл. орг-ції НРУ (1991), відп. прац. секретаріату НРУ (1991–92), чл. Центр. проводу Руху (УНР) (1999–2003), від 2003 – чл. Центр. проводу УНП. У ВР України: зав. секретаріату фракції НРУ (1998–2002; від 2000 – фракції Укр. нар. руху), гол. консультант секретаріату фракції “Наша Україна” (2002–05), зав. секретаріату фракції УНП (2005–06); радник кер. Держ. упр. справами Президента України, від 2006 – заст. голови Полтав. ОДА з питань палив.-енергет. комплексу, природ. ресурсів та зовнішньоекон. діяльності. Автор наук. праць.

В. Ханас, Л. Щербак.

ЯСІНОВСЬКИЙ

Євстахій (за ін. даними – Ясенювський; 1899, с. Кобилля, нині Збараз. р-ну – 1982, м. Джерсі-Сіті, США) – педагог, літератор. Закін. г-зію у м. Тернопіль. Воював в УГА. Працював у держ. крамниці. Згодом переїхав до с. Ігровиця, нині Терноп. р-ну. Під час 2-ї світ. війни перебував у нім. концтаборі, після звільнення вивез. на лікування до США, де прац. в укр. школі. Автор кількох кн. укр. мовою, нарисів у зб. “*Збаражчина*”, проз. та поет. тв.; окремі з них надрук. в г. “*Гомін*” (м. Збараж).

Б. Мельничук.

ЯСІНОВСЬКИЙ

Любомир Миколайович (08. 02. 1947, с. Верхняківці, нині Борщів. р-ну) – військовик. Під-

полковник. Медалі. Закін. Харків. вище військ. авіац. уч-ще льотчиків (1970). Служив льотчиком, ст. льотчиком, ком-ром ланки; заст. ком-ра ескадрильї-штурман Повітр. армії Прикарп. і Забайкал. (1978–81) ВО та ГРВН (1981–85); нач. розвідки-ст. льотчиком, нач.

повітр.-вогнев. і тактич. підготовки Повітр. армії у Закавказ. ВО (1985–87), ст. інспектором-льотчиком і нач. служби безпеки польотів Повітр. армії Далекосхід. ВО (1987–90); нач. центру-керівником польотів у Прикарп. ВО (1990–96). У відставці – учитель із допризов. підготовки юнаків у м. Коломия Івано-Фр. обл.

Б. Головин.

ЯСІНСЬКА

Анастасія Іванівна (псевда: “Мавка”, “Леся”); 29. 11. 1915, с. Яблунів, нині Гусятин. р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Станична ОУН у родин. селі; організ. збирання продуктів харчування для бійців ОУН. Від 1945 – на нелегал. становищі за ін. прізвищем. 1953 Я. заарешт. органи МДБ; засудж. на 25 р. ВТТ і 5 р. позбавл. громад. прав. Реабіліт. 30. 03. 1993.

Б. Савка, М. Федечко.

ЯСІНСЬКИЙ

Мар'ян (Jasiński Marian, 25. 11. 1859, с. Гайворонка, нині Теребовлян. р-ну – 1938, м. Львів) – військовик, титулярний генерал ВП. Закін. Львів. ун-т. Від 1879 служив у австр. армії. Після виходу на пенсію проживав у м. Львів.

С. Ткачов.

ЯСІНСЬКИЙ-САС

Олександр-Валентин (Jasicki-Sas Aleksandr Walenty; 07. 01. 1869, м. Львів – після 1934, м. см. невід.) – військовик, титулярний генерал ВП. Навчався у г-зії в м. Львів, закін. Бережан.

г-зію (1886). Служив у австр. армії (1889–1918); в листопаді 1918 потрапив у полон до українців. 1920–22 – комендант Львова.

С. Ткачов.

ЯСКЕВИЧ

Георгій Владиславович (1897, м. Кременець – 24. 10. 1937, м. Ленінград, нині Санкт-Петербург, РФ) – інженер-конструктор. Освіта вища. Проживав у Ленінграді, працював нач. 3-го відділу центр. КБ № 32 МСП. 1937 заарешт. органи НКВС; розстріл.; реабіліт. 1958.

П. Гуцал.

ЯСКЕВИЧ

Клавдій (19. 10. 1924, м. Кременець) – філолог-славіст, педагог. Канд. філол. н. (1973). До 1945 проживав у родин. місті. Закін. відділ слов'ян. філології Львів. ун-ту (1950, нині нац. ун-т), спеціаліз. – польсь., чес. мови. Від 1950 – в пед. ін-ті в м. Дрогобич Львів. обл. (нині ун-т): декан філол. ф-ту, проректор з навч. і наук. роботи. Автор наук. праць, підручників.

С. Ткачов, В. Ханас.

ЯСНІЙ

Михайло Йосипович (1929, с. Тростянець, нині Зборів. р-ну) – літератор, громадський діяч. Навчався в школах у родин. селі, с. Перепельники, м-ку Заложці (нині смт Залізці, усі – Зборів. р-ну). 25. 12. 1948 заарешт. органи МДБ. 18. 02. 1949 у м. Тернопіль засудж. до 10 р. ВТТ та 5 р. позбавл. громадян. прав. Покарання відбував у м. Ухта (нині Респ. Комі, РФ). 1955 звільн. достроково. Працював вантажником на кораблі у м. Архангельськ (нині РФ). Автор віршів, здебільшого патріот. змісту. Проживає в с. Вел. Березовиця Терноп. р-ну.

Б. Петраш.

ЯСНЮК

Ігор Миколайович (06. 09. 1962, с. Романове Село Збараз. р-ну) – співак, композитор, аранжувальник. Закін.

Терноп. муз. уч-ще (1986), Львів. консерваторію (1992, нині муз. акад.). Працював у м. Підгайці: худож. кер. хор. капели, вок.-інструм. ансамблю “Світозари” (обидва при міськ. БК). Від 1986 в м. Тернопіль: худож. кер.

нар. хор. капели ім. *І. Кобилянського* при ПК “Текстильник” (1986–95), від 2002 – худ. кер. ВІА “Світозари” при ПК “*Березіль*” (м. Тернопіль). Автор музики пісень на влас. та слова укр. поетів. Магнітоальбоми: сольний – “Лелеча доля” (2005), інструмент. – на мелодії пісень *І. Білозіра*; диск “Чужина”, у співавт. (2006, усі – Т.).

Б. Петраш.

ЯСТРЕМСЬКА

Світлана Олександрівна (02. 04. 1970, с., нині смт Вел. Березовиця Терноп. р-ну) – науковець, педагог. Канд.

біол. н. (2003). Доц. Галуз. нагороди. Закін. Чортків. мед. уч-ще (1988, нині мед. коледж), ТДП (1995, нині ТНПУ). 1995–2002 – вчитель хімії у ЗОШ № 9 у м. Тернопіль. Від 2003 – асист. каф. біохімії, від 2007 донині – дир. навч.-наук. ін-ту

медсестринства ТДМУ. За цей час відкрито магістратуру для медсестер, міжнар. школу медсестринства, в якій навчаються іноз. студенти. Автор понад 50 наук.-метод. статей, співавт. 2 посібн. “Досвід Віденського медичного університету в реформуванні системи освіти” (2006), “Практичне медсестринство” (2010).

Г. Івахів, Ж. Романюк.

ЯСТРУБЕЦЬКИЙ

Григорій Васильович (1889, с. Вищі Луб’янки, нині Збараз. р-ну – р. і м. см. невід.) – священник. Навчався в г-зіях у міст Збараж і Тернопіль, закін. Львів. духов. семінарію (1925). 1926 *А. Шептицький* рукопоклад у сан священника, відтоді – парох у с. Нижчі Луб’янки, нині Збараз. р-ну. Активний у “Просвіті” та ін. укр. т-вах. Від 1948 за патріот. діяльність переслід. органи НКДБ. 15. 05. 1950 заарешт. і ув’язн. в Терноп. тюрмі. 14. 12. цього ж р. засудж. на 25 р. ВТТ із конфіскацією майна. Покарання відбував в м. Братськ Іркутськ. обл. (нині РФ). 13. 07. 1956 звільн. Реабіліт. 13. 09. 1990.

Є. Заплітний, Б. Петраш.

ЯХИМОВИЧ

Григорій Іванович (16. 02. 1792, с. Підберізці, нині Пустомит. р-ну Львів. обл. – 04. 1863,

м. Львів) – церковний і громадський діяч. Хрест Леопольда. Барон. Д-р богослов’я, філософії. Богослов. студії закін. у м. Відень (Австрія). 1816 рукопоклад. у сан священника. 1818–19 – сотруди-ник віден. парафії св. Варвари; 1819 – проф. релігії, ректор Львів. ун-ту; ректор духов. семінарії; крилошанин митрополит. капітули. 1841–48 – єпископ-пом. митрополита *М. Левицького*. 1848 – єпископ-ординарій Перемиш. єпархії (нині Польща); 1-й голова Гол. Рус. Ради, посол віден. парламенту; від 1860 – львів. митрополит. Не раз перебував на Тернопільщині у церк. та громад. справах.

Б. Мельничук.

ЯХНІВЧИЧ

Петро (03. 06. 1917, м. Кременець) – священник. Закін. 3 кл. г-зії в родин. місті, навчався в іночес.-богослов. школі при *Почаїв. лаврі*; 1940 рукопоклад. у сан іерея. Настоятель церков у селах Гнидава (нині Збараз.) і Крутнів (нині Кременец.) р-нів. Від серед. 1942 – душпастир на Дубенщині (нині Рівнен. обл.), згодом – у с. Сапанів (нині Кременец. р-ну) й на Проскурівщині (нині Хмельн. обл.). 1945 Я. заарешт. органи НКДБ, засудж. до 10 р. ВТТ; ув’язн. відбував у Якутії (нині РФ). Після звільн. 1955 поверн. в Україну, не отримав парафії; виїхав у Ростов. обл. (нині РФ), де викон. обов’язки благочинного. 1960-і зазнав утисків рад. властей, змуш. залишити душпастир. працю; до 1983 – кочегар на крейд. з-ді в м. Кременчук Полтав. обл. Згодом – священник на Шумщині, від серед. 1990-х – настоятель храму в с. Садки Шумс. р-ну.

В. Борщевич, Б. Мельничук.

ЯХНІВЧИЧ

Станіслав Іванович (1888, м. Кременець – 27. 11. 1937, м. Магадан, нині РФ) – релігійний діяч. Закін. духов. акад. 1915–35 – настоятель ко-стьолів та кер. римо-католиц. єпархій у м. Житомир. Заарешт. органи НКВС 29. 07. 1935; за-судж. 14. 05. 1936 до 5 р. сталін. таборів. По-карання відбував у с. Оротукан Ягоднин. р-ну

Магадан. обл. Під час перебування в ув'язненні 14. 11. 1937 за "насаджування контрреволюц. націоналіст. настроїв та боротьбу з комуністами" засудж. до вищої міри покарання; розстріляний; реабіліт. 27. 07. 1989.

Є. Гасай.

ЯЦЕНКО

Микола Іванович (19. 07. 1947, смт Новоархангельськ Кіровоград. обл.) – правник. Ст. радник юстиції (1989).

Почес. прац. прокуратури України (2005); ін. галуз. нагороди. Закін. юрид. ф-т Львів. ун-ту (1976, нині нац. ун-т). Працював пом. машиніста котел. цеху на Калус. ГЕС Івано-Фр. обл. Від 1976 – в Терноп. обл.: слідчий прокуратури

Лановец. та Чортків. р-нів, від 1980 – прокурор Козів., згодом – Гусятин. р-нів; на громад. роботі. 1989 – 18. 11. 2008 – заст. прокурора Терноп. обл. Під кер-вом Я. (1989–2001) прокуратура обл. у зв'язку з прийняттям законодавч. органами країни нормат. документів про реабілітацію жертв політ. репресій переглянула 21685 таких архів. кримінал. справ (реабіліт. понад 29000 осіб).

Б. Мельничук.

ЯЦЕНЮК

Арсеній Петрович (22. 05. 1974, м. Чернівці) – державний і політичний діяч. Син *П. Яценюка*.

Орден Я. Мудрого 5-го ступ. (2008). Депутат ВР України (2007). Канд. екон. н. (2004). Надзвич. і Повноваж. Посол (2007). Закін. у Чернівцях юрид. ф-т ун-ту (1996, нині нац. ун-т) і торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту (2001). 1992–97 – засн.,

президент юрид. фірми "ЮрЕк" (м. Чернівці). Консультант кредит. департаменту (1998), рад-

ник (1998–2001), заст. голови правл. (2001) Акціонер. пошт.-пенсій. банку "Аваль" (м. Київ). В. о. міністра, міністр економіки РМ АР Крим (2001–2003). 1-й заст. голови НБУ (2003–05, Київ). 1-й заст. голови Одес. ОДА (2005). Міністр економіки України (2005–06). 1-й заст. Глави Секретаріату Президента України (2006–07). Міністр закорд. справ України (2007). Голова ВР України, чл. Ради нац. безпеки і оборони України (2007–08). У ВР України: чл. фракції Блоку НУ-НС (2007), чл. Ком-ту з питань охорони здоров'я (2009). Від грудня 2008 – орг-тор і лідер орг-ції "Фронт змін". Автор публікацій у ЗМІ, співавт. кн. "Банківський нагляд" (2003). Як Голова ВР України приїждж. на Тернопільщину влітку 2008: побував у зоні стихій. лиха, зокрема в Заліщиц. р-ні; у Тернополі зустрівся з кер-вом області; 2009: лютий – у ПК "Березиль" репрезентував обл. громад. орг-цію "Фронт змін", вересень – у Тернополі провів брифінг, виступав на мітингу, зустрівся зі студентами ТНЕУ, відвідав Марійс. духов. центр у с. Зарваниця Тербовлян. р-ну, побував у м. Кременець; грудень – як кандидат у Президенти України виступав із передвибор. програмою, зустрівся з тернополянами.

Л. Шербак.

ЯЦЕНЮК

Петро Іванович (12. 07. 1941, с. Кострижівка, нині Заставнів. р-ну Чернів. обл.) – історик, педагог, науковець. Батько *А. Яценюка*. Канд. істор. н. (1988), проф. Засл. прац. освіти України. Закін. СШ у м. Заліщики, істор. ф-т Чернів. ун-ту (1968, нині нац. ун-т), де до 2002 працював доц., заст. декана цього ж ф-ту. Автор числ. наук.-метод. праць, монографій.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЯЦИК

Петро Дмитрович (07. 07. 1921, м-ко Верхне Синьовидне, нині смт Сколів. р-ну Львів. обл. – 01. 11. 2001, м. Торонто, Канада) – підприємець, громадський діяч, меценат. Почес. відзнака Президента України (1996), орден Я. Мудрого (2001). Фундатор Ін-ту укр. студій; почес. д-р права Гарвард. ун-ту (США). Навчався на с.-г. та залізн. курсах; працював пом. машиніста; 1942 – інспектор Бережан. молоч. госп-ва на Тернопільщині, співпрац. із УПА. 1943 емігр. до Німеччини, де закін. Укр. техн.-госп. ін-т у м. Регенсбург (1947, Німеччина). Від 1949 – в Канаді. Від кін. 1950-х фінансував різноманіт. наук. та культ. проекти укр. діаспори, зокрема

багатотом. видання “Енциклопедія українознавства”, “Історія України-Русі” (М. Грушевського, англ. мовою), числен. наук. монографій та ін. Засн. і почес. президент Міжнар. благодій. фонду “Ліга українських меценатів”; засн. освіт. фундації, яка започатк. (2000) Міжнар. конкурс з укр. мови (від 2001 – імені Я.), Центру досліджень історії України ім. П. Яцика при Альберт. ун-ті, Укр. лекторію в Шк. славістики та східноєвроп. студій при Лондон. ун-ті (Вел. Британія) та ін. Сума пожертв Я. на укр. інституції в зх. світі – понад 16 млн. доларів.

І. Дем’янова, Л. Щербак.

ЯЦІШИН

Іван (псевдо “Гордієнко”; 1914, с. Лісники, нині Бережан. р-ну – 01. 08. 1945, біля родин. села) – учасник національно-визвольних змагань. Чл. ОУН. Командувач Пд. групою УПА. Загинув у боротьбі зі загоном НКДБ. 12. 10. 2008 відкр. й освячено символ. могилу воякам УПА, у т. ч. Я. в с. Лісники.

Т. Будар.

ЯЦІШИН

Мирослава Михайлівна (з дому – Стебельська; 08. 07. 1925, с. Прошова, нині Терноп.

р-ну) – учасниця національно-визвольних змагань. Чл. ОУН (від 1944). Закін. школу в родин. селі. Від 1944 – зв’язкова в сотні “Бурлаки” ВО “Лисоня” УПА, від 1945 – в підпіллі. Заарешт. 07. 10. 1949 у с. Вел. Березовиця (нині смт Терноп. р-ну); засуд. до 25 р. ВТТ; спілкувалася з композитором В. Барвінським, священником І. Пасікою, Наталею Пулюй (дочка І. Пулюя). Звільн. 1956; поверн. у с. Кип’ячка Терноп. р-ну, де й проживає. Авторка кн.-спогадів “Зв’язкова з Прошови” (Л., 2003).

Г. Івахів.

ЯЦКІВ

Володимир Михайлович (07. 01. 1940, м. Підгайці – 10. 04. 2007, м. Тернопіль) – священ-

нослужитель, публіцист. Закін. Волин. духов. семінарію (1964, м. Луцьк), тоді ж рукопклад. у сан священника. Душпастир у с. Рогачин Бережан. р-ну (1964–65), Терноп. церкві Різдва Христового (1965–67), с. Ішків Козів. р-ну (1967–76), благочинний Зборів. р-ну (1976–88), від 1988 – благочинний Терноп. р-ну, митрофорний протоієрей (1988), благочинний церкви Чесного Хреста у м. Тернопіль (від 1998). Автор кн. “Духовне відродження: Проповіді на всі неділі і свята” (2004), статей у ЗМІ.

І. Дем’янова.

ЯЦКІВСЬКИЙ

Олександр Іванович (27. 06. 1938, с. Зіньки на Холмщині, нині Польща – 05. 09. 1998, м. Тернопіль) – педагог, журналіст, редактор. Закін. філолог. ф-т Львів. ун-ту (1960, нині нац. ун-т). Працював учит., заст. дир. Рачин. ЗОШ (1960–61, Рівнен. обл.); кор. дубен. рай. г. “Червона зірка” (1961–72, нині “Наше дзеркало”); кор. обл. г. “Ровесник” (м. Тернопіль); заст. ред. терноп. рай. г. “Шляхом Ілліча”, нині “Подільське слово”; інспектор. шкіл Терноп. обл. упр. освіти, ред. побут. реклами в Терноп. обл. Автор зб. поезій “Журавлиний світ” (1993), “На Оксанчинім подвір’ї” (1994), публікацій у ЗМІ, альманахах.

Б. Мельничук, М. Федечко.

ЯЦУК

Василь Олександрович (09. 09. 1953, с. Шах-

та 19–20 Микитів. р-ну Донец. обл.) – вчений у галузі техніки. Д-р тех. н. (2004), проф. (2005). Від 1955 проживав у м. Кременець. Закін. Львів. політех. ін-т (1976, нині нац. ун-т “Львівська політехніка”), де відтоді працює: інж., зав. сектору, гол.

конструктор проектів, доц., від 2005 – проф. каф. метрології, стандартизації та сертифікації. Автор і співавт. понад 100 наук. праць, підручників та посібників; більше 50 автор. свідоцтв і патентів.

Р. Баран.

ЯЦЮК

Іван Павлович (1896, с. Бодаки, нині Збараз. р-ну – 1977, там само) – учасник національно-визвольних змагань. Сотник *Леґіону УСС*.

П. Гудима, М. Федечко.

ЯЦЮК

Теодор (29. 05. 1923, с. Теляче, нині Мирне Підгаєц. р-ну – 29. 11. 1980, м. Лестер, Вел. Британія) – учасник національно-визвольних змагань, громадський діяч. Чл. ОУН. Доброволець дивізії “*Галичина*”; перебував у полоні. Після звільнення – в Лестері. Голова місц. станіції ОУН, діяльний в укр. емігрант. орг-ціях.

Б. Мельничук.

ЯЦІШИН

Ярослав Ілліч (19. 06. 1939, с. Станіславчик Перемишл. пов., нині Польща) – музикант, педагог, композитор, аранжувальник. Чоловік *Г. Яцишиної*. 1946 зі сім’єю пересел. у с. Дроздовичі, нині Дрогобиц. р-ну Львів. обл. Закін. пед. уч-ще і муз. школу в м. Самбір Львів. обл. (1957), Львів. консерваторію (1966, нині нац. муз. акад.). У м. Тернопіль: 1966–86 – дир. муз. шк. № 1, 1986–92 – кер. відділу навч. закладів та міжнар. зв’язків міськ. упр. культури, від 1992 – викл. муз. уч-ща. В муз. шк. створив камер. оркестр і тріо баяністів. Неоднораз. виступав в Україні й за кордоном (Болгарії, Німеччина та ін.). Тривалий час – голова міськ. орг-ції Муз. т-ва України, голова Ради дир. дит. муз. шкіл Терноп. обл. Автор муз. творів та композицій.

Б. Мельничук, Г. Яворський.

ЯЦІШИНА

Галина Іванівна (02. 02. 1943, с. Поляни Рязан. обл., нині РФ) – співачка, педагог. Дружина *Я. Яцишина*. Закін. Львів. муз. уч-ще (1967) та консерваторію (1971; опер., концерт.-камер. співачка, викл. вокалу; нині нац. муз. акад.). Від

1971 – викл. вокалу та ілюстратор у Терноп. муз. уч-щі. Серед учнів Я. – солісти опер. театрів у містах Київ та Львів та ін., Італії, Словаччині; лауреати всеукр. і обл. конкурсів. Як вокалістка – учасниця концертів, у т. ч. з *Д. Гнатюком* та *А. Паламарком* 1972 в Терноп. обл. філармонії.

Б. Мельничук.

ЯЩИЦАК

Броніслава Іванівна (08. 03. 1927, с. Млинівці, нині Зборів. р-ну – 12. 05. 1996, там само) – господарниця, громадська діячка. Депутат ВР УРСР по Бережан. виборч. окрузі (1955–59). Медаль “За трудову доблесть”. Працювала ланковою в місц. колгоспі. Від 1950 – голова Млиновец. сільс. ради.

Н. Халуца.

**РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ
І РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧА ГРУПА
ВДЯЧНІ ЗА ДОПОМОГУ
В ПІДГОТОВЦІ ТА ВИДАННІ
“ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ЕНЦИКЛОПЕДИЧНОГО СЛОВНИКА”**

Тернопільській обласній раді;

Тернопільській обласній державній адміністрації;

Тернопільській міській раді;

колективам:

Державного архіву Тернопільської області (директор *Богдан Хаварівський*);

Координаційного бюро “Енциклопедії Сучасної України” (керівник *Микола Железняк*);

Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника

(директор *Мирослав Романюк*);

обласного краєзнавчого музею (директор *Степан Костюк*);

обласної бібліотеки для молоді (директор *Мирослава Хмурич*);

обласної універсальної наукової бібліотеки (директор *Василь Вітенко*);

нашим активним авторам:

Михайлу Андрейчину, Ірині Бай, Василеві Балюху, Вікторові Барану, Миколі Бармаку,

Русланові Барану, Володимирові Барні, Григорієві Басюку, Володимирові Бойку,

Степанові Бубернаку, Надії Волинець, Богданові Головину, Леонові Городиському,

Антонові Грибу, Георгієві Гунтіку, Петрові Гуцалу, Леонідові Дубасу,

Володимирові Залецькому, Марії Євгенівій, Риті Квач, Василеві Кваші,

Василеві Кітурі, Миколі Ковальчуку, Степанові Колодницькому, Григорієві Кушнерику,

Миколі Лазаровичу, Левкові Легкому, Миколі Литвину, Христині Мельничук,

Валерієві Міщенку, Володимирові Окаринському, Ігореві Олецюку, Василеві Олійнику,

Ярославі Павлів, Володимирові Парацію, Ярославі Пархомчук, Ігореві П'ятківському,

Богданові Саваку, Йосипові Свинку, Аллі Сенік, Тамарі Сеніній, Мирославоі Сивому,

Галині Синиці, Олегові Смоляку, Володимирові Собчуку, Ярославові Стоцькому, Сергієві Ткачову, Тамарі Удіній, Богданові Уніяту, Надії Халупі, В'ячеславові Хім'яку, Остапові Черемшинському, Яромирові Чорпіті, Петрові Шпорчуку, Марині Ягодинській.

а також добродіям:

Володимирові Андрійшину, Марії Баліцькій, Богданові Бекесевичу, Іванові Білаху, Володимирові Білецькому, Євгенові Ваврику, Тетяні Валєєвій, Василеві Ванчурі, Михайлові Білоусу, Борисові Воловику, Ярославові Гнатюку, Богданові Грабовському, Олегові Грушковичу, Арсенові Гудимі, Юрієві Дзюлі, Ігореві Дулебі, Степанові Жукевичу, Володимирові Заяцю, Романові Заяцю, Ярославові Злонкевичу, Іванові Зуляку, Лесі Клочак, Євгенові Коверку, Петрові Козловському, Наталії Колтун, Григорієві Криницькому, Лілі Костишин, Мирославові Кубанту, Зінаїді Кушнірук, Василеві Ленчишину, Олександрові Ліберному, Софії Лінчевській, Романові Лубківському, Іванові Максиміву, Ларисі Михальській, Олегові Мосійчуку, Василеві Олеськіву, Людмилі Островській, Віталієві Поповичу, Теодозієві Присяжному, Іванові Рижаничу, Ларисі Римар, Орестові Савці, Миронові Сагайдаку, Галині Садовській, Олександрові Смику, Василеві Теремку, Василеві Тракалу, Марії Тройчак, Євгенові Удіну, Петрові Федоришину, Богданові Фенюку, Володимирові Чубатому, Ірині Чуйко, Василеві Штокалу, Оксані Яциковській та іншим, які зробили вагомий внесок у благородну справу творення ТЕС.

T 35 **Тернопільський Енциклопедичний Словник.** – Тернопіль: ВАТ ТВПК “Збруч”, 2009.
– Т. 4 (додатковий). А – Я. – 788 с.
ISBN 978–966–528–318–8

“Тернопільський Енциклопедичний Словник” – перше в історії області видання, що подає про Тернопільщину систематизовану новітню інформацію з різних галузей: історії, географії, економіки, політики, освіти, науки, літератури, мистецтва, спорту тощо; містить відомості про визначних уродженців краю та відомих людей, які тут жили і творили. Видання буде корисним для науковців, педагогів, студентів і школярів, краєзнавців, усіх, хто цікавиться минулим та сучасним регіону.

ББК 92 (4 УКР-4 ТЕР)
УДК 031 (477. 84)

Редакційно-видавнича група:

Дмитро Дембіцький
Ірина Дем'янова
Ганна Івахів
Оксана Івахів
Уляна Коропецька
Віталій Левицький
Ігор Максимлюк

Богдан Мельничук
Богдан Петраш
Василь Сверхун
Віктор Уніят
Ірина Федечко
Мар'ян Федечко
Лариса Щербак

Фото:

Василь Бурма.

Також використані світлини *В. Балуха, Я. Буяка, М. Веніславського, Т. Іванківа, Е. Кислинського, В. Кізілова, І. Крочака, О. Лижечки, Б. Приймака, І. Пшоняка, І. П'ятківського, Й. Свинка, О. Снітовського, Я. Стецюка, М. Чайковського та інших авторів; із фондів ДАТО, ТОКМ, особистих архівів Б. Мельничука, Б. Хаварівського і Г. Чернихівського.*

Художнє оформлення:

Петро Шпорчук.

Підписано до друку 26. 09. 2009–29. 12. 2009. Доп. внос. до 22. 05. 2010. Формат 70x100^{1/16}. Папір офсетний № 1 і крейдований (вкл.). Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Умовн.-друк. арк. 63,53. Обл.-вид. арк. 94,78. Наклад 2600 прим. Зам. № 101.

Обласна комунальна установа “Енциклопедичний довідник “Тернопільщина”
(Тернопільський Енциклопедичний Словник)”

Відкрите акціонерне товариство “Тернопільський видавничо-поліграфічний комбінат “Збруч”

**ДОПОВНЕННЯ ТА УТОЧНЕННЯ ДО 1 ТОМУ
“ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ЕНЦИКЛОПЕДИЧНОГО СЛОВНИКА”**

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 20	АВДІЄВСЬКИЙ Анатолій Тимофійович	Орден кн. Ярослава Мудрого 5-го ступ.
с. 25	АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ	Відн. с. Синягівка, раніше об'єдн. зі с. Синява Збараз. р-ну (2007). Нині в обл. – 17 районів, 1052 насел. пункти, 1 місто обл. підпорядкування, 16 – районного, 18 смт, 17 рай. рад, 17 міськ. рад, 18 селищ. рад, 581 сільс. рад.
с. 31	АКСЬОНОВ Володимир Григорович	Помер 2009.
с. 40	АНДРУСИШИН Богдан Іванович	Дійсн. чл. Укр. акад. н. (1999) та АН вищ. шк. України (2005), дир. Ін-ту політології та права Київ. нац. пед. ун-ту. Відмінник освіти України. Орден: Св. Рівноапостол. кн. Володимира Великого 3-го і 2-го ступ. Почес. грамота президії АПН України.
с. 41	АНДРУСЯК Богдан Олексійович	Автор кн. “Приручена совість” (2008).
с. 44	АНТКІВ Зиновій-Богдан Богданович	Помер 13. 05. 2009, м. Київ.
с. 56	АСТАФ'ЄВ Олександр Григорович	Медаль Полонії (Польща). Всеукр. літ.-мист. премія ім. <i>Братів Б. та Л. Ленких</i> (2008).
с. 60	БАБИЧ Ростислав Олексійович	11. 08. 2008 виступ. із муніципальним оркестром “Оркестра волі” у ПК “Березіль” (м. Тернопіль).
с. 61	БАБІЙ Лев	Помер 09. 01. 2010, м. Торонто (Канада).
с. 61	БАБІЙ Степан Олександрович	Засл. прац. культури України (2009).
с. 63	БАБ'ЯК Павло	Нар. 31. 01. 1920, с. Мала Плавуча, нині Козів. р-ну. Помер 08. 10. 1992, м. Денвер, США. Священик, проф. філософії. Закін. ревіз. та книговод. курси в м. Львів; учит. курс у м. Рогатин, нині Івано-Фр. обл.; філософ. студії в Львів. богослов. акад. (1944); теолог. – у Богослов. акад. в містах Гішберг (Німеччина), Кулемборг (1948, Голландія). 1964 переїхав до США. 1974 рукопоклад. у сан священика в м. Рим (Італія). Душпастирював у Денвері.
с. 70	БАЛАНДЮК Антін	Нар. 12. 01. 1893, м-ко Красне, нині смт Львів. обл. Помер 13. 12. 1953, м. Станіслав, нині Івано-Франківськ. Професійний композитор, скрипаль, педагог.
с. 71	БАЛІЦЬКИЙ Михайло Григорович	Щороку – турнір із міні-футболу його пам'яті у м. Кременець.
с. 72	БАЛЮК Іван	Балюк Іван Миколайович.
с. 74	БАНДЕРА Степан Андрійович	Герой України (22. 01. 2010). Почес. громадянин міст Івано-Франківськ, Луцьк, Львів, Тернопіль, Хуст (Закарп. обл.; усі – 2010). Терноп. обл. рада прийняла рішення (2008) щодо вшанування 100-річчя від дня народж. і проголосила 2008 і 2009 роками С. Бандери. Перебував у с. Кобиловолоки (нині Теребовлян. р-ну), де 2008 відкр. пам'ят. дошку. Встанов. пам'ятники у с. Козівка (1992, Терноп. р-ну), м. Теребовля (1999), с. Вербів (2003, Бережан. р-ну), містах Бережани (2005), Заліщики (2006), Бучач (2007), Тернопіль (2008), с. Струсів (2009, Теребовлян. р-ну). У Тернополі вид. кн. <i>В. Уніята та М. Лазаровича</i> “Нації незгасний смолоскип” (2008, про С. Бандеру та його перебування на Тернопільщині; 2-е вид. – 2010).
с. 79	БАРАН Остап	Помер 25. 05. 1990, м. Нью-Йорк, США.
с. 85	БАРДАЧЕВСЬКИЙ Василь Степанович	Обл. премія у галузі декор.-ужитк. мист-ва ім. Я. Музики (2010).
с. 86	БАРНА Володимир Андрійович	Автор кн. “Життя не по найджженій колії, або Богдан Андрушків – син козацької землі” (Т., 2009).
с. 89	БАСЮК Тимофій Андрійович	Перепохов. у родин. селі (вересень 2008).
с. 89	БАТЮК Антін	Помер у м. Скрентон, США.
с. 100	БЕМКО Володимир	Помер у м. Ньюарк, США.
с. 103	БЕРЕЖАН Зиновій	Автор літ. тв. “На окраїнах ночі” (Штутгарт–Нью-Йорк, 1977).
с. 103	БЕРЕЖАНИ – місто Тернопільської області	Відкрито пам'ятник Папі Римському Івану Павлу II (вересень 2008).
с. 110	БЕРЕЖНИЙ Ігор Петрович	Автор кн. “Тінь і кара” (Т., 2007).
с. 118	БЗОВА-СТАХІВ Теофіла	Бзова-Стахів Теофіла Миколаївна.
с. 119	БИКОВ Іван Єгорович	Помер 18. 01. 2010, м. Тернопіль.
с. 124	БІГУНЯК Володимир Васильович	Засл. діяч н. і т. України (2008).
с. 124	БІГУС Петро	Нар. 02. 02. 1882.

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 125	БІГЕЛЯЙЗЕН Генрик	Закін. філософ. ф-т (1880). Д-р філософії (1882). Проф. Львів. ун-ту. Автор майже 200 наук. праць із історії польсь. літ-ри 18–19 ст.
с. 125	БІДНИЙ Дмитро Іванович	Чл. зб. нац. команди України. Учасник міжн. змагань – Греція, Єгипет, Угорщина (1, 2 місце), Чехія, Швеція. На всесвіт. іграх ДЦП США (команд. 1, особисто – 2, 3 місце). В Словаччині (2006, команд. 1 місце), Німеччина (команд. 2 місце), Чехія (команд. 2 місце).
с. 126	БІЗАНЦ-Альфред-Карл	Загинув 1949 у ВТТ у м. Потьма (Мордовія, нині РФ).
с. 127	БІЛАНЮК Петро-Борис Терентійович	Почес. крилошанин Львів. архієпархії (1985); митрофор. протоієрей (1988). Пресвітер у монастирі Студіон (від 1981). Автор більше 160 статей і 13 книг.
с. 129	БЛИК Антон Іванович	Орден “За заслуги” 2-го ступ. (2008). Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 129	БЛИК Любомир Степанович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 130	БЛИК Мирослав Степанович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 131	БЛИНСЬКИЙ Борис Тарасович	Орден “За заслуги” 3-го ступ. (1999). Медаль “Захисник Вітчизни” (1999). Вийшов бібліограф. покажчик “Борис Тарасович Білинський – до 75-річчя від дня народження” (Л., 2009).
с. 132	БЛИНСЬКИЙ Іван	Білинський Іван Григорович – священник. Навчався у Бережан. г-зії (1822–28), закін. Львів. духов. семінарію. Душпастирював у с. Долиняни (1841–82, нині Рогатин. р-ну, Івано-Фр. обл).
с. 134	БЛЮЗІР Оксана Володимирівна	Орден кн. Ярослава Мудрого 5-го ступ. (2009).
с. 148	БОГАЧИК Людмила Іванівна	Померла у м. Чернівці.
с. 151–152	БОДНАР Лев-Ізидор	Боднар Лев-Ізидор Дмитрович. Помер 24. 08. 2008, м. Чикаго, США. Інженер, публіцист, ред. і ведучий радіопередач у Чикаго, громадський діяч. Навчався 2 р. в Ін-ті отців Василян (м. Бучач), г-зії “Рідної школи”, ліцеї (обидва – м. Чортків), Львів. мед. ін-ті (нині нац. мед. ун-т), згодом – на агроном. ф-ті Львів. політехніки (нині нац. ун-т “Львівська політехніка”). Працював в Укр. Союзі кооперат. у родин. селі. 1944 емігр. в Австрію; 1945 – в м. Мюнхен (Німеччина); від 1949 – в Чикаго. Ініціатор створ. і голова осередку СУМ. Голова відділ. Організації Чотирьох Свобод України, Укр. Конгрес. ком-ту (Чикаго), батьків. ком-ту субот. українознавч. школи св. Йосифа, чл. дирекції укр. банку “Певність”, церков. парафіял. ради. Підтримав матеріально буд-во і реконстр. церкви Архистратига Михаїла в смт Товсте Заліщиц. р-ну, дарував книги до музею і бібліотек.
с. 157	БОЙКО Богдан Федорович	Орден кн. Ярослава Мудрого 5-го ступ. (2009).
с. 164	БОЛЄЩУК Володимир Михайлович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2006). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2010).
с. 174	БОРСА Антін	Помер 12. 03. 1997, м. Абердін, шт. Нью-Джерсі (США).
с. 195	БУДНИЙ Степан Франкович	Вид. кн. “Молодий нащадок Прометей” (Т., 2008), приуроч. до 75-річчя від дня народж. та 50-річчя з часу смерті. Упоряд.: <i>Б. Хаваріаський, П. Федоришин, Г. Кушнерик, В. Барна, М. Ониськів.</i>
с. 195	БУДНИК-КЕКІШ Євдокія Теодозіна	Померла у квітні 2004.
с. 199	БУНЯК Софія Олександрівна	Автор кн. “Під рідним небом” (К., 2009).
с. 203	БУРТНЯК Михайло Миколайович	Грамота ВРУ (2009).
с. 216	ВАВРИК Євген Петрович	Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009).
с. 221	ВАНТУХ Мирослав Михайлович	Засл. діяч мист-в УРСР (1968), нар. арт. РФ (2003). Герой України (2004). Ордени Дружби народів (1986), “За заслуги” 2-го (1999), 1-го (2003) ступ. Держ. премія ім. Т. Шевченка (1993). Почес. відзнака Президента України (1995). Чл.-засн. Акад. мист-в України (1996); проф. (1997). Закін. Львів. уч-ще культ.-освіт. роботи (1958); Акад. сусп. н. (1977, м. Москва, РФ). Ген. дир.-худож. кер.; дир. хореограф. школи при Нац. засл. акад. ансамблі танцю України ім. П. Вірського. 15. 11. 2007 перебував у м. Тернопіль (ПК “Березіль”) під час виступу ансамблю; голова Всеукр. хореограф. спілки.
с. 222	ВАРДИНЕЦЬ Ігор Степанович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009).
с. 233–234	ВЕКІРЧИК Кузьма Миколайович	Помер 06. 11. 2009, м. Тернопіль.

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 243	ВЕНГРИНОВИЧ Олександр Іванович	Засл. прац. культури України (2009).
с. 248	ВЕРИГА Василь Іванович	Помер 30. 12. 2008, м. Торонто, Канада. Чл. ред. ж. "Вісті Комбатанта". Вийшла кн. "Під крилами визвольних дум", уклад. на основі журнал. публікацій автора (1967–79).
с. 253	ВЕРШИГОРА Володимир Григорович	Помер 20. 07. 2008, м. Тернопіль.
с. 258	ВИННИК Іван	Помер 16. 04. 1999, м. Нью-Йорк, США.
с. 280	ВІЛЬГУШИНСЬКИЙ Роман Казимирович	Засл. худож. України (2009).
с. 286	ВІТКОВСЬКИЙ Антін	За ін. даними нар. 17. 02. 1917.
с. 289	ВІЯТИК Михайло Федорович	Засл. діяч мист-в України (2009).
с. 292	ВОВЧУК Петро Богданович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). 2005–09 – 1-й заступ., заступ. голови Терноп. ОДА.
с. 294	ВОЗНИЦЬКИЙ Борис Григорович	Держ. премія України ім. Т. Шевченка (1990). Герой України (2007). У квітні 2010 перебував на Тернопільщині у зв'язку з демонстрацією корони <i>Данила Галицького</i> у ТОКМ.
с. 294	ВОЙТИНА Христофор	1944 вивез. із родиною до Німеччини. Закін. г-зію в таборі Вестфалі. В США від 1951 (м. Мандера). Протоігумен амер. провінції оо. Василян (1992–97).
с. 295	ВОЙТЮК Яків Семенович	Нар. 1894, с. Сільце, нині Підгаєц. р-ну. Навчався в Бережан. г-зії, від 1912 – на філософ. ф-ті Львів. ун-ту (нині нац. ун-т). Служив офіцером в УГА (1919). 1931 переїхав у Рад. Україну; викл. у коопер. ін-ті в м. Харків. Заарешт. у травні 1933; ув'язн. на 10 р. ВТТ. Покарання відбував на Соловках (нині РФ). 1937 – розстріляний в урочищі Сандармох біля м. Медвеж'єгорськ (нині Респ. Карелія). Реабіліт. 1989.
с. 295	ВОЛИНЕЦЬ Надія Іларіонівна	Упоряд. фотоальбому "Мистецька родина Тетяни і Аполлінарія Осадців" (Л., 2008).
с. 298	ВОЛКОВ Костянтин Степанович	Дир. ННІ морфології ТДМУ (від 2006). Чл. ред. колегії ж. "Вісник морфології", "Науковий вісник Ужгородського університету", "Вісник наукових досліджень", "Здобутки експериментальної та клінічної медицини".
с. 298	ВОЛОВОДЮК Володимир	Інж.-машинобудівник. Ордені Вічного Вогню в золоті, "За заслуги" 3-го ступ. (1999). Чл. ради дир. Фонду допомоги дітям Чорнобиля (1995–97).
с. 307	ВОРОНКА Роман	Засл. діяч н. і т. України (1995). 1991–92 викл. в Україні.
с. 309	ВОРОХ Степан	Помер у м. Мейплвуд, США.
с. 309	ВОРОЧУК Володимир Дмитрович	Від 1995 – проректор з фінанс.-екон. питань, 1998 – доц. каф. фінансів Рівнен. екон.-гуманіт. ун-ту. Автор наук. праць.
с. 310	ВОЯКОВСЬКИЙ Микола	Помер у м. Бруклін (США). Хрест С. Петлори. Автор кн. "Покліч Марії" (1960), "Шляхами наших прочан" (1965), "Проповідей" (у 3 т.).
с. 317	ГАВРИЛЮК Іван Михайлович	Помер 28. 03. 2008, м. Київ, похов. у родин. селі.
с. 319	ГАВРИШ Дмитро Васильович	Помер 25. 07. 2004, м. Тернопіль.
с. 319	ГАВРЮШЕНКО Анатолій Якович	Нар. арт. УРСР (1983). Працював у Терноп. обл. муз.-драм. театрі (1951–58).
с. 320	ГАДЗ Петро Іванович	Засл. прац. с. госп-ва України (2008).
с. 321	ГАІ-ШЕВЧЕНКІВСЬКІ – село у Тернопільському районі	Відкр. пам'ятник <i>Т. Шевченку</i> (24. 08. 2008).
с. 324	ГАЙДУКЕВИЧ Євстахій	Закін. г-зію (1906), теолог. студії в м. Львів; там рукопоклад. у сан священника. Після 1-ї світ. війни – парох у с. Носів, нині Підгаєц. р-ну; від 1936 – парох у м. Підгайці й декан одноймен. деканату. Під час нім. окупації – голова повіт. Укр. Допомог. Ком-ту. 1944 засудж. до смертної кари; врятувався втечею.
с. 325	ГАЙОК – село у Бережанському районі	13. 12. 2009 – освячено храм Вознесіння Господнього.
с. 336	ГАМОРАК Нестор Теодорович	Нар. у с. Стрільче, нині Городенків. р-ну Івано-Фр. обл. 1933 засудж. на 5 р. заслання в Сибір; 1937 за вироком трійки УНКВС у концтаборі в Омськ. обл. (нині РФ) розстріляний.
с. 338	ГАРМАТЮК Анатолій Панасович	Помер у січні 2006.
с. 339	ГАСЮК Осип Амбровович	Ордени "За заслуги" 3-го (2001), 2-го (2008) ступ. Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 343	ГЕНЗА Олег	Генза Олег. Помер 12. 01. 1983, м. Нью-Йорк, похов. у Баунд-Брук, США.
с. 351	ГЕРМАНОВИЧ Генріх	У м. Кременець в садибі поета-пісняра <i>О. Смика</i> відкр. 1-й у світі пам'ятник та мемор. зал фотосвітлин Г.

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 352	ГЕРШТАНСЬКИЙ Дем'ян (Даміан)	Нар. 01. 11. 1854 ст. ст. Помер 05. 05. 1936. Митрофорний протоієрей Працював учителем у Мілецькій духов. школі. 1887 рукоприклад. в ієреї і признач. священником Володимир. собору; від 1989 – очільник громади св. Василівської церкви Володимира, де служив до кінця життя. 1907 – депутат Росій. держ. думи; 1918 – учасник Всеукр. церков. собору в м. Київ.
с. 357	ГІРНЯК Григорій	Гіряк Григорій Михайлович.
с. 357	ГІРНЯК Іван	Гіряк Іван Михайлович.
с. 358	ГІРНЯК Никифор Йосипович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 358	ГІРНЯК Никифор Йосипович	Помер 04. 02. 1962, м. Кліфтон, шт. Нью-Йорк. Хрест <i>С. Петлюри</i> . Чл. НТШ, УВАН. нач. мобілізац. відділу гол. упр. Ген штабу Армії УНР (1919).
с. 359	ГЛАДИШОВСЬКИЙ Олександр Антонович	Нар. 26. 03. 1888. Помер у м. Нью-Йорк.
с. 360	ГЛАДКИЙ Володимир Михайлович	Псевд. – Володимир Західний. Помер у м. Москва (РФ); похов. у м. Київ. Працював у ред. г. “Червоний край” та “Більшовицька правда” (м. Вінниця). 1934 відрядж. у Польщу як розвідника; операція провал., Г. засудж. до смертної кари, відтак – замінено довіч. ув'язненням. 2-й пол. 1950-х перебував у ФРН.
с. 364	ГЛІБОВ Пилип Онисимович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 367	ГНАТЮК Богдан-Тарас Васильович	Брат <i>Мирослава Гнатюка</i> .
с. 367	ГНАТЮК Дмитро Михайлович	Орден кн. Ярослава Мудрого 4-го ступ. (2009).
с. 368	ГНАТЮК Іван Федорович	Нар. 24. 07. 1929.
с. 374	ГОВДА Яків	Помер 09. 07. 2008, м. Едмонтон, Канада.
с. 380	ГОЛІЯТ Роман	Помер 22. 12. 1998, м. Нью-Йорк (США).
с. 381	ГОЛОВАЧ Микола Йосифович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Заст. голови Терноп. ОДА (від 20. 05. 2010).
с. 382	ГОЛОВІНСЬКИЙ Василь	Помер 05. 01. 1990, м-ко Вілов Гров Пен., похов. на цвинтарі св. Марії в Фокс-Чейсі, Пен. (США). Митрополичний радник та економ Філадельф. архієпархії (1952–66); від 1976 – митрофорний протоієрей.
с. 382	ГОЛОВІНСЬКИЙ Іван	Головінський Іван Васильович. Орден св. Юрія в сріблі. Закін. укр. г-зію в м. Зальцбург (1946, Австрія). Працював клініч. психологом, доц., проф., дир. відділу освіт. психології в ун-ті Ратгерса в м. Нью-Брансвік; від 1990 – заст. декана пед. ф-ту, чл. Амер. акад. шкільної психології. Викл. у Київ. пед. ун-ті, Києво-Могилян. акад. (1995).
с. 386	ГОЛОЯД Мирон	Голояд Мирон Григорович.
с. 390	ГОНТЮК Роман Володимирович	Бронз. медаль на Олімпій. іграх у м. Пекін (2008, Китай).
с. 391–392	ГОРБАЛЬ Микола Андрійович	Орден Свободи (2009).
с. 393	ГОРБАЧЕВСЬКИЙ Лонгин	Помер 12. 12. 1971, м. Монреаль, Канада. Правник. Учасник 1-ї світ. війни. Воював в УГА (1918–19). 1935–44 – адвокат у м. Монастирська. Діяльний у “Просвіті”. 1940 засуд. органи НКВС на 10 р. Під час бомбардування втік із поїзда в м. Бердичів Житомир. обл.; поверн. у родин. м-ко. 1944 емігр. в Австрію, Німеччину, Туніс, Канаду (від 1952). Працював в укр. кредитівці; чл. НТШ, Стрілец. Громади, УНО та ін. церков. та громад. орг-цій.
с. 397	ГОРИНЬ Михайло Миколайович	Орден Свободи (2009).
с. 400	ГОРОДЕЦЬКИЙ Степан	Нар. у с. Межигірці, нині Галиц. р-ну Івано-Фр. обл. Помер 26. 11. 1928, с. Вербилівці, нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл.
с. 403–404	ГОРОХІВСЬКИЙ Левко Федорович	(за паспортом Леон Теодорович). Орден “За заслуги” 2-го ступ. (2009).
с. 406	ГОТРА Іриней	Готра-Дорошенко Іриней. Нар. 31. 08. 1890, с. Руда, нині Рогатин. р-ну Івано-Фр. обл. Католический священник-василіянин, кобзар-бандурист. Навчався в Бережан. г-зії. Чл. ЧСВВ у м. Бучач. 1964 виїхав до США; проживав у монастирі ЧСВВ у Глен-Кові.
с. 417	ГРИПИЧ Володимир Григорович	Помер 05. 09. 2005, м. Чернівці.
с. 427	ГУБЧАК Осип	Довголіт. дир. школи українознавства (США).
с. 428	ГУБ'ЯК Дмитро Васильович	Засл. артист України (2009). Від вересня 2007 – ст. викл. каф. муз. дисциплін Кременец. обл. гуманіт.-пед. ін-ту.
с. 428	ГУГЛЕВИЧ Роман	Гуглевич Роман Аркадійович.
с. 429	ГУДИМА Арсен-Ярослав Миколайович	Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009).

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 434	ГУМЕНЮК Микола Миколайович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 434	ГУМЕНЮК Павло	Помер 24. 01. 1965, м. Нью-Йорк, США. 1923 засн. влас. оркестр.
с. 441	ГУТА Іван Миколайович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Герой України (2009).
с. 458	ДАВИДА Станіслав Олексійович	Нар. 28. 09. 1932.
с. 466	ДАУШКОВ Сергій Юхимович	Вид. кн. Д. “Казки старого млина” (2008, Кременець; упоряд. В. і Г. Черняхівські).
с. 474	ДЕМЧИШИН Іван Миколайович	Помер 19. 06. 2009, м. Тернопіль. Всеукр. літ.-мист. премія ім. Братів Б. та Л. Лепких (2008).
с. 482	ДЕРЖИРУКА Володимир	Нар. 06. 12. 1882.
с. 486	ДЖОДЖИК Ярослав Іванович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 492	ДЗЮБА Іван Михайлович	Орден Свободи (2009).
с. 494	ДИДИК Галина Томівна	Похов. у м. Бережани.
с. 500	ДІДУШОК Василь Федорович	Срібн. медаль 2-го ступ.
с. 500	ДІДУШОК Петро Федорович	Срібн. медаль 1-го ступ.
с. 503	ДМИТЕРКО Степан Михайлович	Помер 05. 11. 2008, м. Івано-Франківськ. 22. 12. 1997 задоволено прохання ЧСВВ про його емеритуру.
с. 504	ДМОХОВСЬКИЙ Леонтій-Людомир	Помер 26. 08. 1981, м. Гюстон (США).
с. 514	ДОВГАНЬ Василь	Нар. 17. 10. 1895. Помер 07. 12. 1969, м. Бостон, США. 1913 приїхав у США. Чл. “Подільської Січі” (м. Нью-Йорк).
с. 518	ДОЛИНСЬКИЙ Данило Іванович	Засл. майстер нар. творчості України (2009).
с. 522	ДОНЧИК Віталій Григорович	Орден “За заслуги” 2-го ступ. (2009).
с. 524	ДОРОШ Євген Григорович	Помер 20. 06. 2009, похов у родин. селі.
с. 529	ДРАБИШИНЕЦЬ Василь Миколайович	Помер 25. 06. 2008, м. Тернопіль.
с. 530	ДРАЖНЬОВСЬКИЙ Роман	Дражньовський Роман Осипович. Помер 08. 07. 2006, м. Мілуокі, похов у м. Блумінгдейл, США. Науковець, ред., громад. діяч. Медаль Чарлса П. Дали Амер. географ. т-ва збереж. і збільш. мап. 1942 закін. Укр. г-зію в м. Чортків. Вояк дивізії “Галичина”. Проф. бібліотеч. н. при Ун-ті Вісконсин у Мілуокі. Чл.-засн. братства “Броди-Лев” та його голова (1965–74); проф., ректор Укр. вільн. ун-ту (1993–95, м. Мюнхен, Німеччина); голова Шкільної ради УККА (1973–83); чл. президії Світ. конгресу вільн. українців (1977–88); голова Координац. вихов.-освіт. ради СКВУ (1983–88).
с. 531	ДРАПАК Григорій Миронович	Нар. артист України (2009).
с. 537	ДУБАС Микола Васильович	Автор кн. “Золочівщина”. Упоряд. і співупоряд. низки літ.-худож. і публіцист. видань.
с. 541	ДУБОВСЬКИЙ Володимир Ізидорович	Засл. машинобудівник України (2009).
с. 542	ДУДАР Євген Михайлович	Орден Ярослава Мудрого 5-го ступ. (2008).
с. 542	ДУДАР Тарас Григорович	Засл. діяч н. і т. України (2009).
с. 548	ДУТКА Євген Миколайович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2006). Засл. лікар України (2009).
с. 549	“ДУХОВНИЙ СІЯЧ”	Вих. у містах Варшава, Прага та Кременець. Видавці С. Сакович, А. Вітенко.
с. 561	“СВАНГЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС”	Вид “християн віри євангельської” в Польщі. Ред. М. Вербіцький. Вих. на 16 стор. 1936–38. Ред. й адмін. розташ. у м. Тернопіль.
с. 565	ЄЛЪЧАНІНОВ Анатолій Михайлович	Помер 18. 04. 2008, м. Тернопіль.
с. 574	ЖИЖКО Сергій	Жижко Сергій Андрійович. Депутат ВРУ 4-го склик. (2002–06).
с. 576	ЖИЛА В’ячеслав Миколайович	Засл. діяч мист-в України (2009).
с. 577	ЖИТНИК Володимир Костянтинович	Син К. Житника. Медаль св. П. Могилі (2004). Закін. філософ. ф-т Карл. ун-ту (1989, м. Прага, нині Чехія).
с. 579	ЖОВТЮК Василь Ярославович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 581	ЖУК Семен Антонович	2006 у м. Кременець вид. кн. І. Скакальської “Громадсько-політична діяльність Семена Жука”.
с. 582	ЖУКЕВИЧ Степан Володимирович	Засл. прац. транспорту України (2009).
с. 584	ЖУЛИНСЬКИЙ Микола Григорович	Орден кн. Ярослава Мудрого 5-го ступ. (2009).
с. 588	ЗАБОЛОТІВКА – село у Чортківському районі	01. 03. 2009 відкрито пам’ятник Р. Шухевичу.
с. 592	ЗАВЕДІНОК Василь-Володимир Федорович	Помер 08. 08. 2008, м. Тернопіль.

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 594	ЗАГАЙКЕВИЧ Богдан Вікторович	Помер 20. 08. 1967, м. Ірвінгтон, похов. у м. Баунд-Брук, США – освітній та громадський діяч. Дійсн. чл. УВАН. Закін. філол. ф-т Львів. ун-ту (1912). Вкл. у Перемишлян. укр. чол. г-зії (1912– 14, 1922–39). Сотник УСС і УГА (1914– 21). Засн. і дир. музею “Стравігор”. 1944 емігр. до Австрії. 1944–50 – голова табір. ради у Берхтесгадені (Німеччина). 1950 переїхав у США. Учитель у школах українознавства в Слизаветі та Ірвінгтоні. Голова Ради регіон. ком-тів НТШ.
с. 596	ЗАГРЕБЕЛЬНИЙ Павло Архипович	Помер 03. 02. 2009, м. Київ.
с. 621	ЗАРЕМБСЬКА Марія Іванівна	“Почесний галичанин” (2008).
с. 622	ЗАРИЦЬКА Катерина Миронівна	Нар. 14. 08. 1914.
с. 626	ЗАСТИРЕЦЬ Йосип	Застирець Йосип Якович.
с. 629	ЗАХІДНИЙ Михайло Васильович	Крипт. і псевд.: М. З., М. Слобідський. Нар. 09. 06. 1885. Помер 16. 10. 1937. Чл. ред. ком-ту студ. тижневика “Поступ” (м. Бережани). Закін. г-зю в м. Перемишль (1905, нині Пшемисль, Польща). Займався громад.-політ. роботою на Золочівщині, Сокальщині, Яворівщині, Скільщині (нині всі – Львів. обл.). Від 1917 – на Придніпрянщині; співробіт. “Газети Гадяцького земства”. 1919 – ред. “Бережанського Вістника”; 1927 очолив Укр. партію праці, від якої 1928–30 був обраний до польс. Сейму; 1930 внаслідок укр.-польс. протистояння ув’язн. на 4 місяці в тюрмі у Тронках.
с. 645	ЗДОРОВЕГА Володимир Йосипович	Вийшло 3-є (помертне) видання підручн. “Теорія і методика журналістської творчості” (Л., 2008).
с. 653	ЗІНКЕВИЧ Анатолій Семенович	Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2010).
с. 653	ЗІНКЕВИЧ Василь Іванович	Орден кн. Ярослава Мудрого 5-го ступ. (2009). Герой України (2009).
с. 656	ЗОЗУЛЯ Віра Михайлівна	Учасниця 3-х Олімпій. ігор (2000 Сідней, Австралія; 2004 Афіни, Греція; 2008 Пекін, Китай).
с. 660	“ЗОРИНКА”	2-е місце на міжнар. конкурсі хорів в Угорщині.
с. 661	“ЗОРЯ КРАЩОГО”	Щомісячний часопис товариства “Повітовий союз на Волині”. Відп. ред. І. Рей.
с. 665	ІВАНИЧУК Роман Іванович	Герой України (2009).
с. 671	ІВАСЮК Володимир Михайлович	Герой України (2009, помертне).
с. 674	ІВАШКІВ Василь Михайлович	Нар. 22. 01. 1958 (за паспортом 29. 07. 1958). Чоловік Г. Івашків. Д-р філол. н. (2010), проф. (2010). Всеукр. літ.-мист. премія ім. Братів Б. і Л. Лепких (2010).
с. 677	ІЗОВА Любов Андріївна	Лауреат Міжнар. акад. рейтингу “Золота фортуна” (2009).
с. 681	ІЛЛЯШ Іван Микитович	Помер 14. 01. 2009, м. Київ.
с. 683	ІЛЬНИЦЬКИЙ Роман	Нар. 18. 08. 1915, с. Кривче, нині Борщів. р-ну. Помер 02. 02. 2000, м. Нью-Йорк, похов. у м. Баунд-Брук (США).

**ДОПОВНЕННЯ ТА УТОЧНЕННЯ ДО 2-ГО ТОМУ
“ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ЕНЦИКЛОПЕДИЧНОГО СЛОВНИКА”**

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 10–11	КАЗНОВЕЦЬКИЙ Василь Миколайович	Засл. майстер нар. творчості України (2009).
с. 21	КАМІНСЬКА Ольга Іванівна	“Почесний галичанин” (2008).
с. 21–22	КАМІНСЬКИЙ Анатоль Григорович	Автор кн. “Пролог” у холодній війні проти Москви. Продовження визвольної боротьби із-за кордону” (2009).
с. 31–32	КАРАВАНСЬКИЙ Олег Іванович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09). Орден “За заслуги” 1-го ступ. (2009).
с. 40	КАРПІК Ярослав Михайлович	Автор кн. “Моя Кобзарівка” (2006).
с. 56	КАЧМАРСЬКИЙ Ігор Володимирович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 57	КАЧУР Павло Степанович	Орден “За заслуги” 3-го ступ. Міністр буд-ва, арх-ри та житлово-комун. госп-ва України (2005–06); радник Президента України (2006); голова Сумс. ОДА (2006–08).
с. 57	КАЧУРІВСЬКИЙ Роман Миколайович	Помер 28. 08. 2009, с. Новий Видків Радеків. р-ну Львів. обл.
с. 69	КИРИЛЕНКО В’ячеслав Анатолійович	Орден кн. Ярослава Мудрого 5-го ступ. (2009). У м. Тернопіль 19. 09. 2008 перебував у рамках громад. кампанії “НАТО – ТАК!”; квітень 2009 – зустр. з представниками малого бізнесу, журналістами в ПК “Березіль”.
с. 78	КІРИК-РАДОМСЬКА Людмила Августинівна	У с-щі Чорний Острів Хмельн. обл. відкр. мемор. дошку на буд. місц. б-ки (2008).

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 79	КІРКОРОВ Філіп Бедросович	Нар. артист України (2008).
с. 85	КЛИМЕЦЬ Юрій Дмитрович	Від 06. 03. 1996 – викл. Кременец. обл. гуманітар.-пед. ін-ту.
с. 102	КОБЗАРІВКА – село в Зборівському районі	Вид. кн. Я. Карпика “Моя Кобзарівка” (2006).
с. 114	КОВАЛЬЧУК Лариса Володимирівна	Нар. 21. 10. 1968, с. Вел. Говилів Тербовлян. р-ну – педагог, бандуристка, громадська діячка. Лауреат конкурсу виконавців на нар. інструментах (1991, м. Івано-Франківськ). Закін. Сідней. ун-т (2001, Австралія). Концертувала як бандуристка-солістка в Україні, Білорусі, Німеччині, Франції, країнах Прибалтики. Від 1995 – в Австралії. Викл. вокалу, фортепіано, теорії музики в Ін-ті музики м. Сідней на громад. засадах. Учасник благодій. мист. акцій та концертів.
с. 114	КОВАЛЬЧУК Леонід Якимович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 114	КОВАЛЬЧУК Микола Федорович	Автор зб. поезій “Вербна неділя” (Т., 2008).
с. 132	КОЗОВИК Іван Якимович	Чл. НТШ (м. Львів). 1994 рукопоклад. у сан священника; цього ж року відслужив святу літургію у родин. селі. Декан філос. ф-ту Івано-Фр. теол. ін-ту (1995). Митрат-професор. Автор підручників “Онтологія”, “Антропологія”, “Історія філософії”.
с. 138–139	КОЛІНЕЦЬ Володимир Володимирович	Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009)
с. 145	КОЛОМІЙЧУК Василь Степанович	Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009). Почес. грамота ВРУ (2008).
с. 149	КОМАРИНЕЦЬ Теофіл Іванович	Вийшл. кн. “Теофіл Комаринець. Бібліографічний покажчик” (Л., 2009).
с. 153	КОМІНКО Ігор Степанович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 155	“КОНАР ЛЕМКІВЩИНИ”	Присвоєно звання “зразковий” (лютий 2008).
с. 157	КОНДРАТЮК Микола Кіндратович	Помер 16. 11. 2006, м. Київ.
с. 178–179	КОРНИЦЬКИЙ Євген Петрович	Обл. премія в галузі муз. мист-ва ім. С. Крушельницької (2010).
с. 179	КОРНІСНКО Валентин Олексійович	Обл. премія в галузі літ-ри ім. Б. Лепкого (2010).
с. 195	КОСТЕНКО Юрій Іванович	Учасник урочист. відзнач. 360-ї річниці Зборів. битви (15. 08. 2009, м. Зборів).
с. 195	КОСТИШИН Степан Степанович	Дійсн. чл.-засн. Акад. еколог. н. України (2009).
с. 198	КОСТЮК Володимир Іванович	Помер 26. 09. 2008.
с. 199	КОСТЮК Степан Володимирович	Від 01. 11. 2005 – дир. ТОКМ. Від 2008 – голова ТОО НСКУ.
с. 200	КОСТЮЧЕНКО Володимир Іванович	Від 2007 – кер. Терноп. центр. відділ. АТ “Кредитпромбанк”.
с. 203	КОТОРОВИЧ Богодар Антонович	Помер 04. 07. 2009, м. Київ.
с. 212	КРАВЕЦЬ Василь Павлович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 213	КРАВЕЦЬ Степан Миколайович	Помер 18. 02. 2009, м. Тернопіль. Подяка Президента України (2008). Автор зб. поезій “Цвіт любові”, “Дзвони душі” (обидві – 2008).
с. 216	КРАВЧУК Юрій Георгійович	Медаль ВУТ “Будівничий України” (2008).
с. 232	“КРЕМ’ЯНЕЦЬКИЙ ВІСНИК”	Легальне видання укр. мовою. Орган Укр. нац. ком-ту Крем’янец. повіту. Вид. і ред. – А. Котович, А. Трачук.
с. 236	КРИВОНОС Володимир Павлович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 240	КРИЖОВАЧУК Олег Петрович	Герой України (2007). Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 251	КРУПНІЦЬКИЙ Володимир Григорович	Орден Миколи Чудотворця 2-го ступ. (2008).
с. 256	КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ Зіновій Володимирович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 256–257	КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ Мар’ян Михайлович	Вид. кн. <i>Леся Танюка</i> “Мар’ян Крушельницький” (К., 2007).
с. 259	КРЮКОВА Ніла Валеріївна	Герой України (2008).
с. 270	КУЗЬМОВИЧ Леон-Теодор Григорович	Помер 12. 10. 2007, м. Тернопіль.
с. 272	КУЛАСЦЬ Марія Михайлівна	2005–08 – декан ф-ту підвищ. кваліф. та перепідготовки фахівців АПК Нац. аграр. ун-ту (м. Київ), від 2008 донині – дир. Київ. навч.-наук. ін-ту післядиплом. освіти. Проф. каф. інновац. діяльності Нац. ун-ту біоресурс. та природокорист. України, чл. Вченої ради цього ж ун-ту (2005). Автор 60 наук. праць, посібників, підручників, монографій.
с. 282	КУПЕЦЬКИЙ Василь Володимирович	Помер 22. 05. 2009, м. Тернопіль.
с. 283	КУПЕЦЬКИЙ Володимир Васильович	Учасник обл., всеукр. та міжнар. виставок; персон. – м. Париж (1991, 1993, Франція). Працює в жанрах іконопису (візантій. стиль), живопису (цикл “Львівські акварелі”), у ковальстві по залізу, різьбі по дереву, дизайні; розписав 10 храмів, зокрема св. Василя Великого в м. Тернопіль, Всіх Святих укр. народу в м. Зборів, у селах Кошляки і Скорики Підволочис. р-ну, укр. церкву у м. Рочестер (США). Роботи зберіг. в музеях та приват. колекціях в Україні й за кордоном.

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 289	КУРДИДИК Ярослав	Нар. в с. Покропивна, нині Козів. р-ну.
с. 290	КУРИЛО Володимир Михайлович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 304	КУЧМАК Іван	Нар. 17. 06. 1899. Помер 12. 05. 1977, м. Нью-Йорк, похов. у м. Баунд-Брук.
с. 307	КУШНІРИК Віталій Богданович	Помер 27. 03. 2008, м. Тернопіль.
с. 313	ЛАЗАР Михайло Павлович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 323	ЛАСТОВЕЦЬКИЙ Василь Васильович	Помер 09. 04. 1986, м. Тернопіль.
с. 331–332	ЛЕВИЦЬКИЙ Михайло Васильович	Орден “За мужність” 3-го ступ. (2009).
с. 332	ЛЕВИЦЬКИЙ Омелян	Загинув у Карпатах у бою біля с. Кірлібаба, нині Румунія; там похов.
с. 334	ЛЕВКІВ Богдан Євгенович	Ордени святих кн. Костянтина Острозького 1-го ступ. (2001), апостола Андрія Первозванного 3-го ступ. (2006). Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 336	ЛЕГЕНЬКИЙ Богдан Йосипович	На його кошти спорудж. пам’ятник розстріл. дітям на тер. Тербовлян. г-зі (1999).
с. 341	ЛЕМШКА Ярослав Петрович	Всеукр. літ.-мист. премія ім. Братів Б. і Л. Лепких (2010).
с. 357	ЛИС Євген Євгенович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 361	ЛИСИЙ Степан Гнатович	Автор кн. “Трой-зілля” (2008).
с. 365	ЛИТВИН Богдан Миронович	Помер 12. 05. 2009, м. Тернопіль.
с. 366	ЛИТВИН Володимир Михайлович	26. 02. 2009 перебував на Збаражчині, Зборівщині, у м. Тернопіль зустрічався зі студентами. 15. 08. 2009 взяв участь у святкуванні 360-річчя <i>Зборів. битви</i> , провів прес-конференцію для місц. журналістів у приміщ. ТДМУ.
с. 367	ЛИТВИНЕНКО Таїсія Йосипівна	Орден кн. Ольги 3-го ступ. (2006).
с. 385	ЛЮЗА Юліан Максимович	Автор кн. “Наш Петриків” (2008).
с. 397	ЛУБКІВСЬКИЙ Роман Мар’янович	Чл. Нац. спілки письменників Білорусі (2008). Всеукр. літ.-мист. премія ім. Братів Б. і Л. Лепких (2009).
с. 398	ЛУГОВА Оксана Іванівна	Померла 12. 04. 2009, м. Тернопіль.
с. 400	ЛУКАВИЙ Євген Теодозійович	Нач. Гол. упр. Мін-ва України з питань надзвич. ситуацій у справах захисту населення від наслідків Чорнобил. катастрофи в Терноп. обл. Генерал-майор служби цивіл. захисту (2009).
с. 401	ЛУКАСЕВИЧ Степан Адамович	Засл. прац. пром-сті України (2009).
с. 402	ЛУКІВ Микола Володимирович	Орден Св. Рівноапост. кн. Володимира Великого 1-го ступ. (2009).
с. 404	ЛУК’ЯНОВИЧ Михайло	Лук’янович Михайло Данилович, нар. 19. 11. 1873, м-ко, нині с. Товсте Гусятин. р-ну.
с. 404	ЛУНІВ Андрій	Нар. у м. Рава-Руська, нині Жовків. р-ну Львів. обл. Від 1921 – у м. Борщів. Учасник 1-ї світ. війни.
с. 418	ЛЯЄР Алоїз	Нар. 1885. Помер 09. 06. 1919, м-ко Гримайлів, нині смт Гусятин. р-ну.
с. 422	ЛЯЩУК Василь Кіндратович	Педагог, перекладач. Від 1991 – повна втрата зору. Автор кн. “Ноша бджоли” (2000), “Моє помешкання” (2005), “Дзвіниця” (2008).
с. 428	МАЙКОВИЧ Теодозій Григорович	Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009).
с. 434	МАКСИМОВ Віталій Вікторович	2007–10 – нач. УМВС України у Терноп. обл. Генерал-лейтенант міліції. Почес. прац. МВС України (2009).
с. 460	МАРКІВ Богдан	Нар. 07. 10. 1928, м. Вольштен, нині Польща – скрипаль, педагог, композитор. Навчався в Терноп. муз. уч-щі. 1944 емігр. з батьками до Німеччини. Фундатор і диригент струн. квартету, камер. оркестру. Кер. укр. ансамблів “Незабудки”, “Ромашки” (Німеччина). 1955–60 – викл. консерваторії в м. Мадрид (Іспанія). Від 1960 – викл. в Укр. муз. ін-ті в США (міста Гартфорд, Бріджпорт). Автор хорів, солістівів, влас. композицій (“Вибрані пісні”, 1972).
с. 462–463	МАРТИНЧУК Микола Данилович	Засл. журналіст України (2010).
с. 463	МАРТИНЮК Василь Іванович	Засл. лікар України (2008). Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 468	МАРЧУК Іван Степанович	Почес. громадянин м. Тернопіль (2008). Всеукр. літ.-мист. премія ім. Братів Б. і Л. Лепких (2009). Відкрито мемор. музей І. Марчука в с. Москалівка Лановец. р-ну (2010).
с. 472	МАСЛЯК Ярослав Іванович	Помер 17. 07. 1996.
с. 473	МАТВЄЄВ Валерій Костянтинович	Орден Богдана Хмельницького 3-го ступ. (2009).
с. 479	МАЦЕЛЮХ Данило	Мацелюх Данило Григорович.
с. 481	МАЦЮК Володимир Львович	Автор кн. “Омар Хайям. Рубаї. Переспів”, “З любов’ю: Рубаї, поезії” (обидві – Т., 2007).

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 483	МДІНАРАДЗЕ Автанділ Мамійович	Нар. у м. Махарадзе (Грузія). Від 1978 – у м. Тернопіль: закін. мед. ін-т (1988, нині ТДМУ); працював у полог. будинку; від 1994 – бізнесмен; голова грузин. громади Тернопільщини.
с. 495	МЕЛЬНИК Петро Миколайович	Автор зб. віршів “На черені совісті” (Т., 2007).
с. 498	МЕЛЬНИЧУК Богдан Іванович	Засл. діяч мист-в України; медаль “Будівничий України”, почес. чл. ВУТ “Просвіта”; почес. чл. Всеукр. спілки краєзнавців (нині НСКУ); акад. у галузі соціал. розвитку Акад. соціал. упр.; людина року в Терноп. обл.; всеукр. премія ім. Ірини Вільде (м. Львів) за кращий прозовий твір (усі – 2008); почес. знак НСЖУ (2009). 2-а премія 1-го (2007), особл. відзнака 3-го (2009) всеукр. конкурсів сучас. радіоп’єси “Відродимо забутий жанр”; лауреат всеукр. конкурсів пісні “Пісенний вернісаж”, “Червона калина” (обидва – 2009), “Українська родина-2010”. Автор тритомника п’єс “Актор і блазні” (2009), “Довга дорога в короткий день”, “Реквієм для кларнета без оркестру” (обидва – 2010), зб. новел “Яр” (2007), “Зламани мальви” (2010), поезій “Таїна кохання” (2007), краєзн. кн. (співавт.) “Тарас Шевченко на Тернопільщині” (вид. 3-с, 2007), “Шляхами Богдана Хмельницького на Тернопільщині” (вид. 2-е, 2008), “Симон Петлюра і Тернопільщина” (2009), “Великий українець із Тернопілля. Ярослав Стецько: Життєвий шлях Провідника ОУН” (2010) та ін. 2009 вид. бібліографічний покажчик “Богдан Мельничук – письменник, редактор, журналіст, краєзнавець”. 2009 у театрі “Кут” (м. Хмельницький) поставл. моновиставу “Мазепа” за п’єсою Б. і Я. Мельничуків; у Терноп. акад. обл. театрі актора і ляльки – п’єсу Б. Мельничука та <i>В. Лісового</i> “Козацькі вітрила”, 2010 у Львів. акад. обл. муз.-драм. театрі ім. Ю. Дрогобича – інсценізацію Б. Мельничука “Замок Броуди” за романом А. Кроніна.
с. 502	МЕНТУХ Фелікссім Андрійович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 507	МИЗАК Мирослав Степанович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 536	МІСЬКО Віктор Володимирович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 543	МОВЧАН Павло Михайлович	Орден кн. Ярослава Мудрого 3-го ступ. (2009).
с. 562	МОРОЗ Ігор Петрович	Помер 28. 08. 2009, м. Тернопіль.
с. 562	МОРОЗ Михайло	Чл. Об’єднання мистців-українців Америки (1950).
с. 563	МОРОЗ Осип Григорович	Кібернетик, аналітик. Чл. Укр. вільної акад. н. (США), Світ. асоц. футурологів. Навчався в Нью-Йорк. ун-ті.
с. 565–566	МОСІЙЧУК Олег Петрович	Нар. арт. України (2009). Обл. премія у галузі театр. мист-ва ім. <i>Леся Курбаса</i> (2010).
с. 568	МОТЮК Мирослав Павлович	Автор кн. “Мелодія мовчання” (2008).
с. 581	МУЦ Орест Павлович	Депутат Терноп. обл. ради (2009–25. 04. 2010). Нар. депутат ВРУ (від 26. 04. 2010).
с. 589	НАГІРНИЙ Маркіян Степанович	Помер 14. 11. 2005, м. Львів.
с. 590	НАГОРЯНИ – село в Заліщицькому районі	27. 06. 2008 освячено погруддя <i>Т. Шевченка</i> .
с. 595	НАЙДУХ Ірина Михайлівна	Орден кн. Ольги 3-го ступ. (2008).
с. 612	НАУМЕНКО Юрій Васильович	За ін. даними нар. у м. Кривий Ріг (Дніпроп. обл.). Помер 19. 05. 2009, м. Тернопіль.
с. 618	НЕГОДА В’ячеслав Андронович	Заст. міністра регіон. розвитку та буд-ва України (2008–10).
с. 645	НОСІВЦІ – село в Зборівському районі	Церква Воздвиження Чесного Хреста (1736).
с. 654	ОГІЄНКО Іван Іванович	Його ім’я присвоєно Кам’янець-Поділ. нац. ун-ту Хмельн. обл. (2008).
с. 659	ОКАЛЬСЬКА Тетяна Володимирівна	Чл. Спілки нар. майстрів України. Обл. мист. премія ім. Я. Музики (2008). Худ. оформ. зб. поезій Н. Стрепко, проілюстр. кн. композитора <i>Я. Злонкевича</i> “Доля судила жити з піснею” та ін.
с. 661	ОКРУТНИЙ Володимир Васильович	Нар. 21. 04. 1965.
с. 666–667	ОЛЕЩУК Ігор Андрійович	Орден кн. Ярослава Мудрого 5-го ступ. (2009).
с. 667	ОЛІЗАР Нарциз	Олізар Нарцис Пилипович.
с. 668	ОЛІЙНИК Борис Ілліч	Орден Свободи (2009).
с. 669	ОЛІЙНИК Василь Михайлович	Помер 28. 04. 2010, м. Тернопіль. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009).
с. 670	ОЛІЙНИК Ніна Михайлівна	ОЛІЙНИК Ніна Миколаївна. Померла 12. 02. 2010, м. Тернопіль.
с. 672	ОЛЬШАКОВСЬКИЙ Ігор Михайлович	Депутат Терноп. обл. ради (2006–09).
с. 673	ОМЕЛЯН Ярослав Максимович	Засл. художник України (2008).

c. 679	ОПТИМІСТИЧНА – карстова печера	До 227,5 км збільш. довжину розвіданих ходів печери.
c. 687	ОСАДЦА Тетяна Степанівна	Померла 08. 04. 2008, м. Глен Спей, шт. Нью-Йорк (США).
c. 703	ОХРИМОВИЧ Любомир Михайлович	Помер 27. 07. 2007, м. Тернопіль; похов. у родин. склепі.

**ДОПОВНЕННЯ ТА УТОЧНЕННЯ ДО 3-ГО ТОМУ
“ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ЕНЦИКЛОПЕДИЧНОГО СЛОВНИКА”**

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
c. 7	ПАВЛИКІВ Теофіл Михайлович	Нар. 07. 08. 1821, м. Бережани. Помер 17. 07. 1905, м. Львів.
c. 7	ПАВЛИЧКО Дмитро Васильович	Орден кн. Ярослава Мудрого 4-го ступ. (2009).
c. 10	ПАВЛІВСЬКИЙ Борис Сергійович	Автор кн. “Мерехтить самотня зоря. Вибрані поезії” (2007).
c. 24	ПАНЦЬО Іван Іванович	Працював помічником голови Ком-ту ВР України з питань фінанс. і банків. сфери, від 2010 – нач. КРУ в Терноп. обл.
c. 37	ПАСТУХ Богдан Васильович	Помер 25. 11. 2008, смт Врубівка, Попаснян. р-ну Луган. обл.
c. 37	ПАСТУХ Тарас Тимофійович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Голова Бучац. РДА (від 2008).
c. 46	ПЕРЕБИЙНИС Євген Петрович	Від 2008 – Надзвич. і Повноваж. Посол України в Королівстві Швеція. Надзвич. і Повноваж. Посланник 1-го рангу.
c. 46	ПЕРЕБИЙНИС Петро Мойсейович	Нац. премія України ім. Т. Шевченка (2008).
c. 56	ПЕТРОВ Микола Іванович	Помер 29. 06. 1921. Бібліограф, архівознавець, археограф, етнограф, фахівець із образотвор. мист-ва, історії церкви. Ред. г. “Вольнские епархиальные ведомости” (1867–68).
c. 64	ПИЛИПІВ Микола Іванович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
c. 68	ПИСАРЕНКО Людмила Павлівна	Золоті медалі на чемпіонаті України з біатлону (2008).
c. 70	ПІВТОРАК Роман Євстахійович	Засл. прац. освіти України (2009). Всеукр. літ.-мист. премія ім. Братів Б. і Л. Лепких (2009). Терноп. край. отаман укр. козацтва, генерал-отаман (2005).
c. 70	ПІГАЧ Ярослав Михайлович	Помер 05. 09. 2008, м. Тернопіль.
c. 72	ПІДВИСОЦЬКА Ольга	Померла 1937.
c. 81–82	ПІДГОРЯНСЬКИЙ (УГОРНИЦЬКИЙ) СВЯТОСПАСЬКИЙ ВАСИЛІАНСЬКИЙ МОНАСТІР	Після проголош. незалеж. України парафіяни сіл Зеленче та Підгора (Теребовлян. р-ну) відбудували монастирську церкву.
c. 82	ПІДГРУШНА Олена Михайлівна	Срібний призер Кубка світу з біатлону (2009, м. Оберхоф, Німеччина).
c. 85	ПІДОДВІРНИЙ Микола Ількович	Засл. прац. фізичної культури і спорту України (2009).
c. 89	ПІНЧУК-СЕРЕБРЯКОВА Євгенія Клімівна	Нар. арт. України (2009).
c. 89	ПІНЬ Михайло Миколайович	Від 26. 12. 2008 – дир. Терноп. дирекції УДППЗ “Укрпошта”.
c. 90	ПІСЕЦЬКИЙ Олександр Федорович	Пісецький Олександр Купріянович.
c. 98	ПОБЕР Ігор Миколайович	Чемпіон світу з пауерліфтингу та жиму штанги лежачи (2008, м. Логлін, передмістя Лас-Вегаса, США). Чемпіон України з пауерліфтингу у ваг. категорії до 125 кг (2010).
c. 100	ПОГОРЕЦЬКИЙ Володимир Антонович	Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009).
c. 103	“ПОДІЛЬСЬКА ТОЛОКА”	Вид. у м. Тернопіль 2000, 2004, 2006, 2008.
c. 106	ПОДУНАЙЧУК В’ячеслав Антонович	Золота медаль української журналістики (2009).
c. 107	ПОКАЛЬЧУК Юрій Володимирович	Помер 10. 09. 2008, м. Київ.
c. 116	ПОМІРЦІ – село в Бучацькому районі.	М. Луців вид. кн. “Крізь призму століть” (2008).
c. 117	ПОПАДИНЕЦЬ Ігор Миколайович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
c. 140	ПРИСУХІНА Зіновія Ярославівна	Засл. діяч мист-в України (2009).
c. 140	ПРИСЯЖНИЙ Володимир-Владислав Тадеушович	Автор кн. “Вулиці в полях. Новели та оповідання” (2007).
c. 153	ПРОЦІВ Галина Петрівна	Чл. НСМНМУ (2008).
c. 159	ПУШКАР Андрій Анатолійович	Чемпіон Європи з армрестлінгу (2008, м. Саржборг, Норвегія).
c. 161	ПШИК Василь Михайлович	Засл. юрист України (2009).
c. 162	П’ЯСЕЦЬКИЙ Дмитро Іванович	Помер 2007, м. Тернопіль.
c. 169	РАКУШ Микола Васильович	Помер 2007.
c. 172	РАТУШНИЙ Михайло Ярославович	Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2009). Гол. координатор Укр. Патріот. Асамблеї (2009).
c. 173	РАТУШНЯК Михайло Михайлович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
c. 177	РИБАК Тимофій-Геофан Іванович	Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2007). Засл. прац. освіти України 2003.
c. 183	РІЙ Євген Васильович	Засл. прац. освіти України (2009). Депутат Терноп. обл. ради (від 2002).
c. 184	РІПІНЦІ – село в Бучацькому районі.	М. Луців вид. кн. “Крізь призму століть” (2008).
c. 193	Романівка – село в Тернопільському районі.	2010 встановл. погруддя Т. Шевченка.

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 197	РОСЛИЦЬКИЙ Євген-Богдан Миколайович	Помер 04. 01. 2008, м. Вінніпег, Канада. Публіцист. Орден кн. Ярослава Мудрого, медаль "125-річчя Канади", "Шевченківська медаль" КУК. Навчався у г-зіях міст Чортків, Ярослав (нині Польща), Відень (Австрія). Ініціював і проводив щоріч. фестиваль "Живе слово" (м. Онтаріо Канада). Підтримував стипендіями потребуючих студентів в Україні.
с. 201	РУБІН Владислав Гнатович	Помер 28. 11. 1990, м. Рим (Італія); похов. у м. Любачев (Польща). 1964–80 – єпископ-помічник Гнезнен. єпархії; від 1980 – префект Конгрегації Сх. церков.
с. 203	РУДЗИНСЬКИЙ Михайло Степанович	Орден "За заслуги" 3-го ступ. (2008).
с. 214	САВКА Мар'яна Орестівна	Автор зб. поезій "Бостон-джаз" (2008).
с. 215	САВКА Орест Іванович	208 – голова Книжеч. журт. ім. Б. Лепкого істор. драму о. З. Карася про Г. Дидик "Зв'язкова генерала".
с. 217	САВЧИН Ярослав Костянтинівич	Помер 14. 07. 2009, м. Київ.
с. 218	САВЧУК Василь Дмитрович	Автор кн. "Мерва" (2008).
с. 222	САДОВСЬКА Галина Дмитрівна	Ордени св. Великомучениці Варвари (2009), княгині Ольги 3-го ступ. (2009). Обл. премія у галузі журналістики ім. В. Здорогеви (2010).
с. 232	САЧКО Ярослав Петрович	Голова літ. об'єдн. поетів Тернопілля. Лауреат конкурсу "Голос серця" (2001). Автор кн. "Сигла" (Т., 2008).
с. 233	СВИНКО Йосип Михайлович	Автор кн. "Нарис про природу Тернопільської області: геологічне минуле, сучасний стан".
с. 234	СВИСТУН Мирослав Михайлович	Генерал-майор (2009). 1-й заст. голови-нач. упр. подат. міліції ДПА в АР Крим.
с. 240	СЕМЕНЮК Василь Петрович	Орден "За заслуги" 3-го ступ. (2009).
с. 244	СЕМЧИШИН Іван	Справж. прізви. Шепета Василь. Нар. 1920.
с. 248	СЕРАФИМ	Від 31. 05. 2007 – єпископ Северодонец. і Старобільсь.; 04. 06. 2007 – у Свято-Успен. Святогір. лаврі Донец. єпархії.
с. 249	СЕРДЮК Зиновій Степанович	Орден "За заслуги" 3-го ступ. (2009). Автор кн. "Життя для боротьби" (2008).
с. 254	СИВУЛЬСЬКИЙ Микола Іванович	Помер 29. 12. 2009, м. Київ.
с. 258	СИНОВЕРСЬКИЙ Любомир Васильович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 265	СІРЕДЖУК Петро Степанович	Д-р істор. н. (2010).
с. 276	СКЖИШЕК Станіслав	Помер у м. Вашингтон (США).
с. 280	СКОРОБОГАТИЙ Богдан Петрович	Засл. журналіст України (2008).
с. 284	СКРИП'ЮК Василь Федорович	У його виставах грала Л. Романчук.
с. 287	"СЛАВІСТИЧНІ ЗАПИСКИ"	Видання відновл. 2006. Гол. ред. – О. Глозов.
с. 299	СМИК Олександр Іванович	У липні 2008 провів архітектурний пленер у приват. будинку творчості "Потік Ірви" (м. Кременець). Всеукр. літ.-мист. премія ім. Братів Б. і Л. Лепких (2009). Автор проекту "Відлуння кривілки" (2009, соліст – В. Вермінський; аудіо- і відеокompакт-диски).
с. 304	СОБКІВ Володимир Дмитрович	Помер 27. 02. 2010, м. Тернопіль.
с. 313	СОНСЯДЛО Іван Йосипович	Обл. премія ім. М. Бойчука (2010).
с. 315	СОРОКА Петро Іванович	Від липня 2008 – ред. ж. "Тернопільський оглядач". Автор кн. "Сад божественних пісень" (міжнар. літ. премія ім. Г. Сковороди).
с. 322	СОХАЦЬКИЙ Михайло Петрович	"Почесний галичанин" (2008).
с. 322	"СОЮЗ УКРАЇНОК"	Громад. жін. орг-ція у Сх. Галичині. 1-а голова обл. орг-ції "СУ" – М. Крупа (1990–91).
с. 357	СТОЙКО Іван Михайлович	Орден "За заслуги" 3-го ступ. (2009).
с. 358	СТОЦЬКИЙ Ярослав Васильович	Чл. НСЖУ (2008). Д-р істор. н. (2009). Проф. каф. психології у виробничій сфері ТНПУ (від 23. 01. 2010).
с. 365	СТРУСІВ – село у Тербовлянському районі	Спорудж. пам'ятник С. Бандері (2009).
с. 366	СТРУХМАНЧУК Яків Михайлович	Медаль Хоробрості.
с. 370	СУБЧАК Антін Михайлович	Літератор. Чл. громад. орг-цій: ВОВ, НТШ, УК. Автор кн. "Терниста доля" (2009).
с. 370	СУБЧАК Мар'ян Петрович	Помер 2008, с. Романівка Тербовлян. р-ну.
с. 374	СУХИЙ Ярослав Михайлович	Від 07. 04. 2010 – голова Терноп. ОДА.
с. 380–381	ТАНЮК Леонід (Лесь) Степанович	Автор кн. "Мар'ян Крушельницький" (К., 2007).
с. 399	ТЕРЕМКО Василь Іванович	Канд. філол. н. (2008).
с. 400	ТЕРЛЕЦЬКИЙ Любомир-Богдан	Терлецький Любомир-Богдан Григорович.
с. 441–442	ТЕШНЕР Богдан Філімонович	Помер 2009, Канада.

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 444	ТИМОШЕНКО Юлія Володимирівна	17. 07. 2008 зустр. із представниками ділових кіл, викон. влади та органів місц. самоврядування на Тернопілля, мешканцями гуртожитків "Текстерно", журналістами зх. регіону України; 31. 07. 2008 ознайом. з наслідками стихії в с. Устя-Зелене, смт Коропець Монастирис. р-ну; 16. 10. 2009 зустр. з єпископом УГКЦ <i>В. Семенюком</i> у канцелярії Терноп.-Зборів. єпархії, відповідала на запитання журналістів, виступила на Театр. площі перед громадою Тернополя в рамках Всеукр. туру "З Україною в серці!"
с. 445	ТИМОЩУК Ярослав	Тимчук Ярослав.
с. 449	ТКАЧИК Богдан Іванович	Орден "За мужність" 3-го ступ. (2009).
с. 452	ТКАЧУК Микола Платонович	Засл. діяч н. і т. України (2009).
с. 455-456	ТОВСТЕ – село в Гусятинському районі	Вид. кн. В. Кушніра "Товсте – містечко в Медоборах" (2009).
с. 457	ТОКАРЕНКО Юрій Мефодійович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 458	ТОКИ – село в Підволочиському районі	Вид. кн. <i>С. Гасая</i> "Пам'ять Токив та їх околиць" (2009).
с. 460	ТОМКІВ Василь Юрійович	Чл. НСЖУ (2002).
с. 467	ТРЕТЯК Антон Миколайович	"Почесний галичанин" (2008).
с. 470	ТРОЙЧАК Марія Іванівна	З дому – Хомишак. Автор кн. поезій "Лемківська таємниця" (2009).
с. 472	ТРОЦЕНКО Наталія Іванівна	Золота призерка чем-ту Європи з важкої атлетики (2008, Італія). Абсолютна чемпіонка Європи з важкої атлетики (2009).
с. 473	ТРУБИЧ Степан Юрійович	Помер 10. 12. 2008, м. Тернопіль.
с. 475-476	ТУРЕЦЬКИЙ Василь Павлович	Орден "За заслуги" 3-го ступ. (2009).
с. 476	ТУРЕЦЬКИЙ Степан Петрович	Орден "За заслуги" 3-го ступ. (2009). Депутат Терноп. обл. ради (від 2009). Голова Гусятин. РДА (від 2009).
с. 496	УНІЯТ Віктор Богданович	Почес. чл. Нац. спілки краєзнавців України (2008). Почес. знак НСЖУ (2009). Подяка ОУН та Світ. Ювілейного ком-ту з відзначення року <i>С. Бандери</i> (2010). Співавт. кн. "Нації незгасний смолоскип" (2008, перевид. 2010), "Симон Петлюра і Тернопільщина" (2009), "Великий українець із Тернопілля. Ярослав Стецько: Життєвий шлях Провідника ОУН" (2010), "Сподвижники поля духовного" (2010) та ін.
с. 498	УСТЕНКО Олександр Андрійович	Орден кн. Ярослава Мудрого 4-го ступ. (2009).
с. 502	ФАРИНА Ігор Андрійович	Автор кн. "Улас і Оксана", "Чорне сонце" (2009).
с. 505-506	ФЕДЕЧКО Мар'ян Григорович	Чл. НСЖУ (2009).
с. 506	ФЕДИК Дмитро Павлович	Відмінник нар. освіти УРСР. Почес. донор СРСР. Почес. голова РО "Просвіта". Грамоти Мін-ва освіти УРСР, Центр. правління "Просвіти". Кер. методоб'єдн. вчителів укр. мови і літ-ри. Медаль ВУТ "Просвіта" "Будівничий України". Учасник мас. заходів у р-ні за незалеж. України, кер. спорядж. Козацької могили на полях с. Денисів. Автор нарису "Козова" у зб. "Історія міст і сіл УРСР". Учасник і кер. агіт.-пропаг. групи у Донец. обл. за референдум 1991.
с. 507	ФЕДИК Павло Дмитрович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009), фракція "Партія регіонів". Ініціатор розвитку Тернополя як центру Волин.-Галиц. краю (2010).
с. 507	ФЕДИК Ядвіга-Христіна Миколаївна	Премія ім. Івanni Блажкевич (2007). Відмінник нар. освіти УРСР (1982). Учитель-методист вищ. категорії (1982). Кер. рай. методоб'єдн. вчителів образотворч. мист-ва (1966-86), шк. передового досвіду з цього предмету. Автор істор.-біограф. нарису "Родовід на фоні історії" (2009), нарису "Місто Козова" у 2-у т. зб. "Бережанська земля" (1998), кн. "Козова. Роки і люди (1944-1994)" (2001), "Козова. Роки і люди (1994-2002)" (2004), упорядник зб. "Життя, віддане Україні" (2006). Літ. ред. кн. М. Райтер "Ми з трагічного покоління" (2004) та "Оповідання" <i>І. Блажкевич</i> . Працювала в Золототіц. р-ні.
с. 520	ФІЛАРЕТ	14. 09. 2008 перебував у Свято-Троїц. соборі (смт Підволочиськ). Почес. громадянин Підволочиська (2008). 24. 05. 2009 провів архієрейську літургію та освяч. центр. престолу "відновленого" Свято- Преображен. Собору УПЦ КП у м. Кременець. 11. 08. 2009 приїждж. у м. Чортків.
с. 522	ФЛІССАК Андрій Антонович	Засл. економіст України (2008).
с. 523	ФЛІССАК Ярослав Антонович	Орден "За заслуги" 3-го ступ. (2009).

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 525	ФОЛЬВАРОЧНИЙ Василь Іванович	Орден "За заслуги" 2-го ступ. (2010). Обл. літ.-мист. премія ім. Д. Загула (2009, м. Чернівці). Від травня 2008 – 1-й заст. голови Всеукр. т-ва "Просвіта" ім. Т. Шевченка. 2010 – прем'єра вистави у нар. театрі "Дивосвіт" (Терноп. ЗОШ №22).
с. 527–528	ФРАНКІВ Михайло Омелянович	Засл. діяч мист-в України (2009).
с. 538	ХАВАРІВСЬКИЙ Богдан Васильович	Засл. прац. культури України (2008).
с. 542	ХАРИНОВИЧ Михайло Вікторович	Помер у квітні 2008, м. Тернопіль.
с. 545	ХИЖНЯК Борис Семенович	Помер 31. 10. 2008, м. Тернопіль. Автор кн. "Путівець" (2008).
с. 546–548	ХІМ'ЯК В'ячеслав Антонович	Орден "За заслуги" 3-го ступ. (2009).
с. 562	ХРАПЛИВИЙ Євген Васильович	Храпливий Євген-Спиридон Васильович. Нар. 21. 05. 1898.
с. 564	ХРУЩОВ Микита Сергійович	23. 09. 1939 перебував у м. Тернопіль.
с. 573	ЦИКВАС Роман Станіславович	Засл. прац. фіз. культури і спорту України (2008).
с. 574	ЦИМБАЛЮК Михайло Михайлович	Нач. гол. упр. МВС України в Полтав. обл. Генерал-лейтенант міліції (2009). Від 2010 – нач. гол. упр. МВС України в Львів. обл.
с. 581–582	ЧАЙКОВСЬКИЙ Данило Васильович	Відкрито його музеї у с. Мишків Заліщиц. р-ну (2009).
с. 584–585	ЧВАЛЮК Володимир Васильович	Помер 21. 11. 2009, м. Тернопіль.
с. 586	ЧЕМЕРИС Роман Мар'янович	Майстер ФІДЕ (2007). 1-й укр. тренер з шахів у Португалії. Виховав 8 переможців та 20 призерів чемпіонатів цієї країни серед різних вікових груп юнаків і юніорів.
с. 595	ЧЕРНЯК Сергій Володимирович	Від 2008 – гол. диригент акад. симфоніч. оркестру Луган. обл. філармонії.
с. 598	ЧИЖМАРЬ Юрій Васильович	Ордени "За заслуги" 3-го ступ., св. Князя Володимира (обидва – 2009). Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 606	ЧОРТКІВ – місто Тернопільської області, райцентр.	Відкрито пам'ятник жертвам Чорнобил. катастрофи (2008).
с. 613–614	ЧУБАТА Дарія Дмитрівна	Орден кн. Ярослава Мудрого 5-го ступ. (2009).
с. 614	ЧУБАТИЙ Володимир Євгенович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 616	ЧУБАТИЙ Олег Іванович	Помер 03. 04. 2009, м. Тернопіль.
с. 618	ШАБЛИЙ Олег Миколайович	Орден "За заслуги" 3-го ступ. (2009).
с. 625	ШАФРАНСЬКИЙ Віталій Богданович	Засл. прац. соціальної сфери України (2009). Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 632	ШЕВЧУК Федір Назарович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 634	ШЕПТИЦЬКИЙ Роман-Марія-Олександр	Єврейська громада визнала "Праведником народів світу" (2008).
с. 635	ШЕРГЕЙ Григорій Платонович	Депутат Терноп. обл. ради (від 2009).
с. 635	ШЕРЕМЕТА Ярослав Гнатович	Осн. тв.: декор. скульптура "У нашого Омелька невеличка сімейка" (1968), "Дядько Лев" (1971), "Портрет батька" (1973), "Портрет сина" (1981). Тв. зберіг. у худож. музеях міст Київ, Львів, Суми, приват. колекціях Канади, США.
с. 638	ШИНКАРИК Микола Іванович	Науковець. Канд. фіз.-матем. н. (1990). Від 2008 – проректор ТНЕУ.
с. 640	ШКАМБАРА Михайло	Нар. 18. 11. 1914 рр. "Теребовлянські вісті" (1941).
с. 640	ШКВАРІО Іван Володимирович	Орден "За заслуги" 3-го ступ. (2008). Золота медаль на Параолімпіаді (2008, м. Пекін, Китай).
с. 649	ШПІКУЛА Маріан Васильович	Почес. знак НСЖУ (2007).
с. 650	ШПОРЧУК Петро Павлович	Засл. художник України (2009).
с. 662	ШУХЕВИЧ Роман Осипович	Почес. громадянин міст Івано-Франківськ, Львів, Луцьк, Тернопіль, Хуст (Закарп. обл.; усі – 2010). Відкр. пам'ятник у с. Заболотівка Чортків. р-ну (01. 03. 2009).
с. 665	ЩЕПАНІВ – село у Козівському районі.	Вид. кн. С. Дяківського "Село Щепанів. Історичний нарис" (2004).
с. 666	ЩЕПАНОВСЬКИЙ Зеновій Васильович	"Галицький лицар" (2005), міжнар. відзнака "Золотий Меркурій" (2007, РФ). Засл. будівельник України (2009). 2008 – заст. міністра регіон. розвитку та буд-ва України.
с. 667	ЩИРЕНКО Василь Васильович	Засл. машинобудівник України (2008).
с. 680	ЯГЛІВНИЦЯ – село у Чортківському районі	Церква Вознесіння Господнього (1855, мур.).
с. 683	ЯКІВЧУК Авксентій Федорович	Помер 02. 02. 2006, м. Чернівці.
с. 684	ЯКУБИШИН Богдан Кузьмич	Трагічно загинув 12. 08. 2008, похов. у м. Тернопіль.
с. 687	ЯНКІВ Василь Михайлович	Помер 31. 05. 2008, м. Тернопіль.
с. 691	ЯРЕМЧУК Роман Юліанович	Барельєф до 1-ї річниці пам'яті Я. встановл. на фасаді центр. корпусу ВО "Ватра" (2008, м. Тернопіль).
с. 673	ЮХИМЕЦЬ Ігор Юрійович	Засл. енергетик України (2009).
с. 673	ЮХНОВСЬКИЙ Ігор Рафаїлович	Орден кн. Ярослава Мудрого 4-го ступ. (2009).

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 674	ЮЩЕНКО Віктор Андрійович	13. 03. 2009 зустрічався з головою Терноп. ОДА Ю. Чижмарем, проф.-викл. складом та студентами ТНЕУ; ознайом. з роботою ТОВ “Сумітомо-Електрик Борднетце-Україна” (м. Тернопіль). 06. 08. 2009 зустр. з постраждалими від повені в смт Коронець (Монастирис. р-ну), с. Устечко Заліщиц. р-ну; приїжджав у Тернопіль на похорон В. Чвалюка.
с. 675	ЮЩЕНКО Катерина Михайлівна	14. 09. 2008 перебувала на фестивалі в м. Борщів; учасниця 2-ї наук. конференції “Борщівська вишивана сорочка в контексті українського національного костюма”; відвідала виставку “Колекція борщівської вишитої сорочки з фондів музею”.
с. 686	ЯКУШЕНКО Наталя Василівна	Бронзова призерка зі санного спорту чемпіонату світу (2009, Лейк-Плесід, США).
с. 695–696	ЯСНИЙ Петро Володимирович	Почес. грамота Каб-міну України (2010).
с. 698	ЯЦЮТА Валерій Павлович	Помер 15. 03. 2008, м. Тернопіль.
с. 700	ЯЦУК Олег Ростиславович	Занес. до списку 100 найвизнач. постатей, які внесли вагомий внесок у розвиток бельгійського футболу.
с. 700	ЯЦУК Петро Лаврентійович	Нар. у с. Юлинці, нині належ. до с. Буглів Лановец. р-ну. Орден “За заслуги” 3-го ступ. (2005).

**ДОПОВНЕННЯ ТА УТОЧНЕННЯ ДО 4-ГО ТОМУ
“ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ЕНЦИКЛОПЕДИЧНОГО СЛОВНИКА”**

Стор.	Назва гасла	Зміст доповнення, уточнення
с. 16	АНДРУШКО Сергій Павлович	Засл. артист України (2010).
	БЛЮУС Михайло Васильович	(01. 12. 1948, с. Малашівці, нині Зборів. р-ну) – інженер. Орден Архистратига Михаїла 2-го ступ., срібна відзнака “Національні досягнення. Діловий імідж України”. Закін. Харків. ін-т інженерів комун. госп-ва (1976). Нині – дир. ПП “Енергоконструкція” (зх. регіон. буд-во, спорудж. лінії електропередач та лінії високої напруги в Україні).
с. 67	БОЙЦУН Стефанія Костянтинівна	Померла 08. 02. 2010, с. Чистилів Терноп. р-ну.
с. 89	ВАСИЛЕНКО Ростислав Миколайович	Помер 31 березня 2010, м. Юніон, шт. Нью-Джерсі, США.
с. 114	ВОЙТОВИЧ Марія Йосифівна	Засл. прац. освіти України (2010).
с. 154	ГОЛУМБІСВСЬКИЙ Леонід Феліксевич	Помер 22. 03. 2010, м. Київ.
с. 161	ГОЧ Петро Володимирович	Від 20. 05. 2010 – заст. голови Терноп. ОДА.
с. 186–187	ДАШКЕВИЧ Ярослав	Помер 25. 02. 2010, м. Львів.
с. 207	ДОЛБА Михайло Іванович	Помер 24. 03. 2010, с. Яблунів Гусятин. р-ну.
с. 223	ДЯЧУН Богдан Орестович	Дячук Богдан Орестович.
с. 259	ІВАЦУК Михайло Григорович	Обл. премія у галузі публіцистики ім. Я. Стецька (2010).
с. 272–273	КАЦАН Михайло Богданович	Нач. ДПА у Терноп. обл. (від квітня 2010).
с. 295	КОЛІСНИК Зеновій Іванович	Архієпископ (2008).
с. 382	МАТВІЙКІВ Микола Михайлович	Помер 09. 05. 2010, с. Кобиловолоки Тербовлян. р-ну.
	МЕУШ Олександра Петрівна	(26. 01. 1967, с. Барини Бучац. р-ну) – лікар, громадський діяч. Депутат Монастирис. рай. ради 5-го склик. Галуз. нагороди. Закін. Івано-Фр. мед. ін-т (1993, нині Галиц. мед. ун-т). Працював лікарем швидкої допомоги (1996–2000), від 2000 – заст. гол. лікаря з лікувал. роботи Монастирис. центр. рай. комун. лікарні. Автор наук.-практ. праць.
	РИЖАНИЧ Іван Степанович	(16. 02. 1962, с. Клівинці, нині Гусятин. р-ну) – інженер, педагог, громадський діяч. Галуз. нагороди. Навчався у Київ. політех. ін-ті (1979–83, нині нац. тех. ун-т України “Київський політехнічний інститут”), закін. ТДП (1991, нині ТНПУ). У м. Тернопіль: майстер виробн. навчання, вчитель спец. тех. дисциплін СПТУ № 9 (1983–87), секр. ком-ту комсомолу ТТК (1985–91), викл. ТДП (1987–90), дир. ПП “Глобус” (1993–98). Від 1999 донині – дир. транспортно-логістич. компанії “Іккоріс”.
с. 577–578	СОБУЦЬКА Володимира-Софія Ярославівна	Обл. премія у галузі журналістики ім. В. Здорогеги (2010).
с. 700	ЧУЛІЙ Ігор Михайлович	Премія ім. І.-Г. Пінзеля (2010).